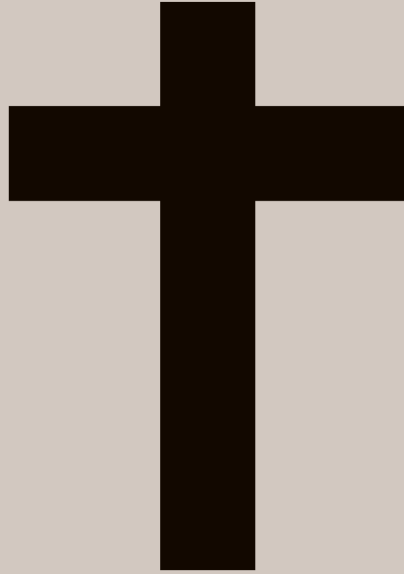

Krumen, Plapo

Krumen, Plapo: Nyɩsɩa a haantɩe New Testament

Krumen, Plapo
Krumen, Plapo: Nyɔɔa a ɔhaantɛ New Testament

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Plapo Krumen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025
12483b24-15d6-5b11-9f45-7a44a4ee6792

Contents

MATIE	1
MAKI	64
LUKU	103
SAAN	169
NUNU-TEBLI	214
RJMUKVE	271
1 KOLETIKVE	298
2 KOLETIKVE	326
GALATIKVE	344
EFESIKVE	354
FILIPUKVE	363
KOLOSIKVE	369
1 TESALONIKIKVE	375
2 TESALONIKIKVE	380
1 TIMOTE	383
2 TIMOTE	390
TITI	395
FILEMƏ	399
HEBREKVE	401
SAKI	424
1 PIELI	431
2 PIELI	439
1 SAAN	444
2 SAAN	451
3 SAAN	452
JUDI	453
'LIL'E'YEECRIEN	455

**-Yusu a -ti, -te
MATIE
-mo -bi, e nu la 'a 'ciaru**

*-Yusu 'Klisu a 'bainu
(Luku 3.23-38)*

¹ 'Criɛn -bu, -Yusu 'Klisu a -ti e ne -mo le. -Yusu 'Klisu a 'mu, e mo bodio Dafidi a 'yonu a 'yu a 'Yu □nio. Dafidi a 'mu, e mo la Abrahamu a 'yonu a 'yu a 'yu □nio -we.

² Abrahamu a 'mu, e no- ko Yisaki, Yisaki 'e ko Sakobu, Sakobu 'e ko Juda ko 'a 'diayinu 'huen-,

³ Juda ko Tama 'huen-, 'u ko Falesti ko Sala,

Falesti 'e ko Esromu, Esromu 'e ko Alamu,

⁴ Alamu 'e ko Aminada, Aminada 'e ko Naaso,

⁵ Naaso 'e ko Sala, Sala ko Rahabu 'huen- 'u ko Bvasi,

Bvasi ko Ruti 'huen- 'u ko Jobedi, Jobedi 'e ko Yisai,

⁶ Yisai 'e ko Dafidi, Dafidi ko Uyri a nugba 'huen-, 'u ko Salomo,

⁷ Salomo 'e ko Rubuamu, Rubuamu 'e ko Abia,

Abia 'e ko Asafu,

⁸ Asafu 'e ko Sosafati, Sosafati 'e ko Solamu,

Solamu 'e ko Osiasi,

⁹ Osiasi 'e ko Svatamu, Svatamu 'e ko Akasi,

Akasi 'e ko Esekiasi,

¹⁰ Esekiasi 'e ko Manase, Manase 'e ko Amu,

Amu 'e ko Sosiasi,

¹¹ Sosiasi 'e ko Yekonia ko 'a 'diayinu 'huen-.

Ti a 'mu 'yri, -e -bi tu klo la Yisraeku ni, 'u gba la 'li □nu Babiloniblogba 'kwli.

¹² -Te u gba □nu, -e -bi

Yekonia ko Salatieli, Salatieli 'e ko Solobabeli,

¹³ Solobabeli 'e ko Abiudi,

Abiudi 'e ko Eliakimu,

Eliakimu 'e ko Asu,

¹⁴ Asu 'e ko Sadoki,

Sadoki 'e ko Akimu,

Akimu 'e ko Eliudi,

¹⁵ Eliudi 'e ko Eliasa,

Eliasa 'e ko Mata,

Mata 'e ko Sakobu,

Sakobu 'e ko Sosefu.

Sosefu, e no- mo Mari a nyibu, Mari a 'mu, e no- mo -Yusu 'Klisu a 'dii.

¹⁶ -Yusu a 'mu, e no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya.

¹⁷ Kuɛ 'li Abrahamu -mo bu, -bu ye bodio Dafidi ki, -tonyibli a □hrin ni -pu □tu 'u -hen, nu- ni 'u 'waa -gbati. Kuɛ 'li Dafidi -mo bu, -bu ye ti -mu' -ko 'yri u gba la 'li Yisraekuɛ Babiloniblogba 'kwli, -tonyibli a □hrin ni -pu □tu 'u -hen, u nu- ni 'u 'waa -gbati. E ko, kuɛ 'li ti a 'mu 'yie bu, -bu ye -Yusu a kukoti ki, -tonyibli a □hrin ni -pu □tu 'u -hen, u nu- ni 'u 'waa -gbati.

*-Te -mu', u nu la -Yusu 'Klisu a kuko
(Luku 2.1-7)*

¹⁸ -Te -mu', u nu la -Yusu 'Klisu a kuko, e no- -bu: 'A 'dii Mari a 'mu, Sosefu, e no- di la □a ko, keɛ u 'ye la 'bli ni puɛ, 'e ni la 'kwli, 'ki 'li Nyisua a -Hihiu* a 'kl' 'kwli.

¹⁹ Sosefu a 'mu, -e di la □a ko, 'a 'yrinaabu 'sii la 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye'. E no- nu □o, 'ki e 'ye ni -hua bu yeɛ la Mari -ti, 'ki 'u nyibli ye', -e di □e nu, Mari a 'mu, 'a 'nyre 'ni □ha yi nyre. E no- nu □o, 'e pu la 'li □i 'li, -e mo, nyiblo □du 'ni 'wun la 'li, 'bu mo, 'bu yi la Mari bu ni te.

²⁰ Bu yi la 'lu le ni -hie, -e -bi Nyisua a lelenyo 'hru la □a yi, 'ki 'li yanie 'kwli, e wen: «Sosefu o, Dafidi a 'yu a 'yu, Mari bu -he -na nugba, 'a huannu 'ni 'nuo 'li -mu, -koti Nyisua a -Hihiu a 'kl', e no- nu □o, 'e ni 'kwli.

²¹ E di ko 'yu nyibehan. 'Yu a 'mu, □tue □ne -Yusunyre, -e □hen 'nyre Wanyo, -e nu □o, e no- di Nyisua a dako wa, 'ki 'u 'waa de 'kuku a -ta'.»

²² -Ti -mu', Nyisua lee la 'a winwlon-hanyo*, e nyre 'u ni. -Ti a 'mu, e no- -bu:

²³ «Nugba -mu', -e 'yi nyibede -yi, e no- di 'kwli ni,

ε 'mu 'yu nyibehian ko.
 'A 'nyre di mo Emanue,
 -ε □hen 'nyre, Nyisua ni 'u -a mu
 -mo.»

24 -Te Sosefu 'du la ye', -ε -bi de a
 'mu, Nyisua a lelenyo lee la□a, ε □tuu
 la 'u□u ni, 'ε ko la Mari.

25 Kee, ε ko□o 'huen-, u 'yi la bu na
 yi -pu, Mari 'ε ko la 'yu nyibehian a
 'mu, Sosefu 'ε □tue la□a -Yusunyre.

2

*-Te nyahroyenyu di la -Yusu 'ye
 mo*

1 -Yusu a 'mu, 'ki u koo 'li□i Be-
 telemdio 'kwli, 'ki 'li Sudeblugba
 'kwli. Ti a 'mu 'yri, -ε -bi Helodi, no-
 mo Sudeblugba a 'mu a 'kion gbagbu.
 'Ki ε ni 'li Jrusredio 'kwli. -Te u ko
 -Yusu, ε ko nyibli □du. 'Blugba -mu',
 -ε ni 'li 'yru a 'hrule', 'ki u ni 'li.
 U mo nyahroyenyu gbagbi □nio. U
 nu- -hon 'li 'yru a 'hrule', 'u nyre 'li
 Jrusredio 'kwli.

2 -Te u nyre 'li, -ε -bi u wen: «'Yu
 -bu, u -ko -te ti ne bu, -ε di -Juukue*
 a 'kion gbagbu -he, -bi' ε ni yi 'li?
 -A 'ye 'a nyahroye ni, 'ε 'hru 'li 'yru
 a 'hrule'. ε no- ko -ti, □a di 'ne-, -a
 'mu□u 'ye, -a 'mu 'a -ti 'yi 'bua -ni.»

3 -Te 'kion Helodi 'win -ti a 'mu, -ε
 -bi huannu bi 'li□i 'kwli, ε ko Jrusre
 a nyibli a pepe 'huen-.

4 ε no- mo bu 'kukue Nyisua
 a -cohlunpinyu* gbagbi le, ko
 tetetonyu 'huen-, 'ε -tua 'waa
 le'betile, ε wen: «Wanyo -mu',
 Nyisua pu la le, ε di la -a mu yi ya,
 'dio a 'di -bi -ε ko 'kwli u di 'li□i 'li
 -koo -ni 'li?»

5 -ε -bi u □tu□o □won, u wen: «'Ki
 u di 'li□i Betelemu -koo -ni, 'ki 'li
 Sudeblugba 'kwli, -ε nu□o, de -mu',
 Nyisua a winlon-hanyo* 'cru la, 'ki
 'u Wanyo a 'mu ki, ε no- -bu:

6 Nyisua wen 'ni:
 Betelemu, 'ε mo □han-ti, 'ε mo 'dio
 'cime,

kee, ε mo 'dio gbagbu □nio,

'ki 'li Sudeblugba 'kwli,

-ε nu□o, 'ki 'li□i 'kwli,

'ki 'kion gbagbu di 'li -kue -ni.

ε no- di 'na dako Yisraekue -naa -ni.»

7 -Te Helodi 'win -ti a 'mu, ε no- mo
 bu da nyahroyenyu gbagbi a 'mu,
 'ε 'beti □nu, ε 'mu□u yi -tee, ti -mu',
 -ε ko 'yri nyahroye a 'mu, ε 'hru 'li
 yako 'kwli.

8 -Te u -huhia□a kle, -ε -bi ε wen:
 «Ba mu 'li Betelemu, ba □muo 'yu a
 'mu le. 'Ba 'ye□e, -ε -bi ba di 'mu -lee
 -ni, 'na 'mumu, 'mu 'li mu, 'mu□u -ti
 a 'yi'bua le -nyi -we.»

9 -Te u 'win 'kion a tiwin, -ε -bi
 u bi 'hru wlon. Bu ni 'ki 'hru wlon,
 -ε -bi u 'ye nyahroye -mu' ni, u 'yee
 wen 'li 'yru a 'hrule', 'ε 'hru 'li □nu
 ye' de, 'ε nee □nu ye', 'u mi. Kee, -te
 -mu', 'yu a 'mu, ε ni 'u, -te ε nyre 'u,
 -ε -bi ε nyra bu.

10 'Ti- u 'mu nyahroye a 'mu 'ye mo
 mu, -ε -bi u ni dodo diaki,

11 'u pa 'li 'kayu bu, 'u 'ye 'yu a
 'mu, ε ko 'a 'dii Mari 'huen-, 'u bla
 kwli bu, 'u -tua 'yu a 'mu, 'a -ti a
 'yi'bua le, 'u □wle 'waa ble, 'u -nyi□e
 -gulbu ko hinhronpu-tebli -mu', u pu
 'to, -ε di□e nu, 'a hinhron 'mu bu
 'heen -ni, ε ko hinhronpu-tebli -bi,
 u dee mili.

12 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Nyisua
 lee □nu ni, 'ki 'li yanie 'kwli, -ε mo,
 'bu yi kle ni -me, u 'ni 'naa 'li 'kion
 Helodi -mo. ε no- nu□o, -te u yi 'waa
 'bli ni mi, 'u gba ki'beehru.

*-Te Sosefu ko -Yusu ko Mari
 'huen-, u 'gba ci le, 'ki 'li Esipublugba
 'kwli*

13 'Ti- nyahroyenyu a 'mu, u 'mu
 mu, -ε -bi Nyisua a lelenyo -bi, ε no-
 'hru Sosefu yi, 'ki 'li yanie 'kwli, 'ε
 lee □ne, ε wen: «'Du ye', -bu 'gbaa
 'yu -bu, ε ko 'a 'dii 'huen- ci le, ba
 mu 'li Esipublugba 'kwli, 'ki -bu ni
 'li bu -nuni, -bu ye ti -mu' ki, -ε ko
 'yri 'n di -mu -lee -ni, -bu di 'bli, -ε
 nu□o, Helodi di 'yu -bu 'a 'lila le 'ni
 □muo.»

14 -Te Sosefu 'win win a 'mu, -ε
 -bi ε 'du ye', ε ko 'yu ko a 'dii
 'huen-, 'tolwo ni -do a 'mu, 'u mu
 'li Esipublugba 'kwli.

15 'Ki u ni 'li -nuni, Helodi 'ε 'ku,
 Nyisua 'ε da Sosefu, 'ki bu -hon 'li
 Esipublugba 'kwli, ε ko 'yu ko 'a

'dii 'hʊen-. De a 'mʊ, ε mu 'lu -mɔ, -ε di□e nu, -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* -bɪ 'cɪɪ la 'lɪ Nyɪsʊacɪɛn 'kwli, ε 'mʊ -nue -nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ε nɔ- -bʊ: «Nyɪsʊa wɛn 'nɪ: 'N da 'na 'Yu nɪ, 'kɪ bʊ -hɔn 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli.»

-Tɛ v 'la la 'yonv, 'kɪ 'lɪ Be-telemdɔtɔ 'kwli

¹⁶ -Tɛ dɛ a 'mʊ, ε 'yɛɛ 'v nɪ nyre, -tɛ 'kɪn Helɔdɪ yɪru□o, -ε mɔ, nyahro'yenyɔ -mʊ', v kaa □nɛ nɪ, -ε -bɪ ε bɪ la yɪv' dɪakɪ, 'ε lee nɛ 'a 'seyo, ε wɛn: «Ba bɪ Betelemdɔtɔ kɪ, ε kɔ 'dɪ -mʊ', -v □glaa 'lɪ□ɪ, ba 'la 'yonv nyɪbɛpʊ a pɛpɛ, -v kɔ 'yɪ nɪ 'hʊen, ε kɔ 'waa dɛ -bɪ -mʊ', -v 'yɛ 'yɪ nɪ 'hʊen nɪ kvɛ.» Kɛ- ε -pʊ, -kɔtɪ nyahro'yenyɔ -mʊ', v lee la□a nɪ, -ε mɔ, -tɛ v 'yɛ la nyahroyɛ a 'mʊ, ε -wɛ 'kɪ 'yɪ nɪ 'hʊen nɪ. ε nɔ- mɔ 'seyo a 'mʊ, bʊ mu 'lɪ Betelemdɔtɔ 'kwli, bʊ 'lɪla 'yonv a 'mʊ lɛ.

¹⁷ -Tɛ dɛ a 'mʊ, ε mi 'lu -mɔ, -ε -bɪ -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ Selemi hla la, ti -hi la a ti 'yɪ, ε nyre 'v nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ε nɔ- -bʊ:

¹⁸ «D 'wɪn □hienwewin, 'kɪ 'lɪ Ramadɔtɔ 'kwli. Rasɛlɪ, ε nɔ- nɪ nyɪ lɛ, 'ε yɪ 'a 'yonv a □hien wɛ. ε 'nɪ -hʊa□a lɪ bʊ □ga□a, -ε nu□o, 'a 'yonv 'kʊ nɪ.»

-Tɛ Sosɛfv, kɔ -Yusu kɔ Mari 'hʊen-, v -hɔn la 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli

¹⁹ 'Kɪ v nɪ 'v -nɪnɪ, -ε -bɪ 'kɪn Helɔdɪ 'kʊ nɪ. -Tɛ ε 'kʊ, -ε -bɪ Nyɪsʊa lee nɛ 'a lɛlenyɔ -bɪ, 'ε 'hɪru Sosɛfv yɪ, 'kɪ 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli,

²⁰ ε wɛn: «Sosɛfv o, 'du ye', -kɔ 'yu, -kɔ 'a 'dii 'hʊen-, ba □hɪan -mɔ, ba mu 'aan 'bli Yisraɛ, -ε nu□o, nyibli -mʊ', -v □mʊɛ la 'yu -bʊ a 'kʊkʊb lɛ, v 'kʊ nɪ.»

²¹ Sosɛfv 'ε 'du ye', ε kɔ 'yu kɔ 'a 'dii 'hʊen-, 'v □hɪan -mɔ, 'v di 'waa 'bli Yisraɛ.

²² Kɛɛ, Sosɛfv 'wɪn nɪ, -ε mɔ, Akolawusɪ, -ε mɔ 'kɪn Helɔdɪ a 'yu, ε nɔ- 'cɪcɪ a 'baɪ. Akolawusɪ a 'mʊ, ε nɔ- mɔ 'kɪ Sudeblɔgba a 'kɪn. ε nɔ- nu□o, Sosɛfv a 'mʊ, hʊannʊ 'ε

ni□e, 'kɪ bʊ 'tɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli. ε nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsʊa 'ε lee □nɛ, 'kɪ 'lɪ yanɛ 'kwli, 'kɪ ε 'nɪ 'muo 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli. ε nɔ- nu□o, 'ε mu 'lɪ Galileblɔgba 'kwli,

²³ 'ε 'tɪ 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', v dɛɛ Nasaletɪ 'kwli. -ε -bɪ -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* hla la, 'kɪ 'v Wanyɔ -mʊ' kɪ, Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ε di la ya, ε nyre 'v nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ε nɔ- -bʊ: «D di daa □nɛ Nasaletɪ a 'yu.»

3

Saan Batisɪ hlɛ Nyɪsʊa a -tɪ, 'ε pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ

(Makɪ 1.1-8; Luku 3.1-18; Saan 1.19-28)

¹ Ti a 'mʊ 'yɪ, ε kɔ la nyiblo □dʊ. 'A 'nyre mɔ Saan Batisɪ. 'Kɪ ε 'tɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli. 'Blɔgbakʊtɔtɔ -mʊ', -ε kɔ 'kwli ε 'tɪ 'lɪ, nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ, kɛɛ, nyibli -hʊɔhʊɪ, v nʊ- mi 'lɪ□ɪ -mɔ. 'Kɪ ε □tuu 'lɪ Nyɪsʊa a -tɪ a -mɔlɛnɪna -wlu. Nyibli -mʊ', -v mi 'lɪ□ɪ -mɔ, kɛ- ε pɪ □nʊ yɪ:

² «Ba yɪru□o, 'kɪ 'lɪ 'aan □wɪ kɪ, -ε mɔ, a nu -tɛblɪ, 'ε nyre yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'. Ba hie 'v yɪnyre-tɛblɪ a 'mʊ bʊ, ba -nyɪ 'aan 'kɔ a pɛpɛ Nyɪsʊa, -ε nu□o, ti -mʊ', -ε kɔ 'yɪ Nyɪsʊa di 'v nyibli a pɛpɛ win kɪ -kɔɔ -nɪ, ε 'mʊɛ yɛ.»

³ -Tɛ v 'yɛ la -Yusu nɪ kvɛ, ε kɔ la Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* □dʊ. 'A 'nyre mɔ la Esai. Esai a 'mʊ, ε nɔ- na Saan a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacɪɛn 'kwli, -ε mɔ, ε nɔ- di -Yusu a 'hru yɪ kla, 'tɪ- -Yusu a 'mʊ, ε 'mʊ di. -Tɪ a 'mʊ, ε 'cɪɪ la, ε nɔ- -bʊ: «Nyɪsʊa wɛn 'nɪ:

Nyiblo □dʊ, -tɛ -mʊ', 'dʊ bii 'lɪ yɪ, 'kɪ ε di 'lɪ 'tɪ.

'Bʊ mɔ, 'bʊ yɪ nɪ hle, ε di 'yaa 'lɪ win, ε 'mʊ lɛ pʊ:

'Hru -bʊ, Kʊkɔnyɔ di na,

ba 'sii □nɛ yɪ,

'tɪ- Kʊkɔnyɔ a 'mʊ, ε 'mʊ di.

ε 'wɪ yɪ, 'aan 'kɔ bʊ 'sii 'v yɪ,

-ε di□e nu, a 'mʊ -mɔ -wɛ,

'tɪ- Kʊkɔnyɔ 'mʊ di.»

⁴ Saan a 'mʊ, 'a wlawɪb, ε pɪ, ε 'yɪ dɛkɔnyɔ a wlawɪb yɪ 'wɪ. U nu

□gbukɪ-so* a -pupui, 'v hla□a, 'ε nεε □nε mɔmako a 'betɪye kɪ. 'A -nε dididε, ε yɪ di, ε nɔ- mɔ 'kolio kɔ dɔnyra. (ε 'wɪ yɪ, Saan mɔ la Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ □nɪɔ la. -Tε nɪ -do nyibli -mɔ', -v yɪ la Nyɪsua a win wɔn -hε, v nɪ la 'mɔ, ti -hi la a ti 'yri, kε- Saan nɪ la 'mɔ -wε.)

5 Nyibli -hɔhɔɪ, v nɔ- -hɔn 'lɪ Jrusɛdɪɔ kɔ Sudeblɔgba 'kwli lε, 'v mi 'lɪ□ɪ yɪ, v kɔ 'blɔgbɪ -mɔ', -v □glaa 'lɪ 'nie gbagbɔ -mɔ', v dεε Suden a nyibli 'hɔn-. Kε- nyibli a pεpε a 'mɔ, v nɪ, 'v mi 'lɪ□ɪ yɪ, 'v yɪ 'a win wɔn,

6 'v yɪ 'waa -tɛblɪ 'kukui yɪ -wεen -nɪ, 'kɪ 'v nyibli -hɔhɔɪ yɪ, 'tɪ- Saan, 'ε pɪ □nɔ 'nie 'lu lε, 'kɪ 'lɪ 'nie gbagbɔ -mɔ', -ε mɔ Suden -mɔ.

7 Falisi□tumu* kɔ Sadusi□tumu* a nyibli -hɔhɔɪ, nɔ- mi 'lɪ Saan -mɔ -wε, -ε di□e nu, ε 'mɔ □nɔ 'nie 'lu lε pɔ. -Tε Saan 'ye □nɔ, -ε -bɪ ε wɛn: «'A mɔ -mɔ', a kεε nyibli, 'aan nunukɔ 'ε nyre yɪ, -wɛn hro. Nyɪsua a yɪv 'tɪε kwlε 'a mɔ nɪ. A 'nɪ 'pɔv 'lɪ lε, -ε mɔ, a -wε 'lɪ ba 'gba□a ye' ci nɪ.

8 'Tɪ- 'mɔ 'a mɔ 'nie 'lu pɔ, ba nu □haan-tɛblɪ, v 'mɔ□v 'ye, -ε mɔ, a hie 'v dε 'kuku, a nɪ bɔ, 'a -nyɪ 'aan dɪɔnɔ Nyɪsua.

9 A 'nɪ 'pɔv 'lɪ lε, -ε mɔ, a mɔ -aan 'baɪ gbagbɔ Abrahamɔ a 'yonɔ □nɪɔ, 'a -tɪ, Nyɪsua 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wε, bɔ pɔv nε 'a mɔ yɪv lε. 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, Nyɪsua -wε 'lɪ bɔ nu□o nɪ, 'hɪ -bɔ, bɔ -hε Abrahamɔ a 'yonɔ nɪ.

10 V -wε -mɔ, 'kɪ bɔ nu 'duwe, bɔ hla 'a -nε tugbε □dɔ, -ε 'ye nɪ tɔ 'kui, v 'mɔ□v 'tɔ pɔ. ε □hɛn 'nyre, -ε mɔ, Nyɪsua -wε -mɔ, 'kɪ bɔ pɔv nyibli -mɔ', -v 'ye nɪ □tuu 'v□v 'v -bati lε.

11 'Mɔ -bɔ, 'nie, ε nɔ- 'n pɪ 'a mɔ 'lu lε, -ε di□e nu, nyibli 'mɔ□v 'ye, -ε mɔ, a hie 'v 'aan dε 'kuku bɔ, 'a -nyɪ 'aan dɪɔnɔ Nyɪsua. Kεε, nyiblo -bɪ di 'nɪ di. Nɔ- di 'v 'mɔ ke' kɔε. Nɔ- di 'klɪ kɪ nɪ, ε 'mɔ 'v 'mɔ 'v -hi, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'nyre 'kwli. 'Mɔ -bɔ, 'n 'yɪ nyiblo □dɔ 'pa-, 'kɪ □bɔ di□e -hεε -nɪ, 'kɪ 'v 'a -nε -kvandε □dɔ a -ta'. Nyiblo a 'mɔ, -ε

di di, Nyɪsua a -Hihiu* kɔ na -bɔ, -ε yɪ wɔn, nɔ- ε di 'a mɔ -nyɪ.

12 Nyiblo a 'mɔ, ε di 'wɪ -kɔbɔlε□hlonnyɔ yɪ, -ε 'ble -ɪmahɛn kɔa, ε di nu, ε 'mɔ -kɔbɔ lε □hlon, 'bɔ □hlon -kɔbɔ a 'mɔ lε, ε 'mɔ□v bɔ □tu, 'tɪ- ε 'mɔ 'a -tutui 'tɔ pɔ, 'kɪ 'lɪ na -mɔ', -ε 'ye nɪ jre 'nyɪ.»

Saan Batisɪ, ε nɔ- pɔ la -Yusu 'nie 'lu

(Makɪ 1.9-11; Luku 3.21-22)

13 -Nyɔwɔ □dɔ, 'kɪ -Yusu -hɔn 'lɪ Galileblɔgba 'kwli, 'ε mu 'lɪ 'nie -mɔ', v dεε Suden wien, 'kɪ 'lɪ Saan 'hɔɪ, -ε di□e nu, Saan 'mɔ□v 'nie 'lu pɔ.

14 Kεε, Saan hɪa nɪ, ε wɛn: «'Mɔ -blεε yɪ, -bɔ pɔ wɛn 'nie 'lu, kεε, -mɔ -di, 'kɪ □bɔ pɔ -mɔ 'nie 'lu.»

15 Kεε, -Yusu □tu□o □wɔn, ε wɛn: «-Tε ti nε -bɔ, □nɪ 'hɪaa 'lɪ□ɪ kɪ, -kɔtɪ dε Nyɪsua -hɔa, -a blεε yɪ -ba nu□o.» ε nɔ- mɔ Saan bɔ wɛn, bɔ pɔ -Yusu 'nie 'lu.

16 -Tε ε pɔ□v 'nie 'lu, -Yusu bɔ yɪ 'lɪ 'nie -mɔ nɪ -hɔn, -ε -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, yakɔ -ki wɔn, 'ε 'ye Nyɪsua a -Hihiu*, 'ε -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ε □tu 'v□v 'lu, ε 'wɪ -tε -hungbe bɔ 'ye nɪ □tu wɛn 'v□v 'lu,

17 ε kɔ, 'v 'wɔn Nyɪsua a win, 'ε -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ε pɪ lε: «ε nɔ- mɔ 'na 'Yu nɪ -do, 'n nɔε -nɪ -tεε, -ε nie 'mɔ dɔdɔ.»

4

-Tε 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbɔ □tεε la 'v -Yusu lε*

(Makɪ 1.12-13; Luku 4.1-13)

1 -Tε dε a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɪ Nyɪsua a -Hihiu* gba 'lɪ -Yusu -tɪtε -mɔ', 'dɔ bii 'lɪ yɪ, -ε di□e nu, 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbɔ Satan 'mɔ 'v□v lε □tεε -nɪ.

2 'Kɪ 'lɪ -tɪtε a 'mɔ, 'kɪ ε -hi 'lɪ -nyɔwɪ a -wɔ nɪ 'hɔn kɔ 'tɔlɔwɪ a -wɔ nɪ 'hɔn. 'Kɪ -nyɔwɪ a 'mɔ 'kwli, ε 'yɪ dε -di. -Tε -nyɔwɪ a □wɔ nɪ 'hɔn a 'mɔ, v -hi, -ε -bɪ 'kanɔ -tɔa la 'a nunuo.

3 ε nɔ- mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbɔ bɔ 'yɪa 'v□v 'hɔɪ bɔ, bɔ lee □nε: «'Bɔ mɔ, □nɪ mɔ Nyɪsua a 'Yu, lee 'hɪ -bɔ, bɔ -hε 'fɔɔ.»

4 -E -bi -Yusu □tu□o □wōn, ε wen: «D 'cristi ni, 'ki 'li Nyisvaciēn 'kwli, -ε mō, ε 'yi didide ni -do 'pa-, ε 'ni -nu□o li□i, -tonyiblo 'ni -ni□i 'klo, keε, win a pepe, -ε -hven 'li Nyisva wlon, ε nō- ni□e, 'ti- -tonyiblo 'ε yi 'klo ni.»

5 -Te ε -hi, -ε -bi 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu gba 'li□i Jrusredio 'kwli, -ε mō Nyisva a dakō a 'dio gbagbu, 'ε 'yaa 'li□i Nyisva a 'kagbau ki,

6 'ti- 'ε yi 'ki□i -lee -ni, -ε mō: «'Bu mō, □ni mō Nyisva a 'Yu, -ε -bi □pluu 'li □hlōn, -ε nu□o, v 'cristi ni, 'ki 'li Nyisvaciēn 'kwli, -ε mō:

-Na -ti Nyisva kō bu lee ne 'a lelenyu, v 'mō -mō klo, -ε di□e nu, -na bu 'ni □ha 'huo yi □gbε.»

7 -Yusu wen: «D 'cristi ni -wε, 'ki 'li Nyisvaciēn 'kwli, -ε mō: □Yi yi -bleε -ni, -bu □tεε 'v -na Kukonyo Nyisva le.»

8 -E -bi 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu gba□a ni de, 'ki 'li dvgba blōblu 'lu, 'ε tōo □ne 'klo ki a 'blōgbi a pepe, kō 'waa -ti a 'yi'buuba, ε wen:

9 «'N kō □bu -nyi -mō 'a pepe, 'bu mō, □ni bla 'mō kwli yi bu, 'ki 'v 'na 'v□tuule a -ta'.»

10 -E -bi -Yusu wen: «Mu, Satan, hlōo 'mō -mō le, -ε nu□o, v 'cristi ni, 'ki 'li Nyisvaciēn 'kwli, -ε mō: -Na Kukonyo Nyisva ni -do, ε nō- -bleε yi -bu bla kwli yi bu, 'ki 'v 'a 'v□tuule a -ta', nō- bleε -ti a 'yi'buale yi.»

11 -Te ε -yε, -ε -bi 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu -ha□a mε le. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Nyisva a lelenyu nyre 'v□v 'hvi, 'v -tua 'a -heεle.

-Te -Yusu □tu la -kvan -wlu, 'ki 'li Galileblōgba 'kwli

(Maki 1.14-15; Luku 4.14-15)

12-13 -Yusu 'win ni, -ε mō, v pu Saan Batisi □ji'. ε nō- kō -ti 'ε -hōn 'li Sudeblōgba 'kwli, 'ε mu 'li 'a 'dio, -ε mō Nasaletu 'kwli, 'ki 'li Galileblōgba 'kwli. Keε, ε 'yi 'li -wleen -ni, 'ε mu 'li 'dio -mō', -ε mō Kapenaō 'kwli, -ε ni 'v Galileblōgba a 'yru wien, 'ki 'li Sabulōblōgba kō Nefotaliblōgba 'kwli.

14 ε nu□o ni, -ε di□e nu, -ti -mō', Nyisva a winwlon-hanyo Esai hla la, ε 'mō 'v nyre. -Ti a 'mō, ε nō- -bu:

15 «Ba pu 'v nva bu, 'a mō nyibli -mō', -v ni 'li Sabulōblōgba kō

Nefotaliblōgba 'kwli, 'ki 'li 'yru wien,

kō 'a mō -mō', -v ni 'li Suden a 'niki, ε kō 'a mō hiaponyibli -mō', -v 'yi Nyisva -yi,

-v ni 'li Galileblōgba 'kwli.

16 Ke- Nyisva -pu, 'ki 'v 'aan -ta':

Dakō -mō', -v ni 'li halo 'nyi,

v di 'ye -nyre gbagbu.

-Nyre a 'mō, ε yi 'ni wlin,

'ki 'v dakō a 'mō -mō,

-v ni 'li 'kukuv a 'blōgba 'kwli,

-ε kō 'kwli -nyre 'yi 'li -ni.»

Ke- Esai a 'poplewin pu la.

17 Kve 'v ti a 'mō 'yie bu, -Yusu -tua

la Nyisva a -ti a -molenina, ε wen:

«Ba yru□o, 'ki 'li 'aan □wli ki, -ε mō,

a ni -tebli, 'ε nyre yi, 'ki 'v Nyisva

ye'. Ba hie 'v yinyre-tebli a 'mō bu,

ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisva, -ε

nu□o, ti -mō' -kō 'yri Nyisva di nyibli

a pepe win ki -kōo -ni, ε 'mōε yre.»

*-Te -Yusu da la 'popyanyibli ni -hen, 'ki bu -he la 'a -nagbopu**

(Maki 1.16-20; Luku 5.1-11)

18 -Nyrowo □dv 'kwli, -Yusu mu la

'li Galileblōgba a 'yru wien. Bu yi

'ki 'yru wien le ni 'yree -ni, -ε -bi ε

ye 'diayuv ni 'hven ki. 'Waa 'nyre

mō Simō, v deε Piel, kō Adre. U mō

'popyanyibli □niō. 'Ki v ni 'li 'waa

'blōgbi 'kwli, 'v pu 'waa -tati.

19 -E -bi ke- ε pi □nv yi, ε wen: «Ba

di 'li, a 'mō 'mō □wien le kve, a 'mō

'na -nagbopu -he. 'N di□e 'ni nu, a

'mō -tonyibli le 'kukue -ni. ε 'wi yi,

-te a ni, 'a pi -tati 'a yi -hrin le 'kukue

-ni, ke- ba nu, ba 'kukue -tonyibli le,

v 'mō 'na -nagbopu -he -wε.»

20 -Te ε lee 'ki □nv -ti a 'mō, -ε -bi

ti ni -do a ti 'yri, v hie 'v 'waa -tati

bu, 'v -tua 'a □wienlekukve.

21 Bu 'yrya 'v ye' bu, -ε -bi ε yee 'v

'diayuv ni 'hven -bi bu. 'Waa 'nyre

mō Saki kō Saan. 'Waa 'ba' a 'nyre

mō Sebede. 'Ki v ni 'li 'waa 'blōgbi

'kwli, v kɔ 'waa 'bai 'hʊen-, 'v yɪ 'waa -tati ɲhrentɪ -nɪ. -Tɛ ɛ yɛɛ 'v 'diayɪnɔ nɪ 'hʊen a 'mʊ bʊ, -ɛ -bɪ ɛ da ɲnʊ nɪ, 'kɪ bʊ -hɛ 'a -nagbopʊ,

²² ti nɪ -do a ti 'yri, 'v hie 'v 'waa 'bai kɔ 'waa 'blagbɪ bʊ, 'v -tʊa -Yusu a ɲwienlekʊkʊɛ.

-Tɛ -Yusu tʊɛ la nyibli Nyɪsʊa a -tɪ, ɛ kɔ, -tɛ ɛ niɲe, 'waa 'kʊɛ 'ɛ yɪ -wɛ

(Makɪ 1.39; 3.7-12; Luku 4.44; 6.17-19)

²³ -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu -tʊa Galileblʊgba a pɛpɛ a kɪnɪna, 'ɛ tʊɛ Nyɪsʊa a -tɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayo blɛ, 'ɛ hlɛɲɛ, -tɛ Nyɪsʊa di -tonyibli a win a kɪkɔɔlɛ nu, 'ɛ niɲe, nyibli a 'kʊɛ a pɛpɛ 'ɛ yɪ -wɛ, kɔ 'waa kɪkla-teblɪ a pɛpɛ 'hʊen-.

²⁴ ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'a 'nyrɛ 'ɛ 'hɛɛn bʊ, 'kɪ 'lɪ Galileblʊgba a pɛpɛ 'kwli, nyibli -nɪ 'lɪ Siliblʊgba 'kwli, 'v 'wɪn 'a 'nyrɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'v gbɛ 'lɪɲɪ 'hʊɪhɪrennyʊ -hʊɔhʊɪ -mɔ, ɛ kɔ nyibli -mʊ, 'a -nɛ kɪkladɛ ɲdʊ nɪ. Nyibli a 'mʊ, 'waa dɛ -bɪ nɪ 'v, 'kʊɔ -hʊɪn* nɪ 'v ɲnʊ ke', -gbugbukʊɛ 'ɛ ni -v -bɪ, 'waa dɛ -bɪ 'v -yɪyrɛ lɛ. 'Waa pɛpɛ a 'mʊ, -Yusu nuɲo nɪ, 'waa 'kʊɛ 'ɛ -wɛ.

²⁵ ɛ nɔ- kɔ -tɪ nyibli -hʊɔhʊɪ 'v yɪɲɪ ɲwien lɛ kʊɛ. 'Kɪ v -hʊen 'lɪ Galileblʊgba kɔ Dekapɔblʊgba, kɔ Jrusrɛ kɔ Sudeblʊgba a pɛpɛ 'kwli, kɔ 'blʊgba -mʊ, -ɛ nɪ 'lɪ Sudɛn a 'niki.

5

-Tɛ -Yusu tʊɛ la 'a -nagbopʊ, 'kɪ 'lɪ dʊgba 'lu*

¹ -Tɛ -Yusu 'ye la nyibli -hʊɔhʊɪ -mʊ, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ 'ya la 'v dʊgba 'lu, ɛ kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊen-, 'ɛ nɪ la bʊ,

² 'ɛ -tʊa la 'waa tɔɔlɛ.

Sɛyɪ a plɔ a bleelɛ

(Luku 6.20-23)

³ ɛ wen:
«Nyibli -mʊ, -v yɪɲe,
-ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'waa ɲwɪlɪ kɪ, ɲhaandɛ
'yɪ 'lɪ -nɪ,
'bʊ mɔ, Nyɪsʊa a -Hihɪu* 'bʊ 'yɪ 'v
ɲnʊ ke' -nɪ,
nyibli a 'mʊ, bʊ kɔ plɔ a bleelɛ,

-ɛ nuɲo, v nʊ- di 'lɪ Nyɪsʊa a 'klo yrayrv 'kwli pa.

⁴ Nyibli -mʊ, -v kɔ ɲwɪlɪ bi ɲhlɔn, bʊ kɔ plɔ a bleelɛ,

-ɛ nuɲo, Nyɪsʊa a ɲgbɛtʊ,

ɛ nɔ- di 'lɪ ɲnʊ ɲwɪlɪ 'kwli bʊ ɲtu.

⁵ Nyibli -mʊ, -v kɔ ɲwɪlɪ ɲyɔpɔ -nɪ, bʊ kɔ plɔ a bleelɛ,

-ɛ nuɲo, v nʊ- Nyɪsʊa di 'blʊgba -mʊ -nyi,

ɛ pʊ lɛ, ɛ di 'a nyibli -nyi.

⁶ Nyibli -mʊ, -v ɲmʊɛɲɛ lɛ dɪakɪ,

'kɪ 'lɪ 'waa ɲwɪlɪ a pɛpɛ kɪ,

'kɪ 'waa nɪnabʊɪ bʊ 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye',

nyibli a 'mʊ, bʊ kɔ plɔ a bleelɛ,

-ɛ nuɲo, dɛ -mʊ, v ɲmʊɛ lɛ,

Nyɪsʊa di ɲnʊ 'nɪ -nyi.

⁷ Nyibli -mʊ, -v kɔ 'waa 'bio -tonyibli a nyai,

bʊ kɔ plɔ a bleelɛ,

-ɛ nuɲo, 'waa 'mumu, Nyɪsʊa di yru 'waa nyai.

⁸ Nyibli -mʊ, -v kɔ ɲwɪlɪ ɲsɪi 'v yɪ,

bʊ kɔ plɔ a bleelɛ,

-ɛ nuɲo, v di Nyɪsʊa 'nɪ 'ye.

⁹ Nyibli -mʊ, -v ɲmʊɛɲɛ lɛ,

'kɪ nyibli bʊ wʊnweɛn kɪ bʊ,

bʊ kɔ plɔ a bleelɛ,

-ɛ nuɲo, Nyɪsʊa di daa ɲnʊ 'a 'yonʊ.

¹⁰ Nyibli -mʊ, dɛ Nyɪsʊa -hʊɛ, -v niɲe,

'a -tɪ 'bʊ yɪ ɲnʊ ɲhɪɛn nɪ ɲtui,

nyibli a 'mʊ, bʊ kɔ plɔ a bleelɛ,

-ɛ nuɲo, v nʊ- di 'lɪ Nyɪsʊa a 'klo yrayrv 'kwli pa.

¹¹ 'A mʊ -mʊ, 'bʊ yɪ 'a mʊ 'yri nɪ -hɛ,

'bʊ yɪ 'a mʊ ɲhɪɛn nɪ ɲtui,

'bʊ yɪ 'a mʊ -tɪ nɪ -yɛɛ -nɪ,

'bʊ yɪ 'a mʊ hɪ klɛ nɪ pɪ,

-tɛ a mɔ 'na -nagbopʊ* a -tɪ,

ba kɔ plɔ a bleelɛ.

¹² Ba nu dɔdʊ, -kɔtɪ -nyrɔwɔ, a di Nyɪsʊa yɪ mu,

Nyɪsʊa di -nyi 'a mʊ 'wio gbagbʊ.

Nyɪsʊa a winwɔn-hanyʊ* -mʊ,

-v nɪ la 'klo, ti -hi la a ti 'yri,

kɛ- nyibli nɪ la, 'v ɲtui la ɲnʊ ɲhɪɛn.»

*-Yusu pʊ 'ta kɔ -nyrɛ 'hʊen- a 'ledʊ
(Makɪ 9.50; Luku 14.34-35)*

13 Kε- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de: «Tε 'ta ni 'mu, 'ki 'u didide -mo, ke- a ni 'mu, 'ki 'u -tutu ki a nyibli -mo -we. Kεε, 'ta a 'mu, bu 'waan ne 'a wlōnnūo, u 'yi 'li'li -we, bu -nyi'e 'a wlōnnūo a 'mu de. E 'yi 'ki -kwan □du -ko de, 'bu 'yi bu pu 'wan, nyibli bu na□a kle.

14 'A mu -mo 'klo -bu, 'a -nyre. 'Dio -mu', -ε ni 'li dūgba 'lu, ε 'yi -huhlidio 'pa-

15 Nyiblo 'bu 'bia 'napr, ε 'ni □jri'e li'li kika 'lu bu, keε, 'ki ε □tui 'u'bu de 'lu bu, -ε di'e nu, nyibli -mu', -u ni 'li 'kayu bu, 'u 'mu le yru.

16 -Tε 'napr ni wōnwliun, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u ni 'li halo 'nyi, ke- 'aan nunuklo bu nu wōnwliun, 'ki 'u nyibli ye', -ε di'e nu, □haande -mu', a di nu, u 'mu'bu 'ye, u 'mu 'aan 'Ba Nyisua -ni 'li yakō 'kwli 'nyre le pu.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopu, 'ki 'u Nyisua a tete a -ta'*

17 «'Aan □wli 'ni 'yee 'li'li, -ε mo, 'n di ni, -ε di'e nu, 'mu 'u tete -mu' le -ha, Nyisua -nyi la 'a winwlōn-hanyo* Moise, ε ko -ti -mu', Nyisua a winwlōn-hanyo -bi 'cru la. 'N 'yi -di, 'ki □bu -ha 'u'bu 'u, keε, 'n di ni, 'mu 'a mu -tōo -ni, de -mu' ε □hen 'nyre, ε ko, -ti -bu, ε hle, 'mu'bu nu.

18 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ε 'yi Nyisua a tete bu gbe □du -ko, -bu di 'u 'a 'bi 'lu -hōn, ε 'mu'bu gba -gbagba, yakō ko -tutu 'hūen-, u 'mu bu -we.

19 E nō- nu□o, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'u Nyisua a tete bu 'cūmε gbe ni -do 'hru wlōn ni -he, 'ti-, 'bu yi'li nyibli -bi ni -tve -ni, nyiblo a 'mu, ε nō- u di nyiblo 'cūmε -daa -ni, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli. Kεε, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'u tete a 'mu ni □tui -ni, ko 'bu yi'li -u -bi ni -tve -ni, ε nō- u di nyiblo gbagbu -daa -ni, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

20 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: De -mu', Nyisua -hūε, tetetōnyo ko Falisi□tumu* a nyibli 'hūen-, u 'ni -nu□o li'li. 'A mu -mo -bi, 'ba 'ye ni □tuu 'u Nyisua, 'ba 'yi 'u nyibli a

'mu 'u -hi, a 'yi 'li'li -we, ba pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopu, 'ki 'u nyiblo bu 'la 'a 'bi a de ki*

21 «A yi'e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisua -nyi la -aan 'bauu, ε nō- mo: □Ni 'laa 'li nyiblo. Nyiblo 'bu 'la 'a 'bi -tonyiblo, u ko bu pu □ne -bati le.

22 Kεε, 'mo -bi, ke- 'n pi: 'A -ne nyiblo 'bu yi 'a 'diayr yru le ni -pu -ni, u bleε yi bu gba 'li nyiblo a 'mu -batiponyo yi. Nyiblo 'bu lee ne 'a 'diayr, -ε mo: -Ba ni, u bleε yi bu gba 'li'li 'blu a nyibli yi, u 'mu'bu -bati le -puu -ni. Nyiblo 'bu daa ne 'a 'diayr ni blinyo, ε bleε yi bu mu 'li na -mu' 'nyi, -ε 'ye ni jre yruyu.

23 'Bu mo, □ni yi -cōhlun* ni pi, 'ki 'u Nyisua ye', 'ti- 'bu bi 'li -mu 'kwli, -ε mo, -na 'diayr -bi, ε 'yi plo a bleε -ko -na -ti,

24 hie 'u -na -cōhlun a 'mu bu, -bu mu, -ko -na 'diayr a 'mu 'hūen-, a 'mu -ti a 'mu yre -kukua -ni, ε 'mu 'li -we, 'ti- □mu -mo □hian, □mu -cōhlun pi, 'ki 'u Nyisua ye'.

25 'Bu mo, nyiblo 'bu yee -mu -ti, -ε nu□o, □ble 'a 'wliye kua, ε ko -mu 'hūen-, 'ba yi 'li -batipule' ni mi, □mu□o le, 'ki ε ko -mu 'hūen-, ba ko kibuwēenle, -te a 'tiε ni 'hru wlōn, ε 'ni □ha 'li -mu -batiponyo yi gba, -batiponyo 'ni □ha -mu 'li -sada pu yi gba, 'u 'ni □ha -mu □ji' pu.

26 'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'bu pu -mu □ji', 'ki -di 'li □ji' a 'mu ni, □mu 'wliye a pepe a 'mu 'pee -ni, 'ti- □mu □ji' 'hri.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopu, 'ki 'u -wlawli a de ki*

27 «A yi'e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisua -nyi la -aan 'bauu, ε nō- mo: □Ni 'nuo 'li -wlawli.

28 Kεε, 'mo -bi, ke- 'n pi, nyiblo 'bu ta 'li 'a 'bihian a nugba 'yi le, 'ti-, 'ki 'li 'a □wlu ki, 'bu pu le: 'N -hūε□ε ni, nyiblo a 'mu, ε nu -wlawli, 'ki 'li 'a □wlu ki, ε ko nugba a 'mu 'hūen-.

29 'Bu mɔ, -na 'yii 'bu yɪɪ ni ni, ɲni yɪ de 'kuku ni ni, -ε -bɪ -ha 'lɪ ɲnu lɛ, ɲmu ɲnu 'wan pu. -Bu -ha 'v -dɪɔnu a 'hɔɪ a 'kɪbɪa, -bu puɲv 'wan, ε nɔɔ 'v lɛ, 'ε -hi 'v bu pu 'lɪ -na pɛpɛ na -mɔ', -ε 'yɛ ni jre yruyru 'nyi.

30 'Bu mɔ, -na diidedabu 'bu yɪɪ ni ni, ɲni yɪ de 'kuku ni ni, 'bɛ 'vɲv 'v, ɲmuɲv 'wan pu. ε nu -tɛɛ, 'kɪ -bu pu -na 'hɔɪ a 'kɪbɪa -bɪ 'wan, 'ε -hi 'v -na pɛpɛ -bu mu 'lɪ na -mɔ', -ε 'yɛ ni jre yruyru 'nyi.»

De -mɔ', -Yusu tvɛ nɛ 'a -nagbopv, 'kɪ 'v nɔgba kɔ 'a nyibɪv 'hɛn-bv -hihiɛ yɛ a dɛ kɪ*

(Matie 19.9; Makɪ 10.11-12; Luku 16.18)

31 «Tete* -bɪ, Nyɪsva -nyi la -aan 'baɪnu, ε nɔ- mɔ: Nyiblo 'bu tɛ 'a nɔgba bu, ε kɔ bu -nyi nɔgba a 'mɔ 'criɛn, -ε hlɛɲɛ, -ε mɔ, ε tɛɲɛ bu.

32 Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: 'A -nɛ nyiblo 'bu tɛ 'a nɔgba bu, 'bu 'yɪ 'a -wlawlɪdɛ a -tɪ 'pa-, nɔgba a 'mɔ 'bu -mu, 'bu kɔ nyibɪv -bɪ, 'a yɪ-hɛnyibɪv -mɔ', ε nɔ- pu nɔgba a 'mɔ -wlawlɪdɛ kɪ. 'Ya 'v 'lu de, nɔgba a 'mɔ, ε tɛ bu, nyiblo -diɲɛ kɔ, nyiblo a 'mɔ, ε ni -wlawlɪ -wɛ.»

De -mɔ', -Yusu tvɛ nɛ 'a -nagbopv, 'kɪ 'v 'svɛlɛ a dɛ kɪ*

33 «A yiɲɛ ni, -ε mɔ, tete -bɪ, Nyɪsva -nyi la -aan 'baɪnu, ε nɔ- mɔ: 'Bu mɔ, ɲni 'svɛ Nyɪsva, -ε mɔ: Dɛ -bu, 'n diɲɛ 'ni nu, ɲyɪ 'kɪ yɪ -blɛɛ -ni de, -bu pu lɛ, -ε mɔ, ɲni -nuɲo lɪɲɪ. Dɛ -bu, -kɔtɪ -ni 'svɛ Nyɪsva, -ε mɔ, -diɲɛ 'ni nu, nuɲo.

34 Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: A 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni ba 'svɛ -ni. A 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni ba 'svɛ yakɔ, -ε nuɲo, ε nɔ- mɔ Nyɪsva a kɪbɪndɛ.

35 A 'ni 'svɛ 'lɪ -tɔtɔ, -ε nuɲo, ε nɔ- mɔ Nyɪsva a bukɪblɛɲtɪdɛ. A 'ni 'svɛ 'lɪ Jrusɛdɪɔ, -ε nuɲo, ε nɔ- mɔ Nyɪsva a 'dɪɔ.

36 ɲNi 'svɛ 'lɪ -na 'lu, -ε nuɲo, ɲyɪ 'klɪ ɲdv -kɔ, 'kɪ -bu nuɲo, -na 'lu-pupui a 'yɛ ni -do bu 'plɛ, -hɔv bu jre.

37 Kɛ- ba pu: Iin 'bu mɔ iin, ε kɔ, ba pu: 'Uɔn-, 'bu mɔ 'uɔn-. ɲNi -maa 'vɲv 'svɛlɛ 'lu, ε mɔ yɪnyɛdɛ ɲnuɔ. 'Kɪ ε -hɛn 'lɪ 'kuo -hɔn* a nyiblo gbagbu -mɔ.»

De -mɔ', -Yusu tvɛ 'a -nagbopv, 'kɪ 'v klɛ'wɪwɪ a -ta' (Luku 6.29-30)*

38 «A yiɲɛ ni, -ε mɔ, tete -bɪ, Nyɪsva -nyi la -aan 'baɪnu, ε nɔ- mɔ: Nyiblo 'bu wa 'a 'bɪ a 'yie, v kɔ bu wa a 'yie -wɛ. Nyiblo 'bu -yɛraa nɛ 'a 'bɪ 'nye wɔn, v kɔ bu -yɛraa ɲnɛ 'nye wɔn -wɛ.

39 Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: Nyiblo 'bu nu 'a mɔ yɪnyɛdɛ -mɔ, a 'ni 'wɪ 'lɪ 'aan dɪɔnu klɛ. Nyiblo 'bu pu 'lɪ 'ɲma -na diidɛnu a 'kwɪlɪ, -haɲa mɛ lɛ, bu pu 'lɪ 'a dɛ -bɪ kamlanua 'kwɪlɪ.

40 Nyiblo 'bu -hɛɛ bu yɛɛ -mɔ -tɪ, 'kɪ 'lɪ -batipɔnyɔ yɪ, 'bu yɪ -na wlawlv ni -hɛɛ, -haɲa mɛ lɛ, bu gba -na kvɛtɪ.

41 Nyiblo 'bu ni 'v -mɔ ke', 'kɪ -bu 'ble 'a blɔ, 'kɪ 'lɪ -kiloyɛ ni -do 'yɪ, -ε -bɪ pu 'v 'hɛn a -kiloyɛ.

42 Nyiblo 'bu yɪ -mɔ dɛ ni -hɛɛ, -ε -bɪ -ha 'lɪɲɪ 'lɪ, -bu -nyi ɲnɛɲɛ. Nyiblo 'bu -hɛɛ bu 'trɔstɪ -mɔ dɛ, ɲni 'hiɛa 'lɪ.»

Ba nɔɛ nɛ 'aan yɛanyibli (Luku 6.27-28,32-36)

43 «A yiɲɛ ni, -ε mɔ, tete -bɪ, Nyɪsva -nyi la -aan 'baɪnu, ε nɔ- mɔ: Nɔɛ -na 'bɪhɪɛn, kɛɛ, yɛraa nyiblo -bu, -ε yɛraa -mɔ.

44 Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: Ba nɔɛ nɛ 'aan yɛanyibli, kɔ, ba da Nyɪsva, 'kɪ 'v nyibli -mɔ', -v ɲtui 'a mɔ ɲhɛn a -ta',

45 -ε diɲɛ nu, 'aan 'Baɪ Nyɪsva, -ε ni 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, a 'mɔ 'a 'yonv -hɛ, -ε nuɲo, nyibli -bu, -v kɔ 'crɛ, kɔ 'waa dɛ -bu, -v mɔ ɲhaannyibli, Nyɪsva niɲɛ ni, 'yɪv 'ε yɪ hɛn, 'kɪ 'v ɲnu -mɔ'. Nyibli -bu, -v 'sɪi 'v yɪ, kɔ nyibli -bu, -v 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -ni, Nyɪsva niɲɛ ni, 'nu 'ε yɪ di, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ a 'mɔ a -ta'.

46 'Bu mɔ, 'ba nɔɛ nyibli ni -do -mɔ', -v nɔɛ nɛ 'a mɔ, a 'ni 'yɛɛ 'lɪɲɪ, -ε mɔ, 'a -tɪ Nyɪsva di nu 'a

mu □haande -mɔ. De ni -do a 'mu, 'crekonyibli ni□e ni -we.

47 'Bu mɔ, 'ba yi 'aan 'diayɔnu ni -do □haande -mɔ ni ni, 'aan □wɪ 'ni 'yee 'li□i, -ε mɔ, a ni dε gbagbu. De a 'mu, nyibli -mu', -v 'yi Nyɪsua -yi, v ni□e ni -we.

48 Ba 'sii 'v yi, □wɪ yi -te 'aan 'Baɪ Nyɪsua -ni 'li yakɔ 'kwli, ε -nu, 'ε 'sii 'v yi.»

6

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nag-bopv ; 'ki 'v □hɪvennyibli a -heele a -ta'*

1 «'Bu mɔ, 'ba yi □hɪvennyiblo □haande -mɔ ni ni, a 'ni 'nuo 'li□i, 'ki 'v nyibli ye', -ε di□e nu, v 'mu 'a mu 'nyre le pɔ a -ti. 'Bu mɔ, 'ba yi □haande a 'mu 'a nunuo le ni ni, 'aan 'Baɪ Nyɪsua, -ε ni 'li yɔ', ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -nyi 'a mu 'a -ti a 'wio.

2 'Bu mu, □ni yi □hɪvennyiblo de ni -nyi, 'ki 'v 'a -heele a -ta', □ni 'lee 'li nyibli a pɛpɛ le, □wɪ yi nyibli -mu', -v neε 'li ni 'hven, -te v ni 'a nunuo. Nyibli a 'mu, 'bu nu □hɪvennyiblo □haande -mɔ, v kɔ bu na 'a -ti -mɔ le, 'ki 'li Nyɪsua a 'kayo ble, kɔ 'bu yi le ni ne. V ni□e ni, -ε di□e nu, nyibli 'mu □nu 'nyre le pɔ. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblidv a 'mu, Nyɪsua 'ni -nyi□e li □nu 'a 'wio ni, -ε nu□o, -tonyibli -we 'waa 'wio a buɔɔɔɔ -mɔ.

3 -Mɔ -bi, 'bu mɔ, □ni yi □hɪvennyiblo de ni -nyi, nu□o, nyiblo □dv 'ni 'wɪn 'li, mɔ 'ye □bu -na □wɪv a nɪnatumu a 'mumu, ε 'ni 'wɪn 'li,

4 -ε di□e nu, -heele a 'mu, 'a -ti 'mu -hli. □Ni yi naale ni ni, -ε -bi -na 'Baɪ Nyɪsua, -ε yi 'a -ne -huhlidε □dv 'ye, ε nɔ- di -mu 'a 'wio -nyi.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nag-bopv ; 'ki 'v Nyɪsua a dida a -ta' (Luku 11.2-4)*

5 «'Bu mɔ, 'ba yi Nyɪsua ni de, a 'ni 'daa 'li□i, □wɪ yi -te nyibli -mu', -v neε 'li ni 'hven, v ni 'a dida. Nyibli a 'mu, 'bu yi□i ni de, v nve bu nyra ble, 'ki 'li Nyɪsua a 'kayo ble, -te nyibli

-huv 'v. 'Bu yi le ni ni, ε 'wɪ yi, v ni□e ni, nyibli 'mu □nu 'ye a -ti. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblidv a 'mu, Nyɪsua 'ni -nyi□e li □nu 'a 'wio ni, -ε nu□o, -tonyibli -we 'waa 'wio a buɔɔɔɔ -mɔ.

6 Keε, -mɔ -bi, □ni yi Nyɪsua a dida ni -hve, pa 'li -na -gblo 'kwli, -bu ka 'v 'maju 'v. □Ni ka 'ki 'v 'maju 'v, -ε -bi da -na 'Baɪ Nyɪsua, -ε ni 'v -mu 'hvi. -ε -bi -na 'Baɪ Nyɪsua a 'mu, -ε yi 'a -ne -huhlidε □dv, -ni 'ye, ε nɔ- di -mu 'a 'wio -nyi.

7 'Bu mɔ, 'ba yi Nyɪsua ni de, 'aan puɔɔwin 'ni 'huv 'li, □wɪ yi -te nyibli -mu', -v 'yi Nyɪsua -yi, v ni 'a dida. V nu- -mɔ -bi, v wen 'ni, 'waa puɔɔwin 'bu -hv, 'ti- Nyɪsua 'mu 'waa win 'wɪn.

8 De a 'mu, v ni, a 'ni 'nuo 'li□i, -kɔti 'ti- a 'mu 'aan 'Baɪ Nyɪsua de -hva mɔ mu, ε yi de a 'mu ni.

9 -Te a di Nyɪsua a dida nu, ε nɔ- bu:

-Aan -ne 'Baɪ, -ε ni 'li yɔ', nu□o, nyibli a pɛpɛ bu yi□e, -ε mɔ, -mɔ mɔ Nyɪsua.

10 -Mɔ -bu kɔɔ nyibli win ki. -Na kiweenle, ε nɔ- -bu nue -ni, 'ki 'ne- -tutu ki, kɔ 'ki 'li yakɔ 'kwli.

11 -Nyi ke -a mu -nyrɔwɔ -bu a dididε.

12 Yɪnyre-tebli -bu, -a -nu, -hru 'a -ti -mɔ, □wɪ yi -te -a ni, □a -hruɪ yɪnyre-tebli -mu', nyibli ni -a mu -mɔ a -ti -mɔ.

13 □Ni 'hɔɔn 'v 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu -mɔ', ε 'ni 'teε 'v -a mu le,

-ε di□e nu, -a 'ni □ha -ti 'wla, keε, -ha 'li -a mu 'kuo -hɔn* a nyiblo gbagbu a 'kli bu,

[-ε nu□o, -mɔ bleε yi -bu kɔɔ nyibli win ki,

ε kɔ, -mɔ kɔ 'kli, kɔ -ti a 'yi'buɔɔ, -te ε te yi bu.

Ke- bu ni 'mu.] Ke- ba nu Nyɪsua a dida.

14 Yɪnyre-tebli -mu', nyibli nu 'a mu -mɔ, 'bu mɔ, 'ba yi 'a -ti -mɔ ni -hruɪ, 'aan 'Baɪ Nyɪsua, -ε ni 'li yɔ',

ε di -hru 'aan -ne yinyre-tebli, a -nu, 'a -ti -mɔ -wε.

¹⁵ Kεε, yinyre-tebli -mυ', nyibli nu 'a mυ -mɔ, 'ba 'ye ni -hru 'a -ti -mɔ, -ε -bi 'aan 'Bai Nyisva 'yi 'li'li -wε, bu -hru 'aan -ne yinyre-tebli, a -nu a -ti -mɔ.»

De -mυ', -Yusu tve ne 'a -nag-bopv ; 'ki 'v □cicie* a -ta'*

¹⁶ «'Bυ mɔ, 'ba yi ni □ci, ('ki 'v Nyisva a dida a -ta') a 'ni 'ci'ci 'li 'aan yigbakli, □wi yi -te nyibli -mυ', -v neε 'li ni 'hven, v ni □cicie. Nyibli a 'mυ, 'bu yi ni □ci, v kɔ bu □tiɔ 'v 'waa yigbakli 'v, -ε di□e nu, nyibli a pεpe 'mυ□v 'ye, -ε mɔ, v yi 'ni □ci. 'N yi 'a mυ 'ni -lee -ni, nyiblidv a 'mυ, Nyisva 'ni -nyi□e li □nv 'a 'wio ni, -ε nu□o, -tonyibli -wε 'waa 'wio a bυpυpυ -mɔ.

¹⁷ Kεε, -mɔ -bi, 'bu mɔ, □ni yi ni □ci, yra yre, -bu pυ -na 'lu le -tεε,

¹⁸ -ε di□e nu, nyibli 'ni □ha□a 'ye, -ε mɔ, -yi 'ni □ci. □Ni yi□i ni ni, -ε -bi -na 'Bai Nyisva ni -do -mυ', -ε yi 'a -ne -huhlide □dv 'ye, ε nɔ- di -mυ 'a 'wio -nyi.»

Ba 'kukue -pupa-tebli le, 'ki 'v Nyisva 'hvi

(Luku 12.33-34)

¹⁹ «A 'ni 'kukue 'li -pupa-tebli le, 'ki 'ne- -tutu -bu ki, -te 'hlo kɔ -yruvυ 'hven-, v ni 'ne-, 'v yi -tebli yre nyre, kɔ, -te 'yiyrynyibli yi 'ne- 'kayo -waa -ni.

²⁰ Kεε, ba 'kukue kuko-tebli le, 'ki 'li yakɔ 'kwli, -te 'hlo kɔ -yruvυ 'hven-, v 'ye ni nyree 'li -tebli yre, kɔ, -te 'yiyrynyibli 'ye ni waa 'li 'kayo,

²¹ -ε nu□o, -te -na kuko-tebli ni 'v, 'ki -na □wlv ni 'v -wε.»

-Nyre kɔ halɔ 'hven-

(Luku 11.34-36)

²² «-Tonyiblo a □wlv, ε 'wi- 'a 'yii yi, -ε yi□i -nyre -nyi. -Na 'yii 'bu nu -tεε, -ε -bi -yrui le -tεε.

²³ Kεε, -na 'yii 'bu yi ni kle, -ε -bi 'ki -ni 'li halɔ 'nyi. -ε -bi -nyre -mυ', -ε ni 'li -mυ 'hvi, 'bu mɔ halɔ, -ε -bi halɔ a 'mυ, ε kɔ bu jre diaki.»

Nyisva, -v'v- 'wliye

(Luku 16.13)

²⁴ «Nyiblo □dv 'yi 'li'li -wε, bu nu 'masepυ ni 'hven a -kuan, ti ni -do a ti 'yri. ε kɔ bu yraa nyiblo ni -do, ε 'mυ 'a nyiblo -bi -nυε -ni. ε 'yi 'li'li -wε, ti ni -do a ti 'yri, Nyisva bu kɔɔ ne 'a mυ win ki, 'ti- 'wliye bu di 'a mυ win ki -kɔɔ -ni -wε.»

Ba kuo Nyisva □wlv yi

(Luku 12.22-31)

²⁵ «ε nɔ- nu□o, 'ni yi 'a mυ -lee -ni: De -bu, a di di, kɔ, de -bu, a di 'na, kɔ, wlawli -bu, a di pυ, -tebli a 'mυ, 'a -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni. -Hυnhlun -bu, a pi, ε mɔ de gbagbυ □niɔ, 'ε -hi 'v didide 'v, kɔ, 'aan -plahvi mɔ de gbagbυ □niɔ, 'ε -hi 'v 'hυlepυ-tebli 'v.

²⁶ Ba ta 'v nυbli -mɔ le. V 'ni 'dɔ□o li, kɔ, v 'ni 'cε□e li □dedede, kɔ, v 'ni -pυ□v li □dedede 'kali'. Kεε, 'aan 'Bai Nyisva, -ε ni 'li yɔ', ε nɔ- yi □nv didide -nyi. Kεε, 'a mυ -mɔ -bi, Nyisva nυε ne 'a mυ ni, 'ε -hi 'v nυbli 'v. 'A -ti, -te ε ni, 'ε yi nυbli didide -nyi, ke- ε di nu, ε 'mυ 'a mυ didide -nyi -wε.

²⁷ ε 'yi nyiblo □dv -kɔ, 'ki 'li 'a mυ 'nyi, 'a hritile a -ti, -bu kɔ 'kl, 'ki -bu pυv ne 'a -nyrɔwɔ a de gbe ki, 'ki 'ne- 'klo -bu ki.

²⁸ De- kɔ hritile a yi -hriti -ni 'li? □Bv 'hυlepυ-tebli a -ti? Ba 'ye -piti, -te 'waa -pui ni □giga, 'ti-, -te ε nu yinɔ. -Piti a -pui a 'mυ, ε 'wi- -tonyiblo a wlawli yi. Kεε, -piti a 'mυ, ε 'ni -nu□o li -kuan, kɔ, ε 'ni 'gbla□a wlawli, ε 'ni -pυ□v li□i, kεε, ε nɔ yi.

²⁹ □Bv lee ne 'a mυ: Bodɔ Salomɔ, ε mɔ □han-ti, 'ε kɔ la de, kεε, -te -piti a -pui nu yinɔ, Salomɔ a 'mυ, ε 'yi la 'a wlawlv -kɔ, -bu nu la yinɔ le.

³⁰ -Piti -bu, v di -huan -ci, 'ti- v di -huan 'tɔ pυ, 'bu mɔ, Nyisva 'bu kɔ bu nu□o, 'a -pui bu nɔ yi, □bi 'a mυ -bu, ε nυε -ni, 'a mυ ε 'ye ni di 'hυlepυ-tebli ni -nyi, 'a mυ -bu, -v 'yi Nyisva □wlv yi -kuo -ni -tεε?

³¹ 'A -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni, de -bu, a di di, kɔ, de -bu, a di 'na, kɔ, de -bu, a di 'hvi le pυ a -ti.

³² Nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi, u nu- yi -teblidu a 'mu 'lu -mo le -hie 'a -ne ti. 'Aan 'Bai Nyisua, -e ni 'li yo', e yi 'aan -huhua-tebli ni.

³³ De -mo yi-hede, a ble e yi ba -hie 'lu -mo le 'a -ne ti, e no- mo Nyisua bu koo ne 'a mu win ki, ko 'aan 'klo bu 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', e 'mu 'a mu 'aan -huhua-tebli a 'mu -nyi.

³⁴ 'Kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki 'u -nina a -nyrowo a -ta', -e nuoo, Nyisua yi -nyrowo a 'mu a 'kla-wliye'yiya ni. E di -huan 'a mu 'ni -hee -ni. -Te e ni, 'e yi ke 'a mu -hee -ni, kike a -nyrowo -bu 'kwli, ke- e di -huan nu, e 'mu -huan 'a mu -hee -ni, 'ki 'li -nina a -nyrowo a 'mu 'kwli.»

7

A 'ni 'yee 'li 'aan 'bio -ti (Luku 6.37-38,41-42)

¹ «A 'ni 'yee 'li 'aan 'bio -ti, -e di e nu, Nyisua 'ni ha 'a mu -ti -yee -ni,

² -e nuoo, -te a ni 'aan 'bio a -ti a yeele, ke- Nyisua di 'aan -ti a yeele nu -we, ko, -te a di 'aan 'bio a 'yiye nu, ke- Nyisua di 'aan 'yiye nu -we.

³ De- ko -ti, -na 'bihian a kvetye -bu, -e ni 'li 'yi, ni yi 'a 'yele, 'ti- -ne tugbekuto -mu', -e pe 'li -mu 'yi bu, ni 'ye ni 'ye e 'li?

⁴ Yi yi -blee -ni -bu lee -na 'bihian, -e mo: Nu gbe, bu -ha 'li -mu kvetye 'yi, -mo -ko 'yi tugbekuto pe 'li bu.

⁵ -Mo -mu', -e nee 'li ni 'huen, yi-hede, -ko -bu nu, e no- mo -bu -ha 'li -ne tugbekuto 'yi, mu le yru -tee, 'ti- mu 'li kvetye -na 'bihian 'yi -ha.

⁶ De -bu, Nyisua -ko, a 'ni 'nyie 'li ni nyibli -bu, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, -u 'wi buci yi, e ko, de -mu', -e ko -kuan, 'ki 'u 'a mu -mo, a 'ni 'nyie 'li ni nyibli -mu', -u 'yi -kuan -mu', e -ko -yi, -u 'wi -gbo yi, -e nuoo, 'ba -nyi nuoo, u di naa kle, 'ti- u 'mu -mo hian, u 'mu 'a mu bu -we mo di.»

-Yusu tve nyibli ni, -e mo, 'bu yi de ni -hve, bu -huaa Nyisua (Luku 11.9-13; 6.31)

⁷ «'Ba yi de ni -hve, ba -huaa Nyisua, e 'mu 'a mo -nyi. 'Ba yi de ni -hve, ba muo le, a di e 'ni 'ye. 'Ba yi ni -hve, bu paa ne 'a mu 'kayu bu, ba bi gbogbo, u 'mu 'a mu -lee -ni: Ba di pa.

⁸ E mo han-ti ni, 'a -ne nyiblo 'bu -hua Nyisua de, e di ne e 'ni -nyi. Nyiblo 'bu yi de le ni mu, e di e 'ni 'ye. Nyiblo 'bu nyra 'u huan.yi' bu, 'bu bi gbogbo, u di e 'ni -lee ni, bu pa.

⁹ -Mo -bu, -e mo 'bai, -na 'yu 'bu yi -mu 'floo ni -hve, bi -di -nyi e 'hio?

¹⁰ -U'bu-, 'bu yi -mu -hrin.ye ni -hve, bi -di -nyi e hre?

¹¹ 'E mo han-ti, 'a mu -tonyibli, 'ki a 'yi haannyibli 'pa-, kee, a yi haan-tebli a le'jrale, 'a yi 'aan yonu -nyi. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, 'ki 'u 'a mu -mo, -u ko wli -nyre yi, -e -bi 'aan 'Bai Nyisua, -e ni 'li yako 'kwli, -e ko wlu -no yi, nyibli 'bu -huaa haan-tebli, e di nu bu 'ni -nyi.

¹² -Tebli a pepe, a -hve nyibli -bi bu nu 'a mu -mo, 'aan 'mumu, ba nu nuoo -mo -we. De ni -do a 'mu, e no- Nyisua a tete tve -ni, e ko Nyisua a winwlon-hanyu* 'huen-.»

Paale -mu', -e gbe 'li 'a mu Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, e 'cimi 'yri le (Luku 13.24)

¹³ «Paale -mu', -e gbe 'li 'a mu Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, e 'cimi 'yri le. 'A -ti, 'ba -hve ba pa 'li Nyisua a 'klo yrayru a 'mu 'kwli, -e -bi paale 'cime -mu', e no- ba naa 'u 'yri, -e nuoo, paale ko 'hru -mu' 'huen-, -u gbe 'li 'a mu 'waanle', u 'bua 'yri le, 'ti- 'waa wlonnaale 'yi 'mu -kla, e ko, nyibli -mu', -u ne e, u -hu ni.

¹⁴ Kee, paale ko 'hru -mu', -u gbe 'li 'a mu Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, u 'cimi wlon le, 'ti- 'waa wlonnaale kla 'mu ni, e ko, nyibli -mu', -u ne e, u 'yi -hu.»

Tugbe a 'kuo, e no- u yi -yruu -ni (Luku 6.43-44)

15 «Ba -gbεε ne 'aan dionu, 'ki 'u hitoonyo a -ta'. 'Bu mo, 'ba yi nu nu 'ye, ke- a di pu, u 'ni -nuo de -huan du. Kee, u nu- yi 'ki nyibli bu -we. U 'wi -jio yi, -u pu 'blakue kle.

16 'Waa nununmlu, u ni, no- di e nu, a 'mu nu yru. Bu pu tugbekuo a de yi. Nyiblo 'ni -haa li -gbogbuo, 'ki 'u haputugbe 'yri. Mo, nyiblo 'ni -haa li bubuokui, 'ki 'li -ju yra.

17 Tugbe -mu', -ε yi haan'nie -jri, ε tu haan'kui. Kee, tugbe -mu', -ε 'ye ni -jri haan'nie, ε 'ni -tu li haan'kui.

18 Tugbe -mu', -ε yi haan'nie -jri, ε 'yi 'li -we, bu tu 'kui -huan, Mo, tugbe -mu', -ε 'ye ni -jri haan'nie, ε 'yi 'li -we, bu tu haan'kui.

19 'A -ne tugbe du, -ε 'ye ni -hua -bu tu haan'kui, u yi 'ni 'be, 'u pu 'to.

20 'A -ti, hitoonyo a nununmlu, u ni, u nu- a di 'ye, a 'mu nu yru.»

A 'ni 'kaa 'li 'aan dionu (Luku 13.25-27)

21 «Nyibli -mu', -u deε 'mu Kukonyo 'a -ne ti, ε 'yi 'waa pepe 'pa, u 'ni -paa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli ni. Kee, nyiblo -bu, -ε di de -mu' nu, 'na 'Ba Nyisua -ni 'li yako 'kwli, ε -hue, ε no- di 'li pa.

22 -Nyrowo -mu' -ko 'kwli, 'n di 'u nyibli -bati le -pu -ni, ke- nyibli -huohu di 'mu yi pu: Kukonyo o, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli, -a hla 'li Nyisua a -ti, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli, a bla 'kuo -huan* le, -u ni la 'u nyibli ke', 'ki 'li -na 'nyre ni -do a 'mu 'kwli, a nu whlekeε-tebli -huohu.

23 -ε -bi ke- 'n di pu, 'mu nu kle -haha -ni, -ε mo: 'N 'yi -huan 'a mu ni yi. Ba hoo 'mu -mo le, 'a mu -mu', -u 'ye ni nu de -mu', Nyisua -hue.»

Tokonyo, ko nyiblo -mu', -ε 'yi [to -ko, u nu- pu 'waa 'kayo (Luku 6.47-49)

24 «'A -ti o, 'a -ne nyiblo, 'bu ni 'u, -ti -bu, 'n hla wen, 'bu yi nua yi bu ni pu, 'ti -'bu yi ni ni, -ε -bi ε 'wi- tokonyo -mu' yi, -ε pu 'a 'kayu, 'ki

'u 'hio 'pa ki, -ε di e nu, ε 'mu bu ku -teε.

25 -Te ε pu 'ki 'kayu a 'mu, -ε -bi 'nu di ni, 'nie 'ε 'yi, pepe 'ε -hi, 'u -won 'kayu a 'mu yi, keε, ε 'yi 'wle, -te ε pu 'u 'hio ki -a ti.

26 Kee, nyiblo -bu, -ti -bu, 'n hla wen, -ε di e nua yi bu pu, 'ti -ε 'ye ni di e ni nu, ε 'wi nyiblo -mu' yi, -ε 'yi to -ko, -ε pu 'a 'kayu 'ki 'u 'puwon ki.

27 -Te ε -we 'ki 'a pu pu -mo, -ε -bi 'nu di ni, 'nie 'ε 'yi, pepe 'ε -hi, 'u -won 'kayu a 'mu yi. ε no- mo 'kayu a 'mu bu 'wle, bu nyre yi pepe.»

'Ki 'li 'kl 'kwli, 'ki -Yusu tve 'li nyibli Nyisua a -ti

28 'Ti -Yusu 'mu tole a 'mu 'lu -yra mo mu, -te -mu', ε nu tole a 'mu, nyibli a pepe, -u ni 'u, ε maa nu wlon le,

29 -ε nu o, -te Nyisua a tetetoonyo ni nyibli a tole, ε 'ni -nuo tole le, keε, 'ki 'li Nyisua a 'kl 'kwli, 'ki ε tve 'li -ni.

8

-Te -Yusu nu laa, hrannunyo a 'kve 'ε -we la (Maki 1.40-45; Luku 5.12-16)

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ti dugba, nyibli a ju, u nu- yi wien le kve.

2 Bu yi 'ki 'li ni di, -ε -bi hrannunyo du, ε no- mu 'u ye', 'ε bla a kwli yi, 'ti -ε pi le: «Kukonyo o, 'n nyaa -mu le, nu o, 'na 'kve bu -we.»

3 ε no- mo -Yusu bu -hren e le, 'ti -ε lee ne, -ε mo: «'N -hue e ni, -na 'kve bu -we.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a 'kve -we ni,

4 -Yusu 'ε lee ne, ε wen: «'Ni 'lee 'li nyiblo du, keε, mu -bu to dionu Nyisua a -cohunpinyo* yi, ε 'mu ye, -ε mo, -na 'kve -we ni. 'A -ti, -tebli -mu', u ni, 'u yi -cohun* pi, 'ki 'u Nyisua ye', gbaa, wi yi -te Nyisua a winwlon-hanyo* Moise nu la 'a hila, yi-he-nyre a ti 'yri, -ε di e nu, nyibli a pepe 'mu yi, -ε mo, -na 'kve -we ni.»

-Te -Yusu nu la□a, Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu a -kvannunyo □dv a 'kve 'ε -we la
(Luku 7.1-10)

⁵ -Nyrōwō □dv, -ε -bi 'ki -Yusu mu 'li Kapenaōdō 'kwli. -Te ε pa 'li 'dō 'kwli, -ε -bi Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu □dv, ε nō- mu 'v□v 'hvi, 'ε nyee □ne le,

⁶ ε wen: «Tōonyō o, 'ye, 'na -kvannunyo pe 'li 'kayu bu, 'ε -yiyre le. ε yi 'ye □hven diaki.»

⁷ -ε -bi -Yusu □tu□o □wōn, ε wen: «'N di 'li 'ni di, 'm□v nu, 'a 'kve 'm□ -we.»

⁸ Kee -ε -bi, 'seyo a nyiblo gbagbu a 'm□, ε □tu□o □wōn, ε wen: «Tōonyō o, 'm□ -bu, -ε 'yi -Juukveyu* 'pa-, 'n 'yi yi -blee -ni, 'ki -bu pa 'li 'na 'kayu bu. P□ win dadv, 'na -kvannunyo a 'kve 'm□ -we.

⁹ 'Na 'mumu -bu, 'n kō nyibli gbagbi -bi, v n□- kō 'm□ win ki. 'Ti- 'n kō 'seyo -bi, 'n kō win ki -we. 'B□ m□, 'ni p□ win, 'ni lee ne 'a nyo, 'ki bu mu de nu, -ε -bi ε mi ni. 'B□ m□, 'ni lee ne 'a nyo -bi, 'ki bu di 'li, -ε -bi ε yi 'li 'ni di, ε kō, 'bu m□, 'ni lee 'na -kvannunyo, 'ki bu nu de, -ε -bi ε ni□e ni.»

¹⁰ 'Ti- -Yusu 'm□ win a 'm□ 'w□ m□ mu, -ε -bi -ti -m□, 'seyo a nyiblo gbagbu -m□, ε -hla, ε kee ne 'a □wli le. 'A -ti, ε yi nyibli -m□ 'ni -lee -ni, -v yi□i □wien le kve, ε wen: «'N yi 'a m□ 'ni -lee -ni -tee, 'n 'yi -hvan nyiblo ni 'ye, -bu nu 'na □wlv a yikuole le, 'ye □bu 'ki 'li Yisraekve a 'mumu 'nyi.

¹¹ 'N yi 'a m□ 'ni -lee -ni, 'ki 'li 'yru a 'hrile', kō 'ki 'li 'yru a paale', 'ki nyibli di 'li -wlu le -hōn, v 'm□ le 'kukue -ni, v kō -aan 'bainv Abrahamv, kō Yisaki, kō Sakōbv 'hven-, v 'm□ de -m□ -didi -ni, 'ki 'li Nyisva a 'klō yrayrv 'kwli.

¹² Kee, Yisraekve -bi -m□, Nyisva -da, 'ki bu pa 'li 'a 'klō yrayrv 'kwli, Nyisva di p□ 'li □nv -patv' le, -tite -m□, halō ni 'li, 'Ki v di 'li □hien 'li -wee -ni, kō, 'ki v di 'li yrv 'li -p□v -ni.»

¹³ -Te -Yusu 'm□ -yre m□ mu, -ε -bi ke- ε pi 'seyo a nyiblo gbagbu a 'm□ yi, ε wen: «-Te -kuo □ne □wlv yi -ε m□, Nyisva di□e 'ni nu, 'na -kvannunyo a 'kve 'm□ -we, 'a -ti, ε di de a 'm□ 'ni nu. -We 'li -bv mu 'li 'kayu bu ni.» Ti ni -do a 'm□, -ε kō 'yri -Yusu hlaa la 'v -ti a 'm□, 'ki 'seyo a nyiblo gbagbu a -kvannunyo a 'm□, 'a 'kve -wee la 'v.

-Te -Yusu nu la□a, kīklanyibli -hōhvi a 'kve 'ε -we la
(Maki 1.29-34; Luku 4.38-41)

¹⁴ ε kō la -nyrōwō -bi, -Yusu 'ε mu la 'li Piel a -te. -Te ε pa 'kayu bu, -ε -bi 'ki ε yee 'v Piel a 'dō bu, 'ε 'ye□e, -ε m□, 'a 'hvi hren ni, 'ε pe bu.

¹⁵ ε nō- m□ -Yusu bu klō 'a dabu bu. -ε -bi Piel a 'dō a 'm□, 'a 'hvi 'kee ni, 'ε 'du ye', 'ε pi de.

¹⁶ -Winseke, -te -wuwle-nyrōwō* -we 'li, -ε -bi nyibli -hōhvi -m□, 'kuo -hvin* ni 'v ke', v n□- v gba 'li -Yusu -m□, 'ε bla 'kuo -hvin a 'm□ le, 'ε nu□o, nyibli a pepe a 'm□, 'waa 'kve 'ε -we.

¹⁷ ε nu□o ni, -ε di□e nu, -ti -m□, Nyisva a -kvannunyo Esai 'cvi la, ε 'm□ 'lu -m□ mu. -Ti a 'm□, ε nō- -bu: «ε □glee -a m□ ni, 'ki 'li -aan 'kve 'kwli, 'ti- 'ε gba□a.»

Nyibli -m□, -v -hve -bv kve -Yusu □wien le
(Luku 9.57-62)

¹⁸ -Yusu 'ye□e ni, -ε m□, nyibli -hōhvi, v n□- □glaa 'li□i le. ε nō- kō -ti 'ε lee ne 'a -nagbopv*, bu □ta 'li 'yru a 'kiva -bi -m□ ki.

¹⁹ Bu p□ 'ki le, -ε -bi Nyisva a tetetōonyō □dv 'yiva 'v□v ye' bu, ε wen: «Tōonyō o, 'a -ne -tite, -di 'v mu, 'n di kve -m□ □wien.»

²⁰ ε nō- m□ -Yusu bu □tu□o □wōn, ε wen: «'Wan 'kwli a mamvi kō bupēe, nobli 'v kō 'lve, kee, 'm□ -bu, -ε m□ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi bupēe □dv -kō, -te 'n di 'v ke le -haa -ni.»

²¹ -ε -bi nyiblo -bi -ni 'v, 'ε m□ -Yusu a -nagbopi -bi. Ke- ε pi -Yusu yi, ε wen: «Tōonyō o, 'ti- 'm□ -m□ □wien kve, -ha 'm□ me le, □bv mu,

□bu -ha 'u 'na 'baɪ, -ε 'ku, 'ti- 'mu di, 'mu -mu □wien kuε.»

22 -ε -bi -Yusu wen: «ε 'yi -na -kuan 'pa-, 'ki -bu -ha 'u 'kukukui le. Kee, kuε 'mu □wien le -tεε.»

*-Te -Yusu nyra la duduo bu
(Maki 4.35-41; Luku 8.22-25)*

23 Bu pu 'ki le, -ε -bi 'ki -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u 'ya 'li 'blagbu 'kwli.

24 Bu ni 'ki 'u 'nie ki, bu yi ni mi, -ε -bi duduo ce 'li ni, 'yru 'ε -tua 'dvi a pupu, 'yru a 'dvi a 'mu, 'u ni□e, 'nie 'ε yi 'li 'blagbu 'kwli le 'wle. -Tebli a pepe a 'mu, -ε mi 'lu -mo, -Yusu yi ni nme.

25 ε no- mo 'a -nagbopu bu 'yia 'u□u 'hvi bu, bu -ha□a nmena'. Ke- u pu□i yi: «Kukonyo o, wa -a mu, -a yi -we bu.»

26 -ε -bi -Yusu wen: «De- ko huannu a yi pie 'li? 'A mu -bu, -u 'yi Nytsua □wlu yi -kuo -ni -tεε?» 'ti-, 'ε 'du ye', 'ε hlee 'li duduo ko 'yru 'huen- -mo, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, -ε di□e nu, 'a 'dvi 'mu 'u □ti, 'ε mo □han-ti, duduo a 'mu 'ε nyra bu.

27 'Waa pepe a 'mu, ε mo 'waa □wilekεεde, u wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, pepe ko 'yru 'huen-, u □tui 'u□u ni.»

*-Te -Yusu □gbleε la nyibli ni 'huen
□du, 'kuo -hvin* ni la 'u ke'
(Maki 5.1-20; Luku 8.26-39)*

28 Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi u nyre 'li Galileblugba a 'yru a 'kibia -mu' ki ni, -ε mo Gadalakue a 'blugba. -Te u nyre 'li, -ε -bi nyibepe ni 'huen □du, u nu- -hon 'li 'dabi 'kwli, 'u mu -Yusu ye' 'be mo. Nyibli ni 'huen a 'mu, 'kuo -hvin ni 'u □nu ke', 'u □tui □nu □huen. 'Waa nmlt a yinyinyre a -ti, nyiblo □du 'ni -na□a 'u 'hru -mu' -ko wlon u ni 'u.

29 -Te u 'ye 'ki -Yusu, -ε -bi u -tua 'li win a 'li 'yaale, u wen: «Nytsua a 'Yu, de a 'di -bi -hve -bu nu -a mu -mo 'li? □Bi -di ni, □mu -a mu □huen □tu, 'ti- Nytsua a -batipu-nyrowo 'mu 'u nyre?»

30 'Ki 'u -tite ni -do a 'mu, 'ki buica□ju gbagbu ni 'li □nu ye', 'u we -tutu, 'u yi de di.

31 ε no- mo 'kuo -hvin a 'mu, bu nyaa -Yusu le, u wen: «'Bu mo, □ni yi□i ni -hve, -bu bla -a mu le, wen, 'ki -ba bi 'u buica□ju -mu' ke'.»

32 -ε -bi -Yusu wen: «Ba bi 'u □nu ke',» 'u -hon 'u nyibli ni 'huen a 'mu ke', 'u bi 'u buici -ni wen ke', buici a pepe a 'mu, 'u 'gba ci le, 'u □ti dugba, 'u bi 'li 'yru -mo le, 'u 'kuku le.

33 -Te nyibli -mu', -u neε buici a 'mu, u 'ye -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mo, -ε -bi u 'gba ci le, 'u 'ya 'di□, -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mo, 'ki 'u nyibli ni 'huen -mu', 'kuo -hvin ni wen 'u ke' a -ta', u na□a -mo le.

34 -Te 'di□ a nyibli 'win, -ε -bi u □ti 'di□, 'u mu -Yusu ye' 'be mo. -Te u 'ye□e, -ε -bi u -tua 'a lenyaale, 'ki bu -hon 'li 'waa 'blugba 'kwli.

9

*-Te -Yusu nu la□a, le-yiyrenyo a
'kuε 'ε -we la
(Maki 2.1-12; Luku 5.17-26)*

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki -Yusu 'ya 'li 'blagbu 'kwli, 'ε □ta 'yru -mu' ki de, 'ε mu 'li 'di□ -mu', ε 'ti 'li 'kwli.

2 -Te ε nyre 'li, -ε -bi nyibli □du ya□a le-yiyrenyo □du yi. 'Ki 'li -han-maki 'kwli, 'ki u pu 'li le-yiyrenyo a 'mu bu. -Te -Yusu 'ye□e, -ε mo, nyibli a 'mu, u kuo □ne □wlu yi, -ε mo, ε -we 'li bu nu□o ni, 'waa le-yiyrenyo a 'mu, 'a 'kuε bu -we ni, -ε -bi ε lee le-yiyrenyo a 'mu ni, ε wen: «'Na 'yu o, -na □wlu 'ni 'bie 'li □hlon, -tebli -bu, -nu, -ε nyre yi, 'ki 'u Nytsua ye', ε 'wuwle ke ni.»

3 -ε -bi Nytsua a tetetonyu -mu', -u ni 'u, ke- u pu 'waa di□nu yi, u wen: «-Ti -bu, -Yusu -bu, ε hle, ε yi -heε Nytsua a -ti le.»

4 Kee, de a 'mu, u neε □wlu kle, -Yusu yi□e ni, ε wen: «De- ko yinyre□wldu -mu' a neε 'ki le 'li? 'A 'yi wen yi -bleε -ni ba naa wen □wldu a 'mu le.

5 'Aan □wli wen 'ni, -ε mo, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee nyiblo -bu, 'a de

'kuku 'wɔwɛ ni, ε kɔ, 'aan ɔwɛ wen 'ni, 'n 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, ɔbu lee ɔnɛ, -ε mɔ, bu 'du ye', bu na.

⁶ Kεε, ba yiɔe, -ε mɔ, 'mɔ -mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'ti- 'mɔ -mɔ Nyɪsua a 'Yu, ε lee 'nɛ- -tɔtɔ ki. Nyɪsua a ɔgbɛtɔ, ε nɔ- -nyi 'mɔ 'klɪ, 'kɪ ɔbu 'wɔwɛ -tonyibli a dɛ 'kuku, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ ki, 'ε -nyi 'mɔ 'klɪ -wɛ, 'kɪ ɔbu nuɔ, -tonyibli a 'kɔɛ 'mɔ -wɛ. 'A -ti, nyiblo -bu, ɔ -ya, 'n kɔ ɔbu nuɔ, 'a 'kɔɛ 'mɔ -wɛ, -ε diɔe nu, a 'mɔ ɔv lɛ yru, -ε mɔ, -ti -bu, 'n lee wen 'a mɔ, ε mɔ ɔhan-tɪ ɔnɪɔ.» -ε -bɪ ε ɔhɪan -mɔ de, 'ε -tɔa 'lɪ lɛ-yɪyɛnyɔ a 'mɔ, 'a -mɔhleɛ, ε wen: «'Du ye', -bu 'du -na -hanmakɪ ye', -bu mu 'lɪ -na 'kayu bu, -na 'kɔɛ -wɛ ni.»

⁷ Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bɪ nyiblo a 'mɔ, ε 'du ye', 'ε mu 'lɪ 'a 'kayu bu.

⁸ -Tɛ nyibli 'ye dɛ a 'mɔ, -ε -bɪ ɔ 'ta 'v blɛ, 'v pɪ Nyɪsua 'nyɛ lɛ, -tɛ ε -nu, 'ε -nyi -tonyibli 'klɪɔ a 'mɔ.

*-Tɛ -Yusu lee la Matie, -ε mɔ Lefɪ, 'kɪ bu -hɛ la 'a -nagbopi**

(Makɪ 2.13-17; Luku 5.27-32)

⁹ -Tɛ dɛ a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu -hɔn 'lɪ -tɪtɛ a 'mɔ ni. -Tɛ ε yɪ 'kɪ ni mi, -ε -bɪ 'kɪ ε yɛɛ 'v nyɪbɛhɪan ɔdɔ -bu. 'A 'nyɛ mɔ Matie. Matie a 'mɔ, 'blɔwɪ'tɪ-kɔan* ε ni. 'Kɪ ε ni 'lɪ 'blɔwɪ'tɪlɛ' bu. (Kεε, nyibli 'nɪ -hɔaɔa lɪ 'blɔwɪ'tɪnyɔ, -ε nuɔ, ɔ yɪ di 'yɪyɪwɪlɪ.) -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ɔyɪ, ε wen: «Kɔɛ 'mɔ ɔwɪen lɛ, ɔmɔ 'na -nagbopi -hɛ.» Bu pɔ 'kɪ lɛ, -ε -bɪ Matie 'du ye', 'ε kɔɛɔ ɔwɪen.

¹⁰ Matie a 'mɔ, ε nɔ- da -Yusu kɔ 'a -nagbopɔ 'hɔɛn- dididɛ -mɔ, 'ε da 'a 'bio 'blɔwɪ'tɪnyɔ -bɪ, kɔ hɪapɔnyibli -bɪ -wɛ, -v kɔ 'klɔ, -ε 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, -ε diɔe nu, ɔ 'mɔ dɛ di.

¹¹ Bu ni 'v dɛdiɪlɛ', -ε -bɪ Falisiɔtumɔ* a nyibli, -v ni 'v, ɔ 'ye dɛ a 'mɔ ni. ε nɔ- mɔ bu lee -Yusu a -nagbopɔ, -ε mɔ: «Dɛ- nu 'kɪɔ, 'aan tɔɔnyɔ, kɔ 'blɔwɪ'tɪnyɔ, kɔ nyibliɔ -bu, -v kɔ 'klɔ ɔyɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ 'hɔɛn-, 'v ni 'v dɛdihu ni -do kɪ 'lɪ? ε 'yɪ wen yɪ -blɛɛ -nɪ, bu nu wen dɛ a 'mɔ.»

¹² -ε -bɪ -Yusu 'wɪn -tɪ a 'mɔ, nyibli a 'mɔ, ɔ hɛ. Bu 'wɪn 'kɪɔ, -ε -bɪ

ε wen: «Nyiblo -bu, -ε kɔ 'hɔɪ -nu -tɛɛ, ε 'nɪ ɔmɔɔɔ lɪ -dɔdɔ a 'yɪɛ lɛ, kɛɛ, nyiblo -bu, -ε kɔ 'hɔɪ -hɛn, ε nɔ- ɔmɔɛ -dɔdɔ a 'yɪɛ lɛ.

¹³ ɔ 'cru 'lɪɔ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwɪlɪ ni, -ε mɔ: Nyɪsua wen 'nɪ: Dɛ -bu, 'n -hɔɛ, ε nɔ- mɔ, ba kɔ 'aan 'bio a nyɪ. ε 'yɪ ba pɪ 'wɪlɔgɔ-tɛblɪ a -cɔhlɔn* a gblegble ni -do, 'kɪ 'v 'mɔ -mɔ 'pa-» -Yusu wen 'nɪ de: «'N 'yɪ -di, 'kɪ 'v nyibli -bu, -v pɪ lɛ, 'waa 'klɔ 'sɪi 'v yɪ a -ta', kɛɛ, nyibli -bu, -v yiɔe, -ε mɔ, 'waa 'klɔ 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, ɔ nu- kɔ -tɪ 'nɪ -di, 'mɔ ɔnɔ -lee -nɪ, -ε mɔ, 'waa dɛ 'kuku -mɔ', ɔ ni, bu hɛ 'vɔ bu, bu -nyi 'waa 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsua.»

Nyɪsua lee 'nɛ- -Yusu -tɔtɔ ki ni, 'ε ya 'klɔ yɪyɪ, -ε kɔ 'klɔ 'ka 'hɔɛn-, -v 'yɪ dɛ ni -do 'pa-

(Makɪ 2.18-22; Luku 5.33-39)

¹⁴ -Tɛ dɛ a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɪ Saan Batisɪ, -ε pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ, 'a -nagbopɔ, ɔ nu- 'yɪya 'v -Yusu 'hɔɪ bu, 'v 'bɛtiɔe, ɔ wen: «Dɛ- nuɔ, -a mɔ -bu, -v mɔ Saan a -nagbopɔ, -a kɔ Falisiɔtumɔ* a nyibli 'hɔɛn-, ɔa yɪ ɔci*, 'tɪ -mɔ -bɪ, -na -nagbopɔ* 'ye ni ɔci 'lɪ?»

¹⁵ -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ɔnɔ yɪ, ε wen: «Nyɪbɛyɪ -bu, -ε pɔɛ 'blɪ, 'a 'bio -mɔ', ε dɛ 'blɪpadiidɛ kɪ, 'bu mu 'lɪ 'blɪpadiidɛ a 'mɔ, 'a -tɔo kɪ, 'a 'bio a 'mɔ, ɔ 'nɪ ɔciɔe lɪ. ε 'wɪ yɪ, 'blɪ a pɔpɔ mɔ dɔdɔdɛ ɔnɪɔ. 'A -tɪ, ɔ 'yɪ ɔciɔe -kɔ. Dɛ ni -do a 'mɔ, ε nɔ- ɔnɪɔ. Dɔdɔ a -tɪ, ti ni -tie -bu, 'n di 'nɛ- ɔnɔ 'nyɪ -hɪi -nɪ, 'na -nagbopɔ 'nɪ ɔciɔe ni. Kεε, ε di kɔ ti, -ε di 'v nyɛ, ɔ 'mɔ 'lɪ 'mɔ 'na -nagbopɔ 'nyɪ -ha. Ti a 'mɔ 'yri, 'kɪ ɔ di 'v ɔcii -nɪ.

¹⁶ -A 'blikɔɛ wen 'nɪ: Nyɔ 'nɪ -nuɔ lɪ dayrayɪ a 'kɪbɪa, ε 'nɪ -maɔa da'ka. 'Bu mɔ, 'bu nu dayrayɪ a 'kɪbɪa, 'bu -ma da'ka, ti -mɔ' -kɔ 'yri ε diɔe yɪ, dayrayɪ -mɔ', ε kɔ bu 'yɪya -mɔ. 'Bu 'yɪya -mɔ, dayrayɪ a 'mɔ, ε kɔ bu cra da'ka a 'mɔ, 'a 'hɔɔ 'ka -mɔ', ε 'mɔ 'yri lɛ 'bɔa -tɛɛ.

¹⁷ Mɔ, nyiblo 'nɪ 'duɔ lɪ yonɔ yrayɪ, -ε 'plɪi ye', ε 'nɪ -pɔɔ 'lɪɔ mɔmakɔ a buo 'ka 'kwɪlɪ. 'Bu pɔ 'lɪɔ buo 'ka a 'mɔ 'kwɪlɪ, 'bu kaɔa yɪ, ti

-mu' -ko 'yri e di 'plu, 'bu yi ni 'ye, e ko bu cra mumako a buo -mu', no a 'mu, e 'mu bu 'wle. E no- ko -ti, 'u pi 'li no yrayri mumako yrayru a buo 'kwli. 'Bu nu□o le, -e -bi mumako a buo -mu', e ko no a 'mu 'hven-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu nyre yi. ('A -ti o, nyiblo □du 'ni 'du□o li -tebli 'ki ye', e 'ni -pu□u li□i -tebli yrayri ki. U 'ni -bibi□e li 'yi le.)»

-Te -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klo, ko, nugba □du, -hlableblekve ni la, e -hren la -Yusu a wlawlv le, 'a 'kve 'e -we la

(Maki 5.21-43; Luku 8.40-56)

18 -Yusu bu yi □nu -ti a 'mu 'ni -lee -ni, -e -bi -Juukve* a nyiblo gbagbu □du nyre 'u ni, 'e bla kwli bu, 'ki 'u□u ye', e wen: «-Te ti ne -bu, 'ki 'na 'yu nyroyu 'kuu 'u. 'A -ti, 'n nyaa -mu le, di 'li -bu pu□u dabu 'lu bu, -e di□e nu, e 'mu -hunhlon pu de.»

19 -E -bi -Yusu wen ni, 'e 'du ye', 'e kve□e □wien, e ko 'a -nagbopu* 'hven-

20 -E -bi nyibli -mu', -u ni 'u, 'ki 'li □nu 'nyi, nugba □du ni 'li, 'kve 'e ni□e. 'A 'kve a 'mu, -e ni□e, e no- mo -hlableblekve. -Te 'kve a 'mu, e -tua la 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu □tu 'u 'hven a 'yru -bu -a ni ki. E no- mu 'u -Yusu ke', 'e -hren 'a wlawlv a -wlabude le,

21 -e nu□o, ke- e pi, 'ki 'li a dionu a □wlv ki: «'Ni -hren 'a wlawlv le dadu, 'na 'kve di 'ni -we.»

22 -E -bi -Yusu □hian -mo, 'e 'ye□e, e wen: «'Na 'yu o, -na □wlv 'ni 'bie 'li □hlon. -Te -kuo 'mu □wlv yi a -ti, 'ni nu□o, -na 'kve 'e -we.» Ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi nugba a 'mu, 'a 'kve -we ni.

23 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu nyre 'li -Juukve a nyiblo gbagbu -ni wen a -te ni. 'Ki e yee 'li -teblibinyu ko nyibli -huohu 'hven- bu, 'u pi popowli, -e -bi e wen:

24 «Ba -hon 'u -wlu. 'Yu nyroyu -bu, e 'yi 'ku. Nmena e yi nme.» -Te e pu 'ki le, -e -bi u -tua 'a 'caale.

25 Nyibli a pepe, -u ni 'li 'kayu a 'mu bu, u 'hroo □nu ni, -Yusu 'e pa 'li -gblo a 'mu, -e ko 'kwli 'yu pe 'li bu, 'e klo 'yu a 'mu, 'a dabu bu. -E

-bi 'yu nyroyu a 'mu, e 'hri 'klo, 'e 'du ye'.

26 De a 'mu, -e mu 'lu -mo, 'a -ti 'heen bu, 'ki 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu nu la□a, 'yii'donyu ni 'hven a 'yii 'u -we la

27 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -hon 'u -tite a 'mu ni, 'e mi. Bu yi 'ki ni mi, -e -bi 'yii'donyu ni 'hven, u nu-bi 'u□u ke', 'u yi□i □wien le kve, 'u 'yee 'li win, u wen: «Dafidi* a 'yonu a 'Yu o, yru -aan nyai!»

28 -Te -Yusu nyre 'li 'kayu bu, -e -bi u 'yia 'u□u 'huu bu, 'e 'beti □nu: «□Bi a kuo □ne □wlv yi, -e mo, 'n -we 'li □bu nu□o ni, 'aan 'kve bu -we ni?» -E -bi u □tu□o □won, u wen: «Iin -o, Toonyo, -a kuo -mu □wlv yi.»

29 E no- mo -Yusu bu -hren 'waa 'yii le, e wen: «De -mu', a kuo □wlv yi, 'n -we 'li □bu nu 'a mu -mo, e no-bu mu 'lu -mo,»

30 'waa 'yii 'u kle yi. -E -bi -Yusu yi hlee 'li □nu -mo, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, a 'ni 'lee 'li nyiblo □du.»

31 -Te u nu- -mo -bi, u -hon 'u -wlu, -e -bi u 'heen -Yusu a 'nyre bu, 'ki 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu nu la□a, nyiblo □du, -e 'yi la 'plele -yi, 'a 'kve 'e -we la

32 Ti -mu' -ko 'yri nyibli a 'mu, u mi, ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi u ya nyiblo □du -Yusu yi, -e 'yi 'plele -yi, -e nu□o, 'ku -huan* ni 'u□u ke'.

33 E no- mo -Yusu bu bla 'ku -huan a 'mu le, -e ni 'u nyiblo a 'mu ke'. -Te e bla 'ki□i le, -e -bi nyiblo a 'mu, e -tua 'puple. Nyibli -ni 'u, e kee 'waa □wlv le diaki, u wen: «De -bu, -e mu 'lu -mo, -a 'yi -huan□a ni 'ye, 'ki 'ne-Yisraekve a 'bli.»

34 Kee, Falisi□tumu* a nyibli -mu', -u ni -tuo ki, ke- u pi, u wen: «'Kuo -huan a nyiblo gbagbu Satan, e no-yi□i 'kli -nyi, 'ki bu bla 'kuo -huan le, -u ni 'u nyibli ke'.»

-Te -Yusu yru la nyibli -huohu a nyai

(Maki 6.34; Luku 10.2)

35 -Tε δε α 'μυ, ε -hi, -ε -bi -Yusu ne 'du a pepe ki, 'ε tve Nytsva a -ti, 'ki 'li Nytsva a 'kayo ble, 'ε pi Nytsva a □haantite -mu', -ε hle□ε, -te -mu', Nytsva di nyibli a win a kikoolε nu, ε kō, 'ε ni□ε, nyibli a 'kve kō 'a -ne kıklade □du 'hven-, 'u yi -we.

36 -Tε ε yi nyibli -huchui -mu' 'ye, -ε -bi 'waa nyai -tva 'a nunuo, -ε nu□o, 'waa 'kl -we 'li ni, ε kō, 'waa □wli bi □hlon. U 'wi blabli yi, -u 'yi kukonyo -kō.

37 -ε -bi ke- ε pi 'ki 'a -nagbopu* yi, ε wen: «-Kubu, -ε □hlu, ε -hu ni, keε, 'a 'cicenyibli 'yi -hu.

38 'A -ti, ba nyaa -cikonyo ε, bu lee ne 'a -kvannunyibli -bi, bu bi 'a mu ki, a 'mu -kubu 'ce. (ε 'wi yi, ba nyaa Nytsva ε, ε 'mu 'a nyibli -bi -lee -ni, 'ki bu -hεε ne 'a mu, a 'mu nyibli -bi ε 'kukue -ni, u 'mu 'waa 'klo Nytsva -nyi.)»

10

-Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'u 'hven*
(Maki 3.13-19; Luku 6.12-16)

1 -ε -bi -Yusu da 'a -nagbopu ni -pu □tu 'u 'hven -mu' ni, 'ε -nyi □nu 'kl, 'ki bu bla 'kuo -hutin* ε, -u ni 'u nyibli ke', 'ε -nyi □nu 'kl -we, 'ki bu nu□o, nyibli a 'kve a pepe 'mu -we, kō 'a -ne kıklade □du 'hven-.

2 -Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'u 'hven a 'mu, u δεε ne 'a -monanyu* -we, 'waa 'nyre, nō- -bu: 'Waa yi-henyiblo, ε nō- mō Simō, u δεε Piel -we, ε kō 'a 'diayi Adre 'hven-; ε kō Saki, kō 'a 'diayi Saan 'hven-; u nu- 'hven a 'mu, u nu- mō Sebede a 'yonu;

3 'ki Filipu kō Batelemi 'hven-, u ni 'u; ε kō Toma, kō Matie, -ε mō 'blowli'tunyō; Alufe a 'yu Saki, kō Tade 'hven-;

4 Simō -mu', -ε ni 'li nyibli -mu', -u 'ye ni -hva Romakve 'nyi; kō Judia Yisikalio, -ε mō nyiblo -mu', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

-Tε -Yusu lee la 'a -nagbopu ni -pu □tu 'u 'hven, bu gba la Nytsva a -ti 'du kle*
(Maki 6.7-13; Luku 9.1-6)

5 -Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'u 'hven a 'mu, u nu- ε te bu, 'ki bu gba Nytsva a -ti 'du kle. ε ti □nu ni, ε wen: «'Blugbi -mu', -u kō ki -Juukve* 'yi 'li -ni, a 'ni 'muo 'li, ε kō, a 'ni 'muo 'li Samalibugba a 'dlo □du 'kwli.

6 Keε, Yisraekve a nyibli -mu', -u 'wan, -wen blabli, -u 'yi kukonyo □du -kō, u nu- kō -mō ba mu 'li.

7 'Bu mō, 'ba -mu, -ε -bi ba lee □nu, -ε mō: Ti -kō 'yri Nytsva di 'u nyibli win ki -kō -ni, ε 'mve yre.

8 Ba nu□o, nyibli a 'kve bu -we, ba -ha 'kukonyibli 'klo ε, ba nu□o, □hrannunyō a 'kve bu -we, ba bla 'kuo -hutin* ε, -u ni 'u nyibli ke'. Nytsva nu 'a mu □haande -mō ni, 'ki 'li daduke 'kwli. 'A -ti, 'aan 'mumu, ba nu nyibli □haande -mō -we, 'ki 'li daduke 'kwli.

9 'Bu mō, 'ba yi ni mi, a 'ni 'gbaa 'li 'wliye,

10 a 'ni 'gbaa 'li blo gbagbu □du, kō 'hven a wlawlu, ε kō, a 'ni 'gbaa 'li 'suin kō kotu*, -ε nu□o, nyibli -mu', -u kō -ti 'a ni -kvan, nu- bleε yi, -bu kikle 'a mu ε.

11 'A -ne 'dlo -kō 'kwli a di 'li nyre, ba □muo nyiblo ε, -ε di 'a mu kva 'ble. 'Bu mō, 'bu 'ble 'a mu kva, 'ki ba ni 'li□i -mō bu -nini, 'aan mumuti 'mu 'u nyre.

12 'Bu mō, 'ba pa 'li 'kayu -bi bu, -ε -bi nyibli -mu', a di 'li 'kayu a 'mu bu -yeε -ni, ke- ba pu □nu yi: Nytsva bu ni 'u 'a mu -mō.

13 'Bu mō, 'kayu a 'mu, 'a nyibli 'bu 'ble 'a mu kva, -ε -bi ba da Nytsva, ε 'mu □nu □haande -mō nu, keε, 'bu 'yi 'a mu kva 'ble, -ε -bi Nytsva 'ni 'nuo 'li □nu □haande -mō ni.

14 'Bu mō, 'ba nyre 'li 'dlo -bi 'kwli, -hutu, 'ki 'li 'kayu -bi bu, 'bu -hita, 'ki bu 'ble 'a mu kva, ε kō, bu 'ye ni pu 'a mu nva yi bu, -ε -bi ba □hian -mō, ba mu. 'Ba yi ni mi, -ε -bi ba bubla 'aan

* 10:10 10.10 -Yusu a ti 'yri, nyibli neε la kotio. De a 'mu, ε mō la 'waa 'blide □nto.

buu, -ε di□e nu, 'waa -tutu a 'pupu 'mu 'a mu buu' le -hon, a 'mu□u nyibli a 'mu -tōō -ni, -ε mō, 'bu mō, Nyɩsua a yru 'bu klo □nu, 'waa □gbetu nu□o 'waa dionu -mō.

15 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mō, -nyrōwō -kō 'kwli Nyɩsua di nyibli -bati le -puu -ni, 'dɔ a nyibli -mu', -u 'yi 'a mu kua 'ble, 'waa -bati di 'ni 'yakla -ni, ε 'mu 'u Sodōmudɔ kō Gomōldɔ a nyibli -mu', -u ni la ynyre-tebli, a -ne 'u -hi.»

-Te -Yusu lee la 'a -mōnanyu, -ε mō, u di □tu la □nu □huen (Maki 13.9-13; Luku 21.12-17)*

16 (-Yusu 'tiε yi 'li 'a -nagbopu* -mō -hlee -ni, ε wen:) «Ba pu 'mu nua yi bu. 'N yi te 'a mu bu, □wi yi -te u 'ye ni te wen 'li 'blayonu -jio 'nyɩ. 'A -ti, ba ni 'u -pleele', 'ki 'u nyibli -mu', -u di 'a mu yi -wōn a -ta', keε, a 'ni 'wōn 'li □nu yi.

17 Ba □tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u nyibli a 'mu -mō, -ε nu□o, u kō bu gba 'li 'a mu -batipuu'e', ε kō, u 'mu 'a mu lokue -bii -ni, 'ki 'li Nyɩsua a 'kayo ble.

18 -Te a mō 'na -nagbopu a -ti, u kō bu yeε ne 'a mu -ti, 'ki 'u 'blunaanyu kō 'kiunpu ye'. ε nō- di□e nu, a 'mu □nu 'na □haantitie pu, a 'mu□u nyibli -bi -mu' pu, -u 'yi -Juukue* 'pa-.

19 'Bu klo 'a mu, 'bu yi 'li 'a mu -batiponyu yi ni gbe, 'kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki 'u -ti -mu', a di hla, ε kō, -te a di 'a hihla nu a -ta'. Win -mu', a di pu, ti a 'mu 'yri, Nyɩsua, nō- di 'a mō□wōn □tu.

20 ε 'yi 'aan □gbetu 'pa-, a 'ni -hle□e ni, keε, 'aan 'Bai Nyɩsua a -Hihiu*, -ε ni 'u 'a mu ke', ε nō- di hle.

21 Ti a 'mu 'yri, 'diaynu, nu- di 'waa 'diaynu 'blunaanyu □ji' le pu, 'waa 'lila a -ti. De ni -do a 'mu, ε nō- 'bainu di 'waa 'yonu -mō nu, 'yonu 'mu□u 'waa 'bainu kō 'waa 'diinu 'huen- -mō nu.

22 Nyibli a pepe kō bu yraa ne 'a mu, -te a mō 'na nyibli a -ti. Keε, nyiblo, 'bu ni 'u, 'bu 'yi -sa, 'ki 'u Nyɩsua a □wlu a ykuole a -ta', 'bu gba□a 'lu -mō -gbagba, 'klo a 'u-honti

'bu nyre 'u, nyiblo a 'mu, ε nō- Nyɩsua di wa.

23 Ti -mu' -kō 'yri u di 'u 'a mu □huen □tuu -ni, 'ki 'li 'dɔ -bi 'kwli, -ε -bi ba 'gba ci le, ba mu 'li 'dɔ -bi 'kwli. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mō, a 'yi 'li□i 'li -we, ba kaa 'li Yisraekue a 'du a pepe 'li, 'mō -bu, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'li di de.

24 ε 'yi 'nyinyinyu□du -kō, -bu di 'u 'a tōonyo 'lu yi ni. ε 'yi -kuannunyō □du -kō, -bu di 'u 'a 'mase 'lu yi ni -we.

25 'A -ti, 'nyinyinyu kō -kuannunyō 'huen-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pu le, -ε mō, □hūendu -mu', 'waa tōonyo kō 'waa 'mase 'huen-, u di 'ye, u di 'li□i wōn 'ni □ta. 'Bu mō, 'mō -bu, -ε mō 'kayu'bai, 'bu yi 'mu Besebuli (-ε mō Satan) ni -deε -ni, -ε -bi ba yi□e, -ε mō, 'a mu -mu', -u mō 'na 'kayubukue, 'nyre, u di 'a mu □tue, ε di nyre yi diaki, ε 'mu 'u Besebulnyre a 'mu 'u -hi.»

A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu, keε, Nyɩsua, nō- kō huannu ba pie (Luku 12.2-7)

26 (Ke- -Yusu pu 'a -nagbopu* yi de, ε wen:) «'A -ti o, nyibli a 'mu, -u di 'a mu □huen □tu, a 'ni 'pie 'li 'waa huannu, -ε nu□o, ti di 'u 'ni nyre, -ε kō 'yri -ti a -teε di 'u pepe' bi, ε kō, -tebli ni -tie -mu', -u -hli ke, nyibli a pepe 'mu□u yi.

27 'Bu mō, □ba bii yi, -ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba hla 'u□u -tite -mu', nyibli a pepe -we 'li bu 'wun 'u□u. -Ti -bu, 'n yi 'li bu -blee -ni, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba lee □ne nyibli a pepe.

28 A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu, -kotu 'aan -plahu ni -do, ε nō- u -we 'li bu -we bu, keε, u 'yi 'li□i 'li -we, bu -we 'aan -hihiu bu. Nyɩsua, ε nō- kō huannu ba pie, -ε nu□o, ε nō- -we 'li -bu -we -tonyiblo a -plahu kō 'a -hihiu 'huen- bu, 'ki 'li na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyɩ, 'klo -mō 'klo, -ε yi -tebli-huannunyū bu -we.

29 □Bu pu □ne nuhli 'cumi a de yi: 'Bu mō, □ni yi □nu ni -tue, u 'ni -pu□u □die diaki, keε, 'aan 'Bai

Nyɩsua 'bu 'yɩɩ ki -wen, a 'yee ɩdu 'ni 'kuɩ li.

³⁰ Kεε, 'a mu -mɔ -bi, 'lunyapli ni -tie -bu, a -kɔ, 'aan 'Bai Nyɩsua -hreɩe ni.

³¹ Ɛ ɩhen 'nyre, -ε mɔ, a kɔ 'mini diaki, 'ki 'u Nyɩsua ye', 'a -hi 'u nɔbli -huɔhuɩ -mu' 'u. 'A -ti, a 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu.»

Nyibli -mu', -u hleɩε, 'ki 'u nyibli ye', -ε mɔ, u mɔ -Yusu a nyibli ɩniɔ, ε kɔ nyibli -mu', -u hleɩε, -ε mɔ, u 'yɩ -Yusu -yi

(Luku 12.8-9)

³² «'A -ne nyiblo, -ε diɩe hla, 'ki 'u nyibli ye', -ε mɔ, ε mɔ 'na nyiblo ɩniɔ, 'na 'mumu, -te -batipu-nyrɔwɔ di 'u nyre, 'n diɩe 'ni hla -we, 'ki 'u 'na 'Bai Nyɩsua, -ε ni 'li yakɔ 'kwli ye', -ε mɔ, nyiblo a 'mu, ε mɔ 'na nyiblo ɩniɔ.

³³ Kεε, nyiblo 'bu hlaɩa, 'ki 'u nyibli ye', -ε mɔ, ε 'yɩ 'mu -yi, 'na 'mumu, -batipu-nyrɔwɔ 'bu nyre 'u, 'n diɩe 'ni hla -we, 'ki 'u 'na 'Bai Nyɩsua, -ε ni 'li yakɔ 'kwli ye', -ε mɔ, 'n 'yɩɩ -yi.»

-Yusu a 'lididie a -ti, nyibli di yɩ 'ni -wɔnwɔn -ni

(Luku 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ «A 'ni 'yee 'liɩ, -ε mɔ, kibwɛenle 'n ya 'ne- -tutu ki. 'N di ni, -ε diɩe nu, nyibli 'mu yɩ -wɔnwɔn -ni.

³⁵ 'N di ni, -ε diɩe nu, 'yu nyibehɩan 'mu 'a 'bai yɩ -wɔn, ε kɔ, 'yu nyrɔyɩ 'mu 'a 'dii yɩ -wɔn, ε kɔ, 'yu a nɔgba 'mu 'a 'dɔɔ yɩ -wɔn -we.

³⁶ Ɛ ɩhen 'nyre, -ε mɔ, nyiblo 'bu ni 'u, 'a yraanyibli di mɔ 'a diɔnu a 'kayubukue.

³⁷ Nyiblo 'bu nɔe ne 'a 'dii kɔ 'a 'bai 'huɛn- a de, 'bu -hi 'u 'mu, -ε -bi ε 'yɩ 'liɩ 'li -we, bu mɔ 'na nyiblo. Nyiblo 'bu nɔe ne 'a 'yɔnu a de, 'bu -hi 'u 'mu, -ε -bi ε 'yɩ 'liɩ 'li -we, bu mɔ 'na nyiblo.

³⁸ Nyiblo 'bu 'yɛ ni ɩtuu 'u 'na win 'u, 'yɛ ɩbu ε -wen, 'ki bu 'laɩa 'na -ti, ε 'yɩ 'liɩ 'li -we, bu mɔ 'na nyiblo.

³⁹ Nyiblo 'bu 'yɛ ni -hua bu 'waan ne 'a diɔnu a -hɔnhɔn, 'ki 'ne- -tutu

ki, 'ki 'u 'na -ta', 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, ε di 'a 'kɔ yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyɩsua yɩ. Kεε, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a diɔnu a -hɔnhɔn bu 'wan, 'ki 'ne- -tutu ki, -te ε nɔe 'mu a -ti, 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, ε di kɔ 'kɔ yrayru -mu', -ε 'yɛ ni -we 'li, 'ki 'li Nyɩsua yɩ.»

Nyibli -mu', -u 'ble Nyɩsua a -kvannunyibli kva, Nyɩsua di -nyi ɩnu 'wio

(Maki 9.41)

⁴⁰ «Nyiblo 'bu 'ble 'a mu kva, 'a mu -mu', -u mɔ 'na -nagbopu*, ε ɩhen 'nyre, 'mɔ ε 'ble kva. 'Ti-, nyiblo -di 'mu kva 'ble, ε 'wi yɩ, na 'Bai Nyɩsua -mu', -ε lee 'ne- 'mu, ε nɔ- ε 'ble kva.

⁴¹ 'Bu mɔ, ɩni 'ble Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ* kva, -te ε mɔ Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ a -ti, 'wio -mu', Nyɩsua di wen 'a winwɔn-hanyɔ a 'mu -nyi, ε nɔ- ε di -mu -nyi -we.

⁴² Mɔ, 'na nyiblo ni -do -bu, 'yɛ ɩbu ε 'yɩ 'mini -kɔ, ɩni -ha 'li 'niɩε a -ɲanɔwɔ ni -do, ɩni -nyi ɩneɩε, -te ε mɔ 'na -nagbopi a -ti, ε mɔ ɩhan-tɩ ɩniɔ, Nyɩsua, ε nɔ- di -mu 'wio -nyi.»

11

-Te Saan Batisɩ lee la 'li 'a -nagbopu -bi -Yusu -mɔ

(Luku 7.18-23)

¹ -Te -Yusu -we 'a -nagbopu* ni -pu ɩtu 'u 'huɛn -mu', 'waa tɔɔle -mɔ, -ε -bi ε -hɔn 'u -tɩte a 'mu ni, 'ε mu 'li 'blugba a 'mu a 'du -bi 'kwli, 'ε mu Nyɩsua a -ti nyibli -bi lee mɔ.

² Ti a 'mu 'yri, Saan, -ε pɩ li nyibli 'nie 'lu le, 'ki ε ni 'li ɩji', 'ε 'win -kvan -mu', -Yusu ni a -ti. Ɛ nɔ- kɔ -ti 'ε lee ne 'a -nagbopu -bi, ε wen: «Ba mu, ba 'betiɩe,

³ ɩbu ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɩsua pu la le, ε di la -a mu yɩ ya, -u'u- -a 'tɩe di Wanyɔ a 'mu -ple?»

⁴ -Te Saan a -nagbopu 'betiɩe, ke- ε -pu, 'ε ɩtu ɩnu ɩwɔn, ε wen: «Ba mu, -ti -bu, a yɩ 'win, ε kɔ -tebli a yɩ 'yɛ, ε nɔ- kɔ -ti ba lee Saan.

⁵ Ba lee ɩne, -ε mɔ, 'yii'dɔnyu te le, le-yɩyɛnyu 'u ne, ɩhrannunyɩ

a 'kue yi 'ni -we, 'kikenyo 'u yi -ti 'win, ko, 'kukonyibli yi 'hru 'klo le, □hwenyibli 'u yi Nyisua a □haanti-tie 'win.

6 Plo a bleele 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -e 'ye ni hia, 'ki bu kuo 'mu □wlu yi.»

-Ti -mu', -Yusu hla la, 'ki 'u Saan Batisi a -ta' (Luku 7.24-35; 16.16)

7 -Te Saan a -nagbopu a 'mu, u □hian -mo, -e -bi -Yusu -tua Saan a -ti a kihleele, 'ki 'u nyibli -mu', -u □gbee 'u□u 'hvi a -ta', e wen: «-Te Saan hle la Nyisua a -ti, 'ki 'li -tite -mu', nyiblo □du 'yi 'li 'ti, -te a mu la 'li□i -mo, nyiblo a 'di -bi 'aan □wlu pu la le, a di la 'li bu -yee -ni 'li? □Bi 'aan □wlu wen 'ni, nyiblodu -bu, -e yi huannu pie, 'ki bu lee nyibli -ti a -tee, e no- a di la 'li bu -yee -ni? 'Uon-, e 'yi 'a nyiblodu a 'mu 'pa-

8 □Bi 'aan □wlu 'ye□e ni, -e mo, a di yee la 'li nyiblo, -e pu yinowlawlu bu? Nyibli -mu', -u pu yinowlawlu, 'ki u ni 'li 'kunpu a 'kayo ble.

9 □Bu 'beti 'a mu de: Nyiblo a 'di -bi a mu la 'ye mo 'li? □Bi Nyisua a winwlon-hanyo*? Iin, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, e ko, 'ni hle□e, -e mo, Saan -hi 'u Nyisua a winwlon-hanyu -bi ni.

10 E no- mo nyiblo -mu', -kotu u 'cru la 'li Nyisua cruen 'kwli, -e mo, e no- di la 'na 'hru yi kla, 'ti- 'mu la 'li di. -Ti a 'mu, u 'cru la, e no- -bu: Nyisua wen 'ni:

'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,
'ki 'u 'na -kuan a -ta',
e 'mu mu, e 'mu -na 'hru yi kla,
'ti- □mu 'li nyre.

11 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'ki 'li -tonyibli a pepe 'nyu, e 'yi -huan nyiblo □du ni kue, -bu ni 'u Saan Batisi 'lu yi. Kee, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyiblo -mu', u dee 'hiangbe, e no- di 'u Saan 'lu yi ni.

12 Kue la 'li ti -mu', -e ko 'yri Saan Batisi -tua la 'li Nyisua a -ti a -molenuna 'yie bu, 'ki Nyisua -tua la 'li nyibli a win a kikoolle, kee, Nyisua a yraanyibli □tui 'u 'kli, -e di□e nu, nyibli 'ni □ha 'u Nyisua 'u □tuu -ni.

13 Tete -mu', Nyisua -nyi la Moise, ko Nyisua a winwlon-hanyu a pepe 'huen-, kue la 'li bu, -bu ye Saan Batisi a ti ki, u hle la□a ni, -e mo, e di ko la ti, -e ko 'yri Nyisua di la 'u nyibli win ki -koo -ni.

14 Nyisua a win hle□e ni, -e mo, winwlon-hanyu Eli di la 'li 'ni di. □Bi a kuo □ne □wlu yi, □bi a 'yu□i □wlu yi -kuo -ni? De 'n yi 'a mu -lee -ni, e no- mo Saan Batisi, e no- mo Eli a 'mu.

15 'Ba ko -ti'winna, -e -bi ba 'win -ti -dodo.

16 -Te ti -bu 'yri a nyibli ni 'mu, e no- -bu: U 'wi- 'yonu yi, -u yi hru 'mle, 'ki 'u 'dika, -u -bi yi yee 'waa 'bio -ti, u wen:

17 -Te -a yi 'bli ni puē, -a yi 'blupa-wla ble, a 'yi -wla yi mo -di. 'Ti-, -te -a yi □hien ni we, a 'yi nyaunmlu le -nu.

18 E 'wi yi, -te Saan -di, e yi □ci*, 'ki 'u Nyisua a dida a -ta', e 'ye ni 'na no, kee, ke- -tonyibli pu la: 'Ku -huan* ni 'u□u ke'.

19 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -te 'n -di, 'ni □ci□e li, 'ti- 'ni 'ne no, kee, ke- nyibli pu: Ba 'ye nyiblo -bu, didide ko no a 'nuna ni -do, e no- e yi 'lu -mo le -hie. 'Bluwli'tunyū ko nyibli -bu, -u ko 'klo □yi 'u yi 'sii -ni, u nu- ko□o 'huen-, -u ni ninatumude.» -E -bi ke- -Yusu pu de: «Nyibli -mu', -u ko Nyisua a □to, 'waa nunu-tebli di□e nyibli 'ni -too -ni, -e mo, Nyisua a □to a 'mu, e 'sii 'u yi.»

'Du -bi a nyibli 'yi la -Yusu □wlu yi -kuo -ni (Luku 10.13-15)

20 'Du -mu', -e ko 'kwli -Yusu nuu 'li □wlu kee-tebli -huohui, -e -hi 'u 'du -bi 'mu 'u, 'waa nyibli 'yi 'u de 'kuku bu -hie. E no- ko -ti 'e -tua 'waa -ti a yeele, 'ki 'u nyibli -mu', -u ni 'u ye', e wen:

21 «-Juukue* -mu', -u ni 'li Kolasedto ko Bettsaidadto 'kwli, 'jro 'ki 'u □nu -mo, -e nu□o, □wlu kee-tebli -mu', 'n nuu 'li □nu -mo, 'bu mo, 'ni nuu wen 'li□i nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa- -mo, -u ni 'li Tilidto ko

Sidodto 'huen- 'kwli, see la, nyibli a 'mu, v 'mu la nyaumli le nu, v 'mu la -tebli -huvn 'hvi le pu, v 'mu la 'waa dionu 'topupu 'hmlε, -ε di□e nu, v 'mu□v nyibli yi -to□ -ni, -ε m□, v -hve bu hie 'v 'waa de 'kuku a nunuo bu, v 'mu 'waa 'klo Nyisva -nyi.

22 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε m□, -nyr□w□ -k□ 'kwli Nyisva di 'v nyibli -bati le -pυv -ni, nyibli -mu', -v ni 'li Kolasedto k□ Betisaidadto a 'mu 'kwli, 'waa -bati di ni 'kli ki, ε 'mu 'v Tilidto k□ Sidodto a -ne 'v -hi.

23 'Ti- nyibli -mu', -v ni 'li Kapenaodto 'kwli, v 'ni 'hie 'li□i 'lu -m□ le, -ε m□, Nyisva di 'li □nv 'ni 'yaa -ni -yaya, v 'mu mu -mumu, v 'mu yako yi kvε. Kεε, ε k□ bu □ti□ 'li □nv -ti□ti□, v 'mu 'li -tvtv a -wlvbv nyre. □Wlilekεε-tebli -mu', 'n nuu 'li □nv -m□, 'bv m□, 'ni nuu wen 'li□i Sodomudto a nyibli -m□, -v k□ 'klo nyre yi, nyibli a 'mu, v di hie wen 'v 'waa de 'kuku a nunuo bu, Nyisva 'ni -we□ε wen □nv bu ni.

24 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε m□, -nyr□w□ -mu', -ε k□ 'kwli Nyisva di 'v nyibli -bati le -pυv -ni, -Juukve -mu', -v ni 'li Kolasedto k□ Betisaidadto 'kwli, ε di □tu □nv □huvn, ε 'mu 'v Sodomukve 'v -hi, -v k□ nunuklo -nyre la yi.»

-Yusu wen 'ni: Ba di 'ne- 'mu -m□, 'mu 'a mu -wleε -nyi (Luku 10.21-22)

25 Ti a 'mu 'yri, ke- -Yusu pi, ε wen: «'Na 'Bai o, -m□ m□ yak□ k□ -tvtv 'hven- a Kvkony□. 'N pi -mu 'nyre le, -te -nu, □ni -hli -na nunu-tebli □tokonyv k□ 'crien.yinyv 'hven- 'yi ki, 'ti- □ni to□ □ne nyibli -bv, -v 'yi □dedede -yi.

26 'N pi -mu 'nyre le, -ε nu□o, ke- nu 'a -huhva.

27 'Na 'Bai -nyi 'mu 'kli, 'ki 'v -tebli a pepe ki. Nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, nyibli 'yi□i -yi, 'bv 'yi 'na 'Bai ni -do 'pa-. U 'yi□i -yi -we, nyiblo a 'di -bi 'na 'Bai -m□, 'bv 'yi 'm□ ni -do -bv, -ε m□ 'a 'Yu 'pa-. 'A -ne nyiblo, 'n -hve

□bu to□ □ne, ε yi□e ni -we, nyiblo a 'di -bi 'na 'Bai pa 'mu.

28 'A mu -mu', -v k□ 'kli -we 'li, 'ki 'v ble a 'buble a -ta*', ba di 'ne- 'mu -m□, 'mu 'a mu -heε -ni, 'mu□v nu, a 'mu -wle.

29 'N 'yi 'li□i 'li -we, □bu □tu 'a mu □huvn, ε k□, 'ni 'yaa□a 'li 'na dionu. Ba ween □ne ki, 'ki □bu m□ 'aan naany□, -ε di□e nu, 'mu 'a mu -to□ -ni. 'Bu m□, 'ba ween □ne ki, 'n di -nyi 'a mu □haan'klo.

30 -Ti -mu', 'n di 'a mu -to□ -ni, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu kla 'mu, 'ki 'v 'a mu -m□, ε k□, blo -mu', 'n di 'a mu hle, ε di 'ni 'huhue -ni.»

12

-Yusu, ε n□- k□ 'kli, 'ki bu lee nyiblo, de -mu', ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyr□w□ 'kwli (Maki 2.23-28; Luku 6.1-5)

1 -Te ti gbi -hi, -ε -bi -Yusu k□ 'a -nagbopv* 'hven-, v mu le na m□. -Nyr□w□ a 'mu, -ε m□ la -wuwle-nyr□w□ □ni□. 'Kanv ni la 'a -nagbopv ni. Bu ni la 'li mumuo 'kwli, -ε -bi v yi 'βεε la 'li 'dud□-tebli □dv, -v 'wi -kvbv yi a -ci 'kwli □ti□. -Tebli a 'mu, ε n□- k□ bli gbi 'a -nagbopv yi 'ce, 'v yi 'a 'yo di.

2 'Ki 'li -ci a 'mu 'kwli, 'ki Falisi□tumu* a nyibli ni 'li. -Te v 'ye 'ki de a 'mu, -ε mi 'lu -m□, -ε -bi ke- v pi, 'v yi -Yusu -lee -ni, v wen: «'Ye ke de -na -nagbopv ni, ε □ha ni. Nyisva a tete wen 'ni: Nyiblo □dv 'ni 'nuo 'li -kvan, 'ki 'li -wuwle-nyr□w□ 'kwli.»

3 -ε -bi ε □tu □nv □w□n, ε wen: «-Ti -mu', v 'cru 'li Nyisvacrien 'kwli, 'ki 'v -aan 'bai gbagbv, -ε m□ bodto Dafidi a -ta', 'n pυ□v □haan-ti, -ε m□, a -hre□e ni. -Ti a 'mu, v 'cru la, ε n□- -bv: -Nyr□w□ □dv, -te 'kanv ni la bodto Dafidi ε k□ 'a nyibli 'hven-,

4 ε pa la 'li Nyisva a 'kayu bu, 'ε -ha la 'li 'floc -mu', -ε pe la 'v 'teble ki bu, 'ε di la□a. -ε k□ -ta' Nyisva a tete wen 'ni, Nyisva a -cchlvpinyv* ni -do, v nu- -we 'li, -bv di 'flocdv a 'mu. 'Bi 'flocdv a 'mu, -ε ni 'li Nyisva

* 11:28 11.28 -ε m□ tete -mu', -Juukve a tetet□onyv yi 'a mu 'lu -tie -ni.

a 'kayu a 'mu bu, u -ha la□a ni, 'ki 'u Nyisva a -ta'.

⁵ Ya 'u 'lu de, 'n pu□u □haan-ti, -ε mo, a -hre de -bu, Moise 'cru la 'li 'a tetecrien 'kwli ni. De a 'mu, ε no- -bu: 'Ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, Nyisva a -cohlunpinyu ni -kuan, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu. 'A -ti, u 'ni □tuu□o 'u -wuwle-nyrowo a tete. Kee, nyiblo □du 'ni -yee□ε li □nu -ti.

⁶ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, nyiblo -bu, -ε ni mo, ε 'bua ni, 'ε -hi 'u Nyisva a 'kagbau 'u.

⁷ Ke- Nyisva pi 'li 'a 'crien 'kwli, -ε mo: De 'n -hve 'a mu, ε no- mo, ba ko nyibli a nyai, 'ε -hi 'u ba pie 'mu 'wlugba-tebli a -cohlun*. De -mu', winde a 'mu, ε □hen 'nyre, 'bu mo, 'ba yru wen□ε' le, a 'yi 'li□i 'li -we, ba pu wen le, -ε mo, nyibli -mu', -u 'yi de -huan □du -nu, u mo de'kukununy u □ni.

⁸ Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyisva lee 'ne- 'mu ni, 'ε -nyi 'mu 'kli, 'ki □bu lee ne 'a -ne nyiblo □du de, ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli.»

-Wuwle-nyrowo □du 'kwli, -Yusu nu□o ni, nyiblo □du, -ε ko dabu 'ku la a 'kve 'ε -we la (Maki 3.1-6; Luku 6.6-11)*

⁹ -Te -Yusu -yre, -ε -bi ε -hon 'u -tite a 'mu ni, 'ε mu 'li Nyisva a 'kayu bu.

¹⁰ 'Ki ε yee 'li nyibehian □du bu. Nyibehian a 'mu, 'a dabu 'ku ni. Falisi□tumu* a nyibli -mu', -u ni 'u, u -hve□ε ni, 'ki bu yee -Yusu -ti, 'bu mo, 'bu ko bu nu□o, nyibehian a 'mu a 'kve bu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli. (Falisi□tumu a nyibli wen 'ni, 'bu nu□o, nyiblo a 'kve bu -we, ε mo -kvande □ni, -ε ko -ta' Nyisva a tete wen 'ni, nyiblo 'ni 'nuo 'li -kuan, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli.) ε no- ko -ti 'u 'beti□e, u wen: «-Bi' Nyisva a tete pi 'li? □Bi ε hle□ε ni, -ε mo, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, nyiblo -we 'li bu pia 'huhrennyu ni?»

¹¹ -ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen: «□Bi 'a mu -mo -bi, a 'ni -nu□o -kuan, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli? 'Ki 'li 'a mu 'nyu, nyiblo 'bu ni

'li, 'bu ko blable, 'ti- 'a blable a 'mu, 'bu bi 'li 'niebutu□o 'kwli, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, □bi nyiblo a 'mu, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -ha 'li 'a blable a 'mu 'li?

¹² ε ko -ta' -tonyiblo -hi 'u blable ni. 'A -ti, Nyisva a tete hle□ε ni, -ε mo, ε no□o 'u le, 'ki -tonyiblo bu nu 'a 'bihian □haande -mo, 'ki 'li -wuwle-nyrowo* 'kwli.»

¹³ -ε -bi ke- ε pi 'ki nyibehian a 'mu yi, ε wen 'ni: «Hru -na dabu -mu', -ε 'ku!» Bu hru 'ki 'a dabu a 'mu, -ε -bi ε 'hru 'ko, 'ε bi 'u 'a -ta', -wen dabu -bi -mu'.

¹⁴ -Te -Yusu nu□o, nyiblo a 'mu a 'kve -we, -ε -bi Falisi□tumu a nyibli a 'mu, u -hon 'u -te a 'mu ni, 'u mu 'hra pa mo, -te -mu' u di -Yusu a 'lila nu, 'u mu 'a □to le □mu□o mo.

-Yusu, no- mo Nyisva a -kvannuny□o, Nyisva a □gbetu, ε -ha 'li

(Maki 3.7-12; Luku 6.17-19)

¹⁵ -Yusu yi de -mu', u -hve bu nu□o -mo ni. ε no- ko -ti 'ε -hon 'u -te a 'mu -wlu. -Te ε yi ni mi, -ε -bi nyibli -huchui kve□ε □wien, nyibli a pepe -mu', -u ni 'li □nu 'nyu, -u ko 'hwi -yi hren, 'ε nu□o, 'waa 'kve 'ε -we.

¹⁶ Kee, ke- ε ni, 'ε yi □nu ti, -ε mo, u 'ni 'lee 'li nyiblo □du, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu.

¹⁷ ε hla□a ni, -ε di□e nu, -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyo Esai 'cru la, ti -hi la a ti 'yri, ε 'mu 'lu -mo mu. -Ti a 'mu, ε no- -bu:

¹⁸ «Nyisva wen 'ni:

'Ye nyiblo -bu, ε no- mo 'na -kvannuny□o.

ε no- 'n -ha 'li, 'ki bu nu 'na -kuan. Nyiblo a 'mu, 'n nve □ne ni, 'ε nie 'mu dōdu.

'N di□e 'ni nu, 'na -Hihiu* 'mu 'u□u ke' bi.

Nyibli -mu', -u 'yi -Juukve* 'pa-, ε di □nu 'ni -lee -ni, -ε mo, 'n di □nu 'ni wa.

¹⁹ ε 'yi 'li□i 'li -we, bu ko 'blini, ε ko, 'bu yi ni hle, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu pu -cici le, ε ko, 'bu yi 'di 'kwli le ni ne,

ε 'yι 'lι'ι 'lι -wε, bu 'yaa 'lι win,
-wen 'dɔwenyɔ.

²⁰ Nyibli -mυ', -υ 'yι 'klι -kɔ, ε di yru
'waa nyai,

ε kɔ, nyibli -mυ', -υ 'yι -hεenyɔ -kɔ,
ε 'mυ □nυ -hεε -nι.

Ε nɔ- ε di nu -nunu, nyibli 'mυ 'a dε
kι wen,

'kι bu 'sii 'υ □nυ yι, 'kι 'υ 'mυ ye',

²¹ ε kɔ, dakɔ a gblegble, -υ nι 'nε- 'klɔ
kι,

υ 'mυ□υ □wlv yι -kuo -nι.»

*Nyibli wen 'nι, 'ku -hvan nι 'υ
-Yusu ke'*

*(Maki 3.22-30; Luku 11.14-23;
12.10)*

²² 'Hυhrennyυ -mυ', υ gba -Yusu
yι, 'kι 'lι □nυ 'nyι, nyiblo nι 'lι, 'a
'yii 'ε 'dɔ, kɔ, 'ε 'yι 'plεε -yi, -ε nu□o,
'ku -hvan* nι 'υ□υ ke'. -Tε υ nyre
'υ□υ -Yusu ye', -ε -bι -Yusu nu□o nι,
'a 'kυε 'ε -wε, nyiblo a 'mυ, 'ε -tva
'pυple, kɔ, 'ε -tva leyuyruo.

²³ Nyibli a pεpe -mυ', -υ nι 'υ, ε
kεε 'waa □wlv lε. 'A -tι, υ wen: «□Bι
-Yusu -bυ, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mυ',
Nyɩsua pυ la lε, ε di la -a mυ yι ya,
-ε mɔ bodɔ Dafidι a 'yonυ a 'Yu?»

²⁴ Kεε, Falisi□tumu* a nyibli -nι 'υ,
'tι- υ 'mυ -tι a 'mυ 'wɩn mɔ mu, -ε -bι
υ wen: «'Dυn-. Nyiblo -bυ, a yι 'ye,
'kuo -hυn -mυ', -ε nι 'υ nyibli ke', υ
nυ- ε ble lε, -ε nu□o, Besebult, -ε mɔ
'kuo -hυn a nyiblo gbagbυ Satan, ε
nɔ- yι -Yusu 'klι -nyι, 'kι bu nu -teblι
a 'mυ.»

²⁵ Kεε, -Yusu yι 'waa 'lule-hihie
nι. Ε nɔ- kɔ -tι 'ε lee □nυ, -ε mɔ:
«□Bυ pυ□υ dε yι: 'Kι 'lι 'blugba 'kwli,
nyibli 'bυ 'be □tɔ lε, -ε -bι 'blugba a
'mυ, ε di bi □hlɔn. 'Ya 'υ 'lu de, 'bυ
mɔ, 'dɔ a nyibli, -hυυ' 'kayubukυε,
'bυ 'be □tɔ lε, -ε -bι nyibli a 'mυ, υ
di -gbε lε.

²⁶ Dε ε □hen 'nyre, ε nɔ- mɔ, 'bυ
mɔ, Satan 'bυ yι 'a dɔnυ lε nι ble, ε
'wι yι, 'a dɔnυ ε -wen yι. 'A 'blugba
kɔ bu bi □hlɔn.

²⁷ A wen 'nι, 'n ble 'kuo -hυn lε,
-υ nι 'υ nyibli ke', -ε nu□o, Besebult,
ε nɔ- yι 'mυ 'klι -nyι. 'Bυ mɔ, -tι a
'mυ, a hle, 'bυ mɔ wen □han-tι, 'aan

'mumu, nyɔ- yι 'kι 'aan -nε nyibli 'klι
-nyι, 'υ ble 'kuo -hυn lε -wε 'lι? Dε
-mυ', 'aan nyibli nι, ε nɔ- tυε □nε yι,
-ε mɔ, -tι -bυ, a yι 'mυ -yεε -nι, ε mɔ
hι □nɔ.

²⁸ Ε 'yι Satan 'pa-, kεε, Nyɩsua a
-Hihiu*, ε nɔ- yι 'mυ 'klι -nyι, 'kι □bυ
bla 'kuo -hυn -mυ', -υ nι 'υ nyibli
ke' lε. Dε a 'mυ, ε tυε nε 'a mɔ□o
nι, -ε mɔ, Nyɩsua -tva nyibli a win a
kɩkɔlε, 'kι 'lι 'a mυ 'nyι.

²⁹ Dε ε -nu, ε nɔ- mɔ, nyiblo □dυ
'yι 'lι'ι 'lι -wε, bu pa 'lι 'klɩnyɔ a
'kayu bu, bu mu -teblι 'yri, 'bυ mɔ,
'bυ 'yι 'klɩnyɔ a 'mυ -mυa -nι 'tι-
'Bυ mυa □nε, -ε -bι 'hru pε 'υ bu, 'kι
bu 'yri 'a 'kayu a -teblι a pεpe.

³⁰ Nyiblo 'bυ nι 'υ, ε kɔ 'mυ 'hυen-
□ba 'yι -pε, ε □hen 'nyre, ε -wen 'mυ
yι. 'Tι- nyiblo 'bυ 'ye nι -hεε 'mυ,
'kι -ba 'kukue nyibli lε, 'kι 'υ Nyɩsua
-mɔ', ε 'wι yι, nyiblo a 'mυ, ε -gbε
□nυ lε, 'υ hlvε Nyɩsua -mɔ lε.

³¹ Ε nɔ- nu□o, 'nι yι 'a mυ -lee
-nι, -ε mɔ, Nyɩsua -wε 'lι bu 'wυwla
nyibli a dε 'kuku a pεpe nι, 'ye □bυ υ
-ha Nyɩsua 'yri lε. Kεε, nyiblo -bυ, -ε
di Nyɩsua a -Hihiu 'yri lε -ha, Nyɩsua
'yι 'lι'ι 'lι -wε, bu 'wυwla 'a dε 'kuku
a 'mυ.

³² 'Ya 'υ 'lu de, 'mɔ -bυ, -ε mɔ
-tonyibli a pεpe a Nyiblo, nyiblo -bυ,
-ε di 'mυ -tι -hυn yre hla, Nyɩsua
-wε 'lι bu 'wυwla 'a dε 'kuku a 'mυ
nι. Kεε, nyiblo -bυ, -ε di Nyɩsua a
-Hihiu -tι -hυn yre hla, Nyɩsua 'yι
'lι'ι 'lι -wε, bu 'wυwla 'a dε 'kuku a
'mυ, 'kι 'nε- 'klɔ -bυ, -a nι 'nε- mɔ, ε
kɔ, 'kι 'lι 'klɔ -mυ', -ε di 'lι di 'kwli.»

*Tugbe a 'kuo, ε nɔ- υ yι'ι -yruu
-nι*

(Matie 7.16-20; Luku 6.43-45)

³³ (Kε- -Yusu pι de:) «Tugbe
-mυ', -ε yι □haan'nie -jri, ε nɔ- tυ
□haan'kui. Tugbe -mυ', -ε 'ye nι
-jri □haan'nie, ε 'nι -tυ□υ □haan'kui.
Tugbe a 'kuo, ε nɔ- υ yruι □nε.

³⁴ 'A mυ -mυ', a kεε nyibli. 'Aan
□wlv nyre yre, -wen hro. Ε nɔ- kɔ
-tι, 'ba nι 'υ -tɩte bu, 'a hle -tι -hυn
lε, -ε nu□o, -tι -mυ', -ε 'yii 'lι nyiblo
a □wlv kι, ε nɔ- yι 'υ□υ wien -dii -nι.

35 □Haannyiblo a nunu-tebli nɔ yi, -ε nu□o, 'a □wlv nɔ yi. 'Crekɔnyɔ a nunu-tebli nyre yi, -ε nu□o, 'a □wlv nyre yi.

36 'N yi 'a mv 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, -nyrɔwɔ -mv', -ε kɔ 'yri Nyɪsua di 'v nyibli -bati lɛ -pɔv -nɪ, 'a -nɛ nyiblo 'bv nɪ 'v, 'bv hla nyiblo □dv -ti -hɔv 'hɔv lɛ, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bv kɪ, ε di Nyɪsua kle 'nɪ -hɪhɪa -nɪ, -ti -mv', -kɔti 'ε hla -ti a 'mv.

37 'A -ti, Nyɪsua 'bv di -na -bati 'bɛ, -ti -mv', -hla, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bv kɪ, ε nɔ- ε di 'lɪ 'kwli lɛ ta, ε 'mv -mv -lee -nɪ, -ε mɔ: -Bati 'yɪ -mv -klɔ, -hɔv' -bati klɔ -mv nɪ.»

Falisi□tumu a nyibli -hɛ nɪ, 'kɪ -Yusu bv nu □wlvkɛɛ-tebli (Maki 8.11-12; Luku 11.29-32)*

38 -Yusu bv pɔ 'kɪ lɛ, -ε -bɪ Nyɪsua a tetetɔnyɔ -bɪ, kɔ Falisi□tumu a nyibli -bɪ, -v nɪ 'v, v □tu□o □wɔn, v wɛn: «Tɔɔnyɔ o, -a -hɛ -ba 'ye□e, 'bv mɔ, □nɪ -wɛ 'lɪ -bv nu □wlvkɛɛɛ, -ε di -a mɔ□o -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, Nyɪsua, nɔ- lee 'nɛ- -mv -tɔv kɪ.»

39 -ε -bɪ -Yusu wɛn: «Ti -bv 'yri a nyibli -bv, 'waa nunuklɔ nyre yi, 'v plee 'lɪ Nyɪsua ke, 'ti- 'v -hɛ □wlvkɛɛɛ de, -ε di □nv -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, Nyɪsua, ε nɔ- lee 'nɛ- 'mv -tɔv kɪ. Kɛɛ, Nyɪsua 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bv wɛn, 'kɪ ba 'ye □wlvkɛɛɛ □dv. □Wlvkɛɛɛ nɪ -do -mv', Nyɪsua di nu, 'kɪ 'v 'a mv -mɔ, ε di 'wɪ- 'a dɛ -bɪ -mv', ε nu la, 'kɪ 'v winwlɔn-hanyɔ Jona a -ta'.

40 Dɛ -mv', Jona a 'mv, ε -nu, 'ε -hi 'lɪ -nyrɔwɪ nɪ ta kɔ 'tɔlvwɪ nɪ ta -hrin.yɛ gbagbu -mv' 'kwli, kɛ- ε di 'mv □ti, 'kɪ 'v 'mɔ -bv, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo -mɔ. 'N di -hɪi 'lɪ -tɔv bv -nyrɔwɪ nɪ ta kɔ 'tɔlvwɪ nɪ ta.

41-42 'Tɪ- Ninifɔdɔ a nyibli 'mv la Jona a win 'wɪn, -tɛ ε yɪ la □nv Nyɪsua a -ti -lee -nɪ, -ε -bɪ v hie la 'v 'waa dɛ 'kuku, v ni la bv, 'v -nyɪ la 'waa 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsua. -ε -bɪ 'kɪ, 'mɔ -bv, -ε nɪ mɔ 'a mv ye' bv, 'n -hi 'v Jona a 'mv nɪ, kɛɛ, a 'nɪ □tuu□o 'v 'na win 'v. ε nɔ- nu□o, ti -mv' -kɔ 'yri

Nyɪsua di 'v -tonyibli -bati lɛ -pɔv -nɪ, Ninifɔdɔ a nyibli a 'mv, v nu- di ye' 'du, v 'mv lɛ pɔ, -ε mɔ, ti -bv 'yri a nyibli, v mɔ -ti'wlvnyv □nɔ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. 'Ya 'v 'lu de, ti -hi la a ti 'yri, bodɔ □dv, ε nɔ- -hɔn la 'lɪ -tɪte blɔblv □dv, v dɛɛ Sabablɔgba. Bodɔ a 'mv, ε mɔ la nɔgba □nɔ. ε nɔ- di la Jrusɛdɔ 'kwli, ε 'mv la bodɔ Salomɔ, -ε mɔ la Nyɪsua a nyiblo, 'a □tɔwin 'wɪn. Kɛɛ, 'mɔ -bv, -ε nɪ mɔ 'a mv ye' bv, 'n -hi 'v Salomɔ a 'mv nɪ. Kɛɛ, a 'nɪ □tuu□o 'v 'na win 'v.»

'Ku -hvan 'bv -hɔn 'v nyiblo ke', ε di bi 'v□v ke' de, 'bv mɔ, Nyɪsua a -Hihuu* 'bv 'yɪ 'v□v ke' -nɪ (Luku 11.24-26)*

43 Kɛ- -Yusu pɪ de: «'Bv mɔ, 'ku -hvan 'bv nɪ 'v nyiblo ke', 'ti- 'bv -hɔn 'v□v ke', -ε -bɪ 'kɪ ε mi 'lɪ 'wan 'kwli, 'ε mi bɔnɪle yrayrv lɛ □mɔ mɔ. Kɛɛ, ε 'nɪ 'ye□e lɪ bɔnɪle.

44 -Tɛ ε 'yɛ nɪ 'yɛ 'kɪ bɔnɪle, -ε -bɪ kɛ- ε pɪ 'a dɔnɔv yɪ: 'N kɔ □bv -mɛ kle, 'mv 'lɪ bɔnɪle 'ka, 'n -hɔn la 'lɪ 'kwli mu. -Tɛ ε □hɪan -mɔ, -ε -bɪ ε 'ye□e nɪ, -ε mɔ, bɔnɪle a 'mv, ε nu 'hɔhɔ, 'ε 'hren kle -tɛɛ, kɔ, 'ε □hrentɪ -nɪ. (ε 'wɪ yɪ, Nyɪsua a -Hihuu 'yɪ 'v nyiblo a 'mv ke' -nɪ.)

45 'Bv nɪ 'mv lɛ, -ε -bɪ 'ku -hvan a 'mv, ε kɔ bv bla 'kuo -hɔv nɪ □hlon'hɔv -bɪ, -v kɔ 'crɛ, -v -hi 'v 'a 'mumu 'v, 'waa pɛpɛ a 'mv, v 'mv -mɔ -bibi -nɪ, v 'mv 'v nyiblo a 'mv ke' bi. -ε -bɪ nyiblo a 'mv, 'a 'klɔ di nyre yɪ pɛpɛ, ε 'mv 'v 'a yɪ-hɛklɔ 'v -hi. Kɛ- ε di 'mv □ti -wɛ, 'kɪ 'v ti -bv 'yri a nyibli -bv -mɔ, -v kɔ □wlv -nyre yɪ.»

-Yusu a 'dii kɔ 'a 'dɪayɪv 'hɛn- (Maki 3.31-35; Luku 8.19-21)

46 'Kɪ v nɪ la 'lɪ 'kayu nɪ -do a 'mv bv. -Yusu nɪ 'lɪ nyibli a 'mv, 'waa -mɔhleele 'kwli, 'a 'dii kɔ 'a 'dɪayɪ nyɪbɛpɔ 'hɛn- 'v nyre 'v. 'Kɪ 'v -patv', 'kɪ v hree 'v, 'v □mvɛ 'hru lɛ, 'kɪ bv hlee 'lɪ -Yusu -mɔ.

47 ε nɔ- mɔ, nyiblo □dv bv mu□o lee mɔ, -ε mɔ: «'Yɛ kɛ, -na 'dii kɔ -na 'dɪayɪv 'hɛn-, 'kɪ 'v nɪ 'lɪ -patv', 'v -hɛv bv hlee 'lɪ -mv -mɔ.»

48 -E -bi ke- -Yusu -pu, 'e -hɪhɪa nyiblo a 'mɔ kle, e wen: «-U -bi ni 'u, 'u mɔ 'na 'dii kɔ 'na 'diayɪnu 'hɔen-wɛ.»

49 'e pu 'a -nagbopu* dabu -mɔ, e wen: «Ba 'ye ke, nyibli -bu, u nu- mɔ 'na 'dii kɔ 'na 'diayɪnu -wɛ,

50 -e nuɔo, nyibli -mu', -u ni 'na 'Baɪ Nyɪsua -ni 'li yakɔ 'kwli a kiwɛɛnɛ, u nu- mɔ 'na 'diayɪnu, kɔ 'na 'dii -wɛ.»

13

-Yusu pu la 'dɔdɔnyɔ a 'ledv (Maki 4.1-20; Luku 8.4-15)

1 -Nyɔwɔ a 'mɔ 'kwli, -Yusu 'hri la 'li 'kayu bu ni, 'e mu la 'li Galileblugba a 'yru wien, 'e ni bu, -e diɔe nu, e 'mɔ nyibli Nyɪsua a -ti -tɔɔ -ni.

2 Nyibli -huɔhuɪ, u nu- ɔglaa 'liɔ le. Bu 'ye ni 'ye 'hru, e nɔ- nuɔo, 'e 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'e ni bu, nyibli a 'mɔ, 'u 'wɛ 'u 'gbahlɔn bu,

3 'e -hɪhɪe ɔnu -tebli -huɔhuɪ kle, 'ki 'li 'ledv 'kwli. Ke- e pi 'ki, e wen: «Ba pu 'mɔ nua yi bu. E kɔ la -nyɔwɔ ɔdb, nyibehɪan ɔdb, e nɔ- mu la 'a -tebli 'dɔ mɔ. -Tebli a 'mɔ, e -gble 'liɔ 'a -ci 'kwli le.

4 -Te e yiɔ ni -gble, 'a de -bi bi 'li 'hru wlɔn le, nɔbli 'u -di, 'u diɔe.

5 'A 'hɔen a de, e -gbla, -tɔtɔkutɔ -mu', e bi 'u ki, 'hiɔ 'pa ni 'liɔ bu, 'e 'sii yi, 'e ɔga ti ni -do a ti 'yri, -e nuɔo, -tɔtɔkutɔ a 'mɔ, -e ni 'u 'hiɔ a 'mɔ ki, e 'yi -hu.

6 -Te e ɔga, -te 'yru bi 'li yɔ', e nɔ- mɔ 'a ɔkwli bu 'yɔ, -e nuɔo, 'a -wɪubɪ kɔe 'hiɔ a 'mɔ yi.

7 'A ta a de, e -gbla, 'ki e bi 'li 'witi 'nyɪ. -Te e ɔga, -e -bi 'witalili 'buu ɔne 'lu le.

8 'A -hen a de, e -gbla, e nɔ- bi 'u ɔhaan-tɔtɔ ki. -Te e ɔga, 'e 'sii yi, 'e ku -teɛ, 'e pu bli. 'A blu ni -do, e pu 'yɔ a (100) -wɪ ni ɔhun, -u -bi pu 'yɔ a (60) -wɪ ni ta, 'a de -bi pu 'yɔ a (30) -wɪ ɔtu 'u -pu.

9 'Bu mɔ, 'ba kɔ -ti-wɪnnua, -e -bi ba 'wɪn -ti -dodo.»

10 -Te -Yusu -yre 'ki, -e -bi 'a -nagbopu* 'yɪya 'uɔ 'huɪ bu, 'u yiɔ

le 'beti -ni, u wen: «ɔBi nyibli -bu, 'ki 'ledv 'kwli -tɔe 'li ɔnu 'li?»

11 -E -bi e ɔtu ɔnu ɔwɔn: «'N ni 'ledv, 'ni tɔe ɔnu, -e nuɔo, 'a mu -bu, -u mɔ 'na -nagbopu, Nyɪsua niɔe ni, 'a yru Nyɪsua a -ti' le, e ɔhen 'nyre, -te e ni, 'e kɔe nyibli win ki. Nyɪsua a -ti a 'mɔ, e -hli nyibli 'yi ki. Keɛ, nyibli -bi -mu', Nyɪsua 'yiɔ -nu, 'ki bu yruɔo' le,

12 -e nuɔo, nyiblo -mu', -e pi Nyɪsua a win nua yi bu, Nyɪsua diɔe 'ni nu, e 'mɔɔ' le yru, e 'mɔ -te e nu la 'a 'wɪnwɪn 'u -hi. Keɛ, nyiblo -mu', -e 'ye ni puɔ nua yi bu, e 'yi 'liɔ 'li -wɛ, bu yruɔo' le pɛpɛ.»

13 De -kɔ -ti 'n nɛɛ 'li 'ledv 'kwli, 'ni yi 'li ɔnu -mɔ -hlee -ni, e nɔ- mɔ, nyibliɔ a 'mɔ, u yiɔ 'ni 'ye -teɛ, keɛ, u 'ni -yruɔo liɔ' le -teɛ, 'u yiɔ 'wɪn -teɛ, keɛ, u 'ni -yruɔo liɔ' le -wɛ.

14 -Ti -mu', Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ Esai hla la 'ki, e nɔ- mi ke 'lu -mɔ, 'ki 'u ɔnu -mɔ. -Ti a 'mɔ, e nɔ- -bu: «Ke- Nyɪsua -pu:

-Ti -bu, 'n di hla, a di 'ni 'wɪn, keɛ, a 'yi 'liɔ 'li -wɛ, ba yruɔo' le;

de -bu, 'n di nu, a diɔe 'ni 'ye, keɛ, a 'yi 'liɔ 'li -wɛ, ba yruɔo le,

15 -e nuɔo, dako -bu, 'waa ɔwɪ 'gboklo ni,

'u ka 'waa nɔi yre, -e diɔe nu, 'waa nɔi 'ni ɔha -ti 'wɪn,

'u ka 'waa 'yii ki, -e diɔe nu, 'waa yii 'ni ɔha de 'ye,

e kɔ, 'waa ɔwɪ 'ni ɔha -ti' le yru.

'Bu mɔ, 'bu 'ye ni nu wen -tebli a 'mɔ,

u di wen 'mɔ yi 'ni -mɛ, 'mɔ wenɔe nu, u 'mɔ wen 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u 'mɔ ye'.

Ke- Nyɪsua -pu.»

16 -E -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi de, e wen 'ni: «'A mu -mɔ -bi, ba kɔ plɔ a bleeɛ, -e nuɔo, 'aan 'yii yruɪ le, 'aan nɔi 'e yi -ti 'wɪn.

17 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ti -hi la a ti 'yri a Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ*, kɔ Nyɪsua a dako a nyibli -huɔhuɪ -bi

'hven-, v □mυε la□a λε, 'ki bu 'ye la -tebli gbagbi -bu, a yi ke 'ye, keε, v 'yi□i 'ye, ko, 'v □mυε la□a λε, 'ki bu 'win la -tebli gbagbi -bu, a yi ke 'win a -ti, keε, v 'yi□i 'win.»

18 -ε -bi, ε yi □nu 'ni -lee -ni de, ε wen: «Ba pu 'mu nua yi bu, -ε di□e nu, δε -mu', 'ledu a 'mu, ε □hen 'nyre, 'mu 'a mo□o kle -hihia -ni.

19 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi□i 'win, -ε mo, Nyisua -hve bu ko nyibli win ki, 'ti- 'bu 'ye ni yru□o' λε, nyiblo a 'mu, ε 'wi 'hru -mu' yi, -ε ko wlon 'dudō-tebli bi 'v λε, 'ti- nubli 'v -di, 'v di□e. 'Bu yi Nyisua a win ni 'win, -ε -bi 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu, ε yi 'ni di, 'ε -he 'li□i Nyisua a win a 'mu □wli kle.

20 -Tutukutio -mu', -ε ni 'v 'hi□o 'pa ki, -ε ko ki 'dudō-tebli -bi bi 'v λε -we, ε nō- mo nyiblo -bu, -ε yi Nyisua a win 'win, 'ti- -ε yi□i ki -wen, 'ki 'li plo a bleε 'kwli,

21 'ti- -ε yi□i kua 'ble, 'ki 'li ti gbi 'kwli, keε, -ε 'ye ni -hua, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'a □wlu ki. Nyiblodu a 'mu, 'a 'bio -mu', -v 'ye ni -hua Nyisua a win, 'bu yi□i □hven ni □tui, ε ko, 'bu yraa □ne, ε yi 'ni sa, 'ki 'v 'a -ne nyisvade a 'mu -mo'.

22 -Tutukutio -mu', -ε ko ki 'witi ni 'v, -ε ko ki 'dudō-tebli -bi bi 'li λε -we, ε nō- mo nyiblo -bu, -ε yi Nyisua a win 'win, 'ti- nyiblo a 'mu 'ε yi 'klo ki a 'kla-wliye'yia a hritile -hriti -ni, ko, 'ε neε kukō-tebli a -ti □wli kle, -ε pi 'li□i kika 'nyi. -Tebli a pepe a 'mu, nō- ni□e, Nyisua a win 'ε 'ye ni nu -kvan, 'ki 'li 'a □wlu ki, 'ε yi 'li λε -hihre -ni.

23 -ε -bi □haan-tutu -mu', -ε ko ki 'dudō-tebli -bi bi 'li λε -we, ε nō- mo nyiblo -bu, -ε yi Nyisua a win 'win, 'ti- -ε yru□e' λε, 'ε ni -kvan, 'ki 'li 'a □wlu ki, 'wi a (100) -wli ni □hun, ko (60) -wli ni ta, 'ki 'v -ε -bi -mo, ko (30) -wlu □tu 'v -pu, 'ki 'v -ε -bi -mo, ε -hi 'v -te v nu 'a 'winwun ni.»

-Yusu pu la yinyre-piti a 'ledu

24 Ke- -Yusu pi la □nu yi de, ε wen: «Nyisua 'bu ko nyibli win ki, δε ε

'wi yi, ε nō- -bu: Nyibehian □du, ε nō- 'dō □haan-kubu, 'ki 'li 'a -ci 'ki.

25 -Nyrowo □du a 'to, -te -tonyibli a pepe pe ble, -ε -bi 'a yraanyo mu 'li 'a -ci a 'mu ki, 'ε 'dō yinyre-piti, -ε 'wi -kubu yi, 'ki 'li 'a □haan-kubu a 'mu 'nyi.

26 -Te -kubu a 'mu, ε -mi, ε pu bli, ε ko -piti a 'mu 'hven-, v nu- □ga.

27 -Te -cikonyo a -kvannunyibli -di, -ε -bi v wen: Nyibeyu o, □bi □yi □haan-kubu 'dō, 'ki 'li -na -ci ki? -Bi' -piti -hvin -hōn 'ki yi, 'ε □ga 'li 'li?

28 -ε -bi ε □tu □nu □won, ε wen: 'Na yraanyo, ε nō- nu□o. -ε -bi -kvannunyibli wen: □Bi -hve□e ni, 'ki -ba -ha -piti -hvin a 'mu?

29 ε wen: 'Uvn-, a 'ni 'haa 'li□i, -ε nu□o, 'ba yi□i ni -he, 'ba 'be 'li bu, a di 'hri -kubu.

30 Ba -ha □nu me λε, bu kuu 'v -te ni -do, v ko -kubu 'hven-. Ti -kubu'ceti di 'v nyre, 'ti- 'mu -kubu'cenyibli -lee -ni, -ε mo: Yi-hede ba nu, ε nō- mo, ba 'kukue -piti -hvin -mu' λε, ba pu 'a dui, ba pu □nu 'to λε. 'Ba -we mo, -ε -bi ba 'kukue -kubu -mu' λε, a 'mu 'li□i 'na 'kali' pu.»

-Yusu pu la 'dudode -mu', -ε ko 'yεε □cimi -ni a 'ledu

(Maki 4.30-32; Luku 13.18-19)

31-32 -Te ε -yre, -ε -bi ε pu □nu 'ledu -bi yi de, ε wen: «□Bu to□ ne 'a mu, -te Nyisua -nu, 'ε ko nyibli dodoyo -bi win ki, 'ti- nyibli -bi 'v yi ki -bii -ni. De a 'mu, ε 'wi 'dudode -mu', -ε ko 'yεε □cimi -ni yi, -ε -hi 'v 'dudō-tebli -bi a 'yo 'v. 'Dudode a 'yεε a 'mu, ε nō- nyiblo □du -gba, 'ε 'dō□ 'li 'a -ci ki. -Te ε -mi, ε -ku, -ε -bi ε -he tugbe gbagbu, 'ε -hi 'v -ci a 'dudō-tebli a pepe 'lu λε, nubli 'bu -di, 'v pi 'lve, 'ki 'li 'a babu yra.»

-Yusu pu la 'floo a 'yaade a 'ledu

(Luku 13.20-21)

33 -Te ε -yre de, -ε -bi ε pu 'ledu -bi de, ε wen: «Nyisua 'bu ko nyibli win ki, 'ti- nyibli -bi 'bu yi kle ni -bii -ni, δε a 'mu, ε 'wi- 'floo a 'yaade yi, nugba pu 'li 'floopupu -huchui -mo, 'ti- 'ε nyva□a -nyvanyva, 'floo a pepe a 'mu 'ε 'ya.»

Dε- kɔ -ti -Yusu 'ε pi nyibli 'ledvɪ yre 'li?

(Maki 4.33-34)

34 -Tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', 'kɪ 'lɪ 'ledvɪ 'kwli, 'kɪ -Yusu nɛɛ 'lɪɔɪ 'lɪ, 'ε tʊɛ nyibli -mʊ'. ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, 'kɪ bʊ 'yɪ 'ledvɪ -pʊ, bʊ 'yɪ ɔnu -tɔɔ -nɪ.

35 Kɛ- ɛ nu 'a nunuo, -ɛ diɔe nu, -ti -mʊ', Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ* -bɪ 'cɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacɪɛn 'kwli, ɛ 'mʊ -nue -nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ:

«Nyɪsua wɛn 'nɪ:

'N di nu 'ledvɪ, 'mʊ 'lɪ ɔnu -mɔ -hlee -nɪ.

-Tɛblɪ -mʊ', nyibli 'yɪ la -yɪ,

kʊɛ 'lɪ 'klɔ a -wluɔtuule 'yie bʊ,

'mʊ ɔnu -tɔɔ -nɪ.»

-Yusu -hɪhɪa la yɪnyre-piti a 'ledvɪ klɛ

36 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu hie 'v nyibli -mʊ' bʊ, 'ɛ mu 'lɪ 'kayu bʊ, ɛ kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, 'a -nagbopʊ a 'mʊ, 'v -mu, 'v 'yɪya 'vɔv 'hʊɪ bʊ, 'v 'betiɔe, v wɛn: «Yɪnyre-piti -mʊ', -ɛ kɔ 'ledvɪ -pʊ wɛn, ɔni pʊ lɛ, 'kɪ v 'dɔɔ 'lɪɔɪ -ci -mʊ' kɪ, -hɪhɪa -a mʊ 'a -ti klɛ.»

37 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Nyibli -mʊ', -ɛ 'dʊɛ ɔhaan-kʊbʊ -mʊ', 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ nyibli a pɛpɛ a Nyibli, 'mɔ ɔniɔ.

38 -Ci -mʊ', ɛ nɔ- mɔ 'klɔ -bʊ, -a nɪ 'nɛ- 'kwli. ɔHaan-kʊbʊ, nɔ-mɔ, nyibli -mʊ', Nyɪsua kɔɔ win kɪ. Yɪnyre-piti -mɔ -bɪ, ɛ nɔ- mɔ nyibli -mʊ', 'kuo -hʊɪn* a nyiblo gbagbʊ kɔɔ win kɪ.

39 Yraanyɔ -mʊ', -ɛ 'dʊɛ yɪnyre-piti -mʊ', ɛ nɔ- mɔ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbʊ. -Kʊbʊ'cɛti, ɛ nɔ- mɔ 'klɔ a 'v-hɔnti. -Kʊbʊ'cɛnyibli, nu- mɔ Nyɪsua a lɛlenyʊ.

40 -Tɛ v ni, 'v yɪ yɪnyre-piti -mʊ' lɛ 'kukue -nɪ, 'v pɪɔɪ 'tɔ lɛ, kɛ- nɪ -do, ɛ di 'mʊ nɪ, 'klɔ a 'v-hɔnti 'yɪ.

41 Ti a 'mʊ 'yɪ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyibli, 'n di tɛ Nyɪsua a lɛlenyʊ bʊ, -ɛ diɔe nu, nyibli -mʊ', -v niɔe, 'waa 'bio, 'v ni -tɛblɪ -hʊɪn, kɔ nyibli -mʊ', -v ni -tɛblɪ -hʊɪn, v 'mʊ ɔnu lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mʊ', Nyɪsua kɔɔ win kɪ 'nyɪ,

42 'v 'mʊ 'lɪ ɔnu na -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ jre 'nyɪ pʊ. 'Kɪ v di 'v ɔhien -wee -nɪ, kɔ, 'kɪ v di 'v yɪv -pʊv -nɪ -wɛ.

43 Kɛɛ, nyibli -mʊ', -v ɔtui 'v Nyɪsua 'v, 'a -nɛ nyiblo, ɛ di ɔnu 'nɪ 'yɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'klɔ yɪyɪv 'kwli, ɔwɪ yɪ -tɛ ɛ ni, 'ɛ yɪ 'yɪv 'yɛ, -ɛ yɪ hʊɛn, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. 'Ba kɔ -ti'wɪnnʊa, -ɛ -bɪ ba 'wɪn -ti -dodo.»

-Yusu pʊ la ɔhaandɛ gbagbʊ, -ɛ pi ɔdie a 'ledvɪ

44 «Nyɪsua 'bʊ kɔɔ nyiblo win kɪ, dɛ 'n -wɛ 'lɪ ɔbʊ pʊv ɔnɛ yɪ, ɛ nɔ- -bʊ: ɛ kɔ la ɔhaandɛ gbagbʊ ɔdʊ, 'ɛ pi la ɔdie. 'Kɪ v -hli 'lɪɔɪ -ci ɔdʊ 'kwli, nyiblo ɔdʊ 'ɛ 'hɪv ɔnɛ kɪ. ɔHaandɛ gbagbʊ a 'mʊ, ɛ 'hɪv kɪ a -ti, 'a plo ble nɪ dɪakɪ, 'ɛ -hliɔe de, 'ɛ -mu, 'ɛ plo 'a -nɛ kʊkɔ-tɛblɪ a pɛpɛ, 'ti- 'ɛ nu kʊkɔ-tɛblɪ a 'mʊ a 'wli, 'ɛ -tɔ -ci a 'mʊ, -ɛ kɔ 'kwli ɔhaandɛ gbagbʊ a 'mʊ, ɛ nɪ 'lɪ.»

-Yusu pʊ la 'damayɛ a 'ledvɪ

45 «Nyɪsua 'bʊ kɔɔ nyiblo win kɪ, ɛ 'wɪ puplonyɔ ɔdʊ yɪ, -ɛ ɔmʊɛ 'damayɔ, -v pi ɔdie a -tʊtɔ lɛ.

46 -Tɛ ɛ yɛ 'a 'yɛ nɪ -do kɪ, -ɛ nɔ yɪ -tɛɛ, 'ti- -ɛ pi ɔdie, -ɛ -bɪ ɛ mu nɪ, 'ɛ plo 'a -nɛ kʊkɔ-tɛblɪ a pɛpɛ, 'ɛ -tɔ 'damayɛ a 'mʊ.»

-Yusu pʊ la -tɪta a 'ledvɪ

47 «Nyɪsua 'bʊ kɔɔ nyibli win kɪ, ɛ 'wɪ -tɪta yɪ, v pʊ 'lɪ 'nie -mɔ, -ɛ kwle -hrin a gblegble.

48 'Bʊ 'yii 'lɪ, -ɛ -bɪ 'pʊpanyibli yɪɔɪ 'nɪ -jɪ, 'v 'yɛɛ 'vɔv 'gbahlɔn, 'v yɪ ble nɪ, 'v yɪ 'lɪ -hrin a 'mʊ 'lɪ 'tɪtɪ -nɪ, dɛ -mʊ', -v mɔ 'a ɔhaandɛ, 'v pi 'lɪɔɪ -tʊgbɪ 'kwli lɛ, 'ti-, 'v pi 'a -hʊɪn 'wan lɛ.

49 Kɛ- nɪ -do, ɛ di -hʊan 'mʊ ɔti, ti -kɔ 'yɪ 'klɔ di -hʊan 'v -wlu -hɔn: Nyɪsua a lɛlenyʊ di 'lɪ 'nɪ di, nyibli -mʊ', -v 'yɪ 'v Nyɪsua 'v ɔtuu -nɪ, ɛ kɔ nyibli -mʊ', -v ɔtuu 'v Nyɪsua, v 'mʊ ɔnu 'yɪ lɛ -hɪhɪa -nɪ,

50 nyibli -mʊ', -v 'yɪ 'v Nyɪsua 'v ɔtuu -nɪ, na -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ jre 'klɔ -mɔ 'klɔ, ɛ nɔ- kɔ 'nyɪ v di 'lɪ ɔnu 'lɪ pʊ. 'Kɪ v di 'lɪ ɔhien 'lɪ -wee -nɪ, kɔ, 'kɪ v di 'lɪ yɪv 'lɪ -pʊv -nɪ.»

Tɔɔwin yrayri kɔ tɔɔwin 'ki hʋen-

⁵¹ -ɛ -bi -Yusu 'beti 'a -nagbopu* -ni wen ni, ɛ wen: «-Ti a pɛpɛ -bu, 'n -hla, ɔbi a yruɔ' lɛ?» -ɛ -bi u wen: «Iin, -a yruɔ' lɛ ni.»

⁵² -ɛ -bi kɛ- ɛ pi ɔnu yi, ɛ wen: «'A -nɛ tetetɔnyɔ ɔdu, -ɛ di 'na -nagbopi -hɛ, ɛ 'wɪ- 'kayu'baɪ -mu', -ɛ kɔ ɔtɔ, -ɛ 'dui 'a kɔkɔ-tebli yrayri kɔ 'a -tebli 'ki 'hʋen- ye', -ɛ ni ɔnɛ -kuan 'yri.»

Nasaletɪ a nyibli 'yɪ la -Yusu ɔwɔv yɪ -kuo -ni

(Maki 6.1-6; Luku 4.16-30)

⁵³ -Tɛ -Yusu -wɛ 'ledu a 'mu, 'a pɔpɔ -mɔ, -ɛ -bi ɛ -hɔn 'u -tɪtɛ a 'mu ni,

⁵⁴ 'ɛ mu 'li 'diɔ -mu', -ɛ kɔ 'kwli ɛ kuu 'li, 'ɛ mu 'li Nyɪsua a 'kayu bu, 'ɛ -tɔa Nyɪsua a -ti a tɔɔlɛ. Nyibli -hɔhɔ -mu', -u ni 'u, 'waa ɔwɔ kɛɛ lɛ, u wen: «Nyɔ- tɔɔ ɔnɛ ɔtɔwin -bu, -ɛ yɪ 'liɔ wɔn 'hri 'li? Kɔ, nyɔ-nyɪɔe 'klɪ, 'ki bu nu ɔwɔlɛkɛɛ-tebli -bu 'li?»

⁵⁵ Dɛ -a -yɪ, ɛ nɔ- mɔ, ɛ mɔ 'camude a 'yu ɔniɔ. 'A 'dii a 'nyre mɔ Mari. 'A 'diayɪ nyibɛpɔ, nu- mɔ Saki, kɔ Sosefu, kɔ Simɔ, kɔ Judi.

⁵⁶ 'A 'diayɪ nyɔɔyɔ a pɛpɛ ni 'nɛ- -a mu 'nyɪ. 'A -ti, nyɔ- -nyɪ 'kiɔ ɔtɔdu -bu, ɛ -kɔ, kɔ, nyɔ- -nyɪɔe 'klɪdu -bu 'li?»

⁵⁷ 'Waa 'lulɛ-hihiedu a 'mu, ɛ nɔ- nuɔ, 'ki u 'yɪɔ ɔwɔv yɪ -kuo -ni. -ɛ -bi -Yusu wen 'ni: «Nyiblo -bu, -ɛ mɔ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ*, u ɔtɔɔ 'uɔ ni, 'ki 'u 'a -nɛ -tɪtɛ ɔdu. Kɛɛ, u 'ni ɔtuuɔ 'uɔ, 'ki 'li 'a diɔnu a 'diɔ 'kwli, kɔ 'ki 'li 'a 'kayu bu.»

⁵⁸ 'Kɪ 'li ɔnu 'nyɪ, -Yusu 'yɪ 'ki ɔwɔlɛkɛɛ-tebli -hɔhɔ -nu de, -ɛ nuɔ, u 'yɪɔ ɔwɔv yɪ -kuo -ni.

14

-Tɛ Saan Batisɪ nu la 'kɔkɔv (Maki 6.14-29; Luku 9.7-9)

¹ Ti a 'mu 'yri, 'ki Galileblugba a -gɔlɔnɔma, -ɛ kɔ 'nyre mɔ Helɔdi, ɛ 'wɔn la 'u -Yusu a 'nyre.

² Kɛ- ɛ pi 'a -kɔannunyibli yɪ, ɛ wen 'ni: «Saan Batisɪ, -ɛ pi la nyibli

'nie 'lu lɛ, ɛ nɔ- ɔniɔ. -Tɛ ɛ 'ku la, ɛ 'hri 'klɔ de. ɛ nɔ- nuɔ, 'ɛ ni 'klɪ ki, 'ɛ ni ɔwɔlɛkɛɛ-tebli -mu', -u kɔ 'nyre -a yɪ 'wɔn.»

³⁻⁵ Dɛ -mu', Helɔdi a 'mu, ɛ nu la Saan -mɔ, 'ti- Saan a 'mu, ɛ 'mu la 'ku, ɛ nɔ- -bu: Helɔdi a 'diayɪ nyibɛhɪan Filipu, ɛ nɔ- kɔ la nugba, 'a 'nyre 'ɛ mɔ la Helɔdiadi. Helɔdiadi a 'mu, ɛ nɔ- Helɔdi -ha la Filipu ɔji', ɛ kɔ la. -Tɛ Saan 'wɔn la -ti a 'mu, -ɛ -bi kɛ- ɛ pu la, -ɛ mɔ: «'ɪ 'u lɛ -nɔɔ -ni, 'ki -na 'diayɪ Filipu -bu, bu di 'klɔ ni, -bu diɔe nugba ɔji' -ha, -bu diɔe kɔ.» -Ti a 'mu, Saan hla la, ɛ nɔ- kɔ -ti Helɔdiadi a 'mu, 'ɛ ɔtutuo la Helɔdi, 'ki bu lee la 'a 'seyo, bu kɔ la Saan, bu mu laɔa, 'ti- bu pu laɔa ɔji'. -Tɛ Saan ni 'ki 'li ɔji', -ɛ -bi Helɔdi -hɔɛɔ ni, bu lee nɛ 'a 'seyo, bu 'laɔa. Kɛɛ, ɛ 'yɪ la 'liɔ 'li -wɛ, -ɛ nuɔ, ɛ yɪ pie la nyibli a huannu. Nyibli wen 'ni, Saan mɔ la Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ* ɔniɔ la. 'A -ti, u 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, bu -hɛnɔɛ lɛ.

⁶ -Tɛ -nyɔɔyɔ -mu', u kɔ la Helɔdi, ɛ nyre la 'u, -ɛ -bi Helɔdi da lɛ'mimle. Lɛ'mimle a 'mu, ɛ nɔ- u mu ki, Helɔdiadi a 'yu nyɔɔyɔ 'ɛ yɪ -wɔa yɪ, 'ki 'u nyibli a pɛpɛ, u da lɛ'mimle a 'mu ki ye'. 'A yiyie a 'mu, ɛ kɔɔ Helɔdi ki diaki.

⁷ ɛ nɔ- nuɔ, 'ɛ lee ɔnɛ, ɛ wen: «'N 'suɔ ni, 'a -nɛ ɔdedede, -di -hɔa, 'n di -mɔɔ 'ni -nyɪ.»

⁸ ɛ nɔ- mɔ 'a 'dii bu lee nɛ 'a 'yu nyɔɔyɔ de -mu', ɛ kɔ bu nu, 'ti- 'a 'yu nyɔɔyɔ a 'mu, 'ɛ lee Helɔdi, ɛ wen: «Dɛ 'n -hɔɛ, ɛ nɔ- mɔ Saan Batisɪ a 'kɔkɔv. 'Bɛ 'u 'a 'lu 'u, -bu pu 'liɔ hu 'kwli, -bu ya 'mɔɔ yɪ, -tɛ ti nɛ -bu.»

⁹ -Tɛ Helɔdi 'wɔn, -ɛ -bi 'a ɔwɔv bi ɔhlɔn. Kɛɛ, -tɛ ɛ 'suɔ wen -ni, 'ki 'u nyibli -mu', ɛ -da ye', 'a -ti, ɛ nɔ- nuɔ, 'ɛ lee nɛ 'a nyibli -mu' a 'yɛ -bi, 'ki bu -nyɪ 'yu nyɔɔyɔ -mu' de a 'mu, ɛ -hɔa,

¹⁰ bu mu 'li ɔjikayu bu, bu 'bɛ 'u Saan Batisɪ a 'lu, 'a nyiblo a 'mu, 'ɛ nu de a 'mu,

¹¹ 'ɛ pu 'li Saan a 'lu hu 'kwli, 'ɛ yaɔa, 'ɛ -nyɪɔe 'yu nyɔɔyɔ a 'mu, 'ti- 'yu nyɔɔyɔ a 'mu, 'ɛ gbaɔa 'a 'dii yɪ.

12 -Tε Saan a -nagbopv di la, -ε -bι v gba la 'a 'kukuku ni, 'v -ha 'v□v 'v. -Tε v -wε 'v 'a -hιhιa -mω, -ε -bι v mu ni, 'v lee -Yusu dε a 'mv, -ε muu 'lu -mω.

-Tε -Yusu wloo la 'fλω, 'kι 'v nyibli a 'miliwi ni □hun ye', 'v di la□a, 'v □mla la (Makι 6.30-44; Luku 9.10-17; Saan 6.1-14)

13 -Tε -Yusu 'wιn -tι a 'mv, -ε -bι ε 'ya 'lι 'blagbι 'kwli, 'ε mu 'lι -tιtε -mv', 'dv bii 'lι yι. Kεε, dε a 'mv, nyibli 'ye□e ni, 'v -hωn 'dι klε, 'v 'yraa 'yru □wien lε, 'v kvε -Yusu □wien.

14 -Yusu bv □tι 'lι 'blagbι 'kwli, -ε -bι ε 'ye nyibli -hωhωι -mv', -v ni 'v ni. Bv 'ye 'kι □nv, -ε -bι 'waa nyai -tua 'a nunuo, nyibli a pepe -mv', -v kω 'hωι -hinhren lε, 'ε nu□o, 'waa 'hωι 'ε -wε.

15 -Tε 'tω yι ni -wen, -ε -bι -nagbopv* 'yιya 'v -Yusu 'hωι bv, 'v yι□t -lee -ni, v wen: «-Tιtε -bv, -a ni 'nε-, 'dv bii 'nε- yι, diidε 'yι 'nε- -ni, 'tι- 'tω -wen ni. 'A -tι, lee nyibli -bv, bv mu 'lι 'dι -bv, -v □glaa 'lι -a mv 'kwli, bv mu 'waa dιωnv a diidε lε □mω.»

16 -ε -bι -Yusu wen: «D 'yι yι -blεε -ni, bv -hωn 'nε- -wlu. 'Aan □gbetu, ba -nyi □nv diidε.»

17 Kε- v pι□t yι, v wen: «-A 'yι □dedede -kω, 'bv 'yι 'fλωkui ni □hun ni -do, kω -hrin.yω ni 'hven 'pa-»

18 -ε -bι ε wen: «Ba ya 'mω□ω yι,» 'v ya □nε□ε yι,

19 'tι- 'ε lee nyibli -mv', 'kι bv ni blε, 'kι 'v -piti kι. -Tε v ni 'kι blε, -ε -bι -Yusu 'du 'fλωkui ni □hun kω -hrin.yω ni 'hven a 'mv ye', 'ε 'du 'lu ye', 'ε ta 'lι yω' lε, 'ε -nyi Nyιsva 'wio, 'kι 'v diidε a 'mv a -ta', 'tι- 'ε 'bε□ε □tιω lε, 'ε -nyi□e 'a -nagbopv, 'a -nagbopv a 'mv, 'v □gla□a nyibli a pepe a 'mv lε.

20 'Waa pepe a 'mv, 'v di dε -didi, 'v □mla. -Tε v -wε dε lε, -ε -bι dididε a 'mv, -ε hie blε, -nagbopv, v 'kukue□e lε, 'v 'yii 'lι -tugbewι ni -pu □tu 'v 'hven.

21 Nyibli a 'mv, -v di dε, 'bv 'yι 'yonv kω nvgbι 'hven- -hre, v -wε 'lι

bv mω nyibepv a (5000) 'miliwi ni □hun ni.

-Tε -Yusu nε la 'yru kι, ε mi la 'lι -nagbopv* yι (Makι 6.45-52; Saan 6.15-21)

22 -Tε dε a 'mv, ε -hi, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bι -Yusu lee nε 'a -nagbopv ni, 'kι bv 'ya 'lι 'blagbι 'kwli, bv □ta 'yru, ε 'mv □nv □wien kvε. Ti a 'mv 'yri, 'kι ε di 'v nyibli wlu -gbaa -ni.

23 -Tε ε gba 'kι □nv wlu, -ε -bι ε ni -do, ε ya 'lι dvgba 'lu, 'ε mu 'lι Nyιsva -mω hlee mω. -Tε 'tω -wωn, -ε -bι ε ni -do, ε nω- 'tιε ni 'lι dvgba a 'mv 'lu.

24 'Blagbι 'tιε ni 'v 'nie a -heyri', 'yru a 'dvι 'ε yι 'blagbι yre □gbε, -ε nu□o, pepe yι 'ni -hu dιakι.

25 Yι-hεhapι bv pv win a ti 'yri, -ε -bι ε mi 'v □nv 'hωι, 'ε nε 'nie kι.

26 -Tε ε yι 'nie kι ni nε, v 'ye□e, -ε -bι v 'ta 'v blε. Hvannv a -tι, v wen 'ni: «'Ku* □nιω,» 'v -tua -cici a lepυvυ.

27 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bι kε- -Yusu pι □nv yι: «Ba 'kee 'vblε'tita. 'Mω □nιω. A 'ni 'pie 'lι hvannv!»

28 -ε -bι Pielι wen: «Kυkonyω, seyι-seyι, 'bv mω -mω, -ε -bι lee 'mv, □bv na 'nie kι -wε, □bv di 'v -mv 'hωι.»

29 -ε -bι -Yusu □tu□o □wωn, ε wen: «Di 'lι!» -ε -bι Pielι □tu 'lι 'blagbι 'kwli ni, 'ε -tua 'nie a kιnna, 'ε mi 'lι -Yusu 'hωι.

30 -Tε ε 'ye□e, -ε mω, pepe yι 'ni -hu dιakι, -ε -bι hvannv bi 'lι□t 'kwli, 'ε -tua 'mιmιε. Bv yι 'kι ni 'mιε, -ε -bι ε 'yaa 'lι win, ε wen: «Kυkonyω o, wa 'mv -o!»

31 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bι -Yusu hrv dabvι ni, 'ε kv□ω, 'tι- 'ε lee □nε, ε wen: «□Yι 'mv □wlv yι -kuo -ni -tεε, -ε mω, 'n -wε 'lι □bv nu□o ni, -bv na 'nie kι ni.»

32 -ε -bι v ni 'hven a 'mv, v 'ya 'lι 'blagbι 'kwli. -Tε v 'ya 'kι, -ε -bι pepe □tu 'lι ni.

33 'A -nagbopv -bι -mv', -v ni 'lι 'blagbι 'kwli, v bla□a kvli yι bv, v wen: «'E mω -tεε, -mω Nyιsva a 'Yu □nιω.»

-Te -Yusu nu□o, nyibli a 'kve 'ε -we la, 'ki 'li Senesaletidwo 'kwli (Maki 6.53-56)

34 -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v □ta 'yru, -ε -bi v nyre 'li Senesaletidwo 'kwli.

35 -Te v nyre 'li, -ε -bi nyibli -mu', -v ni 'li 'diwo a 'mu 'kwli, v yru -Yusu ni. E no- mo bu 'heen 'a 'nyre 'blugba a pepe ki bu, -ε mo, -Yusu nyre 'li □nu -mo ni. E no- nu□o, nyibli 'v ya□a kijklanyibli a pepe yi,

36 'v nyee □ne le, 'ki bu wen, bu -hren 'a wlawlv le dadv, mo 'ye □bu 'a wlawlv a 'mu a -wlvbude, nyibli a pepe -hren□ε le, 'waa 'kve yi 'ni -we.

15

-Yusu wen 'ni, nyiblo 'yi yi -blee -ni, bu □tu 'v -tonyibli a tete Nyisva a tete a -ta'

(Maki 7.1-13)

1 E ko la -nyrowo □du, Falisi□tumu* a nyibli □du, v ko Nyisva a tetetownyu □du 'hven-, v nu- -hwn 'li Jrusredwo 'kwli, 'v mu 'li -Yusu -mo, 'v mu□o 'beti mo, v wen:

2 «De a 'di -bi, -kwti -na -nagbopu* 'ye ni □tuu 'v tete -bu, -aan 'bainu towo ne -a mu 'li? 'Bu 'mu de di, v 'ni -yra□a □jre.»

3 E no- mo -Yusu bu □tu □nu □won, ε wen: «'A mu -mo -bi, de- ko -ti 'a 'ye ni □tuu 'v Nyisva a tete 'v, 'a □tui 'v 'a mu ni -do a tete 'v 'li?»

4 E mo □han-ti □niwo, Nyisva -nyi -a mu tete. Tete a 'mu, ε no- yi -a mu -lee -ni, -ε mo: □tuu 'v -na 'bat ko -na 'dii 'hven- 'v, 'ki 'li 'waa nvele 'kwli. Ke- tete a 'mu, 'a de -bi pi: Nyiblo 'bu -ha 'a 'dii ko 'a 'bat 'hven- 'hri le, v ko bu 'la□a.

5 Kee, 'a mu -mo -bi, a wen 'ni: Nyiblo -we 'li bu lee ne 'a 'bat ko 'a 'dii 'hven- ni, -ε mo: 'Na kuko-tebli a 'kwtiwo -bi, 'n ko □bu -nyi wen□ε 'a mu, 'ki 'v 'aan -heele a -ta', 'n -ha□a ni, 'ki 'v Nyisva a -ta'.

6 -ε -bi a wen 'ni: Nyiblo a 'mu, 'bu nu le, 'bu hla -tidv a 'mu, 'ki 'v 'a 'bat ko 'a 'dii 'hven- -mo', -ε -bi ε 'yi 'ki yi -blee -ni, bu -hee 'ki □nu de. Ke- a

ni 'ki, 'a □tui 'v 'aan diwon a tete 'v, 'a 'wle Nyisva a tete.

7 A ne 'li ni 'hven. Ti □du a ti 'yri, winwlon-hanyo Esai hla la -ti a -tee, 'ki 'v 'a mu -bu -mo. De, ε 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, ε no- -bu:

8 Nyisva wen 'ni: Dako -bu, v yi -nyi 'mu -ti a 'yi'buale, 'ki 'v wuntwo 'yri,

kee, 'waa □wli hlovo 'mu -mo le.

9 U wen 'ni, 'n ko -ti a 'yi'buale, kee, 'na -ti 'yi 'li 'waa □wli ki -ni, -ε nu□o, -tonyibli a tete, v tve -ni, ε no- v deε Nyisva a tete.»

-Yusu wen 'ni, de -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a □wlv ki, ε no- ni□e, 'ε yi -ti 'wlvanyo -he, 'ki 'v Nyisva ye'

(Maki 7.14-23)

10 -ε -bi -Yusu da nyibli -bi -mu' ni, -v ni 'v -tuo ni -do a 'mu ki, 'ε -tva 'waa leele, ε wen: «Ba pu 'mu nva yi bu, -ti 'n di hla, a 'mu□v' le yru.

11 Didide -bu, -ε neε 'li -tonyiblo wlon, ε 'yitv 'pa-, ε 'ni -nu□o li□i, ε 'ni 'sii□e 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'. Kee, de -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a □wlv ki, ε no- ni□e, 'ki ε 'ye ni 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'.»

12 -ε -bi 'a -nagbopu* 'yiva 'v□v 'hvi bu, 'v lee □ne, v wen: «□Bv □yitv -yi, -ε mo, -ti -bu, -hle, ε pu Falisi□tumu* a nyibli a □wlv yru' le?»

13 -ε -bi ε □tu □nu □won, ε wen: «'A -ne 'dvdode □du, 'bu ni 'v, 'na 'Bat Nyisva -mu', -ε ni 'li yakwo 'kwli, ε 'yi 'dwo, v di -ha□a -wlv.» (-Ti a 'mu, -Yusu hle, Falisi□tumu a nyibli -mu', -v 'yi -tee a Nyisvanyibli 'pa-, v nu- ε □hen 'nyre.)

14 Ke- -Yusu pi de, ε wen 'ni: «Ba -ha □nu me le. U mo 'yii'donyu □niwo, -v -hve -bu naa 'waa 'bio 'yii'donyu. -A 'blikve wen 'ni: 'Yii'donyo 'bu yi 'a 'bihian 'yii'donyu ni -nee -ni, v ni 'hven a 'mu, v di bi 'li 'butwo 'kwli.»

15 -ε -bi ke- Pielv pi 'ki, ε wen: «'Ledv a 'mu, -pu wen, -hvia -a mo□o kle.»

16 -ε -bi -Yusu wen 'ni: «□Bv 'aan 'mumu -bu, a 'yi -hvan -ti a leyuyruo ni kve?»

17 ▢Bɪ a 'nɪ -yru▢o lɪ▢ɪ lɛ, -ɛ mɔ dididɛ -bʊ, -ɛ nɛɛ 'lɪ -tonyiblo wɔn, 'kɪ ɛ mi 'lɪ▢ɪ 'kwli, 'ɛ nɛɛ 'lɪ, 'ɛ yɪ 'lɪ -patʊ' bi.

18 Dɛ -bʊ, -ɛ -hʊɛn 'lɪ nyiblo wɔn, 'kɪ ɛ -hʊɛn 'lɪ 'a ▢wɔv kɪ. ɛ nɔ- ni▢ɛ, 'ɛ 'yɛ nɪ 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye',

19 -ɛ nu▢o, 'kɪ 'lɪ -tonyiblo a ▢wɔv kɪ, 'kɪ 'lulɛ-hihie-hʊɪn-hʊɛn 'lɪ -wɔv, 'v ni▢ɛ, 'ɛ ni -tɛblɪ -hʊɪn, 'ɛ 'lɛ nyibli, 'ɛ ni -wlawɔ, 'ɛ ni 'lawɔ, 'ɛ yɪ 'yri, 'ɛ pɪ 'a 'bio hɪ klɛ, 'ɛ yɪ nyibli a 'nyrɛ yɪ nyre.

20 -Tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- ni▢ɛ, 'kɪ -tonyiblo 'yɛ nɪ 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'. Kɛɛ, nyiblo bʊ yra ▢jrɛ, bʊ di dɛ, ɛ 'nɪ nu▢o lɪ▢ɪ, nyiblo a 'mʊ, ɛ 'nɪ 'sii▢ɛ 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'.» Kɛ- -Yusu pʊ 'a -nagbopʊ yɪ.

Nʊgba ▢dʊ, -ɛ 'yɪ -Juukvɛyrɔwɔv 'pa-, 'tɪ-, -ɛ kuo -Yusu ▢wɔv yɪ (Makɪ 7.24-30)*

21 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu -hɔn 'lɪ -Juukvɛ a 'blʊ 'kwli nɪ, 'ɛ mu 'lɪ hɪapʊblʊgba -bɪ 'kwli. 'Kɪ 'lɪ 'blʊgba a 'mʊ 'kwli, 'kɪ 'dʊ -mʊ', -v mɔ Tilɪ kɔ Sidɔ 'hʊɛn-, v nɪ 'lɪ.

22 'Kɪ 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ, 'kɪ nʊgba ▢dʊ nɪ 'lɪ. Nʊgba a 'mʊ, ɛ 'yɪ -Juukvɛyrɔwɔv 'pa-. Kanaakvɛyrɔwɔv ▢nɪɔ. (-Juukvɛ -mɔ -bɪ, nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, v dɛɛ ▢nʊ -gbo.) -Tɛ -Yusu nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ nʊgba a 'mʊ, ɛ 'yɪyɔ 'v▢v 'hʊɪ bʊ, 'ɛ 'yaa 'lɪ win, 'ɛ yɪ▢ɪ -lee -nɪ, ɛ wɛn: «Dafidɪ* a 'Yu! Yru 'na nyai. 'Ku -hʊan* nɪ 'v 'na 'yɪ nyrɔyɪ ke', 'ɛ ▢tui▢ɛ ▢hɪwɛn dɪaktɪ.»

23 Kɛɛ, -Yusu 'yɪ▢ɪ mɛ lɛ -pʊ, 'a -nagbopʊ*, 'v 'yɪyɔ 'v▢v 'hʊɪ bʊ, 'v nyɛɛ ▢nɛ lɛ, v wɛn: «Bla▢a lɛ, -ɛ nu▢o, ɛ pɪ -cici lɛ dɪaktɪ, 'ɛ yɪ -a mʊ ▢wɪɛn lɛ kʊɛ.»

24 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ nʊgba a 'mʊ yɪ, ɛ wɛn: «Yisraɛkʊɛ* -bʊ, -v mɔ Nyɪsʊa a dakɔ, -v hlɔɔ Nyɪsʊa -mɔ lɛ, -wɛn blablɪ, -v hlɔɔ 'blakɔnyɔ -mɔ lɛ, v nɪ -do, v nʊ- kɔ -tɪ Nyɪsʊa 'ɛ tɛɛ 'nɛ- 'mʊ.»

25 ɛ nɔ- mɔ nʊgba a 'mʊ, bʊ bla▢a kwɔlɪ yɪ bʊ, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ o, -hɛɛ 'mʊ.»

26 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu -pʊ, 'ɛ ▢tu▢o ▢wɔn, ɛ wɛn: «▢Bʊ pʊ▢v dɛ yɪ: ɛ 'yɪ 'v lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ 'yonʊ -mʊ', (-v mɔ -Juukvɛ,) bʊ nɪ 'lɪ dɛ a didie 'kwli, 'tɪ-nyiblo ▢dʊ bʊ -ha 'v ▢nʊ 'waa dididɛ a 'mʊ ye', bʊ 'wla 'v▢v -gbo ye' bʊ.»

27 -ɛ -bɪ nʊgba a 'mʊ, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ o, ɛ mɔ ▢han-tɪ ▢nɪɔ. Kɛɛ 'kɪ, nyibli 'bʊ yɪ dɛ nɪ di, -tɛblɪ yɪ ble ▢nʊ ▢jrɛ, 'waa -gbo 'v yɪ▢ɪ lɛ 'tɪ, 'v yɪ▢ɪ di.»

28 -Yusu ▢tu▢o ▢wɔn dɛ, ɛ wɛn: «Nʊgba o, -tɛ -kuo 'mʊ ▢wɔv yɪ dɪaktɪ, 'a -tɪ, dɛ -mʊ', -hʊɛ, 'n kɔ ▢bʊ nu▢o.» -ɛ -bɪ tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, 'yɪ nyrɔyɪ a 'mʊ a 'kʊɛ -wɛ nɪ.

-Tɛ -Yusu nu▢o, kɪklanyibli -hʊɔhʊɪ a 'kʊɛ 'ɛ -wɛ (Makɪ 7.31-37)

29 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu -hɔn 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ nɪ, 'ɛ mu 'lɪ Galileblʊgba a 'yru wɪɛn. -Tɛ ɛ nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɔ 'lɪ dʊgba 'lɪ, 'ɛ nɪ bʊ.

30 Bʊ nɪ 'kɪ bʊ, -ɛ -bɪ nyibli -hʊɔhʊɪ, v -hɔn -tɛblɪ 'nyɪ lɛ, 'v di 'v▢v 'hʊɪ, 'v yɔ▢a kɪklanyibli yɪ: lɛ-yɪyɛnyibli, 'yɪi'dɔnyʊ, kɔ nyibli -mʊ', -v 'yɪ 'plɛɛ -yɪ, nɪanɪnyʊ kɔ nyibli -hʊɔhʊɪ -bɪ, hɪapʊkʊɛ -bɪ nɪ, kɪklanyibli a pɛpɛ a 'mʊ, 'v yɔ 'v ▢nʊ -Yusu a bʊɪ ▢hlɔn, 'ɛ nu▢o, 'waa 'kʊɛ 'ɛ -wɛ.

31 -Tonyibli a ▢wɔlɪ kɛɛ lɛ, -tɛ v 'yɛ nyibli -mʊ', -v 'yɪ mɔ 'plɛɛ -yɪ, v yɪ 'plɛ, kɔ, nɪanɪnyʊ 'yɪ 'kɪ nɪa -nɪ dɛ, lɛ-yɪyɛnyibli nɛ nɪ, 'yɪi'dɔnyʊ yruɪ lɛ. Dɛ a 'mʊ, ɛ nu▢o nɪ, Nyɪsʊa -mʊ', Yisraɛkʊɛ dɛ mɔ, 'v -tʊa 'a 'nyrɛ a lɛpʊpʊ.

-Tɛ -Yusu wloo la 'flɔɔkui nɪ ▢hlɔn'hʊɛn, nyibli a 'miliwɪ nɪ -hɛn 'v di la▢a, 'v ▢mla la (Makɪ 8.1-10)

32 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu da 'a -nagbopʊ* nɪ, ɛ wɛn: «Nyibli -bʊ, 'waa nyai nɪ 'mʊ nɪ, -ɛ nu▢o, -tɛ v bi la mɔ 'mʊ 'hʊɪ, 'a -nyrɔwɪ nɪ ta a -nyrɔwɔ -bʊ, 'tɪ- v 'yɪ dididɛ -kɔ. 'Bʊ 'yɪ dɛ -di, 'n 'yɪ 'lɪ▢ɪ 'lɪ -wɛ, ▢bʊ lee ▢nʊ, bʊ mu 'lɪ 'waa 'dʊ 'kwli lɛ, -ɛ di▢ɛ nu, 'kanʊ a -tɪ, 'waa 'klɪ 'nɪ ▢ha 'lɪ 'hru wɔn -wɛ.»

33 -E -bi 'a -nagbopu wen: «-Bi' -a di 'ki nu, 'ti- -a 'mu nyibli -huohu -bu didide -nyi, u 'mu mla. -Tite -bu, -a nu 'ne-, 'du bii 'ne- yu.»

34 -E -bi -Yusu 'beti nu ni, e wen: «'Flɔɔkui ni -tie ni 'u 'a mu 'hu 'li?» U wen: «'A 'yo ni hlon'huen ko -hrinyo gbi.»

35 E no- mo bu lee nyibli -mu', -u ni 'u'v 'hu, 'ki bu ni ble,

36 'e 'du 'u 'flɔɔkui ni hlon'huen a 'mu ye', u ko -hrinyo -ni wen 'huen-, 'e -nyi Nyisua 'wio, 'e 'be'e tɔ le, 'e -nyi'e 'a -nagbopu, 'u gla'a nyibli a 'mu le.

37 Nyibli a pepe di de -tee, 'u mla. -Te u mla, 'flɔɔ, -e hie bu, -te 'a -nagbopu 'kukue'e le, u 'yii 'li -tugbi gbagbi ni hlon'huen.

38 Nyibli a 'mu, -u di de, 'bu mo, 'bu 'yi 'yonu ko tugbi 'huen -hre, u mo nyibepu a 'miliwi ni -hen.

39 E no- -hi, 'ti- -Yusu 'e te nu bu, 'ki bu mu 'li 'waa 'du 'kwli le, e no- -mo -bi, 'e -mu, 'e 'ya 'li 'blagbi 'kwli, e ko 'a -nagbopu 'huen-, 'u mu 'li 'blɔgbakotɔ -bi ki. 'Ki 'li 'blɔgbakotɔ a 'mu ki, 'ki 'dɔ -mu', u de Magada, e ni 'li.

16

Falisi'tumu a nyibli -hve'e ni, -Yusu bu nu wilekete-ebli (Maki 8.11-13; Luku 12.54-56)*

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Falisi'tumu ko Sadus'tumu* a nyibli 'huen-, u nu- 'yia 'u -Yusu 'hu bu, -e di'e nu, u 'mu 'u'v le tee -ni. E no- nu'o, 'u lee ne, 'ki bu nu wilekete, -e di nu'v -tɔɔ -ni, -e mo, Nyisua, e no- lee 'ne'e -tutu ki.

2 Kee, -Yusu tu nu wɔn, e wen: «'Tɔ 'bu yi -wɔn mo ni mi, 'ba 'ye'e, -e mo, 'nu 'yi 'li yo' le -ni, -e -bi ke- a pi: 'Yru di -huan 'ni huen.

3 -Nyre 'bu -nye, 'ba 'ye'e, -e mo, 'nu ni 'li yako 'kwli, -e -bi ke- a pi: 'Nu di ke 'ni di. -Tebli -mu', -e mi 'lu -mo, 'ki 'li yako 'kwli, a yi 'waa kle-hiale, 'a yit 'ye, -te -nyre di 'mu ni. Kee, -tebli -bu, Nyisua ni, -u

mi ke 'lu -mo, a 'yi 'waa kle-hiale -yi.

4 Ti -bu 'yri a nyibli a nunuklo nyre yi, 'u plee 'li Nyisua ke, 'ti- 'u -hve wilekete de, -e di nu'v -tɔɔ -ni, -e mo, Nyisua, e no- lee 'ne- 'mu -tutu ki. Kee, Nyisua 'yi 'li'li -we, bu wen, 'ki ba 'ye wilekete du. Wilekete ni -do -mu', Nyisua di nu, 'ki 'u nu -mo, e di 'wi- 'a de -bi -mu', e nu la, 'ki 'u winwlon-hanyo Jona a -ta'.» Bu pu 'ki le, -e -bi e -hon 'u nu 'hu, e ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'u mu 'li Galileblugba a 'yru a 'kiba -bi ki.

Falisi'tumu a nyibli a 'flɔɔ'yaade, ko 'kun Helodi a 'flɔɔ'yaade 'huen- (Maki 8.14-21)*

5 -Te -Yusu a -nagbopu* yi 'li 'blagbi 'kwli ni 'ye, e -hru nu -mo, 'ki bu gba 'flɔɔ -mu', u di di, 'u nyre 'li 'yru a 'kiba -bi -mu' ki.

6 -E -bi -Yusu -twa 'waa titie, e wen: «Falisi'tumu a nyibli, ko Sadus'tumu* a nyibli 'huen-, 'waa 'flɔɔ a 'yaade a -ti, ba tu 'aan dɔnu 'yie.»

7 -Nagbopu -mo -bi, u 'yit'le -yru, -e mo, 'yaade a 'mu, -koti -Yusu hle, e mo de a yipude nu, -e hen 'nyre, nyibli a 'mu, 'waa 'lule-hihie -huan. Bu 'yi 'ki -ti a 'mu le -yru, e no- ko -ti 'u yi 'waa dɔnu le 'beti -ni, u wen: «'Bi -te -a 'yi 'flɔɔ -ya, e no- ko -ti 'e ni 'puple le?»

8 -Ti a 'mu, -nagbopu -hla, -Yusu 'win ni, e wen: «'A mu -bu, -u 'yi 'mu wlu yi -kuo -ni, de- ko 'kla ye 'a mu -wliye 'li? Bi -te a 'yi didide -ko a -ti?»

9 A 'tie 'ye -ti a' leyuyruo ni kve, e ko, a kla -ti-mo-hru-ti. -Te 'n wloo la 'flɔɔkui ni hun, 'ki nyibli a 'miliwi ni hun bu di de a -ta', -te u -we la de le, 'flɔɔ -mu', -e hie la bu, -tugbi ni -tie a 'yii la 'li 'li? Bi e -hru 'a mu -mo?»

10 E ko, -te 'n wloo la 'flɔɔkui ni hlon'huen, 'ki -tonyibli a 'miliwi ni -hen bu di de a -ta', 'ti-, -te u -we la de le, 'flɔɔ -mu', -e hie la bu, -tugbi

ni -tie a 'yii la 'li 'li? □Bɪ ε -hru 'a mu -mɔ -wɛ?

11 □Bɪ a 'ni 'ye□e li□i, -ε mɔ, ε 'yi 'floo a -ti 'pa-, 'ni -hla□a li□i? Kε- 'n pi, -ε mɔ: Falisi□tumu a nyibli, kɔ Sadusi□tumu a nyibli 'hɛn-, 'waa 'floo a 'yaade a -ti, ba □tu 'aan dɔnɔ 'yie.»

12 -Tε -Yusu pu 'ki lε, -ε -bi, 'a -nagbopu yru□o lε, -ε mɔ, -Yusu 'ni -pu□u lε, 'ki bu □tu 'waa dɔnɔ 'yie, 'ki 'u 'floo a 'yaade a -ta', kεε, bu □tu 'waa dɔnɔ 'yie, 'ki 'u hitɔɔlε -mu', Falisi□tumu kɔ Sadusi□tumu a nyibli 'hɛn- tɔε -ni.

Pielɪ wɛn 'ni, -Yusu, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lε, ε di la 'a dakɔ yi ya

(Maki 8.27-30; Luku 9.18-21)

13 -Tε dε a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɛn-, 'blɔgbakɔtiɔ -mu', -ε 'mɛε 'blɔgba -mu' yre, -ε kɔ 'nyre mɔ Filipu a Sesale, 'ki u mu 'li. Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi ε yi □nu 'ni 'beti -ni, ε wɛn: «'Mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, -bi' -tonyibli pi 'na -ti 'li, u wɛn, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

14 -ε -bi u □tu□o □wɔn, u wɛn: «Nyibli -bi wɛn 'ni, Saan Batisɪ -mu', -ε pi la nyibli 'nie 'lu lε, ε nɔ- pa 'mu. -U -bi wɛn 'ni, -mɔ Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ Eli □niɔ. -U -bi wɛn 'ni, -mɔ Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ Selemi □niɔ. -U -bi wɛn 'ni, -mɔ Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ -bi □niɔ, -ε 'ku la, 'ti- -ε 'hri 'klo de.»

15 -ε -bi ε wɛn: «'A mu -mɔ -bi, a wɛn, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

16 -ε -bi Simɔ Pielɪ bi 'u ni, ε wɛn: «-Mɔ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lε, ε di la -a mu yi ya. -Mɔ 'Klɔhienyɪsua a 'Yu □niɔ.»

17 -ε -bi kε- -Yusu pi□i yi, ε wɛn: «'ε mɔ -ti a -tεε, Simɔ Pielɪ, Saan a 'yu. -Ti -mu', -hla, ε 'yi -tonyiblo □du 'pa-, ε 'yi -mɔ□ɔ wlɔn □tu. 'Na 'Bai Nyɪsua -mu', -ε ni 'li yakɔ 'kwli, ε nɔ- lee -mɔ□ɔ.

18 'N yi 'ki -mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, -na 'nyre mɔ Pielɪ, -ε □hɛn 'nyre 'hiɔ. ε nɔ- kɔ ki, 'n di 'u 'na 'cɔε 'u -puu

-ni. 'Kɔkɔu 'yi 'li□i 'li -wε, bu -wε 'cɔε a 'mu bu.

19 'N di -mu Nyɪsua a 'klo yrayru a 'maju a 'yɔ 'ni -nyi. -Tɛbli a pɛpɛ -mu', -di nyibli -lee -ni, u 'ni 'nuo 'li, 'ki 'nε- -tɔtu ki, Nyɪsua -mu', -ε ni 'li yakɔ 'kwli, ε di□e 'ni hla -wε, ε kɔ, -tɛbli a pɛpɛ -mu', -di ki -wɛɛn -ni, 'ki nyibli bu nu, Nyɪsua di wɛɛn □nε ki -wε.»

20 -ε -bi -Yusu ti 'a -nagbopu ni -tεε, ε wɛn: «'A 'ni 'lee 'li nyiblo □du, -ε mɔ, 'mɔ -mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lε, ε di la ya.»

-Tε -Yusu hla la□a, -ε mɔ, ε di 'ni 'ku, 'ti- ε 'mu klo 'hri de
(Maki 8.31-9.1; Luku 9.22-27)

21 Kɔε 'u ti a 'mu 'yie bu, -Yusu -tua 'a -nagbopu* -tɛbli -mu', -ε kɔ -bu mu□o yi, 'a kɛ-hihiale, ε wɛn: «ε di kɔ -nyrɔwɔ, 'mu 'li Jrusredɪɔ 'kwli mu, 'blɔ a nyibli bi 'li yi, Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi, u kɔ Nyɪsua a tetetɔɔnyɔ 'hɛn-, u 'mu 'mu □hiɔɛn □tu, u 'mu 'mu 'la. Kεε, 'bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwi ni 'hɛn, ta a -nyrɔwɔ, Nyɪsua di -ha 'mu 'klo.»

22 ε nɔ- mɔ Pielɪ bu daa □nε 'kɪbiɔ -mɔ, 'ti- bu lee □nε, -ε mɔ: «-Ti -bu, -yi 'lu -mɔ lε -hie, 'ni -hwa□a li□i, bu nu -mu, ε kɔ, Nyɪsua 'ni 'wɛɛn 'li□i ki, 'ki bu nu -mu.»

23 -ε -bi -Yusu □hɪan -mɔ, 'ε lee Pielɪ, ε wɛn: «hɔɔ 'mu -mɔ lε, Satan! -Kε 'mu yi, 'ki □bu nu dε -mu', Nyɪsua -hɔε. Dε -mu', -yi 'lu -mɔ lε -hie, ε 'yi□i 'pa-, Nyɪsua 'ni -hie li□i 'lu -mɔ lε. -Na 'lulε-hihie mɔ -tonyibli a 'lulε-hihie □niɔ.»

24 Bu pu 'ki lε, -ε -bi ε yi 'a -nagbopu 'ni -lee -ni, ε wɛn: «Nyiblo 'bu yi□i ni -hɔε, bu kɔε 'mu □wien lε, ε 'ni 'kɔεε 'li 'a dɔnɔ a 'lulε-hihie □wien lε, kεε, -ti -mu', 'n di□e -lee -ni, ε nɔ- bu nu, 'a -nε ti, 'ye □bu nyibli u pu lε, u 'mu□u 'la, -tε ε pa 'u, 'ε mɔ 'na nyiblo a -ti.

25 Nyiblo 'bu pu lε, ε 'ni -hwa□a li bu 'waan nε 'a dɔnɔ a -hɔnhɔn, 'ki 'nε- -tɔtu ki, 'ki 'u 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'ku, ε di 'a 'klo yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyɪsua yi. Kεε, nyiblo 'bu -wɛn, 'ki 'a dɔnɔ

a -hɔnhlɔn bu 'wan, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, -tɛ ɛ nɔɛ 'mɔ a -tɪ, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mɔ, 'bɔ mɔ, 'bɔ 'kɔ, ɛ di kɔ 'klo yrayrɔ -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa yɪ.

26 Nyiblo 'bɔ kɔ 'klo -bɔ a kɔkɔ-teblɪ a pɛpɛ, 'tɪ- bɔ 'waan nɛ 'a dɪɔnɔ a 'klo yrayrɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa yɪ, kɔkɔ-teblɪ a 'mɔ, ɛ 'nɪ -pɔpɔ 'bɔpɔ pɔdedede nɪ. Nyiblo pɔdɔ 'yɪ 'lɪpɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pɔ 'bɔ pɔdedede 'klo yrayrɔ a 'mɔ, 'a -ta'.

27 -Tɪ a pɛpɛ -bɔ, 'n lee nɛ 'a mɔ, 'n hla pɔ a nɪ, -ɛ nu pɔ, 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di 'lɪ 'nɪ di, 'kɪ 'lɪ 'na 'Baɪ Nyɪsɔa a -tɪ a 'yɪ'bvale 'kwli, 'n kɔ 'na lelenyɔ 'hɔɛn-. Tɪ a 'mɔ 'yɪ, 'kɪ 'na 'Baɪ Nyɪsɔa di -hɔan 'a -nɛ nyibli -bɪ 'wio -nyɪ, kɔ, ɛ 'mɔ -bɔ -bɪ yɪ lɛ -pɔpɔ -nɪ, pɔwɪ yɪ -tɛ 'a -nɛ nyiblo a nunuklo nɪ 'mɔ, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ.

28 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, nyibli -bɪ nɪ 'lɪ, ɔ 'mɔ -hɔan pɔ 'ye, -tɛ 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di 'lɪdidie nu, 'mɔ nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ, 'tɪ- ɛ 'mɔ -hɔan nyibli a 'mɔ, 'waa 'kɔkɔɔ a tɪ kɪ yɛ.»

17

-Tɛ -nagbopɔ 'yee la 'lɪ -Yusu Nyɪsɔa a -tɪ a 'yɪ'bvale 'kwli (Makɪ 9.2-13; Luku 9.28-36)*

1 -Tɛ -nyɪrɔwɪ nɪ pɔhlon-do -hi, -ɛ -bɪ -Yusu gba Pielɪ, kɔ Saku, kɔ Saku a 'mɔ, 'a 'dɪayɪ nyibɛhɪan Saan 'hɔɛn-nɪ, 'bɔ mu 'lɪ dɔgba blɔblɔ pɔdɔ 'lu.

2 'Kɪ ɔ 'nɪ 'lɪ dɔgba a 'mɔ 'lu, -ɛ -bɪ -Yusu 'cɪcɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ pɔnɔ 'yɪ, 'a yɪgbakla yɪ 'nɪ wɪn, -wɛn 'yɪ, 'a 'hɔɪlɛpɔ-teblɪ 'plɛ nɪ, -wɛn -nyɛ.

3 Tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, -ɛ -bɪ ɔ 'yɛ Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ Moise kɔ Eli 'hɔɛn- nɪ. Nyibli nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, ɔ 'kɔ la see la. ɔ nu- 'hru ɔ -Yusu 'hɔɪ, ɛ kɔ pɔnɔ 'hɔɛn-, 'bɔ -tɔa toto a pɔpɔɔ.

4 Pielɪ bɔ yɪ 'kɪ pɔnɔ nɪ 'yɛ, -ɛ -bɪ ɛ yɪ -Yusu 'nɪ -lee -nɪ, ɛ wɛn: «Kɔkɔnyɔ ɔ, ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ -ba nɪ 'nɛ-tɪtɛ -bɔ bɔ. 'Bɔ mɔ, pɔnɪ yɪpɪ nɪ -hɔɛ,

'n di pɔ papɔ nɪ ta: -nɛ pɔpa, Moise a -nɛ, kɔ Eli a -nɛ.»

5 Win nɪ 'lɪpɪ wɔn, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, -jɪrunma, 'ɛ yɪ wɪn, 'ɛ pɪtu 'bɔ pɔnɔ 'lu, 'ɛ -hɪlɪ pɔnɔ. 'Kɪ 'lɪ -jɪrunma a 'mɔ 'kwli, 'kɪ Nyɪsɔa a win -hɔɛn 'lɪ -wɪlɔ, 'ɛ pɪ lɛ: «Nyiblo -bɔ, ɛ nɔ- mɔ 'na nɔɛyɔ, 'ɛ yɪ 'mɔ pɔ a bleelɛ -nyɪ. ɛ nɔ- ba pɔ nɔa yɪ bɔ.»

6 'Tɪ- -nagbopɔ 'mɔ win a 'mɔ 'wɪn mɔ mu, -ɛ -bɪ hɔannɔ bi 'lɪ pɔnɔ 'kwli, 'bɔ bla kwli bɔ, 'bɔ kɔ yɪgbakli blɛ, 'kɪ 'bɔ Nyɪsɔa a 'bɔtuulɛ a -ta'.

7 -ɛ -bɪ -Yusu 'yɪya 'bɔ pɔnɔ 'hɔɪ bɔ, 'ɛ -hɪɛn pɔnɔ lɛ, ɛ wɛn: «Ba 'du ye', ba 'kee hɔannɔ a pipie.»

8 -Tɛ ɔ 'du 'yɪ ye', -ɛ -bɪ ɔ 'kee nyibli -nɪ wɛn a 'yɪye nɪ, 'bɔ 'yɪ -Yusu nɪ -do 'pa-.

9 -Tɛ ɔ yɪ 'kɪ dɔgba a 'mɔ nɪ pɪtɪ, -ɛ -bɪ -Yusu yɪ pɔnɔ 'nɪ tɪ, ɛ wɛn: «Dɛ -bɔ, a 'ye, a 'nɪ 'lee 'lɪ nyiblo pɔdɔ, ɛ 'mɔpɔ gba -gbagba, 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'mɔ 'kɔ, Nyɪsɔa 'mɔ 'lɪ 'mɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -ha, ɛ 'mɔ 'mɔ 'klo -ha.»

10 -ɛ -bɪ -nagbopɔ -tɔa 'a lɛ'betilɛ, ɔ wɛn: «Dɛ- kɔ -tɪ Nyɪsɔa a tetetɔɔnyɔ 'bɔ pɪ lɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ Eli, nɔ- kɔ -bɔ 'nyɛɛ 'hru, -bɔ di, 'tɪ- Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ɛ di la ya, ɛ 'mɔ di 'lɪ?»

11 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «ɛ mɔ pɔhan-tɪ pɔnɔ, Eli kɔ bɔ di, ɛ 'mɔ Nyɪsɔa a dakɔ -hɛɛ -nɪ, ɔ 'mɔ 'waa 'klo pɔhɪɛntɪ -nɪ, ɔ 'mɔ -mɔ -wɛ, 'tɪ- Wanyɔ a 'mɔ, ɛ 'mɔ di.

12 'N yɪ 'kɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, nyiblo -mɔ', -ɛ 'wɪ Eli yɪ, ɛ di nɪ, kɛɛ, ɔ 'yɪpɪ -yɪ, 'tɪ- yɪnyɛ-teblɪ -bɔ, -tonyibli -hɔɛ bɔ nu pɔ -mɔ, 'bɔ nu pɔnɛpɛ -mɔ. -Tɛ ɔ -nu, 'bɔ pɪtu Eli pɔhɔɛn, kɛ- nɪ -do ɔ di nu, 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, ɔ 'mɔ 'mɔ pɔhɔɛn pɪtu.»

13 -ɛ -bɪ -tonyibli a pɛpɛ yɪpɔ nɪ, -ɛ mɔ, Eli -mɔ', -kɔtɪ ɛ hɪɛ, Saan Batisɪ ɛ pɔhɛn 'nyɛ.

-Tɛ -Yusu nu la pɔa, 'yɪ -mɔ', 'ku -hɔan nɪ la 'bɔ ke', 'a 'kɔɛ 'ɛ -wɛ la (Makɪ 9.14-19; Luku 9.37-43a)*

14 -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* ni -ta ni -wen 'huen-, v ti 'ki dugba, -e -bi v nyre 'v -tite -mu', nyibli -huohu ni 'v. Bu ni 'ki 'v bu, -e -bi nyiblo ni -do -bi 'yia 'v -Yusu 'hu bu, 'e bla a kwli yi bu,

15 e wen: «Tɔɔnyɔ o, yru 'na 'yu nyibehian a nyai, -e nu o, -gbugbukue ni e ni, 'e tui e huven diaki. E ko ti, 'e yi 'li 'to le bi, ko 'ki 'li 'nie -mɔ.

16 'N gba 'li ti -na -nagbopu yi ni, kee, v 'yi 'li ti -we, bu nu o, 'a 'kue bu -we.»

17 Ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi, e wen: «A mɔ nyibli ni, -v 'yi Nyisva wlv yi -kuo -ni -tee, ko, -v 'yi haande ko de -huan 'huen- a 'yile-hiale -yi. Ti ni -tie 'n ko bu -hii 'ne- 'a mu 'nyi, 'ti- a 'mu Nyisva wlv yi -kuo -ni 'li? Bi ke- 'n di nu, 'mu 'a mu le -kikle -ni 'a -ne ti? Ba ya 'mu 'yu a 'mu yi.»

18 -Te v ya 'ki ne yi, -e -bi -Yusu hlee 'li 'ku -huan -mu', -e ni 'v 'yu a 'mu ke' -mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli. -e -bi 'ku -huan a 'mu, e -hon 'v v ke' ni. E no- mɔ ti ni -do a ti 'yri, 'yu a 'mu, 'a 'kue bu -we.

19 -Te ti gbi -hi, -Yusu ko 'a -nagbopu 'huen-, v ni -do, v ni 'v bu, -e -bi v wen: «De- ko -ti, a 'yi wen 'li ti -we, 'ki -ba bla 'ku -huan -mu' le 'li?»

20 -e -bi -Yusu tu nu wɔn, e wen: «A 'yi Nyisva wlv yi -kuo -ni -tee, 'ki bu nu o, 'yu -mu', 'a 'kue bu -we. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ye bu a kuo Nyisva wlv yi de gbe, a -we 'li ba lee dugba -bu ni: -Hon mɔ -tite -bu, -bu mu 'li -tite -mu', 'e mɔ han-ti, e 'mu 'v -tite a 'mu -hon. 'A -ti, a -we 'li ba nu 'a -ne dedede ni.

21 'Bu mɔ, 'ba yi Nyisva ni de, 'ki 'li cicie* ni -do 'kwli, 'ki a -we 'li ba bla 'li 'kuo -hundu a 'mu le ni.»

-Yusu hle la a ni de, -e mɔ, e di la 'ni 'ku, 'ti e 'mu 'klɔ 'hri (Maki 9.30-32; Luku 9.43b-45)

22 -Nyrɔwɔ du, -Yusu ko 'a -nagbopu* a pepe 'huen-, v 'kukue le, 'ki 'li Galileblugba 'kwli, -Yusu 'e yi la nu -lee -ni, e wen: «'Mɔ -bu, -e mɔ

-tonyibli a pepe a Nyiblo, v ko bu pu 'mu nyibli -ji',

23 v 'mu 'mu 'la. Kee, 'bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwɔ ni 'huen 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, Nyisva ko bu -ha 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi, e 'mu 'mu 'klɔ -ha.» -Te v win -ti a 'mu, -e -bi 'waa wli 'mɔe bu.

-Te -Yusu hlee la Nyisva a 'kagbau a 'blwli a de ki

24 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v nyre 'li Kapenaɔɔɔ 'kwli ni. 'Ki -Juukue* -mu', -v ni 'li 'nyi, e ko la 'blwli'tinyu, 'v yi la 'wli 'ti, 'ki 'v Nyisva a 'kagbau a -kuan a -ta'. 'Blwli'tinyu a 'mu, v nu- 'yia 'v Piel 'hu bu, 'v yi ti 'beti -ni, v wen: «Bi 'aan -ne tɔɔnyɔ -Yusu -bu, e yi Nyisva a 'kayu gbagbu a 'blwli 'ni 'pee -ni?»

25 -e -bi Piel wen: «lin, e yi ti 'ni 'pee -ni,» 'e mu 'li 'kayu bu, -e di e nu, e 'mu -Yusu -lee -ni. Bu 'mu 'ki 'li 'kayu bu pa, -e -bi -Yusu 'nyee 'hru, 'e 'beti e, e wen: «Simɔ Piel, de- yi 'lu -mɔ le -hie, 'ki 'v 'blwli a 'pee a -ta' 'li? 'Bu mɔ, 'blugba a naanyu 'bu yi 'blwli ni 'ti, nyibli a 'di -bi, v -hue 'wli a 'mu 'li? Bi 'blugba a 'yonu v -hue e, -v'v- haponyibli?» (Ti a 'mu 'yri, 'blugba a naanyu, haponyibli, v nu- v -hue la 'blwli, e 'yi 'blugba 'yonu 'pa-.)

26 -e -bi Piel tu o wɔn, e wen: «Haponyibli ni.» -e -bi -Yusu wen 'ni: «'A -ti 'ki o, 'blugba a 'yonu 'yi 'pee -ko.

27 Kee 'ki, 'blwli'tinyu -bu, -v 'yi 'na -nagbopu 'pa-, -a 'ni -hua a li -ba pu 'waa wli yru' le. 'A -ti, mu 'li 'yru wien. Ni yi ni mi, gba -wedi, mu 'pa. Yi-he-hrin.ye, -di 'pa, kla 'a wuntɔ yi. 'Ki 'li wlon, -di yee 'li 'wliyɔko a 'yee ni -do bu, -e -we 'li -bu 'pee -aan -ne 'blwli, -n ko 'mu 'huen-. E no- -di nu, mu -aan -ne 'blwli a 'mu 'pee -ni.»

18

Nyiblo a 'di -bi, -e ni 'v 'a 'bio 'lu

yi 'li?

(Maki 9.33-37; Luku 9.46-48)

1 Ti a 'mu 'yri, -ε -bi -Yusu a -nag-bopu* 'yia 'u'v 'hvi bu, 'u 'beti'e, u wen: «'Ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyiblo a 'di -bi, -ε di 'u 'a 'bio 'lu yi ni 'li?»

2 -Te u 'beti 'ki'v, -ε -bi ε da 'hiangbe 'du, 'ε 'tu 'u 'nu'v ye' bu,

3 ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'ba 'yi 'u de 'kuku a nunuo bu -hie, ε ko, 'ba 'ye ni 'ti'v 'li 'aan di'v, 'wi yi 'hiangbi, a 'yi 'li'v 'li -we, ba pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

4 Nyiblo -bu, -ε ni 'li 'a 'bio 'nyi, 'bu 'ti'v 'li 'a di'v 'li, 'wi yi 'hiangbe -bu, ε no- di 'u 'a 'bio 'lu yi ni, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

5 'A -ne nyiblo, 'bu ni 'u, -te 'hiangbe -bu, ε ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyiblo kua, 'ki 'u 'na 'nyre a -ta', -ε -bi 'mo ε 'ble kua.»

-Te -Yusu hlee la de 'kuku a de ki (Maki 9.42-48; Luku 17.1-2)

6 -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «Nyiblo -bu, -ε kuo 'mu 'wlv yi, 'wi 'hiangbedu -bu yi, 'bu mo, nyiblo 'bu nu'o, nyiblodu a 'mu, bu 'kee 'na 'wlv a yikuole, ε di no'v 'u le, 'ki 'u nyiblo a 'mu, -ε nu de a 'mu -mo, 'ki bu pu'v 'hi'v gbete'v lo, 'ti- bu pu 'li'v 'yru -mo, ε 'mu 'ku.

7 'Jro 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u 'yi Nyisua -yi, 'ti- -u ni'e, nyibli 'u ni de 'kuku. ε mo 'han-ti 'ni'v, -tebli'v a 'mu, ε ko bu mu 'lu -mo. Kee, 'jro 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -ε di'e nu, ε 'mu 'lu -mo mu.

8 'Bu mo, -na dabu, -huv', -na bu 'bu yi'v ni ni, 'ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi 'be 'u 'nu le, -bu pu 'nu 'wan. ε nu -teε, 'ki -bu gba dabukotio, -huv', bukotio, -bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'kwli, 'ε -hi 'u -na dabu ni 'hven, -huv', na bu ni 'hven, bu 'cee 'u yi, 'ti- -bu mu 'li na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi.

9 'Bu mo, -na 'yie 'bu yi'v ni ni, 'ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi -ha 'li'v 'li, -bu pu'v 'wan. ε nu -teε, 'ki -bu ko

'yie ni -do, -bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'ε -hi 'u -na 'yii ni 'hven bu 'cee 'u yi, 'ti- -bu mu 'li na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi.»

-Te -Yusu pu la'v a blable a de yi, -ε 'wan, 'ti- u 'ye (Luku 15.3-7)

10 Ke- -Yusu pi de, ε wen: «Ba 'tu 'aan di'v 'yie, a 'ni 'ha 'na nyiblo 'du -yraa -ni, -te ε 'yi nyiblo gbagbu 'pa- a -ti. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, nyibli -mu', -u 'yi nyibli gbagbu 'pa-, Nyisua a lelenyu, u nu- 'tui 'nu 'yie, 'u ko 'hru, 'ki bu ni 'u 'na 'Ba Nyisua, -ε ni 'li yako 'kwli 'hvi bu. [

11 'Mo bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mo Nyisua teε 'ne- -tutu ki, -ε di'e nu, nyibli, -u 'wan, -u hlo Nyisua -mo le, 'mu 'nu le 'muo, 'mu 'nu wa, 'ki 'u yinyre-tebli -mu', u ni a -ta', u 'mu Nyisua yre 'mve -ni.]»

12 ε pu 'ne de yi de, ε wen: «Nyiblo 'bu ko blabli a (100) 'wli ni 'hun, 'bu gba 'nu 'ce mo, 'ti- blable ni -do, bu 'wan, de a 'di -bi nyiblo a 'mu, ε di nu 'li? ε ko bu hie 'u blabli a (99) 'wli ni -hen 'tu 'u -pu 'tu 'u 'hvi'v -do -mu' 'cee' bu, bu mu blable -mu', -ε 'wan le 'muo.

13 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu ye blable ni -do a 'mu ki, 'a plo di 'ni ble diaki, ε 'mu 'u blabli a (99) 'wli ni -hen 'tu 'u -pu 'tu 'u 'hvi'v -do -mu', -u 'yi 'wan a de 'u -hi.

14 De ni -do, ε no- ε pa 'mu, 'ki 'u 'aan 'Ba Nyisua -mo, -ε ni 'li yako 'kwli, -ε nu'o, ε 'ni -hva'v a li'v, 'ki 'a nyibli -mu', -u 'yi nyibli gbagbu 'pa-, 'a nyiblo ni -do bu 'wan.»

-Na 'bihian Nyisua a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mo, -te -mu', -di nu, 'ti- 'mu'v -heε -ni

15 (Ke- -Yusu pi de, ε wen 'ni:) «-Na 'bihian Nyisua a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mo, lee 'ne, ba bii yi, 'mu'v -lee -ni, -ε mo, de a 'mu, ε -nu, ε nyre yi. 'Bu mo, 'bu yru'o, -ε mo, ε nu de 'kuku, ε 'wi yi, -nu'o ni, 'ε -he -na 'diayi de.

16 Kee, 'bu mo, 'bu 'ye ni yru'o, -ε mo, ε nu de 'kuku, -ε -bi da nyiblo

ni -do, -huv' nyibli ni 'hven, bu bi -mu ki. E mo han-ti ni, Nyisva a 'crien 'e hle, -e mo, nyiblo 'bu 'mu 'a 'bihian -ti -yee -ni, e -hve ni, -hehupu ni 'hven, ta, bu ni -tuo ki.

17 Kee, 'bu 'ye ni yruo -we, -e -bi da 'cve a nyibli. 'Bu mo, 'bu 'yi 'ki -yru pepe, -e -bi 'ki 'li -mu 'yi, nyiblo a 'mu, bu mo hulekonyo, -huv' bu mo nyiblodv -mu', -e 'yi Nyisva -yi.»

'Kli -mu', Nyisva yi -Yusu a -nag-bopv -nyi*

18 (-e -bi ke- -Yusu pi de, e wen:) «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -tebli a pepe -mu', a di le pu nyibli 'ni 'nuo 'li, 'ki 'ne- -tutu ki, Nyisva -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e di 'e 'ni hla -we, e ko, -tebli a pepe -mu', a di le pu nyibli bu nu, 'ki 'ne- -tutu ki, Nyisva, -e ni 'li yako 'kwli, e di ween de a 'mu ki -we.

19 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'ne- -tutu ki, nyibli ni 'hven, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'bu -wen, 'ki bu da Nyisva, 'bu -hua 'a -ne dedede, 'na 'Ba Nyisva -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e di nu 'ni -nyi,

20 -e nuo, nyibli ni 'hven, ta, 'bu 'kukue le, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, 'ki 'n ni 'li nu 'nyi.»

-Yusu wen 'ni: -Na 'bihian 'bu nu -mu de 'kuku -mo, -e -bi bu -hru 'a de 'kuku 'a 'mu 'a -ti -mo (Luku 17.4)

21 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi Piel 'yia 'v 'hvi bu, 'e 'beti, e wen: «Kukonyo o, 'na 'bihian Nyisva a nyiblo, 'bu 'cibi 'v 'mu de 'kuku a -monunuo, 'wi ni -tie 'n ko bu -hru 'a de 'kuku a 'mu, 'a -ti -mo 'li? Bu bu -hru 'a de 'kuku a 'mu 'a -ti -mo, 'wi ni hlon'hven?»

22 -e -bi e wen: «'Ni -pu le -bu -hru 'a de 'kuku a -ti -mo, 'wi ni hlon'hven, kee, e 'yi hreele -ko. 'A -ne ti, -hru 'a de 'kuku a -ti -mo.»

23 -e -bi ke- e pi de, e wen: «-Te Nyisva nu nyibli a win a kukole, de e 'wi yi, e no- -bu: 'Blugba dv a 'kun, e no- da 'a -kvannunyibli

gbagbi, e 'mu 'wli -mu' -hre, v ko bu 'pee ne.

24 -Te e tu 'wli a 'mu a -hihre -wlu, -e -bi v ya 'a -kvannunyo -bi yi, -e 'ble 'a gba kua. 'Wli, e 'ble kua, e -we 'li 'wlible -huhvi ni.

25 Kee, 'wli a 'mu, -e ti 'mu le, e 'yi 'li 'a 'pee -we. E no- mo 'kun a 'mu, bu lee ne 'a nyibli, e wen: Ba gba nyiblo -bu, e ko 'a nugba ko 'a 'yonu 'hven-, ba plo nu, -wen koyo, e ko, ba plo 'a kuko-tebli a pepe, -e di e nu, e 'mu gba a 'mu 'pee -ni.»

26 -e -bi -kvannunyo a 'mu, e bla a kwli yi bu, e wen: 'N 'ble -na bu kua, 'n nyaa -mu le, ko wlv a 'li. 'N di -na gba a pepe 'ni 'pee -ni.

27 Bu pu 'ki le, -e -bi 'kun a 'mu, e yru 'a nyai, e wen: 'Ye bu yi 'pee -ni, 'n te -mu bu, mu.

28 -Te e -hon 'v ye', e yi ni mi, -e -bi e ye 'a 'bi -kvannunyo -bi ki. 'A 'bi a 'mu, e ye ki, e 'ble 'a gba 'cume kua. E no- -mu', 'kun te wen bu, e klo 'a 'bi a mlani ni, 'e nyue le, 'e yi -lee -ni: 'Na gba -mu', 'n ko 'li -mu -mo, -nyi 'mo,

29 'a 'bi a 'mu, e bla a kwli yi bu, e wen: 'N 'ble -na bu kua, 'n nyee -mu le, ko wlv a 'li. 'N di -na gba 'ni 'pee -ni.

30 Kee, e hia ni, 'e ni 'v 'a 'bi a 'mu ke', 'e pu 'ji', e 'mu 'li ni -ni, e 'mu gba a 'mu 'pee -ni, 'ti- v 'mu bu te.

31 -Te 'a 'bio -kvannunyibli -mu', v 'ye de a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi 'waa plo nee 'li bu diaki, 'v mu 'li 'kun -mo, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, 'v na -mo le.

32 E no- mo 'kun bu da, e wen: -Mo -kvannunyo -bu, -ko 'cre, gba a pepe -mu', 'n ko wen 'li -mu -mo, 'wen, 'ye bu yi 'pee -ni, 'n te -mu bu, -te -nyaa 'mu le a -ti.

33 -Te 'n -nu, 'ni yru -na nyai, ke- -ko -bu nu wen -na 'bihian -mu', 'a nyai a yuyruo.

34 E nuo, 'kun a 'mu, 'e ko yru 'bibie diaki, 'a -ti, 'e da 'a nyibli, e wen: «Ba pu 'ji', v 'mu hven

□tu, -ε di□e nu, ε 'mu 'li ni -nini, ε 'mu 'na gba a pepe -mu' 'peε -ni -we.»

35 -ε -bi ke- -Yusu pi 'ki de, ε wen: «Ke- ni -do, 'na 'Bai -mu', -ε ni 'li yakɔ 'kwli, ε di 'aan 'yiye nu. -Tebli -mu', 'aan 'bio Nyisua a nyibli nu 'a mu 'yi □hlon le, 'bu mɔ, 'ba 'ye ni -hru 'a -ti -mɔ, 'ki 'li 'aan □wli ki, -te 'kɪn a 'mu, ε nu 'a nyiblo -mu' a □to, ke- Nyisua di 'aan □to nu -we.»

19

De -mu', -Yusu tɔɔ -ni, 'ki 'u nyibɪv kɔ nuɔba 'hven- bu -hihiε yre a -ta'

(Maki 10.1-12; Luku 16.18)

1 -Te -Yusu -we tɔɔle a 'mu -mɔ, -ε -bi ε -hɔn 'li Galileblugba 'kwli ni, ε kɔ 'a -nagbopu* 'hven-, 'u mu 'li Sudeblugba 'kwli, 'ki 'li Suden a 'niki.

2 Nyibli -huɔhuɪ, u nu- yi -Yusu □wien le kuε. Kɪklanyibli 'bu ni 'u, ε ni□e ni, 'waa 'kuε 'ε -we.

3 Falisi□tumu* a nyibli -mu', -u ni 'u, u nu- 'yɪya 'u□v 'huɪ bu, -ε di□e nu, u 'mu 'u□v le □tεε -ni, ε 'mu ka, 'ki 'u Nyisua ye'. ε nɔ kɔ -ti 'u yi□i le 'beti -ni, 'u pi le: «□Bi Nyisua a tete hle□e ni, -ε mɔ, -tonyiblo kɔ 'hru, 'ki bu pu 'li 'a nuɔba -patu', 'ki 'u 'a -ne □dedede a -ta'?»

4 -ε -bi -Yusu □tu □nu □wɔn, ε wen: «'N pu□v □haan-ti, -ε mɔ, a -hre□e ni, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -ε mɔ, 'klo a -wlu□tuule', -te Nyisua yi la -tonyiblo ni ni, ε nu□o ni, -tonyiblo a 'mu, 'ε mɔ nyibeyugbe kɔ nuɔba 'hven-.

5 ε nɔ- kɔ -ti nyibeyugbe 'mu 'u 'a 'bai kɔ 'a 'dii 'hven- bu hie, ε 'mu nuɔba kɔ, ε kɔ 'a nuɔba a 'mu 'hven-, u 'mu 'huɪ bu -nini -ni, u ni 'hven a 'mu, u 'mu -tonyiblogblo ni -do -he.

6 ε □hen 'nyre, -ε mɔ, u 'yi 'ki -tonyibli ni 'hven 'pa-, keε, u mɔ -tonyiblo ni -do □niɔ. 'A -ti o, nyibeyugbe kɔ 'a nuɔba 'hven-, Nyisua -nu, 'u -he -tonyiblo ni -do, nyiblo □du 'yi yi -bleε -ni, bu -hihia □nu yre.» Ke- -Yusu pu □nu yi.

7 -ε -bi Falisi□tumu a nyibli □tu□o □wɔn, u wen: «De- kɔ -ti, 'ki 'li

tete 'kwli, Nyisua a winwlon-hanyɔ Moise 'ε hla□a, -ε mɔ, nyibeyugbe 'bu -huε bu pu 'li 'a nuɔba -patu', -ε -bi bu 'cru 'crien, -ε hle□e, -ε mɔ, ε pu 'li□i -patu', 'ti- bu -ha 'li 'crien a 'mu, bu -nyi □ne□e?»

8 -ε -bi -Yusu wen 'ni: «'Aan □wli a 'gboklɔle a -ti □niɔ, Moise 'ε -nyi 'a mu 'hru, 'ki ba pu 'li 'aan nuɔgbi -patu' le. Keε, 'klo a -wlu□tuule', ε 'yi la 'mu le -ni.

9 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, nuɔba 'bu 'yi 'u 'a nyibɪv bu -hie, 'ti- 'a nyibɪv a 'mu 'bu pu 'li□i -patu', 'ti- 'bu kɔ nuɔba -bi, -ε -bi ε nu -wlawli.»

10 -ε -bi 'a -nagbopu yi 'ki□i 'ni -lee -ni, u wen: «'Bu mɔ, 'bu ni 'mu le, 'ki 'u nyibeyugbe kɔ nuɔba 'hven- -mɔ, -ε -bi ε nu -tεε, 'ki u 'ni 'kukɔɔ 'li -ni.»

11 -ε -bi -Yusu □tu □nu □wɔn, ε wen: «ε 'yi nyibli a pepe 'pa-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu yru -ti a 'mu le. Nyibli ni -do -mu', Nyisua -nyi 'ki, u nu- yru -ti a 'mu le.

12 ε kɔ -tebli -huɔhuɪ, -ε ni□e, 'ki nyibe pu 'ye ni kɔ nuɔgbi: -u -bi ni 'u, 'u 'yi 'yonukode, -u -bi 'u ni 'u, 'u -ha □nu bɔɔ, -ε di□e nu, u 'ni □ha nuɔgbi kɔ, -u -bi 'ni -kɔ□ɔ nuɔgbi, -ε di□e nu, u 'mu Nyisua a -kuan ni -do a -ti 'lu mɔ le -hie, Nyisua a 'mu, ε 'mu nyibli win ki -kɔɔ -ni. 'A -ti, nyiblo -bu, -ε -we 'li -ti -bu a kva'buble, ε nɔ- bu 'ble□e kva.»

-Te -Yusu da la Nyisua, 'ki bu nu la 'yonv □haande -mɔ

(Maki 10.13-16; Luku 18.15-17)

13 ε kɔ la -nyrɔwɔ □du, 'u gba 'li 'yonv -Yusu yi, ε 'mu □nu dabu 'lu ble pu, kɔ, ε 'mu Nyisua da, Nyisua 'mu 'yonv a 'mu □haande -mɔ nu. Keε, -te -nagbopu* 'ye de a 'mu, -ε -bi u -tua 'waa -mɔ'puple, u wen: «A 'ni 'haa 'li□i 'ku.»

14 Keε, -ε -bi -Yusu wen 'ni: «Ba -ha 'yonv me le, bu di 'ne- 'mu -mɔ. A 'ni 'kaa 'li □nu yi, -ε nu□o, nyibli -mu', -u 'wi- 'yonv -bu yi, u nu- di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.»

15 'ε -tua 'waa dabu a 'lublepupu, 'ε de Nyisua, 'ki bu nu □nu □haande

-mɔ. -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ nɪ, 'ɛ -mʊ.

-Yusu kɔ gblotayu -mʊ', -ɛ mɔ la dɛkɔnyɔ 'hʊɛn-

(Makɪ 10.17-31; Luku 18.18-30)

16 -Nyrɔwɔ ɔɖu 'kwli, gblotayu ɔɖu, ɛ nɔ- 'yɪyɔ 'v -Yusu 'hʊɪ bu, 'ɛ yɪɔɪ 'beti -nɪ, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ ɔ, ɔhaandɛ a 'dɪ -bɪ 'n di nu, 'tɪ- Nyɪsʊa a 'klɔ yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, 'mʊɔv kɔ 'lɪ?»

17 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Dɛ- kɔ -tɪ ɔnɪ yɪ 'mʊ 'beti -nɪ, 'kɪ 'v ɔhaandɛ a -ta' 'lɪ? Nyɪsʊa nɪ -do, ɛ nɔ- mɔ ɔhaannyiblo. 'Bʊ mɔ, ɔnɪ yɪɔɪ nɪ -hʊɛ, 'kɪ Nyɪsʊa bu -nyɪ -mʊ 'klɔ yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ ɔtuu 'v 'a tete 'v.»

18 -ɛ -bɪ ɛ 'beti ɔnɪ, ɛ wɛn: «Tete a 'dɪ -bɪ 'n di 'v ɔtuu -nɪ 'lɪ?» -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «ɔNɪ 'laa 'lɪ nyiblo, ɔnɪ 'nuo 'lɪ -wlawlɪ, ɔnɪ 'yrie 'lɪ, ɔnɪ 'pʊv 'lɪ nyiblo hɪ kɪ,

19 ɔtuu 'v -na 'baɪ kɔ -na 'dii 'hʊɛn-, 'kɪ 'lɪ nʊɛɛ 'kwli, nʊɛ -na 'bɪhɪan -tonyiblo, ɔwɪ yɪ -tɛ -nu -na dɪɔnʊ a nʊɛɛ.»

20 -ɛ -bɪ gblotayu a 'mʊ, ɛ wɛn: «'ɛ mɔ -tɛɛ, tete a pɛpɛ a 'mʊ, 'n ɔtuu 'vɔv nɪ. Dɛ a 'dɪ -bɪ 'n kɔ ɔbv nu de?»

21 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪɔɪ yɪ, ɛ wɛn: «'Bʊ mɔ, ɔnɪ -hʊɛ -bʊ 'sii 'v yɪ pɛpɛ, mu, -bʊ plo -na kʊkɔ-tɛblɪ a pɛpɛ, -bʊ -nyɪ 'a 'wliye ɔhɪvennyibli ɛ, Nyɪsʊa 'mʊ -mʊ ɔhaandɛ gbagbu -mɔ nu, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. ɔNɪ nu 'kɪɔɪ, -ɛ -bɪ kʊɛ 'mʊ ɔwien ɛ, ɔmʊ 'na -nagbopi* -hɛ.»

22 Gblotayu -mɔ -bɪ, -tɛ ɛ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -Yusu -hla, -ɛ -bɪ 'a ɔwlv bi ɔhlɔn, 'ɛ -hɔn 'vɔv 'hʊɪ, -ɛ nuɔɔ, 'a kʊkɔ-tɛblɪ -hʊ nɪ dɪakɪ.

23 -Tɛ ɛ mu 'kɪ, -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ yɪ, ɛ wɛn: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ɛ di 'mʊ 'nɪ kla, 'kɪ dɛkɔnyɔ bu di 'lɪ Nyɪsʊa a 'klɔ yrayrv 'kwli pa.

24 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ɛ kla 'mʊ nɪ, 'kɪ 'v dɛkɔnyɔ -mɔ', -ɛ kuo nɛ 'a kʊkɔ-tɛblɪ ɔwlv yɪ, bu kuo Nyɪsʊa ɔwlv yɪ, bu pa 'lɪ Nyɪsʊa a 'klɔ yrayrv 'kwli, 'ɛ

-hi 'v ɔgbukɪ-so* bu naa 'v 'die a 'hʊɔ 'yri.»

25 -Yusu a pʊpʊwin a 'mʊ, ɛ maa nɛ 'a -nagbopʊ wlvn ɛ dɪakɪ. 'A -tɪ, 'v wɛn: «'Bʊ kɔ bu nɪ 'mʊ ɛ, -ɛ -bɪ nyiblo ɔɖu 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu pa 'lɪ Nyɪsʊa a 'klɔ yrayrv 'kwli.»

26 -Yusu 'yɛ ɔnʊ -yeye, ɛ wɛn: «'Kɪ 'lɪ -tonyiblo a dɪɔnʊ a 'klɪ 'kwli, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu kuo Nyɪsʊa ɔwlv yɪ, 'tɪ- bu pa 'lɪ 'a 'klɔ yrayrv 'kwli. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'klɪ 'kwli, 'a -nɛ ɔdedede -wɛ 'lɪ nʊɛɛ.»

27 -ɛ -bɪ kɛ- Pielɪ pɪ -Yusu yɪ: «-A mʊ -mɔ -bɪ 'lɪ? 'Ye kɛ, -a hie 'v -aan nyibli bu, ɛ kɔ -aan -tɛblɪ a pɛpɛ 'hʊɛn-, ɔa yɪ -mʊ ɔwien ɛ kʊɛ. 'A -tɪ, dɛ a 'dɪ -bɪ Nyɪsʊa di -a mʊ -nyɪ 'lɪ?»

28 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, tɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'yri 'n di 'v 'na bodɪɔgbata -mʊ' kɪ bu nɪ, 'kɪ 'lɪ 'klɔ yrayrv -mʊ' 'kwli, tɪ a 'mʊ 'yri, 'a mʊ -mʊ', -v mɔ 'na -nagbopʊ nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn, 'kɪ a di 'v 'aan -nɛ gbatɪ kɪ blɛ nɪ -wɛ, -ɛ di ɔnɪ, a 'mʊ Yisraekʊɛ a ɔtugbi nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn -batɪ ɛ -pʊv -nɪ.

29 Kɔ, 'a -nɛ nyiblo 'bʊ hie 'v 'a 'kayo bu, kɔ 'a 'dɪayɪnʊ, kɔ 'a 'baɪ kɔ 'a 'dii, kɔ 'a nʊgba kɔ 'a 'yonʊ, kɔ 'a -cii 'hʊɛn-, 'na nʊɛɛ a -tɪ, nyiblo a 'mʊ, -tɛblɪ Nyɪsʊa di ɔnɪ -nyɪ, ɛ di 'nɪ -hʊ dɪakɪ, ɛ 'mʊ 'v 'a dɛ -mʊ', ɛ hie 'v bu 'v -hi, Nyɪsʊa 'mʊɔv 'klɔ yrayrv -mʊ' -nyɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.

30 Kɛɛ, nyibli -mʊ', -v nɪ 'v 'waa 'bio 'lu yɪ, 'kɪ 'lɪ -tɛ tɪ nɛ -bʊ 'kwli, 'waa -hʊɔhʊɪ, 'v nʊ- di 'lɪ 'waa 'bio bu nɪ -nyrɔwɔ ɔɖu, ɛ kɔ, nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ 'waa 'bio bu, 'kɪ 'lɪ -tɛ tɪ nɛ -bʊ 'kwli, 'waa -hʊɔhʊɪ 'mʊ 'v 'waa 'bio 'lu yɪ nɪ, -nyrɔwɔ ɔɖu.»

20

-Tɛ -Yusu pʊ la -cikɔnyɔ kɔ -kvannunyibli 'hʊɛn- a 'ledʊ

1 (-ɛ -bɪ -Yusu pʊ 'ledʊ -bɪ, ɛ wɛn:) «Nyɪsʊa 'bʊ kɔɔ nyibli win kɪ, dɛ ɛ 'wɪ yɪ, ɛ nɔ- -bʊ: 'Dʊdɔnyɔ gbagbu ɔɖu, ɛ nɔ- 'hɪɪ -nyrajruwɔ ɔɖu, 'ɛ mu

-kvanunyibli le □mυo mo, -ε di□e nu, υ 'mu 'a -kvan nu, 'ki 'li 'a -ci ki.

² -Te ε 'ye yi-henyibli, -ε -bi ε ko □nu 'hven-, υ -yra□a ni, 'ki bu 'pεε □nu -nyrowo 'mumu a 'wliye, 'ε lee □nu, 'ki bu mu 'a -kvan nu, 'ki 'li 'a -ci ki.

³ Muu 'υ 'yru bu 'yaa 'υ a ti 'yie, -ε -bi ε 'hri ni de, 'ε mu 'li -tite -mu', nyibli -mu', -υ □mυe -kvan le, υ yi 'υ ble ni, 'ki 'υ -tite a 'mu, 'ε ye 'υ nyibli -bi bu, -υ 'ye ni nu -kvan □du.

⁴ -ε -bi ε wen: Ba mu 'li 'na -ci ki -we, a 'mu -kvan nu. 'Wliye -mu', -ε bleε ne 'a mu yi, 'n di 'a mo□o 'ni -nyi.

⁵ ε no- mo nyibli a 'mu, bu mu 'li 'a -ci ki. Muu 'υ 'yru bu nyra bu a ti 'yie, -ε -bi ε 'hri ni de, 'ε mu -kvanunyibli -bi le □mυo mo. De ni -do a 'mu, ε no- ε -nu 'yru-hiile a ti 'yri.

⁶ -Te ε hie 'li -haawo ni -do, nyibli 'mu -kvan bu -nyraa -ni, -ε -bi ε 'hri ni de, 'ε mu 'li -tite -mu', nyibli -mu', -υ □mυe -kvan le, υ yi 'υ ble ni, 'ε ye 'υ nyibli -bi bu de, ε wen: De- ko -nyrowo -gbu -bu, a yi mo -hii -ni, 'ki a 'ye ni nu -kvan 'li?

⁷ -ε -bi υ □tu□o □wōn, υ wen: Nyiblo □du 'yi -a mu -kvan -mo -pu a -ti □ni. -ε -bi ε wen: 'Bu ni 'mu le, -ε -bi ba mu 'li 'na -ci ki -we, a 'mu 'na -kvan nu.

⁸ -Te 'yru yi 'li yako 'kwli le ni -we, -ε -bi -cikonyo da 'a -kvanunyibli a nyiblo gbagbu ni, ε wen: Da -kvanunyibli a pepe, □mu □nu 'pεε -ni. Yi-henyibli -bu 'pεε -ni, υ nu- mo nyibli -bu, -υ pεε 'to, 'n pu -kvan ki. ε no- -di nu -nunu, yi-henyibli -mu', 'n pu wen -kvan ki, □mu □nu ki ye.

⁹ Nyibli -mu', -υ nu -haawo ni -do a -kvan, -te υ -di, υ 'ye -nyrowo 'mumu a 'wliye.

¹⁰ -Te nyibli -mu', -υ mo wen yi-henyibli, υ pu wen -kvan ki, υ 'ye de a 'mu, -ε mi 'lu -mo, -ε -bi 'waa □wli wen, 'waa -ne 'wliye di 'ni -hu, ε 'mu 'υ 'waa 'bio a -ne 'υ -hi. Kee, υ -nyi □nu -nyrowo 'mumu a 'wliye -we.

¹¹ -Te υ -nyi □nu 'wliye a 'mu, -ε -bi υ pu -cikonyo yru le,

¹² υ wen: Nyibli -mu', -υ pεε 'to, -υ nu -haawo ni -do a -kvan, ko -a mu -bu, -υ -tua wen 'li □hven a 'yie, -nyrowo -gbu -bu 'kwli, 'yru yi ke yi -hven -ni, υ ko -a mu 'hven-, 'wliye ni -do, ε no- □pεε ne -a mu.

¹³ Kee, -cikonyo □tu 'a nyiblo ni -do □wōn, ε wen: 'Bihian o, 'n 'yi -mu -kaa -ni. □Bi -ko 'mu 'hven-, -a 'yi wen□e -yra, 'ki □bu 'pεε wen -mu -nyrowo 'mumu a 'wliye.

¹⁴ 'A -ti o, gba -na 'wliye, -bu mu. Nyibli -bu, -υ pεε 'to, 'n pu 'υ -kvan 'yie, 'wliye ni -do -mu', 'n -hua □bu -nyi □nu, 'wliye ni -do a 'mu, ε no- 'n -hua □bu -nyi -mu -we.

¹⁵ -Te 'n ni 'na kuko-tebli a naale, 'mo koo 'li□i -mo. □Bi ca □tui, -te 'na □wlv no yi a -ti?»

¹⁶ -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «'A -ti o, nyibli -bu, -υ ni 'li 'waa 'bio bu, -nyrowo □du, υ nu- di 'υ 'waa 'bio 'lu yi ni, ε ko, nyibli -mu', -υ ni 'υ 'waa 'bio 'lu yi, υ nu- di 'li 'waa 'bio bu ni.»

-Te -Yusu hla la 'a 'kukoo ko 'a 'klo'hihru a -ti, 'a 'wi ni ta a 'wo, no- bu

(Maki 10.32-34; Luku 18.31-34)

¹⁷ -Te -Yusu -yre, -ε -bi ε 'tε gbe 'hru 'lu -mo, ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'υ mi 'li Jrusredio 'kwli. Bu yi 'ki 'hru ni ne, -ε -bi -Yusu da 'a -nagbopu ni -pu □tu 'υ 'hven ni, 'υ bii yi, 'ε lee □nu, ε wen:

¹⁸ «Ba pu 'mu nua yi bu. Jrusredio, -a mi 'li 'kwli, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki υ di 'li 'mu Nyisua a -cohlpinyu* gbagbi -ji' pu, ko tetetonyu 'hven-, υ 'mu 'mu -bati le -puυ -ni, υ 'mu le pu, 'n bleε 'kukoo yi.

¹⁹ 'Bu -hi, 'ti- υ 'mu 'mu nyibli -mu', -υ 'yi Nyisua -yi -ji' pu, nyibli a 'mu, υ 'mu 'mu 'caa -ni, υ 'mu 'mu loko -bii -ni, 'ti- υ 'mu 'υ 'mu tugbe 'yie -koo -ni, -ε di□e nu, υ 'mu 'mu 'la. -Nyrowi ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrowo, Nyisua ko bu -ha 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi, bu -ha 'mu 'klo.»

-Te Saki ko Saan 'hven-, 'waa 'dii lee la -Yusu, -e mo, e -hve[ε] ni, 'a yonu bu ni -hvan 'v -Yusu 'hvi bu, 'ki 'li Nyisva a bunule'

(Maki 10.35-45)

20 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Sebede a nugba, e no- 'yia 'v -Yusu 'hvi bu, e ko 'a 'yonu ni 'hven 'hven-, -v mo -Yusu a -nagbopu* Saki ko Saan, 'e bla[ε]a kwli yi bu, -e di[ε]e nu, e 'mu[ε]v de -hva.

21 -E -bi ke- -Yusu pi[ε]t yi, e wen: «De a 'di -bi -hve [ε]bu nu, 'ki 'v -mu -mo 'li?» -E -bi e [ε]tu[ε]o [ε]won, e wen: «Ti -mu', -e ko 'yri -di nyibli a pepe win ki -koo -ni, 'ki 'li Nyisva a bunule', 'n -hve[ε]e ni, -bu wen, 'na 'yonu ni 'hven -bu, bu ni 'v -mu 'hvi bu, -do 'ki 'li -na diidekibia ki, -do -bi 'ki 'li -na kamlakibia ki.»

22 Ke- -Yusu pi [ε]nu yi: «De -bu, a -hve, de bu di 'nyre [ε]hen, a 'yi[ε]t -yi. [ε]bi [ε]hwendu -mu', 'n di 'ye, a -we 'li ba 'ye[ε]e ni?» -E -bi v wen: «-A -we 'li[ε]t ni.»

23 -E -bi e wen: «'E mo [ε]han-ti, [ε]hwendu a 'mu, 'n di 'ye, a 'mu[ε]v 'ye. Kee, nyiblo, -e ko -bu ni 'na diidekibia ki bu, ko, nyiblo -bi -mu', -e ko -bu ni 'na kamlakibia ki bu, e 'yi 'mo 'pa-, 'ni -wa[ε]a li [ε]nu 'nyre ni. 'Na 'Ba Nyisva a [ε]gbetu, e no- di nyibli a 'mu 'nyre wa.»

24 -Te -nagbopu ni -pu -bi -mu', v 'win -ti a 'mu, 'diayinu ni 'hven, v lee -Yusu, -e -bi v -tua 'waa yru a lepule.

25 E no- mo -Yusu bu da 'waa pepe, e wen: «A yi[ε]e ni, -e mo, 'klo -bu a 'luyinnyu, -v nee 'waa dako, v [ε]tui [ε]nu [ε]hven, 'v yi [ε]nu 'plo. 'Waa 'kunde a 'mu, v nii 'li[ε]t 'cre 'kwli.

26 'A mu -mo -bi, e 'yi yi -blee -ni, bu [ε]ti 'mu le, 'ki 'li 'a mu 'nyi. Nyiblo 'bu -hve bu mo 'aan naanyo, nyiblo a 'mu, e blee yi, bu mo 'aan -heenyu.

27 E ko, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu -hve bu mo 'aan 'luyinnyu, nyiblo a 'mu, e blee yi, bu -we -mo, 'ki bu -hee ne 'aan pepe.

28 'Na 'mumu -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi -di, 'ki nyibli bu -hee 'mu, kee, 'n di ni, 'ki [ε]bu -hee

nyibli, e ko, [ε]bu -ha 'na dionu, 'mu 'ku, -e di[ε]e nu, 'na 'kuku a 'mu, e 'mu[ε]v nu, Nyisva 'mu nyibli -huohu [ε]gle, 'ki 'v 'waa de 'kuku -mo.»

-Te -Yusu nu la[ε]a, 'yii'donyu [ε]du, 'waa 'yii kle la yi

(Maki 10.46-52; Luku 18.35-43)

29 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'ki v -hven 'li 'dio -mu', v dee Seliko 'kwli. -Te v yi 'dio a 'mu 'kwli ni [ε]ti, nyibli -huohu kuε [ε]nu [ε]wien.

30 'Hru a 'mu, v ne, e no- ko 'nyia 'yri 'yii'donyu ni 'hven ni 'v bu. 'Yii'donyu a 'mu, v 'win ni, -e mo, -Yusu, e no- yi -hi. E no- mo bu 'yaa 'li win, v wen: «Toonyo o, Dafidi a 'Yu, yru -aan nyai mo!»

31 Nyibli -mu', -v ni 'v -tuo a 'mu ki, v -tua 'waa -mo'puple, v wen: «Ba ma wien mo!» Kee, v hia ni, 'v 'sii yi, 'v 'yee 'li win, v wen: «Dafidi a 'Yu, yru -aan nyai mo!»

32 -Te -Yusu 'win 'waa win, -e -bi e nyra bu, 'e da [ε]nu. -Te v nyre 'v[ε]v 'hvi, -e -bi -Yusu 'beti [ε]nu ni, e wen: «De a 'di -bi a -hve, [ε]bu nu, 'ki 'v 'a mu -mo 'li?»

33 -E -bi v wen: «Toonyo o, -a -hve -bu nu[ε]o, -aan 'yii -bu, -v kle, bu kle yi!»

34 E no- mo -Yusu bu yru 'waa nyai, bu -hren 'waa 'yii le. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi v ni 'hven a 'mu, v -tua leyuyruo, 'v bi 'v -Yusu ke', 'v -tua 'a [ε]wienlekukue.

21

-Te -Yusu 'ya la Jrusredio 'kwli (Maki 11.1-11; Luku 19.28-40; Saan 12.12-19)

1 -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v mi 'li Jrusredio 'kwli, -e -bi 'ki v nyre 'li 'dio -mu', -e ko 'nyre mo Betifase 'kwli, -e ni 'v dugba -mu' [ε]hlon, -e ko 'lu olifieti ni 'li, -Yusu 'e lee ne 'a -nagbopu ni 'hven.

2 Ke- e pi [ε]nu yi: «'Dio -mu', -e ni 'li 'a mu ye', ba mu 'li[ε]t 'kwli. 'Ba 'ya 'dio, a di yee 'v 'kasra ko 'a 'yu 'hven-, v mua bu. 'Ba yee 'v [ε]nu bu, -e -bi ba [ε]wle [ε]nu, ba ya 'mu [ε]nu yi.

³ Nyiblo □dub 'bu 'beti 'a mu, -ε -bi ke- ba pu: Kükonyo, ε nō- hve □nu. 'Ba hla□a, ti ni -do a ti 'yri, ε di 'ni wen, a 'mu 'li □nu 'li ya.»

⁴ De a 'mu, ε mu 'lu -mo, -ε di□e nu, -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyo* hla la, ε 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, ε nō- -bu:

⁵ «Kε- ba pu Siondɔ (-ε mo Jrusredɔ) a nyibli yi:

Ba 'ye ke, 'aan -ne Bodɔ, ε nō- yi 'ne- 'a mu -mo di.

ε □ti□ 'li 'a dɔnɔ ni,

'ε 'ya 'u 'kasra ki, ε kō 'kasrayu 'hven-»

⁶ -Te -Yusu lee la 'a -nagbopu ni 'hven a 'mu, -ε -bi u mu ni, 'u nu de -mu', -Yusu lee □nu,

⁷ 'u ya 'kasra kō 'a 'yu a 'mu 'hven-Yusu yi. -Te u 'ya □nu, -ε -bi 'waa dan kō 'waa wlawli 'hven-, ε nō- u pu 'u 'kasra a 'mu ki ble, -ε di□e nu, -Yusu 'bu 'ya 'u□u ki, ε 'mu dan a 'mu ki bu ni. (-ε nu□o, ε tve □ne nyibli ni, -ε mo, ε mo bodɔ □ni□, -ε ye 'li kibuwεenle 'li, ε 'yi tu 'pa-, ε 'ni -ya□a 'li□i 'li. ε nō- kō -ti, 'ε 'ya 'u 'kasra a 'mu ki.)

⁸ -Te u yi 'li ni di, nyibli -huchu pu 'u 'waa dan 'hru wlon ble. -U -bi ni 'u, 'u 'be -hugbi, 'u pu 'u□u 'hru wlon ble, -Yusu 'ε ne□ε kle,

⁹ nyibli 'u ne□ε ye' le, kō, -u bi 'u yi□i □wien le kve. Kε- u ni, 'u 'yεε 'li win, u wen: «-Na 'wio, Dafidi a 'Yu, -mo -bu, -ε yi 'li di, 'ki 'li Kükonyo Nyisua a 'nyre 'kwli. Nyisua bu kō -ti a 'yi'buale, 'ki 'li yakō 'kwli!»

¹⁰ -Te -Yusu pa 'ki 'li Jrusredɔ 'kwli, -ε -bi 'dɔ mi 'li, 'ε yi 'li di, 'u yi le 'beti -ni: «Nyiblo a 'du -bu ε pa 'mu 'li?»

¹¹ -ε -bi nyibli wen: «ε nō- mo Nyisua a winwlon-hanyo -Yusu. 'Ki ε 'ti 'li Nasaleti, 'ki 'li Galileblugba 'kwli.»

-Te -Yusu bla la -teblplonyibli le, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli (Maki 11.15-19; Luku 19.45-48; Saan 2.13-22)

¹² -Yusu -mo -bi, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ki ε pa 'li. 'Ki 'li -yaa a 'mu 'kwli, 'ki puplonyibli

ni 'li, 'wlugba-tebli -bu, u ni, 'u yi Nyisua a -cohlon pi, ε nō- u ple. 'Ki 'u -tite ni -do a 'mu, 'ki 'wli'ci□inyo ni 'u -we, 'u yi hapuwli 'ci□i -ni. -Te -Yusu yeε 'u □nu bu, -ε -bi ε -tua 'waa lebu□la, 'ε yi 'wli'ci□inyo a 'teble yi ble □ijiri -ni, 'ε 'nyreε 'li -hungboplonyo a gbatu ye.

¹³ Kε- ε pi □nu yi, ε wen: «D 'cru la 'li□i Nyisvacrien 'kwli ni, -ε mo: Nyisua wen 'ni: 'Na 'kayu ni 'u ni, -ε di□e nu, nyibli 'mu 'li 'mu -daa -ni.» Kε- -Yusu pi de, ε wen: «Kεε, 'a mu -mo -bi, a ni 'kayu a 'mu 'yiyrynyibli a 'kayu -mo'.»

¹⁴ Ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi 'yii'donyo kō nianinyo 'hven-, u nu- 'yia 'u -Yusu 'hvi bu, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, -Yusu, 'ε nu□o, 'waa 'kve 'ε -we.

¹⁵ Nyisua a -cohlonpinyo* gbagbi kō tetetonyo -mu', -u ni 'u -tuo a 'mu ki, u 'ye □wilekεε-tebli a 'mu ni, -Yusu -nu, 'u 'win 'yonu a win, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'yonu a 'mu, 'u 'yεε 'li win, 'u pi le: «-Na 'wio, Dafidi a 'Yu!» ε nō- nu□o, nyibli gbagbi a 'mu, 'u bi yru' le,

¹⁶ 'u lee -Yusu, -ε mo: «□Bɔ -ti -mu', u hle, □yi□i 'ni 'win?» -ε -bi -Yusu wen: «lin, 'n yi□i 'ni 'win. 'N pu□u □haan-ti, -ε mo, -ti -mu', u 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, a -hre□e ni. -Ti a 'mu, ε nō- -bu: Nyisua o, 'n nu□o ni, 'yonu kō 'nyinyayonu 'hven- 'u pi -mu 'nyre le -we.»

¹⁷ -Te ε pu 'ki le, -ε -bi ε -hon 'u □nu 'hvi, 'ε mu 'li Betanidɔ 'kwli. 'Ki ε peε 'li.

-Te -Yusu pu la tugbe -mu', u deε figie 'jro -mo

(Maki 11.12-14,20-24)

¹⁸ -Te -nyre -nye, -ε -bi -Yusu kō 'a -nagbopu* 'hven-, u yi -me kle, 'u yi 'li Jrusredɔ 'kwli di. Bu yi 'ki ni di, -ε -bi 'kanu bi 'li -Yusu 'kwli.

¹⁹ Bu ta 'ki 'li ye' le, -ε -bi ε 'ye tugbedu -mu', u deε figie ni. 'Ki ε nyra 'u 'hrunyia 'yri bu, 'ε mu 'u□u □hlon, keε, hawi ni -do, ε nō- ε yeε 'li□i yra bu. ε nō- mo bu lee tugbe a 'mu, -ε mo: «Kve ke 'ki mo bu, □ni

'tuɔ 'kɪ 'kui de, 'kɔ -mɔ 'kɔ.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bɪ tugbe a 'mʊ, ε 'kʊ ni.

20 -Tε -Yusu a -nagbopʊ 'ye de a 'mʊ, -ε -bɪ 'waa ɔwli keε le diakɪ, 'v 'beti -Yusu, v wɛn: «Dε- nu 'kɪɔɪ, tugbe -bʊ, 'ε 'wʊ 'v ti ni -do a 'ti 'yri, 'ε 'kʊ 'lɪ?»

21 -ε -bɪ -Yusu ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wɛn: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, 'bʊ mɔ, 'ba kuo Nyɪsua ɔwɔ yɪ -tεε, ε kɔ, 'ba 'ye ni pʊ gble, a -wε 'lɪ ba nu de -bʊ, 'n nuu tugbe -bʊ -mɔ ni. ε 'yɪ de ni -do a 'mʊ 'pa-. A -wε 'lɪ ba lee dʊgba -bʊ ni -wε: -Hɔn mɔ -tɪtε -bʊ, -bʊ bi 'lɪ 'yru -mɔ, -ε -bɪ de a 'mʊ, ε di mu 'lu -mɔ.

22 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ Nyɪsua de ni -hʊε, 'ba kuo ɔne ɔwɔ yɪ, -ε mɔ, ε diɔe 'a mʊ 'nɪ -nyɪ, 'ε mɔ ɔhan-tɪ, ε di 'a mɔɔ 'nɪ -nyɪ.»

-Tε -Juukʊε a naanyʊ, v yɪ la -Yusu le 'beti -nɪ, -ε mɔ, nyɔ- -nyɪɔe 'kɪ, 'kɪ bʊ nu -tɛblɪ -mʊ', ε ni (Makɪ 11.27-33; Luku 20.1-8)*

23 -Tε de a 'mʊ, ε -hɪ, -ε -bɪ 'kɪ -Yusu mu 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ε -tʊa nyibli Nyɪsua a -tɪ a tɔɔle. Bʊ ni 'kɪ 'lɪ tɔɔle 'kwli, -ε -bɪ Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyʊ* gbagbɪ, v kɔ -Juukʊε a 'blʊ a nyibli -bɪ 'hʊen-, v 'yɪya 'vɔv 'hʊɪ bʊ, v wɛn: «Nyibli a 'dɪ -bɪ -nyɪ 'kɪ -mʊ 'kɪ, 'kɪ -bʊ bla -tɛblɪplonyibli -bʊ le 'lɪ? Nyibli a 'dɪ -bɪ -lee -mʊ -wε, -bʊ nu -tɛblɪ a pɛpɛ -bʊ, -ni 'lɪ?»

24 -ε -bɪ -Yusu ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wɛn: «'Na 'mumu -bʊ, 'n di 'beti 'a mʊ de. 'Bʊ mɔ, 'ba -hɪhɪa 'mʊ kle, -ε -bɪ 'n di 'a mʊ kle 'nɪ -hɪhɪa -nɪ -wε.

25 ɔBʊ 'beti 'a mʊ: Nyibli a 'dɪ -bɪ -lee la Saan, 'kɪ bʊ pʊ la nyibli 'nie 'lu le 'lɪ? ɔBɪ Nyɪsua ɔnɔɔ, -v'v- -tonyibli ɔnɔɔ?» -ε -bɪ v -tʊa 'waa dɪɔnʊ a le'betile, v wɛn: «-Bɪ' -a di 'kɪ pʊ 'lɪ? 'Bʊ mɔ, ɔba pʊ le: Nyɪsua -lee la 'nεɔe, -ε -bɪ ε di ɔhɪan -mɔ, ε 'mʊ -a mʊ 'beti -nɪ: -Tɪ -mʊ', Saan hle la, de- kɔ -tɪ 'a 'yɪ 'kɪɔɪ ɔhaan-tɪ -pʊ 'lɪ?

26 Mɔ, 'bʊ mɔ, ɔba pʊ le: -Tonyibli ɔnɔɔ, -ε -bɪ nyibli kɔ bʊ yeε ne -a mʊ -tɪ, -ε nuɔɔ, -tonyibli a pɛpɛ pʊɔv ɔhaan-tɪ, -ε mɔ, Saan mɔ la Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ* ɔnɔɔ.»

27 ε nɔ- nuɔɔ, 'v ɔtu -Yusu ɔwɔn, v wɛn: «-A 'yɪ 'a ɔdedede -yɪ.» -ε -bɪ -Yusu wɛn: «'Na 'mumu, 'n 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wε, ɔbʊ lee ne 'a mʊ -wε, nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ε -nyɪ 'mʊ 'kɪ, 'kɪ ɔbʊ nu -tɛblɪ a pɛpɛ -bʊ, 'n ni.»

-Yusu pʊ la 'baɪ kɔ 'yonʊ ni 'hʊen a 'ledʊ

28 -ε -bɪ ke- -Yusu pɪ -Juukʊε* a naanyʊ yɪ, ε wɛn: «'N -hʊε ɔbʊ pʊ 'a mʊ 'ledʊ yɪ, -ε diɔe nu, de a di 'lu -mɔ le -hie, 'mʊɔv 'ye. Nyɪbehɪan ɔdʊ, ε nɔ- kɔ la 'yonʊ nyɪbepʊ ni 'hʊen, 'ε lee la 'a yɪ-hɛyʊ, ε wɛn: 'Na 'yʊ o, mu ke 'lɪ -ci kɪ, ɔmʊ 'na -kʊan nu.

29 -ε -bɪ ε -hɪhɪa 'a 'baɪ kle, -ε mɔ: 'N hɪa ni, 'nɪ -muɔɔ li. Keε, muu 'v ye', -ε -bɪ ε 'cɪcɪ 'a 'lulε-hihie ni, 'ε mu 'lɪ 'a 'baɪ a -ci kɪ, 'ε mu -kʊan nu mɔ.

30 De ni -do 'a mʊ, nyɪbehɪan a 'mʊ, ε tɛ wɛn 'a yɪ-hɛyʊ -mɔ, ε nɔ- ε tɛ 'a 'hʊen a 'yʊ -mʊ' -mɔ -wε. ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε wɛn: -Aa, 'na 'baɪ o, 'n di 'lɪ 'nɪ mu. Keε, ε 'yɪ 'lɪ -mu.»

31 -ε -bɪ -Yusu yɪ 'kɪ -Juukʊε a naanyʊ -mʊ' 'nɪ 'beti -nɪ, ε wɛn: «'Kɪ 'lɪ 'yonʊ ni 'hʊen a 'mʊ 'nyɪ, nyiblo a 'dʊ -bɪ, -ε ɔtuu 'v 'a 'baɪ 'lɪ?» -ε -bɪ v wɛn: «Yɪ-hɛyʊ ɔnɔɔ.» -Yusu yɪ 'kɪ ɔnu 'nɪ -lee -nɪ, ε wɛn: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tεε, nyibli -mʊ', -v di 'lɪ Nyɪsua a 'kɔ yrayrv 'kwli pa, v nu- mɔ 'blʊwli'tinyʊ kɔ 'lawlunʊgbɪ 'hʊen-. 'A mʊ -mɔ -bɪ, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wε ba pa 'lɪ.

32 'N hleɔe ni, -ε nuɔɔ, 'a mʊ Yisraekʊε, Saan Batisɪ di 'nε- 'a mʊ 'nyɪ, 'ε tɔɔ ne 'a mʊ 'hru -mʊ', -ε 'sɪi 'v yɪ, a di gba. Keε, -tɪ -mʊ', ε -hɪa, a 'yɪɔɪ ɔhaan-tɪ -pʊ. Nyibli -bʊ, -v mɔ 'blʊwli'tinyʊ, kɔ 'lawlunʊgbɪ 'hʊen-, v nu- pʊɔv ɔhaan-tɪ, 'v 'cɪcɪ 'waa nununʊmlɪ. -Tε a 'ye de a 'mʊ, a 'yɪ Saan a 'mʊ nʊa yɪ bʊ -pʊ, 'a 'yɪ 'aan nununʊmlɪ 'cɪcɪ -nɪ.»

-Tε -Yusu pʊ la -ci'yieɔtunyʊ, -v kɔ la -balʊ a 'ledʊ (Makɪ 12.1-12; Luku 20.9-19)

33 (-Yusu 'tɛ yɪ 'lɪ -cɔhlɔnpinyʊ* gbagbɪ a 'mʊ kɔ -Juukʊε* a naanyʊ -bɪ 'hʊen- -mɔ -hlee -nɪ 'kɪ 'lɪ Nyɪsua

a 'kagbau a -yaa 'kwli.) E wen: «Ba pu 'mu nua yi bu, 'mu 'a mu 'ledu -bi yi pu: -Cikonyo pdu, e no- ci la 'a -ci. 'Ki 'li -ci a 'mu 'kwli, e 'doo 'li 'lili pdu. 'A 'yo, e tu, u dee ne resen. 'Dudonyo a 'mu, 'a gbetu, e no- ha 'a -ci a 'mu yi, 'e 'blu 'li 'huo gbetee 'kwli le, -e di e nu, 'bu yi 'a 'yo ni 'plue, 'a 'nie 'mu 'li 'huo a 'mu 'kwli le bi, e 'mu v no -mo' nu. E nu 'hi-gbo -we, -e ko ki u di 'u bu nyra, u 'mu -ci 'yie tu, 'yiyinyibli a -ti. -Te e -we -kuan a pepe a 'mu -mo, -e -bi e lee -kvannunyibli pdu, 'ki bu mu -ci a 'mu, 'a -kuan nu, -e di e nu, 'a 'dudo-tebli 'bu -tu, u 'mu v 'a 'kibia -nyi, -kvannunyibli a 'mu, 'waa 'mumu, u 'mu 'waa -ne 'kibia ko -we. -Te -cikonyo a 'mu, e -we -kuan a 'mu a yible tutule -mo, -e -bi e mu 'dagba bloblu.

34 -Te 'dudo-tebli a 'ciceti nyre 'u, -e -bi -cikonyo a 'mu, e lee ne 'a lelenyu -bi, 'ki bu mu 'li -ci'yie tunyu -mo, u 'mu nu 'cice-tebli -mu', -e ble e -cikonyo yi -nyi, u 'mu ne e yi ya.

35 -Te lelenyu a 'mu, u nyre 'li, -e -bi -ci'yie tunyu a 'mu, u klo nu ni, 'u bi lelenyo -bi -tee, 'ti- 'u 'la 'a 'yee -bi, 'u pu ta a lelenyo 'hi -mo le, 'u 'la a.

36 -Te -cikonyo 'win de a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi e lee ne 'a lelenyu -bi de. Nyibli a 'mu, u nu- -hu, 'u -hi 'u yi-henyibli -mu', e lee mo. Kee, de ni -do, -ci'yie tunyu -mu', u nu yi-henyibli -mu' -mo, e ni -do a 'mu, e no- u nu 'waa de -bi -bu -mo.

37 -Te lelenyu a 'mu, u -hi, -e -bi e lee ne 'a gbetu a 'yu, 'ki bu mu 'li nu -mo, -e nu o, 'a wlu wen 'ni: -Te e mo 'na 'yu, u di ko 'a 'u tuule.

38 Kee, -te -ci'yie tunyu -mu', u 'ye 'yu a 'mu, -e yi 'li di, -e -bi ke- u pi, 'ki 'li 'waa dionu 'nyi: Nyiblo -bu, -e di -ci -bu ko -nyrowo pdu, e no- yi 'li di. 'A -ti, -ba 'la a, -a 'mu -ci -bu ko,

39 'u klo o, 'u 'hroo 'li -ci 'kwli, 'u 'la a.»

40 -E -bi -Yusu wen 'ni: «'A mu 'n yi 'beti -ni, nyiblo -bu, -e ko -ci a 'mu, 'bu -di, de a 'di -bi e di -ci'yie tunyu

a 'mu -mo nu 'li?»

41 -E -bi u tu o w, u wen: «'Crekonyibli -mu', e 'yi 'li 'li -we, bu yru 'waa nyai, e 'mu nu 'la, 'ti- e 'mu 'li -ci a 'mu 'li -ha, e 'mu v -ci'yie tunyu yrayri -bi -nyi, 'dudo-tebli a 'ciceti 'bu nyre 'u, u 'mu v 'a 'kibia -nyi.»

42 -E -bi ke- -Yusu pi nu yi, e wen: «-Ti -bu, u 'cru la 'li Nyisua crien 'kwli, 'n pu v haan-ti, a -hre e ni. -Ti a 'mu, e no- -bu:

'Katuo -mu', 'kayupunyu 'yi -hua bu nuu -kuan 'yri, u pu 'kibia ki,

e no- -he 'kayu a 'mu a 'katuo gbagbu.

Kukonyo Nyisua, e no- nu o, 'e -he 'katuo gbagbu,

'ti- 'e noo 'yie kle, 'ki 'u -a mu -mo.»

43 -E -bi ke- -Yusu pi de e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'a mu Nyisua a dako -mu', Nyisua koo win ki, haande -mu', e ni 'a mu 'yi hlun le, -e -huen 'li 'aan win a kikoole 'kwli, e di 'a mo o -ji' 'ni -ha, e 'mu v dako -bi -nyi, -u di 'u Nyisua 'u tuu -ni. [44 Nyiblo 'bu bi 'u 'katuo a 'mu ki, e ko bu -yire le, mo, 'katuo a 'mu, 'bu bi e ki, e di wowa a le.]»

45 Nyisua a -cohlunpinyu gbagbi ko Falisi tumu* a nyibli -mu', -u ni 'u -tuo a 'mu ki, u 'win 'ledu a 'mu ni, 'u yru o, -e mo, u nu- -Yusu hen 'nyre.

46 -Te u yru de a 'mu, -e -bi u mu e 'hru le, 'ki bu klo o, u 'mu v 'la. Kee, huannu ni nu ni, 'ki bu klo o, -e nu o, u yi e ni, -e mo, nyibli -huohu dee -Yusu Nyisua a winwlon-hanyo*.

22

-Yusu pu la 'blipadiide a 'ledu (Luku 14.15-24)

1 -E -bi 'ki -Yusu ne e 'li 'ledu 'kwli de, 'e -hihite -juuke* a naanyu, -u 'beti wen e kle, e wen:

2 «Nyisua 'bu koo nyibli win ki, de e 'wi yi, e no- -bu: E ko la bodu pdu. E no- lee ne 'a -kvannunyibli, 'ki bu pi a 'yu a 'blipadiide,

3 'ε da nyibli -bɪ dididɛ a 'mʊ kɪ. -Tɛ dɛditi nyre 'v, -ɛ -bɪ ɛ lee nɛ 'a -kvannunyibli nɪ, ɛ wɛn: Ba mu, ba da nyibli -nɪ wɛn. -Tɛ v -mu, v yɛɛ 'v ɔ̃nʊ bʊ, 'v lee ɔ̃nʊ, -ɛ -bɪ v wɛn: -A hɪa nɪ, -a 'nɪ -dɪɔ̃e 'lɪ.

4 -ɛ -bɪ ɛ lee nɛ 'a -kvannunyibli -bɪ de, ɛ wɛn: Ba mu, ba lee nyibli -mʊ', 'n da wɛn, 'na didi-tɛblɪ -wɛ -mɔ, 'n 'la 'na blo kɔ 'na nʊnʊabloyonʊ 'hʊɛn- nɪ. -Tɛblɪ a pɛpɛ -wɛ -mɔ. 'A -tɪ, bʊ di 'lɪ, v 'mʊ 'blɪpadiidɛ a 'mʊ di.

5 Kɛɛ, nyibli a 'mʊ, v -da, -sɔgbɔɔɛ a -tɪ, 'v 'yɪ -di, 'v mu 'waa -kʋan -mɔ lɛ, nyiblo -bɪ nɪ 'v, 'ɛ mu 'lɪ 'a -ci kɪ, -ɛ -bɪ nɪ 'v, 'ɛ mu plo mɔ,

6 -v -bɪ nɪ 'v, -kvannunyibli a 'mʊ, -v mu ɔ̃nʊ da mɔ, 'v kɔ ɔ̃nʊ, 'v bi ɔ̃nʊ -bibi, 'v 'lɪla ɔ̃nʊ lɛ.

7 -Tɛ bodɔ a 'mʊ, ɛ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ bi yru', 'ɛ lee nɛ 'a 'sɛyo, 'kɪ bʊ 'la 'crɛkɔnyibli a 'mʊ, kɔ, bʊ pʊ 'waa 'dɔ 'tɔ.

8 -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pʊ 'a -kvannunyibli yɪ de: 'Blɪpadiidɛ -wɛ -mɔ, kɛɛ, dididɛ a 'mʊ, ɛ 'yɪ nyibli -bʊ, 'n da wɛn yɪ -blɛɛ -nɪ.

9 Ba mu 'lɪ -tɪtɛ -mʊ', nyibli -hʊv 'lɪ, nyibli a pɛpɛ -mʊ', a di 'lɪ bʊ -yɛɛ -nɪ, ba da ɔ̃nʊ, bʊ di 'blɪpadiidɛ kɪ.

10 ɛ nɔ- mɔ -kvannunyibli a 'mʊ bʊ mu, bʊ 'kukue nyibli a pɛpɛ -mʊ' lɛ, v yɛɛ 'v bʊ, -v mɔ nyibli -mʊ', -v ɔ̃tʊi 'v Nyɪsʋa, kɔ nyibli -mʊ', -v 'yɛ nɪ ɔ̃tʊu 'v Nyɪsʋa. (Nyibli a pɛpɛ -mʊ', v -da, -v -di, v -nyɪ ɔ̃nʊ 'blɪpawlawɔ, v 'mʊɔ̃v pʊ.) Nyibliɔ̃v a 'mʊ, v nʊ- -wɛ tɪ kɪ. ɛ nʊɔ̃ nɪ, 'blɪpakayu -mʊ', 'ɛ 'yɪi 'lɪ, 'kɪ 'v nyibli -mɔ.

11 -ɛ -bɪ bodɔ pa nɪ, ɛ 'mʊ nyibli -mʊ', v -da 'yɛ. -Tɛ ɛ pa 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɛɔ̃e nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ nyibli a 'mʊ, v -da 'nyɪ, nyiblo nɪ -do nɪ 'lɪ, 'ɛ 'yɪ 'blɪpawlawɔ -pʊ.

12 -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪɔ̃tɪ yɪ: 'Bɪhɪan o, -mɔ -bʊ, -ɛ 'yɪ 'blɪpawlawɔ -pʊ, ɔ̃yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -bʊ pa 'nɛ-. Kɛɛ, -tɪ bʊ diɔ̃e kɛ -hɪhɪa -nɪ, ɛ 'yɪɔ̃tɪ -yɪ.

13 ɛ nɔ- mɔ bodɔ bʊ lee nɛ 'a -kvannunyibli, ɛ wɛn: Ba mʋa nɛ 'a bʊ kɔ 'a dabʊ. Ba pʊ 'lɪɔ̃tɪ -patʊ', 'kɪ

'lɪ halɔ 'nyɪ. 'Kɪ ɛ di 'lɪ ɔ̃hɪɛn -wɛɛ -nɪ, kɔ, 'kɪ ɛ di 'v yru -pʊv -nɪ -wɛ.»

14 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn: «Nyɪsʋa dɛ nyibli -hʊɔ̃hʊɪ, 'kɪ bʊ wɛn, bʊ kɔɔ ɔ̃nʊ win kɪ, kɛɛ, nyibli nɪ -do -mʊ', -v wɛɛn dɛ a 'mʊ kɪ, v nʊ- ɛ -ha 'lɪ, 'kɪ ɛ 'mʊ ɔ̃nʊ win kɪ -kɔɔ -nɪ.»

De -mʊ', -Yusu tɔɔ la -nɪ, 'kɪ 'v 'blɔwli a dɛ kɪ

(Makɪ 12.13-17; Luku 20.20-26)

15 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Fal-isiɔ̃tumu* a nyibli, v mu -gbolugbo kɔ mɔ, -ɛ diɔ̃e nʊ, v 'mʊ 'hru lɛ ɔ̃mʊɔ, -tɛ v di -Yusu a lɛ'betilɛ nʊ, 'tɪ- a ɔ̃wɔnɔ̃tutuo 'kwli, v 'mʊ 'lɪ -naa -nɪ, v 'mʊɔ̃v -tɪ -yɛɛ -nɪ, v 'mʊɔ̃v kɔ.

16 -Tɛ v -yra dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ v tɛ 'waa -nagbopʊ -bɪ bʊ, kɔ nyibli -bɪ 'hʊɛn-, -v mɔ 'kɪn Helɔdɪ a ɔ̃tumu a nyibli, 'kɪ bʊ mu 'lɪ -Yusu 'hʊɪ. -Tɛ v nyre 'lɪɔ̃tɪ -mɔ, -ɛ -bɪ v wɛn: «Tɔɔnyɔ o, -a yɪɔ̃e nɪ, -ɛ mɔ, -hlɛ -tɪ a -tɛɛ, ɔ̃nɪ tʋɛ -tɪ a -tɛɛ, 'kɪ 'v dɛ -mʊ', Nyɪsʋa -hʊɛ -a mʋ a -ta'. 'Bʊ mɔ, ɔ̃nɪ yɪɔ̃tɪ nɪ hlɛ, ɔ̃nɪ -pieɔ̃e hʋannʊ, 'kɪ 'v -tonyiblo a 'lulɛ-hihie a -ta', 'yɛ ɔ̃bʊ ɛ mɔ nyiblo gbagbʊ.

17 'A -tɪ o, lee nɛ -a mʋ -na 'lulɛ-hihie, 'kɪ 'v -tɪ -bʊ, -a di -mʊ 'beti -nɪ kɪ: ɔ̃Bɪ Nyɪsʋa a tɛtɛ wɛn 'nɪ, -ba -ha 'blɔwli, -ba -nyɪɔ̃e Romakʋɛ a 'kɪn gbagbʊ, -vʊ-, -a 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -ba -nyɪ ɔ̃nɛɔ̃e?»

18 Kɛɛ, -Yusu yɪ 'waa 'lulɛ-hihie -hʋan nɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ yɪ ɔ̃nʊ -lee -nɪ, ɛ wɛn: «Dɛ- kɔ 'mɔ a yɪ 'beti -nɪ, 'a yɪ 'v 'mʊ lɛ ɔ̃tɛɛ -nɪ, 'a mʋ -bʊ, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn 'lɪ? ɔ̃Bɪ a 'mʊɔ̃v 'yɛ, 'bʊ mɔ, 'nɪ yɪ Romakʋɛ a 'kɪn gbagbʊ a -tɪ lɛ nɪ -hɛɛ -nɪ, ɛ kɔ Nyɪsʋa a -tɪ 'hʊɛn-, a 'mʊ 'mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ?»

19 Ba tɔɔ 'mʊ 'wli a 'mʊ, a nɪ, 'a yɪ 'blɔwli 'pɛɛ -nɪ,» a 'wliyɔkɔ a 'yɛɛ nɪ -do yɪ, 'v yaɔ̃a 'a 'yɛɛ nɪ -do yɪ.

20 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ kɔ yigbakla -nɪ 'vɔ̃v kɪ 'lɪ? Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ kɔ 'nyre v 'cru 'v -wɛ 'lɪ?»

21 -ɛ -bɪ v wɛn: «Romakʋɛ a 'kɪn gbagbʊ ɔ̃nɔ.» -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ ɔ̃nʊ yɪ, ɛ wɛn: «'A -tɪ o, dɛ -bʊ, -ɛ blɛɛ 'kɪn gbagbʊ yɪ, ba -nyɪ ɔ̃nɛɔ̃e,

ε κω, δε -bu, -ε bleε Nyɪsua yi, ba -nyi
□ne□ε -we.»

22 -Te υ 'wɪn -ti a 'mυ, -Yusu -hɪhɪa
□nυ kle, ε keε 'waa □wɪ le. Ε nɔ- mɔ
bυ hie 'υ□υ bυ, bυ mu.

*De -mυ', -Yusu -tɔɔ -ni, 'kɪ 'υ
'kɔ'hɪhrɪ a δε kɪ
(Maki 12.18-27; Luku 20.27-40)*

23 'Kɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwɪli, ε κω
la □tumu □dυ. 'A 'nyre mɔ
Sadusɪ□tumu*. Υ nυ- hɛ□ε, -ε mɔ,
'bυ mɔ, nyiblo 'bυ 'kυ, ε 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ
-we, bυ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bυ
'hrɪ 'kɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua yi. Υ nυ-
kɔ nyibli -mυ 'υ -Yusu 'hυɪ, 'kɪ 'lɪ
-nyrɔwɔ nɪ -do a 'mυ 'kwɪli, -ε di□e
nυ, υ 'mυ□υ le 'beti -nɪ. -Te υ nyre
'kɪ 'υ□υ 'hυɪ, -ε -bɪ υ wen:

24 «Tɔɔnyɔ o, 'ye tete -bɪ, Nyɪsua a
winwɔn-hanyɔ Moise 'cɪ la, ε hie la
-a mυ le, ε nɔ- -bυ: Nyɪbeyugbe 'bυ
kɔ nυgba, 'tɪ- muu 'lɪ ye', nyɪbeyugbe
a 'mυ, 'bυ 'kυ, 'bυ 'yɪ 'υ 'yonυ bυ -hie,
-ε -bɪ nyɪbeyugbe a 'mυ, -ε 'kυ, 'bυ kɔ
'dɪayɪ nyɪbehɪan, ε nɔ- bleε yi, -bυ
kɔ 'a nυgba a 'mυ, ε kɔ□ɔ 'hυen-, υ
'mυ 'yonυ kɔ, 'kɪ 'υ 'a 'dɪayɪ -mυ', -ε
'kυ a -ta'. Ke- Moise a tete pɪ.»

25 Ke- υ pɪ de, -ε mɔ: «Ε κω la 'dɪayɪ
nyɪbepυ nɪ □hlon'hυen, 'kɪ 'nɛ- -a
mυ 'nyɪ, 'waa yɪ-hɛnyiblo, ε nɔ- kɔ
nυgba, nyɪbehɪan a 'mυ, 'ε 'yɪ 'υ 'yυ
bυ -hie, 'ε 'kυ, 'ε -hie 'a nυgba 'a
'dɪayɪnυ a 'hυen a nyiblo le.

26 De nɪ -do a 'mυ, ε nɔ- nυ 'hυen
a nyiblo, kɔ ta a nyiblo 'hυen-, 'ε mu
'lu -mɔ -mumu, 'ε ye □hlon'hυen a
nyiblo kɪ.

27 -Te 'waa pɛpɛ, υ 'kυ 'kɪ, -ε -bɪ
nυgba a 'mυ, ε 'kυ nɪ -we.

28 -Tɪ -a di 'beti mɔ, -a -hυε -bυ
-hɪhɪa -a mυ kle, ε nɔ- -bυ: -Nyrɔwɔ
-kɔ 'kwɪli nyibli di 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ
-hɔn, υ di 'kɔ 'hrɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua yi,
nyiblo a 'dɪ -bɪ, 'kɪ 'lɪ nyɪbepυ nɪ
□hlon'hυen -mυ' 'nyɪ, -ε di 'kɪ nυgba
a 'mυ kɔ 'lɪ, -ε nυ□o, -te υ nɪ la 'nɛ-
-tɔtɔ kɪ, nyɪbepυ a pɛpɛ a 'mυ, υ kɔ
la□a nɪ?»

29 -Ε -bɪ -Yusu □tu □nυ □wɔn,
ε wen: «A ke nɪ, -ε nυ□o, a 'yɪ

Nyɪsua cɪɪen -yi, 'a 'yɪ□ɪ -yi -we, -ε
mɔ, Nyɪsua nɪ 'kɪ kɪ.

30 Tɪ -mυ', -ε κω 'yɪ nyibli di 'lɪ
'kɔkɔnyibli 'nyɪ -hɔn, υ di 'kɔ 'hrɪ,
'kɪ 'lɪ Nyɪsua yi, nyɪbepυ kɔ nυgbɪ
'hυen-, υ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bυ kɔkɔ -nɪ.
Keε, -te Nyɪsua a lɛlenyυ nɪ 'mυ, ke-
υ di 'mυ nɪ -we.

31 'Ya 'υ 'lu de, δε -bu, -ε mɔ nyibli
bυ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bυ 'hrɪ
'kɔ, 'n yi□e nɪ, -ε mɔ, -ti -mυ', Nyɪsua
-hɪa, 'kɪ 'υ□υ kɪ, a -hre□e nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a
'cɪɪen 'kwɪli. Ke- Nyɪsua pυ la:

32 'Mɔ -mɔ Nyɪsua -bυ, Abrahamυ
δε, ε κω Yisakɪ, kɔ Sakɔbυ 'hυen-. Ε
'wɪ yɪ, tɪ -mυ', -ε κω 'yɪ Nyɪsua yi la
'lɪ Moise -mɔ -hlee -nɪ, Abrahamυ,
kɔ Yisakɪ, kɔ Sakɔbυ 'hυen-, υ 'kυ
la nɪ see la. Keε, -a yi□e nɪ, -ε mɔ,
ε 'yɪ 'kɔkɔnyibli 'pa-, υ 'nɪ -da□a lɪ
Nyɪsua, keε, 'klɔnnyibli, υ nυ- de□ε.
(A -tɪ, 'ba pυ le, -ε mɔ, nyiblo 'bυ 'kυ,
ε 'nɪ 'hrɪ□ɪ 'kɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua yi, ε 'yɪ
□han-tɪ 'pa-.)» Ke- -Yusu -pυ.

33 Nyibli a pɛpɛ -mυ', -υ pυ -Yusu
nua yi bυ, 'waa □wɪ keε le, tɔɔle a
'mυ, 'a -tɪ.

*Nyɪsua a tete gbagbυ -mυ', -ε nɪ 'υ
tete a pɛpɛ 'lu yɪ*

(Maki 12.28-34; Luku 10.25-28)

34 -Te Falisi□tumu* a nyibli 'wɪn, -ε
mɔ, -Yusu □tu Sadusɪ□tumu* a nyibli
□wɔn, 'ε nυ□o, 'kɪ υ 'yɪ 'kɪ -tɪ □dυ 'ye,
bυ hɪa. Ε nɔ- mɔ bυ 'kukue le, bυ mu
'υ -Yusu 'hυɪ.

35 'Kɪ 'lɪ □nυ 'nyɪ, tetetɔnyɔ □dυ
nɪ 'lɪ. Ε nɔ- 'beti -Yusu, -ε di□e nυ, ε
'mυ 'υ□υ le □tɛε -nɪ, ε 'mυ ka, 'kɪ 'υ
Nyɪsua ye', ε wen:

36 «Tɔɔnyɔ o, tete a pɛpɛ -bυ,
Nyɪsua -nyɪ -a mυ, 'a δε a 'dɪ -bɪ -mɔ
tete gbagbυ, -ε -hɪ 'υ 'a 'bio 'υ 'lɪ?»

37 -Ε -bɪ -Yusu wen: «-Bleε yi
-bυ nυε -na Kɔkɔnyɔ Nyɪsua, 'kɪ 'lɪ
-na □wɪ a pɛpɛ kɪ, kɔ, 'kɪ 'lɪ -na
'lule-hihie a pɛpɛ 'kwɪli.

38 Ε nɔ- mɔ Nyɪsua a tete gbagbυ,
'kɪ 'lɪ tete a pɛpɛ 'nyɪ. Ε nɔ- nɪ 'υ tete
a pɛpɛ 'lu yɪ.

39 Tete, -ε ble 'υ□υ ke', -ε mɔ
Nyɪsua a tete gbagbυ -we, ε nɔ-
mɔ: -Bleε yi -bυ nυε -na 'bɪhɪan

-tonyiblo, ɔwɪ yɪ -tɛ -nu -dɔɔnɔ a nuɛɛ.

⁴⁰ Tete ni 'hɛn a 'mɔ, ɔ nu- kɔ 'kwli Moise a tete a pɛpɛ -hɛn 'lɪ -wlu, ɔ kɔ Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* a tɔɔɛ 'hɛn-»

Wanyɔ mɔ bodɔ Dafidɪ a 'yonɔ a 'Yu ɔnɔ
(Makɪ 12.35-37; Luku 20.41-44)

⁴¹ -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Fal-isiɔtumu* a nyibli 'kukue ɛ, -Yusu 'ɛ yɪ ɔnɔ ɛ 'beti -nɪ, ɛ wɛn:

⁴² «Dɛ a 'dɪ -bɪ a yɪ 'lu -mɔ ɛ -hie, 'kɪ 'ɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la ɛ, ɛ di la ya a -ta' 'lɪ? Nyɔ- mɔ 'a 'baɪ gbagbɔ 'lɪ?» -ɛ -bɪ ɔ wɛn: «Wanyɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ bodɔ Dafidɪ a 'yonɔ a 'Yu.»

⁴³ -ɛ -bɪ ɛ 'beti ɔnɔ nɪ, ɛ wɛn: «'Bɔ nɪ 'mɔ ɛ, -bɪ' Nyɪsɔa a -Hihɪu* -nu, Dafidɪ 'ɛ daa Wanyɔ a 'mɔ 'a Kɔkɔnyɔ, 'ɛ hlaɔa, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

⁴⁴ Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa lee 'na Kɔkɔnyɔ nɪ, -ɛ mɔ:

Nɪ mɔ 'na diidekɪbɪa kɪ bɔ, -kɔ 'mɔ 'hɛn-, -a 'mɔ nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ,

ɛ 'mɔɔv gba -gbagba, 'mɔɔv nu, ɔmɔ -na yraanyibli bɔ 'lu blɛ ɔtu.»

⁴⁵ -ɛ -bɪ -Yusu wɛn 'nɪ de: «-Tɛ Dafidɪ a ɔgbɛv, ɛ dɛɛ Wanyɔ a 'mɔ, 'a Kɔkɔnyɔ, -bɪ' Wanyɔ a 'mɔ, ɛ -wɛ 'lɪ bɔ nu 'kɪ Dafidɪ a 'Yu a pɔpa 'lɪ?»

⁴⁶ Nyibli -mɔ', -ɔ nɪ 'ɔ, ɛ 'yɪ nyiblo ɔdɔ -kɔ, 'kɪ 'lɪ ɔnɔ 'nyɪ, -ɛ -wɛ 'lɪ bɔ -hɪhɪa -Yusu klɛ. Kɔɛ 'ɔ -nyrɔwɔ a 'mɔ 'yie bɔ, nyibli yɪ pie huannɔ, 'kɪ bɔ 'betiɔ -tɪ ɔdɔ.

23

-Tɛ -Yusu lee la 'a -nagbopɔ, 'kɪ bɔ ɔtu 'waa dɔɔnɔ 'yie, 'kɪ 'ɔ -juukvɛ* a naanyɔ a -ta'*

(Makɪ 12.38-39; Luku 11.43,46; 20.45-46)

¹ -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ nyibli -mɔ', kɔ 'a -nagbopɔ 'hɛn-yɪ, ɛ wɛn:

² «Nyɪsɔa a tetetɔɔnyɔ kɔ Fal-isiɔtumu* a nyibli 'hɛn-, 'waa -kɔan, ɛ nɔ- mɔ bɔ -hɪhɪa nyibli tete -mɔ', Nyɪsɔa -nyɪ la Moise klɛ.

³ 'A -tɪ, -tɪ a pɛpɛ -mɔ', ɔ di 'a mɔ -lee -nɪ, ba nuɔɔ, kɔ, ba ɔtuu 'ɔɔv 'ɔ. Kɛɛ, -tɛblɪ -mɔ', ɔ ni, a 'nɪ 'nuo 'lɪɔɪ, -ɛ nuɔɔ, -tɪ -mɔ', ɔ tɔɛ nyibli, 'waa 'mumu, ɔ 'nɪ -nuɔɔ lɪɔɪ.

⁴ ɔ nɪ 'ɔ nyibli ke', 'kɪ bɔ ɔtuu 'ɔ tete a gblegble 'ɔ, -ɔ kɔ 'ɔɔtuule -kla 'mɔ, -wɛn 'bɛnɪ, kɛɛ, ɔ 'nɪ -hɛɛɔɛ lɪ ɔnɔ dɛ gbe, 'kɪ bɔ ɔtuu 'ɔ tete a 'mɔ 'ɔ.

⁵ 'Waa -tɛblɪ a pɛpɛ, ɔ ni, ɔ niɔɛ nɪ, -ɛ diɔɛ nu, nyibli 'mɔ ɔnɔ 'yie kɪ bɔ 'nɛɛ -nɪ, kɔ, ɔ 'mɔ ɔnɔ 'nyrɛ le pɔ. Ba 'ye 'waa dukwli gbi -mɔ', -ɔ kɔ 'kwli, ɔ pɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪn ɛ, 'a dɛ -bɔ, ɔ 'mɔɛ yɪ bɔ, ɛ kɔ 'a dɛ -bɔ, ɔ pɪ 'lɪ dabɔ ɛ. Dukwli a 'mɔ, 'waa -nɛ 'bɔa nɪ dɪakɪ. 'Tɪ-, 'lɪlɪ -mɔ', ɔ ni, 'ɔ mɔɛ 'waa wlawli a ɔhlɔndɛ blɛ, -ɛ mɔ Nyɪsɔa a 'ɔɔtuule a yruule, ɔ niɔɛ nɪ, 'waa -nɛ, 'ɛ -hlɔ dɪakɪ. ɔ ni -tɛblɪ a 'mɔ nɪ, -ɛ diɔɛ nu, ɔ 'mɔɔv nyibli -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, ɔ mɔ -tɛɛ a Nyɪsɔa a nyibli ɔnɔ.

⁶ ɔ nuɛ ɔnɛ nɪ, 'bɔ da ɔnɔ didide -mɔ, bɔ nɪ 'lɪ ye' bɔ, -ɛ diɔɛ nu, nyibli 'mɔ ɔnɔ 'ye. Dɛ nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- ɔ ni, 'bɔ mɔ, 'bɔ mu 'lɪ Nyɪsɔa a 'kayu bɔ.

⁷ 'Bɔ mɔ, 'bɔ mu 'ɔ -tɪtɛ -mɔ', nyibli -hɔv 'ɔ, ɔ nuɛ ɔnɛ nɪ, 'kɪ nyibli bɔ pɔ ɔnɔ 'wio blɛ, 'kɪ 'ɔ 'waa 'ɔɔtuule a -ta'. ɔ nuɛ ɔnɛ nɪ -wɛ, 'kɪ nyibli bɔ daa ɔnɔ Tɔɔnyɔ.

⁸ Kɛɛ, 'a mɔ -mɔ -bɪ, a 'nɪ 'nuo 'lɪɔɪ, nyibli 'nɪ 'daa 'lɪ 'a mɔ tɔɔnyɔ, -ɛ nuɔɔ, a kɔ Tɔɔnyɔ nɪ -do. 'Aan pɛpɛ, a mɔ dɛ nɪ -do, ɔwɪ yɪ 'dɪayɪnɔ.

⁹ 'Kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, a 'nɪ 'daa 'lɪ nyiblo ɔdɔ 'aan 'Baɪ, -ɛ nuɔɔ, a kɔ 'Baɪ nɪ -do, 'ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.

¹⁰ 'A 'nɪ 'nuo 'lɪɔɪ, ɔ 'nɪ 'daa 'lɪ 'a mɔ Nyiblo gbagbɔ, -ɛ nuɔɔ, a kɔ Nyiblo gbagbɔ nɪ -do, ɛ nɔ- nɛɛ nɛ 'a mɔ. 'Mɔ -mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la ɛ, ɛ di la ya.

¹¹ 'A -tɪ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, nyiblo -mɔ', -ɛ mɔ 'aan nyiblo gbagbɔ, ɛ blɛɛ yɪ bɔ mɔ 'aan -hɛɛnyɔ.

¹² Nyiblo -mɔ', -ɛ 'yɛɛ 'lɪ 'a dɔɔnɔ, Nyɪsɔa di 'lɪɔɪ 'nɪ ɔtɔɔ -nɪ, kɔ, nyiblo -mɔ', -ɛ ɔtɔɔɛ 'lɪ 'a dɔɔnɔ, Nyɪsɔa di 'lɪɔɪ 'nɪ 'yaa -nɪ.»

-Yusu yi yee Nyisua a tetetoonyu
ko Falisiqtumu* a nyibli -ti

(Maki 12.40; Luku 11.39-42,44,52;
20.47)

13 Nyisua a tetetoonyu ko Falisiqtumu a nyibli -mu', -u ni 'u, u nu- -Yusu yi 'li -mo -hlee -ni, e wen: «'A mu Nyisua a tetetoonyu ko Falisiqtumu a nyibli 'huen-, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo, -kotu 'hru -mu', nyibli di wen na, u 'mu wen 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa, a keqe ni. Mo, 'aan 'mumu, a 'ni -paqa 'li, 'a ke nyibli -bi yi, 'ki bu pa 'li, 'ye qbu u yi 'li pupa ni -hue.

[
14 'A mu Nyisua a tetetoonyu ko Falisiqtumu a nyibli, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo, -e nuqo, a -he -tugbanugbi, 'waa kuko-tebli a pepe jre. 'Ti- 'ba yi Nyisua ni de, 'aan Nyisua a dida hlo ki bu, -e diqe nu, nyibli 'mu le pu, a mo qhaannyibli qno. E no- diqe nu, -bati -mu', Nyisua di 'a mu le -puu -ni, e 'mu 'kli ki ni, e 'mu 'u -u -bi a -bati 'u -hi.]

15 'A mu Nyisua a tetetoonyu ko Falisiqtumu a nyibli, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo. A ne 'blugbi a pepe ki, 'yru ko -tutu 'huen-, 'a qtui 'u 'kli, -e diqe nu, nyiblo ni -do 'mu 'aan nyisvade ki wen. 'Bu mo, 'bu wenqe ki, -e -bi a niqe ni, 'e yi 'crekonyo -he, 'e yi 'u 'a mu 'u -hi, 'e kve yinyreqlw ni 'huen. 'Bu ni 'mu le, -e -bi e blee yi, -nyrowo qdu, Nyisua bu pu 'liqi na -mu', -e 'ye ni jre 'nyi.

16 'A mu Nyisua a tetetoonyu ko Falisiqtumu a nyibli, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo. A tve ne nyibli ni, -e mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'suu Nyisua a 'kagbau, -e -bi e 'yi yi -blee -ni, de a 'mu, e 'suu -ni, bu nuqo. Kee, 'bu mo, 'bu 'suu -gulu -mu', -e ni 'li Nyisua a 'kagbau a 'mu bu, -e -bi de a 'mu, e 'suu -ni, e blee yi bu nuqo, (-e nuqo, a wen 'ni, -gulu a 'mu, e mo de gbagbu qno, 'ki 'u Nyisua ye', 'e -hi 'u Nyisua a 'kagbau 'u.)

17 'A mu -mu', -u 'yi 'lule-hihie -ko, 'ti- -u 'wi 'yii'donyu yi, a yiqe ni -tee, -e mo, Nyisua a 'kagbau mo de gbagbu qno, 'ki 'u Nyisua ye', 'e -hi 'u -gulu -mu', -e ni 'li 'kayu a 'mu 'kwli, -e nuqo, Nyisua a 'kagbau, e no- nuqo, -gulu a 'mu, 'e -he de gbagbu, 'ki 'u Nyisua ye'.

18 Ke- a pi, 'a tve nyibli, -e mo, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'suu Nyisua a -cohlunpiile*, e 'yi yi -blee -ni bu nu de -mu', e 'suu -ni. Kee, 'bu mo, 'bu 'suu -cohlun* -mu', -e ni 'u -cohlunpiile', -e -bi de a 'mu, e 'suu -ni, e blee yi bu nuqo.

19 'A mu nyibli -mu', -u 'wi 'yii'donyu yi, a yiqe ni -tee, -e mo, -cohlun mo de gbagbu qno, 'ki 'u Nyisua ye', 'e -hi 'u -cohlunpiile -mu' 'u, -e ko ki -cohlun a 'mu, e ni 'u, -e nuqo, -cohlun, e no- niqe, -cohlunpiile 'e mo de gbagbu, 'ki 'u Nyisua ye'.

20 'A -ti o, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'suu -cohlunpiile, -e -bi -tebli a pepe -mu', -u ni 'uqbu ki, u nu- e 'suu -ni.

21 Mo, nyiblo 'bu 'suu Nyisua a 'kagbau, e qhen 'nyre, e 'suu Nyisua, -e ni 'liqi bu ni -we.

22 'Bu mo, nyiblo 'bu 'suu yako, e 'suu yako, -e mo Nyisua a bunule, 'e 'suu Nyisua -mu' -we, -e ni 'li yako 'kwli.

23 'A mu Nyisua a tetetoonyu ko Falisiqtumu a nyibli, -u nee 'li ni 'huen, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo. 'Bu mo, 'ba ko hawi -mu', a pi 'li didide -mo, ko 'a -ne 'dudode 'cime qdu, a -he 'li -sade 'kwli, e no- ko -pu a de a -he 'li, 'a yiqi Nyisua -nyi. Kee, a 'ni -hieqe liqi 'lu -mo le, 'ki ba nu -tebli gbagbi -mu', u 'cru 'li Nyisua a tetecrien 'kwli. A 'ni -hie liqi 'lu -mo le, 'ki 'aan nununml bu 'sii 'u yi, ba ko nyibli a nyai, ko, ba kuo Nyisua qlw yi -tee. De a 'mu, e no- a ko ba nu wen, 'ti- a 'mu wen 'li 'aan 'dudo-tebli a -pu a de -ha, a 'mu wenqe Nyisua -nyi.

24 'A mu nyiblinaanyu -mu', -u 'wi- 'yii'donyu yi, 'n pu qne de yi: A -he 'aan 'nunanie ni, -e diqe nu, a 'ni qha -tamlye qdu mla, -e ni 'li 'nie a 'mu

-mɔ, kɛɛ, a 'nɪ 'yeɔe lɪ bli, -ɛ nɪ 'lɪ, 'a mlɛɔɛ. (ɛ 'wɪ yɪ, a ɔtɪɔe 'yie, 'kɪ ba ɔtuu 'v tete 'cɪmɪ, kɛɛ, tete gbagbɪ -mɔ', a 'nɪ ɔtuuɔ 'v ɔnɔ 'v.)

25 'A mɔ Nyɪsɔvɔ a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisiɔtumɔ a nyibli, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɔɛn, 'jɔɔ 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. 'Aan 'kwli'naapɔɛlɪ kɔ 'aan 'kwli'naapɔɛlɪ 'hɔɛn-, v nɔ- a yɛ lɛ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪlɪ kɪ, 'yiyrie kɔ -hɔhɔvɔ-teblɪ -hɔɪn 'hɔɛn-, v nɔ- 'yii 'lɪ.

26 -Mɔ Falisiɔtumɔ a nyiblo, -ɛ kɔ 'yii ɔdɔɔ, yɔ 'lɪ -na 'kwli'naapɔɛlɪ 'kwli lɛ, -ɛ -bɪ 'a ke di 'lɪ 'nɪ 'wɔ, ɛ 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ. (ɛ ɔhɛn 'nyɛ, ɔtu 'v 'kɪ, -ɛ diɔe nɪ, -na ɔwɪlɪ 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔvɔ ye', -ɛ diɔe nɪ, -teblɪ a pɛpɛ, 'kɪ 'lɪ -na 'kɔ 'kwli, v 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ -wɛ.)

27 'A mɔ Nyɪsɔvɔ a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisiɔtumɔ a nyibli, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɔɛn, 'jɔɔ 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. A 'wɪ 'dabi yɪ, v 'pɛnɪ -nɪ. 'Dabi a 'mɔ, v nɔɔ 'yie kɛɛ, kɛɛ, v 'yii 'lɪ nɪ, 'kɪ 'v 'kɔkɔkɔi a 'kɪ -mɔ, kɔ 'kɪ 'v ɔhɔnhɔn-teblɪ a gblegble -mɔ.

28 Dɛ nɪ -do, ɛ nɔ- ɛ pa 'mɔ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. A nɔɔ 'lɪ nyibli 'yii kɛɛ, kɛɛ, sɛyɪ-sɛyɪ a nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɔɛn, dɛ 'kuku 'yii 'lɪ 'aan ɔwɪlɪ kɪ.»

-Yusu wɛn 'nɪ, Nyɪsɔvɔ a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisiɔtumɔ a nyibli 'hɔɛn-, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɔɛn, Nyɪsɔvɔ a -bati di ɔnɔ 'nɪ kɔ (Luku 11.47-51)*

29 «'A mɔ Nyɪsɔvɔ a tetetɔɔnyɔ, kɔ Falisiɔtumɔ a nyibli 'hɔɛn-, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɔɛn, 'jɔɔ 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ, -ɛ nɔɔ, Nyɪsɔvɔ a winwɪlɔn-hanyɔ*, kɔ nyibli -mɔ', -v kɔ 'kɔ 'sii la 'v yɪ, 'aan 'bainɔ 'lɪlɛ la lɛ, a yɪ 'waa 'dabi 'nɪ ɔhɛntɪ -nɪ -tɛɛ,

30 'tɪ- 'a pɪ lɛ: 'Bɔ mɔ, ɔba nɪ la 'kɔ ti a 'mɔ 'yɪ, -a 'yɪ la 'lɪɔ 'lɪ -wɛ, -ba bi la -aan 'bainɔ kɪ, -ba 'la la Nyɪsɔvɔ a winwɪlɔn-hanyɔ a 'mɔ.

31 -Tɛ a nɪ 'pɔpɛ lɛ, ɛ ɔhɛn 'nyɛ, a yɪɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, nyibli -mɔ', -v 'lɪlɛ la Nyɪsɔvɔ a winwɪlɔn-hanyɔ lɛ, 'a mɔ -mɔ 'waa 'yonɔ.

32 'A -tɪ ɔ, dɛ -mɔ' 'aan 'bainɔ ɔtu la -wɪlɔ, ba gbaɔa 'lu -mɔ, -ɛ diɔe nɪ, a 'mɔɔ 'lu -yɔ.

33 'A mɔ -mɔ', a kɛɛ nyibli, 'aan nununɪmlɪ 'ɛ nyɛ yɪ, a 'wɪ- hɔ yɪ. Nyɪsɔvɔ a -bati di 'a mɔ 'nɪ kɔ, ɛ 'mɔ 'lɪ 'a mɔ na -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ jɛ 'nyɪ pɔ. A 'nɪ 'hie 'lɪɔ 'lu -mɔ lɛ, -ɛ mɔ, a di 'lɪɔ wɪlɔn 'nɪ ɔta.

34 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, 'n di ya 'a mɔ Nyɪsɔvɔ a winwɪlɔn-hanyɔ, kɔ ɔtɔkɔnyɔ, kɔ nyibli -mɔ', -v tɔɛ Nyɪsɔvɔ a -tɪ. A di 'waa dɛ -bɪ 'nɪ 'la, a 'mɔ 'v -v -bɪ tugbɛ 'yie -kɔɔ -nɪ, -ɛ diɔe nɪ, v 'mɔ 'kɔ, kɔ, a di bii -v -bɪ lɔkɔɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔvɔ a 'kayɔ blɛ, kɔ, a 'mɔ ɔnɔ 'dɪ klɛ bla, -ɛ diɔe nɪ, a 'mɔ ɔnɔ ɔhɔɛn ɔtu.

35 ɛ nɔ- diɔe nɪ, Nyɪsɔvɔ a yɪv 'mɔ 'a mɔ kɔ, 'kɪ nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v 'sii 'v yɪ, -v kɔ -hɔ v 'wɔwɛ la blɛ a -ta', kɔɛ 'lɪ Abɛlɪ, -ɛ 'sii la 'v yɪ, a ti 'yie bɔ, -bɔ yɛ Balasi a 'yɪ Sakali kɪ, 'aan 'bainɔ 'la la, 'kɪ 'v Nyɪsɔvɔ a 'kayɔ kɔ 'a -cɔhlɔnpiile* a -gbati.

36 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ti -bɔ 'yɪ a nyibli, v nɔ- Nyɪsɔvɔ a yɪv di kɔ, 'kɪ 'v -teblɪ a pɛpɛ a 'mɔ a -ta'.»

-Yusu hɛɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔvɔ di 'v Jɪrusɛdɪɔ a nyibli bɔ 'nɪ hie (Luku 13.34-35)

37 «'N yɪ Jɪrusɛ a nyibli 'nɪ -lee -nɪ: Nyɪsɔvɔ 'bɔ lee 'nɛ- 'a mɔ 'a winwɪlɔn-hanyɔ* -mɔ, a pɪ ɔnɔ 'hɪ -mɔ lɛ, 'a 'lɛ ɔnɔ. 'N -hɔɛ mɔɔ nɪ 'a -nɛ ti, ɔbɔ 'kukue mɔ 'a mɔ lɛ, kɪ mɔ 'mɔ 'hɔɪ, ɔwɪ yɪ -tɛ hapɛ'gba nɪ, 'ɛ yɪ 'a 'yonɔ lɛ 'kukue -nɪ, 'tɪ- 'ɛ yɪ ɔnɔ kɪ bɔ ɔjɪ, kɛɛ, a 'yɪɔ kɪ -wɛn.

38 ɛ nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsɔvɔ 'mɔ 'v 'aan 'dɪɔ bɔ hie, 'a mɔ nɪ -do, a 'mɔ 'lɪ 'aan dɪɔnɔ lɛ -kiklɛ -nɪ.

39 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, kɔɛ 'kɪ mɔ bɔ, a 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -wɛ, ba 'yɛ 'kɪ 'mɔ de, ɛ 'mɔɔ gba -gbagba, -nyɔwɔ -mɔ', ɛ 'mɔ 'v nyɛ, -ɛ kɔ 'kwli a di lɛ pɔ: -Na 'wɪɔ, -mɔ -bɔ, -ɛ yɪ 'lɪ di, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔvɔ a 'nyɛ 'kwli. Nyɪsɔvɔ bɔ -nyɪ -mɔ -tɪ a 'yɪ'buale.»

24

-Yusu wen 'ni, v di Nyɩsua a 'kagbau 'ni 'wla

(Maki 13.1-2; Luku 21.5-6)

¹ -Tɛ -Yusu -wɛ 'pɔplɛ -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ yɪ 'hri 'li Nyɩsua a 'kagbau bu. Bu yɪ 'kɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ 'a -nagbopɔ* 'yɪya 'vɔv 'hvi bu, 'v yɪvɪ -lee -ni: «'Ye -tɛ Nyɩsua a 'kagbau nu yɪnɔ.»

² -ɛ -bɪ -Yusu vtu vnu vwon, ɛ wen: «A yɪ 'kayu -bu, 'a yɪnɔ 'ni 'ye. Kɛɛ, vbu lee nɛ 'a mu, yɪnɔkayu -bu, a yɪ 'ye, v diɛ 'ni 'wla pɛpɛ. 'A 'hiɔ vɔv 'yɪ 'li 'li -wɛ, bu nɪ 'v 'a 'bɪ 'hiɔ 'lu bu.»

'Kla-wliye'yɪya di 'v 'ni nyre, 'ti- 'klo 'mu 'v -wlu -hɔn

(Maki 13.3-13; Luku 21.7-19)

³ -Yusu bu pu 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ 'a -nagbopɔ* 'hɛn-, v vti 'diɔ, 'v mu 'li dɔgba -mu', -ɛ kɔ 'lu olifieti nɪ 'li. -Tɛ v nyre 'li, -ɛ -bɪ -Yusu nɪ bu, nyiblo nɪ -do 'yɪ 'vɔv 'hvi -ni, 'bu 'yɪ 'a -nagbopɔ nɪ -do 'pa-. ɛ nɔ- mɔ 'a -nagbopɔ bu 'yɪya 'vɔv 'hvi bu, bu 'betiɛ, v wen: «Lee nɛ -a mu, ti a 'di -bɪ, -ɛ kɔ 'yri v di 'v Nyɩsua a 'kagbau 'wlaa -ni 'li, ɛ kɔ, dɛ a 'di -bɪ, -ɛ di 'lu -mɔ mu, -a di 'ye, 'ti- -a 'muɔv yɪ, -ɛ mɔ, -na kle-mɛti kɔ 'klo -bu a 'v-hɔnti nyre 'v nɪ 'li?»

⁴ -ɛ -bɪ -Yusu vtu vnu vwon, ɛ wen: «Ba nɪ 'v -pleelɛ', -ɛ diɛ nu, nyiblo vɔv 'ni vha 'a mu -kaa -ni,

⁵ -ɛ nuɔ, nyibli -hɔhɔv di 'ni di, 'kɪ 'li 'na 'nyre 'kwli, v 'mu lɛ pu, v nu- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɩsua pu la lɛ, ɛ di la ya, 'ti- v 'mu nyibli -hɔhɔv -kaa -ni.

⁶ 'Ya 'v 'lu de, a di 'ni 'win, -ɛ mɔ, v -wen tv, 'kɪ 'li 'blɔgbɪ -mu', -v 'mɛ nɛ 'a mu yre 'kwli, ɛ kɔ, -v hlɔɔ nɛ 'a mu -mɔ lɛ. 'Ba yɪ 'ni 'win, a 'ni 'pie 'li huannu, -ɛ nuɔ, -teblɪ a 'mu, ɛ kɔ bu mu 'lu -mɔ. Kɛɛ, 'bu yɪ 'lu -mɔ nɪ mi, ɛ 'yɪ 'nyre vhen, -ɛ mɔ, 'klo a 'v-hɔnti nyre 'v nɪ.

⁷ 'Blɔgbɪ di yɪ 'ni -wɔnwɔn -ni. 'Kɪ 'li 'blɔgbɪ -hɔhɔv kɪ, 'kanv di 'ni vti, kɔ, -tɔtɔ 'mu 'hɪhlɛ -ni.

⁸ 'Kla-wliye'yɪya a 'mu, -ɛ di 'li di, 'klo a 'v-hɔnti, ɛ nɔ- kɔ -wluvtutuo

vnuɔ. Kɛɛ, 'klo a 'mumu, ɛ 'yɛɛ 'v -wlu nɪ -hɛn. ɛ 'wɪ- nɔgba -ni 'kwli yɪ, -ɛ kɔ 'kwli -tua kɪkla, kɛɛ, -kɔ vgbɔvblati vɛɛ 'v nɪ nyre.

⁹ Ti a 'mu 'yri, 'aan yraanyibli di pu 'a mu 'blɔgbanaanyɔ -ji', -ɛ diɛ nu, v 'mu 'a mu vhuɛn vtu, ɛ kɔ, v 'mu 'a mu 'la -wɛ. Nyibli a pɛpɛ -mu', -v nɪ 'nɛ- 'klo kɪ, v kɔ bu yraa nɛ 'a mu, -tɛ a mɔ 'na nyibli a -ti.

¹⁰ Ti a 'mu 'yri, nyibli -hɔhɔv 'yɪ 'li 'li -wɛ, bu kuo 'mu vlv yɪ de, -v -bɪ 'mu 'waa 'bio -bɪ -kaa -ni, v 'mu vnu 'blɔnaanyɔ -ji' pu, v 'mu vnu vhuɛn vtu, ɛ kɔ, nyibli 'mu 'yɪ -yɪyraa -ni.

¹¹ Hɪwinwɔn-hanyɔ -hɔhɔv di 'ni 'hri, v 'mu nyibli -hɔhɔv -kaa -ni.

¹² 'A -nɛ -tɪtɛ vɔv, kɛ- nyibli di nu, v 'mu yɪnyre-teblɪ nu, yɪnyre-teblɪ a 'mu, ɛ 'mu kle -bii -ni, ɛ 'muɔv nu, nyibli -hɔhɔv 'mu 'waa 'bio a nɛle 'kee -ni.

¹³ Kɛɛ, nyiblo 'bu 'yɪ -sa, 'kɪ 'v Nyɩsua a vlv a yɪkuolɛ -mɔ', 'bu gbaa 'lu -mɔ -gbagba, 'klo a 'v-hɔnti 'bu nyre 'v, ɛ nɔ- Nyɩsua di wa.

¹⁴ 'Kɪ 'nɛ- 'klo a pɛpɛ -bu kɪ, 'na nyibli di 'na vhaantitɛ 'ni pu, -ɛ hɛɛɛ, -tɛ -mu', Nyɩsua nu nyibli a win a kɪkɔlɛ, -ɛ diɛ nu, dakɔ a pɛpɛ a nyibli 'mu 'win, v 'mu 'hru kɔ, 'kɪ bu kuo vhaantitɛ a 'mu vlv yɪ, 'ti- 'klo a 'v-hɔnti 'mu 'v nyre.»

vhuɛn'yɛti gbagbɪ -mu', -ɛ di -hi, 'ti- -Yusu a diditi 'mu 'v nyre

(Maki 13.14-23; Luku 21.20-24)

¹⁵ «Nyiblo -bu, -ɛ yɪ win bu -hre, ɛ blɛɛ yɪ, bu kɔ vtu, 'ti- ɛ 'muɔv' lɛ yru. Win a 'mu, ɛ nɔ- -bu: ɛ di kɔ ti -bɪ, a 'mu yɪnyredɛ 'ye, 'kɪ 'li Nyɩsua a 'kagbau bu. Yɪnyredɛ a 'mu, Nyɩsua a vlv yraa vne nɪ, 'ti- dɛ a 'mu, 'ɛ niɛ, Nyɩsua 'ɛ hlɔɛ nɛ 'a 'kayu -mɔ lɛ. Yɪnyredɛ a 'mu, -tɪtɛ ɛ 'yɪ 'v -kɔ, 'kɪ ɛ di 'v nɪ. Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ* Danɛ, ɛ nɔ- hla la yɪnyredɛ a 'mu, 'a -ti. 'Bu mɔ, 'ba 'ye dɛ a 'mu,

¹⁶ -ɛ -bɪ nyibli -mu', -v nɪ 'li Sudeblɔgba 'kwli, bu 'gba ci lɛ, bu

mu 'li dɔgbɩ 'lu, ɔ 'ni ɔha ɔnu le 'li la -ni.

17 Nyiblo 'bu ni 'li 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba ci le -dodo. E 'ni 'pɔɔ 'li le, bu pa 'li 'kayu bu, e 'mu 'a kukɔ-tebli bla, 'ti- e 'mu ci le 'gba.

18 Nyiblo 'bu ni 'li 'a -ci ki, bu 'gba ci le -dodo. E 'ni 'pɔɔ 'li le, bu ɔhian -mɔ, bu bla 'a wlawli, 'ki 'li 'diɔ 'kwli, 'ti- e 'mu ci le 'gba.

19 Ti a 'mu 'yri, nɔgbɩ -mu', -ɔ di 'kwli le ni, e kɔ 'waa de -mu', -ɔ di 'yonɔ 'nya, ɔ di 'ye ɔhɩɛn diaki.

20 Ba da Nyɩsua, -e di ɔe nu, -tebli a 'mu, e 'ni ɔha 'lu -mɔ mu, a 'ni ɔha ci le 'gba, ti -mu' -kɔ 'yri ce yi 'ɔ ɔtu -ni, -ɔ'ɔ- -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli,

21 -e nu ɔo, ti a 'mu 'yri, ɔhɩɛn -tonyibli di 'ye, e di 'ni 'bua, e 'mu 'a de -mu', -tonyibli -tua la 'li 'yiye 'ɔ -hi, kɔe la 'li -te 'klo ɔtu la -wlu 'yie bu, -bu ye ti -bu, -a ni ki. Kɔe 'li ɔhɩɛn a 'yiye gbagbu a 'mu a ti 'yie bu, -bu ye 'klo a 'ɔ-hɔnti ki, ɔ 'yi 'li ɔtu 'li -we, bu 'ye ɔhɩɛndɔ a 'mu.

22 Nyɩsua di ɔtiɔ -nyrɔwɩ a 'mu 'lu, 'ki 'ɔ nyibli -mu', e -ha 'li, 'ki -bu mɔ 'a nyibli a -ta'. E nɔ- 'yi wen ɔe 'pa-, nyiblo ɔdɔ 'yi wen 'li ɔtu 'li -we, bu ni wen 'klo, ti a 'mu 'yri.

23 Ti ni -do a 'mu 'yri, nyiblo 'bu lee ne 'a mu, 'bu pu le: Ba 'ye ke, Wanyɔ -mu', Nyɩsua pu la le, e di la ya, 'ki e ni 'ne-, -hɔɔ', 'ki e ni 'li -tite -mu', a 'ni 'pɔɔ 'li ɔtu ɔhaan-ti,

24 -e nu ɔo, hɩwanyɔ, kɔ hɩwinwɔn-hanyɔ di 'ni 'hri, ɔ 'mu ɔwɩdekeɛ-tebli gbagbu a gblegble nu, -e di ɔe nu, 'bu -we 'li ɔtu, ɔ 'mu nyibli -mu', Nyɩsua -ha 'li, 'ki bu mɔ 'a nyibli -kaa -ni.

25 'A -ti, ba pu 'mu nua yi bu, -e nu ɔo, -tebli a pepe, -e di 'lu -mɔ mu, e ni ke', 'ni yi 'a mu -lee -ni.

26 'Bu mɔ, 'bu lee ne 'a mu, -e mɔ: Ba di 'li, Wanyɔ -mu', Nyɩsua pu la le, e di la ya, 'ki e ni 'li -tite -mu', nyiblo ɔdɔ 'yi 'li 'ti, a 'ni 'muo 'li. Mɔ, 'bu mɔ, 'bu lee ne 'a mu -we, -e mɔ: Ba di 'li, 'ki e -hli 'ne- -tite -bu, a 'ni 'pɔɔ 'li ɔtu ɔhaan-ti,

27 -e nu ɔo, Wanyɔ a 'mu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'a didie di 'wi- -te yako ni, 'e pi 'yii, kɔe 'li 'yru a 'hriɩe', -bu mu, -bu ye 'yru a bɔpeɛe ki.

28 -A 'blikɔe wen 'ni: -Te -mu', muma 'kuku yi 'ɔ bu pe, 'ki ke yi 'ɔ le 'kukue -ni -we.»

-Yusu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, e di 'ni di de

(Maki 13.24-27; Luku 21.25-28)

29 «ɔhɩɛn'yeti a 'mu, 'bu -hi, -e -bi 'yru kɔ ɔhɔnpɔ 'hɛn-, ɔ di 'ni jre, nyahro di ble 'li yako 'kwli le, e kɔ, -tebli a pepe -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e 'mu -ta' le -hɔn.

30 Ti ni -do a 'mu 'yri, nyibli di 'ye de, 'ki 'li yako 'kwli, -e tɔe ɔnu, -e mɔ, 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'ni di. -E -bi 'klo ki a dako a pepe di nu nyai le, 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, ɔ 'mu 'mu 'ye. 'N di 'ni di, 'ki 'li 'na 'kɩkɩnɩnɩ 'kwli, kɔ 'ki 'li 'na -ti a 'yi'buale 'kwli. 'Bu mɔ, 'ni yi ni di, 'ki 'n di 'li 'nuɔmɩ 'nyi ni.

31 -Namɔ gbagbu di pu win, 'mu Nyɩsua a lɛlenyɔ bu te, ɔ 'mu 'klo -bu 'a ɔge a pepe ki na, nyibli -mu', Nyɩsua -ha 'li, 'ki bu -he 'a nyibli, ɔ 'mu ɔnu le 'kukue -ni.»

Figietu a tɔle

(Maki 13.28-31; Luku 21.29-33)

32 «Ba 'ye ke tugbe -mu', ɔ deɛ figie. 'Ki 'ɔ tugbe a 'mu 'yie, tɔle ni 'ɔ. E nɔ- mɔ, ti -mu' -kɔ 'yri e ɔtui 'ɔ babɩ yrayri le, e kɔ, 'a hawi 'bu yi ni ɔge, -e -bi -a yi ɔe ni, -e mɔ, -cii-ci-nyre 'mɛe yre. Ke- 'na didie di 'mu ni.

33 -Tebli a pepe -bu, -kɔti 'n hla wen, 'bu yi 'lu -mɔ ni mi, -e -bi ba kɔ 'a yiyie, -e mɔ, 'na 'liɔiti 'mɛe yre. E 'wi yi, 'ki 'n ni 'ɔ 'maju 'yri.

34 'Ni yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyibli -bu, -ɔ ni 'klo, ɔ 'yi 'li ɔtu 'li -we, bu 'ku, -tebli a pepe a 'mu, e 'mu 'ɔ nyre.

35 Yako kɔ -tutu 'hɛn-, ɔ di bu 'ni -we, keɛ, 'na win 'yi 'li ɔtu -we, bu -we bu 'klo -mɔ 'klo.»

Nyisua ni -do, ε nɔ- yi -nyrɔwɔ -kɔ 'kwli 'klo di 'v -wlu -hɔn (Maki 13.32-37; Luku 17.26-30,34-36)

36 -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ε wen: «Ti -mʊ', lɛ'boɔ-nyrɔwɔ bu di 'v nyre, ε 'yɪ nyiblo ɔdu -kɔ, -bu yi -nyrɔwɔ a 'mʊ. Ε mɔ, 'na 'mumu a 'mʊ -bu, -ε mɔ Nyisua a 'Yu, 'n kɔ Nyisua a lɛlenyʊ 'hʊɛn-, -ε ɔdu 'yɪ 'v -nɪ, -ε yi -nyrɔwɔ a 'mʊ, 'bu 'yɪ -aan 'Baɪ Nyisua ni -do 'pa-.

37 De -bu, -ε mi la 'lu -mɔ, nyiblo -mʊ', -ε mɔ Noe a ti 'yri, ε ni -do a 'mʊ, ε nɔ- di 'lu -mɔ mu, ti -mʊ', -ε kɔ 'yri mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di di.

38 Noe a ti 'yri, 'tɪ- 'nie 'mʊ la 'v 'klo 'v -ha, -tonyibli yɪ 'mle la lɛ, v yɪ la didi-tɛblɪ nɪ di, 'v 'nɛ la nɔ, 'v kʊkʊɛ la -nɪ, 'v pʊɛ la 'waa 'yonʊ 'blɪ lɛ. De a 'mʊ, ε nɔ- v 'ble kʊa -bleble, Noe 'ε pa la 'lɪ 'a 'mʊ 'kwli.

39 V 'nɪ -hie ɔe lɪ ɔdedede 'lu -mɔ lɛ, 'ε gba ɔa -gbagba, 'nu gbagbu 'ε bi ɔhlɔn, 'a 'nie -mu 'yɪ mɔ, 'ε gba 'waa pɛpɛ, 'ε 'lɪla ɔnʊ lɛ. -Nyrɔwɔ -kɔ 'kwli, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di di, kɛ- nɪ -do, ε di -hʊan 'mʊ ɔti.

40 Nyibli nɪ 'hʊɛn, 'bu yɪ -kʊan nɪ ni, 'kɪ 'lɪ -ci nɪ -do kɪ, 'n di -ha 'v nyiblo nɪ -do, 'mʊ 'v -ε -bɪ bu hie.

41 Nʊgbɪ nɪ 'hʊɛn, 'bu yɪ -kʊbu nɪ dui, 'kɪ 'lɪ dugbe nɪ -do 'kwli, 'n di -ha 'v nyiblo nɪ -do, 'mʊ 'v -ε -bɪ bu hie.

42 'A -tɪ, ba nɪ 'v -pleelɛ', a 'nɪ 'ɲmee 'lɪ, -ε nu ɔo, -nyrɔwɔ, 'aan Kʊkɔnyɔ di ya, a 'yɪ ɔɪ -yi.

43 ɔBu pʊ ɔv 'kayukɔnyɔ a de yɪ. 'Kayukɔnyɔ a 'mʊ, 'bu yɪ wen -haawɔ -mʊ', 'kɪ 'lɪ 'tɔlʊwɔ 'kwli, 'yiyriɲyɔ di wen ya, ε di wen 'nɪ -ple, -ε di ɔe nu, 'yiyriɲyɔ a 'mʊ, ε 'nɪ ɔha 'a 'kayu wa.

44 'A -tɪ, 'aan 'mumu, ba -wɛ -mɔ, -ε nu ɔo, ti -mʊ', a 'yɛ nɪ di ɔe 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie, 'kɪ mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di 'v -dii -nɪ.»

-Kʊan -bu, -Yusu hie 'a -nagbopv lɛ, v blɛɛ yɪ bu nu ɔo (Luku 12.42-48)*

45 -Tɛ -Yusu hla -tɪ a 'mʊ, -ε -bɪ ε pʊ 'ledʊ, ε wen: «Ba 'wɪ- -kʊannunyɔ -mʊ' yɪ, 'a 'mase -wɛ 'lɪ bu kuo ɔwɪ yɪ, -ε kɔ 'lu a lɛ-hihie. Nyiblodʊ a 'mʊ, nɔ- 'a 'mase, 'bu yɪ 'dagba nɪ mi, ε di 'a 'kayu lɛ hie, -ε di ɔe nu, deɔiti 'bu nyre 'v, ε 'mʊ 'a 'bio -kʊannunyibli 'a -nɛ -nyrɔwɔ a diide -nyɪ.

46 'A 'mase 'bu -hɔn 'dagba', 'bu yɛɛ 'v ɔv -kʊan a 'mʊ 'yie bu, -ε -bɪ -kʊannunyɔ a 'mʊ, bu kɔ pɪɔ a bleelɛ.

47 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, 'a 'mase di nu ɔo 'a -tɛblɪ 'yie ɔtunyɔ gbagbu -mɔ.

48 Kɛɛ, -kʊannunyɔ a 'mʊ, 'a 'klo 'bu nyre yɪ, 'bu pʊ lɛ, -ε mɔ, 'a 'mase a didie yɪ 'v 'nɪ -wɛɛn -nɪ,

49 'bu -tʊa 'a 'bio -kʊannunyibli a bibie, 'tɪ-, 'bu yɪ 'a dɪɔnʊ didi-tɛblɪ kɔ nɔ 'hʊɛn- wɪɔn nɪ -hie -nɪ, ε kɔ nɔ'nanyʊ 'hʊɛn-,

50 -ε -bɪ -nyrɔwɔ -mʊ', -kʊannunyɔ a 'mʊ, ε 'yɛ nɪ di 'v nɪ -plee -nɪ, kɔ -haawɔ -mʊ', ε 'yɪ -yi, 'kɪ 'a 'mase a 'mʊ, ε di 'v -dii -nɪ.

51 'Bu -di, ε di gba ɔa ti 'yakɪ yɪ, 'tɪ ε 'mʊ ɔv ɔhʊɛn ɔtu, ɔwɪ yɪ nyibli -mʊ', -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn. 'Kɪ ε di 'v ɔhien -wee -nɪ, kɔ, 'kɪ ε di 'v yrv -pʊv -nɪ.»

25

-Yusu pʊ 'yonʊ nyrɔyo nɪ -pu a 'ledʊ

1 (-ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopv* yɪ, ε wen:) «Ti -mʊ', -ε kɔ 'yri Nyisua di 'v nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ pɛpɛ, de ε 'wɪ yɪ, ε nɔ- -bu: 'Yonʊ nyrɔyo nɪ -pu ɔdu, v nʊ- v da 'blɪ a pʊpa kɪ. -Tɛ 'tɔ yɪ nɪ -wen, -ε -bɪ v gba 'waa 'nyranapɪ nɪ, v kɔ 'yɪ nyrɔyɪ -mʊ', -ε mi 'blɪ pa mɔ 'hʊɛn-, 'v mu 'a nyɪtʊ -ple mɔ.

2 'Kɪ 'lɪ 'yonʊ nyrɔyo nɪ -pu a 'mʊ 'nyɪ, 'waa 'yɔ nɪ ɔhun nɪ 'lɪ, 'v kɔ ɔtɔ, ɔhun -bɪ 'v nɪ 'v, 'v 'yɪ ɔtɔ -kɔ.

3 'Yonʊ nyrɔyo -mʊ', -v 'yɪ ɔtɔ -kɔ, -tɛ v yɪ 'waa 'napɪ nɪ gbe, v 'yɪ 'nyrayru -gba, -ε di ɔe nu, 'nyra 'bu -wɛ, v 'mʊ 'lɪ 'a de -bɪ pʊ.

4 'Waa de -mu', -v kɔ ɔto, v nu- -mɔ -bi, -te v yi 'waa 'napu ni gbe, -e -bi v gba 'nyrayru, -e diɔe nu, 'nyra 'bu -we 'li, v 'mu 'li 'a -de -bi pu.

5 -Te v -mu, 'blipanyɔ 'yi -di 'wɔwli. Bu 'ye ni di, nɔ- nuɔo, 'yonu nyɔyɔ ni -pu a 'mu, 'waa 'yii 'e yi yi -we, 'v bi ɲmena' le.

6 'Tɔ-heɣri', -e -bi v 'win -cici. Ke-nyibli pu: Ba 'ye ke, 'blipanyɔ yi 'li 'ni di, ba di 'li, ba muɔo ye' 'be!

7 -E -bi 'yonu nyɔyɔ ni -pu a 'mu, v 'du ye', 'v 'yaa 'waa 'napu 'lu le.

8 -E -bi 'yonu nyɔyɔ -mu', -v 'yi ɔto -kɔ, v wen: Ba -nyi -a mu 'aan 'nyra a de, -e nuɔo, -aan 'napu -hɔe bu jre.

9 Keɛ, -e -bi 'waa 'bio -mu', -v kɔ ɔto, v wen: -Aan 'nyra, -a -kɔ, e 'yi -hu, 'ki 'v -aan pepe -mɔ'. De a kɔ ba nu, e nɔ- mɔ, ba mu 'li 'nyraplonyɔ -mɔ, a 'mu 'aan -ne -tɔ.

10 -E -bi 'yonu nyɔyɔ a 'mu, -v 'yi ɔto -kɔ, v mu ni, 'v mu 'nyra -tɔ mɔ. 'Ki v -mlɛɛ 'li, 'blipanyɔ 'e -di, 'yonu nyɔyɔ ni ɔhun -mu', -v -we -mɔ, e kɔ ɔnu 'hɔen-, 'v pa 'li 'blipakayu bu. -Te v pa 'ki, -e -bi v ka 'v 'maju ni.

11 -Te ti gbi -hi, -e -bi 'yonu nyɔyɔ ni ɔhun -mu', -v mu wen 'nyra -tɔ mɔ, v nyre 'v ni, 'v da 'blipanyɔ, v wen: Nyibeyu o, -ha -a mu 'maju yi!

12 Keɛ, e ɔtu ɔnu ɔwɔn, e wen: 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'n 'yi 'a mu -yi.»

13 -E -bi ke- -Yusu pu de, e wen: «'A -ti, ba ni 'v -pleele', a 'ni 'ɲmee 'li, -e nuɔo, -nyɔwɔ kɔ -haawɔ -mu', 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di ya, a 'yiɔi -yi.»

-Yusu pu la -kvannunyibli ni ta a ledv

(Luku 19.11-27)

14 «Ti -mu', -e kɔ 'yri Nyɔsua di 'v nyibli win ki -kɔɔ -ni pepe, de e di yi 'wi, e nɔ- -bu: E kɔ la nyibeyu ɔdu, e nɔ- mi la 'dagba blɔblɔ. 'Ti- e 'mu mu, e da 'a -kvannunyibli ni, 'e hie ɔnu 'a 'wli le, -e diɔe nu, v 'muɔv kvɛɛ 'yri -hlaa -ni;

15 'e -nyi 'a yi-henyiblo 'wlible ni ɔhun, 'e -nyi 'hɔen a nyiblo 'wlible ni 'hɔen, kɔ, 'e -nyi ta a nyiblo 'wliblo ni

-do. 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'wlible ni -tie -mu', e -we 'li -kvan a 'yrinuule, e nɔ- e -nyiɔe. -Te e -we -kvan a yibleɔtutule -mɔ, -e -bi e mu ni.

16 Nyiblo -mu', -e 'ye 'wlible ni ɔhun, -e -bi e mu ni, 'e hlaa ɔne kvɛɛ 'yri, kvɛɛ a 'mu, 'e pu 'vɔv 'wlible ni ɔhun -bi.

17 Nyiblo -mu', -e 'ye 'wlible ni 'hɔen, kvɛɛ ni -do a 'mu, e nɔ- e -hla, 'e pu 'vɔv 'wlible ni 'hɔen -bi.

18 Keɛ, nyiblo -mu', -e 'ye 'wliblo ni -do, e nɔ- mɔ -bi, e mu ni, 'e 'blu -tutu, 'e -hlii 'li 'a 'mase a 'wliblo a 'mu 'li.

19 -Te e gba ti -hɔɔhɔi, -e -bi 'waa 'mase di ni. -Te e -di, -e -bi e -tua 'a 'wli -ni wen, 'a -ti a le'betile.

20 -E -bi nyiblo -mu', -e 'ye la 'wlible ni ɔhun, e 'yɔya 'vɔv 'hɔi bu, e wen: 'Na 'mase o, 'wlible ni ɔhun, -nyi la 'mu, 'n hlaa ɔne kvɛɛ 'yri, 'e pu 'v 'wlible ni ɔhun -bi. E nɔ- -bu.

21 -E -bi 'a 'mase wen: E nu -teɛ. -Mɔ ɔhaan-kvannunyɔ ɔniɔ. Nyiblo -we 'li bu kuo -mu ɔwlv yi ni. -Tɛbli -bu, -e 'yi -hu, 'n -nyi -mu, -nuu ɔnu -kvan 'yri -teɛ. 'A -ti, 'n di -nyi -mu -tebli -hɔɔhɔi, ɔmu ɔnu -kvan 'yri -nuu -ni. Di 'li, -kɔ 'mu 'hɔen-, -a 'mu le 'mle.

22 -E -bi nyiblo -mu', -e 'ye la 'wlible ni 'hɔen, e 'yɔya 'vɔv 'hɔi bu, e wen: 'Na 'mase o, -nyi la 'mu 'wlible ni 'hɔen. 'N hlaa ɔne kvɛɛ 'yri, 'e pu 'v 'wlible ni 'hɔen -bi. E nɔ- -bu.

23 -E -bi 'a 'mase wen: E nu -teɛ. -Mɔ ɔhaan-kvannunyibli ɔniɔ. Nyiblo -we 'li bu kuo -mu ɔwlv yi ni. -Tɛbli -bu, -e 'yi -hu, 'n -nyi -mu, -nuu ɔnu -kvan 'yri -teɛ. Di 'li, -kɔ 'mu 'hɔen-, -a 'mu le 'mle.

24 -E -bi nyiblo -mu', -e 'ye la 'wliblo ni -do, e 'yɔya 'vɔv 'hɔi bu -we, e wen: 'Na 'mase o, 'n yiɔe ni, -e mɔ, -na ɲmli 'yakla ni. De -mu', ɔyi 'dɔ, e nɔ- -pu le -bu 'ɛɛ.

25 'N pie la hvannu. E nɔ- nuɔo, 'ni 'blu la -tutu, 'wliblo -mu', -hie la 'mu le, 'ni -hli laɔa. 'A -ti, -na 'wliblo a 'mu, e nɔ- -bu.

26 -E -bi 'a 'mase ɔtuɔo ɔwɔn, e

wen: -Mɔ -kvannunyo ꞑnuɔ, -ε kɔ 'klo -nyre yi, 'ti- -mli ni. -Yiꞑe ni, -ε mɔ, 'dudɔ-tebli -mu', 'n 'yi 'dɔ, ε nɔ- 'n pu lɛ ꞑbu 'ce.

27 'A -ti, -bleɛ wen yi -bu pu wen 'li 'na 'wliblo -baki', -ε diꞑe nu, didie -bu, 'n -di, 'mu wen 'li 'na 'wliblo a 'mu 'li -ha, ε kɔ de -bu, -ε di wen 'uꞑu 'lu bi 'hven-.

28 -ε -bi 'mase a 'mu, ε lee ne 'a nyibli -bi, ε wen: Ba -haꞑa 'wliblo a 'mu -ji', ba -nyiꞑe nyiblo -mu', -ε kɔ 'wlible ni -pu.

29 'E mɔ ꞑhan-ti, 'a -ne nyiblo, -ε kɔ -tebli -huɔhuɔ, ε nɔ- u di -tebli -bi -nyi, -ε diꞑe nu, 'a -tebli -mu', ε -kɔ, ε 'mu -hu, ε 'muꞑu wlon -hi. Kee, nyiblo -mu', -ε kɔ -tebli ꞑyi -hu, u kɔ bu -ha ꞑneꞑe -ji'.

30 -Kvannunyo -bu, -ε 'yi ꞑdedede a nule -yi, ba pu 'liꞑi -patu', 'ki 'li halo 'nyu. 'Ki ε di 'li ꞑhien 'li -wee -ni, kɔ, ε di 'u yru -puu -ni.»

-Yusu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, ε di puu nyibli a pɛpɛ -bati lɛ, 'ti- 'klo 'mu 'u -wlu -hon

31 (Kε- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, ε wen:) «Ti -kɔ 'yri 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di di, 'ki 'li 'na bodiɔtu 'kwli, 'n kɔ Nyɔsua a lelenyu 'hven-, -a di di. 'Ki 'n di 'u 'na bodiɔgbata ki bu ni.

32 Dakɔ a pɛpɛ, -u ni 'ne- -tutu ki, u di lɛ 'ni 'kukue -ni, 'ki 'u 'mu ye', 'mu ꞑnu 'yi lɛ -hihia -ni, ꞑwi yi -te blabli'yeꞑtunyo ni, 'ε -hihie blabli kɔ wlo 'hven- 'yi lɛ.

33 E ꞑhen 'nyre, nyibli -bu, -u ni la Nyɔsua a kiweɛnle, 'ki 'n di 'li ꞑnu 'na diidekiɔbia ki pu, ε kɔ, nyibli -bu, -u 'ye ni nu la Nyɔsua a kiweɛnle, 'mu 'li ꞑnu 'na kamlakɔbia ki pu.

34 'Ti- 'mɔ -bu, -ε mɔ bodiɔ, 'mu nyibli -mu', -u ni 'ne- 'na diidekiɔbia ki -lee -ni: Ba di 'li, 'a mu 'na 'Bai Nyɔsua nu ꞑhaande -mɔ, ba kɔ Nyɔsua a 'klo yrayru -mu', ε pu la lɛ, ε di la 'a mu -nyi, ti -mu' -kɔ 'yri ε nu la 'klo.

35 -E nuꞑo, -te 'kanu ni la 'mu, a -nyi la 'mu didide; -te 'nie'natu ni la

'mu, a -nyi la 'mu 'nunanie; -te 'n mɔ la 'dagbatayu, 'a paa la 'mu 'kayu bu;

36 -te 'n 'yi la 'huɛpude -kɔ, a -nyi la 'mu 'huɛpude, -te 'n kɔ la 'huɔ a hinhren, a pia la 'mu ni; ε kɔ, -te 'n ni la 'li ꞑji', a di la 'mu yi -me mɔ.

37 -E -bi nyibli -mu', -u ni la Nyɔsua a kiweɛnle, ke- u di 'mu yi pu: Kukonyɔ, ti a 'di -bi -kɔ 'yri -a 'ye -mu, 'kanu 'ε ni la -mu, ꞑa -nyi la -mu didide 'li; 'nie'natu 'ε ni la -mu, ꞑa -nyi la -mu 'nunanie 'li?

38 Ti a 'di -bi -kɔ 'yri -mɔ la 'dagbatayu, ꞑa paa la -mu 'kayu bu 'li? Ti a 'di -bi -kɔ 'yri ꞑyi la 'huɛpude -kɔ, ꞑa -nyi la -mu 'huɛpude 'li?

39 Ti a 'di -bi -kɔ 'yri -a 'ye la -mu', -na 'huɔ hren la, kɔ, ꞑni ni la ꞑji', ꞑa di la -mu yi -me mɔ 'li?

40 -E -bi, 'mɔ bodiɔ, ke- 'n di ꞑnu yi pu: 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, 'ba nu la ꞑhaan-tebli a 'mu 'na 'ɔayi ꞑdu, -ε 'yi 'mini -kɔ 'yi ꞑhlon lɛ, ε ꞑhen 'nyre, -ε mɔ, 'mɔ a nu laꞑa 'yi ꞑhlon lɛ.

41 'Bu -hi, 'ti- 'mɔ bodiɔ, nyibli -mu', -u ni 'li 'na kamlakɔbia ki, 'mu ꞑnu -lee -ni, ba 'yɔya 'li 'mu bu, 'a mu -mu', Nyɔsua pu 'jro yi. Ba mu 'li na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyu. Na a 'mu, Nyɔsua -weꞑe -mɔ, 'ki 'u 'kuo -huɔn* a nyiblo gbagbu kɔ 'a -heɛnyu 'hven-mɔ.

42 -E nuꞑo, -te 'kanu ni la 'mu, a 'yi la 'mu didide -nyi; -te 'nie'natu ni la 'mu, a 'yi la 'mu 'nunanie -nyi;

43 -te 'n mɔ la 'dagbatayu, a 'yi la 'mu 'kayu bu -paa -ni; -te 'n 'yi la 'huɛpude -kɔ, a 'yi la 'mu 'huɛpude -nyi; -te 'na 'huɔ yi la hren, kɔ, -te 'n ni la ꞑji', a 'yi la 'mu yi -me.

44 -E -bi ke- nyibli a 'mu, u di 'mu yi pu: Kukonyɔ, ti a 'di -bi -kɔ 'yri, -a 'ye la -mu, 'kanu 'ε ni la -mu, 'nie'natu 'ε ni la -mu, ꞑni mɔ la 'dagbatayu, ꞑni 'yi la 'huɛpude -kɔ, -na 'huɔ 'ε hren la, kɔ, ꞑni ni la 'li ꞑji', 'ti- ꞑa 'yi la -mu ki -dii -ni 'li?

45 -E -bi 'mɔ bodiɔ, ke- 'n di ꞑnu yi pu: 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, 'a -ne ti, 'bu mɔ, 'ba 'yi la ꞑhaan-tebli a 'mu 'na 'ɔayi ꞑdu, -ε 'yi 'mini -kɔ 'yi

wen 'ni, 'a ti -mu', Nyɩsɩwa wa 'nyre, ε nyre 'u ni. 'Kɩ 'nɛ- -mu -mɔ, 'kɩ ε di 'nɛ- Pakɩ a diide -dii -ni, ε kɔ 'a -nagbopu 'hɛn-.»

19 -Ti a 'mu, -Yusu lee nɛ 'a -nagbopu, ε nɔ- u -nu, 'u pi Pakɩ a diide a 'mu. -Tɛ u -wɛ 'a pipie -mɔ, -ε -bi u -mɛ kle.

20 -Tɛ 'yru -wɛ 'li yakɔ 'kwli lɛ, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu ni -pu [tu 'u 'hɛn a 'mu 'hɛn-, u nyre 'li 'kayu -mu', -ε kɔ bu u di 'li Pakɩ a diide 'li -dii -ni 'kwli ni, 'u ni ble, 'u -tɔa didide a didie.

21 Bu yi 'kɩ dɛ ni di, -ε -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ni 'nɛ- 'a mu 'nyi. ε nɔ- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, -u [muɛ 'na 'lɩ lɛ.»

22 -Tɛ u 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -ε -bi 'waa [wli 'muɛ bu dɩakɩ. Kɛ- 'waa dodoyo, u pi, 'u yi 'beti -ni: «Kɔkɔnyɔ o, [bi 'mɔ [niɔ?»

23 -ε bi -Yusu [tu [nu [wɔn, ε wen: «'Kɩ 'li 'a mu 'nyi, 'kɩ nyiblo ni 'li, -ε kɔ 'mu 'hɛn-, -a 'nyra 'li dɛdihu ni -do dabu 'kwli. ε nɔ- diɛ nu.

24 'E mɔ [han-ti, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n kɔ [bu 'ku, [wi yi -tɛ u nu la 'a 'ciɩɩ, 'kɩ 'li Nyɩsɩacɩɛn 'kwli, kɛɛ, 'jɩɔ 'kɩ 'u nyiblo -mu' -mɔ', -ε di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu. ε nɔɔ 'u lɛ, 'kɩ u 'ni 'kɔɔ wen 'li nyiblo a 'mu.»

25 -ε -bi Judɩa -mu', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu, ε 'beti ni -wɛ, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, [bi 'mɔ [niɔ?» -ε -bi -Yusu wen: «lin, -mɔ [niɔ.»

Kɔkɔnyɔ -Yusu a lɛ'boɔdiide (Makɩ 14.22-26; Luku 22.15-20; 1 Kolɛti 11.23-25)

26 Bu 'tɛ ni 'kɩ 'u dɛdihu kɩ, -ε -bi -Yusu 'du 'fɔɔ ye', 'ɛ -nyi Nyɩsɩwa 'wio, 'ti- 'ɛ 'bɛ[ɛ [tiɔ lɛ, 'ɛ -nyi[ɛ 'a -nagbopu*, ε wen: «Ba 'du[ɔ ye', ba di[ɛ. ε nɔ- mɔ 'na 'huɩ.»

27 'ɛ 'du -wiin-ɲanu ye', 'ɛ -nyi Nyɩsɩwa 'wio, 'ɛ -nyi [nu[ɔ, -ε -bi ε wen: «'Aan pepe, ba 'na.

28 ε nɔ- mɔ 'na -hɩu. ε nɔ- 'n di bu 'wla, 'kɩ 'u -tonyibli -huɔhuɩ a dɛ 'kuku a -ta', Nyɩsɩwa 'mu[ɔ nu, ε 'mu 'yri yrayri [tu, ε kɔ -tonyibli

'hɛn-, -ε di[ɛ nu, ε 'mu 'waa dɛ 'kuku 'wɔwla -ni.

29 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, kɩɛ 'kɩ mɔ bu, 'n 'yi 'li[ɩ 'li -wɛ, [bu 'na 'kɩ nɔɔu -bu dɛ, ε 'mu -nyɩwɔ -mu' kɩ ye, -ε kɔ 'kwli 'n di 'li nɔ yrayriɔ -bi -mu' 'li 'naa -ni, 'n kɔ 'a mu 'hɛn-, 'kɩ 'li 'na 'Baɩ Nyɩsɩwa a 'kɔ yrayri 'kwli.»

30 -Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bi u ble -wla, 'ti- 'u 'du ye', 'u [ti 'dɩɔ, 'u mu 'li dɔgba -mu' 'lu, -ε kɔ 'lu olifieti ni 'li.

-Tɛ -Yusu lee la Piɛli, -ε mɔ, Piɛli a 'mu, ε di[ɛ 'ni hla, -ε mɔ, ε 'yi[ɩ -yi (Makɩ 14.27-31; Luku 22.31-34; Saan 13.36-38)

31 -Tɛ u nyre 'li, -ε -bi kɛ- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, ε wen: «'Kɩ 'li 'tɔɔwɔ -bu 'kwli, ti di 'u 'ni nyre, a 'mu 'u 'mu 'huɩ lɛ -gbɛ, [wi yi -tɛ u nu la 'a 'ciɩɩ, 'kɩ 'li Nyɩsɩacɩɛn 'kwli, -ε mɔ: Nyɩsɩwa wen 'ni: 'N di 'blakɔnyɔ 'ni 'la, blabli a [ju 'mu -gbɛ.»

32 -ε -bi kɛ- -Yusu pi [nu yi dɛ, ε wen: «'Bu mɔ, 'ni 'ku, 'ni 'hri 'kɔ, 'kɩ 'n di 'li Galileblɔgba 'kwli mu, 'mu 'li 'a mu 'li -plee -ni.»

33 -ε -bi Piɛli pu win, ε wen: «'Ye [bu 'waa pepe, bu hie 'u -mu bu, 'mɔ -bu, 'n 'yi 'li[ɩ 'li -wɛ, [bu hie 'u -mu bu.»

34 -ε -bi -Yusu wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, 'kɩ 'li 'tɔɔwɔ ni -do -bu 'kwli, 'ti- hape 'mu -nyre da mɔ mu, -di nu -gaawi ni ta, -ε mɔ, [yi 'mu -yi.»

35 -ε -bi Piɛli wen: «'Uɔn-, 'ye [bu 'n di 'ku, 'n kɔ -mu 'hɛn-, 'n 'yi 'li[ɩ 'li -wɛ, [bu hla[ɩa, -ε mɔ, 'n 'yi -mu -yi.» -Nagbopu a pepe a 'mu, -ti ni -do a 'mu, Piɛli -hla, ε nɔ- u -hla -wɛ.

-Tɛ -Yusu da la Nyɩsɩwa, 'kɩ 'li 'dɔɔɔti a -ci -mu', u dɛɛ Gesɩmanɩ 'kwli (Makɩ 14.32-42; Luku 22.39-46)

36 -Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɛn-, 'kɩ u nyre 'li 'dɔɔɔti a -ci -mu', u dɛɛ Gesɩmanɩ 'kwli. Kɛ- ε pi [nu yi, ε wen: «Ba ni

mɔ bu, ɔbu mu 'li ye', 'mu 'li Nyɔsua -mɔ -hlee -ni.»

³⁷ -Tɛ ɛ yi 'ki ni mi, -ɛ -bi ɛ da Pielɔ kɔ Sebede a 'yonu Saki kɔ Saan 'hɔɛn-, ɔ kɔɔɔ 'hɔɛn- 'ɔ -mu. Ti ni -do a ti 'yri, -ɛ -bi 'a ɔwɔ 'mɔɛ bu. Hɔannɔ niɔe ni diaki.

³⁸ -ɛ -bi ke- ɛ pi ɔnu yi, ɛ wen: «'Na ɔwɔ 'mɔɛ bu diaki. 'Na ɔwɔ a bu'mɔmɔɛ a 'mu, ɛ -hɔɛ bu 'la 'mu. A kɔ 'mu 'hɔɛn-, -ba ni mɔ bu, a 'ni 'ɔmee 'li.»

³⁹ 'ɛ hlɔɔ ɔnu -mɔ le de gbe, 'ɛ bla kwɔ bu, 'ɛ kɔ 'lu bu, 'ɛ nyɛɛ Nyɔsua le, ɛ wen: «'Na 'Bai o, 'bu mɔ, 'bu -wɛ 'liɔ 'li, nuɔo, ɔhɔɛn -bu, 'n mi 'ye mɔ, bu hlɔɔ 'mu -mɔ le. Kɛɛ, ɛ 'yi de -mu', 'mɔ -bu, 'n -hɔɛ 'pa-, kɛɛ, de -mu', -na ɔgbetu -hɔɛ, ɛ nɔ- -bu mu 'lu -mɔ.»

⁴⁰ -Tɛ ɛ -wɛ 'pɔpɛ -mɔ, -ɛ -bi ɛ ɔhɔɛn -mɔ, 'ɛ mu 'ɔ 'a -nagbopɔ ni ta a 'mu 'hɔɔ, 'ɛ yɛɛ 'ɔ ɔnu ɔmena a ɔmeeɛ' bu. -ɛ -bi ke- ɛ pi Pielɔ yi, ɛ wen: «ɔBi a 'yi 'liɔ 'li -wɛ, ba nu -haawɔ ni -do, a kɔ 'mu 'hɔɛn-, 'ki ba 'yi -ɔme?»

⁴¹ A 'ni 'ɔmee 'li, kɛɛ, ba da Nyɔsua, -ɛ diɔe nu, de 'bu yiɔ ni -hɔɛ bu ɔtɛɛ 'ɔ 'a mu le, 'ki ba -hɛɛ Nyɔsua a -ti le, a 'ni ɔha 'a -ti le -hɛɛ -ni. 'N yiɔe ni, -ɛ mɔ, 'aan ɔwɔ -hɔɛɔe ni diaki, 'ki a 'ni 'ɔmee 'li, a 'mu Nyɔsua da, kɛɛ, 'bu mɔ, Nyɔsua 'bu 'ye ni -hɛɛ ne 'a mu, 'a mu 'ni -do, a 'yi 'klɔ -kɔ, 'ki ba nu de a 'mu.»

⁴² Bu pu 'ki le, -ɛ -bi ɛ hlɔɔ ɔnu -mɔ le de, 'ɛ nyɛɛ Nyɔsua le, ɛ wen: «'Na 'Bai o, 'bu mɔ, ɔhɔɛn -bu, 'n kɔ ɔbu 'ye, 'bu 'yi 'liɔ 'li -wɛ, bu hlɔɔ 'mu -mɔ le, -ɛ -bi de -bu, -na ɔgbetu -hɔɛ, ɛ nɔ- -bu pa 'mu.»

⁴³ -Tɛ ɛ -wɛ -mɔ de, -ɛ -bi 'ki ɛ mu 'li ɔnu 'hɔɔ. -Tɛ ɛ -mu, -ɛ -bi 'ki ɛ yɛɛ 'ɔ ɔnu ɔmena a ɔmeeɛ' bu de, -ɛ nuɔo, ɔ 'yi 'liɔ 'li -wɛ bu pu 'yii le.

⁴⁴ ɛ nɔ- mɔ bu hlɔɔ ɔnu -mɔ le de, bu mu Nyɔsua a lenyaawɔ ni ta a de -mɔ. Win ni -do -mu', ɛ pu wen, ɛ nɔ- ɛ -pu de.

⁴⁵ -ɛ -bi ɛ ɔhɔɛn -mɔ de, 'ɛ mu 'ɔ 'a -nagbopɔ 'hɔɔ, ɛ wen: «ɔBi a

yi 'ni ɔme de, 'a -hɛ 'li ke le? Ba 'ye ke, ti 'mɔɛ yɛɛ, 'ki bu pu 'mu de'kukununyɔ -ji', 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo.

⁴⁶ Ba 'du ye', -a 'mu mu, -ɛ nuɔo, nyiblo -mu', -ɛ di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, 'ki ɛ yi 'li di.»

-Tɛ -Juukɔɛ a naanyɔ kɔ la -Yusu*

(Maki 14.43-50; Luku 22.47-53; Saan 18.3-12)

⁴⁷ Win ni 'li -Yusu wɔn, -ɛ -bi Judia, -ɛ mɔ -Yusu a -nagbopɔ* ni -pu ɔtu 'ɔ 'hɔɛn a nyiblo -bi, ɛ nyɛɛ 'ɔ ni, ɛ kɔ nyibli -hɔɔhɔɔ 'hɔɛn-. Nyibli a 'mu, ɔ 'ble ta-wɔn-tebli kɔ ti 'hɔɛn-kɔɔ le. Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɔ, kɔ -Juukɔɛ a naanyɔ -bi 'hɔɛn-, ɔ nu- lee nyibli a 'mu, 'ki bu mu -Yusu kɔ.

⁴⁸ Judia a 'mu, -ɛ di ɔnu -Yusu -ji' pu, 'ti- ɔ 'mu 'hru wɔn bi, ke- ɛ pu ɔnu yi: «Nyiblo -mu', 'n di 'wɔɛ -ni, 'n di 'wio -nyi, ɛ nɔ- ba kɔ, ɛ 'ni ɔha 'a mu -ji' ɔta.»

⁴⁹ -Tɛ ɔ nyɛɛ 'ki 'ɔ, -ɛ -bi Judia 'yɔɔ 'ɔ -Yusu 'hɔɔ bu, ɛ wen: «Tɔɔnyɔ o, 'n ye -mu ki,» 'ɛ 'wɔɛ ɔne.

⁵⁰ -ɛ -bi -Yusu wen: «'Bihɔɔn o, de -bu, -di nu mɔ, nuɔo, ɔmu mu.» -ɛ -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli -mu', Judia -gba, ɔ 'yɔɔ 'ɔ -Yusu 'hɔɔ bu, 'ɔ kɔɔɔ.

⁵¹ Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ, 'a -kɔannunyɔ -bi, ɛ ni -tuɔ ki -wɛ. Nyibehɔɔn a 'mu, ɛ nɔ- kɔ nɔɔ, -Yusu a -nagbopi -bi -ha 'li 'a 'plɛn bɔ 'kwɔli, ɛ 'bɛ 'ɔ.

⁵² -ɛ -bi -Yusu wen: «'Nyra 'li -na 'plɛn bɔ 'kwɔli, -kɔti nyibli a pɛpɛ -mu', -ɔ ni 'plɛn, -ɔ -wen, nyibli -bi di nu 'plɛn, ɔ 'mu ɔnu 'la -wɛ.

⁵³ ɔYiɔ -yi, -ɛ mɔ, 'n -wɛ 'li ɔbu lee wen 'na 'Bai ni, 'ki bu -hɛɛ wen 'mu. ɛ di ya wen 'mu lɛlenyɔ a 'miliwɔ a 'miliwɔ yi, -ɛ diɔe nu, ɔ 'mu wen 'mu ki -dii -ni.

⁵⁴ Kɛɛ, 'bu mɔ, 'bu ni 'mu le, ɛ 'wɔ yi, de -mu', ɔ 'cɔɔ la 'li Nyɔsuaɔɔɔn 'kwɔli, -ɛ kɔ -bu mu wen 'lu -mɔ, de a 'mu, ɛ 'yi 'liɔ -wɛ, bu mu wen 'lu -mɔ.»

55 -E -bi ke- -Yusu pi nyibli -mu', -u diqe klo mo yi, e wen: «Ta-won-tebli ko ti hu'en-, e no- a -ya, 'a di 'mu 'klo mo, [w]i yi -te u ni -balunyɔ a kuklo. 'Ti-, 'a -ne ti, 'n ni la 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'ni tve la nyibli -bi, kee, a 'yi la 'mu -klo.

56 -Tebli a pepe -bu, e mu 'lu -mo, -e diqe nu, -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyu* 'cru la, 'ki 'li Nyisua cruen 'kwli, e 'mu -nue -ni.» -Te -Yusu pu 'ki le, -e -bi 'a -nagbopu a pepe, u -gbeqe 'huɪ le, 'u 'gba ci le.

-Te Juukve a naanyu puu la -Yusu -bati le*

(Maki 14.53-65; Luku 22.54-55,63-71; Saan 18.13-14,19-24)

57 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi nyibli -mu', -u klo -Yusu, 'ki u gbe 'li [t]i Nyisua a -cohlunpinyu* a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Kaifu. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki Nyisua a tetetonyu, ko 'blugba a naanyu 'hu'en-, u 'kukue 'li le, -gbolugbo a -ti.

58 Pielu -mo -bi, e yi kve -Yusu [w]ien, 'ki 'li -mohlɔɔle 'kwli, 'e -he 'li 'waa [p]i le, 'u -mu -mumu, 'u nyre 'li -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu a -yaa 'kwli, 'e pa 'li. Nyisua a 'kagbau a 'yie [t]unyɔ nu 'li -we. Nyibli a 'mu, u nu- ko 'nyi Pielu ni 'li bu, -e diqe nu, e 'mu [v] ye, -te -ti a 'mu, e di 'li-wuwe nu.

59 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, -cohlunpinyu gbagbu, u ko -gbolugbo a nyibli a pepe 'hu'en-, u [m]ueqe le, 'ki bu yee -Yusu -ti, 'ye [b]u e mo hi, -e diqe nu, u 'mu [v] 'la,

60 kee, u 'yi 'li [t]i kikade [d]u 'li 'yee -ni, 'e mo [h]an-ti, -heɪpu -huɔhuɪ, 'u 'ma [a] hi 'lu ble. Bu ni 'ki 'u bu, -e -bi nyibli ni 'hu'en [p]lu 'u ni,

61 u wen: «Nyiblo -bu, e wen 'ni, e -we 'li bu 'wla Nyisua a 'kayu gbagbu ni, 'ti- bu pu [v] ni de, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli.»

62 -E -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu 'du ye', 'e 'beti -Yusu, e wen: «[B]i -ti a pepe -bu, nyibli -bu, u yi -mu -yee -ni, [y]i -ti -ko, -bu [t]u [n]u [w]on?»

63 Kee, -Yusu 'yi [t]i -ti [d]u kle -hiɪa -ni. -E -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu yi [t]i 'ni -lee -ni, e wen: «'N -hue [e] ni, -bu 'suu -ni, 'ki 'li 'Klikuninyisua a 'nyre 'kwli, 'bu mo, [n]i mo Wanyɔ -mu', Nyisua pu la le, e di la ya, ko, 'bu mo, [n]i mo Nyisua a 'Yu.»

64 -E -bi e [t]u [o] [w]on, e wen: «lin, 'mo [n]iɔ. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, kve ke 'ki mo bu, a di 'mu 'ni 'ye, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'u 'Klikuninyisua a diidekɪbɪa ki bu ni, 'mu 'li yakɔ 'kwli -hon, 'ki 'li 'nuɲmi 'kwli.»

65 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu a 'mu, e cɪcra 'a dɪonɔ wlawɔ le, yru a -ti, e wen: «E -hee Nyisua a -ti le. -A 'ni 'muɔ 'ki -hehɪnyibli [d]u le. 'Aan 'mumu, a 'win -ti, e -hla ni. A 'win ni, -te e nu Nyisua a -ti a le-hee le.

66 -Bi' a pi 'li?» -E -bi u [t]u [o] [w]on, u wen: «E mo [h]an-ti [n]iɔ, e -hee Nyisua a -ti le. 'A -ti, e ko 'kukɔ.»

67 -E -bi u -tva 'a huɔn a 'hinhren, 'ki 'u 'a yigbakla yi, ko, 'u yi [t]i ɲmli -bii -ni, 'u pu 'li [t]i 'ɲmi nuɪ' le,

68 u wen: «-Mo -mu', -e mo Wanyɔ, -mo mo winwlon-hanyɔ. 'A -ti, lee ne -a mu, nyiblo a 'di -bi -hren -mu de 'li?»

-Te Pielu pu la le, -e mo, e yi la -Yusu -yi

(Maki 14.66-72; Luku 22.56-62; Saan 18.15-18,25-27)

69 -Te -tebli a pepe a 'mu, e mi 'lu -mo, 'ki Pielu 'tɪe ni 'li -yaa a 'mu 'kwli. Bu ni 'ki 'u bu, -e -bi 'yu nyroyu [d]u, -e mo 'kayu a 'mu, 'a -kuannunyɔ -bi, e no- 'yɪa 'u [v] 'huɪ bu, e wen: «-Mo -bu, -ko -Yusu -mu', -e ko 'li Galileblugba 'kwli 'hu'en-, 'a mu -nɪne la 'huɪ.»

70 Kee, Pielu -ga ni, 'ki 'u nyibli a pepe ye', e wen: «-Ti -mu', -hle, 'ni -yru [o] li [t]i le,»

71 'e -hon 'u [v] 'huɪ, 'e mu 'li -yaa a 'mu 'a paale'. -Te e nyre 'u, -e -bi 'yu nyroyu -bi 'ye [e] ni de, 'e lee nyibli -mu', -u ni 'u, e wen: «Nyiblo -bu, a

yi 'ye, ε kɔ Nasaletɪ a -Yusu 'hɛn-,
 v nu- nɛnɛ -mɔ 'hɔɪ.»

⁷² Kεε, Pielɪ 'tɪε -gε, ε wen: «'N
 'sɔɔ nɪ, nyiblo -bɔ, -kɔtɪ a hlε, 'n 'yɪɪ
 -yi.»

⁷³ -Tε ti gbi -hi, -ε -bɪ nyibli -mɔ',
 -v nɪ 'v, v 'yɪya 'v Pielɪ 'hɔɪ bɔ, v
 wen: «E mɔ ɪhan-tɪ ɪnɪɔ, -mɔ -bɔ,
 -mɔ -Yusu a -nagbopi* ɪnɪɔ, -kɔtɪ -tε
 -nɪ 'pɔplε, ε tɔε nε -a mɔ nɪ, -ε mɔ,
 -mɔ Galilekɔeyu ɪnɪɔ.»

⁷⁴ -E -bɪ ε wen: «'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ hɪ
 nɪ nɪ, Nyɪsɔva bɔ pɔ 'mɔ 'jɾɔ yɪ. 'N
 'sɔɔ nɪ, nyiblo -bɔ, -kɔtɪ a hlε, 'n 'yɪɪ
 -yi.» Ti nɪ -do a 'mɔ 'yri, -ε -bɪ hape
 da -nyɾε nɪ.

⁷⁵ -E -bɪ -tɪ -mɔ', -Yusu lee wen
 Pielɪ, ε bi 'lɪɪ 'kwli. Kε- ε pɔɪɪ
 yɪ: «'Tɪ- hape 'mɔ -nyɾε da, -di nu
 'na -mɔ-gaawɪ nɪ ta, -ε mɔ, ɪyɪ 'mɔ
 -yi.» -Tε ε bi 'lɪɪ 'kwli, -ε -bɪ ε
 'hɪɪ 'lɪ -yaa 'kwli nɪ, 'ε -tɔa wuwe,
 'kla-wliye'yɪya a -tɪ.

27

*-Tε v gba la 'lɪ -Yusu Pilatɪ yɪ
 (Makɪ 15.1; Luku 23.1-2; Saan
 18.28-32)*

¹ -Tε -nyɾε -nyε, -ε -bɪ Nyɪsɔva a
 -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ a pεpε 'kukue
 lε, v kɔ -Juukɔε* a naanyɔ 'hɛn-, 'v
 -yraɪa, 'kɪ bɔ 'la -Yusu.

² -E -bɪ v wen: «Ba lee nε -aan
 'seyo, bɔ mɔa ɪnε, v 'mɔ 'lɪɪ
 -gɔlɔnɔma Pilatɪ -mɔ gba.» (Pilatɪ a
 'mɔ, Romakɔε a 'kɪn gbagbɔ, ε nɔ-
 ɪtu la 'vɔv gbata kɪ bɔ.)

*-Tε Judia nu la 'kɔkɔvɔ
 (Nunu-tebli 1.18-19)*

³ Judia -mɔ', -ε pɔ -Yusu 'a yraany-
 ibli -jɪ', -tε ε 'wɪn, -ε mɔ, -gbolugbo a
 nyibli -yraɪa nɪ, -ε mɔ, v di -Yusu
 'nɪ 'la, -ε -bɪ ε pɪ ɪwlɪ lε, 'kɪ 'v
 dε -mɔ', ε -nu a -ta'. 'Kla bɔ yɪɪ
 -wliye nɪ 'ye, ε nɔ- mɔ 'wliyo a
 (30) -wɔv ɪtu 'v -pu -mɔ', Nyɪsɔva a
 -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ, v kɔ 'blɔgba
 a ye'nanyɔ 'hɛn-, v -nyɪɪ, bɔ gba
 ɪnɔvɔv yɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔva a 'kagbau bɔ,

⁴ 'tɪ- bɔ lee ɪnu: «'N nu dε 'kuku,
 -tε 'n pa 'v, 'nɪ pɔ 'a mɔ nyiblo
 -bɔ -jɪ', -ε 'yɪ ɪdedede -nu, -bɔ blεε

'kɔkɔvɔ yɪ.» Kεε, v ɪtuɔ ɪwɔn, v
 wen: «-A mɔ -bɔ, -a 'yɪ 'lɪɪ -mɔ -kɔ.
 -Mɔ kɔ 'lɪɪ -mɔ.»

⁵ E nɔ- mɔ Judia bɔ -gbla 'wliye a
 'mɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔva a 'kagbau bɔ. -Tε
 ε 'hɪɪ, -ε -bɪ ε pɔ 'a dɪɔnɔ 'lulu lɔ.

⁶ -Tε Judia 'la 'kɪ 'a dɪɔnɔ, -ε -bɪ
 'wliye -mɔ', ε -gbla wen 'kɪ, Nyɪsɔva a
 -cɔhlɔnpinyɔ gbagbɪ 'tɪɪ lε, v wen:
 «E mɔ -hlɔ a 'wliye ɪnɪɔ. -Aan tete
 wen 'nɪ, -a 'nɪ 'pɔv 'lɪ 'wliyedɔ a 'mɔ
 Nyɪsɔva a 'kagbau a -drɔɔ 'kwli.»

⁷ -Tε v hla -tɪ a 'mɔ, -ε -bɪ v -yraɪa
 nɪ, 'kɪ bɔ nu 'wliye a 'mɔ, bɔ -tɔ -ci
 -mɔ', v dεε yɪnunyɔ a -ci, -ε diɪe nu,
 v 'mɔ -ci a 'mɔ 'dagbɪ a 'dabi -mɔ'
 nu.

⁸ E nɔ- kɔ -tɪ, kɔε la 'lɪ bɔ, -bɔ ye
 ti -bɔ kɪ, -ci a 'mɔ, 'v dεε ɪnε -hlɔ a
 -ci.

⁹ -Tε dε a 'mɔ, ε mu la 'lu -mɔ, -ε
 -bɪ -tɪ bɔ, Nyɪsɔva a winwɔn-hanyɔ*
 Selemi 'cɪ la, ε nɔ- mu la 'lu -mɔ.
 -Tɪ a 'mɔ, ε 'cɪ la, ε nɔ- -bɔ: «D gba
 'wliyo a -wɔv ɪtu 'v -pu -mɔ' nɪ, -ε mɔ
 'wliye -mɔ', Yisraekɔε ween la kɪ, bɔ
 'pεε la -nɪ, 'kɪ 'v 'a -ta',

¹⁰ 'v -tɔ yɪnunyɔ a -ci, ɪwɪ yɪ -tε
 Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔva nu la 'a hɪhla.»

*-Tε Pilatɪ pɪ la -Yusu -bati lε
 (Makɪ 15.2-5; Luku 23.3-5; Saan
 18.33-38)*

¹¹ -Yusu -mɔ -bɪ, 'kɪ v gba 'lɪɪ
 -gɔlɔnɔma Pilatɪ yɪ, -gɔlɔnɔma a
 'mɔ 'ε -tɔa 'a lε'betilε, ε wen: «ɪBɪ
 -mɔ mɔ -Juukɔε* a bodɪɔ?» -E -bɪ
 -Yusu wen: «ɪn, 'mɔ ɪnɪɔ.»

¹² E nɔ- mɔ Nyɪsɔva a -cɔhlɔnpinyɔ*
 gbagbɪ bɔ yeε ɪnε -tɪ -hɔɔhɔɪ, kεε,
 -Yusu 'yɪ -tɪ ɪdɔ ɪwɔn ɪtu.

¹³ -E -bɪ Pilatɪ 'betiɪe nɪ de, ε wen:
 «ɪBɪ -tɪ a pεpε -bɔ, v yɪ -mɔ 'hɔɪ lε
 'ye, ɪnɪ 'wɪnɪ lɪ?»

¹⁴ Kεε, -Yusu 'yɪ winbɔ ɪdɔ kle
 -hɪhɪa -nɪ. E mɔ dε ɪnɪɔ, 'ε kεε
 -gɔlɔnɔma Pilatɪ a ɪwɔv lε dɪakɪ.

-Juukɔε wen 'nɪ, bɔ kɔɔ 'v -Yusu
 tugbe 'yie, ε 'mɔ 'kɔ
 (Makɪ 15.6-15; Luku 23.13-25;
 Saan 18.39-19.16)*

¹⁵ 'A -nε lε'mimle, -ε mɔ Pakɪ a
 ti 'yri, -gɔlɔnɔma Pilatɪ kɔ bɔ tε

□juklapi ni -do -mu', -Juukue di -hua bu.

16 E ko la □juklapi □du. 'A 'nyre mo la Balabasi. Nyibli a pepe yi la□a ni, -e mo, e mo la -balunyoo □niwo.

17 -Te nyibli 'kukue 'ki le, 'ki 'li Pilati -mo, -e -bi Pilati a 'mu, e 'beti □nu ni, e wen: «Balabasi ko -Yusu -bu, u dee Nyisua ko Wanyoo 'huen-, nyiblo a 'di -bi a -hve □bu te bu 'li?»

18 Pilati 'bu yi 'puple le ni ni, e 'wi yi, e yi□e ni, -e mo, 'ki 'li ca 'kwli, 'ki -Juukue a nyibli gbagbi naa 'li, 'u pu□u -Yusu -ji', -e di□e nu, e 'mu□u 'la.

19 Pilati bu ni 'ki 'u -batipule', -e -bi 'a nuoba ya□a win yi, -e mo: «□ni 'nuo 'li nyiblo -mu' □dedede -mo, -e nu□o, e 'yi □dedede -nu, -bu nyre yi, -e nu□o, 'tolowo -bu, 'ki 'li yanie 'kwli, 'n 'ye □huen diaki a -ti.»

20 -Te de a 'mu, e mi 'lu -mo, -e -bi Nyisua a -cohunpinyo* gbagbi ko -Juukue a 'bu 'huen-, u lee nyibli a pepe ni, 'ki bu lee Pilati, bu te Balabasi bu, e 'mu -Yusu 'la.

21 -E -bi -gulonuma Pilati 'beti ni, e wen: «Nyibli ni 'huen -mu' 'nyi, nyiblo a 'di -bi a -hve □bu te bu 'li?» -E -bi u wen: «Balabasi!»

22 -E -bi Pilati wen: «'Bu mo, 'ni te Balabasi bu, de a 'di -bi a -hve □bu nu -Yusu -bu, u dee Wanyoo -mo 'li?» E no- mo 'waa pepe bu □tu□o □won, -e mo: «Koo 'u□u tugbe 'yie, e 'mu 'ku!»

23 -E -bi Pilati wen: «De -huan a 'di -bi e -nu, -koti 'ni kue 'u□u tugbe 'yie 'li?» Kee, u 'yee 'li win, u wen: «Koo 'u□u tugbe 'yie, e 'mu 'ku!»

24 Pilati 'ye□e ni, -e mo, e 'yi 'li□i 'li -we, bu □tu □nu □won. 'Waa -cici a lepupu bu yi kle ni -bii -ni, e no- mo bu 'du 'nie ye', bu yra □jre, 'ki 'u nyibli a pepe -mu' ye', bu -lee □nu, -e mo: «'Mo -bu, 'n 'yi□i ki wen, nyiblo -bu, 'a -hlu bu 'wle bu. 'Aan □gbetu, 'a mu -hve□e.»

25 -E -bi nyibli a pepe a 'mu, u □tu□o □won, u wen: «-A ko -aan 'yonu 'huen-, -a nyra bu, 'ki 'u 'a 'kokuu a -ta'.»

26 Bu pu 'ki le, -e -bi Pilati te Balabasi bu, 'ti- 'e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu bii -Yusu lokue. -Te u -we 'a bibie -mo, -e -bi ke- e pu 'a 'seyo a 'mu yi, e wen: «Ba gba□a, ba koo 'u□u tugbe 'yie, e 'mu 'ku!»

-Te 'seyo 'cee la -Yusu (Maki 15.16-20; Saan 19.2-3)

27 Pilati bu pu 'ki le, -e -bi 'a 'seyo gba -Yusu ni, 'ki 'li Pilati a -yaa 'kwli, -te 'waa bunule ni 'u, 'u da 'waa 'bio 'seyo a pepe.

28 -Te u nyre 'ki 'u, -e -bi u -he -Yusu wlawli, 'u pu□u wlawlu -johun,

29 ko, 'u hlaa □ne 'witiklaun le. 'Witiklaun a 'mu, e no- u □tu□o 'lu, 'u 'nyra□a kotu -ji', 'ki 'li 'a diidedabu 'kwli, 'u bla□a kwli yi bu, 'u 'cee □ne, u wen: «-Na 'wio mo, -Juukue* a bodio,»

30 'u -gble 'li□i huan 'yi le, 'u -ha□a kotu -ji', 'u pu 'u □ne 'lu le.

31 -Te u -we 'a 'caale -mo, -e -bi u -he 'ki□i wlawlu -johun a 'mu ni, 'u pu□u 'a □gbetu a wlawli, 'ti- u □ti□ □ne 'dio, 'u gbe 'li□i -tite -mu', u di 'li□i tugbe 'yie -koo -ni.

-Te u koo la 'u -Yusu tugbe 'yie, -e di□e nu, e 'mu 'ku (Maki 15.21-32; Luku 23.26-43; Saan 19.17-27)

32 -Te u yi 'ki 'dio ni □ti, -e -bi u ko nyibehian □du 'huen-, u □hnee ni. Nyibehian a 'mu, 'a 'nyre mo Simo. 'Ki e ko 'li Silenidoo 'kwli. Nyibehian a 'mu, e no- 'seyo -klo, 'u ni 'u□u ke', 'e 'ble tugbe -mu', -e ko 'yie u di 'u -Yusu 'u -koo -ni.

33 -E -bi 'ki u nyre 'u -tite -mu', u dee Golugota, -e □hen 'nyre dugba -mu', u dee 'Lukla.

34 -Te u nyre 'u, -e -bi u -hve bu -nyi□e no, -e ko -mo u pu 'li -ci kikalakui. -Te e □te□e wlon, -e -bi e 'yi 'a 'nina -hua.

35 'Ki 'u -tite a 'mu, 'ki u koo 'u□u tugbe 'yie, 'u pu 'wla, -e di□e nu, u 'mu□u 'ye, -te u di -Yusu a 'hulepu-tebli a □gigla nu.

36 'Ki u ni 'u bu, -e di□e nu, u 'mu□u 'yie □tu.

37 'Ti- 'u 'cru 'u 'plankibia ki, -ti -ko -ti u koo 'u -Yusu tugbe 'yie. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Nyiblo -bu, e no-mo -Yusu, -e mo -Juukue* a bodio.» Tugbe a 'mu, -e ko 'yie u koo 'u -Yusu, e no- ko 'lu yi u 'maa 'li 'plankibia a 'mu bu.

38 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'u -Yusu 'huu, u koo 'u -balonyu ni 'huen, 'ki 'u 'waa -ne ti 'yie, -do 'ki 'li 'a diidekibia ki, -do -bi 'ki 'li 'a kamlakibia ki.

39 -E -bi nyibli -mu', -u yi -hi, u -hepe 'yri, 'ti- 'u 'gbepe 'lu le,

40 u wen: «-Mo -bu, -e pu le, -e di la Nyisua a 'kagbau 'wla, 'ti- -e dipe pu, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli, 'bu mo, 'ni mo Nyisua a 'Yu, wa -dionu, 'mu 'u tugbe -mu' 'yie -hon, 'mu 'ti.»

41 -E -bi Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi, ko tetetonyu, ko 'bu a nyibli -bi 'huen-, -u ni 'u -we, u -hepe 'yri le -we, u wen:

42 «E wa nyibli -bi, kee, e 'yi 'li 'a dionu a wawa 'li -we. 'Bu mo, Yisraekue a bodio, bu -hon 'u tugbe -mu' 'yie, bu 'ti, -te ti ne -bu. 'Bu mo, 'bu -hon 'u tugbe 'yie, -a di pu 'u 'haan-ti, -e mo, e no- mo Wanyo.

43 E kuo Nyisua 'wlu yi. 'A -ti, Nyisua a 'mu, 'bu nu 'ne, -e -bi bu -hepe 'ne. 'Bi nyiblo -bu, e hla 'a ni, -e mo, e mo Nyisua a 'Yu 'nio.»

44 Ke- ni -do -balonyu ni 'huen-mu', u koo 'u 'waa ti 'yie le, 'ki 'u -Yusu 'huu, u ni, 'u 'cee 'ne -we.

*-Te -Yusu nu la 'kukvu
(Maki 15.33-41; Luku 23.44-49;
Saana 19.28-30)*

45 'Yru bu yi 'u 'lu a -heyri' ni nyre, -e -bi halo ka -tutu a pepe ki. Halo a 'mu, e ni 'u -nini 'e ye 'yru-hiile a ti ki.

46 -Te 'yru-hiile a ti a 'mu, e yi 'u nyre, -e -bi -Yusu 'yaa 'li win, e wen: «Eli, Eli, lama sabatani?», e 'hen 'nyre: «Nyisua o, Nyisua o, de- ko 'mo -ha 'yie -mo 'li?»

47 Nyibli -mu', -u ni -tuo ki, ke- 'waa de -bi pu: «Nyisua a winwlon-hanyo Eli e de.»

48 'Ki 'li 'nu 'nyi, e ko nyiblo -bi, 'e 'gba ci le, ti ni -do a ti 'yri, 'e 'du -sapoo ye', 'e 'nyra 'li 'lipano -mo, 'e mua 'u 'u tugbe blöblu 'lu le, 'e -nyipe -Yusu, -e dipe nu, e 'mu 'u 'na.

49 Ke- -u -bi pu, u wen: «-Ba pu 'u 'yie bu, 'bu mo, Eli 'bu di di, e 'mu 'u -hepe -ni, -a 'mu 'u 'ye.»

50 Bu ni 'ki de a 'mu -mo, -e -bi -Yusu 'gbo ni de, 'e mla -hnhlon.

51 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau -mu', -e ni 'li Jrusredio 'kwli bu, danu gbagbu -mu', -e 'be 'kayu a 'mu 'ti, 'e -ki wlon pepe, kue 'li 'a 'lu yi bu, -bu ye 'a 'hlonde ki, -tutu 'e 'hihle -ni, 'hi gbagbi 'u -kiki wlon le,

52 'dabi 'u 'ga wlon le, nyibli, -u 'ku la, 'u yi 'klo le 'hri,

53 'ti- -nyrowi ni ta 'mu -hi mo mu, -e -bi -Yusu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo, nyibli a 'mu, 'u -hon 'li 'dabi 'kwli le, 'u pa 'li Jrusredio 'kwli, -e mo Nyisua a 'dio, nyibli -huohu 'u 'ye 'nu.

54 'Ki 'u -Yusu 'hlon, 'ki Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -bi nyra 'u bu, e ko 'a 'seyo -mu', -u 'tuipe 'yie 'huen-. -Te u 'ye -tutu a 'hihlele, ko -tebli a pepe -mu', -e mi 'lu -mo 'huen-, -e -bi huannu bi 'li 'nu 'kwli, u wen: «E mo 'han-ti 'nio, nyiblo -bu, e mo la Nyisua 'Yu 'nio.»

55 Nugbi -huohu ni 'u, 'u hloo 'u -te a 'mu -mo le de gbe. -Tebli a pepe -mu', -e mi 'lu -mo, u yi 'ni 'ye. Nugbi a 'mu, u nu- yi la -Yusu 'wien le kue, kue 'li ti -mu' -ko 'yri e ni la 'li Galileblugba 'kwli, 'u yi la 'a -hepe -ni.

56 'Ki 'li 'nu 'nyi, 'ki Madala a Mari ni 'li, ko Mari -mu', -e mo Saki ko Sosti a 'dii, ko Sebede a 'yonu a 'dii.

*-Te u pu la 'li -Yusu 'dabio 'kwli
(Maki 15.42-47; Luku 23.50-56;
Saana 19.38-42)*

57 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi dekonyo 'du nyre 'u -tuo a 'mu ki. 'A 'nyre mo Sosefu. 'Ki e ko 'li Alimatedio 'kwli. Sosefu a 'mu, e mo -Yusu a -nagbopi* 'nio -we.

58 ε νο- -mu, -ε lee Pilati, 'ki bu wen, bu -ha 'u -Yusu a -plahvi tugbe 'yie, ε 'mu'v 'u -ha. -ε -bi Pilati lee ne 'a 'seyo ni, 'ki bu -nyi Sosefu -Yusu a -plahvi a 'mu, -ε di'e nu, ε 'mu'v 'u -ha.

59 -Te v -nyi'e -plahvi a 'mu, -ε -bi ε gba'a ni, 'ε 'hinhian'a -jise le,

60 'ti- 'ε gba 'li'li -tite -mu', ε di 'u'v 'tuu -ni. 'Ki 'li -tite a 'mu, 'hio gbagbu ni 'u, 'ε hlo la yra, -wen dɔgba. 'Ki 'li 'hio gbagbu a 'mu 'kwli, 'ki v 'bluu la 'li 'dabio (ti 'du a ti 'yri la, -ε 'wi la -wlukayu yi). 'Ki 'li 'dabio a 'mu 'kwli, 'ki ε pu 'li -Yusu a -plahvi, 'ti- 'ε nu 'hio 'papɔ, -ε ni 'u, -ε 'hian 'li -mɔ le, 'ε ka 'dabio a 'mu yi. -Te ε -we -mɔ, -ε -bi ε mu ni.

61 Madala a Mari, ko Mari -bi -mu' 'hven-, v ni -tuo ki, 'u 'be 'dabio 'yi, 'u ni bu.

'Seyo -mu', -v 'tui -Yusu a 'dabio 'yie

62 -Nyrowɔ -mu', -ε yi -hi, 'ti- -wuwle-nyrowɔ* 'ε yi 'u nyre. -ε -bi Nyisva a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi, ko Falisi'tumu* a nyibli 'hven-, v 'kukue le, 'u mu 'u Pilati ye',

63 v wen: «Nyibeyu o, -ti bi 'li -a mu 'kwli. ε νο- mɔ, -te hilekonyɔ -mu', ε ni la 'klo, ke- ε pi la: 'Bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrowi ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrowɔ 'kwli, 'n ko 'bu 'hri 'klo.

64 'A -ti, -a -hve'e ni, -bu lee -na 'seyo, bu 'tu 'a 'dabio a 'mu 'yie -tutu, -nyrowi ni ta bu -yre 'lu, -ε di'e nu, 'a -nagbopu* 'ni 'ha di, v 'ni 'ha 'a -plahvi 'yri, 'ti- v 'ni 'ha nyibli le -lee -ni, -ε mɔ, ε -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε 'hri 'klo. Hɔdu a 'mu, ε di ni 'klu ki, ε 'mu 'u 'a yi-hede 'u -hi.»

65 -ε -bi Pilati 'tu 'nu 'won, ε wen: «'Seyo, nu- -mu'. Ba mu, ba lee 'seyo a 'mu, bu 'tu 'dabio a 'mu 'yie, -te a ni 'a -huhva.»

66 ε νο- mɔ bu mu 'li 'dabio yi, 'hio -mu', v nu wen, 'u ka wen -Yusu a 'dabio yi, 'u 'tu'o yruule, 'u 'tu 'u 'seyo -ni wen ble, -ε di'e nu, v 'mu 'dabio 'yie 'tu. (Yruule a 'mu, v 'tu

'hio a 'mu, ε di 'nu'v 'ni -tɔɔ -ni, 'bu mɔ, nyiblo 'bu kla 'dabio a 'mu yi.)

28

-Te Nyisva -ha la -Yusu 'klo

(Maki 16.1-10; Luku 24.1-12; Saan 20.1-10)

1 -Te -Juukue* a -wuwle-nyrowɔ* a 'mu, ε -hi, 'a 'soondi a -nyragbli, Madala a Mari, ko Mari -bi -mu' 'hven-, v nu- mu -Yusu a 'dabio 'ye mɔ.

2 Ti ni -do a 'ti 'yri, -ε -bi -tutu -tua 'hilele, -ε nu'o, Nyisva a lelenyo -hɔn 'li yakɔ 'kwli, 'ε blike kvanhio -mu' le, v -nu, 'u ka -Yusu a 'dabio yi. -Te ε blike'e le, -ε -bi ε ni'li ki bu.

3 Nyisva a lelenyo a 'mu, ε yi 'ni wɔn, -wen -te yakɔ ni 'yii a pupu, 'a 'hulepu-tebli 'ple ni diaki, 'ε 'wi -nyre yi.

4 'Seyo -mu', -v 'tui 'dabio 'yie, -te v 'ye de a 'mu, -ε mi 'lu -mɔ, -ε -bi huannu -tua 'waa nunuo diaki. 'A -ti, v yi 'ni 'hile -ni, 'u bibi 'hlon le, 'ti- 'u pe 'ki 'u ble, -wen nyibli, -v 'ku.

5 -ε -bi ke- Nyisva a lelenyo pi nɔgbi -mu' yi, ε wen 'ni: «'A mu -mu', a 'ni 'pie 'li huannu. 'N yi'e ni, -ε mɔ, -Yusu -mu', v kɔɔ 'u tugbe 'yie, ε νο- a 'mve le.

6 ε 'yi 'ne- -ni, 'wi yi -te 'a 'gbetu, ε nu la 'a 'hila, Nyisva -ha 'li'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε -ha'a 'klo. Ba 'de, ba 'ye -tite, ε pe mɔ mɔ bu.

7 'A -ti, ba 'kika -ni, ba lee ne 'a -nagbopu*, -ε mɔ, Nyisva -ha 'li'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε -ha'a 'klo. -Yusu a 'mu, ε νο- di 'hru 'nyee -ni, ε 'mu 'a mu -ple, 'ki 'li Galilebugba 'kwli. 'Ki a di 'li'li bu -yee -ni. -Ti 'n ko 'bu lee wen 'a mu, ε νο- 'ni.»

8 -Te v 'win -ti a 'mu, -ε -bi v 'kika ni, 'u -hɔn 'li 'dabio yi. Huannu yi wen 'nu ni ni, ko, dɔdu yi wen 'nu ni ni, 'u 'gba ci le, -ε di'e nu, de -mu', -ε mu 'lu -mɔ, v 'mu'v -mɔ le na -tee, 'ki 'u -Yusu a -nagbopu ye'.

9 Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, -Yusu di 'nu ye' 'be mɔ, ε wen: «'Aan 'wio,» v nu- -mɔ -bi, -te v 'ye'e, 'u 'yia 'u'v 'hu bu, 'u bla'a

kwli yi bu, 'u klo 'a bui, 'u -tva 'a -ti a 'yi'buale.

¹⁰ -ε -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «A 'ni 'pie 'li huannu. Ba mu, ba lee 'na -nagbopu, bu mu 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki u di 'li 'mu bu -yεε -ni.»

'Seyo -mu', -u □tui la -Yusu a 'dabio 'yie, u nu la hi

¹¹ -Te nuabi a 'mu, u mi 'ki 'li -Yusu a -nagbopu* -mo, -ε -bi 'seyo -mu', -u □tui -Yusu a 'dabio 'yie, 'waa nyibli -bi 'ya 'diu, 'u lee Nyisba a -cohlonpinyu* a nyibli gbagbi -tebli a pepe -mu', -ε mu 'lu -mo.

¹² -Te u 'win, -ε -bi u ko 'blu a nyibli 'huen-, u 'kukue le, -ε di□e nu, u 'mu -ti a 'mu le -pupu -ni. -Te u pupu 'ki□i' le, -ε -bi u wen□ε ki, 'ki bu -ha 'li 'wli -huohui, bu -nyi□e 'seyo a 'mu. -Te u -nyi 'ki □nu□u,

¹³ -ε -bi ke- u pi □nu yi, u wen: «Ke- ba pu: -A ni ηmena', -Yusu a -nagbopu 'u di 'to, 'u 'yri 'a -plahu.»

¹⁴ Ke- u pi de: «'Bu mo, -gulunuma 'bu 'win, -a di 'a kle-hihiale 'ni yi, -ε di□e nu, a 'ni □ha 'kla-wliye'yia 'ye,»

¹⁵ 'seyo 'u gba 'wliye a 'mu, de -mu', 'blu a nyibli pu le bu nu, 'u nu□o. ε no- nu□o, -hon 'u -nyrowo a 'mu 'yie, -bu ye -nyrowo -bu ki, -ti a 'mu, 'ε 'heen bu, 'ki 'li -Juukue* 'nyi.

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu yi (Maki 16.14-18; Luku 24.36-49; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)*

¹⁶ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'u -do -mu', u mu ni, 'ki 'li Galileblugba 'kwli, dugba -mu', -Yusu too la □nu, ε no- u 'ya 'li 'lu.

¹⁷ 'Ki dugba a 'mu 'lu, 'ki ε 'hru 'li □nu yi. -Te u 'ye□e, ε no- mo bu bla□a kwli yi bu, bu 'bua ne 'a -ti 'yi. Kee, 'ki 'u -tite a 'mu, 'ki nyibli -bi ni 'u, 'u 'ye ni pu□u □haan-ti', -ε mo, -Yusu □ni, -ε 'hru □nu yi.

¹⁸ ε no- mo -Yusu bu 'yia 'u □nu 'hu bu, ε wen: «Kue 'li yakō 'kwli bu, -bu ye -tutu ki, 'kl a pepe, 'n ni, 'ni koo ne 'a -ne □dedede win ki, Nyisba, no- -nyi 'mo□o.

¹⁹ Ba mu 'li dakō a pepe -mo, -u ni 'ne- 'klo ki, ba nu□o, bu -he 'na -nagbopu. Ba pu □nu 'nie 'lu le, 'ki 'li -aan 'Ba Nyisba, ko 'a 'Yu, ko 'a -Hihiu* a 'nyre 'kwli.

²⁰ Ba too □nu, 'ki bu □tuu 'u -ti a pepe -mu', 'n lee ne 'a mu, ba nu. Ba ko 'a yiyie, -ε mo, 'ki 'n di 'u 'a mu 'hu ni, 'a -ne -nyrowo, ε 'mu□u gba -gbagba, 'klo 'mu 'u -wlu -hon.»

-Yusu a -ti, -te
MAKI
-mɔ -bi, ε nu la 'a 'cɪcru

-Te Saan Batisi hle la Nyɪsɪva a -ti, kɔ, -te ε pi la nyibli 'nie 'lu le (Matie 3.1-12; Luku 3.1-18; Saan 1.19-28)

¹ Nyɪsɪva a ɔhaanwin, ε nɔ- 'cru 'ne- 'cɪɛn -bu 'kwli. Nyɪsɪva a win a 'mu, 'a 'Yu a -ti, ε ne -mɔ le. 'A 'Yu a 'mu, 'a 'nyre mɔ -Yusu 'Kɪsɔ.

² Ti ɔɔɔ a ti 'yri, (-te v 'te 'ye la -Yusu ni kɔɛ,) ε kɔ la Nyɪsɪva a winwɔn-hanyɔ* ɔɔɔ. 'A 'nyre mɔ la Esai. -Yusu kɔ nyiblo ɔɔɔ 'hɔɛn-, -ε mɔ Saan Batisi, v nɔ- kɔ -ti Esai a 'mu, ε 'cru la 'li Nyɪsɪvacɪɛn 'kwli. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu:

«Nyɪsɪva wen 'ni:

'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,

'ki 'v 'na -kɔan a -ta',

ε 'mu mu, ε 'mu -na 'hru yi kla,

'ti- ɔɔɔ 'li nyre.

ε 'wi yi, nyiblo a 'mu,

ε di kla nyibli a ɔɔɔ yi ye,

'ti- ɔɔɔ 'li nyre.»

³ 'Kɪ 'li 'cɪɛn a 'mu 'kwli, v 'cru la -ti -bi. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu:

«Nyɪsɪva wen 'ni:

Nyiblo a 'mu, -te -mu', 'dɔ bii 'li yi,

'ki ε di 'li 'ti.

'Bɔ mɔ, 'bɔ yi ni hle, ε di 'yaa 'li win,

ε 'mu le pu:

'Hru -bu, Kɔkɔnyɔ di na,

ba 'sii ɔɔɔ yi,

'ti- Kɔkɔnyɔ a 'mu, ε 'mu di.

ε 'wi yi, 'aan 'kɔ bɔ 'sii 'v yi,

-ε di ɔɔɔ nu, a 'mu -mɔ -we,

'ti- Kɔkɔnyɔ 'mu di.»

⁴ -Te Esai a 'mu, ε nu la 'a hɪhla, ke-nyiblo a 'mu, ε nu naale. ε nɔ- mɔ Saan Batisi. Saan a 'mu, -te -mu', 'dɔ bii la 'li yi, 'ki ε 'ti la 'li, nyibli 'v mi la 'li ɔɔɔ -mɔ. 'Bɔ yi ni hle, ε 'yεε 'li win, 'a win 'ε yi -tebli 'nyi le -gbe, ε wen: «Ba yru ɔɔɔ, 'ki 'li 'aan ɔɔɔ ki, -ε mɔ, a ni yɪnyre-tebli, 'ki 'v Nyɪsɪva ye'. Ba hie 'v yɪnyre-tebli a 'mu bɔ, ba -nyi 'aan 'kɔ a pepe Nyɪsɪva, Nyɪsɪva 'mu

'aan yɪnyre-tebli 'wɔwla -ni, 'mu 'a mu 'nie 'lu pu.»

⁵ Nyibli -hɔɔhɔ -mu', -v 'ti 'li Sudeblɔgba 'kwli, kɔ 'dɔ -mu', -ε mɔ Jrusɛ, ke- v ni la, 'v mi la 'v ɔɔ ye', v 'mu 'a win 'wɔn, 'v yi la 'waa yɪnyre-tebli ye -weɛn -ni, 'ki 'v nyibli ye', 'ti-, Saan, 'ε pi la ɔɔɔ 'nie 'lu le, 'ki 'li 'nie gbagbɔ -mu', -ε kɔ 'nyre mɔ Sudan -mɔ.

⁶ Saan a dɔɔɔ a wlawɔ, ε pi la, ε 'yi la dekɔnyɔ a wlawɔ yi 'wi. U nu la ɔɔɔɔ-so* a -pupui, 'v hla la ɔɔɔ, 'ε neε la ɔɔɔ mɔmakɔ a 'betiye ki. 'A didide, ε yi la di, ε nɔ- mɔ 'kolio kɔ dɔnyra. (Saan mɔ la Nyɪsɪva a winwɔn-hanyɔ. ε 'wi yi, -te -mu', 'a 'bio Nyɪsɪva a winwɔn-hanyɔ -mu', v ni la 'mu, yi-he-nyre a ti 'yri, ke-Saan a 'mu, ε ni la 'mu -we.)

⁷ Ke- ε pi la nyibli -mu', -v ni la 'v yi, -ε mɔ: «Nyiblo ɔɔɔ di 'ni di. Nɔ- di 'v 'mu ke' kɔɛ. Nɔ- di 'kɪ kɪ ni, ε 'mu 'v 'mu -hi, 'ki 'li Nyɪsɪva a 'nyre 'kwli. 'Mɔ -bu, 'n 'yi nyiblo ɔɔɔ 'pa-, 'ki ɔɔɔ di ɔɔɔ -heε -ni, 'ki 'v 'a -ne -kɔandε ɔɔɔ a -ta'.

⁸ 'Mɔ -bi, 'nie 'n pi 'a mu 'lu le, keε, ε nɔ- -mɔ -bi, Nyɪsɪva a -Hihiu*, ε nɔ- ε di 'a mu -nyi.»

Saan, ε nɔ- pu la -Yusu 'nie 'lu (Matie 3.13-4.11; Luku 3.21-22; 4.1-13)

⁹ -Nyɔwɔ ɔɔɔ, -Yusu -hɔn la 'li 'dɔ -mu', -ε mɔ Nasaleti, 'ki 'li Galileblɔgba 'kwli, 'ε mu 'li Saan -mɔ, Saan 'ε pu ɔɔɔ 'nie 'lu, 'ki 'li 'nie gbagbɔ -mu', -ε kɔ 'nyre mɔ Sudan -mɔ.

¹⁰ -Te ε yi 'li 'nie -mɔ ni -hɔɛn, -ε -bi ε 'ye yakɔ, 'ε -ki wɔn, Nyɪsɪva a -Hihiu* 'ε ɔɔɔ 'v ɔɔɔ 'lu, ɔɔɔ yi, -te -hungbe 'ye ni ɔɔɔ 'v ɔɔɔ 'lu,

¹¹ kɔ, 'v 'wɔn Nyɪsɪva a win, 'ε -hɔn 'li yakɔ 'kwli. Ke- win a 'mu, ε pi: «-Mɔ mɔ 'na 'Yu ni -do, 'n nɔɛ -ni -teε. -Nie 'mu dɔɔɔ.»

¹² Ti ni -do a ti 'yri, -te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki Nyɪsɪva a -Hihiu gba 'li -Yusu -te -mu', 'dɔ bii 'li yi.

¹³ -Te a 'mu, ε -hii 'li -nyɔwɔ a -wɔ ni 'hɔɛn, 'ki 'li mamɔ 'nyi. Ti a 'mu

'yri, 'ki 'kuo -hɔɪn* a nyiblo gbagbu, -ε kɔ 'nyre -mɔ Satan, ε mu la 'vɔvɔ lɛ ɔtɛɛ mɔ, -ε diɔe nu, -Yusu 'mɔ -ti 'wla, 'ki 'v 'a 'Baɪ Nyɪsua ye', kɛɛ, ε 'yɪ -ti 'wla, Nyɪsua 'ε tɛ 'a lɛlenyɔ bu, 'v -tua 'a -hɛɛɛ.

*-Tɛ -Yusu da la 'pɔpanyibli ni -hɛn, 'ki bu -hɛ 'a -nagbopu**

(Matie 4.12-22; Luku 4.14-15; 5.1-11)

14 Ʋ ni 'v bu -nɪnɪ, -ε -bɪ Saan Batisɪ -nɪ wɛn, v pɔvɔvɔ ɔjɪ'. -Tɛ v pɔ 'kɪɔɪ ɔjɪ', -ε -bɪ 'kɪ -Yusu mu 'lɪ Galileblɔgba 'kwli, 'ε nɛ Nyɪsua a win -mɔ lɛ.

15 Kɛ- ε pɪ: «Ti -mɔ' -kɔ 'yri Nyɪsua di 'v nyibli a pɛpɛ win kɪ -kɔɔ -nɪ, ε 'mɔɛ yɛ. 'A -ti, ba yruɔɔ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwli kɪ, -ε mɔ, a nu yɪnyre-tɛbli, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Ba hie 'v yɪnyre-tɛbli a 'mɔ bu, ba -nyɪ 'aan 'kɔ a pɛpɛ Nyɪsua, kɔ, ba kuo Nyɪsua a win ɔwli yɪ.»

16 -Nyɔwɔ ɔdɔ, -ε -bɪ -Yusu mu 'lɪ Galileblɔgba a 'yru wien. Bu yɪ 'kɪ 'yru wien lɛ ni 'yɛɛ -nɪ, -ε -bɪ ε yɛ la 'v 'pɔpanyibli ni 'hɛn ɔdɔ bu. 'Waa 'nyre mɔ Simɔ (-ε mɔ Piɛli) kɔ 'a 'dɪayɪ Adre. 'Kɪ v ni 'lɪ 'waa 'blagbɪ 'kwli, 'v pɪ 'waa -tati.

17 'Pɔpanyibli ni 'hɛn a 'mɔ, ε yɛɛ 'v bu, kɛ- ε pɪ ɔnɔ yɪ, ε wɛn: «Ba di 'lɪ, a 'mɔ 'mɔ ɔwien lɛ kɔɛ, a 'mɔ 'na -nagbopu -hɛ. 'N diɔe 'nɪ nu, a 'mɔ -tonyibli lɛ 'kukue -nɪ. ε 'wɪ yɪ, -tɛ a ni, 'a pɪ -tati, 'a yɪ -hrin lɛ 'kukue -nɪ, kɛ- ba nu, ba 'kukue -tonyibli lɛ, v 'mɔ 'na -nagbopu -hɛ -wɛ.»

18 -Tɛ ε lee 'kɪ ɔnɔ -ti a 'mɔ, -ε -bɪ ti ni -do a ti 'yri, v hie 'v 'waa -tati bu, 'v -tua 'a ɔwienlɛkɔkɔɛ.

19 Bu 'yɪya 'v ye' bu dɛ gbe, -ε -bɪ ε yɛɛ 'v 'pɔpanyibli -bɪ bu. 'Pɔpanyibli a 'mɔ, v nɔ- mɔ Saki kɔ Saan kɔ 'waa 'baɪ Sebede, kɔ 'waa 'baɪ a -kɔannunyibli, 'v ni 'lɪ 'waa 'blagbɪ 'kwli, 'v yɪ 'waa -tati ɔhɛntɪ -nɪ.

20 -Tɛ ε yɛɛ 'v 'dɪayɪnɔ ni 'hɛn a 'mɔ bu, -ε -bɪ ε da ɔnɔ ni, 'kɪ bu -hɛ 'a -nagbopu, ti ni -do a ti 'yri, 'v hie 'v 'waa 'baɪ, kɔ 'a -kɔannunyibli

'hɛn- 'blagbɪ 'kwli bu, 'v -tua -Yusu a ɔwienlɛkɔkɔɛ.

-Tɛ -Yusu bla la 'ku -hɔn lɛ (Luku 4.31-37)*

21 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɛn-, v mu 'lɪ 'dɪɔ -mɔ', -ε mɔ Kapɛnɔɔ 'kwli. -Tɛ -Juukɔɛ* a -wuwle-nyɔwɔ* nyre 'v, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hɛn-, v pa 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu,

22 'ε bi 'v, 'ε -tua ɔnɔ Nyɪsua a -ti a tɔɔɛ. Nyibli -mɔ', -v ni la 'v, ε mɔ 'waa ɔwliɛkɛɛɛɛ, 'kɪ -Yusu bu di tɔɔɛ lɛ nu. ε 'nɪ -tɔɔɔ lɪ, ɔwɪ yɪ -tɛ -mɔ' -Juukɔɛ a tetɛɔnyɔ ni tɔɔɛ, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kɪ 'kwli, 'kɪ ε tɔɛ 'lɪ.

23 ε kɔ nyɪbɛhɪan ɔdɔ. ε nɔ- 'ku -hɔn ni 'v ke'. 'Kɪ ε ni 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu -wɛ. Ti ni -do a 'mɔ 'yri, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kayu ni -do a 'mɔ bu, ε 'yɛɛ 'lɪ win,

24 'ε pɪ lɛ: «Nasaletɪ a -Yusu, -ha -a mɔ mɛ lɛ, ɔnɪ 'bie 'lɪ -aan -ti 'nyɪ. -Di ni, ɔmɔ -a mɔ bu -wɛ. 'N yɪɔe ni, nyiblo a 'dɪ -bɪ -pa 'mɔ. -Mɔ mɔ Nyɪsua a 'Yu, -mɔ ε lee 'nɛ-.»

25 Bu pɔ 'kɪ lɛ, -ε -bɪ -Yusu ɔmaa 'ku -hɔn a 'mɔ 'yɪ, ε wɛn: «Ma wien, 'tɪ- -hɔn 'v nyiblo -bu ke'!»

26 -ε -bɪ 'ku -hɔn a 'mɔ, ε ɔgbapɔ nyiblo a 'mɔ lɛ, 'ε pɔ -cici lɛ, 'tɪ- 'ε -hɔn 'vɔvɔ ke', 'ε -mu.

27 ε kɛɛ nyibli a 'mɔ, -v ni 'v ɔwli lɛ, 'v yɪ wɔn lɛ 'pɔpɛ -nɪ, 'kɪ 'v dɛ -mɔ', -ε mu 'lu -mɔ a -ta', v wɛn: «Dɛ a 'mɔ, ε mɔ dɛ ɔnɔɔ. Tɔɔɛ yɛayɪv -bɪ ε -ya, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kɪ 'kwli. ε yɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kɪ 'kwli ni -tɔɛ -nɪ, 'ε kɔɔ 'kuo -hɔn win kɪ, 'tɪ- 'kuo -hɔn a 'mɔ, v ɔtui 'vɔvɔ.»

28 Dɛ a 'mɔ, 'a -ti, -Yusu a 'nyre 'ε 'hɛn Galileblɔgba a pɛpɛ kɪ bu.

-Tɛ -Yusu nuɔ, nyibli -hɔhɔɪ a 'kɔɛ 'ε -wɛ

(Matie 8.14-17; Luku 4.38-41)

29 -Tɛ v -hɔn 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu, -ε -bɪ v mu 'lɪ Simɔ (Piɛli) kɔ Adre 'hɛn- a -tɛ, Saan kɔ Saki 'hɛn-, 'v kɔɛ ɔnɔ ɔwien.

30 'Kɪ 'lɪ 'kayu a 'mɔ bu, 'kɪ v yɛɛ 'lɪ Simɔ a 'mɔ a 'dɔɔ- bu, 'a 'hɔɪ 'ε yɪ

hren, 'e pe bu. -Te v nyre 'li 'kayu bu, -e -bi v lee -Yusu ni, -e mo, Simo a 'doo- a 'hvi hren ni,

31 -Yusu 'e 'yia 'v v 'hvi bu, 'e klo 'a dabu bu, 'e 'duo ye'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi Simo a 'doo- a 'hvi 'kee ni, 'e bi 'v, 'e pi 'waa diide.

32 -Winseke, -te -wuwle-nyrowo* -we 'li, -e -bi nyibli a pepe -mu', -v ko kklanyibli, ko -v -bi, 'kuo -hvin* ni 'v ke' le, 'ki v gba 'li nu -Yusu -mo,

33 'doo a nyibli -huhvi, 'v gbee 'v 'kayu a 'mu a huan.yi,

34 -Yusu 'e nuo, nyibli a 'mu, 'waa 'kue a gblegble 'e -we, 'e bla 'kuo -hvin le -we, 'e lee 'kuo -hvin a 'mu, -e mo, v 'ni 'pov 'li win, -e nuo, 'kuo -hvin a 'mu, v yi -Yusu ni.

-Te -Yusu ne la Galileblugba 'kwli le

(Luku 4.42-44)

35 -Nyragbi, halo ni -tutu kle, -Yusu 'e 'du ye', 'e mu 'li -tite -mu', 'du bii 'li yi, 'e yi 'li Nyisua -mo -hlee -ni.

36 -E -bi Simo ko a 'bio 'hven-, v muo le muo mo.

37 -Te v ye e ki, -e -bi v wen: «-Mo nyibli a pepe mu le.»

38 -E -bi e wen: «-Ba mu 'li -te -bi, -ba mu 'li 'du -bi -bu, -v glaa 'li -a mu ki, 'mu 'li Nyisua a -ti -too -ni -we. E no- ko -ti Nyisua 'e ya 'ne- 'mu -tutu ki.»

39 -Yusu 'e bi Galileblugba a pepe ki, 'e ne Nyisua a 'kayo ble, 'e tve Nyisua a -ti, ko, 'e ble 'kuo -hvin* le -we.

-Te -Yusu nu laa, hrannunyo a 'kue 'e -we la

(Matie 8.1-4; Luku 5.12-16)

40 -Nyrwo du, -e -bi hrannunyo du, e no- mu la 'li -Yusu -mo, 'e bla a kwli yi, e wen: «'N nyaa -mu le, nuo, 'na 'kue bu -we.»

41 -E -bi 'a nyat -tua la -Yusu a nunuo, 'e -hren laa le, e wen: «'N -hue e ni, 'ki -na 'kue bu -we.»

42 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'kue -we ni,

43 -Yusu 'e ti e -tee, e wen: «-We 'li -bu mu 'ki ni.

44 Nu 'lee 'li nyiblo du, kee, mu -bu too -dionv Nyisua a -cohlunpinyo* yi, e 'mu v 'ye, -e mo, -na 'kue -we ni. 'A -ti, gba -tebli -mu', v ni, 'v yi -cohlun pi, 'ki 'v Nyisua ye', -te Nyisua a winwlon-hanyo* Moise, e nu la 'a hihla, ti -hi la a ti 'yri, -e di e nu, nyibli a pepe 'mu v yi, -e mo, -na 'kue -we ni!» -E -bi e -hon 'v v 'hvi ni, 'e -mu.

45 Kee, -te e -mu, -e -bi e -tua 'a -molenna, 'ki 'v nyibli ye', -te a 'kue nu -wowe, -ti a 'mu, 'e 'heen 'blugba ki bu. -Tebli a 'mu, 'a -ti, -Yusu 'yi 'li 'li -we bu 'ya 'doo du 'kwli, 'e bii yi. Nyibli, v nu- -hven 'ki -tebli 'nyi le, 'v mi 'li -mo.

2

-Te -Yusu nu laa, le-yiyrenyo a 'kue 'e -we la

(Matie 9.1-8; Luku 5.17-26)

1 -Nyrwo gbi bu -hi, -e -bi -Yusu huan -mo, 'e di 'li 'doo -mu', -e mo Kapena 'kwli. -Te nyibli 'win, -e mo, -Yusu huan -mo,

2 -E -bi 'waa -huhvi mu 'li -mo. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'kayu -mu', e ni 'li bu, e 'yii 'li ni, 'ki 'v nyibli -mo', -v muo 'ye mo, e mo 'hru 'yi 'v huan.yi -ni, nyibli a -ti. 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki -Juukue* a tetetonyo -bi ni 'li. Nyibli a pepe a 'mu, -v ni -tuo a 'mu ki, v nu- -Yusu tve Nyisua a -ti.

3 -E -bi nyibli -bi, v nu- mi 'li -Yusu -mo. 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nyibli ni -hen ni 'li, 'v 'ble -hanmaki. -Hanmaki a 'mu, e no- ko 'kwli, v pia 'li le-yiyrenyo bu, 'v gbe e -Yusu yi.

4 Bu nyre 'li 'kayu a 'mu ye', 'hru 'yi -te -ni, 'ki 'v nyibli a -huhv a -ta'. -Te bu di nu, v 'mu 'v 'waa -ne le-yiyrenyo -Yusu 'hvi -nyree -ni, v 'yi -yi. E no- mo bu 'ya 'li 'kayu ki, bu -ha 'li 'hoo, 'kayu a 'mu ki. -Te -Yusu tuu 'v 'yie bu -tee, 'ki v tuu 'v le-yiyrenyo a 'mu, -Yusu 'mu v nu, 'a 'kue 'mu -we.

5 -Te -Yusu 'ye e, -e mo, nyibli a 'mu, v kuo ne wlv yi, -e mo, e -we 'li bu nuo ni, le-yiyrenyo a 'mu, 'a 'kue bu -we ni, e wen: «'Na

'yu, -tebli -bu, -nu, -ε nyre yi, 'ki 'u Nyisva ye', ε 'wɔwɛ ke ni.»

6 -ε -bi tetetɔnyɔ -mu', -u ni 'u, u 'pɔplɛ ɛ, 'ki 'li 'waa dɔɔnɔ a ɔwli ki, u wen:

7 «Dɛ -bu, -Yusu -bu, ε ni, ε 'wɔ yi, Nyisva a -ti ε yi ɛ -hɛɛ -ni, 'ε ni 'pɔplɛ ɛ. 'Ti- ε wen 'ni, ε mɔ Nyisva ɔniɔ. Nyisva ni -do, ε nɔ- -wɛ 'li -bu 'wɔwla nyiblo a dɛ 'kuku.»

8 Dɛ a 'mu, u nɛɛ ɔwli klɛ, -Yusu yruɔ ni, -ε -bi ε wen: «Dɛ- kɔ ɔwliɔ -bu a nɛɛ 'ki ɛ 'li? A 'yi wen yi -blɛɛ -ni, ba naa wen ɔwliɔ a 'mu ɛ.

9 'Aan ɔwli wen 'ni, 'n 'yi 'liɔ 'li -wɛ, ɔbu lee nyiblo -bu, -ε mɔ, 'a dɛ 'kuku 'wɔwɛ ni, ε kɔ, 'aan ɔwli wen 'ni, 'n 'yi 'liɔ 'li -wɛ, ɔbu lee ɔnɛ, -ε mɔ, bu 'du ye', bu 'du 'a -hanmaki ye', bu na.

10 Kɛɛ, ba yiɔ, -ε mɔ, 'mɔ -mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'ti- 'mɔ -mɔ Nyisva a 'Yu, ε lee 'nɛ- -tɔtɔ ki. Nyisva a ɔgbɛtɔ, ε nɔ- -nyi 'mu 'kli, 'ki ɔbu 'wɔwla -tonyibli a dɛ 'kuku, 'ki 'nɛ- -tɔtɔ ki, 'ε -nyi 'mu 'kli -wɛ, 'ki ɔbu nuɔ, -tonyibli a 'kɛɛ bu -wɛ. 'A -ti, nyiblo -bu, u -ya, 'n kɔ ɔbu nuɔ, 'a 'kɛɛ 'mu -wɛ, -ε diɔ nu, a 'muɔ ɛ yru, -ε mɔ, -ti -bu, 'n lee wen 'a mu, ε mɔ ɔhan-ti ɔniɔ.»

11 -ε -bi ε ɔhian -mɔ de, 'ε -tɔa 'li ɛ-yiyrenyɔ a 'mu, 'a -mɔhleɛ, ε wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye', 'du -na -hanmaki ye', -bu -mu 'li -na 'kayu bu, -na 'kɛɛ -wɛ ni.»

12 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'du ye', 'ε 'du 'a -hanmaki ye', nyibli yi 'uɔ -mɔ ɛ ni tɛ, 'ε 'hri, 'ε -mu. -ε -bi, ε kɛɛ nyibli a 'mu, -u ni 'u, 'waa ɔwli ɛ, 'u pi Nyisva 'nyre ɛ, u wen: «-A 'yi -huanɔ a ni 'ye.»

*-Tɛ -Yusu le la Lefi, 'ki bu -hɛ la 'a -nagbopi**

(Matie 9.9-13; Luku 5.27-32)

13 Ti gbi bu -hi, -ε -bi -Yusu mu 'li Galilebɔgba a 'yru wien de, nyibli -huɔhuɔ 'u mi 'liɔ 'huɔ, 'ε tɔɛ ɔnu Nyisva a -ti.

14 Bu yi 'yru wien ɛ ni 'yɛɛ -ni, -ε -bi ε yɛɛ 'u nyibɛhian ɔdu bu. 'A

'nyre mɔ Lefi, -ε mɔ Alɔfe a 'yu. Lefi a 'mu, ε mɔ la 'blɔwli'tinyɔ ɔniɔ. 'Ki ε ni 'li 'blɔwli'tule' bu. (Kɛɛ, nyibli 'ni -huaɔa li 'blɔwli'tinyɔ, -ε nuɔ, u yi di 'yiyriwli.) -ε -bi, kɛ- -Yusu pi Lefi a 'mu yi: «Kɔɛ 'mu ɔwien ɛ, ɔmu 'na -nagbopi -hɛ!» -ε -bi Lefi 'du ye', 'ε kɛɛɔ ɔwien,

15 Lefi a 'mu, ε nɔ- da -Yusu kɔ 'a -nagbopɔ ni 'hɔɛn- dididɛ -mɔ, 'ε da 'a 'bio 'blɔwli'tinyɔ -bi, kɔ hiapɔnyibli -bi -wɛ, -u kɔ 'klo, -ε 'yi 'u yi 'sii -ni, -ε diɔ nu, u 'mu dɛ di. Nyibliɔ a 'mu, -u kɔ 'klo, -ε 'yi 'u yi 'sii -ni, u nu- kɔ kasi, -u yi -Yusu ɔwien ɛ kɛɛ.

16 Bu ni 'ki 'u dɛdiile', -ε -bi -Juukɛ* kɔ tetetɔnyɔ kɔ Falisiɔtumu* a nyibli 'hɔɛn-, u 'yeɔ ni, -ε mɔ, -Yusu kɔ nyibliɔ a 'mu 'hɔɛn-, -u kɔ 'klo ɔyi 'u yi 'sii -ni, u nu- ni 'u dɛdi-tuo ni -do ki. -ε -bi u lee -Yusu a -nagbopɔ ni, u wen: «Dɛ- nu 'kiɔ, -Yusu kɔ 'blɔwli'tinyɔ, kɔ nyibliɔ -bu, -u kɔ 'klo ɔyi 'u yi 'sii -ni 'hɔɛn-, 'u ni 'u dɛdihu ni -do ki 'li? ε 'yi wen yi -blɛɛ -ni, bu nu wen dɛ a 'mu.»

17 -Yusu bu 'wɔn -ti a 'mu, ε nɔ- mɔ bu pu ɛ: «Nyiblo -bu, -ε kɔ 'huɔ -nu -tɛɛ, ε 'ni ɔmuɔɔ li -dɔtɔ a 'yiye ɛ, kɛɛ, nyiblo -bu, -ε kɔ 'huɔ -hɛn, ε nɔ- ɔmuɛ -dɔtɔ a 'yiye ɛ. 'N 'yi -di, 'ki 'u nyibli -bu, -u pu ɛ, -ε mɔ, 'waa 'klo 'sii 'u yi a -ta', kɛɛ, nyibli -bu, -u yiɔ, -ε mɔ, 'waa 'klo 'yi 'u yi 'sii -ni, u nu- kɔ -ti 'ni -di, 'mu ɔnu -lee -ni, -ε mɔ, 'waa dɛ 'kuku -mu', u ni, bu hie 'uɔ bu, bu -nyi 'waa 'klo a pɛpɛ Nyisva.»

Nyisva lee 'nɛ- -Yusu -tɔtɔ ki ni, 'ε ya 'klo yrayɔ, -ε kɔ 'klo 'ka 'hɔɛn-, -ε 'yi dɛ ni -do 'pa-

(Matie 9.14-17; Luku 5.33-39)

18 -Nyɔwɔ ɔdu, Saan Batisi -ε pi nyibli 'nie 'lu ɛ, 'a -nagbopɔ kɔ Falisiɔtumu* a nyibli 'hɔɛn-, u nu- yi ɔci*, ɔwɔ yi, -tɛ 'waa tete ni 'a hihla, nyibli ɔdu 'u mu 'li -Yusu -mɔ, 'u muɔ 'beti mɔ, u wen: «Dɛ- nu 'kiɔ, Saan a -nagbopɔ kɔ Falisiɔtumu a nyibli 'hɔɛn- 'u yi ɔci, 'ti- -mɔ -bi, -na -nagbopɔ* 'ye ni ɔci 'li?»

19 -E -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «Nyibeyu -bu, -ε pwe 'bli, 'a 'bio -mu', ε de 'blipadiide ki, 'bu mu 'blipadiide a 'mu, 'a -tuo ki, a 'bio a 'mu, υ 'ni □ci□e li. E 'wi yi, 'bli a pupa mo dɔdɔde □niɔ. 'A -ti, υ 'yi □cicie -kɔ, ti ni -tie -mu', 'blipanyɔ di 'li □nu 'nyi -hii -ni. De ni -do a 'mu, ε nɔ- □niɔ. Dɔdɔ a -ti, ti ni -tie -bu, 'n di 'ne- □nu 'hvi -hii -ni, 'na -nagbopu 'ni □ci□e ni.

20 Kεε, ε di kɔ ti, -ε di 'u nyre, υ 'mu 'li 'mu 'na -nagbopu 'nyi -ha. Ti a 'mu 'yri, 'ki υ di 'u □cii -ni.

21 -A 'blikue wen 'ni: Nyiblo 'ni 'du□o li dakɔbia yrayru ye', ε 'ni -ma□a da'ka a 'huɔ. 'Bu mo, 'bu nu danu yrayru a 'kɔbia, 'bu -ma da'ka, ti -kɔ 'yri υ di 'u□u -yaa -ni, -ε -bi danu yrayru a 'mu, ε kɔ bu 'yɔya -mɔ. 'Bu 'yɔya -mɔ, dayrayru a 'mu, ε kɔ bu cra da'ka a 'mu, 'a 'huɔ 'ka a 'mu, ε 'mu 'yri le 'bua -tεε.

22 Mo, yonɔ yrayru, -ε 'plui, nyiblo 'ni 'du□o li□i ye', ε 'ni -pu□u 'li□i mumako a buo 'ka 'kwli. 'Bu pu 'li□i buo 'ka a 'mu 'kwli, 'bu ka□a yi, ti -mu' -kɔ 'yri ε di 'plu, 'bu yi ni 'ye, ε kɔ bu wa mumako a buo a 'mu, nɔ 'mu bu 'wle. E nɔ- nu□o, 'ki 'li mumako a buo yrayru 'kwli, 'u pi 'li nɔ yrayru' le. (E nɔ- nu□o 'ki, nyiblo 'ye ni 'du -tebli 'ki ye', 'ε 'ye ni pu□u -tebli yrayru ki. E 'ni -bibi□e li 'yi le.)»

-Yusu, ε nɔ- kɔ 'ki, 'ki bu lee nyiblo, de -mu', ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli*

(Matie 12.1-8; Luku 6.1-5)

23 -Wuwle-nyrɔwɔ □du 'kwli, -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hven-, υ mu le na mɔ. Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi υ 'beε 'li 'dɔdɔ-tebli □du, -ε 'wi -kubu yi a -ci 'kwli □tiɔ. E nɔ- kɔ bli gbi 'a -nagbopu yi 'ce, υ yi di.

24 'Ki Falisi□tumu* a nyibli ni 'li -ci a 'mu ki. -Te -Yusu a -nagbopu yi 'dɔdɔ-tebli a 'mu, 'a bli gbi ni 'ce, -ε -bi υ yi 'ki -Yusu 'ni -lee -ni, υ wen: «'Ye ke de -na -nagbopu ni, ε □na ni. Nyɔsua a tete wen 'ni: Nyiblo 'ni

'nuo 'li -kvan, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

25 -E -bi -Yusu □tu □nu -wɔn: «-Ti -mu', υ 'cru la 'li Nyɔsua□ien 'kwli, 'ki 'u -aan 'baɔ gbagbu, -ε mo bodiɔ Dafidi a -ta', 'n pu□u □haan-ti, -ε mo, a -hre□e ni. De a 'mu, υ 'cru la, ε nɔ- -bu: -Nyrɔwɔ □du, -te 'kanu ni la bodiɔ Dafidi, ε kɔ 'a nyibli 'hven-,

26 ε pa la 'li Nyɔsua a 'kayu bu, 'ε -ha la 'li 'fɔɔ -mu', -ε pe la 'u 'teble ki bu, 'ε di la□a, 'ε -nyi la 'a de -bi 'a nyibli, 'u di la□a -we. Kεε, Nyɔsua a tete wen 'ni, Nyɔsua a -cɔhlunpinyu* ni -do, υ nu- -we 'li -bu di 'fɔɔdu a 'mu, -kɔti 'fɔɔdu a 'mu, -ε ni la 'li Nyɔsua a 'kayu a 'mu bu, υ -ha la□a ni, 'ki 'u Nyɔsua a -ta'. Ti a 'mu 'yri, nyibeyu -mu', -ε mo Abiata, ε nɔ- mo la -cɔhlunpinyu a nyiblo gbagbu.»

27 -E -bi, ke- ε pi □nu yi de, ε wen: «-Te Nyɔsua nu la 'kɔ, -ε -bi ε nu la -tonyiblo, 'ti- 'ε -ha 'li -nyrɔwɔ ni -do, -ε kɔ 'kwli -tonyiblo di 'u -wlee -ni, ε 'mu 'li 'hvi le -ha. Nyɔsua 'yi 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'li -ha, 'ki nyiblo 'mu □hven ye, 'ki 'li -nyrɔwɔ a 'mu 'kwli.

28 E nɔ- nu□o, 'mɔ -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyɔsua 'ε le 'ne- 'mu, 'ε -nyi 'mu 'kli, 'ki □bu lee ne 'a -ne nyiblo □du de, ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

3

-Te -Yusu nu la□a, nyiblo □du, -ε kɔ dabu □ku la, 'a 'kue 'ε -we la, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ □du 'kwli*

(Matie 12.9-14; Luku 6.6-11)

1 -Wuwle-nyrɔwɔ -bi 'kwli, -Yusu mu 'li Nyɔsua a 'kayu bu de. 'Ki ε yeε 'li nyibehian □du bu. Nyibehian a 'mu, 'a dabu 'ku la ni.

2 Bu ni 'u bu, -ε -bi Falisi□tumu* a nyibli, -u ni 'u, υ -tua 'yie a ke'gbaale, υ 'mu -Yusu 'ye, 'bu mo, 'bu kɔ bu nu□o, nyibehian a 'mu a 'kue bu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ a 'mu 'kwli, -ε di□e nu, -Yusu 'bu nu□o, υ 'mu□u -ti -yeε -ni. (Falisi□tumu a nyibli wen 'ni, 'bu nu□o, nyiblo a 'kue bu -we, ε mo -kvan a nunuo □niɔ. 'Ti- Nyɔsua

a tete wen 'ni, nyiblo 'ni 'nuo 'li -kvan, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli.)

3 -E -bi -Yusu lee nyibehian a 'mu ni, e wen: «'Du ye', -bu -nyra 'li nyibli 'nyi bu.»

4 -E -bi -Yusu 'beti Falisi tumu a nyibli a 'mu ni, e wen: «-Bi' Nyisua a tete pi 'li? 'Ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, nyiblo bu nu haande, ko, bu nu de -huan, de a 'di -bi -nu -tee 'li? Nyiblo bu wa 'a 'bihian, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, -e di e nu, e 'ni ha 'ku, ko, nyiblo bu -ha 'a 'bihian a -hnhlun me le bu 'wan, de a 'di -bi -nu -tee 'li?» -E -bi 'waa pepe, u nu gbee. U 'ni pu pu win. U 'ni -hua a -Yusu a won a tutuo.

5 -E -bi -Yusu 'ye e ni, -e mo, nyibli a 'mu, 'waa 'lule-hihie nyre yi, ko, u 'yi nyiblo du a nyai -ko. E no-nu, -Yusu 'e -ha 'li yru yigbakla, 'e yi nu 'ye, ko, 'kla 'e 'ye e -wliye. -E -bi ke- e pu nyibehian a 'mu yi, e wen: «Hru -na dabu -mu', -e 'ku,» -e -bi, e hru pu ni. Bu hru 'ki 'a dabu a 'mu, e 'hru 'klo, 'e bi 'u 'a dionu a -ta'.

6 -Te -Yusu nu, nyiblo a 'mu a 'kue, e -we, -e -bi Falisi tumu a nyibli a 'mu, u -hon 'u -te a 'mu ni, 'u mu 'hra pa mo, u ko 'kun Helodi a nyibli 'huen-, -te -mu' u di -Yusu a 'lila nu, 'u mu 'a to le mu mo.

Nyibli -huchui -mu', -u mi 'li -Yusu -mo
(Matie 4.23-25; 12.15-21; Luku 6.17-19)

7 'Ti- de a 'mu, e 'mu -hi mo mu, -e -bi 'ki -Yusu mu 'li Galileblugba a 'yru wien, e ko 'a -nagbopu* 'huen-, nyibli -huchui 'u kue e wien. Nyibli a 'mu, -u -bi -huen 'li Galileblugba 'kwli, -u -bi 'u -huen 'li Sudeblugba,

8 ko Jrusredu, ko Yidumeblugba 'kwli, ko 'blugba -mu', -e ni 'li Sudan a 'niki, ko 'blugbi, -u glaa 'li 'du -mu', -u mo Tilt ko Sido 'huen- 'kwli. Nyibli a pepe a 'mu, -u -huen 'li 'waa 'du kle, whleke-ke-ke-ke a pepe -mu', -Yusu -nu, e no- ko -ti u 'win. E no-nu, 'u di 'ne e -mo.

9 -E -bi e lee ne 'a -nagbopu ni, bu mu e ne 'blagbi le, -e di e nu, dako

'bu yi -hnhlun le ni -kike -ni, e 'mu 'li 'kwli 'ya.

10 'Ki 'li -nyrowo ni -do a 'mu 'kwli, 'ti- e 'mu 'li 'yru wien mu, e nu ni, nyibli -huchui a 'kue 'e -we. E no-nu, nyibli a pepe -mu', -u ko 'hui -hren, 'u 'kike -ni, 'u yi 'u 'hui gbee -ni, 'a -ne nyiblo, e 'mu -Yusu le -hren, 'a 'kue 'mu -we.

11 'Waa 'bio -mu', -u ko ke' 'kuo -huh* ni 'u, 'bu mo, 'bu 'ye e, u 'gble kwli, 'ki 'u ye', ko, 'u 'yee 'li win dakti, u wen: «-Mo mo Nyisua a 'Yu.»

12 Kee, -Yusu yi nu 'ni -lee -ni, 'ki 'li win 'yakti 'kwli, -e mo, u 'ni 'lee 'li nyiblo du, nyiblo a 'di -bi e pa 'mu.

-Te -Yusu -ha la 'li nyibli ni -pu tu 'u 'huen, u 'mu 'a -monanyu -he*
(Matie 10.1-4; Luku 6.12-16)

13 -Te de a 'mu, e -hi, 'ki -Yusu 'ya 'li dugba -bi 'lu. -E -bi nyibli -mu', e -hwe -bu mo 'a -monanyu, u nu- e -da, 'u mu 'u 'hui.

14 U mo nyibli ni -pu tu 'u 'huen. U nu- e -ha 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'e nu nu 'a -monanyu -mo', -e di e nu, u 'mu 'u 'hui ni, ti a pepe, ko, e 'mu nu -tebli 'nyi le te, u 'mu 'a haantitie nyibli pu,

15 ko, e 'mu nu 'kli -nyi, 'ki bu bla 'kuo -huh* -mu', -u ni 'u nyibli ke' le.

16 'A -monanyu ni -pu tu 'u 'huen a 'mu, 'waa 'nyre mo: Simo, -Yusu tue Pielnyre,

17 ko Sebede a 'yonu, -u mo Saki ko 'a 'diayi Saan 'huen-. -Yusu tue nu Buanisesinyre, -e hen 'nyre 'yonu -mu', -u 'wi -mamue yi;

18 ko Adre, ko Filipu, ko Batelemi, ko Matie ko Toma, ko Saki, -e mo Alufe a 'yu, ko Tade, ko Simo. Simo a 'mu, 'ki e ni 'li nyibli -mu', -u 'ye ni -hua Romakue 'nyi;

19 ko Judia Yisikalio. E mo nyiblo -mu', -e di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

-Te -Yusu a 'dukue -hwe bu gba la

20 -Te e -hi, -e -bi -Yusu mu 'li 'kayu bu, e ko 'a -nagbopu* 'huen-, Kee,

nyibli -huohui g'laa 'li'le de. E nu'lo, u 'ni -ko'ko 'hru, 'ki bu di de.

21 -Te a 'dukue 'win -ti a 'mu, -e mi 'lu -mo, -e -bi 'waa 'mumu, u daa ne, 'a 'lu -hon 'u 'hru wlon. E no-nu'lo, 'u bi 'hru wlon, 'ki 'u 'a gbugba a -ta'.

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan ni 'u -Yusu ke'*
(Matie 12.22-32; Luku 11.14-23; 12.10)

22 Nyisua a tetetonyu du, u nu-hon la 'li Jrusredto 'kwli, 'u hlee la -Yusu a de ki, u wen: «-Yusu -bu, Besebuli, -e mo 'kuo -hwin a nyiblo gbagbu Satan, e no- ni 'u'ke', e no-yi'ki 'kl -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hwin, -u ni 'u nyibli ke' le.»

23 Bu pu 'ki le, -e -bi -Yusu da nu ni, 'e ni 'ledu, 'e -hihie nu kle, e wen: «Bu Satan -we 'li bu bla 'a dionu le ni?

24 Bu pu ne de yi: 'Ki 'li 'blugba 'kwli, nyibli 'bu 'be 'ti le, 'blugba a 'mu, e di bi 'hlon.

25 'Ya 'u 'lu de, 'kayu a 'dukue 'bu 'be 'ti, 'kayu a 'mu, e di le 'ni -gbe.

26 -E -bi Satan 'bu yi 'a dionu yi ni -wen, e 'yi 'li'li -we bu nu dedede, 'a 'kl di bu 'ni -we.

27 E 'wi yi, nyiblo du 'yi 'li'li -we, bu pa 'li 'klunyo a 'kayu bu, bu mu -tebli 'yri, 'bu mo, 'bu 'yi 'klunyo a 'mu -mua -ni. Kee, 'bu mua ne, -e -bi 'hru pe 'u bu, 'ki bu 'yri 'a 'kayu a -tebli a pepe.

28 E mo 'han-ti nu, 'ni yi 'a mo'lo -lee -ni, -e mo, Nyisua -we 'li bu 'wowla nyibli a de 'kuku a pepe ni, 'ye bu u -ha Nyisua 'yri le.

29 Kee, nyiblo -bu, -e di Nyisua a -Hihiu* 'yri le -ha, Nyisua 'yi 'li'li -we, bu 'wowla 'a de 'kuku a 'mu, 'klo -mo 'klo, -e nu'lo, e nu de 'kuku, -e hie 'klo.»

30 Ke- -Yusu nu la 'waa kle-hihiale, -e nu'lo, u wen 'ni, 'ku -hvan ni la 'u'ke'.

-Yusu a 'dii ko 'a 'diayinu 'hven-
(Matie 12.46-50; Luku 8.19-21)

31 'Ki u ni 'li 'kayu ni -do a 'mu bu, -e -bi -Yusu a 'dii ko 'a 'diay nyibepu 'hven-, u nyre 'u ni. 'Ki u hree 'li

-patu', 'u te 'li nyiblo, 'e mu -Yusu da mo.

32 Nyibli -huohui ni bu, 'u g'laa 'li -Yusu le. -E -bi, ke- u pi'yi: «'Ye ke, -na 'dii ko -na 'diayinu, 'ki u ni 'u -patu', -mo u de.»

33 -E -bi e wen: «-U -bi ni 'u, 'u mo 'na 'dii ko 'na 'diayinu 'hven- -we.»

34 'e 'du 'yii ye', 'e 'ye nyibli -mu', -u ni ble, -u g'laa 'li'le, e wen: «Ba 'ye ke, nyibli -bu, u nu- mo 'na 'dii, 'u mo 'na 'diayinu -we.

35 Nyibli -mu', -u ni Nyisua a kiweenle, u nu- mo 'na 'diayinu, ko 'na 'dii -we.»

4

-Yusu pu la 'dudonyo a 'ledu
(Matie 13.1-23; Luku 8.4-15)

1 -Nyrowo du, -Yusu 'e mu 'li Galileblugba a 'yru wien de, 'e tue 'li Nyisua a -ti, nyibli -huohui 'u g'laa 'li'le. Bu 'ye ni 'ye 'hru, e no- mo bu ya 'li 'blagbi 'kwli, 'e ni bu, 'e 'yiya 'li 'nie ki bu, nyibli a 'mu, 'u 'wle 'u 'gbahlon bu,

2 'e tue nu -tebli -huohui, 'ki 'li 'ledu 'kwli. Ke- e pi nyibli a 'mu yi, e wen:

3 «Ba pu 'mu nua yi bu. E ko la -nyrowo du, nyibehian du 'e mu la 'a -tebli 'do mo. -Tebli a 'mu, e -gble 'li'li -ci 'kwli le.

4 -Te e yi'ni -gble, -e -bi 'a de -bi bi 'li 'hru wlon le, nubli 'u -di, 'u di'e.

5 'A 'hven a de, e -gbla, -tutukutio -mu', e bi 'u ki, 'hio 'pa ni 'li'li bu, 'e 'sii yi, 'e ga ti ni -do a ti 'yri, -e nu'lo, -tutukutio a 'mu, -e ni 'u 'hio a 'mu ki, e 'yi -hu.

6 -Te e ga, -te 'yru bi 'li yo', e no- mo 'a 'kwli bu 'yru, -e nu'lo, 'a -wluhu ke 'hio a 'mu yi.

7 'A ta a de, e -gbla, 'ki e bi 'li 'witi 'nyi. -Te e ga, -e -bi 'witalili 'buu ne 'lu le. 'A -ti, 'dudode a 'mu, e 'yi bli -pu.

8 'A -hen a de, e -gbla, e no- bi 'u haan-tutu ki. -Te e ga, 'e 'sii yi, 'e ku -tee, 'e pu bli. 'A blu ni -do, e pu 'yo a (30) -wlu 'tu 'u -pu, 'a de -bi pu

'yo a (60) -wli ni ta, 'a de -bi pu 'yo a (100) -wli ni hun.»

9 -E -bi, ke- -Yusu pi la 'ki nu yi, e wen: «'Bu mo, 'ba ko -ti'winnua, -e -bi ba 'win -ti -dodo.»

10 Ti gbi bu -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* ni -pu tu 'u 'huen ko hiapu-nagbopu -bi 'huen-, u nu- hie 'u. -E -bi u 'beti 'ki tu 'ledu a 'mu a 'mini ni.

11 -E -bi, e tu nyibli a 'mu won, e wen: «'A mu -bu, -u mo 'na -nagbopu, Nyisua ni e ni, 'a yru 'a -ti' le, e hen 'nyre, -te e ni, 'e kwe nyibli win ki. Nyisua a -ti a 'mu, e -hli nyibli 'yi ki. Nyibli -mu', -u ye ni kwe 'mu wien le, u nu- -mo -bi, 'ledu ni -do, nu- -we 'li -bu -he e nu, bu yru o le ni.

12 E ni -do a 'mu, u 'cru la a ni, 'ki 'li Nyisua crien 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, -e mo:

U yu 'ni 'ye -tee,

kee, u 'ni -yru o li le.

U yu 'ni 'win -tee,

kee, u 'ni -yru o li le -we.

'Bu mo, 'bu yi wen e le ni yru, u di hian wen -mo, u 'mu wen 'waa 'klo Nyisua -nyi, -e -bi Nyisua di wen 'waa de 'kuku 'ni 'wowa -ni.»

13 -E -bi ke- e pi nu yi de, e wen: «'Ba 'ye ni yru 'ledu -bu le, -e -bi a 'yi 'li 'li -we ba yru -u -bi -mu' le 'klo -mo 'klo.»

14 Ke- e pi 'ki: «E 'wi yi, 'dudonyo -mu', e no -mo nyiblo -mu', -e ne Nyisua a win -mo le. 'Dudo-tebli -mu', u nu- mo Nyisua a win.

15 'Hru -mu', -e ko wlon e yi 'u le bi, 'ti- nubli 'u -di, 'u di e, e no- -mo nyibli -bu, -u pi Nyisua a win nua yi bu, 'ti- Satan, -e mo 'kuo -hutin* a nyiblo gbagbu, 'e yi di, 'e -he 'li Nyisua a win a 'mu 'waa wli kle.

16 -E -bi -tutokuti -mu', -e ni 'u 'hio 'pa ki, -e ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'u le -we, e no- mo nyibli -bu, -u yi Nyisua a win 'win, 'ti- -u yu ki wen, 'ki 'li plo a blele 'kwli,

17 'ti- -u yu kua 'ble, 'ki 'li ti 'cimu gbi 'kwli. Kee, u 'yu -hua, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'waa wli ki. Nyibli

a 'mu, 'waa 'bio -mu', -u 'ye ni -hua Nyisua a win, 'bu yi nu huwen ni tu, e ko, 'bu yraa nu, -e -bi 'waa nyisvade a 'mu, e se nu ni.

18 -Tutokuti -mu', 'witi ni 'u ki, -e ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'li le -we,

19 u nu- mo nyibli -bu, -u yi Nyisua a win 'win, 'ti- nyibli a 'mu 'u yi 'klo ki a 'kla-wliye'yiya a hritile -hriti -ni, ko, 'u nee kuko-tebli a -ti wli kle, -tebli -bu, -e pi 'li nu kika 'ny; 'klo a -tebli -bu, u nu -ni, e no- 'waa wli yi wien le kwe. -Tebli a pepe a 'mu, e ni e ni, Nyisua a win 'e 'ye ni nu -kuan, 'ki 'li 'waa wli ki, 'e yi le -hihre -ni.

20 -E -bi, haan-tutokuti -mu', -e ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'li, e no- mo nyibli -mu', -u yi Nyisua a win 'win, -u yu kua 'ble, 'ti- 'e ni -kuan, 'ki 'li 'waa wli ki, 'wi a (30) -wli tu 'u -pu, ko (60) -wli ni ta, ko (100) -wli ni hun, 'e -hi 'u -te u nu 'a 'winwin.»

-Yusu pu la 'napu a 'ledu

(Luku 8.16-18)

21 Ke- -Yusu pi la nu yi de, e wen: «Nyiblo 'bu 'bia 'napu, e 'ni jri e li kika 'lu bu, ko, nyiblo 'bu 'bia 'napu, e 'ni tu o li -bele bu. Kee, 'ki e tu 'u de 'lu bu, -e di e nu, e 'mu 'li 'kayu ble yru.

22 -Tebli a pepe -mu', -e -hli, e di ko -nyrowo, e 'mu pepe' bi, e ko, -tebli a pepe -mu', nyiblo du 'yi la -yi, -nyrowo di 'u 'ni nyre -we, u 'mu o le yru.

23 Ba pu 'mu nua yi bu -tee: Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu ko -ti'winnua, bu 'win -ti -dodo.»

24 -E -bi ke- e pi nu yi de: «Nyisua a win -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba tu o 'yie. -Te -mu', a di 'a 'winwin nu, ke- Nyisua di 'a mo o 'a leyruel nu.

25 Nyiblo -mu', -e pi Nyisua a win nua yi bu, Nyisua di e 'ni nu, e 'mu o le yru, e 'mu -te -mu', e nu la 'a 'winwin 'u -hi. Kee, nyiblo -mu', -e 'ye ni pu o nua yi bu, e 'yi 'li 'li -we, bu yru o le pepe.»

-Yusu pu la 'dudo-tebli -mu', -e ko -do -yi ni a 'ledu

26 Kε- ε πi la □nu yι de, ε wen: «-Tε Nyιsua ni nyibli a win a kikoolε, ε 'wι- nyiblo, -ε -gbla 'dudɔ-tɛbli, 'kɪ 'lɪ 'a -ci kɪ.

27 -Tε ε -wε 'a -gbugbla -mɔ, -ε -bɪ ε mu 'dɪɔ. -Nyrɔwɪ a pɛpɛ -mυ', ε -hii 'lɪ 'dɪɔ, -ε -bɪ 'dudɔ-tɛbli a 'mυ, ε -gbla mɔ, 'kɪ 'lɪ -ci kɪ, ε nɪ -do, ε yɪ 'nɪ mɪ, ε mɔ, ε 'nɪ -hii□e 'lɪ -ci a 'mυ kɪ.

28 -Tɔtɔ nɪ -do, ε nɔ- ni□e, 'ε yɪ mɪ. 'A □gba, -ε mɪ yɪ-hɛdɛ, -tɛ ε -ku, ε pɔ bli, 'a 'yɔ 'ε -ku.

29 -Tε 'dudɔ-tɛbli a 'mυ, ε □hlu, -ε -bɪ ε mu nɪ, 'ε gba 'a -paka, 'ε 'cɛ□ε, -ε nu□o, 'a 'cɪcɛti nyre 'bɪ nɪ.»

-Yusu pɔ la 'dudɔdɛ -mυ', -ε kɔ yɛε □cɪmɪ -nɪ a 'ledɔ
(*Matie 13.31-32,34; Luku 13.18-19*)

30 Kε- -Yusu πi □nu yι, ε wen: «'N di pɔ 'ledɔ -bɪ, -tɛ -mυ' Nyιsua ni, 'ε kɔɔ nyibli a dodoyo win kɪ, 'tɪ- nyibli -bɪ 'bɪ yɪ klɛ -bii -nɪ, 'mυ 'a mɔ□ɔ -tɔɔ -nɪ.

31 Dε a 'mυ, ε 'wι- 'dudɔdɛ -mυ', -ε kɔ 'yɛε □cɪmɪ -nɪ diaki, 'ε -hi 'bɪ 'dudɔ-tɛbli a pɛpɛ a 'yɔ 'bɪ.

32 Kεε, 'bɪ 'dɔ□ɔ, ε yɪ 'nɪ mɪ. 'Bɪ -ku, ε 'bɔɛ nɪ, 'ε yɪ 'bɪ 'dudɔ-tɛbli a pɛpɛ 'bɪ -hi, kɔ, 'ε πi babɪ gbagbɪ. 'A babɪ a 'mυ, ε -wε 'lɪ nɔbli bɪ pɔ 'lɪ 'bɔɛ nɪ.»

33 -Tε 'ledɔ -bɪ, ε nɪ 'mυ, kε- -bɪ -bɪ nɪ la 'mυ, -Yusu 'ε πi la □nu, 'ε tɔɛ la nyibli Nyιsua a win. -ε -bɪ dɛ -mυ', nyibli -wε 'lɪ bɪ yru' lɛ, ε nɔ- ε tɔɛ la □nu.

34 Ti a pɛpɛ, 'bɪ yɪ la □nu dɛ nɪ tɔɛ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'ledɔ 'kwli, ε tɔɛ la 'lɪ □nu. Kεε, ε kɔ 'a -nagbopɔ* nɪ -do 'hɔɛn-, 'bɪ 'bɛ -mɔ lɛ, 'tɪ- 'ledɔ a pɛpɛ -mυ', ε πi, 'ε -hɪhɪɛ la □nu□b klɛ.

-Tε -Yusu nyra la duduo bɪ
(*Matie 8.23-27; Luku 8.22-25*)

35 -Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mυ a -winse, -ε -bɪ -Yusu lee nɛ 'a -nagbopɔ* nɪ, ε wen: «-Ba □ta 'lɪ 'yru a 'kɪbɪa -bɪ -mυ' kɪ,»

36 'a -nagbopɔ 'bɪ gba□a, 'bɪ 'ya 'lɪ 'blagbɪ -mυ', -ε kɔ 'kwli ε tɔɛ wen 'lɪ nyibli Nyιsua a -tɪ 'kwli, 'bɪ gba nyibli

a 'mυ wlu, 'bɪ -mυ. 'Kɪ 'bɪ 'waa 'blagbɪ 'hɔɪ, 'blagbɪ -bɪ nɪ 'bɪ -wε.

37 Bɪ nɪ 'kɪ 'bɪ 'nie kɪ, bɪ yɪ nɪ mi, ti nɪ -do a ti 'yri, -ε -bɪ duduo cɛ 'lɪ nɪ, 'yru 'ε -tɔa 'dɔɪ a pɔpɔɔ, 'yru a 'dɔɪ a 'mυ, 'bɪ ni□e, 'nie 'ε yɪ 'lɪ 'blagbɪ 'kwli lɛ 'wɛ. -ε -bɪ 'blagbɪ -tɔa 'lɪ 'yɪilɛ, 'kɪ 'bɪ 'yru a 'dɔɪ -mɔ, -bɪ yɪ 'lɪ□ɪ 'kwli lɛ 'wɛ.

38 Ti a 'mυ 'yri, 'kɪ -Yusu pɛ 'lɪ 'blagbɪ a -moko 'yri bɪ, 'ε pɔ 'bɪ 'a 'lu 'pela kɪ bɪ, 'ε yɪ ηme. -ε -bɪ 'a -nagbopɔ -ha□a ηmena', bɪ wen: «Tɔɔnyɔ, □bɪ ε 'nɪ 'yaa□a lɪ -mυ 'kla -wliye, -tɛ -a mi bɪ -wε mɔ?»

39 -Yusu 'ε 'du ye', 'ε 'plɛε 'lɪ pɛpɛ kɔ 'yru a 'mυ 'hɔɛn- -mɔ, 'kɪ 'lɪ win 'yakɪ 'kwli, ε wen: «Ba ma wien, ba wɛɛn kɪ bɪ!» -Tε ε pɔ win, -ε -bɪ duduo a 'mυ, ε nyra bɪ, 'yru a pɛpɛ 'ε wɛɛn kɪ bɪ.

40 -ε -bɪ -Yusu □hɪan -mɔ, 'ε 'plɛε 'lɪ 'a -nagbopɔ -mɔ, ε wen: «Dɛ- kɔ -tɪ 'a yɪ hɔannɔ pie 'lɪ? A 'tɪɛ 'yɛε Nyιsua □wɔ yɪ nɪ -kue -nɪ?»

41 'A -nagbopɔ -mɔ -bɪ, bɪ 'ta 'bɪ ble diaki, 'bɪ yɪ 'lɪ lɛ 'pɔpɛ -nɪ, bɪ wen: «Ba 'ye kɛ nyiblo -bɪ, pɛpɛ kɔ 'yru 'hɔɛn-, bɪ □tɪ 'bɪ□b nɪ.»

5

-Tε -Yusu □gblɛ la nyiblo □dɔ, 'kuo -hɔɪn nɪ la 'bɪ ke'*
(*Matie 8.28-34; Luku 8.26-39*)

1 -Tε dɛ a 'mυ, ε -hi, -ε -bɪ bɪ nyre 'lɪ Galileblugba a 'yru a 'kɪbɪa -mυ', -ε mɔ Gelasakɔɛ a 'blugba kɪ nɪ.

2 -Yusu bɪ □tɪ 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, ti nɪ -do a ti 'yri, -ε -bɪ nyɪbɛhɪan □dɔ, ε nɔ- hɔn 'lɪ 'kudɪɔ bɪ, 'ε mu□o ye' 'bɛ mɔ. Nyiblo a 'mυ, 'ku -hɔan nɪ 'bɪ□b ke', 'ε □tɪ□e □hɔɛn.

3 'Kɪ ε 'tɪ 'lɪ 'kudɪɔ bɪ, -bɪ nɪ 'lɪ dɔgbɪ 'kwli. Nyiblo □dɔ 'yɪ 'lɪ 'a mɔalɛ 'lɪ -wε, 'ye □bɪ bɪ nu 'cɪn.

4 ε kɔ ti, 'bɪ πi la 'lɪ□ɪ -hannya dabɪ lɛ, kɔ 'bɪ ni la 'cɪn -wε, 'bɪ yɪ la 'a bɪ -mɔa -nɪ. Kεε, 'a pɛpɛ a 'mυ, ε yɪ cɪcɛ la□a lɛ. Nyiblo □dɔ 'yɪ 'kɪ 'a kɔklɔ a 'klɪ -kɔ de.

5 Ti a pɛpɛ, 'tɔ kɔ -nyre, dɔgbɪ, nɔ- ε nɛ 'lu lɛ, kɔ 'dabi -mυ', -ε nɪ 'lɪ

dugbi 'kwli, nɔ- ε ne 'nyi le, 'ε pi -cici le, kɔ, 'ε hle 'a dɔnɔ 'hi le.

6 -Tε ε 'ye -Yusu, -ε yi 'li di, -ε -bi ε gba a cigbe yi, 'ε mu 'u'ye', 'ε 'gba kwli, 'ki 'u'ye', -ε di'e nu, -Yusu 'mu' -heε -ni.

7-8 -ε -bi ke- -Yusu pi 'ku -huan a 'mu yi, -ε ni 'u nyiblo a 'mu ke', ε wen: «'Ku -huan, -hɔn 'u nyiblo -bu ke'!» -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'yεε 'li win, 'ε pi le: «-Yusu, -Ti'yi'buanyisua a 'Yu, de a 'di -bi -hɔε -bu nu 'mu -mɔ 'li? 'N nyaa -mu le, 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli, ni 'tuo 'mu 'hɔεn.»

9 -ε -bi -Yusu 'beti'e ni, ε wen: «-Na 'nyre 'li?» -ε -bi ε 'tu'o 'wɔn, ε wen: «'Na 'nyre mɔ Dakɔ, -ε nu'o, -a -hu ni.»

10 -ε -bi ε -tva -Yusu a lenyaale dɔki, ε wen: «'Ni 'blaa 'li 'kuo -hɔn le, 'ki 'ne- 'blugba -bu 'kwli.»

11 'Ki 'u -te ni -do a 'mu, 'ki dugba du ni 'u, 'a 'kɔtɔ -bi 'ε bi 'yru. 'Ki buca'ju gbagbu ni 'u, 'u we -tutu, 'u yi de di.

12 -ε -bi 'kuo -hɔn a 'mu, u nyεε -Yusu le, u wen: «Wen'e ki, 'ki -ba bi 'u buci -mu' ke',»

13 -Yusu 'ε -wen, 'kuo -hɔn a 'mu, 'u -hɔn 'u nyiblo a 'mu ke', 'u bi 'u buci a 'mu ke', buca'ju a 'mu, 'u 'gba ci le, 'u 'ti dugba, 'u bi 'li 'yru -mɔ le, 'u 'kuku le. Buici a 'mu, -u 'kuku le, u -we 'li buici a 'miliwi ni 'hɔεn ni.

14 -Tε nyibli -mu', -u neε buici a 'mu, u 'ye -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, -ε -bi u 'gba ci le, 'u -mu, -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, 'u na'a -mɔ le, 'ki 'li 'du kɔ -yrigbi 'hɔεn- kle. -Tε nyibli 'wɔn, -ε -bi u di ni, u 'mu -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ 'ye.

15 -Tε u nyre 'u -Yusu 'hɔi, 'ki u yεε 'u nyiblo a 'mu bu, 'kuo -hɔn -hɔhɔi ni wen 'u ke', 'ε pu wlawlu, 'ε ni bu. ε 'wi- nyiblo -bu yi, nibli 'yi -huan ni ni. Nyibli a 'mu bu 'ye'e, -ε -bi huannu bi 'li 'nu 'kwli.

16 Nyibli a 'mu, -u 'ye -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, 'ki 'u nyiblo a 'mu kɔ buici 'hɔεn- ki, u na'a -mɔ le, 'ki 'u nyibli -mu', -u di -ta 'ye mɔ 'ye'.

17 -ε -bi u -tva -Yusu a lenyaale, u wen: «-Hɔn 'ne- -a ne 'blugba -bu 'kwli.»

18 -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu 'ya 'li 'blagbi 'kwli. -Tε ε 'ya, -ε -bi nyiblo a -mu', 'kuo -hɔn ni wen 'u ke', ε nyεε -Yusu le, 'ki bu na'a -mɔ.

19 Keε, -Yusu 'yi' ki -wen, ε wen: «Mu 'li -na 'dɔ 'kwli, 'ki 'li -na kɔkɔnyibli -mɔ, -tebli gbagbi a pepe -mu', Kɔkɔnyɔ Nyisua nu -mu -mɔ, kɔ, -te ε nu -na nyai a yuyruo, -bu na 'a -ti -mɔ le.»

20 Bu pu 'ki le, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε bi 'hru wɔn, 'ε mu 'li Dekapɔblugba 'kwli, -tebli gbagbi a pepe -mu', -Yusu nu'o -mɔ, 'ε ne'e -mɔ le, nyibli -mu', -u yi 'wɔn, 'ε keε 'waa 'wɔh le.

-Tε -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'kɔ, kɔ, -te ε nu la'a, nu'gba -mu', -hlɔblekle'ε ni la, -ε -hɔn la 'a wlawlu le, 'a 'kɔε 'ε -we la (Matie 9.18-26; Luku 8.40-56)

21 'Ki -Yusu ni 'li 'blagbi ni -do a 'mu 'kwli, 'ε mu 'li Galileblugba a 'yru a 'kɔtɔ -bi -mu' ki. -Tε ε 'ti, ε ni 'u 'yru a 'mu wien, -ε -bi nyibli -hɔhɔi -we ti ki, 'u 'glaa 'li' le.

22 Bu ni 'u bu, -ε -bi Nyisua a 'kayu a nyiblo gbagbu -bi nyre 'u ni. 'A 'nyre mɔ Sayilu. Bu 'ye -Yusu, -ε -bi ε 'gba kwli, 'ki 'u'ye',

23 'ε nyεε 'ne le, ε wen: «'Na 'yu nyroyu gbe, 'a 'hɔi hɔn ni, ε -hɔε bu 'ku. 'N nyaa -mu le, di 'li, -bu pu'bu dabu 'lu bu, -ε di'e nu, 'a 'kɔε 'mu -we, ε 'mu -hɔnhɔn pu.»

24 -ε -bi -Yusu wen ni, ε kɔ'o 'hɔεn- 'u mi, nyibli -hɔhɔi 'u yi' 'wien kɔε, 'u 'nyinyre 'li' yre.

25 -ε -bi 'ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nu'gba du ni 'li. ε nɔ- 'kɔε ni. 'A 'kɔε a 'mu, ε nɔ- mɔ -hlɔblekle'ε. -Tε 'kɔε a 'mu, ε -tva la 'li 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu 'tu 'u 'hɔεn a 'yru -bu -a ni ki.

26 'A 'hɔi a 'mu, 'a -ti, ε na -dɔtɔpu a gblegble yre, ε ni 'hɔεn a 'mu, 'a 'yeele -mɔ', 'a 'wli a pepe 'ε -we'e 'jre. Keε, 'a 'kɔε a 'mu, ε 'yi -we, ε yi bii kle ni -do.

27 -Tε ε 'win -Yusu a 'nyre, ε nɔ-nu□o, 'ε mu 'li nyibli -huohu a 'mu 'nyi, 'ki 'b -Yusu ke', 'ε -hren 'a wlawlv le,

28 -ε nu□o, ke- ε pɪ 'a dɔnɔ yɪ: «'Nɪ -hren 'a wlawlv le dadɔ, 'na 'kɔε di 'nɪ -wε.»

29 Ti nɪ -do a ti 'yri, bu -hren a wlawlv le, -ε -bɪ -hɪv nyra bu. ε yru□o nɪ, 'ki 'li 'a dɔnɔ 'hɔɪ -mɔ, -ε mɔ, 'a 'kɔε -wε nɪ.

30 Ti nɪ -do a ti 'yri, -ε -bɪ -Yusu yru□o nɪ, -ε mɔ, 'klɪ -hɔn 'li□ɪ 'hɔɪ, 'ε □hɪan -mɔ, 'ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, ε wen: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ -hren 'na wlawlv le 'li?»

31 -ε -bɪ 'a -nagbopu* □tu□o □wɔn, v wen: «'Bɪ -na 'mumu, -yɪ□ɪ 'nɪ 'ye, -ε mɔ, nyibli -hɔ nɪ, 'b 'nyɪnyre 'li -mɔ yre. 'Tɪ- □nɪ yɪ 'beti -nɪ, -ε mɔ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -hren -mɔ le 'li.»

32 Kεε, -ε -bɪ -Yusu -tua 'b 'a dɔnɔ 'a 'hɔɪletita, -ε di□e nu, ε 'mɔ nyiblo a 'mɔ, -ε -hren□ε le 'ye.

33 Nɔgba a 'mɔ, huannɔ a -tɪ, ε yɪ 'nɪ 'hɪhɛ -nɪ, -ε nu□o, ε yɪ -teblɪ a pεpe -mɔ', -ε mu 'lu -mɔ nɪ, 'ki 'b□v -mɔ', 'ε mu 'b -Yusu ye', 'ε 'gbla kwli, 'ki 'b□v ye', 'tɪ- -teblɪ a pεpe -mɔ', ε -nu, 'ε na□a -mɔ le.

34 -Tε -Yusu 'win 'ki, -ε -bɪ ε wen: «'Na 'yu, -te -kuo 'mɔ □wlv yɪ a -tɪ, 'nɪ nu□o, -na 'kɔε 'ε -wε. Mu, 'ki 'li plɔbleεε 'kwli, -na 'kɔε -wε nɪ.»

35 Win nɪ 'li□ɪ wɔn, -ε -bɪ nyibli -hɔn 'li nyiblo gbagbu Sayilu a -te, v wen: «Sayilu, -na 'yu nyɔyɔ gbe -nɪ wen, ε 'kɔ nɪ. 'A -tɪ, -ha Tɔɔnyɔ -Yusu mε le, 'ye □bɪ -mɔ 'yɪ□ɪ 'ku -ha.»

36 Kεε, -tɪ a pεpe -mɔ', v hɛ, -Yusu 'nɪ -daa□a li□ɪ □dedede. Ke- ε pɪ 'ki Sayilu yɪ, ε wen: «-Na □wlv 'nɪ 'bie 'li □hlɔn, kεε, kuo 'mɔ □wlv yɪ dadɔ.»

37 'Tɪ- v 'mɔ mu, ε 'yɪ -wen, 'ki nyibli -bɪ bu kɔε□ε □wien, 'bu 'yɪ 'a -nagbopu Pieli, kɔ Saki, kɔ 'a 'dɪayɪ Saan nɪ -do 'pa-. V nɔ- kɔ□ɔ 'hɔn-mu 'li Sayilu a -te.

38 -Tε v nyre 'li, -ε -bɪ -Yusu 'ye nyibli -huohu, 'b 'gbugbe le, 'b pɪ popowli le, kɔ, 'b nɪ nyai le.

39 -Tε ε pa 'li 'kayu bu, -ε -bɪ ε wen: «Dε- kɔ -cici a lεpɔpɔv 'li? Dε- kɔ 'ki wuwe -wε 'li? 'Yɪ -bu, ε 'yɪ 'ku, ŋmena ε yɪ ŋme.»

40 Bu pɪ 'ki le, -ε -bɪ v -tua 'a 'caale. -ε -bɪ ε 'hrɔɔ nyibli a pεpe a 'mɔ nɪ, 'ε da 'yu a 'baɪ, kɔ 'a 'dii, kɔ 'a -nagbopu nɪ ta -nɪ wen, 'b pa 'li -gblo -mɔ', -ε kɔ 'kwli 'yu pε 'li bu.

41 -Tε v pa 'li, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'yu a dabu bu, ε wen: «Talita kumi,» -ε □hen 'nyre: «'Yu nyɔyɔ, -mɔ 'n yɪ -lee -nɪ, 'du ye'.»

42 Ti nɪ -do a ti 'yri, ε 'du ye', 'ε -tua nɪna. 'Yu a 'mɔ, ε kɔ 'yɪ nɪ -pu □tu 'b 'hɔn. Bu 'ye 'ki dε a 'mɔ, -ε -bɪ ε kεε 'waa □wlv le dɪakɪ.

43 -ε -bɪ -Yusu ti □nɔ nɪ, 'ki 'li win 'yaklɪ 'kwli, ε wen: «Dε -bu, 'n -nu, nyiblo □dɔ 'nɪ 'lee 'li 'a 'bɪ.» -ε -bɪ kε-ε pɔ de: «Ba -nyi□e dididε, ε 'mɔ□v di.»

6

Nasaletɪ a nyibli 'yɪ -Yusu □wlv yɪ -kuo -nɪ

(Matie 13.53-58; Luku 4.16-30)

1 -Tε -teblɪ a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu -hɔn 'li 'dɪɔ a 'mɔ 'kwli nɪ, 'ε mu 'li 'dɪɔ -mɔ', -ε kɔ 'kwli ε kuu 'li. ε kɔ 'a -nagbopu* 'hɔn-, v nɔ- -mu.

2 -Tε -wuwle-nyɔwɔ* nyre 'b, -ε -bɪ 'ki v mu 'li Nyɪsua a 'kayu bu, 'ε -tua Nyɪsua a -tɪ a tɔɔle. Nyibli -huohu -mɔ', -v nɪ 'b, -te v 'win 'a tɔɔwin a 'mɔ, -ε -bɪ ε kεε 'waa □wlv le, v wen: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ -tɔɔ □nε -tɪ -bu, ε hɛ 'li? Nyiblo a 'dɪ -bɪ -nyi□e □tɔdɔ -mɔ' 'li? Kɔ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -nyi 'ki□ɪ 'klɪ, 'ki bu nu □whɛkεε-teblɪ -bu 'li?

3 -A yɪ□e nɪ, -ε mɔ, ε mɔ 'camude □nɔ, 'ε mɔ Mari a 'yu. 'A 'dɪayɪ nyɪbepu, v nɔ- mɔ Saki, kɔ Sosɪ, kɔ Judɪ, kɔ Simɔ. 'A 'dɪayɪ nyɔyɔ nɪ 'nε- -a mɔ 'nyi -wε.» 'Waa 'lule-hihiedɔ a 'mɔ, ε nɔ- nu□o, 'ki v 'yɪ□ɪ □wlv yɪ -kuo -nɪ.

4 -ε -bɪ -Yusu wen: «Nyiblo -bu, -ε mɔ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ*, v □tui 'b□v nɪ, 'ki 'b 'a -nε -tɪte □dɔ. Kεε, v 'nɪ □tuu□o 'b□v, 'ki 'li 'a dɔnɔ a 'dɪɔ

'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ 'a 'dɔkɔɛ 'nyɪ, kɔ, 'kɪ 'lɪ 'a 'kayɪ bɔ.»

5 'Kɪ 'lɪ ɲɔɔ 'nyɪ, -Yusu 'yɪ 'kɪ 'lɪ ɲwɪlɛkɛɛɛ ɲɔɔ -nu, bɔ 'yɪ bɔ pɔ 'hɔhɔrennyɔ -bɪ dabɔɪ 'lu bɔ, 'waa 'kɔɛ 'mɔ -wɛ a -tɪ.

6 ɛ kɛɛ -Yusu a ɲwɪ lɛ, -tɛ ɔ -nu, 'kɪ ɔ 'yɪɲɪ ɲwɪɔ yɪ -kuo -nɪ.

-Tɛ -Yusu lee la 'a -nagbopɔ nɪ -pu ɲtu 'ɔ 'hɔɛn, bɔ nu 'hɔnhɔɛn.yo, bɔ gba la 'a -tɪ 'dɪ klɛ*

(Matie 10.5-15; Luku 9.1-6)

-Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu mi 'dɪ -mɔ', -ɔ ɲglaa 'lɪ Nasaletɪ lɛ klɛ, 'ɛ tɔɛ nyibli Nyɪsɔa a -tɪ.

7 -ɛ -bɪ ɛ da 'a -nagbopɔ* nɪ -pu ɲtu 'ɔ 'hɔɛn nɪ, 'ɛ lee ɲɔɔ, -ɛ mɔ, bɔ nu 'hɔnhɔɛn.yo, bɔ na 'dɪ klɛ, 'ɛ -nyɪ ɲɔɔ 'klɪ, 'kɪ bɔ bla 'kuo -hɔɪn* lɛ, -ɔ nɪ 'ɔ nyibli ke'.

8 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Bɔ mɔ, 'ba yɪ 'dɪ klɛ nɪ nɛ, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ ɲdedede, 'bɔ 'yɪ kotu* nɪ -do 'pa-, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ diide -wɛ, kɔ blɔ, kɔ 'wliɛ,

9 kɛɛ, ba gba 'suɪn nɪ -do, kɔ wlawɪ -mɔ', a -pɔ.»

10 -ɛ -bɪ ɛ wɛn de: «'Bɔ mɔ, 'ba nyre 'lɪ 'dɪɔ ɲɔɔ 'kwli, 'kayɪ -mɔ', -ɛ kɔ bɔ ɔ di 'lɪ 'a mɔ -paa -nɪ, 'kɪ ba nɪ 'lɪ -nɪnɪ, ɛ 'mɔ 'aan 'dɪɔ a 'mɔ a 'kwli-hɔnhɔɔn a ti kɪ yɛ.

11 'Bɔ mɔ, 'ba nyre 'lɪ 'dɪɔ -bɪ 'kwli, 'bɔ -hɪa, 'kɪ bɔ 'ble 'a mɔ kɔa, kɔ, 'bɔ 'yɛ nɪ pɔ 'a mɔ nɔa yɪ bɔ, -ɛ -bɪ ba -hɔn 'lɪ 'dɪɔ a 'mɔ 'kwli. 'Ba yɪ nɪ mi, ba bɔbla 'aan bɔɪ, -ɛ diɲɛ nu, 'waa -tɔtɔ a 'pupu 'mɔ 'a mɔ bɔɪ' lɛ -hɔn, a 'mɔɲɔ nyibli a 'mɔ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'bɔ mɔ, Nyɪsɔa a yɪɔ 'bɔ klɔ ɲɔɔ, 'waa ɲgbɛtɔ nuɲɔ 'waa dɪɔnɔ -mɔ.»

12 -Tɛ ɛ -wɛ 'kɪ 'waa titie -mɔ, -ɛ -bɪ 'a -nagbopɔ bi 'kɪ 'dɪ klɛ, 'ɔ yɪ nyibli -lee -nɪ, ɔ wɛn: «Ba hie 'ɔ 'aan dɛ 'kuku bɔ, ba -nyɪ 'aan 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsɔa,»

13 -nagbopɔ a 'mɔ, 'ɔ ble 'kuo -hɔɪn -mɔ', -ɔ nɪ 'ɔ nyibli ke' lɛ, kɔ, 'ɔ pɪ 'hɔhɔrennyɔ -hɔɔhɔɪ 'nyra 'lu lɛ, 'ɔ niɲɛ, 'waa 'kɔɛ 'ɛ yɪ -wɛ.

-Tɛ Saan Batisɪ nu la 'kɔkɔɔ
(Matie 14.1-12; Luku 9.7-9)

14 Ti a 'mɔ 'yɪ, 'kɪn Helɔɔɔ, -ɛ mɔ Galilebɔgba a 'kɪn, ɛ 'wɪn -Yusu a 'nyre nɪ -wɛ. ɲwɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -mɔ', ɛ nɪ a -ta', 'a 'nyre 'hɛɛn 'bɔgba a pɛpɛ kɪ bɔ. Nyibli -bɪ wɛn: «Saan Batisɪ, -ɛ pɪ la nyibli 'nie 'lu lɛ, ɛ nɔ- ɲnɔɔ. -Tɛ ɛ 'kɔ la, ɛ 'hɪ 'klɔ de. ɛ nɔ- nuɲɔ, 'ɛ nɪ 'klɪ kɪ, 'ɛ nɪ ɲwɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -mɔ', -ɛ kɔ 'nyre -a yɪ 'wɪn.»

15 Nyibli -bɪ wɛn: «Eli*, -ɛ mɔ Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ*, ɛ nɔ- 'hɪ 'klɔ.» Kɛ- -ɔ -bɪ pɪ -wɛ: «Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ -bɪ ɲnɔɔ. -Tɛ 'a winwɔn-hanyɔ nɪ la 'mɔ, ti -hi la a ti 'yɪ, kɛ- ɛ nɪ 'mɔ -wɛ.»

16 Helɔɔɔ -mɔ -bɪ, -tɛ ɛ 'wɪn, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Saan Batisɪ ɲnɔɔ, -ɛ kɔ 'lu 'n lee la nyibli bɔ 'bɛ la 'ɔ, ɛ nɔ- 'hɪ 'klɔ.»

17-19 'ɛ mɔ -tɛɛ, dɛ a 'mɔ, 'kɪn Helɔɔɔ nu la Saan Batisɪ -mɔ, 'tɪ- 'ɛ mu la 'kɔ mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: Helɔɔɔ, 'a 'dɪayɪ Filipɔ, ɛ nɔ- kɔ la nɔgba. 'A 'nyre mɔ la Helɔɔɔɔɔ. Helɔɔɔɔɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- Helɔɔɔ -ha la Filipɔ -jɪ', 'ɛ kɔ laɲa. -Tɛ Saan Batisɪ 'wɪn la, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «ɛ 'yɪ 'ɔ lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ -na 'dɪayɪ Filipɔ bɔ di 'klɔ nɪ, -bɔ diɲɛ 'a nɔgba -jɪ' -ha, -bɔ diɲɛ kɔ.» Helɔɔɔɔɔ -mɔ -bɪ, -tɪ a 'mɔ, Saan Batisɪ -hɪa, ɛ nɔ- nuɲɔ, 'ɛ pɪ ɲnɛ yɪɔ lɛ dɪakɪ, 'ɛ lee Helɔɔɔ, bɔ lee nɛ 'a 'sɛyɔ bɔ klɔ Saan Batisɪ, bɔ mɔa ɲnɛ, 'tɪ- bɔ pɔɲɔ ɲjɪ'. -Tɛ ɔ pɔ 'kɪɲɪ ɲjɪ', -ɛ -bɪ Helɔɔɔɔɔ ɲmɔɛ 'a 'hɪa lɛ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ,

20 -ɛ nuɲɔ, Helɔɔɔ, ɛ yɪ Saan Batisɪ 'nɪ pie, kɔ, 'ɛ ɲtui 'ɔɲɔ. ɛ yɪɲɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'a 'klɔ 'sɪi 'ɔ yɪ, 'tɪ- 'ɛ mɔ Nyɪsɔa a nyiblo. ɛ nɔ- nuɲɔ, 'ɛ ɲtuiɲɛ 'yie. 'A -nɛ ti, ɛ kɔɲɔ 'hɔɛn- 'bɔ yɪ toto nɪ pɪ, Saan a totowin -hɛ Helɔɔɔ 'ku dɪakɪ, kɛɛ, ɛ nɔɛ ɲnɛ nɪ, 'kɪ bɔ 'wɪn 'a win.

21 -Nyrɔwɔ ɲɔɔ 'kɪ, -ɛ -bɪ 'a nɔgba Helɔɔɔɔɔ, ɛ 'yɛ la 'hɪɪ, 'kɪ bɔ nuɲɔ, bɔ 'la Saan. -Nyrɔwɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ la -nyrɔwɔ -mɔ', -ɛ kɔ 'kwli ɔ kɔɔ la 'ɔ Helɔɔɔ, 'a lɛ'mimle. -Nyrɔwɔ a 'mɔ 'a -tɪ, ɛ da la nyibli, ɔ 'mɔ lɛ 'mle,

* 6:8 6.8 -Yusu a ti 'yɪ, nyibli nɛɛ la kotio. Dɛ a 'mɔ, ɛ mɔ la 'waa 'blide ɲnɔɔ la.

kɔ, ʋ 'mʊ dɛ di. Nyibli a 'mʊ, ɛ -da, nu- mɔ 'a 'blɔgba, -ɛ mɔ Galileblɔgba a naanyɔ, kɔ 'seyo a nyibli gbagbɔ, kɔ 'blɔgba a nyibli gbagbɔ -bɪ 'hʋɛn-.

²² 'Kɪ ʋ nɪ 'kɪ 'ʋ bʊ, -ɛ -bɪ Helɔdiadɪ a 'yʊ nyrɔyʊ pɑ 'lɪ ɲɪ 'nyɪ, 'ɛ -tʋɑ yiyie. 'A yiyie a 'mʊ, ɛ klɔɔ Helɔdɪ kɪ dɪakɪ, ɛ kɔ nyibli -mʊ', ɛ da wɛn lɛ'mimle kɪ 'hʋɛn-. -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪɲɪ yɪ, ɛ wɛn: «-Hʋɑ 'a -nɛ dɛ, -na ɲwɪb nʋɛ -nɪ. 'N di -mɔɲɔɲɔ 'nɪ -nyɪ.»

²³ Kɛ- ɛ pɪɲɪ yɪ de: «'N 'sʊʋ nɪ, 'a -nɛ dɛ, -dɪ -hʋɑ, 'n di -mɔɲɔɲɔ 'nɪ -nyɪ, 'yɛ ɲbʊ ɛ mɔ 'na 'blɔgba a 'kʊtɔ.»

²⁴ -Tɛ 'yʊ nyrɔyʊ 'wɪn, -ɛ -bɪ ɛ 'hɪn nɪ, 'ɛ mu 'a 'dii 'bɛti mɔ, ɛ wɛn: «'Na 'dii, dɛ a 'dɪ -bɪ ɲbʊ -hʋɑ 'lɪ?» -ɛ -bɪ 'a 'dii wɛn: «Dɛ -bʊ -hʋɑ, ɛ nɔ- mɔ Saan Batistɪ a 'kʊkʊʋ. Bʊ 'bɛ 'ʋ 'a 'lu, bʊ yɑ 'lɪɲɪ 'lɪ, -a 'mʊɲɔ 'yɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'kʊ nɪ.»

²⁵ 'Tɪ- 'a 'dii 'mʊ -yrɛ, -ɛ -bɪ 'yʊ nyrɔyʊ a 'mʊ, ɛ 'kɪkɑ nɪ, 'ɛ pɑ dɛ, 'ɛ mu 'ʋ 'kɪn yɛ', ɛ wɛn: «Dɛ 'n -hʋɛ, ɛ nɔ- mɔ Saan Batistɪ a 'kʊkʊʋ. 'Bɛ 'ʋ 'a 'lu, -bʊ pʊ 'lɪɲɪ hu 'kwli, -bʊ yɑ 'mɔɲɔɲɔ yɪ, -tɛ ti nɛ -bʊ.»

²⁶ -Tɛ 'kɪn 'wɪn, -ɛ -bɪ 'a ɲwɪb 'mʊɛ bʊ. Kɛɛ, -tɛ ɛ 'sʊʋ wɛn -nɪ, 'kɪ 'ʋ nyibli -mʊ', ɛ -da yɛ', 'a -tɪ, ɛ 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bʊ hɪɑ.

²⁷ Tɪ nɪ -do a ti 'yri, 'ɛ lee nɛ 'a 'seyotayʊ -bɪ, ɛ wɛn: «Mu 'lɪ ɲɪkayʊ bʊ, -bʊ 'bɛ 'ʋ Saan Batistɪ a 'lu, -bʊ yɑ 'mɔɲɔɲɔ yɪ, -tɛ ti nɛ -bʊ,» 'seyotayʊ a 'mʊ, 'ɛ mu 'lɪ ɲɪkayʊ bʊ, 'ɛ 'bɛ 'ʋ Saan a 'lu,

²⁸ 'ɛ pʊ 'lɪɲɪ hu 'kwli, 'ɛ yɑɲɑ, 'ɛ -nyɪɲɛ 'yʊ nyrɔyʊ a 'mʊ, 'yʊ nyrɔyʊ a 'mʊ, 'ɛ gbaɲɑ 'a 'dii yɪ.

²⁹ -Tɛ Saan a -nagbopʊ 'wɪn 'a 'kʊkʊ-tɪ, -ɛ -bɪ ʋ di la nɪ, 'ʋ -hʋɑ 'a -plahʊ, 'ʋ gba laɲɑ, 'ʋ ɲtu laɲɑ. Kɛ- Saan Batistɪ nu la 'kʊkʊʋ.

-Tɛ -Yusu wloo la 'fɔɔ, 'kɪ 'ʋ nyibli a 'miliwɪ nɪ ɲhun yɛ', 'ʋ di laɲɑ, 'ʋ ɲmlɑ la

(Matie 14.13-21; Luku 9.10-17; Saan 6.1-14)

³⁰ -Tɛ -Yusu lee la 'a -mɔnanyʊ*, bʊ na la 'dɪ klɛ, bʊ hla la 'a -tɪ, 'a -mɔnanyʊ a 'mʊ, ʋ -mɛ klɛ, 'ʋ -dɪ, 'ʋ ɲgbee 'ʋ -Yusu 'hʋɪ. -Tɛblɪ a pɛpɛ, ʋ

-nu, kɔ, -tɪ a pɛpɛ, ʋ tɔɔ nyibli, ɛ nɔ- ʋ nɛ -mɔ lɛ, 'kɪ 'ʋ -Yusu yɛ'.

³¹ Nyibli -hʋɔhʋɪ mi la 'ʋ ɲɪ 'hʋɪ lɛ, 'ʋ pɪ la toto, 'tɪ- 'ʋ -hʋɛn la 'ʋ ɲɪ 'hʋɪ. ɛ nɔ- nuɲɔ, -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʋɛn-, 'ʋ 'yɛ nɪ kɔ ti, 'kɪ bʊ di dɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, -Yusu 'ɛ lee nɛ 'a -nagbopʊ, ɛ wɛn: «Ba 'dɛ, -ba mu 'lɪ -tɛ -mʊ', 'dʊ bii 'lɪ yɪ, -ɛ dɪɲɛ nu, -a 'mʊ 'lɪ 'hʋɪ lɛ -ha dɛ gbe.»

³² -ɛ -bɪ ʋ bi 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, 'ʋ mu 'lɪ -tɛ -mʊ', 'dʊ bii 'lɪ yɪ.

³³ Kɛɛ, nyibli -hʋɔhʋɪ, -ʋ 'yɛ ɲɪ, -tɛ ʋ yɪ nɪ mi, ʋ yru ɲɪ nɪ, 'dɪ a pɛpɛ a nyibli 'ʋ 'bɛ -wlu, 'ʋ 'yraa 'yru wien lɛ, 'ʋ 'bɛ ɲɪ yɛ', 'kɪ 'ʋ -tɛ -mʊ', ʋ di 'ʋ -kwlɛɛ -nɪ.

³⁴ -Tɛ -Yusu ɲɪ 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ 'yɛ nyibli -hʋɔhʋɪ a 'mʊ, -ʋ nɪ 'ʋ nɪ. Bʊ 'yɛ ɲɪ, -ɛ -bɪ 'waa nyɑɪ -tʋɑ 'a nunuo, -ɛ nuɲɔ, ʋ 'wɪ- blablɪ yɪ, -ʋ 'yɪ kʊkɔnyɔ -kɔ, 'ɛ bi 'ʋ, 'ɛ -tʋɑ 'waa -tɛblɪ -hʋɔhʋɪ a tɔɔlɛ.

³⁵ -Tɛ 'tɔ yɪ nɪ -wɛn, -ɛ -bɪ -nagbopʊ 'yɪyɑ 'ʋ -Yusu 'hʋɪ bʊ, 'ʋ lee ɲɪ, ʋ wɛn: «-Tɪtɛ -bʊ, -a nɪ 'nɛ-, 'dʊ bii 'nɛ- yɪ, dididɛ 'yɪ 'nɛ- -nɪ, 'tɪ- 'tɔ -wɛn nɪ.

³⁶ 'A -tɪ, lee nyibli -bʊ, bʊ mu 'lɪ 'dɪ kɔ -yriɲɪ -mʊ' klɛ, -ʋ ɲglaa 'lɪ -a mʊ lɛ, bʊ mu 'waa dɪɔnʊ a diidɛ lɛ ɲmʊɔ, ʋ 'mʊɲɔ -tɔ.»

³⁷ -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Aan ɲgbɛtʊ, ba -nyɪ ɲɪ diidɛ.» -ɛ -bɪ ʋ wɛn: «Dɛ a 'dɪ -bɪ -a di gba, -a 'mʊ 'waa diidɛ -tɔ 'lɪ? 'Wliblɔ, -a di gba, 'tɪ- -a 'mʊ 'waa diidɛ 'yɛ.»

³⁸ -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Flɔkui nɪ -tɪɛ a kɔ 'lɪ? Ba mu 'lɪ 'aan blɔ 'kwli lɛ ta.» -Tɛ ʋ ta 'lɪ lɛ, -ɛ -bɪ ʋ lee ɲɪ nɪ, ʋ wɛn: «-A kɔ 'flɔkui nɪ ɲhun kɔ -hrin.yɔ nɪ 'hʋɛn.»

³⁹ Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ -Yusu lee ɲɪ nɪ, ɛ wɛn: «Ba lee nyibli -mʊ', bʊ nu dui, bʊ nɪ blɛ, 'kɪ 'ʋ -piti kɪ.» ɲhɔnpʊ a 'mʊ 'kwli, -ɛ -bɪ -piti 'yɛ nɪ 'kʊɪ,

⁴⁰ 'ʋ pʊ dui, 'ʋ nɪ blɛ. Du -bɪ nu nyibli a (100) -wɪ nɪ ɲhun, du -bɪ 'ɛ nu nyibli a (50) -wɪ nɪ 'hʋɛn ɲtu 'ʋ -pu.

⁴¹ -Tɛ ʋ nɪ 'kɪ blɛ, -ɛ -bɪ -Yusu 'du 'flɔkui nɪ ɲhun kɔ -hrin.yɔ nɪ 'hʋɛn a 'mʊ yɛ', 'ɛ 'du 'lu yɛ', 'ɛ ta 'lɪ yɔ' lɛ,

'ε -nyi Nyɪsɔa 'wio, 'kɪ 'v dididɛ a 'mɔ a -ta', 'tɪ- 'ε 'bɛɛɛ ɛ ɛ ɛ ɛ, 'ε -nyiɛ 'a -nagbopɔ, -ε diɛ nu, v 'mɔɔ nyibli a pɛpɛ a 'mɔ ɛ ɛ gla, 'ε gla -hrin.yɔ nɪ 'hɛn a 'mɔ nyibli a pɛpɛ ɛ,

42 'waa pɛpɛ, 'v di dɛ -didi, 'v mla.

43 -Tɛ v -wɛ dɛ ɛ, -ε -bɪ 'fɔɔ kɔ -hrin 'hɛn-, -v hie blɛ, -nagbopɔ 'v 'tɪ ɛ nu ɛ, 'v 'yii 'lɪ -tɔgbɛwɪ nɪ -pu ɛ tu 'v 'hɛn.

44 Nyibli -mɔ', -v di dɛ, nyibɛpɔ a 'miliwɪ nɪ ɛ hun, v nɔ- nɪ la 'lɪ ɛ nu 'nyɪ.

-Tɛ -Yusu nɛ la 'yru kɪ, ε mi la 'a -nagbopɔ yɪ*

(Matie 14.22-33; Saan 6.15-21)

45 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ε -hi, ti nɪ -do a ti 'yri, -ε -bɪ -Yusu lee nɛ 'a -nagbopɔ nɪ, bu 'ya 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, bu ɛ ta 'yru, bu muu 'dɔɔ -mɔ', -ε mɔ Betɪsaida yɪ, 'tɪ- ε 'mɔ ɛ nu ɛ wien kɔɛ. Ti a 'mɔ 'yri, 'kɪ ε di 'v nyibli wlu -gbaa -nɪ.

46 -Tɛ v -gbɛ ɛ, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ dɔgba 'lu, 'ε mu 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ hlee mɔ.

47 -Tɛ 'tɔ -wɔn, -ε -bɪ 'kɪ 'blagbɪ 'tɛ nɪ 'v 'nie a -hɛyri'. -Yusu nɪ -do, nɔ- nɪ 'v 'gbahlɔn.

48 -ε -bɪ ε 'yeɛ nɪ, -ε mɔ, bibliɛ pɔɛ ɛ nu ɛ, -ε nuɔ, pɛpɛ yɪ 'nɪ -hu dɪakɪ, 'ε -wɛn ɛ nu yɪ dɪakɪ. Yɪ-hɛhɛpɛ bu pɔ win a ti 'yri, -ε -bɪ ε -tɔa 'lɪ 'waa -mɔmɔmuo, 'ε nɛ 'nie klɛ, 'ε pɔ 'lɪ 'waa ɛ-hihie dɛ gbe.

49-50 -Tɛ v 'yeɛ, -ε mɔ, ε nɛ 'nie klɛ, -ε -bɪ v daa ɛ nɛ 'ku, 'v 'ta 'v blɛ, huannɔ a -tɪ, 'v pɪ -cici ɛ. Ti nɪ -do a ti 'yri, kɛ- -Yusu pɪ ɛ nu yɪ: «Ba 'kee 'ɔblɛ'tɪta. 'Mɔ ɛ nɔ. A 'nɪ 'pie 'lɪ huannɔ,»

51 'ε 'ya 'lɪ ɛ nu -mɔ, 'kɪ 'lɪ 'blagbɪ 'kwli. -Tɛ ε 'ya 'kɪ, -ε -bɪ pɛpɛ nyra bu. ɛ kɛɛ 'waa ɛ wɪl ɛ dɪakɪ,

52 -ε nuɔ, -tɛ -Yusu wloo wɛn 'fɔɔ, 'waa ɛ wɪl 'yɪɪ -klɔ, -ε mɔ, -Yusu, ε nɔ- -wɛ 'lɪ 'a -nɛ ɛ dedede. 'Waa ɛ wɪl 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ bu yru 'v dɛ ɛ.

-Tɛ -Yusu mu la 'lɪ Senesalɛtɪdɔ, 'ε ni laɛ, nyibli a 'kɔɛ 'ε yɪ la -wɛ (Matie 14.34-36)

53 -Tɛ -Yusu kɔ 'a -nagbopɔ* 'hɛn-, v ɛ ta 'yru, v nyre 'lɪ Senesalɛtɪdɔ 'kwli, 'v ɛ ta 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, 'v mɔa ɛ nɛ bu.

54 -Tɛ v ɛ ta 'kɪ 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, -ε -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, nyibli yru -Yusu nɪ,

55 'v bi 'blɔgba a pɛpɛ kɪ, 'v blɛ 'waa kɪklanyibli, 'v pɪ ɛ nu -hanmakɪ 'kwli ɛ, 'v yɛ 'lɪ ɛ nu ɛ, kɪ 'v -tɛ -mɔ', -Yusu nɪ 'v, ε 'mɔɔ nu, 'waa 'kɔɛ 'mɔ -wɛ a -tɪ.

56 'A -nɛ 'dɔɔ kɔ -yrugbi, -Yusu mi 'lɪ kɪ, kɛ- v ni, 'v yɪ kɪklanyibli ti kɪ -wɛ, 'kɪ 'v 'dika, 'tɪ- 'v nyɛɛ ɛ nɛ ɛ, 'kɪ bu wɛn, bu -hɛn 'a wlawlɔ ɛ dadɔ, mɔ 'yɛ ɛ bu ε mɔ 'a wlawlɔ a -wɪubɔɛ, nyibli a pɛpɛ -yɪ ɛ -hɛn, 'waa 'kɔɛ yɪ 'nɪ -wɛ.

7

-Yusu wɛn 'nɪ, nyiblo 'nɪ 'tɔo 'v -tonyibli a tɛtɛ Nyɪsɔa a tɛtɛ a -ta' (Matie 15.1-9)

1 ɛ kɔ -nyrɔwɔ ɛ dɔ, Falisiɛtumu* a nyibli ɛ dɔ, v kɔ Nyɪsɔa a tetɛɔnyɔ ɛ dɔ 'hɛn-, nɔ- -hɔn 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwli, 'v 'kukue ɛ, 'kɪ 'v -Yusu 'hɔɪ.

2 'Kɪ v nɪ 'v, -ε -bɪ v 'yeɛ nɪ, -ε mɔ, -Yusu a -nagbopɔ* -bɪ 'yɪ ɛ jɛ -yɪ, 'v yɪ dɛ di.

3 'ε mɔ ɛ han-tɪ, Falisiɛtumu a nyibli bi 'lɪ yɪ, v kɔ -Juukɔɛ* -bɪ 'hɛn-, v ɛ tui 'v 'waa 'baɪnɔ a tɛtɛ nɪ. ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, 'kɪ 'a nyiblo bu 'yɪ ɛ jɛ -yɪ -tɛɛ, 'tɪ- bu di dɛ.

4 ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, 'a nyiblo bu -hɔn 'lɪ 'maɪ ye', 'kɪ bu 'yɪ buɪ ɛ -yɪ, 'tɪ- bu di dɛ, 'v ɛ tui 'v 'waa 'baɪnɔ a tɛtɛ -huɔhɔɪ -bɪ, v hie ɛ nu ɛ nɪ. ɛ nɔ- mɔ: -Tɛ v di 'nie'naapɛlɪ kɔ 'plɛɛ-tɛblɪ kɔ 'pɪyɪ 'hɛn- a ɛyɪyɪ nɪ. V wɛn 'nɪ, ε nɔ- niɛ, 'tɪ- 'v yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'.

5 -ε -bɪ v 'beti 'kɪ -Yusu nɪ: «Dɛ- kɔ -tɪ 'kɪ -na -nagbopɔ 'v 'yɛ nɪ ɛ tu 'v tɛtɛ -bu, -aan 'baɪnɔ tɔɔ nɛ -a mɔ 'lɪ? 'Bu mɔ, 'bu yɪ dɛ di mɔ nɪ mi, 'kɪ 'v 'yɛ nɪ yɪ ɛ jɛ 'lɪ?»

6 -ε -bɪ ε ɛ tu ɛ nu -wɔn, ε wɛn: «A nɛ 'li nɪ 'hɛn. Ti ɛ dɔ a ti 'yri la, winwɔn-hanyɔ Esai hla la -tɪ a -tɛɛ,

'ki 'u 'a mu -bu -mo. De, e 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, e no- -bu:

Nyisva wen 'ni:

Dako -bu, u yi -nyi 'mu -ti a 'yi'buale, 'ki 'u wunto 'yri,

kee, 'waa wli hoo 'mu -mo le.

7 U wen 'ni, 'n ko -ti a 'yi'buale, kee, 'na -ti 'yi 'li 'waa wli ki -ni, -e nuo, -tonyibli a tete, u tve -ni, e no- u dee Nyisva a tete.»

8 Ke- -Yusu pi nu yi de: «A hie 'u Nyisva a tete bu, 'a tui 'u -tonyibli a tete 'u.»

9 -E -bi e hlee 'li nu -mo de, e wen: «A wen 'ni, a ko to, 'a pu Nyisva a tete kibia ki, 'a nee ne 'aan tete.

10 'E mo -tee, Nyisva a winwlon-hanyo Moise hla laa ni, 'ki 'li Nyisva a tete 'kwli. Tete a 'mu, e wen 'ni: Tuu 'u -na 'ba ko -na 'dii 'hven-, 'ki 'li 'waa nvele 'kwli. Ke- tete a 'mu, 'a de -bi pi: Nyiblo 'bu -ha 'a 'ba ko 'a 'dii 'hven- 'hri le, u ko bu 'laa.

11 Kee, 'a mu -mo -bi, a wen 'ni: Nyiblo -we 'li bu lee ne 'a 'ba ko 'a 'dii 'hven- ni, -e mo: 'Na kuko-tebli a 'kuto -bi, 'n ko bu -nyi wen 'a mu, 'ki 'u 'aan -hele a -ta', 'n -haa ni, 'ki 'u Nyisva a -ta'.

12 -E -bi a wen 'ni: Nyiblo a 'mu, 'bu nu le, 'bu hla -tdu a 'mu, 'ki 'u 'a 'ba ko 'a 'dii 'hven- -mo', -e -bi e 'yi 'ki yi -blee -ni, bu -hee 'ki nu de.

13 Ke- a ni 'ki, 'a tui 'u 'aan dionu a tete 'u, 'a 'wle Nyisva a tete, 'ti-, 'a ni yinyre-tebli -bi, -u 'wle Nyisva a tete.»

-Yusu wen 'ni, de -bu, -e -hven 'li -tonyiblo a wlu ki, e no- ni'e, 'e yi -ti'wlanyo -he, 'ki 'u Nyisva ye'

(Matie 15.10-20)

14 -E -bi -Yusu da nyibli -bi -mu', -u ni -tuo a 'mu ki ni. Ke- e pi nu yi, e wen: «'Aan pepe, ba pu 'mu nua yi bu, -ti 'n di hla, a 'mu' le yru.

15 E 'yi didide -bu, -e nee 'li -tonyiblo wlon, -e mi 'li'kwli, e 'ni -nuo li, nyiblo a 'mu, e 'ni 'sii' 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye'. Kee, de -bu, -e -hven 'li -tonyiblo wlu ki, e no- ni'e, 'ki e 'ye ni 'sii' 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye'.

16 Ba 'nee 'u nua bu -tee, nyiblo 'bu ko -ti'winna, e 'mu' le yru.»

17 -Te -Yusu -we 'ki 'li nyibli a 'mu, 'waa -mohleele -mo, -e -bi e -hon 'u nu 'hu, 'e mu 'li 'kayu bu. -Te e nyre 'li, -e -bi 'a -nagbopu* 'beti' ni, 'ki 'u 'ledu a 'mu, e pu wen, 'a -ta'.

18 Ke- e pi nu yi, e wen: «'Bi 'a mu -bi -bu, a 'yi 'li'li -we, ba ko -ti 'a leyuyruo? 'Bi a 'ni 'win'li, -e mo, e 'yi didide -bu, -e nee 'li nyiblo wlon, -e yi 'li'kwli bi, e 'yi'pa-, e 'ni -nuo li, e 'ni 'sii' 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye'?

19 -E nuo, didide 'ni -muo 'li nyiblo a wlu ki. Kee, 'ki e mi 'li'kwli, 'ki e nee 'li, 'e yi 'li -patu' bi.» 'Ki 'li win a 'mu 'kwli, -Yusu yi nu 'ni -lee -ni, -e mo, 'a -ne didide du nu -tee, 'ki nyiblo bu di'e, -e nuo, e 'yi'pa-, e 'ni -nuo li, nyiblo 'ni 'sii' 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye'.

20 Ke- -Yusu pi nu yi de, e wen: «De -bu, -e -hven 'li -tonyiblo a wlu ki, e no- ni'e, 'ki e 'ye ni 'sii' 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye'.

21 -e nuo, 'ki 'li -tonyiblo a wlu ki, 'ki 'lule-hihie -hvan -hven 'li -wlu, 'e ni'e, 'e ni -tebli -hun: 'e ni 'lawlu, 'e yi 'yri, 'e 'le nyibli,

22 'e ni -wlawli, 'e -hve bu ko 'a 'bio a kuko-tebli -we, 'e ni 'cre, 'e ni 'a 'bio yre le, 'e 'yi -tu -ko, 'e ko ca, 'e yi nyibli a 'nyre yre nyre, 'e 'yee 'li 'a dionu, e 'ni -hie'lu le.

23 Yinyre-tebli a pepe a 'mu, 'ki e -hven 'li -tonyiblo a wlu ki. E no- ni'e, 'ki e 'ye ni 'sii' 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye'.» Ke- -Yusu pu 'a -nagbopu yi.

-Te nugba -mu', -e 'yi -Juukveyrwlu 'pa-, e kuo la -Yusu wlu yi diaki*

(Matie 15.21-28)

24 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -hon 'li -Juuke a 'blugba 'kwli ni, 'e mu 'li hapublugba -bi 'kwli. 'Ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli, 'ki 'di -mu', -e mo Tili, e ni 'li. -Te e nyre 'li Tili a 'mu 'kwli, -e -bi 'ki 'li -huhlike 'kwli, 'e pa 'li nyiblo du a -te, -e nuo, e 'yi' -hua, 'ki nyiblo du bu yruo. Kee, nyibli yruo ni.

25-26 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nugba du ni 'li. Nugba a 'mu, e

'yi -Juukβεγρωλω 'pa-. 'Kι ε κω 'li Fenisi, 'ki 'li Siliblogba 'kwli. ('Kι 'li -Juukβε -mω -bi -mω, nyibli 'bu 'yi -Juukβε 'pa-, υ δεε □nu -gbo.) Nugba a 'mu, nω- kω 'yu nyrōyu 'ku -hvan* ni 'u ke'. -Te nugba a 'mu, ε 'win 'ki -Yusu a 'nyre, -ε -bi 'ki ε mu 'li□i -mω, 'ε 'gbla kwli, 'ki 'u□v ye', ε wen: «'N nyaa -mu le, bla 'ku -hvan -mu' le, -ε ni 'u 'na 'yu ke'.»

27 -ε -bi -Yusu □tu 'ki nugba a 'mu □wōn, ε wen: «□Bυ pυv □ne de yi: Yi-hede, -kω -bu -ha 'yonυ me le, bu □mla. ε 'yi 'u le -nōv -ni, 'yonυ -mu', (-υ mō -Juukβε,) bu ni 'li de a didie 'kwli, 'ti- nyiblo □du bu -ha 'u □nu 'waa didide a 'mu ye', bu 'wla 'u□v -gbo ye' bu.»

28 -ε -bi nugba a 'mu, ε □tu□o □wōn, ε wen: «Tōonyō o, ε mō □han-ti □niō. Kee 'ki, 'yonυ 'bu yi de ni di, -tebli yi ble □nu □jre, 'waa -gbo 'u yi□i le 'ti, 'u yi□i di.»

29 -ε -bi -Yusu wen: «-Te □tu 'mu □wōn, 'ki 'li □haanwin 'kwli, ε nō- kō -ti 'ni nu□o, 'ku -hvan 'ε -hōn 'u -na 'yu nyrōyu ke'. 'A -ti, -we 'li -bu mu 'li 'kayu bu ni.»

30 -Te nugba a 'mu, ε nyre 'li 'kayu bu, 'ε mō □han-ti, 'ki ε yee 'u 'a 'yu bu, 'ε pe bu gbee. 'Ku -hvan -hōn 'u□v ke' ni.

-Te -Yusu nu la□a, nyiblo □du, -ε 'ke, kō, -ε 'yi 'plele -yi, 'a 'kve 'ε -we la

31 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hōn 'li Tilidō 'kwli ni, 'ε 'be Sidōdō □tiō, kō, 'ε naa 'li Dekapōblōgba 'kwli, 'ti- 'ε nyre 'li Galileblōgba a 'yru wien.

32 -Te ε -nyre 'ki, -ε -bi υ ya□a 'kikenyo □du yi, -ε 'yi 'plele -yi. -ε -bi υ -tua -Yusu a lenyaale, bu pu□v dabu 'lu bu, 'a 'kve 'mu -we,

33 -Yusu, 'ε -ha 'li□i nyibli 'nyi, 'u bii yi, 'ti- 'ε 'nyra 'li□i -jio nu' le, kve 'u bu de, 'ε pu 'a -jio huon, 'ε kva 'u□v 'a me ki bu,

34 'ti- 'ε 'wla 'yi wla, 'ε te 'li yō' le, 'ε 'wla -hunhlōn bu, 'ε lee nyiblo a 'mu, ε wen: «Efata,» -ε □hen 'nyre: «Bu kle yi.»

35 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a nu kle yi, 'ε -tua -ti a 'winwin -tee, kō, 'a me 'ε □wle ki bu -tee, 'ε -tua 'puple -tee.

36 -ε -bi -Yusu ti nyibli a 'mu, -υ □gbee 'u ni, -ε mō, -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mō, υ 'ni 'naa 'li□i -mō le, 'ki 'u nyiblo □du ye'. Kee, ε ni 'li 'waa leele 'kwli, 'u -tua 'a -mōlenina.

37 -ε -bi ε kee nyibli a □wli le diaki, 'u pi le: «-Tebli a pepe, ε ni, ε mō yinō-tebli. Ba 'ye ke, ε ni□e ni, 'kikenyo, 'u yi -ti 'win, kō, nyibli -mu', -υ 'yi 'plele -yi, 'u yi 'ple -tee.»

8

-Te -Yusu wloo la 'flocokui ni □hlon'hven, nyibli a 'miliwi ni -hen, 'u di la□a, 'u □mla la (Matie 15.32-39)

1 Ti a 'mu 'yri, nyibli -huohu -bi, υ nu- -di, 'u □gbee 'u -Yusu 'hu, υ 'mu 'a tōwin 'win. U 'yi didide -kō. -ε -bi -Yusu da 'a -nagbopu* ni, ε wen:

2 «Nyibli -bu, 'waa nyai ni 'mu ni, -ε nu□o, -te υ bi la 'ne- 'mu 'hu, 'a -nyrowi ni ta a -nyrowō -bu, 'ti- υ 'yi didide -kō.

3 'Bu 'yi de -di, 'ni pu le, bu mu 'waa 'du kle, -ε -bi υ ni 'hru wlon, 'waa 'kl' 'mu 'li -we, 'kanυ a -ti, -ε nu□o, -te -υ -bi -hōn 'li -wlu, 'du hlo 'li ni.»

4 -ε -bi 'a -nagbopu □tu□o □wōn, υ wen: «-Bu' -a di 'ki nu, 'ti- -a 'mu □nu didide -nyi, -ε di □nu □mla 'li? -Tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi.»

5 -ε -bi -Yusu 'beti □nu ni, ε wen: «'Flocokui ni -tie -ni 'u 'a mu 'hu 'li?» -ε -bi υ wen: «'A 'yō ni □hlon'hven.»

6 -ε -bi ε lee nyibli a 'mu, -υ ni 'u□v 'hu ni, 'ki bu ni ble, 'ε 'du 'flocokui ni □hlon'hven a 'mu ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ε 'be□e □tiō le, 'ε -nyi□e 'a -nagbopu, -ε di□e nu, υ 'mu□v □gla, -nagbopu a 'mu, 'u □gla □nu□v le.

7 U ni -do a 'mu de, υ kō -hrin.yō gbi -we, -Yusu 'ε -nyi Nyisua 'wio de, 'ε lee ne 'a -nagbopu de, 'ki bu □gla □nu□v le, 'u □gla □nu□v le.

8 -ε -bi nyibli a pepe, υ di de -tee, 'u □mla. -Te υ □mla, 'flocō, -ε hie bu,

-te 'a -nagbopu 'kukue□e le, u 'yii 'li -tugbe gbagbi ni □hlon'huen.

⁹ Nyibli, -u di de, u -we 'li -tonyibli a 'miliwi ni -hen. -Te e -hi 'ki, -e -bi -Yusu te □nu bu, 'ki bu mu 'li 'waa 'du kle,

¹⁰ e no- -mo -bi, e ko 'a -nagbopu 'huen-, 'u -mu, 'u 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'u mu 'li 'blugba a 'kibia -bi -mu', -e ko 'kwli 'du ni 'li, u dee Damanuta.

Falisi□tumu a nyibli -hve -Yusu bu nu □whilekēde (Matie 16.1-4)*

¹¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Falisi□tumu a nyibli nyre 'u ni, u ko -Yusu 'huen-, 'u -tua hihle, -e di□e nu, u 'mu 'u□u le □tee -ni. U -hve bu 'ye□e, 'bu mo, 'bu -we 'li bu nu □whilekēde, -e di □nu□u -to□ -ni, -e mo, Nyisua, e no- lee 'ne□e -tutu ki.

¹² Bu pu 'ki le, -e -bi -Yusu 'wla -huhlon bu, e wen: «De- nu 'ki□i, ti -bu 'yri a nyibli -bu, 'u -hve □whilekēde de, -e di □nu□u -to□ -ni, -e mo, Nyisua, no- lee 'ne- 'mu -tutu ki. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: -Te a ni 'mu a nyibli, Nyisua 'yi 'li□i 'li -we, bu wen□e ki, 'ki ba 'ye 'a -ne □whilekēde □du.»

¹³ Bu pu 'ki le, -e -bi e -hon 'u □nu 'hvi, e ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'u 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'u mu 'li Galileblugba a 'yru a 'kibia -bi ki.

Falisi□tumu a nyibli a 'floo a yaade, ko 'kūn Helodi a 'floo a yaade (Matie 16.5-12)*

¹⁴ -Te -Yusu a -nagbopu* yi 'li 'blagbi 'kwli ni 'ye, -e -bi e -hru □nu -mo 'ki bu gba didide, 'bu 'yi 'flookuo ni -do 'pa-, -e ni 'li 'waa -tebli 'nyi.

¹⁵ -E -bi -Yusu yi □nu 'ni ti, e wen: «Falisi□tumu a nyibli a 'floo a 'yaade, ko 'kūn Helodi a 'floo a 'yaade a -ti, ba □tu 'aan dionu 'yie.»

¹⁶ Kee -nagbopu a 'mu, u 'yi□i le -yru, -e mo, 'yaade a 'mu, -koti -Yusu hle, e mo de a yipude □ni□, -e □hen 'nyre, nyibli a 'mu, 'waa 'lule-hihie -huan. Bu 'yi 'ki -ti a 'mu le -yru, e no- nu□o, 'u -tua le 'betile, u wen: «□Bi -te -a 'yi 'floo -ya, e no- ko -ti 'e ni 'puple le?»

¹⁷ -Ti a 'mu, -nagbopu -hla, -Yusu 'win ni, e wen: «De- ko 'kla □ye 'a mu -wliye 'li? □Bi -te a 'yi ke didide -ko a -ti? A 'tie 'ye -ti a leyuyruo ni kve. 'Aan □wli 'gboklo ni.

¹⁸ A ko 'yii, kee, a 'ni -yru□o le. A ko nu, kee, a 'ni -yru□o -ti' le. E ko, a kla -ti-mo-hru-ti.

¹⁹ -Te 'n wloo la 'flookui ni □hun, 'ki -tonyibli a 'miliwi ni □hun bu di de a -ta', -te u -we la de le, 'floo -mu', -e hie la bu, -tugbiwi ni -tie a 'yii la 'li 'li?» -E -bi u wen: «'A 'yo ni -pu □tu 'u 'huen.»

²⁰ -E -bi e wen: «'Ti-, -te 'n wloo la 'flookui ni □hlon'huen, 'ki -tonyibli a 'miliwi ni -hen bu di de a -ta', -te u -we la de le, 'floo -mu', -e hie la bu, -tugbiwi ni -tie a 'yii la 'li 'li?» -E -bi u wen: «'A 'yo ni □hlon'huen.»

²¹ -E -bi e wen: «'A 'tie 'ye -ti a leyuyruo ni kve.»

-Te -Yusu kla la 'yii'donyo □du a 'yii yi, 'ki 'li Betisaidadi□ kwli

²² -Te u nyre 'li Betisaidadi□ 'kwli, -e -bi u ya -Yusu 'yiiklanyo □du yi, 'u -tua 'a lenyaale, bu pu□u dabu 'lu ble, 'a 'yii 'mu yi kle,

²³ -Yusu 'e 'ble 'yiiklanyo a 'mu a dabu kva, 'e □ti□ □ne 'du. Bu □ti□ 'ki□i 'du, -e -bi e plv□u hūn 'yi kle, 'e pu□u dabu 'lu bu, 'e 'beti□e, e wen: «□Bi -yi 'ye de?»

²⁴ 'yiiklanyo a 'mu 'e □wle 'yii, e wen: «'N yi 'ye -tonyibli, kee, u 'wi ti yi, 'u ne,»

²⁵ -Yusu 'e gba 'u□u dabu 'yi ki de. -Te e -ha 'u 'a dabu, -e -bi nyiblo a 'mu, e te 'li ye' le. 'A 'yii kle yi. E yru 'ki le -tee.

²⁶ -E -bi -Yusu wen: «Mu 'li -na 'du 'kwli, kee, □ni 'naa 'li Betisaidadi□ 'kwli.»

Piel wen 'ni, -Yusu, e no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la 'a dako yi ya

(Matie 16.13-20; Luku 9.18-21)

²⁷ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'ki u mi 'li 'du □du ki. 'Du a 'mu, u 'mve 'blugba -mu', -e ko 'nyre -mo Filipu a Sesale yre. U ni 'ki 'hru wlon, -e -bi e 'beti

□nu nu: «Nyibli wen 'ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

28 -E -bi u □tu□o □won, u wen: «U -bi wen 'ni, -mo Saan Batisi □nuo, -e pi la nyibli 'nie 'lu le. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisua a winwlon-hanyo Eli □nuo. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisua a winwlon-hanyo -bi □nuo, -e 'ku la, 'ti -e 'hri 'klo de.»

29 -E -bi e wen: «'A mu -mo -bi, a wen nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?» -E -bi Pielu bi 'u ni, e wen: «-Mo mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la 'a dako yi ya.»

30 -E -bi -Yusu ti □nu nu -tee, e wen: «'A 'ni 'hlaa 'li□i nyiblo □du yi, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.»

-Te -Yusu hla la□a, -e mo, e di la 'ni 'ku, 'ti -e 'mu la 'klo 'hri de (Matie 16.21-28; Luku 9.22-27)

31 -E -bi -Yusu bi 'u ni, 'e -tva 'a -nagbopu* a toole, 'ki 'u -tebli a pepe -mu', -e di□e yre mu a -ta', e wen: «'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -nyrowo □du, 'n di 'ye □hwen diaki. 'Blu a nyibli, u ko Nyisua a -cohlonpinyu* gbagbi, u ko 'blu a tetetonyu 'hwen-, u ko bu yraa 'mu, 'ti -u 'mu 'mu 'la. 'Bu mo, 'ni 'ku, -nyrowi ni 'hwen 'bu -hi, ta a -nyrowo, 'n ko □bu 'hri 'klo.»

32 -Te e yi □nu -ti a 'mu ni -tve -ni, e 'yi □nu □dedede 'yi ki -hlii -ni. E no- mo, Pielu bu daa □ne 'kibia -mo, 'e yi□i -mo 'ple, e wen: «-Ti -bu, -yi 'lu -mo le -hie, 'ni -hva□a li□i, bu nu -mu.»

33 -E -bi -Yusu □hian -mo, 'e ta 'li 'a -nagbopu -bi -mu' -mo le, 'ti -e -maa Pielu 'yi, e wen: «hloko 'mu -mo le, Satan! De -mu', -yi 'lu -mo le -hie, e 'yi□i 'pa-, Nyisua 'ni -hie li□i 'lu -mo le. -Na 'lule-hihie mo -tonyibli a 'lule-hihie □nuo.»

34 Bu pu 'ki le, -e -bi e da nyibli -mu', -u ni 'u, u ko 'a -nagbopu 'hwen- ni, e wen: «Nyiblo 'bu yi□i ni -hve, 'ki bu kuε 'mu □wien le, e 'ni 'kuεε 'li 'a dionu a 'lule-hihie □wien le, keε, -ti -mu', 'n di□e -lee -ni, e no- bu nu 'a -ne ti, 'ye □bu nyibli pu le, u 'mu□u 'la, -te e pa 'u, 'e mo 'na nyiblo a -ti.

35 Nyiblo 'bu pu le, e 'ni -hva□a li bu 'waan ne 'a dionu a -hnhlon, 'ki 'ne- -tutu ki, 'ki 'u 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu 'ku, e di 'a 'klo yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyisua yi. Keε, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dionu a -hnhlon bu 'wan, 'ki 'ne- -tutu ki, -te e nve 'mu a -ti, e ko, 'ki 'u Nyisua a □haantitie a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ku, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ki 'li Nyisua yi.

36 Nyiblo 'bu ko 'klo -bu a kuko-tebli a pepe, 'ti -bu 'waan ne 'a dionu a 'klo yrayru, 'ki 'li Nyisua yi, kuko-tebli a 'mu, e 'ni -pu□u 'u□u □dedede ni.

37 Nyiblo 'yi 'li□i 'li -we, bu pu 'u □dedede 'klo yrayru a 'mu a -ta'.

38 'Ki a ni 'li nyibli -bu, -u 'ye ni □tuu 'u Nyisua, -u -plee 'li Nyisua ke 'nyi. 'Bu mo, 'ba yi -tvi ni pie, 'ki 'u nyibli a 'mu ye', 'ki □bu di 'aan Kukonyo' pa, ko, 'ki ba di 'u 'na win 'u □tuu -ni, -e -bi 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu' -ko 'yri 'n di 'u -dii -ni de, 'ki 'li 'na 'Bai a -ti a 'yi'bvale 'kwli, 'n ko 'a lelenyu 'hwen-, ti a 'mu 'yri, 'n di pie -tvi -we, 'ki 'u Nyisua ye', 'ki □bu hla□a, -e mo, a mo 'na nyibli.»

9

1 -E -bi -Yusu yi □nu 'ni -lee -ni de, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, u 'mu□u 'ye -nyrowo □du, -te Nyisua di nyibli a win a kukoole nu, 'ki 'li 'a 'klu 'kwli, 'ti -e 'mu nyibli a 'mu, 'waa 'kukuu a ti ki ye.»

-Te -nagbopu ye la -Yusu, 'ki 'li Nyisua a -ti a 'yi'bvale 'kwli (Matie 17.1-13; Luku 9.28-36)*

2 -Te -nyrowi ni □hlon-do -hi, -e -bi -Yusu gba Pielu ko Saku ko Saan 'hwen- ni, 'u mu 'li dugba bloblu □du 'lu. U ni -do, 'ki u ni 'li, -e -bi -Yusu 'cici ni, 'ki 'li □nu 'yi.

3 'A wlawli 'ple ni diaki, 'ti -u yi wln. -Te u nu 'puple, nyiblo □du 'yi 'ne- 'klo ki -ni, -bu nu de, bu nu 'puple le.

4 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi v 'ye Nyɩsua a winwɩɔn-hanyɔ Eli kɔ Moise 'hɔɛn- ni. Nyibli ni 'hɔɛn a 'mu, v 'ku la see la. Nu- 'hru 'v -Yusu 'hɩ, v kɔ -Yusu 'hɔɛn- 'v -tɔa toto a pɔpɔv.

5 Pielɩ bu yi 'ki ɩnu ni 'ye, -ε -bi ε yi -Yusu 'ni -lee -ni, ε wen: «Tɔɔnyɔ, ε nu -tɛɛ, 'ki -ba ni 'nɛ- -tite -bu bu. -Ba pɔ papɔv ni ta, -nɛ pɔpa, Moise a -nɛ, kɔ Eli a -nɛ.»

6 Pielɩ hla -ti a 'mu ni, -ε nuɔ, ε kɔ 'a 'bio 'hɔɛn-, v ta 'v blɛ, 'a -ti, -ti bu di hla, ε 'yɩɩ -yi.

7 -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, -jruɩma ɩtu 'v ɩnu 'lu, 'ε -hli ɩnu. 'Ki 'li -jruɩma a 'mu 'kwli, 'ki Nyɩsua a win -hɔɛn 'li -wlu, 'ε pɩ lɛ: «Nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ 'na nuɛyu. ε nɔ- ba pɔ nɔa yi bu.»

8 Ti ni -do a ti 'yri, bu yi 'v 'waa dɩɔnɩ 'hɩ lɛ ni tɛ, -ε -bi v 'kee nyibli -ni wen a 'yiye ni, 'bu 'yi -Yusu ni -do 'pa-

9 -Tɛ v yi 'ki dɔgba a 'mu ni ɩti, -ε -bi -Yusu yi ɩnu 'ni ti, ε wen: «Dɛ -bu, a 'ye, a 'ni 'lee 'li nyiblo ɩdu, ε 'muɩv gba -gbagba, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'mu 'ku, 'mu 'li 'kɔkɔnyibli 'nyɩ -hɔn, 'mu 'klo 'hru.»

10 -Ti a 'mu, -Yusu -hla, v ɩtuu 'vɩv ni. Kɛɛ, v yi 'beti 'waa dɩɔnɩ lɛ, bu 'ku, bu -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyɩ, bu 'hru 'klo, dɛ a 'di -bi ε ɩhen 'nyre 'li?

11 -ε -bi -nagbopɩ -tɔa 'a lɛbetilɛ, v wen: «Dɛ- kɔ -ti, Nyɩsua a tetetɔnyɩv 'v pɩ lɛ, -ε mɔ, Nyɩsua a winwɩɔn-hanyɔ Eli, ε nɔ- kɔ -bu 'nyɛɛ 'hru, -bu di, 'ti- Wanyɔ -mu', Nyɩsua pɔ la lɛ, ε di la ya, ε 'mu di 'li?»

12-13 -ε -bi ε wen: «ε mɔ ɩhan-ti, Eli, ε nɔ- kɔ -bu di yi-hɛɛ, ε 'mu Nyɩsua a dakɔ -hɛɛ -ni, v 'mu 'waa 'klo ɩhrenti -ni, v 'mu -mɔ -wɛ, 'ti- Wanyɔ a 'mu, ε 'mu di. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: Nyiblo, -ε 'wɩ- Eli yi, ε di ni, 'ti- yɩnyre-tebli -bu, -tonyibli -hɔɛ bu nuɔ -mɔ, 'v nu ɩnɛɩ -mɔ, -tɛ v nu la 'a 'cɩcɩ, 'ki 'li Nyɩsvacɩɛn 'kwli, ti -hi la a ti 'yri. U 'cɩɩ ni -wɛ, -ε mɔ, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepɛ

a Nyiblo, 'n kɔ ɩbu 'ye ɩhɩɛn dɩakɩ, 'ti- nyibli 'mu 'mu -yraa -ni -wɛ. Dɛ ε ɩhen 'nyre, ɩbi a -hieɩe 'lu -mɔ lɛ ni?»

-Tɛ -Yusu nu laɩa, 'yu -mu', 'ku -hvan* ni la 'v ke', 'a 'kɔɛ 'ε -wɛ la (Matie 17.14-21; Luku 9.37-43a)

14 -Tɛ v ɩti 'ki dɔgba a 'mu, -ε -bi -nagbopɩ* a 'mu, -Yusu hie wen 'v bu, 'ti- ε 'mu 'v ɩnu 'hɩ nyre, ε 'ye nyibli -hɩhɩ, 'v ɩglaa 'li ɩnu lɛ, v kɔ tetetɔnyɩv 'hɔɛn-. Tetetɔnyɩv a 'mu, v nu- pɩ gble, v kɔ -nagbopɩ -bi a 'mu 'hɔɛn-, v hie wen 'v bu.

15 -Tɛ nyibli 'ye 'ki -Yusu, -ε yi 'li di, -ε -bi 'waa ɩwli kɛɛ lɛ, 'v muɩo ye' 'bɛ mɔ, 'ki 'li cigbɛ 'kwli, v 'muɩv 'wio -nyi.

16 -Tɛ -Yusu nyre 'v, -ε -bi ε 'beti 'a -nagbopɩ a 'mu, ε yɛɛ 'v bu ni, ε wen: «Dɛ- kɔ gble a pɩ 'ki, a kɔ tetetɔnyɩv 'hɔɛn- 'li?»

17 'Ki 'li nyibli -hɩhɩ a 'mu 'nyɩ, 'ki nyiblo ɩdu ni 'li. ε nɔ- ɩtuɩo ɩwɔn, ε wen: «Tɔɔnyɔ, 'n ya 'nɛ- -mu 'na 'yu yi, ɩmuɩv nu, 'a 'kɔɛ 'mu -wɛ, -ε nuɩo, 'ku -hvan ni 'vɩv ke'. ε nɔ- niɩe, 'ki ε 'yi 'li 'pɔplɛ 'li -wɛ.

18 'A -nɛ ti, 'ku -hvan a 'mu, 'bu 'hru 'blo, ε kɔ bu pɩv ɩhlɔn lɛ, 'ti- 'yu a 'mu, hɩɩplu 'ε nyreɩɩ wien bu, kɔ, 'ε yi 'nyɩ di, kɔ, 'a 'hɩ 'ε yi 'hiun. 'N lee -na -nagbopɩ ni, bu bla 'ku -hvan a 'mu lɛ, kɛɛ, v 'yi 'liɩ 'li -wɛ.»

19 Kɛ- -Yusu pɩ 'ki 'a -nagbopɩ yi, ε wen: «A mɔ nyibli ɩnɔ, -v 'yi Nyɩsua ɩwlv yi -kuo -ni -tɛɛ. Ti ni -tie 'n kɔ ɩbu -hii 'nɛ- 'a mu 'nyɩ, 'ti- a 'mu Nyɩsua ɩwlv yi -kuo -ni 'li? ɩbi kɛ- 'n di nu, 'mu 'a mu lɛ -kikle -ni 'a -nɛ ti? Ba ya 'mu 'yu a 'mu yi,»

20 'v ya ɩnɛɩ yi. -Tɛ ε 'ye -Yusu, -ε -bi 'ku -hvan a 'mu, ε -tɔa 'yu a 'mu a lɛɩgbapɩlɛ, 'ki 'li 'klɩ 'kwli, 'yu a 'mu 'ε bi ɩhlɔn, 'ε -tɔa -tɩtɩ a klɛ'blikele, 'ε -wle hɩɩn, hɩɩplu 'ε pɛɩɩ wien bu.

21 -ε -bi -Yusu 'beti 'a 'baɩ ni, ε wen: «-Tɛ ε -tɔa la 'li 'a nunuo, ti ni -tie ε -hi 'v 'li?» -ε -bi 'a 'baɩ wen: «Kɔɛ 'li 'a 'hiandɛ 'yie bu.

22 ε kɔ ti, 'ku -hvan a 'mu, 'ε pɩ 'liɩ 'tɔ, kɔ 'ki 'li 'nie -mɔ, ε 'muɩv 'la a -ti.

Yru -aan nyai, -bu -hεε nε -a mu, □ni -we 'li□i 'li.»

23 -ε -bi -Yusu wen: «-Wen 'ni: □ni -we 'li□i 'li. 'A -nε □dedede -we 'li bu nue ni, 'ki 'u nyiblo -mu' -mɔ, -ε kuo Nyɩsua □wlv yɩ.»

24 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'yu a 'mu, 'a 'bai wen: «lin, 'n -hυε □bu kuo □nε □wlv yɩ, kεε, -hεε 'mu, 'ki □bu kuo □nε □wlv yɩ -tεε.»

25 -ε -bi -Yusu 'ye□e ni, -ε mɔ, nyibli yɩ bii kle dɩaki, 'ε hlee 'li 'ku -huan a 'mu -mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, ε wen: «'Ku -huan, -mɔ -mu', -ε ni□e, 'yu -bu 'ε 'ke, kɔ, 'ε 'ye ni 'ple, 'n yɩ -mu 'ni -lee -ni, -hɔn 'u□u ke', □ni 'bie 'u□u ke' de!»

26 -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi 'ku -huan a 'mu, ε -tua 'a blebublale. ε ni 'li 'a blebublale 'kwli, 'ε -hɔn 'u□u ke'. -Tε ε -hɔn 'u□u ke', -ε -bi 'yu a 'mu, ε pe 'u bu gbee, ε 'wi -tε bu 'ye ni 'ku wen. ε nɔ- nu□o, nyibli -hɔhɔi a 'mu, -u ni -tuo a 'mu ki, 'u pi le: «ε 'ku ni.»

27 Kεε -ε -bi -Yusu klo 'a dabu bu, ε 'du□o ye', 'yu a 'mu 'ε nyra bu. -ε -bi nyibli pu□u □haan-ti, -ε mɔ, -Yusu nu□o ni, 'yu a 'mu, 'a 'kve 'ε -we.

28 -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hven-, u mu 'li 'kayu bu. -Tε u ni -do, u ni 'ki 'u bu, -ε -bi u 'beti -Yusu ni, u wen: «Dε- -nu 'ki□i, □a 'yɩ wen 'li□i 'li -we, -ba bla wen 'ku -huan a 'mu le 'li?»

29 -ε -bi -Yusu □tu □nu □wɔn, ε wen: «Nyɩsua a dida ni -do, ε nɔ- ni□e, 'ti- nyiblo 'ε -we 'li bu bla 'kuo-hɔindɔ a 'mu le.»

-Yusu hle□e ni de, -ε mɔ, ε di 'ni 'ku, 'ti- ε 'mu 'klo 'hri (Matie 17.22-23; Luku 9.43b-45)

30 -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hven-, u -hɔn 'u -tε a 'mu ni, 'u -mu, 'u 'bεε 'li Galileblugba 'kwli □tɔ. ε 'yɩ□i -hua, 'ki nyibli □du bu 'ye□e,

31 -ε di□e nu, ε 'mu ti kɔ, ε 'mu 'a -nagbopu -tɔɔ -ni. -ε -bi ke- ε pi □nu yɩ: «'Mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, u kɔ bu pu 'mu nyibli -ji', u 'mu 'mu 'la. Kεε, 'bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwi ni 'hven- 'bu

-hi, ta a -nyrɔwɔ, 'n kɔ □bu -hɔn 'li 'kukɔnyibli 'nyɩ, □bu 'hri 'klo.»

32 -Ti a 'mu -Yusu -hla, 'a -nagbopu 'yɩ□i le -yru. Kεε u yɩ pie huannu, 'ki bu 'beti□e, de a 'di -bi ε □hen 'nyre.

Nyiblo a 'di -bi, -ε ni 'u 'a 'bio 'lu yɩ 'li?

(Matie 18.1-5; Luku 9.46-48)

33 -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi u nyre 'li Kapenaɔdɩɔ 'kwli ni, 'u mu 'li 'kayu bu. -Tε u nyre 'ki 'li 'kayu bu, -ε -bi ε yɩ 'a -nagbopu* 'ni 'beti -ni, ε wen: «-Ti a 'di -bi a hle wen 'li 'hru wɔn 'li?»

34 -ε -bi 'waa pepe, u nu □blii, -tu a -ti, -ε nu□o, 'ki 'u 'hru wɔn, u pi□i wen□e' le, 'ki 'li 'waa dɩɔnu 'nyɩ, nyiblo a 'di -bi -ni 'u 'a 'bio 'lu yɩ.

35 -ε -bi -Yusu ni bu, 'ε da □nu, ε wen: «Nyiblo 'bu yɩ□i ni -hυε, bu ni 'u 'a 'bio 'lu yɩ, bu □tɔ 'li 'a dɩɔnu, ε 'mu 'a 'bio a leleyu' pa.»

36 -ε -bi ε -jri 'li 'hiangbe, 'ε □tu 'u □nu□u ye' bu, 'ε 'ble□e kua, 'ε □jri□e dabu 'lu bu, ε wen:

37 «'A -nε nyiblo 'bu ni 'u, -tε 'hiangbe -bu, ε ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyiblo kua, 'ki 'u 'na 'nyre a -ta', -ε -bi 'mɔ ε 'ble kua. Kɔ, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ble 'mu kua, ε 'yɩ 'mɔ ni -do 'pa-, ε 'yɩ 'mu kua 'ble, kεε, ε 'ble 'na 'Bai Nyɩsua kua -we, -ε lee 'nε- 'mu -tutu ki.»

Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni -wɔn -a mu yɩ, ε □hen 'nyre, ε kɔ -a mu 'hven- -a pe

(Luku 9.49-50)

38 -ε -bi Saan, -ε mɔ -Yusu a -nagbopi* -bi, ε wen: «Tɔɔnyɔ, -a 'ye nyiblo □du, 'ε ble 'kuo -hɔin* le, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli. -Aan 'mumu, -a lee □nε ni, bu 'kee nε 'a nunuo, -ε nu□o, ε 'ni -kve□e li -a mu wien le.»

39 -ε -bi -Yusu wen: «'A 'ni 'lee 'li□i, -ε mɔ, bu 'kee nε 'a nunuo, -ε nu□o, ε 'yɩ 'li□i 'li -we, nyiblo □du bu gba 'na 'nyre, bu nu □wɩlekeede, 'ti- bu -hɔn 'u -wɩu, bu nyre 'na 'nyre yɩ.

40 Nyiblo 'bu 'ye ni -wɔn -a mu yɩ, ε □hen 'nyre, ε kɔ -a mu 'hven- -a pe.

41 Kɔ, nyiblo 'bu -nyɩ 'a mu 'nɩpɔlu ni -do, -tε a mɔ 'na nyibli a -ti, 'n yɩ

'a mu 'ni -lee -ni -tee, -e mo, Nyisua, no- di□e 'wio -nyi.»

-Te -Yusu hlee la de 'kuku a de ki (Matie 18.6-9; Luku 17.1-2)

42 Ke- -Yusu pi □nu yi de, e wen: «Nyiblo -mu', -e kuo 'mu □wlv yi, -e 'wi- 'hiangbedu -bu yi, 'bu mo, nyiblo 'bu nu□o, nyiblodu a 'mu, bu 'kee 'na □wlv a yikuole, e di noo 'u le, 'ki 'u nyiblo a 'mu, -e nu de a 'mu -mo, bu pu□u gbetea a 'huo lo, 'ti- bu pu 'li□i 'yru -mo, e 'mu 'ku.

43 'Bu mo, -na dabu 'bu yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -e -bi 'be 'u□u. E nu -tee, 'ki -bu pa 'li dabokuti□o 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li 'kwli, 'e -hi 'u -na dabu ni 'huen bu □cee 'u yi, 'ti- -bu mu 'li na -mu' 'nyi, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo. [

44 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hvi di, u 'ni 'ku□u li, e ko, na 'ni -jre□e li -we, 'klo -mo 'klo.]

45 'Bu mo, -na bu 'bu yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -e -bi 'be 'u□u. E nu -tee, 'ki -bu paa 'li bokuti□o 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li 'kwli, 'e -hi 'u -na bu ni 'huen bu □cee 'u yi, 'ti- bu pu 'li -mu na -mu' 'nyi, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo. [

46 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hvi di, u 'ni 'ku□u li, e ko, na 'ni -jre□e li -we, 'klo -mo 'klo.]

47 'Bu mo, -na 'yie 'bu yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -e -bi -ha 'li□i 'li. E nu -tee, 'ki -bu paa 'li 'yie ni -do Nyisua a bunule', 'e -hi 'u -na 'yii ni 'huen, bu □cee 'u yi, 'ti- bu pu 'li -mu na -mu' 'nyi, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo.

48 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hvi di, u 'ni 'ku□u li, e ko, na 'ni -jre□e li -we 'klo -mo 'klo.

49 'A -ne nyiblo, 'bu ni 'u, 'bu yi 'mu □wien le ni kve, e ko bu -ha Nyisua me le, bu klaa □ne 'yi, -e di□e nu, 'a nunuklo 'ni □ha yi nyre, □wi yi, -te u ni, 'bu pu muma 'ta, 'u pi□i na', -e di□e nu, e 'ni □ha yi nyre.

50 □Bu pu□u □ne 'ta a de yi de. 'Ta mo □haande □ni□o. Kee, 'bu mo, 'bu 'waan ne 'a wlonnino, u 'yi 'li□i 'li -we, bu nu□o, bu no 'ki wlon de. -E -bi e 'yi 'ki -kvan □du -ko de. A 'ni

'wi 'li 'tadu -mu' yi, -e 'waan ne 'a wlonnino, kee, a ko 'aan 'bio 'huen-, ba ko kibuwēenle.»

10

De -mu', -Yusu too -ni, 'ki 'u nyibeyu ko nugba 'huen- bu -gba 'bli le a -ta' (Matie 19.1-12; Luku 16.18)

1 -Nyrowi gbi bu -hi, -e -bi -Yusu -hon 'li Kapenaoduo 'kwli ni, e ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'u mu 'li Sudeblugba 'kwli, 'ki 'li Sudan a 'niki. 'Ki 'li -te a 'mu, nyibli -huohvi, nu- -we 'li ti ki de, 'u □glaa 'li□i le, -e -bi e -twa 'waa Nyisua a -ti a toole, □wi yi, -te -mu', e ni□e le.

2 -E -bi Falisi□tumu* a nyibli, nu- 'yia 'u□u 'hvi bu, u 'mu□u le □tee -ni, -e di□e nu, e 'mu ka, 'ki 'u Nyisua ye'. Ke- u pi 'ki□i yi, 'u yi□i 'beti -ni: «□Bi e ko 'u ni, -te -aan tete ni 'a hihla, 'ki nyibeyu bu pu 'li 'a nugba -patu'?»

3 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, e wen: «Tete a 'di -bi Moise -nyi la 'a mu 'li?»

4 -E -bi u wen: «Nyisua a winwlon-hanyo* Moise hla□a ni, -e mo, nyibeyugbe 'bu -hve bu pu 'li 'a nugba -patu', -e -bi bu 'cri 'crien, -e hle□e, -e mo, e pu 'li□i -patu', 'ti-, bu -nyi□e 'crien a 'mu.»

5 -E -bi -Yusu wen: «'Aan □wli a 'gbokole a -ti, Moise 'e -nyi 'a mu tetedu a 'mu.»

6 Ke- e pi □nu yi de, e wen: «Yi-he-nyre, -te Nyisua nu la 'klo, e nu -tonyiblo, -tonyiblo a 'mu, 'e mo nyibeyugbe ko nugba 'huen-.

7 E no- ko -ti, nyibeyu 'mu 'u 'a 'bai ko 'a 'dii 'huen- bu hie, e 'mu nugba ko, e ko 'a nugba a 'mu 'huen-, u 'mu 'hvi bu -nuni -ni,

8 u ni 'huen a 'mu, u 'mu -tonyiblogblo ni -do -he. E □hen 'nyre, -e mo, u 'yi 'ki -tonyibli ni 'huen 'pa-, kee, u mo -tonyiblo ni -do □ni□o.

9 'A -ti o, nyibeyugbe ko 'a nugba 'huen-, Nyisua -nu, 'u -he -tonyiblo ni -do, nyiblo □du 'yi yi -blee -ni, bu -hivia □nu yre.» Ke- -Yusu -pu □nu yi.

10 -Tε υ -hιhιe yre, -ε -bι -Yusu kɔ 'a -nagbopυ 'hven-, υ mu 'lι 'kayu bu. -ε -bι 'a -nagbopυ a 'mu, υ yι 'betiϰe le de, nyibeyu kɔ 'a nugba bu -gba 'bli le a -ta'.

11 -ε -bι ε wen: «Nyibeyugbe 'bu pu 'lι 'a nugba -patυ', 'ti- 'bu kɔ nugba -bι, -ε -bι ε nu -wlawlι, 'kι 'υ 'a yι-henugba ye'.

12 Kε- ε nι 'mu, 'kι 'υ nugba -mɔ -wε. Nugba 'bu hie 'υ 'a nyibυ bu, 'bu kɔ nyibυ -bι, -ε -bι ε nu -wlawlι.»

-Tε -Yusu da la Nyisua, 'kι bu nu yonu ϰhaande -mɔ

(Matie 19.13-15; Luku 18.15-17)

13 ε kɔ la -nyrɔwɔ ϰdu, 'υ gba -Yusu yonu yι, -ε diϰe nu, ε 'mu ϰnu le -hren, ε 'mu Nyisua da, Nyisua 'mu yonu a 'mu ϰhaande -mɔ nu. Kεε, -te -nagbopυ* 'ye de a 'mu, -ε -bι υ -tua 'waa -mɔ'pυple, υ wen: «A 'nι 'haa 'lιϰι 'ku.»

14 -Tε -Yusu 'ye de a 'mu, 'a -nagbopυ -nu, -ε -bι ε 'yι 'a plo -blee -nι, ε wen: «Ba -ha 'yonu me le, bu di 'ne- 'mu -mɔ. A 'nι 'kaa 'lι ϰnu yι, -ε nuϰo, nyibli -mu', -υ 'wι- 'yonu -bu yι, υ nu- di 'lι Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

15 'N yι 'a mu 'nι -lee -nι, nyiblo 'bu 'ye nι -ha Nyisua me le, 'bu 'ye nι kɔϰ ϰne win kι, ϰwι yι, -te 'hiangbe nι, 'ε -he 'a 'bai me le, 'a 'bai 'ε kυε ϰne win kι, -ε -bι nyiblo a 'mu, ε 'yι 'lιϰι -wε, bu pa 'lι Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

16 -Yusu bu pu 'kι le, -ε -bι ε -tua 'yonu a kvale'buble, 'ε pi ϰnu dabυ 'lu ble, 'ti- 'ε da Nyisua, 'kι bu nu ϰnu ϰhaande -mɔ.

-Yusu kɔ dekonyo 'hven-

(Matie 19.16-30; Luku 18.18-30)

17 -Tε -Yusu -wε -mɔ, 'kι bu bi 'hru wlɔn, ε kɔ nyiblo ϰdu, 'ε yaϰa cigbe yι, 'ε 'gbla kwli, 'kι 'υϰυ ye', ε wen: «Tɔɔnyɔ o, -mɔ mɔ ϰhaannyiblo. De a 'dι -bι 'n di nu, 'ti- Nyisua a 'klo yrayru -mu', -ε 'ye nι -wε 'lι 'muϰυ kɔ 'lι?»

18 -ε -bι -Yusu wen: «De- kɔ 'mɔ -dεε ϰhaannyiblo 'lι? Nyiblo ϰdu 'yι

ϰhaannyiblo 'pa-, 'bu 'yι Nyisua nι -do.

19 -Yι Nyisua a tete nι, -υ mɔ: ϰNι 'laa 'lι nyiblo, ϰnι 'nuo 'lι -wlawlι, ϰnι 'yrie 'lι, ϰnι 'pυυ 'lι nyiblo hι kι, ϰnι 'kaa 'lι nyiblo, ϰtuu 'υ -na 'bai kɔ -na 'dii 'hven-, 'kι 'lι nuεε 'kwli.»

20 -ε -bι ε ϰtu -Yusu ϰwɔn, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, kυε 'lι 'na 'hiande 'yie bu, -bu ye -nyrɔwɔ -bu kι, tete a pepe a 'mu, 'n ϰtuu 'υϰυ nι.»

21 Bu pu 'kι le, -ε -bι -Yusu ta 'lιϰι 'yι le, 'kι 'lι nuεε 'kwli, 'ε lee ϰne, ε wen: «ε hie 'υ -mu de nι -do. ε nɔ- mɔ, mu -bu plo -na kυkɔ-tebli a pepe -mu', -kɔ, -bu -nyi 'a 'wliye ϰhιvennyibli, Nyisua 'mu -mu ϰhaande gbagbu -mɔ nu, 'kι 'lι yakɔ 'kwli. ϰNι nu 'kιϰι, -ε -bι kυε 'mu ϰwien le, ϰmu 'na -nagbopi* -he.»

22 Bu 'wιn 'kι -tι a 'mu, -Yusu -hla, -ε -bι 'a ϰwlu bi ϰhlɔn, 'ε -hɔn 'υϰυ 'hυι, 'kι 'lι 'kla-wliye'yιya 'kwli, -ε nuϰo, 'a kυkɔ-tebli -hu nι dtaki.

23 -Tε ε -mu 'kι, -ε -bι -Yusu naa ne 'a -nagbopυ 'yie kι, ε wen: «ε di 'mu 'nι kla, 'kι dekonyo bu di 'lι Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.»

24 -Yusu a win a 'mu, ε kεε ne 'a -nagbopυ a ϰwli le. Kε- ε pi ϰnu yι de, ε wen: «'Na 'yonu -na, dekonyo -mu', -υ kuo 'waa kυkɔ-tebli ϰwlu yι, ε kla 'mu nι, 'kι bu pa 'lι Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

25 'ε mɔ ϰhan-tι, ε kla 'mu nι, 'kι 'υ dekonyo -mɔ', -ε kuo ne 'a kυkɔ-tebli ϰwlu yι, bu kuo Nyisua ϰwlu yι, kɔ, bu pa 'lι Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'ε -hi 'υ ϰgbukι-so* bu naa 'υ 'die a 'huɔ 'yri.»

26 -Yusu a pυpυwin a 'mu, ε maa ne 'a -nagbopυ wlɔn le dtaki. -ε -bι υ wen: «'Bu kɔ bu nι 'mu le, -ε -bι nyiblo ϰdu 'yι 'lιϰι 'lι -wε, bu pa 'lι Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

27 -Yusu bu 'ye ϰnu de, -ε -bι ε wen: «'Kι 'lι -tonyiblo a dɔɔnυ a 'klι 'kwli, ε 'yι 'lιϰι 'lι -wε, bu kuo Nyisua ϰwlu yι, 'ti- bu pa 'lι Nyisua a 'klo yrayru 'kwli. Kεε, 'kι 'lι Nyisua a 'klι 'kwli, 'a -ne ϰdedede -wε 'lι nuεε.»

28 -E -bi ke- Pieli pi -Yusu yi, e wen: «A mu -bi -bu 'li? 'Ye ke, -a -hie 'v -aan nyibli bu, e ko -aan -tebli a pepe 'hven-, [a yi -mu [wien le ke.»

29 -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu hie 'v 'a 'kayu, ko 'a 'diaynu, ko 'a 'dii, ko 'a 'bai, ko 'a 'yonu, ko 'a -cii 'hven-bu, 'na nuεε a -ti, ko, e 'mu 'na [haantitie nyibli pu a -ti,

30 -E -bi nyiblo a 'mu, 'klo -bu, e ni 'ne- mo, -tebli, Nyisva di[e -nyi, e di 'ni -hu, e mu 'v -tebli -mu', e hie 'v bu 'v -hi, -e mo 'ki 'kayo, 'diaynu, 'diinu, 'yonu, ko -cii 'hven-, keε, v di [tu[o [hven -we. 'Ya 'v 'lu de, ti -ko 'yri Nyisva di 'v 'klo yrayru -bi 'v -nuu -ni, nyiblo a 'mu, Nyisva di -nyi[e 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

31 Keε, nyibli -mu', -v ni 'v 'waa 'bio 'lu yi, 'ki 'li -te ti ne -bu 'kwli, 'waa -huohu, v nu- di 'li 'waa 'bio bu ni, -nyrowo [du, e ko, nyibli -mu', -v ni 'li 'waa 'bio bu, 'ki 'li -te ti ne bu 'kwli, 'waa -huohu 'mu 'v 'waa 'bio 'lu yi ni, -nyrowo [du.»

-Yusu bu hla la 'a 'kokuu ko 'a 'klo'hihru a -ti, 'a 'wi ni ta a 'wo, no -bu

(Matie 20.17-19; Luku 18.31-34)

32 'Hru -mu', -e mi Jrusredu 'kwli, e no- ko wlon v ni 'v, 'v mi 'ki. -Yusu, e no- 'nyee 'hru, 'a -nagbopu* 'v ni 'v[ub ke', huannu 'e ni [nu diaki. Ti ni -do a ti 'yri, -Yusu 'e 'du 'a -nagbopu ni -pu [tu 'v 'hven ye', 'v bii yi. Bu bii 'ki yi, -e -bi e -tua 'li 'waa -mohleeε, 'ki 'v -tebli a pepe -mu', -e di[e yre mu a -ta',

33 e wen: «Ba pu 'mu nva yi bu. Jrusredu, -a mi 'kwli. 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki v di 'li 'mu Nyisva a -cohunpinyu* gbagbi -ji' pu, ko tetetonyu 'hven-, v 'mu 'mu -bati ε -puv -ni, v 'mu ε pu, 'n bleε 'kokuu yi. 'Bu -hi, 'ti- v 'mu 'mu nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi -ji' pu,

34 nyibli a 'mu, v 'mu 'mu 'caa -ni, v 'mu 'mu huon 'hrin, ko, v 'mu 'mu loko -bii -ni, 'ti- v 'mu 'mu 'la. -Nyrowi ni 'hven 'bu -hi, ta a

-nyrowo, 'ti- 'mu 'li 'kokuunyibli 'nyi -hon, 'mu 'klo 'hru.»

-Te Saki ko Saan 'hven-, v lee la -Yusu, -e mo, v -hve bu ni -hvan 'v[ub 'hvi, 'ki 'li Nyisva a bunule'

(Matie 20.20-28)

35 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu a -nagbopu* ni 'hven -bi, -v mo Saki ko Saan 'hven-, -v mo Sebede a 'yonu, v nu- mu 'v -Yusu 'hvi, v wen: «Tōonyo o, de -bu, -a di -mu -hva, -a -hve[ε ni, -bu nu[o, 'ki 'v -a mu -mo.»

36 -E -bi -Yusu wen: «De a 'di -bi a -hve [bu nu 'ki 'v 'a mu -mo 'li?»

37 -E -bi v wen: «Ti -mu', -e ko 'yri nyibli a pepe di 'v[ub 'yee -ni, -e mo, -koo nyibli a pepe win ki, 'ki 'li Nyisva a bunule', -a -hve[ε ni, -ba ni 'v -mu 'hvi bu, nyiblo ni -do 'ki 'li -na diidekibia ki, -do -bi 'ki 'li -na kamlakibia ki.»

38 Ke- -Yusu pi [nu yi, e wen: «De -bu, a -hve, de bu di 'nyre [hen, a 'y[ut -yi. [Bi [hwendu -mu', 'n di 'ye, a -we 'li ba 'ye[ε ni? Ko, -te 'n di 'kokuu nu, [bi a -we 'li ba wen[ε ki ni, ba nu 'kokuu ε ni -we?»

39 -E -bi v wen: «-A -we 'li[ut ni.» -E -bi e wen: «E mo [han-ti, [hwendu a 'mu, 'n di 'ye, a 'mu[ub 'ye, ko, 'kokuudu, 'n di 'ku, a 'mu 'kokuu ε nu -we.

40 Keε, nyiblo, -e ko -bu ni 'na diidekibia ki bu, ko, nyiblo, -e ko -bu ni 'na kamlakibia ki bu, e 'yi 'mo 'pa-, 'ni -wa[a li[ut 'nyre ni. Nyisva a [gbetu, e no- di nyibli a 'mu 'nyre wa.»

41 -Te -nagbopu ni -pu -bi -mu', v 'win -ti a 'mu, Saki ko Saan 'hven-, v hla -Yusu yi, -e -bi v -tua 'waa yru a lepule.

42 -E -bi -Yusu da 'waa pepe ni, e wen: «A yi[ε ni, -e mo, 'klo -bu a 'luyinyu, -v neε 'waa dako, v [tui [nu [hven, 'v 'plue [nu. 'Waa 'kunde a 'mu, v nii 'li[ut 'cre 'kwli.

43 'A mu -mo -bi, e 'yi 'mu ε -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi. Nyiblo 'bu yi[ut ni -hve, bu mo 'aan naanyo, nyiblo a 'mu, e bleε yi bu mo 'aan -heenyu.

44 E ko, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu -hve bu mo 'aan 'luyinyu, nyiblo a

'mu, ε blee yi bu -we -mo, 'ki bu -hee ne 'aan pepe.

45 'Na 'mumu -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi -di, 'ki nyibli bu -hee 'mu, kee, 'n di ni, 'ki bu -hee nyibli, ε ko, bu -ha 'na dionu, 'mu 'ku, -ε di e nu, 'na 'kukubu a 'mu, ε 'mu bu nu, Nyisua 'mu nyibli -huohu [gble, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mo.]»

-Te -Yusu nu la a, 'yii'donyo Ba-time, 'a 'yii 'u kle yi

(Matie 20.29-34; Luku 18.35-43)

46 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u nyre 'li 'dio -mu', -ε mo Seliko 'kwli ni. -Te u yi 'dio a 'mu 'kwli ni ti, u ko nyibli -huohu 'huen-, -ε -bi 'ki 'u 'hrunya 'yri, 'ki 'yii'donyo bu ni 'u bu, 'ε -hwe nyibli 'wli le, -ε di e nu, ε 'mu de di. 'Yii'donyo a 'mu, 'a 'nyre mo Batime. 'A 'ba a 'nyre mo Time.

47 -Te ε 'win, -ε mo, Nasaleti a -Yusu, ε no- yi -hi, -ε -bi ε -tua 'li win a 'li'yaale, ε wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mo!»

48 Nyibli -mu', -u ni 'u, 'u -tua 'a -mo'puple, u wen: «Ma wien mo!» Kee, ε hia ni, 'ε 'yaa 'li win diaki de, ε wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mo!»

49 -Te -Yusu 'win 'a win, -ε -bi ε nyra bu, ε wen: «Ba da a, bu 'de,» 'u da a, u wen: «-Mo ε de. Pu 'li 'kli le, -bu 'du ye', -bu mu 'u bu 'hu.»

50 -ε -bi Batime a 'mu, ε hinhian 'u 'a kueti bu, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -gbisa, ε nyra bu, 'ε mu 'u -Yusu 'hu.

51 -Te ε nyre 'ki 'u, -ε -bi -Yusu 'beti e ni, ε wen: «De a 'di -bi -hwe bu nu, 'ki 'u -mu -mo 'li?» -ε -bi ε wen: «Tonyo o, 'n -hwe e ni, -bu nu o, 'na 'yii -bu, -ε kle, bu kle yi.»

52 -ε -bi -Yusu lee ne ni, ε wen: «-Te -kuo 'mu wlu yi, ε no- nu o, 'ni nu o, -na 'yii 'ε kle yi. 'A -ti, -we 'li -bu mu 'li 'kayu bu ni.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi ε -tua leyuyruo, 'ε bi 'u -Yusu ke', 'ε -tua 'a wienlekue.

11

-Te -Yusu 'ya la Jrusredio 'kwli
(Matie 21.1-11; Luku 19.28-40;
Saan 12.12-19)

1 -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u mi la Jrusredio 'kwli, bu 'mue 'du -bu, -u mo Betifase ko Betani 'huen-ye, 'ki 'u dugba -mu' hlon, -ε ko 'lu olifieti ni 'li, -ε -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopu ni 'huen -bi ni.

2 Ke- ε pi nu yi, ε wen: «'Dio -mu', -ε ni 'li 'a mu ye', ba mu 'li ti 'kwli. 'Bu mo, 'ba 'ya 'dio, a di ye 'u 'kasrayu, u mua -ni bu. Nyiblo bu 'yi -huan 'u 'kasrayu a 'mu ki ni 'ye. 'Ba ye 'u bu, ba wle e, ba ya 'mo o yi.

3 'Bu mo, nyiblo bu 'beti 'a mu, 'bu pu le: De a 'di -bi a ni 'li? -ε -bi ke- ba pu yi: Kukonyo, ε no- hwe e. ε di 'li ti 'ni ya, -te ti ne -bu.»

4 -Te u -mu, u 'ya 'dio a 'mu 'kwli, 'ε mo han-ti, 'u ye 'u 'kasrayu a 'mu, u mua bu, 'ki 'u huan.yi, -nagbopu ni 'huen a 'mu, 'u wle e. 'Ki 'u huan.yi a 'mu, 'ki nyibli -huohu ne e 'u.

5 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyu, 'ki -u -bi ni 'li, 'u 'beti nu, u wen: «De a 'di -bi a ni 'li? De- ko 'kasrayu -bu 'a wu wle 'li?»

6 -nagbopu a 'mu 'u lee nu -ti -bu, -Yusu lee wen nu, -ε -bi nyibli a 'mu, u -ha nu me le, 'u -mu,

7 'u ya 'kasrayu a 'mu -Yusu yi. -Te u nyre 'li, 'u pu 'u 'waa dani ko 'waa wlawli 'kasrayu a 'mu ki ble, -ε di e nu, -Yusu 'bu 'ya 'u bu ki, ε 'mu dani a 'mu ki bu ni. (-ε nu o, ε tue ne nyibli yi, -ε mo, ε no- mo bodio -mu', -ε 'ye ni ya 'li tu, kee, -ε ye 'li kubweenle. ε no- ko -ti 'ε 'ye 'u 'kasa a 'mu ki.)

8 -Te u yi 'li ni di, nyibli -huohu 'u pu 'u 'waa dani 'hru wlon ble. -U -bi ni 'u, 'u 'be -hugbi, 'u pu 'u 'hru wlon ble -we, -Yusu 'ε ne e kle,

9 nyibli 'u ne e ye' le, -u -bi 'u yi ti wien le ke. Ke- u ni, 'u 'ye 'li win, u wen: «-Na 'wio, -mo -bu, -ε yi 'li di, 'ki 'li Kukonyo Nyisua a 'nyre 'kwli. Nyisua bu -nyi -mu -ti a 'yi'buale!

10 Ba pu Nyɩsɩva 'nyre le, -ε nu□o, ε nɔ- di -a mu win ki kɔɔ mɔ, -te -aan 'baɩ gbagbu bodɔ Dafidɩ nu la nyibli a win a kɔkɔle. Nyɩsɩva bu kɔ -ti a 'yi'buale, 'ki 'li yakɔ 'kwli!»

11 -Te -Yusu 'ya 'ki Jrusredɔ 'kwli, -ε -bi 'ki ε mu 'li Nyɩsɩva a 'kagbau bu, 'ε 'ye -tebli a pepe -mu', -v ni 'li. -Te 'tɔ yi ni -wen, -ε -bi ε kɔ 'a -nagbopu ni -pu □tu 'v 'huen a 'mu 'huen-, v □hɩan -mɔ, 'v mu 'li Betanidɔ 'kwli.

-Te -Yusu pu la tugbe, v dεε figie jro-mɔ

(Matie 21.18-19)

12 -Te -nyre -nye, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'huen-, v -huen 'li Betanidɔ 'kwli ni, 'v mi. -Te v yi 'dɔ a 'mu 'kwli ni □ti, -ε -bi 'kanu bi 'li -Yusu 'kwli.

13 Bu ta 'li ye' le, -ε -bi ε 'ye tugbedu -mu', v dεε figie ni. Tugbe a 'mu, ε hlɔɔ □nu -mɔ le, hawi 'ε -hu 'li□ti yra, -Yusu 'ε mu 'v□v □hlɔn, -ε di□e nu, ε 'mu□v 'ye, 'bu mɔ, 'bu tu 'kui. Bu nyre 'ki 'v□v □hlɔn, -ε -bi hawi ni -do ε ye 'li□ti yra bu, -ε nu□o, ε 'yi wen 'v 'a tutu a ti 'yri ni nyre.

14 -ε -bi ke- -Yusu pi tugbe a 'mu yi: «Kue mɔ -nyrɔwɔ -bu 'yie bu, □ni 'tuɔ 'ki 'kui ni de, nyibli 'ni □ha□a di.» Win a 'mu, -Yusu -pu, 'a -nagbopu 'win□ti ni.

-Te -Yusu bla la puplonyibli le, 'ki 'li Nyɩsɩva a 'kagbau a -yaa 'kwli

(Matie 21.12-17; Luku 19.45-48; Saan 2.13-22)

15 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi v nyre 'li Jrusredɔ 'kwli ni, -Yusu 'ε -mu, 'ε pa 'li Nyɩsɩva a 'kagbau a -yaa 'kwli. 'Ki 'li -yaa a 'mu 'kwli, 'ki puplonyibli ni 'li, 'v ple 'wlugba-tebli, 'ki 'v Nyɩsɩva a -cɔhlɔn* a pipie a -ta'. 'Ki 'wli'ciɩnyibli ni 'li -we, 'v yi hiapɔwli 'ciɩ -ni. -Te -Yusu yeε 'v puplonyibli a 'mu bu, v kɔ nyibli -mu', -v -tue -tebli 'huen-, -ε -bi ε -tua 'waa leɔɔbla, 'ε yi 'wli'ciɩnyibli a 'teble ble □ijri -ni, kɔ, 'ε 'nyreε 'li -hungboplonyu a gbati yre, 'v yi □hlɔn le bi,

16 'ε 'yi nyiblo □du me le -ha, 'ki bu 'ble de, bu 'be -yaa a 'mu 'kwli □tu,

17 'ti- 'ε -tua 'ki 'waa tɔɔle, ε wen: «D 'cɩ□ti ni, 'ki 'li Nyɩsɩva cɩɩen 'kwli, -ε mɔ: Nyɩsɩva wen 'ni: 'Na 'kayu ni 'v ni, 'ki 'kɔ -bu a dakɔ a pepe 'mu 'li 'mu -daa -ni.» -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «Kεε, 'a mu -mɔ -bi, a nu 'kayu a 'mu 'yiyinyibli a 'kayu -mɔ'.»

18 De a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, Nyɩsɩva a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi, v kɔ tetetɔonyu 'huen-, v 'win□ti ni. ε nɔ- nu□o, 'v □mɔε 'hru le, -ε di□e nu, v 'mu -Yusu 'la, -ε nu□o, dakɔ nuε ne 'a tɔɔwin ni diaki. ε nɔ- nu□o, nyibli gbagbi a 'mu 'v □tui -Yusu ca -mɔ.

19 -Te 'tɔ yi ni -wen, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'huen-, v □ti 'dɔ, 'v mu 'li -tite -bi.

'Bu mɔ, 'ba yi Nyɩsɩva de ni -hve, ba kuo □ne □wlv yi -tεε

(Matie 21.20-22)

20 -Nyrarju', -te v yi 'ki kle ni -me, -ε -bi tugbe, -ε mɔ figie, -Yusu pu 'tu 'jro -mɔ, ε nɔ- kɔ 'hu v neε 'v de. -Te v nyre 'ki 'v□v 'hu, kue 'li 'a 'lu 'yri bu, -bu ye 'a bu ki, 'a pepe 'ku ni.

21 -ε -bi de -mu', -ε mu 'tu 'lu -mɔ, ε bi 'li Pielɩ 'kwli, ε wen: «Tɔɔnyɔ, 'ye tugbe -bu, -pu 'tu 'jro -mɔ, ε 'ku ni.»

22 -ε -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba kuo Nyɩsɩva □wlv yi.

23 'Bu mɔ, 'ba kuo Nyɩsɩva □wlv yi, a -we 'li ba lee dɔgba -bu ni: -Hɔn mɔ -te -bu, -bu bi 'li 'yru -mɔ. 'Bu mɔ, 'ba 'ye ni pu gble, 'ki 'li 'aan □wli ki, kεε, 'ba pu□v □haan-ti, -ε mɔ, -ti -mu', a -hla, ε di mu 'lu -mɔ, 'ε mɔ □han-ti, Nyɩsɩva di□e 'ni nu, ε 'mu 'lu -mɔ mu.

24 ε nɔ- nu□o, 'ni yi 'a mu -lee -ni, 'ba yi Nyɩsɩva de ni -hve, ba kuo □ne □wlv yi, -ε mɔ, ε -we 'a mu de a 'mu, 'a -nyinyie -mɔ. 'Bu mɔ, 'ba kuo □ne □wlv yi, ε mɔ □han-ti, ε di 'a mɔ□o 'ni -nyi.

25 Kεε, 'ba yi Nyɩsɩva ni de, nyiblo 'bu nu 'a mu yinyrede -mɔ, -ε -bi ba -hru 'a yinyrede a 'mu a -ti -mɔ, -ε di□e nu, 'aan 'Baɩ Nyɩsɩva, -ε ni 'li yakɔ 'kwli, ε 'mu 'aan -ne yinyre-tebli a -ti -mɔ -hru -we. [

26 Kεε, yinyre-tebli -mu', nyibli nu 'a mu -mo, 'bu mo, 'ba 'ye nu -hru 'waa -ti -mo, -ε -bi 'aan 'Bai Nyisua, -ε nu 'li yako 'kwli, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -hru 'aan -ne yinyre-tebli a -nu a -ti -mo -we.]»

-Te -Juukve a naanyu 'beti la -Yusu, nyiblo a 'di -bi -nyi□e 'kli, 'ki bu nu -tebli -mu', ε ni*

(Matie 21.23-27; Luku 20.1-8)

27 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v 'tie gbe 'waa 'hru, -ε mi Jrusredio 'kwli 'lu -mo. -Te v -nyre 'ki, -ε -bi -Yusu mu 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. Bu yi 'li le nu 'dεε -ni, -ε -bi Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi, ko Nyisua a tetetonyu, v ko -Juukve a 'blu a nyibli -bi 'huen-, v nyre 'u□v 'hvi,

28 'u 'beti□e, v wen: «Nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki -mu 'kli, 'ki -bu bla -tebliplonyibli -bu le 'li? Nyiblo a 'di -bi -lee -mu -we, -bu nu -tebli a pepe -bu, -ni 'li?»

29 -ε -bi -Yusu wen: «'N di 'beti 'a mu de nu -do -we. 'Bu mo, 'ba -huhia 'mu kle, 'ti- 'mu 'a mu kle -huhia -ni -we.

30 'A mu 'n yi 'beti -ni: Nyiblo a 'di -bi -lee la Saan, bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? □Bi Nyisua □nio, -u□-tonyibli □nio? Ba -huhia 'mu kle.»

31 -ε -bi v -tua le'betile, 'ki 'li 'waa dionu 'nyi, v wen: «-Bi' -a di 'ki pu? 'Bu mo, □ba pu le, Nyisua -lee la 'ne□ε, -ε -bi ε di □hian -mo, ε 'mu -a mu 'beti -ni: -Ti -mu', Saan hle la, de- ko -ti 'a 'yi 'ki□i □haan-ti -pu 'li?»

32 Mo, 'bu mo, □ba pu le, -tonyibli □nio, -ε -bi nyibli ko bu yee ne -a mu -ti.» Kε- v pu 'betile, -ε nu□o, nyibli pu□v □haan-ti, -ε mo, Saan mo la Nyisua a winwlon-hanyo* □nio.

33 ε no- nu□o, 'u □tu -Yusu □won, v wen: «-A 'yi 'a □dedede -yi.» -ε -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yi 'li□i 'li -we □bu lee ne 'a mu -we, nyiblo a 'di -bi, -ε -nyi 'mu 'kli, 'ki □bu nu -tebli a pepe -bu, 'n ni.»

12

-Te -Yusu pu la -ci'yie□tunyv -mu', -v ko -balv a 'ledv

(Matie 21.33-46; Luku 20.9-19)

1 (-Yusu 'tie yi 'li Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi, ko tetetonyu, ko -Juukve* a naanyu -bi 'huen- -mo -hlee -ni, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli.) 'Ki 'li 'ledv 'kwli, 'ki ε yi 'li □nu -mo -hlee -ni, ε wen: «ε ko la 'dudonyo □dv. ε no- ci la 'a -ci. -Ci a 'mu ki, ε 'doo 'li 'lili □dv. 'A 'yo, ε tv, v deε □ne resen. 'Dudonyo a 'mu, ε no- -ha 'a -ci a 'mu yi, 'ε 'blu 'li 'hio gbetεε 'kwli le, -ε di□e nu, 'bu yi 'a 'yo a 'mu nu 'plve, 'a 'nie 'mu 'li 'huo a 'mu 'kwli le bi, v 'mu□v no -mo' nu. ε nu 'hi-gbo -we, -ε ko ki ε di 'v bu nyra, ε 'mu -ci 'yie □tu, 'yirinyibli a -ti. -Te ε -we -kvan a pepe a 'mu -mo, -ε -bi ε lee -kvannunyibli □dv, bu nu -ci a 'mu 'a -kvan, -ε di□e nu, 'dudo-tebli 'bu -tv, v 'mu□v 'a 'kibia -nyi, -kvannunyibli a 'mu, 'waa 'mumu, v 'mu 'waa -ne 'kibia ko. -Cikonyo a 'mu, -te ε -we -kvan a yble□tutule -mo, -ε -bi ε mu 'dagba bloblv.

2 -Te 'dudo-tebli a 'ci□eti nyre 'u, -ε -bi -cikonyo a 'mu, ε lee ne 'a lelenyo -bi, 'ki bu mu 'li -ci'yie□tunyv -mo, v 'mu□v 'ci□e-tebli a 'kibia -mu', -ε bleε -cikonyo yi -nyi, ε 'mu □ne□ε yi ya.

3 -Te lelenyo a 'mu, ε nyre 'li, -ε -bi -ci'yie□tunyv a 'mu, v klo□o ni, 'u bi□e -teε, 'ki v 'yi□i □dedede -nyi, 'u -mia □ne kle.

4 -ε -bi -cikonyo le 'a lelenyo -bi de, 'u klo□o -we, 'u pu 'u□v de 'lu, 'u -ha□a 'yri le, 'u -mia □ne kle,

5 -cikonyo a 'mu, 'ε te 'li -ε -bi de, 'u klo□o, 'u 'la□a, 'ε le -v -bi de, 'u bi -v -bi, 'u 'la -v -bi.

6 Nyiblo nu -do, ε no- hie 'ki 'u -cikonyo a 'mu 'hvi. Nyiblo a 'mu, ε no- mo 'a 'yu, ε nve -ni, -cikonyo 'ε le 'li □nu□v -mo, -ε nu□o, 'a □wlv wen 'ni: -Te ε mo 'na 'yu, v di ko 'a 'u□tuule.

7 -Te ε waan 'li, -ε -bi ke- v pu, 'ki 'li 'waa dionu 'nyi, v wen: Nyiblo -bu,

-ε di -ci -bu kɔ -nyrɔwɔ ɔ̄dɔ, ε nɔ- yɪ 'lɪ di. 'A -tɪ, -ba 'laɔ̄a, -a 'mɔ -ci -bu gba,

8 'v kɔɔ̄ɔ, 'v 'laɔ̄a, 'v 'duɔ̄o ye', 'v -ha 'lɪɔ̄ɪ -ci 'kwli, 'v pɔɔ̄v 'wan.»

9 -ε -bɪ -Yusu wen 'nɪ de: «'A mɔ 'n yɪ 'beti -nɪ, nyiblo a 'mɔ, -ε kɔ -ci a 'mɔ, 'bɔ 'wɪn -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mɔ, -ε mu 'lu -mɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ ε di nu 'lɪ? 'A 'mumu, ε di 'nɪ di, ε 'mɔ -ci'yieɔ̄tunyo a 'mɔ 'la, 'tɪ- ε 'mɔ 'lɪ -ci a 'mɔ 'lɪ -ha, ε 'mɔɔ̄v nyibli -bɪ -nyi.

10 -Tɪ -bɔ, v 'crɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, 'n pɔɔ̄v ɔ̄haan-tɪ, a -hreɔ̄e nɪ. -Tɪ a 'mɔ, ε nɔ- -bɔ:

'Katuo -mɔ', 'kayupɔnyɔ 'yɪ -hɔa bɔ nuu -kɔan 'yɪ, v pɔ 'kɪbɪa kɪ,

ε nɔ- -hɛ 'kayu a 'mɔ a 'katuo gbagbɔ.

11 Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa, ε nɔ- nuɔ̄o, 'ε -hɛ 'katuo gbagbɔ,

'tɪ- 'ε nɔɔ 'yie klɛ, 'kɪ 'v -a mɔ -mɔ.»

12 'Tɪ- -Yusu 'mɔ -yrɛ, -ε -bɪ -Juukɔɛ a naanyɔ, -v nɪ 'v, v yruɔ̄o nɪ, -ε mɔ, v nɔ- -Yusu pɔ 'ledɔ a 'mɔ yɪ. -Tɛ v yru dɛ a 'mɔ, -ε -bɪ v ɔ̄mɔɛ 'a kɔkɔ a 'hru lɛ, v 'mɔɔ̄v 'la. Kɛɛ, -tɛ v yɪ nyibli a hɔannɔ pie, ε nɔ- nuɔ̄o, 'v -haɔ̄a mɛ lɛ, 'v -mu.

Dɛ -bɔ, -Yusu tɔɔ -nɪ, 'kɪ 'v 'blɔwli a -ta'

(Matie 22.15-22; Luku 20.20-26)

13 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ε -hɪ, -ε -bɪ -Juukɔɛ* a naanyɔ tɛ Falisiɔ̄tumu* a nyibli, kɔ nyibli -bɪ 'hɔɛn- bɔ, -v mɔ 'kɪn Helɔdɪ a ɔ̄tumu a nyibli. V nɔ- mu 'v -Yusu 'hɔɪ, v 'mɔɔ̄v lɛ 'beti -nɪ, -ε diɔ̄e nu, 'kɪ 'lɪ 'a ɔ̄wɔnɔ̄tutuo 'kwli, v 'mɔ 'lɪ -naa -nɪ, v 'mɔɔ̄v -tɪ -yɛɛ -nɪ, -ε diɔ̄e nu, v 'mɔɔ̄v kɔ.

14 -Tɛ v nyre 'kɪ 'vɔ̄v 'hɔɪ, -ε -bɪ v wen: «Tɔɔnyɔ o, -a yiɔ̄e nɪ, -ε mɔ, -hɛ -tɪ a -tɛɛ. 'Bɔ mɔ, ɔ̄nɪ yɪɔ̄ɪ nɪ hɛ, ɔ̄nɪ -pieɔ̄e hɔannɔ, 'kɪ 'v -tonyibli a 'lulɛ-hihie a -ta', 'ye ɔ̄bɪ ε mɔ nyiblo gbagbɔ. Kɛɛ, -tɔɛ -tɪ a -tɛɛ, 'kɪ 'v dɛ -mɔ', Nyɪsɔa -hɔɛ a -ta'. Lee 'kɪ -a mɔ, ɔ̄bɪ Nyɪsɔa a tete wen 'nɪ, -ba -ha 'blɔwli, -ba -nyiɔ̄e Romakɔɛ a

'kɪn gbagbɔ, -v'v-, -a 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -ba -nyi ɔ̄nɛɔ̄e?»

15 Kɛɛ, -Yusu yiɔ̄e nɪ, dɛ- mɔ 'waa 'lulɛ-hihie, 'v yɪ ɔ̄nɛɔ̄e 'yɪ kɪ -hliɪ -nɪ, -ε -bɪ ε wen: «Dɛ- kɔ 'mɔ a yɪ 'beti -nɪ, 'a yɪ 'v 'mɔ lɛ ɔ̄tɛɛ -nɪ 'lɪ? ɔ̄Bɪ a 'mɔɔ̄v 'ye, 'bɔ mɔ, 'nɪ -hɛɛ Romakɔɛ a 'kɪn gbagbɔ kɔ Nyɪsɔa 'hɔɛn- a -tɪ lɛ, a 'mɔ 'mɔ -tɪ -yɛɛ -nɪ? Ba ya 'mɔ 'wliyoɔ̄kɔ a 'yɛɛ nɪ -do yɪ, 'mɔɔ̄v 'ye»,

16 'v ya ɔ̄nɛɔ̄e yɪ. -ε -bɪ ε wen: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ε kɔ yigbakla -nɪ 'vɔ̄v kɪ 'lɪ? Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ε kɔ 'nyre v 'crɪ 'v -wɛ lɪ?» -ε -bɪ v wen: «Romakɔɛ a 'kɪn gbagbɔ ɔ̄nɔ.»

17 -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ ɔ̄nɔ yɪ, ε wen: «'A -tɪ o, dɛ -bɔ, -ε blɛɛ 'kɪn gbagbɔ yɪ, ba -nyi ɔ̄nɛɔ̄e, ε kɔ, dɛ -bɔ, -ε blɛɛ Nyɪsɔa yɪ, ba -nyi ɔ̄nɛɔ̄e -wɛ». ɔ̄Wɔn a 'mɔ, -Yusu ɔ̄tu ɔ̄nɔ, ε kɛɛ ɔ̄nɔ ɔ̄wli lɛ.

Dɛ -bɔ, -Yusu tɔɔ -nɪ, 'kɪ 'v nyibli a 'klɔ'hɪhrɪ a -ta'

(Matie 22.23-33; Luku 20.27-40)

18 'Kɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, ε kɔ la ɔ̄tumu ɔ̄dɔ. 'A 'nyre mɔ Sadustɔ̄tumu*. V nɔ- hɛɔ̄e, -ε mɔ, 'bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ 'kɔ, ε 'yɪ 'lɪɔ̄ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bɔ 'hɪ 'klɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa yɪ. V nɔ- kɔ nyibli -mu 'v -Yusu 'hɔɪ, -ε diɔ̄e nu, v 'mɔɔ̄v lɛ 'beti -nɪ. -Tɛ v nyre 'kɪ 'vɔ̄v 'hɔɪ, -ε -bɪ v wen:

19 «Tɔɔnyɔ o, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* Moise 'crɪ la tete -bɪ, 'ε hie laɔ̄a -a mɔ lɛ. Tete a 'mɔ, ε nɔ- -bɔ: Nyibeyugbe 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ kɔ nɔgba, 'tɪ- nyibeyugbe a 'mɔ, 'bɔ 'yɪ 'v 'yonɔ bɔ -hie, 'bɔ 'kɔ, nyibeyugbe a 'mɔ, -ε 'kɔ, 'bɔ kɔ 'dɪayɪ nyibehɪan, ε nɔ- blɛɛ yɪ, -bɔ kɔ 'a nɔgba a 'mɔ, ε kɔɔ̄ hɔɛn-, v 'mɔ 'yonɔ kɔ, 'kɪ 'v 'a 'dɪayɪ -mɔ', -ε 'kɔ a -ta'. Kɛ- Moise a tete pɪ.»

20 -ε -bɪ kɛ- v pɪ de, v wen: «ɛ kɔ la 'dɪayɪ nyibepɔ nɪ ɔ̄hɔn'hɔɛn ɔ̄dɔ, 'waa yɪ-henyiblo, nɔ- kɔ la nɔgba. Nyibeyu a 'mɔ, ε 'yɪ 'v 'yu bɔ -hie, 'ε 'kɔ,

21 'hɔɛn a nyiblo 'ε kɔɔ̄, 'ε 'yɪ 'v 'yu bɔ -hie -wɛ, 'ε 'kɔ. Dɛ nɪ -do a 'mɔ, ε nɔ- nu ta a nyiblo.

22 Ε νο- mu 'lu -mο -mumu, ρhlon'hven a nyiblo 'ε κoκo -wε, 'ε 'yι 'υ 'yu bu -hie, 'ε 'ku -wε. -Te 'waa pεpe, υ 'ku 'ki, -ε -bi nuγba a 'mu, ε 'ku ni -wε.

23 Ε νο- mο -ti -mu', -a di wen -mu 'beti mο, ρmu -a mu kle -hihia -ni. -Nyrowo -ko 'kwli nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, υ di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyiblo a 'di -bi -di 'ki nuγba a 'mu ko 'li, -kotι -te υ ni la 'ne- -tutu ki, nyibli ni ρhlon'hven a 'mu, υ ko la a ni.»

24 -Ε -bi -Yusu ρtu ρnu ρwon, ε wen: «A ke ni, -kotι a 'yi Nyisua crien -yi, 'a 'yιti -yi, -ε mο, Nyisua ni 'kli ki.

25 Ti -mu' -ko 'yri nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, υ di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyibepυ ko nuγbi 'hven-, υ 'yι 'li ti 'li -wε, bu kuko -ni. Kee, -te Nyisua a lelenyυ ni 'mu, ke- υ di 'mu ni -wε.

26 'Ya 'υ 'lu de, de -bu, -ε mο nyibli bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'n yi e ni, -ε mο, a -hre Nyisua crien -mu', Moise 'cri la ni. Ε 'cri la de, Nyisua lee la a, -te Nyisua a 'mu, ε ni la 'li -gbakuo 'kwli, -ε yi la wln, 'ti- -te ε yi la 'li Moise a 'mu -mο -hlee -ni. Nyisua wen 'ni: 'Mο mο Nyisua -bu, Abrahamυ de, ε ko Yisaki, ko Sakobυ 'hven-. Ke- Nyisua pu la.

27 Ε 'wι yi, ti -mu' -ko 'yri Nyisua yi la 'li Moise -mο -hlee -ni, Abrahamυ ko Yisaki ko Sakobυ 'hven-, υ 'ku la ni see la. Kee, -a yi e ni, -ε mο, ε 'yι 'kukonyibli 'pa-, υ 'ni -da a li Nyisua, kee, 'kloninyibli, υ nu- de e. 'A -ti, 'bu mο, 'ba pu le, nyiblo 'bu 'ku, ε 'ni 'hri ti 'klo, 'ki 'li Nyisua yi, -ε -bi 'a de a 'mu, a kaa ρne 'yri ni pεpe.» Ke- -Yusu -pu.

Nyisua a tete gbagbu, -ε ni 'υ tete a pεpe 'lu yi

(Matie 22.34-40; Luku 10.25-28)

28 Tetetonyo -bi, -ε ni -tuo ki, ε 'win -ti a pεpe -mu', υ -hla ni. Bu 'win 'ki, -ε mο, -Yusu ρtu Sadustitumu* a nyibli ρwon -teε, -ε -bi ε 'yιya 'υ υ 'hvi bu, 'ε 'beti e, ε

wen: «Tete a pεpe -mu', Nyisua -nyi -a mu, 'a de a 'di -bi, -ε ni 'υ tete a pεpe 'lu yi 'li?»

29 -Ε -bi -Yusu ρtu ρo ρwon, ε wen: «Nyisua a tete -mu', -ε ni 'υ tete a pεpe 'lu yi, ε νο- -bu: Ba pu 'υ nua bu, 'a mu Yisraekue: -Aan -ne Kukonyo Nyisua, ε νο- mο Nyisua ni -do. 'Be 'υ υ ki, nyisua ρdu 'yι 'ki 'υ -ni de.

30 -Blee yi, -bu nue -na Kukonyo Nyisua, 'ki 'li -na ρwυ a pεpe ki, ko 'ki 'li -na 'lule-hihie a pεpe 'kwli, ko 'ki 'li -na 'kli a pεpe 'kwli.

31 Nyisua a tete, -ε kue 'υ υ -mο, ε νο- -bu: -Blee yi, -bu nue -na 'bi -tonyiblo, ρwi yi, -te -nu -na dionυ a nueε. Ε 'yι Nyisua a tete ρdu -ko, -bu ni 'υ υ ni 'hven a 'mu 'lu yi.»

32 -Ε -bi tetetonyo a 'mu, ε wen: «Ti -mu', -hla, 'a -teε ρnuo. -Aan -ne Kukonyo Nyisua, ε νο- mο Nyisua ni -do. 'Be 'υ υ ki, nyisua ρdu 'yι 'ki 'υ -ni de.

33 -Tonyiblo blee yi, bu nue Nyisua, 'ki 'li 'a ρwυ a pεpe ki, ko 'ki 'li 'a 'lule-hihie a pεpe 'kwli, ko 'ki 'li 'a 'kli a pεpe 'kwli. Ε blee yi -wε, bu nue ne 'a 'bi -tonyiblo, ρwi yi, -te ε nu 'a dionυ a nueε. Ε νο- mο de gbagbu, -ε -hi 'υ bu pi 'a -ne 'wlugba-tebli a -cohlon* a gblegble ρdu, 'ki 'υ Nyisua ye'.»

34 -Yusu bu 'ye e, -ε mο, tetetonyo a 'mu, ε ρtu ρo ρwon, 'ki 'li ρto 'kwli, -ε -bi ε wen: «E hie 'υ -mu de ni -do, ρmu Nyisua yre 'mue -ni, 'ki bu ko -mu win ki.» -Te de a 'mu, ε -hi, nyiblo ρdu 'yι 'ki ti 'beti -ni de, -ε di e nu, 'ki 'li 'a ρwon ρtuwin 'kwli, υ 'mu 'li -naa -ni, υ 'mu υ -ti -yεε -ni.

Wanyo mο bodio Dafidi a 'yonυ a 'Yu ρnuo

(Matie 22.41-46; Luku 20.41-44)

35 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -tua nyibli Nyisua a -ti a toε, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu. -Te ε yi 'ki ρnu ni -tue -ni, -ε -bi ε wen: «Tetetonyo* wen 'ni: Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la ya, Wanyo a 'mu, ε νο- mο bodio Dafidi a 'yonυ a 'Yu. 'A mu 'n yi 'beti -ni: De- ko -ti 'υ hlee 'li?»

³⁶ -kɔtɪ Nyɪsua a -Hihiu* nuɔo ni, bodɔ Dafidɪ, 'ɛ hlaɔa, 'v 'crɪɔɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuaɔrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

Kɔkɔnyɔ Nyɪsua lee 'na Kɔkɔnyɔ ni, -ɛ mɔ: Nɪ mɔ 'na diidekɪbɪa kɪ bu,

-kɔ 'mɔ 'hɛn-, -a 'mɔ nyibli win kɪ -kɔɔ -ni,

ɛ 'mɔɔ gba -gbagba, 'mɔɔ nu, ɔmɔ -na yraanyibli bu 'lu blɛ ɔtu.»

³⁷ -ɛ -bɪ -Yusu wen 'nɪ de: «-Tɛ Dafidɪ a 'mɔ, ɛ dɛɛ Wanyɔ a 'mɔ Kɔkɔnyɔ, -bɪ' Wanyɔ a 'mɔ, ɛ -wɛ 'lɪ bu nu 'kɪ Dafidɪ a 'Yu a pupa 'lɪ?»

-Tɛ -Yusu lee la nyibli, -ɛ mɔ, bu ɔtu 'waa dɔɔnɔ 'yie, 'kɪ 'v tetetɔnyɔ a -ta'

(Matie 23.1-36; Luku 20.45-47)

Nyibli -huɔhuɪ a 'mɔ, -v nɪ -tuɔ kɪ, -tɪ -mɔ', -Yusu -hla, ɛ blee 'waa plɔ nɪ dɪakɪ.

³⁸ Kɛ- ɛ pɪ ɔnu yɪ, 'kɪ 'lɪ 'a tɔɔwin 'kwli: «Ba ɔtu 'aan dɔɔnɔ 'yie, 'kɪ 'v tetetɔnyɔ a -ta', v 'nɪ ɔha 'a mɔ -kaa -ni. U nɛ 'kɪ nyibli bu daa ɔnu nyibli gbagbɪ. 'Bu yɪ lɛ nɪ nɛ, v pɪ nyibli gbagbɪ a wlawlɪ, -ɛ diɔe nu, nyibli 'mɔ ɔnu 'ye. 'Bu yɪ 'v -tɪtɛ ɔdu nɪ mi, -tɛ nyibli -huɔ 'v, -ɛ -bɪ v -huɛɔɛ nɪ, nyibli bu pɔ ɔnu 'wio blɛ, 'kɪ 'v 'waa 'vɔtuule a -ta',

³⁹ 'v nɛ ɔnɛ nɪ -wɛ, 'bu mu 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu, 'kɪ bu nɪ 'lɪ ye' bu, -ɛ diɔe nu, nyibli a pɛpɛ 'mɔ ɔnu 'ye. Dɛ nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- v ni, 'bu da ɔnu didide -mɔ.

⁴⁰ U nɪ -do a 'mɔ, v nu- -hɛ -tugbanugbɪ kɔkɔ-tɛblɪ a pɛpɛ ɔjɛ. 'Tɪ-, tetetɔnyɔ a 'mɔ, 'bu yɪ Nyɪsua nɪ dɛ, 'waa Nyɪsua a dɪda hlɔ kɪ bu, -ɛ diɔe nu, nyibli 'mɔ lɛ pɔ, v mɔ ɔhaannyibli ɔnɔ. 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -ni, -ɛ mɔ, -bati -mɔ', Nyɪsua di ɔnu lɛ -pɔv -ni, ɛ di nɪ 'klɪ kɪ, ɛ 'mɔ 'v nyibli -bɪ a -bati 'v -hi.»

-Tɛ ɔhɪvɛnnugba ɔdv -ha la 'a 'wliye a pɛpɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua a -kvan a -ta'

(Luku 21.1-4)

⁴¹ -Tɛ -Yusu -wɛ hihle -mɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau bu, -ɛ -bɪ ɛ nɪ bu, 'kɪ 'v dukwli -mɔ' 'huɪ, -ɛ kɔ 'kwli

nyibli pɪ 'lɪ 'wli lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua a -kvan a -ta'. -ɛ -bɪ -Yusu yɪɔɪ 'nɪ 'ye, -tɛ nyibli nɪ 'lɪ 'wli a lɛpɔpɔv. 'Kɪ 'lɪ dukwli a 'mɔ 'kwli, dɛkɔnyɔ -huɔhuɪ pɪ 'lɪ 'wli lɛ.

⁴² ɛ kɔ -tugbanugba ɔdv, ɔhɪvɛn ni. ɛ nɔ- nyre 'v, 'ɛ pɔ 'lɪ 'wliyɔkɔ a 'yɔ nɪ 'hɛn, -v 'yɪ 'lɪ ɔdedede a -tɔtɔ 'lɪ -wɛ.

⁴³ -Tɛ -Yusu 'yeɔe, -ɛ -bɪ ɛ da 'a -nagbopɔ* nɪ, ɛ wen: «'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -ni, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua 'yɪ, ɔhɪvɛnnugba -bu, ɛ pɔ 'lɪ 'wliye, 'ɛ -hi 'v nyibli a pɛpɛ -bu 'v,

⁴⁴ -kɔtɪ nyibli a pɛpɛ -bu, 'wliye -mɔ', -ɛ 'yɪ -kvan -kɔ, 'kɪ 'v ɔnu -mɔ, ɛ nɔ- v pɔ 'lɪ lɛ. Nɔgba -bu, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɔhan-tɪ, ɔhɪvɛn 'ɛ niɔe, kɛɛ, kɛ- ɛ nɪ 'mɔ, 'wliye a pɛpɛ -mɔ', ɛ di wen nu, ɛ 'mɔ wen 'a dɔɔnɔ yɪ -wɔn, ɛ nɔ- ɛ pɔ 'lɪ.»

13

-Yusu wen 'nɪ, v di Nyɪsua a 'kagbau 'nɪ 'wla

(Matie 24.1-2; Luku 21.5-6)

¹ -Tɛ -Yusu -yɛɛ 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ 'a -nagbopɔ* 'hɛn-, v 'du ye', 'v yɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau bu 'hrɪ. -Tɛ v yɪ 'kɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopɪ -bɪ wen: «Tɔɔnyɔ o, 'ye 'hɪ gbagbɪ -bu, v -nu, 'v pɔ Nyɪsua a 'kagbau -bu, 'ye -tɛ 'kayu a 'mɔ, ɛ nu yɪnɔ.»

² -ɛ -bɪ -Yusu wen: «'Kayu -bu, -kɔ yɪnɔ-pɪ -pɪ, kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, yɪnɔkayu a 'mɔ, v diɔe 'nɪ 'wla pɛpɛ. 'A 'hɪɔ ɔdv 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu nɪ 'v 'a 'bɪ 'hɪɔ 'lu bu.»

'Kla-wliye'yɪya, -ɛ di 'v nyre, 'tɪ- 'klɔ 'mɔ 'v -wlu -hɔn

(Matie 10.17-22; 24.3-14; Luku 21.7-19)

³ -Yusu bu pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ 'a -nagbopɔ* 'hɛn-, v ɔtɪ 'dɔɔ, 'v mu 'lɪ dɔgba -mɔ', -ɛ kɔ 'lu olifieti nɪ 'lɪ. Dɔgba a 'mɔ, ɛ 'bɛ Nyɪsua a 'kagbau 'yɪ. -Tɛ v nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ -Yusu nɪ bu, Pielɪ kɔ Saktɪ, kɔ Saan, kɔ Adre 'hɛn- 'v mu 'vɔv 'huɪ, 'v 'betiɔe, v wen:

⁴ «Lee nɛ -a mɔ, ti a 'dɪ -bɪ, -ɛ kɔ 'yɪ v di 'v Nyɪsua a 'kagbau 'wlaa -ni, ɛ kɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ, -ɛ di 'lu -mɔ

mu, -a di 'ye, 'tí- -a 'múv yi, -ε mɔ, -tebli a pɛpɛ -bu, -kɔ -tí -hla wɛn, ε kɔ bu mu 'lu -mɔ?»

⁵ -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ɔnu yi, ε wɛn: «Ba nɪ 'v -pleeɛ', -ε di ɔe nu, nyiblo ɔdu 'nɪ ɔha 'a mu -kaa -nɪ,

⁶ -kɔti nyibli -hɔɔhɔ di 'nɪ di, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyre 'kwli, v 'mu lɛ pu, v nu-mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsua pu la lɛ, ε di la ya, 'tí- v 'mu nyibli -hɔɔhɔ -kaa -nɪ.

⁷ 'Ya 'v 'lu de, a di 'nɪ 'wɪn, -ε mɔ, v -wɛn tɔ, 'kɪ 'lɪ 'blɔgbɪ -mɔ' kɪ, -v 'mɔɛ nɛ 'a mu yre, kɔ, -v hlɔɔ nɛ 'a mu -mɔ lɛ. 'Bu mɔ, 'ba yi nɪ 'wɪn, a 'nɪ 'pie 'lɪ hvannu, -ε nu ɔo, -tebli a 'mu, ε kɔ bu mu 'lu -mɔ. Kɛɛ, 'bu yi 'lu -mɔ nɪ mi, ε 'yi 'nyre ɔhɛn, -ε mɔ, 'kɔ a 'v-hɔnti nyre 'v nɪ.

⁸ 'Blɔgbɪ di yi 'nɪ -wɔnwɔn -nɪ. 'Kɪ 'lɪ 'blɔgbɪ -hɔɔhɔ 'kwli, -tɔtɔ di 'nɪ 'hɪhlɛ -nɪ, kɔ, 'kanɔ di 'nɪ ɔtɪ. 'Kla-wliye'yɪya a 'mu, -ε di di, 'kɔ a 'v-hɔnti, ε nɔ- kɔ -wlu ɔtutuo ɔnɔ. Kɛɛ, 'kɔ a 'mumu, ε 'yɛɛ 'v -wlu nɪ -hɔɛn. ε 'wɪ- nugba -nɪ 'kwli yi, -ε kɔ 'kwli -tɔa kɪkla, kɛɛ -kɔ ɔgbɔgbɪlati ɔyɛɛ 'v nɪ nyre.

⁹ -Tɛbli a 'mu, 'bu yi 'lu -mɔ nɪ mi, ba nɪ 'v -pleeɛ'. V kɔ bu gba 'lɪ 'a mu -batipɔɔlɛ', ε kɔ, v di 'a mu 'nɪ bi, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kayo blɛ. -Tɛ a mɔ 'na -nagbɔv a -tɪ, v kɔ bu yɛɛ nɛ 'a mu -tɪ, 'kɪ 'v 'blɔnaanyɔ kɔ 'kɪnpɔ ye'. ε nɔ- di ɔe nu, a 'mu ɔnu 'na ɔhaantitɪ pu.

¹⁰ ε blɛɛ yi, 'na -nagbɔv bu pu 'na ɔhaantitɪ 'kɔ -bu 'a dako a pɛpɛ, 'tɪ- 'kɔ a 'v-hɔnti 'mu 'v nyre.

¹¹ 'Bu kɔ 'a mu, 'kɪ v 'mu 'lɪ 'a mu -batipɔnyɔ yi gba a -tɪ, 'kla 'nɪ 'yaa 'lɪ 'a mu -wliye, 'kɪ 'v -tɪ -mɔ', a di hla a -ta'. Win -mɔ', a di pu, ti a 'mu 'yri, Nyɪsua, nɔ- di 'a mɔ ɔ wlɔn ɔtu. ε 'yi 'aan ɔgbɛtɔ 'pa-, a 'nɪ -hle ɔe nɪ, kɛɛ, Nyɪsua a -Hihɪu*, -ε nɪ 'v 'a mu ke', ε nɔ- di hle.

¹² Ti a 'mu 'yri, 'dɪayɪnɔ, nu- di 'waa 'dɪayɪnɔ 'blɔ a naanyɔ ɔjɛ pu, 'waa 'lɪla a -tɪ. Dɛ nɪ -do a 'mu, ε nɔ- 'baɪnɔ di 'waa 'yonɔ -mɔ nu, 'yonɔ 'mɔv 'waa 'baɪnɔ kɔ 'waa 'diɪnɔ 'hɔɛn- -mɔ nu.

¹³ Nyibli a pɛpɛ kɔ bu yraa nɛ 'a mu, -tɛ a mɔ 'na nyibli a -tɪ. Kɛɛ, nyiblo 'bu 'yi -sa, 'kɪ 'v Nyɪsua a ɔwɔ a yɪkuolɛ -mɔ', 'bu gba ɔa 'lu -mɔ -gbagba, 'kɔ a 'v-hɔnti 'bu nyre 'v, nyiblo a 'mu, ε nɔ- Nyɪsua di wa.»

ɔHɪvɛn'yɛtɪ gbagbɪ, -ε di 'v nyre, 'tɪ- -Yusu 'mu di (Matie 24.15-28; Luku 21.20-24)

¹⁴ «Nyiblo -bu, -ε di win -bu -hre, ε blɛɛ yi, bu kɔ ɔtɔ, 'tɪ- ε 'mɔv' lɛ yru. Win a 'mu, ε nɔ- -bu: ε di kɔ ti -bɪ, a 'mu yɪnyredɛ 'ye, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau bu. Yɪnyredɛ a 'mu, Nyɪsua a ɔwɔ yraa ɔnɛ nɪ, 'tɪ- dɛ a 'mu, 'ε ni ɔe, Nyɪsua 'ε hlɔɛ nɛ 'a 'kagbau -mɔ lɛ. Yɪnyredɛ a 'mu, -tɪtɛ ε 'yi 'v -kɔ, 'kɪ ε di 'v nɪ. 'Bu mɔ, 'ba 'ye dɛ a 'mu, -ε -bɪ nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli, bu 'gba ci lɛ, bu mu 'lɪ dɔgbɪ 'lu, v 'nɪ ɔha ɔnu lɛ 'lɪla -nɪ.

¹⁵ Nyiblo 'bu nɪ 'lɪ 'a 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba ci lɛ -dodo. ε 'nɪ 'pɔv 'lɪ lɛ, bu pa 'lɪ 'a 'kayu bu, ε 'mu 'a kɔkɔ-tebli bla, 'tɪ- ε 'mu ci lɛ 'gba.

¹⁶ Nyiblo 'bu nɪ 'lɪ 'a -ci kɪ, bu 'gba ci lɛ -dodo. ε 'nɪ 'pɔv 'lɪ lɛ, bu ɔhɪan -mɔ, bu bla 'a wlawɪ, 'kɪ 'lɪ 'dɪɔ 'kwli, 'tɪ- ε 'mu ci lɛ 'gba.

¹⁷ Ti a 'mu 'yri, nugbɪ -mɔ', -v di 'kwli lɛ nɪ, ε kɔ 'waa dɛ -mɔ', -v di 'yonɔ 'nya, v di 'ye ɔhɪvɛn dɪakɪ.

¹⁸ Ba da Nyɪsua, -tebli a 'mu, ε 'nɪ ɔha 'lu -mɔ mu, a 'nɪ ɔha ci lɛ 'gba, ti -mɔ' -kɔ 'yri cɛ yi 'v ɔtu -nɪ,

¹⁹ -ε nu ɔo, -nyɔwɪ a 'mu 'kwli, ɔhɪvɛn -tonyibli di 'ye, ε di 'nɪ 'bua, ε 'mu 'a dɛ -mɔ', -tonyibli -tɔa la 'lɪ 'yiye 'v -hi, kɔɛ la 'lɪ -tɛ Nyɪsua nu la 'kɔ 'yie bu, -bu yɛ ti -bu, -a nɪ kɪ. Kɔɛ 'lɪ ɔhɪvɛn a 'yiye gbagbu a 'mu a ti 'yie bu, -bu yɛ 'kɔ a 'v-hɔnti kɪ, v 'yi 'lɪ ɪ 'lɪ -wɛ bu 'ye ɔhɪvɛndɔ a 'mu.

²⁰ Nyɪsua di ɔtɔ -nyɔwɪ a 'mu 'lu, 'kɪ 'v nyibli -mɔ', ε -ha 'lɪ, 'kɪ -bu mɔ 'a nyibli a -ta'. ε nɔ- 'yi wɛn ɔe 'pa-, nyiblo ɔdu 'yi wɛn 'lɪ ɪ 'lɪ -wɛ, bu nɪ wɛn 'kɔ, ti a 'mu 'yri.

²¹ Ti nɪ -do a 'mu 'yri, nyiblo 'bu lee nɛ 'a mu, 'bu pu lɛ: Ba 'ye kɛ, Wanyɔ

-mu', Nyɩsua pu la le, e di la ya, 'ki e ni 'ne-, -hɩv', 'ki e ni 'li -tite -mu', a 'ni 'puv 'liɩɩ haan-ti,

22 -e nuɩo, hɩwanyu, ko hɩwinwɩɩn-hanyu di 'ni 'hri, u 'mu wɩlekeke-tebli a gblegble nu, -e diɩe nu, 'bu -we 'liɩɩ, u 'mu nyibli -mu', Nyɩsua -ha 'li, 'ki bu mo 'a nyibli -kaa -ni.

23 'A -ti, 'a mu -mo -bi, ba ni 'v -pleele', -e nuɩo, -tebli a pepe a 'mu, -e di 'lu -mo mu, e ni ke', 'ni yi 'a mu -lee -ni.»

-Yusu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, e di 'ni di de

(Matie 24.29-31; Luku 21.25-28)

24 «ɩHɩven'yeti a 'mu, 'bu -hi, -e -bi 'yru ko ɩhɩnpv 'hven-, u di 'ni jre,

25 nyahro di ble 'li yako 'kwli le, e ko, -tebli a pepe -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e 'mu -ta' le -hɩn.

26 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, nyibli di 'mu 'ni 'ye. 'N di 'ni di, 'ki 'li 'na 'kɩkɩnɩni 'kwli, ko 'ki 'li 'na -ti a 'yi'buale 'kwli. 'Bu mo, 'ni yi ni di, 'ki 'n di 'li 'nuɩmi 'nyi ni.

27 'N di te Nyɩsua a lelenyu bu, u 'mu 'klo -bu 'a ɩge a pepe ki na, nyibli -mu', Nyɩsua -ha 'li, 'ki bu -he 'a nyibli, u 'mu ɩnv le 'kukue -ni.»

Figietu a tɔɔle

(Matie 24.32-35; Luku 21.29-33)

28 «Ba 'ye ke tugbe -mu', u deɛ figie. 'Ki 'v tugbe a 'mu 'yie, tɔɔle ni 'v. E no- mo, ti -mu' -ko 'yri e ɩtui 'v babu yrayri le, e ko, 'a hawi 'bu yi ni ɩge, -e -bi -a yiɩe ni, -e mo, -cii-ci-nyre 'mve yre. Ke- 'na didie di 'mu ni.

29 -Tebli a pepe -bu, -koti 'n hla wen, 'bu yi 'lu -mo ni mi, -e -bi ba ko 'a yiyie, -e mo, 'na diditi 'mve yre. E 'wi yi, 'ki 'n ni 'v 'maju 'yri.

30 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyibli -bu, -v ni 'klo, u 'yi 'liɩɩ 'li -we, bu 'ku, 'ti- -tebli a pepe a 'mu, e 'mu 'v nyre.

31 Yako ko -tutu 'hven-, u di bu 'ni -we, keɛ, 'na win 'yi 'liɩɩ 'li -we, bu -we bu, 'klo -mo 'klo.»

Ba ni 'v -pleele', a 'ni 'ɩmee 'li (Matie 24.36-44)

32 -E -bi ke- -Yusu pi de: «Ti -mu', le'boɔ-nyrowo bu di 'v -nyre, e 'yi nyiblo ɩdv -ko, -bu yi -nyrowo a 'mu. E mo, 'mo -bu, -e mo Nyɩsua a 'Yu, 'n ko 'a lelenyu 'hven-, -e ɩdv 'yi 'v -ni, -e yi -nyrowo a 'mu, 'bu 'yi 'na 'Ba Nyɩsua ni -do 'pa-.

33 Ba ni 'v -pleele', a 'ni 'ɩmee 'li, -koti a 'yi le'boɔ-nyrowo a ti -yi.

34 'Na mumuo ko 'na 'li didie 'hven-, e di 'wi- nybeyu ɩdv yi, -e mi la 'dagba blɔblɔ. No- hie la 'a 'kayu 'a -kuannunyibli le. 'Ti- e 'mu la mu, e ɩgla la -kvan ni. 'A -ne -kuannunyɔ 'bu ni 'v, e -nyi laɩa 'a -ne -kuandɛ ni, e di la nu. -E -bi ke- e pi la 'kayu'yieɩtunyɔ yi, e wen: ɩTu 'kayu 'yie, ɩni 'ɩmee 'li.

35 'A -ti o, ba ni 'v -pleele', a 'ni 'ɩmee 'li, -e nuɩo, ti, 'kayukonyo di ya, a 'yiɩɩ -yi. -Bakle -winse, -bakle 'to-heyri', -bakle mu -nyre a -nyeele 'yie, -bakle -nyrajru', 'ki e di 'v nyree -ni. A 'yi 'a ɩdedede -yi.

36 'Bu ɩhɩan -mo ti ni -do a ti 'yri, e 'yi yi -bleɛ -ni bu yeɛ 'v 'a mu ɩmenanmeele' bu.

37 E no- mo -ti 'n -hve ɩbu lee wen 'a mu, a ko nyibli a pepe 'hven-: Ba ni 'v -pleele', a 'ni 'ɩmee 'li.»

14

-Te -Juukve a nyibli gbagbi -hve bu 'la la -Yusu*

(Matie 26.1-5; Luku 22.1-2; Saan 11.45-53)

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi e hie 'li -nyrowi ni 'hven, -Juukve a le'mimle gbagbu -bi 'mu 'v nyre. Le'mimle a 'mu, 'a 'nyre mo Paki. Paki a 'mu a ti 'yri, 'floodv -mu', -e ko -mo u 'ye ni pu 'li 'a 'yaade, e no- u yi di. -E -bi Nyɩsua a -cɩhlɩnpinyu* gbagbi, u ko tetetɔonyu 'hven-, u ɩmve ɩto le, u 'mu -Yusu klo, 'ki 'li ɩyre 'kwli, -e diɩe nu, u 'muɩv 'la.

2 Keɛ, u wen: «'Bu mo, ɩba yiɩɩ ni kwle, -a 'ni 'nuo 'liɩɩ le'mimle a ti 'yri, -e diɩe nu, nyibli 'ni ɩha -a mu -mo -won mo di.»

-Te nuḡba ɔ̄du pu la hinhronpu-tebli
-Yusu 'lu, 'a nuɛɛ a -ta'

(Matie 26.6-13; Saan 12.1-8)

3 Ti a 'mu 'yri, 'ki -Yusu ni 'li Betanidɔ̄ 'kwli, ɛ ko 'a -nagbopu* 'hven-. 'Ki u ni 'li Simo a -te. Simo a 'mu, ɔ̄hran nu laɔ̄a ni. Bu yi 'ki de ni di, -ɛ -bi nuḡba ɔ̄du, ɛ no- pa 'kayu bu, 'ɛ 'ble -dawinniyrɛ kva. -Dawinni a 'mu, ɛ ko 'a 'yriɛ 'hven-, ɛ pi ɔ̄die dɔ̄aki. -Te ɛ -pa 'ki, -ɛ -bi ɛ 'be 'u 'yriɛ a 'mu a 'lu ni, 'ti- 'ɛ pu -dawinni a 'mu -Yusu 'lu.

4 Nyibli -ni 'u, 'waa de -bi a plo 'yi -ble, u wen: «De- ko -dawinni -bu, 'a leɛɛɛɛ 'li?»

5 'Bu plo wen ɔ̄ɛ, ɛ di 'ye wen 'wliye dɔ̄aki, -ɛ -we 'li -kuannunyo -bi a 'pɛɛɛ, 'ki 'li 'yru 'mumu 'kwli, u 'mu wen ɔ̄ɛ ɔ̄hɛennyibli -nyi.» Ke- ɛ ɔ̄ti 'mu, 'u yi nuḡba a 'mu -mo 'ple.

6 -ɛ -bi -Yusu wen: «Ba -haɔ̄a me le, ba 'kee ne 'a -mo'puple. De -bu, ɛ -nu, 'ki 'u 'mu -mo, ɛ mo yinode.

7 Ba ko 'a yiyie, ɔ̄hɛennyibli 'tiɛ di 'ne- 'a mu 'nyi ni. Ti -mu' ko 'yri a di 'uɔ̄ -hva, a -we 'li ba nu ɔ̄nu ɔ̄haande -mo ni. 'Mo -bi, ti -mu', 'n di 'ne- 'a mu 'nyi -hi, ɛ 'yi -hu.

8 De nuḡba -bu, ɛ -we 'li, ɛ no- ɛ -nu: Ti ni ke', 'ɛ -we 'na -plahɔ̄ -dawinni a pupu -mo, 'ki 'u 'na -hiha a -ta'.

9 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -teɛ, 'a -ne -tite ɔ̄du, u di 'u Nyɔ̄va a ɔ̄haantite 'u -pu -ni, 'ki 'ne- -tutu ki, ɔ̄haande -bu, nuḡba -bu, ɛ -nu, u di 'a -ti -mo le 'ni na, -ɛ di ɔ̄e nu, ɛ 'ni ɔ̄ha nyibli -mo -hru.» Ke- -Yusu -pu.

Judia -hve bu pu la -Yusu
-Juukve a naanyu -ji'*

(Matie 26.14-16; Luku 22.3-6)

10 -Te de a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bi Judia Yisikalio, -ɛ mo -Yusu a -nagbopi* -bi, 'ki 'li 'a -nagbopu ni -pu ɔ̄tu 'u 'hven a 'mu 'nyi, ɛ no- mu 'li Nyɔ̄va a -cohɔ̄npinyu* gbagbi -mo, 'ɛ mu la ɔ̄nu 'ye mo, -te -mu', ɛ di ɔ̄nu -Yusu a -ji'pupu nu a -ti.

11 -Te ɛ pu 'kuna, -ɛ -bi u -tva dɔ̄du a nunuo dɔ̄aki, u wen: «A di -nyi -mu 'wliye.» Kve 'li ti a 'mu 'yri bu,

Judia ɔ̄mve 'ki ɔ̄to le, -te -mu', ɛ di ɔ̄nu -Yusu a -ji'pupu nu.

-Te -Yusu ko 'a -nagbopu 'hven,*
u di la Paki a diide

(Matie 26.17-25; Luku 22.7-14,21-23; Saan 13.21-30)

12 Le'mimle -mu', -ɛ mo Paki, 'a yi-he-nyrowo, 'ki u yi 'u 'floɔdu -mu', -ɛ ko -mo u 'ye ni pu 'li 'a 'yaade -dii -ni, 'u 'leɛ 'u 'blayonu le -we, 'ki 'u didide gbagbu a 'mu a -ta'. -Te -nyrowo a 'mu, ɛ nyre 'u, -ɛ -bi -Yusu a -nagbopu wen: «Toonyo o, -bi -hve -ba pii 'ki Paki a diide yi 'li?»

13 -ɛ -bi ɛ lee ne 'a -nagbopu ni 'hven -bi, ɛ wen: «Ba mu Jrusredɔ̄ 'kwli. A ko nyiblo ɔ̄du 'hven-, a di 'ni ɔ̄hnee -ni. Nyiblo a 'mu, ɛ 'ble 'niya. ɛ no- ba kve ɔ̄wien.

14 'Kayu -mu', -ɛ ko bu ɛ di 'li pa, ke- ba pu 'a kukonyo yi: -Aan toonyo yi 'ni 'beti -ni: -Gblo a 'di -bi -ko 'kwli, ɛ ko 'a -nagbopu 'hven-, u di 'li 'waa Paki a diide 'li -dii -ni 'li?»

15 -ɛ -bi -Yusu wen 'ni de: ɛ di toɔ ne 'a mu -gblo gbagbu, 'ki 'li 'a yo'kayu a 'mu, 'a yi-he-gbo yra. 'Ki 'kayu a -tebli a pepe ɔ̄ɛɛ 'li. 'Ki ba pii 'li -aan diide,»

16 -nagbopu ni 'hven a 'mu, 'u mu 'li Jrusredɔ̄ 'kwli. 'Ti- u 'mu 'li nyre, 'ɛ mo ɔ̄han-ti, -te -Yusu nu wen 'a hiha, ke- u nu 'u -tebli a 'mu, 'a buyeɛɛ, 'u bi 'u, 'u pi Paki a diide a 'mu. -Te u -we 'a pipie -mo, -ɛ -bi u -me kle.

17 -Te 'yru -we 'li yako 'kwli le, -ɛ -bi -Yusu ko 'a -nagbopu ni -pu ɔ̄tu 'u 'hven a 'mu 'hven-, u nyre 'li 'kayu -mu', -ɛ ko bu u di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'kwli ni.

18 Bu yi 'ki de ni di, -ɛ -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -teɛ, nyiblo ni 'ne- 'a mu 'nyi, -ɛ ko 'mu 'hven- -yi de di. ɛ no- di 'mu 'na yraanyibli, -u ɔ̄mve 'na 'lɔ̄ le -ji' pu.»

19 Bu 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -ɛ -bi 'waa ɔ̄wli 'mve bu dɔ̄aki. Ke- 'waa dodoyo pi, 'u yi 'beti -ni: «ɔ̄bi 'mo ɔ̄nu?»

20 -ɛ -bi -Yusu ɔ̄tu ɔ̄nu ɔ̄won, ɛ wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, -u mo 'na

-nagbopu ni -pu tu 'b 'huen, 'ki nyiblo a 'mu, e ni 'li, e ko 'mu 'huen-, -a 'nyre 'li dedihu ni -do dabu 'kwli. E no- di e nu.

21 'E mo han-ti, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n ko bu 'ku, wu yi, -te u nu la 'a 'cicu, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, kee, 'jro 'ki 'b nyiblo -mu' -mo, -e di 'mu 'na yraanyibli -ju' pu. E noo 'b le, 'ki u 'ni 'koo wen 'li nyiblo a 'mu.»

Kvakonyo -Yusu a le'boodiide
(Matie 26.26-30; Luku 22.15-20; 1 Kolatu 11.23-25)

22 Bu 'tie ni 'b dediile', -e -bi -Yusu 'du 'floo ye', 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ti- 'e 'be e tu le, 'e -nyi e 'a -nagbopu*, e wen: «Ba 'du o ye', ba di e. E no- mo 'na 'hu,»

23 'E 'du -wiin-nanu ye', 'e -nyi Nyisva 'wio, 'e -nyi nu, 'waa pepe 'b 'na a.

24 -E -bi e wen: «E no- mo 'na -hu, E no- 'n di bu 'wla, 'ki 'b -tonyibli -huohu a -ta', Nyisva 'mu nu, e 'mu 'yri yrayri tu, e ko -tonyibli 'huen-.

25 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, kwe 'ne- ti -bu 'yie bu, 'n 'yi 'li 'li -we, bu 'na 'ki noo -bu de, e 'mu -nyrowo -mu' ki ye, -e ko 'kwli 'n di 'li no yrayru -bi -mu' 'li 'naa -ni, 'ki 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli.»

26 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u ble -wla, 'ti- u 'du ye', 'b tu 'du, 'b mu 'li dugba -mu' 'lu, -e ko 'lu olifieti ni 'li.

-Te -Yusu lee la Piel, -e mo, Piel a 'mu, e di e 'ni hla, -e mo, e 'yi -yi
(Matie 26.31-35; Luku 22.31-34; Saan 13.36-38)

27 -Te u nyre 'li, -e -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, e wen: «Ti di 'b 'ni nyre, a 'mu 'b 'mu 'hu le -gbe, wu yi, -te u nu la 'a 'cicu, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: Nyisva wen 'ni: 'N di 'blakonyo 'ni 'la, blabl 'mu -gbe.»

28 -E -bi ke- -Yusu pi nu yi de, e wen: «'Bu mo, 'ni 'ku, 'ni 'hri 'klo, 'ki 'n di 'li Galileblugba 'kwli mu, 'mu 'li 'a mu 'li -plee -ni.»

29 -E -bi Piel wen: «'Ye bu 'waa pepe bu hie 'b -mu bu, 'mo -bu, 'n 'yi 'li 'li -we, bu hie 'b -mu bu 'klo -mo 'klo.»

30 -E -bi -Yusu wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni -tee: 'Ki 'li 'tolowo ni -do -bu 'kwli, 'ti- hape 'mu -nyre a daawu ni 'huen nu, -di nu -gaawu ni ta, -e mo, yi 'mu -yi.»

31 -E -bi Piel 'yaa 'li win, 'e tu o wu, e wen: «'Uu-, 'ye bu 'n di 'ku, 'n ko -mu 'huen-, 'n 'yi 'li 'li -we, bu hla a, -e mo, 'n 'yi -mu -yi.» 'Waa pepe, -ti ni -do a 'mu, Piel -hla, e no- u -hla -we.

-Te -Yusu da la Nyisva, 'ki 'li 'dudoti a -ci -mu', u dee Gesimanu ki
(Matie 26.36-46; Luku 22.39-46)

32 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ki u nyre 'li 'dudoti a -ci -mu', u dee Gesimanu 'kwli. -E -bi ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu* yi, e wen: «Ba ni mo bu, bu mu 'li ye', 'mu 'li Nyisva -mo -hlee -ni.»

33 Bu yi 'ki ni mi, -e -bi e da Piel ko Saan ko Saku ni, e ko nu 'huen- 'b -mu. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a wlu 'mbe bu. Huanu ni e ni diaki.

34 -E -bi ke- e pi nu yi, e wen: «'Na wlu 'mbe bu diaki. 'Na wlu a bu'mumbe a 'mu, e -hbe bu 'la 'mu. Ba ni mo bu, a 'ni 'hnee 'li,»

35 'e hlo nu -mo le de gbe, 'e 'gbla kwi, 'e nye Nyisva le, 'bu mo, 'bu -we 'li, 'ki 'a 'huen'yeti -mu', -e di 'li di, bu hlo nu -mo le.

36 E wen: «'Na 'Ba o, -we 'li 'a -ne de ni. Nu o, 'huen -bu, 'n mi 'ye mo, bu hlo 'mu -mo le. Kee, e 'ni 'moo 'li de -bu, 'n -hbe, kee, bu mo de -mu', -hbe.»

37 Bu nu 'ki 'puple le, -e -bi e han -mo, 'e mu 'b 'a -nagbopu ni ta a 'mu 'hu, 'e ye 'b nu hmena a hnee' bu. -E -bi ke- e pi Piel yi, e wen: «Sim, bu -yi 'ni hme? 'Yi 'li 'li -we, 'ki -bu 'yi -hme, 'ki 'li -haawo ni -do 'kwli?»

38 A 'ni 'hnee 'li, kee, ba da Nyisva, -e di e nu, de 'bu yi ni -hbe bu te 'b 'a mu le, 'ki ba -hee Nyisva a -ti le, a 'ni ha 'a -ti le -hee -ni. 'N yi e ni, -e mo, 'aan wlu

-hɔɛɛ ni diakti, 'ki a 'ni 'h̄mee 'li, a 'mu Nyɪsua da, kɛɛ, 'bu mɔ, Nyɪsua 'bu 'ye ni -hɛɛ nɛ 'a mu, 'a mu ni -do, a 'yi 'kli -kɔ, 'ki ba nu dɛ a 'mu.»

39 Bu pu 'ki lɛ, -ɛ -bi ɛ hlɔɔ ɔnu -mɔ lɛ de, 'ɛ -tva Nyɪsua a lenyaalɛ de, 'ki 'li win ni -do -mu', ɛ pu wen 'kwli.

40 -Tɛ ɛ -wɛ -mɔ, 'ɛ ɔhian -mɔ, 'ɛ mu 'b ɔnu 'hvi, 'ɛ yɛɛ 'v ɔnu h̄mena a h̄meelɛ' bu de, -ɛ nuɔ, v 'yi 'liɔ 'li -wɛ, bu pu 'yii lɛ. -Tɛ v ɔwle 'ki 'yii, -tɛ bu diɛ yi pu, v 'yiɔ -yi.

41 -ɛ -bi ɛ mu ni de, 'ti- 'ɛ ɔhian -mɔ de, 'wi ni ta a dɛ, -ɛ -bi ɛ wen: «ɔbi a yi 'ni h̄me de, 'a -hɛ 'li ke lɛ? ɛ 'yi 'ki h̄mun̄meti 'pa-. Ba 'ye kɛ, ti nyre 'v ni, 'ki bu pu 'mu dɛ'kukununyɔ -ji', 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo.

42 Ba 'du ye', -a 'mu mu, -ɛ nuɔ, nyiblo -mu', -ɛ di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, 'ki ɛ yi 'li di.»

-Tɛ -Juukvɛ a naanyɔ klɔ la -Yusu*
(Matie 26.47-56; Luku 22.47-53; Saan 18.3-12)

43 Win ni 'li -Yusu wlɔn, -ɛ -bi Judia, -ɛ mɔ -Yusu a -nagbopu* ni -pu ɔtu 'v 'h̄ven a nyiblo -bi, ɛ nyre 'v ni, ɛ kɔ nyibli -h̄vɔh̄vɔ 'h̄ven-. Nyibli a 'mu, v 'ble ta-wɔn-tebli kɔ ti 'h̄ven-kva lɛ. Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi, kɔ tetetɔnyɔ, kɔ -Juukvɛ a naanyɔ -bi 'h̄ven-, v nu- lee nyibli a 'mu, bu mu -Yusu klɔ.

44 Judia a 'mu, -ɛ di ɔnu -Yusu -ji' pu, 'ti- v 'mu 'hru wlɔn bi, kɛ- ɛ pu ɔnu yi: «Nyiblo -mu', 'n di 'wleɛ -ni, 'n di 'wio -nyi, ɛ nɔ- ba klɔ, ɛ 'ni ɔha 'a mu -ji' ɔta, a 'muɔv gba.»

45 -Tɛ v nyre ki 'v, -ɛ -bi Judia 'yɪya 'v -Yusu 'hvi bu, ɛ wen: «Tɔɔnyɔ o,» 'ɛ 'wleɛ ɔnɛ.

46 Ti ni -do a ti 'yri, nyibli a 'mu, Judia -gba, -ɛ -bi v klɔ -Yusu ni.

47 Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbu, 'a -kvannunyɔ -bi, ɛ ni -tuo ki -wɛ. -ɛ -bi -Yusu a -nagbopi -bi, ɛ nɔ- ha 'li 'a 'pl̄ɛn bɔ 'kwli, 'ɛ nuɔ, 'ɛ 'bɛ 'v -kvannunyɔ a 'mu, 'a nva.

48 -ɛ -bi kɛ- -Yusu pi ɔnu yi: «Ta-wɔn-tebli kɔ ti 'h̄ven-, ɛ nɔ- a

-ya, 'a di 'mu klɔ mɔ, ɔwi yi, -tɛ -mu', v ni -balunyɔ a kuklɔ.

49 'Ti-, 'a -nɛ ti, 'n ni la 'li 'a mu 'nyi, 'ni tve la 'li Nyɪsua a 'kagbau a -yaa 'kwli, kɛɛ, a 'yi la 'mu -klɔ. -Tɛbli a pɛpɛ -bu, ɛ mi 'lu -mɔ, -ɛ diɛ nu, -ti -mu', v 'cri la, 'ki 'li Nyɪsvacriɛn 'kwli, ɛ 'mu -nue -ni.»

50 -Yusu bu pu 'ki lɛ, -ɛ -bi 'a -nagbopu a pɛpɛ -gbɛ 'vɔv 'hvi lɛ, 'v 'gba ci lɛ.

51 Kɛɛ, ɛ kɔ gblotayu ɔdu, ɛ nɔ- yi -Yusu ɔwien kvɛ. Gblotayu a 'mu, danu ni -do ɛ 'wleɛ klɛ. -ɛ -bi v klɔɔ ni -wɛ.

52 Kɛɛ, 'ki ɛ hie 'li ɔnu 'a danu a 'mu -ji' bu, 'ɛ ɔga 'hvi wlɔn, 'ɛ 'gba ci lɛ -wɛ.

-Tɛ -Juukvɛ a naanyɔ puɔ la -Yusu -bati lɛ*
(Matie 26.57-68; Luku 22.54-55,63-71; Saan 18.13-14,19-24)

53 'Ti- dɛ a 'mu, ɛ 'mu -hi, -ɛ -bi v gbɛ -Yusu ni, 'ki 'li Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ* a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. 'Kayu a 'mu bu, 'ki -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi a pɛpɛ, kɔ Nyɪsua a tetetɔnyɔ, kɔ 'blugba a naanyɔ -bi 'h̄ven-, 'ki 'waa pɛpɛ, v 'kukue 'li lɛ, 'ki 'v -gbolugbo a -ta'.

54 Piɛli -mɔ -bi, ɛ yi kvɛ -Yusu ɔwien, 'ki 'li -mɔhlɔɔlɛ 'kwli, 'ɛ -hɛ 'li 'waa ɔpi lɛ, 'ɛ -mu, 'ɛ pa 'li -cɔhlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbu a -yaa 'kwli -wɛ. 'Ki Nyɪsua a 'kagbau a 'yieɔtunyɔ ni 'li, 'v 'tie na, 'v yiɔ 'wen. Nyibli a 'mu, v nu- kɔ 'nyi Piɛli ni 'li bu, 'ɛ yi na 'wen -wɛ.

55 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, -cɔhlɔnpinyɔ gbagbi, v kɔ -gbolugbo a nyibli a pɛpɛ 'h̄ven-, v ɔmɔɛɛ lɛ, 'ki bu yɛɛ -Yusu -ti, -ɛ diɛ nu, v 'muɔv 'la, kɛɛ, v 'yi 'liɔ kikadɛ ɔdu 'li 'yee -ni.

56 Nyibli -h̄vɔh̄vɔ piɔti hi ki. Kɛɛ, 'waa 'pɔplewin pɔple 'li klɛ.

57 Kɛɛ -ɛ -bi nyibli -bi 'du ye', 'v yɛɛ ɔnɛ -ti, 'ki 'li hi 'kwli, v wen:

58 «-Aan 'mumu, -a 'win la ni, -tɛ ɛ pi la lɛ, -ɛ mɔ: Nyɪsua a 'kagbau -bu, -tonyibli -pu, 'n diɛ 'ni 'wla, 'ti- 'mu 'a dɛ -bi pu, 'ki 'li -nyrɔwi ni ta

'kwli, 'ki -tonyibli 'ye di 'b dabu 'hu ni gba.»

59 KEE, 'ki 'b -te a 'mu, 'waa win 'tie puple 'li kle de.

60 -E -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu 'du ye', 'ki 'b nyibli a pepe ye', 'e 'beti -Yusu, e wen: «Bɪ -ti a pepe -bu, nyibli -bu, u yi -mu -yee -ni, yi -ti -ko, -bu tu nu won?»

61 KEE, -Yusu 'yi -ti du kle -hɪɪa -ni. -E -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu 'beti e ni de, e wen: «Bɪ -mo mo Wanyo -mu', Nyɪsua pu la le, e di la 'li ya? Bɪ -mo mo Nyɪsua a 'Yu?»

62 -E -bi -Yusu tu o won, e wen: «Iin, 'mo ni. E di ko ti, a 'mu 'mu 'ye, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'b 'Klikunɪyɪsua a diidekɪɪa ki bu ni, 'mu 'li yako 'kwli -hon, 'ki 'li 'nuɲma 'nyɪ.»

63 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu a 'mu, e cɪcra 'a dɪɪnu wlawlu le, yru a -ti, e wen: «-A 'ni 'muɔɔ 'ki -hehɪnyibli du le de,

64 'bi 'aan 'mumu, a 'win -ti, e -hla ni. A 'win ni, -te e nu Nyɪsua a -ti a le-hele. -Bi' a pu 'li?» -E -bi 'waa pepe, u wen: «E mo han-ti, e -hele Nyɪsua a -ti le. 'A -ti, e ko 'kukuu.»

65 -E -bi -u -bi -tua 'a hɪɪn a 'hinhren, e ko, 'u muɪa ne 'a 'yii kle, 'u yi ni nli -bii -ni, u wen: «Winwɪɪn-hanyo o, lee ne -a mu, nyiblo a 'di -bi -hren -mu de 'li?» e ko, Nyɪsua a 'kagbau a 'yie tunyu a 'mu, 'u pu 'li ni 'ni ni' le -we.

-Te Pielɪ pu la le, -e mo, e 'yi la -Yusu -yi

(Matie 26.69-75; Luku 22.56-62; Saan 18.15-18,25-27)

66 -Te -tebli a 'mu, e mi 'lu -mo, 'ki Pielɪ 'tie ni 'li -yaa a 'mu 'kwli. Bu ni 'ki 'u bu, -e -bi 'yu nyɪɔyu du, -e nii 'li -cohlunpinyu* a nyiblo gbagbu a -te -kuan, e no- nyre 'u, 'e 'ye Pielɪ, 'e yi na 'wen.

67 Bu 'ye 'ki, -e -bi e -hrɪɪ ni 'yie le, e wen: «-Mo -bu, -ko Nasaletɪ a -Yusu 'hɪɪn-, 'a mu -niɪe la 'hu.»

68 KEE, Pielɪ -ga ni, e wen: «-Ti -mu', -hle, 'ni 'winɪɪ li, e ko, 'ni -yru o li' le,» 'e -hon 'u bu 'hu, 'e mu 'li -yaa a 'mu 'a paale'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi hape da -nyre ni.

69 KEE -e -bi 'yu nyɪɔyu ni -do a 'mu, e 'ye e ni de, -e -bi ke- e pu nyibli -mu', -u ni 'u yi, e wen: «Nyiblo -bu, e mo -Yusu a -nagbopi* ni.»

70 -E -bi Pielɪ -ga ni de. Ti gbi bu -hi, -e -bi nyibli a 'mu, -u ni 'u, u wen: «E mo han-ti ni, -mo -bu, -mo -Yusu a -nagbopi ni, -kotɪ -na 'mumu, 'ki -ko 'li Galileblugba 'kwli.»

71 -E -bi e wen: «'Bu mo, 'ni yi hi ni ni, Nyɪsua bu pu 'mu 'jro yi. 'N 'suu ni, nyiblo -bu, -kotɪ a hle, 'n 'yi.»

72 Ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi hape nu -nyre a daawɪ ni 'hɪɪn a de ni. -E -bi -ti -mu', -Yusu lee wen Pielɪ, e bi 'li ni 'kwli. Ke- e pu yi: «'Ti- hape 'mu -nyre a daawɪ ni 'hɪɪn nu, -di nu 'na -mo-gaawɪ ni ta, -e mo, yi 'mu -yi.» Bu bi 'ki 'li ni 'kwli, -e -bi e -tua wuwe.

15

-Te u gba la 'li -Yusu Pilatɪ -mo (Matie 27.1-2,11-14; Luku 23.1-5; Saan 18.28-38)

1 'Ti- -nyre 'mu -nye, -e -bi Nyɪsua a -cohlunpinyu* gbagbu 'kukue le de, u ko -Juukue* a naanyu, ko tetetɔnyu, ko -gbolugbo a nyibli a pepe 'hɪɪn-, u 'mu -Yusu a -ti' le -puu -ni. -E -bi u wen: «-Ba lee ne -aan 'seyo, bu muɪa ni, u 'mu 'li ni Pilatɪ -mo gba.» (Pilatɪ a 'mu, e no- mo -gulɪnɪma -mu', Romakue a 'kun gbagbu tu la gbata ki bu.)

2 Bu gba 'ki 'li ni Pilatɪ -mo, -e -bi e -tua 'a le'betile, e wen: «Bɪ -mo mo -Juukue a bodɪ?» -E -bi -Yusu wen: «Iin, 'mo ni.»

3 -E -bi Nyɪsua a -cohlunpinyu gbagbu -tua 'a -ti -huɪɪ a yele.

4 -E -bi Pilatɪ 'beti ni de, e wen: «Bɪ -ti a pepe -bu, u yi -mu -yee -ni, yi -ti du -ko, -bu hla?»

⁵ Kεε, -Yusu 'yɪ̯ɪ̯ ɪ̯wɔ̯n ɪ̯tu. ε mɔ dε, -ε kεε Pilatɪ a ɪ̯wɪ̯b lε.

-Juukvε wen 'ni, bu kɔɔ 'v -Yusu tugbe 'yie, ε 'mv 'ku*

(Matie 27.15-26; Luku 23.13-25; Saan 18.39-19.16)

⁶ 'A -nε lε'mimle, -ε mɔ Pakɪ a ti 'yri, Pilatɪ kɔ bu tε ɪ̯jɪ̯klapi nɪ -do -mv', -Juukvε di -hva bu.

⁷ Ti a 'mv 'yri, ε kɔ la ɪ̯jɪ̯klapi ɪ̯dɪ̯. 'A 'nyre mɔ Balabasi. ε mɔ -balɔnyɔ ɪ̯nɪ̯ɔ. Balabasi a 'mv, v pu laɪ̯a ɪ̯ji', ε kɔ 'a 'bio -balɔnyibli -bi 'hven-, -ε nuɪ̯o, ti -bu, -ε kɔ 'yri 'blugba yɪ̯ mɔ ɪ̯gbugblo -nɪ̯, 'kɪ v 'la mɔ nyiblo.

⁸ -ε bi nyibli -hɔhɔɪ mu 'lɪ̯ Pilatɪ -mɔ, 'v lee ɪ̯nε, v wen: «-A -hveɪ̯ε nɪ̯, -bu -tε ɪ̯jɪ̯klapi nɪ̯ -do bu, ɪ̯wɪ̯ yɪ̯, -tε -mv', -ni̯e lε 'a -nε 'yrv, lε'mimle, -ε mɔ Pakɪ a ti 'yri.»

⁹ -ε -bi Pilatɪ wen: «ɪ̯Bɪ a -hveɪ̯ε nɪ̯, ɪ̯bv tε 'aan bodɪ̯ɔ, -ε mɔ -Juukvε a bodɪ̯ɔ bu?»

¹⁰ Kε- Pilatɪ nu 'pɔple, -ε nuɪ̯o, ε yi̯e nɪ̯, -ε mɔ, 'kɪ 'lɪ̯ ca 'kwli, 'kɪ Nyɪ̯sɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi puɔ 'lɪ̯ɪ̯ -Yusu -ji', -ε di̯e nu, ε 'mvɪ̯v 'la.

¹¹ Pilatɪ bu 'beti 'kɪ ɪ̯nɪ̯, -ε -bi -cɔhlɔnpinyɔ gbagbi ɪ̯tutuo nyibli -mv' nɪ̯, 'kɪ bu lee Pilatɪ, bu tε Balabasi bu, kεε, ε 'nɪ̯ 'tεε 'lɪ̯ -Yusu bu.

¹² -ε -bi Pilatɪ ɪ̯tu ɪ̯nɪ̯ ɪ̯wɔ̯n, ε wen: «'Bɪ mɔ, 'nɪ̯ tε Balabasi bu, dε a 'dɪ̯ -bi a -hve, ɪ̯bv nu nyiblo -bu, a dεε nε 'aan bodɪ̯ɔ -mɔ 'lɪ̯?»

¹³ -ε -bi v 'yaa 'lɪ̯ win, v wen: «Kɔɔ 'vɪ̯v tugbe 'yie, ε 'mv 'ku!»

¹⁴ -ε -bi Pilatɪ wen: «Dε -hvan a 'dɪ̯ -bi ε -nu, -kɔtɪ 'nɪ̯ kvε 'vɪ̯v tugbe 'yie 'lɪ̯?» Kεε, v 'yεε 'lɪ̯ win, v wen: «Kɔɔ 'vɪ̯v tugbe 'yie, ε 'mv 'ku!»

¹⁵ -Tε Pilatɪ -hve bu blee nyibli a plɔ, ε nɔ- nuɪ̯o, 'ε tε Balabasi bu, 'tɪ̯ -'ε lee nε 'a 'seyo, bu bii -Yusu lɔkvε. -Tε v bi 'kɪ̯ɪ̯, -ε -bi ε lee nε 'a 'seyo a 'mv nɪ̯, ε wen: «Ba gbaɪ̯a, ba kɔɔ 'vɪ̯v tugbe 'yie, ε 'mv 'ku.»

-Tε 'seyo 'cεε la -Yusu (Matie 27.27-31; Saan 19.2-3)

¹⁶ Pilatɪ bu pu 'kɪ lε, -ε -bi 'a 'seyo gba -Yusu nɪ̯, 'kɪ 'lɪ̯ Pilatɪ a 'mv 'a

-yaa 'kwli, -tε 'waa bɔnɪ̯lε nɪ̯ 'lɪ̯, 'v da 'waa 'bio 'seyo a pεpε.

¹⁷ -Tε v -nyre 'kɪ, -ε -bi v pu -Yusu wlawɪ̯ -jɔhɔn, 'v hlaa ɪ̯nε 'witiklaɔn lε. 'Witiklaɔn a 'mv, ε nɔ- v ɪ̯tuɪ̯o 'lu.

¹⁸ -ε -bi v -tva 'a 'wioblepuɔv, v wen: «-Na 'wio mɔ, -Juukvε* a bodɪ̯ɔ,»

¹⁹ kɔ, 'v pɪ 'vɪ̯v kotu 'lu lε, 'v -gble 'lɪ̯ɪ̯ hɪ̯n 'yi̯ lε, 'tɪ̯ -'v 'gbla kwli, 'kɪ 'vɪ̯v ye', 'v ɪ̯tɪ̯ɔ 'v 'li̯ lε, 'kɪ 'v 'a 'caale a -ta'.

²⁰ -Tε v -wε 'kɪ 'a 'caale -mɔ, -ε -bi v -hεɪ̯ε wlawɪ̯ -jɔhɔn a 'mv nɪ̯, 'v puɪ̯v 'a ɪ̯gbetɪ̯, 'a wlawɪ̯, 'tɪ̯ -'v ɪ̯tɪ̯ɔ ɪ̯nε 'dɪ̯ɔ, 'v gbε 'lɪ̯ɪ̯ -tɪ̯tε -mv', v di 'lɪ̯ɪ̯ tugbe 'yie -kɔɔ -nɪ̯.

-Tε v kɔɔ la 'v -Yusu tugbe 'yie, ε 'mv 'ku a -tɪ̯

(Matie 27.32-44; Luku 23.26-43; Saan 19.17-27)

²¹ Bɪ yɪ̯ 'kɪ nɪ̯ mi, -ε -bi v kɔ nyɪ̯behɪ̯an ɪ̯dɪ̯ 'hven-, v ɪ̯ɲmee nɪ̯. Nyɪ̯behɪ̯an a 'mv, 'a 'nyre mɔ Simɔ. 'Kɪ ε kɔ 'lɪ̯ Silenɪ̯dɪ̯ 'kwli. ε nɔ- mɔ Alesadrɪ̯ kɔ Rufusɪ̯ 'hven- a 'baɪ̯. Nɔ- -hven -titi. Bɪ yɪ̯ 'kɪ lε nɪ̯ -hihi -nɪ̯, -ε -bi 'seyo klɔɪ̯ɔ nɪ̯, 'v nɪ̯ 'vɪ̯v ke', 'ε 'ble tugbe -mv', -ε kɔ 'yie v di 'v -Yusu 'v -kɔɔ -nɪ̯.

²² -ε -bi v gba 'lɪ̯ -Yusu dugba -mv' 'lu, v dεε Gɔlɔgɔta, -ε ɪ̯hɛn 'nyre 'Lukla.

²³ -Tε v nyre 'lɪ̯, -ε -bi v -hve bu -nyɪ̯e nɔ, v pu 'lɪ̯ -cɪ̯ -mɔ, v dεε mɪ̯lɪ̯, kεε, -Yusu 'yɪ̯ɪ̯ 'na.

²⁴ 'Kɪ 'v -tɪ̯tε a 'mv, 'kɪ v kɔɔ 'vɪ̯v tugbe 'yie, 'v pu 'wla, -ε di̯e nu, v 'mv -Yusu a 'hɪ̯lεpu-teblɪ̯, 'a ɪ̯glale yi̯.

²⁵ Muu 'yrv bu 'yaa 'v a ti 'yie, 'kɪ v kɔɔ la 'vɪ̯v tugbe 'yie,

²⁶ 'v 'cru la 'v 'plaunkɪ̯bɪ̯a kɪ, -tɪ̯ -kɔ -tɪ̯ v kɔɔ 'vɪ̯v tugbe 'yie. -Tɪ̯ a 'mv, ε nɔ- -bu: «Nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ -Juukvε* a bodɪ̯ɔ.»

²⁷ Ti nɪ̯ -do a 'mv 'yri, 'kɪ 'v -Yusu 'hɪ̯, v kɔɔ 'v -balɔnyɔ nɪ̯ 'hven, 'kɪ 'v 'waa -nε ti 'yie, -do 'kɪ 'lɪ̯ 'a di̯idekɪ̯bɪ̯a kɪ, -do -bi 'kɪ 'lɪ̯ 'a kamlakɪ̯bɪ̯a kɪ. [

28 -E -bi -ti -mu', u 'cruu 'la 'li Nyisvacrien 'kwli ti -hi la a ti 'yri, e mu ke 'lu -mo. -Ti a 'mu, e no- -bu: «'Ki u -hree 'li -balonyu 'nyi.»]

29 -E -bi nyibli -mu', -u yi -hi, u -he'e 'yri, 'u gberu 'lu le, u wen: «-Mo -bu, -e pu la le, -e di la Nyisva a 'kagbau 'wla, 'ti- -e di la pu, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli,

30 wa -dionu, mu 'u tugbe -mu' 'yie -hon, mu ti.»

31 -E -bi Nyisva a -cohlunpinyu* gbagbi, u ko tetetonyu 'huen-, -u ni 'u, u -he'e 'yri le -we, u wen: «E wa nyibli -bi ni, kee, e 'yi 'li 'a dionu a wawa 'li -we.

32 'Bu mo Wanyo, -e mo Yisraeku a bodio -we, bu -hon 'u tugbe -mu' 'yie, bu ti, -te ti ne -bu. 'Bu mo, ba 'ye de a 'mu, -a di pu haan-ti, -e mo, e no- mo Wanyo.» Nyibli ni 'huen -mu', u ko 'u 'waa ti 'yie le, 'ki 'u -Yusu 'hu, u 'cee ne ni -we.

-Te -mu', -Yusu nu la 'kuku
(Matie 27.45-56; Luku 23.44-49; Saan 19.28-30)

33 'Yru bu yi 'u 'lu a -heyri' ni nyre, -e -bi halo ka -tutu a pepe ki. Halo a 'mu, e ni 'u -nini, 'e ye 'yru-hiile a ti ki.

34 -Te 'yru-hiile a ti a 'mu, e yi 'u nyre, -e -bi -Yusu 'yaa 'li win, e wen: «Eloi, Eloi, lama sabatani?» -e hen 'nyre, «Nyisva o, Nyisva o, de- ko 'mo -ha 'yie -mo 'li?»

35 Nyibli -mu', -u ni -tuo ki, ke- 'waa de -bi pi: «Ba 'ye ke, Nyisva a winlon-hanyo Eli e de,»

36 'ki 'li nu 'nyi, -e -bi 'e -mu, 'e 'gba ci le, 'e 'du -sapoo ye', 'e 'nyra 'li lipano -mo, 'e mua 'u tugbe bloblu 'lu le, 'e -nyi -Yusu, -e di nu, e 'mu 'na. E wen: «-Ba pu 'u 'yie bu, 'bu mo, Eli 'bu di di, e 'mu 'u tugbe a 'mu 'yie -ha, -a 'mu 'ye.»

37 Bu ni 'ki de a 'mu -mo, -e -bi -Yusu 'gbo ni, 'e mla -hunhlon.

38 Ti a 'mu 'yri, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, -e ni 'li Jrusredio 'kwli, danu gbagbu -mu', -e 'be 'kayu a 'mu

ti, 'e -ki wlon pepe, ke 'li 'a 'lu yi bu, -bu ye 'a hlonde ki.

39 'Ki 'u -Yusu hlun, 'ki Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -bi nyra 'u bu. E no- 'be 'yi. Bu 'ye 'ki, -te -Yusu nu la 'kuku, -e -bi e wen: «E mo han-ti, nyiblo -bu, e mo la Nyisva a 'Yu ni.»

40 Nugbi -bi ni 'u, 'u hlo 'u -te a 'mu -mo le de gbe, 'u yi -tebli a 'mu, -e mi 'lu -mo 'ye. 'Ki 'li nu 'nyi, Madala a Mari ni 'li, e ko Mari -mu', -e mo Saki 'cime ko Sost a 'dii, ko Salome.

41 Nugbi a 'mu, u nu- yi la -Yusu wien le kee, -te e ni la 'li Galilebugba 'kwli, 'u yi la -he -ni. U ko nugbi -bi 'huen-, u ko -Yusu 'huen-, u nu- di la Jrusre.

-Te u pu la 'li -Yusu 'dabio 'kwli
(Matie 27.57-61; Luku 23.50-56; Saan 19.38-42)

42-43 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi nyiblo du nyre 'u -tuo a 'mu ki. 'A 'nyre mo Sosefu. 'Ki e ko 'li Alimatedio 'kwli. Sosefu a 'mu, e mo -Juuke* a -gbolugbo a nyiblo -bi ni. Nyibli tu 'u ni diaki. Ti -mu', Nyisva di nyibli win ki -ko -ni, ti a 'mu, e no- e yi 'u le -plee -ni. Sosefu bu nyre 'u -tuo a 'mu ki, -Juuke a -wuwle-nyrowo* yi 'u 'ni nyre, 'yru bu pa a ti 'yri. E no- nu, 'e tu 'u 'ki, 'e 'yi 'yie -pie, 'ki bu mu 'li Pilati -mo, 'e lee ne, bu wen, e 'mu 'u -Yusu a -plahu tugbe 'yie -ha, e 'mu 'u -ha.

44 -Te -Yusu 'yi 'u tugbe 'yie -wlen -ni, 'e 'ku, e kee Pilati a wli le. E no- nu, 'e da 'a 'seyo a nyiblo gbagbu, 'e 'beti, 'bu mo, -te -Yusu 'ku wen, 'a ti 'bu -wlen 'u.

45 -Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e tu wlon, -e -bi Pilati wen ki, 'ki Sosefu bu -ha 'u -Yusu tugbe 'yie.

46 -Te e -wen 'ki, -e -bi Sosefu mu -jise -to mo, 'e -di, 'e -ha 'u -Yusu tugbe 'yie, 'e 'hnhian 'li -jise 'a mu 'kwli le, 'ti- 'e gba 'li -tite -mu', e di 'li tu -ni. 'Ki 'li -tite a 'mu, 'huo gbagbu ni 'u, 'e hlo yra, -wen dugba. 'Ki 'li 'huo gbagbu a 'mu 'kwli, 'ki u 'bluu la 'li 'dabio, (ti du a ti 'yri la,

-ε 'wɪ- -wlukayu yɪ). 'Kɪ 'lɪ 'dabio a 'mʊ 'kwli, 'kɪ ε pʊ 'lɪ -Yusu a -plahʊɪ, 'tɪ- 'ε nu 'hɪɔ 'papɔ, -ε nɪ 'v, -ε ɸhɪan 'lɪ -mɔ lɛ, 'ε ka 'dabio a 'mʊ yɪ.

47 -Tɛ -mʊ', v pʊ 'v -Yusu bʊ, Madala a Mari, kɔ Mari, -ε mɔ Sosɪ a 'dii, v 'ye 'v nɪ.

16

*-Tɛ -Yusu 'hri la 'klo
(Matie 28.1-8; Luku 24.1-12; Saan 20.1-10)*

1 -Wuwle-nyrɔwɔ* a 'mʊ bʊ -hi, 'yrv a bʊpɛɛɛ a ti 'yri, -ε -bɪ Madala a Mari, ε kɔ Mari, -ε mɔ Saktɪ a 'dii, kɔ nʊgba -bɪ 'hʊɛn-, -ε mɔ Salome, v nʊ- mu -dawinninyra -tɔ mɔ, v 'mʊɸv -Yusu a -plahʊɪ lɛ pʊ.

2 'Sɔɔndɪ a -nyrajru', 'yrv a 'hriɪɛ a ti 'yri, -ε -bɪ nʊgbɪ a 'mʊ, v nʊ- -tuo 'lɪ 'dabio yɪ.

3 Bʊ nɪ 'hru wɪɔn, -ε -bɪ v -tua 'a lɛpʊpʊɛ, v wɛn: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ε dɪ 'v kʊanɪhɪɔ a 'mʊ 'v -ha 'lɪ, v -nu, 'v ka 'dabio yɪ?»

4 Kɛɛ, -tɛ v nyre 'lɪ, -ε -bɪ v 'yeɸe nɪ, -ε mɔ, kʊanɪhɪɔ a 'mʊ, v blikeɸe lɛ, 'v pʊɸv 'kɪbɪa kɪ.

5 -ε -bɪ v pa 'lɪ 'dabio 'kwli. Bʊ pa 'kɪ 'lɪ, -ε -bɪ v yɛɛ 'lɪ gblotayu ɸdʊ bʊ. ε nɔ- nɪ 'v diidekɪbɪa kɪ bʊ, 'ε pʊ wlawɪ pʊɔpʊɪ. Nyɪsʊa a lɛlenyɔ ɸnɪɔ. Bʊ 'ye 'kɪɸɪ, -ε -bɪ hʊannʊ -tua 'waa nunuo dɪakɪ.

6 Kɛɛ -ε -bɪ gblotayu a 'mʊ, ε wɛn: «A 'nɪ 'pie 'lɪ hʊannʊ. 'N yɪɸe nɪ, -ε mɔ, Nasaletɪ a -Yusu, v kɔɔ 'v tugbɛ 'yie, ε nɔ- a ɸmʊɛ lɛ. Ba 'ye kɛ -tɪtɛ -mʊ', v pʊ la 'vɸv bʊ, ε nɔ- -bʊ. Nyɪsʊa -ha 'lɪɸɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ nɪ, 'ε -haɸa 'klo. ε 'yɪ 'nɛ- -nɪ.

7 'A -tɪ, ba mu, ba lee nɛ 'a -nagbopv*, kɔ, ba lee Pielɪ -wɛ, -ε mɔ, ε dɪ 'nyɛɛ 'hru, ε 'mʊ 'a mʊ -ple, 'kɪ 'lɪ Galileblʊgba 'kwli. 'Kɪ a dɪ 'lɪɸɪ bʊ -yɛɛ -nɪ, ɸwɪ yɪ, -tɛ -mʊ', ε nu la 'a hɪhla.»

8 -Tɛ gblotayu a 'mʊ, ε -wɛ 'kɪ 'pʊpʊɛ -mɔ, -ε -bɪ v 'hri nɪ, 'v 'gba ci lɛ, -ε nuɸo, hʊannʊ -hi ɸnʊ wɪɔn dɪakɪ. Hʊannʊ a -tɪ, v 'yɪ nyiblo ɸdʊ -tɪ ɸdʊ -lee -nɪ.

*-Tɛ -Yusu 'hri la Madala a Mari
yɪ
(Matie 28.9-10; Saan 20.11-18)*

9 'Sɔɔndɪ a -nyragbli, 'kɪ -Yusu -hɔn 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, 'ε 'hri 'klo. Yɪ-henyiblo -mʊ', ε 'hri yɪ, ε nɔ- mɔ Madala a Mari. ε nɔ- mɔ nʊgba -mʊ', -ε kɔ ke' ε bla la 'v 'kʊo -hʊɪn* nɪ ɸhlon'hʊɛn lɛ.

10 Nyibli -mʊ', -v yɪ la -Yusu ɸwien lɛ kʊɛ, v nʊ- Mari mu la lee mɔ, -ε mɔ, -Yusu -hɔn 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ nɪ, 'ε 'hri 'klo. -Tɛ ε nyre la 'lɪ ɸnʊ -mɔ, ε yɛɛ la 'lɪ ɸnʊ ɸhien kɔ 'kla-wliye'yɪya 'nyɪ bʊ.

11 -ε -bɪ kɛ- ε pɪ la ɸnʊ yɪ, ε wɛn: «-Yusu 'hri 'klo, 'na 'mumu a 'mʊ, 'n 'yeɸe nɪ.» Kɛɛ, v 'yɪ laɸa ɸhaan-tɪ -pʊ.

-Tɛ -Yusu 'hri -nagbopv nɪ 'hʊɛn
-bɪ yɪ
(Luku 24.13-35)*

12 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ε -hi, -ε -bɪ -nagbopv nɪ 'hʊɛn -bɪ, v nʊ- -hɔn 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, 'v mi 'lɪ 'dɪɔ -bɪ kɪ. V nʊ- -Yusu 'hri yɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'tu -bɪ 'kwli.

13 -Tɛ v yruɸo, -ε -bɪ v ɸhɪan -mɔ, 'v dɪ Jrusɛ, 'v lee 'waa 'bio -bɪ. Kɛɛ -ε -bɪ v 'yɪɸɪ ɸhaan-tɪ -pʊ -wɛ.

-Tɛ -Yusu 'hri la 'a -nagbopv nɪ
-pu ɸtu 'v -do yɪ
(Matie 28.16-20; Luku 24.36-49;
Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)*

14 Dɛ a 'mʊ, -tɛ ε -hi -wɛ, -ε -bɪ -Yusu a -nagbopv nɪ -pu ɸtu 'v -do a 'mʊ, v yɪ dɪ dɛ. Bʊ nɪ 'kɪ 'v dɛdɪile', -ε -bɪ -Yusu 'hri ɸnʊ yɪ -wɛ, 'ε 'ple ɸnʊ -mɔ, -tɛ v -nu, 'kɪ v 'yɪ ɸwɪ a yɪkuole -kɔ, 'tɪ- 'waa ɸwɪ 'v 'gboklo -nɪ, -ε nuɸo, -tɛ ε 'hri 'klo, nyibli -mʊ', -v 'yeɸe, -Yusu a -nagbopv 'yɪ ɸnʊ ɸhaan-tɪ -pʊ.

15 -ε -bɪ kɛ- ε pɪ 'kɪ ɸnʊ yɪ dɛ, ε wɛn: «Ba mu, ba na 'klo a pɛpɛ -bʊ kɪ, ba pʊ 'na ɸhaantitɛ nyibli a pɛpɛ.

16 Nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ 'wɪn ɸhaantitɛ a 'mʊ, 'bʊ kʊo 'mʊ ɸwɪv yɪ, 'tɪ- 'bʊ pʊɸv 'nie 'lu, nyiblo a 'mʊ, ε nɔ- 'n dɪ wa, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a yrv -mɔ'. Kɛɛ, nyiblo 'bʊ 'yɪ 'mʊ ɸwɪv yɪ -kʊo

-ni, nyiblo a 'mu, e no- Nyɔsua a -bati di klo.

¹⁷ Nyibli -mu', -u di 'mu ɔwɔ yɔ kuo -ni, ɔwɔlɛkɛɛ-tebli -mu', 'n di 'lɔ ɔnu 'lɔ -naa -ni, 'n di nu, e no- -bu: 'Kɔ 'lɔ 'na 'nyɛ 'kwli, u di bla 'kuo -huɔn* lɛ, -u ni 'u nyibli ke', e kɔ, u di pu win -mu', u 'yɔ -yi.

¹⁸ 'Ya 'u 'lu de, 'ye ɔbu u klo hro, kɔ, u 'na 'a -nɛ ɔdedede, 'kɔɛ ni 'lɔ -mɔ, -tebli a 'mu, e 'yɔ 'lɔɔ 'lɔ -wɛ, bu nu ɔnu -balu'. U di pu 'huɔhrennyu dabu 'lu blɛ, Nyɔsua 'muɔu nu, 'waa 'kɔɛ 'mu -wɛ.»

-Tɛ -Yusu mu la 'lɔ yakɔ 'kwli

(Luku 24.50-53; Nunu-tebli 1.9-11)

¹⁹ -Tɛ Kukonyɔ -Yusu -wɛ 'kɔ 'lɔ 'waa -mɔhleeɛ -mɔ, -ɛ -bi Nyɔsua nuɔ ni, -Yusu 'ɛ mu 'lɔ yakɔ 'kwli, 'ɛ ni 'u 'a diidekiɔɔa ki bu,

²⁰ 'a -nagbopu* -mɔ -bi, 'u -mu, 'u pu nyibli 'a ɔhaantitɛ, 'kɔ 'u 'a -nɛ -tɛɛ ɔdu. Kukonyɔ a 'mu, e yɔ ɔnu 'ni -hɛɛ -ni, 'kɔ 'lɔ 'waa -kuan a 'mu 'kwli. 'Kɔ e nɛɛ 'lɔ ɔwɔlɛkɛɛ-tebli 'kwli, 'ɛ tɔɛ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, -ti -mu', 'a -nagbopu hɛ, e mɔ -ti a -tɛɛ ɔniɔ.]

-Yusu a -ti, -te
LUKU
-mo -bi, e nu la 'a 'cicru

-Ti -ko -ti Luku, e 'cru 'cricen -bu

1-2 -Na 'wio Teofilu. -Ko 'a yiyie, -e mo, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -tebli -huohu mu 'lu -mo, 'ki 'u -Yusu 'Kisu a -ta'. -Tebli a 'mu, -e mu la 'lu -mo, nyibli -huohu 'ye la¹ a ni, 'u -he e la nyibli -mu', 'ki bu pu Nyisua a haantitie, 'u ne la¹ a -mo le, 'ki 'u nyibli yu. E ko nyibli -huohu -bi, 'u yu¹ 'cru, wu yu, -te nyibli a 'mu, -u 'ye la -tebli a 'mu, u nu la 'a hihla.

3 'A -ti, 'na 'mumu, 'n 'beti ni, -te -tebli a 'mu, e nu la 'lu-momumuo, kwe 'u 'a -wlu¹tutuo 'yie bu. -Te 'n 'beti -ni, -e -bi 'n 'ye¹e ni, -e mo, e noo 'u le, -tebli a 'mu, -te e nu yekokele ko, -te e nu 'lu-momumuo, bu 'cru -mu Teofilu -mo, -mo nyiblo gbagbu, 'mu¹ -mo le na.

4 'N ni¹e ni, toole -mu', u too -mu, mu¹ yru, -e mo, e mo -ti a -tee ni. -E -bi de, 'n 'cru, no- -bu:

-Te Nyisua a lelenyo hla la Saan Batisi a koka-ti

5 Ti -ko 'yri Helodi mo la Sudeblugba a 'kin, e ko la Nyisua a -cohlunpinyo* du. 'A 'nyre mo Sakali. 'Ki e ni la 'li -cohlunpinyu a tumu -bi 'nyi, -u ni -kuan le, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ki 'li Jrusredio 'kwli. Tumumu a 'mu, u mo la -cohlunpinyo Abia a tumu ni. Sakali a nugba, 'a 'nyre mo Elisabeti. 'Ki e ko 'li -cohlunpinyo Ayro a tugba 'kwli.

6 Sakali ko Elisabeti a 'mu 'huen-, u 'sii la 'u yu, 'ki 'u Nyisua ye', ko, 'u tui la 'u Nyisua a tete a pepe 'u -tee, 'ki 'li 'waa wu a pepe ki.

7 Kee, u 'yu la 'yu -ko, -e nu¹, Elisabeti 'ye la 'yukode, 'ti- u ni 'huen a 'mu, u ku la ni diaki.

8 -Nyrowo du 'ki, -e -bi Abia a tugba a ti nyre 'u ni, 'ki bu nu -cohlunpi-kuan*, 'ki 'li Nyisua a

'kagbau bu. E no- nu¹, Sakali, 'e yu -cohlun pi, 'ki 'u Nyisua ye',

9 wu yu, -te -cohlunpinyu ni¹e le, tumu -bi a ti 'bu nyre 'u, 'u pi 'wla, -cohlunpinyo -mu', 'wla yu di, no- pu 'li Nyisua a 'kagbau bu, -e di¹e nu, e 'mu hnhrunpu-tebli nu, e 'mu -cohlun pi, 'ki 'u Nyisua ye'. Sakali a 'mu, no- 'wla -di, 'ki bu pa 'li Nyisua a 'kagbau bu, e 'mu hnhrunpu-tebli a -cohlun pi.

10 Ti -ko 'yri e tu -cohlun a pipie -wlu, 'ki nyibli -huohu 'wle 'u -patu' bu, 'u de Nyisua.

11 Sakali bu yu 'ki -cohlun ni pi, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, -e -bi Nyisua a lelenyo 'hru 'u¹ 'hu. 'Ki e ni 'u -te -mu', Sakali yu 'u -cohlun -pii -ni a diidekuba ki.

12 -Te Sakali a 'mu, e 'ye¹e, -e -bi e ta 'u bu, huannu 'e -tva 'a nunuo.

13 Kee Nyisua a lelenyo lee ni: «Sakali, ni¹ 'pie 'li huannu, -e nu¹, Nyisua wen -na lenyaawin ki. -Na nugba Elisabeti di koo -mu 'yu nyibeyu le. 'Yu a 'mu, tue¹e Saannyre.

14 'Ba ko 'yu a 'mu, -di ko plo a blele diaki, ko, nyibli -huohu di nu do.

15 E di -he nyiblo gbagbu, 'ki 'li Nyisua 'yi. E 'yu yu -blee -ni, bu 'na no, mo, e 'yu yu -blee -ni -we, bu 'na 'a -ne kulanyo du. Nyisua a -Hihiu* di ni 'u¹ ke', 'ti- e 'mu -kwe -ni.

16 E di¹e 'ni nu, Yisraeku -huohu 'mu Kukanyo Nyisua wu yu -kuo -ni de.

17 -Te Nyisua a winwlon-hanyo Eli nu la 'kli a kinu, ko, -te 'a 'klo ni la 'mu, ke- e di 'mu ni -we, e 'mu nyibli -lee -ni, -e mo, Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la 'a dako yu ya, e di 'ni di. E di¹e 'ni nu, Nyisua a dako a 'mu, u 'mu -mo -we, 'ti- Wanyo a 'mu, e mu di. E di¹e 'ni nu, 'bainu ko 'waa 'yonu 'huen-, u 'mu win' le 'winwin -ni, e 'mu¹ nu -we, nyibli -mu', -u 'ye ni tuu 'u Nyisua 'u, u 'mu to ko, 'ti- u 'mu Nyisua wu yu -kuo -ni.»

18 'Ti-Nyisua a lelenyo a 'mu, e 'mu -yre, -e -bi ke- Sakali pu¹ yu: «-Bi 'n

di 'a yiyie nu, -ε mɔ, -tɪ a 'mʊ, -hla, ε mɔ ɔhan-tɪ ɔnɪɔ 'lɪ? -ε nuɔ, 'n kɔ 'na nʊgba 'hʊɛn-, -a -wɛ 'yi.»

19 -ε -bɪ Nyɪsʊa a lɛlenyɔ ɔtuɔ ɔwɔn, ε wɛn: «'Na 'nyrɛ mɔ Gabriɛ. 'Kɪ 'n 'cibi 'ʊ Nyɪsʊa 'hʊɪ, 'nɪ nɪ 'a -kʊan. Nɔ- lɛ 'nɛ- 'mʊ -mʊ -mɔ, 'kɪ ɔbʊ pʊ -mʊ ɔhaantitɛ -bʊ.

20 Kɛɛ, ɔyɪ 'na win ɔhaan-tɪ -pʊ. Nɔ- diɔ nu, 'kɪ -nɪ 'yɛ nɪ di 'plɛlɛ nɪ yɪ, ε 'mʊɔ gba -gbagba, -tɪ -bʊ, 'n -hla, ε 'mʊ -nʊɛ -nɪ, tɪ -mʊ', Nyɪsʊa di 'ʊɔ -hʊa -nɪ.»

21 Tɪ nɪ -do a 'mʊ -kɔ 'yri Nyɪsʊa a lɛlenyɔ kɔ Sakali 'hʊɛn-, ʊ pɪpɪ win wɔn blɛ, nyibli -hʊɔhʊɪ ɔwɛ 'ʊ -patʊ' bʊ, 'ʊ yɪ Sakali -plɛ, 'ɛ kɛɛ ɔnʊ lɛ, -tɛ ε -nʊ, 'ɛ -wɛn 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbaʊ bʊ.

22 'Tɪ- ε 'mʊ 'hri, ε 'yɪ 'lɪ nyibli a -mɔhleeɛ 'lɪ -wɛ. Dabʊ nɪ -do, ε pɪ, 'ɛ 'yɪ 'lɪ 'pʊplɛ -wɛ. ε nɔ- nuɔ, nyibli 'ʊ yruɔ, -ε mɔ, ε 'yɛ ɔdedede, -ε mu 'lu -mɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbaʊ bʊ.

23 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ε -hi, ε nu 'ʊ -nyrɔwɪ gbi -bɪ, -ε diɔ nu, -kʊan -mʊ', ε blɛɛ yɪ bʊ nu, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbaʊ bʊ, ε 'mʊɔ -mɔ -wɛ. -Tɛ 'a -nyrɔwɪ a 'mʊ, ε -yrɛ 'lu, -ε -bɪ ε mu 'lɪ 'waa 'dɪɔ 'kwli.

24 Tɪ gbi bʊ -hi, -ε -bɪ 'a nʊgba Elisabɛtɪ nɪ 'kwli. ε 'nɪ 'hriɔ lɪ, -ε diɔ nu, nyibli 'nɪ ɔhaɔ 'yɛ, 'ɛ nu ɔhɔnpʊ nɪ ɔhun. Kɛ- ε pɪ:

25 «Nyɪsʊa pʊ 'na -tɪ ɔwɪ -mɔ lɛ, 'ɛ nuɔ, 'kɪ nyibli 'yɛ nɪ di 'mʊ nɪ 'caa -nɪ dɛ, 'kɪ ɔbʊ 'yɛ nɪ di 'yʊ nɪ kɔ a -tɪ.»

-Tɛ Nyɪsʊa a lɛlenyɔ lɛ la Mari, -ε mɔ, ε di kɔ la 'yʊ, -ε kɔ 'nyrɛ -mɔ -Yʊsʊ

26 -Tɛ Elisabɛtɪ a 'kwli kɔ ɔhɔnpʊ nɪ ɔhlon-do, -ε -bɪ Nyɪsʊa tɛ 'a lɛlenyɔ Gabriɛ bʊ, 'kɪ bʊ mu la 'lɪ Galilɛblʊgba a 'dɪɔ -bɪ 'kwli, -ε kɔ 'nyrɛ -mɔ Nasaɛtɪ.

27 'Dɪɔ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ 'yʊ nyɔyʊ ɔdʊ nɪ 'lɪ. 'A 'nyrɛ mɔ Mari. ε 'yɪ nyɔbedɛ -yɪ. Kɛɛ, nyɔbeyʊ ɔdʊ nɪ 'ʊ, 'ʊ dɛɛ ɔnɛ Sosɛfʊ. 'A 'baɪ gbagbʊ, nɔ- mɔ la bodɪɔ Dafidɪ. Sosɛfʊ a 'mʊ, nɔ-

diɔ kɔ. -ε -bɪ Mari a 'mʊ, nɔ- kɔ -mɔ Nyɪsʊa tɛ la 'lɪ 'a lɛlenyɔ.

28 -Tɛ ε pa 'lɪ Mari a -tɛ, -ε -bɪ ε wɛn: «Mari, -mɔ 'n -yɛ. Kɔ plɔ a bleelɛ. -Mɔ -bʊ Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa -ha, 'kɪ 'ʊ 'a -kʊan a -ta'. ε ɔtui -mʊ 'yie.»

29 'Tɪ- ε 'mʊ wuntɔbʊdʊ a 'mʊ 'wɪn mɔ mu, -ε -bɪ ε 'ta 'ʊ bʊ, 'ɛ -tʊa 'lulɛ-hihie, dɛ- wuntɔbʊdʊ a 'mʊ, bʊ di 'nyrɛ ɔhɛn.

30 -ε -bɪ Nyɪsʊa a lɛlenyɔ yɪɔ 'nɪ -lee -nɪ, ε wɛn: «Mari, ɔnɪ 'pie 'lɪ huannʊ. Nyɪsʊa tʊɛ -mʊ 'a nʊɛɛ yɪ.

31 ε nɔ- mɔ, -di nɪ 'kwli, ɔmʊ 'yʊ nyɔbeyʊ kɔ. 'Yʊ a 'mʊ, -di kɔ, -di daa ɔnɛ -Yʊsʊ.

32 ε di kɔ -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa, ε kɔ, ε di mɔ -Tɪ'yɪ'bʊanyɪsʊa a 'Yʊ, 'tɪ- Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa a ɔgbɛtʊ, ε diɔ 'nɪ nu, 'yʊ a 'mʊ, ε 'mʊ bodɪɔ -hɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'a 'baɪ gbagbʊ bodɪɔ Dafidɪ nɪ la 'mʊ.

33 ε di mɔ Yisraɛkʊɛ a bodɪɔ, -tɛ tɪ tɛ yɪ bʊ. 'A bodɪɔdɛ 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -wɛ, bʊ kɔ 'lu-yɛɛɛ.»

34 -ε -bɪ Mari wɛn: «-Tɛ 'n 'yɪ nyɔbedɛ -yɪ, -bɪ 'n -wɛ 'lɪ ɔbʊ nu 'kɪ 'kwli a nɪnɪ 'lɪ?»

35 -ε -bɪ Nyɪsʊa a lɛlenyɔ wɛn: «Nyɪsʊa a -Hihɪu* di 'lɪ -mʊ 'nɪ ɔtu -nɪ. -Tɪ'yɪ'bʊanyɪsʊa a ɔgbɛtʊ, ε di nɪ -tʊo kɪ, 'tɪ- 'a 'klɪ 'mʊɔ nu, 'kɪ 'lɪ wɔnɛmaadɛ 'kwli, ɔmʊ 'kwli nɪ. Nɔ- kɔ -tɪ 'yʊ a 'mʊ, -di kɔ, Nyɪsʊa diɔ 'nɪ -ha, 'kɪ 'ʊ 'a -kʊan a -ta', kɔ, ε di mɔ Nyɪsʊa a 'Yʊ.

36 'Yɛ kɛ, -na 'dɪayɪ nyɔyʊ Elisabɛtɪ, ɔhan-tɪ, 'ɛ -wɛ 'yɪ, kɛɛ, -tɛ ε nɪ mɔ 'kwli, 'a ɔhɔnpʊ nɪ ɔhlon-do a ɔhɔnpʊ, nɔ- -bʊ, kɛɛ, -tonyibli wɛn 'nɪ, ε 'yɪ la 'yukodɛ.

37 Kɛɛ, 'a -nɛ ɔdedede, Nyɪsʊa -wɛ 'lɪ bʊ nuɔ nɪ.»

38 -ε -bɪ Mari wɛn: «-Aa, 'mɔ Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa a -kʊannʊnʊgba ɔnɪɔ. Dɛ -bʊ, ε -hʊɛ, 'na 'mumu, 'n -hʊɛɔ nɪ -wɛ. -Tɛ -nʊ 'pʊplɛ, kɛ- bʊ nu 'lu-mɔmumu.» -ε -bɪ Nyɪsʊa a lɛlenyɔ a 'mʊ, ε mu nɪ.

-Tɛ Mari mu la 'lɪ Elisabɛtɪ -mɔ

39 Tɪ nɪ -do a 'mʊ 'yri, -ε -bɪ Mari bɪ 'hru wɔn, 'ɛ 'kɪka -nɪ, 'ɛ mu 'lɪ 'dɪɔ -mʊ' -kɔ 'kwli Sakali kɔ Elisabɛtɪ

'hven-, v 'ti 'li. 'Dio a 'mu, 'ki e ni 'li Sudeblugba a dugbi 'nyi.

40 -Te e nyre 'li, 'ki e pa 'li Sakali a 'kayu bu, 'e pu Elisabeti 'wio.

41 Ti ni -do a ti 'yri, 'ti- Elisabeti 'mu Mari a win 'win, -e -bi 'a 'yu -mu', -e ni 'li 'kwli, e -tua susue, Nyisua a -Hihiu* 'e bi 'u Elisabeti ke', 'e nu o,

42 'e 'yaa 'li win, e wen: «Nyisua nu -mu haande -mo, 'e -hi 'u nugbi a pepe 'u, ko, 'yu -bu, -di ko, e 'mu haande -mo nu -we.

43 'Mo -bu, -e 'yi nyiblo du 'pa-, 'ti- 'na Kukonyo a 'dii, bu di 'ne- 'na 'kayu bu di, e kee 'mu le.

44 'Ye ke, -te -pa 'kayu bu, 'ti- 'mu -na win 'win, dodo nu o ni, 'yu -bu, -e ni 'li 'mu 'kwli, 'e -tua susue.

45 De a 'mu, Nyisua pu la le, e di la nu, -kuo ne wlu yi, -e mo, e di e 'ni nu. No- nu o, ni ko plo a bleee.»

-Te Mari pu la Nyisua 'nyre le, 'ki 'li -wla a bible 'kwli

46 -E -bi Mari wen: «'Ki 'li 'na wlu a pepe ki, 'n 'bue Kukonyo a -ti 'yi.

47 'N ko plo a bleee, 'ki 'u Nyisua a -ta', -e mo 'na Wanyo,

48 -e nu o, 'mo -bu, -e mo 'a -kuannunyo,

'ye bu 'n 'yi nyiblo du 'pa-, e pu 'na -ti wli -mo le.

'E mo han-ti, kue ke 'ki mo bu, nyibli a hrin a hrin di e 'ni hla, -e mo, 'mo -mo nugba -mu', -e ko plo a bleee,

49 -e nu o, 'Kikinyisua nu 'mu haan-tebli gbagbi -mo.

No- mo Nyisua.

50 Nyibli a hrin a hrin -mu', -u yi ti pie,

'ti-, -u tui 'u, e di yru 'waa nyai.

51 E ko 'kl, 'ki bu nu -tebli gbagbi: Nyibli -mu', -u 'yaa 'li 'waa dionu, Nyisua -gba nu le.

52 'Kunpu ko bodupu 'hven-, e -ha nu gbatu kle,

kee, nyibli -mu', -u 'yi nyibli du 'pa-, u nu- e pu gbatu kle.

53 Nyibli -mu', 'kanu ni, e -ha 'li haan-tebli, 'e -nyi nu u.

Dekonyibli -mo -bi, e -ha nu -tebli a pepe jre, 'e bla nu le.

54-55 'Ti-, 'e lee la -aan 'banu, -e mo, e di nu la 'a dako Yisraeku haande -mo, -te 'ko te yi bu.

Ke- e nu la Abrahamu ko 'a 'yonu a 'yonu a leee.

'Lipude a 'mu, e 'yi -mo -hru, 'e dii ne 'a dako ki.»

Ke- Mari nu Nyisua a 'nyre a lepuu.

56 -Te de a 'mu, e -hi, ti Mari -hi 'li Elisabeti -mo, e -we 'li honpu ni ta ni, 'ti- 'e hian -mo, 'e mu 'li 'a 'dio 'kwli.

-Te u ko la Saan Batisi

57 Ti -mu' -ko 'yri, Elisabeti di 'u gblaa -ni, e nyre 'u ni, 'e ko 'yu nyehian.

58 'Waa 'dio a nyibli ko 'a tugba a nyibli 'win ni, -e mo, Nyisua yru 'a nyai ni, 'e nu o haande gbagbu -mo. No- nu o, e ko nu 'hven-, 'u bibi ki, 'u ni dodo.

59 -Te 'yu ko 'wee, -e -bi u di ni, -e di e nu, u 'mu u yi 'be. -E -bi u -hue bu tue e 'a 'bai Sakali a 'nyre.

60 Kee, -e -bi 'a 'dii wen: «'Uon-, 'a 'nyre mo Saan.»

61 -E -bi nyibli -mu', -u ni -tuu ki, u wen: «De- ko 'ki Saannyre 'li, -e nu o, nyiblo du 'yi 'li -na tugba 'kwli -ni, -bu ko Saannyre?»

62 'u pu dabu, 'u 'beti 'a 'bai Sakali, 'nyre e -hue bu tue 'a 'yu.

63 -E -bi Sakali a 'mu, e -hua 'plankibia gbe, u -we 'li bu 'cru 'u ki. -Te u -nyi ne e, -e -bi e 'cru 'u: «'A 'nyre mo Saan.»

64 -Te nyibli -hre de a 'mu, e 'cru, -e -bi e kee 'waa pepe le. Ti ni -do a ti 'yri, Sakali a me wle ni, 'e -tua 'pule, 'e 'yaa 'li win, 'e -tua Nyisua a 'nyrelepuu.

65 De a 'mu, -e mu 'lu -mo, e kee 'waa 'dio a nyibli le, ko, nyibli -mu', -u -hon 'li Sudeblugba a dugbi 'nyi, 'u ne e -mo le.

66 Nyibli a pepe, -v yi 'win, v yi -hie□e 'lu -mō le, v wen: «'Yu gbe -bu, ε di -he nyiblo gbagbu.» Ε mō □han-ti, Nyɩsua a 'mυ, nō- □tui□e 'yie.

Sakali, nō- yi la Nyɩsua a win wlon -he, 'ki 'v -kvan -mυ', Saan Batisi di la nu a -ta'

67 -Te de a 'mυ, ε -hi, -ε -bi 'yu a 'mυ, 'a 'bai Sakali, Nyɩsua a -Hihiu* bi 'v□v ke', Sakali a 'mυ 'ε -tua Nyɩsua a win a wlon-hihie, ε wen:

68 «Nyibli a pepe, bu pu -aan Kūkōnyo,

-ε mō Yisraekue a Nyɩsua 'nyre le,

-ε nu□o, -a mυ -bu, -v mō 'a dakō, ε kō 'li -aan de -mō.

ε nō- nu□o, 'ε di -a mυ □gble -mō.

69 'Kɩ 'li 'a -kvannunyo bodio Dafidi a 'yonv a 'yonv 'nyi,

ε -ha 'li Wanyo, -ε ni 'kli kɩ, 'ε ya -a mō□o yi.

70 -Ti a 'mυ, 'a winwlon-hanyv* hla la□a ni, ti -hi la a ti 'yri.

71 Wanyo a 'mυ, ε nō- di 'li -a mυ nyibli -mυ',

-v -wen -a mυ yi, kō, -v yraa ne -a mυ a 'kli bu -ha.

72 Ε yru -aan 'bainv a nyai, ε kō, 'yri -mυ',

ε □tu la, ε kō -aan 'bainv 'huen-, ε □tui 'v□v ni.

73 Ε 'svv la□a ni, 'kɩ 'v -aan 'bai Abrahamv ye',

74 -ε mō, ε di -a mυ 'ni □gble, 'kɩ 'li -aan yraanyibli a 'kli bu,

-ε di□e nu, □ba yi 'a -kvan ni ni, -a 'ni □ha hvannv pie,

75 kō, -a 'mυ 'a -kvan nu -tee, ti a pepe, -a di 'ne- 'klo kɩ -hi,

□wi yi, nyibli -mυ', ε kō win kɩ.

76 -Mō -bu, -ε mō 'na 'yu gbe, v di daa -mυ -Ti 'yi'bvanyɩsua a winwlon-hanyo,

-ε nu□o, -mō di 'hru 'nyee -ni, □mυ 'hru yi kla,

-tonyibli a □wli 'mυ -mō -we, 'ti- Kūkōnyo a 'mυ, ε 'mυ di,

77 □mυ Nyɩsua a dakō -lee -ni, -ε mō,

Nyɩsua di 'wōwla 'waa -tebli 'kukui, ε 'mυ □nv wa,

78 -ε nu□o, Nyɩsua a □wlv nō yi, ε kō, 'ε yru nyibli a nyai.

ε yi -nyi -a mυ -nyre, -ε -hven 'li yako 'kwli,

79 -nyre a 'mυ, ε 'mυ□v nu, nyibli -mυ',

-v ni 'li halo 'nyi, ε kō, -v yi 'kukuv a hvannv pie,

v 'mυ le yru, ε 'mυ□v nu -we, kvōwēenle 'mυ 'ne- -a mυ 'nyi ni.»

ε nō- mō Sakali a -wla a win.

80 'Yu a 'mυ, -ε mō Saan, ε kui ni. 'A Nyɩsua a nvele yi bii la kle. -Te

ε -ku 'kɩ, 'kɩ ε 'ti 'li -tite -mυ', nyibli 'yi 'li 'ti. 'Kɩ ε ni 'li -nini, ti 'ε nyre

'v, 'kɩ bu -tua 'a -kvan a nunuo, 'kɩ 'li Yisraekue 'nyi.

2

-Te Mari kō la -Yusu, 'kɩ 'li Be-telemvdiō 'kwli (Matie 1.18-25)

1 Ti a 'mυ 'yri, Romakue a 'kɩn gbagbu -bi ni la 'v. 'A 'nyre mō Ogusi. 'Kɩn Ogusi a 'mυ, ε nō- mō la Romakue a 'blvgbi a pepe a 'kɩn gbagbu. -Nyrōwō □dv, 'ε lee ne 'a -kvannunyibli, 'kɩ bu -hre la 'a 'blvgbi a nyibli a pepe, ε wen: «'A -ne nyiblo 'bv ni 'v, bu mu 'li 'a dionv a 'dio 'kwli, 'kɩ v di 'li□i 'li -hree -ni.»

2 Nyibli-hrede a 'mυ, ε mō la 'a yi-hede □nio. Ti a 'mυ 'yri, nyiblo -bu, -ε mō Kiliniusi, ε nō- mō la Siliblvgba a -gvlvnsuma.

3 Ε nō- nu□o, 'a -ne nyiblo 'bv ni 'v, 'ε mi 'li 'a dionv a 'dio 'kwli, -ε di□e nu, v 'mυ 'li□i 'li -hree -ni.

4-5 Ti a 'mυ 'yri, nyibeyu -mυ', -ε mō Sosefv, ε kō Mari 'hven-, 'kɩ v 'ti 'li 'dio -mυ', -ε mō Nasaleti, 'kɩ 'li Galileblvgba 'kwli. Mari a 'mυ, ε ni la 'kwli, 'kɩ 'li Nyɩsua a 'kli 'kwli. Ε kō Sosefv 'hven-, v 'yi bu na yi bu -pv. Kee, Sosefv, ε nō- di□e kō. Sosefv a 'mumu a 'mυ, 'kɩ ε kō 'li 'dio -mυ', v deε Betelemv, 'kɩ 'li Sudeblvgba 'kwli. 'Kɩ Betelemv a 'mυ 'kwli, 'kɩ Sosefv a 'bai gbagbu, -ε mō la bodio Dafidi, ε kō la 'li -we.

Ɛ nɔ- nu□o, Sosefu kɔ Mari 'hɛn-, 'v -hɔn 'lɪ Nasaletɪdɪɔ 'kwli, 'v mu 'lɪ Sosefu a □gbetv a 'dɪɔ 'kwli, -ɛ mɔ Betelemv, -ɛ di□e nu, v 'mv 'lɪ □nv 'lɪ -hree -nɪ.

6-7 -Tɛ v nyre 'lɪ Betelemvɔdɪɔ 'kwli, -ɛ -bɪ 'dɪɔ a 'kayo a pɛpɛ 'yii 'lɪ lɛ, 'kɪ 'v 'dagbɪ -mɔ. Ɛ nɔ- nu□o, 'v mu 'lɪ 'wlugba-tɛblɪ a 'kayu -bɪ bv. -ɛ -bɪ ti -mv' -kɔ 'yri Mari di 'v □gblaɪ -nɪ, ɛ nyre 'v nɪ, 'ɛ kɔ 'a yɪ-hɛyɪ. 'Yu a 'mv, ɛ mɔ nyɪbɛyɪ □nɪɔ, 'ɛ 'hɪnhɪan□a danɪ lɛ, 'ɛ pɪa 'lɪ□ɪ 'wlugba-tɛblɪ a dɛdihu 'kwli bv.

Nyɪsva a lɛlenyɔ lɛ la blabl'yie□tunyv, -ɛ mɔ: 'Aan Wanyɔ kvɛ nɪ

8 'Tɔ', 'kɪ blabl'yie□tunyv nɪ la 'v Betelemvɔdɪɔ □hlɔn, 'v □tui la 'waa blabl'yie.

9 Ti nɪ -do a ti 'yri, -ɛ -bɪ Nyɪsva a lɛlenyɔ 'hru □nv yɪ, Nyɪsva a -nyrɛ 'ɛ □glaa 'lɪ □nv, 'ɛ yɪ wlɪn. Nyɪsva a -nyrɛ a 'mv, ɛ kɔ 'a lɛlenyɔ a 'mv 'hɛn-, v nv- pɪ 'lɪ □nv hvannv 'kwli.

10 Kɛ- Nyɪsva a lɛlenyɔ a 'mv, ɛ pɪ □nv yɪ: «A 'nɪ 'pie 'lɪ hvannv. 'N ya 'a mv □haantitɪ yɪ. Ɛ mɔ dɔdɔdɛ gbagbv □nɪɔ, 'kɪ 'v 'aan dakɔ a pɛpɛ -mɔ.

11 □Haantitɪ a 'mv, ɛ nɔ- -bv: Kɪkɛ a -nyrɔwɔ -bv 'kwli, 'aan Wanyɔ kvɛ kɛ nɪ. 'Kɪ v kɔɔ 'nɛ□ɛ Betelemvɔdɪɔ 'kwli, -ɛ kɔ 'kwli bodɪɔ Dafidɪ kɔ la 'nɛ- -wɛ. Ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ -mv', Nyɪsva pɪ la lɛ, ɛ di la 'a mv yɪ ya. Wanyɔ a 'mv, ɛ nɔ- mɔ Kɪkɔnyɔ, -ɛ kɔɔ nyibli a pɛpɛ win kɪ.

12 -Tɛ a di 'a yuyruo nu, ɛ nɔ- -bv: 'Ba mu 'dɪɔ, ba pa 'lɪ 'wlugba-tɛblɪ a 'kayu bv. 'Kɪ a di 'lɪ 'yupanv bv -yɛɛ -nɪ, v 'mv□v danɪ lɛ 'hɪnhɪan -nɪ, v 'mv 'lɪ□ɪ 'wlugba-tɛblɪ a 'mv, 'waa dɛdihu 'kwli bv -pɪa -nɪ. -ɛ -bɪ Wanyɔ a 'mv, ɛ nɔ- □nɪɔ.»

13 Ti nɪ -do a ti 'yri, -ɛ -bɪ Nyɪsva a lɛlenyɪ -hvɔhvɪ -bɪ □glaa 'lɪ yɪ-hɛlɛlenyɔ -mv' lɛ, 'v pɪ Nyɪsva 'nyrɛ lɛ. Kɛ- v pɪ:

14 «Nyɪsva, -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ kɔ -tɪ a 'yɪ'bvɔvɔ, kɔ, 'ɛ yɪ nyibli -mv', -v

nɪ 'nɛ- -tvɔv kɪ kɪbvɛɛnɛ -nyɪ, 'kɪ 'v 'waa nvɛɛ a -ta'»

15 Nyɪsva a lɛlenyɪ a 'mv, bv pɪ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ v -hɔn 'v blabl'yie□tunyv a 'mv 'hɪvɪ, 'v mu 'lɪ yakɔ 'kwli. -Tɛ v -hɔn 'v □nv 'hɪvɪ, -ɛ -bɪ blabl'yie□tunyv a 'mv, v wɛn: «-Ba mu 'lɪ Betelemvɔdɪɔ 'kwli, -a 'mv 'yupanv a 'mv 'ye, -kɔtɪ Kɪkɔnyɔ lɛ nɛ -a mv.»

16 Ti nɪ -do a ti 'yri, -ɛ -bɪ v bɪ 'hru wlɔn. 'Tɪ- v 'mv 'lɪ 'yupanv a 'mv, 'a kɔɔɛ' nyre mɔ mu, 'ɛ mɔ □han-tɪ, 'kɪ v yɛɛ 'v Mari kɔ Sosefu kɔ 'yupanv a 'mv 'hɛn- bv, 'yupanv a 'mv, 'v 'hɪnhɪan□a danɪ lɛ, 'v pɪa 'lɪ□ɪ 'wlugba-tɛblɪ a dɛdihu 'kwli bv.

17 -Tɛ v 'ye 'yu a 'mv, -ɛ -bɪ -tɪ a pɛpɛ -mv', Nyɪsva a lɛlenyɔ lɛ wɛn □nv, v na 'a pɛpɛ -mɔ lɛ, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ ye'.

18 -Tɛ v 'wɪn -tɪ a 'mv, blabl'yie□tunyv na -mɔ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ kɛɛ □nv lɛ.

19 -Tɪ a pɛpɛ a 'mv, ɛ 'yɪ Mari -mɔ -hru, 'tɪ- 'ɛ nɛɛ □nɛ □wlv kɛ 'a -nɛ tɪ.

20 -Tɛ blabl'yie□tunyv a 'mv, v -mɛ kɛ, -ɛ -bɪ v pɪ Nyɪsva 'nyrɛ lɛ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ ya □nv 'a lɛlenyɔ yɪ, kɔ, 'ɛ nu□o, 'v 'ye 'yupanv a 'mv. 'Tɪ- -tɛblɪ a pɛpɛ, Nyɪsva a lɛlenyɔ lɛ □nv, kɔ 'waa □gbetv, v 'ye, 'a pɛpɛ a 'mv, 'ɛ mɔ □han-tɪ, 'ɛ mu 'lu -mɔ.

-Tɛ v □tue la Mari a 'yu -Yusunyre

21 -Nyrɔwɪ nɪ □blɛn□blɛn bv -hɪ, -ɛ -bɪ tɪ -mv' -kɔ 'yri v di 'v 'yu a 'mv yɪ 'bɛɛ -nɪ, ɛ nyre 'v nɪ, 'v 'bɛ□ɛ yɪ, □wɪ yɪ, -tɛ Moise a tɛtɛ pɪ, -ɛ mɔ, 'yu 'bv kɔ -nyrɔwɪ nɪ □blɛn□blɛn, bv 'bɛ□ɛ yɪ, 'v -nyɪ 'yu a 'mv -Yusunyre, -ɛ mɔ 'nyrɛ -mv', Nyɪsva a lɛlenyɔ tɔɔ la 'a 'dii, -tɛ ɛ 'ye la 'kwli nɪ nɪ.

-Tɛ v gba la -Yusu 'Kɪsv, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a 'kagbav bv

22 -Tɛ -nyrɔwɪ gbɪ -hɪ, -ɛ -bɪ tɪ nyre 'v nɪ, 'kɪ Sosefu kɔ Mari 'hɛn- bv -ha -cɔhlɔn*, -ɛ di□e nu, Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyv* 'mv□v pɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva ye', Mari bv 'sɪɪ 'v yɪ a -tɪ. Ɛ nɔ- mɔ tɛtɛ -bɪ, Nyɪsva -nyɪ la 'a winwlɔn-hanyɔ* Moise, tɪ -hɪ la tɪ a 'yri la, 'kɪ 'v 'a -nɛ nvɔba, -ɛ □gbla,

'a yi'siile a -ta'. -E -bi u gba 'yu ni, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, -e ni 'li Jrusredio 'kwli, -e di'e nu, u 'mu 'li'li -ha, u 'mu'bu Nyisva -nyi, 'ki 'u 'a -kuan a -ta',

23 *¶*wi yi, -te u nu 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «A -ne nu gba a yi-heyu, -e mo 'yu nyibeyu, u di'e 'ni -ha, u 'mu'bu Nyisva -nyi.»

24 'Ti- e 'mu -hi, -e -bi u pi -cohlon a 'mu ni, Nyisva a tete -hwe, 'ki 'u nu gba, -e *¶*gbla a yi'siile a -ta'. -cohlondu a 'mu, e mo la pale-hungbo ni 'hwen, -u'u- -hungboyrɔ ni 'hwen.

-Te Simeo hla la -Yusu a -ti

25 E ko nyiblo *¶*du, 'e 'ti 'li Jrusredio 'kwli. 'A 'nyre mo Simeo. Simeo a 'mu, 'a 'klo 'sii 'u yi, 'e *¶*tui 'u Nyisva 'u. Wanyo -mu', Kukonyo Nyisva pu la le, e di la ya, e 'mu 'a dako wa, e no- ko 'lidi die Simeo a 'mu, e yi -ple. 'Ki Nyisva a -Hihiu* ni 'u'bu ke'.

26 Nyisva a -Hihiu a 'mu, e lee la *¶*a ni, -e mo, e 'yi la 'li'li 'li -we bu 'ku la, 'bu mo, 'bu 'yi Wanyo a 'mu 'ye.

27 Nyisva a -Hihiu ni -do a 'mu, e no- ko 'kli -nu'po, 'e mu 'li Nyisva a 'kagbau bu. Bu ni ki 'u bu, -e -bi -Yusu a 'bai ko 'a 'dii 'hwen-, u nu- -di, 'u ya -Yusu a 'mu, de -mu', Nyisva a tete hle, u 'mu'bu nu.

28 Bu 'ye 'ki *¶*nu, -e -bi e -ha *¶*nu 'yu a 'mu -ji', 'e 'ble'e kua, 'e -nyi Nyisva 'wio, e wen:

29 «Kukonyo o, -we 'li -bu daa 'ki 'li 'mu bu ni, *¶*bu 'ku,

'ki 'li plo a bleele 'kwli, -e nu'po, de -mu', -pu la 'li, e muu ke 'lu -mo.

30-31 Wanyo -mu', -pu la le, -di la ya, 'ki 'u dako a pepe a wowa a -ta', 'na 'yie 'ye ke'e ni.

32 Wanyo a 'mu, e no- mo -nyre. E no- di'e nu, dako a pepe, u 'mu'bu le yru,

-e mo, -mo mo Nyisva. E di'e 'ni nu -we, -na dako Yisraekue, u 'mu -ti a 'yi'bubua ko.»

33 -Ti a pepe a 'mu, Simeo -hla, 'ki 'u -Yusu a -ta', e kee ne 'a 'dii ko 'a 'bai 'hwen- a *¶*wi le.

34 Simeo ni -do a 'mu, e -hua Nyisva 'kli, 'ki bu nu'po *¶*haande -mo. -E -bi ke- e pi 'ki Mari yi: «Nyisva lee 'ne- 'yu -bu -tutu ki, -e di'e nu, 'ki 'li Yisraekue 'nyi, nyibli -huchui, -u di'e nua yi bu pu, Nyisva 'mu *¶*nu wa, kee, nyibli -mu', -u 'ye ni di'e nua yi bu ni pu, Nyisva 'mu *¶*nu -bati le -puu -ni. 'Yu a 'mu, e no- di'e nyibli -tɔɔ -ni, -e mo Nyisva ni -kuan, kee, nyibli -huchui di 'ni hia, 'ki bu 'win Nyisva a 'Yu a 'mu 'a win.

35 E di'e 'ni nu -we, nyibli -huchui a -huhli-ti -mu', u yi 'lu -mo le -hie, e 'mu pepe' bi. -Na 'mumu, 'kla -di -mu -wliye 'ya, e di 'wi- -te u 'ye ni pu wen -mu ta-wonphi'en 'kwli.» Ke-Simeo -pu.

-Te Nyisva a winwlon-hanyo Hana hla la -Yusu a -ti

36 E ko nu gba *¶*du -we. 'A 'nyre mo Hana. E mo Nyisva a winwlon-hanyo* *¶*niɔ. 'A 'bai a 'nyre mo Fanie. E pi Ase *¶*tugba. E -we la 'yi diaki. -Te e 'tie mo la nyrayotayu, 'ki e koo la 'u nyibu. E koo'ko 'hwen-, u nu 'yri ni *¶*hlon'hwen, 'ti- 'a nyibu a 'mu, 'a -ti 'e -we.

37 E 'yi 'ki nyibu -ko de, 'e ni 'klo -nuni, 'e nu 'yri a (84) -wli ni -hen *¶*tu 'u -hen. 'A -ne ti, 'to ko 'nyre 'hwen-, e 'cibi 'li Nyisva a 'kagbau bu ni. Nyisva a -kuan, e ni, e no- mo bu *¶*ci*, ko, bu da Nyisva.

38 E ko Simeo 'hwen-, u nyre 'u ti ni -do 'yri, 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'u -Yusu a -ta', ko, Jrusre a nyibli a pepe -mu', -u yi'li -ple, 'ki Nyisva bu wa 'a dako, u nu- e yi -Yusu a -ti -lee -ni.

*-Te Mari ko Sosefu 'hwen-, u *¶*hian la -mo, 'u mu la 'li Nasaleti, u ko -Yusu 'hwen-*

39 -Te Mari ko Sosefu 'hwen-, u -we -tebli a pepe a 'mu, Nyisva a tete -hwe, 'a nunuo -mo, -e -bi u -me kle, 'u mu 'li 'waa 'dio -mu', -e mo Nasaleti, 'ki 'li Galileblugba 'kwli.

40 'Yu a 'mu, v -ko, e kui ni, ko, 'e ni 'kli, Nyisva 'e -nyi□e □to. Nyibli a pepe yu□i 'ni 'ye, -e mo, Nyisva nve □ne ni.

-Te -Yusu mu la 'li Nyisva a 'kagbau bu, e ko tetetonyu 'hven-, 'u pu la toto, 'ki 'v Nyisva a -ta'

41 'A -ne 'yru, -Yusu a 'dii ko 'a 'bai 'hven-, v mi la 'li Jrusredto 'kwli, le'mimle, -e mo Paki a -ti.

42 -Te -Yusu ko la 'yri ni -pu □tu 'v 'hven, e no- mo 'a yi-hede, 'ki bu mu le'mimle a 'mu ki, e ko 'a 'dii ko 'a 'bai 'hven-, □wi yi, -te v ni□e le.

43 -Te le'mimle -we 'li, -e -bi -Yusu a 'dii ko 'a 'bai 'hven-, v □hian-mo, 'v mi 'li 'waa 'dto 'kwli. Kee, -Yusu -mo -bi, e 'yi -mu. 'Ki e 'tie ni 'li Jrusredto 'kwli. 'A 'bai ko 'a 'dii 'hven-, v 'yi 'v□v □dedede 'hu -yi.

44 'Waa □wlv daa □ne, -Yusu ko 'hrunanyu -bi 'hven-, nu- mi. Bu na -nyrowo 'mumu a 'hru, -e -bi v -tua 'a le□mumu, 'ki 'li 'waa 'duku e ko 'waa yiyinyibli 'nyi.

45 -Te v 'yi 'ki□i 'ye, -e -bi v -me kle, 'v mu 'li Jrusredto 'kwli, v 'mu□v 'yie le □muo -ni, kee, v 'yu□i 'ye.

46 -Nyrowi ni ta a -nyrowo 'kwli, -e -bi v 'ye□e ni, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, 'e ni bu, 'ki 'li -Juuke* a tetetonyu 'nyi, 'e pi □nu nva yi bu, 'e yi □nu le 'beti -ni -we.

47 'Yu bu di 'mu le ni, bu di □todu a 'mu ko, ko, bu di 'waa le'beti-tebli a kle-hihiale nu, e kee nyibli -mu', -v ni -tuo ki a □wlv le.

48 -Te 'a 'duku e 'ye□e, -e -bi e kee □nu le, -e -bi 'a 'dii wen: «De ko -mo nu 'a nunuo le 'li, □ni pu 'li -a mu huannu 'kwli? -Na 'bai ko 'mu 'hven-, □wilekeele 'kwli -a □mve 'li -mu le.»

49 -E -bi e □tu □nu □won, e wen: «De- ko -ti 'a □mve 'mu le 'li? □Bi a 'yi 'a yiyie -ko, -e mo, 'ki 'n di 'ne- 'na 'Bai Nyisva a 'kagbau bu ni?»

50 Kee, -ti a 'mu, e hle □nu yi, v 'ni -yru□o h□i le.

51 -Te e -hi, -e -bi -Yusu ko □nu 'hven-, v -me kle, 'v mu 'li Nasaleti, -e mo 'waa 'dto. E □tui 'v □nu ni 'a ne ti. -Tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu

-mo, e 'yi 'a 'dii -mo -hru. 'A pepe ni 'li 'a □wlv ki.

52 -Yusu kui la ni, ko, 'a □to 'e yi la kle -bii -ni, Nyisva ko nyibli 'hven-, 'v nve la□a dtaki.

3

-Te Saan Batisi hle la Nyisva a -ti, ko, -te e pi la nyibli 'nie 'lu le (Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Saan 1.19-28)

1-2 -Te 'yri gbi -hi, -e -bi Saan, -e mo Sakali a 'yu, 'ki e 'tie ni 'li -tite -mu', nyibli 'yi 'li 'ti, Nyisva 'e da□a, e wen: «Lee 'na -ti nyibli.» Ti a 'mu 'yri, Romakue a 'kun gbagbu Tibel, -te e bi la gbata ki, 'a 'yri ni -pu □tu 'v □hun a 'yru □nu. Pusi Pilati, e no- mo Sudeblugba a -gulunuma. Helodi, e no- koo Galileblugba win ki. 'A 'dayi Filipu, e no- koo Yituleblugba win ki, ko Trakonitublugba 'hven-. Lisiansi, e no- koo Abilentublugba win ki. Hani ko Kaifu 'hven-, v nu- mo Nyisva a -cohunpinyu* a nyibli gbagbi.

3 -E -bi Saan a 'mu, e bi 'hru wlon, 'e mu 'li 'nie -mu', v dee Sudan wien, 'e -tua 'blugbakubia -mu', -e ni 'v 'nie wien a kinina. 'Bu yi ni 'ple, 'e 'yee 'li win, 'e yi nyibli -lee -ni, e wen: «Ba yru□o, 'ki 'li 'aan □wlv ki, -e mo, a ni yunyre-tebli, 'ki 'v Nyisva ye'. Ba hie 'v yunyre-tebli a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisva, Nyisva 'mu 'aan yunyre-tebli 'wuwla -ni, 'mu 'a mu 'nie 'lu pu.»

4 -Te Saan yi -ti a 'mu ni hle, -e -bi -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyo Esai 'cri la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, ti □du -hi la a ti 'yri, e nyre 'v ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Nyisva wen 'ni:

Nyiblo □du, -te -mu', 'du bii 'li yi, 'ki e di 'li 'ti. 'Bu mo, 'bu yi ni hle, e di 'yaa 'li win, e 'mu le pu: 'Hru -bu, Kokoonyo di na, ba 'sii □ne yi, 'ti- Kokoonyo a 'mu, e 'mu di. E 'wi yi, 'aan 'klo bu 'sii 'v yi, -e di□e nu, a 'mu -mo -we,

'ti- Kùkònyò 'mù di.
 5 Ba ka 'nùhannù a pèpè,
 kò, ba wa dɔgbɛ a pèpè,
 -ε di□e nu, 'hrii 'mù kí bú -wèen -nù.
 'Hrii -mù', -v 'yí 'lì yí blé -nyraa -nù,
 ba 'sii □nù yí -wé,
 'a dè -mù', -v nyre yí, ba □hrentù □nù.
 6 -É -bì Wanyò -mù', Nyisua di ya,
 nyibli a pèpè di□e 'nù 'ye.»

7 Nyibli -hùòhù, v nù- mi 'lì Saan
 -mò, -ε di□e nu, ε 'mù □nù 'nie 'lu pù.
 Kε- ε pì nyibli a 'mù yí, ε wén: «'A
 mù -mù', a kεε nyibli, 'aan nunuklò
 'ε nyre yí, -wén hro. Nyisua a yru
 'tíε kwlé 'a mù nù. A 'nù 'pùv 'lì lé, -ε
 mò, a -wé 'lì ba 'gba□a ye' ci nù.

8 'Tì- 'mù 'a mù 'nie 'lu pù, ba nu
 □haan-tebli, v 'mù□v 'ye, -ε mò, a hie
 'v dè 'kuku, a ni bú, 'a -nyí 'aan dionù
 Nyisua. A 'nù 'pùv 'lì lé, -ε mò, a mò
 -aan 'baì gbagbù Abrahamù a 'yonù
 □nù, 'a -tì, Nyisua 'yí 'lì□ì 'lì -wé bú
 pùv né 'a mù yru lé. 'N yí 'a mù
 'nù -lee -nù, -ε mò, Nyisua -wé 'lì bú
 nu□o nù, 'hì -bù, bú -hé Abrahamù a
 'yonù nù.

9 V -wé -mò, 'kì bú nu 'duwe, bú
 hla 'a -né tugbè □dù, -ε 'yé nù tó 'kui,
 v 'mù□v 'tò pù. É □hén 'nyré, -ε mò,
 Nyisua -wé -mò, 'kì bú pùv nyibli
 -mù', -v 'yé nù □tuu 'v□v 'v -bati lé.»

10 Kε- nyibli -mù', -v nù -tuo kí, v
 pì, 'v yí□ì 'beti -nù: «Dè a 'dì -bì -a
 di nù 'lì?»

11 -É -bì ε □tu □nù □wón, ε wén:
 «Nyiblo 'bù nù 'v, 'bù kò wlawù nù
 'hùén, bú -ha 'lì wlawù nù -dò, bú
 -nyí□e nyiblo -mù', -ε 'yí 'a dè -kò.
 Nyiblo 'bù nù 'v, 'bù kò dididè, bú
 -nyí 'a 'bì -mù', -ε 'yí 'a dè -kò.»

12 É kò 'blùwli'tinyù, 'v mu 'lì□ì
 -mò -wé, -ε di□e nu, ε 'mù □nù 'nie
 'lu pù, v wén: «Tòonyò, dè a 'dì -bì
 -a di nù 'lì?»

13 -É -bì ε □tu □nù □wón, ε wén:
 «-Tie -mù', Romakùε a naanyù pù lé,
 nyibli bú 'pèε -nù, a 'nù 'pùv 'v□v dè
 'lu. 'A -tèε, nò- ba 'tì.»

14 'Seyo mu 'lì□ì -mò -wé, v wén:
 «-Aan 'mumu, dè- -a di nù 'lì?» -É -bì
 ε □tu □nù □wón, ε wén: «A 'nù 'nuo
 'lì 'klì, a 'nù 'haa 'lì nyibli 'wli □jré. A
 'nù 'pùv 'lì nyibli hì klé, 'kì 'v dè -mù',

v 'yí -nu a -ta', -ε di□e nu, v 'mù 'a mù
 'wli -nyí a -tì. 'Aan 'pèεwli nu 'a mù
 -tèε. A 'nù 'pùv 'lì□ì 'yiyriwli □dù kí.»

15 Nyibli a pèpè, v nù 'v -pleelè'. V
 nù- -mò -bì, v wén 'nù, -baklé, Saan,
 nò- mò Wanyò -mù', Nyisua pù la lé,
 ε di la ya, 'kì 'v dakò a wùwa a -ta'.

16 Kε- Saan pì □nù yí, ε wén: «'Mò
 -bù, 'nie, ε nò- 'n pì 'a mù 'lu lé. Kεε,
 nyiblo -bì di 'nù di. Nò- di 'v 'mù ke'
 kùε. Nò- di 'klì kí nù, ε 'mù 'v 'mù -hi,
 'kì 'lì Nyisua a 'nyré 'kwli. 'Mò -bù,
 'n 'yí nyiblo □dù 'pa-, 'kì □bù di□e
 -hèε -nù, 'kì 'v 'a -né -kùandé □dù a
 -ta'. Nyiblo a 'mù, -ε di di, Nyisua a
 -Hihiu*, kò na -bù, -ε yí wln, ε nò- ε
 di 'a mù -nyí.

17 Nyiblo a 'mù, ε di 'wì-
 -kùbulé□hlonnyò yí, -ε 'ble -n̄mahen
 kùε, ε di nu, ε 'mù -kùbù lé □hlon,
 'bù □hlon -kùbù a 'mù lé, ε 'mù□v bú
 □tu, ε 'mù 'a □tutui 'tò pù, 'kì 'lì na
 -mù', -ε 'yé nù jre 'nyí.»

18 □Tò a gblegble a 'mù, Saan pì,
 ε nò- kò 'kwli ε néε 'lì, 'ε pì nyibli
 Nyisua a □haantitie.

19 Kεε, -ε -bì -gùlùnuma Helòdì, ε
 nò- Saan -kii la nù, -ε nu□o, Helòdì a
 'mù, ε nò- -ha la 'a 'diayì nùgba -jì',
 kò, 'ε nu la yinyre-tebli -hùòhù -bì.

20 -Té Saan -kii la□a, -ε -bì Helòdì
 a 'mù, ε nu la yinyredè -bì dè. É nò-
 mò bú pù la Saan a 'mù □jì'.

*Saan, ε nò- pù la -Yusu 'nie 'lu
 (Matie 3.13-17; Makì 1.9-11)*

21 -Té v 'tíε 'yéε la Saan □jì' nù pì,
 'tì- Saan 'mù nyibli a pèpè 'nie 'lu lé
 pù, -ε -bì -Yusu nyre 'v nù, Saan 'ε
 pù□v 'nie 'lu, -Yusu 'ε -tùε Nyisua a
 dída. É nù 'lì Nyisua a dída 'kwli,
 yakò 'ε -kì wln,

22 Nyisua a -Hihiu* 'ε □tu 'v□v 'lu,
 □wì yí, -té -hungbè 'yé nù □tu 'v□v
 'lu, 'tì- 'v 'wln Nyisua a win, 'ε -hòn
 'lì yakò 'kwli, 'ε pì lé: «-Mò mò 'na
 'Yu nù -dò, 'n nùε -nù -tèε. -Nie 'mù
 dòdù.»

*-Yusu a 'bainù
 (Matie 1.1-17)*

23-38 Dè a 'mù bú -hi, -ε -bì -Yusu
 □tu -kuan -wlu. Tì a 'mù 'yri, ε -wé 'lì
 bú kò la 'yri a (30) -wlv □tu 'v -pu nù.

Nyibli a ɔwli wen 'ni, Sosefu -mɔ 'a 'bai. Sosefu a 'mu, 'a 'baɩv a 'nyre, nɔ- -bu:

Nyɩsɩvɩ, ε nɔ- nu Adamu,
 Adamu 'ε kɔ Seti,
 Seti 'ε kɔ Henɔsi,
 Henɔsi 'ε kɔ Kaina,
 Kaina 'ε kɔ Maleleeli,
 Maleleeli 'ε kɔ Saledu,
 Saledu 'ε kɔ Henɔki,
 Henɔki 'ε kɔ Matusala,
 Matusala 'ε kɔ Lameki,
 Lameki 'ε kɔ Noe,
 Noe 'ε kɔ Semu,
 Semu 'ε kɔ Afasadi,
 Afasadi 'ε kɔ Kainamu,
 Kainamu 'ε kɔ Sala,
 Sala 'ε kɔ Ebeli,
 Ebeli 'ε kɔ Faleki,
 Faleki 'ε kɔ Yrago,
 Yrago 'ε kɔ Seluku,
 Seluku 'ε kɔ Nako,
 Nako 'ε kɔ Tala,
 Tala 'ε kɔ Abrahamu,
 Abrahamu 'ε kɔ Yisaki,
 Yisaki 'ε kɔ Sakɔbu,
 Sakɔbu 'ε kɔ Juda,
 Juda 'ε kɔ Falesi,
 Falesi 'ε kɔ Esromu,
 Esromu 'ε kɔ Ani,
 Ani 'ε kɔ Adime,
 Adime 'ε kɔ Aminada,
 Aminada 'ε kɔ Naaso,
 Naaso 'ε kɔ Sala,
 Sala 'ε kɔ Bvasi,
 Bvasi 'ε kɔ Jobedi,
 Jobedi 'ε kɔ Yisai,
 Yisai 'ε kɔ Dafidi,
 Dafidi 'ε kɔ Nata,
 Nata 'ε kɔ Matata,
 Matata 'ε kɔ Mena,
 Mena 'ε kɔ Melea,
 Melea 'ε kɔ Eliakimu,
 Eliakimu 'ε kɔ Sonamu,
 Sonamu 'ε kɔ Sosefu,
 Sosefu 'ε kɔ Suda,
 Suda 'ε kɔ Simeɔ,
 Simeɔ 'ε kɔ Lefi,
 Lefi 'ε kɔ Matati,
 Matati 'ε kɔ Solimu,
 Solimu 'ε kɔ Eliese,
 Eliese 'ε kɔ Jesu,
 Jesu 'ε kɔ Eli,
 Eli 'ε kɔ Elumadamu,
 Elumadamu 'ε kɔ Kosamu,

Kosamu 'ε kɔ Adi,
 Adi 'ε kɔ Meluki,
 Meluki 'ε kɔ Neli,
 Neli 'ε kɔ Salatieli,
 Salatieli 'ε kɔ Solobabeli,
 Solobabeli 'ε kɔ Yresa,
 Yresa 'ε kɔ Soana,
 Soana 'ε kɔ Soda,
 Soda 'ε kɔ Soseki,
 Soseki 'ε kɔ Semie,
 Semie 'ε kɔ Matatiasi,
 Matatiasi 'ε kɔ Maati,
 Maati 'ε kɔ Nagai,
 Nagai 'ε kɔ Esri,
 Esri 'ε kɔ Nahomu,
 Nahomu 'ε kɔ Amosi,
 Amosi 'ε kɔ Matatiasi,
 Matatiasi 'ε kɔ Sosefu,
 Sosefu 'ε kɔ Sanai,
 Sanai 'ε kɔ Meluki,
 Meluki 'ε kɔ Lefi,
 Lefi 'ε kɔ Matati,
 Matati 'ε kɔ Heli,
 Heli 'ε kɔ Sosefu,
 -ε -bi nyibli a ɔwli wen 'ni, Sosefu,
 ε nɔ- kɔ -Yusu.

4

-Te 'kuo -hɩn a nyiblo gbagbu
 ɔtɛɛ la 'v -Yusu le*

(Matie 4.1-11; Maki 1.12-13)

¹ Nyɩsɩvɩ a -Hihiu* kɔɔ -Yusu win ki pɛpɛ. -Yusu a 'mu, ε nɔ- -hɔn 'li 'nie -mu', -ε mɔ Suden wien, Nyɩsɩvɩ a -Hihiu a 'mu, 'ε gba 'li ɔtɛɛ -te -mu', nyiblo ɔdu 'yi 'li 'ti.

² -ε -bi 'kuo -hɩn* a nyiblo gbagbu, kɛ- ε pi, 'ε yi 'v -Yusu le ɔtɛɛ -ni, -ε di ɔe nu, ε 'mu -ti 'wla, 'ki 'v 'a 'Bai Nyɩsɩvɩ ye', 'ε ɔtɛɛ 'v ɔv le, 'ki 'li -nyrɔwɩ a -wli ni 'hɩen 'kwli. 'Ki 'li -nyrɔwɩ a 'mu 'kwli, -Yusu ɔci* ni. -Te ε -hi, -ε -bi 'kanv -tva la 'a nunuo.

³ -ε -bi 'kuo -hɩn a nyiblo gbagbu wen: «'Bu mɔ, ɔni mɔ Nyɩsɩvɩ a 'Yu, lee 'hiɔ -bu, bu -he 'fɔɔ.»

⁴ -ε -bi -Yusu ɔtu ɔo ɔwɔn, ε wen: «'U 'cri ɔtɛɛ ni, 'ki 'li Nyɩsɩvɩ a 'Yu, -ε mɔ, ε 'yi didide ni -do 'pa-, ε 'ni -nu ɔo li ɔtɛɛ, -tonyiblo 'ni -ni ɔtɛɛ 'kɔ.»

⁵ -Te ε -hi, -ε -bi 'ki 'kuo -hɩn a nyiblo gbagbu gba 'li -Yusu du gba ɔdu 'lu, ti ni -do a ti 'yri, 'ε tɔɔ ɔne -tutu ki a 'blugbi a pɛpɛ,

6 ε wen: «'Blɔgbɩ -bɩ, 'a 'klɩ, kɔ 'a -tɩ a 'yɩ'buɔɔ, 'n di -mɔɔɔ 'nɩ -nyɩ. 'A pɛpɛ a 'mɩ, ɩ -nyɩ 'mɔɔɔ nɩ. 'Na 'mumu, nyiblo, 'n -hɩɛ, ε nɔ- 'n diɔɔe -nyɩ -wɛ.»

7 'A -tɩ, 'bɩ mɔ, ɔnɩ bla 'mɩ kwɩ yɩ bɩ, 'kɩ 'ɩ 'na 'ɩɔtuule a -ta', -mɔ di 'a pɛpɛ a 'mɩ kɔ.»

8 -ε -bɩ -Yusu ɔtuɔɔ ɔwɔn, ε wen: «D 'crɩɔɩ nɩ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsuacrɩɛn 'kwɩ, -ε mɔ: -Na Kɔkɔnyɔ Nyɩsua nɩ -do, ε nɔ- blɛɛ yɩ, -bɩ bla kwɩ bɩ, 'kɩ 'ɩ 'a 'ɩɔtuule a -ta', nɔ- blɛɛ -tɩ a 'yɩ'buale yɩ.»

9 Dɛ a 'mɩ, -tɛ ε -hɩ, -ε -bɩ 'kuo -hɩɩn a nyiblo gbagbɩ gba 'lɩɩ Jrusɛdɩɔ 'kwɩ, 'ε 'yaa 'lɩɩ Nyɩsua a 'kagbaɩ kɩ, ε wen: «'Bɩ mɔ, ɔnɩ mɔ Nyɩsua a 'Yɩ, -ε -bɩ -bɩ ɔpluu 'lɩ ɔhlɔn,

10 -ε nuɔɔ, ɩ 'crɩɔɩ nɩ, -ε mɔ: -Na -tɩ, Nyɩsua kɔ bɩ lee nɛ 'a lɛlenyɩ,

ɩ 'mɩ -mɩ 'yɩɛ ɔtu,

11 ɩ 'mɩ -mɩ klɔ, -ε diɔɔe nu, -na bɩ 'nɩ ɔha 'hɩɔ yɩ ɔgbɛ.»

12 -ε -bɩ -Yusu ɔtuɔɔ ɔwɔn, ε wen: «D 'crɩɔɩ nɩ -wɛ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsuacrɩɛn 'kwɩ, -ε mɔ: ɔYɩ yɩ -blɛɛ -nɩ, -bɩ ɔtɛɛ 'ɩ -na Kɔkɔnyɔ Nyɩsua lɛ.»

13 -Tɛ 'kuo -hɩɩn a nyiblo gbagbɩ -wɛ 'kɩ -Yusu a lɛɔtɛɛle -mɔ, 'kɩ 'lɩ 'kabɩ a gblegble 'kwɩ, -ε -bɩ ε -haɔa mɛ lɛ, 'ε mu 'ɩ ti lɛ -ple mɔ, -ε kɔ 'yɩ ε di 'ɩɔɩ lɛ ɔtɛɛ mɔ -dii -nɩ de.

-Tɛ -Yusu ɔtu la 'a -kvan -wlu, 'kɩ 'lɩ Galileblɔgba 'kwɩ

(Matie 4.12-17; Makɩ 1.14-15)

14 -Tɛ dɛ a 'mɩ, ε -hɩ, -ε -bɩ -Yusu ɔhɩan -mɔ, 'ε mu 'lɩ Galileblɔgba 'kwɩ. Nyɩsua a -Hihɩu*, 'ε kɔɔ ɔnɛ win kɩ pɛpɛ, 'ε -nyɩɔɔe 'klɩ. 'A 'nyɩɛ 'hɛɛn la 'blɔgba a pɛpɛ kɩ bɩ,

15 'ε tɩɛ Nyɩsua a -tɩ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsua a 'kayo blɛ, nyibli a pɛpɛ 'ɩ 'bɩɛ Nyɩsua a -tɩ 'yɩ.

Nasaletɩ a nyibli 'yɩ la -Yusu ɔwlv yɩ -kuo -nɩ

(Matie 13.53-58; Makɩ 6.1-6)

16 -Nyrɔwɔ ɔdɩ, 'kɩ -Yusu mu 'lɩ Nasaletɩ, -ε mɔ 'dɩɔ -kɔ 'kwɩ ε kuu 'lɩ. -Wuwle-nyɩɔwɔ*, 'ε pa 'lɩ Nyɩsua

a 'kayu bɩ, ɔwɩ yɩ, -tɛ ε nɩɔɔe lɛ, 'ε 'du ye', -ε diɔɔe nu, ε 'mɩ Nyɩsuacrɩɛn -hre,

17 'ɩ -nyɩɔɔe 'crɩɛn -mɩ', Nyɩsua a winwɩɔn-hanyɔ Esai 'crɩ la, 'ε klaɔa yɩ, 'ε ye 'crɩɛnkɩtɩɔ -mɩ' kɩ, ε ɔmɩɛ wen lɛ. 'Crɩɛnkɩtɩɔ a 'mɩ, 'a win, ε nɔ- -bɩ:

18 «Nyɩsua a -Hihɩu*, ε nɔ- nɩ 'ɩ 'mɩ ke',

Nyɩsua 'ε -ha 'lɩ 'mɩ, 'kɩ ɔbɩ pɩ 'a ɔhaantɩɛ nyibli -mɩ', -ɩ nɩ nyɩɩ lɛ,

Nyɩsua 'ε lee 'mɩ, 'kɩ ɔbɩ lee ɔkoyo, -ε mɔ, ε di ɔnɩ 'nɩ ɔgble.

ɔBɩ lee 'yɩ'dɔnyɩ,

-ε mɔ, ε diɔɔe 'nɩ nu, ɩ 'mɩ lɛ yɩ.

ɔBɩ lee nyibli -mɩ', ɩ ɔtɩɩ ɔhɩɩɛn, -ε mɔ, ε di ɔnɩ 'nɩ ɔgble -wɛ.

19 ɔBɩ lee 'waa pɛpɛ, -ε mɔ, ti nyɩɛ 'ɩ nɩ, -ε kɔ 'yɩ Kɔkɔnyɔ di 'ɩ ɔnɩɔɩ -tɔɔ -nɩ, -ε mɔ, ε nɩɛ ɔnɩ nɩ.»

20 -Tɛ -Yusu -wɛ -mɔ, -ε -bɩ ε 'pla 'crɩɛn a 'mɩ nɩ, 'ε -nyɩɔɔe Nyɩsua a 'kayu a -kɩannunyɔ, 'ε nɩ bɩ. Nyibli a pɛpɛ, -ɩ nɩ 'lɩ Nyɩsua a 'kayu bɩ, ɩ 'wlaa ɔnɛ 'yɩ -mɔ.

21 -ε -bɩ kɛ- ε pɩ ɔnɩ yɩ de, ε wen: «'Crɩɛnkɩtɩɔ -mɩ', 'n -hre wen, a 'wɩn wen, -tɩ -bɩ, ε hɩɛ, kɩkɛ -bɩ, 'kɩ ε muu kɛ 'ɩ 'lu -mɔ.»

22 Nyibli a pɛpɛ, -ɩ nɩ 'ɩ, ɩ wen 'nɩ: «ε yɩ 'nɩ 'ple -tɛɛ.» ε kɛɛ ɔnɩ ɔwɩ lɛ, 'kɩ 'ɩ yɩɔwin, ε pɩ a -ta', ɩ wen: «ɔBɩ nyiblo -bɩ, ε 'yɩ Sɔɛfɩ a 'yɩ 'pa-?»

23 -ε -bɩ -Yusu wen: «'N yɩɔɔe nɩ, -ε mɔ, a di pɩ 'mɩ ledɩ -bɩ yɩ, -ε mɔ: -Dɔɩ, pɩa -dɩɔnɩ, a 'mɩ 'mɩ yɩɛ pɩ de: ɔWɩlɛkɛɛ-tebɩ a pɛpɛ -mɩ', -nuu 'lɩ Kapenaɔdɩɔ 'kwɩ, -a 'wɩn 'a -tɩ nɩ. ɩ nɩ -do a 'mɩ, nuu 'nɛɔɔe -dɩɔnɩ a 'dɩɔ 'kwɩ -wɛ.»

24 ε wen 'nɩ de: «'N yɩ 'a mɩ 'nɩ -lee -nɩ, ε 'yɩ Nyɩsua a winwɩɔn-hanyɔ* ɔdɩ -kɔ, ɩ kuo ɔwlv yɩ, 'kɩ 'lɩ 'a dɩɔnɩ a 'dɩɔ 'kwɩ.

25 'N yɩ 'a mɩ 'nɩ -lee -nɩ de, ɔwɩlɛkɛɛ-tebɩ -mɩ', Nyɩsua a winwɩɔn-hanyɔ Eli nɩ la, bɩ bi 'lɩ 'a mɩ 'kwɩ, ti -kɔ 'yɩ 'nu 'kee la didie, 'ε gba 'yɩ nɩ ta nɛ ɔhɔnpɩɩ

ni hlon'huen, ko, -te 'kanu yi la le di, 'ki 'ne- -tutu ki. Ti a 'mu 'yri, -tugbanugbu -hu la 'ne- Yisraeku e a 'blugba 'kwli ni, 'u -hwe la -heele.

26 Kee, e 'yi la nyiblo du -ko, Nyisua bu lee la 'li Eli -mo, 'bu 'yi la -tugbanugba ni -do -mu', -e 'yi Yisraekueyruwlu 'pa-. 'Ki e 'ti la 'li hupudako -bu 'nyi, 'ki 'li Saletadi 'kwli, -e 'mue Sidadi yre, Eli a 'mu 'e -hele laa, 'ki 'li wilekeede 'kwli, -e nuo, -tugbanugba a 'mu, e kuo la Nyisua wlu yi.

27 Kue 'u u -mo bu de, Nyisua a winwlon-hanyo Elise a ti 'yri, hrannuny -huu la 'ne- Yisraeku e a 'blugba 'kwli ni. Kee, Elise a 'mu, e 'yi la 'li 'li -we, bu -wee la nyiblo du a 'kue, 'bu 'yi nyiblo -bu, -e mo Naama, -e 'yi Yisraekueyu 'pa-, -e ko 'li Siliblugba 'kwli. E no- ko 'kue e -wee la -ni, -e nuo, e kuo la Nyisua wlu yi.»

28 Nyibli a pepe a 'mu, -u ni 'li Nyisua a 'kayu bu, -te u 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -e -bu u bi yru' le,

29 'u 'du ye' le, 'u klo, 'u tu ne 'di, 'u gba 'li du gba -mu', -e ko 'lu 'waa 'di ni 'li, -e di e nu, u 'mu 'li yi 'nyraa -ni, e 'mu hlon bi, e 'mu 'ku.

30 Kee, 'ki e naa 'li nu 'nyi, 'e -mu.

-Te -Yusu bla la 'ku -hvan le (Maki 1.21-28)*

31 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bu 'ki -Yusu mu 'li 'di -mu' 'kwli, -e ko 'nyre mo Kapena, 'ki 'li Galilebugba 'kwli. -Te -Juuke* a -wuwle-nyrowo* nyre 'u, -e -bu 'ki e mu 'li Nyisua a 'kayu bu,

32 'e bi 'u yo', 'e -tua nyibli Nyisua a -ti a tole. Nyibli -mu', -u ni 'u, e mo 'waa wilekeede, 'ki -Yusu bu di tole le nu, -e nuo, 'ki 'li Nyisua a 'kl 'kwli, 'ki e tve 'li.

33 E ko nyibehian du. E no- 'ku -hvan ni 'u ke'. 'Ki 'li Nyisua a 'kayu ni -do a 'mu bu, e 'yee 'li win, 'e pi le:

34 «Nasaleti a -Yusu, -ha -a mu me le, ni 'bie 'li -aan -ti 'nyi. -Di ni, mu -a mu bu -we. 'N yi e ni, nyiblo

a 'di -bu -pa 'mu. -Mo mo Nyisua a 'Yu, -mo e lee 'ne-.»

35 Bu pu 'ki le, -e -bu -Yusu maa 'ku -hvan a 'mu 'yi, e wen: «Ma wien, 'ti-, -hon 'u nyiblo -bu ke'!» E no- mo 'ku -hvan a 'mu bu -hli nyiblo a 'mu bu, 'ki 'u nyibli a pepe ye', 'ti- 'e -hon 'u u ke', 'e -mu, kee, e 'yi de -hvan du -mo -nu.

36 Nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, e mo 'waa wilekeede. Ke- u pi, 'u ye' le 'pule -ni, u wen: «De a 'mu, e mo de nu. Nyiblo -bu, 'a pupwin ni 'kl ki daki, 'ti-, 'e ko 'kuo -hwin win ki. 'Bu pu le, 'ku -hvan bu -hon 'u nyiblo ke', 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli, e -hwen 'u u ke'.»

37 De a 'mu, 'a -ti, -Yusu a 'nyre 'e 'heen bu, 'ki 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu -wee la kklanyibli -huhui a 'kue (Matie 8.14-17; Maki 1.29-34)

38 -Te -Yusu -hon 'li Nyisua a 'kayu bu, -e -bu 'ki e mu 'li Simo (Piel) a -te. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki e yee 'li Simo a 'mu 'a 'do bu, 'a 'hu 'e yi hren daki. E no- nuo, nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, 'u nyee -Yusu le, bu nuo, nugba a 'mu, 'a 'hu bu 'kee -ni.

39 E no- mo -Yusu bu jri e 'lu bu, bu muuma 'hu hinhren a 'mu 'yi le, 'e yi -lee -ni, 'ki bu hlo nugba a 'mu -mo le. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bu 'a 'hu 'kee ni, 'e 'du ye', 'e pi 'waa didide.

40 -Te 'yru -we 'li yako 'kwli le, -te -wuwle-nyrowo* -we 'li, -e -bu nyibli a pepe -mu', -u ko nyibli, 'kue a gblegble ni, u nu- gba 'li 'waa nyibli a 'mu -Yusu -mo, 'e pu 'waa dodoyo dabu 'lu ble, 'e nuo, 'waa 'kue 'e -we,

41 'kuo -hwin* 'u -hon 'u 'huhrennyibli -huhui ke' le, 'u yee 'li win, 'u pi le: «-Mo mo Nyisua a 'Yu!» Kee -Yusu maa nu 'yi, 'e lee nu, -e mo, u 'ni 'hlaa 'li -ti a 'mu, -e nuo, 'kuo -hwin a 'mu, u yi e ni, -e mo, -Yusu, e no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la 'a dako yi ya.

-Te -Yusu hle la Nyisva a -ti, 'ki 'li -Juukue a 'blugba 'kwli*

(Maki 1.35-39)

42 -Te -nyre -nye, -e -bi -Yusu 'du ye', 'e mu 'li -tite -mu', 'du bii 'u yi, nyibli a [ju a gblegble 'u mu[o 'yie le [muo mo. -Te u ye[ε ki, -e -bi u -hve bu ka[a yi, u wen: «[Ni 'hoo mo -a mu 'hvi.»

43 Ke- e no- -mo -bi, e pi [nu yi, e wen: «[Haantite -mu', -e hle[ε, -te -mu', Nyisva ni nyibli a win a kikole, 'n ko [bu pu[u 'du -bi a nyibli. E no- ko -ti Nyisva 'e lee 'ne- 'mu -tutu ki,»

44 -Yusu 'e bi -Juukue a 'blugbi a pepe -mu' ki, 'e ne Nyisva a 'kayo ble, 'e ne Nyisva a -ti -mo le.

5

*-Te -Yusu da la 'a yi-he-nagbopv**
(Matie 4.18-22; Maki 1.16-20)

1 -Nyrwo [du, -Yusu ni la 'li Galileblugba a 'yru wien, nyibli -huhvi 'u [gbee la 'u[u 'hvi, -e di[e nu, u 'mu Nyisva a -ti 'win.

2 'Ki e ni 'ki 'u bu, -e -bi e 'ye 'blagbi ni 'hven, 'u ni 'u 'nie wien. 'Blagbi a 'mu 'kwli, 'ki 'pupanyibli -hon 'li -wlu, 'u yre la 'waa -tati le.

3 'Blagbi a 'mu, no- ko 'yee -bi -Yusu 'ya 'li 'kwli, nyibli a -huh-ti. 'Blagbi a 'mu, Simo -ko[o, -Yusu 'e lee [ne, 'ki bu 'yaya 'li 'nie ki bu de gbe. -Te u 'yaya 'li 'nie ki bu, -e -bi e ni bu, 'e -tua nyibli a 'mu Nyisva a -ti a tole.

4 -Te e -we nyibli a tole -mo, -e -bi e lee Simo ni, e wen: «Bli, -ba mu 'u 'wlo ki, -ko -na 'bio 'hven-, ba pu 'aan -tati, ba 'pa.»

5 -E -bi Simo wen: «Toooyo o, 'toluwo a pepe -bu 'kwli, -a 'ye [hven, -a 'yi [dedede 'pa. Kee, -te -pu 'ki le, [bu nu[o, 'n di[e 'ni nu,»

6 'u pu 'waa -tati, 'u 'la -hrin. -Hrin a 'mu, u 'la, 'a -huhvi a -ti, 'waa -tati -tua cire,

7 'u pu dabvi, 'u da 'waa 'bio, -u ni 'li 'blagbi -bi -mu' 'kwli, bu di [nu -he e -ni, 'u -di, 'u 'yii 'li 'blagbi ni 'hven a 'mu, 'ki 'u -hrin -mo. -Hrin

a kvani-ti, 'blagbi a 'mu, u -hve bu [mie.

8 -Te Simo, u dee Piel, e 'ye de a 'mu, -e -bi e 'gbla -Yusu kwli yi, e wen: «Kukonyo, hoo 'mu -mo le, -e nu[o, 'n mo de'kukununyo.»

9 Ke- Simo -pu, -e nu[o, e 'ta 'u bu, e ko 'a 'bio 'pupanyibli 'hven-, 'ki 'u -hrin -huhvi, u 'la a -ta'.

10 De ni -do a 'mu, e no- mu 'lu -mo, 'ki 'u Saki ko Saan 'hven- -mo, -u mo Sebede a 'yonu, -u ko Simo 'hven- -ni -kvan. Kee, -Yusu lee Simo ni, e wen: «[Ni 'pie 'li huannu. Kue mo ti -bu 'yie bu, e 'ni 'moo 'ki -hrin ni de, [ni 'kukue 'li[ti le ni, kee, -tonyibli, u nu- -di le 'kukue -ni, -e di[e nu, u 'mu 'na -nagbopv -he.»

11 -Te -Yusu -yre, -e -bi u kwlee 'waa 'blagbi ni, 'u hie 'u 'waa -tebli a pepe bu, 'u kue -Yusu [wien, 'ki 'u 'a [wienlekukue a -ta'.

-Te -Yusu nu la[a, [hrannunyo a 'kue 'e -we la

(Matie 8.1-4; Maki 1.40-45)

12 -Nyrwo [du, -Yusu ni la 'li 'di[o [du 'kwli. 'Ki 'li 'di[o a 'mu 'kwli, 'ki [hrannunyo [du ni la 'li. Nyibeyu a 'mu, 'a 'hvi a pepe mo la [ji dadu. -Te e 'ye -Yusu, e no- mo bu bla[a kwli yi, e wen: «Kukonyo o, 'n nyaa -mu le, nu[o, 'na 'kue bu -we,»

13 -Yusu 'e -hren[ε le, 'ti- 'e lee [ne, -e mo: «'N -hve[ε ni, -na 'kue bu -we.» Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'kue -we ni,

14 -Yusu 'e lee [ne, e wen: «[Ni 'lee 'li nyiblo [du, kee, mu -bu too -dionu Nyisva a -cohlunpinyo* yi, e 'mu[u 'ye, -e mo, -na 'kue -we ni. 'A -ti, gba -tebli -mu', u ni, 'u yi -cohlun* pi, 'ki 'u Nyisva ye', [wi yi, -te Nyisva a winwlon-hanyo Moise nu la 'a hihla, yi-he-nyre a ti 'yri, -e di[e nu, nyibli a pepe 'mu[u 'ye, -e mo, -na 'kue -we ni.»

15 'E mo [han-ti, -Yusu 'e nu win a pupu le, kee, 'a 'nyre a bu'heenle bii ki, 'ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli. De ni -do a 'mu a -ti, -tonyibli 'u -hven -tebli 'nyl le, 'u mi 'u[u 'hvi, -e di[e nu, u 'mu 'a win 'win, e ko, -Yusu 'mu[u nu, 'waa 'kue 'mu -we.

16 KEE, -ε -bι -Yusu -hɔn -ta', 'ε mu 'lɪ -tɪtε -mʊ', nyibli 'yɪ 'lɪ 'tɪ, -ε diɔe nu, ε 'mʊ Nyɪsʊa da.

-Tε -Yusu nu la ɔa, lε-yɪyɛnyɔ ɔdʊ a 'kʊε 'ε -wε la (Matie 9.1-8; Makɪ 2.1-12)

17 -Nyrɔwɔ ɔdʊ 'kwli, 'kɪ -Yusu nɪ la 'lɪ 'kayu ɔdʊ bʊ, 'ε tʊε la nyibli Nyɪsʊa a -tɪ. 'Kɪ Falisiɔtumu* kɔ Nyɪsʊa a tetetɔnyʊ 'hʊɛn-, ʊ nɪ la 'lɪ ɔnʊ 'nyɪ. 'Kɪ ʊ -hɔn 'lɪ Galileblɔgbɔ kɔ Sudeblɔgbɔ a 'dɪ klε, ε kɔ, 'kɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, 'ʊ -dɪ. Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa yɪ -nyɪ -Yusu 'klɪ, 'kɪ bʊ nuɔo, nyibli a 'kʊε bʊ -wε.

18 'Kɪ ʊ nɪ 'ʊ bʊ, -ε -bɪ nyibli ɔdʊ nyre 'ʊ nɪ, 'ʊ 'ble -hanmakɪ. 'Kɪ 'lɪ -hanmakɪ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ ʊ pɪa 'lɪ lε-yɪyɛnyɔ bʊ. ʊ -hʊεɔe nɪ, bʊ paa 'lɪɔɪ 'kayu bʊ, -ε diɔe nu, ʊ 'mʊ 'ʊɔɔ -Yusu yɪ bʊ ɔtu.

19 -Tε ʊ nyre 'lɪ 'kayu a 'mʊ 'hʊɪ, -ε -bɪ ʊ yεε 'ʊ nyibli -hʊɔhʊɪ bʊ. 'A -tɪ, ʊ 'yɪ 'hru 'ye, 'kɪ bʊ paa lε-yɪyɛnyɔ a 'mʊ 'kayu bʊ. Bʊ 'yε nɪ 'ye 'kɪ 'hru, ε nɔ- mɔ bʊ 'ya 'lɪ 'kayu a 'mʊ kɪ, bʊ -ha 'hʊɔ. 'Kɪ ʊ naa 'ʊ lε-yɪyɛnyɔ -mʊ', -ε nɪ wɛn 'lɪ -hanmakɪ 'kwli, 'ʊ ɔtɪɔ 'ʊɔɔ -Yusu ye', 'kɪ 'lɪ -tonyibli 'nyɪ, -ε diɔe nu, -Yusu 'mʊɔɔ nu, 'a 'kʊε 'mʊ -wε.

20 -Tε -Yusu 'yeɔe, -ε mɔ, nyibli a 'mʊ, ʊ kuo ɔnε ɔwɪɔ yɪ, -ε mɔ, ε -wε 'lɪ bʊ nuɔo nɪ, lε-yɪyɛnyɔ a 'mʊ, 'a 'kʊε bʊ -wε nɪ, -ε -bɪ ε lee ɔnε nɪ, -ε mɔ: «Nyɪbɛyʊ o, -tebli nɪ -tie -mʊ', -nu, -ε nyre yɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye', ε 'wɔwɪε kε nɪ.»

21 Tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, -ε -bɪ tetetɔnyʊ, -ʊ nɪ 'ʊ, ʊ -tʊa wɔnɪlɛ'pʊplɛ lε, ʊ wɛn: «-Tɪ -bʊ, -Yusu -bʊ, ε hlε, ε yɪ -hεε Nyɪsʊa a -tɪ lε. Nyiblo a 'dɪ -bɪ ε pa 'mʊ 'lɪ? 'Tɪ- 'ε pɪ lε, -ε mɔ, ε mɔ Nyɪsʊa ɔnɪɔ. Nyɪsʊa nɪ -do, ε nɔ- wε 'lɪ bʊ 'wɔwɪa nyiblo a dε 'kuku.»

22 Dε a 'mʊ, ʊ nεε ɔwɪɪ klε, -Yusu yruɔo nɪ, -ε -bɪ ε wɛn: «Dε- kɔ ɔwɪɪdʊ -bʊ a nεε 'kɪ lε 'lɪ? A 'yɪ wɛn yɪ -blεε -nɪ, ba naa wɛn ɔwɪɪdʊ a 'mʊ lε.

23 'Aan ɔwɪɪ wɛn 'nɪ, 'n 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wε, ɔbʊ lee nyiblo -bʊ, -ε mɔ, 'a dε 'kuku 'wɔwɪε nɪ, ε kɔ, 'aan ɔwɪɪ wɛn 'nɪ, 'n 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wε, ɔbʊ lee ɔnε, -ε mɔ, bʊ 'du ye', bʊ na.

24 KEE, ba yɪɔe, -ε mɔ, 'mɔ -mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'tɪ-, 'mɔ -mɔ Nyɪsʊa a 'Yʊ, ε lee 'nε- -tʊtʊ kɪ. Nyɪsʊa a ɔgbetʊ, ε nɔ- -nyɪ 'mʊ 'klɪ, 'kɪ ɔbʊ 'wɔwɪa -tonyibli a dε 'kuku, 'kɪ 'nε- -tʊtʊ kɪ, 'ε -nyɪ 'mʊ 'klɪ -wε, 'kɪ ɔbʊ nuɔo, -tonyibli a 'kʊε 'mʊ -wε. 'A -tɪ, nyiblo -bʊ, ʊ -ya, 'n kɔ ɔbʊ nuɔo, 'a 'kʊε 'mʊ -wε, -ε diɔe nu, a 'mʊɔɔ lε yru, -ε mɔ, -tɪ -bʊ, 'n lee wɛn 'a mʊ, ε mɔ ɔhan-tɪ ɔnɪɔ.» -ε -bɪ ε ɔhɪan -mɔ dε, 'ε -tʊa 'lɪ lε-yɪyɛnyɔ a 'mʊ, 'a -mɔhleεε, ε wɛn: «'N yɪ -mʊ 'nɪ -lee -nɪ, 'du ye', 'du -na -hanmakɪ ye', -bʊ mu 'lɪ -na 'kayu bʊ, -na 'kʊε -wε nɪ.»

25 Tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, nyibli yɪ wɛn 'ʊɔɔ -mɔ lε nɪ tε, 'ε 'du ye', 'ε 'du 'a -hanmakɪ ye', 'ε 'hri, 'ε -tʊa 'lɪ 'a 'kayu a bʊmumʊo, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'nyre a lɛpʊpʊɔ 'kwli.

26 Nyibli -mʊ', -ʊ nɪ 'ʊ, -ε -bɪ ε kεε 'waa ɔwɪɪ lε, 'ʊ 'ta 'ʊ blε, 'ʊ pɪ Nyɪsʊa 'nyre lε, ʊ wɛn: «-A 'ye kε wɔnɪlɛmaa-tebli gbagbɪ.»

-Tε -Yusu lee la Lefɪ, 'kɪ bʊ -hε la 'a -nagbopi (Matie 9.9-13; Makɪ 2.13-17)*

27 -Tε dε a 'mʊ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu yɪ ɔtɪ 'dɪɔ. Bʊ yɪ 'kɪ nɪ mi, 'kɪ 'ʊ 'hru wɔn, 'kɪ ε yεε 'ʊ 'blɔwɪ'tɪnyɔ ɔdʊ bʊ. 'A 'nyre mɔ Lefɪ, 'ε nɪ 'lɪ 'blɔwɪ'tɪlɛ' bʊ. (-Tonyibli a pɛpɛ yraa 'blɔwɪ'tɪnyʊ nɪ, -ε nuɔo, ʊ yɪ dɪ 'wɪɪ dɪakɪ.) -Tε -Yusu nyre 'ʊɔɔ 'hʊɪ, kε- ε pʊɔɔ yɪ: «Kʊε 'mʊ ɔwɪɪn lε, ɔmʊ 'na -nagbopi -hε.»

28 -ε -bɪ Lefɪ 'du ye', 'ε hie 'ʊ 'a -kʊan a pɛpɛ bʊ, 'ε kʊε -Yusu ɔwɪɪn.

29 Lefɪ a 'mʊ, ε nɔ- da -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn- diide -mɔ, 'ε da 'a 'bɪo 'blɔwɪ'tɪnyʊ -hʊɔhʊɪ, kɔ hɪapʊnyibli -bɪ 'hʊɛn-, -ʊ kɔ 'klɔ, -ε 'yɪ 'ʊ yɪ 'sɪi -nɪ.

30 Falisiɔtumu* a nyibli, ʊ kɔ Nyɪsʊa a tetetɔnyʊ 'hʊɛn-, -ʊ mɔ Falisiɔtumu a nyibli -wε, -tε ʊ 'ye dε

a 'mu, -ε -bι υ -tua wlonle'puplele, 'u lee -Yusu a -nagbopυ, υ wen: «De- nu 'kι□ι, a ko 'bluwli'tinyo ko nyiblidυ -bu, -υ ko 'klo □yι 'u yι 'sii -ni 'hven-, 'a ni 'u dedihu ni -do ki 'li? A 'yι wen yι -bleε -ni, ba nu de a 'mu.»

31 -Yusu bu 'win -ti a 'mu, ε no-mo bu pu le: «Nyiblo -bu, -ε ko 'hvi -nu -teε, ε 'ni -hua□a li -doto a 'yiye, keε, nyiblo -bu, -ε ko 'hvi -hren, ε no-□mυε -doto a 'yiye le.

32 'N 'yι -di, 'kι 'u nyibli -bu, -υ pu le, -ε mo, 'waa 'klo 'sii 'u yι a -ta', keε, nyibli -bu, -υ yι□e, -ε mo, 'waa 'klo 'yι 'u yι 'sii -ni, υ nu- ko -ti 'ni -di, 'mu □nu -lee -ni, -ε mo, 'waa de 'kuku -bu, υ ni, bu hie 'u□υ bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisua.»

Nyisua lee 'ne- -Yusu -tutu ki, 'ε ya 'klo yrayru, -ε ko 'klo 'ka 'hven-, -υ 'yι de ni -do 'pa- (Matie 9.14-17; Maki 2.18-22)

33 Ke- nyibli -bι pu -Yusu yι, υ wen: «Saan* Batisι, -ε pu nyibli 'nie 'lu le, 'a -nagbopυ* yι 'ni □ci* 'a -ne ti, 'u de Nyisua. De ni -do a 'mu, ε no-Falisi□tumu* a nyibli ni -we, □wι yι, -te 'waa tete ni □nu 'a toole. Keε, -mo -bι, -na -nagbopυ 'ni □ci□e li.»

34 -ε -bι ke- -Yusu pu □nu yι, ε wen: «Nyibeyu -bu, -ε pυε 'bli, 'a 'bio -mu', ε de 'blipadiide ki, 'bu mu 'blipadiide a 'mu, 'a -tuo ki, nyiblo □du 'ni -lee□e li □nu bu □ci. ε 'wι yι, 'bli a pupa, ε mo dōdōde □niō. 'A -ti, υ 'yι □cicie -ko. De ni -do a 'mu, ε no- □niō. Dōdu a -ti, ti ni -tie -bu, 'n di 'ne- □nu 'nyi -hii -ni, 'na -nagbopυ 'ni □ci□e ni.

35 Keε, ε di ko ti, -ε di 'u nyre, υ 'mu 'li 'mu 'na -nagbopυ 'nyi -ha. Ti a 'mu 'yri, 'kι υ di 'u □cii -ni.»

36 -ε -bι ε pu □nu 'ledυ yι, ε wen: «Nyiblo 'ni -cra□a li wlawlu yrayru, ε 'ni -ha□a 'u 'a 'kibia, ε 'ni -ma□a li danυ 'ka a 'huo. 'Bu mo, 'bu nu□o, ε di nyre wlawlu yrayru a 'mu yι, ε ko, 'a 'kibia -mu', ε -nu, 'ε -ma danυ 'ka a 'mu, ε ko□o 'hven-, ε 'yι 'li□ι 'li -we bu -mυε.

37 Mo, yonō yrayru -bu, -ε 'plui, nyiblo 'ni 'du□o li□ι ye', ε 'ni -pu□υ 'li□ι mumako a buo 'ka 'kwli. 'Bu pu 'li□ι buo 'ka 'kwli, 'bu ka□a yι, ti -ko 'yri ε di 'plu, 'bu yι ni 'ye, ε ko bu wa mumako a buo a 'mu, no 'mu bu 'wle.

38 ε no- nu□o, 'kι 'li buo yrayru 'kwli, 'u pu 'li no yrayru 'li.

39 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu nυε no 'kι a 'nuna, ε 'ni -hua□a li no yrayru a 'nuna. Ke- ε di pu: No 'kι -mu', ε no- no wlon, 'ε -hi 'u no yrayru 'u. (ε no- nu□o, nyiblo □du 'ni 'du□o li -tebli 'kι ye', ε 'ni -pu□υ li□ι -tebli yrayru ki. U 'ni -bibi□e li 'yι le.)»

6

-Yusu, ε no- ko 'kli, 'kι bu lee nyiblo de, ε -we 'li bu nu, 'kι 'li -wuwle-nyrowo 'kwli (Matie 12.1-8; Maki 2.23-28)*

1 -Wuwle-nyrowo □du, -Yusu ko 'a -nagbopυ* 'hven-, υ mu le na mo. -Te υ yι ni mi, 'dudo-tebli □du, -ε 'wi -kubυ yι, ε no- ko -ci υ yι 'li 'kwli □tiō 'beε -ni. 'Dudo-tebli a 'mu, ε no- ko bli gbi 'a -nagbopυ 'ce, 'u hihie 'li□ι □jre, 'u yι□ι di.

2 'Kι 'li -ci ni -do a 'mu 'kwli, 'kι Falisi□tumu* a nyibli -bι ni 'li. -Te -Yusu a -nagbopυ, υ yι 'dudo-tebli a 'mu, 'a bli gbi ni 'ce, -ε -bι ke- υ pu □nu yι, υ wen: «De -bu, a ni, ε □ha ni. Nyisua a tete wen 'ni, nyiblo □du 'ni 'nuo 'li -kvan, 'kι 'li -wuwle-nyrowo 'kwli.»

3 -ε -bι -Yusu □tu □nu □wōn, ε wen: «-Ti -mu', υ 'cru la 'li Nyisuaerien 'kwli, 'kι 'u -aan 'bai gbagbu, -ε mo bodiō Dafidi a -ta', 'n pu□υ □haan-ti, -ε mo, a -hre□e ni. -Ti a 'mu, υ 'cru la, ε no- -bu: -Nyrowo □du, -te 'kanυ ni la bodiō Dafidi, ε ko 'a nyibli 'hven-,

4 'kι 'li Nyisua a 'kayu bu, 'kι ε pa la 'li, 'ε -ha la 'u 'floo, -ε pe la 'u 'teble ki bu, 'ε di□e, 'ε -nyi la 'a de gbe 'a nyibli, 'u di la□a -we. Keε, Nyisua a tete wen 'ni, Nyisua a -cōhlunpinyu* ni -do, υ nu- bleε yι, -bu di 'floodu a 'mu. 'Bι 'floodu a 'mu, -ε ni 'li

Nyɩsɩa a 'kayu bu, v -ha la□a ni, 'kɩ 'v Nyɩsɩa a -ta'.»

5 -E -bi ke- e pi □nu yi de: «'Mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyɩsɩa lee 'ne- 'mu ni, 'e -nyi 'mu 'kɩ, 'kɩ □bu lee ne 'a -ne nyiblo □du de, e -we 'li bu nu, 'kɩ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

-Wuwle-nyrɔwɔ □du 'kwli, -Yusu nu la□a ni, nyiblo □du, -e kɔ dabu 'ku la, 'a 'kue 'e -we la*
(Matie 12.9-14; Maki 3.1-6)

6 -Wuwle-nyrɔwɔ -bi 'kwli, -e -bi -Yusu mu 'li Nyɩsɩa a 'kayu bu de, 'e tve nyibli Nyɩsɩa a -ti. 'Kɩ 'li 'kayu a 'mu bu, 'kɩ e ye 'li nyibeyu □du bu. Nyibeyu a 'mu, 'a diidedabu 'ku ni.

7 Bu ni 'kɩ 'v bu, -e -bi Nyɩsɩa a tetetɔnyu kɔ Falisi□tumu* a nyibli, -v ni 'v 'hven-, v -tva 'yie a ke'gbaale, v 'mu -Yusu 'ye, 'bu mɔ, 'bu kɔ bu nu□o, nyibeyu a 'mu a 'kue 'mu -we, 'kɩ 'li -wuwle-nyrɔwɔ -mu' 'kwli, -e di□e nu, -Yusu 'bu nu□o, v 'mu□v -ti -ye e -ni. (Falisi□tumu a nyibli wen 'ni, bu nu□o, nyiblo a 'kue bu -we, e mɔ -kuande □niɔ. 'Ti- Nyɩsɩa a tete wen 'ni, 'kɩ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, nyiblo 'yi yi -blee -ni, bu nu -kuan.)

8 Kee -e -bi -Yusu yru 'waa 'lule-hihie le. E nɔ- nu□o, 'e lee nyibeyu a 'mu, e wen: «'Du ye', -bu nyra 'li nyibli 'nyi bu,» nyibeyu a 'mu 'e 'du ye', 'e nyra 'li □nu 'nyi bu.

9 -E -bi -Yusu 'beti tetetɔnyu kɔ Falisi□tumu a nyibli 'hven- ni, e wen: «-Bi' Nyɩsɩa a tete pi 'li? 'Kɩ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, nyiblo bu nu □haande, kɔ, bu nu de -hvan, de a 'di -bi -nu -tee 'li? Nyiblo bu wa 'a 'bihian, 'kɩ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -e di□e nu, e 'ni □ha 'ku, kɔ, nyiblo bu -ha 'a 'bihian a -hnhlɔn me le bu 'wan, de a 'di -bi -nu -tee 'li?»

10 Bu yi 'li □nu 'yi le ni te, -e -bi ke- e pi nyibeyu a 'mu yi, e wen: «Hru -na dabu -mu', -e 'ku,» -e -bi e hru 'a dabu ni. Bu hru 'kɩ dabu a 'mu, -e -bi e 'hri 'kɔ, 'e bi 'v 'a dɔnɔv a -ta'.

11 -Te -Yusu nu 'kɩ□i, nyiblo a 'mu a 'kue, e -we, -e -bi Nyɩsɩa a tetetɔnyu kɔ Falisi□tumu a nyibli

'hven-, v bi yru' le dɩaki, 'v -tva □to a le□mumuɔ, -te v di nu, v 'mu -Yusu -balv' nu.

*-Te -Yusu -ha la 'li nyibli ni -pu □tu 'v 'hven-, -v kɔ -bu -he la 'a -mɔnanyu**
(Matie 10.1-4; Maki 3.13-19)

12 Ti a 'mu 'yri, dugba □du ni 'v. E nɔ- kɔ 'lu e 'ya 'li, -e di□e nu, e 'mu Nyɩsɩa da. 'Kɩ e -hi 'li 'tɔlɔwɔ a 'mu 'li, 'kɩ 'v Nyɩsɩa a dɩda a -ta'.

13 -Te -nyre -nye, -e -bi e da 'a -nagbopu* ni, 'kɩ 'li □nu 'nyi, 'e -ha 'li nyibli ni -pu □tu 'v 'hven, 'e de e □nu 'a -mɔnanyu.

14 Nyibli a 'mu, v nu- mɔ: Simɔ, e -nyi Pielnyre, e kɔ Simɔ a 'mu, 'a 'dɩayɩ Adre 'hven-, kɔ Saki, kɔ Saan, kɔ Filipu, kɔ Batelemi,

15 kɔ Matie, kɔ Toma, kɔ Alufe a 'yu Saki, kɔ Simɔ. Simɔ a 'mu, 'kɩ e ni la 'li nyibli -mu' 'nyi, -v 'ye ni -hva Romakue;

16 kɔ Saki a 'yu Judɩ, kɔ Judɩa Yisikalio. E mɔ nyiblo -mu', -e di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

-Te -Yusu tve la nyibli -hɔhɔvɩ Nyɩsɩa a -ti, e kɔ, e ni la□a, kɩkɩlanyibli a 'kue yi la -we
(Matie 4.23-24; 12.15-16; Maki 3.7-12)

17 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hven-, v □ti 'li dugba a 'mu 'lu ni, 'v nyra 'v -tite -mu', 'du 'wlee 'v bu. 'Kɩ 'v -te a 'mu, -Yusu a -nagbopu -hɔhɔvɩ -bi 'kukue wen 'v le, v kɔ nyibli -hɔhɔvɩ -bi 'hven-. 'Kɩ -v -bi -hɔn 'li Jrusredɩɔ 'kwli, e kɔ 'kɩ 'li -Juukue a 'blɔgbɩ a pepe kɩ, kɔ 'dɩ -bi -mu', -v ni 'li 'yru wien, -v mɔ Tildɩɔ kɔ Sidɔdɩɔ 'hven-.

18 U di ni, -e di□e nu, v 'mu 'a win 'win, kɔ, e 'mu□v nu, 'waa 'kue 'mu -we, e kɔ, e 'mu nyibli a 'kuo -hɔn* le bla.

19 Nyibli a pepe □mυe□e le, 'kɩ bu -hren□e le, -e nu□o, 'kɩ -hven 'li□i 'hɩ, e ni□e ni, 'waa 'kue 'e yi -we.

Plɔ a blele kɔ 'jro 'hven-
(Matie 5.1-12)

20 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu 'du 'lu ye', 'e ta 'li 'a -nagbopu* -mɔ le, e wen:

«'A mu -bu, -v mo 'na -nagbopu,
 □hūen ni,
 ba ko plo a bleele,
 -ε nu□o, ti -ko 'yri Nyɩsua di 'v 'klo
 yrayru -nuu -ni,
 a ko 'mu 'hūen-, -a di 'li 'klo yrayru
 a 'mu 'kwli ni.

21 'A mu -bu, 'kanu ni, 'ki 'ne- 'klo ki,
 ba ko plo a bleele,
 -ε nu□o, 'kanu 'yi 'li□i 'li -we, bu nu
 'a mu de.
 'A mu -bu, -v yi we, 'ki 'ne- 'klo ki,
 ba ko plo a bleele,
 -ε nu□o, a di 'ni 'ca.

22 'Bu mo, nyibli 'bu yraa ne 'a mu,
 'bu pu 'li 'a mu -patu', ko, 'bu yi 'a mu
 'yri le ni -he, ε ko, 'bu yi 'aan 'nyre yi
 ni nyre, -te a paa 'v, 'mo -bu, -ε mo
 -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'a -he 'na
 -nagbopu, 'bu mo, 'ba yi □hūendu a
 'mu ni 'ye, -ε -bi -ba ko plo a bleele.

23 Ti -mu' -ko 'yri 'kla-wliye'yɩya a
 'mu, ε di 'v nyre, 'ki 'v 'a mu -mo,
 ba nu doḁu, ko, ba yi -wla, -ε nu□o,
 'ki 'li yakō 'kwli, Nyɩsua di -nyi 'a
 mu 'wio gbagbu. Ke- ni -do ε □ti la
 'mu: -te nyibli -bu, v yraa ne 'a mu,
 v ni, ke- 'waa 'bainu ni la, 'v □tui la
 Nyɩsua a winwlon-hanyu* □hūen.»

24 Nyibli -bu, -v 'ye ni □tuu 'v
 Nyɩsua, ke- -Yusu pi □nu yi, -ε mo:
 «'A mu -bu, -v mo dekonnyibli,
 'jro 'ki 'v 'a mu -mo,
 -ε nu□o, a 'ye 'aan -ne plo a bleele ni.

25 'A mu -bu, -v ko didi-tebli a pepe,
 a -hūe,
 'ki 'ne- 'klo ki,
 'jro 'ki 'v 'a mu -mo,
 -ε nu□o, 'kanu di 'a mu 'ni nu.
 'Jro 'ki 'v 'a mu -bu, -v 'ce ke -mo,
 'ki 'ne- 'klo -bu 'kwli,
 -ε nu□o, a di nu nyai le, a 'mu we.

26 'Jro 'ki 'v 'a mu -mo, 'bu mo,
 nyibli a pepe 'bu yi 'aan □haan-ti ni
 hle, -ε nu□o, nyibli -mu', -v yraa 'na
 -nagbopu, de ni -do a 'mu, ε no- 'waa
 'bainu ni la 'waa hūwinwlon-hanyu
 -mo -we, 'v hle la 'waa □haan-ti.»

*Ba nuε ne 'aan yraanyibli
 (Matie 5.38-48; 7.12a)*

27 -ε -bi ke- -Yusu pi de: «'Aan
 pepe, ba pu 'mu nua yi bu. 'N yi

'a mu 'ni -lee -ni: Ba nuε ne 'aan
 yraanyibli. Nyibli 'bu yraa ne 'a mu,
 ba nu □nu □haande -mo.

28 Nyibli 'bu pu 'a mu 'jro yi, nyibli
 'bu yi 'a mu □hūen ni □tui, ba da
 Nyɩsua, 'ki bu nu □nu □haande -mo.

29 Nyiblo 'bu pu 'li -mu 'huma nua',
 toḁ 'v nua -bi 'v, ε 'mu 'a 'ye -bi pu.
 Nyiblo 'bu -ha 'v -na kueti, -ha□a me
 le, bu gba -na wlawlu -bi.

30 Nyiblo 'bu yi -mu de ni -hūe, -ha
 'li□i 'li, -bu -nyi □ne□e. Nyiblo 'bu
 -ha -mu -na de -ji', □ni 'betie 'li 'a -ti.

31 □Haande -bu, a -hūe -tonyibli bu
 nu 'a mu -mo, 'aan 'mumu, ba nu
 □nu□v -mo -we.

32 'Bu mo, 'ba nuε nyibli ni -do -bu,
 -v nuε ne 'a mu, 'aan □wli 'ni 'yee
 'li□i, -ε mo, Nyɩsua di pu 'a mu 'nyre
 le. Mo, nyibli -mu', -v 'yi Nyɩsua -yi,
 v nuε nyibli -mu' ni -we, -v nuε □nu.

33 Nyibli ni -do -mu', -v ni 'a mu
 □haande -mo, 'bu mo, v ni -do a 'mu,
 'ba yi □nu □haande -mo ni ni, 'aan
 □wli 'ni 'yee 'li□i, -ε mo, Nyɩsua di
 pu 'a mu 'nyre le. De ni -do a 'mu,
 nyibli -bu, -v 'yi Nyɩsua -yi, ε no- v
 ni -we.

34 'Bu mo, 'ba pu le, ba -nyi 'aan
 'wliye nyibli ni -do -mu', -v di□e kle
 -mia -ni, -v di 'a mo□o -nyi, 'aan
 □wli 'ni 'yee 'li□i, -ε mo, Nyɩsua di
 pu 'a mu 'nyre le. Nyibli -mu', -v 'yi
 Nyɩsua -yi, v ni□e ni -we, 'ki 'li 'waa
 diḁnu 'nyi, -te v yi□e, -ε mo, 'waa 'bio
 di 'wliye a 'mu kle 'ni -mia -ni a -ti.

35 De ba nu, ε no- mo, ba nuε ne
 'aan yraanyibli, ba nu □nu □haande
 mo. 'Bu mo, 'ba -nyi nyiblo de, a
 'ni 'muḁ 'li□i le, 'ki bu -mia □ne kle.
 'Bu mo, 'ba yi□i le ni ni, Nyɩsua di
 nu 'a mu □haande gbagbu -mo, ε ko,
 a di -he Nyɩsua a 'yonu, -ε nu□o,
 'kuopanyibli ko 'crekonnyibli 'hūen-
 ε ni □nu □haande -mo -we.

36 Ba ko nyibli a nyai, □wi yi, -te
 'aan 'Bai Nyɩsua -nu, 'ε ko nyibli a
 nyai diaki.»

*A 'ni 'yee 'li 'aan 'bio -ti
 (Matie 7.1-5)*

37 «'A 'ni 'yee 'li 'aan 'bio -ti, -ε di□e
 nu, Nyɩsua 'ni □ha 'a mu -ti -yee -ni.

A 'ni 'pυυ 'li 'aan 'bio -bati le, -ε di□e nu, Nyɩsua 'ni □ha 'a mu -bati le -pυυ -ni -we. Yinyre-tebli -mu', nyibli ni 'a mu -mɔ, 'a -ti bu -hru 'a mu -mɔ, -ε di□e nu, yinyre-tebli -mu', a ni, Nyɩsua 'mu 'a -ti -mɔ hru -we.

³⁸ -Tebli -mu', 'aan 'bio -hve 'a mu, ba -nyi □nu□v, -ε di□e nu, 'ba -hva Nyɩsua de, ε 'mu 'a mɔ□o -nyi. 'Bu mɔ, 'ba yι□i le ni ni, ε 'wi-, -te v 'ye ni lo wen -kubu, v 'mu 'a mɔ□o -nyi a -ti. -Kububɔpɔb -mu', v ni, 'v lve -kubu, v di 'li□i 'ni 'yii -ni -tee, v 'mu 'li -kubu a 'mu 'aan blo 'kwli pυ, v 'mu 'li□i 'li -kɔɔ -ni, kɔ, v 'mu blo a 'mu bu bla, -ε di□e nu, v 'mu 'li 'a de -bi pυ, blo 'mu 'li 'yii -ni -tee. -Te a di 'aan 'bio a 'yiye nu, ke- Nyɩsua di 'aan 'yiye nu.»

³⁹ 'Ledv, -Yusu pυ □nu yι, ε nɔ- -bu: «'Yii'dɔnyɔ 'yι 'li□i 'li -we, bu 'ble 'a 'bi 'yii'dɔnyɔ a dabu kva, bu na 'hru. 'Bu nu□o, v ni 'hven a 'mu, v di bi 'li 'butiɔ 'kwli.

⁴⁰ ε 'yι 'nyinyinyɔ □dv -kɔ, -bu di 'v 'a tɔnyɔ 'lu yι ni. Kee, 'nyinyinyɔ -mu', -ε 'nyi -tee, -te 'a tɔnyɔ ni 'mu, ke- ε di 'mu ni.

⁴¹ De- kɔ -ti, -na 'bihian a kvetye -bu, -ε ni 'li□i 'yi, □ni yi 'a 'yele, 'ti -ne tugbekutiɔ -mu', -ε pe 'li -mu 'yi bu, □ni 'ye ni 'ye□e 'li?

⁴² □Yι yι -bleε -ni, -bu lee -na 'bihian, -ε mɔ: Nu gbe, □bu -ha 'li -mu kvetye 'yi, -mɔ -kɔ 'yi tugbekutiɔ pe 'li bu. -Mɔ -mu', -ε neε 'li ni 'hven, yι-hede, -kɔ -bu nu, ε nɔ- mɔ -bu -ha 'li -ne tugbekutiɔ 'yi, □mu le yru -tee, 'ti- □mu 'li kvetye -na 'bihian 'yi -ha.»

Tugbe a 'kuo, ε nɔ- v yruι □ne (Matie 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Ke- -Yusu pυ de: «Tugbe -mu', -ε yι □haan'nie -jri, ε 'yι 'li□i 'li -we, bu tu 'kui -hvin. Mɔ, tugbe -mu', -ε 'ye ni -jri □haan'nie, ε 'yι 'li□i 'li -we, bu tu □haan'kui.

⁴⁴ Tugbe a 'kuo, ε nɔ- v yruι □ne. ε 'yι nyiblo □dv -kɔ, -bu -ha bubuokui, 'ki 'li □wɔnmlutu yra. Nyiblo □dv 'yι 'li□i 'li -we, bu -ha 'v -gbogbɔyo gbukawiti 'yri.

⁴⁵ □Haannyiblo a nunu-tebli nɔ yι, -ε nu□o, 'a □wlv nɔ yι. 'Crekonyɔ a nunu-tebli nyre yι, -ε nu□o, 'a □wlv nyre yι. -Ti -mu', -ε 'yii 'li nyiblo a □wlv ki, ε nɔ- yι 'v□v wien -dii -ni.»

□Tɔkonyɔ, kɔ nyiblo -mu', -ε 'yι □tɔ -kɔ, -v pυ 'waa 'kayo (Matie 7.24-27)

⁴⁶ Ke- -Yusu pυ de, ε wen: «De- kɔ -ti 'a deε 'mu Kɔkonyɔ ti a pepe, 'ti -ti 'n hle, 'a 'ye ni nu□o 'li?

⁴⁷ Nyiblo 'bu ni 'v, -ti -bu, 'n hle, 'bu yι□i nva yι bu ni pυ, 'ti- 'bu yι□i ni ni, 'n di 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ε 'wi yι.

⁴⁸ ε 'wi nyiblo -mu' yι, -ε pυ 'a 'kayu. ε 'blu -tutu -blublu, 'ε ye 'hiɔ 'pa ki. 'Ki ε pυ 'v 'kayu a 'mu, -ε di□e nu, ε 'mu bu ku -tee. -Te ε pυ□v, -ε -bi 'nie'yiti nyre 'v ni, 'nie a 'mu 'ε -wɔn 'kayu a 'mu -mɔ -wɔnwɔn, keε, ε 'yι 'li 'a 'wɔwla 'li -we, -te ε ku bu a -ti.

⁴⁹ Kee, nyiblo -mu', -ti -bu, 'n hle, -ε di 'win, 'ti- -ε 'ye ni di□e ni nu, ε 'wi- nyiblo -mu' yι, -ε 'yι -tutu 'blu, -ε pυ 'kayu. -Te ε -we 'a pɔpɔv -mɔ, -ε -bi 'nie 'yi ni, 'ε -wɔn 'kayu a 'mu yι. ε nɔ- mɔ 'kayu a 'mu bu 'wle, 'ε nyre yι pepe.»

7

-Te -Yusu nu la□a, Romakve a 'seyo a -kvannunyo □dv, 'a 'kve 'ε -we la

(Matie 8.5-13)

¹ -Te -Yusu -we 'li nyibli a -mɔhleeε -mɔ, -ε -bi ε mu 'li Kapenaɔdiɔ 'kwli.

² 'Ki 'li 'diɔ a 'mu 'kwli, 'ki Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu □dv ni 'li. 'A -kvannunyo □dv ni 'li, 'a □wlv 'ε -ha 'li□i diaki. -Kvannunyo a 'mu, ε nɔ- kɔ 'hvi -hren, ε mi 'ku mɔ.

³ -Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, ε 'win -Yusu a 'lidi-ti, ε nɔ- mɔ bu te□ε -Juukve* a 'blv a nyibli □dv yι, bu lee □ne, -ε mɔ, bu di 'li□i -mɔ, ε 'mu□v nu, 'a -kvannunyo a 'mu, 'a 'hvi 'mu -we.

⁴ -Te -Juukve a 'blv a nyibli a 'mu, v nyre 'v -Yusu 'hvi, -ε -bi v -tva

'a lenyaale, v wɛn: «'Seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e bleɛ yi, -bu -hɛɛ ɲɛ,

5 -ɛ nuɲo, e nuɛ nɛ -aan dako ni, 'ti-, e no- -hɛɛ nɛ -a mu, ɲa pu Nyɪsua a 'kayu, 'ki 'nɛ- -aan 'diɔ 'kwli.»

6 -Tɛ v pu 'ki lɛ, -ɛ -bi v ko -Yusu 'hɛn-, v bi 'hru wlɔn, 'v -mu. -Tɛ v 'muɛ 'seyo a nyiblo gbagbu a 'kayu lɛ, -ɛ -bi nyiblo gbagbu a 'mu, e lee nɛ 'a 'bio ni, 'ki bu lee -Yusu, -ɛ mɔ: «Tɔɔnyɔ o, 'ni -huaɲa liɲi, ɲbu -ha -mu 'ku. 'Mɔ -bu, -ɛ 'yi -Juukɔɛyu 'pa-, 'n 'yi yi -bleɛ -ni, 'ki -bu pa 'li 'na 'kayu bu.

7 E no- nuɲo, 'ni pu lɛ, -ɛ mɔ, e 'yi 'v lɛ -noɔ -ni, 'ki 'na ɲgbɛv ɲbu mu wɛn 'li -mu -mɔ. Kɛɛ, pu win dadu, 'na -kɔannunyɔ a 'kɔɛ 'mu -wɛ.

8 'Na 'mumu -bu, 'n ko nyibli gbagbi -bi. U nu- kɔɔ 'mu win ki. 'Ti-, 'n ko 'seyo -bi, 'n kɔɔ win ki -wɛ. 'Bu mɔ 'ni pu win, 'ni lee nɛ 'a nyɔ, 'ki bu mu dɛ nu, -ɛ -bi e mi ni. 'Bu mɔ, 'ni lee nɛ 'a nyɔ -bi, 'ki bu di 'li, -ɛ -bi e yi 'li 'ni di, e kɔ, 'bu mɔ, 'ni lee 'na -kɔannunyɔ, 'ki bu nu dɛ, -ɛ -bi e niɲe ni.»

9 -Tɛ -Yusu 'win -ti a 'mu, 'seyo a nyiblo gbagbu, e -hla, -ɛ -bi 'a ɲwlv kɛɛ lɛ. E no- mɔ bu ɲhɪan -mɔ, nyibli -mu', -v yiɲi ɲwien lɛ kɔɛ, kɛ- e pi ɲnu yi, e wɛn: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: Nyiblo bu di 'na ɲwlv a yikuolɛ lɛ nu, 'n 'yɛ 'a nyiblo ni 'yɛ, 'ki 'nɛ- Yisraekɔɛ a 'bli.»

10 -Yusu bu -yɛɛ, -ɛ -bi 'seyo a nyiblo gbagbu a lelenyɔ -ni wɛn, v -mɛ kle. -Tɛ v nyre 'li 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu a 'kayu bu, -ɛ -bi v 'yɛɲe ni, -ɛ mɔ, 'a -kɔannunyɔ -ni wɛn, 'a 'hvi 'kee ni.

-Tɛ -Yusu -ha la gblotayu 'klo, -ɛ 'kɔv la 'li 'diɔ -mu', -ɛ mɔ Naɛ 'kwli

11 Ti gbi bu -hi, -ɛ -bi 'ki -Yusu mi 'li 'diɔ -mu', -ɛ mɔ Naɛ 'kwli. E ko 'a -nagbopu* ko nyibli -huɔhuɪ -bi 'hɛn-, v nu- nɛ 'hru ni -do, 'v mi 'li 'diɔ a 'mu 'kwli.

12 -Tɛ v nyre 'li 'diɔ a 'mu a 'duwle, -ɛ -bi nyibli -hɔn 'li 'diɔ a 'mu 'kwli, 'v 'ble 'kɔkɔku. 'Kɔkɔku a 'mu, e no- mɔ 'a 'dii a -nɛ 'yu ni -do, e -ko. 'A 'dii

a 'mu, e mɔ -tuɔɔbanuɔɔba ɲnuɔ. 'Diɔ a 'mu a nyibli -huɔhuɪ, v nu- ɲglaa 'li nuɔɔba a 'mu lɛ.

13 -Tɛ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'yɛ nuɔɔba 'a mu, -ɛ -bi 'a nyai -tva 'a nunuo. E no- mɔ bu ɲgaɲa, -ɛ mɔ: «Pu nva bu.»

14 -ɛ -bi e 'yɪya 'v 'kɔft a 'mu 'hvi bu, nyibli 'ble, 'ɛ -hɛnɲɛ lɛ, -ɛ diɲe nu, v 'mu bu nyra. 'Kɔft a 'mu, e 'yi yɪkade -ko. -Tɛ v nyra bu, -ɛ -bi kɛ- -Yusu -pu: «Gblotayu o, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye'.»

15 Ti ni -do a ti 'yri, -ɛ -bi gblotayu a 'mu, e ɲwleɛ 'yii, 'ɛ 'du ye', 'ɛ ni bu, 'ɛ -tva win a puɔpu. E no- mɔ -Yusu bu 'du 'a dabu ye', bu ɲtu 'liɲi 'a 'dii -ji' bu.

16 Nyibli a pepe -mu', -v ni 'v, e pu 'li ɲnu huannu 'kwli, 'v pi Nyɪsua 'nyɛ lɛ, kɛ- v pi: «Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ* gbagbu 'hru 'nɛ- -a mu 'nyi, 'ti- Nyɪsua a ɲgbɛv, e no- di 'a dako -hɛɛ mɔ.»

17 Dɛ ni -do a 'mu a -ti, -Yusu a 'nyɛɛ, e kɛɛ 'li -Juukɔɛ* a 'bluɔɔba a pepe -mu' ni, e ko 'bluɔɔbi -bi -mu', -v ɲglaa 'li ɲnu lɛ.

-Tɛ Saan Batisi lee la 'li 'a -nagbopu -bi -Yusu -mɔ (Matie 11.2-6)

18 Ti a 'mu 'yri, Saan, -ɛ pi la nyibli 'nie 'lu lɛ, ('ki e ni la 'li ɲji'). -Tɛbli a pepe, -Yusu ni la, v mi la 'liɲi -mɔ, 'v nɛ laɲa -mɔ lɛ. E no- nuɲo, Saan 'ɛ da la 'a -nagbopu ni 'hɛn ɲdu,

19 'ɛ lee la 'li ɲnu Kɔkɔnyɔ -Yusu -mɔ, e wɛn: «Ba mu, ba 'betiɲe, ɲbi e no- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lɛ, e di la -a mu yi ya, -v'v-, -a 'tɛ di Wanyɔ a 'mu -ple?»

20 -Tɛ v nyre 'v -Yusu 'hvi, -ɛ -bi v wɛn: «Saan Batisi tɛ -a mu bu, 'ki 'nɛ- -mu -mɔ, -ɛ diɲe nu, -a 'mu -mu 'beti -ni, 'bu mɔ, ɲni mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lɛ, e di la -a mu yi ya, -v'v- -ba 'tɛ di Wanyɔ a 'mu -ple?»

21 -Tɛ v nyre 'v, -ɛ -bi 'waa 'mumu, v yiɲi 'ni 'yɛ, -ɛ mɔ, -Yusu niɲe ni, nyibli -huɔhuɪ a 'kɔɛ 'ɛ yi -wɛ, ko 'ɛ ble 'kuo -huɪn* -huɔhuɪ lɛ, -v ni 'v nyibli ke', 'ɛ kle 'yii'donyɔ -huɔhuɪ a 'yii yi.

22 Kε- -Yusu -pu, 'ε □tu Saan Batisi a nyibli a 'mu □won, ε wen: «Ba mu, -tebli -bu, a 'ye, ε ko a 'win, ε no- ko -ti ba lee Saan. Ba lee □ne, -ε mo, 'yii'donyo te le, le-yiyrenyo 'u ne, □hrannunyo a 'kuε yi 'ni -we, 'kikenyo 'u yi -ti 'win, ko, 'kukonyibli yi 'hri 'klo le, □hιuennyibli 'u yi Nyisua a □haanti-tie 'win.

23 Plō a bleele 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -ε 'ye ni hia, 'ki bu kuo 'mu □wlv yi.»

-Ti -mu', -Yusu hla la, 'ki 'u Saan Batisi a -ta' (Matie 11.7-19)

24 -Te Saan a lelenyo a 'mu, u □hian -mo, -ε -bi -Yusu -tua Saan a -ti a kihlele, 'ki 'u nyibli -mu', -u □gbee 'u□v 'hvi a -ta', ε wen: «Saan -bu, -ε ne la Nyisua a -ti -mo le, 'ki 'li -tite -mu', nyiblo □dv 'yi 'li 'ti, -te a mu la 'li□i -mo, nyiblo a 'di -bi 'aan □wlv pu la le, a di la 'li bu -yee -ni 'li? □Bι 'aan □wlv wen 'ni, a di yee la 'li nyiblodv -bu bu, -ε yi huannu pie, 'ki bu hla -ti a -tee? 'Uvn-, ε 'yi 'a nyiblodv a 'mu 'pa-

25 □Bι 'aan □wlv 'ye□e ni, -ε mo, nyiblo -bu, a di la 'li bu -yee -ni, ε di pu la yinowlawli? Nyibli -mu', -u pu yinowlawli, ko, -u ko 'a -ne de, 'waa □wlv -hve, 'ki u ni 'li 'kūnpv a 'kayo ble.

26 □Bv 'beti 'a mu de: Nyiblo a 'di -bi a mu la 'ye mo 'li? □Bι Nyisua a winwlōn-hanyo*? Iin, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ε ko, 'ni hle□e, -ε mo, Saan -hi 'u Nyisua a winwlōn-hanyo -bi ni.

27 ε no- mo nyiblo -mu', -kotv u 'cru la 'li Nyisuaerien 'kwli, -ε mo, ε no- di la 'na 'hru yi kla, 'ti- 'mu la 'li di. -Ti a 'mu, u 'cru la, ε no- -bu: Nyisua wen 'ni:

'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,
'ki 'u 'na -kvan a -ta',
ε 'mu mu, ε 'mu -na 'hru yi kla,
'ti- □mu 'li nyre.

28 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, 'ki 'li -tonyibli a pepe 'nyι, ε 'yi -hvan nyiblo □dv ni kuε, -bu ni 'u Saan 'lu yi. Kεε, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayrv

'kwli, nyiblo -mu', u deε 'hiangbe, ε no- di 'u Saan 'lu yi ni.»

29 -ε -bi ke- -Yusu pu de, ε wen: «Nyibli a pepe, u pu la□a nua yi bu, u ko 'blwli'tunyv 'hven-, 'u yi la Nyisua □won -nyi, ε ko, 'u -hve la□a, 'ki Saan bu pu la □nv 'nie 'lu le.

30 Kεε, Falisi□tumu* a nyibli ko Nyisua a tetetōnyv 'hven-, de -mu', Nyisua -hua la □nv, u hie la□a ki, ε no- ko -ti 'u hia la□a ki -we, 'ki Saan bu pu la □nv 'nie 'lu le.»

31 -ε -bi ke- -Yusu pu de, ε wen: «-Te ti -bu 'yri a nyibli ni 'mu, ε no- -bu:

32 U 'wι- 'yonv gbi yi, -u yi hru 'mle, 'ki 'u 'dika, -u -bi keε 'waa 'bio ni, u wen: -Te -a yi 'bli ni pue, -a yi 'blipa-wla ble, a 'yi -wla yi mo -di. 'Ti-, -te -a yi □hien ni we, a 'yi nyaiηmli le -nu.

33 ε 'wι yi, -te Saan Batisi -di, ε yi 'ni □ci*, 'ki 'u Nyisua a dida a -ta', 'ε 'ye ni 'na no, keε, ke- a pu: 'Ku -hvan* ni 'u□v ke'.

34 'Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -te 'n -di, 'ni □ci□e li, 'ni 'ne no, keε, ke- a pu: Ba 'ye nyiblo -bu, didide ko no a 'nuna ni -do, ε no- ε yi 'lu -mo le -hie. 'Blwli'tunyv ko nyibli -bu, -u ko 'klo □yi 'u yi 'sii -ni, u nu- ko□o 'hven-, -u ni ninatumude.»

35 -ε -bi ke- -Yusu pu de: «Nyibli ni -tie -mu', -u wen Nyisua a □to ki, u yi□i 'ni yru, -ε mo, Nyisua a □to a 'mu, ε 'sii 'u yi.»

-Te -Yusu mu la 'li Falisi□tumu a nyiblo -bi, -ε ko 'nyre mo Simo a -te*

36 ε ko la Falisi□tumu a nyiblo □dv. 'A 'nyre mo la Simo. ε no- da -Yusu de di mo. -Te u nyre 'li 'kayu bu, u ni bu, 'u -tua de a didie.

37 'Ki 'li 'diō a 'mu 'kwli, 'ki 'lawlunvga □dv ni 'li. -Te ε 'win, -ε mo, -Yusu mu de di mo, 'ki 'li Simo a -te, -ε -bi ε -ha 'li 'yriε, u nu yinohio, u -nu. 'Ki 'li 'yriε a 'mu 'kwli, 'ki hinhronponyra ni 'li;

38 'ε mu 'u -Yusu a bui □hlōn, 'ε yi we, 'a 'yii a mu 'ε yi 'u -Yusu a bui kle bi, 'ε ni 'a 'lu-pupui, 'ε 'hren -Yusu a bui le, 'ε 'ble 'a bui kva,

'ε -tua 'a hinhronponyra -ni wen a ble'wowlale.

39 -Te Simo 'ye de a 'mu, -ε -bi ε -tua 'li 'a dionu a wlu a ki'plele, ε wen: «Nyiblo -bu, 'bu mo wen Nyisua a seyi a winwlon-hanyo*, ε di wenε 'ni yi, -ε mo, nugba -bu, -ε -hrenε le, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu. Ε di wenε 'ni yi, -ε mo, 'lawlunugba nio, ε 'yi wen yi -bleε -ni, bu -ha wenε me le, -bu 'mυε wenε le.»

40 Ke- -Yusu pi 'ki'ri yi, ε wen: «Simo o, 'n ko -ti bvu lee -mu.» -ε -bi Simo ε wen: «Tōonyo, pu win.»

41 -ε -bi -Yusu wen 'ni: «ε ko la dekonyo du. Ε no- nyibli ni 'hven du 'trōsi la 'wliye. Yi-henyiblo a gba mo 'wliye -mu', -kuannunyo ni -do -we 'li bu 'yee 'li -nyrowi a -hōtrōwi ni hun 'kwli. 'Hven a nyiblo a -ne gba, ε mo, 'wliye -mu', nyiblo ni -do -we 'li bu 'ye, 'ki 'li -nyrowi a (50) -wli ni 'hven tu 'u -pu 'kwli.

42 -Te u 'yi 'wliye -ko, 'ki bu 'pεε nyibeyu a 'mu, 'a gba, -ε -bi nyibeyu a 'mu, ε lee nu ni, ε wen: 'Na gba ni wen, 'ye -bi a 'yiti 'pεε -ni, 'n -hru 'a -ti -mo.» -ε -bi -Yusu 'beti Simo ni, ε wen: «'Ki 'li u ni 'hven a 'mu 'nyi, nyiblo a 'di -bi seyi-seyi, -ε di nyibeyu a 'mu -nυε -ni, -ε di 'u 'a 'bi 'u -hi 'li?»

43 Simo wen: «'N pu bvu haan-ti, nyiblo -mu', -ε ko gba gbagbu a -ti u -hru -mo, ε no- nio.» -ε -bi -Yusu wen: «'A -teε, no- nio.»

44 -ε -bi ε hian -mo, 'ε ta 'li nugba a 'mu -mo le, 'ti- 'ε yi 'ki Simo -lee -ni: «Ta 'u le, de nugba -bu, ε -nu. -Te 'n pa 'ne- -na -te, yi -na -kuannunyo -lee -ni, 'ki bu yra 'na bui le, -te u niε le, 'ki 'ne- -aan 'bli*. Keε, nugba -bu, ε no- -mo -bi, ε nu 'a 'yii a mi, 'ε yra 'na bui le, ko, 'ε nu 'a 'lu-pupui, 'ε hran a le.

45 'Ya 'u 'lu de, -te 'n pa 'ne- -na -te, yi 'mu 'wleε -ni, 'ki 'u 'na 'wio a bupupu a -ta', -ε mo -aan 'blide.

Keε, -te 'n pa wen 'ne- -na -te, nugba -bu, ε 'tiε yi 'na bui 'wleε -ni.

46 Yi 'mu 'nyra 'lu -pu, -ε mo -aan 'blide, keε, ε no- -mo -bi, ε 'wlaa 'na bui hinhronponyra le.

47 Ε no- nu o, 'ni yi -mu -lee -ni, -ε mo, yinyre-tebli -hōhōi -mu', ε -nu, Nyisua -hru 'a -ti -mo. Ε no- ko -ti, 'ε ko nυεε gbagbu, 'ki 'u 'mu -mo. Keε, nyiblo 'bu ni 'u, yinyre-tebli -mu', -koti Nyisua -hru -mo, 'bu 'yi -hu, -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a nυεε 'yi -hu, 'ki 'u 'mu -mo.»

48 Ke- -Yusu pi nugba a 'mu yi, ε wen: «Nyisua -hru -na de 'kuku a -ti -mo.»

49 -Yusu bu pu 'ki le, ti ni -do a ti 'yri, nyibli -mu', -u ko o 'hven-, -u ni 'u dedihu ki, u -tua 'li le'puplele, 'ki 'li 'waa wli ki, u wen: «Nyiblodu a 'di -bi nyiblo -bu, ε pa 'mu 'li, 'ε pi le: Nyisua -hru -na de 'kuku a -ti -mo?»

50 -ε -bi ke- -Yusu pi nugba a 'mu yi de, ε wen: «Ko plo a bleε, ni yi ni mi, -ε nu o, -te -kuo 'mu wlu yi a -ti, Nyisua gble -mu ni, 'ε -ha 'li -mu de 'kuku a 'ki bu.»

8

-Yusu a -nagbopu ko nugbi -mu', -u ne la a -mo 'hven-*

1 -Te ti gbi -hi, -ε -bi -Yusu ne la 'du ki, 'ε pi la Nyisua a haantitie, -ε hleε, -ε mo, Nyisua di ko nyibli win ki. 'A -nagbopu ni -pu tu 'u 'hven -mu',

2 u ko nugbi -bi 'hven-, u nu- yiti wien keε. Nugbi a 'mu, u nu- ko ke' ε bla la 'u 'kuo -hōi* le, ko, 'ε nu la a, 'waa 'kue 'ε -we la. Nugbi a 'mu, 'waa 'nyre, no- -bu: Mari -mu', u deε Madala a Mari, -ε ko ke' -Yusu bla la 'u 'kuo -hōi ni hlon'hven le;

3 ε ko 'kūn Helodi a 'kayu a 'yie tunyo Kusa a nugba, -ε mo Sanu, ko Sisani, ko nugbi -hōhōi -bi 'hven-. Nugbi a pepe a 'mu, u mo la dekonugbi dadu, 'u ni la 'waa kuko-tebli, 'u yi la -Yusu ko 'a -nagbopu 'hven- -heε -ni.

* 7:44 7.44 -Yusu a ti 'yri, ε mo la -Juuke a 'blide nio, 'dagbatayu 'bu pa la 'li 'a nyo a -te, 'ki 'kayu a 'bai bu lee la 'a -kuannunyibli, 'ki bu yra la 'dagbatayu a 'mu, 'a bui le.

-Yusu pu la 'dudonyo a 'ledu (Matie 13.1-23; Maki 4.1-20)

4 'A -ne 'dɔ 'bu ni 'v, nyibli -hven 'li -wlu, 'v mi 'li -Yusu -mɔ. -Te nyibli -hɔɔhɔɔ a 'mu, v ɔglaa 'liɔɔ le, -e -bi e -tua 'waa 'ledu a yɔpɔpɔ, e wen:

5 «E kɔ la -nyrɔwɔ ɔdu, nyibeyu ɔdu, 'e mu la 'a -tebli 'dɔ mɔ. -Te e nyre 'v, -e -bi e -tua 'a -gbugbla, 'ki 'li -ci 'kwli. -Te e yɔɔ ni -gble, -e -bi 'ki 'a de -bi bii 'li 'hru wlon, nyibli 'v neɔɔ kle, nɔbli 'v yɔ 'a de -bi di.

6 'A 'hven a de, e -gbla, -tutukutɔ -mu', e bi 'v ki, 'hɔ 'pa ni 'liɔɔ bu, 'e 'sii yɔ, 'e ɔga. Kee, -te e ɔga, -e -bi e ma ni, -e nuɔ, -tutukutɔ a 'mu, e 'yɔ 'nie -kɔ.

7 'A ta a de, e -gbla, 'ki e bi 'li 'witi 'nyɔ. -Te e ɔga, -e -bi 'witilili a 'mu, e 'ya ni, 'e 'buu ɔne 'lu le.

8 'A -hen a de, e -gbla, e nɔ- bi 'v ɔhaan-tutu ki. -Te e ɔga, e ku ni -tee, 'e pu bli. 'A blu ni -do, e pu 'yɔ a -wli ni ɔhun.» -E -bi ke- -Yusu pi 'ki ɔnu yɔ: «'Bu mɔ, 'ba kɔ -ti'winnɔa, -e -bi ba 'win -ti -dodo.»

9 E nɔ- mɔ 'a -nagbopu* bu 'betiɔ le, v wen: «'Ledu -bu, -pu, 'a 'mini 'li?»

10 -E -bi e wen: «'A mu -bu, -v mɔ 'na -nagbopu, Nyɔsua niɔe ni, 'a yruɔ Nyɔsua a -ti' le, e ɔhen 'nyre, -te Nyɔsua ni, 'e kɔe nyibli win ki. Nyɔsua a -ti a 'mu, e -hli nyibli 'yi ki. Nyibli -bu, -v 'ye ni na 'mu -mɔ, 'ki 'li 'ledu ni -do 'kwli, 'ki v yɔ 'liɔɔ 'li 'win -ni. E ni -do a 'mu, e nɔ- v 'cri la, 'ki 'li Nyɔsua crien 'kwli, -e mɔ: U yɔɔ 'ni 'ye -tee,

kee, v 'ni -yruɔo liɔɔ le, 'v yɔɔ 'win -tee, kee, v 'ni -yruɔo liɔɔ le -we.»

11 -E -bi e yɔ ɔnu 'ni -lee -ni, e wen: «De -mu', 'ledu -bu, e ɔhen 'nyre, e nɔ- -bu: 'Dudɔ-tebli -mu', e nɔ- mɔ Nyɔsua a win. 'Dudonyo, nɔ- mɔ nyiblo -bu, -e ne Nyɔsua a -ti -mɔ le.

12 'Hru -mu', -e kɔ wlon e bii 'li le, 'ti- nɔbli 'v yɔɔ di mɔ di, e nɔ- mɔ nyibli -bu, -v yɔ Nyɔsua a win 'win, 'ti- 'kuo -hɔun* a nyiblo gbagbu 'e yɔ di, 'e -he 'li ɔnu win a 'mu ɔwlu kle,

-e diɔe nu, v 'ni ɔha Nyɔsua a win a 'mu ɔwlu yɔ -kuo -ni, Nyɔsua 'ni ɔha ɔnu wa.

13 -Tutukutɔ -mu', 'hɔ 'pa ni 'li bu, -e kɔ ki 'dudɔ-tebli -bi -mu', e bii 'v le -we, e nɔ- mɔ nyibli -bu, -v yɔ Nyɔsua a win 'win, 'ti- -v yɔɔ ki wen, 'ki 'li plo a bleee 'kwli, 'ti- -v kue ɔne ɔwlu yɔ, 'ki 'li ti gbi 'kwli. Kee, v 'ni -hɔaɔa liɔɔ, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'waa ɔwlu ki. Nyibli a 'mu, ti -mu', -e kɔ 'yri 'kuo -hɔun a nyiblo gbagbu yɔ 'v ɔnu le ɔtee -ni, 'ki bu nu de 'kuku, -e -bi v yɔ 'kee Nyɔsua a win a ɔwlu a yikuole.

14 -Tutukutɔ -mu', 'witi ni 'v ki, -e kɔ ki 'dudɔ-tebli -bi bii 'li -we, e nɔ- mɔ nyibli -bu, -v yɔ Nyɔsua a win 'win, 'ti- nyibli a 'mu, 'v yɔ hriti -ni, 'ki 'v 'kla-wliye'yɔa a -ta', kɔ, 'v nee kuko-tebli a -ti ɔwli kle, -e pi 'li ɔnu kɔka 'nyɔ, kɔ, 'kɔ a -tebli -bu, -e kɔ 'tu ni ɔnu, e nɔ- 'waa ɔwli yɔ ɔwien le kɔe. -Tebli a pepe a 'mu, e niɔe ni, 'ki Nyɔsua a win 'ye ni nu -kuan, 'ki 'li 'waa ɔwli ki, 'e yɔ le -hihre -ni.

15 ɔHaan-tutu -mu', -e kɔ ki 'dudɔ-tebli -bi -mu', e bii 'li le, e nɔ- mɔ nyibli -bu, -v yɔ Nyɔsua a win 'win, kɔ, -v ɔtuiɔe bu, 'ki 'li ɔhaanɔwlu ki, 'ti- -v -heɔe me le, 'e ni -kuan 'a -ne ti, 'ki 'li 'waa ɔwli ki.»

-Yusu pu la 'napɔ a 'ledu (Maki 4.21-25)

16 Ke- -Yusu pi ɔnu yɔ de: «Nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, e 'ni ɔjriɔe liɔɔ kɔka 'lu bu, e kɔ, nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, e 'ni ɔtuɔo liɔɔ -bele bu. Kee, 'ki e ɔtui 'liɔɔ de yra bu, -e diɔe nu, nyibli -mu', -v di 'kayu bu pa, v 'mu le yru.

17 -Tebli a pepe -mu', -e -hli, e di kɔ -nyrɔwɔ, e 'mu pepe' bi, e kɔ, -tebli a pepe -mu', nyiblo ɔdu 'yɔ la -yi, e di kɔ leyruole, 'ti- e 'mu pepe' bi.

18 Nyɔsua a win -bu, 'n ne -mɔ le, ba ɔtuɔo 'yie. -Te a di 'a 'winwɔun nu, ke- Nyɔsua di 'a mu 'a leyruole nu. Nyiblo -mu', -e pi Nyɔsua a win nɔa yɔ bu, Nyɔsua diɔe 'ni nu, e 'mu 'a leyuyruo kɔ, e 'mu -te e nu la 'a 'winwɔun 'v -hi. Kee, nyiblo -mu', -e 'ye ni puɔ nɔa yɔ bu, e 'yɔ 'liɔɔ 'li

-we, bu yru□o' le pepe, 'ye □bu e pu le, -e mo, e yru□e' le.»

-Yusu a 'dii ko 'a 'diayinu 'hven- (Matie 12.46-50; Maki 3.31-35)

19 'Ki u ni 'li 'kayu ni -do a 'mu bu, -Yusu a 'dii ko 'a 'diayi nyibepe 'hven- 'u nyre 'u, -e di□e nu, u 'mu□u 'ye. Kee, nyibli -huohu a -ti, u 'yi 'li□i -we, bu nyre 'u□u 'hu.

20 E no- mo nyibli bu lee □ne: «'Ye ke, -na 'dii ko -na 'diayinu 'hven-, 'ki u ni 'li -patu', 'u -hve -na 'yiye.»

21 -E -bi ke- e pu: «Nyibli -mu', -u pu Nytsua a win nua yi bu, 'ti- -u □tui 'u□u 'u, u nu- mo 'na 'dii ko 'na 'diayinu 'hven-.»

-Te -Yusu nyra la 'duduo bu (Matie 8.23-27; Maki 4.35-41)

22 -Nyrōwo □du 'kwli, -Yusu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, e ko 'a -nagbopu* 'hven-. Ke- e pu, 'e yi □nu -lee -ni: «-Ba □ta, -ba mu 'li 'yru a 'kibia -bi -mu' ki,» 'u -mu.

23 -Te u yi ni mi, -e -bi -Yusu bi ηmena'. Ti ni -do a ti 'yri, 'ki 'li 'yru a 'mu ki, -e -bi 'duduo ce 'li ni. 'Blagbi -mo -bi, e yi 'li 'ni 'yii -ni, 'ki 'u 'yru a 'du -mo', e -hve bu □mie,

24 'a -nagbopu, 'u 'yia 'u□u 'hu bu, 'u -ha□a ηmena', u wen: «Tōonyo o, -a yi -we bu,» -Yusu 'e 'du ye', 'e hlee 'li 'duduo ko 'yru a 'du 'hven -mo, 'ki 'li win 'yakli 'kwli. -Te e pu win, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, e 'kee yo'le'yia ni, pepe 'e nyra bu.

25 -E -bi ke- -Yusu pu 'ki 'a -nagbopu yi: «'Bu mo, 'ni yi 'a mu ni 'ye, 'n yi□e ni, -e mo, a 'yi Nytsua □wlu yi -kuo -ni.» 'A -nagbopu -mo -bi, u 'ta 'u ble, -te e ma □nu wlon le a -ti, 'u yi 'li le 'puple -ni, u wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu. E yi hlee 'li 'duduo ko 'yru 'hven- -mo, 'ti- 'u □tui 'u 'a win 'u.»

-Te -Yusu □gble la nyiblo □du, 'kuo -hvin ni la 'u ke' (Matie 8.28-34; Maki 5.1-20)*

26 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u nyre 'li Galileblugba a 'yru a 'kibia -bi 'mu ki ni, -e mo Gelasakue a 'blugba. 'Blugba a 'mu, e 'be Galileblugba 'yi.

27 -Yusu bu -hon 'ki 'li 'blagbi 'kwli, -e -bi nyibepe □du -hon 'li 'du a 'mu 'kwli, 'e di□e ye' 'be mo. Nyiblo a 'mu, 'kuo -hvin, nu- ni 'u□u ke', -u □tui□e □hven. Kue 'li ti blebli 'yie bu, e 'ni -pu□u li wlawlu, ko, e 'yi 'li 'kayu □du bu 'ti, kee, 'dabi -mu', -u ni 'li dugbi 'kwli, u nu- ko 'nyi, e 'ti 'li.

28-29 E ko -nyrōwo -bi, 'ku -hvan 'bu yi□i kle ni 'ye, -tonyibli ni 'cun, 'u muε ne 'a bu, ko, 'u pu 'a dabu -hannya. Kee, 'a pepe a 'mu, e yi la□a 'ni ce, 'ku -hvan a 'mu, 'e gbe 'li□i -tite -mu', nyibli 'yi 'li 'ti.

Kee, -te e 'ye -Yusu, -e -bi e 'yia 'u□u 'hu bu, 'e bla□a kwli yi bu, -e di□e nu, -Yusu 'mu□u -hee -ni. E no- mo -Yusu bu lee 'ku -hvan a 'mu, -e mo, bu -hon 'u nyiblo a 'mu ke'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi nyibepe a 'mu, e -tua 'li win a 'li'yaale, e wen: «-Yusu, -Ti'yi'buanytsua a 'Yu, de a 'di -bi -hve -bu nu 'mu -mo li? 'N nyaa -mu le, □ni 'tuo 'li 'mu □hven.»

30 -E -bi -Yusu 'beti□e ni, e wen: «-Na 'nyre 'li?» -E -bi e □tu□o □won, e wen: «'Na 'nyre mo Dako.» Ke- e -pu, -e nu□o, 'kuo -hvin -huohu, u nu- ni 'u□u ke'.

31 -E -bi 'kuo -hvin a 'mu, u -tua -Yusu a lenyaale, -e di□e nu, e 'ni □ha □nu -lee -ni, 'ki bu mu 'li 'huo -mu', -e ko 'kwli □hven a 'yiye ni 'li.

32 'Ki 'u -te ni -do a 'mu, dugba ni 'u, 'a 'kutio -bi, 'e bi 'li 'yru -mo. 'Ki buica□ju gbagbu ni 'u, 'u -we -tutu, 'u yi de di. E no- -mo 'kuo -hvin a 'mu, bu -tua -Yusu a lenyaale, u wen: «-A nyaa -mu le, wen, 'ki -ba bi 'u buici -mu' ke',» -Yusu 'e -wen,

33 'kuo -hvin a 'mu, 'u -hon 'u nyiblo a 'mu ke', 'u bi 'u buici a 'mu ke', buica□ju a 'mu, 'u 'gba ci le, 'u □ti dugba, 'u bi 'li 'yru -mo le, 'u 'kuku le.

34 -Te nyibli -mu', -u neε buici a 'mu, u 'ye -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi u 'gba ci le, 'u ne□e -mo le, 'ki 'li 'du ko -yrigbi 'hven- kle.

35 -Te nyibli 'win, -e -bi u di ni, u 'mu -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo 'ye. -Te u nyre 'u -Yusu 'hu, 'ki u yeε 'u

nyiblo a 'mu bu, -ε kɔ ke' 'kuo -hɔn -hɔn wen 'u. 'Kɪ ε nɪ 'u -Yusu a bu ɔhlɔn bu, 'ε pu wlawlu. Ε 'wɪ- nyiblo -bu yɪ, nubli 'yɪ -hɔn nɪ ni. -Tε nyibli a 'mu, u 'yeɔe, -ε -bɪ huannu bi 'lɪ ɔnu 'kwli.

³⁶ Nyibli -mu', -u 'ye -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, u nu- neɔe -mɔ le, 'kɪ 'waa 'bio -mu', -u di -ta 'ye mɔ yɪ, -te -bu, -Yusu nu 'kuo -mu', -u nɪ 'u nyiblo a 'mu ke' a leɔɔla.

³⁷ Nyibli a pepe -mu', -u 'ti 'lɪ 'blɔgba a 'mu 'kwli, -ε mɔ Gelasakɔe a 'blɔgba, u -tua -Yusu a lenyaale, 'kɪ bu -hɔn 'lɪ 'waa 'blɔgba a 'mu 'kwli, -ε nuɔo, huannu bi 'lɪ ɔnu 'kwli. Ε nɔ- mɔ -Yusu bu 'ya 'lɪ 'blagbi 'kwli, bu mu.

³⁸ Kεε, nyiblo -mu', 'kuo -hɔn -hɔn wen 'u ke', ε nyεε -Yusu le, 'kɪ bu naɔa -mɔ. Kεε, -Yusu 'yɪɔɪ kɪ -wen, 'ε lee ɔne, ε wen:

³⁹ «*ɔHɪan -mɔ, -bu mu 'lɪ -na 'dɪɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ -na 'dɔkɔe -mɔ, -tebli gbagbi a pepe -mu', Nyɪsɔa nu -mu -mɔ, -bu na 'a -tɪ -mɔ le.*» Bu pu 'kɪ le, -ε -bɪ nyiblo a 'mu, ε bi 'hru wlɔn, 'ε mu 'lɪ 'a 'dɪɔ 'kwli, -tebli gbagbi a pepe -mu', -Yusu nuɔo -mɔ, 'ε naɔa -mɔ le.

-Tε -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'kɔ, nuɔba ɔdu, -hlɔbleblekɔe ni la, ε -hɔn la -Yusu a wlawlu le, 'a 'kɔe 'ε -we la

(Matie 9.18-26; Makɪ 5.21-43)

⁴⁰ Ti -kɔ 'yri -Yusu -hɔn 'lɪ 'yru a 'kɪbɪa -bɪ -mu' kɪ, nyibli -huɔhuɪ, u nu- mu laɔa ye' 'be mɔ, -ε nuɔo, 'waa pepe, u yɪ laɔa 'nɪ -ple.

⁴¹ 'Kɪ u nɪ 'u bu, -ε -bɪ nyɪbeyu ɔdu nyre nɪ. 'A 'nyre mɔ Sayilu. Ε mɔ Nyɪsɔa a 'kayu a nyiblo gbagbu ɔnɔ. -Tε ε nyre 'u, -ε -bɪ ε bla kwli bu, 'kɪ 'u -Yusu ye', 'ε nyεε ɔne le, 'kɪ bu di 'lɪ 'a -te.

⁴² Nyɪbeɔhɪan a 'mu, ε kɔ 'yu nyɔyɔ nɪ -do. Ε -we 'lɪ bu kɔ 'yri nɪ -pu ɔtu 'u 'hɔn nɪ. 'Yu nyɔyɔ a 'mu, ε nɔ- -hɔe -bu 'ku. -ε -bɪ -Yusu wen nɪ, ε kɔɔɔ 'hɔn- 'u mi. 'Kɪ 'lɪ 'hru wlɔn, nyibli -huɔhuɪ -tua 'lɪ 'a yre'nyraale.

⁴³ 'Kɪ 'lɪ -tonyibli a 'mu 'nyɪ, 'kɪ nuɔba ɔdu nɪ 'lɪ. Ε nɔ- 'kɔe ni. 'A 'kɔe a 'mu, ε nɔ- mɔ -hlɔbleblekɔe. -Tε 'kɔe a 'mu, ε -tua la 'a nunuo, 'a 'yri nɪ -pu ɔtu 'u 'hɔn a 'yru -a nɪ kɪ. 'A 'huɪ a 'mu, 'a -tɪ, ε na -dotɔpu yre -nana, 'a 'wli a pepe 'ε -weɔe ɔjre. Kεε, ε 'yɪ la nyiblo ɔdu -kɔ, -bu -we la 'lɪ 'a 'pɪpɪa.

⁴⁴ Nuɔba a 'mu, ε nɔ- mu 'u -Yusu ke', 'ε -hɔn 'a wlawlu a -wluɔde le. -ε -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, -hlɔ 'kee ne 'a bleɔɔle nɪ.

⁴⁵ -ε -bɪ -Yusu 'beti nɪ, ε wen: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ -hɔn 'mu le 'lɪ?» Nyiblo ɔdu 'bu 'ye nɪ -hɪhɪaɔa kle, ε nɔ- mɔ Pielɪ bu ɔtuɔo ɔwɔn, ε wen: «Kɔkɔnyɔ o, nyibli -mu', -u ɔglaa 'lɪ -mu le, u -hu nɪ. 'A -tɪ, u nu- yɪ -mu yre ɔgbe.»

⁴⁶ -ε -bɪ -Yusu wen: «Nyiblo -hɔn 'mu le. 'N yruu 'lɪɔɪ 'na 'huɪ 'kwli nɪ, -ε mɔ, 'kɪ -hɔn 'lɪ 'mu 'huɪ.»

⁴⁷ Nuɔba a 'mu, bu 'yeɔe, -ε mɔ, ε bi pepe', -ε -bɪ huannu bi 'lɪɔɪ 'kwli, 'ε 'yɪya 'u -Yusu 'huɪ bu, 'ε blaɔa kwli yɪ bu, 'ε lee ɔne, 'kɪ 'u nyibli a pepe ye', -tɪ -bu -kɔ -tɪ 'ε -hɔnɔe le, kɔ, -te 'a 'kɔe nu -wɔwe ti nɪ -do a ti 'yri.

⁴⁸ -Tε -Yusu 'wɪn 'kɪ, -ε -bɪ ε wen: «'Na 'yu o, -te -kuo 'mu ɔwlu yɪ a -tɪ, 'nɪ nuɔo, -na 'kɔe 'ε -we. Mu, 'kɪ 'lɪ plɔ a blele 'kwli.»

⁴⁹ Win nɪ 'lɪɔɪ wlɔn, -ε -bɪ nyiblo -hɔn 'lɪ nyiblo gbagbu Sayilu a -te, ε wen: «Sayilu, -na 'yu nyɔyɔ -nɪ wen, ε 'ku nɪ. 'A -tɪ, -ha Tɔɔnyɔ -Yusu me le, ɔbɪ ɔyɪɔɪ 'ku -ha.»

⁵⁰ -Tε -Yusu 'wɪn -tɪ a 'mu, -ε -bɪ ε lee Sayilu nɪ, ε wen: «-Na ɔwlu 'nɪ 'bie 'lɪ ɔhlɔn, kεε, kuo 'mu ɔwlu yɪ dadu, ε di 'hri 'kɔ.»

⁵¹ -Tε u nyre 'lɪ Sayilu a -te, -Yusu 'yɪ -wen, 'kɪ ε kɔ nyibli -huɔhuɪ 'hɔn- bu pa 'lɪ 'kayu a 'mu bu, 'bu 'yɪ 'a -nagbopu* Pielɪ, kɔ Saan, kɔ Sakɪ, u kɔ 'yu a 'mu, 'a 'baɪ kɔ 'a 'dii 'hɔn-.

⁵² Nyibli a pepe pɪ popowli le, 'u ni nyai le, 'yu a 'mu a -tɪ. -ε -bɪ -Yusu wen 'nɪ: «Ba 'kee wuwe. Ε 'yɪ 'ku. Nmɛna ε yɪ nme.»

⁵³ Bu pu 'kɪ le, -ε -bɪ u -tua 'a 'caale, -ε nuɔo, u yɪɔe nɪ, -ε mɔ, 'yu 'ku nɪ,

54 -Yusu -mɔ -bɪ, 'ɛ klɔ 'yɪ a 'mʊ, 'a dabʊ bʊ, 'ɛ 'yaa 'lɪ win, ɛ wen: «'Yɪ o, 'du ye'!»

55 'a -hihiu 'ɛ bi 'vɔv ke' de. -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, ɛ 'du ye', -Yusu 'ɛ lee nɛ 'a 'dʊkʊɛ, ɛ wen: «Ba -nyiɔe diide, ɛ 'mʊv di.»

56 'A 'baɪ kɔ 'a 'dii 'hʊɛn-, 'waa ɔwɪ kɛɛ lɛ. Kɛɛ -Yusu ti ɔnʊ nɪ, ɛ wen: «Dɛ -bʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, a 'nɪ 'lee 'lɪ nyiblo ɔdʊ.»

9

-Tɛ -Yusu lee la 'a -nagbopv nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn, bʊ nu la 'hʊnhʊɛn.yo, bʊ gba la Nyɪsua a -tɪ 'dɪ kle*

(Matie 10.5-15; Makɪ 6.7-13)

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu 'kukue 'a -nagbopv nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn lɛ, 'ɛ -nyi ɔnʊ 'klɪ, 'kɪ bʊ bla 'kuo -hʊɪn* lɛ, -v nɪ 'v nyibli ke', kɔ, bʊ nuɔo, nyibli a 'kʊɛ bʊ -wɛ,

2 'ɛ lee ɔnʊ, -ɛ mɔ, bʊ na 'dɪ kle, bʊ hlaɔa, -tɛ Nyɪsua di nyibli a win a kɪkɔɔlɛ nu, ɛ kɔ, bʊ nuɔo, nyibli a 'kʊɛ bʊ -wɛ.

3 Kɛ- ɛ pɪ, 'ɛ yɪ ɔnʊ -lee -nɪ, ɛ wen: «'Bʊ mɔ, 'ba yɪ 'dɪ kɪ nɪ nɛ, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ ɔdedede, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ kotu*, kɔ blɔ, kɔ didide, kɔ 'wliye, kɔ, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ wlawɔ a 'hʊɛn a dɛ.

4 'A -nɛ 'dɪɔ -kɔ 'kwli a di 'lɪ nyre, 'kayu -mʊ', -ɛ kɔ bʊ v di 'lɪ 'a mʊ 'lɪ -paa -nɪ, 'kɪ ba nɪ 'lɪ bʊ -nɪnɪ, 'aan mumuti 'mʊ 'v nyre.

5 'Dɪɔ -kɔ 'kwli a di 'lɪ mu, 'kɪ v 'ye nɪ di 'a mʊ kʊa nɪ 'ble, ba -hɔn 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli. 'Ba yɪ nɪ mi, ba bubla 'aan bʊɪ, -ɛ diɔe nu, 'waa -tʊtʊ a 'pupu 'mʊ 'a mʊ bʊɪ lɛ -hɔn, a 'mʊv nyibli a 'mʊ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua a yrv 'bʊ klɔ ɔnʊ, 'waa ɔgbɛtʊ nuɔo 'waa dɪɔnʊ -mɔ.»

6 -Tɛ ɛ -wɛ 'waa titie -mɔ, -ɛ -bɪ 'a -nagbopv bi 'hru wɔn, 'v nɛ nyibli yre, 'v pɪ ɔnʊ Nyɪsua a ɔhaantitie. 'A -nɛ -tɪtɛ, v di 'v nyre, v kɔ bʊ nuɔo, 'hʊɪhʊɛnnyʊ a 'hʊɪ bʊ -wɛ.

-Gʊlʊnʊma Helɔdɪ yɪ 'a dɪɔnʊ lɛ 'nɪ 'beti -nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -Yusu pa 'mʊ

(Matie 14.1-12; Makɪ 6.14-29)

7 Ti a 'mʊ 'yri, Galileblɔgba a -gʊlʊnʊma, -ɛ kɔ 'nyre mɔ Helɔdɪ, ɛ 'wɪn -teblɪ a pɛpɛ -mʊ' nɪ, -Yusu nɪ. Dɛ bʊ di 'lu -mɔ lɛ -hie, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', ɛ 'yɪɔ -yi, -ɛ nuɔo, kɛ- nyibli -bɪ pɪ: «ɛ mɔ Saan Batistɪ ɔnɪɔ. -Tɛ ɛ 'kʊ la, ɛ 'hri 'klɔ de.»

8 Kɛ- -v -bɪ pɪ: «Eli*, -ɛ mɔ la Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ*, ɛ nɔ- 'hri 'klɔ.» -U -bɪ wen 'nɪ: «Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ -bɪ, -ɛ 'kʊ la, ɛ nɔ- 'hri 'klɔ.»

9 -ɛ -bɪ kɛ- Helɔdɪ -mɔ -bɪ, ɛ pɪ 'kɪ: «'N lee la nyibli, bʊ 'bɛ la 'v Saan a 'lu. 'A -tɪ, nyiblo -bʊ, -ɛ kɔ 'nyre 'n yɪ 'wɪn, -ɛ nɪ -teblɪ a pɛpɛ -bʊ, nyiblo a 'dɪ -bɪ ɛ pa 'mʊ 'lɪ?» ɛ nɔ- nuɔo, 'ɛ ɔmʊɛ -Yusu a 'yiye lɛ.

-Tɛ -Yusu wloo la 'flɔɔ, 'kɪ 'v nyibli a 'miliwɪ nɪ ɔhun yɪ, 'v di la dɛ -didi, 'v ɔmla la

(Matie 14.13-21; Makɪ 6.30-44; Saan 6.1-14)

10 -Tɛ -Yusu lee la 'a -mɔnanyɔ*, 'kɪ bʊ na la 'dɪ kle, -tɛ v -mɛ kle, -ɛ -bɪ v lee -Yusu -teblɪ a pɛpɛ -mʊ', v -nu, 'ɛ gba ɔnʊ, 'v mu 'lɪ -tɪtɛ -mʊ', 'dʊ bi 'lɪ yɪ, 'kɪ 'v 'dɪɔ -mʊ', v dɛɛ Betɪsaida ɔhlɔn.

11 Kɛɛ, nyibli -mʊ', v hie wen 'v bʊ, v 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu kɔ 'a -nagbopv* 'hʊɛn-, v mi 'lɪ -tɪtɛ -bɪ. ɛ nɔ- nuɔo, 'v kʊɛ ɔnʊ ɔwien. Nyibli a pɛpɛ a 'mʊ, -v -di, -Yusu 'ble ɔnʊ kʊa -tɛɛ, kɔ, 'ɛ tɔɔ ɔnʊ, -tɛ Nyɪsua di nyibli a win a kɪkɔɔlɛ nu, kɔ, nyibli, -v kɔ kɪkladɛ, 'ɛ nuɔo, 'waa 'kʊɛ 'ɛ -wɛ.

12 -Tɛ 'tɔ yɪ nɪ -wen, -ɛ -bɪ -nagbopv nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn -mʊ', v 'yɪya 'v -Yusu 'hʊɪ bʊ, v wen: «Lee nyibli -bʊ, 'kɪ bʊ mu 'lɪ 'dɪ kɔ -yriɔbi -mʊ' kle, -v ɔglaa 'lɪ -a mʊ lɛ, -ɛ diɔe nu, v 'mʊ 'lɪ bʊpɛɛlɛ kɔ diide 'hʊɛn- lɛ ɔmʊɔ -nɪ, -kɔtɪ -tɪtɛ -bʊ, -a nɪ 'nɛ-, 'dʊ bii 'nɛ- yɪ.»

* 9:3 9.3 -Yusu a ti 'yri, nyibli nɛɛ la kotio. Dɛ a 'mʊ, ɛ mɔ la 'waa 'blidɛ ɔnɪɔ.

13 -E -bi -Yusu wen: «'Aan ɔgbetu, ba -nyi ɔnu didide.» U wen: «'Flɔɔkui ni ɔhun kɔ -hrin.yɔ gbi ni 'hɛn-, nu- ni mɔ. 'Bu mɔ, ɔba 'yi didide -tɔ mɔ -mu, 'ki 'v nyibli a pɛpɛ -bu -mɔ, -a 'yi 'liɔ 'li -wɛ, -ba -nyi ɔnu didide.»

14 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, nyibepu a 'miliwi ni ɔhun, nu- ni 'li.

-E -bi kɛ- -Yusu pi 'a -nagbopu yi, ε wen: «Ba lee ɔnu, bu nu dui, bu ni blɛ, du ni -do 'bu ni 'v, bu nu nyibli a (50) -wli ni 'hɛn ɔtu 'v -pu.»

15 Dɛ a 'mu, -Yusu lee ɔnu, ε nɔ- v -nu, 'v lee nyibli, 'ki bu ni blɛ.

16 -Tɛ v ni 'ki blɛ, -E -bi -Yusu 'du 'flɔɔkui ni ɔhun kɔ -hrin.yɔ ni 'hɛn a 'mu ye', 'ɛ 'du 'lu ye', 'ɛ ta 'li yɔ' lɛ, 'ɛ -nyi Nyɪsua 'wio, 'ki 'v didide a 'mu a -ta', 'ɛ 'bɛɛ ɔtu lɛ, 'ɛ -nyiɛ 'a -nagbopu, 'ki bu ɔglaɔa nyibli a 'mu lɛ,

17 -tonyibli a 'mu, 'v di dɛ -didi, 'waa pɛpɛ 'v ɔmla. -Tɛ v -wɛ dɛ lɛ, didide a 'mu, 'a dɛ -bi -hie bu, 'a -nagbopu 'v 'kukueɛ lɛ, 'v 'yii 'li -tɔgbɔwi ni -pu ɔtu 'v 'hɛn.

Pielɪ wɛn 'ni, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lɛ, ε di la 'a dako yi ya

(Matie 16.13-19; Makɪ 8.27-29)

18 -Nyrɔwɔ ɔdu 'kwli, -Yusu bii la yi, 'ɛ dɛ la Nyɪsua. -E -bi 'a -nagbopu* mu 'vɔv 'hɔv, 'ɛ -tɔa 'waa lɛ'betilɛ, ε wen: «Nyibli wɛn 'ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

19 -E -bi v ɔtuɔo -wɔn, v wen: «-U -bi wɛn 'ni, -mɔ mɔ Saan Batisɪ, -ɛ pi la nyibli 'nie 'lu lɛ. -U -bi wɛn 'ni, -mɔ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ Eli ɔnɔ. -U -bi wɛn 'ni, -mɔ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ -bi ɔnɔ, -ɛ 'ku la, ti -hi la a ti 'yri, 'ti- -ɛ 'hri 'klɔ de.»

20 -E -bi ε 'beti ɔnu ni de, ε wen 'ni: «'A mu -mɔ -bi, a wɛn 'ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?» -E -bi Pielɪ bi 'v ni, ε wen: «-Mɔ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lɛ, ε di la ya.»

-Tɛ -Yusu hla laɔa, -ɛ mɔ, ε di la 'ni 'ku, 'ti- ε 'mu la 'klɔ 'hri de
(Matie 16.20-28; Makɪ 8.30-9.1)

21 -Yusu lee ɔnu ni -tɛɛ, ε wen: «A 'ni 'lee 'li nyiblo ɔdu, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.»

22 -E -bi kɛ- ε pi ɔnu yi de: «'Mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n kɔ ɔbu 'ye ɔhɪvɛn diaktɪ. 'Blɔ a nyibli, kɔ Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi, kɔ Nyɪsua a tetɛɔnyɔ 'hɛn-, v kɔ bu yraa 'mu, v 'mu 'mu 'la. 'Bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwi ni 'hɛn, ta a -nyrɔwɔ, Nyɪsua di -ha 'mu 'klɔ.»

23 Nyibli a pɛpɛ, -v ni 'v, kɛ- ε pi ɔnu yi: «Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yiɔti ni -hɔɛ, bu kɔɛ 'mu ɔwien lɛ, ε 'ni 'kɔɛɛ 'li 'a dɔnɔv a 'lulɛ-hihie ɔwien lɛ, kɛɛ, -ti -bu, 'n diɔɛ -lee -ni, ε nɔ- bu nu 'a -nɛ -nyrɔwɔ, 'ye ɔbu nyibli bu pu lɛ, v 'muɔv 'la, -tɛ ε pa 'v, 'ɛ mɔ 'na nyiblo a -ti.

24 Nyiblo 'bu pu lɛ, ε 'ni -hɔaɔa li bu 'waan nɛ 'a dɔnɔv a -hunhlɔn, 'ki 'nɛ- -tɔtɔ ki, 'ki 'v 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'ku, ε di 'a 'klɔ yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyɪsua yi. Kɛɛ, nyiblo 'bu -wɛn, 'ki 'a dɔnɔv a -hunhlɔn bu 'wan, 'ki 'nɛ- -tɔtɔ ki, -tɛ ε nɛɛ 'mu a -ti, -ɛ -bi nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'ku, ε di kɔ 'klɔ yrayru -mu', -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'li, 'ki 'li Nyɪsua yi.

25 Nyiblo 'bu kɔ 'klɔ -bu a kukɔ-tɛblɪ a pɛpɛ, 'ti- 'bu 'waan nɛ 'a dɔnɔv a 'klɔ yrayru, 'ki 'li Nyɪsua yi, kɔ, Nyɪsua a -bati bu klɔɔ, kukɔ-tɛblɪ a 'mu, ε 'ni -puɔv 'vɔv ɔdedede ni.

26 'Bu mɔ, 'ba yi -tɔv ni pie, 'ki 'v nyibli a 'mu ye', 'ki ɔbu di 'aan Kɔkɔnyɔ' pa, kɔ, 'ki ba di 'v 'na win 'v ɔtuu -ni, -ɛ -bi 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'v -dii -ni de, 'ki 'li 'na 'Bai a -ti a 'yi'buale 'kwli, 'n kɔ 'a lɛlenyɔ 'hɛn-, ti a 'mu 'yri, 'na 'mumu, 'n di pie -tɔv -wɛ, 'ki 'v Nyɪsua ye', 'ki ɔbu hlaɔa, -ɛ mɔ, a mɔ 'na nyibli.

27 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ɛ mɔ, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, v 'mu -hɔanɔa 'ye, -tɛ Nyɪsua di nyibli a win a kɔkɔlɛ nu, 'ti- ε 'mu -hɔan nyibli a 'mu, 'waa 'kukɔv a ti ki yɛ.»

-Te -nagbopv* 'ye la -Yusu, 'ki 'li Nyɩsɩa a -ti a 'yi'buale 'kwli
(Matie 17.1-8; Makɩ 9.2-8)

28 -Yusu bu -we 'ki -ti a 'mu, 'a hihla -mɔ, 'a 'wee ni -do bu -hi, -ε -bi ε gba Pielɩ, kɔ Saan, kɔ Saki 'hɛn-nɩ, 'v 'ya 'li dugba □du 'lu, v 'mu Nyɩsɩa da.

29 U ni 'li Nyɩsɩa a dida 'kwli, -ε -bi -Yusu a yigbakla 'ciɩ ni, kɔ, 'a wlawlv 'ε -tua 'pɔple, 'ti- 'ε yi wlin diaki.

30 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi v 'ye nyibli ni 'hɛn, v kɔ -Yusu 'hɛn-v pɩ toto. Nyibli a 'mu, v nu- mɔ Nyɩsɩa a winwlon-hanyɔ Moise kɔ Eli 'hɛn-. Nyibli ni 'hɛn a 'mu, v 'ku la ni,

31 'v 'hru 'v -Yusu 'hɩ, 'ki 'li -ti a 'yi'buale -mu', Nyɩsɩa -nyi □nu 'kwli. -Te Nyɩsɩa -hɛ -Yusu bu nu 'kukub, 'ki 'li Jrusredɩ 'kwli, ε nɔ- kɔ -ti v hle.

32 -Te de a 'mu, ε yi 'lu -mɔ ni mi, -ε -bi Pielɩ kɔ 'a 'bio 'hɛn-, v hle 'li ηmena' bu. Kee, -te v □wleε 'yii, -ε -bi v 'ye -ti a 'yi'buale a 'mu ni, 'ε □glaa 'li -Yusu kɔ nyibli ni 'hɛn -ni wen ni.

33 'Ti- Moise kɔ Eli 'hɛn-, v 'mu 'v -Yusu 'hɩ -hɔn mɔ mu, -ε -bi ke- Pielɩ pɩ 'ki -Yusu yi, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, ε nu -tεε, 'ki -ba ni 'nε- -tite -bu bu. -Ba pɩ papɩ ni ta, -nε pɩpa, Moise a -nε, kɔ Eli a -nε.» -Ti bu di hla, ε 'yi□ɩ -yi. ε nɔ- kɔ -ti 'ε ni 'pɔple le.

34 Pielɩ ni 'li 'pɔple 'kwli, -jru 'ε 'hru 'v, 'ε -hli -Yusu kɔ Moise kɔ Eli 'hɛn-. -Te Pielɩ kɔ 'a 'bio 'hɛn-, v 'ye de a 'mu, -ε -bi huannu bi 'li □nu 'kwli.

35 'Ki 'li -jru a 'mu 'kwli, 'ki Nyɩsɩa a win -hɛn 'li -wlu, 'ε pɩ le: «Nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ 'na 'Yu. ε nɔ- 'n -ha, 'ki 'v 'na -kvan a -ta'. Ba pɩ□v nɩa yi bu.»

36 Bu 'win win a 'mu, -ε -bi -Yusu ni -do 'a -nagbopv* yi 'ki 'ye. -Te v □ti 'li dugba a 'mu 'lu, de a 'mu, -Yusu a -nagbopv 'ye, v 'yi□ɩ nyiblo □du -lee -ni, 'ε gba ti -huɔhuɩ.

-Te -Yusu nu la□a, 'yu -mv', 'ku

-hvan* ni la 'v ke', a 'kve 'ε -we la
(Matie 17.14-18; Makɩ 9.14-27)

37 -Te -nyre -nye, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopv* ni ta -mu' 'hɛn, v □ti dugba. -Te v □ti 'ki dugba, -ε -bi nyibli -huɔhuɩ di -Yusu ye' 'be mɔ.

38 'Ki 'li nyibli -huɔhuɩ a 'mu 'nyɩ, 'ki nyiblo □du ni 'li, 'ε 'yεε 'li win, 'ε pɩ le: «Tɔɔnyɔ o, 'n nyaa -mu le, 'ye 'na 'yu nyibehɩan. ε nɔ- mɔ 'na 'yu ni -do.

39 ε kɔ ti, 'ku -hvan 'ε 'yε□ε kle, 'ε ni□e, 'ε 'gbugbe le, 'ε bubble□ε ble diaki, 'ε ni□e, huɩnplu 'ε nyre□ε wien bu, 'ε □tui□e □hɛn. ε gbe ti -huɔhuɩ, 'ti- 'ε -hɛn 'v□v ke'.

40 'N nyaa -na -nagbopv le, 'ki bu bla 'ku -hvan a 'mu le, keε, v 'yi 'li□ɩ 'li -we.»

41 Kee, ke- -Yusu pɩ, 'ε yi 'a -nagbopv -lee -ni, ε wen: «A mɔ nyibli □niɔ, -v 'yi Nyɩsɩa □wlv yi -kuo -ni -tεε, 'ti-, -v 'yi □haande kɔ de -hvan a 'yile-hihale -yi. Ti ni -tie 'n di 'nε- 'a mu 'nyɩ -hii -ni, 'ti- a 'mu Nyɩsɩa □wlv yi -kuo -ni 'li? □Bi ke- 'n di nu 'a -nε ti, 'mu 'a mu le -kikle -ni ni -do? Ya 'mu -na 'yu a 'mu yi.»

42 -Te 'yu a 'mu, ε 'yiyε 'v -Yusu 'hɩ bu, -ε -bi 'ku -hvan a 'mu, ε pɩ□v □hlɔn, 'ε -tua 'a ble-huhlile. ε nɔ- mɔ -Yusu bu hlee 'li 'ku -hvan a 'mu -mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, 'ti- 'ku -hvan 'a mu, 'ε -hɔn la 'v 'yu a 'mu ke'. Ke- -Yusu -nu, 'ti- 'yu a 'mu, 'a 'kve 'ε -we.

43 Nyibli a pepe -mu', -v ni la 'v -tite a 'mu, ε keε la 'waa □wli le, 'ki 'v Nyɩsɩa a 'kli a kinɩni a -ta'.

-Yusu hle la□a ni de, -ε mɔ, ε di 'ni 'ku, 'ti- ε 'mv 'klɔ 'hri
(Matie 17.22-23; Makɩ 9.30-32)

-Tebli -mu', -Yusu -nu, ε 'tite keε nyibli a □wli le. -ε -bi ke- -Yusu pɩ 'a -nagbopv* yi, ε wen:

44 «Ba pɩ 'mu nɩa yi bu -tεε, -ti -mu', 'n di 'a mu -lee -ni, a 'mu□v kwa 'ble -tεε: 'Mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, v kɔ bu pɩ 'mu nyibli -ji'.»

45 -Ti a 'mu, -Yusu -hla, 'a -nagbopv 'yi□ɩ le -yru. Kee, v yi pie huannu,

'ki bu 'beti□e, de- windε a 'mu, ε □hen 'nyre.

Nyiblo a 'di -bi, -ε ni 'v a 'bihian 'lu yi 'li?

(Matie 18.1-5; Makı 9.33-37)

⁴⁶ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopu* pıpi□ı' le, nyiblo a 'di -bi -bu di 'v a 'bi 'lu yi ni, 'ki 'li □nu 'nyi.

⁴⁷ De a 'mu, v yi 'lu -mε le -hie, -Yusu yi□e ni. ε nε- mε bu da 'hiangbe, bu □tu□o 'v a dıεnu 'hı bu,

⁴⁸ ε wen: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, -te 'hiangbe -bu ε ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyε kua -tεε, 'ki 'v 'na 'nyre a -ta', -ε -bi 'mε ε 'ble kua. ε kε, nyiblo, -ε 'ble 'mu kua, ε 'ble Nyısva kua -we, -ε lee 'ne- 'mu -tutu ki. Nyiblo -mu', -ε 'yi nyiblo □du 'pa-, 'ki 'li 'a mu 'nyi, seyi-seyi, ε nε- mε nyiblo, -ε ni 'v a 'bio 'lu yi.»

Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ye ni -wεn 'a mu yi, ε □hen 'nyre, -ε mε, ε kε 'a mu 'hven-, 'a mu -pe

(Makı 9.38-40)

⁴⁹ -ε -bi Saan, -ε mε -Yusu a -nagbopi* -bi, ε wen: «Tεεnyε o, -a 'ye nyiblo □du, 'ε ble 'kuo -hıun* le, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli. -A mu -mε -bi, -a lee □ne ni, -ε mε, bu 'kee ne 'a nunuo, -ε nu□o, ε 'ni -kve□e mε -a mu □wien le.»

⁵⁰ -ε -bi -Yusu wen: «A 'ni 'lee 'lı□ı, -ε mε, bu 'kee ne 'a nunuo, -ε nu□o, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ye ni -wεn 'a mu yi, ε kε 'a mu 'hven-, 'a mu -pe.»

Samalibugba a 'dıε -bi a nyibli 'ni -hva□a li bu 'ble -Yusu kva

⁵¹ Ti -mu' -kε 'yri Nyısva di□e nu, -Yusu 'mu 'li yakε 'kwli mu, ti a 'mu, ε 'mεε yre. ε nε- kε -ti 'ε -yra□a, 'ki bu mu 'li Jrusredıε 'kwli,

⁵² 'ε lee nyibli, bu 'nyεε 'hru, nyibli a 'mu 'v -mu, 'v nyre 'li Samalibugba a 'dıε -bi 'kwli, -ε di□e nu, v 'mu 'kayu le □muε, -ε kε bu -Yusu di 'li pa.

⁵³ Kee, 'dıε a 'mu, 'a nyibli hıa ni, 'ki bu 'ble -Yusu kua, -ε nu□o, ε mi 'li Jrusredıε 'kwli.

⁵⁴ -Te -Yusu a -nagbopu* Saki kε Saan 'hven-, v 'win, -ε -bi v wen: «Kεkεnyε, □bi -hve□e ni, 'ki -ba nu□o, -tεye bu -hεn 'li yakε 'kwli, bu □ti, ε 'mu nyibli -bu bu -we?»

⁵⁵ -ε -bi -Yusu □hıan -mε, 'ε 'ple □nu -mε, 'ki 'v -ti a 'mu, v -hla a -ta'.

⁵⁶ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi v mu 'li 'dıε -bi 'kwli.

Nyibli -mu', -v -hve -bu kve -Yusu □wien le

(Matie 8.19-22)

⁵⁷ -Te v ni 'hru wεn, -ε -bi nyiblo □du lee -Yusu ni, ε wen: «'A -ne -tite, -di 'v mu, 'n di kve -mu □wien.»

⁵⁸ -ε -bi -Yusu □tu□o -wεn, ε wen: «'Wan 'kwli a mamvu kε bupeεle, nubli 'v kε 'lve, keε, 'mε -bu, -ε mε -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi bupeεle □du -kε, -te 'n di 'v ke le -haa -ni.»

⁵⁹ -ε -bi ke- -Yusu pi nyiblo -bi yi, ε wen: «Kve 'mu □wien, □mu 'na -nagbopi* -he.» -ε -bi nyiblo a 'mu, ε □tu□o -wεn, ε wen: «Tεεnyε o, 'ti -mu -mu □wien kve, -ha 'mu me le, □bu mu, □bu -ha 'v 'na 'baı, -ε 'ku, 'ti- 'mu di, 'mu -mu □wien kve.»

⁶⁰ -ε -bi -Yusu wen: «ε 'yi -na -kvan 'pa-, 'ki -bu -ha 'v 'kεkεkui le. Kee, mu -bu lee nyibli, -ε mε, Nyısva -hve bu kεε □nu win ki.»

⁶¹ Nyiblo -bi ni 'v, ε wen: «Tεεnyε o, 'n di kve -mu □wien, 'mu -na -nagbopi -he. Kee, -ha 'mu me le, □bu ti 'na 'dukve, 'ti- 'mu 'li di, 'mu -mu □wien kve.»

⁶² Ke- -Yusu pi, 'ε yi□ı -lee -ni: «□Wı nyiblo -mu' yi, -ε kε -ci, 'ti- -ε 'kee ne 'a -cicie. Nyiblo 'bu yi -kvan a nunuo le ni ni, -ε -bi Nyısva 'yi 'lı□ı 'li -we, bu nu□o 'a -kvanunyo -mε'.»

10

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopu a (72) □wli ni ta □tu 'v -pu □tu 'v 'hven, v 'mu la Nyısva a □haantitie pv*

¹ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Kεkεnyε -Yusu -ha 'li nyibli a -wli ni ta □tu 'v -pu □tu 'v 'hven -bi, 'ε nu 'waa 'hunhven.yo, 'ε lee □nu, 'ki bu 'nyεε

'hru, bu mu 'lɪ 'dɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli 'a ɔgbɛtʊ, ɛ di 'lɪ mu.

² Kɛ- ɛ pɪ, 'ɛ yɪ ɔnu -lee -nɪ, ɛ wɛn: «-Kɔbʊ, -ɛ ɔhlu, ɛ -hʊ nɪ, kɛɛ, 'a 'cɪɛnyibli 'yɪ -hʊ. 'A -tɪ, ba nyaa -cɪkɔnyɔ lɛ, bu lee nɛ 'a -kʊannunyibli -bɪ, bu bi 'a mʊ kɪ, a 'mʊ -kɔbʊ 'cɛ. (ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, ba nyaa Nyɪsʊa lɛ, ɛ 'mʊ 'a nyibli -bɪ -lee -nɪ, 'kɪ bu -hɛɛ nɛ 'a mʊ, a 'mʊ nyibli -bɪ lɛ 'kukue -nɪ, ʊ 'mʊ 'waa 'klɔ Nyɪsʊa -nyɪ.)

³ Ba mu. 'N yɪ tɛ 'a mʊ bu, ɔwɪ yɪ 'blayonʊ, ʊ yɪ bu tɛ, 'kɪ 'lɪ -jio 'nyɪ.

⁴ 'Ba yɪ nɪ mi, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ 'wliye, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ blɔ -wɛ, kɔ 'suin 'hʊɛn-, kɔ, a 'nɪ 'wlɛɛn 'lɪ 'hru wlɔn, nyibli a 'wiolɛ-nyɪ-tɪ.

⁵ 'A -nɛ 'kayu, a di 'lɪ bu pa, yɪ-hɛdɛ, a di nu, kɛ- ba pʊ: Nyɪsʊa bu nɪ 'ʊ 'a mʊ -mɔ.

⁶ Nyiblo 'bu nɪ 'lɪ 'kayu a 'mʊ bu, 'bu -hʊɛɔɛ, 'kɪ Nyɪsʊa bu nɪ 'ʊɔɔ -mɔ, bu nuɔɔ ɔhaandɛ -mɔ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa kɔ bu nɪ 'ʊɔɔ -mɔ. Kɛɛ, 'bu 'yɛ nɪ -hʊaɔa, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu nɪ 'ʊɔɔ -mɔ, kɔ, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu nuɔɔ ɔhaandɛ -mɔ.

⁷ 'Kayu -mʊ', -ɛ kɔ bu ʊ di 'lɪ 'a mʊ kʊa 'blee -nɪ, 'kɪ ba nɪ 'lɪ bu. 'A 'nɪ 'naa 'lɪ 'kayo blɛ. Dididɛ -mʊ', ʊ di 'a mʊ -nyɪ, ɛ nɔ- ba di, 'nie, ʊ di 'a mʊ -nyɪ, ɛ nɔ- ba 'na, -ɛ nuɔɔ, nyiblo -bʊ, -ɛ ni -kʊan, ɛ blɛɛ 'pɛɛɛ yɪ.

⁸ 'A -nɛ 'dɪɔ ɔdʊ, a di 'lɪ 'kwli pa, 'bu 'ble 'a mʊ kʊa, dididɛ -mʊ', ʊ di 'a mʊ -nyɪ, ba diɔɛ,

⁹ ɛ kɔ, ba da Nyɪsʊa, -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'mʊɔɔ nu, 'dɪɔ a 'mʊ, 'a nyibli a 'kʊɛ 'mʊ -wɛ, ɛ kɔ, ba lee ɔnu, -ɛ mɔ: Ti -mʊ' -kɔ 'yɪ Nyɪsʊa di 'ʊ 'a mʊ win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ 'mʊɛ yɛ.

¹⁰ 'Dɪɔ -kɔ 'kwli a di 'lɪ pa, 'kɪ ʊ 'yɛ nɪ di 'a mʊ kʊa nɪ 'ble, ba mu 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ, 'a 'dika. Kɛ- ba pʊ:

¹¹ 'Aan 'dɪɔ a 'pupu -bʊ, -ɛ nɪ -a mʊ bu lɛ a -tɪ, -a di -aan bu 'nɪ -bʊbla -nɪ, -a 'mʊ 'a mɔɔɔ yɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a yɪ 'bu klɔ 'a mʊ, 'a mʊ nuɔɔ 'aan dɪɔnʊ -mɔ. Kɛɛ, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ: Ti -mʊ' -kɔ 'yɪ Nyɪsʊa di nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ 'mʊɛ yɛ.

¹² 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -nyɔwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsʊa di 'ʊ nyibli -bati lɛ -pʊɔ -nɪ, ɛ di ɔtu 'dɪɔ a 'mʊ 'a nyibli ɔhʊɛn, ɛ 'mʊ 'ʊ Sɔdɔmʊkʊɛ 'ʊ -hi, -ʊ kɔ nunuklɔ -nyɛ la yɪ.»

'Dɪ -bɪ a nyibli 'yɪ la -Yusu ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ

(Matie 11.20-24)

¹³ (Kɛ- 'Yusu pɪ 'a -nagbopʊ* yɪ, ɛ wɛn:) «-Juukʊɛ* -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Kɔ-lasɛdɪɔ, kɔ Bɛtɪsaidadɪɔ 'kwli, 'jɔɔ 'kɪ 'ʊ ɔnu -mɔ, -ɛ nuɔɔ, ɔwɪlɛkɛɛ-tebli -mʊ', 'n nuu 'lɪ ɔnu -mɔ, 'bu mɔ, 'nɪ nuu wɛn 'lɪɔɪ nyibli -mʊ', -ʊ 'yɪ -Juukʊɛ 'pa- -mɔ, -ʊ nɪ 'lɪ Tilɪdɪɔ kɔ Sidɔdɪɔ 'hʊɛn- 'kwli, see la, nyibli a 'mʊ, ʊ 'mʊ la nyaiɲmlɪ lɛ nu, ʊ 'mʊ la -tebli -hʊɪn 'hʊɪ lɛ pʊ, ʊ 'mʊ la 'waa dɪɔnʊ 'tɔpupu 'ɲmlɛ, -ɛ diɔɛ nu, ʊ 'mʊɔɔ nyibli yɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, ʊ -hʊɛ bu hie 'ʊ dɛ 'kuku a nunuo bu, ʊ 'mʊ 'waa 'klɔ Nyɪsʊa -nyɪ.

¹⁴ 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -nyɔwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsʊa di 'ʊ nyibli -bati lɛ -pʊɔ -nɪ, nyibli -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Kɔ-lasɛdɪɔ kɔ Bɛtɪsaidadɪɔ a 'mʊ 'kwli, 'waa -bati di nɪ 'klɪ kɪ, ɛ 'mʊ 'ʊ Tilɪdɪɔ kɔ Sidɔdɪɔ a -nɛ 'ʊ -hi.

¹⁵ 'Tɪ- nyibli -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Kapɛnaɔdɪɔ 'kwli, ʊ 'nɪ 'hie 'lɪɔɪ 'lu -mɔ lɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa di 'lɪ ɔnu 'nɪ 'yaa -nɪ -yaya, ʊ 'mʊ mu -mumu, ʊ 'mʊ yakɔ yɪ kʊɛ. Kɛɛ, ɛ di 'lɪ ɔnu 'nɪ ɔtɪɔ -nɪ -tɪɔtɪɔ, ʊ 'mʊ 'lɪ -tʊtʊ bu nyɛ.»

¹⁶ Kɛ- ɛ pɪ 'a -nagbopʊ yɪ, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bu yɪ 'a mʊ nʊa yɪ bu nɪ pɪ, -ɛ -bɪ ɛ ɔhɛn 'nyrɛ 'mɔ ɛ pɪ nʊa yɪ bu, ɛ kɔ, nyiblo 'bu hɪa nɛ 'a mʊ yɪ, ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, 'mɔ ɛ hɪa yɪ, kɔ, nyiblo 'bu hɪa 'mʊ yɪ, ɛ 'wɪ yɪ, Nyɪsʊa, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ -tʊtʊ kɪ, ɛ nɔ- ɛ hɪa yɪ.»

-Tɛ -Yusu a -nagbopʊ -hɔn la 'dagba'*

¹⁷ -Tɛ ti gbi -hi, -ɛ -bɪ -nagbopʊ a (72) -wɪ nɪ ta ɔtu 'ʊ -pu ɔtu 'ʊ 'hʊɛn, -Yusu lee la, 'kɪ bu mu la Nyɪsʊa a ɔhaantitɛ pʊ, -tɛ ʊ ɔhɪan -mɔ, -ɛ -bɪ dɔdʊ nɪ ɔnu nɪ dɪakɪ, ʊ wɛn: «Kʊkɔnyɔ ɔ, 'yɛ kɛ, 'bu mɔ, ɔba yɪ -na 'nyrɛ nɪ nɪ, ɔba yɪ 'lɪ 'kuo -hʊɪn*»

-mɔ ni -hlee -ni, 'v ɔtui 'v -aan win ni, 'v -hven 'v nyibli ke' ɛ.»

18 -ɛ -bi -Yusu wen: «-Tɛ 'n ta 'li yakɔ 'kwli ɛ, -ɛ -bi 'n 'ye Satan ni, -ɛ mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu, 'ɛ ble 'li yakɔ 'kwli, ɔwi yi -tɛ bu 'ye ni ɔti wen.

19 Ba 'ye kɛ, 'n -nyi 'a mu 'kli, 'ki ba na hro kɔ -ji-kayi 'hven- kɛ, ɛ kɔ, ba -wɛ Nyɔsua a yraanyɔ Satan a 'kli bu. ɔDedede 'yi 'li ɔti 'li -wɛ bu nu 'a mu dɛ -hvan -mɔ.

20 Kɛɛ, a 'ni 'nuo 'li dɔɔv, -tɛ 'kuo -hɔn ɔtui 'v 'a mu 'v a -ti. Kɛɛ, dɛ -kɔ dɔɔv ba nu, ɛ nɔ- mɔ -tɛ Nyɔsua -nu, 'ɛ 'cru 'aan 'nyrɛ, 'ki 'li yakɔ 'kwli.»

-Yusu tve la 'a -nagbopv ni, nyiblo a 'di -bi mɔ Nyɔsua (Matie 11.25-27; 13.16-17)*

21 Ti ni -do a 'mu 'yri, -ɛ -bi Nyɔsua a -Hihiu* nu ɔo ni, dɔɔv 'ɛ -hi -Yusu wlon diaki. Kɛ- ɛ pi Nyɔsua yi, ɛ wen: «'Na 'Bai o, -mɔ mɔ yakɔ kɔ -tutu 'hven- a Kɔkɔnyɔ. 'N pi -mu 'nyrɛ ɛ, -tɛ -nu, ɔni -hli -na nunu-tebli ɔtɔkɔnyɔ, kɔ 'criɛn.yinyɔ 'yi ki, 'ti- ɔni tɔɔ ɔnu nyibli -bu, -v 'yi ɔdedede -yi. 'N pi -mu 'nyrɛ ɛ, -ɛ nu ɔo, kɛ- -nu 'a -hvhva.

22 'Na 'Bai, -nyi 'mu 'kli, 'ki 'v -tebli a pɛpɛ ki. Nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, nyibli 'yi ɔti -yi, 'bu 'yi 'na 'Bai ni -do 'pa-. 'U 'yi ɔti -yi -wɛ, nyiblo 'na 'Bai pa 'mu, 'bu 'yi 'mɔ ni -do -bu 'pa-, -ɛ mɔ 'a 'Yu. 'A -nɛ nyiblo, 'n di -hva ɔbu tɔɔ ɔnɛ, ɛ yi ɔe ni -wɛ, nyiblo a 'di -bi 'na 'Bai pa 'mu.»

23 -Tɛ -Yusu kɔ 'a -nagbopv ni -do 'hven-, v ni bu, -ɛ -bi kɛ- ɛ pi ɔnu yi, ɛ wen: «'A mu -mu', -v yi -tebli a pɛpɛ -bu 'ye, ba kɔ plo a bleɛɛ.

24 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ti -hi la a ti 'yri a Nyɔsua a winwlon-hanyv* kɔ bodɔɔpv -hɔhɔv 'hven-, v ɔmɔɛ la ɔa ɛ, 'ki bu 'ye la -tebli gbagbi -bu, a yi kɛ 'ye, kɛɛ, v 'yi ɔti 'ye, kɔ, 'v ɔmɔɛ la ɔa ɛ, 'ki bu 'win la -tebli gbagbi -bu, a yi kɛ 'win, kɛɛ, v 'yi ɔti 'win.»

-Yusu pv la Samalikveyu a 'ledv, -ɛ wa la 'a 'bihian -tonyiblo, v dva la 'lila (Matie 22.34-40; Makɪ 12.28-31)

25 -Yusu bu pv 'ki ɛ, -ɛ -bi Nyɔsua a tetetɔnyɔ -bi, -ɛ ni 'v, ɛ 'du ye', 'ɛ mu 'v -Yusu ɛ ɔtɛɛ mɔ, -ɛ di ɔe nu, ɛ 'mu ɔv 'ye, 'bu mɔ, 'bu di -ti ɔdu hla, -ɛ 'yi 'v yi 'sii -ni. ɛ nɔ- mɔ bu 'beti ɔe, ɛ wen: «Tɔɔnyɔ o, dɛ a 'di -bi 'n kɔ ɔbu nu, 'ti- 'mu Nyɔsua a 'klo yrayrv -mu' kɔ, -ɛ 'ye ni -wɛ 'li 'li?»

26 -ɛ -bi -Yusu wen: «Dɛ a 'di -bi v 'cru 'li Nyɔsua a tetecriɛn 'kwli? Dɛ a 'mu, v 'cru, ɔni yi ɔti ni -hre, -bi' -ni 'a 'winwlon 'li?»

27 -ɛ -bi ɛ wen: «-Blɛɛ yi, -bu nɔɛ -na Kɔkɔnyɔ Nyɔsua, 'ki 'li -na ɔwlv a pɛpɛ ki, ɛ kɔ, 'ki 'li -na 'lule-hihie a pɛpɛ 'kwli, kɔ, 'ki 'li -na 'kli a pɛpɛ 'kwli, ɛ kɔ, -blɛɛ yi, -bu nɔɛ -na 'bihian -tonyiblo, ɔwi yi, -tɛ -nu -dɔɔv a nɔɛɛ.»

28 -ɛ -bi -Yusu wen 'ni: «'A -tɛɛ, nɔ- ɔni ɔ. 'A -ti o, dɛ a 'mu, ɛ nɔ- -bu nu, ɔmu 'klo yrayrv a 'mu kɔ.»

29 Kɛɛ, tetetɔnyɔ a 'mu, ɛ -hɔɛ bu -nyi 'a dɔɔv ɔwɔn. Nɔ- kɔ -ti 'ɛ 'beti -Yusu, ɛ wen: «Nyiblo a 'di -bi -mɔ 'ki 'na 'bi -tonyiblo 'li?»

30 -ɛ -bi -Yusu wen: «ɛ kɔ la nyɔveyu ɔdu. ɛ nɔ- -hɔn 'li Jrusredɔ 'kwli, 'ɛ mi 'li Selikodɔ 'kwli. -Tɛ ɛ mu -mumu, -ɛ -bi, ɛ bi 'li -balɔnyibli 'nyi, 'v -hɛ ɔe wlawli, -ɛ di ɔe nu, v 'mu 'a -tebli 'yri, 'v bi ɔe -bibi, 'v dva ɔa 'lila, 'ti- 'v hie 'v ɔv bu, 'v -mu.

31 Bu pɛ 'ki 'v bu, -ɛ -bi Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyɔ* ɔdu yi 'li 'ni di. -Tɛ -cɔhlɔnpinyɔ a 'mu, ɛ 'ye ɔe, ɛ nɔ- mɔ bu 'bɛɛ ki, bu na 'li 'hru a 'kɔbia -bi ki, bu -hi.

32 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bi Lefipi ɔdu, -ɛ mɔ Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyɔ a -kɔannunyɔ ɔdu, ɛ nɔ- nyre 'v -tite a 'mu. -Tɛ ɛ nyre 'ki 'v, ɛ 'ye ɔe, -ɛ -bi 'ki ɛ na 'li 'hru a 'kɔbia -bi ki, 'ɛ -hi.

33 -Tɛ ɛ -hi 'ki, -ɛ -bi Samalikveyu ɔdu, -ɛ mɔ hiapɔdakɔ -bi a nyiblo, nɔ- yi 'li di, ('ɛ ni 'v 'kasra ki. Sama-likve kɔ -Juukve* 'hven-, v nyinyre ɛ.) -Tɛ Samalikveyu a 'mu, ɛ nyre

'u nyiblo a 'mu 'hu, e 'ye□e, -e -bi 'a nyai -twa 'a nunuo diaki,

34 'e 'yia 'u□u 'hu bu -tee, 'e nu 'nyra ko -wiin, 'e nu 'a □ji a -kuan, 'ti- 'e mva □ne le. -Te e -we 'a □ji a -kuan a nunuo -mo, -e -bi e 'yaa 'u□u 'a 'kasra ki, 'u mu 'li Selikodio 'kwli, 'ki 'li 'dagbi a 'kayu -bi bu, 'e pu 'a □to.

35 -Te -nyre -nye, -e -bi e -ha 'li 'wliye, 'e -nyi□e 'kayukonyo, e wen: □Tu 'na nyiblo -bu 'yie -tee. Ti -ko 'yri 'n di -mo □hian, 'n di 'u -dii -ni, 'bu mo, de 'bu bi 'u 'wliye -bu 'lu, 'n di -mo□o 'ni 'pae -ni.»

36 'Ti- -Yusu 'mu -yre, ke- e pi tetetonyo a 'mu yi, 'e yi□i 'beti -ni, e wen: «'Ki 'li -mu 'yi, 'ki 'li nyibli ni taa 'mu 'nyi, nyiblo a 'di -bi -e nu de, -e tve □ne yi, -e mo, e no- mo nyiblo -mu', -balonyibli -bi a 'bihian 'li?»

37 -E -bi tetetonyo a 'mu, e wen: «Nyiblo -mu', -e nu□o □haande 'yi □hlon le, e no- □ni□.» -E -bi -Yusu wen: «-Na 'mumu, □ni -mu, de ni -do a 'mu, e no- -bu nu.»

-Te -Yusu pa la 'li Mati ko Mari 'hven- -mo

38 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, u bi 'hru wlon de, 'u pa 'li 'dio -bi 'kwli. 'Ki 'li 'dio a 'mu 'kwli, 'ki nuqba □du ni 'li. 'A 'nyre mo Mati. E no- 'ble -Yusu kwa, 'ki 'li 'a 'kayu bu.

39 Mati a 'mu, e ko 'diayi nyoyu □du. 'A 'nyre mo Mari. -Te -Yusu ni bu, e -twa 'waa tole, Mari a 'mu 'e ni 'u□u 'hu bu, -e di□e nu, e 'mu 'a toowin nva yi bu pu.

40 Mati -mo -bi, 'kayu a -kuan a gblegble -mu', e no- ko -ti □yee □ne 'kla -wliye. E no- mo bu 'yia 'u -Yusu 'hu bu, bu lee □ne, -e mo: «Kokonyo o, □bi e 'ni 'yaa li -mu 'kla -wliye, 'ki 'na 'diayi nyoyu bu -ha 'mo ni -do me le, □bu nu -kuan a pepe? 'A -ti, lee □ne bu -hee 'mu.»

41 -E -bi Kokonyo □tu□o -won, e wen: «Mati o, □yee -dionu 'kla -wliye, e ko, □ni nee □wli le diaki, 'ki 'u -tebli -huhui ki.

42 Kee, e ko de ni -do, -e mo yinode. De a 'mu, e no- Mari -ha 'li. 'Ti- nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu -ha □ne□e -ji'.»

11

-Yusu tve ne 'a -nagbopu ni, -te -mu', u di Nyisva a dida nu (Matie 6.9-13; 7.7-11)*

1 -Nyrowo □du 'kwli, 'ki -Yusu mu 'li -tite -bi, 'e mu Nyisva da mo. -Te e -we -mo, -e -bi 'a -nagbopi -bi 'yia 'u□u 'hu bu, e wen: «Toonyo o, Saan Batisti to ne 'a -nagbopu ni, -te u di Nyisva a dida nu. -Na 'mumu, to ne -a mu -te -bu, -a di Nyisva a dida nu.»

2 -E -bi ke- e pi □nu yi, e wen: «'Bu mo, 'ba yi Nyisva ni de, ke- ba pu: -Aan 'Ba, nu□o, nyibli a pepe bu yi□e, -e mo, -mo mo Nyisva.

-Mo -bu koo nyibli win ki.

3 -Nyi -a mu 'a -ne -nyrowo a diide.

4 -Aan de 'kuku -bu, -a -nu, -hru 'a -ti -mo, -koti de 'kuku -mu', nyibli ni -a mu -mo, -a -hrui 'a -ti -mo -we.

□Ni 'hoo□u 'u 'kuo -hutin* a nyiblo gbagbu -mo', e 'ni 'tee 'u -a mu le, -e di□e nu, -a 'ni □ha -ti 'wla.»

5-6 Ke- -Yusu pi □nu yi de, e wen: «□Bu pu□u ninatumupu ni 'hven a de yi: 'Bu mo, □ni ko ninatumu, □ni mu 'li□i -mo 'to-heyri', □ni lee □ne, -e mo: 'N ko 'dagbatayu, 'e pa 'li 'mu -mo. 'A -ti, 'n nyaa -mu le, -nyi 'mu didide. 'N 'yi didide -ko, □bu di□e -nyi 'to -bu.

7 -Bakle, -na ninatumu 'a mu, -e ni 'li 'a 'kayu bu, ke- e di -mu yi pu: -He 'mu 'ku. 'N -we 'u 'na 'maju a kika -mo. 'N ko 'na 'yonu 'hven-, -a pe bu. 'N yi 'li□i 'li -we, □bu 'du ye', -na didide-nyi-ti.»

8 -E -bi -Yusu wen 'ni de, «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'bu 'du ye', e 'yi -te -mo 'a ninatumu a -ti 'pa-. Kee, -te □yi 'yie -pie, □nee 'u 'a -huhva yi bu, e no- ko -ti, 'e 'mu ye' 'du, e 'mu

-mu -tebli a pepe -mu', -na wlv -hve -nyi.

9 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'ba yi de ni -hve, ba -hua a Nyisua, e 'mu 'a mo -nyi. 'Ba yi de ni -hve, ba muo le, a di 'e 'ni 'ye. 'Ba yi ni -hve, bu paa ne 'a mu 'kayu bu, ba bi gbogbo, u 'mu 'a mu -lee -ni: Ba di pa.

10 'E mo han-ti, 'a -ne nyiblo 'bu -hua Nyisua de, e di ne 'ni -nyi. Nyiblo 'bu yi de le ni mu, e di 'e 'ni 'ye. Nyiblo 'bu nyra 'u han.yi' bu, 'bu bi gbogbo, u di 'e 'ni -lee -ni, bu pa.

11 -Mo mo 'ba, -na 'yu 'bu yi -mu -hrin.ye ni -hve, bi -di -nyi e hre,

12 e ko, 'bu mo, 'bu yi -mu hape'yi-nonu ni -hve, bi -di -nyi e ji-kaya?

13 'E mo han-ti, 'a mu -tonyibli, 'ki a 'yi haannyibli 'pa-, kee, a yi haan-tebli a le'jrle, 'a yi 'aan 'yonu -nyi. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, 'ki 'u 'a mu -mo, -u ko wlv -nyre yi, -e -bi 'aan 'Ba, -e ni 'li yako 'kwli, -e ko wlv -no yi, nyibli 'bu -hua a 'a -Hihiu*, e di nu 'ni -nyi.»

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan ni 'u -Yusu ke'*

(Matie 12.22-30; Maku 3.22-27)

14 -Nyrwo du 'kwli, -Yusu bla la 'ku -hvan le, -e ni la 'u nyiblo du ke'. 'Ku -hvan a 'mu, e nu ni, 'ki nyiblo a 'mu, 'e 'yi win a pule -yi. -Te 'ku -hvan a 'mu, e -hon 'u nyiblo a 'mu ke', -e -bi e -tua win a pupu. -E -bi nyibli -mu', -u ni 'u, 'waa wlv kee le diaki.

15 Kee, ke- -u -bi pi, u wen: «Besebuli*, -e mo 'kuo -hvan a nyiblo gbagbu Satan, e no -yi -Yusu 'kl' -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hvan, -u ni 'u nyibli ke' le.»

16 Nyibli -bi, -u ni 'u, u -hve bu te 'u le, 'u lee ne, 'ki bu nu wlvkeke-tebli, e 'mu nu -too -ni, -e mo, Nyisua, e no -yi 'kl' -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hvan le.

17 Kee, -Yusu yi 'waa 'lule-hihie ni. E no - nu, 'e lee nu, e wen: «Bu pu ne de yi: 'Ki 'li 'blugba 'kwli,

nyibli 'bu 'be tu le, 'blugba a 'mu, e di bi hlon, 'waa 'kayo 'mu le 'wowe -ni.

18 'A -ti, Satan 'bu yi 'a dionu yi ni -wen, -e -bi 'a 'blugba di bi hlon. A wen 'ni, 'n ble 'kuo -hvan le, -u ni 'u nyibli ke', -e nu, Besebuli, e no - yi 'mu 'kl' -nyi.

19 'Bu mo, -ti -bu, a hle, 'bu mo wen haan-ti, 'aan 'mumu, nyo- yi 'ki 'aan -ne nyibli 'kl' -nyi, 'u ble 'kuo -hvan le -we 'li? De -mu', 'aan nyibli ni, e no - tue ne yi, -e mo, -ti -bu, a yi 'mu -yee -ni, e mo hi tu.

20 E 'yi Satan 'pa-, kee, Nyisua a gbetu, e no - yi 'mu 'kl' -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hvan -mu', -u ni 'u nyibli ke' le. De a 'mu, e tue ne 'a mo ni, -e mo, Nyisua -tua nyibli a win a koke, 'ki 'li 'a mu 'nyi.

21 Bu pu de yi: 'Bu mo, 'klunyo 'bu ko ta-won-tebli, 'ki li 'a 'kayu bu, 'ti- 'bu yi 'a 'kayu a 'mu 'yie ni tu, e 'yi nyiblo du -ko, -bu pa 'li 'kayu a 'mu bu, -bu 'yri 'a koke-tebli.

22 Kee, 'klunyo -bi, -e ni 'kl', -e -hi 'u yi-henyiblo 'mu 'u, 'bu nyre 'u, e di -ha 'u 'hru wlon, e 'mu 'a ta-won-tebli -ji' -ha, e kuo wlv yi, e 'mu 'a koke-tebli a pepe gba, e 'mu nyibli le gla.

23 Nyiblo 'bu ni 'u, e ko 'mu 'hven-, ba 'yi -pe, e hen 'nyre, e -wen 'mu yi. 'Ti- nyiblo 'bu 'ye ni -hee 'mu, 'ki -ba 'kukue nyibli le, 'ki 'u Nyisua -mo', e 'wi yi, nyiblo a 'mu, e -gbe nu le, 'u hve Nyisua -mo le.»

'Ku -hvan 'bu -hon 'u nyiblo ke', e ko bu bi 'u ke' de, 'bu mo, Nyisua a -Hihiu* 'bu 'u ke' -ni*

(Matie 12.43-45)

24 Ke- -Yusu pi de: «'Bu mo, 'ku -hvan 'bu ni 'u nyiblo ke', 'ti- 'bu -hon 'u ke', -e -bi 'ki e mi 'li 'wan 'kwli, 'e mi bunule yrayru le mu mo. -Te e 'yi 'li bunule 'ye, -e -bi ke- e pi 'a dionu yi: 'N ko bu -me kle, 'mu 'li 'na bunule 'ka, 'n -hon la 'li 'kwli mu.

25 -Te e han -mo, -e -bi e 'ye ni, -e mo, bunule a 'mu, e 'hren kle -tee, 'e hrenti -ni. (E 'wi yi, Nyisua a -Hihiu 'yi 'u nyiblo a 'mu ke' -ni.)

26 'Bu ni 'mu le, -e -bi 'ku -huan a 'mu, e ko bu bla 'kuo -huan ni [hlon'huen -bi, -u ko 'cre, -u -hi 'u 'a 'mumu 'u, 'waa pepe a 'mu, u 'mu -mo -bibi -ni, u 'mu 'u nyiblo a 'mu ke' bi. -E -bi nyiblo a 'mu, 'a 'klo di nyre yi pepe, e 'mu 'u 'a yi-heklo 'u -hi.»

Nyibli -mu', -u pi Nyisua a win nva yi bu, 'ti- -u [tui 'u]v 'u, sey-seyi, u nu- ko plo a bleele

27 -Yusu bu ni 'li win a pupu 'kwli, -e -bi nugba [du, -e ni 'li nyibli -huohu 'nyi, e no- 'yaa 'li win, e wen: «Plo a bleele, 'ki 'u nugba -mu', -e [gbla -mu, 'ti- -e 'nya -mu -mo'.»

28 -E -bi -Yusu [tu]o [won, e wen: «Nyibli -bu, -u pi Nyisua a win nva yi bu, 'ti- -u [tui 'u]v 'u, sey-seyi, u nu- ko plo a bleele.»

Nyibli -bu, -u -hve [wlileke-e-tebli, u nu- -Yusu [tui [won (Matie 12.38-42)

29 Nyibli -huohu, u nu- yi le 'kukue -ni, 'ki 'u -Yusu 'hu. Ke- e pi [nu yi, e wen: «Ti -bu 'yri a nyibli -bu, 'waa nunuklo nyre yi. U -hve [wlilekeede, -e di [nu]v -to -ni, -e mo, Nyisua, e no- lee 'ne- 'mu -tutu ki. Kee, Nyisua 'yi 'li]i 'li -we, bu wen, 'ki bu 'ye [wlilekeede [du. [Wlilekeede ni -do, Nyisua di nu, 'ki 'u [nu -mo, e di 'wi- 'a de -bi -mu', e nu la, 'ki 'u winwlon-hanyo Jona a -ta'.

30 [Wlilekeede -mu', Nyisua nu la 'li Jona a 'klo 'kwli, 'ti- Ninifuduo a nyibli 'ye la, ke- e di 'mu [ti, 'ki 'u 'mo -bu -mo, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo. Nyisua di nu [wlilekeede, 'ki 'li 'na 'klo 'kwli -we, -e di]e nu, ti -bu 'yri a nyibli 'mu]v 'ye.

31-32 'E mo [han-ti, -te Ninifukue a 'mu, u 'win la Jona a win, -e yi la [nu Nyisua a -ti -lee -ni, -e -bi u hie la 'u de 'kuku, u ni la bu, 'u -nyi la 'waa 'klo a pepe Nyisua. -E -bi 'ki, 'mo -bu, -e ni -mo 'a mu ye' bu, 'n -hi 'u Jona a 'mu ni, kee, a 'ni [tuu]o 'u 'na win 'u. E no- nu]o, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di 'u -tonyibli -bati le -puv -ni, Ninifuduo a nyibli a 'mu, u nu- di

ye' du, u 'mu le pu, -e mo, ti -bu 'yri a nyibli, u mo -ti'wlanyv [nuo, 'ki 'u Nyisua ye'. 'Ya 'u 'lu de, ti -hi la a ti 'yri, boduo [du, e no- -hlon la 'li -tite blöblu [du, u dee Sabablugba. Boduo a 'mu, e mo la nugba [nuo. E no- di la 'li Jrusreduo 'kwli, e 'mu la boduo Salomo, -e mo la Nyisua a nyiblo, 'a [twin 'win. -E -bi 'ki o, 'mo -bu, -e ni mo 'a mu ye' bu, 'n -hi 'u Salomo a 'mu ni. Kee, a 'ni [tuu]o 'u 'na win 'u.

-Tonyiblo a [wlv 'wi- 'a 'yii yi (Matie 5.15; 6.22-23)

33 Nyiblo 'bu 'bia 'napi, e 'ni -hli]e li]i, mo e 'ni [jri]e li]i kika 'lu bu, kee, e [tui 'u]v de 'lu bu, -e di]e nu, nyibli -mu', -u di 'li 'kayu bu pa, u 'mu le yru.

34 -Tonyiblo a [wlv, e 'wi- 'a 'yii yi, -e yi]i -nyre -nyi. -Na 'yii 'bu nu -tee, -e -bi -yru le -tee. Kee, -na 'yii 'bu yi ni kle, -e -bi 'ki -ni 'li halo 'nyi.

35 'A -ti, [tu -dionu 'yie, -e di]e nu, -nyre -mu', -e ni 'li -mu 'li, e 'ni [ha halo -he.

36 'Bu mo, -na [wlv 'bu ni 'li -nyre 'kwli, halo a de [du 'bu 'yi 'li -na [wlv ki -ni, -e -bi -na [wlv a pepe a 'mu, 'ki e di 'li -nyre 'kwli ni, [wi 'napi yi, -e ni]e, [ni yru le.»

-Yusu yi yee la Falisi]tumu a nyibli ko tetetonyu 'hven- -ti (Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)*

37 -Te -Yusu -we 'puple -mo, -e -bi Falisi]tumu a nyiblo -bi, no- daa diide -mo. -Te -Yusu pa 'li 'a -te, -e -bi u mu 'u dedihu ki.

38 -Te -Juukue* a tete pi, -e mo, nyiblo bu yra [jre, 'ti- e 'mu de di, -Yusu 'yi]i -nu. -Te Falisi]tumu a nyiblo a 'mu, e 'ye]e, -e mo, -Yusu 'yi [jre -yra, e maa [ne wlon le.

39 -E -bi ke- Kukonyo pi]i yi, e wen: «'A mu Falisi]tumu a nyibli, 'aan 'kwli'naapueli ko 'aan 'kwli- taapueli 'hven-, nu- a yre le. Kee, 'yiyrie ko 'cre 'hven-, nu- 'yii 'li 'aan [wh ki.

40 A ba ni -tee. 'Bi a yi]e ni, -e mo, Nyisua, no- nu -tebli -mu', -tonyibli a 'yie yi 'ye, 'e nu -tebli -mu', -tonyibli

a 'yie 'ye ni 'ye -we. □Bɪ a pu□v □haan-tɪ, -teblɪ ni -tie -mʊ', -ε ni 'lɪ -tonyiblo a □wɪv kɪ, 'yie 'ye ni 'ye, Nyɪsua 'nɪ 'ye□e lɪ□ɪ -we?

41 De a kɔ ba nu, ε nɔ- mɔ, -teblɪ -mʊ', -ε ni 'lɪ 'aan 'kwɪtaapɔɛlɪ kɔ 'aan 'kwɪ'naapɔɛlɪ 'kwɪ, ba -ha 'lɪ□ɪ 'lɪ, ba -nyɪ□e □hɪvɛnnyibli. 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ□ɪ lɛ ni ni, -ε -bɪ -teblɪ a pɛpɛ di 'v yɪ 'nɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', a 'mʊ□v -kʊan 'yri -nuu -nɪ.

42 'A mʊ Falisi□tumu a nyibli, 'jɾɔ 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ! 'Bʊ mɔ, 'ba kɔ hawɪ -mʊ', a pɪ 'lɪ dididɛ -mɔ, kɔ 'a -nɛ 'dʊdɔdɛ □dʊ, a -hɛ 'lɪ 'aan -sade 'kwɪ, nɔ- kɔ -pu a dɛ a -hɛ 'lɪ, 'a yɪ□ɪ Nyɪsua -nyɪ. Kɛɛ, a 'nɪ -hie lɪ□ɪ 'lu -mɔ lɛ, -ε mɔ, 'aan 'kɔ bʊ 'sɪi 'v yɪ, kɔ, ba nuɛ Nyɪsua. Kɛɛ, dɛ a 'mʊ, ε nɔ- a kɔ ba nu wen, 'tɪ- a 'mʊ wen 'lɪ 'aan 'dʊdɔ-teblɪ a -pu a dɛ 'lɪ -ha, a 'mʊ wen□ɛ Nyɪsua -nyɪ.

43 'A mʊ Falisi□tumu a nyibli, 'jɾɔ 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ, -kɔtɪ 'ba mu 'lɪ Nyɪsua a 'kayo blɛ, a nuɛ ba ni 'lɪ ye' blɛ, -ε di□e nu, nyibli 'mʊ 'a mʊ 'ye -tɛɛ. Kɔ, 'bʊ mɔ, 'ba mu 'lɪ 'dika, a nuɛ 'kɪ nyibli bʊ pʊ 'a mʊ 'wɪo blɛ, 'kɪ 'v 'aan 'v□tuulɛ a -ta'.

44 'Jɾɔ 'kɪ 'v 'a mʊ -bʊ -mɔ, -v 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. A 'wɪ- 'dabi yɪ, -v 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. -Tonyibli 'bʊ 'ye ni yru 'dabi a 'mʊ lɛ, 'bʊ yɪ □nʊ klɛ ni nɛ, -ε -bɪ 'dabi a 'mʊ, v ni□e ni, 'kɪ v 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'.»

45 Tetetɔnyʊ -mʊ', -v ni 'v, kɛ- 'waa nyiblo -bɪ pɪ -Yusu yɪ, ε wen: «Tɔɔnyʊ o, 'bʊ mɔ, □nɪ yɪ 'pʊplɛ lɛ ni ni, ε 'wɪ yɪ, -a mʊ -hɛ 'yri lɛ.»

46 -ε -bɪ -Yusu □tu□o -wɔn, -ε wen: «'A mʊ tetetɔnyʊ, 'jɾɔ 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ -we, -ε nu□o, a yɪ hɛ nyibli tete a gblegble a 'bɛnʊ, v 'yɪ 'lɪ 'buble 'lɪ -we, ε kɔ, a 'nɪ -hɛɛ lɪ □nʊ, 'kɪ bʊ □tuu 'v tete a 'mʊ 'v.

47 'Jɾɔ 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ, -tɛ a nu Nyɪsua a winwɔn-hanyʊ* -bʊ, 'aan 'baɪnʊ 'lɪla lɛ, 'a yɪ 'waa 'dabi □hrentɪ -nɪ -tɛɛ.

48 -Tɛ a ni 'a nunuo lɛ, ε tʊɛ □nɛ nyibli yɪ, -ε mɔ, -teblɪ a 'mʊ, 'aan 'baɪnʊ nu la, a wen□ɛ kɪ, -ε

nu□o, v nu- -mɔ -bɪ, v 'la Nyɪsua a winwɔn-hanyʊ ni, 'a mʊ -mɔ -bɪ, 'a yɪ 'waa 'dabi □hrentɪ -nɪ.

49 ε mɔ □han-tɪ □nɪɔ, Nyɪsua -mʊ', -ε kɔ □tɔ, kɛ- ε pʊ la, 'kɪ 'v 'aan dɛ kɪ, -ε mɔ: 'N di ya □nʊ winwɔn-hanyʊ, kɔ titiepʊnyʊ 'hʊɛn- yɪ, kɛɛ, v di -v -bɪ 'nɪ 'la, v 'mʊ -v -bɪ □hɪvɛn □tu.

50 'A mʊ -bʊ, Nyɪsua a yru di 'a mʊ 'nɪ klɔ, 'kɪ 'v winwɔn-hanyʊ a pɛpɛ a 'mʊ a -ta', -ε kɔ -hlʊ -mʊ', v 'wʊwla blɛ, kʊɛ 'lɪ ti -mʊ' 'yie bʊ, -ε kɔ 'yri Nyɪsua nu la 'klɔ, -bʊ ye ti -bʊ kɪ,

51 -ε □hen 'nyɛ, kʊɛ la 'lɪ Abɛlɪ a 'lɪlatɪ 'yie bʊ, -bʊ ye Sakali a ti kɪ, -ε mɔ Sakali -mʊ', v 'la la, 'kɪ 'v Nyɪsua a -cɔhlʊnpiilɛ* kɔ 'a 'kayu a -gbati. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, ti -bʊ 'yri a nyibli, nu- Nyɪsua a yru di klɔ, 'kɪ 'v -teblɪ a 'mʊ a -ta'.

52 'Jɾɔ 'kɪ 'v 'a mʊ Nyɪsua a tetetɔnyʊ -mɔ, -kɔtɪ 'aan tɔɔlɛ kɛ 'hru -mʊ', -tonyibli di wen na, v 'mʊ wen□ɛ yɪ, -tɛ Nyɪsua ni -tonyibli a wʊwa. 'Aan 'mumu, a 'nɪ -gba□a lɪ 'hru a 'mʊ, 'tɪ- 'a ka nyibli -bɪ -mʊ' yɪ, -v -hʊɛ -bʊ -gba wen 'hru a 'mʊ.»

53 -Tɛ -Yusu -we 'pʊplɛ -mɔ, -ε -bɪ ε -hɔn 'v -tɪtɛ a 'mʊ ni. Kʊɛ la 'lɪ ti a 'mʊ 'yie bʊ, Nyɪsua a tetetɔnyʊ, kɔ Falisi□tumu a nyibli 'hʊɛn-, v -tʊa la 'a yru a lɛpʊɛ, 'v yɪ□ɪ lɛ 'betɪ -nɪ 'a -nɛ ti, 'kɪ 'v -teblɪ -hʊɔhʊɪ kɪ.

54 'Kɪ 'lɪ lɛ'betɪlɛ a 'mʊ 'kwɪ, 'kɪ v nɛɛ 'lɪ, 'v yɪ 'v□v lɛ □tɛɛ -nɪ, -ε di□e nu, 'bʊ -ka, v 'mʊ□v -tɪ -yɛɛ -nɪ.

12

-Yusu lee la 'a -nagbopv ni, -ε mɔ, v 'nɪ 'naa 'lɪ 'li ni 'hʊɛn (Matie 10.26-27)*

1 -Tɛ -Yusu yɪ nyibli ni -tʊɛ -nɪ, -ε -bɪ nyibli -hʊɔhʊɪ -bɪ 'kukue lɛ. Nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ 'waa -hihre 'lɪ -we. 'Waa -hʊhʊɪ a -tɪ, 'v nɪnɛ klɛ. Yɪ-henyibli, -Yusu yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ, v nu- mɔ 'a -nagbopv. Kɛ- ε pɪ □nʊ yɪ: «Ba □tu 'aan dɪɔnʊ 'yie, 'kɪ 'v Falisi□tumu* a nyibli a -ta', -v nɛɛ 'lɪ ni 'hʊɛn. 'Waa 'li ni 'hʊɛn a naale

a 'mu, e 'wi -wleye yi, -e -pa, 'ti- -e ni□e, 'a 'bio -wloyo -bi 'u pue.*

2 Ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri -ti a -tee di 'u pepe' bi, e ko, -tebli ni -tie -mu', -u -hli ke, nyibli a pepe 'mu□u yi.

3 'Bu mo, 'ba bii yi, -ti -mu', a hle, -te -mu', -tonyibli -we 'u ti ki, 'ki u di 'u□u -mo le -naa -ni, u 'mu 'win. -Ti -mu', a blee 'li bu, a hle, 'ki -tite -mu', 'du bii 'u yi, u ko bu naa -mo le, 'ki 'u nyibli a pepe ye'.»

A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu, kee, Nyisua, no- ko huannu ba pie (Matie 10.28-31)

4 (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, e wen:) «'A mu -mu', -u mo 'na ninatumupu, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni: A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu. 'Aan -plahui ni -do, e no- u -we 'li bu -we bu, kee, u 'yi 'kl □du -ko 'ki de, 'ki bu nu 'u 'a mu □dedede 'yie.

5 Kee, Nyisua, no- ko huannu ba pie, -e nu□o, e no- ko 'kl, 'ki bu -we -tonyiblo bu, 'e ko 'kl -we, 'ki bu pu 'li -tonyiblo na 'nyi, -e 'ye ni jre yruyu. Iin, Nyisua, no- ko huannu ba pie.

6 □Bu pu □ne nuhli 'cimi a de yi: 'Bu mo, □ni yi □nu ni -tue, u 'ni -pu□u li □die diaki, kee, nuhli a 'mu, 'a de 'bu ni 'u, Nyisua yi□e ni.

7 'Aan 'mumu, ke- ni -do e □ti 'mu: 'Lunyapli ni -tie -bu, a -ko, 'aan 'Ba Nyisua, e -hre□e ni. E □hen 'nyre, -e mo, a ko 'mini diaki, 'ki 'u Nyisua ye', 'a -hi 'u nuhli -huohui -mu' 'u. 'A -ti o, a 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu.»

Nyibli -bu, -u hle□e, 'ki 'u nyibli yi, -e mo, u mo -Yusu a nyibli, e ko nyibli -mu', -u hle□e, -e mo, u 'yi -Yusu -yi (Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyiblo 'bu hla□a, 'ki 'u nyibli ye', -e mo, e mo 'na nyiblo □ni□, 'na 'mumu -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'u, 'n di□e 'ni hla -we, 'ki 'u Nyisua a lelenyu

ye', -e mo, nyiblo a 'mu, e mo 'na nyiblo □ni□.

9 Kee, nyiblo 'bu hla□a, 'ki 'u nyibli ye', -e mo, e 'yi 'mu -yi, 'na 'mumu, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'u, 'n di□e 'ni hla -we, 'ki 'u Nyisua a lelenyu ye', -e mo, 'n 'yi□i -yi.

10 'Ya 'u 'lu de, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, nyiblo -bu, -e di 'mu -ti -huin yre hla, Nyisua -we 'li bu 'wuwla 'a de 'kuku a 'mu ni. Kee, nyiblo -bu, -e di Nyisua a -Hihiu* -ti -huin yre hla, Nyisua 'yi 'li□i 'li -we, bu 'wuwla 'a de 'kuku a 'mu.

11 'Bu mo, 'bu klo 'a mu, 'ki u 'mu 'li 'a mu -batipule' gba a -ti, 'ki 'u Nyisua a 'kayo a nyibli gbagbi ye', ko 'ki 'u 'blugba a naanyu ye', 'kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki -te a di 'waa □won a □tutuo nu a -ta', e ko 'ki 'u -ti -mu', a di hla a -ta',

12 -e nu□o, ti a 'mu 'yri, -ti -mu', a di hla, Nyisua a -Hihiu, no- di 'a mo□o -tuo -ni.»

Dekonyo -mu', -e yi □to -ko, no- ko ledv -Yusu pi

13 -Yusu bu ni 'li win a pupu 'kwli, -e -bi nyiblo □du ni 'li nyibli 'nyi, 'e yi -Yusu -lee -ni, e wen: «'Tokonyo o, lee 'na 'diayi, -tebli -bu, -aan 'ba hie -a mu le, e ko 'mu 'huen-ba □gla□a.»

14 -E -bi ke- -Yusu pi□i yi, e wen: «Nyiblo □du 'yi 'mu 'aan -batiponyo ko 'aan -tebli □glanyo -mo' -nu.»

15 -E -bi ke- e pi nyibli a pepe a 'mu yi, e wen: «Ba □tu 'aan di□nu 'yie, 'ki 'u kuko-tebli -huohui a nuele a -ta'. 'Ye □bu nyiblo 'ble kuko-tebli -huohui kua, e 'yi□i 'pa-, e 'yi 'a di□nu a -hunhlon kua 'ble.»

16 -E -bi e pi □nu 'ledv yi, e wen: «E ko la dekonyo □du. No- ko la -cii -huohui, 'a 'duko-tebli 'wu la ni diaki.

17 E no- yi la 'a di□nu -lee -ni, e wen: -Bi 'n di 'ki 'na 'duko-tebli -bu a ble□tutuo nu, -e nu□o, 'n 'yi 'a ble□tuule -ko.

* 12:1 12.1 -u'u-: e 'wi- 'floo 'yaade yi, -e ni□e, 'floopupu a pepe 'e yi 'ya.

18 -E -bi e wen: In'hin-, de 'n di nu, e no- -bu: 'Kayo a pepe -bu -ko bu 'n pi 'li 'na 'dudo-tebli le, 'n ko [bu 'wla [nu, 'mu 'waa yrayri pu, -u ko 'hubua di 'u 'a 'ki 'u -hi. U nu- ko 'kwli 'n di 'li 'na -kubu ko 'na kuko-tebli a pepe 'li pu.

19 'Ni -we -mo, ke- 'n di 'na dionu yi pu: 'N [tu kuko-tebli -hohu bu, -u di 'mu -hee -ni, 'ki 'li 'yri -hohu 'kwli. 'A -ti o, [bu ni bu, 'mu -wle, 'mu de di -tee, ko, 'mu le 'mle.

20 Kee, ke- Nyisua pi [ti yi, e wen: -Ba ni 'do. 'Toluwu ni -do -bu 'kwli, -di 'ni 'ku. [Ni 'ku, -tebli a pepe -bu, [tu bu, de a 'di -bi e di 'u -mu 'u pu 'li?»

21 -E -bi -Yusu wen 'ni de: «Ke- e di 'mu [ti, 'ki 'u nyiblodu -bu -mo', -e yi kuko-tebli le 'kukue -ni, 'ki 'u 'a dionu -mo, kee, -e 'yi [dedede -ko, 'ki 'li Nyisua 'yi.»

Ba kuo Nyisua [wlu yi (Matie 6.25-34)

22 Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e wen: «E no- nu [o, 'ni yi 'a mu -lee -ni: De -bu, a di di, ko wlawli -bu, a di pu, -tebli a 'mu, 'a -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni.

23 -Hunhlon -bu, a pi, e mo de gbagbu [nu, 'e -hi 'u didide 'u, ko, 'aan -plahu mo de gbagbu [nu, 'e -hi 'u 'hulepu-tebli 'u.

24 Ba ta 'u 'maa -mo le, u 'ni 'do [o li, ko, u 'ni 'ce [e li [dedede, mo, 'u 'yi [gbi]-hande -ko, -e ko 'kwli u di 'li didide le pu. Kee, Nyisua, e no- yi [nu didide -nyi. Kee, 'a mu -mo -bi, Nyisua nu e ne 'a mu ni, 'e -hi 'u nuhli 'u. 'A -ti, -te e ni, 'e yi nuhli didide -nyi, ke- e di nu, e 'mu 'a mu didide -nyi -we.

25 E 'yi nyiblo [du -ko, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'a hritile a -ti, -bu ko 'kli, 'ki -bu puu ne 'a -nyrowi a de gbe ki, 'ki 'ne- 'klo -bu ki.

26 'A -ti, -te a 'yi 'ki 'kli -ko, 'ki ba puu ne 'aan -nyrowi ki, a 'yi 'ki yi -blee -ni, ba hriti -ni de, 'ki 'u 'klo -bu a -tebli a -ta'.

27 Ba 'ye -piti, -te 'a -pui nu yunuo. -Piti a -pui a 'mu, e 'wi- -tonyiblo a wlawli yi. Kee, -piti a 'mu, e

'ni -nu [o li -kuan, mo, e 'ni 'gbla [a wlawli, e 'ni -pu [u li [ti, kee, e no yi. [Bu lee ne 'a mu: Bodu Salomo, e mo [han-ti, 'e ko la de, kee, -te -piti a -pui nu yunuo, Salomo a 'mu, e 'yi la 'a wlawli -ko, -bu nu la yunuo le.

28 -Piti -bu, u di -huan -ci, 'ti- u di -huan 'to pu, 'bu mo, Nyisua 'bu ko bu nu [o, 'a -pui bu no yi, [bi 'a mu -bu, e nu e -ni, 'a mu e 'ye ni di 'hulepu-tebli ni -nyi, 'a mu -bu, -u 'yi Nyisua [wlu yi -kuo -ni -tee?

29 'A -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni, 'aan 'kwli a -gbu 'ni 'nuo 'li 'a mu.

30 Nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi, u nu- yi -teblidu a 'mu 'lu -mo le -hie 'a -ne ti. Kee, 'aan 'Ba Nyisua yi 'aan -huhua-tebli ni.

31 De a blee yi ba -hie 'lu -mo le 'a -ne ti, e no- mo, Nyisua bu ko ne 'a mu win ki. E no- di [e nu, e 'mu 'a mu 'aan -huhua-tebli a 'mu -nyi.»

Ba 'kukue kuko-tebli le, 'ki 'u Nyisua 'hvi (Matie 6.19-21)

32 (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e wen:) «'A mu -bu, -u ne 'mu -mo, -u mo 'na nyibli, a 'yi -hu, kee, a 'ni 'pie 'li huannu. 'Aan 'Ba Nyisua -ha 'li 'a mu ni, e 'mu 'a mu 'klo yrayru -nyi.

33 Ba plo 'aan kuko-tebli, ba -ha 'li 'a 'wliye, ba -nyi [e [huvennyibli. E [hen 'nyre, ba [muo 'wli a 'kwlipode -mu' le, -e 'ye ni di le ni -cicre -ni. Ba 'kukue kuko-tebli le, 'ki 'li yako 'kwli, -te e 'ye ni di 'li bu ni -we, ko, -te 'yiyinyibli 'yi 'li nyinyre 'li -we, -te 'hlo 'yi 'li [ti 'li -we, bu nyree 'li de yi.

34 'Ni yi 'pupe le ni ni, e 'wi yi, -te -tonyiblo a kuko-tebli ni 'u, 'ki 'a [wlu ni 'u -we.»

-Kvannunyibli -mu', -u yi 'waa 'mase a kle-meti -ple

35-36 (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e wen:) «Ba -we -mo, a 'mu -kuan nu. Ba 'wi -kvannunyibli -mu' yi, -u yi 'waa 'mase, -e mu 'blipupa ki a diditi -ple. -Te 'a -kvannunyibli ni [e, ke- ba nu [o -we. 'To 'bu -won, 'ti- 'waa 'mase 'mu 'li di, u yi -we -mo,

'waa 'napɪ 'nɪ -jreɛ lɪ, -ɛ diɛ nu, 'waa 'mase 'bu -di, 'bu bibi 'majɪ, ɔ 'muɔ 'majɪ yɪ -ha.

37 -Kvannunyibli a 'mu, 'bu mɔ, 'waa 'mase 'bu -di, 'bu yɛɛ 'u ɔnu -pleele' bu, 'bu 'ye 'nɪ ŋme, -ɛ -bɪ bu kɔ plo a bleele. 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, ɛ kɔ bu lee ɔnu, -ɛ mɔ, bu nɪ bu, ɔ 'mu dɛ di, 'tɪ- 'a ɔgbetɔ, ɛ 'mu 'u bi, ɛ 'mu diide a 'mu -hie.

38 'Bu mɔ, 'bu di 'tɔ-hɛyri', -ɔ'u-, 'tɔ-hɛyri 'bu -hi, 'bu yɛɛ 'u ɔnu -pleele' bu, 'bu 'ye nɪ ŋme, -ɛ -bɪ bu kɔ plo a bleele.

39 Ba kɔ 'a lɛyuyruo: 'Bu mɔ, 'kayukonyɔ 'bu yɪ wen ti -mu', 'yiyriɔ di wen ya, ɛ di wen 'nɪ -ple, -ɛ diɛ nu, 'yiyriɔ a 'mu, ɛ 'nɪ ɔha 'a 'kayu wa.

40 'A -tɪ, 'aan 'mumu, ba -wɛ -mɔ, a 'nɪ 'ŋmee 'lɪ, -ɛ nuɔ, ti -mu', a 'ye nɪ diɛ 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie, 'kɪ 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di 'u -dii -nɪ.»

-Kvan -bu, -Yusu hie 'a -nagbopv lɛ, ɔ blɛɛ yɪ bu nuɔo (Matie 24.45-51)*

41 -Yusu bu pu 'ledɔ a 'mu, -ɛ -bɪ Piɛlɪ wen: «Kukonyɔ o, ɔbɪ -a mu nɪ -do a -tɪ, ɔnɪ pu 'ledɔ -bu, -ɔ'u- nyibli a pɛpɛ a -tɪ ɔnu?»

42 -ɛ -bɪ Kukonyɔ wen 'nɪ: «Ba 'wɪ- kvannunyɔ -mu' yɪ, -ɛ kɔ 'lulɛ-hihie, kɔ 'a 'mase -wɛ 'lɪ bu kuo ɔwɔ yɪ. Nyiblɔɔ a 'mu, nɔ- 'a 'mase, 'bu yɪ 'dagba nɪ mi, ɛ di 'kayu lɛ hie, -ɛ diɛ nu, dɛditi 'bu nyre 'u, ɛ 'mu 'a 'bio -kvannunyibli 'a -nɛ -nyrɔwɔ a diide -nyɪ.

43 'A 'mase 'bu -hɔn 'dagba', 'bu yɛɛ 'uɔ -kvan a 'mu 'yie bu, -ɛ -bɪ -kvannunyɔ a 'mu, bu kɔ plo a bleele.

44 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, 'a 'mase di nuɔo 'a -teblɪ'yieɔtunyo gbagbu -mɔ.

45 Kɛɛ, -kvannunyɔ a 'mu, 'bu pu lɛ, -ɛ mɔ, 'a 'mase yɪ ke' 'nɪ -wɛɛn -nɪ, 'bu -tɔa 'a 'bio -kvannunyibli a bibie, 'tɪ-, 'bu yɪ 'a dɔnɔ didi-teblɪ kɔ nɔ 'hɛn- wɔn nɪ -hie -nɪ,

46 -ɛ -bɪ -nyrɔwɔ -mu', -kvannunyɔ a 'mu, ɛ 'ye nɪ di 'u nɪ -plee -nɪ, ɛ kɔ -haawɔ -mu', ɛ 'yɪ -yɪ, 'kɪ 'a 'mase a 'mu, ɛ di 'u -dii -nɪ. 'Bu -di, ɛ di gbaɔa ti 'yakɪ yɪ, 'tɪ- ɛ 'muɔ ɔhɛn ɔtu, ɔwɪ yɪ nyibli -mu', -ɔ 'yɪ Nyɪsɔa ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ.

47 -Kvannunyɔ 'bu nɪ 'u, dɛ -bu, 'a 'mase -hɔɛ, 'bu yɪɛ 'tɪ- 'bu 'ye nɪ -hɔa bu nuɔo, 'a 'mase di ɔtuɔo ɔhɛn diaki.

48 Kɛɛ, -kvannunyɔ 'bu nɪ 'u, dɛ -bu, 'a 'mase -hɔɛ, 'bu 'yɪɪ -yɪ, 'tɪ- teblɪɔ -bu, -ɛ blɛɛ ɔhɛn a ɔtutuo yɪ, 'bu yɪɪ nɪ ni, ɔhɛn -mu', ɔ diɛ ɔtu, ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ bu -hu. Nyɪsɔa 'bu -nyɪ nyiblo -teblɪ -hɔɔhɔɪ, -ɛ -bɪ ɛ di -hɔa nyiblo a 'mu -teblɪ -hɔɔhɔɪ, ɛ kɔ, 'bu hie nyiblo -teblɪ -hɔɔhɔɪ lɛ, ɛ di -hɔaɔa -teblɪ -hɔɔhɔɪ, ɛ di 'u -teblɪ -mu' 'u -hi, ɛ -hie laɔa lɛ.»

-Yusu a 'lɪdidie niɛ nɪ, nyibli 'u yɪ ɔtɔɔ lɛ 'bɛ: nyibli -bɪ kuo ɔnɛ ɔwɔ yɪ, nyibli -bɪ, ɔ 'yɪɪɪ ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ (Matie 10.34-36)

49 Kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wen: «'N di nɪ, 'muɔ nu, na 'mu wɔn, 'kɪ 'nɛ- tɔtɔ kɪ. 'N -hɔɛ wenɔɛ nɪ, 'kɪ na a 'mu, bu wɔn wen -dodo.

50 Kɛɛ, 'tɪ- na a 'mu, ɛ 'mu wɔn, 'n kɔ ɔbu 'ye ɔhɛn. ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ɔhɛn a 'yie a 'mu, ɛ 'ye 'u nɪ nyre, kɛɛ, 'na ɔwɔ 'mɛ bu.

51 'A 'nɪ 'yee 'lɪɪ, -ɛ mɔ, 'n di 'nɛ- tɔtɔ kɪ nɪ, 'muɔ nu, nyibli 'mu kɪbɔwɛɛnɛ kɔ. Kɛɛ, 'n di nɪ, -ɛ diɛ nu, nyibli 'mu ɔtɔɔ lɛ 'bɛ.

52 Kɔɛ 'kɪ mɔ bu, 'kayubukɛ nɪ ɔhun 'bu nɪ 'u, ɔ di 'nɪ ɔgla, nyibli nɪ ta 'mu nyibli nɪ 'hɛn yɪ -wɔn, ɛ kɔ, nyibli nɪ 'hɛn 'mu nyibli nɪ ta yɪ -wɔn.

53 'Baɪ di 'a 'yu nyibɛhɪan yɪ 'nɪ -wɔn, 'yu nyibɛhɪan -mɔ -bɪ, ɛ 'mu 'a 'baɪ yɪ -wɔn; 'dii 'mu 'a 'yu nyrɔyɪ yɪ -wɔn, 'yu nyrɔyɪ -mɔ -bɪ, ɛ 'mu 'a 'dii yɪ -wɔn -wɛ; 'yu a nɔgba -mɔ -bɪ, ɛ 'mu 'a 'dɔɔ yɪ -wɔn, 'dɔɔ -mɔ -bɪ, ɛ 'mu 'a 'yu a nɔgba yɪ -wɔn -wɛ.»

-Yusu yi nyibli 'ni -lee -ni, 'ki bu yru ke -tebli -bu, Nyisva ni, ε kɔ bu

ϕhrenti 'waa 'klo

(Matie 16.2-3; 5.25-26)

54 Kε- -Yusu pɪ nyibli a 'mυ yi, ε wen: «'Bυ mɔ, 'ba 'yeϕe, -ε mɔ, 'nu nɪ 'lɪ yɔ' lɛ, kε- a pɪ: 'Nu di 'nɪ di. 'E mɔ -tɛɛ, 'nu a 'mυ 'ε yi di.

55 E kɔ, 'ba 'yeϕe, -ε mɔ, 'nu 'yɪ 'lɪ yɔ' lɛ -nɪ, kε- a pɪ: 'Yrυ di 'nɪ hυen. 'E mɔ ϕhan-tɪ, 'yrυ a 'mυ 'ε yi hυen.

56 'A mυ nyibli -bυ, -υ nɛɛ 'lɪ nɪ 'hυen, a yrui yakɔ kɔ -tɔtɔ 'hυen- a -tebli lɛ, 'a yɪϕɪ 'ye, -tɛ -mυ', -nyrɛ di 'mυ nɪ. Kεɛ, -tebli -bυ, Nyisva ni, -ε mi kε 'lu -mɔ, 'kɪ ti -bυ, -a nɪ 'lɪ 'kwli, dɛ a 'dɪ -bɪ bυ ϕhen 'nyrɛ, a 'nɪ -hɔaϕa lɪ ba yruϕo' lɛ.

57 Dɛ- kɔ -tɪ 'aan ϕgbetu 'a 'yɛ nɪ 'yeϕe, -tɛ a kɔ ba nu 'aan dɪɔnυ a naale -tɛɛ 'lɪ?

58 ϕNɪ 'ble nyiblo a 'wliye kɔa, 'a -tɪ, nyiblo a 'mυ 'bυ yi -mυ -tɪ nɪ -yɛɛ -nɪ, 'tɪ- 'bυ yi 'lɪ -mυ -batipɔule' nɪ gbɛ, ϕtu 'b 'kɪ, -tɛ a 'tɪɛ nɪ 'hru wɔn, a 'mυ kɪbɔwɛɛnɛ kɔ, ε 'nɪ ϕha 'lɪ -mυ -batipɔnyɔ yi gba, -batipɔnyɔ 'nɪ ϕha -mυ -sadaɔyɪ gba, υ 'nɪ ϕha -mυ ϕjɪ' pɔ.

59 'N yi 'a mυ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, 'bυ pɔ -mυ ϕjɪ', 'kɪ -di 'lɪ ϕjɪ' a 'mυ nɪ, 'wliye a pɛpɛ a 'mυ, ϕble kɔa, ϕmυϕυ 'pɛɛ -nɪ, 'tɪ- ϕmυ 'lɪ ϕjɪ' 'hrɪ.»

13

-Yusu lee nyibli ni, -ε -mɔ, 'bυ yi 'v 'waa dɛ 'kuku bυ -hie, 'bυ yi 'waa 'klo Nyisva -nyi, υ di 'nɪ 'kɔ

1 Ti a 'mυ 'yri, nyibli ϕdɔ, nυ- mu 'lɪ -Yusu -mɔ, 'b 'betiϕe, 'kɪ 'b nyibli -bɪ a -ta', -υ 'tɪ 'lɪ Galileblɔgba 'kwli. Nyibli a 'mυ, ti -mυ' kɔ 'yri υ yi la 'b -cɔhlɔn* -pii -nɪ, 'kɪ 'b Nyisva ye', 'kɪ -gɔlɔnɔma Pilatɪ lee la 'a 'seyo, 'kɪ bυ 'la la ϕnυ, 'waa -hlɔ -mυ', -ε 'wɛ bυ, 'ε bi 'lɪ -cɔhlɔn a mɔma a -hlɔ 'nyɪ.

2 Bυ 'beti 'kɪ -Yusu, -ε -bɪ -Yusu ϕtu ϕnυ -wɔn, ε wen: «ϕBɪ a pɔϕυ ϕhaan-tɪ, -ε mɔ, Galilekɔɛ a 'mυ, -tɛ υ nu la 'waa 'lɪla, ε ϕhen 'nyrɛ, -ε mɔ, 'waa dɛ 'kuku, υ -nu, ε -hɔ nɪ diaki, 'ε -hi 'b 'waa 'bio Galilekɔɛ a -nɛ 'b.

3 'Uɔn-, kε- 'n pɪ 'a mυ yi, 'bυ mɔ, 'ba 'yɪ 'b 'aan dɛ 'kuku, a ni bυ -hie, 'ba 'yɪ 'aan 'klo a pɛpɛ Nyisva -nyi, kε- a di 'kɔkɔυ nu -wɛ.

4 Kɔɛ 'bϕυ -mɔ de, nyibli nɪ -pu ϕtu 'b ϕblɛnϕblɛn, -υ 'kɔ, 'kɪ 'lɪ Jrusredɪɔ 'kwli, 'waa -tɪ bυ bi 'lɪ 'a mυ 'kwli. Yɔ'kayu -mυ', -ε ϕhɪan 'lɪ -mɔ lɛ, -ε nɪ 'lɪ Jrusredɪɔ a 'kɔtɪɔ -mυ', υ dɛɛ Siloe 'kwli, nɔ- bi la ϕnυ kɪ, 'b 'kɔ la. ϕBɪ a pɔϕυ ϕhaan-tɪ de, -ε mɔ, ε ϕhen 'nyrɛ, 'waa dɛ 'kuku, υ -nu, ε -hɔ nɪ diaki, 'ε -hi 'b 'waa 'bio Jrusrekɔɛ a -nɛ 'b?

5 'Uɔn-, kε- 'n pɪ 'a mυ yi, 'ba 'yɪ 'b 'aan dɛ 'kuku, a ni bυ -hie, 'ba 'yɪ 'aan 'klo a pɛpɛ Nyisva -nyi, kε- a di 'kɔkɔυ nu -wɛ.»

-Tɛ -Yusu pɔ la figietu -mυ', -ε 'yɛ nɪ tɔ la 'kui a 'ledɔ

6 -ε -bɪ -Yusu pɔ ϕnυ 'ledɔ yi de, ε wen: «Nyɪbɛyɪ ϕdɔ, nɔ- 'dɔ figietu, -ε mɔ tugbɛ, -ε tɔɪ 'kui, 'kɪ 'lɪ 'a -ci kɪ. Ti -hɔɔhɔɪ bυ -hi, -ε -bɪ -cikɔnyɔ a 'mυ, ε di nɪ, ε 'mυ tugbɛ a 'mυ, 'a 'kui -ha, kεɛ, ε 'yɪ 'lɪϕɪ 'kɔo nɪ -do yra bυ -yɛɛ -nɪ.

7 -ε -bɪ kε- ε pɪ 'kɪ -ci'yieϕtunyo yi, ε wen: 'Ye kɛ, 'a 'yri nɪ ta a 'yrυ -bυ, -tɛ 'n -tɔa la 'nɛ- lɛdidie, 'mυ tugbɛ -bυ, 'a 'kui -ha. Kεɛ, 'nɪ -di, 'nɪ -yɛɛ 'lɪϕɪ 'kɔo nɪ -do yra bυ. 'A -tɪ, hɪaϕa, -ε nuϕo, ε nɪ 'nɛ- tɔtɔkɔtɪɔ -bυ kɪ dadɔ.

8 Kεɛ -ε -bɪ -ci'yieϕtunyo ϕtuϕo ϕwɔn, ε wen: -Haϕa mɛ lɛ, 'yrυ -bυ bυ -hi. 'N di 'bluϕo 'hɔɪ lɛ, 'mυ 'lɪ -pla yrayrɪ pɔ.

9 'Nɪ nu 'kɪϕɪ, 'n pɔϕυ ϕhaan-tɪ, 'yrυ, -ε yi 'lɪ di, ε di 'nɪ tɔ. 'Bυ 'yɪ 'kɪ -tɔ, -ε -bɪ -wɛ 'lɪ -bυ hɪaϕa nɪ.»

-Tɛ -Yusu nu laϕa, nɔgba ϕdɔ a 'kɔɛ 'ε -wɛ la, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli*

10 E kɔ la -wuwle-nyrɔwɔ ϕdɔ, -Yusu 'ε tɔɛ la nyibli Nyisva a -tɪ, 'kɪ 'lɪ Nyisva a 'kayu bυ.

11 E kɔ nɔgba ϕdɔ. Nɔ- 'ku -hɔan* nɪ 'b ke'. 'Ku -hɔan a 'mυ, nɔ- pɔϕυ 'kɔɛ. 'Kɔɛ a 'mυ, 'a 'yri nɪ -pu ϕtu 'b ϕblɛnϕblɛn a 'yrυ, nɔ- -bυ. E 'kɪ yi. E 'yɪ 'lɪϕɪ 'lɪ -wɛ, bυ 'hrɪ 'lɪ lɛ.

12 -Te -Yusu 'ye□e, -ε -bi ε da□a ni, ε wen: «Nugba o, -na 'kue -we ni,»

13 'ε pu□v dabu 'lu bu. -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, ε -tva le'huru. ε nō-mō bu pu Nyisua 'nyre le.

14 Kee, Nyisua a 'kayu a nyiblo gbagbu, -ε ni 'v, -te ε 'ye de a 'mu, -Yusu -nu, -ε -bi ε kō yru'bibie diaki, -te ε mō -wuwle-nyrōwō a -ti, 'ti- -Yusu nu□o, nyiblo a 'kue 'ε -we. -ε -bi ke- nyiblo gbagbu a 'mu, ε pu 'ki nyibli -huohu -mu' yi, -v ni 'v, ε wen: «'Ki 'li 'wee 'kwli, -nyrōwō ni □hlon-do, nu- ni 'li, -ε kō 'kwli -tonyibli bleε yi bu nuu 'li -kuan. 'A -ti, 'ki 'li -nyrōwō a 'mu 'kwli, 'ki ba di 'li, ε 'mu□v nu, 'aan 'kue 'mu -we. 'Ba yi ni di, a 'ni 'yaa 'li -wuwle-nyrōwō.»

15 -ε -bi ke- Kukonyo pu□i yi, ε wen: «'A mu -bu, -v neε 'li ni 'huen. Nyiblo 'bu kō bli kō 'a -ne 'wlugbade □du, □bi ε 'ni □wle□ε li□i ni, 'ki 'li -wuwle-nyrōwō 'kwli, -ε di□e nu, ε 'mu 'li□i 'naale' gba?

16 'Ti- nugba -bu, -ε mō -aan 'ba gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yu -bi, Satan mua -ni, 'ki 'li 'yri ni -pu □tu 'v □blen□blen 'kwli, □bi ε 'yi yinōde 'pa-, 'ki □bu nu□o, 'a 'kue bu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrōwō 'kwli?»

17 -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi -tvi -tva 'a yraanyibli a nunuo diaki. Kee, nyibli -bi -mu', -v ni 'v, v kō plō a bleε, 'ki 'v yinō-tebli a pepe a 'mu, -Yusu ni a -ta'.

-Yusu pu la 'dvdōde -mu', -ε kō 'yeε □cimi -ni a 'ledv (Matie 13.31-32; Makı 4.30-32)

18 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ke- -Yusu pu □nu yi, ε wen: «'N di pu 'ledv, 'mu 'a mō□o -tōo -ni, -te Nyisua ni, 'ε kōo nyibli dodoyo win ki, 'ti- nyibli 'v yi kle -bii -ni.

19 De a 'mu, ε 'wi- 'dvdōde -mu' yi, -ε kō 'yeε □cimi -ni diaki, 'ε -hi 'v 'dvdō-tebli -bi a 'yō 'v. 'Dvdōde a 'yeε a 'mu, ε nō- nyiblo □du -gba, 'ε 'dōo 'li□i 'a -ci ki, 'ε □mi, 'ε -he tugbe gbagbu, -ε kō babu 'nyi nobli pu 'li 'lbe.»

-Yusu pu 'floc a 'yaade a 'ledv (Matie 13.33)

20 -ε -bi ke- -Yusu pu □nu yi de, ε wen: «□bu pu 'ledv -bi, 'mu 'a mō□o -tōo -ni, -te Nyisua ni, 'ε kōo nyibli dodoyo win ki, 'ti- nyibli -bi 'v yi kle -bii -ni.

21 De a 'mu, ε 'wi- 'floc a 'yaade yi, nugba □du pu 'li 'flocpupu -huohu -mō, 'ti- 'ε nyva□a -nyvanyva, 'floc a pepe a 'mu 'ε 'ya.»

-Yusu wen 'ni, nyibli -mu', -v ni yinyre-tebli, v 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli (Matie 7.13-14,21-23)

22 -Yusu kō 'a -nagbopu* 'huen-, v 'tie ni 'li Jrusredio a 'hru wlon. -Te ε ni, 'ε yi 'du □tu le 'be, ke- ε ni, 'ε tve Nyisua a -ti.

23 ε kō la -nyrōwō □du, nyiblo □du 'ε 'beti la□a, -ε mō: «'Mase o, □bi -tonyibli -bu, Nyisua di wa, -batipu-nyrōwō 'bu nyre 'v, □bi v 'yi 'li□i 'li -we bu -hu?» -ε -bi nyibli -mu', -v ni 'v, ε □tu □nu -wōn, ε wen:

24 «Paale -mu', -ε pue 'li 'a mu Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, ε 'cimi 'yri le. 'Bu mō, 'ba yi□i ni -hve, 'ki ba pa 'li Nyisua a 'klo yrayru a 'mu 'kwli, -ε -bi ba □tu 'v 'klı, a 'mu 'v paale a 'mu 'yri -naa -ni. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mō, nyibli -huohu di□e 'ni -hva, 'ki bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru a 'mu 'kwli. Kee, v 'yi 'li□i 'li -we.

25 De ε di yi 'wi, ε nō- -bu: 'Ki 'kayukonyo di 'li 'kayu 'kwli ni, ε 'mu 'maju □gba. 'A mu -mō -bi, 'ki a di 'li -patu' ni, a 'mu 'maju -bibi -ni, a 'mu le pu -we: Kukonyo o, -ha -a mu 'maju yi, ε 'mu le pu, ε 'mu 'a mu □wōn □tu: 'N 'yi 'a mu -yi.

26 -ε -bi ke- a di pu: -Kō -a mu 'huen-, -a mu yi la 'v -tite ni -do de -dii -ni, kō, □ni tve la Nyisua a -ti, 'ki 'li -aan 'du a 'dika.

27 Ke- ε di 'a mu yi pu de: 'N 'yi 'a mu -yi, ba hloc 'mu -mō le, -ε nu□o, 'aan pepe -mu', yinyre-tebli Nyisua 'ye ni -hva ba nu, ε nō- a ni.

28 Ti ni -do a 'mu 'yri, a di 'ye 'aan 'bainu Abrahamu, Yisaki

kɔ Sakɔbɔ 'hʊen-, ʊ kɔ Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* a pɛpɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɔ yrayrʊ 'kwli. 'A mʊ -mɔ -bɪ, ʊ di pʊ 'lɪ 'a mʊ -patʊ'. 'Kɪ a di 'ʊ ɔhien -wee -nɪ, kɔ, 'kɪ a di 'ʊ yrʊ -pʊɔ -nɪ.

²⁹ Ti a 'mʊ 'yri, 'kɔ -bʊ, 'a ɔgɛ nɪ -hɛn 'yri, 'kɪ nyibli di 'lɪ lɛ -hɔn, ʊ 'mʊ lɛ 'kukue -nɪ, ʊ 'mʊ dɛ -mɔ -didi -nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɔ yrayrʊ a 'mʊ 'kwli.

³⁰ Nyibli -bɪ, -ʊ nɪ 'lɪ 'waa 'bio bʊ, 'kɪ 'lɪ -tɛ ti nɛ -bʊ 'kwli, nʊ- di 'lɪ 'waa 'bio 'lu yɪ nɪ -nyrɔwɔ ɔdʊ, kɔ, nyibli -bɪ, -ʊ nɪ 'ʊ 'waa 'bio 'lu yɪ, 'kɪ 'lɪ -tɛ ti nɛ -bʊ 'kwli, nʊ- di 'lɪ 'waa 'bio bʊ nɪ -nyrɔwɔ ɔdʊ.»

-Yusu hlɛɔ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa di 'ʊ Jrusɛdɪɔ bʊ 'nɪ hie (Matie 23.37-39)

³¹ Ti nɪ -do a ti 'yri, Falisiɔtumu* a nyibli ɔdʊ, nʊ- 'yɪya 'ʊ -Yusu 'hʊɪ bʊ, 'ʊ lee ɔnɛ, ʊ wɛn: «-Tɪtɛ -bʊ, -nɪ mɔ, -hɔn mɔ -wlu, -bʊ mu 'lɪ -tɪtɛ -bɪ, -ɛ nuɔ, 'kɪ n Helɔdɪ ɔmʊɛ -na 'lɪ la lɛ.»

³² -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ɔnʊ yɪ, ɛ wɛn: «Ba mu, ba lee Helɔdɪ a 'mʊ, -ɛ kɔ -yrʊkʊ, -wɛn 'gbekle, -ɛ mɔ: Kikɛ -bʊ, kɔ -ɲɲa 'hʊen-, 'n blɛ 'kuo -hʊɪn* lɛ, -ʊ nɪ 'ʊ nyibli ke', ɛ kɔ, 'n niɔ nɪ, nyibli a 'kʊɛ 'ɛ yɪ -wɛ, ɔnyrɛɛ, 'tɪ- 'mʊ 'na -kʊan 'lu -yra.

³³ Kɛɛ, kikɛ, -ɲɲa, kɔ ɔnyrɛɛ, 'n kɔ ɔbʊ gba 'na -kʊan 'lu -mɔ, 'mʊ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli nyre, -ɛ nuɔ, ɛ 'yɪ 'ʊ lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ bʊ 'la Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ*, 'kɪ 'lɪ -tɪtɛ -bɪ, 'bʊ 'yɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli 'pa-.

³⁴ 'N yɪ Jrusɛ a nyibli 'nɪ -lee -nɪ: Nyɪsʊa 'bʊ lee 'nɛ- 'a mʊ 'a winwɔn-hanyɔ -mɔ, a pɪ ɔnʊ 'hɪ -mɔ lɛ, 'a 'lɛ ɔnʊ. 'N -hʊɛ mɔɔ nɪ 'a -nɛ ti, ɔbʊ 'kukue mɔ 'a mʊ lɛ, kɪ mɔ 'mʊ 'hʊɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ hapɛ'gba nɪ, 'ɛ yɪ 'a 'yonʊ lɛ 'kukue -nɪ, 'tɪ- 'ɛ yɪ ɔnʊ kɪ bʊ ɔjri, kɛɛ, a 'yɪɪ kɪ -wɛn.

³⁵ ɛ nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsʊa 'mʊ 'ʊ 'aan 'dɪɔ bʊ hie, 'a mʊ nɪ -do, a 'mʊ 'aan 'dɪɔnʊ lɛ -kiklɛ -nɪ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, kʊɛ 'kɪ mɔ bʊ, a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ba 'yɛ 'kɪ 'mʊ de, ɛ 'mʊɔ gba -gbagba, ti 'mʊ 'ʊ nyre, -ɛ kɔ 'yri a di

lɛ pʊ: -Na 'wio, -mɔ -bʊ, -ɛ yɪ 'lɪ di, 'kɪ 'lɪ Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa a 'nyrɛ 'kwli. Nyɪsʊa bʊ -nyɪ -mʊ -tɪ a 'yɪ'ʊbʊa.»

14

-Tɛ -Yusu nu laɔ, nyiblo ɔdʊ a 'kʊɛ 'ɛ -wɛ la, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli*

¹ -Nyrɔwɔ ɔdʊ 'kwli, Falisiɔtumu* a nyiblo gbagbʊ ɔdʊ, nɔ- da la -Yusu diidɛ -mɔ. -Tɛ -Yusu pa 'lɪ 'a 'kayu bʊ, -ɛ -bɪ Falisiɔtumu a nyibli, -ʊ nɪ 'ʊ, ʊ -tʊa 'a -gbɛɛɛ.

² 'Kɪ 'lɪ -tɛ a 'mʊ, 'kɪ nyɪbɛhɪan ɔdʊ nyra 'ʊɔ yɛ' bʊ. Nyɪbɛhɪan a 'mʊ, 'kʊɛ niɔ nɪ. ɛ 'yɪ 'lɪ lɛ.

³ Nyɪsʊa a tetetɔnyɔ kɔ Falisiɔtumu a nyibli 'hʊen-, -ʊ nɪ 'ʊ, kɛ- -Yusu pɪ ɔnʊ yɪ: «-Aan tete hlɛɔ nɪ, ɔbɪ ɛ nɔɔ 'ʊ lɛ, -ʊ'ʊ-, ɛ 'yɪ 'ʊ lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ nyiblo bʊ nuɔ, 'hʊɪhɛnnyɔ a 'kʊɛ bʊ -wɛ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli?»

⁴ Kɛɛ -ɛ -bɪ ʊ 'nɪ -hʊaɔa lɪɪ bʊ ɔtuɔ ɔwɔn. ɛ nɔ- mɔ, -Yusu bʊ -hɛn 'hʊɪhɛnnyɔ a 'mʊ lɛ, bʊ nuɔ, 'a 'kʊɛ bʊ -wɛ, 'tɪ- bʊ lee ɔnɛ, -ɛ mɔ: «-Na 'kʊɛ -wɛ nɪ. -Wɛ 'lɪ -bʊ mu 'lɪ -na 'kayu bʊ nɪ.»

⁵ -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ɔnʊ yɪ, ɛ wɛn: «'Kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, nyiblo a 'yɪ -hʊɪ' 'a bli 'bʊ bi 'lɪ 'niebutɔ 'kwli, ɛ di 'lɪɪ 'nɪ -ha ti nɪ -do a ti 'yri, 'yɛ ɔbɪ ɛ mɔ -wuwle-nyrɔwɔ.»

⁶ -Tɪ a 'mʊ, -Yusu -hla, ʊ 'nɪ 'yɛɔ lɪ -tɪ bʊ diɔ ɔwɔn ɔtu.

Nyibli -mʊ', -ʊ ɔtɪvɛ 'lɪ 'waa dɪɔnʊ, -Yusu, nɔ- di 'lɪ ɔnʊ 'lɪ 'yaa -nɪ

⁷ -Tɛ ʊ nɪ 'kɪ 'ʊ dɛdiilɛ', -ɛ -bɪ -Yusu -gbɛɛ ɔnɛ nɪ, -ɛ mɔ, nyibli a pɛpɛ, 'kayu a 'baɪ da wɛn, 'kɪ ʊ nɪ 'ʊɔ 'hʊɪ bʊ. -ɛ -bɪ ɛ pɪ ɔnʊ ɔtɔ', 'ɛ pʊɔ ɔnɛ 'blɪpadiidɛ a dɛ yɪ, ɛ wɛn:

⁸ «'Bʊ mɔ, nyiblo 'bʊ da -mʊ 'blɪpadiidɛ kɪ, ɔnɪ 'mʊɔ 'lɪɪ lɛ, 'kɪ -bʊ nɪ 'ʊ nyiblo -mʊ', -ɛ da -mʊ 'hʊɪ bʊ. -Baklɛ, ɛ da wɛn nyiblo -bɪ, -ɛ nɪ 'ʊ -mʊ 'lu yɪ,

⁹ 'tɪ- nyiblo a 'mʊ, -ɛ da wɛn 'a mʊ nɪ 'hʊen a 'mʊ, ɛ 'mʊ -mʊ -lee -nɪ: 'Du yɛ', nyiblo -bʊ, ɛ 'mʊ mɔ 'mʊ 'hʊɪ

bu nu. Nni ko -bu -hlɔɔ ɔne -mɔ le, -bu ni bu, -tuɪ di -mu 'ni nu.

10 E 'nu 'nu 'li 'mu le, kee, 'bu da -mu, ɔni yi bu ni ni, nyiblo a 'mu, -e da -mu, hlɔɔ ɔne -mɔ le, -e diɔe nu, ti -mu' -ko 'yi e di 'u -dii -ni, e 'mu -mu -lee -ni: 'Bɪhan o, di mɔ 'mu 'huɪ, ɔmu bu ni. De a 'mu, nɔ- diɔe nu, ɔmu yre'buɓua ko, 'ki 'u nyibli a pepe -mu' ye', -u ko -mu 'hɛn- a ni 'u dediiɛ',

11 -e nuɔo 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'li 'a dɔnɔ ni 'yee -ni, u di 'liɔɪ 'ni ɔtuɔ -ni, ko, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'li 'a dɔnɔ ni ɔtɔɛ -ni, e nɔ- u di 'li 'yaa -ni.»

12 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi ke- e pi 'kayu'baɪ yi, -e daɔa diide -mɔ, e wen: «'Bu mɔ, ɔni yi nyibli le'mlediide -mɔ ni de, ɔni 'daa 'li -na ninatumupu ni -do, ko -na 'diayɪnɔ, ko -na ɔtugba a nyibli, ko -na 'dɪɔ 'kwli a nyibli ni -do, -u mɔ dekonnyibli, -e nuɔo, de -mu', -di ɔnu -mɔ nu, u -we 'li bu nu -mɔɔ -mɔ ni -we.

13 'Bu mɔ, ɔni yi nyibli le'mlediide -mɔ ni de, -e -bi da ɔhɛnnyibli, ko niannɪyɔ, ko le-yiyrennyibli, ko 'yii'dɔnyɔ 'hɛn-.

14 'Bu mɔ, ɔni yiɔɪ ni ni, -di ko plo a bleɛɛ, -e nuɔo, de a 'mu, -di ɔnu -mɔ nu, u 'yi 'liɔɪ 'li -we bu nu -mɔɔ -mɔ -we. Kee, Nyɪsɔa, nɔ- di -mu 'a 'wio -nyi, -nyɔwɔ -mu', e di 'li nyibli -mu', -u 'sii 'u yi 'kɔkonnyibli 'nyi -haa -ni, e di ɔnu 'klo -ha.»

-Te -Yusu pu -dina gbagbu a 'ledu (Matie 22.1-10)

15 -Te -Yusu hla -ti a 'mu, -e -bi nyiblo ɔdu ni 'li nyibli -mu' 'nyi, -u ni 'u dediiɛ', 'e yi -Yusu -lee -ni, e wen: «Plo a bleɛɛ 'ki 'u nyibli -mu' -mɔ, Nyɪsɔa di 'a -dina ki da -nyɔwɔ ɔdu, 'ki 'li 'a 'klo yrayru -mu', e di nu 'kwli.»

16 E nɔ- mɔ -Yusu bu pu nyiblo a 'mu 'ledu yi, e wen: «E ko la nyiblo ɔdu. Nɔ- lee nyibli -huɔhuɪ le, -e mɔ, e di da ɔnu -dina ki.

17 -Te dediti nyre 'u, -e -bi e lee ne 'a -kuannunyo, 'ki bu lee nyibli -mu',

e da wen, -e mɔ, diide -we -mɔ, bu di 'li.

18 Kee, nyibli a pepe a 'mu, u ɔtuɔo ɔwɔn, -e mɔ, u 'yi 'li didie 'li -we. Yi-henyiblo, e lee -kuannunyo a 'mu ni, -e mɔ: 'N -to 'na -ci. 'N ko ɔbu muɔo 'ye. 'A -ti, -ko 'u ɔwɔn, 'n 'yi 'liɔɪ 'li -we, ɔbu di 'li.

19 -E -bi 'hɛn a nyiblo wen: 'N -to blo ni -pu. 'N ko ɔbu mu ɔnu 'ye. 'A -ti, -ko 'u ɔwɔn, 'n 'yi 'liɔɪ 'li -we, ɔbu di 'li.

20 Ta a nyiblo wen 'ni: 'Mɔ ɔtɛ -pa 'bli. E nɔ- nuɔo, 'ki 'n 'ye ni di 'li ni di.

21 E nɔ- mɔ -kuannunyo a 'mu, bu ɔhɪan -mɔ, bu lee ne 'a 'mase -ti a pepe a 'mu, nyibli a 'mu, u -nu, 'u ɔtuɔo ɔwɔn. -Te 'mase 'wɪn -ti a 'mu, e ko yru'bibie diaki, 'e lee ne 'a -kuannunyo, e wen: 'Kika -ni, -bu mu 'li 'dika, e ko, -bu ɔglaa 'li 'dɪɔ 'li, -bu -we ɔhɛnnyibli ko niannɪyɔ, ko 'yii'dɔnyɔ, ko le-yiyrennyibli ti ki, bu di 'li,

22 -kuannunyo a 'mu 'e -mu, 'e da ɔnu le, 'ti- 'e ɔhɪan -mɔ, 'e lee ne 'a 'mase, e wen: De -te wen 'mu -mɔ, 'n nuɔo ni. Kee, kibɔnɪ-tebli 'tiɛ hie ble.

23 -E -bi 'kayukonyo ɔtuɔo ɔwɔn, e wen: ɔTi 'dɪɔ, -bu pa 'li 'hrii wɔn le, 'a -ne nyiblo, -di 'li bu -yee -ni, ni 'uɔu ke', bu di 'li.»

24 'Ti- -Yusu 'mu -yre mɔ mu, -e -bi e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, yi-henyibli -mu', 'n -da, 'ki 'li ɔnu 'nyi, e ko nyibli -bi, 'a nyiblo ni -do 'ni ɔdie -hɪan 'na -dina a 'mu ki ni, 'ki 'li 'klo yrayru -mu' 'kwli, Nyɪsɔa di nu.»

Nyiblo ɔdu 'yi 'liɔɪ 'li -we, bu -he -Yusu a -nagbopi 'bu mɔ, 'bu 'yi -mɔ -we, 'ki bu hie 'u 'a kɔko-tebli a pepe bu (Matie 10.37-38; 5.13; Maki 9.50)*

25 E ko la -nyɔwɔ ɔdu, nyibli -huɔhuɪ, nu- ko -Yusu 'hɛn-, -u ne la 'hru. -Yusu bu ɔhɪan -mɔ, -e -bi e -tɔa 'waa leɛɛ, e wen:

26 «'Bu mɔ, nyiblo 'bu -hɛ bu di 'ne- 'mu 'huɪ, e 'mu 'na -nagbopi -he a -ti, e ko bu nɔe 'mu, bu -hi 'u 'a 'baɪ

kɔ 'a 'dii 'hʊɛn- 'v, kɔ 'a nʊgba, kɔ 'a 'yonʊ, kɔ 'a 'diayɪnʊ, ɛ kɔ 'a dɪɔnʊ. 'Bʊ 'yɪlɪ 'pa-, ɛ 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -hɛ 'na -nagbopi.

27 Nyiblo 'bʊ 'yɛ nɪ ɪtuu 'v 'na win 'v, mɔ 'yɛ ɪbu v pʊ lɛ, v 'mʊɪv 'la, -tɛ ɛ mɔ 'na nyiblo a -tɪ, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -hɛ 'na -nagbopi.

28 ɪBʊ pʊv ɪnɛ 'kayupʊnyɔ a dɛ yɪ. ɪNɪ -hʊɛ -bʊ pʊ 'kayu gbagbʊ, ɪnɪ 'mʊ -kʊan -wlu ɪtu, -yɪ nɪ bʊ, ɪnɪ yɪ 'lu lɛ -hie, ɪnɪ gbugbɛ 'a 'wliye -mɔ lɛ, -di nu, ɪmʊ 'kayu a 'mʊ pʊ, -ɛ diɪe nu, ɪmʊɪv yɪ, 'bʊ mɔ, 'wliye -hʊɔhʊɪ 'bʊ nɪ 'lɪ -mʊ -jɪ', -di nu, ɪmʊ 'kayu a 'mʊ -mɔ -wɛ.

29 'Bʊ mɔ, ɪnɪ 'yɪ -tɛblɪ nɪ -tie a 'mʊ -nu, ɪnɪ ɪtu -kʊan a 'mʊ -wlu, 'tɪ- mu 'lɪ ye', ɪnɪ 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ -wɛ 'kayu a 'mʊ -mɔ, nyibli a pɛpɛ, -v di dɛ a 'mʊ 'yɛ, v di -mʊ 'nɪ 'caa -nɪ,

30 v 'mʊ lɛ pʊ: Nyiblo -bʊ, ɛ ɪtu 'a 'kayu a pʊpʊv -wlu, kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ bʊ -yɾa -kʊan a 'mʊ 'lu.

31 ɪBʊ pʊɪv bodɪɔ ɪdʊ a dɛ yɪ -wɛ. Bodɪɔ a 'mʊ, 'bʊ 'mʊ tʊ kɪ mu, 'bʊ 'mʊ 'a 'bɪ bodɪɔ yɪ -wɔn mɔ mu, ɛ yɪ nɪ bʊ, 'ɛ yɪ 'lu lɛ -hie, 'bʊ mɔ, 'bʊ gba 'sɛyo a (10'000) 'miliwɪ nɪ -pu, 'bʊ -wɛ 'lɪ bʊ nyɾa 'a 'bɪ bodɪɔ yɪ bʊ, -ɛ gba 'sɛyo a (20'000) 'miliwɪ a -wlu.

32 'Bʊ mɔ, 'bʊ 'yɛɪe, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ, 'a 'bɪ bodɪɔ 'bʊ 'tɪɛ hlɔ 'lɪ -mɔ, tʊ 'bʊ 'tɪɛ 'yɛ nɪ 'bɛ, ɛ kɔ bʊ tɛ 'a lɛlɛnyɔ bʊ, 'kɪ bʊ mu 'a 'bɪ bodɪɔ a 'mʊ 'bɛtɪ -nɪ: Dɛ a 'dɪ -bɪ -a di nu, 'tɪ- tʊ 'nɪ ɪha bʊ bi 'lɪ?»

33 'Tɪ- 'Yusu 'mʊ -yɾɛ mɔ mu, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'A -tɪ o, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, nyiblo ɪdʊ 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ bʊ -hɛ 'na -nagbopi, 'bʊ mɔ, 'bʊ 'yɪ -mɔ -wɛ, 'kɪ bʊ hie 'v 'a kʊkɔ-tɛblɪ a pɛpɛ bʊ.

34 A yɪɪe nɪ, -ɛ mɔ, 'ta mɔ ɪhaandɛ ɪnɪɔ. Kɛɛ, 'bʊ 'waan nɛ 'a wlonnɪnɔ, v 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ 'kɪ dɛ, bʊ nuɪo, bʊ nɔ 'kɪ wlon dɛ.

35 ɛ 'yɪ 'kɪ -kʊan ɪdʊ -kɔ. V kɔ bʊ pʊɪv 'wan. 'Ba kɔ -tɪ'wɪnnʊa, -ɛ -bɪ ba pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ -dodo.»

15

-Tɛ -Yusu pʊ la blablɛ, -ɛ 'wan la, 'tɪ- v 'yɛ la a 'ledv (Matie 18.12-14)

1 -Nyrɔwɔ ɪdʊ, 'blɔwli'tɪnyʊ, kɔ hɪapʊnyibli, -v kɔ 'klo 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, v nʊ- mu 'v -Yusu 'hʊɪ, -ɛ diɪe nu, 'bʊ yɪ win nɪ pɪ, v 'mʊ 'a win nʊa yɪ bʊ pʊ, kɔ, v 'mʊ 'a tɔɔwin 'wɪn.

2 -Tɛ Falisiɪtumu* a nyibli kɔ tetetɔɔnyʊ, -v nɪ 'v, v 'yɛ dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ v bi yɾv', 'v -tʊa wlonlɛ'pʊplɛ lɛ, v wɛn: «Nyibli -bʊ, -v kɔ 'klo 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, nʊ- ɛ yɪ 'v 'hʊɪ lɛ -wɛɛn -nɪ, ɛ kɔ ɪnʊ 'hʊɛn-, 'v yɪ dɛ di -wɛ.»

3 -Tɛ -Yusu 'wɪn, -ɛ -bɪ ɛ pʊv ɪnɛ dɛ yɪ, ɛ wɛn:

4 «'Kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, nyiblo 'bʊ kɔ blablɪ a (100) -wli nɪ ɪhun, 'bʊ gba ɪnʊ 'cɛ mɔ, 'tɪ- blablɛ nɪ -do 'bʊ 'wan, dɛ a 'dɪ -bɪ ɛ di nu 'lɪ? ɛ kɔ bʊ hie 'v blablɪ a (99) -wli nɪ -hɛn ɪtu 'v -pu ɪtu 'v ɪhʊɪan-do -mʊ' bʊ, 'kɪ 'lɪ 'cɛɛlɛ', ɛ 'mʊ blablɛ nɪ -do a 'mʊ lɛ ɪmʊɔ -mʊɔmʊɔ, ɛ 'mʊɪv kɪ yɛ.

5 'Bʊ yɛɪe kɪ, 'a plɔ di 'nɪ ble, ɛ 'mʊɪv -plɪ' bʊ pʊ,

6 ɛ 'mʊ 'lɪ 'kayu bʊ mu, ɛ 'mʊ 'a 'bio da, nyibli -mʊ', -v ɪglaa 'lɪlɪ 'lɪ, ɛ 'mʊ ɪnʊ da -wɛ, 'tɪ- ɛ 'mʊ ɪnʊ -lee -nɪ, -ɛ mɔ: Ba bi 'mʊ kɪ, -ba nu dɔdʊ, 'na blablɛ, -ɛ 'wan wɛn, 'n 'yɛɪe nɪ.»

7 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn 'nɪ: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, kɛ- nɪ -do, ɛ di 'mʊ ɪtɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. Dɔdʊ 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ bʊ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, 'kɪ 'v nyibli a (99) -wli nɪ -hɛn ɪtu 'v -pu ɪtu 'v ɪhʊɪan-do, -v pʊ lɛ, -v 'sii 'v yɪ, 'tɪ- v 'yɪ 'lɪlɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ -nyɪ 'waa 'klo Nyɪsʊa a -tɪ. Kɛɛ, dɛ'kukununyɔ nɪ -do 'bʊ hie 'v 'a dɛ 'kuku bʊ, 'bʊ -ha 'lɪ 'a dɪɔnʊ a 'klo, 'bʊ -nyɪɪe Nyɪsʊa, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, v 'mʊ dɔdʊ nu, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.»

-Tɛ -Yusu pʊv laɪa 'wliye bʊ 'wan, 'tɪ- bʊ 'yɛɪe a dɛ yɪ

8 Kɛ- -Yusu pɪ dɛ, ɛ wɛn: «ɪBʊ pʊv ɪnɛ 'wliye a dɛ yɪ: 'Bʊ mɔ, nʊgba 'bʊ kɔ 'wli a 'yɔ nɪ -pu, 'tɪ- 'bʊ 'waan nɛ 'a 'yɛ nɪ -do, ɛ kɔ bʊ 'bɪa 'napɪ, bʊ -ha 'kayu kʊɛtɪ blɛ, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'wliye a 'mʊ lɛ ɪmʊɔ.

29 Kεε -ε -bι ε □tu 'a 'bai □wɔn, ε wen: 'Ye κε, 'kι 'n nι 'nε- -mυ 'hυι ti a pεpε, 'nι yι -mυ -hεε -nι. 'N 'yι -huan -na -tι λε nι -hεε -nι, 'a 'yρι 'wɔwλε κλε. Kεε, □yι -huan 'mυ wliyu nι 'λεε -nι, 'n kɔ 'na 'bio 'hυen-, -a 'mυ λε 'mle.

30 Kεε, -na 'yu -mυ', -ε gba la -na 'wliye, -ε -nyi□e 'lawlunugbι λε, -te ε □hιan -mɔ, nɔ- □λεε bliyu -mυ', -a pυ la 'kιbιa kι.

31 -ε -bι 'a 'bai wen: 'Na 'yu o, 'kι □cibi 'nε- 'mυ 'hυι. 'A -nε □dedede, 'n -kɔ, -mɔ kɔ□ɔ.

32 Kεε, ε blεε yι, -ba nu λε'mimle, -ε nu□o, -na 'dɪayι -bυ, ε 'wι yι, ε 'kυ la nι, 'ε 'hri 'kɔ de. Ε 'wan la nι, 'nι 'ye κε□ε.»

16

-Te -Yusu pυ la 'wli'ye□tunyɔ a 'ledυ

1 -Nyrɔwɔ □dυ, -Yusu pυ la 'ledυ, 'kι 'υ 'a -nagbopυ* yι, ε wen: «Ε kɔ la dekonɔyɔ □dυ. Nɔ- kɔ la 'wli'ye□tunyɔ. -Nyrɔwɔ □dυ, -ε -bι nyibli □dυ mu la 'lι dekonɔyɔ a 'mυ -mɔ, υ wen: Ta 'υ λε, -na 'wli'ye□tunyɔ -bυ, ε cιcre -na kɔkɔ-tebli λε.

2 Ε nɔ- mɔ dekonɔyɔ a 'mυ, bυ da□a, ε wen: 'N yι 'wɪn -na 'nyre -huan. 'A -tι, lee 'mυ, -te -nι 'na kɔkɔ-tebli a naale. 'N pυ□υ □haan-tι, -ε mɔ, □yι 'lι□ι 'lι -wε, -bυ mɔ 'kι 'na 'wli'ye□tunyɔ de.

3 -ε -bι κε- 'wli'ye□tunyɔ a 'mυ, ε pι 'a dɪɔnυ yι, ε wen: 'Na 'mase di -ha 'mυ -kvan kι. -Bι 'n di nu 'lι? 'N 'yι 'kɪ -kɔ, 'kι □bυ -mε -tɔtυ yι, ε kɔ, -tɔ di 'mυ 'nι nu, 'nι kɔ □bυ -hva λε.

4 In'hɪn-, de 'n di nu, 'n yi□e nι. 'Nι nu de a 'mυ, 'bυ -ha 'mυ -kvan kι, nyibli -bι di 'ble 'mυ kva, 'kι 'lι 'waa 'kayo bυ.

5 Bυ pυ 'kι λε, -ε -bι nyibli -bυ, -υ 'ble 'a 'mase a gbι kva λε, ε -tva 'waa dodoyo a dɪda. -Te 'a yι-henyiblo nyre 'υ, -ε -bι ε 'beti□e nι, ε wen: 'Na 'mase a gba -mυ', □ble kva, -tie ε -mɔ 'lι?

6 -ε -bι ε wen: 'Nyratεε a (100) -wɪ nι □hun a 'wliye a gba, nɔ- nι 'nε-

'mυ -mɔ. -ε -bι 'wli'ye□tunyɔ a 'mυ, ε wen: 'Ye -na 'crɪen, -ε kɔ kι υ 'crɪ 'υ -na gba, ε nɔ- -bυ. 'A -tι, 'kɪka -nι, -bυ nι bυ, -bυ 'crɪ, -ε mɔ, 'nyratεε a (50) -wɪ nι 'hυen □tu 'υ -pu a 'wliye a gba, ε nɔ- nι 'nε- 'mυ -mɔ.

7 Nyiblo -bι nι 'υ, κε- ε pι□ι yι, ε wen: -Mɔ bι, -tie □ble kva 'lι? -ε -bι ε wen: -Kɔbɔble a (500) -hɔtrɔwɪ nι □hun a 'wliye a gba, ε nɔ- nι 'nε- 'mυ -mɔ. -ε -bι 'wli'ye□tunyɔ wen: 'Ye -na 'crɪen, -ε kɔ kι υ 'crɪ 'υ -na gba, ε nɔ- -bυ. 'A -tι, 'kɪka -nι, -bυ nι bυ, -bυ 'crɪ -kɔbɔble a (400) -hɔtrɔwɪ nι -hen a 'wliye a gba.

8 'Wli'ye□tunyɔ a 'mυ, -ε 'yι 'υ yι 'sii -nι, -te 'a 'mase 'ye de a 'mυ, ε -nu, -ε -bι ε -tva a 'nyre a lepupυυ, -te ε -nu, 'ε -hie □haandε 'lu -mɔ λε, 'kι 'υ de, ε di -huan -he a -ta'. Ε mɔ -teε, nyibli -mυ', -υ 'ye nι □tuu 'υ Nyɪsua 'υ, -υ □mυε 'kɔ -bυ a -hυhva-tebli λε, υ kɔ □tɔ, 'kι 'υ gblagblυ a nunuo a -ta'. 'Waa □tɔ a 'mυ, ε -hi 'υ Nyɪsua a nyibli a □tɔ nι, υ -kɔ, 'kι 'υ yι'siide a nunuo a -ta'.»

9 Ke- -Yusu pι de, ε wen: «□Tɔ 'n pι 'a mυ, ε nɔ- mɔ: 'Kɔ -bυ, 'a kɔkɔ-tebli -mυ', -ε keε nyibli, ba 'du□o ye', ba -nyi□e nyibli λε, nyibli a 'mυ, υ 'mυ 'aan nɪnatumupυ -he. Ε nɔ- di□e nu, ti -mυ' -kɔ 'yri kɔkɔ-tebli a 'mυ, ε di 'a mυ □jre -we, υ 'mυ 'a mυ kva 'ble, 'kι 'lι yakɔ 'kwli.

10 Nyiblo -bυ, -ε 'sii 'υ yι, 'kι 'υ -tebli 'cɪmɪ a yɪble□tutule a -ta', ε di 'υ yι 'nι 'sii -nι, 'kι 'υ -tebli gbagbι a yɪble□tutule a -ta'. Kεε, nyiblo -bυ, -ε 'yι 'υ 'yι 'sii -nι, 'kι 'υ -tebli 'cɪmɪ a yɪble□tutule a -ta', ε 'yι 'lι□ι 'lι -wε, bυ 'sii 'υ yι, 'kι 'υ -tebli gbagbι a yɪble□tutule a -ta'.

11 'A -tι, 'ba 'yι 'υ yι 'sii -nι, 'kι 'υ 'kɔ -bυ a kɔkɔ-tebli, -ε keε nyibli, a yɪble□tutule a -ta', Nyɪsua 'yι 'lι□ι -wε, bυ kuo nε 'a mυ □wɪb yι, bυ -nyi 'a mυ -teε a kɔkɔ-tebli.

12 □Hɪan -mɔ de, 'bυ mɔ, 'ba 'yι 'υ yι 'sii -nι, 'kι 'υ -tonyibli -bι a kɔkɔ-tebli a yɪble□tutule a -ta', Nyɪsua 'yι 'lι□ι 'lι -wε, bυ -nyi 'a mυ kɔkɔ-tebli -bυ, -ε blεε nε 'a mυ yι.

13 -Kvannunyɔ □dυ 'yι 'lι□ι 'lι -wε,

bu nu 'masepu ni 'hven a -kvan, ti ni -do a ti 'yri. E ko bu yraa nyiblo ni -do, e 'mu nyiblo -bi -nuε -ni. E 'yi 'li'li 'li -wε, ti ni -do a ti 'yri, Nyisua bu koo ne 'a mu win ki, 'ti- 'wliye bu di 'a mu win ki -koo -ni -wε.»

-Yusu pi haantitie, -ε hleε, -ε mo, Nyisua koo nyibli win ki (Matie 11.12-13; 5.31-32; Maki 10.11-12)

14 -Te Falisi'tumu* a nyibli -mu', -u ni 'u, u 'win -Yusu a pupuwin a pepe, -ε -bi u -tua 'a 'caale, -ε nu'oo, u nuε 'wli diaki.

15 Ke- -Yusu pi nu yi, ε wen: «A ni -tebli, -ε di'e nu, nyibli 'mu le pu, -ε mo: A 'sii 'u yi. Keε, Nyisua yi 'aan wli ni. E mo han-ti, -tebli -mu', nyibli deε -tebli gbagbi, Nyisua yraa ne ni.

16 -Tebli -mu', u 'cru la 'li Moise a tetecriun 'kwli, ko 'ki 'li Nyisua a winwlon-hanyu* a 'cruun 'kwli, ε no u too -ni -tootoo, Saan Batisi 'ε -di. Kue 'li ti a 'mu 'yie bu, Nyisua a win -bu, -ε hleε, -ε mo, Nyisua koo nyibli win ki, ε no- 'n ne -mo le, 'a -ne nyiblo, 'ε tui 'u 'kli, -ε di'e nu, Nyisua 'mu'v win ki -koo -ni.

17 Yako ko -tutu 'hven-, u di bu 'ni -wε, keε, ε 'yi 'li'li 'li -wε, 'ki Nyisua a tetebu du a 'kutuo bu -wε bu.

18 'A -ne nyibeyugbe, 'bu ni 'u, 'bu pu 'li 'a nugba -patu', 'ti- 'bu ko nugba -bi, -ε -bi nyibeyugbe a 'mu, ε nu -wlawli. Nugba a 'mu, ε di 'li -patu' pu, nyibeyugbe -bi 'bu ko'oo, nyibeyugbe a 'mu, ε nu -wlawli -wε.»

Dekonyo ko Lasa 'hven-

19 Ke- -Yusu pi de: «E ko la dekonyo du. 'A 'hulepu-tebli, ε pi la 'hu le, ε no la yi diaki, 'ti- 'ε pi la die. 'A -ne -nyrowo, ε ko bu 'mle la le, bu pi la haandii-tebli a gblegble, ε ko 'a 'bio 'hven-, 'u yi la'a di.

20 Nyiblo -bi ni la 'u. 'A 'nyre mo Lasa. Hven ni la'a ni. 'A 'hu a pepe nu la ji dadu. E no- -nyrowo du, -ε pe la 'u dekonyo a 'mu 'a huan.yi bu.

21 E -hveε ni, didi-tebli -mu', -ε yi dekonyo ko 'a ninatumupu 'hven- jre 'ble, bu 'ti'li le, bu di'e, keε, ε 'yi 'li'li 'li -wε. 'Ki ε yi 'u bu pe, -gbo 'u yi 'li 'a ji 'yi le me.

22 'Ki u ni 'u bu -nini, -ε -bi hvennyo a 'mu, ε 'ku ni, Nyisua a lenyo 'ε gba 'li'li Nyisua a bunile', 'ki 'u -aan -ne 'bai Abrahamu 'hu. -ε -bi dekonyo -mo -bi, ε 'ku ni -wε, 'u -ha 'u'v.

23 -Te ε mu 'yi wle mo, 'ki ε 'hru 'li 'kuopo a 'bli, 'ε yi hven 'ye diaki. Bu 'du 'ki 'lu ye', -ε -bi 'ki 'li -tite bloblu, 'ki ε tee 'li le, 'ε yi Abrahamu 'ye, Lasa 'ε ni 'u'v 'hu bu.

24 -ε -bi ε 'yaa 'li win, ε wen: -Aan 'bai Abrahamu, 'n yi 'ye hven diaki, 'ki 'ne- na -bu 'nyi. 'A -ti, yru 'na nyai, -bu lee Lasa, bu 'nyra 'a -jie 'nie yi, ε 'mu 'u'v 'na me ki 'tee -ni, 'na me a 'mu, ε 'mu -pupe -ni.

25 -ε -bi Abrahamu wen: 'Na 'yu o, bu bi 'li -mu 'kwli, -ε mo, -te -ni la 'li -tutu ki, 'a -ne de, -na wlu -hve la, ε no- -ko la. Keε, Lasa -mo -bi, ε 'yi la dedede -ko. -Te ti ne -bu, ε ko plo a blele, -mo -bi, ni yi hven 'ye.

26 De 'n ko bu lee -mu, ε no- -mo, a ko -a mu 'hven- -gbati, 'butu ni 'u, -ε hlo 'kwli bu. 'A -ti, nyiblo du 'yi 'li'li 'li -wε, bu -hon 'ne- -a mu -mo, bu mu 'li 'a mu -mo, mo, nyiblo du 'yi 'li'li 'li -wε, bu -hon 'li 'a mu -mo, bu di 'ne- -a mu -mo -wε.

27 -ε -bi dekonyo wen: -Aan 'bai Abrahamu, 'n nyee -mu le, lee Lasa, bu mu 'li 'na 'bai a 'kayu bu,

28 -te 'na 'diaynu ni hun ni 'li, ε 'mu nu -lee -ni, -te 'n nu naale, u 'ni ha naale le nu, -ε di'e nu, 'bu 'ku, u 'ni ha 'ne- hven'yele' -bu di.

29 -ε -bi Abrahamu tu'oo won de, ε wen: -Na 'diaynu, Nyisua a tete, Moise 'cru la, 'ki ε ni 'li nu -mo, 'ti- 'u ko Nyisua a winwlon-hanyu* a 'cruun. Nyisua a nyibli a 'mu, u nu- bu pu nua yi bu, u 'mu Nyisua a 'hru a nale yi.

30 -ε -bi dekonyo wen: 'Uon-, -aan 'bai Abrahamu o, ε 'ye ni ce. Keε, nyiblo 'bu -hon 'ne- 'kukonyibli -mo,

'bu yi 'li □nu -mɔ ni -hlee -ni, v di 'waa de 'kuku 'ni yru, v 'mu 'u□v bu hie, v 'mu 'waa 'klo Nyɔsua -nyi.

³¹ -E -bi Abrahamu □tu□o □wɔn de, ε wen: 'Bu mɔ, 'bu 'yi Moise ko Nyɔsua a winwlon-hanyu nua yi bu -pu, v 'yi 'li□i 'li -we, bu pu nyiblo □du nua yi bu de, ko, v 'yi 'li□i 'li -we, bu kuo Nyɔsua □wlv yi, 'ye □bi nyiblo □du -hɔn 'ne- 'kukunyibli 'nyi, ε 'hri 'klo, ε hlee 'li □nu -mɔ.» Kε-Yusu pu nyibli a 'mu yi.

17

A 'ni 'nuo 'li□i, nyibli 'ni 'kee 'li Nyɔsua a □wlv a yikuole, ε ko, ba -hru 'aan 'bio -tonyibli a de 'kuku a -ti -mɔ

(Matie 18.6-7,21-22; Maki 9.42)

¹ Kε- -Yusu pu 'a -nagbopu* yi, ε wen: «'A -ne ti, ε di ko -tebli -bi, -v di nyibli 'tu, v 'mu Nyɔsua a □wlv a yikuole 'kee -ni. Kεε, 'jro 'ki 'u nyiblo -mu' -mɔ, -ε di□e nu, 'a 'bi 'mu Nyɔsua a □wlv a yikuole 'kee -ni.

² E di nu wen -tee, 'ki bu pu wen nyiblodv a 'mu 'hiɔ gbeteε lo, bu pu wen 'li□i 'yru -mɔ, ε 'mu wen 'ku, 'ε -hi 'u bu nu□o, nyiblo -bu, -ε kuo Nyɔsua □wlv yi, -wen 'hiangbe, bu 'kee Nyɔsua a □wlv a yikuole.

³ Ba □tu 'aan dɔnɔv 'yie -tee.

-Na 'bi Nyɔsua a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mɔ, lee □ne: De -nu 'mu -mɔ, ε nyre yi. 'Bu mɔ, 'bu 'win, 'bu 'ci ci 'a nunuklo, -ε -bi -hru 'a de 'kuku a -ti -mɔ.

⁴ 'Bu mɔ, 'bu nu -mu de 'kuku -mɔ, 'wi ni □hlon'hven, 'ki 'li -nyrɔwɔ ni -do 'kwli, ko, 'a -ne ti, 'bu yi 'li -mu -mɔ ni di, 'bu yi□i ni yru, -ε mɔ, de ε -nu, ε nyre yi, -ε -bi -hru 'a de 'kuku a -ti -mɔ.»

'Bu mɔ, 'ba ko Nyɔsua a □wlv a yikuole de gbe, -ε -bi ε -we 'li bu nu □whilekεε-tebli ni

⁵ Kε- Kukonyo -Yusu a -mɔnanyu* pu□i yi, v wen: «-Heε ne -a mu, -ba kuo Nyɔsua □wlv yi -tee, -aan □wlv a yikuole a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni.»

⁶ -E -bi Kukonyo □tu □nu □wɔn, ε wen: «'Bu mɔ, 'ba kuo wen Nyɔsua

□wlv yi de gbe, a -we 'li ba lee wen tugbe -mu' ni: 'Hri -wlu, -bu mu 'li 'yru -mɔ, 'ε mɔ □han-ti, ε di wen 'u 'a mu 'ni □tuu -ni.»

Nyɔsua a -kvannunyibli

⁷ Kε- -Yusu pu 'a -nagbopu* yi de, ε wen: «□Bu pu □ne -kvannunyo a de yi: 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ko -kvannunyo, -kvannunyo a 'mu, 'bu yi nyiblo a 'mu 'a -ci a -kvan ni ni, ε ko, 'bu yi 'a 'wlugba-tebli ni -neε -ni, 'ti- 'bu yi 'li -ci ki ni -hven, -cikonyo 'bu 'ye 'li□i ye', □bi kε- ε di□e yi pu: 'Kika -ni, -bu di 'li, -a 'mu de di?

⁸ 'Ubn-, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu pu le. Kεε, kε- ε di pu: Mu -na wlawli 'ci ci -ni, □mu 'na didide pi mɔ di, □mu 'mɔ□o yi ya, 'mu de di. 'Ni -we de le, -ε -bi -na 'mumu, -we 'li -bu di de ni.

⁹ -Kvannunyo a 'mu, 'bu nu -kvan -mu', 'a 'mase pu le bu nu, □bi a pu□v □haan-ti, ε di -nyi 'a -kvannunyo 'wio? 'Ubn-, ε 'yi 'li□i 'li -we bu -nyi□e 'wio.

¹⁰ Kε- ni -do, ε □ti 'mu, 'ki 'u 'a mu -mɔ: 'Bu mɔ, -tebli a pepe -mu', Nyɔsua pu le ba nu, 'ba nu□o, kε- ba pu: -A mɔ -na -kvannunyibli □nuo. -A 'yi 'wio □du -ko, -ε nu□o, -kvan, -a ko -ba nu wen, ε nɔ- -a -nu.»

-Te -Yusu nu la□a, □hrannunyo ni -pu, 'waa 'kve 'ε -we la

¹¹ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v 'tie gbe 'hru -mu', -ε mi 'li Jrusredɔ 'kwli 'lu -mɔ. 'Ki v naa 'li Samaliblugba ko Galileblugba a 'blu-paun 'yri.

¹² 'Bu yi 'ki 'li 'diɔ 'kwli ni pve, -ε -bi □hrannunyo ni -pu, nu- di -Yusu ye' 'be mɔ. -Te v 'mve □ne yre, -ε -bi v nyra ble,

¹³ 'u -tua 'li win a 'li'yaale, 'u de -Yusu, v wen: «Tɔonyo o, yru -aan nya!»

¹⁴ -Te ε 'ye □nu, -ε -bi ε wen: «Ba mu, ba tɔo ne 'aan dɔnɔv Nyɔsua a -cɔhlunpinyu* yi, -ε di□e nu, v 'mu□v 'ye, -ε mɔ, 'aan 'kve -we ni.»

¹⁵ -Te v yi ni mi, -ε -bi v 'ye□e ni, -ε mɔ, 'waa 'kve -we ni. Kεε, nyiblo ni -do, 'ki 'li □nu 'nyi, ε nɔ- □han

-mɔ, 'e 'yee 'li win, 'e pi Nyɪsua 'nyre le.

16 -Tɛ ɛ nyre 'u -Yusu 'hɔɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'gbɩa kwɩ, 'kɪ 'uɔɔ ye', 'e -nyiɛ 'wio. 'Tɪ- nyiblo a 'mɔ, ɛ mɔ Samalikɔɛyɪ ɔnɔ. (Samalikɔɛ a 'mɔ, -Juukɔɛ* wen 'nɪ, u 'yɪ ɔhaannyibli 'pa-.)

17 Kɛ- -Yusu pi de, -ɛ mɔ: «Nyibli nɪ -pu -bɔ, -u kɔ 'kɔɛ 'n nuɔ, 'e -wɛ, 'waa nyibli nɪ ɔhɔɪan-do -bɪ -mɔ', -bɪ 'u nɪ yɪ 'li?»

18 Dɛ- nuɔ, 'kɪ nyiblo ɔɔɔ, 'kɪ 'li ɔnɔ 'nyɪ, ɛ 'yɪɪ 'lu -mɔ le -hie, 'kɪ bɔ di 'nɛ- 'mɔ yɪ, ɛ 'mɔ Nyɪsua 'wio -nyi, 'bɔ 'yɪ hɪapɔɔakɔ a nyiblo -bɔ 'pa?»

19 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pi 'kɪ nyiblo a 'mɔ yɪ, ɛ wen: «'Du ye', -bɔ mu. -Tɛ -kuo 'mɔ ɔwɩɔ yɪ, ɛ nɔ- nuɔ, Nyɪsua 'e wa -mɔ.»

-Tɛ Nyɪsua di nyibli a win a kɪkɔɔɛ nu (Matie 24.23-28,37-41)

20 -Nyrɔwɔ ɔɔɔ 'kwɩ, Falisiɔtumu* a nyibli ɔɔɔ, u nu- 'beti -Yusu, u wen: «Ti a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri Nyɪsua di -tonyibli a win a kɪkɔɔɛ -wɩɔ ɔtuu -nɪ, ɛ 'mɔ 'a -kɔan 'lu -yra 'li?» -ɛ -bɪ ɛ ɔtu ɔnɔ ɔwɩɔ, ɛ wen: «Nyɪsua 'bɔ ɔtu nyibli a win a kɪkɔɔɛ -wɩɔ, nyiblo ɔɔɔ 'yɪ 'liɪ 'li -wɛ bɔ 'ye -teblɪ, -ɛ di 'lu -mɔ mu, -ɛ diɛ nyibli -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua ɔtu 'a nunuo -wɩɔ.

21 U 'yɪ 'liɪ 'li -wɛ, bɔ pu le: Ba ta 'nɛ- le, -u'u- ba ta 'li -tɪtɛ -mɔ' le. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, Nyɪsua ɔtu nyibli a win a kɪkɔɔɛ -wɩɔ, 'kɪ 'li 'a mɔ 'nyɪ.»

22 -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pi 'kɪ 'a -nagbopɔ* yɪ, ɛ wen: «ɛ di kɔ ti, -ɛ kɔ 'yri a di 'uɔɔ -hɔa -nɪ dɪakɪ, 'kɪ 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, ɔbɔ nɪ 'u 'a mɔ 'hɔɪ, 'kɪ 'li -nyrɔwɪ gbi 'kwɩ, kɛɛ, ɛ 'nɪ -mɔɔɔ liɪ nɪ.

23 Ti di 'u 'nɪ nyre, u 'mɔ 'a mɔ -lee -nɪ, -ɛ mɔ: 'Kɪ ɛ nɪ 'nɛ-, -u'u- 'kɪ ɛ nɪ 'li -tɪtɛ -mɔ'. Kɛɛ, a 'nɪ 'muo 'li, kɔ, a 'nɪ 'gbaa 'li cigbɛ 'li.

24 -Nyrɔwɔ -mɔ', -ɛ kɔ 'kwɩ 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di de, 'na didie di 'wɪ -tɛ yakɔ ni 'yii a pupɔ, 'e yɪ wɩn, kɔɛ 'li 'yru

a 'hrɩɛ' bɔ, -bɔ mu, -bɔ ye 'yru a bɔpɛɛɛ kɪ.

25 Kɛɛ, 'tɪ- dɛ a 'mɔ, ɛ 'mɔ 'lu -mɔ mu, 'n kɔ ɔbɔ 'ye ɔhɩɔɔn dɪakɪ, kɔ, ti -bɔ 'yri a nyibli kɔ bɔ yraa 'mɔ.

26 Dɛ -mɔ', -ɛ mi la 'lu -mɔ, Noe a ti 'yri, ɛ nɪ -do a 'mɔ, nɔ- di 'lu -mɔ mu, ti -mɔ' -kɔ 'yri 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di.

27 Noe a ti 'yri, nyibli yɪ di la dɛ, 'u 'nɛ la nɔ, 'u kukɔɛ la -nɪ, 'u puɛ la 'waa 'yonɔ 'blɪ. ɛ nɔ- u 'ble 'u kɔa -bleble, Noe 'e pa la 'li 'a 'mɩ 'kwɩ, 'tɪ- 'nu gbagbɔ 'e bi la ɔhlɔn, 'a 'yiyinie 'e gba la ɔnɔ, 'e -wɛ la ɔnɔ bɔ pepe.

28 -Tɛblɪ nɪ -do, -ɛ mi la 'lu -mɔ, nyiblo -bɔ, -ɛ mɔ Lotɪ a ti 'yri, nɔ- di 'lu -mɔ mu -wɛ, 'na diditi 'yri. Lotɪ a ti 'yri, -tonyibli yɪ di la dɛ, 'u 'nɛ la nɔ, 'u -tɔɛ la -teblɪ, 'u ple la, 'u 'dɔɛ la, 'u pi la 'kayo.

29 Kɛɛ, -nyrɔwɔ -mɔ', Lotɪ -hɔn la 'li Sodɔmɔɔɔ 'kwɩ, -ɛ -bɪ na kɔ 'nɔ -mɔ' 'hɩɔɔn-, -u 'lɩɛ nyibli le, u nu- hɔn la 'li yakɔ 'kwɩ, 'u -wɛ nyibli a pepe bɔ.

30 Ti -mɔ' -kɔ 'yri, 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di de, -teblɪ nɪ -do a 'mɔ, u nu- di 'lu -mɔ mu.

31 -Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mɔ, nyiblo 'bɔ nɪ 'li 'a 'kayu a -yaa 'kwɩ, bɔ 'gba ci le -dodo. ɛ 'nɪ 'paa 'li 'kayu bɔ, 'a kukɔ-teblɪ a bubla a -tɪ, 'tɪ- ɛ 'mɔ ci le 'gba. Nyiblo 'bɔ nɪ 'li 'a -ci kɪ, bɔ 'gba ci le -dodo. ɛ 'nɪ 'hɩaan 'li -mɔ, ɛ 'nɪ 'die 'li 'dɪɔ.

32 Dɛ -mɔ', -ɛ nu la Lotɪ a nuɔgba, 'a -tɪ bɔ bi 'li 'a mɔ 'kwɩ.

33 Nyiblo 'bɔ 'ye nɪ -hɔa bɔ 'waan nɛ 'a dɪɔnɔ a -hɩnhɩn, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, 'kɪ 'u 'na -ta', 'bɔ mɔ, nyiblo a 'mɔ 'bɔ 'kɔ, ɛ di 'a 'kɔ yrayru 'nɪ 'waan -nɪ -wɛ, 'kɪ 'li Nyɪsua yɪ. Kɛɛ, nyiblo 'bɔ -wen, 'kɪ 'a dɪɔnɔ a -hɩnhɩn bɔ 'wan, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, -tɛ ɛ nuɛ 'mɔ a -tɪ, 'bɔ mɔ, nyiblo a 'mɔ 'bɔ 'kɔ, ɛ di kɔ 'kɔ yrayru -mɔ', -ɛ 'ye nɪ -wɛ 'li, 'kɪ 'li Nyɪsua yɪ.

34 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ti a 'mɔ 'yri, nyibli nɪ 'hɩɔɔn 'bɔ pɛ 'u dɛ

ki bu, 'n di -ha 'u nyiblo ni -do, 'mu 'u -e -bi bu hie.

35 Nughu ni 'huen 'bu yi -kubu ni dui, 'ki 'li dugbe ni -do 'kwli, 'n di -ha 'u nyiblo ni -do, 'mu 'u -e -bi bu hie. [

36 Nyibli ni 'huen 'bu yi -kuan ni ni, 'ki 'li -ci ni -do ki, 'n di gba nyiblo ni -do, 'mu 'u -do -bi bu hie.]»

37 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi 'a -nagbopu 'beti e ni, u wen: «-Bi' -tebli a 'mu, e di 'lu -mo yi -muu -ni 'li?» -E -bi e tu nu won, e wen: «-A 'blikue wen 'ni: -Te -mu', muma 'kuku yi 'u bu pe, 'ki ke yi 'u le 'kukue -ni.»

18

-Yusu pu -tugbanugba ko -batiponyo a ledv

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi e pu Falisi tumu* a nyibli ledv -bi yi de, e 'mu nu pu -to -ni, -e mo, bu 'cibi 'u Nyisua a dida, u 'ni 'saa 'li. Ke- e pu nu yi:

2 «'Ki 'li 'diu du 'kwli, 'ki -batiponyo du ni la 'li. -Batiponyo a 'mu, e 'yi la Nyisua a huannu -ko, ko, e 'yi la 'u nyiblo du a 'u tuule -ko.

3 'Ki 'li 'diu ni -do a 'mu 'kwli, 'ki -tugbanugba du ni la 'li -we. -Tugbanugba a 'mu, e 'cibi la 'li -batiponyo a 'mu -mo ni. 'Bu mu 'li, ke- e pu: E ko nyiblo du, e ko 'mu 'huen-, -a ko -ti. 'A -ti, 'n -hue e ni, -bu nu o, bu ko 'u -won.

4 Ti -huchui, no- -hi, kee, -batiponyo a 'mu, e 'ni -hua a li, bu -nyi nugba a 'mu won. E no- e nu -nunu, 'e -tua 'a diu a 'nyre hihen, e wen: 'E mo han-ti, 'ni 'ye ni pie Nyisua, ko, 'n 'yi 'u -tonyiblo du a 'u tuule -ko.

5 Kee, -te nugba -bu, e ni 'na 'ku-hiha, 'a -ti, 'n ko bu nu o, bu ko 'u won. 'Ni 'yi -nu, e 'te di 'mu 'ku -ha, e 'mu nu -nunu, 'na 'kl' mu 'li -we pee.»

6 Ke- -Yusu pu de, e wen: «'Bi -ti a 'mu, hi-batiponyo a 'mu, e -hla, a 'win ni?

7 Nyisua -mo -bi, nyibli -mu', e -ha 'li, 'ki bu -he 'a nyibli, -u de e 'to ko -nyre 'huen-, bu e 'yi 'li 'li -we, bu nu o, bu ko 'u won 'u -we, bu e di -wlen 'u bu, 'ti- e 'mu nu -hee -ni?

8 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, e ko bu -nyi nu won, e 'mu nu -hee -ni, ti ni -do a ti 'yri. Kee, bu 'beti 'a mu 'na de: Ti -mu' -ko 'yri mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di, bu 'n di ye 'ne- nyibli -bu, -u nu Nyisua a wlu a yikuole le?»

-Yusu pu la Falisi tumu a nyiblo ko 'blwli'tinyo a ledv*

9 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu pu ledv -bi, 'ki 'u nyibli -mu' -mo', -u pu le, -e mo, 'waa nunabui 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', 'ti- -u pu le, -e mo, u ni 'u 'waa 'bio -tonyibli 'lu yi, -u ni ynyre-tebli. Ke- -Yusu pu, e wen:

10 «Nyibli ni 'huen, nu- mu la Nyisua da mo, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu. -E -bi mo Falisi tumu a nyiblo nu. (E no- pu le, -e mo, 'a 'yrinaabui 'sii 'u yi.) -E -bi mo 'blwli'tinyo. (E ko -nyrowi, 'e yi 'blwli a 'mu, 'a de 'yri.)

11 -Te u nyre 'li Nyisua a 'kagbau bu, -e -bi Falisi tumu a nyiblo -mu', e -tua Nyisua a dida, e wen: Nyisua o, -na 'wio, -te -nu, ni nu o, 'ki 'n 'yi nyiblidu -bu yi 'wi, -u mo 'yiyrynyibli, 'crekonyibli ko -wlawlnyibli 'huen-. 'N -nyi -mu 'wio de, -te -nu, ni nu o, 'ki 'n 'yi 'blwli'tinyo -mu' yi 'wi.

12 'N ni ciwi* ni 'huen, 'ki 'li 'wee 'kwli, e ko, 'bu mo, 'ni ko -tebli ni -pu, 'a -pu a de -mu', 'n ko bu -ha 'li 'li, bu -nyi -mo o. E no- mo Falisi tumu a nyiblo a -ne pupwin.

13 'Blwli'tinyo -mo -bi, e bii yi, e mo, e 'yi 'yii ye' 'du, kee, 'a diu 'a dabu, no- e 'ma -wliye bu, e wen: Nyisua o, 'mo -bu, -e mo de'kukununy, yru 'na nyai.»

14 -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, -te 'blwli'tinyo a 'mu, e -me kle, e mu 'li 'kayu bu, -e -bi Nyisua 'sii 'u yi, 'ki 'u 'a diu ye'. Kee, e 'yi 'u Falisi tumu a nyiblo

-mu' yi 'sii -ni. E mo han-ti nio, nyiblo 'bu 'yaa 'li 'a dionu, Nyisua di 'li'ni 'ni nio -ni, kee, nyiblo 'bu nio 'li 'a dionu, Nyisua di 'li'ni 'ni 'yaa -ni.»

-Te -Yusu da la Nyisua, 'ki e 'mu la 'yonu haande -mo nu (Matie 19.13-15; Maki 10.13-16)

15 E ko la -nyrowo du, 'u gba 'yonu -Yusu yi, 'ki e 'mu nu dabu 'lu ble pu, e 'mu Nyisua da, Nyisua 'mu 'yonu a 'mu haande -mo nu. Kee, -te -nagbopu* 'ye de a 'mu, -e -bi u -tua 'waa -mo'pule, u wen: «A 'ni 'haa 'li'ku.»

16 E no- mo -Yusu bu da 'a -nagbopu, e wen: «Ba -ha 'yonu me le, bu di 'ne- 'mu -mo. A 'ni 'kaa 'li nu yi, -e nuo, nyibli -mu', -u 'wi- 'yonu -bu yi, u nu- di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

17 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'ye ni -ha Nyisua me le, 'bu 'ye ni ko nne win ki, wi yi -te 'hiangbe ni, 'e -he 'a 'ba me le, 'a 'ba 'e kve nne win ki, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'yi 'li'ni 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

-Yusu ko dekonyo 'hven- (Matie 19.16-30; Maki 10.17-31)

18 -Juukve* a nyiblo gbagbu du -ni 'u, e no- 'beti -Yusu, e wen: «Tonoyo o, -mo haannyiblo nio. De a 'di -bi 'n di nu, 'ti- Nyisua a 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'mu' ko 'li?»

19 -E -bi -Yusu wen: «De- ko 'mo -de haannyiblo 'li? Nyiblo du 'yi haannyiblo 'pa-, 'bu 'yi Nyisua ni -do.

20 -Yi Nyisua a tete ni, -u mo: Ni 'nuo 'li -wlawli, ni 'laa 'li nyiblo, ni 'yrie 'li, ni 'pu' 'li nyiblo hi ki, tuu 'u -na 'ba ko -na dii 'hven- 'u, 'ki 'li nvele 'kwli.»

21 -E -bi e wen: «Kve la 'li 'na 'hiande 'yie bu, -bu ye -nyrowo -bu ki, tete a pepe a 'mu, 'n tuu 'u'ni.»

22 -Te -Yusu 'win, -e -bi ke- e pu yi, e wen: «E hie 'u -mu de ni -do. E no- mo, mu -bu plo -na koka-tebli a pepe -mu', ko, -bu gla

'a 'wliye hvennyibli le, Nyisua 'mu -mu haande gbagbu -mo nu, 'ki 'li yako 'kwli. Ni nu 'ki'ni, -e -bi kve 'mu wien le, mu 'na -nagbopi* -he.»

23 -Te e 'win -ti a 'mu, -e -bi 'a wlu bi hlon daki, -e nuo, -tebli e -ko, e -hu ni daki.

24 -Te -Yusu 'ye'e, -e mo, nyibehian a 'mu, 'a wlu bi hlon, -e -bi e wen: «E di 'mu 'ni kla, 'ki dekonyo bu di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

25 'E mo han-ti, e kla 'mu ni, 'ki 'u dekonyo -mo, 'ti- -e kuo ne 'a koka-tebli wlu yi, bu kuo Nyisua wlu yi, ko, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'e -hi 'u gbuki-so* bu naa 'u 'die a 'huo 'yri.»

26 -Te nyibli -mu', -u ni 'u, u 'win -Yusu a pupuwin a 'mu, -e -bi u wen: «'Bu ko bu ni 'mu le, nyiblo du 'yi 'li'ni 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

27 -E -bi -Yusu wen: «-Tonyiblo a dionu a 'kl, e 'yi 'li'ni 'li -we, bu nuo, bu kuo Nyisua wlu yi, 'ti- bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli. Kee, 'ki 'li Nyisua a 'kl 'kwli, e -we 'li'ni.»

28 -E -bi ke- Piel pu -Yusu yi: «-A mu -mo -bi 'li? 'Ye ke, -a hie 'u -aan nyibli bu, e ko -aan -tebli a pepe 'hven-, 'a yi -mu wien le kve.»

29 -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu hie 'u 'a 'kayu bu, 'a nuga, 'a 'diaynu, ko 'a 'dii ko 'a 'ba 'hven- bu, e ko 'a 'yonu, -te Nyisua ko nne win ki a -ti,

30 -E -bi nyiblo a 'mu, 'klo -bu, -a ni 'ne- -mo, -tebli, Nyisua di'e -nyi, e di 'ni -hu, e 'mu 'u de -mu', e hie 'u bu 'u -hi. 'Ya 'u 'lu de, ti -mu', -e ko 'yri Nyisua di 'u 'klo yrayru -bi 'u -nuu -ni, nyiblo a 'mu, Nyisua di -nyi'e 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.»

-Te -Yusu hla la 'a 'koku ko 'a 'klo'hihru a -ti, 'a 'wi ni ta a de -bu (Matie 20.17-19; Maki 10.32-34)

31 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* ni -pu tu 'u 'hven -mu' 'hven-, u bii yi. -Te u bii yi, ke- e pu 'ki nu yi, e wen: «Ba pu 'mu nua

yi bu. -A mi Jrusredto 'kwli. 'Bu mo, [ba nyre 'li, -ε -bi -tebli a pepe -mu', Nytsua a winwlon-hanyu* 'cru la, 'ki 'u 'mu ki, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -tebli a pepe a 'mu, ε di mu 'lu -mo.

³² Nyibli -mu', -u 'yi Nytsua -yi, u nu- u di 'mu -ji' pu, nyibli a 'mu, u 'mu 'mu 'caa -ni, u 'mu 'mu [hiven [tu, ko, u 'mu 'mu hiven 'hrin,

³³ ko, u 'mu 'mu loko -bii -ni, 'ti- u 'mu 'mu 'la. -Nyrōwi ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrōwō, 'ti- 'mu 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, 'mu 'klo 'hri.»

³⁴ -Te -Yusu hla -ti a 'mu, de a 'mu, 'a pupuwini [hen 'nyre, 'a -nagbopu 'yiti le -yru. ε -hli [nu 'yi ki. De -ko -ti ε -hla, u 'yiti -yi.

-Te -Yusu nu la [a 'yii'donyo [du a 'yii kle la yi

(Matie 20.29-34; Maki 10.46-52)

³⁵ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, u 'mube 'dto -mu', -ε mo Seliko yre, nyibli -huohu, nu- yi [nu [wien kwe. 'Ki 'u 'hrunyia 'yri, 'ki 'yii'donyo [du ni 'u bu, 'ε -hve nyibli 'wli le, -ε di [e nu, ε 'mu de di.

³⁶ -Te ε 'win nyibli a 'mu, -u yi 'li di a win, -ε -bi ε 'beti ni, ε wen: «De a 'di -bi -mi 'lu -mo 'li?»

³⁷ ε no- mo bu -huhia [a kle, -ε mo, Nasaleti a -Yusu, -ε yi -hi.

³⁸ -ε -bi ε 'yaa 'li win, ε wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mo!»

³⁹ Nyibli -mu', -u ko -Yusu 'hven-mi la, u -tua 'a -mo'puple, u wen: «Ma wien mo!» Kee, ε hia ni, 'ε 'yaa 'li win diakti de, ε wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mo!»

⁴⁰ -Te -Yusu 'win 'a win, -ε -bi ε nyra bu, 'ε lee nyibli, bu ya 'u [ne [e 'hu. -Te 'yii'donyo a 'mu, ε 'yia 'u [u 'hu bu, -ε -bi -Yusu 'beti [e ni, ε wen:

⁴¹ «De a 'di -bi -hve [bu nu -mu -mo 'li?» -ε -bi ε [tu [o [won, ε wen: «Kukonyo o, 'n -hve [e ni, -bu nu [o, 'na 'yii -bu, -ε kle, bu kle yi.»

⁴² -ε -bi -Yusu lee [ne ni, -ε mo: «-Na 'yii bu -we. -Te -kuo 'mu [wlu yi a -ti, ε no- ko -ti, 'ni nu [o, -na 'yii 'u kle yi.»

⁴³ Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi ε -tua leyuyruo, 'ε bi 'u -Yusu ke', 'ε -tua 'a [wienlekukue, 'ε pi Nytsua 'nyre le. Nyibli a pepe -mu', -u yi -tebli a 'mu 'ye, u yi -nyi Nytsua -ti a 'yi'buva.

19

-Te Sase -hve bu 'ye la -Yusu

¹ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu pa 'li Selikodto 'kwli, 'ε yiti [ti [to 'be.

² 'Ki 'li 'dto a 'mu 'kwli, 'ki nyibehian [du ni 'li. 'A 'nyre mo Sase. ε mo 'blwli'tuny u a nyiblo gbagbu [no, 'ε mo dekonyo. (Nyibli a [wli yraa la 'blwli'tuny ni, -te u yi la 'wli 'yri a -ti. -Te 'a 'bio 'blwli'tuny ni, 'u -hve -tonyibli 'wli diakti, ke- 'a 'mumu, ε ni [e -we.)

³ Nyibehian a 'mu, no- -hve -bu 'ye [e, nyiblo a 'di -bi -Yusu pa 'mu. Kee, Sase 'gbugbe ni. 'A -ti, ε 'yi 'li -Yusu a 'yiye 'li -we, -koti -tonyibli [glaa 'li -Yusu le, u -hu ni.

⁴ ε no- mo bu 'gba ci, bu mu 'li ye', -tite -mu', -Yusu di 'u -naa -ni. 'Ki pepetugbe [du nyra 'u bu, 'u de [ne sikomo. ε no- ko yra ε 'ya 'li, -ε di [e nu, ε 'mu -Yusu 'ye.

⁵ 'Ki ε ni 'li, -ε -bi -Yusu nyre 'u -tite a 'mu ni, ε 'wla pepetugbe a 'mu 'yi wla. -ε -bi ε 'ye Sase ni, ε wen: «Sase, pu 'li 'kl le, -bu [ti, -ε nu [o, kike -bu, 'ki 'n di ke 'li -mu -mo pa.»

⁶ Kika kika, Sase 'ε [ti, 'ε gba 'li -Yusu 'kayu bu, 'ε 'ble [e kua -tee, 'ki 'li plo a blele 'kwli.

⁷ Nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, u 'ye [e ni, -ε mo, -Yusu pa 'li Sase -mo. -Te u 'ye 'ki de a 'mu, -ε -bi u -tua le'puple, u wen: «'Ki ε pa 'li de'kukununy a -te.»

⁸ Bu ni 'ki 'li 'kayu bu, Sase 'du ye', 'ε nyra bu, 'ki 'u -Yusu ye', 'ε yiti -lee -ni, ε wen: «Kukonyo o, 'na kuko-tebli -bu, 'n di 'be [e [to, 'mu 'a 'kuto -bi [hivennyibli -nyi. 'Bu mo, 'ni -ha -tonyiblo de -ji', de a 'mu, 'a gble ni -hen, ε no- 'n di [e -nyi.»

⁹ -ε -bi ke- -Yusu pi 'ki Sase yi, ε wen: «Kike -bu, -ko -na 'kayubukue 'hven-, Nytsua wa ke 'a mu ni. Abrahamu, -ε mo Nytsua a dako -bu a 'bai

gbagbu, -na 'mumu, -mɔ 'a 'yu a 'yu -bi □nɔɔ -wɛ.

10 'Mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'mɔ Nyɪsɪa lee 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, 'kɪ 'mɔ nyibli -mɔ', -v 'wan, -v hlɔɔ Nyɪsɪa -mɔ lɛ lɛ □mɔɔ, 'mɔ □nɔ wa, 'kɪ 'v 'waa dɛ 'kuku, v -nu a -ta', v 'mɔ Nyɪsɪa yrɛ 'mɔɛ -nɪ.»

-Yusu pɔ la -kvannunyibli nɪ ta a ledv (Matie 25.14-30)

11 Nyibli -mɔ', -v nɪ 'v, -v pɔ wɛn -Yusu nɔa yrɪ bɔ, 'kɪ v nɪ 'v, -Yusu 'ɛ pɔ ledv -bi. -Tɛ -Yusu 'mɔɛ la Jrusɛdɪɔ yrɛ, nyibli a 'mɔ, v 'ye la□a nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɪa a 'kɔ yrayrɔ mi la -wlu □tu mɔ.

12 -Yusu -hɔɛ bɔ lee la □nɔ, -ɛ mɔ, ɛ 'yrɪ□ɪ 'pa-, ɛ nɔ- nu□o, 'ɛ pɔ la □nɔ ledv yrɪ, ɛ wɛn: «□Tugba gbagbu □dɔ a nyiblo, nɔ- mi la 'dagba blɔblɔ, 'kɪ 'lɪ 'kɪnɔpɔ nɪ 'hɔɛn -mɔ, -ɛ di□e nu, 'kɪnɔpɔ a 'mɔ, v 'mɔ□v nu, ɛ 'mɔ 'blɔgbakɔtɔɔ -bi a 'kɪn -hɛ.

13 -Tɛ ɛ 'mɔ mu, -ɛ -bi ɛ da 'a -kvannunyibli nɪ -pu -mɔ' nɪ, 'ɛ hie □nɔ 'wliblɛ nɪ -pu lɛ, 'a -nɛ nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'a -nɛ 'wliblɔ, 'tɪ- 'ɛ lee □nɔ, ɛ wɛn: 'Wliblɛ -bɔ, 'n hie 'a mɔ lɛ, ba hla 'a kvɛɛɛ, 'tɪ- 'mɔ kle -mɛ.

14 Kɛɛ, nyiblo gbagbu a 'mɔ, nyibli yraa □nɛ nɪ, 'v lee nyibli, 'kɪ bɔ lee 'blɔgba a 'kɪnɔpɔ, -ɛ mɔ, v 'nɪ -hɔa□a lɪ□ɪ, 'kɪ bɔ -hɛ 'waa 'kɪn.

15 Kɛɛ, kɛ- ɛ nɪ 'mɔ, 'v -nyɪ□e 'kɪundɛ, 'ɛ di 'bli. -Tɛ ɛ di 'kɪ, -ɛ -bi nyibli -mɔ', ɛ hie la 'wliblɛ lɛ, ɛ da □nɔ nɪ, -ɛ di□e nu, -tie 'a -nɛ nyiblo 'yee 'lɪ 'a -nɛ kvɛɛɛ 'kwli, ɛ 'mɔ□v yi.

16 -Tɛ yrɪ-hɛnyiblo nyre 'v, -ɛ -bi ɛ wɛn: 'Na 'mase o, 'wliblɔ -mɔ', -hie la 'mɔ lɛ, 'n hla 'a kvɛɛɛ nɪ, 'ɛ pɔ 'v 'wliblɛ nɪ -pu -bi 'lu.

17 -ɛ -bi 'a 'mase wɛn: ɛ nu -tɛɛ. -Mɔ □haan-kvannunyɔ □nɔɔ. -Tɛblɪ -bɔ, -ɛ 'yrɪ -hɔ, 'n -nyɪ -mɔ, -nuu □nɛ -kvan 'yrɪ -tɛɛ. 'A -tɪ, 'n di -nyɪ -mɔ 'kɪ, 'kɪ -bɔ kɔɔ 'dɪ nɪ -pu win kɪ.

18 -Tɛ yrɪ-hɛnyiblo -hi, -ɛ -bi 'hɔɛn a nyiblo nyre 'v nɪ, ɛ wɛn: 'Na 'mase o, 'wliblɔ -mɔ', -hie la 'mɔ lɛ, 'n hla

'a kvɛɛɛ nɪ, 'ɛ pɔ 'v 'wliblɛ nɪ □hun -bi 'lu.

19 -ɛ -bi 'a 'mase wɛn: 'N di -nyɪ -mɔ 'kɪ, 'kɪ -bɔ kɔɔ 'dɪ nɪ □hun -bi win kɪ.

20 -Tɛ 'hɔɛn a nyiblo -hi, -ɛ -bi ta a nyiblo nyre 'v nɪ, ɛ wɛn: 'Na 'mase o, 'wliblɔ -bɔ, -hie la 'mɔ lɛ, ɛ nɔ- -bɔ. 'N mua mɔ 'wliblɔ a 'mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ danɔ 'kwli, 'nɪ -hli mɔ□ɔ -tɛɛ.

21 'N yrɪ pie la -na hɔannɔ, -ɛ nu□o, -na ηmlɪ 'yakla nɪ dɪaktɪ. Dɛ -mɔ', □yrɪ bɔ □tu, ɛ nɔ- -pɔ lɛ -bɔ gba, kɔ, 'dɔdɔ-tɛblɪ -mɔ', □yrɪ 'dɔ, ɛ nɔ- pɔ lɛ -bɔ 'cɛ.

22 -ɛ -bi 'a 'mase wɛn: -Mɔ -kvannunyɔ □nɔɔ, -ɛ kɔ 'kɔɔ -nyre yrɪ. -Na dɪɔnɔ a pɔpɔwin 'n di nu, 'mɔ -na -bati pɔ. -Yi□e nɪ, -ɛ mɔ, 'na ηmlɪ 'yakla nɪ, kɔ, 'dɔdɔ-tɛblɪ -mɔ', 'n 'yrɪ 'dɔ, ɛ nɔ- 'n pɔ lɛ, □bɔ 'cɛ.

23 'A -tɪ, -kɔ -bɔ pɔ wɛn 'lɪ 'na 'wliblɔ a 'mɔ -baktɪ', -ɛ di□e nu, didie -bɔ, 'n -di, 'mɔ wɛn 'na 'wliblɔ -hɔa, ɛ kɔ 'a dɛ -mɔ', -ɛ di wɛn 'v□v 'lu bi 'hɔɛn-.

24 ɛ nɔ- mɔ 'a 'mase bɔ lee nyibli -mɔ', -v nɪ 'v, ɛ wɛn: Ba -ha□a 'a -nɛ 'wliblɔ a 'mɔ -jɪ', ba -nyɪ□e nyiblo -bɔ, -ɛ kɔ 'wliblɛ nɪ -pu.

25 -ɛ -bi v wɛn: 'Mase o, ɛ kɔ 'wliblɛ nɪ -pu.

26 -ɛ -bi ɛ □tu □nɔ □wɔn, ɛ wɛn: 'A -nɛ nyiblo, -ɛ kɔ -tɛblɪ -hɔɔhɔɪ, ɛ nɔ- v di -tɛblɪ -bi -nyɪ. Kɛɛ, nyiblo -mɔ', -ɛ kɔ -tɛblɪ □yrɪ -hɔ, v kɔ bɔ -ha □nɛ□ɛ -jɪ'.

27 □Hɪan -mɔ de, nyibli -mɔ', -v yraa 'mɔ, -v 'ye nɪ -hɔa □bɔ -hɛ 'waa 'kɪn, ba ya 'mɔ □nɔ yrɪ, a 'mɔ □nɔ 'la.»

-Tɛ -Yusu 'ya la Jrusɛdɪɔ 'kwli (Matie 21.1-11; Makɪ 11.1-11; Saan 12.12-19)

28 -Yusu bɔ pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bi ɛ pɔ nyibli -mɔ' ye', 'v mi 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli.

29 -Tɛ v 'mɔɛ 'dɪ -mɔ', -v mɔ Betɪfase kɔ Betani 'hɔɛn- yrɛ, -ɛ -bi 'kɪ v mu 'lɪ dɔgba -mɔ' □hlɔn, -ɛ kɔ 'lu olifieti nɪ 'lɪ, 'ɛ lee nɛ 'a -nagbopu* nɪ 'hɔɛn, ɛ wɛn:

30 «Ba mu 'li 'dɔɔ -mu' 'kwli, -ε ni 'li 'a mu ye'. 'Bu mɔ, 'ba pa 'li 'dɔɔ a 'mu 'kwli, a di yeε 'u 'kasrayu, u mua -ni bu. Nyiblo 'yi -huan 'uɔɔ ki ni 'yeε. Ba ɔwleɔε, ba ya 'mɔɔɔ yi.

31 'Bu mɔ, nyiblo ɔɔɔ 'bu 'beti 'a mu: De- kɔ -ti 'a yiɔɔ ɔwle 'li? -ε -bi ke- ba pu: Kɔkɔnyɔ, ε nɔ- -hɔεɔε.»

32 -Te u nyre 'li 'dɔɔ a 'mu 'kwli, -ε -bi ε mɔ ɔhan-ti, 'ki u yeε 'u 'kasrayu a 'mu bu, ɔwi yi, -te -Yusu nu wen 'a hɔhla,

33 'u -tua 'a ɔwɔwle. -ε -bi ke- 'kasrayu a 'mu, 'a kɔkɔnyibli pi ɔnu yi, u wen: «De- kɔ -ti 'a yi 'kasrayu -bu ɔwle 'li?»

34 -ε -bi u ɔtu ɔnu ɔwɔn, u wen: «-Aan Kɔkɔnyɔ, nɔ- -hɔεɔε.»

35 ε nɔ- mɔ bu yaɔa -Yusu yi. -Te u yaɔa, -ε -bi u pu 'u 'waa danɔ 'kasrayu a 'mu ki ble, 'ti- 'u -heε -Yusu, 'ε 'ya 'u 'kasrayu a 'mu ki. (ε 'wi yi, ε tɔε ɔne nyibli ni, -ε mɔ, ε mɔ bodɔɔ ɔniɔ, -ε ye kibɔwɛenle, ε 'yi tɔ 'pa-, ε 'ni -yaɔa liɔɔ. ε nɔ- kɔ -ti 'ε 'ya 'u 'kasra a 'mu ki.)

36 Bu yi 'ki ni mi, nyibli -mu', -u ni 'u, -ε -bi u pu 'u 'waa danɔ 'hru wlɔn ble, -Yusu 'ε neɔε kle.

37 -Te u yi Jrusre ye ni 'mɔε -ni, -ε -bi 'ki u nyre 'u 'hrukɔtɔɔ -mu', -ε -hɔn 'li olifieti a dɔgba 'lu, -ε mi 'li Jrusre. -ε -bi nyibli a pepe -mu', -u yi -Yusu ɔwien le kɔε, u -tua dɔɔɔ a nunuo, 'u 'yeε 'li win, 'u pi Nyɔsɔa 'nyre le, 'ki 'u ɔwilekeε-tebli a pepe -mu', ε -nu a -ta',

38 u wen: «-Na 'wio, -mɔ bodɔɔ -bu, -ε yi 'li di, 'ki 'li Nyɔsɔa a 'nyre 'kwli, Nyɔsɔa bu -nyi -mu -ti a 'yi'buale. Nyɔsɔa, -ε ni 'li yakɔ 'kwli, nɔ- yi -a mu kibɔwɛenle -nyi. -Ti a 'yi'buale, 'ki 'uɔɔ -mɔ.»

39 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, Falisiɔtumu* a nyibli -bi ni 'li. Ke- u pi -Yusu yi: «Tɔɔnyɔ o, lee -na -nagbɔɔ, bu 'kee -cici a lepɔɔɔ!»

40 -ε -bi -Yusu ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mɔ, 'bu 'kee -cici a lepɔɔɔ, 'hi -bu, -u ni 'hru wlɔn le, nu- di -cici le pu, u 'mu 'mu 'nyre le pu.»

-Te -Yusu kɔε la Jrusredɔɔ a nyibli' bu, -ε mɔ, Jrusredɔɔ di 'ni 'wle

41 -Te -Yusu 'mɔε 'ki Jrusredɔɔ ye, ε 'yeɔε, -ε -bi ε -tua wuwe, 'ki 'u -tebli ni -tie -mu', -ε di 'u nyre, 'ki 'u 'dɔɔ a 'mu, 'a -ta',

42 ε wen: «'N -hɔε wenɔε ni diaki, -nyrɔwɔ -bu, 'a mu Jrusredɔɔ a nyibli, -tebli -bu, -ε mi ke 'lu -mɔ, 'ki ba yru wenɔε' le. -Tebli a 'mu, ε -we 'li bu nu wenɔε ni, a kɔ Nyɔsɔa 'hɔen-, ba kɔ wen kibɔwɛenle. Kee, -te ti ne -bu, -tebli a 'mu, ε -hli 'a mu 'yi ki.

43 ε mɔ ɔhan-ti ɔniɔ, ti di 'u 'ni nyre, -ε kɔ 'yri dakɔ -bi, -u mɔ 'aan yraanyibli, u di 'u -dii -ni, u 'mu 'li 'dɔɔ -bu 'li ɔglaa -ni, -ε diɔε nu, 'bu yi 'a mu -mɔ ni -wen, nyiblo ɔɔɔ 'ni ɔha 'hri,

44 u 'mu 'a mu bu -we pepe, a kɔ 'aan -tebli a pepe 'hɔen-, kɔ, u 'mu 'aan 'dɔɔ a 'kayo a pepe 'wla, -ε nuɔɔ, ti -mu', -ε kɔ 'yri Nyɔsɔa dii ne 'a mu ki, a 'yi ti a 'mu -yru.»

-Te -Yusu bla la -tebliplonyibli le, 'ki 'li Nyɔsɔa a 'kagbau a -yaa 'kwli (Matie 21.12-17; Maki 11.15-19; Saan 2.13-22)

45 -Te u nyre 'li Jrusredɔɔ 'kwli, -ε -bi 'ki -Yusu pa 'li Nyɔsɔa a 'kagbau a -yaa 'kwli. 'Ki 'li -yaa a 'mu 'kwli, 'ki puplonyibli ni 'li, 'u ple 'wlugba-tebli, 'ki 'u Nyɔsɔa a -cɔhlɔn* a pipie a -ta'. -Te ε yeε 'u ɔnu bu, -ε -bi ε -tua 'waa leɔɔɔ.

46 Ke- ε pi ɔnu yi, ε wen: «ε 'cru ni, 'ki 'li Nyɔsɔacriɔn 'kwli, -ε mɔ: Nyɔsɔa wen 'ni: 'Na 'kayu ni 'u ni, -ε diɔε nu, nyibli 'mu 'li 'mu -daa -ni.» Ke- -Yusu pi de, ε wen: «Kee, 'a mu -mɔ -bi, a nu 'kayu a 'mu 'yiyrynyibli a 'kayu -mɔ.»

47 Kɔε 'u -nyrɔwɔ a 'mu 'yie bu, ε tɔε nyibli Nyɔsɔa a -ti, 'a -ne -nyrɔwɔ, 'ki 'li Nyɔsɔa a 'kagbau a -yaa 'kwli. Nyɔsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi -mɔ -bi, u kɔ Nyɔsɔa a tetetɔɔnyɔ, kɔ 'blɔ a nyibli gbagbi 'hɔen-, u ɔmɔε -Yusu a 'lɔla a 'hru le.

48 Kεε, -te bu di 'a 'lila nu, u 'yι□ι -yi, -ε nu□o, 'a -ne -nyrowo, nyibli -huohuι □gleε 'lι□ι le, -ε di□e nu, u 'mu 'a toowin 'win.

20

-Te -Juukve a naanyu 'beti la -Yusu, nyiblo a 'di -bi -nyi□e 'klι, 'ki bu nu de -mu', ε ni*

(Matie 21.23-27; Makι 11.27-33)

1 -Nyrowo □du 'kwli, -Yusu tue la nyibli, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ε pι □nu Nyisua a □haantitie. 'Ki ε ni 'ki 'u bu, -ε -bi Nyisua a -cohunpinyu* gbagbi, ko Nyisua a tetetonyu, ko -Juukve a 'blu a nyibli -bi 'huen-, u nu- nyre 'u□u 'huι,

2 u wen: «Nyiblo a 'di -bi -nyi -mu 'klι, 'ki -bu bla -tebluplonyibli -bu le 'li? Nyiblo a 'di -bi -lee -mu -we, 'ki -bu nu -tebli a pepe -bu, -ni 'li?»

3 -ε -bi -Yusu □tu □nu □won, ε wen: «'Na 'mumu -bu, 'n di 'beti 'a mu de. Ba lee 'mu,

4 nyiblo a 'di -bi lee la Saan, 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? □Bi Nyisua lee la□a, -u□- -tonyiblo lee la□a?»

5 -ε -bi u -tua 'waa dionu a le'betile, u wen: «-Bi' -a di 'ki pu 'li? 'Bu mo, □ba pu le, Nyisua -lee la 'ne□e, ε di □hιan -mo, ε 'mu -a mu 'beti -ni: -Ti -mu', Saan hle la, de- ko -ti, 'a 'yι la -ti a 'mu □haan-tι -pu 'li?»

6 Mo, 'bu mo, □ba pu le, -tonyibli □nu, nyibli a pepe, u di pu -a mu 'hu -mo le, u 'mu -a mu 'la, -koti u pu□u □haan-tι, -ε mo, Saan mo la Nyisua a winwlon-hanyo* □nu.»

7 ε no- nu□o, 'u □tu -Yusu □won, u wen: «-A 'yι nyiblo a 'mu -yi, -ε lee la□a, 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu le.»

8 -ε -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yι 'lι□ι 'li -we, □bu lee ne 'a mu, nyiblo -bu, -ε -nyi 'mu 'klι, 'ki □bu nu -tebli a pepe -bu, 'n ni.»

-Te -Yusu pu la -ci'yie□tunyυ -mu', -u ko la -balu a 'ledu

(Matie 21.33-46; Makι 12.1-12)

9 (Nyibli -mu', -u ni 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, -Yusu 'tιe yι 'li □nu -mo -hlee -ni,) ε wen: «ε ko la 'dudonyo □du. ε no- ko la -ci. 'Ki 'li

-ci 'a mu ki, ε 'doo 'li 'lili □du. 'A 'yo, ε tui, u deε □ne resen. -Te ε -we 'a 'dudo -mo, -ε -bi, ε lee -kuannunyibli □du, 'ki bu mu -ci a 'mu, 'a -kuan nu, -ε di□e nu, 'a 'dudo-tebli 'bu -tu, u 'mu□u 'a 'kibia -nyi, -kuannunyibli a 'mu, 'waa 'mumu, u 'mu 'waa -ne 'kibia ko. -Te -cikonyo a 'mu, ε -we -kuan a 'mu, 'a yible□tutule -mo, -ε -bi ε mu 'dagba bloblu', ε 'mu 'li ti -huohuι 'li -hii -ni.

10 -Te 'dudo-tebli a 'ciceti nyre 'u, -ε -bi -cikonyo a 'mu, ε lee ne 'a lelenyo -bi, 'ki bu mu 'li -ci'yie□tunyυ -mo, u 'mu□u 'cice-tebli a 'kibia, -ε blee -cikonyo yι -nyi, ε 'mu □ne□e yι ya. -Te lelenyo a 'mu, ε nyre 'li, -ε -bi -ci'yie□tunyυ a 'mu, u da 'lι□ι bu, 'u bi□e -teε, 'ki u 'yι□ι □dedede -nyi, 'u -mia □ne kle.

11 -ε -bi -cikonyo lee ne 'a lelenyo -bi de, 'u da 'lι□ι bu, 'u bi□e, 'u -ha□a 'yri le, 'ki u 'yι□ι □dedede -nyi -we, 'u -mia □ne kle,

12 -cikonyo a 'mu, 'ε lee ne 'a ta a lelenyo, 'u klo□o, 'u la□a -tebli 'yri le, 'ti- 'u □hιnhιan 'lι□ι -patu'.

13 -ε -bi ke- -cikonyo a 'mu, ε pι 'ki 'a dionu yι, ε wen: -Bi' 'n di nu 'li? 'Na nuεyu, no- □bu lee 'li □nu -mo. 'N pu□u □haan-tι, -ε mo, u di ko 'u 'a 'u□tuule.

14 -Te ε waan 'li, -ε -bi u yι 'puple' le, u wen: Nyiblo -bu, -ε di -ci -bu ko -nyrowo □du, ε no- yι 'li di. 'A -ti, -ba 'la□a, -a 'mu -ci -bu ko,

15 'u klo□o, 'u 'hrowo 'lι□ι -ci 'kwli, 'u 'la□a.»

-ε -bi -Yusu wen 'ni: «'N yι a 'mu 'ni 'beti -ni, nyiblo a 'mu, -ε ko -ci a 'mu, 'bu 'win -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mo, de a 'di -bi ε di □nu -mo nu 'li?»

16 'A □gbetu, ε di 'ni di, ε 'mu -ci'yie□tunyυ a 'mu 'la, 'ti-, ε 'mu 'li -ci a 'mu 'li -ha, ε 'mu□u nyibli -bi -nyi.» Nyibli a 'mu, -u pι -Yusu nua yι bu, -ε -bi u wen: «'Yruyru, ε 'yι 'lι□ι 'li -we, bu mu 'lu -mo.»

17 -Yusu bu ta 'u □nu -mo le -tata, -ε -bi ε wen: «'A -ti, -ti -bu, u 'cru la 'li Nyisuacrien 'kwli, de -mu', ε □hen

'nyre, ba -hie□e 'lu -mɔ le. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu:
 'Katuo -mu', 'kayupɔnyɔ 'ye ni -hva
 la bu nu la -kvan 'yri,
 u pu la 'kibia ki,
 ε nɔ- -he 'kayu a 'mu a 'katuo
 gbagbu.»
 18 -E -bi ke- ε pi de, ε wen: «Nyiblo
 'bu □gbe 'katuo a 'mu yi, ε kɔ bu
 -yiyre le, mɔ, nyiblo, 'katuo a 'mu,
 'bu bi□e ki, ε di wɔwa□a le.»

*De -mu', -Yusu tɔɔ la -ni, 'ki 'v
 'blwli a -ta'
 (Matie 22.15-22; Maki 12.13-17)*

19 'Ti- -Yusu 'mu -yre mɔ mu, -ε
 -bi Nyɔsua a tetetɔnyɔ, kɔ Nyɔsua
 a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi 'hven-, -u ni
 'u, u yru□o ni, -ε mɔ, u nu- -Yusu pu
 'ledu a 'mu yi. -Te u yru de a 'mu,
 -ε -bi ti ni -do a 'ti 'yri, u -tua 'hru a
 le□mumɔ, u 'mu□v kɔ, u 'mu□v 'la.
 Kee, -te u yi nyibli a huannu pie, ε
 nɔ- nu□o, 'u -ha□a me le.

20 Kee -ε -bi u -tua -Yusu a -gbεεε.
 E nɔ- nu□o, 'u te nyibli bu, 'ki 'u□v
 'hvi, u 'mu nyibli -mu', -u kɔ 'u□tuule
 a ηmlɔ le nu, u 'mu□v le 'beti -ni, -ε
 di□e nu, 'ki 'li 'a kle-hihawin 'kwli,
 u 'mu 'li -naa -ni, u 'mu□v -ti -yεε -ni,
 u 'mu□v kɔ a -ti, u 'mu□v Romakue
 a -gulɔnuma -ji' pu, ε 'mu□v -bati le
 -puv -ni.

21 -Te u nyre 'ki 'u□v 'hvi, -ε -bi u
 wen: «Tɔɔnyɔ o, -a yi□e ni, -ε mɔ,
 -hle -ti a -tεε, 'ti- □ni tve □ne nyibli.
 'Bu mɔ, □ni yi□i ni hle, -tonyibli a
 'lule-hihie a huannu 'ni -nu□o li -mu,
 'ye □bu ε mɔ nyiblo gbagbu. -Na -ti
 a -tεε ni -do a 'mu, ε nɔ- -tve -ni, 'ki
 'u de -mu', Nyɔsua -hve a -ta'.

22 'A -ti o, lee ne -a mu, □bi
 Nyɔsua a tete wen 'ni, -ba -ha 'blwli,
 -ba -nyi□e Romakue a 'kun gbagbu,
 -u'v-, □bi -a 'yi yi -bleε ni, -ba -nyi
 □ne□ε?»

23 Kee, -Yusu yru 'waa □yre a 'mu
 ni, ε wen:

24 «Ba tɔɔ 'mu 'wliyɔkɔ a 'ye ni -do
 yi.» -Te u -nyi □ne□ε, -ε -bi ε wen:
 «Nyiblo a 'di -bi, -ε kɔ yigbakla -ni
 'u□v ki 'li? Nyiblo a 'di -bi, -ε kɔ
 'nyre u 'cru 'u -we 'li?» -E -bi u wen:
 «Romakue a 'kun gbagbu □niɔ.»

25 -E -bi ke- -Yusu pu 'ki □nu yi, ε
 wen: «'A -ti o, de -bu, -ε bleε 'kun
 gbagbu yi, ba -nyi □ne□ε, ε kɔ, de
 -bu, -ε bleε Nyɔsua yi, ba -nyi □ne□ε
 -we.»

26 E □hen 'nyre, -Yusu 'yi □dedede
 kle -hɔhɔ -ni, 'ki 'u nyibli ye', -ε kɔ
 'kwli 'a yraanyibli di 'li -naa -ni, u
 'mu□v -ti -yεε -ni. Kee, -ti a 'mu,
 -Yusu -hɔhɔ □nu kle, ε keε 'waa □wli
 le. 'A -ti, u 'yi 'ki -ti □du -hla de.

*De -mu', -Yusu tɔɔ -ni, 'ki 'v nyibli
 a 'klɔ'hɔhɔ a -ta'
 (Matie 22.23-33; Maki 12.18-27)*

27 'Ki 'li Jrusredɔ 'kwli, ε kɔ
 la □tumu □du. 'A 'nyre mɔ
 Sadust□tumu*. U nu- hle□ε, -ε mɔ,
 'bu mɔ, nyiblo 'bu 'ku, ε 'yi 'ki 'li□i
 'li -we, bu -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi,
 bu 'hri 'kɔ, 'ki 'li Nyɔsua yi. U nu-
 kɔ nyibli -mu 'u -Yusu 'hvi, -ε di□e
 nu, u 'mu□v le 'beti -ni. -Te u nyre
 'ki 'u□v 'hvi, -ε -bi ke- u pi□i yi, u
 wen:

28 «Tɔɔnyɔ o, Nyɔsua a
 winwɔn-hanyɔ* Moise 'cru la tete
 -bi, 'ε hie -a mɔ□ɔ le. Tete a 'mu, ε
 nɔ- -bu: Nyibeyugbe 'bu kɔ nugba,
 'ti- 'bu 'yi 'u 'yonu bu -hie, 'bu 'ku,
 nyibeyugbe a 'mu, -ε 'ku, 'bu kɔ
 'diayi nyibehɔn, ε nɔ- bleε yi, -bu
 kɔ nugba a 'mu, ε kɔ□ɔ 'hven-, u 'mu
 'yonu kɔ, 'ki 'u 'a 'diayi -mu', -ε 'ku a
 -ta'. Ke- Moise a tete pi.»

29 U wen 'ni de: «E kɔ la
 'diayi nyibepu ni □hlon'hven, 'waa
 yi-henyiblo, nɔ- kɔ la nugba, 'ε 'yi
 'yu bu -hie, 'ε 'ku,

30 'hven a nyiblo 'ε kɔ□ɔ, 'a 'mumu,
 'ε 'yi 'yu bu -hie, 'ε 'ku -we.

31 De ni -do a 'mu, ε nɔ- nu ta a
 nyiblo. De a 'mu, ε nɔ- mu 'lu -mɔ
 -mumu, □hlon'hven a nyiblo 'ε kɔ□ɔ
 -we, 'ki ε 'yi 'yu bu -hie, 'ε 'ku.

32 -Te 'waa pepε, u 'ku 'ki, -ε -bi
 nugba a 'mu, ε 'ku ni -we.

33 Nɔ- mɔ -ti, -a di -mu 'beti mɔ,
 □mu -a mu kle -hɔhɔ -ni. -Nyɔwɔ
 -kɔ 'kwli nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi
 -hɔn, u di 'kɔ 'hri, 'ki 'li Nyɔsua yi,
 nyiblo a 'di -bi -di 'ki nugba a 'mu kɔ
 'li, -ε nu□o, -te u ni la 'ne- -tutu ki,

nyibli ni hlon'huen a pepe a 'mu, u ko laa ni.»

34 -E -bi -Yusu tu nu won, e wen: «Nugbi ko nyibepu 'huen-, -u ni 'klo, u nu- yi -koko -ni.

35 Kee, 'bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'bu 'hri 'klo, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyibli a 'mu, u 'yi 'li 'li -we bu koko -ni.

36 U 'yi 'li 'li -we, bu 'ku 'ki de. Kee, -te Nyisua a lelenyu ni 'mu, ke- u di 'mu ni -we. U mo Nyisua a 'yonu nu, -e nu, 'ki u -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'u 'hri 'klo.

37 De -bu, -e mo nyibli bu di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, bu di 'klo 'hri, Nyisua a winwlon-hanyo Moise, no- 'cri la 'a -ti. De -mu', Nyisua lee ne, e no- e 'cri la. -Te Nyisua a 'mu, e ni la 'li -gbakuo, -e yi la wlin 'kwli, 'ki e hlee la 'li Moise -mo. 'Ki 'li 'crienkutio a 'mu 'kwli, -te Moise yi la Kukonyo ni de, -e -bi ke- e pi la: 'Mo mo Nyisua -bu, Abrahamu de, e ko Yisaki, ko Sakobu 'huen-. Ke- Nyisua pu la.

38 E 'wi yi, ti -mu' -ko 'yri Nyisua yi la 'li Moise -mo -hlee -ni, Abrahamu ko Yisaki ko Sakobu 'huen-, u 'ku la ni see la. Kee, -a yi nu, -e mo, e 'yi 'kukonyibli 'pa-, u 'ni -daa li Nyisua, kee, 'klonyibli, u nu- de. Nyibli -mu', -u ni 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, u 'yi 'ku, kee, u ni 'klo.»

39 -E -bi tetetonyo -bi -mu', -u ni 'u, u wen: «Tonyo, -ti -bu, -hle, 'a -tee, no- nu.»

40 Bu pu 'ki le, nyibli -mu', -u ni 'u, u yi pie huannu, 'ki bu 'beti le de.

Wanyo mo bodio Dafidi a 'yonu a 'Yu nu

(Matie 22.41-46; Maki 12.35-37)

41 -E -bi ke- -Yusu pu nu yi, e wen: «E ko nyibli, 'u pu le: Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya, Wanyo a 'mu, e no- mo bodio Dafidi a 'yonu a 'Yu. 'A mu 'n yi 'ki 'beti -ni: De- ko -ti 'u hlee 'li?»

42 Dafidi a 'mumu, e hlaa ni, 'ki 'li Nyisua a -wlabecrien* 'kwli, -e mo: Kukonyo Nyisua lee 'na Kukonyo ni, -e mo: Ni mo 'na diidekibia ki bu,

-ko 'mu 'huen-,

43 -a 'mu nyibli win ki -koo -ni,

e 'mu gba -gbagba, 'mu nu, mu -na yraanyibli bu 'lu ble tu.»

44 -E -bi -Yusu wen 'ni de: «-Te Dafidi a 'mu, e de Wanyo a 'mu 'a Kukonyo, -bi' Wanyo a 'mu, e -we 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pupa 'li?»

-Te -Yusu lee la 'a nyibli, -e mo, bu tu 'waa dionu 'ye 'ki 'u tetetonyo a -ta'

(Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

45 Nyibli -huohu -mu', -u ni -tuo ki, -ti -mu', -Yusu -hla, u pu nu ya yi bu, -Yusu 'e yi 'li 'a -nagbopu* -mo -hlee -ni, e wen:

46 «Ba tu 'aan dionu 'ye, 'ki 'u tetetonyo -mo, u 'ni ha 'a mu -kaa -ni. U nu 'ki nyibli bu daa nu nyibli gbagbi. 'Bu yi le ni ne, u pu nyibli gbagbi a wlawli, -e di nu, nyibli 'mu nu 'ye. 'Bu yi 'u -tite du ni mi, -te nyibli -huu 'u, -e -bi u -hue nu, nyibli bu pu nu 'wio ble, 'ki 'u 'waa 'u tuule a -ta', 'u nu ne ni -we, 'bu mu 'li Nyisua a 'kayu bu, 'ki bu ni 'li ye' bu, -e di nu, nyibli a pepe 'mu nu 'ye. De ni -do a 'mu, e no- u ni, 'bu da nu didide -mo.

47 U ni -do a 'mu, u nu- -he -tugbanugbi koko-tebli a pepe jre. 'Ti-, tetetonyo a 'mu, 'bu yi Nyisua ni de, 'waa Nyisua a dida hlo ki bu, -e di nu, nyibli 'mu le pu, u mo haannyibli nu. 'N yi 'a 'mu 'ni -lee -ni, -e mo, -bati -mu', Nyisua di nu le -puu -ni, e di ni 'ki ki, e 'mu 'u nyibli -bi a -bati 'u -hi.»

21

-Te huennugba du -ha la 'a 'wliye, 'ki 'u Nyisua a -kvan a -ta'

(Maki 12.41-44)

1 'Ki -Yusu ko -nagbopu* 'huen-, u ni 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ki 'u dukwli -mu', -e ko 'kwli nyibli pu 'li 'wli le 'hu, 'ki 'u Nyisua a -kvan a -ta'. -Yusu yi 'ni 'ye, -te dekonyibli ni 'li 'wli a lepupu.

2 Kee, bu ni 'ki 'u bu, -e -bi e 'ye -tugbanugba du, hu ni. -Te nugba a 'mu, e nyre 'u, -e -bi 'wliyo

gbi ni 'hwen, -ε 'yi 'li □dedede a -tuto -we, ε nɔ- ε pu 'li.

3 -Te -Yusu 'ye□e, -ε -bi ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'ki 'li Nyisva 'yi, □hɩwennugba -bu, ε pu 'li 'wliye, 'ε -hi 'u nyibli a pepe -bu 'u,

4 -ε nu□o, nyibli -bi -mu', 'wliye -bu, -ε 'yi -kvan -kɔ, 'ki 'u □nu -mɔ, ε nɔ- u pu 'li ε. Nugba -bu, ε nɔ- -mɔ -bi, □han-ti □hɩwen 'ε ni□e, keε, ke- ε ni 'mu, 'wliye a pepe -mu', ε di wen nu, ε 'mu wen 'a dɩɔnu yi -wɔn, ε nɔ- ε pu 'li.»

-Yusu wen 'ni, u di Nyisva a 'kagbau 'ni 'wla

(Matie 24.1-2; Maki 13.1-2)

5 Nyibli -bi, nu- hle la Nyisva a 'kagbau a -ti. Ke- u pu la, -ε mɔ: «E nɔ yi diaki. Ta le -bu 'ye, yɩnɔhi, u -nu, 'u pu□u, ε kɔ yɩnɔ-tebli a gblegble, u -ha, u □tu 'li 'kayu a 'mu bu, Nyisva a -ti a 'yi'buale a -ti.» -E -bi -Yusu wen:

6 «'Kayu -bu, a yi 'ye, -nyrowɔ di 'u 'ni nyre, -ε kɔ 'kwli u di 'u□u 'u 'wlaa -ni pepe. 'A 'hiɔ □du 'yi 'li□i 'li -we, bu ni 'u 'a 'bi 'hiɔ 'lu bu.»

'Kla-wliye'yiya di 'u 'ni nyre, 'ti- 'klo 'mu 'u -wlu -hɔn

(Matie 24.3-14; Maki 13.3-13)

7 -E -bi u 'beti -Yusu ni, u wen: «Tɔɔnyɔ, lee ne -a mu, ti a 'di -bi -kɔ 'yri u di 'u Nyisva a 'kagbau a 'mu 'wlaa -ni, ε kɔ, de a 'di -bi, -ε di 'lu -mɔ -mu, -a di 'ye, 'ti- -a 'mu□u yi, -ε mɔ, -tebli a pepe -mu', -kɔ -ti -hla wen, ε mi 'lu -mɔ mu mɔ?»

8 -E -bi ε □tu □nu □wɔn, ε wen: «Ba □tu 'aan dɩɔnu 'yie, nyiblo □du 'ni □ha 'a mu -kaa -ni, -ε nu□o, nyibli -huɔhuɩ di 'ni di, u 'mu le pu, u nu-mɔ Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, u 'mu le pu -we, ti -mu', -ε kɔ 'yri Wanyɔ a 'mu, ε di ya, ε 'muε yre. Keε, a 'ni 'kweε 'li □nu □wien.

9 'Ya 'u 'lu de, a di 'ni 'win, -ε mɔ, u -wen tu, 'ki 'li 'blugbi -bi ki, ε kɔ, a 'mu 'win, -ε mɔ, ε kɔ nyibli -bi, 'u yi 'blugbi -bi □gbugblo -ni. 'Bu mɔ, 'ba yi ni 'win, a 'ni 'pie 'li huannu, -ε nu□o, -tebli a pepe a 'mu, ε kɔ bu mu 'lu -mɔ. Keε, 'bu yi 'lu -mɔ ni mi, ε 'yi

'nyre □hen, -ε mɔ, ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'klo a 'u-hɔnti di 'u -nyree -ni.»

10 Ke- ε pu de: «'Blugbi di yi 'ni -wɩwɩwɩ -ni.

11 'Ki 'li 'blugbi -huɔhuɩ 'kwli, -tuto di 'ni 'hɩhle -ni diaki, 'kanu 'mu □ti, □titakwe 'mu nyibli klo. Huannu-tebli 'mu 'li yako 'kwli le 'hru -ni.

12 Keε, 'ti- -tebli a pepe a 'mu, ε 'mu 'u nyre, u di 'a mu 'ni klo, -te a mɔ 'na nyibli a -ti, u 'mu 'a mu □hɩwen □tu, ε kɔ, u 'mu 'li 'a mu Nyisva a 'kayo a nyibli gbagbi -mɔ gba, -ε di□e nu, u 'mu 'a mu -bati le -puu -ni, ε kɔ, u 'mu 'a mu -jt' le pu, kɔ, u 'mu 'a mu -ti -yεε -ni, 'ki 'u 'blugbi a bodɩɔpu kɔ -gulɩnumapu ye'.

13 'Bu mɔ, -tebli a 'mu, 'bu nyre 'u, 'ki 'u 'a mu -mɔ, a di kɔ 'hru, 'ki ba hla□a, -ε mɔ, a kuo 'mu □wlu yi.

14 'A -ti, 'bu pa, 'bu yεε ne 'a mu -ti, -ti -bu, a di hla, 'a -ti 'ni 'yaa 'li 'a mu 'kla -wliye, 'ti- -tebli a 'mu, ε 'mu 'u nyre.

15 'Na □gbetu, 'mɔ -di 'a mu □to -nyi, a 'mu win pu. Nyibli -mu', -u yi 'a mu -ti -yεε -ni, u 'yi 'li□i 'li -we, bu nyra 'a mu yi bu, ε kɔ, bu □tu 'a mu □wɔn -we.

16 'Aan 'baɩnu, kɔ 'aan 'diinu, kɔ 'aan 'diayɩnu, kɔ 'aan □tugba a nyibli, kɔ 'aan nɩnatumupu, u di pu 'a mu 'blugba a naanyu -jt', u 'mu -u -bi le 'lɩla -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi.

17 Nyibli a pepe kɔ bu yraa ne 'a mu, -te a mɔ 'na nyibli a -ti.

18 Keε, □dedede 'yi 'li□i 'li -we, bu nyre 'u, 'ki 'u 'a mu -mɔ, mɔ, 'aan 'lunyapli ni -do 'yi 'li□i 'li -we, bu 'wan.

19 'A 'ni 'saa 'li. E nɔ- di□e nu, Nyisva 'mu 'a mu 'klo yrayru -nyi.»

□Hɩwen'yeti gbagbi di 'u 'ni nyre, 'ti- -Yusu 'mu 'li di

(Matie 24.15-28; Maki 13.14-19)

20 Ke- -Yusu pu 'a -nagbopu* yi de, ε mɔ: «'Bu mɔ, 'ba 'ye Jrusredɩɔ, hiapudako -bi a 'seyo 'bu □glaa 'li□i le, -ε -bi ba yi□e, -ε mɔ, Jrusre a mu, 'a 'wɔwlati yi 'u 'ni nyre.

21 'Ba 'ye -tebli a 'mu, -ε -bi nyibli -mu', -u ni 'li Sudeblugba 'kwli, bu

'gba ci le, bu mu 'li dugbi 'lu, ko, nyibli -mu', -u ni 'li Jrusredio 'kwli, bu hlo -mo, ko, nyibli -mu', -u ni 'li -titi, u 'ni 'die 'li 'dio, u 'ni 'ha 'nu le 'hla -ni,

22 -ε nu'ο, -nyrowo a 'mu 'kwli, Nyisua di 'tu 'a dako 'hiwen. Ke- -ti a pepe -mu', Nyisua a winwlon-hanyo* hla la, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, ε di 'lu a -momumuo nu.

23 Ti a 'mu 'yri, nugbi -mu', -u di 'kwli le ni, ko 'waa de -mu', -u di 'yonu 'nya, u di 'ye 'hiwen diaki, ko, dako 'mu 'hiwen 'ye diaki, Nyisua 'mu 'a dako yru le -puu -ni.

24 U di nu 'phien, u 'mu -u -bi le 'hla -ni, u 'mu 'li -u -bi dako -mu', -u 'yi Nyisua -yi a 'bli gba, u 'mu 'kode nu mo mu. Dako -mu', -u 'yi Nyisua -yi, nu- di Jrusredio 'wla, ε 'mu'v gba -gbagba, 'waa -ne ti 'mu 'li -we.»

-Yusu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, ε di 'ni di de (Matie 24.29-31; Maki 13.24-27)

25 Ke- -Yusu pi de, ε wen: «'hiwen'yeti a 'mu, 'bu nyre 'u, huannu-tebli di mu 'lu -mo, 'ki 'li 'yru 'yi, ko 'ki 'li 'hōnpu ko nyahroyo 'hwen- 'yi. 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, dako a pepe di ni 'li huannu 'kwli, 'ki 'u 'yru ko 'a 'dū 'hwen- a -cici a -ta'. De bu di 'lu -mo le -hie, u 'yi 'li'li 'li -we, bu yi'e.

26 -Tebli -di 'ne- -tutu ki 'lu -mo -muu -ni, nyibli 'bu yi 'a -ti 'lu -mo le ni -hie, 'a huannu, no- di 'nu le 'hla -ni. -Tebli a pepe, -ε ni 'li yakō 'kwli, ε di -hōn -ta' le.

27 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki u di 'u 'mu 'yee -ni. 'N ko 'bu di, 'ki 'li 'na 'klukunuu a pepe 'kwli, ko 'ki 'li 'na -ti a 'yi'bu'ba 'kwli. 'Bu mo, 'ni yi ni di, 'ki 'n di 'li 'nunm 'nyi ni.

28 Ti -mu' -ko 'yri -tebli a 'mu, ε di -wlu 'tu, ba 'hri 'li le, ε ko, ba -ha 'li 'lu -wlu, -ε nu'ο, -nyrowo, Nyisua di 'u 'a mu 'gblee -ni, ε 'moe yre.»

-Yusu -hwe'e ni, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di 'u nyibli win ki -koo -ni

pepe, nyibli bu yi 'a ti a 'mu (Matie 24.32-35; Maki 13.28-31)

29 -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi ε pu 'nu 'ledu -bi yi, ε wen: «Ba 'ye tugbe -mu', u deε figietu, ko ti -bi.

30 'Bu mo, 'ba yi 'nu ni 'ye, 'bu yi hawi yrayri ni pi, -ε -bi a yi'e ni, -ε mo, -ci-nyre 'moe yre.

31 -Tebli a pepe -bu, -koti 'n hla wen, 'bu yi 'lu -mo ni mi, -ε -bi ba ko 'a yiyie, -ε mo, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di 'u nyibli win ki -koo -ni pepe, ε 'moe yre.

32 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, nyibli -bu, -u ni 'klo, u 'yi 'li'li 'li -we, bu 'ku, -tebli a pepe a 'mu, ε 'mu 'u nyre.

33 Yakō ko -tutu 'hwen-, u di bu 'ni -we, keε, 'na win 'yi 'li'li 'li -we, bu -we bu, 'klo -mo 'klo.»

Ba ni 'u -pleele'

34 -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «Ba 'tu 'aan di'onu 'yie, 'aan 'lule-hihie 'ni 'nu 'li le'mimle ni -do 'kwli, ko, a 'ni 'naa 'li no diaki, ko, a 'ni 'hritie 'li -ni, 'ki 'u -tebli -mu', nyiblo bleε yi bu ko a -ta', -koti -tebli a pepe a 'mu, u ni'e ni, 'aan 'lule-hihie 'ε yi 'yi le -bibu -ni. 'Ba yi -tebli a 'mu ni ni, -ε -bi -nyrowo, 'n di ya, ε di 'a mu bu 'ni 'hu,

35 'wi yi, -te cro ni, 'ε kwle mu'ba. -Nyrowo a 'mu, ε ko bu yee 'u nyibli a pepe bu, -u ni 'ne- -tutu ki.

36 Ba ni 'u -pleele', a 'ni 'ηmee 'li, ba 'cibi 'u Nyisua a dida, -ε di'e nu, -tebli a pepe a 'mu, -ε di di, a 'mu 'li'li 'kwli 'ti' 'beε -ni, 'ti- 'bu mo, 'mo -bu, -ε mo, -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ni yi 'li ni di, a 'ni 'ha huannu pie.» Ke- -Yusu pi nyibli yi.

37 -Nyre', 'ki -Yusu tūε 'li Nyisua a 'kagbau bu. 'To 'bu -won, -ε -bi ε 'ti 'dio, 'ε mi 'li olifieti a dugba 'lu pee mo.

38 -Nyre 'bu -nye, -ε -bi nyibli a pepe yi -we ti ki, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, u 'mu 'a win 'win.

22

-Tε -Juukβε a nyibli gbagbi -hβε
bv 'la la -Yusu
(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Saan
11.45-53)*

1 -Tε δε a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Juukβε a le'mimle gbagbu mi 'u nyre mo. Le'mimle a 'mu, 'a 'nyre mo Paki. Paki a 'mu a ti 'yri, 'floodu -mu', -ε ko -mo u 'ye ni pu 'li 'yaade, ε no- u yi di. -Tε -nyrowodu a 'mu, ε yi yre ni 'mβε,

2 -ε -bi Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi ko tetetonyu 'hven-, u mube -Yusu a 'lila le. Kee, u yi pie nyibli a huannu. ε no- nuo, 'u mube to le, -te -mu', u di 'a 'lila nu.

*Judia -hβε bv pu la -Yusu
-Juukβε* a naanyu -ji'*

(Matie 26.14-16; Maki 14.10-11)

3 'Ki 'li -Yusu a -nagbopu* ni -pu tu 'u 'hven -mu' 'nyi, ε ko -nagbopi -bi. 'A 'nyre mo Judia. 'A kibuhlanyre mo Yisikalio. ε no- 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu Satan, ε bi 'u ke'.

4 Judia a 'mu, ε no- 'du ye', 'ε mu 'li -cohlunpinyu* gbagbi -mo, ko Nyisua a 'kagbau a 'yie tunyu gbagbi 'hven-, 'ε mu nu lee mo, -te ε di nu -Yusu a -ji'pupu nu.

5 -Tε u pupu 'li le, -ε -bi 'waa plo ble ni. 'A -ti, u pu 'li ni, 'ki bu -nyi'e 'wliye, 'bu mo, -tebli a pepe a 'mu, 'bu ko bu mu 'lu -mo.

6 -ε -bi Judia wen ni. ε nu ni, kve 'u ti a 'mu 'yie bu, 'ε mube to le, -te -mu', ε di -Yusu nyibli a 'mu 'a -ji'pupu nu, 'ki nyibli 'ye ni di 'u dedede 'hu ni yi.

*-Tε -Yusu pu la Paki a diide a to
(Matie 26.17-25; Maki 14.12-21;
Saan 13.21-30)*

7 Le'mimle -mu', -ε mo Paki a yi-he-nyrowo 'kwli, 'ki u yi 'u 'floodu -mu', -ε ko -mo u 'ye ni pu 'li 'yaade -dii -ni, 'u 'lee 'u 'blayonu le -we, 'ki 'u didide gbagbu a 'mu 'a -ta'. -Tε -nyrowo a 'mu, ε nyre 'u,

8 -ε -bi -Yusu yi Piel ko Saan 'hven- 'ni -lee -ni, ε wen: «Ba mu Paki a diide -mo -we.»

9 -ε -bi u 'beti e ni: «-Bi' -hβε -ba pii didide a 'mu yi 'li?»

10 -ε -bi ε tu nu won: «Ba pu 'u nua bu: Ba mu 'li Jrusredu 'kwli. A ko nyibehian du 'hven-, a di 'ni nimee -ni. Nyiblo a 'mu, ε 'ble 'niya. ε no- ba kve wien. 'Kayu -ko bu ε di 'li pa, 'ki ba pa 'li.

11 Ba lee 'kayu a 'mu, 'a kukonyo, ke- ba pu: -Aan tonyo yi -mu 'ni 'beti -ni, -gblo a 'du -bi -ko 'kwli, ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, u di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'li?»

12 -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «ε di to ne 'a mu -gblo gbagbu, 'ki 'li 'a yo'kayu a 'mu, 'a yi-he-gbo yra. 'Ki 'kayu a -tebli a pepe ce 'li. 'Ki ba pii 'li diide a 'mu.»

13 -Tε u nyre 'li, -ε -bi ε mo han-ti, -te -Yusu nu wen 'a hihla, ke- u nu 'u -tebli a 'mu, 'a buyee, 'u bi 'u, 'u pi Paki a diide a 'mu. -Tε u -we 'a pipie -mo, -ε -bi u -me kle.

Kukonyo -Yusu a le'boodiide

*(Matie 26.26-30; Maki 14.22-26; 1
Koleti 11.23-25)*

14 -Winse, -te dediti nyre 'u, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, u 'kukue le, u 'mu de di.

15 Ke- ε pi nu yi, ε wen: «'Na wlu mube mo le diaki, 'ki a ko 'mu 'hven- ba di Paki a diide -bu, 'ti- ε 'mu 'na hiven'yeti ki ye.

16 Kee, 'n yi 'ki 'a mu 'ni -lee -ni: 'N 'yi 'li 'li -we, bu di Paki a diide de, ε 'mu ti -mu' ki ye, -ε ko 'yri Nyisua di -huan 'u 'a dako a wowa -mo -we, 'ki 'li 'a 'klo yrayru -mu' 'kwli.»

17 Bu pu 'ki le, -ε -bi ε 'du -wiin-nanu ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, ε wen: «Ba klo bu, ba -hie e.

18 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, kve ke 'ki mo bu, 'n yi 'li 'li -we, bu 'na 'ki nodu -bu de, ε 'mu gba -gbagba, ε 'mu ti -mu' ki ye, -ε ko 'yri Nyisua di 'a dako a wowa -mo -we,»

19 'ε 'du 'flood ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ε 'be e to le, 'ε -nyi e 'a -nagbopu, ε wen: «'Flood -bu, ε no- mo 'na 'hu, 'n di -ha, 'ki 'u 'aan -ta'. Kve ke 'ki mo bu, 'flood a tole'bede a 'mu, ko 'a didie a 'mu 'hven-, ε no-

ba gba 'lu -mɔ, -ε di□e nu, a 'mu 'na -ti 'lu -mɔ le -hie, 'a -nε ti.»

20 -Tε υ -wε dε le, -ε -bi ε 'du -wiin-ηanυ ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ε -nyi□e 'a -nagbopυ, 'ki bu -hie□e, ε wen: «-Wiin -bu, ε □hen 'nyre Nyisua a 'yri yrayri a □tutuo. Nyisua a 'mu, ε di nu 'na -hlu, ε 'mu 'yri yrayri a 'mu □tu, ε kɔ 'a mu 'huen-. 'Na -hlu a 'mu, 'n di□e bu 'ni 'wla, 'ki 'u 'aan -ta'.»

21 -ε -bi ke- ε pi de: «Ba pu 'u nua bu -tεε: Nyiblo □du ni mɔ dεdi-tuo -bu ki. Nɔ- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, -u □mυε 'na 'lila le.

22 'ε mɔ -tεε, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pεpe a Nyiblo, 'n kɔ □bu 'ku, □wɪ yi, -tε Nyisua nu 'a -huhua. Kee, 'jro 'ki 'u nyiblo -mu' -mɔ, -ε di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu.»

23 -Tε -Yusu -yre, -ε -bi 'a -nagbopυ -tua 'a le'betile, υ wen: «Nyiblo a 'du -bi, -ε ni 'nε- -a mu 'nyi, -ε di□e 'a yraanyibli -ji' pu 'li?»

-Yusu tve ne 'a -nagbopυ ni, -tε nyiblo gbagbu a 'klo kɔ bu ni 'mu*

24 -Tε dε a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'a -nagbopυ -tua le'betile, 'ki 'li gble a pɔpɔυ 'kwli, υ wen: «Nyiblo a 'du -bi, 'ki 'nε- -a mu 'nyi, υ di le pu, -ε ni 'u 'a 'bio 'lu yi 'li?»

25 Bu ni 'li -ti a 'mu, 'a hihla 'kwli, -ε -bi -Yusu lee □nu ni, ε wen: «'Ki 'nε- 'klo -bu ki, 'kiunpu kɔ bodiɔpu 'huen-, υ tve □ne 'waa nyibli yi, -ε mɔ, υ ni 'klɪ ki, 'ti- 'u -hue□ε, 'ki 'waa nyibli a 'mu, bu hla□a, -ε mɔ, 'waa naanyυ ni □nu □haan-tebli 'yi □hlon le.

26 Kee, 'a mu -mɔ -bi, 'aan dε 'yi yi -bleε -ni, bu ni 'mu le. Nyiblo -mu', -ε mɔ nyiblo gbagbu, ε bleε yi, bu mɔ 'aan lelenyɔ, 'ti- nyiblo -mu', -ε kɔɔ nε 'a mu win ki, ε bleε yi, bu 'wɪ nyiblo -bu yi, -ε □tui 'u 'a 'bio 'u.

27 □Bu pɔυ □ne dε yi: Nyiblo -mu', -ε ni 'u dεdihu ki, ε kɔ nyiblo -bi -mu', -ε mɔ lelenyɔ, -ε yi didi-tebli -hie, 'ki 'li υ ni 'huen a 'mu 'nyi, nyiblo a 'du -bi -ni 'u 'a 'bihian 'lu yi 'li? □Bi ε 'yi nyiblo -mu', -ε ni 'u dεdihu ki 'pa-? Ke- ε □ti 'mu, 'ki 'li

-tonyibli 'nyi. Kee, 'mɔ -bi, 'ki 'nε- 'a mu 'nyi, 'n 'wɪ- lelenyɔ yi.

28 -Tε υ yi 'u 'mu le ni □tεε ni, a 'yi 'u 'mu bu -hie, keε, a 'cibi 'u 'mu 'huɪ.

29 ε nɔ- nu□o, 'ni yi 'a mu -lee -ni, -ε mɔ, ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'u nyibli win ki -kɔɔ -ni, 'n di -nyi 'a mu 'klɪ, a kɔ 'mu 'huen-, -a 'mu -kuan a 'mu nu, □wɪ yi, -tε 'na 'Bai Nyisua -nu, 'ε -nyi 'mu 'klɪ, 'ki ε kɔ 'mu 'huen-, -ba kɔɔ nyibli win ki.

30 Ti a 'mu, 'bu nyre 'u, a kɔ 'mu 'huen-, 'ki -a di 'u -tε ni -do dε -dii -ni. 'Ki a di 'u -batipugbatɪ ki ble ni, a 'mu Yisraekυε a □tugbi ni -pu □tu 'u 'huen -mu' -bati le -pɔυ -ni.»

-Yusu lee la Pielɪ ni, -ε mɔ, Pielɪ a 'mu, ε di□e 'ni hla, -ε mɔ, ε 'yi□ɪ -yi (Matie 26.31-35; Makɪ 14.27-31; Saan 13.36-38)

31 -Yusu, nɔ- yi 'li Simɔ Pielɪ -mɔ -hlee -ni, ε wen: «Simɔ o, pu 'mu nua yi bu. Satan, -ε mɔ 'kuo -hɔɪn* a nyiblo gbagbu, nɔ- -hua Nyisua 'klɪ, 'ki bu □tεε 'u -mu le, □wɪ yi, -tε nuɔba ni, 'bu □hlon -kubu le, 'ε -he 'li 'a □tutui 'li, □haan-kubu 'ε yi 'li -ηmahen 'kwli hie.

32 Kee, 'mɔ -bu, 'n nyaa Nyisua le, 'ki 'u -na -ta', 'ki -bu 'cibi 'u 'na □wlu a yikuole. Ti -mu' -kɔ 'yri -di□e yru, -ε mɔ, -nu yɪnyredε, -ε -bi -bu -nyi -na 'diayɪnυ 'klɪ, 'ki bu kuo 'mu □wlu yi.»

33 -ε -bi ke- Simɔ pi□ɪ yi: «Kɔkɔnyɔ, 'bu mɔ, 'bu pu -mu 'ji', 'n di□e 'ni -hua, bu pu 'mu 'ji' -wε. 'Bu mɔ, 'bu 'la -mu, 'na mumu, 'n di□e 'ni -hua, bu 'la 'mu -wε.»

34 -ε -bi ke- -Yusu pi□ɪ yi, ε wen: «Pielɪ, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'ki 'li 'tolɔwɔ ni -do -bu 'kwli, 'ti- hape 'mu -nyre da, -di nu 'na -mɔ-gaawɪ ni ta, -ε mɔ, □yi 'mu -yi.»

-Yusu lee la 'a -nagbopυ ni, 'ki bu -wε -mɔ, -ε di□e nu, υ 'mu -wɔn*

35 -ε -bi ke- -Yusu pi □nu yi de, ε wen: «'N lee la 'a mu ni, 'ki ba na la 'du kle, ba pu la 'na □haantitie nyibli, 'ni lee la 'a mu, -ε mɔ, 'ba yi la ni mi, a 'ni 'gbaa la 'li 'wliye, kɔ blo, kɔ 'suin 'huen-. -Tε a 'yi la -tebli

a 'mu -gba, ɔbi de ni 'u, a 'yi la -ko, a -hva la?» -E -bi u wen: «'Uon-, e 'yi la de ɔdu -ko, -a 'yi la -ko, -a -hva la.»

³⁶ -E -bi ke- e pi de: «Kee, -te ti ne -bu, e 'yi 'mu le -ni. Nyiblo 'bu ko 'wliye, 'bu ko blo, bu gbaɔa. Ko, nyiblo 'bu 'yi 'plun -ko, bu plo 'a dionu a wlawu -bi, e 'mu 'plun -to.»

³⁷ E mo ɔhan-ti ɔno, 'n yi a 'mu 'ni -lee -ni, -ti -mu', u 'cri la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, e ko bu mu 'lu -mo, 'ki 'u 'mu ki. -Ti a 'mu, e no -bu: 'Ki u -hree 'liɔ -balonyibli 'nyi. E mo ɔhan-ti ɔno, -ti a 'mu u, 'cri la, 'ki 'u 'mu ki, e 'tie nyre 'u ni.»

³⁸ -E -bi u wen: «Kokonyo, 'ye ke, -a ko 'plien ni 'hven.» -E -bi e wen: «E nu -tee.»

-Te -Yusu de la Nyisva, 'ki 'li olifieti a dugba 'lu

(Matie 26.36-46; Maki 14.32-42)

³⁹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, u ɔti 'dɔ, 'u mu 'li dugba -mu', -e ko 'lu olifieti ni 'li. 'Ki 'li dugba a 'mu 'lu, 'ki -Yusu 'cibi 'li.

⁴⁰ -Te u nyre 'li -tuo a 'mu ki, -e -bi ke- -Yusu pi: «Ba da Nyisva, -e diɔe nu, 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu 'bu yi 'u 'a mu le ni ɔtee -ni, a 'ni ɔha de 'kuku nu.»

⁴¹ Bu pu 'ki le, -e -bi e -hon 'u ɔnu 'hvi, 'e 'yia 'u ye' bu de gbe. -E -bi e 'gbla kwli, 'e -tua Nyisva a dɔda,

⁴² e wen: «'Na 'Bai, 'bu mo, ɔni yiɔ ni -hue, hloɔ 'mu ɔhven -bu -mo le, 'n ko ɔbu 'ye. Kee, bu mo -na kiweenle, e 'ni 'moɔ 'li 'na kiweenle.»

[
⁴³ Bu ni 'ki 'u bu, -e -bi Nyisva a lelenyo 'hru ɔne yi, 'e diɔe 'kli -nyi mo.]

⁴⁴ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi huannu bi 'liɔ 'kwli, e no- mo, bu ɔtu 'u 'kli, bu da Nyisva de. -Hihiu -bu, -e -hven 'liɔ 'hvi, e 'wi- -hlu a tapu yi.]

⁴⁵ -Te e da 'ki Nyisva, -e -bi e 'du ye', 'e mu 'li 'a -nagbopu 'hvi. -Te e nyre 'u ɔnu 'hvi, u yi 'ni nme, 'kla-wliye'yia a -ti.

⁴⁶ -E -bi ke- e pi 'ki ɔnu yi: «De ko nmena a yi nme 'li? Ba 'du ye', ba da Nyisva, -e diɔe nu, 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu, 'bu yi 'u 'a mu le ni ɔtee -ni, a 'ni ɔha de 'kuku nu.»

-Te -Juukve a nyibli gbagbu nu la -Yusu a kvklo*

(Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Saan 18.3-11)

⁴⁷ Win ni 'li -Yusu wlon, -e -bi nyibli -hvohu waan 'li ni. Judia, -e mo -Yusu a -nagbopu* ni -pu ɔtu 'u 'hven a nyiblo -bi, e no- pu nyibli a 'mu ye', 'e ɔciere 'u -Yusu 'hvi bu, 'e 'wlee ɔne.

⁴⁸ -E -bi ke- -Yusu piɔ yi: «Judia, ɔbi 'ki 'li 'na 'wlee 'kwli, 'ki -hue -bu naa 'li, -bu pu 'mu 'na yraanyibli -ji', 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo?»

⁴⁹ -Te -Yusu a -nagbopu yru de a 'mu, -e mi 'u nyre mo, -e -bi u 'beti -Yusu ni, u wen: «Kokonyo, ɔbi -ba nu 'plien, -ba -won ɔnu -mo?»

⁵⁰ 'Ki Nyisva a -cohlunpinyu* a nyiblo gbagbu a -kuannunyo ni 'u -tuo a 'mu ki. -E -bi -Yusu a -nagbopi -bi nu 'a 'plien, 'e 'be 'u -kuannunyo a 'mu, 'a diidenu.

⁵¹ -E -bi -Yusu wen: «E -we -mo», 'e -hren nybeyu a 'mu a nva le, 'e nu ɔo, 'e -we.

⁵² -Te e ɔtu 'u nva a 'mu 'a -ta', -e -bi e ɔhan -mo, 'e yi 'li Nyisva a -cohlunpinyu gbagbu -mo -hlee -ni, ko Nyisva a 'kagbau a 'yieɔtunyu gbagbu, ko -Juukve a 'blu a nyibli, -u diɔe klo mo 'hven-. Ke- e pi: «Ta-won-tebli ko ti 'hven-, e no- a -ya, 'a di 'mu klo mo, -te u ni -balunyo a kvklo.

⁵³ 'Ti-, 'a -ne ti, 'ki a ko 'mu 'hven-, -a ni la 'li Nyisva a 'kagbau bu, 'ki a 'yi 'li na kvklo le ɔmuɔ -ni. Kee, ti -mu', Nyisva -nyi 'a mu, a ko 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu 'hven-, -e mo halo 'nyi a nyiblo gbagbu, ti a 'mu, e no- nyre 'u. E no- nu ɔo, 'a ko 'kli, 'ki ba nu 'aan -kvan.»

Piel wen 'ni, e 'yi la -Yusu -yi
(Matie 26.57-58,69-75; Maki 14.53-54,66-72; Saan 18.12-18,25-27)

54 -Te -Yusu -we win a pupub -mo, -e -bi v kloob ni, 'v gbe 'li'li -cohlpinyu* a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. Pielu -mo -bi, e yi kve -Yusu wien, 'ki 'li -mohlode 'kwli, 'e -he 'li 'waa pi le.

55 'Ki 'v -patu', 'ki v 'tie 'v nagba, 'v glaa 'li'li le. Nyibli -mu', -v glaa 'li nagba a 'mu le, v nu- ko 'nyi Pielu ni 'li bu.

56 'Ki v ni 'ki 'v bu, -e -bi -kvannunugba -bi 'ye'e ni, 'e -hrub ne 'yie le, e wen: «Nyiblo -bu, e mo -Yusu a -nagbopi* nio -we.»

57 Kee, -e -bi Pielu -ga ni, e wen: «Nugba o, 'n 'yili -yi mo.»

58 -Te e -hi, -e -bi nyibeyu -bi 'ye Pielu ni. Ke- e pi, 'e yili -lee -ni: «Mo -bu, 'ki -ni 'li 'a nyibli a 'mu 'nyi.» -e -bi e wen: «Nyibeyu o, e 'yili mo 'pa.»

59 -Haawo ni -do bu -hi, -e -bi nyibehian -bi ni 'v. Ke- e pilu yi, 'ki 'li win 'yakli 'kwli: «Han-ti nio, nyiblo -bu, e mo -Yusu a -nagbopi -bi nio -we, -koti v ni 'huen a 'mu, v mo Galileue nio.»

60 -e -bi ke- Pielu pi nyibehian a 'mu yi: «Nyibeyu o, -ti -bu, -hle, 'ni -yruo 'li'li le.» Bu ni 'li win a pupub 'kwli, -e -bi hape da -nyre ni.

61 Hape bu da 'ki -nyre, -e -bi Kukonyo -Yusu hian -mo, 'e -tua Pielu a 'yiye. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -ti -mu', Kukonyo lee wen'e, -e mo: «'Ti- hape 'mu ke -nyre da, -di nu ke 'na -mo-gaawo ni ta, mu le pu, yu 'mu -yi.» -e -bi -ti a 'mu, e bi 'li'li 'kwli.

62 -Te e bi 'li'li 'kwli, -e -bi e 'hri 'li -yaa 'kwli ni, 'e -tua wuwe, 'kla-wliye'ya a -ti.

-Te -Yusu a 'yie'tunyv nu la 'a bibie, ko, v nu la 'a 'yri-hiha (Matie 26.67-68; Maki 14.65)

63-64 Nyibli -mu', -v tui -Yusu 'yie, v 'cee ne ni, 'v mua ne 'a 'yii kle, 'ti-, 'v yili bi. U ni 'li 'a bibie 'kwli, -e -bi v yili le 'ni 'beti -ni, v wen: «Nyisua a winwlon-hanyo o, lee ne -a mu, nyiblo a 'di -bi -hren -mu de 'li?»

65 'Ti- v 'mu -yre mo mu, -e -bi v -haa 'yri le diaki.

-Te -Juukue a nyibli gbagbi puu la -Yusu -bati le (Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Saan 18.19-24)*

66 -Te -nyre -nye, -e -bi -Juukue a naanyu, ko Nyisua a -cohlpinyu* gbagbi, ko tetetonyu 'huen-, nu- 'kukue le, 'ki 'v -Yusu a -bati a lepule a -ta'. -e -bi v lee nyibli -mu', -v yi la nu -hee -ni ni, 'ki bu ya 'li -Yusu 'waa -gbolugbo gbagbu yi.

67 -Te v ya nu'v yi, -e -bi v 'beti'e ni, v wen: «Bi -mo mo Wanyo mu, Nyisua pu la le, e di la ya, 'ki 'v 'a dako a wowa a -ta'? 'Bu mo -mo, lee ne -a mu.» -e -bi ke- e pi nu yi: «'Bu mo, 'ni pu le: Iin, 'mo nio, a 'ni -pu'v li'li haan-ti ni.

68 E mo, 'bu mo, 'ni 'beti 'a mu -we, a 'yili 'li'li -we, ba -hiha 'mu kle.

69 Kee, kve ke 'ki mo bu, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki 'n di 'v 'Klikunysua a diidekiba ki bu ni.»

70 -e -bi 'waa pepe, v wen: «Bi -mo Nyisua a 'Yu nio?» -e -bi e tu nu won, e wen: «E mo han-ti, mo nio.»

71 -e -bi v wen: «-A 'ni -huaa 'ki -hunyibli du de. -Aan gbetu, -a 'win 'a wlon bu a win ni. (-Te e pu le, -e mo, e mo Nyisua a 'Yu nio, e mo Nyisua a -ti a le-heel'e nio. 'A -ti 'ki o, e ko bu 'ku.)»

23

-Te v gba la 'li -Yusu Pilati -mo, -e mo Romakue a -gulnoma (Matie 27.1-2,11-14; Maki 15.1-5; Saan 18.28-38)

1 Bu -yre 'ki, -e -bi v 'du ye', 'v gba 'li'li Romakue a -gulnoma -mo. 'A 'nyre mo Pilati. (Romakue, nu- ko -Juukue* win ki. -Juukue 'yili 'li'li -we, bu 'la nyiblo 'bu mo, Romakue 'bu 'yili -wen. E no- ko -ti, -Juukue 'v gba 'li -Yusu Pilati -mo.)

2 'v -tua 'a -ti a yeele, v wen: «-A 'nee nyiblo -bu 'yie ki bu. E no- wen -a mu yi, 'ki 'ne- -aan 'blugba

'kwli, 'ε yi nyibli -lee -ni, -ε mɔ, ʋ 'ni 'pɛɛ 'li 'blɔwli -mʋ', Romakʋɛ a 'kiun gbagbu pu lɛ, -ba 'pɛɛ -ni. 'Ya 'ʋ 'lu de, ε wen, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mʋ', Nyɔsua pu la lɛ, ε di la -a mu yi ya, ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, ε mɔ bodiɔ -bi ɔniɔ -wɛ.»

3 -ε -bi Pilati yiɔ 'ni 'beti -ni, ε wen: «ɔBi -mɔ mɔ -Juukʋɛ a bodiɔ?» -ε -bi kɛ- -Yusu -pu: «Iin, 'mɔ ɔniɔ.»

4 -ε -bi Pilati -tua 'li Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi kɔ nyibli -huɔhuɔ -mʋ' 'hʋɛn-, 'waa -mɔhleelɛ, ε wen: «Nyiblo -bu, de -huan bu di nu, 'ni 'yeɔ lɔɔ.»

5 Kɛɛ, ʋ 'yi Pilati ki -wen, 'ʋ -tua 'li win a 'yaalɛ, ʋ wen: «Nyiblo -bu, 'a tɔwin ɔgbugblo 'blɔgba a pɛpɛ ni, kʋɛ 'li Galileblɔgba 'kwli bu, -bu nyre 'nɛ- Jrusredɔ 'kwli.»

-Tɛ ʋ gba 'li -Yusu 'kiun Helɔɔi -mɔ

6 -Tɛ Pilati 'wɔn 'waa win a 'mʋ, -ε -bi ε yi 'ni 'beti -ni, ε wen: «ɔBi nyiblo -bu, ε mɔ Galilekʋɛyu ɔniɔ?»

7 -ε -bi ʋ wen: «Iin.»

'A -ti 'ki o, 'kiun -bu, -ε mɔ Helɔɔi, nɔ- kɔɔ Galileblɔgba win ki. -Tɛ Pilati 'wɔn 'ki, -ε mɔ 'ki -Yusu -hɔn 'li Galileblɔgba a 'mʋ 'kwli, -ε -bi ε lee nɛ 'a nyibli ni, 'ki bu gba 'liɔ Helɔɔi -mɔ. Ti a 'mʋ 'yri, 'ki 'kiun Helɔɔi a 'mʋ, ε ni 'li Jrusredɔ 'kwli.

8 -Tɛ Helɔɔi 'ye -Yusu, -ε -bi ε kɔ plo a bleelɛ, -ε nuɔ, ε yi 'wɔn 'a 'nyre lɛ, see la, 'ε ɔmʋɛ la 'a 'yiye lɛ, -ε diɔɛ nu, ε 'mʋ ɔwhlɛkɛɛ-tɛbli, -Yusu di nu 'ye.

9 -Yusu bu ni 'ʋɔ ye', -ε -bi ε -tua 'a -tɛbli -huɔhuɔ a lɛ'betilɛ, kɛɛ, -Yusu 'yiɔ 'a ɔdedede kɛ -hihia -ni.

10 'Ki Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi kɔ tetetɔnyu 'hʋɛn-, ʋ ni 'ʋ. ʋ nu- yi -Yusu -ti -yɛɛ -ni, 'ki 'li win 'yakli 'kwli,

11 Helɔɔi kɔ 'a nyibli 'hʋɛn-, 'ʋ 'cɛɛ -Yusu, kɔ, 'ʋ yi 'a -ti lɛ -hɛɛ -ni, 'ʋ puɔ bodiɔwlawɔ, 'ʋ gba 'liɔ Pilati yi de.

12 Helɔɔi kɔ Pilati 'hʋɛn-, ʋ nyinyre la lɛ, kɛɛ, -nyrɔwɔ a 'mʋ 'kwli, ʋ -hɛ ninatumupu.

-Yusu a -bati a 'lu-yɛɛɛ', Pilati wen 'ni, ε kɔ bu 'ku

(Matie 27.15-26; Maki 15.6-15; Saan 18.39-19.16)

13 -Tɛ de a 'mʋ, ε -hi, -ε -bi Pilati da Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi, kɔ -Juukʋɛ* a naanyu kɔ nyibli -bi 'hʋɛn-.

14 Kɛ- ε pu ɔnu yi: «A wen 'ni, nyiblo -bu, ε nɔ- -wen 'a mu yi, 'ki 'nɛ- 'blɔgba -bu 'kwli. ε nɔ- kɔ -ti, 'a ya 'mɔɔ yi. Ba pu 'mʋ nua yi bu -tɛɛ: 'Na ɔgbetu, 'n 'betiɔɛ ni, ki mɔ 'a mu ye'. Yinyre-tɛbli a pɛpɛ -bu, a 'maɔa 'lu bu, ε 'yi 'a nunu-tɛbli 'pa-.

15 Mɔ, Helɔɔi 'yeɔ ni -wɛ, -ε mɔ, -tɛbli a 'mʋ, ε 'yi 'a nunu-tɛbli 'pa-. ε nɔ- kɔ -ti, 'ε -mia ɔnɛ kle. 'A -ti o, nyiblo -bu, ε 'yi yinyredɛ ɔdu -nu, -bu blɛɛ 'kukʋ yi.

16 'A -ti, 'na 'seyo bu nu lɔkɔ, bu biɔɛ, 'ti- 'mʋɔ bu tɛ.» [

17 'Bi -Juukʋɛ a lɛ'mimle -mʋ', -ε mɔ Paki, 'bu nyre 'ʋ, Pilati kɔ bu -ha nyiblo ni -do ɔji', 'ki 'ʋ -Juukʋɛ a plo a bleelɛ a -ta'.]

18 Kɛɛ, 'waa pɛpɛ a 'mʋ, ʋ -tua Pilati a 'yilɛmɔmale, ʋ wen: «Nuɔ, nyiblo -bu bu 'ku, -bu -ha Balabasi ɔji'!»

19 'Ti-, Balabasi a 'mʋ, ε kɔ nyibli -bi 'hʋɛn-, ʋ nu- -wen la Romakʋɛ a naanyu yi, 'ki 'li Jrusredɔ 'kwli, 'ti- 'ki 'li yi-wɔnwɔnɛ a 'mʋ 'kwli, ʋ 'laa la 'li nyiblo. ε nɔ- kɔ -ti, 'ʋ pu la ɔnu -ji'.

20 Pilati -hʋɛɔ ni, bu tɛ -Yusu bu. ε nɔ- kɔ -ti, 'ε -tua 'li nyibli a 'mʋ, 'waa -mɔhleelɛ de.

21 Kɛɛ, -tɛ ʋ 'wɔn 'a win, -ε -bi 'waa pɛpɛ a 'mʋ, ʋ -tua Pilati a 'yilɛmɔmale, ʋ wen: «Kɔɔ 'ʋɔ tugbe 'yie, ε 'mʋ 'ku! Kɔɔ 'ʋɔ tugbe 'yie, ε 'mʋ 'ku!»

22 -ε -bi kɛ- Pilati pu ɔnu yi de, 'wi ni ta a de: «De -huan a 'di -bi ε -nu 'li? 'N 'yi 'liɔ de -huan ɔdu 'li 'yee -ni, -bu blɛɛ 'kukʋ yi. 'A -ti o, 'n di lee 'na 'seyo, bu bii ɔnɛ lɔkɔ. 'Bu -wɛ 'a bibie -mɔ, -ε -bi 'n tɛɔ bu.»

23 Kɛɛ, ʋ 'tɛ ɔmʋɛɔɔ 'yi lɛ, ʋ wen: «Kɔɔ 'ʋɔ tugbe 'yie, ε 'mʋ

'ku!» 'Waa win ni 'u Pilatu a win 'lu yi diaki.

24 Bu 'ye ni wen -ti a 'mu, Pilatu hle ki, e no- mo Pilatu bu -yraqa, 'ki bu wen de -mu', 'waa wli -hue ki,

25 'e te nyiblo -mu', -Juukue -hue bu, -e mo Balabasi, u pu la 'ji', 'ki 'u 'blugba a 'gbugblolē a -ta', e ko, -te e -nu, 'e 'la la nyiblo a -ti. -Yusu -mo -bi, e no- e -nyi 'a 'seyo, 'ki bu gbaqa, bu 'laqa, wli yi, -te -Juukue ni 'a -huhua.

-Te u koo la 'u -Yusu tugbe 'yie (Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Saan 19.17-27)

26 -Te de a 'mu, -e -hi, -e -bi Pilatu a 'seyo gbe -Yusu ni, 'u 'tue ne 'diu, u 'mu'v 'la. Bu yi 'ki ni mi, -e -bi u ko nyibehian -bi 'huen-, u 'hnee ni. Nyibehian a 'mu, 'a 'nyre mo Simo. 'Ki e koo 'li Silenidu 'kwli. No- -huen -titi. Simo a 'mu, e no- 'seyo -koo, 'u hlee -Yusu a tugbe, 'ti -u lee ne, bu koe nu wien.

27 Nyibli -huohu, nu- yi -Yusu wien koe. Nugbi -huohu, nu- 'wlee ke' bu, 'u yi 'u 'a -ta' -wee -ni.

28 Bu yi 'ki' -mo ni -wee -ni, -e -bi -Yusu hian -mo, 'e -tua 'waa leele, e wen: «'A mu Jrusre a nugbi, a 'ni 'wee 'li, 'ki 'u 'na -ta', kee, ba we, 'ki 'u 'aan dionu, ko 'ki 'u 'aan 'yonu a -ta',

29 -e nu'o, 'huen'yeti di 'u 'ni nyre. Ti a mu 'yri, ke- u di pu: Plo a bleele 'ki 'u nugbi -mu' -mo, -u 'yi 'yukode, e ko 'waa de -mu', -u 'yi -huan 'yu ni koe, ko -u -bi -mu', -u 'yi -huan 'yu ni 'nye.

30 Ti a 'mu 'yri, -e -bi ke- -tonyibli di pu, dugbi bu bi 'u 'nu 'lu, u 'mu le 'kuku -ni.

31 'Mo -bu, -e ko 'koo 'sii 'u yi, -e 'wi- tugbe yrayru yi, u ni le, u 'tui 'huen, 'ti- 'a mu -bu, -u ko 'koo 'yi 'u yi 'sii -ni, -u 'wi- ti jeji yi, -bi' 'aan de di -huan 'mu 'ti 'li?»

32 'Seyo a 'mu, u gbe 'crekonyibli ni 'huen, u 'mu 'nu 'la, u ko -Yusu 'huen-.

33 'Ki u nyre 'ki 'u -tuo -mu' ki, -e ko 'nyre -mo 'Lukla. -Te u nyre 'u, -e -bi 'seyo koo 'u -Yusu tugbe

'yie. 'Ki 'u -tuo ni -do a 'mu ki, 'ki u koo 'u 'crekonyibli ni 'huen a 'mu 'waa -ne ti 'yie, nyiblo ni -do, 'ki 'li -Yusu a diidekibia ki, -do -bi, 'ki 'li 'a kamlakibia ki.

34 -Yusu 'mu 'u tugbe 'yie ni, -e -bi ke- e pi: «Na 'Bai o, de 'kuku -bu, u ni, -hru 'a -ti -mo, -koti -tebli -bu, u ni, u 'yi' -yi.» 'Seyo -mo -bi, u pu 'wla, -Yusu a 'hulepu-tebli a -ti, u 'mu'v yi, -te u di 'a 'gigla nu.

35 Haponyibli -bi, -u ni 'u -tuo a 'mu ki, 'ki u pu 'u 'yie bu, 'u yi -tebli a pepe a 'mu, -e mi 'lu -mo 'ye. -e -bi -Juukue* a 'bu a nyibli 'cee ne ni, u wen: «E wa nyibli -bi. 'A -ti 'ki o, 'bu mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya, bu wa 'a dionu!»

36 'Seyo -mo bi, u -he' 'yri le -we, 'u 'yia 'u' 'hu bu, 'u yi' 'linu -nyi.

37 -e -bi ke- u pi' yi: «'Bu mo, 'ni mo -Juukue a bodu, -e -bi wa -dionu!»

38 'Ki 'u 'a tugbe a 'mu 'yie, u 'ru 'u 'plankibia ki, -e mo: «Nyiblo -bu, e no- mo -Juukue a bodu.»

39 'Ki 'li 'crekonyibli ni 'huen -mu', u koo 'u 'waa ti 'yie le, nyiblo ni -do ni 'li, 'e -he -Yusu 'yri le, e wen: «'Yi le -pu, -e mo, -mo mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya. Wa 'ki -dionu, 'mu -a mu wa -we mo.»

40 Kee, 'a 'bihian -bi -mu', -e ni 'u, e no- -tua 'a 'bi a 'mu, 'a -mo'puple, e wen: «-Mo -bu, 'yi Nyisua a huannu -ko mo. 'Huen ni -do -bu, -yi 'ye, e no- nyibehian -bu, e yi 'ye -we.

41 -A mu -mo -bi, -aan 'huen -bu, -a yi 'ye, e ko 'u ni, -e nu'o, yinyre-tebli -mu', -a nu, e nu- ko -bati koo -a mu. Kee, e no- -mo -bi, e 'yi de -huan 'du -nu.»

42 -Te e -we 'ki -ti a 'mu, 'a hula -mo, -e -bi ke- e pi -Yusu yi, e wen: «-Yusu o, 'na -ti 'ni 'hruo 'li -mu -mo, ti -mu' -ko 'yri -di di de, 'ki 'li -na 'kli a kinu 'kwli, 'mu -tonyibli win ki -koo -ni pepe.»

43 -e -bi ke- -Yusu pi 'ki' yi, e wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni, -e mo, kike -bu, -ko 'mu 'huen-, 'ki -a di ke

'li 'na 'Bai Nyɩsua a ɔhaan'diɔ* 'kwli ni.»

-Te -Yusu nu la 'kukuv
(*Matie 27.45-56; Maki 15.33-41; Saan 19.28-30*)

44-45 Muu 'u 'yru bu nyra bu a ti 'yie, -e -bi halo ka -tutu a pepe ki. Halo a 'mu, e ni 'u -nini, 'e ye 'yru-hiile a ti ki. Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'li Nyɩsua a 'kagbau -mu' bu, -e ni 'li Jrusediɔ 'kwli, danu gbagbu -mu', -e 'be 'kayu a 'mu ɔtiɔ, 'e -ki wlon pepe.

46 -E -bi -Yusu 'gbo ni, e wen: «'Na 'Bai, -mo 'n pu 'li 'na -hihiu -ji'.» -Te e -yre 'ki, -e -bi e mla -hunhlun.

47 Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -mu', -e ni 'u, -te e 'ye -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi e -twa Nyɩsua a 'nyrelepupu, 'ti- 'e pu win, e wen: «E mo ɔhan-ti ɔniɔ, nyiblo -bu, e 'yi de -huan ɔdu -nu.»

48 Nyibli a pepe -mu', -u di -ta 'ye mo, u 'ye -tebli a 'mu ni, -e mu 'lu -mo. 'Waa plo yi 'li bu ni 'nee -ni, 'u -me kle.

49 -Yusu a ninatumupu a pepe -mu', ko nugbi -bi, -u yi laɔa ɔwien le kue, -u -hon 'li Galileblugba 'kwli, u hloɔ 'u -te a 'mu -mo le de gbe, 'u 'ye -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo.

-Te u pu la 'li -Yusu 'dabio 'kwli
(*Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Saan 19.38-42*)

50-51 E ko la nyibehian ɔdu, 'e ko la 'li -Juukue a 'diɔ -bi 'kwli. 'A 'nyre mo Sosefu. 'A 'diɔ a 'mu, 'a 'nyre mo Alimate. Nyibehian a 'mu, 'a ɔwlu no yi diaki, ko, 'a 'klo 'sii 'u yi. Ti -mu', -e ko 'yri Nyɩsua di 'u nyibli win ki -koo -ni, e no- e yi -ple. E mo -Juukue* a -gbolugbo gbagbu a nyiblo -bi ɔniɔ. Kee, -tebli -mu', 'a 'bio -hla, ko, u nu -Yusu 'yi ɔhlon le, e 'yiɔ ki -wen.

52 Sosefu a 'mu, e no- mu 'li Pilati -mo, 'e lee ɔne, 'ki bu wen, bu -ha 'u -Yusu a -plahvi tugbe 'yie, e 'mu 'uɔu 'u -ha, Pilati a 'mu, 'e -wen.

53 Sosefu a 'mu, e no- mu, 'e -ha 'u -Yusu a -plahvi tugbe 'yie, 'e 'hinhuanɔa -jise le, 'ti- 'u gba 'liɔ

-tute -mu', u di 'uɔu ɔtuu -ni. 'Ki 'u -te a 'mu, 'hiɔ gbagbu ni 'u, 'e hlo yra, 'e 'wi- dugba yi. Ti ɔdu a ti 'yri la, 'ki 'li 'hiɔ gbagbu a 'mu 'kwli, 'ki u 'bluu la 'li 'dabio, (-e 'wi- -wlukayu yi). 'Dabio a 'mu 'kwli, u 'yi -huan 'li 'kukuku ni pu. E no- ko 'kwli, u ɔtu 'li -Yusu a -plahvi.

54 E mo la 'wee a -nyrowi ni ɔhun a 'yru-hiile a ti 'yri ɔniɔ, -Juukue a -wuwle-nyrowo*, -e mo 'seedi, 'e mi la 'u nyre mo, 'yru bu pa a ti 'yri.

55 Nugbi -mu', -u yi la -Yusu ɔwien le kue, -u -hon la 'li Galileblugba 'kwli, u nu- ko Sosefu 'huen-, -u mu 'li 'dabio yi, nugbi a 'mu, 'u ta 'li 'dabio a 'mu 'kwli le, 'u 'yeɔe, -te -mu', u nu 'li -Yusu a 'dabio a 'kwlibupupu.

56 -Te u -gbee -tebli a pepe a 'mu, -e -bi u -me kle, 'u 'ya 'diɔ, 'u -we hinhunpu-tebli -mo, ko -dawninyra 'huen-, u 'muɔu -Yusu a 'hvi le plv. -Te -wuwle-nyrowo nyre 'u, -e -bi u -wle ni, ɔwi yi, -te Nyɩsua a tete ni 'a hihla.

24

-Te Nyɩsua a lelenyu lee la nugbi -mu', -e mo, -Yusu 'hri 'klo
(*Matie 28.1-10; Maki 16.1-8; Saan 20.1-10*)

1 -Te -wuwle-nyrowo* -hi, 'soondi a -nyragbi, -e -bi nugbi a 'mu, u 'du ye', -dawninyra -mu', u -we la -mo, 'u gba 'liɔ -Yusu a 'dabio yi.

2 -Te u nyre 'li, -e -bi u 'yeɔe ni, -e mo, kuanihio -mu', nyibli nu la, 'u ka la 'dabio yi, u blikeɔe le, 'u -ha 'uɔu 'u.

3 E no- mo bu pa 'li 'dabio a 'mu 'kwli, kee, u 'yi 'li Kukonyo -Yusu a -plahvi bu -yee -ni.

4 'Waa ɔwli kee le, -te u 'yi 'liɔ 'dabio 'kwli bu -yee -ni. 'A -ti, de bu di 'lu -mo le -hie, u 'yiɔ -yi. 'Ki u ni 'ki 'u bu, -e -bi nyibepu ni 'huen ɔdu, nu- 'hru 'u ɔnu 'hvi. Nyibepu ni 'huen a 'mu, u pu wlawli puɔpu, 'e yi wln. Nyɩsua a lelenyu ɔniɔ.

5 -Te u 'ye nyibli ni 'huen a 'mu, -e -bi huannu bi 'li ɔnu 'kwli, 'u pu 'li

-wlu le. -E -bi ke- nyibli ni 'hven a 'mu, v pu nu yi: «A 'ni 'muo 'neE 'kukonyibli 'nyi le. E ni 'klo.

6 E 'yi 'ne- -ni. Nyisua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha 'klo. -Te e 'tie ni la 'li Galileblugba 'kwli, -ti -bu, e lee la 'a mu, bu bi 'li 'a mu 'kwli.

7 Ke- e pi la 'a mu yi: U ko bu pu -tonyibli a pepe a Nyiblo 'crekonyibli -ji', v 'mu 'v tugbe 'yie -koo -ni, e 'mu 'ku. 'Ti- 'bu 'ku, -nyrowi ni 'hven, ta a -nyrowo, e ko bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo.»

8 -Te v 'win 'ki -ti a 'mu, -e -bi -ti -mu', -Yusu lee la nu, e bi 'li nu 'kwli.

9 -Te e bi 'li nu 'kwli, -e -bi v phian -mo, 'v mu 'li -Yusu a -nagbopu* ni -pu tu 'v -do -mu' -mo, e ko nyibli a pepe -bi -mu', -v ne la -Yusu -mo -we, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, 'v na -mo le.

10 Nugbi a 'mu, -v ne -tebli a 'mu -mo le, 'waa 'nyre mo Madala a Mari, ko Sani, ko Mari -bi, -e mo Saki a 'dii. Nugbi -bi -mu', -v ko nu 'hven, -v mu 'li 'dabio yi, -tebli ni -do a 'mu, e no- v na -mo le -we, 'ki 'v -Yusu a -monanyu* ye'.

11 KeE, -Yusu a -monanyu a 'mu, 'ki 'li 'waa 'lule-hihie 'kwli, v yi 'ni 'ye, -e mo, -ti a 'mu, nugbi a 'mu, v na -mo le, e 'yi 'luko-moko -ko, v 'ni -pu nu li haan-ti.

12 E no- mo Piel bu 'du ye', bu gba 'li 'dabio cigbe yi. -Te e nyre 'v, -e -bi e ti 'v ni, 'e ta 'li 'kwli le, 'e 'yi 'li dedede 'li 'ye, 'bu 'yi -jisei ni -do -mu', v 'hinhian la 'pa-. -E -bi e phian -mo, 'e mu 'li 'kayu bu. 'A 'mumu, 'a wlv kee le diaki, 'ki 'v -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo a -ta'.

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu ni 'hven, -v mi la 'li Emausido 'kwli yi (Maki 16.12-13)*

13 -Nyrowo ni -do a 'mu 'kwli, -Yusu a -nagbopu* ni 'hven -bi, nu -hon 'li Jrusredo 'kwli, 'v mi 'li Emausido 'kwli. -Hon 'li Jrusredo 'kwli, -bu mu 'li Emausi, e -we 'li -kilow ni -pu tu 'v -do ni.

14 -Te v ni 'hru wlon, -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo, e no- ko -ti v ne -mo le.

15 Bu ni 'li -ti a 'mu, 'a lepupele 'kwli, -e -bi -Yusu 'hru 'v nu 'hvi, e ko nu 'hven, 'v -mu.

16 KeE, e 'wi- -te de 'ye ni kaa nyibli a 'yii ki. E no- ko -ti, 'v 'ye ni yruo.

17 -E -bi -Yusu 'beti nu ni, e wen: «-Ti a 'di -bi a pipi' le 'li?» -Te e 'beti -ti a 'mu, -e -bi 'a -nagbopu ni 'hven a 'mu, v nyra bu, -e nuo, 'waa wlv mu bu.

18 Ti ni -do a ti 'yri, nyiblo -mu', -e mo Klopasi, e tuo won, e wen: «'N pu nu haan-ti, 'ki 'li Jrusre a nyibli a pepe 'nyi, -mo ni -do, -mo 'yi de -bu, -e mu 'lu -mo a -ti 'win.»

19 -E -bi e wen: «-Ti a 'di -bi 'li?» -E -bi -nagbopi a 'mu, e wen: «-Ti -mu', -e mu 'lu -mo, 'ki 'v Nasaleti a -Yusu -mo. E mo Nyisua winwlon-hanyo* nu. 'Ki 'v Nyisua ko -tonyibli 'hven- -gbati, 'a wlvlekee-tebli, e ni la, e ko 'a towin 'hven-, v tve la -a mu ni, -e mo, e ni la 'ki ki diaki.

20 KeE, Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi, v ko -aan naanyu gbagbi 'hven-, v nu- pu nu Romakue a 'kupun -ji', 'v pu nu -bati le. 'E mo phan-ti, -te v pu nu -bati le, 'v ko v tugbe 'yie, 'e 'ku.

21 -A mu -mo -bi, -a kuo ne wlv yi, -e mo, e no- mo -aan -ne Wanyo -mu', Nyisua ya la, -e di Yisraekue gble, 'ki 'li Romakue -ji'. -Te -tebli a pepe a 'mu, e mu 'lu -mo, 'a -nyrowi ni ta a -nyrowo -bu.

22 E mo phan-ti, nugbi -bi 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -ti -bu, v -hla, e kee ne -aan wlv le. -Nyragbi, nugbi a 'mu, nu- -tuo 'li 'dabio yi,

23 keE, -te v -mu, v 'yi 'li -Yusu a -plahvi bu -yee -ni, 'v di -a mu lee mo, -e mo, Nyisua a lelenyu 'hru nu yi, 'v lee nu, -e mo, -Yusu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo.

24 E ko nyibli -bi, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -te v 'win -ti a 'mu, e no- mo bu mu 'li 'dabio a 'mu yi. 'E mo phan-ti, -te nugbi a 'mu, v nu 'a hihla, ke- e nu naale, keE, v 'yi 'li -Yusu a 'mu bu -yee -ni.»

25 Kε- -Yusu pu □nu yi, ε wen: «'Hυυ-, a 'yi 'lule-hihie -kɔ. -Ti a pepe -mu', Nyisua a winwlon-hanyo hla la, ti -hi la ti 'yri, 'aan □wli 'ni -klo□o li□i 'wɔwli, kɔ, 'a 'yi□i □wlu yi -kuo -ni.

26 Winwlon-hanyo a 'mu, υ hla la□a ni, -ε mɔ, Wanyo a 'mu, Nyisua pu la le, ε di la ya, ε bleε yi bu 'ye □hiυen, 'ti- Nyisua 'mu□υ -ti a 'yi'buυa -nyi.»

27 -Tebli a pepe -mu', υ 'cru la, 'ki 'υ□υ ki, 'ki 'li Nyisuacrien 'kwli, ε -hιhιa □nu kle, 'kuε 'li Moise a 'crien 'kwli bu, -bu ye Nyisua a winwlon-hanyo -bi a 'cruu ki.

28 -Te υ mi 'li Emausido 'kwli nyre mɔ, -ε -bi -Yusu -huε□ε ni, bu gba 'a 'hru 'lu -mɔ.

29 Kεε, υ nyεε □ne le, υ wen: «Pεε mɔ -a mu 'hυi, 'tɔ yi 'ni -wɔn,» ε kɔ □nu 'hυen-, 'υ 'ya 'diɔ, 'ε pa 'li □nu -mɔ.

30 -Te υ -pa, -ε -bi υ ni ble, didide a -ti. Bu ni 'υ dɛdi-tuo ki, -ε -bi ε 'du 'floɔ ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ti- 'ε 'be□ε □tiɔ le, 'ε -nyi □nu□υ.

31 -Te ε -nyi 'ki □nu□υ, -ε -bi υ -tua 'a yuyruo. Kεε, ti a 'mu 'yri, -ε -bi ε 'waan □nu 'yi ki.

32 Kε- υ pipi yre, υ wen: «ε mɔ □han-ti □niɔ, -te ε -hιhιe wen -a mu Nyisuacrien kle, dɔdɔ ni wen 'li -aan □wli ki diaki.»

33 -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, υ 'du ye', 'υ bi 'hru wlon de, 'υ mu 'li Jrusredio 'kwli. 'Ki υ yeε 'υ -Yusu a -nagbopu ni -pu □tu 'υ -do -mu' bu, υ kɔ 'waa 'bio 'hυen-. Nyibli a 'mu, υ 'kukue le, 'ki 'li 'kayu ni -do bu,

34 'υ lee nyibli ni 'hυen -mu', -υ -di, υ wen: «ε mɔ □han-ti □niɔ, -aan Kɔkɔnyo -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi ni, 'ε 'hru Simo Pielu yi.»

35 U ni 'hυen a 'mu, de -mu', -ε mu 'lu -mɔ, 'ki 'li 'hru wlon, υ 'ye, ε nɔ- υ na -mɔ le, ε kɔ -te υ nu 'a yuyruo, ti -mu' -kɔ 'yri ε yi 'υ 'floɔ □tiɔ le 'beε -ni.

-Te -Yusu nyre la 'υ 'a -nagbopu 'hυi, -υ 'kukue la le, 'ki 'li Jrusredio*

'kwli

(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)

36 Bu ni 'li -ti a 'mu a hιhla 'kwli, -ε -bi 'ki -Yusu 'hru 'li □nu 'nyi, 'ε pu 'waa 'wio bu, ε wen: «Nyisua bu ni 'υ 'a mu -mɔ!»

37 -Te υ 'ye□e, -ε -bi huannu bi 'li □nu 'kwli. U nu- -mɔ -bi, υ daa □ne, 'ku □hru 'li □nu 'nyi.

38 -ε -bi ε wen: «De a 'di -bi -kɔ huannu a yi 'ki pie 'li? De- kɔ -ti 'a 'ye ni pu□υ □haan-ti, -ε mɔ, 'mɔ □niɔ 'li?»

39 Ba 'ye 'na dabu a 'kwli kɔ 'na bui. 'Mɔ -Yusu □niɔ. Ba 'ye 'mu, 'n kɔ 'hυi, 'n 'yi 'ku 'pa-. 'Ku 'yi 'hυi -kɔ, 'ε 'yi 'kla -kɔ. 'Bi 'aan 'mumu a 'mu, a yi□i 'ni 'ye, -ε mɔ, 'n kɔ 'hυi.»

40 -Te ε -we -ti a 'mu a hιhla -mɔ, -ε -bi ε tɔɔ □nu 'a dabu kɔ 'a bui 'hυen- yi, (υ 'mu ηmanηmi a 'huε 'ye, 'seyo -nu, 'υ kɔɔ 'υ□υ tugbe 'yie.)

41 Dɔdɔ yi wen □nu ni ni, 'waa □wli 'ε yi le -kεε -ni. ε nɔ- nu□o, 'υ 'tiε 'ye□ε □wlu yi ni -kue -ni, -ε mɔ, ε 'hri 'klo. ε nɔ- kɔ -ti 'ε lee □nu: «'Bu mɔ, 'ba kɔ 'ne- didide □du, ba -nyi 'mɔ□o, 'mu□υ di!»

42 'υ -ha 'li 'tɔpu-hrin.ye a 'kutio, 'υ -nyi □ne□e,

43 'ε klo□o bu, 'ε di□e, 'ki 'υ □nu ye'.

44 -ε -bi kε- ε pu □nu yi, ε wen: «-Te 'n 'tiε ni la 'ne- 'a mu 'nyi, -ti -bu, 'n lee la 'a mu, bu bi 'li 'a mu 'kwli. Kε- 'n pu la 'a mu yi: -Tebli a pepe -mu', υ na la -mɔ le, 'ki 'υ 'mu ki, 'ki 'li Nyisuacrien 'kwli, ε kɔ bu nue -ni. ε mɔ □han-ti □niɔ, ε nue ni. -Tebli a 'mu, 'ki 'a de -bi ni 'li Moise a tetecrien 'kwli, 'a de -bi 'ε ni 'li winwlon-hanyo* -bi a 'cruu 'kwli, 'a de -bi 'ε ni 'li -wlablecrien* 'kwli.»

45 ε nu□o ni, 'υ yru Nyisua a -ti a 'mu le, -ε ni 'li Nyisuacrien 'kwli.

46 -ε -bi ε wen: «Kε- Nyisua a win pu: Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la 'a dakɔ yi ya, ε kɔ bu 'ye □hiυen, kɔ, ε kɔ bu 'ku. 'Bu 'ku, -nyrɔwi ni ta a -nyrɔwɔ, ε kɔ bu -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi, bu 'hri 'klo.

47 Wanyo a 'mu, ε nɔ- kɔ 'nyre 'kwli, a di 'li Nyisua a -ti -mɔ le -naa

-ni. Nyɩsɩa a -ti a 'mɔ, a di nyibli -lee -ni, ε nɔ- -bu: Bɔ hie 'v 'waa de 'kuku bɔ, bɔ -nyi 'waa 'kɔ a pɛpɛ Nyɩsɩa, -ε di□e nu, ε 'mɔ 'waa de 'kuku 'wɔwla -ni. 'Bɔ mɔ, 'ba yɩ Nyɩsɩa a -ti a 'mɔ -mɔ ε ni nɛ, 'kɩ ba kɔε 'nɛ- Jrusɛdɔ 'kwli bɔ, kɔ, ba na -ti a 'mɔ -mɔ ε, 'kɩ 'v dako a pɛpɛ yɩ, -v ni 'nɛ- 'kɔ kɩ.

⁴⁸ 'Bɩ -tebli a pɛpɛ -mɔ', -ε muu la 'lu -mɔ, a 'ye□e ni. 'A -ti, ba mu, ba na 'na -ti -mɔ ε, 'kɩ 'v nyibli a pɛpɛ yɩ.

⁴⁹ 'Na 'Baɩ Nyɩsɩa pɔ la 'lɩ□ɩ ni, -ε mɔ, ε di -nyi la 'a mɔ 'a -Hihiu. 'Na □gbetɔ, 'mɔ di 'a mɔ -Hihiu* a 'mɔ yɩ ya. 'A -ti, 'kɩ ba ni 'nɛ- 'dɔ -bɔ 'kwli bɔ, -Hihiu a 'mɔ, ε 'mɔ 'lɩ yɔ' -hɔn, ε 'mɔ 'v 'a mɔ ke' bi, ε 'mɔ 'a mɔ 'kɩ -nyi.»

-Tɛ -Yusu mu la 'lɩ yakɔ 'kwli

(Maki 16.19-20; Nunu-tebli 1.9-11)

⁵⁰ -Tɛ de a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɩ -Yusu gba 'a -nagbopɔ* ni, 'v □ti Jrusɛdɔ 'kwli, 'v mu 'lɩ 'dɔ -mɔ', v deε Betani □hlɔn. -Tɛ v nyre 'v 'hru a 'mɔ, 'a -heyri', -ε -bɩ ε 'du dabɔ ye', 'ε pɔ □nɔ wa -mɔ.

⁵¹ ε ni 'lɩ win a pɔpɔɔ 'kwli, Nyɩsɩa 'ε nu□o, -Yusu 'ε -hɔn 'lɩ □nɔ 'nyɩ, 'ε mu 'lɩ yakɔ 'kwli.

⁵² 'A -nagbopɔ -mɔ -bɩ, v 'gbɩa kwli, 'kɩ 'v 'a -ti a 'yi'buale a -ta'. -Tɛ de a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɩ v □hɩan -mɔ, 'v mu 'lɩ Jrusɛdɔ 'kwli, 'kɩ 'lɩ dɔdɔke 'kwli.

⁵³ 'Kɩ 'lɩ Jrusɛdɔ a 'mɔ 'kwli, v 'cibi 'lɩ Nyɩsɩa a 'kagbaɔ bɔ ni, 'v pɩ Nyɩsɩa 'nyre le.

-Yusu a -ti, -te
SAAN
-mo -bi, ε nu la 'a 'cicru

Nyiblo -mv', -ε mo Nyisva a Win

1-2 Yι-he-nyre, 'ti- Nyisva 'mu la 'a -ne □dedede nu mo mu, nyiblo -mv', -ε mo Nyisva a Win, ε ni la 'klo. 'Ki ε ni la 'u Nyisva 'hvi. 'A 'mumu, ε mo Nyisva □niw -we.

3 ε no- Nyisva naa 'li, 'ε nu 'a -ne de. ε 'yi □dedede -ko, Nyisva bu nu, bu 'yi 'li -Yusu 'li -naa -ni.

4 Nyiblo a 'mu, ε no- yi nyibli 'klo yrayru -nyi, -ε 'ye ni -we 'li. 'Klo yrayru a 'mu, ε no- yi nyibli -nyre -nyi.

5 -Nyre a 'mu, ε yi 'ni wlu, 'ki 'li halo 'nyi, halo 'yi 'kl □du -ko, 'ki bu jro -nyre a 'mu.

6 ε ko la nyiblo □du, -ε ko 'nyre -mo Saan Batisi. No- Nyisva lee la -ni,

7 'ki bu lee -nyre a 'mu a -ti nyibli le, nyibli a 'mu, u 'mu Nyisva a Win □wlu yi -kuo -ni.

8 Saan a 'mu, ε 'yi la -nyre a 'mu 'pa-, kee, ε no- -mo -bi, ε di la ni, 'ki ε 'mu la -nyre a 'mu 'a -ti -mo le na.

9 -Nyre a 'mu, ε no- mo seyι a -nyre, -ε di 'ne- 'klo 'kwli, -ε di □e nu, nyibli a pepe 'mu le yru.

10 Nyiblo a 'mu, -ε mo Nyisva a Win, ε mo □han-ti, ε no- ko 'mu Nyisva naa 'li, 'ε nu 'klo. Kee, -te ε di la 'ne- 'klo 'kwli, 'klo 'kwli a nyibli 'yi la □a -yru.

11 ε di la 'ne-, 'a diwonu a dako, -u mo -Juukue* 'nyi, kee, u 'yi la □a kva 'ble.

12 Kee, 'ki 'li □nu 'nyi, ε ko nyibli -bi, 'u 'ble □e kva, 'ti- 'u kuo □ne □wlu yi. Nyibli a 'mu, -u kuo □ne □wlu yi, ε -nyi □nu 'hru, 'ki bu -he Nyisva a 'yonu.

13 U 'yi Nyisva a 'yonu -he, □wi yi, -te -tonyiblo ni, 'ε yi 'a 'bai a 'yu -he. Kee, Nyisva a □gbetu, no- -nyi □nu 'klo yrayru.

14 Nyiblo a 'mu, -ε mo Nyisva a Win, ε -he -tonyiblo, 'ε 'ti la 'ne- -a mu 'nyi, □a 'ye 'a -ti a 'yi'bubua, -ε mo -ti a 'yi'bubua -mu', Nyisva -nyi 'a 'Yu ni -do. Nuele, ko nyai a yuyruo, ko -ti a -tee, nu- 'yii la 'li □i 'li.

15 Nyiblo a 'mu, ε no- ko -ti Saan hla la, 'ki 'u nyibli ye'. Ke- ε pi la: «ε no- di 'u 'mu ke' kue, kee, ε no- ni 'u 'mu 'lu yi, -ε nu □o, ε no- -mo -bi, u 'ye la 'mu ni kue, 'ε ni la 'klo.»

16 Nyiblo a 'mu, ε 'cibi 'u, 'ε ni -a mu □haan-tebli -mo, 'ki 'li daduke 'kwli. □Haan-tebli, ε nu -a mu 'yi □hlon le, ε -hu ni diaki.

17 Nyiblo a 'mu, ε no- mo -Yusu 'Klisu. 'Ki Nyisva naa 'li 'a winwlon-hanyo* Moise 'mu, 'ε -nyi -a mu 'a tete, kee, 'ki 'li -Yusu 'Klisu 'li, 'ki ε naa 'li, 'ε nu -a mu □haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli, 'ε too ne -a mu -ti a -tee.

18 Nyiblo □du 'yi -huan Nyisva ni 'ye. Kee, a 'Yu ni -do -mu', -ε mo Nyisva -we, 'ti- -ε ni 'u -aan 'Bai Nyisva 'hvi, ε no- too ne -a mu Nyisva a 'mu.

-Ti -mv', Saan Batisi hla la, 'ki 'u 'a diwonu a -ta'

(Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Luku 3.1-18)

19 -Nyrowo □du 'kwli, -Juukue* a 'blu a nyibli -mu', -u ni 'li Jrusredio 'kwli, nu- le Nyisva a -cohlunpinyu*, ko Lefipu a □tugba a nyibli, 'ki bu mu 'li Betanidio 'kwli, bu 'beti Saan, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu. -Te u nyre 'li Saan -mo, u wen: «□Bi -mo mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya?»

20 ε no- mo bu -hilia □nu kle, 'ki 'li -teeke 'kwli, ε wen: «'Uon-, 'n 'yi Wanyo a 'mu 'pa-, -koti a hle.»

21 Ke- u pi de, u wen: «□Bi -mo mo Nyisva a winwlon-hanyo Eli?» ε wen: «'Uon-, 'n 'yi Eli 'pa-» -ε -bi u 'beti □e ni de, u wen: «'A -ti, □bi -mo mo Nyisva a winwlon-hanyo gbagbu -mu', Moise pu la le, Nyisva di la ya?» ε wen: «'Uon-, 'n 'yi winwlon-hanyo a 'mu 'pa-»

22 U 'tiε gbe 'a le'betile 'lu -mo: «Nyiblo a 'di -bi -pa 'mu 'li? -Hilia

-a mu kle, -ε di□e nu, nyibli -bu, -v lee 'ne- -a mu, -a 'mu 'waa kle-hihiale yi.»

23 -ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen: «Nyisva a winwlɔn-hanyɔ Esai 'cri la□a ni, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, -ε mɔ:

Nyisva wen 'ni:

ε di kɔ nyiblo □du, ε 'mu 'li -tite -mu' 'du bi 'li yi 'ti.

'Bu yi ni hle, ε 'mu 'li win 'li 'yaa -ni.

Nyibli -mu', -v di□e nva yi bu pu,

ke- ε di □nu yi pu:

Ba 'sii 'v Kɔkɔnyɔ a 'hru yi,

'ti- Kɔkɔnyɔ a 'mu, ε 'mu di.

ε 'wi yi, 'aan 'klo bu 'sii 'v yi,

-ε di□e nu, a 'mu -mɔ -we,

'ti- Kɔkɔnyɔ 'mu di.»

Ke- Saan pi lelenyɔ a 'mu yi de: «Nyiblo a 'mu, -kɔti Nyisva hla la, 'mɔ □niɔ.»

24 Lelenyɔ a 'mu, -v di 'ne- Saan -mɔ, Falisi□tumu* a nyibli ni 'li □nu 'nyi.

25 Ke- v pi 'ki, 'v yi Saan 'beti -ni, v wen: «-Wen 'ni, □yi Wanyɔ -mu' 'pa-, Nyisva pu la le, ε di la ya, kɔ, □yi Eli 'pa-, kɔ, -wen 'ni, □yi Nyisva a winwlɔn-hanyɔ -mu', -kɔti Moise hla la 'pa-. 'A -ti, nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki -mu 'klɔ, 'ki -bu pu nyibli 'nie 'lu le 'li?»

26 -ε -bi ε wen: «'Mɔ -bi, 'nie, nɔ- 'n pi nyibli 'lu le. Keε, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo ni 'li. Nyiblo a 'mu, a 'ye□ε ni yi.

27 Ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'v -kvan 'lu -yraa -ni, 'ki nyiblo a 'mu, ε di 'v 'a -kvan -wlu □tuu -ni, 'ki 'ne- 'a mu 'nyi. 'Na 'mumu, 'n 'cimi ni diaki, 'ki 'v□v -mɔ', 'ki □bu di 'a -kvandε □du nu.» Ke- Saan pu lelenyɔ a 'mu yi.

28 -Tεblɔ a pεpe a 'mu, 'ki 'li 'diɔ -mu', -ε mɔ Betani 'kwli, 'ki ε muu 'li 'lu -mɔ. 'Diɔ a 'mu, 'ki ε ni 'li 'nie -mu', -ε mɔ Suden a 'niki. 'Ki Saan pu 'li nyibli 'nie 'lu le.

-cɔhlɔn -mu', Nyisva -ha, -ε di 'klo 'kwli a nyibli a de 'kuku 'wowla -ni*

29 -Tε -nyrɔwɔ ni -do -hi, -ε -bi Saan 'ye -Yusu ni. -Yusu a 'mumu, 'ε mi 'li□i -mɔ yi. -ε -bi Saan wen:

«Ba 'ye ke, nyiblo -bu, -ε yi 'li di, ε nɔ- mɔ -cɔhlɔn -mu', Nyisva -ha, -ε 'wi- 'blayu yi, v yi Nyisva -pie -ni. -cɔhlɔn a 'mu, ε nɔ- di 'klo -bu ki a nyibli a de 'kuku 'wowla -ni.

30 ε nɔ- kɔ -ti, 'n hla mɔ, -ε mɔ: Nyiblo di kvε 'v 'mu ke', keε, ε nɔ- ni 'v 'mu 'lu yi, -ε nu□o, ε nɔ- -mɔ -bi, -tε v 'ye la 'mu ni kvε, ε ni la 'klo.

31 -Tε 'n hle mɔ□o, nyiblo bu di 'mu pa, 'n 'yi mɔ□o -yi. Keε, 'n di ni, 'mu nyibli 'nie 'lu le pu, -ε di□e nu, nyiblo, ε -mɔ, dakɔ, -v mɔ Yisraekvε, v 'mu□v yi.»

32-33 -ε -bi ke- Saan pi de: «Nyiblo bu di la' pa, -tε 'n 'ye la□a ni yi, -ε -bi Nyisva -mu', -ε lee la 'mu, 'ki □bu mu la nyibli 'nie 'lu le pu, ε wen: -Di 'ye 'na -Hihiu*, ε 'mu 'v nyiblo □du 'lu □tu -ni, ε 'mu 'v□v ke' ni. Nyiblo a 'mu, nɔ- di nyibli 'na -Hihiu -nyi. 'ε mɔ -tεε, 'n 'ye la Nyisva a -Hihiu a 'mu ni, 'ε □tu la 'v nyiblo a 'mu 'lu, □wi yi, -tε -plija, ε 'ye ni □tu 'v□v 'lu, ε 'mu 'v□v ke' ni.

34 'N 'ye de a 'mu ni. ε nɔ- nu□o, 'ni hle□ε, -ε mɔ, nyiblo a 'mu, ε nɔ- mɔ Nyisva a 'Yu.»

*-Tε -Yusu da la 'a yi-he-nagbopv**

35 -Tε -nyre -nye, -ε -bi 'ki 'v -tite ni -do a 'mu, 'ki Saan Batisi di 'v de, ε kɔ 'a -nagbopv ni 'hven -bi 'hven-.

36 'Ki ε ni 'v bu, -ε -bi ε 'ye -Yusu ni, 'ε yi -hi. -Tε ε 'ye□e, -ε -bi ε wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, -ε 'yi 'li di, ε nɔ- mɔ -cɔhlɔn* -mu', Nyisva -ha, -ε 'wi- 'blayu yi, v yi Nyisva -pie -ni.»

37 -Ti a 'mu, Saan -hla, 'a -nagbopv ni 'hven -mu', -v ni -tuo ki, v 'win ni. -Tε v 'win, ε nɔ- mɔ bu 'du ye', bu kvε -Yusu □wien.

38 -Tε v yi ni mi, -ε -bi -Yusu □hian -mɔ. Bu 'ye 'ki□i, -ε mɔ, v yi kvε□ε □wien, -ε -bi ε wen: «Bu kla ni, -ε kɔ 'mɔ a yi □wien kvε 'li?» -ε -bi v □tu□o □wɔn, -ε mɔ: «-Bi' □tii yi 'li, Rabi?» -ε □hen 'nyre tɔonyɔ, 'ki 'li -Juukvε* a 'bliwin 'kwli.

39 -ε -bi ε wen: «Ba kvε 'mu □wien, a di de 'ni 'ye,» 'v kvε□ε □wien, -tite, ε ni 'v, 'v 'yee 'v. 'Ki v ni 'v□v 'hvi

bu, kʉe 'u 'yru-hiile 'yie bu, -bu ye 'to a -wɔnwɔn ki.

40 -Nagbopu ni 'hʉen a 'mu, -u 'wɔn Saan a 'mu a win, 'ti- -u kʉe -Yusu ɔwien, -e -bi a 'nyre mo Adre. Adre a 'mu, e mo Simo Piel a 'diayi ɔniɔ.

41 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Adre a 'mu, e mu 'li 'a 'diayi Simo Piel mo, e wen: «-A 'ye Wanyo -mu' ni, Nyisua pu la le, e di la ya, 'ki 'u 'a dako a wɔwa a -ta'»

42 'e gba 'liɔ -Yusu 'hɔ. -Yusu bu 'ye 'kiɔ, -e -bi e wen: «-Mo mo Simo, Saan a 'yu. Kʉe 'ki mo bu, 'bu yi -mu ni de, ke- u di pu: Sefasi». Sefasi nyre a 'mu, e no- mo Piel, -e ɔhen 'nyre 'hiɔ.

*-Te -Yusu da la Filipu ko Natanaeli, 'ki bu -he 'a -nagbopu**

43 -Te -nyre -nye, -e -bi -Yusu pu 'liɔ ni, 'ki bu mu 'li Galileblugba 'kwli. -Te e yi ni mi, -e -bi e ko nyiblo ɔdu 'hʉen-, u ɔnnee ni. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Filipu. -Yusu wen: «Kʉe 'mu ɔwien, ɔmu 'na -nagbopi -he.» 'e kʉe ɔwien.

44 Filipu a 'mu, 'ki e ko 'li 'diɔ -mu', -e mo Betisaida 'kwli. 'Ki Adre ko Piel 'hʉen-, u ko 'li -we.

45 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ki Filipu mu 'li nyiblo -bi -mo. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Natanaeli. -e -bi Filipu wen: «Wanyo -mu', -koti Moise ko Nyisua a winwɔn-hanyu* -bi 'hʉen-, u 'cru la 'li Nyisua crɛn 'kwli, -a 'ye ɔ ni. Wanyo a 'mu, 'a 'nyre mo -Yusu. 'A 'bai, no- mo Sosefu, -e ni 'li Nasaletidiɔ 'kwli.»

46 Natanaeli wen 'ni: «'Ki 'li Nasaletidiɔ 'kwli, ɔhaande 'yi 'liɔ 'li -we, bu -hon 'li -wlu.» Filipu wen: «'De -ba mu, -na 'mumu ɔmuɔ 'ye.»

47 -Te u yi ɔne yre ni 'mʉe -ni, -e -bi -Yusu 'ye ɔ ni, e wen: «Nyiblo -bu, -e yi 'li di, e 'sii 'u yi. E mo ɔHaanyisraekveyu ɔniɔ.»

48 -e -bi Natanaeli wen: «-Bi' -nu 'na 'yiye 'li?» -e -bi e wen: «-Te -ni wen 'u pepeklootu -mu' ɔhlon, u deɛ figie, 'ti- Filipu 'mu wen -mu da mo mu, 'n 'ye wen -mu ni.»

49 -e -bi Natanaeli wen: «Toonyo o, e mo ɔhan-ti, -mo Nyisua a 'Yu ɔniɔ, ɔni mo Yisraekve a bodiɔ -we.»

50 -e -bi e wen: «ɔBi -te 'n pu le, 'n 'ye wen -mu ni, 'ki 'li pepeklootu bu, e no- ko -ti ɔni pu le, -kuo 'mu ɔwlu yi? Nu gbe, -di 'ye -tebli gbagbi -bi, -e di 'u 'a de -bu, ɔye ke 'u -hi.»

51 -e -bi e wen 'ni de: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, a di yako ni 'ye, e 'mu wɔn -ki, Nyisua a lelenyu 'mu 'li Nyisua -mo -hon, u 'mu 'ya, u 'mu ɔti, 'ki 'u 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo 'lu yi.»

2

'Blɔ a pupa a le'mimle ni 'li Kanadiɔ 'kwli

1 -Nyɔwɔ ni 'hʉen bu -hi, -e -bi 'bli a pupa a le'mimle, no- mii 'lu -mo, 'ki 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki u daa 'li -Yusu a 'dii,

2 'u da -Yusu -we, 'ki 'li 'bli paale a 'mu ki.

3 Ti ni -do a ti 'yri, no, u 'ne wen, e -we ni. -e -bi ke- -Yusu a 'dii pu yi: «No a pepe -we ni.»

4 E no- mo -Yusu bu -hiɔɔa kle, -e mo: «'Na 'dii o, -ha 'mu me le, e 'yi -mo 'pa-, ɔni -lee ɔ mu ni, -kuan 'n ko ɔbu nu. Ti -mu' -ko 'yri 'n di 'u ɔwilekɛɛde -nuu -ni, ti a 'mu, e 'yee 'u 'u ni nyre.»

5 Bu pu 'ki le, -e -bi ke- 'a 'dii pu nyibli -mu', -u ɔgle -tebli yi, e wen: «-Ti a pepe -bu, e di 'a mu -lee -ni, no- ba nu.»

6 Kee, 'ki yi gbagbi ni ɔhlon-do, u nu 'hi, u -nu, -e ko 'kwli u pu 'li 'nie le ni 'u, 'ki 'u bu a leyɔra a -ta', ɔwi yi, -te -Juukve* a tete ni 'a -huhva. Yi a 'mu, 'a 'ye ni -do gbe 'litayru a ɔwli ni ɔhun.

7 Ke- -Yusu pu -tebli ɔglanyu a 'mu yi, e wen: «Ba nu 'nie, ba 'yii 'li ɔnu le,» 'u 'yii 'liɔ le -tee.

8 -e -bi e wen: «Ba 'pi 'ki 'a de gbe, ba gba ɔa -tebli ɔglanyu a nyiblo gbagbu yi,» 'u gba 'liɔ, 'e ɔte ɔwlon.

9 Bu ɔte 'kiɔ wlon, -e -bi e -he no. -Bi' no a 'mu, bu di yi -hon -ni, e 'yi

'u -yi. Kee, -tebli glanyu a 'mu, u nu-yi. E no- mo nyiblo gbagbu a 'mu, bu da 'blipanyo,

10 E wen: «'A -ne nyiblo 'bu da le'mimle, haanno, e no- u yi 'hru 'nyee -ni, u pi. Nyibli 'bu 'na 'ki -tee, 'ti- no -mu', -e 'yi haanno 'pa-, 'u pi -we. Kee, -mo -bi, kye wen 'li bu, haanno, no- tu bu.»

11 Ke- -Yusu nu 'a yi-he wilekede a nunuo, 'ki 'li Galilebugba a 'du -mu', -e mo Kana 'kwli. Ke- e -nu, 'e to ne 'a -nagbopu* 'kl -mu', Nyisva -nyi. De a 'mu, e no- nu, 'u kuo ne wlu yi.

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ki e mu 'li Kapena do 'kwli, e ko 'a 'dii, ko 'a 'diaynu, ko 'a -nagbopu 'huen-, -e di e nu, u 'mu 'li -nyrowi gbi 'li -hi.

-Te -Yusu bla la -tebliplonyibli le, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli (Matie 21.12-13; Maki 11.15-17; Luku 19.45-46)

13 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Juukue* a le'mimle gbagbu -mu', u de Paki, e 'mwe yre. E no- nu, -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'u mu 'li Jrusredo 'kwli.

14 -Te u nyre 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ki u yee 'li puplonyibli bu, -u ple blo, ko blabi, ko -hungbo 'huen-, -e di e nu, -tonyibli 'mu -to, u 'mu nu, u 'mu -cohlu* pi. 'Ki 'u -tite ni -do a 'mu, 'ki u yee 'u 'wli'ci'nyibli bu -we, 'u ni 'li 'waa 'teble ye' ble, 'u yi hapowli 'ci -ni.

15 -Te -Yusu 'ye nu, e no- mo, bu nu loko, bu bla nu le pepe, 'u -hon 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa a 'mu 'kwli, u ko 'waa 'wlugba-tebli a 'mu 'huen-, 'ti- 'e 'wla 'wli'ci'nyu a 'wli bu, 'ki 'u -tutu ki, 'e 'jri 'waa 'teble yi ble.

16 -E -bi ke- e pi, 'e yi -hungbo plonyu -mu' -lee -ni, e wen: «Ba -ha 'ne- tebli -bu! A 'ni 'nuo 'li 'na 'Ba Nyisva a 'kayu puplokayu -mo!»

17 -Yusu a -nagbopu -mu', -u ni 'u, -ti -mu', u 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, e bi 'li nu 'kwli. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Nyisva o, 'n nue -na 'kayu ni diaki. -Te 'n nu 'a nue, e 'wi- na

yi, -e yi wlu, 'ki 'li 'na 'hu 'kwli, -e yi 'mu le hien.»

18 E no- mo, -Juukue a nyibli gbagbi -mu', -u ni -tuo ki, bu 'beti, u wen: «Nyiblo a 'di -bi -mo, nu ble nu le 'li? Nu wilekede, -e di -a mo -to -ni, -e mo, 'kl -mu', -e ko 'kwli -ble 'li nu le, 'ki e kye 'li Nyisva -mo bu.»

19 -E -bi -Yusu tu nu won, e wen: «De 'n di nu, e no- -bu: Ba 'wla Nyisva a 'kagbau -bu, 'n di 'du ye' de, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli.»

20 -E -bi u wen: «Bi 'kayu -bu, u -pu, 'ki 'li 'yri a (46) -wlu ni 'huen tu 'u hlon-do 'kwli, e no- -pi le, -di ye' 'du, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli?»

21 Kee, Nyisva a 'kagbau -mu', -Yusu hen 'nyre, e no- mo 'a dionu a -plahu.

22 -Te e -hie ti -hohu, ti -mu' -ko 'yri e 'ku, 'ti- e 'hru 'klo, 'ki e bi 'li 'a -nagbopu 'kwli, -e mo, 'a -plahu a -ti e hle la, e 'yi la Nyisva a 'kagbau 'pa-, e 'yi la 'nyre hen. -Ti a 'mu, u 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, yi-he-nyre a ti 'yri, e ko -ti a pepe -mu', -Yusu lee la nu, u kuo ne wlu yi.

-Tebli a pepe -mu', -e ni 'li -tonyiblo a wlu ki, -Yusu yi e ni

23 Ti -mu', -e ko 'yri -Yusu 'tie ni la 'li le'mimle -mu', -e mo Paki ki, 'ki 'li Jrusredo 'kwli, e ni la wilekete-tebli -hohu. Nyibli -hohu bu yi wilekete-tebli a 'mu ni 'ye, e no- nu, 'u pu nu han-ti, -e mo, e no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya.

24 Kee, -Yusu 'yi nu wlu yi -kuo -ni, -e nu, -te 'waa wlu ni 'mu, e yi e ni.

25 -Yusu 'ni nu le, 'ki nyiblo du bu lee ne, -te -tonyibli a wlu ni 'mu, -e nu, 'a gbetu, e yi -tebli a pepe -mu', -e ni 'li -tonyiblo a wlu ki ni.

3

-Te Nikodemu mu la 'li -Yusu -mo
1 E ko la nyiblo du. 'A 'nyre mo la Nikodemu. E mo la Falisi tumu*

a nyiblo □nɔ. E mɔ la -Juukue* a ye'nanyɔ -bɪ -we.

2 Nikodemu a 'mu, e nɔ- 'tɔlɔwɔ □dɔ 'kwli, -e mu la 'lɪ -Yusu -mɔ, e wen: «Tɔɔnyɔ, -a yi□e nɪ, -e mɔ, Nyɪsua, nɔ- lee 'ne- -mu -a mu 'nyɪ, □mɔ -a mu -tɔɔ -nɪ, -e nu□o, □wɪlekeke-tebli -mu', -ni, nyiblo □dɔ 'yɪ 'lɪ 'a nunuo 'lɪ -we, 'bu mɔ, Nyɪsua 'bu 'yɪ 'b□v -mɔ nɪ.»

3 -E -bɪ -Yusu wen: «'N yɪ -mu 'nɪ -lee -nɪ, -e mɔ, nyiblo □dɔ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu pa 'lɪ Nyɪsua a 'klo yrayru 'kwli, 'bu mɔ, 'bu 'yɪ kɔɔwɪ nɪ 'hɛn -nu.»

4 -E -bɪ Nikodemu wen: «-Tonyiblo -bu, -e -ku, -bɪ' e we 'lɪ bu nu kɔɔwɪ nɪ 'hɛn a nunuo 'lɪ? E mɔ, e 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu pa 'lɪ 'a 'dii 'kwli, 'tɪ- bu kɔ□o de.»

5 -E -bɪ e wen: «'N yɪ -mu 'nɪ -lee -nɪ -tee, nyiblo 'bu nu kɔɔwɔ nɪ -do, e 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu pa 'lɪ Nyɪsua a 'klo yrayru 'kwli. Kee, e -hue□e nɪ, 'kɪ Nyɪsua a -Hihiu* bu -nyi□e 'klo yrayru, 'tɪ- e 'mu 'lɪ Nyɪsua a 'klo yrayru a 'mu 'kwli pa.

6 -Tonyibli, nu- ni□e, 'u kɔe -tonyiblo yrayru, kee, Nyɪsua a -Hihiu, nɔ- ni□e, -tonyiblo 'e kɔe 'klo yrayru, -e 'ye nɪ -we 'lɪ.

7 E 'nɪ 'kee 'lɪ -na □wɪ le, 'bu mɔ, 'nɪ pɔ le, a kɔ ba nu kɔɔwɪ nɪ 'hɛn.

8 -Te pepe -hue bu mu 'lɪ, 'kɪ e -hui 'lɪ, □yɪ 'a -hihiwin 'nɪ 'wɪn, kee, -tɪte, e -hɛn 'lɪ, kɔ, -tɪte, e mi 'lɪ, □yɪ 'a □dedede -yi. Ke- Nyɪsua a -Hihiu nɪ 'mu. Nyiblo -mu', -Hihiu a 'mu, e di 'klo yrayru -nyi, □yɪ□ɪ -yi.»

9 -E -bɪ Nikodemu wen: «-Bɪ' de a 'mu, e -we 'lɪ bu nu 'lu-mɔmumuo 'lɪ?»

10 -E -bɪ e wen: «-Mɔ -bu, -e mɔ tɔɔnyɔ gbagbu, 'kɪ 'ne- -Juukue a 'bli, -mɔ 'yɪ -tebli a 'mu -yi.

11 De -bu, 'n 'ye, e kɔ de -bu, 'n -yi, e nɔ- kɔ -tɪ 'n hɛ. Kee, a 'nɪ -pɔ□v 'mu □han-tɪ.

12 -Tebli -bu, -e mii 'ne- -tɔtɔ kɪ 'lu -mɔ, 'bu mɔ, 'nɪ yɪ 'a -tɪ -mɔ le nɪ ne, a 'nɪ -pɔ□v lɪ□ɪ □han-tɪ. 'Ba 'ye nɪ pɔ□v □han-tɪ, -e -bɪ -tebli -mu', -e mi 'lu -mɔ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, 'bu mɔ, 'nɪ

yɪ 'a -tɪ -mɔ le nɪ ne, a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, ba pɔ 'a -tɪ □han-tɪ -we.

13 -Tonyiblo □dɔ 'yɪ -huan 'lɪ yakɔ 'kwli nɪ mi, 'bu yɪ 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo 'pa-. 'Mɔ -bu, 'mɔ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli. 'A -tɪ, 'hru pe 'u bu, 'kɪ □bu na yakɔ 'kwli a -tɪ -mɔ le.

14 Bu bi 'lɪ -mu 'kwli, tɪ -mu' -kɔ 'yɪ Yisraekue nɪ la 'hru wɔn, 'kɪ 'lɪ 'pɔwɔnblugba kɪ, tɪ -hi la a tɪ 'yɪ, Moise 'du la 'plɪde ye', 'e nu la hre, 'tɪ- 'e 'be la tugbe. Nɔ- kɔ 'lu e 'ba la 'u hre a 'mu bu, -e di□e nu, 'a -ne nyiblo, 'bu 'wɪ la 'yi wɪ la, 'bu taa la 'lɪ hre 'a mu -mɔ le, 'kɪ 'lɪ □wɔ a yɪkuole 'kwli, e 'nɪ □ha la 'kɔ. Kee -e di 'mu □ti, 'kɪ 'u 'mɔ -bu -mɔ, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo. U di 'ba 'u 'mu tugbe 'yie bu,

15 -e di□e nu, 'a -ne nyiblo, 'bu taa 'lɪ 'mu -mɔ le, 'kɪ 'lɪ 'na □wɔ a yɪkuole 'kwli, Nyɪsua 'mu□v 'klo yrayru -mu', -e 'ye nɪ -we 'lɪ -nyi.

16 E mɔ □han-tɪ, Nyɪsua nuɛ -tonyibli a pepe nɪ diakɪ. E nɔ- kɔ -tɪ, 'e -ha 'a 'Yu nɪ -do, -e di□e nu, 'a -ne nyiblo, 'bu kuo □ne □wɔ yɪ, e 'nɪ □ha 'wan, kee, Nyɪsua a 'mu, e 'mu□v 'klo yrayru -mu', -e 'ye nɪ -we 'lɪ -nyi.

17 Nyɪsua 'yɪ 'ne- 'a 'Yu -tɔtɔ kɪ te, -e di□e nu, e 'mu -tonyibli -bati le -pɔv -nɪ, kee, e 'mu □nu wa a -tɪ □nɔ, u 'nɪ □ha 'wan.

18 Nyiblo -bu, 'bu kuo Nyɪsua a 'Yu □wɔ yɪ, Nyɪsua a -bati 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu kɔ□o. Kee, nyiblo 'bu 'yɪ□ɪ □wɔ yɪ -kuo -nɪ, Nyɪsua a -bati -we 'a kɔkɔ -mɔ, -te e -nu 'kɪ, e 'yɪ Nyɪsua a 'Yu a 'mu □wɔ yɪ -kuo -nɪ.

19 -Te Nyɪsua ni nyibli a -bati a lepɔle, e nɔ- -bu: E mɔ □han-tɪ, -nyre, -e mɔ Nyɪsua a 'Yu, 'e di 'ne- tɔtɔ kɪ, kee, nyibli 'yɪ -nyre a 'mu -hua. Halɔ, nɔ- u -hue, -e nu□o, 'waa nunu-tebli nyre yɪ.

20 Nyiblo 'bu nɪ 'u, 'bu yɪ de -huan nɪ ni, 'a □wɔ yɪ -nyre nɪ. Halɔ 'nyɪ, 'kɪ e yɪ 'lɪ bu nɪ, -kɔtɪ e yɪ pie huannu, 'kɪ 'a nunu-tebli -hɔn bu bi pepe'.

21 Kee, nyiblo 'bu yɪ □haande nɪ ni,

ε γι 'mυε -nyre λε, -ε di□e nu, nyibli 'mυ□υ 'ye, -ε mω, 'a nunu-tebli, ε ni, ε kwlee Nyisva ki.»

-Yusu Klisυ a 'nyre bu 'bva

22 -Te δε a 'mυ, ε -hi, -ε -bi -Yusu kω 'a -nagbopυ* 'hυen-, 'ki υ mu 'li Sudeblugba 'kwli. 'Ki 'li -tite a 'mυ, ε -hii 'li ti gbi, 'ε pi nyibli 'nie 'lu λε.

23 Saan pi nyibli 'nie 'lu λε -we. Ε nω- mω -bi, 'ki ε ni 'li Enωdiω 'kwli, 'ki 'li Salimυdiω 'hυi, -koti 'ki 'υ -tite a 'mυ, 'nie -hυυ 'υ ni, nyibli 'υ mi 'li□i -mω λε, 'ε pi □ny 'nie 'lu λε.

24 Ti a 'mυ 'yri, υ 'ye□ε □ji' ni pi.

25 -ε -bi, Saan a -nagbopυ -bi, kω -Juukυε* a ye'nanyω -bi 'hυen-, υ nu- pi toto, 'ki 'υ nyiblo a bui a leytyra a -ta',

26 'υ mu 'li Saan 'hυi, υ wen: «Tωonyω, □bi ε γι bi 'li -mυ 'kwli, nyiblo -mυ', -ε kω -mυ 'hυen- a ni mω 'li 'nie -mυ', -ε mω Suden a 'niki, -koti -lee la -a mυ, □ni pu la λε, -ε mω, ε nω- mω Wanyω -mυ', Nyisva pu la λε, ε di la ya? -ε -bi 'ki, nyiblo a 'mυ, ε pi nyibli 'nie 'lu λε -we, 'ti- nyibli a pepe -mυ', -υ di wen 'ne- -mυ -mω di, 'ki υ mi 'li□i -mω, 'ε pi □ny 'nie 'lu λε.»

27 Saan □tu □ny □wωn, ε wen: «Nyisva -bu, -ε ni 'li yakω 'kwli, ε nω- γι -a mυ 'a -ne -kuandedυ, -a di nu -nyi.

28 'Mω Saan, 'na -kuan, 'n -kω, ε nω- mω □bu tω Wanyω a 'mυ nyibli, -ε di□e nu, nyibli 'mυ 'li□i -mω mu. 'Aan 'mumu, a yi□e ni, 'n lee la 'a mυ, -ε mω, 'n 'yi Wanyω -mυ' 'pa-, Nyisva pu la λε, ε di la ya. 'Mω -bi, 'n 'nyee 'hru, -ε di□e nu, 'mυ 'a mυ -lee -ni, -ε mω, Wanyω a 'mυ, ε γι 'li 'ni di.

29 □Bυ pu□υ 'bli a pupa a δε γι. Nyibehian -mυ', -ε pυe 'bli, nυgba -mυ', -ε kω□ω 'hυen-, -υ pυe 'bli, nω- kω nυgba a 'mυ. Ε 'yi 'blipanyω a ninatumu 'pa-, ε 'yi nυgba a 'mυ -kω. Kee, 'ki ε γι 'υ 'blipanyω 'hυi bu ni, 'ε pi□i nυa γι bu, kω, 'ε ni dωdυ, 'bu γι 'a win ni 'win. -Yusu 'wi- 'blipanyω γι, 'mω □wi 'a ninatumu γι, 'a dωdυ mω 'na dωdυ. Ε nω- 'yii 'li 'mυ. Nyibli 'wi- 'blipanυgba γι. Ε nω- nu□o, 'υ mi

'li -Yusu -mω. Ε 'yi 'mω 'pa-, υ 'yi γι -bleε -ni, bu di 'ne- -mω.

30 Ε nωω 'υ λε, 'ki -Yusu a 'nyre bu 'bva, 'mω -bi, 'na 'nyre bu □tu 'li.»

Nyiblo -mυ', -ε -hωn 'li yakω 'kwli

31 'Ki -Yusu -hωn 'li yakω 'kwli. Ε nω- nu□o, 'ε ni 'υ nyibli a pepe 'lu γι. -A mυ -mω -bi, 'ki -a kω 'ne- -tutu ki. Ε nω- kω -ti, □a γι -tutu ki a -tebli ki -hlee -ni. Ε nω- mω -bi, 'ki ε -hωn 'li yakω 'kwli.

32 -Tebli -mυ', ε 'ye, kω, ε 'win, ε nω- kω -ti ε ne -mω λε. Kee, nyibli -mυ', -υ kuo □ne □wly γι, υ 'yi -hy.

33 Kee, nyibli a 'mυ, -υ kuo □ne □wly γι, υ hlee□e ni, -ε mω, -ti a pepe -mυ', Nyisva hlee, ε mω -ti a -tee □niω.

34 -Yusu a 'mumu, Nyisva lee 'ne- -a mυ -mω, Nyisva a win, nω- ε ne -mω λε, -ε nu□o, Nyisva -nyi□e 'a -Hihiu* a pepe ni.

35 Nyisva nυe ne 'a 'Yu a 'mυ ni. Ε nω- kω -ti, 'ε -nyi□e -tebli a pepe, -ε di□e nu, ε 'mυ□υ win ki -kωω -ni.

36 Nyiblo 'bu kuo Nyisva a 'Yu a 'mυ □wly γι, -ε -bi ε kω 'kω yrayru, -ε 'ye ni -we 'li. Kee, nyiblo 'bu 'yi□i □wly γι -kuo -ni, 'ti- 'bu 'ye ni □tuu 'υ□υ, nyiblo a 'mυ, ε 'yi 'kω yrayru a 'mυ -kω, kee, Nyisva a yru, nω- di□e kω.

4

-Te -Yusu hlee la 'li Sama- likveyrōb -mω

1 Falisi□tumu* a nyibli 'win ni, -ε mω, -Yusu ni□e ni, nyibli 'υ yi□i □wien kυe, kω, 'ε pi □ny 'nie 'lu λε. Nyibli a 'mυ, υ -hy ni, 'υ -hi 'υ Saan a nyibli 'υ.

2 Kee, 'ki 'li -ti a -tee a hihla 'kwli, -Yusu a 'mυ, ε 'ni -pu□υ nyibli 'nie 'lu λε. 'A -nagbopυ*, υ nu- pi nyibli 'nie 'lu λε.

3 -Ti -mυ', nyibli -hla, -te -Yusu 'win, -ε -bi ε -hωn 'li Sudeblugba 'kwli ni, ε kω 'a -nagbopυ 'hυen-, 'υ mi 'li Galileblugba 'kwli.

4 'Ti- υ 'mυ 'li Galileblugba 'kwli nyre, υ kω bu 'bee 'li Samaliblugba 'kwli □tiω.

5 Bu yi 'ki 'li Samaliblogba 'kwli □tɔ ni 'bɛɛ -ni, -ɛ -bi v nyre 'v 'dɔ □dɔ □hlɔn. 'Dɔ a 'mu, 'a 'nyre mɔ Sisali. 'Ki -Juukvɛ* a 'baɪ gbagbu Sakɔbu a -ci ni 'v -tɛ a 'mu, -ɛ -mu', ɛ -nyi la 'a 'yu Sosefo.

6-8 'Ki 'li -ci a 'mu 'kwli, 'ki Sakɔbu 'bluu la 'v 'niebutɔ. -Tɛ v nyre 'ki 'v 'niebutɔ a 'mu wien, -ɛ -bi 'ki -Yusu a -nagbopv hie 'v□v bu, 'v mu 'dɔ, -ɛ di□e nu, v 'mu didi-tebli -tɔ. -Yusu -mɔ -bi, 'a 'kli -wɛ 'li ni, 'dagba -mu' a -ti. ɛ nɔ- nu□o, 'ɛ ni 'v 'niebutɔ a 'mu wien bu. Ti a 'mu 'yri, -ɛ -bi 'yru nyra bu.

ɛ ni -do bu ni 'ki 'v bu, -ɛ -bi Samalikvɛyɔlv □dɔ, ɛ nɔ- di 'nie 'pi mɔ. -ɛ -bi kɛ- -Yusu pɪ□i yi, ɛ wen: «-Nyi 'mu 'nie, □bu 'na.»

9 -ɛ -bi nugba a 'mu, ɛ □tu□o □wɔn, ɛ wen: «'Hebe, -mɔ -Juukvɛyu, -mɔ -hɛɛ 'mɔ -bu, -ɛ mɔ Samalikvɛyɔlv 'nie.» 'ɛ mɔ □han-ti, -Juukvɛ kɔ Samalikvɛ 'hɛn-, v 'ni 'winwin□i win' lɛ.

10 -ɛ -bi kɛ- -Yusu pɪ□i yi, ɛ wen: «'Bu mɔ, □ni yi wen dɛ -mu', Nyɪsua yi nyibli -nyi, kɔ, 'bu mɔ, □ni yi wen 'mɔ -bu, -ɛ -hɛɛ -mu 'nie, -ɛ -bi -mɔ di wen 'mu 'nie -hɛa. 'Mɔ -bi, 'niedu -mu', -ɛ yi nyibli 'kɔ yrayru -nyi, ɛ nɔ- 'n di wen -mu -nyi.»

11 -ɛ -bi nugba a 'mu, ɛ wen: «Nyɪvɛyu o, □yi 'nie'piide -kɔ, 'ti- 'niebutɔ -bu, ɛ hɔ 'kwli bu. -Bi' -wɛ 'li -bu nu 'nie a 'mu, 'a 'pipie 'li?»

12 -Aan 'baɪ gbagbu Sakɔbu, ɛ nɔ- hie -a mu 'niebutɔ -bu lɛ. 'A 'mumu, ɛ 'na 'a 'nie ni, ɛ kɔ 'a 'yonv 'hɛn-, 'a 'wlogba-tebli 'na 'a 'nie a 'mu ni -wɛ. □Bi -pv□v □haan-ti, -mɔ ni 'v□v 'lu yi?»

13 -ɛ -bi -Yusu wen: «Nyiblo -mu', -ɛ di 'niebutɔ -bu a 'nie 'na, 'nie'natu 'tɛ di□e nu.

14 Kɛɛ, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi 'niedu -mu', 'n di□e -nyi ni 'nɛ, 'nie'natu 'yi 'li□i 'li -wɛ bu nu 'ki□i de yuyru, -ɛ nu□o, 'niedu -mu', 'n di□e -nyi, ɛ di 'wi- 'nie -mu' yi, -ɛ yi 'li -tɔtv 'kwli 'hri ti a pepɛ, -ɛ yi nyiblo a 'mu 'kɔ yrayru, -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'li -nyi.»

15 -ɛ -bi nugba a 'mu, ɛ wen: «-Nyi 'mu 'niedu a 'mu, -ɛ di□e nu, 'nie'natu 'ni □ha 'ki 'mu nu de, kɔ, 'ni □ha 'ki 'nɛ- 'niebutɔ -bu wien di de, 'nie'pi-ti.»

16 -ɛ -bi -Yusu wen: «Mu -bu da -na nyɪvɛ, ɛ kɔ -mu 'hɛn-, ba di 'li.»

17 -ɛ -bi nugba a 'mu, ɛ wen: «'N 'yi nyɪvɛ -kɔ.» -ɛ -bi -Yusu wen: «□Haan-ti □nɔ. □Yi nyɪvɛ -kɔ,

18 -ɛ nu□o, -bu kɔ nyɪvɛ, -bu kɔ nyɪvɛ, ɛ -wɛ 'ki 'li nyɪvɛvɛ ni □hun ni, 'ti- nyiblo -mu', -ɛ kɔ -mu 'hɛn-, a nɪnɪ 'hɔv, -tɛ ti nɛ -bu, ɛ 'yi -na nyɪvɛ 'pa-.»

19 -ɛ -bi nugba a 'mu, ɛ wen: «'N yi□i 'ni 'yɛ, -ɛ mɔ, -mɔ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ* □nɔ.

20 -A mu Samalikvɛ, 'ki 'li dɔgba -mu' 'lu, 'ki -aan 'baɪnv dɛɛ la 'li Nyɪsua, kɛɛ, 'a mu -Juukvɛ, a wen 'ni, Jrusredɔ ni -do, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsua a daalɛ.»

21 -ɛ -bi -Yusu wen: «Nugba o, -ti 'n hɛ, pv□v □han-ti. Ti di 'v 'ni nyre, -ɛ kɔ 'yri a 'yɛ ni di 'v -aan 'Baɪ Nyɪsua ni -daa -ni, 'ki 'li dɔgba -mu' 'lu, kɔ 'ki 'li Jrusredɔ 'kwli.

22 'A mu Samalikvɛ, Nyɪsua -mu', a dɛ, a 'yi□i -yi. Kɛɛ, -a mu -bu, -v mɔ -Juukvɛ, Nyɪsua -mu', -a dɛ, -a yi□e ni, -ɛ nu□o, 'ki Nyɪsua nɛɛ 'li -Juukvɛ 'mu, 'ɛ wɛ nyibli.

23-24 Ti di 'v 'ni nyre, 'ti-, ɛ -wɛ 'v nyinyre -mɔ, -ɛ kɔ 'yri Nyɪsua a -Hihiu* di 'v nyibli 'kli -nyii -ni, -ɛ di□e nu, v 'mu Nyɪsua da, 'ki 'v 'a -nɛ -tɪtɛ □dɔ. Nyɪsua a -Hihiu, nɔ- tvɛ nyibli -ti a -tɛɛ. -Tɛ -aan 'Baɪ Nyɪsua -hɛɛ nyibli bu nu 'a dɪda, kɛ- ɛ ni 'mu. Nyɪsua mɔ -Hihiu □nɔ. Nyibli -mu', -v -hɛɛ -bu da Nyɪsua, Nyɪsua a -Hihiu kɔ bu ni 'v □nv ke'. Nyɪsua a -Hihiu a 'mu, ɛ tvɛ □nɛ□ɛ -tonyibli, -tɛ -mu', Nyɪsua a 'mu, ɛ ni 'mu.»

25 -ɛ -bi nugba a 'mu, ɛ wen: «'N yi□e ni, -ɛ mɔ, Wanyɔ -mu', Nyɪsua pv la lɛ, ɛ di la -a mu yi ya, ɛ kɔ bu di. 'Bu -di, ɛ nɔ- di -a mu -tebli a pepɛ kle -hɪhɪa -ni.»

26 -ɛ -bi -Yusu wen: «'Mɔ, nɔ- -bu, -ɛ kɔ -mu 'hɛn- -yi hɛ.»

27 Ti nu -do a ti 'yri, -ε -bi -Yusu a -nagbopu, -v mu wen 'diu, v nyre 'v nu. E mo 'waa [w]hilekeede, -te -Yusu ko nugba 'huen-, v pi toto. Kee, 'waa nyiblo [d]u 'yi 'beti -ni, -ε mo: «-Ti a 'di -bi -yi [t]i 'beti -ni 'li?» ε ko, «-Ti a 'di -bi, ε ko -mu 'huen-, a hle 'li?»

28 Nugba -mo -bi, ε hie 'v 'a 'niya bu, 'ε gba cigbe 'diu, 'ε lee ne 'a nyibli, -ε mo:

29 «Ba di 'li, a 'mu nyiblo [d]u 'ye. No- lee 'mu, -tebli a pepe -mu', 'n -nu. [B]i Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la -a mu yi ya, ε no- [n]i a 'gbe?»

30 No- mo nyibli a 'mu bu -hon 'li 'diu 'kwli, bu mu 'li [t]i 'hvi.

31 -Te nyibli a 'mu, v 'ye nu nyre, -ε -bi -Yusu a -nagbopu -tua -Yusu a lenyaale, v wen: «Tɔɔnyo o, di de 'ti-.»

32 Kee, ε [t]u [n]u [w]on, ε wen: «'N ko diide [d]u, a 'yi -yi.»

33 -ε -bi 'a -nagbopu -tua 'waa diɔnu a le'betile, v wen: «[B]i nyiblo [d]u ya [a] diide yi?»

34 -ε -bi ε wen: «'Na diide, no- mo [b]u nu Nyisua, -ε lee 'ne- 'mu 'klo ki a kiweenle, ε [h]en 'nyre, -kuan -mu', ε -nyi 'mu, [b]u nu, [b]u -yra [a] 'lu.

35 -A 'blikue wen 'nu: [N]i 'do -kubu, [h]onpu ni -hen 'bu [c]e, -ε -bi -yi [t]i 'ni 'ce. Kee, 'mo -bi, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni: Ba 'du 'lu ye', ba ta 'li -ci kle. -Kubu -we [h]uhluo -mo. E -we 'li 'ci ce.» (ε 'wi yi, nyibli -mu', -v mi 'li [t]i 'hvi, -v -we -mo, 'ki -bu ko 'klo yrayru -mu', -ε 'ye nu -we 'li, v nu- ko -ti ε hle.)

36 «-Kvannunyo -mu', -ε yi -kubu 'ce, ε ko 'a -ne 'peele ni. 'A -kuan a 'mu, ε no- ni [e], nyibli 'v kve 'klo yrayru -mu', -ε 'ye nu -we 'li. -ε -bi 'ki, nyiblo -mu', -ε 'dve -kubu, ε ko nyiblo -bi -mu', -ε yi [t]i 'ce, v di bibi 'yi le, v 'mu dɔdu nu.

37 'Ledu -mu', -ε pi le, -ε mo: -U -bi 'dve -kubu, -v -bi 'v yi [t]i 'ce, ε mo -ti a -teε [n]i.

38 -Ci -bi, -ε ko -kuan a 'yi -nu, -ε ko ki 'n lee 'li 'a mu, ε no- ko -kubu a yi 'ki 'ce. Nyibli -bi, nu- nu -ci a

'mu a -kuan, 'a mu -mo -bi, 'a yi 'ki 'a -kubu 'ce.»

39 Samalikue -ni wen, -v nu 'li Sisalɔɔ -ni wen 'kwli, 'waa nyibli -hɔhɔ, nu- kuo -Yusu [w]lu yi, -kɔti ke- nugba -mu', ε pu [n]u yi: «Nyiblo -bu, ε no- lee 'mu -tebli a pepe -mu', 'n -nu, 'ki 'li 'na 'klo 'kwli.»

40 E no- ko -ti, -te Samalikue a 'mu, v nyre 'ki 'v -Yusu 'hvi, 'v -tua 'a lenyaale, 'ki bu nu 'li [n]u -mo, 'ε mo [h]an -ti, ε -wen, 'ε -hi 'v [n]u -nyrowi ni 'huen 'hvi.

41 Nyibli -hɔhɔ -bi kuo -Yusu [w]lu yi, 'ki 'v -ti -mu', ε -hla a -ta'.

42 Ke- v pi 'ki nugba 'a mu yi, -ε mo: «E 'yi -ti -bu, -lee ne -a mu -te ti ne -bu a -ti 'pa-, -a 'yi [t]i [w]lu yi kuo -ni. Kee, -aan [g]betu, -a 'win 'a win ni, ε no- ko -ti, [a] kuo [n]e [w]lu yi, 'ti- [h]ian -mo de, -a ko 'a yiyie, -ε mo, ε no- mo Wanyo, -ε -we 'klo -bu a nyibli.»

-Te -Yusu nu la [a], nyiblo gbagbu [d]u a 'yu a 'kve 'ε -we la

43 -Te ε -hi 'v -nyrowi ni 'huen -tite a 'mu, -ε -bi 'ki ε mu 'li Galileblugba 'kwli.

44 'A [g]betu, ε hla la [a] ni, -ε mo: «Nyisua a winwɔn-hanyo* 'bu nu 'li 'a 'blikue 'nyi, ε 'yi 'li 'v [t]uule -ko.»

45 Kee, Galileblugba a nyibli a 'mu, v mu la le'mimle, -ε mo Paki ki, 'ki 'li Jrusɔɔɔ 'kwli, 'v 'ye la -tebli a pepe -mu', -Yusu nu la. E no- nu [o], -te -Yusu nyre 'li Galileblugba 'kwli, nyibli a 'mu, 'v 'ble [e] kua -teε.

46 -ε -bi 'ki ε mu 'li 'diu -mu', -ε mo Kana 'kwli. 'Diu a 'mu, ε no- ko 'kwli ε nuu la 'li 'a yi -he [w]hilekeede, 'nie 'ε -he la -wiin.

E ko la nyibehian [d]u. E mo la 'blugba a 'kɔn a -kvannunyo gbagbu [n]i la, 'ε ni la 'li Kapenaɔɔɔ 'kwli, 'ki 'li Galileblugba a 'mu 'kwli. Nyibehian a 'mu, ε ko la 'yu nyibehian. 'Yu nyibehian a 'mu, ε no- ko 'hvi -yi la hren.

47 -Te nyiblo gbagbu a 'mu, ε 'win, -ε mo, 'ki -Yusu -hon 'li Sudeblugba 'kwli, 'ε mu 'li Galileblugba 'kwli, -ε -bi ε -hon 'li 'a 'diu 'kwli ni, 'ε mu

'li -Yusu -mɔ, 'ε -tɔa 'a lenyaale, ε wen: «'N nyaa -mɔ lɛ, di 'li 'na 'dɔɔ Kapenaɔ 'kwli, ɔmuɔɔ nu, 'na 'yu a 'kɔɛ 'mɔ -wɛ. ɛ -hɔɛ bu 'kɔ.»

48 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪɪ yɪ, ε wen: «'Bɔ mɔ, 'ba 'yɛ nɪ 'ye ɔwɪlɛkɛɛ-tɛblɪ gbagbɪ -mɔ', 'n nɪ, a 'yɪ 'liɪ 'li -wɛ, ba kuo 'mɔ ɔwɪɔ yɪ.»

49 -ɛ -bɪ nyiblo gbagbɔ a 'mɔ, ε ɔtuɔo ɔwɔn, ε wen: «'Tɔɔnyɔ o, di 'li 'na 'dɔɔ 'kwli, 'na 'yu 'nɪ ɔha 'kɔ.»

50 -ɛ -bɪ -Yusu yɪɪ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ: «-Wɛ 'li -bɔ mu nɪ. -Na 'yu 'tɪɛ di 'kɔ nɪ.» -Tɪ a 'mɔ, -Yusu lee ɔnɛ, ε kuo ɔnɛ ɔwɪɔ yɪ, 'ε -mu.

51 ɛ nɪ 'hru wɔn, 'a -kɔannunyibli 'ɔ diɛ ye' 'bɛ mɔ, 'ɔ lee ɔnɛ: «-Na 'yu nɪ 'kɔ.»

52 -ɛ -bɪ ɛ 'beti ɔnɔ nɪ, ε wen: «'Tɪ a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yɪ 'a 'hɔɪ 'kee -nɪ 'li?» -ɛ -bɪ ɔ wen: «-Tɛ -dɪna bɪ 'tɔ 'li, 'a -haawɔ nɪ -do -hi 'tɔ, 'kɪ 'a 'hɔɪ 'kee 'tɔ 'ɔ nɪ.»

53 -ɛ -bɪ ɛ 'yeɛ nɪ, -ɛ mɔ, ti -mɔ' -kɔ 'yɪ -Yusu lee 'tɔ 'ɔɔ, -ɛ mɔ, 'a 'yu 'tɪɛ di 'kɔ nɪ, ti nɪ -do a 'mɔ 'yɪ, 'kɪ 'a 'yu a 'mɔ a 'hɔɪ 'kee 'tɔ 'ɔ -nɪ. ɛ nɔ- mɔ, ε kɔ 'a 'kayubukɔɛ 'hɔɛn-, bɔ kuo -Yusu ɔwɪɔ yɪ.

54 -Yusu bɔ -hɔn 'li Sudeblɔgba 'kwli, bɔ mu 'li Galileblɔgba 'kwli, bɔ nu ɔwɪlɛkɛɛ-tɛblɪ, 'a 'wɪ nɪ 'hɔɛn a dɛ, nɔ- -bɔ.

5

-Tɛ -Yusu nu laɔa, lɛ-yɪyɛnyɔ a 'kɔɛ 'ε -wɛ la

1 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ε -hi, -ɛ -bɪ -Juukɔɛ* mi lɛ'mimle kɪ, 'kɪ 'li Jrusɛdɔɔ 'kwli. 'Kɪ 'li -tɛ a 'mɔ, 'kɪ -Yusu mu 'li -wɛ.

2 Paale ɔdɔ nɪ 'ɔ, 'ɔ dɛɛ ɔnɛ Blable a Paale. ɛ nɔ- kɔ 'yɪ ɔ nɛɛ 'ɔ, 'ɔ pɔɛ 'li Jrusɛdɔɔ 'kwli. 'Kɪ 'ɔ paale a 'mɔ 'hɔɪ, 'kɪ 'wɔ ɔdɔ, nyibli 'blu la, ε nɪ 'ɔ. 'Wɔ a 'mɔ, 'a 'nyɛ mɔ Betesada, 'kɪ 'li -Juukɔɛwin 'kwli. ɛ nɔ- kɔ wɛn, ɔ pɔ 'ɔ papɔɪ nɪ ɔhun.

3 'Kɪ 'li papɔɪ a 'mɔ bɔ, 'hɔɪhɛnnyɔ -hɔɪhɔɪ, nɔ- pɛ 'li blɛ, 'yɪ'dɔnyɔ, bɔklanyɔ, kɔ lɛ-yɪyɛnyɔ. [Dɛ, ɔ yɪ -ple, ε nɔ- mɔ, 'nie bɔ ɔgbuta -nɪ,

4 -kɔɪ ɛ kɔɛ ti, Nyɪsɔa a lɛlenyɔ ɔdɔ, 'ε yɪ 'li ɔtu -nɪ, 'ε yɪɪ ɔgbuta -nɪ. 'A -nɛ ti, Nyɪsɔa a lɛlenyɔ 'bɔ ɔgbutaɔa, yɪ-hɛhɔɪhɛnnyɔ, -ɛ di 'li ɔti, 'ye ɔbɪ -tɛ 'a 'kɔɛ nɪ 'mɔ, ε kɔ bɔ -wɛ.]

5 'Tɪ nɪ -do a 'mɔ 'yɪ, ε kɔ 'hɔɪhɛnnyɔ -bɪ, 'ε nɪ 'li 'a 'bɪo 'nyɪ. -Tɛ 'a 'hɔɪ -tɔa la 'li hɪnhɛn, ε -wɛ 'li 'hɪ a (38) -wɔɔ ɔtu 'ɔ -pu ɔtu 'ɔ ɔblɛnɔblɛn nɪ.

6 -Tɛ -Yusu nyɛ 'ɔ, -ɛ -bɪ ɛ 'ye nyiblo a 'mɔ nɪ, -ɛ pɛ bɔ. ɛ yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'a 'hɔɪ -tɔa la 'li hɪnhɛn, ε -wɛn 'ɔ bɔ. -ɛ -bɪ ɛ 'betiɛ nɪ, ε wen: «'Bɪ -hɔɪɛ nɪ, -na 'kɔɛ bɔ -wɛ?»

7 -ɛ -bɪ 'hɔɪhɛnnyɔ a 'mɔ, ε wen: «'Tɔɔnyɔ o, 'n 'yɪ nyiblo ɔdɔ -kɔ, -bɔ ɔtɔɔ 'li 'mɔ 'nie -mɔ, ti -mɔ' -kɔ 'yɪ ɛ yɪ ɔgbuta -nɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ -hɔɪ ɔbɔ ɔti wɛn 'li, -ɛ -bɪ nyiblo -bɪ -hi 'mɔ ye'.»

8 Kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ, ε wen: «'Du ye', -bɔ 'du -na kɔ ye', ɔmɔ na.»

9 'Tɪ nɪ -do a ti 'yɪ, -ɛ -bɪ 'a 'kɔɛ -wɛ nɪ, 'ε 'du 'a kɔ ye', 'ε -tɔa nɪna.

Kɛɛ, dɛ a 'mɔ, -Juukɔɛ a -wuwle-nyɔɔɔ* 'kwli, 'kɪ ɛ mu la 'li 'lu -mɔ.

10 -Juukɔɛ a ye'nanyɔ, ɔ 'ye nyiblo a 'mɔ nɪ, -ɛ kɔ 'kɔɛ -wɛ, 'ɔ lee ɔnɛ, ɔ wen: «'Kɪkɛ a -nyɔɔɔ -bɔ, ε mɔ kɛ -wuwle-nyɔɔɔ. 'A -tɪ, ɔyɪ wɛn yɪ -blɛɛ -nɪ, -bɔ 'ble wɛn -na kɔ -wuwle-nyɔɔɔ a 'mɔ, ε mɔ -kɔan ɔnɔ, 'tɪ- ɛ ɔɪa nɪ.»

11 -ɛ -bɪ ɛ wen: «'Nyiblo -mɔ', -ɛ nuɔo, 'na 'kɔɛ, 'ε -wɛ, ε nɔ- lee 'mɔ, ɔbɔ 'du 'na kɔ ye', ɔbɔ na.»

12 -ɛ -bɪ ɔ wen: «'Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ lee -mɔ, -bɔ 'du -na kɔ ye', -bɔ na 'li?»

13 Nyiblo a 'mɔ, -ɛ kɔ 'kɔɛ -wɛ, ε 'yɪ -Yusu -yɪ, -ɛ nuɔo, -Yusu mu nɪ 'wɔwɪ, nyibli -hɔɪhɔɪ -mɔ', -ɔ nɪ 'ɔ a -tɪ.

14 -Tɛ ɛ gba ti gbi, -ɛ -bɪ 'kɪ -Yusu yɛɛ 'liɪ Nyɪsɔa a 'kagbɔ bɔ. Kɛ- ɛ pɪɪ yɪ, ε wen: «'Ye kɛ, -na 'kɔɛ -wɛ nɪ. ɔNɪ 'nuo 'kɪ dɛ 'kuku dɛ, -ɛ diɛ nɪ, ɔhɔɛn a 'yɪɛ -bɔ, -ɛ -hi 'a dɛ -bɔ wɔn, ε 'nɪ ɔha -mɔ nu dɛ.»

15 -ε -bι nyiblo a 'mu, ε mu ni, 'ε lee -Juukue a ye'nanyu, -ε mo, -Yusu, no- nu□o, 'a 'kuε 'ε -we.

16 Kuε 'u ti a 'mu 'yie bu, -ε -bι u -tua -Yusu a bui a le□mumu□, -te ε nu□o, nyiblo a 'kuε 'ε -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli a -ti.

17 ε no- mo -Yusu bu -hιhιa □nu kle, -ε mo: «'A -ne ti, 'na 'Bai ni -kvan. 'Na 'mumu, de ni -do a 'mu, ε no- 'n ni.»

18 -Te -Yusu pu 'ki le, -ε -bι -Juukue a ye'nanyu a 'mu, u □mυε 'hru le de, 'ki bu 'la□a, -ε nu□o, ε hla□a ni de, -ε mo, Nyisua, no- mo 'a 'Bai, ε □hen 'nyre, ε wen 'ni, ε ko Nyisua 'huen-, u wεen ni. ε 'yi bu 'wla -wuwle-nyrowo a tete ni -do a -ti 'pa-, u 'ni □mu□o li 'a 'hla le.

Nyisua -nyi 'a 'Yu 'klι a pepe ni

19 -Ti -mu', -Juukue* a ye'nanyu yi -Yusu -yεε -ni, ε no- ε -hιhιε □nu kle, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'mo -bu, -ε mo Nyisua a 'Yu, 'n 'yi 'li □dedede a nunuo 'li -we, 'mo ni -do. De -mu', 'n yi 'ye, 'na 'Bai ni, ε no- 'na 'mumu, 'n ni -we.

20 'ε mo □han-ti, 'na 'Bai 'ε nuε 'mu. 'A -ti, -tebli a pepe -mu', ε ni, ε tuε 'mo□o ni. ε di 'mu 'ni -lee -ni, □bu nu □wlekeε-tebli -bi, -ε -hi 'u 'a de -bu 'u, 'n nu 'ki, -te ti ne -bu 'kwli, ε 'mu 'a mu le -keε -ni.

21 ε 'wi- -te 'na 'Bai ni, 'ε -he 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi, 'ε -he □nu 'klo le, ke- 'n ni, nyibli -mu', 'n -hυε □bu -nyi 'klo yrayru, 'ni yi □nu -nyi.

22 'Ya 'u 'lu de, 'na 'Bai 'ni -pu□u nyiblo □du -bati le, keε, ε -nyi 'mu 'klι a pepe ni, 'ki □bu pu nyibli -bati le,

23 -ε di□e nu, nyibli a pepe 'mu 'u 'mu 'u □tuu -ni, □wi yi, -te u ni 'u 'na 'Bai a 'u□tuε. Nyiblo -bu, -ε 'ye ni □tuu 'u 'mu 'u, 'na 'Bai -mu', -ε lee 'ne- 'mu 'klo ki, ε no- ε 'ye ni □tuu 'u.

24 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu 'na win nua yi bu, ko, 'bu kuo 'na 'Bai Nyisua □wlu yi, -ε lee 'ne- 'mu -tutu ki, nyiblo a 'mu, ε no- ko 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li. -Bati 'yi 'li□u 'li -we, bu klo 'ki□u

de, keε, ε -hon ke 'li 'kukuu wlon, 'ε pa 'li 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'kwli.

25 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -teε, ti di 'u 'ni nyre, 'ε -we 'u nyinyre -mo -dodo, -ε ko 'yri 'kukonyibli di 'u 'mo -bu, -ε mo Nyisua a 'Yu a win 'u 'wun -ni, ε ko, nyibli -mu', -u ni 'klo, -u di 'na win 'wun, u di ko 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.

26 'Na 'Bai ko 'klι, 'ki bu nu□o, nyibli bu ni 'klo. 'Klι ni -do a 'mu, ε no- ε -nyi 'mu, -ε di□e nu, 'mu nyibli 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li -nyi,

27 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ε -nyi 'mu 'klι -we, 'ki □bu pu nyibli -bati le.

28 ε 'ni 'keε 'li 'aan □wli le, -kotu ti di 'u 'ni nyre, -ε ko 'yri nyibli a pepe -bu, -u 'ku, u □tu, u di 'u 'na win 'u 'wun -ni.

29 'Bu 'wun 'na win a 'mu, u di -hon 'li 'dabi 'kwli le. Nyibli -mu', -u nu □haande, u di ko 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li, keε, nyibli -mu', -u nu -tebli -hun, -bati di □nu 'ni klo.

30 'Mo ni -do, 'n 'yi 'li □dedede a nunuo 'li -we, Nyisua 'bu 'yi 'mu 'a 'klι -nyi. 'Bu mo, 'ni yi nyiblo □du a -bati ni 'be, -te Nyisua nu□o 'na leele, ke- 'n di□e nu. 'N pi -teε a -bati, -ε nu□o, Nyisua, no- lee 'ne- 'mu -tutu ki, de ε -hυε □bu nu, ε no- 'n ni -teε. ε 'yi de, 'na □gbetu, 'n -hυε 'pa-, 'ni -nu□o li□u.»

Nyisua, no- lee 'ne- -Yusu 'klo -bu

klι 31 Ke- -Yusu pi de: «'Bu mo, 'mo ni -do, 'ni yi wen□e ni hle, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, -ε -bi nyibli 'yi 'li□u 'li -we, bu yru wen□e, -ε mo, 'n hle wen -ti a -teε.

32 Keε, Nyisua, no- hle□e, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, 'ti- 'n yi□e ni, -ε mo, -ti -mu', ε hle, 'ki 'u 'mu ki, ε mo -ti a -teε □nu□.

33 'A mu -mo -bi, a te nyibli bu, 'u mu 'li Saan Batisi -mo, 'ε lee ne 'a mu -we, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.

34 ε 'yi 'nyre □hen, -ε mo, 'n □mυε nyiblo le, -ε hle□e, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu. Keε, 'n ni□e ni, -ε di□e nu, a 'mu Saan a de 'lu -mo le -hie, a 'mu□u

le yru, -ε mɔ, Nyɪsɔa -hɔe bu wa 'a mu.

³⁵ Saan a 'mu, ε 'wɪ la 'napi yɪ, -ε yɪ la wɪn, -ε diɛ nu, nyibli 'mu la le yru. 'Kɪ 'lɪ ti gbi 'kwɪli, a ni la dɔdɔ, 'kɪ 'v dɛ a 'mu 'a -ta'.

³⁶ Ε kɔ -tebli -bɪ, 'ε nɪ 'v, 'ε -hi Saan a pɔpɔwin wɪn. Nɔ- mɔ ɔwɪlekeε-tebli -mu', 'n ni, 'kɪ 'lɪ 'na 'Bai a 'klɪ 'kwɪli. ɔwɪlekeε-tebli a 'mu, ε tɔe ɔne yɪ, -ε mɔ, 'na 'Bai, nɔ-lee 'nɛ- 'mu 'kɔ -bu kɪ.

³⁷ 'Tɪ- 'na 'Bai a 'mu, -ε lee 'nɛ- 'mu, ε hɛɛ nɪ -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu. A 'yɪ -hɔan 'a win nɪ 'wɪn, kɔ, a 'yɪ -hɔan ɔa nɪ 'ye -wɛ.

³⁸ A 'nɪ ɔtuuɔo lɪ 'a win bu, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ, -te a 'yɪ 'mu ɔwɪb yɪ -kuo -nɪ a -tɪ, 'mɔ -bu, ε lee 'nɛ- 'kɔ -bu kɪ.

³⁹ A yɪ Nyɪsɔacrɪn 'nɪ 'nyɪ, -ε nuɔo, a yɪɛ nɪ, -ε mɔ, ε nɔ- tɔe nɛ 'a mu 'kɔ yrayɔ -mu', -ε 'ye nɪ -wɛ 'lɪ. Ε mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ, Nyɪsɔacrɪn a 'mu, nɔ- hɛ 'na -tɪ.

⁴⁰ Kεε, a 'nɪ -hɔa ɔa ba di 'nɛ- 'mu -mɔ, -ε diɛ nu, 'mu 'a mu 'kɔ yrayɔ a 'mu -nyɪ.

⁴¹ A wen 'nɪ, -ε mɔ, 'mɔ ɔmɔeɛε le, 'kɪ nyibli bu 'yaa 'lɪ 'na 'nyɛ. Kεε, ε 'yɪ 'mu le -nɪ.

⁴² 'A mu -mɔ -bɪ, a nɪ 'dɔ. 'N yɪɛ nɪ, -ε mɔ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ, a 'yɪ Nyɪsɔa -nɔe -nɪ.

⁴³ 'Na 'Bai lee 'nɛ- 'mu 'a mu 'nyɪ, kεε, a 'nɪ -hɔa ɔa lɪ ba 'ble 'mu kɔa. Kεε, nyiblo 'bu -di, 'kɪ 'lɪ 'a dɔnɔ a 'klɪ 'kwɪli, -ε -bɪ a 'bleɛ kɔa.

⁴⁴ Dɛ a nɔe -nɪ, ε nɔ- mɔ 'aan 'bio bu 'yaa 'lɪ 'aan 'nyɛ. Kεε, a 'nɪ ɔmɔɔo lɪɪ le, 'kɪ Nyɪsɔa -mu', -ε mɔ Nyɪsɔa nɪ -dɔ, bu 'yaa 'lɪ 'aan 'nyɛ. 'Bu mɔ, 'ba nɪ 'mu le, -ε -bɪ a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ba kuo 'mu ɔwɪb yɪ.

⁴⁵ Kεε, a 'nɪ 'yee 'lɪɪ, -ε mɔ, 'n di yεε nɛ 'a mu -tɪ, 'kɪ 'v 'na 'Bai ye'. 'A winwɪn-hanyɔ* Moise -mu', a kuo ɔwɪb yɪ, nɔ- di 'a mu -tɪ -yεε -nɪ.

⁴⁶ 'Bu mɔ, 'bu mɔ wen ɔhan-tɪ, 'ba kuo wen Moise ɔwɪb yɪ, a di kuo wen 'mu ɔwɪb yɪ -wɛ, -ε nuɔo, Moise 'crɪ 'na -tɪ nɪ.

⁴⁷ Kεε, -tɪ -mu', ε 'crɪ, -te a 'yɪɪ ɔhan-tɪ' -pɔ, a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ba pɔ 'na win ɔhan-tɪ.»

6

-Te -Yusu nu la ɔa, 'fɔɔ 'ε wlo la, nyibli a 'miliwɪ nɪ ɔhun, 'v di la dɛ, 'v ɔmla la

(Matie 14.13-21; Makɪ 6.30-44; Luku 9.10-17)

¹ -Te dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hɔen-, v ɔta nɪ, 'kɪ 'lɪ Galileblɔgba a 'yru a 'kɪbɪa -bɪ kɪ. 'Yru a 'mu, v dɛε ɔne Tibeliadɪ a 'yru;

² nyibli -hɔɔhɪ, nɔ- yɪ -Yusu ɔwien kɔe, -ε nuɔo, ɔwɪlekeε-tebli -mu', ε ni mɔ, 'ε ni mɔɔo, nyibli a 'kɔe 'ε yɪ mɔ -wɛ, v 'ye mɔɔo nɪ.

³ -Te -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hɔen-, v nyɛ 'lɪ, -ε -bɪ 'kɪ v 'ya 'lɪ dɔgba 'lu, 'v nɪ bu.

⁴ 'Ti a 'mu 'yɪ, -Juukɔe* a le'mimle -mu', v dɛε Pakɪ, ε 'mɔe yɛ. Ε nɔ- kɔ -tɪ, nyibli -hɔɔhɪ 'v nɪ -tuo kɪ.

⁵ -Yusu bu 'du 'lu ye', -ε -bɪ ε 'ye nyibli -hɔɔhɪ, 'v yɪ 'vɔv 'hɔɪ di. -Te ε 'ye ɔnɔ, -ε -bɪ ε 'beti 'a -nagbopi Filipɔ nɪ, ε wen: «-Bɪ' -a di 'kɪ diide yɪ 'yee -nɪ, -a 'muɔv -tɔ, nyibli a pɛpɛ -bu, -v -di, v 'mu dɛ di 'lɪ?»

⁶ Ε 'beti nɪ, -ε diɛ nu, ε 'muɔv yɪ, 'bu mɔ, Filipɔ 'bu kuo ɔne ɔwɪb yɪ, -ε nuɔo, 'tɪ- ε 'muɔv 'beti mɔ mu, dɛ ε di nu, ε -wɛ 'a yɪyɛ -mɔ.

⁷ -ε -bɪ Filipɔ wen: «Mɔ 'ye ɔbu -a kɔ wen 'wɪlɔ, -a 'yɪ wen 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, -ba -tɔ wen 'fɔɔ, 'a 'kɔtɔgbe bu di wen 'a -nɛ nyiblo kɪ yɛ.»

⁸ -ε -bɪ -Yusu a -nagbopi Adre, -ε mɔ Simɔ Pielɪ a 'dɪayɪ, kɛ- ε pɪ 'kɪ -Yusu yɪ, ε wen:

⁹ «'Yɪ nyɪbɛhɪan ɔdɔ nɪ mɔ, 'ε kɔ 'fɔɔkui nɪ ɔhun kɔ -hrin.yɔ nɪ 'hɔen. Kεε, ε 'yɪ 'lɪ ɔdedede 'lɪ -wɛ, 'kɪ 'v nyibli -hɔɔhɪ -bu -mɔ.»

¹⁰ -ε -bɪ -Yusu wen: «Ba lee nyibli a pɛpɛ -bu, bu 'plaa blɛ.» 'Kɪ 'v -tɪtɛ a 'mu, -piti -hɔɔhɪ nɪ 'v. 'Kɪ 'lɪ nyibli a pɛpɛ a 'mu 'nyɪ, nyɪbɛpɔ -nɪ -tuo kɪ, v -wɛ 'lɪ 'miliwɪ nɪ ɔhun nɪ.

¹¹ -Te v 'plaa 'kɪ 'v -piti kɪ blɛ, -ε -bɪ -Yusu 'du 'fɔɔ a 'mu ye', 'ε -nyɪ

Nyɪsʌa 'wio, 'ɛ ɔ̄gla 'floo a 'mʊ nyibli lɛ, 'ɛ 'du -hrin ye' -wɛ, 'ɛ ɔ̄gla ɔ̄nuɔ̄v lɛ, nyibli a pɛpɛ a 'mʊ, 'v di 'waa ɔ̄wlv a diidɛ, 'v ɔ̄mla.

12 -Tɛ v ɔ̄mla 'ki, -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopv yɪ: «Ba 'tɪ 'flooɔkɛtɪ a pɛpɛ -mʊ' lɛ, -ɛ hie bʊ, 'a ɔ̄dedede 'nɪ ɔ̄ha 'wan.»

13 'Flooɔkui nɪ ɔ̄hun -mʊ', -Yusu -nu, ɛ -wlo, nyibli -di, 'a dɛ -hie bʊ, v 'tɪ lɛ, ɛ 'yii 'lɪ -tʊgbɪ nɪ -pu ɔ̄tu 'v 'hʊɛn.

14 ɔ̄Wlɪlɛkɛɛdɛ -mʊ', -Yusu -nu, -tɛ nyibli 'yeɔ̄ɛ, -ɛ -bɪ v wɛn: «ɛ mʊ ɔ̄han-tɪ, nyiblo -bʊ, ɛ nʊ- mʊ Nyɪsʌa a winwlon-hanyɔ* -mʊ', Nyɪsʌa pʊ la lɛ, -ɛ di la 'nɛ- 'klo ki di.»

15 Kɛɛ, -Yusu yruɔ̄o nɪ, -ɛ mʊ, v diɔ̄ɛ 'nɪ klo, 'ki 'lɪ 'klɪkɛ 'kwli, v 'mʊɔ̄v bodiɔdɛ -nyi. Dɛ a 'mʊ, ɛ 'yɪ -Yusu a kiwɛɛnlɛ 'pa-. ɛ nʊ- kʊ -tɪ, 'ɛ hlɔɔ ɔ̄nu -mʊ lɛ, ɛ nɪ -do, 'ɛ mu 'lɪ dʊgba 'lu de.

-Tɛ -Yusu na la 'yru ki (Matie 14.22-33; Makɪ 6.45-52)

16 'Yrv bʊ mu bʊ pɛ a ti 'yri, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopv* mu 'lɪ 'yru wien.

17 'Tɔ yɪ 'nɪ -wɔn, -Yusu 'yɛ 'lɪ ɔ̄nu 'nyɪ nɪ mi. ɛ nʊ- mʊ bʊ 'ya 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, bʊ bli, 'v ɔ̄tɛ 'yru ki, 'v mi 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mʊ Kapɛnaɔ 'kwli.

18 Bʊ nɪ 'ki 'lɪ 'yru ki, -ɛ -bɪ pɛpɛ gbagbʊ yɪ 'nɪ -hi, 'yru 'ɛ pɪ 'dʊv gbagbɪ,

19 'v bli -bilibli, 'v nyre 'lɪ -kilowɪ nɪ ɔ̄hun -vʊ- ɔ̄hlon-do 'yri. -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, v 'yɛ -Yusu nɪ, 'ɛ nɛ 'yru ki, 'ɛ yɪ 'blagbɪ lɛ 'mʊɛ -nɪ. Bʊ 'yɛ 'kiɔ̄tɪ, -ɛ -bɪ hʊannʊ bi 'lɪ ɔ̄nu 'kwli.

20 Kɛɛ, -Yusu wɛn: «'Mʊ ɔ̄nɪɔ, a 'nɪ 'pie 'lɪ hʊannʊ.»

21 V -hʊɛ -Yusu bʊ 'ya 'lɪ ɔ̄nu -mʊ. -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, -tɪtɛ -mʊ', v mi 'lɪ, 'blagbɪ nyre 'v nɪ, 'v -kwlɛ.

-Yusu nʊ- mʊ diidɛdʊ -mʊ', -ɛ niɔ̄ɛ, 'tɪ- nyibli 'v kʊɛ 'klo yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ

22 -Tɛ -nyre -nyɛ, nyibli -hʊɔhʊɪ -mʊ', -v hie 'lɪ 'yru a 'kɪbɪa -mʊ' ki, -tɪtɛ nɪ -do -mʊ', -Yusu wloo 'tʊ 'v 'floo, nyibli a 'mʊ, nʊ- ɔ̄mʊɛ -Yusu lɛ. V yiɔ̄ɛ nɪ, -ɛ mʊ, 'blagbɪ nɪ -do, ɛ

nʊ- pɛ 'tʊ 'v 'nʊwɔn 'yri bʊ, 'v yiɔ̄ɛ -wɛ, -ɛ mʊ, -Yusu 'yɪ 'tʊ 'lɪ 'blagbɪ a 'mʊ 'kwli 'ya. 'A -nagbopv* nɪ -do, nʊ- 'ya 'tʊ 'lɪ, -v mu 'tʊ.

23 'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mʊ Tibeliadɪ 'kwli, nyibli -bɪ 'ya 'blagbɪ, 'v di 'v -tɪtɛ -mʊ', -Yusu -nyii 'tʊ 'v Nyɪsʌa 'wio, 'ɛ wloo 'tʊ 'floo, 'v di 'tʊɔ̄v.

24 -Tɛ nyibli a 'mʊ, v 'yeɔ̄ɛ, -ɛ mʊ, -Yusu kʊ 'a -nagbopv 'hʊɛn-, v 'yɪ 'v -nɪ, -ɛ -bɪ v 'ya 'lɪ 'waa 'blagbɪ 'kwli lɛ, 'v mu 'lɪ Kapɛnaɔ, 'v mu -Yusu lɛ ɔ̄mʊɔ mʊ.

25 'Kɪ v yɛɛ 'lɪɔ̄tɪ 'yru a 'kɪbɪa -bɪ -mʊ' ki bʊ, v wɛn: «Tʊɔnyɔ, ti a 'dɪ -bɪ -kʊ 'yri -nyre 'nɛ- 'lɪ?»

26 -ɛ -bɪ -Yusu ɔ̄tu ɔ̄nu ɔ̄wɔn, ɛ wɛn: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ: ɔ̄Wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -bʊ, 'n ni, Nyɪsʌa, nʊ- -nyɪ 'mʊ 'klɪ, 'nɪ niɔ̄ɛ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ ɔ̄bʊ ba yru dɛ a 'mʊ lɛ a -tɪ 'pa-, a 'nɪ ɔ̄mʊɔɔ̄ɔ 'mʊ lɛ. ɛ 'wɪ yɪ, diidɛ -mʊ', a di 'tʊ, 'a ɔ̄mla 'tʊ, ɛ nʊ- kʊ -tɪ, 'a ɔ̄mʊɛ 'mʊ lɛ.

27 'A 'nɪ 'hie 'lɪ diidɛ a -tɪ nɪ -do 'lu -mʊ lɛ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛn 'v, -ɛ pʊɛ, kɛɛ, diidɛ -mʊ', -ɛ niɔ̄ɛ, 'a kʊɛ 'klo yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, ɛ nʊ- kʊ -tɪ ba -hie 'lu -mʊ lɛ. 'Mʊ -bʊ, -ɛ mʊ -tonyibli a pɛpɛ a Nyibli, 'mʊ -di 'a mʊ diidɛ a 'mʊ -nyɪ, -ɛ nuɔ̄o, 'na 'Baɪ Nyɪsʌa, nʊ- lee 'nɛ- 'mʊ 'klo -bʊ ki, 'ki ɔ̄bʊ -nyɪ 'a mʊ diidɛ a 'mʊ.»

28 -ɛ -bɪ v wɛn: «Dɛ a 'dɪ -bɪ -a di nu, 'tɪ- Nyɪsʌa 'mʊ -aan dɛ ki wɛn 'lɪ?»

29 -ɛ -bɪ -Yusu ɔ̄tu ɔ̄nu ɔ̄wɔn, ɛ wɛn: «Dɛ Nyɪsʌa -hʊɛ ba nu, ɛ nʊ- mʊ, 'mʊ -bʊ, ɛ tɛ 'nɛ- 'klo -bʊ ki, ba kʊo 'mʊ ɔ̄wlv yɪ.»

30-31 -ɛ -bɪ v wɛn: «'Bʊ mʊ, ɔ̄nɪ -hʊɛ -ba pʊ -na win ɔ̄han-tɪ, -ɛ -bɪ nu ɔ̄wlɛkɛɛdɛ -bɪ, -ɛ di 'a dɛ -mʊ' yɪ 'wɪ, Nyɪsʌa a winwlon-hanyɔ* Moise ni la. 'A -nɛ -nyrɔwɔ, -nyɪ -a mʊ diidɛ, -a 'mʊɔ̄v di, ɔ̄wɪ yɪ, -tɛ -aan 'baɪnʊ ni la, ti -mʊ', -ɛ -kʊ 'yri v nɪ la 'lɪ 'pʊwɔnblʊgba ki, 'v yɪ la diidɛdʊ -mʊ' di, v dɛɛ manɪ, -ɛ -hʊɛn la 'lɪ yakɔ 'kwli. Dɛ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nʊ- v 'cru la 'lɪ Nyɪsʌacrɪɛn 'kwli, -ɛ mʊ: ɛ -nyɪ ɔ̄nu 'floo, -ɛ -hʊɛn 'lɪ yakɔ 'kwli.»

32 -E -bi -Yusu □tu □nu □wɔn, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ: -Tɛɛ a diide -mu', -kɔti 'n hla wen, ε 'yi Moise 'pa-, ε 'yi 'a mɔ□o -nyi. Kɛɛ, -tɛɛ a diide a 'mu, -ε -hɛn 'li yakɔ 'kwli, 'na 'Bai Nyɪsɔa, nɔ- yi 'a mɔ□o -nyi.

33 -Tɛɛ a diide -mu', Nyɪsɔa yi nyibli -nyi, ε nɔ- mɔ diidedɔ -mu', -ε -hɔn 'li yakɔ 'kwli, 'ti- -ε ni□e, 'klo -bu 'kwli a nyibli, 'v kɛɛ 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -wɛ 'li.»

34 -E -bi v wen: «Tɔɔnyɔ, -nyi -a mu diide a 'mu 'a -nɛ ti.»

35 -E -bi ε yi 'ki □nu 'ni -lee -ni, ε wen: «'N 'wɪ- diidedɔ -mu' yi, -ε yi nyibli 'klo yrayru -nyi. Nyiblo 'bu kuo 'mu □wɔ yi, 'bu -hɛ 'na -nagbopi, ε 'wɪ- nyiblo -mu' yi, 'kanɔ kɔ 'nie'natu 'ye ni nu.

36 'N lee nɛ 'a mu ni, -ε mɔ, a 'ye 'mu ni, kɛɛ, a 'yi 'mu □wɔ yi -kuo -ni.

37 Nyibli a pɛpɛ -mu', 'na 'Bai yi 'mu -nyi, v di -hɛ 'na -nagbopɔ. 'Klo -mɔ 'klo, 'n 'yi 'li□i 'li -wɛ, □bu bla 'waa nyiblo ni -do lɛ.

38 'N 'yi 'li yakɔ 'kwli -hɔn, -ε di□e nu, 'mu 'na dɔnɔ a kiwɛɛnɛ nu, kɛɛ, Nyɪsɔa -bu, -ε lee 'nɛ- 'mu -tɔtu ki, ε nɔ- kɔ kiwɛɛnɛ 'n kɔ □bu nu.

39 Dɛ Nyɪsɔa -hɛ, ε nɔ- mɔ, nyibli a pɛpɛ -bu, ε -nyi 'mu, 'ni 'waan 'li 'waa 'yɛɛ ni -do, kɛɛ, lɛ'boɔ-nyrɔwɔ a ti 'yri, 'n kɔ □bu -ha 'li □nu 'kukɔnyibli 'nyi, □bu -ha □nu 'klo.

40 E mɔ □han-ti, dɛ 'na 'Bai -hɛ, ε nɔ- mɔ, 'a -nɛ nyiblo, -ε yru□o, -ε mɔ, 'mɔ -mɔ Nyɪsɔa a 'Yu, kɔ, -ε kuo 'mu □wɔ yi, nyiblo a 'mu, bu kɔ 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -wɛ 'li, 'ti- lɛ'boɔ-nyrɔwɔ 'kwli, 'n kɔ □bu -ha 'li□i 'kukɔnyibli 'nyi, 'mu□v 'klo -ha.»

41 -Tɛ -Juukɛ* a nyibli gbagbi 'wɪn dɛ a 'mu, -ε -bi v -tɔa -Yusu a yru a lɛpɔlɛ, -tɛ ε pu lɛ, -ε mɔ, ε nɔ- mɔ diidedɔ -mu', -ε -hɔn 'li yakɔ 'kwli.

42 Kɛ- v pi: «□bi nyiblo -bu, ε 'yi Sɔsɛfɔ a 'yu -Yusu 'pa-? -A yi 'a 'bai kɔ 'a dii 'hɛn- ni. -Bi' ε ni 'ki, 'ε pi lɛ, -ε mɔ, 'ki ε -hɔn 'li yakɔ 'kwli 'li?»

43 -E -bi ε □tu □nu □wɔn, ε wen: «Dɛ- kɔ 'mɔ a pu yru lɛ 'li?»

44 Nyiblo □dɔ 'yi 'li□i 'li -wɛ, bu kuo 'mu □wɔ yi, bu -hɛ 'na -nagbopi, 'bu mɔ, 'na 'Bai -bu, -ε le 'mu, 'bu 'yi 'li□i 'li -jrii -ni. 'Na 'mumu -bu, lɛ'boɔ-nyrɔwɔ 'kwli, 'a -nɛ nyiblo, -ε kuo 'mu □wɔ yi, 'mɔ -di 'li□i 'kukɔnyibli 'nyi -ha, 'mu□v 'klo -ha.

45 Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ 'cɪ la□a ni, 'ki 'li Nyɪsɔacrɛn 'kwli, -ε mɔ: Nyɪsɔa, nɔ- di nyibli a pɛpɛ -tɔɔ -ni. 'A -nɛ nyiblo 'bu yi 'na 'Bai Nyɪsɔa nɔa yi bu ni pi, 'ti- 'bu yi 'a tɔɔwin kɔa ni 'ble, ε nɔ- di 'na -nagbopi -hɛ.

46 E 'yi 'nyrɛ □hɛn, -ε mɔ, nyiblo □dɔ 'ye 'na 'Bai Nyɪsɔa ni, 'bu 'yi 'mɔ ni -do -bu 'pa-, -ε -hɔn 'li□i -mɔ.

47 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, nyiblo 'bu kuo 'mu □wɔ yi, nɔ- kɔ 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -wɛ 'li.

48 'Mɔ -mɔ diidedɔ -mu', -ε ni□e, nyiblo 'ε kɛɛ 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -wɛ 'li.

49 'Aan 'baɪnɔ, -v ni la 'li 'pɔwɔnblɔgba ki, □han-ti, 'v yi la diide -mu', v dɛɛ manɪ, -ε -hɛ la 'li yakɔ 'kwli di, kɛɛ, v 'kukɔ la lɛ.

50 Kɛɛ, -tɛɛ a diide -mu', -ε -hɛ 'li yakɔ 'kwli, nyiblo -mu', -ε di□e di, ε 'yi 'li□i 'li -wɛ bu 'ku, ε □hɛn 'nyrɛ, ε di kɔ 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -wɛ 'li.

51 'Mɔ -mɔ diide -mu', -ε -hɔn 'li yakɔ 'kwli, -ε ni□e, 'ti- -tonyibli 'v kɛɛ 'klo yrayru, -ε 'ye ni -wɛ 'li. 'A -nɛ nyiblo, -ε di diide a 'mu di, 'a 'klo yrayru, ε di kɔ, ε 'yi 'li□i 'li -wɛ, bu kɔ 'lu-yrɛɛɛ. Diide a 'mu, 'n di -ha, ε nɔ- mɔ 'na dɔnɔ a 'hɔi. 'N -hɛ 'na 'hɔi a 'mu ni, -ε di□e nu, 'klo ki a nyibli 'mu 'klo yrayru kɔ.»

52 -Ti a 'mu, -Yusu -hla, ε pu -Juukɛ a ye'nanyɔ 'yru dɪakɪ, 'v yi 'waa dɔnɔ lɛ 'beti -ni, v wen: «-Bi' nyiblo -bu, ε -wɛ 'li bu nu -a mu 'a dɔnɔ a 'hɔi a -nyinyie, -a 'mu□v di li?»

53 -E -bi -Yusu □tu □nu □wɔn, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'bu mɔ, 'ba 'ye ni di 'na 'hɔi,

ε κω, 'ba 'ye ni 'na 'na -hlu, a 'yi 'li'li'li
'li -we, ba κω 'klo yrayru -mu', -ε 'ye
ni -we 'li 'klo -mo 'klo.

54 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'na 'hu
ni di, κω, 'bu yi 'na -hlu ni 'ne, nyiblo
a 'mu, ε κω 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni
-we 'li, 'ti- le'bo-nyro-wo 'kwli, 'n di
'li'li'li 'kukonyibli 'nyi 'ni -ha, 'mu'bu
'klo -ha.

55 'Na 'hu mo -tee a diide □ni, 'na
-hlu 'ε mo -tee a 'ninade.

56 Nyiblo, -ε yi 'na 'hu di, κω, -ε 'ne
'na -hlu, ε κω 'mu 'huen-, -a -mve ni.

57 'Na 'Ba -mu', -ε lee 'ne- 'mu 'klo
-bu ki, ε no- ni□e, nyibli 'u yi 'klo ni.
ε no- nu□o, 'ti- 'na 'mumu -bu, 'ni
ni 'klo. Ke- ε □ti 'mu, 'ki 'u nyiblo
-mu', -ε yi 'na 'hu di -mo'. 'Mo -ni□e,
nyiblo a 'mu, 'ε yi 'klo ni.

58 'Mo -mo -tee a diide, -ε -hon
'li yakō 'kwli. ε 'yi diide -mu' yi
'wi, -ε -huen la 'li yakō 'kwli, u de
mani, 'aan 'banu yi la di, 'ki 'li
'puwonblugba ki. □Han-ti, 'u yi la
diidedu a 'mu di, kee, ke- ε ni 'mu, 'u
'kuku la le. Nyiblo -mu', -ε di -tee a
diide -mu', 'n pa 'mu di, ε di κω 'klo
yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.»

59 Tōwin a pepe -bu, -Yusu -tō
-ni, 'ki ε tō 'li'li Nyisua a 'kayu -mu'
bu, -ε ni 'li Kapenaodio 'kwli.

*-Yusu a win, no- ni□e, nyibli 'u kve
'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li*

60 Nyibli -mu', -u yi -Yusu □wien
le kve, 'waa -huohu, 'ti- u 'mu 'a
tōwin a 'mu 'win, u wen: «Tōwin
-bu, ε ni 'kl' ki. Nyiblo □du 'yi 'li'li
'li -we, bu wen□e ki.»

61 -Yusu bu yru□o, -ε mo, nyibli a
'mu, u ye' le 'ni 'puple -ni, -ε -bi ε
-tua 'waa leele, ε wen: «□Bi -ti -bu,
'n -hla, ε yi 'a mu 'ni 'hran?

62 'Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a
Nyiblo, 'bu mo, 'ba 'ye 'mu, 'ni yi 'li
yakō 'kwli ni mi, -tite -mu', 'n -hon
'li, -bi' a di 'ki pu li?

63 Nyisua a -Hihiu* ni -do, no- yi
nyiblo 'klo yrayru -nyi. -Tonyibli a
'kl' 'yi 'li □dedede 'li -we. Win -bu,
'n tō ne 'a mu, ε no- ni□e, Nyisua 'ε
yi 'a mu 'a -Hihiu -nyi, -Hihiu a 'mu,

ε 'mu 'a mu 'klo yrayru -mu', -ε 'ye
ni -we 'li -nyi.

64 Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli ni 'li,
'u 'yi 'mu □wlu yi -kuo -ni.» Kve la
'li bu, -Yusu yi nyibli -mu' ni, -u 'yi'li
□wlu yi -kuo -ni, κω, 'ε yi nyiblo -mu',
-ε di□e 'a yraanyibli -ji' pu.

65 -ε -bi ke- ε pu de, ε wen: «ε
no- nu□o, 'ni lee ne 'a mu, -ε mo,
nyiblo □du 'yi 'li 'na □wlu a ykuole
'li -we, 'ki bu -he 'na -nagbopi*, 'bu
mo, Nyisua 'bu 'yi 'li'li 'li -jrii -ni.»

66 Nyibli -huohu -mu', -u yi la□a
□wien le kve, kve 'u ti a 'mu 'ye bu,
-ε -bi u 'kee ne 'a □wienlekukue ni.

67 'A -nagbopu ni -pu □tu 'u 'huen
-mu', ke- ε pu □nu yi, ε wen: «'Aan
'mumu -bu, □bi a -hve ba hie 'u 'mu
bu, ba 'kee 'na □wienlekukue -we?»

68 -ε -bi Simo Piel □tu□o □won, ε
wen: «Kukonyo, nyiblo a 'di -bi κō
-mo -a di 'li mu de 'li? -Mo ni -do,
-mo κō win -ni□e, nyiblo 'ε kve 'klo
yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.

69 -Te ti ne -bu, -a kuo -mu □wlu yi,
'ti- □a yi□e, -ε mo, -mo mo Nyisua a
'Yu -Yusu 'Klisu, ε lee 'ne- 'klo ki.»

70 -ε -bi -Yusu □tu □nu □won, ε
wen: «'A mu ni -pu □tu 'u 'huen -bu,
'mo -ha 'li 'a mu 'li, -ε di□e nu, a 'mu
'na -nagbopu -he. Kee, 'ki 'li 'a mu
'nyi nyiblo ni 'li, 'ε mo 'ku -huan*.»

71 Judia, -ε mo Simo Yisikalio a
'yu, no- ε □hen 'nyre. ε mo -Yusu
a -nagbopu ni -pu □tu 'u 'huen a
nyiblo -bi □ni. Kee, ε no- di -Yusu
'a yraanyibli -ji' pu.

7

*-Yusu a 'diaynu 'yi'li □wlu yi -kuo
-ni*

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ε ne
Galileblugba 'kwli le; ε 'ni -hua□a li
bu mu 'li Sudeblugba 'kwli, -ε nu□o,
-Juukve* a ye'nanyu □mve 'a 'lila le.

2 Ti a 'mu 'yri, -ε -bi -Juukve
a le'mimle -mu', u deε Papu a
le'mimle, 'a ti 'mve yre.

3 ε no- nu□o, -Yusu a 'diaynu
'u lee □ne, -ε mo: «-Hon 'ne-
Galileblugba 'kwli, -bu mu 'li
Sudeblugba 'kwli, -ε di□e nu, -na

-nagbopu* -mu', -u ni 'li, u 'mu
 □wlikekεε-tebli -mu', -ni 'ye.

4 Nyiblo -mu', -ε -hυε nyibli a pεpe
 bu yi□ε, ε 'ni -nu□o li 'a -nε -tebli,
 'ki 'li -huhlike 'kwli. 'A -ti, -te -ni
 □wlikekεε-tebli, nu□o, 'ki 'u nyibli a
 pεpe ye', -ε di□e nu, u 'mu -mu yi.»

5 -Yusu a 'diaynu a 'mu, u 'yu□i
 □wlu yi -kuo -ni.

6 -ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen: «Ti
 'ye 'u ni nyre, 'ki □bu mu 'li. Kee,
 'ki 'u 'a mu -mo, 'a -nε ti mo □haanti
 □ni.»

7 'Klo -bu ki a nyibli, u 'yu 'li□i 'li
 -we, bu yraa nε 'a mu, keε, 'mo -bi, u
 yraa 'mu ni, -ε nu□o, 'n hle□ε ni, -ε
 mo, 'waa nunu-tebli nyre yi.

8 'A mu -mo -bi, ba mu le'mimle ki.
 'Mo -bi, 'ni -mu□o 'li, -ε nu□o, ti 'ye
 'u ni nyre, 'ki □bu mu 'li.»

9 Ke- ε pu □nu yi, 'ki ε 'yu -ta' -hon,
 'ε ni 'li Galileblugba 'kwli bu.

*-Te -Yusu mu la Papu a le'mimle
 ki, 'ki 'li Jrusedw 'kwli*

10 -Te -Yusu a 'diaynu a 'mu, u mu
 le'mimle ki, 'ki 'li Jrusε, -ε -bi -Yusu
 mu 'li ni -we, 'ki 'li -huhlike 'kwli, -ε
 di□e nu, nyibli 'ni □ha□a 'ye.

11 Le'mimle a ti 'yri, -Juukue* a
 ye'nanyu □mυε -Yusu le, 'a -ti, 'u yi
 le 'beti -ni, -ε mo: «-Bi' -Yusu ni yi
 'li?»

12 'u hle 'a -ti, 'ki 'li nyibli -mu' 'nyl.
 -U -bi wen 'ni: «ε mo □haannyiblo
 □ni.» -U -bi wen 'ni: «'Uun-, ε 'yu
 □haannyiblo 'pa-, ε keε nyibli.»

13 Kee, nyiblo □du 'yu 'li□i 'li -we,
 bu hla□a, 'ki 'u nyibli ye', 'bu 'yu 'li
 yibiile 'kwli 'pa-, -ε nu□o, u yi pie
 'waa ye'nanyu a huannu.

14 -Te u 'beε le'mimle bu, -ε -bi
 -Yusu mu 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa
 'kwli, 'ε -tua Nyisua a -ti a tole.

15 -Juukue bu yi 'a win ni 'win, -ε
 -bi 'waa □wli keε le. 'A -ti, ke- u
 pi: «Nyiblo -bu, tetetonyo □du 'yu
 -huan□a tete ni -tυε -ni. -Bi' ε -we
 'li bu nu -tebli -huohu -bu, 'a yiyie
 'li?»

16 -ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen:
 «-Tebli -bu, 'n tυε nε 'a mu, Nyisua,

-ε lee 'nε- 'mu, no- yi 'mu 'a □to -nyi.
 ε 'yu 'na □gbetu a □to 'pa-.

17 Nyiblo 'bu -hυε bu nu de -mu', -ε
 yi Nyisua a plo -blee -ni, ε no- di□e
 le yru, 'bu mo, tole -bu, 'n tυε -ni,
 'bu mo Nyisua a 'lule-hihie, -u' -bu
 mo 'li 'na □gbetu a 'kl 'kwli.

18 Nyiblo -mu', -ε tυε -ni, 'ki 'li 'a
 diaynu a 'kl 'kwli, ε -hυε□ε ni, 'ki
 nyibli bu 'yaa 'li 'a 'nyre. Kee, nyiblo
 -mu', □bu yi ni -tυε -ni, -ε yi nyibli
 -lee -ni, bu 'yaa 'li nyiblo -mu', -ε lee
 'nε- 'a 'nyre, nyiblo a 'mu, ε no- hle
 -ti a -teε. Hi 'yu 'li 'a pupowin 'nyl
 -ni.

19 Moise -nyi 'aan 'baunu tete ni.
 Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyl, nyiblo □du 'ni
 □tuu□o 'u tete a 'mu. De -huan a 'di
 -bi 'n -nu, -kotl 'a □mυε 'na 'hla le
 'li?»

20 -ε -bi nyibli a 'mu, u □tu□o
 □won, u wen: «-Mo nyo -bu, 'ku
 -huan* ni 'u -mu ke'. Nyiblo a 'di -bi
 □mυε -na 'hla le 'li?»

21 -ε -bi -Yusu wen: «De ni -do,
 'n -nu, ε no- mo, 'n nu la□a ni,
 nyiblo □du a 'kue 'ε -we la, 'ki 'li
 -wuwle-nyrowo* 'kwli. ε keε la 'aan
 □wli le, 'ki □bu di la de a 'mu nu, 'ki
 'li -wuwle-nyrowo 'kwli.

22 Kee, 'aan 'mumu, a ni -kuan
 -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, -ε
 nu□o, Moise lee la 'aan 'baunu ni, 'ki
 ba 'be 'aan 'yonu nyibepu ye, 'bu
 ko -nyrowi ni □blen□blen. 'A -ti,
 kue 'li ti a 'mu 'yie bu, 'ye □bu ε
 mo -wuwle-nyrowo, a ko ba 'be 'aan
 'yonu ye. Ba ko 'a yiyie, -ε mo, 'aan
 'baunu, -u ni la 'klo, nu- 'nyεε 'hru, -u
 □tu□o -wlu, 'ti- Moise 'ε 'hri 'klo.

23 -Te a yi 'aan 'yonu nyibepu ye
 'be, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, -ε
 di□e nu, a 'ni □ha Moise a tete 'wla,
 □bi nyiblo -bu, 'kue ni, -bu nu□o, 'a
 'kue bu -we, ε 'yu 'u yi'ube a 'mu 'u
 -hi? -Te 'n nu□o, nyiblo a 'kue 'ε -we,
 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, ε no- ko
 'mo a pu yru le?

24 -Tebli ni -do -bu, 'aan 'yii yi 'ye,
 ε 'ni 'nuo 'li□i, a 'ni 'yεε 'li nyiblo -ti.
 Kee, 'ba 'mu -ti hla, ba -hie 'lu le -teε,
 'ti- a 'mu□u hla.»

□Bι -Yusu nɔ- mɔ Wanyɔ -mυ', Nyɪsua pυ la lɛ, ε di la ya

25 Kε- Jrusrɛ a nyibli -bι pι: «□Bι ε 'yι nyiblo -bυ 'pa-, -ε kɔ 'lɪla υ □mυε lɛ?»

26 Ba 'ye kε, ε nɔ- yι 'lɪ hle, 'kɪ 'lɪ nyibli a pɛpɛ ye'. Ε mɔ, -aan ye'nanyυ 'nɪ -pυ□υ lɪ□ɪ mɛ lɛ. □Bι υ yru□o nɪ, -ε mɔ, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mυ', Nyɪsua pυ la lɛ, ε di la -a mυ yι ya?

27 Kεε, dɛ -a yι, ε nɔ- mɔ, Wanyɔ a 'mυ, 'bυ -di, -tɪtɛ -mυ', ε -hɔn 'υ, nyiblo □dυ 'yι 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bυ yii 'υ. Kεε, nyiblo -bυ, -tɪtɛ, ε -hɔn 'υ, -a yii 'υ nɪ.»

28 Tɪ nɪ -do a 'mυ 'yri, -Yusu yι 'nɪ -tɔɔ -nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ win, ε wen: «□Bι sɛyɪ, nyiblo, 'n pa 'mυ, a yι□e nɪ? Ε kɔ, -tɪtɛ, 'n -hɔn 'lɪ, a yii 'lɪ nɪ? Ε 'yι 'na dɪɔnυ a 'kɪ 'pa-, ε 'yι 'mυ -ya. Nyiblo -bι, nɔ- lee 'nɛ- 'mυ. Nyiblo a 'mυ, ε mɔ □wɪɪyɪkuonyɔ □nɪɔ. 'A mυ -mɔ -bι, a 'yι□ɪ -yι.

29 Kεε, 'mɔ -bι, 'n yι□e nɪ, -ε nu□o, 'kɪ 'n -hɔn 'lɪ□ɪ -mɔ, ε kɔ, ε nɔ- lee 'nɛ- 'mυ.»

30 -Tɛ nyibli -mυ', υ 'wɪn, -ε -bι υ -hυɛ bυ kɪɔ□ɔ, kεε, nyiblo □dυ 'yι 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bυ gba 'υ□υ dabυ 'hυɪ, -ε nu□o, tɪ 'yɛɛ 'υ nɪ nyre, 'kɪ bυ kɪɔ□ɔ.

31 Kεε, 'kɪ 'lɪ nyibli a 'mυ 'nyɪ, 'waa -hυɔhυɪ kuo □nɛ □wɪɪ yɪ. Kε- υ pɪ: «Nyiblo -bυ, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mυ', Nyɪsua pυ la lɛ, ε di la -a mυ yι ya. □Bι ε di kɔ nyiblo -bι, ε 'mυ □wɪlɛkεε-tɛblɪ -bɪ nu, ε 'mυ 'υ nyiblo -bυ 'υ -hɪ?»

-Tɛ Falisi□tumu a nyibli lee la 'sɛyo, bυ kɪɔ la -Yusu*

32 -Tɪ -mυ', nyibli yι 'lɪ bυ -blee -nɪ, υ hle, 'kɪ 'υ -Yusu kɪ, Falisi□tumu a nyibli 'wɪn nɪ. Ε nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyυ* gbagbɪ kɔ Falisi□tumu a nyibli 'hυɛn-, 'υ lee 'sɛyo, bυ kɪɔ -Yusu.

33 -Tɛ -Yusu 'ye dɛ a 'mυ, -ε -bɪ kε- ε pɪ: «'N 'tɪɛ di 'nɛ- 'a mυ tɪ gbi 'nyɪ -hɪ, 'tɪ- nyiblo -bυ, -ε lee 'nɛ- 'mυ, 'mυ 'lɪ□ɪ -mɔ mu.

34 A di □mυɔ 'mυ lɛ, kεε, a 'yι 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ba 'ye 'mυ, -ε nu□o, -tɪtɛ -mυ', 'n mi 'lɪ, a 'yι 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ ba nyre 'lɪ.»

35 -ε -bɪ -Juukυɛ* -tɔa lɛ'βɛtɪlɛ, υ wen: «-Bɪ' ε di 'kɪ yι -muu -nɪ, 'kɪ -a 'yɛ nɪ di□e nɪ 'ye 'lɪ? □Bɪ 'kɪ ε di 'lɪ -aan 'bɪo -Juukυɛ -mυ' -mɔ mu, -υ nɪ 'lɪ dakɔ -mυ', -υ 'yι -Juukυɛ 'pa- 'nyɪ, ε 'mυ dakɔ a 'mυ, 'a nyibli -tɔɔ -nɪ -wɛ?»

36 -Tɪ -bυ, ε -hɪa, dɛ a 'dɪ -bɪ ε □hɛn 'nyrɛ 'lɪ, -tɛ ε pυ lɛ, -ε mɔ: A di □mυɔ 'mυ lɛ, kεε, a 'yι 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ba 'ye 'mυ, -ε nu□o, -tɪtɛ -mυ', 'n mi 'lɪ, a 'yι 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ba nyre 'lɪ.»

'Niedυ -mυ', -ε nɪ□e, -tonyibli 'υ kυɛ 'kɪɔ yrayrυ

37 Lɛ'mimle a 'mυ, 'a lɛ'βɔɔ-nyrɔwɔ, ε nɔ- mɔ -nyrɔwɔ gbagbυ. -Nyrɔwɔ a 'mυ 'kwli, -ε -bɪ -Yusu 'du ye', 'kɪ 'υ nyibli -hυɔhυɪ a 'mυ ye', 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ win, ε wen: «Nyiblo 'bυ nɪ 'υ, 'nɪnatυ 'bυ yι□ɪ nɪ nɪ, -ε -bɪ 'kɪ bυ di 'nɛ- 'mυ -mɔ, ε 'mυ 'na.

38 Nyiblo 'bυ kuo 'mυ □wɪɪ yɪ, ε 'wɪ- -tɛ 'nɪyɪɛ 'yɛ nɪ nɪ 'lɪ 'a □wɪɪ kɪ, 'niedυ -mυ', -ε nɪ□e, -tonyibli 'υ kυɛ 'kɪɔ yrayrυ, nɔ- di 'lɪ 'a □wɪɪ kɛ -hɔn. Kε- υ nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuaɾɪɛn 'kwli.»

39 Dɛ -bυ -kɔ -tɪ -Yusu -hɪa, ε nɔ- mɔ Nyɪsua a -Hihiυ* -mυ', Nyɪsua di nyibli -mυ', -υ kuo □nɛ □wɪɪ yɪ -nyɪ. Tɪ a 'mυ 'yri, Nyɪsua 'yɛɛ 'a -Hihiυ nyibli nɪ -nyɪ, -kɔtɪ -Yusu 'yɛɛ 'lɪ yakɔ 'kwli nɪ mi, 'kɪ 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'βɔalɛ 'kwli.

Nyibli □gla nɪ, -Yusu a -tɪ

40 -Tɛ nyibli a 'mυ, υ 'wɪn -Yusu a win, kε- 'waa dɛ -bɪ pɪ: «Ε mɔ □han-tɪ □nɪɔ, nyiblo -bυ, ε nɔ- mɔ Nyɪsua a winwɪɔn-hanyυ* -mυ', υ pυ la lɛ, -ε di la di,»

41 -υ -bɪ 'υ pɪ lɛ: «Wanyɔ -mυ', Nyɪsua pυ la lɛ, ε di la ya, ε nɔ- □nɪɔ,» -υ -bɪ 'υ hɪɛ□ɛ dɛ: «Wanyɔ a 'mυ, ε 'yι 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bυ kɔ 'lɪ Galileblɪgba 'kwli.

42 Kεε, kε- Nyɪsuaɾɪɛn pɪ: Wanyɔ a 'mυ, 'kɪ 'lɪ bodɪɔ Dafɪdɪ a □tugba 'kwli, 'kɪ ε di 'lɪ kɔ, kɔ, ε di kɔ 'lɪ

Betelemudto 'kwli, -ε mo Dafidu a 'mu a 'dto.»

43 Ε 'wti yi, nyibli a 'mu, v □gla ni, -Yusu a -ti.

44 -U -bi -hve bu klo□o, keε, nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu gba 'u□v dabu 'hu.

-Juukve a ye'nanyv yi -Yusu □wlv yi -kuo -ni*

45 -ε -bi 'seyo -ni wen, v □hian -mo, 'v mu 'li Nyisva a -cohlunpinyv* gbagbi ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven- -mo, nyibli gbagbi a 'mu, 'v 'beti □nu: «De- ko -Yusu a 'yi -ya 'li?»

46 -ε -bi 'seyo a 'mu, v □tu □nu □wv, v wen: «-A 'yi -hvan nyiblo ni 'ye, -bu nu hihle le, □wti yi, -te nyiblo -bu, ε ni hihle.»

47 Ε no- mo Falisi□tumu a nyibli bu 'beti □nu: «□Bi 'aan 'mumu, a wen ni, 'ki nyiblo -mu' bu kaa ne 'a mu.

48 -A mu Falisi□tumu, -aan nyiblo □du 'yi□i □wlv yi -kuo -ni, 'ti-, ε mo 'blugba a ye'nanyv □du 'yi□i □wlv yi -kuo -ni.

49 Keε, dakv a nyibli -mu', -v kuo □ne □wlv yi, v 'yi Moise a tete -yi. 'A -ti, Nyisva a -bati di □nu 'ni klo.»

50 Falisi□tumu a nyiblo -mu', -ε ko 'nyre -mo Nikodemv, ε ni -tuo ki -we. Nikodemv a 'mu, no- mu la -Yusu 'ye mo, ti □du -hi la a ti 'yri. Ε no- a 'mu, ε no- yi 'a 'bio -lee -ni, ε wen:

51 «-Aan tete wen 'ni: 'Ti- -a 'mu nyiblo -ti -yεε -ni, -a ko -ba pu□v nva yi bu. □Ba 'ye□e, -ε mo, ε nu de, 'ε nyre yi, -ε -bi -bati klo□o ni.»

52 -ε -bi v □tu□o □wv, v wen: «□Bi -na 'mumu, 'ki -ko 'li Galileblugba 'kwli -we? -Hre Nyisvacriun -teε. -Di□e 'ni 'ye, -ε mo, Nyisva a winwlvn-hanyv* □du 'yi 'li□i 'li -we, bu ko 'li Galileblugba 'kwli.»

[
53 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi v -gbe ni. Nyiblo 'bu ni 'v, 'ε mu 'li 'a 'kayu bu.

8

-Te v gba la 'li -wlawlvugba □du -Yusu -mo

1 'Ki -Yusu mu 'li dvugba -mu', -ε ko 'lu olifieti ni 'li.

2 -Te -nyre -nyε, -ε -bi ε □hian -mo, 'ε mu 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, nyibli -hvhv 'v 'yia 'u□v 'hu bu, 'ε ni bu, 'ε -tva 'waa tole.

3 Ε ni 'li 'waa tole 'kwli, tetetvnyv ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven- 'v nyree 'u□v nvugba 'hu. Nvugba a 'mu, ε ni 'li -wlawli a nunuo 'kwli, 'v klo□o, 'v ya□a, 'v □tu 'u□v nyibli a pepe yi bu.

4 -ε -bi v yi 'ki -Yusu 'ni -lee -ni, v wen: «Tovnyv, nvugba -bu, ε ni 'li -wlawli a nunuo 'kwli, □a klo□o, □a ya□a,

5 -ε nu□o, Nyisva a winwlvn-hanyv* Moise, 'a tetev -bi yi -a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, nvugbi, -v ni de a 'mu, -ba pu □nu 'hi -mo le, -ba 'la □nu. -Na 'mumu, -bi' -pi 'li?»

6 U hle□e ni, -ε di□e nu, v 'mu -Yusu 'yi □te, v 'mu□v 'ye, 'bu di Nyisva a tete 'wla, -ε di□e nu, v 'mu□v -ti -yεε -ni. -ε -bi -Yusu pu 'lu -wlu, 'ε ni -jie, 'ε yi 'v -tutu ki 'cru -ni.

7 Bu 'tie bu yi□i ni 'beti -ni, -ε -bi ε -ha 'li 'lu -wlu, ε wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo -bu, -ε 'yi -hvan de 'kuku ni ni, no- -bu mo yi-henyiblo, -bu pu□v 'hio -mo.»

8 -ε -bi ε pu 'lu -wlu de, 'ε yi 'v -tutu ki 'cru -ni.

9 'Ti- v 'mu -Yusu a puvwin a 'mu 'win, -ε -bi 'waa dodoyo -tva mumuo, nyi'ki, nu- mo yi-henyibli, -v -tva mumuo. -ε -bi -Yusu ko nvugba a 'mu 'hven-, nu- hie 'v, 'ki 'v nyibli a 'mu ye'. Nvugba a 'mu, ε 'tie nyra 'li □nu 'nyi bu.

10 -ε -bi -Yusu -ha 'li 'lu -wlu, ε wen: «Nvugba o, nyibli -bu, -v yi wen -mu -ti -yεε -ni, -bi' v ni yi 'li? □Bi nyiblo □du 'yi 'v -hie, -bu pu le, -bleε 'kukuv yi?»

11 -ε -bi nvugba a 'mu, ε wen: «Iin -o, Kukonyv o. 'A nyiblo □du 'yi 'v -hie.» -ε -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu -we, 'ni -pu□v le, -ε mo, -bleε 'kukuv yi. -We 'li -bu mu ni. Keε, □ni 'nuo 'ki de 'kuku de.»]

-Yusu, nɔ- yɪ 'kɔ -bɔ kɪ a nyibli -nyɾɛ -nyɪ

12 Kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn: «'Mɔ -yɪ 'kɔ -bɔ kɪ a nyibli -nyɾɛ -nyɪ, -ɛ di ɔ̄ nɔ, ɔ 'mɔ -tɪ a -tɛɛ' lɛ yru. Nyiblo 'bɔ kɔ 'mɔ ɔ̄wɔ yɪ, ɛ kɔ bɔ kɔ -nyɾɛdɔ a 'mɔ, -ɛ yɪ nyiblo 'kɔ yɾayɾɔ -nyɪ. ɛ di 'kɛɛ 'lɪ hɔɔ a' lɛnɔna.»

13 -ɛ -bɪ Falisi ɔ̄tumu* a nyibli ɔ̄tu ɔ̄o ɔ̄wɔn, ɔ wɛn: «-Na ɔ̄gbɛtɔ, -mɔ hɛ -na dɔɔnɔ a -tɪ. 'A -tɪ o, -tɪ a 'mɔ, -hɛɛ, ɛ 'yɪ ɔ̄han-tɪ 'pa-.»

14 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «ɛ mɔ, 'yɛ ɔ̄bɪ 'mɔ nɪ -do, 'n yɪ 'na dɔɔnɔ a -tɪ nɪ hɛɛ, -tɪ -mɔ', 'n hɛɛ, ɛ mɔ ɔ̄han-tɪ ɔ̄nɔ, -ɛ nu ɔ̄o, -tɪɛ 'n -hɔn 'ɔ, ɛ kɔ, -tɪɛ, 'n mi 'ɔ, 'n yɪ 'ɔ nɪ. Kɛɛ, 'a mɔ -mɔ -bɪ, -tɪɛ 'n -hɔn 'lɪ, ɛ kɔ -tɪɛ, 'n mi 'lɪ, a 'yɪ 'lɪ -yɪ.»

15 -Tɛ -tonyibli nɪ 'waa 'bɔ a -tɪ a yɛɛɛ, kɛ- nɪ -do, a nɪ nyibli a -tɪ a yɛɛɛ. 'Mɔ -bɪ, 'nɪ -yɛɛɛ nyiblo ɔ̄dɔ -tɪ.

16 Kɛɛ, 'bɔ mɔ, 'nɪ kɔ ɔ̄bɔ yɛɛ nyibli -tɪ, ɛ 'wɪ yɪ, -tɪ -mɔ', 'n hɛɛ, ɛ mɔ ɔ̄han-tɪ ɔ̄nɔ, -ɛ nu ɔ̄o, ɛ 'yɪ 'mɔ nɪ -do 'pa-, 'nɪ -yɛɛɛ nyibli -tɪ, kɛɛ, 'na 'Bai -mɔ', -ɛ lee 'nɛ- 'mɔ, ɛ kɔ 'mɔ 'hɔn-, -a mɔ pɛ.

17 ɔ̄ 'cɪɪ la 'lɪ ɔ̄tɪ Nyɪsɔ a tɛtɛɾɪɛn 'kwɪ nɪ, -ɛ mɔ, -hɛhɪpɔ nɪ 'hɔn, 'bɔ hɔ -tɪtɪ nɪ -do, ɛ ɔ̄hɛn 'nyɾɛ, -ɛ mɔ, -tɪ a 'mɔ, ɛ mɔ ɔ̄han-tɪ ɔ̄nɔ.

18 'N hɛɛ 'na dɔɔnɔ a -tɪ, ɛ kɔ, 'na 'Bai -mɔ', -ɛ lee 'nɛ- 'mɔ, 'ɛ hɛɛ 'na -tɪ -wɛ.»

19 -ɛ -bɪ ɔ̄ 'bɛtɪ ɔ̄e nɪ, ɔ wɛn: «-Bɪ 'na 'Bai nɪ yɪ 'lɪ?» -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Mɔ, a 'yɪ 'mɔ -yɪ, kɔ, 'a 'yɪ 'na 'Bai -yɪ -wɛ. 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ wɛn 'mɔ, -ɛ -bɪ a di wɛn 'na 'Bai 'nɪ yɪ -wɛ.»

20 -Tɛ -Yusu tɔɛ nyibli -tɛblɪ a 'mɔ, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ Nyɪsɔ a 'kagbɔ a -yaa 'kwɪ. Dukwɪ -mɔ', -ɛ kɔ 'kwɪ ɔ̄ pɪ 'lɪ 'wɪ lɛ, ɛ nɔ- kɔ 'hɔɪ, ɛ nɪ 'ɔ. Kɛɛ, nyiblo ɔ̄dɔ 'yɪ 'lɪ 'a kɔkɔ 'lɪ -wɛ, -kɔtɪ tɪ 'yɛɛ 'ɔ nɪ nyɾɛ, 'kɪ bɔ kɔ ɔ̄o.

-Yusu wɛn 'nɪ, ɛ 'yɪ 'kɔ -bɔ kɪ a nyiblo 'pa-

21 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ɔ̄nɔ yɪ de: «'N di 'nɪ mu, a 'mɔ 'mɔ lɛ ɔ̄mɔɔ, kɛɛ, a 'yɪ 'lɪ ɔ̄tɪ 'lɪ -wɛ, ba 'yɛ 'mɔ. A di 'kɔkɔ

lɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan dɛ 'kuku 'nyɪ. -Tɪɛ 'n mi 'lɪ, a 'yɪ 'lɪ mumuo 'lɪ -wɛ.»

22 -ɛ -bɪ kɛ- -Juukɔɛ* a ye'nanyɔ pɪ: «ɔ̄Bɪ ɛ di 'a dɔɔnɔ 'nɪ 'la, -ɛ nu ɔ̄o, ɛ wɛn 'nɪ, -tɪɛ -mɔ', ɛ mi 'lɪ, -a 'yɪ 'lɪ mumuo 'lɪ -wɛ?»

23 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'A mɔ -bɔ, a mɔ 'kɔ -bɔ kɪ a nyibli ɔ̄nɔ. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, 'n 'yɪ 'nɛ- 'kɔ -bɔ kɪ -hɔn. 'Kɪ 'n -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwɪ.»

24 'N lee nɛ 'a mɔ nɪ, -ɛ mɔ, a di 'kɔkɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan dɛ 'kuku 'nyɪ. A kɔ ba kɔ 'a yɪyɛ, -ɛ mɔ, nyiblo -mɔ', 'n pɔ lɛ, 'n -mɔ, ɛ nɔ- 'n pa 'mɔ. 'Bɔ mɔ, 'ba 'yɪ ɔ̄tɪ ɔ̄han-tɪ -pɔ, a di 'kɔkɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan dɛ 'kuku 'nyɪ.»

25 -ɛ -bɪ ɔ̄ 'bɛtɪ ɔ̄e nɪ, ɔ wɛn: «Nyibli a 'dɪ -bɪ -pa 'mɔ 'lɪ?» -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «ɔ̄Bɪ a -hɔɛɛ nɪ, ɔ̄bɔ hɔɔa de? 'Mɔ -mɔ nyiblo -mɔ', -kɔtɪ 'n hɛɛ, kɔɛ la 'lɪ bɔ.»

26 'N kɔ wɛn -tɪ -hɔhɔɪ a hɪhɔ, 'kɪ 'ɔ 'a mɔ kɪ, ɛ kɔ, 'n kɔ wɛn 'hru, 'kɪ ɔ̄bɔ yɛɛ wɛn 'a mɔ -tɪ. Kɛɛ, 'nɪ -hɔɔa 'kɪ -tɪ a pɛpɛ a 'mɔ nɪ. Nyiblo -mɔ', -ɛ lee 'nɛ- 'mɔ, -tɪ nɪ -do -mɔ', 'n 'wɪn 'ɔ̄ɔ wɛn, ɛ nɔ- 'n hɛɛ, nyiblo a 'mɔ, ɛ hɛɛ -tɪ a -tɛɛ.»

27 ɔ̄ 'nɪ -yru ɔ̄o lɪ ɔ̄tɪ, -ɛ mɔ, 'a 'Bai a -tɪ ɛ hɛɛ.

28 -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ɔ̄nɔ yɪ de, ɛ wɛn: «Tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ 'mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyibli, a di 'ɔ 'mɔ ye' 'duu -nɪ, 'kɪ 'ɔ tugbɛ 'yɛ, 'mɔ -tɔtɔ -mɔ lɛ -hɔɔ -nɪ, a di ɔ̄e 'nɪ yru, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ nyiblo -mɔ', 'n pɔ lɛ, 'n pa 'mɔ. A di ɔ̄e' lɛ 'nɪ yru, -ɛ mɔ, 'nɪ -nu ɔ̄o ɔ̄dedede, 'kɪ 'lɪ 'na dɔɔnɔ a 'kɪ 'kwɪ. -Tɪ nɪ -do -mɔ', 'na 'Bai tɔɔ 'mɔ, ɛ nɔ- 'n hɛɛ.»

29 Nyibli -mɔ', -ɛ lee 'nɛ- 'mɔ, 'kɪ ɛ nɪ 'ɔ 'mɔ 'hɔɪ. ɛ 'yɪ 'ɔ 'mɔ bɔ -tɪa -nɪ, -ɛ nu ɔ̄o, 'a -nɛ tɪ, dɛ -mɔ', -ɛ yɪ 'a pɔ -blee -nɪ, ɛ nɔ- 'n nɪ.»

30 -Tɛ -Yusu pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ nyibli -hɔhɔɪ -tɔa 'a ɔ̄wɔ a yɪkuolɛ.

Nyibli -mɔ', -ɔ nɪ dɛ 'kuku, ɔ nɔ- mɔ dɛ 'kuku a ɔ̄koyɔ

31 -ɛ -bɪ nyibli a 'mɔ, -ɔ kɔ -Yusu ɔ̄wɔ yɪ, kɛ- ɛ pɪ ɔ̄nɔ yɪ: «'Na tɔɔwin -mɔ', 'ba yɪ 'ɔ̄ɔ nɪ ɔ̄tɪ -nɪ, -ɛ -bɪ 'a mɔ -mɔ 'na -tɛɛ a -nagbɔpɔ*.

32 'Na tɔɔwin a 'mɔ, 'a 'bɔtuule, ε diɔe 'nɪ nu, a 'mɔ -tɪ a -tɛɛ yi, -tɪ a -tɛɛ a 'mɔ, ε 'mɔ 'a mɔ ɔgble, 'kɪ 'lɪ ɔkode 'kwli.»

33 -ε -bɪ -Juukɔɛ* a ye'nanyɔ wɛn: «-A mɔ Abrahamɔ a 'yonɔ a 'yonɔ ɔnɔɔ. -A 'yɪ -hɔan nyiblo ɔdɔ a ɔkoyo nɪ -hɛ. Dɛ- kɔ -a mɔ -yɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, -tɪ a -tɛɛ di -a mɔ 'nɪ ɔgble, 'kɪ 'lɪ ɔkode 'nyɪ 'lɪ?»

34 -ε -bɪ ε wɛn: «'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, 'a -nɛ nyiblo 'bɔ nɪ 'ɔ, 'bɔ yɪ dɛ 'kuku nɪ nɪ, -ε -bɪ ε mɔ dɛ 'kuku a ɔkoyu ɔnɔɔ.

35 ɔKoyu 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ mɔ ɔtugbatayu. Kɛɛ, 'baɪ a 'yɪ, ε nɔ- mɔ ɔtugbatayu.

36 'Mɔ -bɔ, -ε mɔ Nyɪsɔa a 'Yɪ, 'bɔ mɔ, 'nɪ ɔgble 'a mɔ, -ε -bɪ ε mɔ -tɛɛ, a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ba mɔ 'kɪ ɔkoyo dɛ.

37 'N yɪɔe nɪ, -ε mɔ, a mɔ Abrahamɔ a 'yonɔ a 'yonɔ ɔnɔɔ. Kɛɛ, a ɔmɔɛ 'na 'lɪla lɛ, -ε nuɔɔ, a 'nɪ -wɛnɔɛ 'na tɔɔwin kɪ.

38 Dɛ -mɔ, 'na 'Baɪ tɔɔ 'mɔ, ε nɔ- 'n yɪ 'a mɔ -lee -nɪ. 'A mɔ -mɔ -bɪ, dɛ -mɔ, 'aan 'baɪ lee nɛ 'a mɔ, ε nɔ- a nɪ.»

39 -ε -bɪ ɔ wɛn: «-Aan 'baɪ, nɔ- mɔ Abrahamɔ.» -ε -bɪ -Yusu wɛn: «'Bɔ mɔ, 'ba mɔ wɛn Abrahamɔ a 'yonɔ, -ε -bɪ -tɛblɪ -mɔ, ε nɪ la, nɔ- a di wɛn nu.

40 Kɛɛ, 'ye ɔbɪ 'n lee nɛ 'a mɔ -tɪ a -tɛɛ -mɔ, Nyɪsɔa lee 'mɔ, a 'tɪɛ di 'na 'lɪla lɛ ɔmɔɔ. Dɛ a 'mɔ, Abrahamɔ 'nɪ -nuɔɔ laɔa.

41 Kɛɛ, -tɛblɪ nɪ -do -mɔ, 'aan 'baɪ nɪ la, ε nɔ- a nɪ -wɛ.» -ε -bɪ ɔ wɛn: «-Aan 'dii 'yɪ 'lawlunɔgba 'pa-. -Aan 'baɪ nɪ -do, -a yɪ, ε nɔ- mɔ Nyɪsɔa.»

42 -ε -bɪ -Yusu wɛn: «'Bɔ mɔ, Nyɪsɔa 'bɔ mɔ wɛn 'aan 'Baɪ, -ε -bɪ a di wɛn 'mɔ 'nɪ -nɔɛ -nɪ, -tɛ 'n -hɔn 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ a -tɪ. 'N 'yɪ -di, 'kɪ 'lɪ 'na ɔgbɛtɔ a 'klɪ 'kwli, kɛɛ, ε nɔ- lee 'nɛ- 'mɔ.

43 Dɛ- kɔ -tɪ, -tɪ -bɔ, 'n hɛ, 'a 'yɛ nɪ yruɔɔ' lɛ 'lɪ? -Tɪ kɔ -tɪ 'a 'yɛ nɪ yruɔɔ' lɛ, ε nɔ- mɔ, a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ba pɔ 'mɔ nɔa yɪ bɔ.

44 'Aan 'baɪ, nɔ- mɔ Satan, -ε mɔ 'kuo -hɔɪn* a nyiblo gbagbɔ. 'A mɔ

-mɔ 'a 'yonɔ. -Tɛblɪ -mɔ, -ε yɪ 'aan 'baɪ a pɔɔ -blee -nɪ, ε nɔ- a nɔɛ -nɪ ba nu. Kɔɛ la 'lɪ bɔ, ε 'lɛ nyibli. Ε yraa -tɪ a -tɛɛ nɪ, -ε nuɔɔ, -tɪ a -tɛɛ 'yɪ 'lɪ 'a ɔwɔɔ kɪ -nɪ. Hɪ a nunuɔ, nɔ- mɔ 'a -kɔan, -ε nuɔɔ, ε mɔ hɛlekonyɔ ɔnɔɔ. 'Kɪ 'lɪɪ -mɔ, 'kɪ hɪ a gblegble a pɛpɛ -hɔɛn 'lɪ -wɔ.

45 Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, 'n hɛ -tɪ a -tɛɛ. Ε nɔ- kɔ -tɪ, 'kɪ 'a 'yɪ 'mɔ ɔwɔɔ yɪ -kuo -nɪ.

46 ɔBɪ ε kɔ nyiblo, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, -ε -wɛ 'lɪ -bɔ lee 'mɔ, -ε mɔ, 'n nu dɛ 'kuku? Ε 'yɪ nyiblo ɔdɔ -kɔ. Dɛ- kɔ -tɪ, -tɛ 'n hɛ -tɪ a -tɛɛ, 'kɪ a 'yɛ nɪ pɔ 'na win ɔhan-tɪ 'lɪ?

47 Nyiblo -mɔ, -ε mɔ Nyɪsɔa a nyiblo, ε pɪ Nyɪsɔa a 'mɔ, 'a win nɔa yɪ bɔ -tɛɛ. Kɛɛ, 'a mɔ -mɔ -bɪ, a 'yɪ Nyɪsɔa a nyibli 'pa-. Ε nɔ- nuɔɔ 'kɪ, 'a 'yɛ nɪ pɔ Nyɪsɔa a 'mɔ, 'a win nɔa yɪ bɔ.»

-Yusu nɪ la 'klɔ, 'tɪ- 'ɔ kɔ la Abrahamɔ

48 -ε -bɪ -Juukɔɛ* a ye'nanyɔ ɔtuɔɔ ɔwɔn, ɔ wɛn: «'A -tɪ, -tɛ -a lee wɛn -mɔ, -ε mɔ, ɔyɪ Nyɪsɔa -yɪ, kɔ, 'ku -hɔan* nɪ 'ɔ -mɔ ke', -a kɔ wɛn 'ɔ ɔwɔn.»

49 -ε -bɪ -Yusu wɛn: «'Kɪ -hɔan 'yɪ 'ɔ 'mɔ ke' -nɪ. Kɛɛ, 'na 'Baɪ 'n yɪ -tɪ a 'yɪ'ɔɔɛ -nyɪ. 'A mɔ -mɔ -bɪ, a hɪa nɪ, 'kɪ ba -nyɪ 'mɔ -tɪ a 'yɪ'ɔɔɛ.

50 'Mɔ -bɪ, 'nɪ ɔmɔɔɔɔ lɪɪ lɛ, 'kɪ nyibli bɔ -nyɪ 'mɔ -tɪ a 'yɪ'ɔɔɛ, kɛɛ, Nyɪsɔa, nɔ- ɔmɔɔɔɛ lɛ. Ε nɔ- di -bati 'bɛ.

51 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, nyiblo 'bɔ yɪ 'ɔ 'na win nɪ ɔtui -nɪ, ε 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bɔ 'ku yruyru.»

52 -ε -bɪ ɔ wɛn: «-A yɪ 'kɪɪ nɪ, -ε mɔ, 'ku -hɔan nɪ 'ɔ -mɔ ke'. -Aan 'baɪ gbagbɔ Abrahamɔ 'ku nɪ, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* 'ku nɪ -wɛ. -Mɔ -bɪ, kɛ- pɪ, nyiblo 'bɔ yɪ 'ɔ -na win nɪ ɔtui -nɪ, ε 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bɔ 'ku yruyru.

53 -Aan 'baɪ Abrahamɔ 'ku nɪ. ɔBɪ -na ɔwɔɔ wɛn, -mɔ nɪ 'ɔɔɔ 'lu yɪ? Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ 'ku nɪ -wɛ. Nyɔ- dɛɛ 'kɪ -dɔɔnɔ seyi-seyi 'lɪ?»

54 -ε -bɪ -Yusu ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wɛn: «'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ wɛn 'na dɔɔnɔ nɪ 'bɔɛ -nɪ, 'na dɔɔnɔ a 'ɔɔɛ a 'mɔ,

ε 'yι 'lιϫι 'lι -wε, bu da wen ϫdedede. Nyiblo -bu, -ε 'bυε 'mυ, ε nϫ- mϫ 'na 'Baι Nyιsυa. A wen 'nι, Nyιsυa a 'mυ, nϫ- a dε.

⁵⁵ Kεε, a 'yιϫι -yi. 'Mϫ -bι, 'n yiϫe nι. 'Bυ mϫ, 'nι pυ wen λε, -ε mϫ, 'n 'yιϫι -yi, -ε -bι 'n di mϫ wen hιλεkϫnyϫ, ϫwι yι 'a mυ. Kεε, 'n yiϫe nι, 'tι- 'nι ϫtui 'υ 'a win 'υ.

⁵⁶ 'Aan 'baι gbagbυ Abrahamυ yι -hie laϫa 'lu -mϫ λε, -ε mϫ, ε di 'ye la -nyrϫwϫ -mυ', -ε kϫ 'kwli υ di la 'lι 'mυ -kϫϫ -nι, 'ε ni la 'a -tι a dϫdυ. -Tε ε 'ye la 'kι -nyrϫwϫ a 'mυ, -ε -bι ε ni la dϫdυ dιakι.»

⁵⁷ -ε -bι υ wen: «-Mϫ -bυ, -ε 'yε 'yri a (50) -wli nι 'hυen ϫtu 'υ -pu nι kυε, -mϫ pι λε, -ε 'ye Abrahamυ.»

⁵⁸ -ε -bι -Yusu wen: «'N yι 'a mυ 'nι -lee -nι, 'tι- υ 'mυ Abrahamυ kϫ mϫ mυ, 'mϫ -bυ, 'n nι la 'kλϫ.»

⁵⁹ Bυ pυ 'kι λε, -ε -bι υ 'du 'hι ye' λε, υ 'mυ ϫnεϫε -mϫ λε pυ, υ 'mυϫυ 'la a -tι. Kεε, -Yusu -hli ϫnυ 'yii kι, 'ε 'hru 'lι Nyιsυa a 'kagbau a -yaa 'kwli.

9

-Tε -Yusu nu laϫa, 'yii'dϫnyϫ a 'kυε 'ε -wε la

¹ -Yusu bu nι 'hru wλn, ε kϫ 'a -nagbopυ* 'hυen-, -ε -bι ε yεε 'υ nyiblo ϫdυ bu. Nyiblo a 'mυ, kυε la 'lι 'a kukoti 'yie bυ, 'a 'yii 'dϫ nι.

² -Yusu a -nagbopυ yι 'kι 'nι 'beti -nι, υ wen: «Tϫϫnyϫ ϫ, ϫbι nyiblo -bυ, 'a dε 'kuku a -tι, -hυυ' 'a 'dii kϫ 'a 'baι 'hυen- a dε 'kuku a -tι, 'a 'yii 'dϫ?»

³ -ε -bι -Yusu ϫtu ϫnυ ϫwϫn, ε wen: «ε 'yι 'a dε 'kuku a -tι 'pa-, mϫ, ε 'yι 'a 'dii kϫ 'a 'baι 'hυen- a dε 'kuku a -tι 'pa-, 'a 'yii 'yι 'dϫ. 'A 'yii 'dϫ nι, -ε diϫe nu, nyibli 'mυϫυ 'ye, -ε mϫ, Nyιsυa kϫ 'kλι, 'kι bυ nuu 'υϫυ -kvan 'yie.

⁴ -Tε -nyre 'tιε nι 'lι, -kvan -mυ', Nyιsυa, -ε lee 'nε- 'mυ, ε pυ λε -ba nu, -a kϫ -ba nuϫϫ. 'Tϫ yι 'nι -wϫn. 'Tϫ 'bυ -wϫn, nyiblo ϫdυ 'yι 'lι -kvan a nunuo 'lι -wε.

⁵ -Tε 'n 'tιε nι 'nε- 'kλϫ kι, 'mϫ -yι 'kλϫ -bυ kι a nyibli -nyre -nyi, -ε diϫe nu, υ 'mυ -tι a -tεε λε yru.»

⁶ 'Tι- ε 'mυ 'kι -yre mϫ mυ, -ε -bι ε pυ hυn bυ, 'ε nyba 'υ hυn a 'mυ -tutu kι, 'ε nu 'a 'blu, 'ε 'duϫϫ ye', 'ε hriϫe 'yii'dϫnyϫ a 'mυ 'yι kλε,

⁷ ε wen: «'Wlo -mυ', υ 'blu, υ dεε Siloe, mu 'lιϫι wien, ϫmυ yre yra.» (Siloenyre a 'mυ, ε ϫhen 'nyre lelenyϫ.) -Tε 'yii'dϫnyϫ a 'mυ, ε -mυ, -ε -bι ε yra yre. -Tε ε ϫhιan -mϫ, -ε -bι ε -tua λeyuyruo.

⁸ 'A 'bio kϫ nyibli -bι -mυ', -υ yι laϫa λε 'ye, -tε ε -hυε la 'wli λε, ε 'mυ la dε di a -tι, nyibli a pεpε a 'mυ, kε- υ pι, 'υ yι λε 'beti -nι. «ϫBι ε 'yι nyiblo -bυ, -ε -hυε la 'wli λε 'pa?»

⁹ -U -bι wen: «ε nϫ- ϫnιϫ.» Kεε -υ -bι wen: «'Uϫn-, ε 'yιϫι 'pa-, kεε, ε 'wι- yι.» Kεε, nyiblo a 'mυ, kε- ε pι, ε wen: «'Mϫ ϫnιϫ.»

¹⁰ -ε -bι υ yιϫι 'nι 'beti -nι, υ wen: «-Bι' -na 'yii nu 'kι yικικλε 'lι?»

¹¹ -ε -bι ε wen: «Nyiblo -bυ, υ dεε -Yusu, nϫ- nyba hυn -pla. ε nϫ- ε hri 'mυ 'yι kλε, 'tι- 'ε lee 'mυ, ϫbυ mu 'lι 'wlo -mυ', υ dεε Siloe wien, -ε diϫe nu, 'mυ yre yra, 'nι mu 'lι, 'nι yra yre. -Tε 'n yra 'kι yre, -ε -bι 'n -tua λeyuyruo.»

¹² -ε -bι υ 'betiϫe nι de, υ wen: «-Bι' nyiblo a 'mυ, ε nι yι 'lι?» -ε -bι ε wen: «'N 'yι 'a ϫdedede -yi.»

-Tε Falisiϫtumu a nyibli 'beti la 'yii'dϫnyϫ -mυ', -ε kϫ 'yii -Yusu kla la yι*

¹³ Nyiblo a 'mυ, -ε kϫ 'yii ϫdϫ mϫ, 'kι υ gba 'lιϫι Falisiϫtumu a nyibli yι.

¹⁴ 'Tι- -nyrϫwϫ -mυ', -Yusu nuu 'υ -pla, ε klaa 'υ 'a 'yii yι, ε mϫ -wuwle-nyrϫwϫ* ϫnιϫ.

¹⁵ ε nϫ- kϫ -tι, Falisiϫtumu a nyibli 'υ yι nyiblo a 'mυ 'beti -nι, -ε mϫ: «Dε- nuϫϫ, ϫnι yruι λε 'lι?» -ε -bι ε wen: «ε nu -pla, 'ε hriϫe 'na 'yii kλε, 'nι yra yre. -Tε 'n yra yre, -ε -bι 'n -tua λeyuyruo.»

¹⁶ -ε -bι kε- Falisiϫtumu a nyibli -bι pι: «Nyiblo -mυ', -ε mϫ -Yusu, ε 'yι 'lι Nyιsυa -mϫ -hϫn, -kϫtι ε 'nι ϫtuuϫϫ 'υ teteby -mυ', -ε pι λε, -ε mϫ, nyiblo 'nι 'nuo 'lι -kvan, 'kι 'lι -wuwle-nyrϫwϫ 'kwli.» -U -bι wen 'nι: «'Bυ mϫ wen -tonyiblo, -ε ni dε

'kuku, ε 'yɪ wɛn 'lɪ ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu wɛn ɪwɪlɛkɛɛ-teblɪ -bʊ, ε ni.» Dɛ a 'mʊ, ε nɔ- kɔ -tɪ, 'v ɪ gla.

17 -ɛ -bɪ nyiblo a 'mʊ, -ɛ kɔ 'yɪi ɪ dɔ mɔ, nu- v yɪ 'betɪ -nɪ de: «Nyiblo -bʊ, -ɛ kla -na 'yɪi yɪ, 'kɪ 'lɪ -mʊ 'yɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ ε pa 'mʊ 'lɪ?» -ɛ -bɪ ε wɛn: «'Mɔ -bɪ, 'wɛn, ε mɔ Nyɪsʊa a winwɪlɔn-hanyɔ* ɪ nɪɔ.»

18 Kɛɛ, -Juukʊɛ* a ye'nanyʊ a 'mʊ, -v mɔ Falisiɪtumu a nyibli, v 'nɪ -pʊv lɪ ɪ han-tɪ, 'kɪ nyiblo a 'mʊ, a 'yɪi bʊ di mɔ 'dɔ, 'tɪ- bʊ di kɛ lɛ yru. ε nɔ- mɔ bʊ da 'a 'baɪ kɔ a 'dɪi 'hʊɛn-,

19 bʊ 'betɪ ɪ nʊ, -ɛ mɔ: «ɪ Bɪ sɛyɪ-sɛyɪ, nyiblo -bʊ, 'aan 'yʊ ɪ nɪɔ? ɪ Bɪ a wɛn 'nɪ, -tɛ a kɔ la ɪ a, 'a 'yɪi 'dɔ la nɪ. 'Bʊ mɔ sɛyɪ a -tɪ, 'a 'yɪi 'bʊ 'dɔ la, dɛ- kɔ -tɪ 'ɛ yruɪ kɛ lɛ 'lɪ?»

20 -ɛ -bɪ a 'baɪ kɔ 'a 'dɪi 'hʊɛn-, v wɛn: «-A yɪe nɪ, -ɛ mɔ, -aan 'yʊ ɪ nɪɔ, -a yɪe -wɛ, -ɛ mɔ, -tɛ -a kɔ la ɪ a, 'a 'yɪi 'dɔ la nɪ.

21 Kɛɛ, dɛ -bʊ di ɪ nu, bʊ di lɛ yru, ε kɔ, nyiblo, -bʊ di 'a 'yɪi a 'mʊ yɪ kla, ε nɔ- -a 'yɪ -yɪ. 'A 'mumu, ba 'betɪe, -ɛ nu ɪ, ε 'yɪ 'hɪan 'pa-. ε -wɛ 'lɪ bʊ -hɪhɪa 'a mʊ klɛ nɪ.»

22 ε nɔ- mɔ -tɪ, 'a 'dɪi kɔ 'a 'baɪ 'hʊɛn-, v -hla, -tɛ v yɪ -Juukʊɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ a huannʊ pie a -tɪ. 'ɛ mɔ -tɛɛ, -Juukʊɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ, v pʊ la 'lɪ nɪ, -ɛ mɔ, nyiblo 'bʊ pʊ lɛ, -ɛ mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ε di la ya, nyiblo a 'mʊ, ε 'yɪ 'lɪ ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ pa la 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayu bʊ de.

23 -Tɪ a 'mʊ, ε nɔ- kɔ -tɪ 'a 'dɪi kɔ 'a 'baɪ 'hʊɛn-, v pʊ lɛ: «ɛ 'yɪ 'hɪan 'pa-. 'A 'mumu, ba 'betɪe.»

24 -Tɛ 'a 'dɪi kɔ 'a 'baɪ 'hʊɛn-, v -yɛ, -ɛ -bɪ -Juukʊɛ a ye'nanyʊ -mʊ', -v mɔ Falisiɪtumu a nyibli, v da ɪ a nɪ de, v wɛn: «Kɪ mɔ Nyɪsʊa ye', -a nɪ mɔ. 'A -tɪ, hla -tɪ a -tɛɛ, ɪ mʊ Nyɪsʊa -tɪ a 'yɪ'buale -nyɪ. -A mʊ -bʊ, -a yɪe nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu -mʊ', ε mɔ dɛ'kukununyɔ ɪ nɪɔ. ε 'yɪ 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ -hɔn.»

25 Kɛ- ε pʊ ɪ nʊ yɪ, 'ɛ ɪ tu ɪ nʊ ɪ wɔn: «Bʊ mɔ dɛ'kukununyɔ, -v'v-, bʊ 'yɪ dɛ'kukununyɔ 'pa-, 'n 'yɪ 'a ɪ dedede -yɪ. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, dɛ 'n -yɪ, ε nɔ- mɔ,

'na 'yɪi 'dɔ la nɪ, kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bʊ, 'n yruɪ lɛ.»

26 -ɛ -bɪ v wɛn: «Dɛ a 'dɪ -bɪ ε nu -mʊ -mɔ 'lɪ? -Bɪ' ε -nu, 'tɪ- ɪ nɪ yruɪ lɛ 'lɪ?»

27 -ɛ -bɪ ε ɪ tu ɪ nʊ ɪ wɔn de, ε wɛn: «'Bɪ 'n lee wɛn 'a mʊ nɪ. Kɛɛ, a 'yɪ 'na win nʊa yɪ bʊ -pʊ. Dɛ- kɔ -tɪ 'a -hʊɛɪ, 'kɪ ɪ bʊ hla ɪ a de 'lɪ? 'N yɪ ɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, a -hʊɛ ba -hɛ -Yusu a 'mʊ, 'a -nagbopʊ* -wɛ.»

28 Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ v -tʊa 'a 'yɪlɛ-hɪhɪa, v wɛn: «-Mɔ mɔ 'a -nagbopi. -A mʊ -mɔ -bɪ, Nyɪsʊa a winwɪlɔn-hanyɔ Moise a -nagbopʊ -a pa 'mʊ.

29 -A yɪe nɪ, -ɛ mɔ, Moise, nɔ- Nyɪsʊa hlee 'lɪ -mɔ. Kɛɛ, -Yusu -mɔ -bɪ, -tɛ bʊ di yɪ -hɔɔn -nɪ, -a 'yɪ ɪ -yɪ.»

30 -ɛ -bɪ ε wɛn: «-Yusu -bʊ, -ɛ nu ɪ, 'nɪ yruɪ lɛ, 'ba yɪ lɛ nɪ pɪ, -tɪtɛ ε -hɔn 'lɪ, a 'yɪ 'lɪ -yɪ, ε kɛɛ 'na ɪ wɪ lɛ.

31 -A yɪe nɪ, -ɛ mɔ, nyiblo -bʊ, -ɛ mɔ dɛ'kukununyɔ, 'bʊ yɪ Nyɪsʊa nɪ dɛ, Nyɪsʊa 'nɪ 'wɪn ɪ lɪ 'a win. Kɛɛ, nyiblo -bʊ, -ɛ ɪ tui 'v Nyɪsʊa, dɛ -mʊ', ε -hʊɛ, 'bʊ yɪ ɪ nɪ ni, nyiblo a 'mʊ, ε nɔ- kɔ win Nyɪsʊa pɪ nʊa yɪ bʊ.

32 Nyiblo ɪ dʊ 'yɪ -hʊan nɪ 'wɪn, -ɛ mɔ, -tonyiblo -bʊ, -ɛ kɔ 'yɪi ɪ dɔ, kʊɛ la 'lɪ 'a 'hɪan-nyɛ 'yɪe bʊ, -tonyiblo -bɪ bʊ di ɪ nu, 'yɪi'dɔnyɔ a 'mʊ, bʊ di lɛ yru.

33 -Yusu a 'mumu, 'bʊ 'yɪ wɛn 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ -hɔn, ε 'yɪ wɛn 'lɪ ɪ wɪlɛkɛɛdɛdʊ a 'mʊ, 'a nunuo 'lɪ -wɛ.»

34 -Tɛ v 'wɪn -tɪ a 'mʊ, ε -hla, -ɛ -bɪ v wɛn: «-Mɔ -bʊ, kʊɛ 'lɪ -na kʊkɔtɪ 'yɪe bʊ, -ɛ nɪ dɛ 'kuku nɪ -dɔ, -mɔ pɪ lɛ, -ɛ tʊɛ nɛ -a mʊ,» v pʊ 'lɪ ɪ -patʊ'.

Nyibli -mʊ', -v pʊ lɛ, -v yru Nyɪsʊa a -tɪ' lɛ, kɛɛ, sɛyɪ-sɛyɪ, -v 'yɛɪ lɛ nɪ yruɪ

35 -Yusu 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, v pʊ 'lɪ ɪ -patʊ'. -Tɛ ε kɔ ɪ 'hʊɛn-, v ɪ nʊmee -nɪ, -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «-Tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ε di la ya, ɪ bɪ -kuo ɪ nɛ ɪ wɪlʊ yɪ?»

36 -E -bi nyiblo -mu', -e ko 'yii □do mo, e wen: «Lee 'mu, nyiblo a 'di -bi e pa 'mu, -e di□e nu, 'mu□v □wlv yi -kuo -ni.»

37 -E -bi -Yusu wen: «E no- -bu yi 'ki 'ye. 'Mo □nuo, 'mo -bu, -e yi 'li -mu -mo -hlee -ni.»

38 -E -bi e wen: «Kukonyo, 'n kuo -mu □wlv yi,» 'e bla□a kwli yi bu, 'ki 'v 'a -ti a 'yi'buale a -ta'.

39 -E -bi -Yusu wen: «'N di 'ne-tutu ki ni, -e di□e nu, 'mu□v nu, nyibli -bu, -v kuo Nyisua □wlv yi, e ko nyibli -bu, -v 'yi□i □wlv yi -kuo -ni, v 'mu 'yi le -hunhon -ni. E □hen 'nyre, nyibli -mu', -v ko 'yii □do, v di yru le, kee, nyibli -mu', -v pi le, -e mo, v yru le, 'n di □nu□v 'ni -tco -ni, -e mo, 'waa 'yii 'do ni.»

40 Falisi□tumu* a nyibli -bi -mu', -v ni 'v, v 'win win a 'mu ni. 'A -ti, ke- v pi, v wen: «□Bi e □hen 'nyre, -aan 'mumu, -aan 'yii 'do ni -we 'a?»

41 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, e wen: «'Aan 'yii 'bu 'do wen, e □hen 'nyre, 'ba 'ye ni yru wen Nyisua a -ti' le, -e -bi Nyisua a -bati 'yi wen 'li□i 'li -we, bu klo wen 'a mu. Kee, -te a pi le, -e mo, a yru le, -e □hen 'nyre, a yru Nyisua a -ti' le, 'a -ti, Nyisua a -bati di 'a mu 'ni klo.»

10

-Te -Yusu pv la blabli ko 'waa kukonyo a 'ledu

1 (-Juukue* a ye'nanyu, -mu', -Yusu 'tie yi 'li □nu -mo -hlee -ni.) Kee e pi □nu yi: «□Bu pv□v blabli ko blablikonyo, -e mo blabli'yie□tunyo -we a de yi. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, -e mo, blabli -mu', -v ni 'li -gblo 'kwli, nyiblo 'bu yi 'li □nu -mo ni pue, 'bu 'ye ni naa 'v -gblo a 'mu, 'a paale', kee, 'bu yi -gblo 'hu le ni 'yee -ni, e 'wi yi, nyiblo a 'mu, e mo 'yiyirinyo ko -balonyo 'huen- □nuo.

2 Kee, 'bu naa 'v -gblo a 'mu, 'a paale', -e -bi, e no- mo blabli a 'mu, 'a kukonyo.

3 -Gblo'yie□tunyo -mu', -e ni 'v -gblo a paale', e -he blablikonyo a 'mu me le, 'e pue 'li 'a blabli -mo.

Blablikonyo a 'mu, 'bu yi 'a blabli ni de, -e -bi 'a blabli a 'mu, v ko bu pv□v nua yi bu. Blablikonyo a 'mu, 'ti- e 'mu 'li 'a -ne blable □dv -patv' 'hroo -ni, e ko bu da 'a 'nyre.

4 'Bu 'hroo 'ki a blabli a pepe a 'mu, -e -bi e nee □nu ye', blabli a 'mu, 'v yi□i □wien le kve, -kotv v yi 'a win ni.

5 Kee, nyiblo -mu', 'bu ni 'v, blabli a 'mu, 'bu 'yi□i -yi, -e -bi v 'yi 'li□i 'li -we, bu kve□e □wien le, kee, v di 'gba ci le, -te v 'yi 'a win -yi a -ti.»

6 'Ledu a 'mu, -Yusu pv -Juukue a ye'nanyu a 'mu yi, v 'yi□i' le -yru.

-Yusu, no- mo sey a blablikonyo

7 -E -bi ke- -Yusu pi de, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, 'mo -bu, 'n 'wi- blabli-gblo a paale yi.

8 Nyibli a pepe -mu', -v pi le, -e mo, v mo -tee a blablikonyo, -v na 'mu ye', -v -hi, 'ti- 'ni -di, nyibli a 'mu, nu- mo 'yiyirinyibli ko -balonyo 'huen-. Kee, blabli -bu, -v mo -tee a blabli, v 'yi □nu nua yi bu -pv.

9 'Mo -mo blabli-gblo a paale a 'mu. Paale a 'mu, 'n pa 'mu, nyiblo -di 'v naa -ni, e no- Nyisua di wa. E di 'ni pa, e 'mu 'hri, e 'mu diide 'ye.

10 'Yiyirinyo yi 'li 'ni di, e 'mu 'na blabli, -v mo 'na nyibli 'yri, e 'mu □nu le 'lila -ni, ko, e 'mu □nu bu -we a -ti. 'Mo -bi, 'n di ni, -e di□e nu, 'mu nyibli 'klo yrayru -nyi, e ko, 'mu □nu □han-ti 'yi □hlon le nu.

11 'Mo -bu, 'mo -mo -tee a blablikonyo ko 'waa -tee a 'yie□tunyo. -Tee a blablikonyo -he 'a dionu a -hunhlun ni, 'ki 'v 'a blabli a -ta'.

12 Kee, -kvannunyo -mu', -e 'yi blabli a 'mu a kukonyo 'pa-, e □tui □nu 'yie, 'wliye a -ti. Nyiblodu a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ye -ji, 'bu yi 'li ni di, e ko bu hie 'v blabli bu, bu 'gba ci le, -e nu□o, e 'yi□i 'pa-, e 'yi blabli a 'mu -ko. -ji 'bu nyre 'ki 'v, -e -bi e klo blabli -bi ni, 'a de -bi -mu', 'e -gbugbe -tebli 'nyi le.

13 -Kvannunyo 'bu 'ye -ji, e 'gbe ci, -kotv blabli a -ti, e 'ni 'yaa□a li□i 'kla

-wliye, ε nɔ- -mɔ -bɪ, 'wliye a -tɪ, 'ε ni -kvan.

14-15 'Mɔ -bɪ, 'mɔ -mɔ -tɛɛ a blablɪkɔnyɔ. -Tɛ 'na 'Bai Nyɪsua -nu, 'ε yi 'mɪ, 'na 'mumu, 'nɪ yi ɛ, kɛ- 'n nu 'na nyibli, -v mɔ 'na blablɪ a yiye, 'na nyibli a 'mɪ, 'v yi 'mɪ -wɛ. 'N -hɛ 'na -hɔnhlɔn nɪ, 'kɪ 'v 'waa -ta'.

16 'N kɔ blablɪ -bɪ, -v 'yɪ 'nɛ- 'na -gblo -bɪ 'kwli -nɪ, (ε ɛn 'nyre, 'na nyibli -bɪ -mɪ), -v 'yɪ -Juukvɛ* 'pa-). 'N kɔ ɛbɪ naa ɛnɪ -wɛ, v 'mɪ 'na win 'wɪn, v 'mɪ 'mɪ nɪa yɪ bɪ pɪ, v kɔ 'waa 'bio 'hɔn-, v 'mɪ 'yɪ lɛ -bibi -nɪ, v 'mɪ 'blaɛju nɪ -do -hɛ, ɛwɪ yɪ Nyɪsua a dakɔ nɪ -do, -ε kɔ blablɪkɔnyɔ nɪ -do.

17 'Na 'Bai Nyɪsua nɛ 'mɪ nɪ, -kɔtɪ 'n di 'na -hɔnhlɔn 'nɪ -ha, 'mɪ 'kɪ, -ε di ɛ nu, 'mɪ -hɔnhlɔn a 'mɪ kle ya, 'mɪ 'kɔ 'hɪ de.

18 Nyiblo ɛdɪ 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, bɪ 'la 'mɪ, 'bɪ mɔ, 'nɪ 'yɪ kɪ -wɛn. 'Na ɛgbɛv, 'n -hɛ ɛbɪ -ha 'na -hɔnhlɔn, 'mɪ 'kɪ. 'N kɔ 'kɪ, 'kɪ ɛbɪ -ha 'na -hɔnhlɔn, 'n kɔ 'kɪ de, 'kɪ ɛbɪ -mɪa 'na -hɔnhlɔn a 'mɪ kle. ε nɔ- mɔ de, 'na 'Bai Nyɪsua lee 'mɪ ɛbɪ nu.»

19 -Tɪ a 'mɪ -Yusu -hla, ε nu ɔ nɪ, -Juukvɛ a ye'nanyɪ -mɪ, -v nɪ 'v, 'v ɛgla de.

20 'Waa -hɔhɔ wɛn: «'Ku -huan* nɪ 'v nyiblo -bɪ ke'. 'A 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. A 'nɪ 'pɪv 'lɪ nɪa yɪ bɪ.»

21 -U -bɪ wɛn: «Nyiblo -mɪ, 'ku -huan nɪ 'v ke', ε 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, bɪ nu hihle lɛ. 'Ku -huan 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, bɪ nu ɔ, 'yɪ'dɔnyɔ bɪ yru lɛ.»

-Juukvɛ a ye'nanyɪ 'nɪ -wɛn ɛ -Yusu a de kɪ*

22 -Tɛ ti -hɔhɔ -hi, -ε -bɪ ɛɛ a ti nyre 'v nɪ. Ti nɪ -do a 'mɪ 'yɪ, lɛ'mimle nɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, 'kɪ 'v Nyɪsua a 'kagbau a -ta'. -Nyrɔwɔ -mɪ, -ε kɔ 'kwli v ɛtu la 'lɪ 'kagbau a 'mɪ Nyɪsua -jɪ' bɪ, -nyrɔwɔdɪ a 'mɪ, ε nɔ- nyre 'v de, ε nɔ- kɔ lɛ'mimle v nɪ.

23 'Kɪ -Yusu nɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau a -yaa 'kwli, pɪpa -mɪ, v deɛ Salomɔ a pɪpa, ε nɔ- ε yɪ 'v blɛ -hihie -nɪ,

24 -Juukvɛ a ye'nanyɪ 'v 'kukue 'vɪ 'hɪ lɛ. Kɛ- v pɪ yɪ, v wɛn:

«Ti nɪ -tie -a di -ple, -ε di 'v nyre, 'tɪ- ɛmɪ -a mɪ -lee -nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -pa 'mɪ? ɛnɪ mɔ Wanyɔ -mɪ', Nyɪsua pɪ la lɛ, ε di la -a mɪ yɪ ya, -ε -bɪ -bɪ lee nɛ -a mɪ -dodo.»

25 -ε -bɪ ε wɛn: «'N lee mɔ 'a mɪ nɪ, kɛɛ, -tɪ -bɪ, 'n yɪ 'a mɪ -lee -nɪ, a 'nɪ -pɪv lɪ ɛhan-tɪ'. ɛwɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -bɪ, 'n nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'nyre 'kwli, ε tɛ nɛ 'a mɔ ɔ nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mɪ.

26 Kɛɛ, -tɪ -bɪ, 'n hɛ, a 'nɪ -pɪv lɪ ɛhan-tɪ, -ε nu ɔ a 'yɪ 'na nyibli 'pa-.

27 'Bɪ mɔ, 'nɪ yɪ win nɪ pɪ, 'na nyibli pɪ 'mɪ nɪa yɪ bɪ, 'nɪ yɪ ɛnɪ, 'v yɪ 'mɪ ɛwɪn kɛɛ.

28 'Na nyibli a 'mɪ, 'n yɪ -nyɪ ɛnɪ 'kɔ yrayɪv, -ε 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. U 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, bɪ -wɛ bɪ, 'kɔ -mɔ 'kɔ. Nyiblo ɛdɪ 'yɪ 'kɪ -kɔ, bɪ -ha 'mɪ ɛnɪ -jɪ'.

29 'Na 'Bai Nyɪsua, nɔ- -nyɪ 'mɪ ɛnɪ. 'A 'kɪ nɪ 'v 'kɪ a pɛpɛ 'lu yɪ. 'A -tɪ, ε 'yɪ nyiblo ɛdɪ -kɔ, -bɪ kɔ 'kɪ, -bɪ -ha nyiblo ɛdɪ 'na 'Bai Nyɪsua -jɪ'.

30 'N kɔ 'na 'Bai Nyɪsua 'hɔn-, -a mɔ de nɪ -do ɛnɪ.»

31 -Tɛ -Juukvɛ a ye'nanyɪ -nɪ wɛn, v 'wɪn -tɪ a 'mɪ, ε -hla, -ε -bɪ v 'du 'hɪ ye' lɛ de, v 'mɪ ɛnɛ ɛ -mɔ lɛ pɪ, v 'mɪ ɛnɪ 'la.

32 -ε -bɪ kɛ- ε pɪ ɛnɪ yɪ, ε wɛn: «'Kɪ 'lɪ 'na 'Bai Nyɪsua a 'kɪ 'kwli, 'n nu ɛhaan-tɛblɪ -hɔhɔ, 'kɪ 'v 'a mɪ ye'. ɛHaan-tɪ a 'dɪ -bɪ, -kɔtɪ 'a pɪ lɛ, a 'mɪ 'mɪ 'la 'lɪ?»

33 -ε -bɪ v ɛtu ɛwɔn, v wɛn: «ε 'yɪ -bɪ nu ɛhaandɛ -a -tɪ 'pa-, -a ɛnɪ ɛmɔ ɔ lɪ -na 'lɪ lɛ, kɛɛ -yɪ -hɛɛ Nyɪsua a -tɪ lɛ. ε nɔ- kɔ -tɪ, ɛa -hɛ -na 'lɪ lɛ. -Mɔ -bɪ, -ε mɔ -tonyiblo, -mɔ pɪ lɛ, -mɔ Nyɪsua ɛnɪ -wɛ.»

34 -ε -bɪ -Yusu ɛtu ɛnɪ ɛwɔn, ε wɛn: «D 'cɪ la ɛnɪ, 'kɪ 'lɪ 'aan tɛcɪɛn 'kwli, -ε mɔ Nyɪsuaɛɛn: Nyɪsua wɛn 'nɪ: A mɔ nyɪsɪpɪ ɛnɪ.»

35 -Tɪ -mɪ, Nyɪsua hlaa 'lɪ 'a 'cɪɛn 'kwli, nyiblo ɛdɪ 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, bɪ hlaa, -ε mɔ, ε 'yɪ -tɪ a -tɛɛ 'pa-.

Nyibli -mυ', ε lee win a 'mυ, nυ- ε dεε nytsuapυ.

³⁶ 'Mω -bι, Nytsua pυ 'mυ 'kιbιa kι, 'mυ 'a -kυan nu a -tι. Ε nω- lee 'ne- 'mυ 'kλo -bυ kι. 'A mυ -mω -bι, a wen 'nι, 'mω -heε Nytsua a -tι λe, -te 'n hλeε, -ε mω, 'mω Nytsua a 'Yu □nιo a -tι.

³⁷ 'Bυ mω, -kυan -bυ, 'n ni, 'bυ 'yι Nytsua a kιweεnλe 'pa-, -ε -bι a 'nι 'kuo 'lι 'mυ □wλb yι.

³⁸ Kεε, 'bυ mω, -kυan -bυ, 'n ni, -ε mω Nytsua a kιweεnλe, 'ba 'ye nι -hυa ba kuo 'mυ □wλb yι, -ε -bι -kυan a 'mυ, ε nω- ba kuo □wλb yι, -ε di□e nu, a 'mυ□υ' λe yru -teε, -ε mω, 'n kω 'na 'Baι 'hυen-, -a mω de nι -do □nιo.»

³⁹ Bυ pυ 'kι λe, -ε -bι -Juukυe a ye'nanyυ a 'mυ, υ □mυe 'hru λe de, 'kι bυ kλo□o, kεε, ε ta □nυ -jι', 'ε -mu.

⁴⁰ -Te de a 'mυ, ε -hi, -ε -bι 'kι 'lι Suden a 'nikι -tιte nι -do -mυ', Saan pι la 'lι nyibli 'nie 'lu λe, ti -hi la a ti 'yri, 'kι -Yusu -hi 'lι ti -hυohυι,

⁴¹ nyibli -hυohυι 'υ mi 'lι□ι -mω, υ wen: «Saan 'yι □wλλekeε-tebλι □dυ -nu, kεε, -tι a pepe -mυ', ε hλa la, 'kι 'υ -Yusu a -ta', ε mω -tι a -teε □nιo.»

⁴² 'Kι 'υ -tuo nι -do a 'mυ kι, nyibli -mυ', -υ nι 'υ, 'waa -hυohυι kuo -Yusu □wλb yι.

11

-Te -Yusu a ninatumu Lasa 'ku la

¹ Ε kω la -Yusu a ninatumu □dυ. 'A 'nyre mω Lasa. 'Kι ε nι 'lι Betanidιo 'kwli, 'kι 'lι Sudeblugba 'kwli, ε kω 'a 'diayι nyrōyo nι 'hυen 'hυen-. 'Waa 'nyre mω, Mari kω Matι.

² Mari, nω- mω nugba -mυ', -ε gba la hinhronpυnyra, -ε 'wla la□a -Yusu a bυι kλe, 'tι- -ε nu la 'a dιo nυ a 'lu-pupui, -ε 'hran la -Yusu a bυι λe. 'Waa 'diayι Lasa, nω- 'kυe -kλo;

³ 'diayι nyrōyo a 'mυ, 'υ le nyiblo, 'kι 'lι -Yusu -mω, 'kι bυ lee □ne, -ε mω: «-Na ninatumu Lasa a 'hυι yι 'nι hren.»

⁴ -Te -Yusu 'wιn titie a 'mυ, -ε -bι ε wen: «Lasa a 'hυι a hinhren 'yι 'lι□ι 'lι -wε, bυ 'la□a. Kεε, ε di tω □ne nyibli yι, -ε mω, Nytsua kω 'kλι, kω -tι a 'yι'buale. 'Kι Nytsua di 'lι

'hυι a hinhren a 'mυ 'kwli -naa -nι, ε 'mυ□υ nyibli yι -tωo -nι, -ε mω, 'mω -bυ, -ε mω Nytsua a 'Yu, 'n kω -tι a 'yι'buua.»

⁵ 'Diayιnυ nι ta a 'mυ, -υ mω Matι kω Mari kω Lasa 'hυen-, -Yusu nυe □nυ nι diaktι.

⁶ Ε mω □han-tι, 'ε nυe □nυ diaktι, kεε, -te ε 'wιn Lasa a 'hυihrennyre, -tιte -mυ', ε nι 'lι, ε -hιι 'lι -nyrōwι nι 'hυen,

⁷ 'tι- 'ε lee ne 'a -nagbopυ*, ε wen: «-Ba 'du ye', -ba mu 'lι Sudeblugba 'kwli.»

⁸ -ε -bι 'a -nagbopυ wen: «Tōo nyo o, -tιte -mυ', -pυ λe, -ba mu 'lι, 'kι υ -hυe bυ bιι mω 'lι -mυ 'hι, bυ 'la mω -mυ, de a 'mυ, 'a ti 'yεε kι bυ nι hλe. -ε -bι, 'kι -hυe -ba mu 'lι de?»

⁹ -ε -bι -Yusu wen: «-Nyrōwō kω 'a -ne ti, halō 'ε kω 'a -ne ti. Nyiblo 'bυ yι -nyre' nι -neε -nι, 'a bυι 'yι 'lι□ι 'lι -wε, bυ bιbι λe, -ε nu□o, ε yι nyiblo -mυ' nι 'ye, -ε yι 'kλo -bυ a nyibli -nyre -nyι.

¹⁰ Kεε, nyiblo 'bυ yι 'tō' nι -neε -nι, 'a bυι kω bυ bιbι λe, halō a -tι.»

¹¹ -ε -bι ke- ε pι □nυ yι de, ε wen: «-Aan ninatumu yι 'nι ηme, kεε, 'n mi nι, 'mυ□υ ηmena' -ha.»

¹² -ε -bι 'a -nagbopυ wen: «Kōkōnyo o, 'bυ yι nι ηme, ε 'wι yι, 'a 'hυι di 'nι 'kee -nι.»

¹³ Kεε, de -mυ', -Yusu pυ λe, -ε mω, Lasa yι 'nι ηme, ε 'wι yι 'kōkoy ε □hen 'nyre. Kεε, 'a -nagbopυ -mω bι, 'waa □wλι 'ye□e nι, -ε mω, seyι a ηmena a -tι ε hλe.

¹⁴ -Yusu 'yι 'kι □nυ -tι □dυ 'yι kι -hλιι -nι de, 'ε lee □nυ, -ε mω: «Lasa 'kυ nι.

¹⁵ Kεε, 'aan -tι, 'n kω plo a bleelε, 'kι □bυ 'yι 'υ Lasa 'hυι -nι, -ε nu□o, de a 'mυ, ε di 'a mυ 'nι -heε -nι, 'kι ba kuo 'mυ □wλb yι. 'A -tι, -ba mu 'υ□υ 'hυι.»

¹⁶ -ε -bι Toma, υ dεε □Yrupoyu, ε nω- yι 'a 'bio -nagbopυ -lee -nι, ε wen: «-Ba kυe -Yusu □wιen, -ε di□e nu, ε kω -a mυ 'hυen-, -a 'mυ 'υ -tιte nι -do 'koy -nι.»

-Yusu, nω- -he 'lι -tonyibli

'kukonyibli 'nyi, -ε yi □nv 'klo yrayrv -mv', -ε ye ni -we 'li -nyi

17 -Te -Yusu yi 'li 'dɔ a 'mɔ 'kwli nyre mɔ ni mi, -ε -bi ε 'wɪn ni, -ε mɔ, -te v -ha 'v Lasa, ε kɔ ke -nyrɔwɪ ni -hen.

18 Betanidɔ 'mɔε Jrusredɔ yre. 'Waa -mɔlehuhlo 'yi 'li -kilowɪ ni ta -we.

19 Ε nɔ- kɔ -ti, -Juukɔε* -hɔɔhɔ 'v -hɔn 'li Jrusre, 'v di Matɪ kɔ Mari 'hɔen- yi -mε mɔ, v 'mɔ 'li □nv □wlv 'kwli bɔ □tu, 'waa 'diayɪ Lasa a 'kukɔ-ti.

20 -Te Matɪ 'wɪn, -ε mɔ, 'kɪ -Yusu yi 'li di, -ε -bi ε mu□o yi 'be mɔ, keε, 'kɪ Mari -mɔ -bi, ε ni 'li 'kayu bɔ.

21 -Te Matɪ nyre 'v -Yusu 'hɔi, -ε -bi ε wen: «Kukɔnyɔ o, 'bɔ mɔ, □ni ni mɔ 'nε-, 'na 'diayɪ 'yi wen 'li□i 'li -we, bɔ 'kɔ wen.

22 Keε, -te ti nε -bɔ, 'n yi□e ni, -ε mɔ, 'a -nε dε, -di Nyɪsua -hɔa, ε di□e 'ni nu.»

23 -ε -bi -Yusu wen: «-Na 'diayɪ di 'hri 'klo.»

24 -ε -bi Matɪ wen: «Iin, 'n yi□e ni, -ε mɔ, le'bɔɔ-nyrɔwɔ a ti 'yri, ti -mɔ', -ε kɔ 'yri Nyɪsua di nyibli 'klo -ha.»

25 -ε -bi -Yusu wen: «'Mɔ -he 'li -tonyibli 'kukonyibli 'nyi le, -ε yi □nv 'klo yrayrv -mv', -ε ye ni -we 'li -nyi. Nyiblo 'bɔ kuo 'mɔ □wlv yi, -ε -bi 'n -nyi□e 'klo yrayrv a 'mɔ. 'Ye □bɪ ε 'kɔ, ε 'tɪε di 'klo a 'mɔ kɔ.

26 Nyiblo -bɔ, -ε pɪ -hɔnhlɔn, 'bɔ mɔ, 'bɔ kuo 'mɔ □wlv yi, -ε -bi seyɪ-seyɪ ε 'yi 'li□i 'li -we bɔ 'kɔ. □Bɪ dε a 'mɔ, -pɔ□v □han-tɪ?»

27 -ε -bi ε wen: «Iin, Kukɔnyɔ, 'n pɔ□v □han-tɪ, -ε mɔ, -mɔ mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsua pɔ la le, -ε di la 'a dako yi ya. -Mɔ mɔ Nyɪsua a 'Yu, -ε di la 'nε- 'klo -bɔ kɪ di.»

-Te -Yusu we la 'a ninatumu Lasa a □hien

28 Bɔ pɔ 'kɪ le, -ε -bi Matɪ mu 'a 'diayɪ Mari da mɔ, 'v bii yi, ε wen: «Tɔɔnyɔ di ni, -mɔ ε dε.»

29 -Te Mari 'wɪn dɪdawin a 'mɔ, -ε -bi ε 'kɪka ni, 'ε 'du ye', 'ε mu 'li -Yusu 'hɔi.

30 -Yusu a 'mɔ, ε 'yεε 'dɔ ni 'ye. -Tɪte ni -do -mɔ', Matɪ yεε wen 'v□v bɔ, 'kɪ ε 'tɪε ni 'v.

31 -Juukɔε* -mɔ', -v di 'li□i □wlv 'kwli bɔ □tu mɔ, -te v 'ye□e, -ε mɔ, Mari a 'mɔ, ε 'kɪka ni, 'ε 'hri, -ε -bi 'waa 'mumu, v 'du ye', 'v kɔε□ε □wien. V nu- -mɔ -bi, v daa □nε, 'kɪ ε mi 'li 'dabio yi, ε 'mɔ we.

32 -Te Mari nyre 'v -tɪte -mɔ', -Yusu ni 'v, -te ε 'ye□e, -ε -bi ε 'gbɪa kwli, 'kɪ 'v 'a bɔi □hlɔn, ε wen: «Kukɔnyɔ o, □ni ni mɔ 'nε-, 'na 'diayɪ 'yi wen 'li□i 'li -we, bɔ 'kɔ wen.»

33 -Te Mari pɔ 'kɪ le, -ε -bi -Yusu 'ye□e ni, -ε mɔ, ε yi 'ni we, ε kɔ nyibli -mɔ', -v kɔε□ε □wien, 'v yi we -we. Dε a 'mɔ, ε bubla□a yi bɔ dɪakɪ, kɔ, 'ε nie □nε nyai dɪakɪ,

34 -ε -bi ε wen: «-Te a -ha 'v□v, -bi' a □tuu □nε yi li?» -ε -bi v wen: «Kukɔnyɔ, di 'li, □mɔ 'v -tɪte a 'mɔ 'ye.»

35 -ε -bi -Yusu -tɔa wuwe.

36 Nyibli -mɔ', -v ni 'v, v wen: «Ba 'ye ke, ε nɔε □nε ni dɪakɪ.»

37 'Kɪ 'li nyibli a 'mɔ 'nyi, 'kɪ nyibli ni 'li, v wen: «'Bɪ nɔ- kla mɔ 'yii'dɔnyɔ a 'yii yi. Ε kɔ bɔ nu wen 'kɪ□i, 'kɪ Lasa 'yεε di wen ni 'kɔ.»

-Te -Yusu -ha la Lasa 'klo

38 -Yusu bubble yi bɔ de, 'ε mu 'li 'dabio yi. 'Dabio a 'mɔ, ε mɔ 'hɔ a 'hɔ□ni. 'Kɪ ε ni 'li dɔgba 'kwli, 'v nu 'hɔkɪbɪa, 'v ka□a yi.

39 -ε -bi -Yusu wen: «Ba -ha 'v 'hɔ -mɔ', v -nu, 'v ka 'dabio yi.» Keε, ke- Lasa a 'diayɪ nyrɔyu Matɪ pɪ: «Kukɔnyɔ o, ε di pɔ 'nu, -ε nu□o, ε -hii 'li 'dabio 'kwli -nyrɔwɪ ni -hen.»

40 -ε -bi -Yusu □tu□o □wɔn, ε wen: «'N lee wen -mɔ ni, -ε mɔ, □ni kuo 'mɔ □wlv yi, -di Nyɪsua a -tɪ a 'yi'bubua 'ni 'ye.»

41 Ε nɔ- mɔ bɔ -ha 'v 'hɔ a 'mɔ, -Yusu 'ε 'du 'lu ye', 'ε ta 'li yakɔ 'kwli le, ε wen: «'Na 'Ba, 'n -nyi -mɔ 'wio, -kɔti -wen 'na lenyaawin kɪ.

42 'N yi□e ni, -ε mɔ, 'a -nε ti, -yi wen 'na lenyaawin kɪ. Keε, -ti -bɔ, 'n -hla, 'n hla□a ni, nyibli -bɔ, -v □glaa 'li 'mɔ le a -ti, -ε di□e nu, v 'mɔ□v

□han-ti pu, -ε mo, -mo lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki.»

⁴³ -Te ε pu 'ki le, -ε -bi ε 'yaa 'li win, ε wen: «Lasa, 'hri 'li 'dabio 'kwli!»

⁴⁴ Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Lasa 'hri ni. 'A bui ko 'a dabui 'hven-, υ 'tε 'hinhivan 'a 'lu dakibia le. -ε -bi -Yusu wen: «Ba □wle□ε, ko, ba -ha□a me le, bu na.»

-Te -Juukue a ye'nanyu -yra la -Yusu a 'lila-ti*

(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Luku 22.1-2)

⁴⁵ -Juukue -mu', -υ mu Mari yi -me mo, -υ 'ye de -mu', -Yusu -nu, 'waa -huohui kuo -Yusu □wlu yi.

⁴⁶ Kee, 'ki 'li □nu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, 'υ mu Falisi□tumu* a nyibli 'ye mo, 'υ lee □nu de a 'mu, -Yusu -nu.

⁴⁷ -Te υ 'win, -ε -bi Nyisua a -cohlpinyu* gbagbi, ko Falisi□tumu a nyibli a 'mu 'hven-, υ ko 'waa nyibli gbagbi 'hven-, υ da -gbolugbo, υ wen: «-Bi' -a di 'ki nu 'li, -ε nu□o, nyiblo -bu, ε ni □wilekee-tebli -huohui?»

⁴⁸ 'Bu mo, □ba -ha□a me le, bu 'tε yi□i 'lu -mo ni gbε, nyibli a pepe di kuo □ne □wlu yi, 'ti- Romakue a nyibli gbagbi 'mu di, υ 'mu -a mu gbatu kle -ha, -a mu -bu, -υ mo Nyisua a 'kagbau -bu, ko -aan dako a nyibli gbagbi.»

⁴⁹ 'Ki 'li □nu 'nyi, nyiblo -mu', -ε mo la 'yru a 'mu bu, 'a -cohlpinyu a nyiblo gbagbu, ε wen: «A 'yi □dedede a leyuyruo -ko.

⁵⁰ □Bi ε 'yi -tεε -nu, 'ki nyiblo ni -do, 'bu 'ku, 'ki 'υ -aan dako a pepe a -ta', 'ε -hi 'υ -aan dako a pepe a 'mu bu -we bu?»

⁵¹ Seyi-seyi, win a 'mu, ε -pu, ε 'yi 'a dionu a 'lule-hihie 'pa-. Kee, -te ε mo 'yru a 'mu, 'a -cohlpinyu a nyiblo gbagbu, -ε no- ko -ti Nyisua 'ε □tu□o win a 'mu wlon, 'ε hle□ε, -ε mo, -Yusu di 'ni 'ku, 'ki 'υ -Juukue a dako a pepe a -ta'.

⁵² Kee, ε 'yi 'υ -Juukue ni -do a -ta' 'pa-, ε 'ni 'ku□υ ni. Kee, ε di 'ni 'ku, 'ki 'υ Nyisua a 'yonu a pepe, -υ 'heen 'blugbi ki bu a -ta', -Yusu a 'mu, ε

'mu □nu le 'kukue -ni, υ 'mu de ni -do -he.

⁵³ Kue 'υ -nyrowo a 'mu 'yie bu, -Juukue a ye'nanyu -yra□a ni, 'ki bu 'la -Yusu.

⁵⁴ De a 'mu, ε nu□o ni, -Yusu 'ni -pa□a la, 'ki 'li nyibli 'nyi le de, 'ki 'li -Juukue a 'blugba 'kwli. -ε -bi ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'ki υ mu 'li 'dio -mu', υ deε Eflaimu 'kwli, 'υ -hii 'li -nyrowi -huohui. 'Ki 'li Eflaimu a 'mu ke', -tutokuti□o □du ni 'li, nyiblo □du 'ε 'yi 'li ki 'ti.

⁵⁵ -Juukue a le'mimle -mu', υ deε Paki, 'a ti 'moe yre. 'Ti- le'mimle a 'mu, ε 'mu 'υ nyre, 'blugba a 'mu, 'a nyibli -huohui mu 'li Jrusredio 'kwli, -ε di□e nu, de -mu', υ ko bu nu, 'ti- υ 'mu 'υ yi 'sii -ni, 'ki 'υ Nyisua ye', υ 'mu□υ nu, 'ti- υ 'mu le 'mle.

⁵⁶ Nyibli a 'mu, υ □mue -Yusu le. -Te υ ni 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, -ε -bi υ -tua 'υ le'betile, υ wen: «□Bi 'aan □wli wen 'ni, ε di le'mimle ki 'ni di?»

⁵⁷ Nyisua a -cohlpinyu gbagbi ko Falisi□tumu a nyibli hla la□a ni, -ε mo, 'bu mo, nyiblo □du 'bu yi 'υ -tite -mu', -Yusu ni 'υ, -ε -bi bu lee □nu, -ε di□e nu, υ 'mu□υ klo.

12

-Te Mari plu la -Yusu a bui -daw-inni le

(Matie 26.6-13; Maki 14.3-9)

¹ -Nyrowi ni □hlon-do -hie 'li, -Juukue* a le'mimle -mu', -ε mo Paki, ε 'mu 'υ nyre, 'ki -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, υ mu 'li Betanidio 'kwli. 'Ki 'li 'dio a 'mu 'kwli, 'ki nyiblo -mu', -ε mo Lasa, ε 'ti 'li. Lasa a 'mu, ε no- -Yusu -ha mo 'li 'kokonyibli 'nyi, ε -ha mo 'klo. Lasa a 'mu, ε ko 'a 'diayi nyrowo ni 'hven, Mati ko Mari 'hven-, υ nu- ko -mo ε mu 'li.

² -Te ε nyre 'υ, -ε -bi υ pie □ne ni, Mati 'ε -ha 'li -Yusu a diide. Lasa ko nyibli -bi, υ ko -Yusu 'hven-, nu- yi diide a 'mu di.

³ Bu yi 'ki de ni di, -ε -bi Mari 'du -dawinniyrie ye'. -Dawinni a 'mu, ε pi □die diaki. -Te ε 'du□o ye', -ε -bi

ε plvϫυ -Yusu a bui λε, 'ε nu 'a dɔnu a 'lunyapli, 'ε 'hran -Yusu a bui λε, -dawinni a hɪhrɔn 'ε 'hɛɛn 'lɪ 'kayu bu.

4 -Tε Mari nu dε a 'mυ, -ε -bɪ -Yusu a -nagbopi -bɪ, -ε kɔ 'nyrε mɔ Judɪa Yisikalio, -ε di -Yusu 'a yraanyibli -jɪ' pυ, kε- ε pυ:

5 «'Aa. Dε- kɔ -dawinni a 'mυ a 'yɪ -plo 'lɪ? 'A 'wliye -wε 'lɪ bu mɔ wen -kɔannunyɔ nɪ -do a 'pɛɛwli nɪ, 'kɪ 'lɪ ϫhɔnpɪ nɪ -pu 'kwli. 'Bυ mɔ, 'bυ plo wenϫε, -a -wε 'lɪ -ba -nyi wen 'a 'wliye ϫhɪɛnyibli nɪ.»

6 Ε 'yɪ ϫbɪ bu kɔ ϫhɪɛnyibli a nyai a -tɪ, bu nu 'pυple λε, kεε -tε ε mɔ 'yiyrynyɔ a -tɪ, ε nɔ- kɔ -tɪ, 'ε nɪ 'pυple λε. Ε mɔ ϫhan-tɪ, ε nɔ- ϫtui 'waa 'wli blε, kεε, 'wli a 'mυ, ε ϫtui blε, ε kla 'a 'yiyri-tɪ.

7 -ε -bɪ kε- -Yusu pɪ 'kɪ, 'ε -hɪhɪεϫε kle, ε wen: «-Haϫa mε λε. Dε υ kɔ bu nu wen -nyrɔwɔ -mυ', -ε kɔ 'kwli 'n di wen 'υ 'kɔv -nɪ, υ di wen 'υ 'mυ 'υ -haa -nɪ, dε a 'mυ, ε nɔ- ε -nu -dodo.

8 Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, ϫhɪɛnyibli 'tɪε di 'nε- 'a mυ 'nyɪ nɪ. Kεε, 'mɔ -bɪ, tɪ 'n di 'nε- 'a mυ 'nyɪ -hɪɪ -nɪ, ε 'yɪ -hυ.»

-Juukvε a nyibli gbagbɪ -hυε bu 'la Lasa -wε*

9 Ti nɪ -do a 'mυ 'yri, 'kɪ -Juukvε -hɔhɔvɪ 'wɪn 'υ, -ε mɔ, 'kɪ -Yusu nɪ 'lɪ Betanidɔ 'kwli. Ε nɔ- mɔ bu mu 'lɪ. Ε 'yɪ -Yusu a 'yiyie-tɪ nɪ -do a -tɪ 'pa-, υ 'yɪ 'lɪ -mu. Kεε, υ mu 'lɪ nɪ -wε, -ε diϫe nu, Lasa -mυ', -Yusu -ha mɔ 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ε -ha mɔ 'kɔ, υ 'mυϫυ 'ye.

10 -ε -bɪ Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ -yraϫa nɪ, 'kɪ bu 'la Lasa -wε,

11 -ε nuϫo, ε nɔ- kɔ -tɪ, -Juukvε -hɔhɔvɪ 'υ kuo -Yusu ϫwɪv yɪ, 'υ 'kee nyibli gbagbɪ a 'mυ, 'waa -mɔnɪna.

-Tε -Yusu 'ya la Jrusredɔ 'kwli (Matie 21.1-11; Makɪ 11.1-11; Luku 19.28-40)

12 -Tε -nyrε -nyε, -ε -bɪ nyibli -mυ', -υ di Pakɪ a lε'mimle kɪ, υ 'wɪn nɪ, -ε mɔ, -Yusu di di Jrusredɔ 'kwli.

13 -Tε υ 'wɪn 'kɪ, -ε -bɪ υ 'bε yohran, 'υ 'bleϫe kva λε, 'υ ϫtɪ 'dɔ, 'υ mu

-Yusu ye' 'bε mɔ. Kε- υ pɪ, 'υ 'yεε 'lɪ win, υ wen: «-Na 'wio, -mɔ -mυ', -ε yɪ 'lɪ di, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ a 'nyrε 'kwli. Nyɪsva bu nu -mυ ϫhaandε -mɔ. Ba 'ye Yisraekvε a bodɔ, -ε yɪ 'lɪ di. Ba 'de -ba pυϫυ 'nyrε λε.»

14 'Kasrayu ϫdɪ nɪ 'υ. Ε nɔ- kɔ kɪ -Yusu 'ya 'υ, ϫwɪ yɪ, -tε -mυ', Nyɪsvacrɪɛn nu la 'a hɪhla, -ε mɔ:

15 «Sion* (Jrusrε) a nyibli, a 'nɪ 'pie 'lɪ hɔannυ.

Ba 'ye kε, 'aan bodɔ, nɔ- yɪ 'lɪ di. 'Kɪ ε nɪ 'υ 'kasrayu kɪ.»

16 Ti a 'mυ 'yri, -teblɪ -mυ', -Yusu kɔ nyibli -mυ' 'hɔɛn-, υ nɪ, 'a -nagbopυ* 'nɪ -yruϫo laϫa' λε. Kεε, tɪ -mυ' -kɔ 'yri -Yusu mu 'lɪ yakɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ -tɪ a 'yɪ'bvale 'kwli, 'tɪ- 'ε bɪ 'lɪ ϫnυ 'kwli, -ε mɔ, -tɪ a -tεε ϫnɔ, -tε -mυ', Nyɪsvacrɪɛn nu la 'a hɪhla, kε- nyibli -mυ', υ nɪ la 'a nunuo.

17 -Tε -Yusu lee mɔ Lasa, 'kɪ bu 'hrɪ mɔ 'kɔ, bu -hɔn mɔ 'lɪ 'dabio 'kwli, nyibli -hɔhɔvɪ 'ye mɔ dε a 'mυ nɪ, 'υ mu mɔ, 'υ lee mɔ nyibli -bɪ λε dε a 'mυ, -Yusu -nu.

18 Ε nɔ- kɔ -tɪ, nyibli -nɪ wen, 'υ diϫe ye' 'bε mɔ, -kɔtɪ υ 'wɪn mɔ nɪ, -ε mɔ, -Yusu nu mɔ ϫwɪlekεε-teblɪ a 'mυ nɪ.

19 -ε -bɪ Falisiϫtumu* a nyibli -mυ', -υ nɪ 'υ, υ nυ- -mɔ -bɪ, kε- υ pɪ, 'υ yɪ 'lɪ λε 'pυple -nɪ, υ wen: «-A yɪϫɪ 'nɪ 'ye, -ε mɔ, nyiblo -bυ, ε -hɪ -a mυ wɔn. Nyibli a pεpε yɪ kvεϫε ϫwien.»

Glekɪkvε -bɪ -hυε bu yɪ wen -Yusu

20 -Juukvε a lε'mimle a 'mυ a tɪ 'yri, nyibli -mυ', -υ mu 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, -υ mu Nyɪsva da mɔ, 'kɪ 'lɪ ϫnυ 'nyɪ, Glekɪkvε nɪ 'lɪ.

21 Nyibli a 'mυ, υ nυ- mu 'υ -Yusu a -nagbopi* Filipυ 'hɔvɪ. 'Kɪ ε kɔ 'lɪ Betɪsaida, -ε mɔ Galileblɔgba a 'dɔ -bɪ, υ wen: «Nyɪbɛyυ, -a -hυε -ba yɪ wen -Yusu.»

22 Ε nɔ- mɔ Filipυ a 'mυ, bu mu, bu lee nε 'a 'bɪ Adre, 'tɪ- υ nɪ 'hɔɛn a 'mυ, 'υ bibi kɪ, 'υ -mu, 'υ lee -Yusu.

23 -ε -bɪ -Yusu wen: «Ti nyre 'υ nɪ, 'kɪ 'mɔ -bυ, -ε mɔ -tonyibli a pεpε

a Nyiblo, Nyɩsɩa bu -nyi 'mu -ti a 'yi'buale.

24 ▢Bu pu▢v -kubuye a de yi. -Kubuye 'bu 'yi -tutu le -hren, e 'yi 'li▢i 'li -we, bu mi, ko, e 'yi 'li▢i 'li -we, bu pu blu, kee, e ni -do di 'u ni. Kee, 'bu mo, 'bu -hren -tutu le, e di 'ni mi, e 'mu blu pu. -Kubu a 'mu, 'a mumu 'wi- 'kukubu yi. 'Na 'mumu, 'n 'wi- -kubuye yi. 'N ko ▢bu 'ku, -e di▢e nu, nyibli -huohu 'mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li ko.

25 -E -bi nyiblo 'bu 'yi -mo -we, bu 'ku, 'na ▢wlv a yikuole a -ti, e 'yi 'li▢i 'li -we, bu ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li. Kee, nyiblo 'bu -we -mo, 'ki bu 'ku, -te e mo 'na nyiblo a -ti, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

26 'Bu mo, nyiblo 'bu -huɛ, bu nu 'na -kuan, -e -bi e bleɛ yi, bu na 'mu -mo, 'a -ne -tite, 'n di 'u mu, e ko bu mu 'u -we, 'ye ▢bu e mo 'li 'kuɛle'. 'A -ne nyiblo, 'bu yi 'na -kuan ni ni, 'na 'Bai Nyɩsɩa, no- di▢e -ti a 'yi'buale -nyi.»

-Yusu hla 'a 'kukubu a -ti

27 «-Te ti ne -bu, 'na -hihiu hloo 'mu -mo le. -Bi 'n di 'ki 'na 'Bai yi pu 'li? ▢Bi ke- ▢bu pu: 'Na 'Bai Nyɩsɩa o, nu▢o, ▢huven'yeti, -e di 'li di, bu hloo 'mu -mo le. 'Uun-, 'ni -pu▢v le ni, -e nu▢o, ▢huven'yeti a 'mu, no- 'mu 'li wlon -naa -ni, e no- ko -ti, 'ni di 'ne- 'klo -bu ki.

28 Ke- 'n di pu: 'Na 'Bai o, nu▢o, -na -ti bu 'bua 'yi.» Bu pu 'ki le, -e -bi Nyɩsɩa a win -hon 'li yakɔ 'kwli, 'e pi le: «'N -we 'a nunuo -mo, 'na -ti 'e 'bua 'yi, kee, 'n ko ▢bu nu▢o de.»

29 Nyibli -mu', -u ni 'u, u 'win win a 'mu ni, u wen: «Yako, -e ▢ma.» -U -bi wen: «Nyɩsɩa a lelenyo -bi, -e yi 'ple.»

30 Kee, -Yusu wen: «E 'yi 'na -ti 'pa-, win a 'mu, e 'yi -pu -ni, 'a mu ko -ti ▢niɔ.

31 Ti -bu, -e ko 'yri Nyɩsɩa di 'u 'klo a nyibli -bati le -puv -ni, e nyre 'u ni. -Te ti ne -bu, Nyɩsɩa di 'klo -bu, 'a nyiblo gbagbu Satan le 'ni bla.

32 'Mo -bi, ti -mu' -ko 'yri u di 'u 'mu ye' 'duu -ni, 'ki 'u tugbe 'yie, 'mu -tutu -mo le -hloo -ni, ti a 'mu 'yri, 'n di▢e 'ni nu, nyibli a pepe 'mu 'mu le 'muɛ -ni.»

33 'Kukubuv -mu', e di la 'ku, e no- e ▢hen 'nyre. E no- ko -ti, 'e nu 'pupe le.

34 -E -bi ke- nyibli -mu', u pi▢i yi, u wen: «'Ki 'li Nyɩsɩa a tetecrien 'kwli, u 'cri la 'li▢i ni, -e mo, Wanyo -mu', Nyɩsɩa pu la le, e di la -a mu yi ya, e di hie 'klo. De- ko -ti, -mo -bi, ▢ni pi le, -e mo, nyiblo -mu', -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, u di 'du▢o ye', 'ki 'u tugbe 'yie, e 'mu -tutu -mo le -hloo -ni? Nyiblo a 'di -bi, -e mo 'ki -tonyibli a pepe a Nyiblo 'li?»

35 -E -bi ke- -Yusu pi ▢nu yi, e wen: «-Nyre 'tie di 'ne- 'a mu 'nyi ni, 'ki 'li ti gbi 'kwli. -Te -nyre a 'mu, e 'tie ni 'ne- 'a mu 'nyi, 'ki ba na▢a 'mu, -e di▢e nu, halo 'ni ▢ha 'a mu bu ▢hu, -koti nyiblo -mu', -e neɛ halo 'nyi, -tite -mu', e mi 'u, e 'yi 'u -yi.

36 'A -ti, -te -nyre 'tie ni 'ne- 'a mu 'nyi, ba kuo ▢ne ▢wlv yi, -e di▢e nu, a 'mu nyibli -mu' pa, -u neɛ -nyre'.»

-Juukve yi -Yusu ▢wlv yi -kuo -ni*

-Te -Yusu -we -ti a 'mu, 'a hihla -mo, -e -bi e hloo ▢nu -mo le, 'e -hli ▢nu 'yi ki.

37 E mo ▢han-ti, 'e nu ▢wilekeɛ-tebli, 'u -hu, kee, nyibli 'yi▢i ▢wlv yi -kuo -ni.

38 De a 'mu, e mu 'lu -mo, -e di▢e nu, -ti -mu', Nyɩsɩa a winwlon-hanyo Esai hla la, e 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, Esai hla la, e no- -bu:

«Nyɩsɩa o, -ti -bu, -a hle, nyiblo a 'di -bi, -e pu▢v ▢han-ti 'li?

Nyiblo a 'di -bi, -e yru -na 'klɩkɩnɩu 'li?

E 'yi 'a nyiblo ▢du -ko.»

39 -Ti -bu, -koti 'ki u 'yi 'li▢i 'li -we, bu kuo -Yusu ▢wlv yi, Esai a 'mu, e hla▢a ni. Ke- e pu:

40 «Nyɩsɩa nu▢o ni, 'waa 'yii 'e 'do, -e di▢e nu, u 'ni ▢ha de le yru, ko, 'e nu▢o, 'waa ▢wlv 'e 'gboklo -ni,

-ε di□e nu, υ 'nι □ha -ti' λε yru.
 Ε μο □han-tι, 'bu mo, 'bu yi wen -ti'
 λε nι yruι,

υ di 'muε wen□ε yre,

-ε di□e nu, ε 'mu wen □nu wa.»

41 Esai a 'mu, ε hla -ti a 'mu nι, -koti
 ε 'ye la -Yusu a -ti a 'yi'buale nι, 'ε
 hla la -Yusu a 'mu, 'a -ti.

42 Ε μο □han-tι Esai 'ε nu hihle λε,
 κεε -Juukβε a ye'nanyυ -huohυι, υ
 kuo -Yusu □wlv yi -we. κεε, υ 'yι□ι
 -hla, 'kι 'υ nyibli ye', -ε nu□o, υ yi
 pie Falisi□tumu* a nyibli a huannυ,
 -koti 'bu 'wιn, υ di bla □nu λε, 'kι 'lι
 Nyιsua a 'kayo a pepe ble.

43 υ -huε□ε nι, nyibli bu 'yaa 'lι
 'waa 'nyre, 'ε -hi 'υ Nyιsua bu 'yaa
 'lι 'waa 'nyre.

*Nyibli -mu', -υ 'ye nι pu -Yusu a
 win nva yi bu, nu- -bati di klo*

44 -ε -bi -Yusu 'yεε 'lι win, 'ε yi
 nyibli -lee -nι, ε wen: «Nyiblo 'bu nι
 'υ, 'bu kuo 'mu □wlv yi, ε 'yι 'mo nι
 -do 'pa-, ε 'yι 'mu □wlv yi -kuo -nι,
 κεε, 'na 'Bai -mu', -ε lee 'ne- 'mu 'klo
 -bu kι, ε nο- ε kuo □wlv yi -we.

45 Nyiblo 'bu 'ye 'mu, -ε -bi ε 'ye 'na
 'Bai -mu' nι -we, -ε lee 'ne- 'mu 'klo
 kι.

46 'N di 'ne- 'klo -bu kι nι, □wι yi
 -nyre, -ε di□e nu, 'a -ne nyiblo 'bu
 kuo 'mu □wlv yi, ε 'nι □ha 'lι halo
 'nyι nι.

47 Nyiblo 'bu yi 'na win nι 'wιn, 'ti-
 bu 'ye nι □tuu 'υ win a 'mu, ε 'yι 'mo
 'pa-, 'nι -pυυ□υ lι□ι -bati λε nι, -koti
 'mo -bi, 'n di nι, 'kι □bu wa nyibli. 'N
 'yι -di, 'kι □bu pυυ nyibli -bati λε.

48 Nyiblo 'bu hιa 'mu yi, kο, 'bu
 'ye nι pu 'mu nva yi bu, -ε -bi 'kι
 'lι λε'boο-nyrοwο 'kwli, -bati di□e 'nι
 klo, -te ε 'yι 'na win nva yi bu -pu a
 -ti.

49 Ε μο □han-tι, ε 'yι 'lι 'mo nι -do
 a 'kι 'kwli 'pa-, 'n 'yι 'lι -toο -nι, κεε,
 'na 'Bai -mu', -ε lee 'ne- 'mu 'klo kι,
 nο- lee 'mu -ti -mu', 'n kο □bu toο -nι.

50 'N yi□e nι, -ε μο, -ti -mu', ε -huε
 □bu toο nyibli, nο- ni□e, nyibli 'υ kuε
 'klo yrayrv -mu', -ε 'ye nι -we 'lι. Ε
 nο- kο -ti, -ti nι -do -mu', 'na 'Bai lee

'mu □bu toο nyibli, ε nι -do, nο- 'n
 tuε □nu.»

13

-Te -Yusu yra la 'a -nagbopυ a
 bui λε*

1 Ε hie 'lι -nyrοwο nι -do, -Juukβε*
 a λε'mimle, -ε μο Pakι, ε 'mu 'υ nyre.
 -Yusu yi□e nι, -ε μο, ti nyre 'υ nι, 'kι
 bu -hοn 'ne- 'klo -bu kι, ε 'mu 'lι 'a
 'Bai Nyιsua -mo mu. Nyibli -mu' -υ
 mo 'a nyibli, 'kι 'ne- 'klo -bu kι, ε nuε
 □nu nι ti a pepe, kο, ε 'cibi 'υ 'waa
 nuελε.

2 -Winse, 'kι -Yusu kο 'a -nagbopυ
 'huen- υ nι 'υ dediile'. 'Ti- υ 'mu
 δε di, ε 'yι 'kayu a -kuannunyο □du
 -kο, -bu yra □nu buι λε, □wι yi,
 -te -Juukβε ni□e λε. 'Kι υ nι 'kι 'υ
 dediile a 'mu, 'kuo -huιn* a nyiblo
 gbagbu Satan, 'ε lee Judia Yisikalio,
 -ε μο Simο a 'yu, 'kι bu pu -Yusu 'a
 yraanyibli -ji'.

3 -Yusu a 'mu, ε yi□e nι, -ε μο,
 Nyιsua -nyi□e 'kι, 'kι bu kοο -tebli
 a pepe win kι, 'ε yi□e -we, -ε μο, 'kι
 ε -hοn 'lι Nyιsua -mo, kο, ε 'mu -mo
 □hιan, ε 'mu 'lι□ι -mo mu.

4 □Han-tι, 'ε yi -tebli a pepe a 'mu,
 κεε, ε 'du ye', 'ε -he a 'luyιwlawlv, 'ε
 'du -pledanυ ye', 'ε muα□a -gbι kι bu,

5 'ε pu 'lι 'nie 'pοlv 'kwli, 'ε -tua 'a
 -nagbopυ a buι a leyιyra. 'Bu yra 'a
 -nagbopi -bi a buι λε, -ε -bi ε kο bu
 nu -pledanυ a 'mu, ε muα wen -gbι
 kι bu, bu 'hran 'a buι λε.

6 Nο- ε nu -nunu, 'ε nyre 'υ Simο
 Pielι 'huι. -Te ε nyre 'kι 'υ□υ 'huι, -ε
 -bi Simο Pielι wen: «Kυkonyο, □bi
 □mu 'na buι λε yra?»

7 -ε -bi -Yusu wen: «De -bu, 'n ni,
 -te ti ne -bu, □nι -yru□o 'lι□ι' λε, κεε,
 'kι 'lι ye' 'kι -di 'lι□ι' λε -yruu -nι.»

8 -ε -bi Pielι wen: «'Klo a 'klo, □nι
 -yra□a 'na buι λε nι.» -ε -bi -Yusu
 wen: «'Bu mo, 'nι 'yι -na buι λε -yra,
 □nι -mo□o 'na nyiblo nι de.»

9 -ε -bi Simο Pielι wen: «'Bu mo
 'kι 'a -ti, ε 'nι 'moο 'lι 'na buι nι -do,
 κεε, yra 'mu □jre, -bu yra 'na 'lu λε
 -we.»

10 -ε -bi -Yusu wen: «Nyiblo 'bu
 -ple, 'bu na λε δε gbe, ε 'nι -ple□e

'ki ni de, 'bu 'yi bu yra bui le ni -do 'pa-, -ε nu□o, ε 'wυ 'li ni -tεε. 'A mu -mɔ -bi, a 'wυ 'li ni. Kεε, ε 'yi 'aan pεpε 'pa-, a 'yi 'li 'wυ.» Ε 'wι yi, 'waa yi'siile, 'ki 'b Nyɪsua yi, ε nɔ- kɔ -ti -Yusu □hen 'nyre.

11 Ε yi nyiblo -mu', -ε di□e 'a yraanyibli -ji' pu ni, 'ki 'li □nu 'nyi. Nɔ- nu□o, 'ε pu le: «Ε 'yi 'aan pεpε 'pa-, a 'yi 'li 'wυ.»

12 -Tε ε -wε 'waa bui a leyɪyra -mɔ, -ε -bi ε pu 'a 'luyɪlawɪb ni, 'ε ni bu de, 'ki 'b dɛdi-tuo ni -do a 'mu ki, ε wen: «Dε -bu, 'n nu 'a mu -mɔ, dε, -ε □hen 'nyre, □bi a yru□o' le?»

13 'Ba yi 'mu ni dε, kε- a pi: Tɔɔnyɔ, kɔ Kɔkɔnyɔ 'hɛn-. 'Ti- 'ε mɔ □han-ti, 'ni mɔ□o.

14 'A -ti o, 'mɔ -bu, -ε mɔ 'aan Tɔɔnyɔ kɔ 'aan Kɔkɔnyɔ 'hɛn-, -tε 'n □tiɔ 'li 'na dɔɔnɔ, 'ni yra 'a mu bui le, 'a -ti, 'aan 'mumu, ba □tiɔ 'li 'aan dɔɔnɔ -wε, nyiblo 'bu ni 'b, ε 'mu 'a 'bi a bui le yra.

15 'N tɔɔ nε 'a mɔ□o ni, -ε mɔ, 'n □tiɔ 'li 'na dɔɔnɔ ni, 'ni -hε 'aan leleyu, -ε di□e nu, dε -bu, 'n nu 'a mu -mɔ, a 'mu□b nu -wε, 'ki 'li 'a mu 'nyi.

16 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -kɔannunyɔ □du 'yi 'b 'a nyiblo gbagbu 'lu yi -ni, mɔ, leleyu 'yi 'b nyiblo -mu', -ε yi 'b□b -tɪtε le tε 'lu yi -ni.

17 'A -ti o, a yi 'ki□i ni. 'Bu mɔ, 'ba yi□i ni ni, a di kɔ plo a bleele.

18 Ε 'yi 'aan pεpε 'pa-, 'n 'yi 'a mu 'nyre □hen. Nyibli -mu', 'n -ha 'li, 'ki -bu na 'mu -mɔ, 'n yi □nu ni. Kεε, -ti -mu', b 'cru la 'li Nyɪsuacrien 'kwli, ε bleε yi, bu mu 'lu -mɔ. -Ti a 'mu, ε nɔ- bu: Nyiblo -bu, -ε kɔ 'mu 'hɛn-, -a 'nyre 'li 'pɔb ni -do dabu 'kwli, ε nɔ- hε 'na yraanyɔ.

19 'N hle 'a mɔ□o yi ni -dodo, 'ti- ε 'mu 'b nyre, -ε di□e nu, ti -mu' -kɔ 'yri ε di 'b nyre, a 'mu 'mu □wɪb yi -kuo -ni, -ε mɔ, 'mɔ -mɔ nyiblo -mu', Nyɪsua lee 'nε- -tɔtɔ ki.

20 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu ni 'b, 'bu 'ble 'na leleyu kua, ε 'wι yi, 'mɔ ε 'ble kua. Kɔ, nyiblo 'bu 'ble

'mu kua, ε 'wι yi, 'na 'Baɪ Nyɪsua, -ε tε 'nε- 'mu, nɔ- ε 'ble kua.»

-Yusu wen 'ni, Judia, nɔ- di□e 'a yraanyibli -ji' pu

(Matie 26.20-25; Makɪ 14.17-21; Luku 22.21-23)

21 'Ti- -Yusu 'mu win a 'mu pu mɔ mu, -ε -bi 'a □wɪb 'mυε bu dɪaki. Ε 'yi 'a -nagbopu* □dedede 'yi ki -hlii -ni, kε- ε pi □nu yi, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ni 'nε- 'a mu 'nyi. Ε nɔ- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, -b □mυε 'na 'hla le.»

22 -ε -bi b -tva 'li 'yiletitalε. Nyiblo a 'di -bi -Yusu bu di 'nyre □hen, 'ki 'li □nu 'nyi, b 'yi□i -yi.

23 -Nagbopi -bi ni 'b, -Yusu -nυε -ni -tεε. Nɔ- ni 'b -Yusu 'hɔi bu.

24 Ε nɔ- Simɔ Pielɪ nu -jie, ε lee -ni, bu 'beti -Yusu, nyiblo a 'di -bi -Yusu □hen 'nyre,

25 -nagbopi a 'mu 'ε hlee 'li -Yusu nua', 'ε 'beti□e, ε wen: «Kɔkɔnyɔ, nyiblo a 'di -bi □hen 'nyre 'li?»

26 -ε -bi -Yusu wen: «'Flɔɔkɔtiɔ -bu, 'n di 'li 'yanu -mɔ 'nyra, nyiblo, 'n di□e -nyi, nyiblo a 'mu, ε nɔ- □nuɔ,» 'ε 'du 'flɔɔkɔtiɔ ye', 'ε 'nyra 'li□i 'yanu -mɔ, 'ε -nyi□e Judia, -ε mɔ Simɔ Yisikalio a 'yu.

27 'Ti- Judia 'mu 'flɔɔkɔtiɔ a 'mu di mɔ mu, -ε -bi Satan kɔɔ □nε win ki pεpε. Kε- -Yusu pi 'ki□i yi, ε wen: «Pu 'li 'klɪ le, dε -kɔ -bu nu, □mu□b nu.»

28 Nyibli a pεpε -mu', -b ni 'b dɛdi-tuo a 'mu ki, 'waa 'yεε □du 'yi□i -yi, -ti -bu, -kɔti -Yusu 'ε nu 'pɔpɪ le.

29 -Tε Judia mɔ la 'ki 'wɪble□tunyɔ, 'a -ti, -b -bi wen 'ni, -Yusu lee la□a ni, 'ki bu mu la le'mimle a diide -tɔ, -b -bi wen 'ni, -ε mɔ, -Yusu lee la□a ni, 'ki bu -ha 'li 'wɪyε, bu -nyi□e □hɪvennyibli.

30 -Tε Judia a 'mu, ε -wε 'ki 'flɔɔkɔtiɔ a 'mu le, -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, ε bi 'li -patu', 'ki 'li halɔ 'nyi.

-Tε -Yusu -nyi la 'a -nagbopu tetebu yrayru*

31 -Tε Judia bi 'ki 'li -patu', -ε -bi kε- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi, ε wen: «-Tε ti nε -bu, 'mɔ -bu, -ε mɔ

-tonyibli a pepe a Nyiblo, 'na -ti a 'yi'buale di bi pepe'. 'N di□e 'ni nu, nyibli 'mu Nyisua a -ti a 'yi'buale 'ye -we.

³² 'Bu mo, 'ni nu de a 'mu, -ε -bi Nyisua di□e 'ni nu -we, nyibli 'mu 'na -ti a 'yi'buale 'ye. ε 'tite ni□e ni. ε di -nyi 'mu □haanbunule, 'ki 'u 'a dionu 'hvi.

³³ 'Na 'yonu -na, ti -mu', 'n 'tite di 'ne- 'a mu 'hvi -hi, ε 'yi 'ki -hu de. A di □muo 'mu le. Kee, -ti ni -do -mu', 'n lee la -Juukue* a ye'nanyu, no- 'n di 'a mu -lee -ni -we. -Ti a 'mu, ε no- -bu: -Tite 'n mi 'li, a 'yi 'li mumuo -we.

³⁴ 'N yi -nyi 'a mu tetebu yrayru. Tetebu a 'mu, ε no- -bu: Ba nunue -ni. -Te 'n nu 'aan nuele, ke- ba nu, ba nunue -ni -we.

³⁵ 'Bu mo, 'ba nunue -ni, -ε -bi nyibli a pepe di□e 'ni yru, -ε mo, a mo 'na -nagbopu □nuo.»

-Te -Yusu lee la Pielu, -ε mo, Pielu di la□a 'ni hla, -ε mo, ε 'yi□i -yi (Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Luku 22.31-34)

³⁶ -ε -bi Simo Pielu 'beti□e ni, ε wen: «Kukonyo, -bi' -mii yi 'li?» -ε -bi -Yusu □tu□o □won, ε wen: «-Te ti ne -bu, -tite 'n mi 'li, □yi 'li 'na □wienkukue -we. Kee, ti di 'u 'ni nyre, -ε ko 'yri -di 'u 'mu □wien -kue -ni.»

³⁷ -ε -bi Pielu wen: «Kukonyo, 'n -we -mo, 'ki □bu -ha 'na -hunhlon, 'ki 'u -na -ta'. De- ko -ti □ni pi le, -ε mo, -te ti ne -bu, 'n 'yi 'li -na □wienkukue 'li -we 'li?»

³⁸ -ε -bi -Yusu wen: «□Bi □han-ti, -we -mo, 'ki -bu -ha -na -hunhlon, 'ki 'u 'na -ta'? 'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'ti-hape 'mu ke -nyre da mo mu, -di nu 'na -mo-gaawi ni ta, -ε mo, □yi 'mu -yi.»

14

-Yusu, no- mo 'hru -mu', -ε mi 'li Nyisua -mo

¹ -ε -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «'Aan □wli 'ni 'bie 'li □hlon. Ba kuo Nyisua □wlu yi, ε ko, ba kuo 'mu □wlu yi.

² Bunule -huu 'li 'na 'Bai -mo ni. 'N mi ni, 'mu 'aan bunule -mo -we. 'Bu 'yi wen -ti a -tee 'pa-, 'n 'yi wen 'li□i 'li -we, □bu lee wen 'a mo□o.

³ 'Bu mo, 'ni -mu, 'ni -we 'aan bunule -mo, -ε -bi 'n di 'li 'ni di, 'mu 'a mu gba, -ε di□e nu, -tite -mu', 'n ni 'u, a 'mu 'u ni -we.

⁴ 'Hru, nyiblo di na, 'ti- -tite -mu', 'n ni 'u, ε 'mu 'u nyre, a yi□e ni.»

⁵ -ε -bi ke- Toma pi□i yi, ε wen: «Kukonyo o, -tite -mu', -mii 'li, -a 'yi 'li -yi. -Bi' -a -we 'li -ba nu 'hru a yiyie 'li?»

⁶ -ε -bi -Yusu □tu□o □won, ε wen: «'Na □gbetu, 'mo -mo 'hru, 'mo -mo -ti a -tee, ko, 'mo -mo 'klo yrayru -we. ε 'yi nyiblo □du -ko, -bu mu 'li 'na 'Bai -mo, 'bu pa, 'bu 'yi 'li 'mu 'li -naa -ni.»

⁷ 'Bu mo, 'ba yi 'mu, -ε -bi a yi 'na 'Bai ni -we. Kue 'ki mo bu, a yi□e ni, 'a 'ye□e -we.»

⁸ -ε -bi Filipu wen: «Kukonyo o, too ne -a mu -na 'Bai. □Ni too ne -a mo□o, -a di ko plo a bleele.»

⁹ -ε -bi -Yusu □tu□o □won de, ε wen: «Filipu o, 'mo -bu, ε ko 'a mu 'huen-, -u -wunwlen 'hvi, 'mo □yi -huan ni yi. Nyiblo 'bu 'ye 'mu, -ε -bi ε 'ye 'na 'Bai ni. De- ko -ti, □ni pi 'ki le, □bu too ne 'a mu 'na 'Bai 'li?»

¹⁰ □Bi □ni -pu□u li□i □han-ti, -ε mo, 'n ko 'na 'Bai 'huen-, -a -mue ni, -a 'wi- nyiblo ni -do yi. -Ti -bu, 'n yi 'aan pepe -lee -ni, ε 'yi 'na □gbetu a 'lule-hihie 'pa-, kee, 'na 'Bai a 'lule-hihie □nuo. ε no- ni 'u 'mu ke', 'ε nee 'li 'mu', 'ε ni -kuan.

¹¹ -Ti -bu, 'n hle, -ε mo, 'n ko 'na 'Bai 'huen-, -a -mue ni, -a 'wi- nyiblo ni -do yi, ba pu□u □han-ti. 'Ba 'yi□i □han-ti -pu, 'na pupuwin a -ti, -ε -bi ba pu□u □han-ti, 'na nunu-tebli a -ti.

¹² 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'kuo 'mu □wlu yi, nunu-tebli 'n ni, ε di□e 'ni nu -we. 'Ti- 'a -ne nunu-tebli -mu', ε di nu, ε di 'u 'nee 'ni -hi diaki, -ε nu□o, 'ki 'n mi 'li 'na 'Bai -mo, -ε di□e nu, ε 'mu 'na nyibli -mu', -u ni 'na -kuan 'kl -nyi, u 'mu 'na -kuan nu.

¹³ -Tebli a pepe -mu', a di -hua, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, 'n di□e 'ni nu, -ε

di□e nu, 'mɔ -bʊ, -ε mɔ Nyɪsʊa a 'Yʊ, 'mʊ nyibli 'na 'Bai a -tɪ a 'yi'bʊbʊa -tɔɔ -nɪ.

14 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ dɛ nɪ -hʊɛ, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli, 'n di□e 'nɪ nu.»

-Tɛ -Yusu lee la 'a -nagbopʊ, -ε mɔ, Nyɪsʊa a -Hihiu* di 'v □nʊ ke' 'nɪ nɪ*

15 -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ* yɪ dɛ, ε wɛn: «'Bʊ mɔ, 'ba nʊɛ 'mʊ, a di 'v 'na tete 'nɪ □tuu -nɪ.

16 Ti -mʊ' -kɔ 'yri 'n di 'lɪ 'na 'Bai Nyɪsʊa -mɔ mu, 'n di nyaa □nɛ lɛ, 'kɪ bʊ ya 'a mʊ nyiblo -bɪ yɪ, 'kɪ 'v 'na -ta'. Nyiblo a 'mʊ, ε nɔ- mɔ Nyɪsʊa a -Hihiu, -ε hlɛ -tɪ a -tɛɛ. ε nɔ- di 'v 'a mʊ ke' nɪ, 'a -nɛ ti, ε 'mʊ 'a mʊ -hɛɛ -nɪ.

17 'Klɔ kɪ a nyibli, -v 'yɪ Nyɪsʊa -yi, -Hihiu a 'mʊ, ε 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nɪ 'v □nʊ ke', -kɔtɪ v nʊ- mɔ -bɪ, v 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ yru□o, 'tɪ- v 'nɪ -mʊ□o lɪ 'a yiyie lɛ. 'A mʊ -mɔ -bɪ, a yɪ Nyɪsʊa a -Hihiu a 'mʊ nɪ, -kɔtɪ Nyɪsʊa a -Hihiu a 'mʊ, 'kɪ ε nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, kɔ, ε 'mʊ 'v 'a mʊ ke' nɪ -nyrɔwɔ □dʊ.

18 'N 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, □bʊ hie 'v 'a mʊ nɪ -dɔ bʊ. Kɛɛ, 'nɪ -mʊ, 'n kɔ □bʊ di 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ dɛ.

19 Ti □dʊ 'yɪ 'lɪ -hie, 'klɔ kɪ a nyibli 'mʊ 'na 'yiyie 'kee -nɪ. Kɛɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, a di 'mʊ 'nɪ 'ye, -ε nu□o, 'n nɪ 'klɔ, 'aan 'mumu, a di nɪ 'klɔ -wɛ.

20 -Nyrɔwɔ a 'mʊ 'bʊ nyre 'v, a di yru□o lɛ, -ε mɔ, 'n kɔ 'na 'Bai 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ, -a mɔ dɛ nɪ -dɔ, 'aan 'mumu, a kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ -wɛ, -a mɔ dɛ nɪ -dɔ.

21 Nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ 'ble 'na tete kʊa, kɔ, 'bʊ yɪ 'v tete a 'mʊ nɪ □tui -nɪ, nyiblo a 'mʊ, nɔ- nʊɛ 'mʊ. Nyiblo -bʊ, -ε nʊɛ 'mʊ, 'na 'Bai di□e 'nɪ -nʊɛ -nɪ -wɛ, 'na 'mumu, 'mʊ□v -nʊɛ -nɪ, 'tɪ- 'mʊ□v nu, ε 'mʊ 'mʊ yru.»

22 -ε -bɪ, Judɪa -mʊ', -ε 'yɪ Judɪa Yisikalio 'pa-, kɛ- ε pɪ□ɪ yɪ, ε wɛn: «Kʊkɔnyɔ o, -bɪ' -nu, □nɪ pɪ lɛ, -ε mɔ, -di□e 'nɪ nu, -a 'mʊ -mʊ yru, kɛɛ, □yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ nu□o, 'klɔ kɪ a nyibli bʊ yru -mʊ?»

23 -ε -bɪ -Yusu □tu□o □wɔn, ε wɛn: «Nyiblo 'bʊ nʊɛ 'mʊ, ε kɔ, -tɪ -bʊ, 'n di□e -lee -nɪ, 'bʊ yɪ 'v□v nɪ □tui -nɪ, 'n di□e 'nɪ nu, nyiblo a 'mʊ, ε 'mʊ 'mʊ yru. -ε -bɪ 'na 'Bai di□e 'nɪ -nʊɛ -nɪ, 'tɪ- 'na 'Bai a 'mʊ, ε kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ 'lɪ□ɪ -mɔ mu, -a 'mʊ 'lɪ□ɪ -mɔ nɪ.

24 Nyiblo 'bʊ 'yɪ 'mʊ -nʊɛ -nɪ, ε 'nɪ □tuu□o 'v 'na win nɪ. -Tɪ -bʊ, 'n yɪ 'a mʊ -lee -nɪ, a yɪ 'wɪn, ε 'yɪ 'na □gbɛtʊ a wɔn bʊ a win 'pa-, kɛɛ, 'na 'Bai Nyɪsʊa, nɔ- lɛ 'mʊ, □bʊ lee nɛ 'a mɔ□o.

25 -Tɛ 'n 'tɪɛ nɪ mɔ 'a mʊ 'hʊɪ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -dodo.

26 'Na 'Bai Nyɪsʊa, nɔ- di 'a mʊ 'a -Hihiu yɪ ya, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli. 'A -Hihiu a 'mʊ, ε nɔ- di 'a mʊ -tɛblɪ a pɛpɛ -tɔɔ -nɪ, kɔ, -tɪ a pɛpɛ -mʊ', 'n lee nɛ 'a mʊ, ε 'mʊ 'lɪ 'a mɔ□o 'kwli lɛ pʊ.

27 'N di□e 'nɪ nu, a 'mʊ plɔ a bleele kɔ. Plɔ a bleelɛdʊ -mʊ', 'n -kɔ, ε nɔ- 'n di 'a mʊ -nyɪ. ε 'yɪ plɔ a bleelɛdʊ -mʊ', 'klɔ a nyibli yɪ 'waa 'bio lɛ -nyɪ 'pa-, 'nɪ -nyɪ□e lɪ 'a mɔ□o nɪ. 'A -tɪ o, a 'nɪ 'pie 'lɪ hʊannʊ, ε kɔ, 'aan □wli 'nɪ 'bie 'lɪ □hlɔn.

28 'A 'wɪn nɪ, -tɛ 'n lee nɛ 'a mʊ, -ε mɔ: 'N mi nɪ, kɛɛ, 'n di 'nɪ di dɛ, 'kɪ 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ. 'Bʊ mɔ, 'ba nʊɛ wɛn 'mʊ, a di nu wɛn dɔdʊ, -tɛ 'n mi 'lɪ 'na 'Bai -mɔ a -tɪ. 'Na 'Bai, nɔ- nɪ 'v 'mʊ 'lu yɪ.

29 -Tɛblɪ a pɛpɛ -bʊ, 'n yɪ 'a mɔ□o 'nɪ -lee -nɪ -dodo, 'tɪ- ε 'mʊ 'lu -mɔ mu. 'Bʊ mɔ, 'bʊ yɪ 'lu -mɔ nɪ mi, -ε -bɪ ε di bi 'lɪ 'a mʊ 'kwli lɛ, a 'mʊ 'mʊ □wɔlʊ yɪ -kuo -nɪ.

30 Ti 'n -kɔ, 'kɪ □bʊ hlee 'lɪ 'a mʊ -mɔ, ε 'yɪ -hʊ, -ε nu□o, 'klɔ -bʊ, 'a nyiblo gbagbʊ Satan, ε yɪ 'lɪ 'nɪ di. □Han-tɪ, ε 'yɪ 'klɪ -kɔ, 'kɪ 'v 'mʊ kɪ,

31 kɛɛ, 'klɔ kɪ a nyibli blɛɛ yɪ bʊ yru□o, -ε mɔ, 'n nʊɛ 'na 'Bai Nyɪsʊa nɪ. ε nɔ- kɔ -tɪ, dɛ -mʊ', 'na 'Bai lee 'mʊ, □bʊ nu, 'mʊ□v nu.

'A -tɪ o, ba 'du ye', -a 'mʊ mu.»

15

-Yusu 'wɪ- □haantugɛ yɪ

1 Kε- -Yusu pɪ 'a -nagbopɔ* yɪ, ε wen: «'Mɔ -bu, 'mɔ -mɔ ɔhaan-tugbe*, 'a mu -mu', -u mɔ 'na nyibli, 'a mɔ tugbe a 'mu, 'a babuɪ, 'na 'Bai Nyɪsua, nɔ- mɔ tugbe a 'mu, 'a 'dɔdɔnyɔ.

2 'A -ne bubba 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni tu, 'dɔdɔnyɔ a 'mu, ε yɪ 'uɔɔ 'ni 'be, kɔ, 'a -ne bubba, 'bu yɪ ni tuɪ, ε kɔ bu -paɔa 'huɪ le, -ε diɔe nu, ε 'mu 'u yɪ 'sii -ni, ε 'mu tu diaki.

3 'A mu -mɔ -bi, -ti -mu', 'n tɔɔ ne 'a mu, ε nuɔo ni, 'a 'sii 'u yɪ.

4 Ba 'cibi 'u, ba kɔe 'li 'mu bu, ɔwi yɪ, -te 'n -nu, 'n kɔ 'a mu 'hɔen-, ɔa -mɔe. 'Bu mɔ, bubba 'bu 'yɪ 'li tugbe 'kwli bu -kɔe, -ε -bi ε 'yɪ 'liɔɪ 'li -we bu tu ε ni -do. Kε- ni -do, ε ɔti 'mu, 'kɪ 'u 'a mu -mɔ. 'Bu mɔ, 'ba 'yɪ 'li 'mu bu -kɔe, a 'yɪ 'liɔɪ 'li -we, ba nu 'na -kvan.

5 'Mɔ -mɔ tugbe, 'a mɔ 'a babuɪ. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu kɔe 'li 'mu 'kwli bu, 'ti- ε kɔ 'mu 'hɔen-, ɔba -mɔe, nyiblo a 'mu, ε 'wi- bubba -mu' yɪ, -ε tuɪ -teε, ε ɔhen 'nyre, nyiblo -mu', -ε ni 'na -kvan -teε. 'Bu mɔ, 'ba 'yɪ 'li 'mu bu -kɔe, 'a mu ni -do, a 'yɪ 'liɔɪ 'li -we, ba nu ɔdedede.

6 'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'yɪ 'li 'mu' bu -kɔe, Nyɪsua di puɔɔ 'wan, -wen tibabuɪ -mu', u 'be 'u le, 'ti- u pu 'wan le, -ε diɔe nu, 'bu -ma, u 'muɔɔ le 'kukue -ni, u 'muɔɔ 'tɔ pu.

7 'Bu mɔ, 'ba kɔe 'li 'mu' bu, kɔ, 'ba 'ble 'na tɔɔwin kɔa, 'kɪ 'li 'aan ɔwli kɪ, -ε -bi ba -hua Nyɪsua 'a -ne ɔdedede, ε 'mu 'a mɔɔɔ -nyi.

8 'Bu mɔ, 'ba 'cibi 'u 'na -kvan a nunuo -teε, -ε -bi a diɔe nyibli 'ni -tɔɔ -ni, -ε mɔ, 'a mu -mɔ 'na -nag-bopɔ. De a 'mu, nɔ- diɔe nu, nyibli 'mu 'na 'Bai Nyɪsua -ti a 'yi'buale -nyi.

9 'N nɔe ne 'a mu ni, ɔwi yɪ, -te 'na 'Bai Nyɪsua -nu, 'ε nɔe 'mu. Ba 'tiε ba kɔe 'li 'mu' bu, -ε diɔe nu, a 'muɔɔ yi, -ε mɔ, 'n nɔe ne 'a mu ni.

10 'Bu mɔ, 'ba yɪ 'u 'na tete ni ɔtui -ni, -ε -bi a diɔe 'ni yi 'a -ne ti, -ε mɔ, 'n nɔe ne 'a mu ni, ɔwi yɪ, -te 'n -nu,

'ni ɔtuu 'u Nyɪsua a tete 'u, 'ni yiɔe, -ε mɔ, ε nɔe 'mu ni, 'a -ne ti.

11 'N yɪ 'a mu -ti a pɛpɛ -bu 'ni -lee -ni, -ε diɔe nu, -te 'n ni dɔdɔ a nunuo, a 'mu le nu -we, kɔ, 'aan dɔdɔ a 'mu, ε 'mu ɔce.

12 Ba 'ye, -ti -bu, 'n yɪ 'a mu lee -ni, ε nɔ- -bu: Ba nɔnɔe -ni, ɔwi yɪ, -te 'n -nu, 'ni nɔe ne 'a mu.

13 Nɔeε gbagbu -mu', -ε -hi 'u nɔeε a pɛpɛ 'u, ε nɔ- mɔ, nyiblo bu -ha 'a dɔɔnu a -hɔnhɔn, 'kɪ 'u 'a 'bio a wɔwa a -ta'.

14 -Ti -bu, 'n yɪ 'a mu lee -ni, 'ba yɪɔɪ ni ni, -ε -bi a mɔ 'na ninatumupu ɔniɔ.

15 'Ni -daaɔa 'kɪ 'a mu 'na -kɔannunyibli ni de, -kɔti de -mu', -kɔannunyɔ a 'mase ni, -kɔannunyɔ a 'mu, ε 'yɪɔɪ -yi. 'N deε ne 'a mu 'na ninatumupu. A yi de a 'mu ni, -kɔti -ti a pɛpɛ -mu', 'na 'Bai Nyɪsua tɔɔ 'mu, 'n tɔɔ ne 'a mɔɔɔ ni.

16 ε 'yɪ 'a mu 'pa-, a 'yɪ 'li 'mu 'li -ha, 'kɪ ɔbu mɔ 'aan Kɔkɔnyɔ. Kεε, 'mɔ -ha 'li 'a mu, 'kɪ ba kɔe 'mu ɔwien, 'ni lee ne 'a mu, 'kɪ ba mu 'na -kvan nu -we. -Kvan -mu', a di nu, ε 'yɪ 'liɔɪ 'li -we, bu mɔ dadu a -kvan. 'A -ne de, a di 'na 'Bai Nyɪsua -hua, 'kɪ 'li 'na 'nyre 'kwli, ε di 'a mɔɔɔ 'ni -nyi.

17 'A -ti o, de -mu', 'n -hɔe 'a mu, ε nɔ- mɔ: Ba nɔnɔe -ni.»

'Klo a nyibli di -Yusu a -nagbopɔ 'ni -yraa -ni*

18 Kε- -Yusu pɪ de, ε wen: «'Klo a nyibli 'bu yraa ne 'a mu, ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'mɔ -mɔ yɪ-henyiblo, u yraa -ni, 'ti- 'u mu 'a mu yraa mɔ.

19 'Bu mɔ, 'ba mɔ wen 'klo a nyibli, 'klo a nyibli di nɔe wen 'aan de, -ε nuɔo, 'kɪ a di wen 'li ɔnu 'nyɪ ni. Kεε, ε 'yɪ 'mu le -ni. 'Na ɔgbetu, 'mɔ -ha 'li 'a mu 'klo a nyibli 'nyɪ, 'ni pu 'a mu 'kɪbia kɪ. A 'yɪ kɪ 'li ɔnu 'nyɪ -ni. ε nɔ- kɔ -ti, 'u yraa ne 'a mu.

20 -Ti -bu, 'n lee la 'a mu, ε 'ni 'hruo 'li 'a mu -mɔ. ε nɔ- mɔ: -Kɔannunyɔ ɔdu 'yɪ 'u 'a 'mase 'lu yɪ -ni. De ε ɔhen 'nyre, ε nɔ- mɔ, nyibli -mu', -te

* 15:1 15.1 Tugbe -mu', -kɔti ε hle, 'a 'yɔ, u deε ɔne resen.

υ naa 'υ, 'υ □tu 'mu □hιven, 'ki υ di 'υ -naa -ni, υ 'mu 'a mu □hιven □tu -we. Nyibli -mu', -υ □tui 'υ 'na tōwin 'υ, υ kō bu □tuu 'υ 'aan tōwin 'υ -we.

21 'Bu yi 'a mu □hιven ni □tui, ba yi□e, -ε mō, -te a mō 'na -nagbopυ a -ti □niō. 'Ti-, 'na 'Bai -bu, -ε te 'ne- 'mu 'klō ki, υ 'yi□i -yi.

22 'Bu mō, 'ni 'yi wen 'ne- -di, 'ni 'yi wen □nu Nyisva a -ti -lee -ni, Nyisva 'yi 'li□i 'li -we, bu yeε wen □nu -ti, 'ki 'υ 'waa de 'kuku -mu', υ -nu a -ta'. Kee, de -bu, 'n -di, 'n lee □nu Nyisva a -ti, 'bu 'tiε yi de 'kuku ni ni, υ 'yi 'li□i 'li -we, bu kō 'hru, 'ki bu □ta Nyisva -ji'.

23 Nyiblo -bu, -ε yraa 'mu, ε yraa 'na 'Bai ni -we.

24 'Bu mō, 'ni 'yi -huan 'li □nu 'nyi □wilekeεde □du ni -nii -ni, nyiblo □du 'yi -huan ni ni, -ε -bi Nyisva 'yi 'li□i 'li -we, bu yeε □nu -ti, 'ki 'υ 'waa de 'kuku -mu', υ -nu a -ta'. Kee, □wilekeε-tebli -mu', 'n nuu 'li □nu 'nyi, υ 'ye□e ni, keε, ke- ε 'ni 'mu, 'n kō 'na 'Bai 'hven-, 'υ yraa ne -a mu.

25 -Tebli a 'mu, -ε mi 'lu -mō, ε mi 'lu -mō, -ε di□e nu, -ti -mu', 'waa 'batnu 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, ε 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, ε nō- -bu: □han-ti □hon, 'n 'yi □dedede -nu, υ yraa 'mu ni.»

26 Ke- -Yusu pi □nu yi de, ε wen: «Nyiblo -mu', -ε di 'a mu -heε -ni, ε di 'ni di. 'Ki ε di 'li 'na 'Bai -mō -hon. 'Bu mō, 'ni mu 'li 'na 'Bai -mō, 'n kō □bu ya 'a mu nyiblo a 'mu yi. Nyiblo a 'mu, ε nō- mō Nyisva a -Hihiu*. ε nō- di nyibli -ti a -teε -tō -ni. 'Bu mō, 'bu -di, ε di 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.

27 'A mu -mō -bi, a di□e 'ni hla -we, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, -ε nu□o, kvε la 'li 'na -kvan a -wlu□tuule 'yie bu, a kō 'mu 'hven-, -a mu nιne 'hvi.

16

1 'N yi 'a mu -ti a 'mu 'ni -lee -ni, -ε di□e nu, □hιven a 'mu, 'a 'yiyeti a 'mu, 'bu nyre 'υ, a 'ni □ha 'na □wlv a yikuole 'kee -ni.

2 U di bla 'a mu Nyisva a 'kayo ble. Ti di 'υ 'ni nyre -we, -ε kō 'yri nyibli

-mu', -υ di 'a mu le 'lila -ni, υ di□e hla, -ε mō, ε mō Nyisva a -kvan □niō, 'υ ni□e.

3 Ke- υ di 'a nunuo nu, -te υ 'yi 'na 'Bai -yi, ε kō, -te υ 'yi 'mu -yi a -ti.

4 Kee, 'n yi 'a mu -ti a 'mu ni -lee -ni, -ε di□e nu, ti -mu' -kō 'yri υ di -tebli a 'mu nu, ε 'mu 'li 'a mu 'kwli le bi, -ε mō, 'n lee ne 'a mu ni.»

De -mu', Nyisva a -Hihiu ni*

«Kvε la 'li bu, 'n 'yi la 'a mu -ti a 'mu 'ni -lee -ni, -ε nu□o, 'ki 'n ni la 'li 'a mu 'nyi.

5 -Te ti ne -bu, 'n mi ni. Nyiblo -mu', -ε lee 'ne- 'mu -tutu ki, ε nō- kō 'hvi 'n mi 'li. Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo □du 'ni 'beti□e 'mu, -ε mō: -Bi' -mi yi 'li?

6 'Aan □wli 'mυε bu, -te 'n lee ne 'a mu, -ε mō, 'n di 'ni mu a -ti.

7 Kee, ba pu□v □han-ti, ε di nō 'υ le, 'ki 'υ 'a mu -mō, 'ki □bu mu, -ε nu□o, 'bu mō, 'ni 'yi -mu, -ε -bi nyiblo -mu', -ε di wen 'a mu -heε -ni, -ε mō, Nyisva a -Hihiu, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu di 'ne- 'a mu -mō. Kee, 'bu mō, 'ni -mu, 'n di 'a mō□o yi 'ni ya.

8 'Bu mō, 'bu -di, ε di 'klō a nyibli 'ni -tō -ni, -ε mō, υ ni de 'kuku, 'ti-ε 'mu □nu 'hru -tō -ni, -ε 'sii 'υ yi, ε kō -bati -mu', Nyisva di pu 'hven-.

9 De 'kuku -mu', nyibli ni, ε di □nu -tō -ni, ε nō- mō, bu 'yi 'mu □wlv yi -kuo -ni.

10 U di□e 'ni 'ye, -ε mō, 'na 'hru 'sii 'υ yi, -kōti 'ki 'n mi 'li 'na 'Bai -mō, 'ki a 'ye ni di 'ki 'mu ni 'ye de.

11 'Ya 'υ 'lu de, -bati -mu', Nyisva di □nu le -pυv -ni, ε nō- mō -bati -mu', -ε klō 'klō -bu, 'a nyiblo gbagbu Satan.

12 'N kō -tebli -hōhvi, □bu lee ne 'a mu de, keε, -te ti ne -bu, a 'yi 'li□i 'li -we, ba kō 'a leyuyruo, -kōti ε -hi 'aan 'lule-hihie wlvn.

13 Nyisva a -Hihiu, -ε yi nyibli -ti a -teε -lee -ni, 'bu mō, 'bu -di, ε di□e 'ni nu, a 'mu -ti a -teε a 'mu le yru pepe. -Ti -mu', ε di 'a mu -lee -ni, ε 'yi 'a □gbetu a wlvn bu a win 'pa-, keε, -ti -mu', 'a 'mumu, ε di 'wlv, ε nō- ε di 'a mu -lee -ni, kō, -tebli -mu',

-ε di -huan 'lu -mɔ mu, 'a pɛpɛ a 'mɔ, ε nɔ- ε di 'a mɔ -tɔɔ -nɪ.

14 Ε di tɔɔ nyibli 'na -tɪ a 'yɪ'buale, -ε nuɔ, -tɪ -mɔ', 'n di Nyɪsua a -Hihiu -lee -nɪ, ε nɔ- ε di 'wɪn, 'tɪ- ε di 'a mɔ -lee -nɪ.

15 -Tɛblɪ a pɛpɛ, 'na 'Bai -kɔ, 'mɔ kɔɔ -wɛ. Ε nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ hlaɔ, -ε mɔ, -tɪ -mɔ', 'n di Nyɪsua a -Hihiu -lee -nɪ, ε nɔ- ε di 'wɪn, 'tɪ- ε di 'a mɔ -lee -nɪ.»

A di nu dɔɔv

16 «Ti ɔɔv 'yɪ 'lɪ -hie, a 'mɔ 'na 'yiye 'kee -nɪ, 'bɔ -hi, ε di gba ti gbi, 'tɪ- a 'mɔ 'mɔ 'ye de.»

17 'Kɪ 'lɪ ɔ nɪ -do a 'mɔ 'nyɪ, kɛ- 'a -nagbopɔ* -bɪ pɪ, 'ɔ yɪ lɛ 'beti -nɪ: «Dɛ a 'dɪ -bɪ, dɛ a 'mɔ, ε ɔhɛn 'nyrɛ 'lɪ, -tɛ ε pɪ lɛ, -ε mɔ: Ti ɔɔv 'yɪ 'lɪ -hie, a 'mɔ 'na 'yiye 'kee -nɪ, 'bɔ -hi, ε di gba ti gbi, 'tɪ- a 'mɔ 'mɔ 'ye de? Dɛ- kɔ -tɪ, 'ɛ pɪ lɛ de, -ε mɔ: A 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -wɛ ba 'ye 'mɔ, -ε nuɔ, 'kɪ 'n mi 'lɪ 'na 'Bai -mɔ?»

18 Ti gbi a 'mɔ, -kɔtɪ ε -hla, dɛ- ε ɔhɛn 'nyrɛ 'lɪ? -Tɪ a 'mɔ, ε -hla, -a 'nɪ -yruɔ lɪɔ lɛ.»

19 -Tɛ -Yusu yruɔ, -ε mɔ, ɔ -hɔɛ bɔ 'betiɔ, -ε -bɪ, ε -tɔa 'waa leelɛ, ε wɛn: «'N lee nɛ 'a mɔ nɪ, -ε mɔ: 'Kɪ 'lɪ ti gbi 'kwli, a 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -wɛ ba 'ye 'mɔ, 'tɪ-, 'tɪ- 'kɪ 'lɪ ti -bɪ 'kwli, a 'mɔ 'mɔ 'ye de. ɔbɪ dɛ a 'mɔ, ε nɔ- kɔ kɪ a yɪ 'ɔ 'aan dɪɔnɔ lɛ 'beti -nɪ?»

20 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, a di 'nɪ wɛ, ε kɔ, a 'mɔ nyai lɛ nu, kɛɛ, 'kɔ a nyibli di nu dɔɔv, 'a mɔ mɔ -bɪ, 'aan ɔwli 'mɔ bɔ 'mɔɛ. Kɛɛ, 'bɔ -hie ti gbi, -ε -bɪ a di -tɔa dɔɔv a nunuo de.

21 ɔbɔ pɔɔv -ɲlanɔgba a dɛ yɪ: -Nlanɔgba, 'bɔ yɪ ɔgbɪa mɔ nɪ mi, -ε -bɪ 'a ɔwɪb yɪ 'mɔɛ bɔ, 'kɪ 'ɔ ɔhɔvɛn -mɔ', ε di 'ye a -ta'. Kɛɛ, 'bɔ ɔgbɪa, -ε -bɪ ɔhɔvɛn -mɔ', ε yɪ wɛn 'ye, 'a -tɪ -hruɔ -mɔ. -ε -bɪ ε ni dɔɔv, -tɛ ε -nu, 'ɛ pɔ 'nɛ- 'yɪ yrayrɔ 'kɔ -mɔ.

22 Kɛ- ε ɔti 'mɔ -wɛ, 'kɪ 'ɔ 'a mɔ -mɔ. -Tɛ ti nɛ -bɔ, 'aan ɔwli 'mɔɛ bɔ, ɔhɔvɛn a 'yiye a -tɪ. Kɛɛ, 'n kɔ 'a mɔ 'hɔvɛn-, -a di 'nɪ 'yiye -nɪ de. 'Bɔ mɔ, ɔba 'yiye -nɪ, a di nu dɔɔv, 'tɪ-

nyiblo ɔɔv 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -wɛ, bɔ nuɔ, ba 'kee dɔɔv a 'mɔ, 'a nunuo.

23 Ti a 'mɔ 'bɔ nyre 'ɔ, -ε -bɪ a di 'kee 'na lɛ'betilɛ de, -ε nuɔ, a di -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mɔ lɛ 'nɪ yru. 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -tɛblɪ a pɛpɛ -mɔ', a di 'na 'Bai -hɔa, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli, ε di 'a mɔɔ 'nɪ -nyɪ.

24 Kɔɛ la 'lɪ bɔ, -bɔ yɛ ti -bɔ kɪ, a 'yɛɛ 'na 'Bai ɔdedede nɪ -hɔɛ, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli. 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ dɛ nɪ -hɔɛ, -ε -bɪ ba -hɔaɔ 'na 'Bai. Ε di 'a mɔɔ 'nɪ -nyɪ, -ε diɔe nu, 'aan dɔɔv 'mɔ ɔɛ.»

-Yusu wɛn 'nɪ, -aan ɔwli 'nɪ 'bie 'lɪ ɔhlɔn

25 «-Tɪ a pɛpɛ -bɔ, 'n lee nɛ 'a mɔ, 'kɪ 'n naa 'lɪ 'ledɔv 'kwli, 'nɪ hlaɔ. Ti di 'ɔ 'nɪ nyre, -ε kɔ 'yri 'n 'yɛ nɪ di 'ledɔv nɪ nu, 'n 'yɛ nɪ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ nɪ -hlee -nɪ, kɛɛ, -tɛblɪ -mɔ', -ε kɔɛ 'ɔ 'na 'Bai kɪ bɔ, 'n di yrue nɛ 'a mɔɔ' lɛ -tɛɛ.

26 Ti a 'mɔ, 'bɔ nyre 'ɔ, a di -hɔa 'na 'Bai -tɛblɪ, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli. 'Na 'mumu, 'n 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -wɛ, ɔbɔ -hɔaɔa ɔdedede, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta', kɛɛ, 'aan ɔgbɛv 'a mɔ diɔe -tɛblɪ lɛ -hɔa,

27 -kɔtɪ 'na 'Bai a 'mɔ, ε nɔɛ nɛ 'a mɔ nɪ, -ε nuɔ, a nɔɛ 'mɔ nɪ -wɛ, 'tɪ- 'a kuo 'mɔ ɔwɪb yɪ, -ε mɔ, 'kɪ 'n -hɔn 'lɪ Nyɪsua -mɔ.

28 'Kɪ 'n -hɔn 'lɪ 'na 'Bai -mɔ, 'nɪ di 'nɛ- 'kɔ kɪ. -Tɛ ti nɛ -bɔ, 'n mi 'nɛ- 'kɔ kɪ -hɔn mɔ, 'mɔ 'lɪ 'na 'Bai -mɔ mu.»

29 -ε -bɪ 'a -nagbopɔ* ɔtuɔ ɔwɔn, ɔ wɛn: «'Ye kɛ, -tɛ ti nɛ -bɔ, -tɛ -yɛ' nɪ hlee 'lɪ 'ledɔv 'kwli, 'a -tɪ, -tɪ -mɔ', -hlɛ, -a yruɪɔe' lɛ -tɛɛ.

30 -A yɪ 'kɪɔ nɪ, -ε mɔ, 'ye ɔbɔ nyiblo 'yɪ -mɔ dɛ 'beti -nɪ, dɛ -mɔ', ε -hɔɛ, ε nɪ kɛ', ɔnɪ -wɛ 'a yiyie -mɔ. Ε nɔ- kɔ -tɪ, ɔa yɪɔe, -ε mɔ 'kɪ -hɔn 'lɪ Nyɪsua -mɔ.»

31 -ε -bɪ -Yusu ɔtu ɔnɔ ɔwɔn: «ɔbɪ a yɪ 'kɪɔ nɪ, -ε mɔ, 'kɪ 'n -hɔn 'lɪ Nyɪsua -mɔ?»

32 'A -tɪ 'kɪ, ti di 'ɔ 'nɪ nyre, 'tɪ- ε mɔ, ε -wɛ 'ɔ nyinyre -mɔ, -ε kɔ 'yri 'aan pɛpɛ a di -gbɛ, 'a -nɛ nyiblo 'bɔ nɪ 'ɔ, ε 'mɔ 'lɪ 'a -nɛ 'kayu bɔ mu, a 'mɔ 'ɔ 'mɔ nɪ -do bɔ -hie. Kɛɛ, 'n 'yɪ

'li□ti 'li -we, □bu nu -do, -ε nu□o, 'ki 'na 'Bai ni mo 'mu 'hvi.

33 'N lee ne 'a mu -ti a pepe a 'mu ni, -ε di□e nu, 'a mu -mu', -v ko 'mu 'hven-, -v -mve, a 'mu kibwεenle ko. 'Ki 'ne- 'klo -bu ki, a di 'ye □hven. Kee, 'aan □wli 'ni 'bie 'li □hlon, -ε nu□o, 'n -we 'klo -bu 'a 'klu bu ni.»

17

-Te -Yusu da la Nyisva, 'ki 'v 'a -nagbopv a -ta'*

1 'Ti- -Yusu 'mu 'ki -yre mo mu, -ε -bi ε 'du 'lu ye', 'ε ta 'li yakō 'kwli le, ε wen: «'Na 'Bai o, ti nyre 'v ni, 'ki 'mo -bu, -ε mo -na 'Yu, -bu nu□o, nyibli bu 'ye 'na -ti a 'yi'buale, -ε di□e nu, 'mu □nu -na -ti a 'yi'buale -tōo -ni -we.

2 -Nyi 'mu 'klu, 'ki 'v -tonyibli a pepe ki, -ε di□e nu, nyibli a pepe -bu, -nyi 'mu, 'mu □nu 'klo yrayrv -mu', -ε 'ye ni -we 'li -nyi.

3 'Klo yrayrv a 'mu, ε nō- mo bu yi -mu, -mo -mu', -ε mo -tee a Nyisva ni -do, ε ko, bu yi 'mu -we, 'mo -bu, -ε mo -Yusu 'Klisv, -lee 'ne- 'klo ki.

4 -Te 'n ni 'ne- 'klo ki, 'n tōo nyibli -na -ti a 'yi'buale ni. -Kvan -mu', -nyi la 'mu, □bu nu, 'n -yraqa 'lu ni.

5 -ε -bi 'ki, 'na 'Bai o, wen, 'ki □bu di 'li -mu 'hvi de, 'mu -ti a 'yi'buale ko. Ti -mu', -ε ko 'yri 'n ni la 'v -mu 'hvi, -ti a 'yi'buale ni -do -mu', 'n ko la, 'ti- 'klo 'mu la nue mo mu, -nyi 'mu -ti a 'yi'buale a 'mu de.

6 Nyibli -mu', -v ni la 'li 'klo 'ka 'kwli, -ha 'li □nu ni, □ni -nyi 'mu □nu, □ni nu□o, nyibli a 'mu, 'v yi -mu. -Mo ko nyibli a 'mu, □ni -ha 'li □nu, □ni -nyi 'mu □nu, 'v □tui 'v -na win.

7 'v yi 'ki□ti ni, -ε mo, 'a -ne de, -nyi 'mu, 'ki ε -hōn 'li -mu -mo.

8 Win -bu, □tu 'mu wlon, ε nō- 'n tōo □nu, 'v 'ble□e kva -tee. 'v yru□o ni, -ε mo, 'ki 'n -hōn 'li -mu -mo, ko, 'v yi□e -tee, -ε mo, -mo lee 'ne- 'mu 'klo ki.

9 Nyibli a 'mu, v nu- ko -ti, 'ni de -mu. 'Ni -da□a li -mu, 'ki 'v 'klo ki a nyibli -mu', -v 'yi -mu -yi a -ta'. Kee,

nyibli -bu, -nyi 'mu, v nu- ko -ti, 'ni de -mu, -ε nu□o, -mo ko □nu.

10 'A -ne de, ko 'a -ne nyiblo 'n -ko, -mo ko □nu, mo, 'a -ne de, ko 'a -ne nyiblo, -ko, 'mo ko □nu -we. 'v nu- ni□e, nyibli 'v yi 'na -ti a 'yi'buale 'ye.

11 Ti □du 'yi 'li -hie, 'mu 'ne- 'klo -bu ki -hōn, 'mu 'li -mu -mo di. Kee, v nu- -mo -bi, 'ki v 'tie di 'ne- 'klo -bu ki ni. 'Na 'Bai Nyisva, nu 'klu -mu', -nyi 'mu, -bu □tu □nu 'yie, -ε di□e nu, v 'mu -mve, □wi yi, -te 'n ko -mu 'hven-, -a -nu, □a -mve.

12 Ti a pepe -bu, 'n -hi 'ne- □nu 'nyi, 'n □tui la □nu 'yie, 'ki 'li -na 'klu -mu', -nyi 'mu 'kwli. 'N □tu □nu 'yie ni -tee, 'waa 'ye ni -do □du 'yi 'wan, 'bu 'yi nyiblo ni -do -bu, -kōti v 'cru la 'li Nyisvacriēn 'kwli, -ε mo, ε di 'ni 'wan. -ε -bi -ti a 'mu, v 'cru la, ε nue ni.

13 Kee, -te ti ne -bu, 'ki 'n yi 'li -mu -mo di. -Ti a pepe -bu, 'n yi □nu 'ni -lee -ni, -te 'n 'tie ni 'ne- □nu 'nyi, 'ki 'ne- -tutu ki, -ε di□e nu, -te 'n ni dōdu a nunuo, v 'mu dōdu a nunuo le nu -we, 'ti- dōdu a 'mu, ε 'mu □ce.

14 'N tōo □nu -na win ni, kee, 'klo a nyibli yraa □nu ni, -te 'na nyibli 'yi 'klo a nyibli 'pa- a -ti, □wi yi, -te 'n -nu, 'ni 'yi 'klo a nyiblo 'pa-.

15 'Ni -nyaa□a -mu le, 'ki -bu -ha 'ne- □nu 'klo -bu ki, kee, 'n nyee -mu le, 'ki -bu □tu □nu 'yie, -ε di□e nu, 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu 'ni □ha □nu le -hren.

16 'v 'yi 'klo a nyibli 'pa-, □wi yi, -te 'na 'mumu, 'n -nu, 'ki 'n 'yi 'klo a nyiblo 'pa-.

17 Tōo □nu -ti a -tee, -ε di□e nu, v 'mu -na nyibli mo pepe. -Ti a -tee a 'mu, ε nō- mo -na win.

18 -Te -nu, □ni lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki, ke- ni -do, 'n -nu, 'ni lee □nu -we, 'ki bu bi 'klo -bu ki, bu pv -na □haantitie nyibli.

19 'N -he 'na dionv ni pepe, 'ni yi -mu 'na dionv -nyi, 'ki 'v 'waa -ta', -ε di□e nu, v 'mu -na nyibli mo -tee.

20 ε 'yi 'na nyibli -bu ni -do a -ti 'pa-, 'ni -da□a -mu. Kee, 'n de -mu ni -we, 'ki 'v nyibli -bi -bu, 'na nyibli di

'na -ti -lee -ni, -v di 'mu □wlv yi -kuo -ni a -ti.

21 'N nyee -mu le, 'waa pepe bu -mve. 'Na 'Bai, -te 'n ko -mu 'hven-, -a -nu, □a 'wi- nyiblo ni -do yi, nu□o, v ko -a mu 'hven-, -ba -mve -we. Nu□o, bu -mve, -e di□e nu, 'klo ki a nyibli -mu', -v 'yi -mu -yi, v 'mu□v □han-ti pu, -e mo, -mo lee 'ne- 'mu 'klo ki.

22 -Ti a 'yi'buale -mu', -nyi 'mu, 'n -nyi □nu□v ni, -e di□e nu, v 'mu -mve, □wi yi, -te -ko 'mu 'hven-, -a -nu, □a -mve,

23 ε □hen 'nyre, v ko 'mu 'hven-, -a 'wi- nyiblo ni -do yi, 'ti- -ko 'mu 'hven-, -a 'wi- nyiblo ni -do yi, -e di□e nu, v 'mu -mve pepe, ε ko, 'klo ki a nyibli, v 'mu□v yru, -e mo, -mo lee 'ne- 'mu, 'ti- v 'mu□v le yru, -e mo, -nue □nu ni, □wi yi, -te -nu, □ni nue 'mu.

24 'Na 'Bai o, -nyi 'mu □nu ni. 'A -ti, 'n -hve□e ni, -tite 'n di 'v ni, v ko 'mu 'hven-, -ba ni 'v -we, -e di□e nu, v 'mu 'na -ti a 'yi'buale 'ye. -Ti a 'yi'buale a 'mu, -nyi la 'mo□o ni, -e nu□o, 'ti- 'klo 'mu la -nue -ni, -nue la 'mu ni.

25 'Na 'Bai o, -mo -mu', -e 'sii 'v yi, nyibli -huchvi, -v ni 'ne- 'klo -bu ki, v 'yi -mu -yi. Kee, 'mo -bi, 'n yi -mu ni, ε ko nyibli -mu', -v yi□e, -e mo, -mo lee 'ne- 'mu 'klo ki, nyibli a 'mu, v yi -mu ni -we.

26 'N nu□o ni, 'v yi -mu, ε ko, 'mu□v 'lu -mo gba, v 'mu -mu yi -tee, -e di□e nu, v 'mu 'waa 'bio -nue -ni, □wi yi, -te -nu, □ni nue 'mu, 'ti- 'n ko □nu 'hven-, -a 'mu nyiblo ni -do yi 'wi.»

18

-Te Judia pu la -Yusu -Juukve a 'blv a nyibli -ji'*

(Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Luku 22.47-53)

1 -Te -Yusu -we 'ki 'li Nyisva a -mohleele -mo, -e -bi ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, v 'du ye', 'v □ti Jrusredio 'kwli. Kee, Judia, -e mo -Yusu a -nagbopi -bi, ε no- ko □nu 'hven-, -v 'yi -mu. 'Nihannu □du ni 'v. 'A 'nyre mo Sedro. Sedro a 'mu,

no- ko 'niki 'dudoti a -ci □du ni 'li. No- ko ki v mu 'li.

2 'Waa pepe, 'ki v 'yee 'li le. No- nu□o, Judia a 'mu, 'e yi 'li -te a 'mu, 'e ko 'ki 'hru, 'ki bu pu -Yusu 'a yraanyibli -ji'.

3 'Ki 'li 'dio a 'mu 'kwli, Romakve a tayie ni 'li, ε ko Nyisva a 'kagbau a 'yie□tunyv 'hven-. Nyibli a 'mu, nu- Judia pu ye', 'v mi -Yusu klo mo, 'ki 'li 'dudoti a -ci a 'mu ki. Nyibli a 'mu, Nyisva a -cohlunpinyu* gbagbi ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven-, -v mo -Juukve a 'blv a nyibli, nu- te 'li □nu, 'ti- 'blv a nyibli a 'mu, -v te 'li □nu, 'waa pepe, nu- mu 'li -te a 'mu. 'Seyo -mu', -v ko □nu 'hven- -mu, v 'ble 'napu, ko □gbii, ko ta-won-tebli kua le, 'v -mu.

4 -Yusu yi -tebli a pepe a 'mu ni, -e ko -bu nu□o. No- nu□o, 'e 'yiva 'v □nu ye' bu, 'e 'beti □nu, ε wen: «Nyiblo a 'di -bi a □mve le 'li?»

5 -E -bi v wen: «Nasaleti a -Yusu.» -E -bi ε wen: «'Mo, no- -bu.» 'Ki Judia 'tie ni 'li -Yusu a yraanyibli 'nyl.

6 -Yusu bu pu 'ki le: «'Mo, no- -bu,» ti ni -do a ti 'yri, -e -bi v naa ke -naanaa, 'v bi □hlon le.

7 -E -bi ε 'beti □nu ni de, ε wen: «Nyiblo a 'di -bi a □mve le 'li?» -E -bi v wen: «Nasaleti a -Yusu.»

8 -E -bi ε wen: «'Bi 'n lee wen 'a mu ni, -e mo, 'mo, no- -bu. -Te ε mo 'mo, a -hve ba klo, ba -ha 'na -nagbopu me le, bu mu, a 'ni 'kloo 'li □nu.» -E -bi 'seyo -ha -Yusu a -nagbopu me le.

9 -Te ε pu le, -e -bi de -mu', ε hla la, ti -hi la a ti 'yri, ε nue ke ni. De a 'mu, ε no- -bu: «'Na 'Bai Nyisva o, nyibli -mu', -nyi la 'mu, 'n 'yi 'a nyiblo ni -do 'waan -ni.»

10 'Ki 'li -Yusu a yraanyibli a 'mu 'nyl, nyiblo □du ni 'li, 'a 'nyre 'e mo Malikusi. ε mo Nyisva a -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu a -kvannunyv □ni. -E -bi Simo Piel, -e mo -Yusu a -nagbopi -bi, -e ni 'v -Yusu 'hvi, ε nu 'a 'plien, 'e 'be 'v Malikusi a 'mu, 'a diidenua 'v.

11 -E -bi -Yusu wen: «Piel o, pu 'li -na 'plien bo 'kwli. □Bi □yit -yi,

-ε mɔ, 'n kɔ ɔ̃bɔ -yra ɔ̃hɔɛn -mɔ', Nyɪsɔa -hɔɛ ɔ̃bɔ 'ye 'lu?»

-Tɛ ɔ̃ gba la -Yusu, 'kɪ 'ɔ̃ -cɔ̃hlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ Hanɪ ye'*

12 -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, nyibli a 'mɔ, Judɪa -gba, ɔ̃ kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hɔɛn-, ɔ̃ kɔ -Yusu nɪ, 'ɔ̃ mɔa ɔ̃nɛ,

13 'ɔ̃ gba ɔ̃a 'dɪɔ. Yɪ-hɛnyiblo -kɔ -mɔ ɔ̃ gba 'lɪ ɔ̃tɪ, nɔ- mɔ -cɔ̃hlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ. Nyɪbɛhɪan a 'mɔ, 'a 'nyrɛ mɔ Hanɪ. ɛ nɔ- mɔ Kaɪfɔ a tɔa. Kaɪfɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ 'yɪɔ a 'mɔ 'kwli a -cɔ̃hlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ.

14 Kaɪfɔ nɪ -do a 'mɔ, nɔ- pɔ la -Juukɔɛ* ɔ̃tɔ' ti ɔ̃dɔ -hi la a ti 'yri, -ɛ mɔ: «ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ nyiblo nɪ -do bɔ 'kɔ, 'kɪ 'ɔ̃ -aan dakɔ a pɛpɛ a -ta', 'ɛ -hi 'ɔ̃ -aan dakɔ a pɛpɛ bɔ 'kɔ.»

-Tɛ Piɛlɪ pɔ la ɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ la -Yusu a -nagbopi 'pa-*

(Matie 26.69-70; Makɪ 14.66-68; Luku 22.55-57)

15 Bɔ yɪ 'kɪ -Yusu nɪ gbɛ, -ɛ -bɪ Simɔ Piɛlɪ kɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ 'hɔɛn-, ɔ̃ nɔ- yɪ ɔ̃tɪ ɔ̃wien ɛ kɔɛ. -Nagbopi -bɪ a 'mɔ, -cɔ̃hlɔnpinyɔ* a nyiblo gbagbɔ, -ɛ mɔ Hanɪ, ɛ yɪ ɔ̃e nɪ. ɛ nɔ- nu ɔ̃o, ɛ kɔ -Yusu 'hɔɛn- 'ɔ̃ pa 'ɔ̃ -tɛ nɪ -do, 'kɪ 'lɪ nyɪbɛhɪan a 'mɔ, -ɛ mɔ Hanɪ, 'a -yaa 'kwli.

16 Kɛɛ, Piɛlɪ -mɔ -bɪ, 'kɪ ɛ hree 'ɔ̃ -yaa a 'mɔ, 'a ɔ̃hɔan.yɪ'. -Nagbopi -mɔ', -cɔ̃hlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ -yɪ, nɔ- lee 'yɪ nyɔyɔ -mɔ', -ɛ ɔ̃tɪ 'majɔ 'yie, 'ɛ paa Piɛlɪ.

17 Piɛlɪ bɔ pa 'kɪ, -ɛ -bɪ 'yɪ nyɔyɔ a 'mɔ, ɛ yɪ ɔ̃tɪ 'nɪ 'beti -nɪ, ɛ wɛn: «'Bɪ -mɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ ɔ̃nɔɔ -wɛ.» -ɛ bɪ Piɛlɪ wɛn: «Yɪruyru, 'n 'yɪ 'lɪ ɔ̃nɔ 'nyɪ -nɪ.»

18 -Tɛ cɛ yɪ 'kɪ nɪ ɔ̃tɪ, -ɛ -bɪ -kɔannunyibli -mɔ', -ɔ̃ kɔ Nyɪsɔa a 'kagbav a 'yie ɔ̃tɪnyɔ 'hɔɛn-, -ɔ̃ nɪ 'ɔ̃, ɔ̃ 'tie na, 'ɔ̃ yɪ ɔ̃tɪ 'wɛn. 'Kɪ Piɛlɪ nɪ 'lɪ ɔ̃nɔ 'nyɪ, 'ɛ yɪ na 'wɛn -wɛ.

-Tɛ -cɔ̃hlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ Hanɪ yɪ la -Yusu ɛ 'beti -nɪ*

(Matie 26.59-66; Makɪ 14.55-64; Luku 22.66-71)

19 Ti a 'mɔ 'yri, -ɛ -bɪ -cɔ̃hlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ Hanɪ, ɛ -tɔa -Yusu tete a ɛ'betiɛ, ɛ wɛn: «Nyibli a 'dɪ -bɪ -mɔ -na -nagbopɔ* 'lɪ, kɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ -mɔ -na tɔɔwin 'lɪ?»

20 -ɛ -bɪ -Yusu ɔ̃tɔ ɔ̃wɔn, ɛ wɛn: «Nyibli a pɛpɛ yɪ -tɪ a pɛpɛ, 'n tɔɔ -nɪ nɪ. 'N 'yɪ -tɪ ɔ̃dɔ -hli. 'A -nɛ ti, 'n tɔɛ la nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kayo bɔ, ɛ kɔ, 'kɪ 'lɪ 'a 'kagbav a -yaa 'kwli, -tɛ -Juukɔɛ* a pɛpɛ 'yɛɛ 'lɪ ɛ, ɔ̃ kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hɔɛn-.

21 'A -tɪ, ɔ̃nɪ 'betiɛ 'lɪ 'mɔ. Nyibli -mɔ', -ɔ̃ nɪ la -tɔo kɪ, ɔ̃ nɔ- -bɔ 'beti -nɪ. -Tɛblɪ a pɛpɛ, 'n tɔɔ la -nɪ, ɔ̃ yɪ ɔ̃e nɪ. 'Waa -hɔɔhɔɔ nɪ 'nɛ- -a mɔ 'nyɪ.»

22 -Yusu bɔ pɔ 'kɪ ɛ, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a 'kagbav a 'yie ɔ̃tɪnyɔ -bɪ, -ɛ nɪ 'ɔ̃, ɛ pɔ 'lɪ ɔ̃tɪ 'ɲma nɔa', ɛ wɛn: «Kɛ- -nɪ -cɔ̃hlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ a ɔ̃wɔn ɔ̃tɪtɔo?»

23 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Bɔ mɔ, 'nɪ hla -tɪ, 'bɔ nyre yɪ, tɔɔ 'mɔ ɔ̃o, kɛɛ, 'bɔ mɔ, -tɪ -bɔ, 'n -hla, 'bɔ nɔ yɪ, dɛ- kɔ 'na bibiɛ 'lɪ?»

24 Ti a 'mɔ 'yri, -ɛ -bɪ Hanɪ lee nɛ 'a 'sɛyɔ nɪ, bɔ gba 'lɪ ɔ̃tɪ -cɔ̃hlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbɔ Kaɪfɔ -mɔ. -Yusu 'tɛ nɪ 'lili'.

-Tɛ Piɛlɪ pɔ la ɛ de, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ la -Yusu a -nagbopi 'pa-*

(Matie 26.71-75; Makɪ 14.69-72; Luku 22.58-62)

25 Ti a 'mɔ 'yri, Simɔ Piɛlɪ 'tɛ nɪ 'lɪ na'wennyɔ 'nyɪ, 'kɪ 'lɪ -yaa a 'mɔ 'kwli. -ɛ -bɪ kɛ- nyiblo ɔ̃dɔ pɪ ɔ̃tɪ yɪ, ɛ wɛn: «-Mɔ -bɔ, -mɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ ɔ̃nɔɔ.» Kɛɛ -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Dɔn-, 'n 'yɪ 'lɪ ɔ̃nɔ 'nyɪ -nɪ.»

26 -ɛ -bɪ -cɔ̃hlɔnpinyɔ* a nyiblo gbagbɔ a -kɔannunyɔ -bɪ nɪ 'ɔ̃ -wɛ. Nyiblo -mɔ', -ɛ kɔ nɔa Piɛlɪ 'bɛ wɛn 'ɔ̃, ɛ nɔ- kɔ 'dɪayɪ ɔ̃nɔɔ. Nɔ- yɪ Piɛlɪ -lee -nɪ -wɛ, ɛ wɛn: «-Mɔ -bɔ, -mɔ -Yusu a -nagbopi ɔ̃nɔɔ, -ɛ nu ɔ̃o, ɛ kɔ -mɔ 'hɔɛn-, 'n 'ye wɛn 'a mɔ nɪ, 'kɪ 'lɪ ti bɔ.»

27 Kɛɛ, Piɛlɪ -ga nɪ de. Bɔ -ga 'kɪ, -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, hape da -nyre nɪ.

-Te Pilati, -e mo Romakue a -gulunuma, e beti la -Yusu, ti- 'e pu laa -bati le
(Matie 27.1-2,11-14; Maku 15.1-5; Luku 23.1-5)

28 -Te -nyre -nye 'ki, -e -bi -Juukue* -ha 'li -Yusu Kaifu a -yaa 'kwli ni, 'u gba 'li Romakue a -gulunuma a 'kagbau bu. -Gulunuma a 'mu, 'a 'nyre mo Pilati. -Juukue -mo -bi, 'waa nyiblo du yi 'li -yaa a 'mu 'kwli -pa. U wen 'ni, 'bu pa 'li -gulunuma, -e 'yi -Juukueyi 'pa- a -te, -e -bi u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. 'A -ti, u 'ni -di'e le'mimle, -e mo Paki a diide ni. E no- nuo, 'u hree 'u -patu'.

29 Bu 'wle 'ki 'u -patu' bu, e no- nuo, Pilati 'e 'hri, 'e mu 'u nu ye', e wen: «Ba lee 'mu de -mu', nyiblo -bu, e -nu, -koti a yi -yee -ni.»

30 -E -bi u wen: «'Bu 'yi wen de-huannunyo 'pa-, -a 'ni -yaa wen -mo yi ni.»

31 Bu pu 'ki le, -e -bi Pilati wen: «Ba gbaa, ba pu nu ne -bati le 'a mu ni -do. De -mu', a -hue, e no- ba nuo -mo, -te -mu', 'aan tete ni 'a hula.» -E -bi u wen: «'A mu Romakue, a pu 'li tete, -e mo, -a mu -Juukue, -a 'ni 'laa 'li nyiblo. 'A -ti, -a -hue ni, ba koo 'u tugbe 'yie, e 'mu 'ku.»

32 -Te u pu 'ki le, -e -bi de -mu', -Yusu hla la, 'ki 'u 'a 'kukubu a 'mu a -ta', ti du -hi la a ti 'yri, -e -bi de a 'mu, no- di ke 'lu -mo mu.

33 -E -bi Pilati pa ni de, 'e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu 'yia 'u -Yusu ye' bu. Bu 'yia 'ki 'u ne ye' bu, -e -bi e wen: «'Bi -mo mo -Juukue a bodio?»

34 -E -bi -Yusu wen: «'Bi -ti -bu, -yi 'mu 'beti -ni, -na gbetu, -hie 'lu -mo le, 'ki 'u 'mu -mo, -u- nyibli du lee -mo?»

35 -E -bi Pilati wen: «'Mo -bu, 'n 'yi -Juukueyi 'pa-. -Na gbetu a dako ko -cohunpiny* gbagbi 'huen-, u nu- ya 'ne- -mu 'mu yi.»

36 -E -bi -Yusu wen: «'Na bodioe 'yi 'klo -bu a nyibli a bodioe yi 'wi, 'ti- e 'yi -tonyibli 'pa-, u 'yi 'mu bodioe -nyi, Nyisua a gbetu, no- nyi 'mo. 'Bu mo, 'ni 'wi wen 'klo -bu a bodioe yi, 'na -nagbopu* di

wen 'ni -won, 'ki 'li 'dudoti bu, -e di'e nu, u 'ni ha wen 'mu -Juukue -ji' pu.»

37 -E -bi Pilati wen: «'A -ti, -mo bodio ni 'a?» -E -bi -Yusu wen: «E no- hle, 'mo bodio ni. E no- nuo, 'ni -hon 'li Nyisua yi, 'u ko 'mu, 'mu nyibli -ti a -tee -too -ni. 'A -ti, nyiblo 'bu nu -ti a -tee, e pi 'mu nua yi bu, 'ti- e pi 'na -ti han-ti.»

38 -E -bi Pilati wen: «De- mo 'ki -ti a -tee 'li?»

-Juukue wen 'ni, bu koo 'u -Yusu tugbe yie, e 'mu 'ku*
(Matie 27.15-31; Maku 15.6-20; Luku 23.13-25)

Bu pu 'ki le, -e -bi e 'hri ni de, 'e mu 'u -Juukue a 'mu ye', e wen: «'Mo -bi -o, 'ni 'yee 'li de -huan du 'li, e -nu, -e ble 'kukubu yi.

39 Kee, e mo -aan de ni, a ni ni le, 'aan le'mimle -mu', -e mo Paki a ti 'yri: 'n ko bu te juklapi ni -do bu, a -hue. 'A -ti, bi a -hue ni, 'ki bu te 'aan bodio bu?»

40 -E -bi ti ni -do a ti 'yri, u -twa ye a lepupu, u wen: «'Klo a 'klo, -a 'ni -huaa li, Balabasi -a -hue.» -E ko -ta' Balabasi a 'mu, e mo -balonyiblo ni.

19

1 -E -bi Pilati lee 'seyo ni, e wen: «Ba gbaa, ba bii ne loko,» 'u gbaa, 'u bi'e.

2 -Te u -we 'a bibie -mo, -e -bi u hlaa ne 'witklaun le, 'u tu ne 'lu, ko, 'u pu wlawlu -johun. Wlawludu a 'mu, bodioe ni -do, nu- pi le.

3 -E -bi u 'yia 'u 'hvi bu, 'u 'cee ne, u wen: «-Na 'wio mo, -Juukue a bodio,» ko, 'u pi 'li 'hmi nu' le -we.

4 -E -bi Pilati 'hri ni de, e wen: «'N ye 'a mo yi, 'ki 'ne- -patu', -e di'e nu, a 'mu yi, -e mo, 'ni 'yee 'li de -huan du 'li, e -nu, -e ble 'kukubu yi.»

5 -E -bi -Yusu 'hri ni, 'a 'witklaun 'e ni 'u 'lu, ko, 'a wlawlu -johun 'e ni 'li 'li. -E -bi Pilati wen: «'Aan nyiblo, no- -bu.»

6 -Tɛ Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi kɔ Nyɪsua a 'kagbau a 'yieɔtunyo 'hɛn-, ɔ pu 'ɔ -Yusu 'yie 'hɪ, -ɛ -bi ɔ -tua ɔye a lɛpɔpɔ, ɔ wen: «Kɔɔ 'ɔɔɔ tugbe 'yie, ɛ 'mɔ 'ku!» -ɛ -bi Pilatɪ wen: «Ba gbaɔa, ba kɔɔ 'ɔɔɔ tugbe 'yie, 'aan ɔgbetɔ, -ɛ nuɔo, 'mɔ -bu, 'nɪ 'yeeɔe 'lɪɪ de -huan ɔdu 'lɪ, ɛ -nu, -ɛ blɛɛ 'kukɔɔ yɪ.»

7 -ɛ -bi -Juukɔɛ wen: «Pilatɪ, -a mɔ -bu, -a kɔ tete. Tete a 'mɔ, ɛ wen 'nɪ, nyiblo, -ɛ di 'a dɪɔnɔ Nyɪsua -daa -nɪ, nyiblo a 'mɔ, ɛ blɛɛ 'kukɔɔ yɪ. 'A -tɪ, -tɛ ɛ pu lɛ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsua a 'Yu ɔnɪɔ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ blɛɛ 'kukɔɔ yɪ.»

8 -Tɛ Pilatɪ 'wɪn 'kɪ -Juukɔɛ a pɔpɔwin, -ɛ -bi huannɔ bi 'lɪɪ 'kwli,

9 'ɛ pa 'lɪ 'a 'kagbau bu de, 'ɛ yɪ -Yusu 'beti -nɪ, ɛ wen: «ɔɔɔ 'kɪ -hɔn 'lɪ Nyɪsua -mɔ?» Kɛɛ, -Yusu 'yɪɪ ɔdedede kle -hɪhɪa -nɪ.

10 ɛ nɔ- nuɔo, Pilatɪ 'ɛ yɪɪ -lee -nɪ, ɛ wen: «ɔɔɔ 'mɔ Pilatɪ, 'mɔ -yɪ -mɔ 'beti -nɪ, ɔnɪ 'yɛ nɪ pu 'mɔ mɛ lɛ. ɔYɪɪ -yɪ, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ 'blɔgba -bu, 'a -gɔlɔnɔma, 'n kɔ 'klɪ, 'kɪ ɔbu tɛ -mɔ bu, 'tɪ- 'nɪ kɔ 'klɪ -wɛ, 'kɪ ɔbu kɔɔ 'ɔ -mɔ tugbe 'yie.»

11 -ɛ -bi -Yusu wen: «ɔNɪ -kɔɔɔ wen 'klɪ nɪ, 'kɪ 'ɔ 'mɔ kɪ, 'bu mɔ, Nyɪsua 'bu 'yɪ wen -mɔ 'klɪ -nyɪ. Nɔ- nuɔo, nyiblo -bu, -ɛ pu 'mɔ -mɔ -jɪ', 'ɛ nu de -huan, 'ɛ -hɪ 'ɔ -mɔ 'ɔ.»

12 Kɔɛ 'kɪ 'ɔ ti a 'mɔ 'yri bu, -ɛ -bi Pilatɪ ɔtui 'ɔ 'klɪ de, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mɔ -Yusu bu tɛ. ɛ nɔ- mɔ -Juukɔɛ bu ɔmɔma lɛ, ɔ wen: «'Bu mɔ, ɔnɪ tɛ nyiblo -mɔ' bu, -ɛ -bi -kɔ Romakɔɛ a 'kɪn gbagbu 'hɛn-, a 'yɪ -pɛ. ɛ kɔ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu yɪ 'a dɪɔnɔ bodɪɔ nɪ -dɛɛ -nɪ, -ɛ -bi ɛ kɔ 'kɪn gbagbu a 'mɔ 'hɛn-, ɔ 'yɪ -pɛ.»

13 -Tɛ Pilatɪ 'wɪn 'kɪ -tɪ a 'mɔ, -Juukɔɛ -hla, ɛ nɔ- mɔ bu 'hrɔɔ 'ɔ -Yusu -patɔ', 'tɪ- 'ɛ nɪ 'lɪ 'a -batipɔgbata 'kwli bu. -Tɛ a 'mɔ, ɛ nɪ 'ɔ bu, ɔ pu la 'ɔ 'hɪ papɔɛ blɛ. -Tɪtɛ a 'mɔ, 'a 'nyrɛ mɔ Gabata, 'kɪ 'lɪ -Juukɔɛwin 'kwli.

14 ɛ mɔ Pakɪ a 'wee a -nyrɔwɪ nɪ ɔhun a -nyragbli, 'kɪ Pilatɪ pɔɔ la

'ɔ -Yusu -bati lɛ. -ɛ -bi Pilatɪ wen: «-Juukɔɛ -na, 'aan bodɪɔ, nɔ- -bu.»

15 -ɛ -bi ɔ -tua ɔye a lɛpɔpɔ de, ɔ wen: «Bu 'ku, bu 'ku, kɔɔ 'ɔɔɔ tugbe 'yie!» -ɛ -bi Pilatɪ wen: «ɔɔɔ 'aan -nɛ bodɪɔ, nɔ- ɔbu kɔɔ 'ɔ tugbe 'yie?» -ɛ -bi -cɔhlɔnpinyɔ gbagbi wen: «-A 'yɪ bodɪɔ ɔdu -yɪ, 'bu 'yɪ Romakɔɛ a 'kɪn gbagbu 'pa-.»

16 -ɛ -bi Pilatɪ lee nɛ 'a 'seyo nɪ, ɛ wen: «Ba gbaɔa, ba kɔɔ 'ɔɔɔ tugbe 'yie, ɛ 'mɔ 'ku, ɔwɪ yɪ, -tɛ -Juukɔɛ nɪ 'a -hɪhɪa,» 'seyo a 'mɔ, 'ɔ klɔ -Yusu, 'ɔ gbɛɔɛ.

-Tɛ ɔ kɔɔ la 'ɔ -Yusu tugbe 'yie, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mɔ 'ku a -tɪ

(Matie 27.32-44; Makɪ 15.21-32; Luku 23.26-43)

17 -ɛ -bi ɔ hɛ -Yusu nɪ, 'ɛ 'ble 'a dɪɔnɔ a tugbe -mɔ', -ɛ kɔ 'yie ɔ di 'ɔɔɔ -kɔɔ -nɪ, 'ɔ ɔtɪɔ ɔnɛ Jrusɛdɪɔ 'kwli. -Tɪtɛ -mɔ', ɔ gba 'lɪɪ 'lɪ, ɛ nɔ- ɔ dɛɛ 'Lukla, -ɛ mɔ Gɔlɔgɔta, 'kɪ 'lɪ -Juukɔɛwin 'kwli.

18 'Kɪ ɔ kɔɔ 'lɪɪ tugbe 'yie, 'ɔ kɔɔ 'ɔ dɛ'kukununyɔ nɪ 'hɛn -wɛ, 'kɪ 'ɔ 'waa -nɛ ti 'yie, nyiblo nɪ -do, 'kɪ 'lɪ -Yusu a diidektɪbɪa kɪ, -do -bi 'kɪ 'lɪ 'a kamlakɪbɪa kɪ.

19 -ɛ -bi Pilatɪ lee nɛ 'a nyibli nɪ, 'ɔ 'crɪ wuntɔɛ, 'kɪ 'ɔ 'plankɪbɪa kɪ, 'ɔ 'ma 'ɔɔɔ -Yusu a tugbe 'lu bu. Winbu a 'mɔ, kɛ- ɛ pɪ: «Nyiblo -bu, ɛ nɔ- mɔ Nasaletɪ a -Yusu, -ɛ mɔ -Juukɔɛ a bodɪɔ.»

20 Winbu a 'mɔ, ɔ 'crɪ 'lɪɪ wing- ble nɪ ta 'kwli, -ɛ mɔ -Juukɔɛwin, kɔ Romakɔɛwin, kɔ Gɛkɪkɔɛwin. -Tɪtɛ a 'mɔ, ɔ kɔɔ 'ɔ -Yusu tugbe 'yie, ɛ 'mɔɛ 'dɪɔ yɛɛ. 'A -tɪ, -Juukɔɛ -hɔɔhɪ yɪ win a 'mɔ 'nɪ -hre.

21 -Tɛ -Juukɔɛ a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbi -hre win a 'mɔ, -ɛ -bi ɔ mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, ɔ wen: «ɔYɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -bu 'crɪ wen, -ɛ mɔ, -Yusu mɔ -Juukɔɛ a bodɪɔ ɔnɪɔ, kɛɛ, kɛ- -kɔ -bu pu wen: Nyiblo -bu, ɛ wen 'nɪ, ɛ nɔ- mɔ -Juukɔɛ a bodɪɔ.»

22 Kɛɛ, Pilatɪ wen: «Dɛ -mɔ', 'n 'crɪ, 'n 'crɪɪ nɪ. 'Nɪ 'cɪɪɪ lɪɪ nɪ de.»

23 -Tɛ 'seyo -wɛ 'kɪ -Yusu a kuko -mɔ, 'kɪ 'ɔ tugbe 'yie, -ɛ -bi ɔ 'du 'a

'hɔlɛpɔ-tɛblɪ 'mɔ ye', 'v nu 'a dui nɪ -hɛn, 'v ɔglaɔa, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'a -nɛ du. Kɛɛ, wlawɔ nɪ -do nɪ 'v, -ɛ mɔ danɔ nɪ -do a wlawɔ blɔblɔ.

²⁴ -ɛ -bɪ v wɛn: «-A 'nɪ 'cɪcraa 'lɪɔɪ lɛ. Wlawɔ -bɔ a -tɪ, -ba pɔ 'wla, nyiblo, 'wla di di, nɔ- diɔɛ gba.» Dɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- 'sɛyɔ -nu. -ɛ -bɪ -tɪ -mɔ', winwɔn-hanyɔ* -bɪ 'cɪɪ la 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, tɪ -hi la a tɪ 'yri, ɛ nuɛ kɛ nɪ. -Tɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ:

«D ɔgla 'na 'hɔlɛpɔ-tɛblɪ nɪ, 'tɪ- 'na wlawɔ a -tɪ, 'v pɔ 'wla.»

²⁵ -Tɛ -Yusu nɪ 'v tugbɛ 'yie, ɛ kɔ la nɔgbɪ, 'v nɪ la 'vɔv ɔhlɔn. Nɔgbɪ a 'mɔ, 'waa 'nyrɛ, nɔ- -bɔ: -Yusu a ɔgbɛtɔ a 'dii, kɔ 'a 'dii a 'dɪayɪ, kɔ Mari -bɪ -mɔ', -ɛ mɔ Klopasɪ a nɔgba, kɔ Mari, -ɛ kɔ 'lɪ Madala.

²⁶ -Nagbopi* -mɔ', -Yusu nɔɛ -nɪ -tɛɛ, 'kɪ ɛ nɪ 'v -wɛ. -Yusu bɔ 'ye 'kɪ 'a 'dii, 'kɪ 'v -nagbopi a 'mɔ 'hɔɪ, 'kɪ 'vɔv ɔhlɔn, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Na 'dii ɔ, -na 'yɪ, nɔ- -bɔ.»

²⁷ -ɛ -bɪ ɛ lee nɛ 'a -nagbopi a 'mɔ nɪ, ɛ wɛn: «-Mɔ -bɪ, -na 'dii, nɔ- -bɔ.» Kɔɛ 'v tɪ a 'mɔ 'yri bɔ, 'kɪ -nagbopi a 'mɔ, ɛ gba 'lɪ -Yusu a 'dii 'a dɪɔnɔ -mɔ.

*-Tɛ -Yusu nu la 'kɔkɔv
(Matie 27.45-56; Makɪ 15.33-41;
Luku 23.44-49)*

²⁸ -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi 'kɪ, -ɛ -bɪ -Yusu yɪɔɛ nɪ, -ɛ -mɔ, 'a -kɔan -yrɛ 'lu, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Na plɔ ma yɪ.» Kɛ- ɛ -pɔ, -ɛ diɔɛ nu, -tɪ -bɔ, v 'cɪɪ la 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, -tɪ a 'mɔ, ɛ 'mɔ kɛ -nuɛ -nɪ.

²⁹ 'Kɪ 'v tugbɛ a 'mɔ 'hɔɪ, 'kɪ 'lipanɔ a 'pɔɔwɔ nɪ 'v. Nɔ- kɔ -mɔ 'sɛyɔ 'nyra 'lɪ dɛ, -ɛ 'wɪ- damuɔ yɪ, 'v mɔa 'vɔv tugbɛ 'yri lɛ, 'v -nyɪɔɛ -Yusu, 'ɛ 'naɔa.

³⁰ -Tɛ ɛ 'na 'kɪɔɪ, ɛ wɛn: «-Kɔan a pɛpɛ -yrɛ kɛ 'lu nɪ.» -ɛ -bɪ ɛ ɔtɪɔ 'v 'lu, 'ɛ mla -hɔnhɔn.

-Tɛ 'sɛyɔtayɪ nu la 'di, ɛ wa la -Yusu a ɔmɔɛyɛ ke yɪ

³¹ Tɪ -hie 'lɪ, -Juukɔɛ* a -wuwle-nyrɔwɔ* 'mɔ -wlu ɔtu, ɛ 'yɪ -hɔ. -Nyrɔwɔɔv a 'mɔ, ɛ nɪ 'dɔ, 'kɪ

'lɪ -nyrɔwɔ a pɛpɛ 'nyɪ, 'kɪ 'lɪ Pakɪ a 'wee 'kwli. 'A -tɪ, v 'nɪ -hɔaɔa lɪɔɪ, 'kɪ 'kɔkɔkɪ bɔ 'tɪɛ nɪ 'v tɪ 'yie lɛ -wuwle-nyrɔwɔ a 'mɔ 'kwli. ɛ nɔ- nuɔɔ, 'v lee Pilatɪ, ɛ 'mɔ 'a 'sɛyɔ -lee -nɪ, bɔ nu 'plɪdɛ, bɔ -yɪyɪ -Yusu kɔ -balɔnyɔ nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, 'waa bɔɪ lɛ, -ɛ diɔɛ nu, v 'mɔ 'kɔ 'wɔwɪ, ɛ 'mɔ ɔnɔ tɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ -ha 'v ɔnɔ tɪ 'yie lɛ.

³² -Tɛ 'sɛyɔ nyre 'kɪ 'v, -ɛ -bɪ v -yɪyɪ nyibli nɪ 'hɔɛn -mɔ', -v kɔ -Yusu 'hɔɛn-, v kɔɔ wɛn 'v tɪ 'yie, 'waa bɔɪ lɛ.

³³ -Tɛ v 'yɪyɪ 'v -Yusu 'hɔɪ bɔ, -ɛ diɔɛ nu, v 'mɔ 'a bɔɪ -yɪyɪ, -ɛ -bɪ v 'yeɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'kɔ nɪ. 'A -tɪ, v 'yɪ 'a bɔɪ -yɪyɪ.

³⁴ Kɛɛ -ɛ -bɪ, 'sɛyɔtayɪ -bɪ nu 'di, 'ɛ waa -Yusu a ɔmɔɛyɛ ke yɪ. Tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, -ɛ -bɪ -hlɔ kɔ 'nie 'hɔɛn-, nɔ- hɔn 'lɪɔɪ 'hɔɪ -mɔ.

³⁵ Nyiblo, -ɛ 'ye -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mɔ, nɔ- nɛɔɛ -mɔ lɛ, 'tɪ- 'a -mɔlɛnawɪn mɔ -tɪ a -tɛɛ. ɛ yru tɪ lɛ, -ɛ mɔ, -tɪ a -tɛɛ, ɛ nɛ -mɔ lɛ, -ɛ diɔɛ nu, a 'mɔɔv ɔhan-tɪ pɔ -wɛ.*

³⁶ -Tɛ 'sɛyɔ nu -tɛblɪ a 'mɔ, 'kɪ 'v -Yusu -mɔ, -ɛ -bɪ -tɪ -mɔ', v 'cɪɪ la 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, -tɪ a 'mɔ, ɛ mu kɛ 'lu -mɔ. -Tɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: «D 'nɪ -yɪyɪɔa lɪ 'a 'kla nɪ -do nɪ.»

³⁷ 'Kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, v 'cɪɪ la 'lɪɔɪ nɪ dɛ: «Nyiblo -bɔ, v waa ke yɪ, v diɔɛ 'nɪ 'ye.»

*-Tɛ v pɔ la 'lɪ -Yusu 'dabio 'kwli
(Matie 27.57-61; Makɪ 15.42-47;
Luku 23.50-56)*

³⁸ ɛ kɔ la -Yusu a -nagbopi* ɔdɔ. 'A 'nyrɛ mɔ la Sɔsɛfɔ. 'Kɪ ɛ kɔ 'lɪ 'dɪɔ -kɔ 'nyrɛ -mɔ Alimate 'kwli. Kɛɛ, ɛ 'yɪ -hɔan nyiblo ɔdɔ nɪ lee -nɪ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi ɔnɔɔ, -ɛ nuɔɔ, ɛ yɪ pie -Juukɔɛ* a 'blɔ a nyibli a hɔannɔ. -Yusu bɔ 'kɔ 'kɪ, -ɛ -bɪ Sɔsɛfɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, 'ɛ -hɔa -hala, ɛ 'mɔ -Yusu a -plahɔɪ tugbɛ 'yie -ha, ɛ 'mɔɔv 'v -ha. -ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn nɪ. Pilatɪ bɔ wɛn 'kɪ, -ɛ -bɪ Sɔsɛfɔ mu nɪ, 'v -ha 'v -Yusu a -plahɔɪ tugbɛ 'yie.

* 19:35 19.35 Nyiblo a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ Saan; nɔ- 'cɪɪ 'cɪɪɛn -bɔ.

39 Ti a 'mu 'yri, -ε -bi Nikodemu nyre 'u ni. Nikodemu ni -do a 'mu, no- mu la 'li -Yusu -mo 'to', ti □du -hi la a ti 'yri; 'ε ya hunhrunpu-tebli, -ε -we 'li -bu 'weε -kilowu a (30) -wlu □tu 'u -pu ni. Hunhrunpu-tebli a 'mu, 'waa 'nyre mo mili ko allowesi.

40 -ε -bi nyibli ni 'huen a 'mu, u 'du -Yusu a -plahu ye', 'u nu hunhrunpu-tebli a 'mu ko -jise 'huen-, 'u 'hinhian -Yusu a -plahu le, □wu yi, -te -Juukue ni 'waa 'kukukui a 'u-huia.

41 -Te ni -do -mu', u ko 'u -Yusu tugbe 'yie, 'dudoti a -ci □du ni 'u. 'Ki 'li -ci a 'mu 'kwli, 'ki 'huo gbagbu ni 'li. 'Huo a 'mu, ε hlo yra, -wen dugba. No- -ko 'kwli, u 'bluu la 'li 'dabio, (ti -hi la a ti 'yri. □ni 'ye□e, ε 'wi- butikayu yi.) 'Dabio a 'mu, u 'yi -huan 'li nyiblo □du ni pi.

42 -Juukue a -wuwle-nyrowo* gbagbu mi -wlu □tu mo. No- ko -ti 'u 'kika -ni, 'u pu 'li -Yusu a -plahu 'dabio a 'mu 'kwli, -ε nu□o, ε 'mue 'u -tite -mu', -Yusu 'kub 'u yre.

20

-Te -Yusu -hon la 'li 'dabio 'kwli (Matie 28.1-8; Maki 16.1-8; Luku 24.1-12)

1 -Juukue* a -wuwle-nyrowo*, -ε mo 'seedi, bu -hi, 'a 'soondi a -nyragbli, halo 'tue ni -tutu ki le, -ε -bi Mari, -ε ko 'li Madala, ε ko 'a 'bio -bi 'huen-, u nu- -tuo 'li 'dabio -mu' yi, -ε ko 'kwli u pu 'li -Yusu a -plahu. -Te u nyre 'u, -ε -bi u 'ye□e ni, -ε mo, 'dabio a □ju, -ε mo 'huo, u blike□e le, 'u -ha 'u□u 'dabio a 'mu wien.

2 Bu 'ye 'ki□i, -ε mo, 'huo a 'mu, u blike□e le, -ε -bi Mari 'gba ci le, 'ε mu 'li Simo Piel ko -nagbopi* -bi 'mu, -Yusu nue -ni -mo, ε wen: «U -ha 'li -aan Kukonyo -Yusu a -plahu 'dabio 'kwli ni, 'ti- -te u pu 'u□u bu, -a 'yi 'u -yi.»

3 Kika, kika, -ε -bi Simo Piel ko -nagbopi -bi -mu' 'huen-, u 'hri ni, 'u 'gba 'li cigbe 'dabio yi.

4 Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi -nagbopi -bi a 'mu, ε -hi Piel le, 'ε 'nyee 'hru, 'ε nyre 'li 'dabio yi.

5 -ε -bi ε □ti 'u ni, 'ε ta 'li 'dabio 'kwli le, -jise -mu', -ε pe 'u bu, no- ε 'ye, keε, ε 'yi 'li 'dabio 'kwli -pa.

6 -Te Simo Piel -mo -bi, ε nyre 'u, -ε -bi ε pa 'li 'dabio 'kwli ni, 'ε 'ye -jise -mu', u 'hinhian la -Yusu le;

7 ko danu -mu', u mu la□a 'lu le. -jise ko danu a 'mu 'huen-, u pe 'do bu. ε 'wi yi, -te u ni la 'mu, 'u 'hinhian la□a -Yusu le, ke- ni -do u ni 'mu, 'u pe 'u bu.

8 -ε -bi -nagbopi a 'mu, -ε 'nyee wen 'hru, -ε nyre wen 'li, ε pa 'li 'dabio 'kwli ni -we, 'ε 'ye□e, -ε mo, -Yusu 'yi 'li 'dabio 'kwli -ni. ε no- mo bu pu 'ki□i □haan-ti, -ε mo, -Yusu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε 'hri 'klo,

9 -ε nu□o, kub la 'li bu, u 'ye la□a le ni yru, -te Nyisua a winwlon-hanyo* nu la 'a 'ciaru, 'ki 'li Nyisuarien 'kwli, -ε mo, -Yusu ko bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, ε 'mu 'klo 'hri.

10 -ε -bi -nagbopu ni 'huen a 'mu, u □hian -mo, 'u mu 'li Jrusredio 'kwli de.

-Te -Yusu 'hri la Mari yi, 'ki 'li 'dabio yi (Matie 28.9-10; Maki 16.9-11)

11 -ε -bi Mari -me kle de, 'ε ni 'u -Yusu a 'dabio wien bu, 'ε yi we, 'ε □ti 'u, 'ε ta 'li 'dabio 'kwli le.

12 Bu yi 'ki 'li le ni te, -ε -bi ε 'ye 'li Nyisua a lelenyu ni 'huen, 'u pu -tebli puopu 'hu le, 'u ni 'u -te -mu', u pia la 'u -Yusu a 'hu bu, nyiblo ni -do 'ki 'u -tite -mu', -Yusu a 'lu □gbε la 'li, -do -bi 'ki 'li -tite -mu', 'a bu □gbε la 'li.

13 -ε -bi u wen: «Nugba o, ε kla ni -ε ko □hien -yi we 'li?» -ε -bi Mari wen: «U -ha 'ne- 'na Toonyo ni. ε mo, -te bu di 'u□u bu pu, 'n 'yi 'u -yi.»

14 ε ni 'li 'a hihla 'kwli, -ε -bi ε □hian -mo. -Te ε □hian 'ki -mo, -ε -bi ε 'ye -Yusu ni, keε, ε 'ni -yruo□o li□i le.

15 -Yusu yi□i 'ni 'beti -ni, ε wen: «Nugba o, de- ko □hien -yi we 'li? Nyiblo a 'di -bi □mue le 'li?» Mari -mo -bi, -te ε 'ye -Yusu, 'ki 'li 'a □wlu

ki, ε wen 'ni, 'dɔdɔ-tebli a -ci -mu', nɔ- kɔ 'yieɽtunyo ɽniɔ. 'A -ti, ε wen: «Nyɔbeyu o, 'bu mɔ -mɔ, ɽni gbaɽa, lee 'mu, -te -pu 'uɽu bu, -ε diɽe nu, 'muɽu bla.»

16 Kεε, -Yusu daɽa ni, ε wen: «Mari.» -ε -bi Mari ɽhɔan -mɔ, ε wen: «Rabuni,» -ε ɽhen 'nyre Tɔonyɔ, 'ki 'li -Juukɔewin 'kwli.

17 -Yusu wen: «ɽNi 'kaa 'li 'mu yi, -ε nuɽo, 'n 'yεε 'li 'na 'Bai -mɔ ni mi, 'ki 'li yakɔ 'kwli. Kεε, mu 'li -na 'diayɔnu -mɔ, -u mɔ 'na -nagbopu*, -bu lee ɽnu, -ε mɔ, 'ki 'n mi 'li 'na 'Bai -mɔ, -ε mɔ 'aan 'Bai -wε, 'ki 'li 'na Nyɔsɔa -mɔ, -ε mɔ 'aan Nyɔsɔa -wε.»

18 -ε -bi Mari mu -nagbopu a 'mu lee mɔ, -ε mɔ, ε 'ye Tɔonyɔ ni. ε nɔ-lee ɽne -tebli a pεpe -mu', ε yi ɽnu -lee -ni.

-Te -Yusu 'hru la 'li 'a -nagbopu 'nyi*

(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Luku 24.36-49)

19 -Nyɔwɔ ni -do a 'mu, -ε mɔ 'soɔndi a -winse, -Yusu a -nagbopu* 'kukue le, 'ki 'li 'kayu -bi bu. -Te u yi la -Juukɔε* a 'blu a nyibli a huannu pie, 'a -ti, u ɽgba 'maji a pεpe ni. 'Ki u ni ki 'u bu, -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, -Yusu 'hru 'li ɽnu 'nyi ni, ε wen: «Ba kɔ plo a bleεε.»

20 Bu pu 'ki le, -ε -bi ε tɔɔ ɽnu 'a dabu a 'kwli kɔ 'a ɽmɔye 'hɔen- yi. -Nagbopu a 'mu, bu 'ye 'ki Kɔkɔnyɔ -Yusu, -ε -bi u ni dɔdɔ.

21 -ε -bi ε wen 'ni de: «Ba kɔ plo a bleεε. -Te 'na 'Bai -nu, 'ε lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki, 'mu 'a -ti hla, 'na 'mumu, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba na 'klo ki, ba hla 'na -ti.»

22 -Te ε -hi 'ki, -ε -bi ε 'wlaa ɽnu pepe 'lu, ε wen: «Nyɔsɔa a -Hihiu* bu ni 'u 'a mu ke'.

23 Nyiblo 'bu ni 'u, 'ba lee ɽne, 'ki 'li Nyɔsɔa a -Hihiu a 'klɔ 'kwli, -ε mɔ: -Na -tebli 'kukui 'wɔwle ni, ε mɔ ɽhan-ti, 'a -tebli 'kukui 'wɔwle ni pεpe. Kεε, nyiblo 'bu ni 'u, 'ba 'yiɽi -lee -ni, -ε mɔ: -Na -tebli 'kukui 'wɔwle ni, ε mɔ ɽhan-ti, 'a -tebli 'kukui 'yi 'wɔwle -ni.»

-Yusu kɔ Toma 'hɔen-

24 -Te -Yusu 'hru ɽnu yi, Toma, -ε mɔ -Yusu a -nagbopi* -mu', u deε ɽYrupɔyu, nɔ- 'yi 'li 'a 'bio 'nyi -ni.

25 -Te 'a 'bio 'ye 'kiɽi, -ε -bi ke- u piɽi yi: «Toma o, -a 'ye Kɔkɔnyɔ ni.» -ε -bi Toma wen: «'Ni 'yi ηmanmɔɔ -mu', u kɔɔ 'liɽi ɽji' a ɽpi 'ye, 'na -jie 'bu 'yiɽi le -hɔen, kɔ, 'ni 'yi 'li 'na dabu 'a ɽmɔye, u wa ki yi, 'a 'huɔ 'kwli 'nyra, 'n 'yi 'liɽi 'li -wε ɽbu puɽu ɽhan-ti -pi, -ε mɔ, Kɔkɔnyɔ 'hri 'klo.»

26 'Wee ni -do bu -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopu 'kukue le de. 'Ki Toma ni 'ki 'li ɽnu 'nyi. -ε -bi u ɽgba 'kayu, u ni 'li bu, 'a 'maji a pεpe ni de. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -Yusu 'hru 'li ɽnu 'nyi ni de, ε wen: «Ba kɔ plo a bleεε.»

27 -ε -bi ε wen: «Toma, 'yɔya 'ne- -na -jie bu, kɔ, 'ye 'na dabu a 'kwli, 'yɔya 'ne- -na dabu bu, -bu 'nyra 'li -na -jiomu 'na ɽmɔye, u wa ki yi, 'a 'huɔ 'kwli. 'N 'hri 'klo ni, ɽni 'puu 'kiɽi gble de, kεε, puɽu ɽhan-ti.»

28 -ε -bi Toma wen: «'Na Kɔkɔnyɔ, kɔ 'na Nyɔsɔa.» -ε -bi -Yusu wen:

29 «ɽBi -te ɽye 'mu, nɔ- kɔ -ti, ɽni piɽi ɽhan-ti, -ε mɔ, 'n 'hri 'klo. Dɔdɔ 'ki 'u nyiblo -mu' -mɔ, -ε 'yi 'mu 'ye, 'ti- -ε puɽu ɽhan-ti, -ε mɔ, 'n 'hri 'klo, 'ti- -ε kuo 'mu ɽwlu yi.»

'Criɛn -bu a 'mini

30 -Yusu nu ɽwluεkeε-tebli -bi, 'ki 'u 'a -nagbopu* 'ye'. -Tebli a 'mu, ε 'yi 'cru -ni, 'ki 'ne- 'criɛn -bu 'kwli.

31 Kεε, 'a de -bu, -ε 'cru -ni, ε 'cru ni, -ε diɽe nu, a 'muɽu ɽwlu yi kuo -ni, -ε mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɔsɔa pu la le, ε di la ya, ε 'mu la 'a dako wa, kɔ, 'ε mɔ Nyɔsɔa a 'Yu. 'Bu mɔ, 'ba pu Wanyɔ a 'mu, 'a -ti ɽhan-ti, 'ba kuo ɽne ɽwlu yi, kɔ, 'ba yiɽi ɽwien ni kuε, ε di -nyi 'a mu 'klo yrayru.

21

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu yi, -u mu la 'pa mɔ, 'ki 'li Galileblɔgba a 'yru -mɔ*

1-2 -Tε -tebli a pεpe a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu 'hru nε 'a -nagbopu yi de, 'ki 'li Galileblugba a 'yru wien. -Yusu a -nagbopu -mu', -Yusu 'hru la yi, 'waa 'nyre, nɔ- -bu: Simɔ Pielɪ, kɔ Toma, u dεε ɔYrupuyu, kɔ Natanaeli, -ε kɔ 'li Kana, 'ki 'li Galileblugba 'kwli, kɔ Sebede a 'yonu ni 'hven, kɔ -nagbopu ni 'hven -bi. Nyibli a 'mu, nu- -Yusu 'hru yi. -Tε ε nu 'waa y'hrule, ε nɔ- -bu:

3 -Nyrɔwɔ ɔdu, Simɔ Pielɪ wen: «-A 'bio -na o, 'n mi 'pa mɔ.» -ε -bi u wen: «-Kɔ -a mu 'hven- -mi.» -ε -bi u 'du ye', 'u mu 'li 'yru wien. 'Ki u 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'u mu 'pa mɔ. Kεε, u 'yi ɔdedede 'pa, 'tolɔwɔ a pεpe a 'mu 'kwli.

4 -Nyre bu -nyε 'ki lε, -ε -bi u 'ye -Yusu ni, 'ki 'u 'yru a 'mu wien, kεε, u 'yi ɔti -yru.

5 -ε -bi ε wen: «'Yonu -na, ɔbi a 'pa dε?» -ε -bi u wen: «'Klɔ a 'klɔ, -a 'yi dε 'ye.»

6 -ε -bi ε wen: «Ba pu 'aan -tita, 'ki 'li 'blagbi a diidekɪbia ki. A di 'ye dε,» 'u pu ɔu, 'ki 'li 'blagbi a diidekɪbia ki. Bu pu 'ki ɔti, -ε -bi ε pu 'li -hrin -huɔhuɪ. 'A -ti, u 'yi 'li 'a 'nie-hɪhɪa 'li -wε.

7 -ε -bi -nagbopi a 'mu, -Yusu -nυε -ni -tεε, bu 'ye 'ki ɔwɪlekεede a 'mu, -ε -bi ε wen: «Simɔ Pielɪ, -aan Tɔɔnyɔ ɔniɔ.» Ti ni -do a ti 'yri, -tε Simɔ Pielɪ 'wɪn, -ε mɔ, 'waa Tɔɔnyɔ ɔniɔ, -ε -bi ε pu 'a wlawɪ ni, 'ε mva ɔa bu, -ε nu ɔo, ε ɔga wen 'huɪ wɪn, 'ti- 'ε bi 'nie, 'ε mu 'li -Yusu 'huɪ.

8 -Nagbopu -bi -mu', 'blagbi, nɔ- u gbε, 'u mi 'li -Yusu 'huɪ -wε. U yi ni mi, u yi 'waa -tati 'nie -mɔ lε ni -jri, -hrin a kuani-ti. U 'yi 'gbahlɔn -mɔ lε -hlɔɔ -ni.

9 -Tε u -kwle 'ki, u ɔti, -ε -bi u 'yee 'u na -Yusu 'huɪ, -ε yi wɪn, -hrin pε 'u 'lu bu, kɔ 'flɔɔ, 'ε pε 'u ɔu 'kɪbia -mɔ bu.

10 -ε -bi ε wen: «-Hrin 'aan -tati pu 'li, ba ya 'li 'a dε,»

11 Simɔ Pielɪ, 'ε -mu, 'ε 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'ε -jri 'li -tita, 'ε pu 'u ɔu 'gbahlɔn bu, 'ε -ha 'li ɔti -hrin gbagbi

a (153) ɔwɪ ni ɔhlɔn'hven ɔtu 'u -pu ɔtu 'u ta 'kwli. ɔHaan-ti, -hrin a 'mu, 'u -hu, kεε -tita 'yi lε -ciɔrε -ni.

12 -ε -bi -Yusu wen: «Ba di 'li, a 'mu dε di.» 'A -nagbopi ɔdu 'yi ɔti 'beti -ni, -tuɪ a -ti, -ε mɔ: «Nyiblo a 'di -bi -mɔ 'li?» -ε nu ɔo, u yi ɔe ni, -ε mɔ, Kɔkɔnyɔ ɔniɔ.

13 -ε -bi -Yusu 'yɪya 'u ɔnu 'huɪ bu, 'ε -nyi ɔnu 'flɔɔ kɔ -hrin -ni wen.

14 -Tε ε -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'a 'wɪ ni ta a yi 'hrule ε 'hru ɔnu yi.

-Yusu kɔ Pielɪ 'hven-

15 -Tε u -wε dε lε, -ε -bi -Yusu -tua 'li Simɔ Pielɪ a -mɔ'puple, ε wen: «Simɔ, Saan a 'yu, ɔbi -nυε 'mu ni, 'ε -hi 'u nyibli -bi -bu 'u?» -ε -bi Pielɪ wen: «Iin, Kɔkɔnyɔ, -yi ɔe ni, -ε mɔ, 'n nυε -mu ni.» -ε -bi -Yusu wen: «Naa 'na -nagbopu*, -tε blablɪkɔnyɔ ni 'a blablɪ a naale.»

16 -ε -bi -Yusu 'beti ɔe ni de, ε wen: «Simɔ, Saan a 'yu, ɔbi -nυε 'mu ni?» -ε -bi Pielɪ wen: «Iin, Kɔkɔnyɔ o, -yi ɔe ni, -ε mɔ, 'n nυε -mu ni.» -ε -bi -Yusu wen: «Naa 'na -nagbopu.»

17 -ε -bi -Yusu 'beti ɔe ni de, ε wen: «Simɔ, Saan a 'yu, ɔbi -nυε 'mu ni?» -Tε -Yusu 'beti 'ki ɔti 'wɪ ni ta a dε, -ε -bi Pielɪ a ɔwɪɪ 'mυε bu, ε wen: «Kɔkɔnyɔ o, -yi 'a -nε dε ni. -Yi ɔe ni, -ε mɔ, 'n nυε -mu ni.» -ε -bi -Yusu wen: «Naa 'na -nagbopu.»

18 'N yi -mu 'ni -lee -ni -tεε, -ε mɔ, ti -mu' -kɔ 'yri -mɔ la gblotayu, -tε -mu', -na ɔwɪɪ 'yee la 'li, 'ki -mi la 'li, kεε, ɔni -wε -huan 'yi, -di ɔgble -huan dabuɪ lε, nyiblo -bi 'mu -huan 'li -mu -tε -bi gba, -tε -na ɔwɪɪ 'yi 'li -ni.»

19 ε ɔhen 'nyre, ɔhven'kɔkɔɔdu -mu', Pielɪ di 'ku, -ε di Nyisva -ti a 'yi'buale -nyi, nɔ- -Yusu tuε ɔne, 'ε ni 'puple lε.

Bu pu 'ki lε, -ε -bi u 'du ye'. Bu 'du 'ki ye', -ε -bi -Yusu lee Pielɪ ni, ε wen: «Pielɪ, kυε 'mu ɔwien.»

-Yusu kɔ 'a -nagbopi -mu', ε nυε -ni -tεε 'hven-*

20 -ε -bi Pielɪ ɔhɪan -mɔ. Bu ɔhɪan 'ki -mɔ, -ε -bi ε 'ye -nagbopi a 'mu, -Yusu nυε -ni -tεε ni, 'ε kυε ɔnu

□wien -wε. -Tε -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hɔen-, ɔ yɪ la 'waa lɛ'boodiide nɪ di, -tε ε 'yεε la nɪ 'kɔɪ, -nagbopi nɪ -do a 'mɔ, nɔ- 'ma la 'ɔ 'a 'lɔ -Yusu -wliye bu, 'ε 'beti la□a, ε wen: «Kɔkɔnyɔ, nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ε di -mɔ -na yraanyibli -jɪ' pɔ 'lɪ?»

²¹ -Tε Pielɪ 'ye 'kɪ -nagbopi a 'mɔ, -ε -bɪ ε 'beti -Yusu nɪ, ε wen: «Kɔkɔnyɔ, -ε -bɪ -bɔ, dε a 'dɪ -bɪ -dɪ -hɔan□a nu 'lɪ?»

²² -ε -bɪ -Yusu wen: «'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ□ɪ nɪ -hɔε, bu hie 'kɔ, □bɔ ya 'lɪ yakɔ 'kwli, □bɔ □hɪan -mɔ, □bɔ yεε 'nε□ε bu, □bɪ -kɔ 'lɪ□ɪ -mɔ? -Mɔ -bɪ, kɔε 'mɔ □wien.»

²³ -Tɪ a 'mɔ, -Yusu -hla, ε nu□o nɪ, Nyɪsɔa a nyibli 'ɔ pɪ lɛ, -ε mɔ, -nagbopi a 'mɔ, ε 'nɪ 'kɔ□ɔ nɪ. Kεε, sɛyɪ-sɛyɪ, -Yusu 'yɪ lɛ -pɔ, -ε mɔ, ε 'nɪ 'kɔ□ɔ nɪ. Kεε, ε wen 'nɪ: «'Bɔ mɔ, □nɪ yɪ□ɪ nɪ -hɔε, bu hie 'kɔ, □bɔ ya 'lɪ yakɔ 'kwli, □bɔ □hɪan -mɔ, □bɔ yεε 'nε□ε bu, □bɪ -kɔ 'lɪ□ɪ -mɔ?»

²⁴ -Nagbopi nɪ -do a 'mɔ, -kɔtɪ -Yusu 'ε pɔ lɛ, ε nɔ- nε -tɛblɪ a pɛpɛ -bɔ -mɔ lɛ. ε yɪ□e nɪ, -ε nu□o, ε nɪ la -tɔo kɪ, 'ε pɔ 'nε□ε 'crɪɛn -bɔ 'kwli. 'A -nε nyiblo 'kɪ 'nε- -a mɔ 'nyɪ, ε yɪ□e nɪ, -ε mɔ, -tɪ a -tɛε, ε nε -mɔ lɛ.

Kɪ mɔ 'crɪɛn -bɔ, ε hree mɔ

²⁵ -Yusu nu -tɛblɪ -hɔɔhɔɪ -bɪ. 'Bɔ nu, □ba -kɔ -ba 'crɪ wen 'a pɛpɛ, 'n pɔ□ɔ □haan-tɪ, -ε mɔ, 'a 'crɪn 'nɪ -wɛen□ε wen 'nε- 'kɔ -bɔ kɪ nɪ.

-YUSU A -MŌNANYU A NUNU-TEBLI

-Yusu lee la 'a -mōnanyu ni, -ε mo, Nyisva di □nu 'a -Hihiu* 'ni -nyi*

¹ -Na 'wio Teofilt. 'Kɪ 'lɪ 'na yɪ-hɛcrɪɛn 'kwli, 'n lee -mʊ -teblɪ a pɛpɛ -mʊ', -Yusu 'Kɪsʊ ni la nɪ, kɔ, -tɛ ɛ ni la nyibli a tɔɔɛ, kʊɛ la 'lɪ bʊ,

² -bʊ mu -mumu, -bʊ yɛ -nyrɔwɔ -mʊ' kɪ, -ɛ kɔ 'kwli Nyisva nu la□a, -Yusu a 'mʊ 'ɛ mu la 'lɪ yakɔ 'kwli. 'Tɪ- ɛ 'mʊ la mu, nyibli -mʊ', ɛ -ha la 'lɪ, 'kɪ bʊ -hɛ la 'a -mōnanyu, 'ɛ lee la □nu lɛ'bɔɔwin, 'kɪ 'lɪ Nyisva a -Hihiu* a 'klɪ 'kwli.

³ -Tɛ ɛ 'kʊ, 'tɪ- ɛ 'hrɪ 'klɔ, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn 'kwli, 'kɪ ɛ 'hrɪ □nu yɛ, 'ɛ tɔɔ □nu□v, -ɛ mɔ, ɛ 'hrɪ 'klɔ, 'tɪ- -tɛ Nyisva ni nyibli a win a kɪkɔɔɛ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ ɛ tɔɔ □nu.

⁴ -Nyrɔwɔ □dʊ 'kwli, -tɛ -Yusu nɪ la 'lɪ 'a -mōnanyu 'nyɪ de, -ɛ -bɪ ɛ yɪ la □nu 'nɪ tɪ, kɛ- ɛ pɪ la: «A 'nɪ 'hlɔɔ 'lɪ 'dɪɔ -bʊ, -ɛ mɔ Jrusɛ -mɔ lɛ, kɛɛ, ba -ple Nyisva a -Hihiu, Nyisva a 'mʊ, ɛ pʊ lɛ, ɛ di 'a mʊ -nyi, □wɪ yɪ, -tɛ 'n nɪ la 'aan leelɛ.

⁵ Saan -mɔ -bɪ, 'nie, ɛ nɔ- ɛ pʊ 'a mʊ 'lu lɛ, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ gbi 'kwli, Nyisva di -nyi 'a mʊ 'a -Hihiu.»

-Tɛ -Yusu mu la 'lɪ yakɔ 'kwli

⁶ Nyibli -mʊ', -v □gbee 'v -Yusu 'hʊɪ, v -tʊa 'a lɛ'betilɛ, v wen: «Kʊkɔnyɔ o, -a mʊ Yisraekʊɛ, □bɪ tɪ -bʊ 'yri, 'kɪ -di 'lɪ -a mʊ Romakʊɛ a 'klɪ bʊ -ha, -ɛ di□e nu, -a mʊ nɪ -do, -a 'mʊ -aan 'blɔgba -naa -nɪ?»

⁷ -ɛ -bɪ -Yusu □tu □nu □wɔn, ɛ wen: «Tɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'yri -teblɪ a 'mʊ, ɛ di 'lu -mɔ mu, a 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, ba yɪ□e, -ɛ nu□o, -aan 'Bat Nyisva, nɔ- wa tɪ a 'mʊ 'nyɛ, -tɛ ɛ nu 'a -hʊhʊa.

⁸ Tɪ -mʊ' -kɔ 'yri Nyisva a -Hihiu* di 'v 'a mʊ ke' bi, a di kɔ 'klɪ, 'kɪ ba lee nyibli -teblɪ a pɛpɛ -mʊ', a 'ye 'kɪ 'v 'na -ta'. Ba na 'na -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'nɛ- Jrusɛdɪɔ 'kwli, ba mu 'lɪ Sudeblɔgba kɔ Samalibɔgba a pɛpɛ

kɪ -wɛ, ba bi 'klɔ a pɛpɛ kɪ, ba na 'na -tɪ -mɔ lɛ.»

⁹ -Tɛ ɛ -yɛ 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa 'lɪ yakɔ a 'kwlimumu. 'A -mōnanyu* yɪ 'v□v -mɔ lɛ nɪ tɛ, 'nuŋma 'ɛ -hli □nu□v 'yɪ kɪ, 'v 'kee 'a 'yiye.

¹⁰ V nɪ 'lɪ yɔ' a lɛtɪta 'kwli, tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, nyibli nɪ 'hʊɛn, -v pʊ -teblɪ pʊɔpʊ 'hʊɪ lɛ, v 'hrɪ 'v □nu 'hʊɪ. Nyibli a 'mʊ, v mɔ Nyisva a lɛlenyʊ □nɪɔ.

¹¹ Kɛ- v pɪ □nu yɪ: «Galilekʊɛ, dɛ- kɔ -tɪ 'a nyra mɔ bʊ, 'a tɛ 'lɪ yɔ' lɛ 'lɪ? -Yusu mu 'lɪ yakɔ 'kwli. -Tɛ a nu 'a 'yiye, ɛ nu mumuo, kɛ- ɛ di didie nu.»

Nyiblo -mʊ', -ɛ bi la 'v Judɪa a -ta'

¹² -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu a -mōnanyu* a 'mʊ, v □tɪ 'lɪ dʊgba -mʊ', -ɛ mɔ olifietɪ a dʊgba 'lu nɪ, 'v mu 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli. -Hɔn 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, -bʊ mu 'lɪ dʊgba a 'mʊ 'lu, ɛ -wɛ 'lɪ -kiloyɛ nɪ -do nɪ.

¹³ -Tɛ v nyɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ v 'ya 'lɪ yɔ'kayu yɛ, 'v mu 'lɪ -gblo -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli v yɪ la 'lɪ lɛ 'kukue -nɪ. Nyibli -nɪ -tʊo a 'mʊ kɪ, 'waa 'nyɛ nɔ- -bʊ: Pielɪ, Saan, Sakɪ, Adre, Filipʊ, Toma, Batelemi, Matie, Alufe a 'yu Sakɪ, Simɔ, -ɛ nɪ la 'lɪ nyibli -mʊ', -v 'yɛ nɪ -hʊa la Romakʊɛ 'nyɪ, kɔ Sakɪ a 'yu Judɪ.

¹⁴ Nʊgbɪ nɪ 'lɪ □nu 'nyɪ lɛ -wɛ, v kɔ Mari, -ɛ mɔ -Yusu a 'dii, kɔ -Yusu a 'dɪayɪ nyɪbɛpʊ 'hʊɛn-. 'Waa pɛpɛ a 'mʊ, v nʊ- yɪ 'lɪ -gblo a 'mʊ 'kwli lɛ 'kukue -nɪ, 'v dɛ Nyisva.

¹⁵ -Nyrɔwɔ □dʊ 'kwli, nyibli a -wɪ nɪ □hlon-do, nʊ- 'kukue lɛ de, 'kɪ 'v Nyisva a dida -mɔ. Bʊ nɪ 'kɪ 'v bʊ, -ɛ -bɪ Pielɪ 'du ye', ɛ wen:

¹⁶ «'Dɪayɪnʊ -na, -tɪ -mʊ', v 'crɪ la 'lɪ Nyisvacrɪɛn 'kwli, ('kɪ 'v Judɪa a -ta',) ɛ kɔ bʊ mu 'lu -mɔ. 'ɛ mɔ □han-tɪ, Nyisva a -Hihiu* 'ɛ naa la 'lɪ bodɪɔ Dafidɪ 'mʊ, 'ɛ 'crɪ la□a, -ɛ mɔ, Judɪa, nɔ- di la -Yusu 'a yɛanyibli yɪ gba, 'kɪ 'v 'a kʊklɔ a -ta'.

¹⁷ -Tɛ -Yusu -nu, 'ɛ -ha 'lɪ -a mʊ, 'kɪ -ba nu Nyisva a -kʊan, kɛ- ɛ -nu, 'ɛ -ha 'lɪ Judɪa, 'kɪ bʊ nu Nyisva a -kʊan.

18 -Te Judia a 'mu, e pu -Yusu 'crekonyibli -jt', 'wliye -mu', u 'pee la□a, e no- e -nu, 'e -to -ci, 'ki 'li -ci a 'mu ki, 'e ble 'li yo', 'e bi □hlon, 'a 'kwli 'e -cre, 'a 'hmi 'e -gble -tebli 'nyt le.

19 Nyibli a pepe, -u ni 'ne- Jrusredto 'kwli, de a 'mu, -e mu 'lu -mo, u 'win ni. E no- nu□o, -ci a 'mu 'u dee □ne Hakedama, 'ki 'li -Juukuewin 'kwli, e □hen 'nyre -hlu-ci.

20 'E mo -tee, de u 'cru la, 'ki 'li Nyisva a -wlablecruen* 'kwli, e no- -bu:

Nyibli bu hie 'u 'a 'kayu bu,

-e □du 'ni 'tie 'li□i bu.

'Ya 'u 'lu de, de -bi, u 'cru la, e no- -bu:

'A -kuan -mu', e ni la, nyiblo -bi bu nu□o.

21-22 'A -ti o, -a blee yi, -ba □muo nyiblo le, -e di 'u Judia a -ta' bi. Nyiblo a 'mu, e blee yi bu mo nyiblodu -mu', -e ko -a mu 'huen-, -u yi la Kukonyo □wien le kue, kue 'li ti -mu', -e ko 'yri Saan Batisi pu la -Yusu 'nie 'lu 'yie bu, -bu ye -nyrowo -mu' ki, -e ko 'yri Nyisva nu la□a, -Yusu 'e mu la 'li yako 'kwli. Nyiblo a 'mu, e ko -a mu 'huen-, -a 'mu ki -bibi -ni, -a 'mu nyibli -lee -ni, -e mo, -a yi□e ni, -Yusu -hon 'li 'kukonyibli 'nyt ni, 'e 'hri 'klo.»

23 'Ti- Pielu 'mu -yre mo mu, -e -bi e wa nyibli ni 'huen 'nyre. -E -bi a 'nyre mo Sosefu, 'u dee □ne Basabasi, -e -bi a 'nyre 'e mo Matiasi.

24 -Te u wa 'ki □nu 'nyre le, -e -bi u da Nyisva ni, u wen: «Kukonyo o, -mo yi nyibli a pepe a □wli, too ne -a mu nyiblo -bu, -ha 'li, 'ki 'li nyibli ni 'huen -bu 'nyt,

25 'ki bu nu -Yusu a -monanyo a -kuan -mu', Judia hie 'u bu, 'e mu 'li -te -mu', e ko bu mu 'li.»

26 -Te u -we Nyisva a dida -mo, -e -bi u pu 'wla, 'wla a 'mu 'e pu 'li Matiasi a 'nyre. Matiasi a 'mu, e no- u pu -Yusu a -monanyo ni -pu □tu 'u -do a 'mu ki.

2

-Te Nyisva a -Hihiu* nu la didie

1 E ko la -Juukue* a le'mimle -bi, 'u dee □ne Patikoti. -Te le'mimle a 'mu, 'a -nyrowo nyre 'u, -e -bi -Yusu a nyibli 'kukue le, 'ki 'u -te ni -do, 'ki 'li Jrusredto 'kwli.

2 'Ki u ni 'u -te ni -do a 'mu bu, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi u 'win win, 'e -hon 'li yako 'kwli, □wi yi -te duduo bu 'ye ni -hi wen. Win a 'mu, e kaa 'li 'kayu a pepe -mu' ble, -e ko bu u 'kukue 'li le.

3 -E -bi u 'ye -tebli -mu' ni, -e 'wi- na a -huhli yi, 'e pu dodoyo, 'e □tu 'u □nu 'lu.

4 Ke- e □ti 'mu, Nyisva a -Hihiu 'e bi 'u nyibli a pepe a 'mu ke', nyibli a 'mu 'u -tua dako a gblegble a win, 'waa 'mumu, u 'yi -yi a puppu. Nyisva a -Hihiu a 'mu, e no- nu□o, 'u pu win a 'mu.

5 -E -bi, 'ki 'li Jrusredto 'kwli, e ko la -Juukue □du, -u yi Nyisva □wien kue. -Juukue a 'mu, nu- -hon la 'li 'blugbi a gblegble kle, -u ni 'ne- 'klo a pepe ki, 'u di Jrusredto 'kwli.

6 Nyibli a 'mu, 'ti- u 'mu win a 'mu 'win mo mu, 'waa -huohu ya cigbe, 'u -di, 'u 'kukue le, 'ki 'u -tuo a 'mu ki. E kee 'waa pepe a □wli le, -koti u yi -Yusu a nyibli 'ni 'ye, 'u pu 'bliwin a gblegble, 'ti- 'a -ne nyiblo, -e di -tuo a 'mu ki, 'e yi 'a dionu a 'bliwin 'win.

7 E kee □nu □wli le diaki, u wen: «'Bi nyibli -bu, -u yi hle, 'ki 'waa pepe, u ko 'li Galileblugba 'kwli. 'Waa 'bliwin mo -Juukuewin.

8 De- ko -ti 'u pu -aan -ne 'bliwin 'li, □a yi□i 'win 'li?

9 'Ki 'ne- -a mu 'nyt nyibli ni 'ne-, 'u -hon 'li Patiblugba 'kwli, -u -bi 'u -hon 'li Mediblugba 'kwli, ko Elamu, ko Mesopotami, ko Sude, ko Kapadasi, ko Pon, ko Asi,

10-11 ko Flisi, ko Pafili ko Esipublugba 'kwli, ko Libi a 'blugbakotio -mu' 'kwli, -e 'mue Silenidto yre, ko Kletiblugba ko Arabiblugba 'kwli, -u -bi 'u -hon 'li Romudto 'kwli. -U -bi ni 'ne- -a mu 'nyt, 'u mo -Juukue, -u -bi 'yi -Juukue

'pa-, kee, v -he -Juukue. Kee, -aan pepe, -a yi 'ni 'win, -te v pi -aan 'bliwin, 'v ne Nyisua a nunu-tebli gbagbu a -ti -mo le.»

12 E kee 'waa pepe le diaki. 'A -ti, de bu di 'lu -mo le -hie, v 'ni 'ye e li. Ke- v pi pi ye: «De a 'di -bi de a 'mu, e hen 'nyre 'li?»

13 Kee, -v -bi ni 'v, 'v yi -Yusu a nyibli 'caa -ni, v wen: «No ni nu ni.»

-Ti -bu, Pielh lee dakw, 'ki 'li Patikoti a -nyrowo 'kwli

14 Pielh ko 'a 'bio -Yusu a -monanyu* ni -pu tu 'v -do -mu' 'huen-, 'ti- v 'mu -ti a 'mu 'win mo mu, -e -bi v 'du ye', Pielh 'e 'yee 'li win, 'e yi 'li nyibli -huohu -mu', -v ni 'v -mo -hlee -ni, e wen: «'A mu -Juukue*, 'dagbu ko Jrusredto a nyibli 'huen-, ba pu 'mu nua yi bu, -ti 'n di -mo le na, a 'mu v 'win.

15 'Ki 'li 'a mu 'nyi, -v -bi wen 'ni, nyibli -bu, no -ni nu. Kee, e 'yi no 'pa-, e 'ni -nu o li nu, -koti 'yru, no -tie 'ya 'v.

16 Kee, -tebli -bu, -e mi 'lu -mo, Nyisua a winwlon-hanyo* Suelh hla la a ni, ti -bu, -e ne, 'a 'yri gbugbe kle. Ke- e pi la:

17 Nyisua wen 'ni, le'booti 'yri, -tebli -bu, -e di 'lu -mo mu, e no- -bu: 'N di 'na -Hihiu* dakw a pepe 'ni -nyi. 'Aan 'yonu di -he 'na win wlon, v 'mu -tebli 'ye, 'aan kukunyv di 'ya yanie, 'ki 'v Nyisua a -tebli ki.

18 'Na -Hihiu di bi 'v 'na -kuannunyibli a pepe ke', nybepv ko nvgbu 'huen-, v 'mu 'na win wlon -he.

19 'N di e 'ni nu, 'ki 'li yo' ko 'ki 'ne- -tutu ki, a 'mu -tebli 'ye, -e di 'a mu wli le -kee -ni. A di 'ye -hlu, ko na-huhli, ko nahlon 'huen-.

20 'Yru di 'ni jre, hnpv di 'ni hlu, wli yi -hlu, 'ti- Kukonyo a -nyrowo 'mu 'v nyre, -e mo -nyrowo gbagbu -mu',

-e ko 'kwli e di 'v 'a -ti 'yi 'bua -ni.

21 Ti a 'mu 'yri, -tonyiblo 'bu da Kukonyo, Kukonyo a 'mu, e di e 'ni wa.»

22 Ke- Pielh pi de: «Yisraekue*, ba pu 'mu nua yi bu: Nasaleti a -Yusu, Nyisua, no- lee 'ne e 'a mu 'nyi, 'e naa 'li 'li, 'e nu wilekeke-tebli a gblegble, 'ki 'li 'a mu 'nyi, -e di e nu, a 'mu v yi, -e mo, Nyisua, no- lee 'ne e 'a mu 'nyi.

23 Kee, -Yusu a 'mu, v pu 'a mo o -ji', 'a naa 'li Romakue, -v 'yi Nyisua -yi 'li, 'a ko 'v v tugbe 'yie, -e di e nu, a 'mu v 'la. Kee, -tebli a 'mu, Nyisua a gbetv, no- -hua la a, no- -hie la a 'lu -mo le, ti -hi la a ti 'yri, 'ti- 'e mu la 'lu -mo.

24 -Te -Yusu 'ku, Nyisua -ha 'li 'li 'koku a 'kl bu, 'e -ha a 'klo, -koti e 'yi 'li 'li -we, 'koku bu di e 'kl ki -koo -ni.

25 'E mo -tee, ke- -aan 'bat gbagbu bodto Dafidi pu la, 'ki 'v -Yusu a -ta', e wen: Kukonyo Nyisua, 'n yi 'ni 'ye 'a -ne ti.

'Ki e ni 'v 'mu 'hu, -e di e nu, 'ni ha huannu pie.

26 E no- nu o, 'ni ko plo a bleee, ko, 'na win 'e mo dduwin. 'Ye bu 'n di 'ku, 'ni -pie e 'ki 'koku a huannu, -koti 'n yi e ni, -e mo, Nyisua di nu 'mu haande -mo,

27 'ni yi e, -e mo, -mo Nyisua, yi 'li 'li -we, -bu hie 'li 'mu 'kuo a 'bli bu, ko, yi 'li 'li -we, -bu -hon 'v -mo',

'mo -bu, -e mo -na nyiblo, 'na -plahu bu hoon 'li 'dabio 'kwli.

28 -Too 'mu 'hru, 'n ko bu na ni, 'ti- 'mu haan'klo ko. 'Ki 'v 'mu 'hu, 'ki -di 'v ni. E no- di e nu, 'mu ddu nu diaki.»

29 -E -bi Pielh wen 'ni de: «'Na 'diaynu -na, ba ko 'a yiyie, -e mo, -ti -mu', -aan 'bat gbagbu bodto Dafidi hla la, e 'yi la 'a dnu 'nyre hen, -e nu o, e 'ku la ni, 'v -ha la 'v v. 'A 'dabio 'tie ni 'ne- -aan 'bli.

30 Kεε, Dafidi a 'mu, ε mo la Nyisua a winwlon-hanyo □ni, 'ti- 'ε yi la□a, -ε mo, Nyisua 'suu la□a ni, -ε mo, Dafidi a 'mu, 'a 'yonu a 'yu -bi di -he la bodio gbagbu, -ε mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la 'a dako yi ya.

31 -Te Dafidi hla la□a, -ε mo: Nyisua, □yi 'li□i 'li -we, -bu hie 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi bu, ko, □yi 'li□i 'li -we, -bu -hon 'u□u -mo', 'na -plahui bu □hoo□n 'li 'dabio 'kwli,

-Te Dafidi hla la -ti a 'mu, -Yusu 'Klisu bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, no- ko -ti ε yi la 'ye, 'ε ne la□a -mo le.

32 -Yusu -bu, -kotu 'n ne -mo le, Nyisua -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε -ha□a 'klo. De a 'mu, -aan pepe, -u ni mo, -a 'ye□e ni, □a hle□e.

33 -Te de a 'mu, ε -hi, Nyisua nu□o ni, -Yusu 'ε mu 'li yako 'kwli, 'ε ni 'u□u 'hui bu, Nyisua a □gbetu 'ε -nyi□e 'kli, 'ki bu ya -a mu 'a -Hihiu yi, Nyisua pu la le, ε di la -a mu yi ya, 'ε mo -tee, -Hihiu a 'mu, 'ε ya -a mo□o yi, □wi yi, -te a ni 'a 'yiye -te ti ne -bu.

34 -Te -Yusu -nu, 'ε 'hri 'klo, 'ε mu 'li yako 'kwli, Dafidi a 'mu, ε 'yi la le -nu. Kεε, -Yusu, no- Dafidi □hen 'nyre, -te ε pi la le: Kukonyo Nyisua lee 'na Kukonyo ni, ε wen: Ni mo 'na diidekibia ki bu, ε 'mu□u gba -gbagba,

35 'mu□u nu, □mu -na yraanyibli bui 'lu ble □tu.»

36 Kε- Pielu pi de, ε wen: «'A mu Yisraekue a pepe, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, -Yusu -bu, a ko 'u tugbe 'yie, no- Nyisua nu -aan Kukonyo, ko -aan Wanyo 'huen- -mo.»

37 Nyibli -mu', -u ni 'u, bu 'win -ti a 'mu, -ε -bi ε -hren 'waa □wli le diaki, 'u -tua Pielu ko -Yusu a -monanyu -bi -mu' a le'betile, u wen: «'Diayinu -na, de- -a di 'ki nu 'li?»

38 -ε -bi Pielu □tu □nu □won, ε wen: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, bu hie 'u 'a -ne de 'kuku bu, bu -nyi 'a 'klo a pepe Nyisua, bu -hua□a, 'ki bu pu□u 'nie

'lu, 'ki 'li -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli, -ε di□e nu, Nyisua 'mu 'a de 'kuku a 'mu 'wowla -ni, 'ti- Nyisua 'mu□u 'a -Hihiu -nyi.

39 No- mo de, Nyisua pu la le, ε di la nu, 'ki 'u 'a mu ko 'aan 'yonu 'huen- -mo, ko 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u ni 'ne- 'klo a pepe ki, -ε □hen 'nyre, nyibli a pepe -bu, Nyisua di da, u 'mu 'a nyibli -he.»

40 Pielu na -ti -huohui -mo le, -ε di□e nu, u 'mu□u □han-ti pu. Kε- ε -pu: «Ba wen, 'ki Nyisua bu wa 'a mu, 'a -bati 'ni □ha 'a mu klo, □wi yi, -te ε di nu, ε 'mu nyibli -mu', -u ni de 'kuku klo.»

41 Nyibli -huohui 'ki 'li □nu 'nyi, nu- pu Pielu a win □han-ti, 'ti- nyibli a 'mu, 'u pu □nu 'nie 'lu le. -Nyrwo a 'mu 'kwli, nyibli, -u bi -Yusu a nyibli ki, u -we 'li nyibli a 'miliwi ni ta ni.

42 'A -ne ti, nyibli a 'mu, u □mυe□e le, 'ki -Yusu a -monanyu bu too □nu Nyisua a -ti, 'u yi de -mo -didi -ni, 'u yi -Yusu a le'boodiide di -we, 'u de Nyisua.

-Yusu a nyibli a nunuklo

43 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, ε yi pie Nyisua, -kotu 'ki Nyisua neε 'li 'a -monanyu* 'li, 'ε ni □wlekeε-tebli -huohui.

44 Nyibli a pepe, -u kuo -Yusu □wlu yi, u -mυe ni, -tebli a pepe, u -ko, 'u □gle□e,

45 'u ple 'waa kuko-tebli, 'u -he 'li 'a 'wliye 'li, 'u □gle□e □huyennyibli le, -u ni 'li □nu 'nyi, □wi yi, -te 'waa 'kla-wliye'yiya □ti 'mu.

46 'A -ne -nyrwo, 'ki u yi 'li Nyisua a 'kagbau ble 'kukue -ni, 'ki 'u Nyisua a dida a -ta', 'u yi yi ble -bibi -ni -we, 'ki 'li 'waa 'kayo ble, 'u yi -Yusu a le'boodiide di, ko, 'u yi dii-tebli -mo -didi -ni, 'ki 'li □wlu a 'ubu'wowle 'kwli,

47 'u pi Nyisua 'nyre le, dako a pepe 'u nυe 'waa de, ko, 'a -ne -nyrwo, Nyisua 'ε ni□e, nyibli -bi 'u kue -Yusu □wlu yi, nyibli a 'mu, 'u yi -Yusu a nyibli ki bi.

3

Le-yiyrenyo -mu', Pieli lee la, 'ki 'li -Yusu a 'nyre 'kwli, 'a 'kve bu -we

1 -Nyrɔwɔ ɔɔɔ 'kwli, 'yru-hiile a ti 'yri, -te Nyɔsua a didati nyre 'u, Pieli kɔ Saan 'hɔen-, u mi 'li Nyɔsua a 'kagbau bu, u 'muɔɔ da.

2 Nyɔsua a 'kagbau a 'mu, 'a -yaa kɔ 'maju -bi, 'u dɛɛ ɔne Yɔnɔmaju. Nɔ- kɔ yi le-yiyrenyo ɔɔɔ ni 'u bu, 'e 'yi -huan nale ni yi, kve la 'li 'a kɔɔle 'yie bu. 'A -ne -nyrɔwɔ, u yeɔɔe ni, 'u ɔtui 'uɔɔ -tite a 'mu bu, -e diɔe nu, nyibli -mu', -u pɔe 'li Nyɔsua a 'kagbau a -yaa 'kwli, e 'mu ɔnu 'wli le -hɔa.

3 'Ki e ni 'u bu, Pieli kɔ Saan 'hɔen-, 'u mi 'li Nyɔsua a 'kagbau a -yaa 'kwli pa mɔ. Bu 'ye ɔnu, -e -bi e -tua 'waa 'wliye a -huhɔa.

4 Pieli kɔ Saan 'hɔen-, 'u ta 'liɔɔ 'yi le -tata, -e -bi Pieli wen: «Ta 'ne- -a mu -mɔ le gbee»,

5 le-yiyrenyo 'e -tua 'waa 'yiye. E nɔ- -mɔ -bi, 'a ɔwlu 'yeɔe ni, -e mɔ, u di -nyiɔe ɔdedede.

6 -E -bi ke- Pieli pi 'kiɔɔ yi de, -e mɔ: «'N 'yi 'wliye -kɔ. Kee, de 'n -kɔ, 'n di -mɔɔɔ 'ni -nyi: 'Ki 'li Nasaletɔ a -Yusu 'Kɔsɔ a 'nyre 'kwli, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye', -bu na»,

7 Pieli 'e 'ble 'a diidedabu kva, 'e 'duɔo ye'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a bu kɔ 'a -gblekegbleke 'hɔen-, -u 'ku mɔ, u kɔ 'ki 'kli,

8 'e ɔplu, 'e nyra bu, 'ti- 'e -tua nɔna, e kɔ Pieli kɔ Saan 'hɔen-, 'u pa 'li Nyɔsua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'e ne, 'e ɔplui, kɔ, 'e pi Nyɔsua 'nyre le.

9 Nyibli a pɛpɛ -mu', -u ni 'u, u 'yeɔe ni, -te e yi ni ne, kɔ, -te e pi Nyɔsua 'nyre le.

10 -Te u yruɔo, -e mɔ, e nɔ- yi mɔ 'u Nyɔsua a 'kagbau a 'maju ye' ble ni, -e -hɔe mɔ nyibli 'wli le, -e -bi 'waa pɛpɛ, u ta 'u ble, -kɔti 'waa ɔwli kee le, 'ki u de a 'mu, -e mu 'lu -mɔ a -ta'.

-Te Pieli yi la 'li nyibli -mɔ -hlee -ni, 'ki 'li Nyɔsua a 'kagbau a -yaa 'kwli

11 Nyiblo a 'mu, -e kɔ 'kve -we, e 'ni -hɔnɔɔ 'u Pieli kɔ Saan 'hɔen- 'huɔ. 'Ki u ni 'li Nyɔsua a 'kagbau a pɔpa -mu' bu, u dɛɛ Salomɔ a pɔpa. Nyibli a pɛpɛ -mu', -u 'wɔn -ti a 'mu, e kee ɔnu le, 'u gba 'li cigbe.

12 -Te Pieli 'ye dakɔ a 'mu, -u -di, -e -bi ke- e pi ɔnu yi, e wen: «'A mu Yisraekve, e 'ni 'kee 'li 'aan ɔwli le, -te nyiblo -bu a 'kve -we a -ti. 'A 'ni 'yee 'liɔɔ, -e mɔ, -aan 'kli kɔ -ba kɔ Nyɔsua a nɔeɔe diaktɔ a -ti, nu- nuɔo, nyiblo -bu, -e 'yi la nale -yi, 'e yi ke nale.

13 'Uɔn-, e 'yi 'mu le -ni. Kee, Nyɔsua -mu', -aan 'baɔnu Abrahamu, kɔ Yisaki, kɔ Sakɔbu 'hɔen-, u de la, u kɔ -aan 'baɔnu -bi 'hɔen-, Nyɔsua ni -do a 'mu, e nɔ- -nyi 'a -kɔannunyo -Yusu -ti a 'yi'buɔɔa. E nɔ- nuɔo, nyiblo -bu a 'kve 'e -we. -Yusu a 'mu, 'a mu pɔɔɔ Romakve -ji', 'ti- 'waa -gɔlɔnɔma Pilati 'e pɔɔ ɔne -bati le, 'ti- 'e pɔ le, e 'muɔɔ bu te, kee, 'a mu -mɔ -bi, a pɔɔɔ -ti 'lu le, 'a pɔ le, -Yusu mɔ -balɔnyiblo ɔnɔɔ, 'a -ti, Pilati 'ni 'tɛɛ 'liɔɔ bu, bu 'laɔa.

14 Kee, -Yusu a 'mu, e -nyi 'a diɔnu Nyɔsua ni pɛpɛ, 'e 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye'. Kee, 'a mu -mɔ -bi, a 'ni -hɔaɔa mɔɔɔ, 'ki Pilati bu te mɔɔɔ bu, kee, -balɔnyiblo ɔɔɔ, -e ni mɔ ɔji', nɔ- a -hɔa Pilati bu te mɔ bu, -Yusu 'mu mɔ 'u -balɔnyiblo a 'mu, 'a -ta' bi.

15 Ke- a -nu, 'a 'la -Yusu -mu', -e -niɔe, nyibli 'u kve 'kɔ yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li. Kee, Nyɔsua -ha 'liɔɔ 'kɔkɔnyibli 'nyi ni, 'e -haɔa 'kɔ. -Te -Yusu 'hri mɔ 'kɔ, -aan 'mumu, -a 'ye mɔɔɔ ni.

16 Nyiblo -bu, a -yi, 'ti- -e nyra 'ne- 'a mu ye' bu, -te -a kuo -Yusu a 'mu ɔwlu yi, e nɔ- nuɔo, -Yusu a 'mu 'e nuɔo, 'e yi 'ki nale. -Yusu a 'mu, nɔ- nuɔo, 'ti- nyiblo -bu, 'e kuo ɔne ɔwlu yi, -Yusu 'e nuɔo, 'a 'kve 'e -we. E nɔ- a yi 'ki 'ye.

17 -E -bi 'ki, 'diayɔnu -na, 'n yiɔe ni, a kɔ 'aan nyibli gbagbi 'hɔen-, de -mu', a nu -Yusu -mɔ, a 'yiɔɔ -yi.

18 Kee, -te a 'la -Yusu, e ɔhen 'nyre, -e mɔ, de -mu', Nyɔsua naa la 'li 'a

winwlon-hanyu* a pepe wlon, e na la -mo le, de a 'mu, Nyisua nu□o ni, 'e nyre 'u. E no- mo: Wanyo -mu', e pu la le, e di la 'a dako yi ya, Wanyo a 'mu, e ko bu 'ye □hwen, 'ti- e 'mu 'ku.

19 'A -ti o, ba hie 'u 'aan de 'kuku bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisua, -e di□e nu, e 'mu 'aan de 'kuku a 'mu 'wowa -ni,

20 'ti- Kukonyo Nyisua a □gbetu, e 'mu□v nu, a 'mu plo a bleele ko, ko, e 'mu 'a mu -Yusu yi ya, -e mo Wanyo -mu', e -ha la, see la, 'ki 'u 'aan -ta'.

21 -Te ti ne -bu, -Yusu 'tie di 'li yako 'kwli bu ni, e 'mu□v gba -gbagba, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di -tebl yrayri nu, e 'mu 'u nyre. -Ti a 'mu, Nyisua □tu la□a 'a winwlon-hanyu wlon, 'u hla la□a, ti -hi la a ti 'yri.

22 'E mo -tee, ke- winwlon-hanyo Moise pu la, -e mo: Kukonyo Nyisua di -ha winwlon-hanyo, 'ki 'li -aan dako 'nyi, e 'mu 'mu yi 'wi. -Ti a pepe -mu', e di hla, ba pu□v nua yi bu.

23 Nyiblo, 'bu 'ye ni di winwlon-hanyo a 'mu, 'a win nua yi bu ni pu, u blele yi, bu -ha 'li□i dako 'nyi, u 'mu□v 'la.

24 Ku e la 'li Nyisua a winwlon-hanyo Samueli -mo bu, ko winwlon-hanyu -bi -mu', -u ku e 'u□v -mo bu, -tebl -bu, -e mi ke 'lu -mo, 'a pepe, u hla la□a ni.

25 -Ti -mu', Nyisua naa la 'li 'a winwlon-hanyo wlon, e hla la, 'a mu -ko -ti 'e hla la□a. 'Yri -mu', Nyisua □tu la, e ko -aan 'banu 'hwen-, 'a mu -ko -ti, 'e □tu la 'yri a 'mu. 'E mo -tee, ke- e pi la Abrahamu yi, -e mo: 'Ki 'n di 'li -na 'yonu a 'yonu 'li -naa -ni, 'mu 'klo -bu, 'a nyibli a pepe □haande -mo nu.

26 'A mu -mo yi-henyibli, -u ko -ti Nyisua 'e -ha 'li 'a -kuannunyo -Yusu 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha□a 'klo, -e di□e nu, e 'mu 'a mu □haande -mo nu. □Haande a 'mu, e no- mo, bu -hee ne 'a mu, ba hie 'u 'aan de 'kuku bu.»

4

-Te -Juukue a nyibli gbagbi yee la*

Pielu ko Saan 'hwen -ti

1 Pielu ko Saan 'hwen-, -u mo -Yusu a -monanyu*, bu ni 'li dako a -mohleele 'kwli, -e -bi Nyisua a -cohlunpinyu* a nyibli gbagbi, u nyre 'u ni, u ko Nyisua a 'kagbau a 'yie□tuny u a nyibli gbagbi, ko Sadus□tumu* a nyibli -bi 'hwen-. (Sadus□tumu a nyibli a 'mu, u nu- hle□e, -e mo, e 'yi 'li□i 'li -we, 'ki -tonyiblo 'bu 'ku, 'ti- Nyisua bu -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, bu -ha□a 'klo.)

2 -Juukue a nyibli gbagbi a 'mu, -u -di, u 'yi plo a bleele -ko, -e nu□o, -Yusu a -monanyu a 'mu, u tue dako ni, -e mo, Nyisua -ha 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha□a 'klo, e □hen 'nyre, -e mo, e -we 'li nyiblo bu 'ku ni, Nyisua bu -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi ni, bu -ha□a 'klo ni.

3 -Te -Juukue a nyibli gbagbi a 'mu, u nyre 'ki 'u, -e -bi u klo -Yusu a -monanyu a 'mu ni. -Te 'to -won a -ti, 'u 'yi □nu -bati le -puv -ni, 'u pu □nu □ji'.

4 Kee, nyibli -mu', -u 'win -Yusu a -ti, 'waa -huohui kuo -Yusu □wlu yi, 'u bi -Yusu a nyibli ki. E no- nu□o, 'ki 'li -Yusu a nyibli a pepe 'nyi, 'u -we ke 'li nyibepu a 'miliwi ni □hun.

5 -Te -nyre -nyre, -e -bi -Juukue a nyibli gbagbi, ko Nyisua a tetetonyu, -u ni 'li Jrusredu 'kwli 'hwen-, nu- 'kukue le, 'ki u 'mu -Yusu a -monanyu -bati le -puv -ni.

6 Nyisua a -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu, -e mo Hani, e ni -tuo ki -we, e ko Kaifu, ko Saan, ko Alesadri, ko Hani a 'mu, 'a □tugba a nyibli -bi 'hwen-.

7 -Te 'waa pepe a 'mu, u -we ti ki, -e -bi u lee nyibli, 'ki bu ya □nu -Yusu a -monanyu ni 'hwen- a 'mu yi. -Te u nyre 'ki 'li □nu 'nyi, -e -bi u yi □nu le 'ni 'beti -ni: «Nyiblo a 'di -bi, -e -nyi 'a mu 'kl, ko, -e lee ne 'a mu, -e mo, ba nu□o, le-yiyrenyo -mu' bu na 'li?»

8 Nyisua a -Hihiu* koo Pielu win ki pepe. 'A -ti, ke- e pi, 'e -hihie □nu kle, e wen: «'A mu dako a ye'nanyu, 'a mu nyibli gbagbi,

9 a pu ke -a mu -bati le, 'a yi ke -a mu 'beti -ni, 'ki 'u haande -bu, -a -nu a -ta', 'ki 'u le-yiyrenyo -mo. -Te a yi -a mu le 'beti -ni,

10 'a mu -bu, a ko dako a pepe, -u mo Yisraekue 'huen-, ba ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo -bu, -e ni mo 'a mu ye', -e ko 'kue -we, Nasaletu a -Yusu 'Klisu, e no- ko 'klu -nuo, 'a 'kue a 'mu 'e -we. -Yusu a 'mu, e no- a ko 'u tugbe 'yie, a 'la. E no- Nyisua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha 'klo.

11 'Ki 'li Nyisuaerien 'kwli, u 'cru la -ti, 'ki 'u -Yusu a -ta'. -Ti a 'mu, u 'cru la, e no- -bu,

'Katuo -mu', 'a mu 'kayoronyu,
a 'yi -hua ba nuu -kuan 'yri,
a pu bu,

e no- -he 'katuo gbagbu.

Ke- Nyisua a win pu. 'Katuo a 'mu, no- mo -Yusu. ('Kayoronyu -mo -bi, u nu- mo 'a mu.)»

12 Ke- Pielu pu de: «-Yusu ni -do, e no- -we 'li -bu wa nyibli, 'ki 'u Nyisua a -bati a -ta'. 'Ki 'ne- 'klo a pepe -bu ki, Nyisua 'yi nyiblo du -ha, 'ki -bu wa -a mu.»

13 -Gbolugbo a nyibli, u yitu 'ni 'ye, -e mo, Pielu ko Saan 'huen-, u 'ni -piee li huannu, 'bu yi -mo le ni ne, -e ko -ta', -gbolugbo a nyibli a 'mu, u yie ni, -e mo, Pielu ko Saan 'huen-, u 'yi 'cruen gbagbu du -yi, 'ti- u 'yi nyibli gbagbu 'pa-. De a 'mu, e kee 'waa wli le. Kee, u yru nu ni, 'u yie, -e mo, u ne mo -Yusu -mo.

14 Kee, u 'yi 'li 'li -we, bu hlaa, -e mo, le-yiyrenyo a 'kue 'yi -we, -koti 'ki e ni 'u nu ye' bu.

15 -E -bi u lee Pielu ko Saan 'huen- ni, 'ki bu 'hri 'li nu 'nyi. -Te u 'hri 'li nu 'nyi, -e -bi u -tua 'waa dionu a le'betile,

16 u wen: «De a 'di -bi -a di nyibli bu -mo nu 'li, -e nuo, nyibli a pepe, -u ni 'ne- Jrusredio 'kwli, u yie ni, -e mo, Pielu ko Saan 'huen-, u nu wlikeede gbagbu. 'Ti- -a 'yi 'li 'li -we, -ba hlaa, -e mo, hu nu, u 'yitu -nu.

17 -Ba -huu 'li 'yie bu, -ba ti nu, -e di nu, u 'ni ha -Yusu a -ti -mo le na de, 'ki 'u nyibli du ye'. E no-

di nu, de -bu, -e mu 'lu -mo, 'ki e 'ye ni di 'blugba a pepe ki bu 'heen -ni.»

18 'Ti- u 'mu -yre, -e -bi u da Pielu ko Saan 'huen- ni de, u wen: «A 'ni 'naa 'li -Yusu a -ti -mo le de, 'ki 'u nyibli du ye'.»

19 Kee, Pielu ko Saan 'huen-, u tu nu w, u wen: «'Aan gbetu, ba yie, 'bu mo, 'bu noo 'u le, 'ki 'u Nyisua ye', 'ki -ba tuu 'u 'a mu, 'e -hi 'u, -ba tuu 'u Nyisua 'u.

20 De -bu, -a 'ye, e ko -ti -bu, -a 'win, -a 'yi 'li 'li -we, -ba ma wien, -ba 'yitu ki -hlee -ni.»

21 -Juuke a nyibli gbagbu, u 'ni 'yie 'hru, bu di gba, bu di Pielu ko Saan 'huen- huenu, -e nuo, nyibli a pepe, u pu Nyisua 'nyre le, 'ki 'u de -mu', -e mu 'lu -mo a -ta'. E no- ko -ti, nyibli gbagbu a 'mu 'u yi nyibli a huannu pie, 'u yi Pielu ko Saan 'huen- -lee -ni, -e mo: «'Bu mo, 'ba 'tie yi 'aan nununli a 'mu 'lu -mo ni gbe, -a di tu 'a mu huenu», 'ti-, 'u te nu bu.

22 Nyiblo a 'mu, -e ko 'kue -we, 'ki 'li wlikeede 'kwli, e ko 'yri a -wli ni 'huen, 'e ni de le.

-Te -Yusu a nyibli de la Nyisua

23 -Te u te 'ki Pielu ko Saan 'huen- bu, -e -bi u mu 'li 'waa bio -mo, -tebli a pepe a 'mu, Nyisua a -cohunpinyu* ko nyibli gbagbu -bi 'huen-, u lee nu, 'u naa -mo le.

24 -Te u 'win -ti a 'mu, -e -bi u -tua Nyisua a dida, 'ki 'li 'lule-hihie ni -do 'kwli, u wen: «Kukonyo, -mo nu yako ko -tutu, ko 'yru 'huen-, ko 'a -ne de, -e ni 'ne- 'klo ki.

25 -Aan 'ba gbagbu bodio Dafidu, -e mo -na -kuannunyo, Dafidu a 'mu, -na -Hihiu* nu laa ni, 'e hla laa, -e mo:

De- ko -ti dako a gblegble -mu', -u 'yi -Juuke* 'pa-,

'u 'yaa 'li 'waa dionu,

'ti- 'u pu yru,

'u yi -tebli -huu 'lu -mo le -hie,

'ki 'u Kukonyo -mo 'li?

Kee, -tebli a 'mu, u 'yi 'li 'a nunuo 'li -we.

26 -Tutu -bu, 'a 'blugbinaanyu bibi 'yi le,

-ε di□e nu, υ 'mu Kukonyo yi -won, ε ko Wanyo -mu',

ε pu la le, ε di la ya 'hven-

Ke- Dafidi pu la.

27 'E mo -teε, 'ki 'ne- 'dwo -bu 'kwli, 'kiun Helodi ko -gulbnuma Pusti Pilati 'hven-, υ bibi 'yi le, υ ko dako a nyibli -mu', -υ 'yi -Juukue 'pa-, ko Yisraekue a □tugbi 'hven-, 'ki bu -won -na -kvannunyo -Yusu yi. E no -ha 'li, 'ki bu mo Wanyo -mu', -pu la le, -di la ya.

28 Kee, -tebli ni -do -mu', -mo 'Klikuninyisa, -hie la 'lu -mo le, ko -yra la, see la a ti 'yri, ε ni -do a 'mu, ε no- υ -we 'li bu nu.

29 -E -bi -te ti ne -bu, Kukonyo o, 'ye ke -ti υ -hla, υ wen: -A di □tu 'a mu □hven. 'A -ti o, -a mu -bu, -υ mo -na -kvannunyibli, -nyi -a mu 'kli, -a 'ni □ha hvannu pie, 'ki -ba na -na -ti -mo le.

30 Nu□o, nyibli bu 'ye□e, -ε mo, -ni 'kli ki. Ko, nu□o, nyibli a 'kue bu -we, ko, -bu nu □wilekεε-tebli -bi, 'ki 'li -na 'Yu -Yusu, -nyi 'kli a 'nyre 'kwli.»

31 -Te υ -we 'ki Nyisa a dida -mo, -ε -bi -te -mu', υ 'kukue wen 'u le, 'a -tutu -tua 'hilele. -E -bi Nyisa a -Hihiu -mu', -ε ni 'u □nu ke', ε koo □nu win ki pepe, 'ε nu□o, -Yusu a nyibli a 'mu, 'ki υ 'ye ni pie hvannu, 'u yi nyibli Nyisa a -ti -lee -ni.

-Te -Yusu a nyibli □gle 'waa kuko-tebli

32 -Tonyibli a pepe -mu', -υ kuo -Yusu □wlu yi, □han-ti 'u -hu, keε, υ ko 'lule-hihie ni -do. 'Ki 'li □nu 'nyi, nyiblo □du 'ni -pu□u le, -ε mo, ε ni -do, ε no- ko 'a kuko-tebli, keε 'a -ne nyiblo, -tebli a pepe, ε -ko, ε yi□i 'ni □gla, ε ko 'a 'bio a pepe 'hven-

33 -Yusu a -monanyu* ko 'kli diaki, 'ki bu lee nyibli le, -ε mo, -te -Yusu 'Klisu 'ku, ε -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε 'hri 'klo. -Yusu a nyibli a 'mu, Nyisa ni □nu □haande -mo diaki.

34 'Ki 'li □nu 'nyi, nyiblo □du 'ni 'ye□e li □hven, -koti 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'bu ko -cio ko 'kayo, ε ple□e ni,

35 'ε gbe 'li 'a 'wliye a 'mu -Yusu a -monanyu -mo, -ε di□e nu, υ 'mu□u nyibli le □gla, □wi yi, -te 'waa 'kla-wliye'yiya □ti 'mu.

36 E ko nyiblo □du. 'A 'nyre mo Sosefu. Lefipu□tugba* a nyiblo □nuo. 'Ki ε ko 'li Sipreblugba 'kwli, -Yusu a -monanyu 'u □tue la□a Banabasnyre, -ε □hen 'nyre, -ε □tui 'li nyibli □wlu 'kwli ble.

37 Sosefu a 'mu, ε plo 'a -ci -bi, 'ti-, 'ε gba 'li 'a 'wliye -Yusu a -monanyu -mo.

5

Ananias ko Safila 'hven-

1 E ko la nybeyu □du. 'A 'nyre mo Ananias. 'A nugba a 'nyre mo Safila. U nu- plo 'waa -ci -bi,

2 Ananias 'ε □tu 'wliye a 'kutio -bi bu, 'ε gba 'a de -bi -mu' -Yusu a -monanyu* yi. 'A nugba yi□e ni, -ε mo, 'a nyiblu □tu 'wliye a 'mu, 'a 'kutio -bi bu.

3 -Te Ananias a 'mu, ε nyre 'ki 'u, -ε -bi Pielu wen: «Ananias, de-ko -ti □ni -ha 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu Satan me le, 'ε koo -mu win ki, 'ε nu□o, □ni ni hi, 'ki 'u Nyisa a -Hihiu* ye', -ε mo, 'aan -ci, a plo wen, 'a 'wliye a pepe, no- -bu 'li? Kee, □tu 'a 'kutio -bi bu.

4 'Ti- □mu -ci a 'mu plo mo mu, □bi ε 'yi -mo 'pa-, □yi□i -ko? 'Bi -mo ko□o -o. -Te -plo□o, -mo ko 'a 'wliye -we. □Bi ε 'yi□i 'pa-? De- nu□o, □ni -yra□a, 'ki 'li -na □wlu ki, 'ki -bu nu hidu -bu 'li? E 'yi -tonyibli 'pa-, □yi □nu hi le -nuu -ni, keε, Nyisa, ε no- nuu hi le.»

5 -Te Ananias 'win wuntobu a 'mu, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi ε bi □hlon, 'ε 'ku. E nu□o ni, nyibli a pepe -mu', -υ 'win -ti a 'mu, υ bi hvannu' diaki.

6 Gbloyo -mu', -υ ni 'u, υ 'hinhan□a danu le, 'u gba□a, 'u -ha 'u□u 'u.

7 -Haawu ni ta bu -hi, -ε -bi Ananias a nugba nyre 'li 'a 'bio 'nyi ni. De -bu, -ε mu 'lu -mo, ε 'yi 'u□u □dedede 'hu -yii -ni.

8 -E -bi Pieli 'beti□e ni, e wen: «□Bt seyɪ-seyɪ, -te a plo 'aan -ci, 'a 'wliye a pepe, nɔ- -bu?» -E -bi e wen: «Iin, 'wliye a pepe, nɔ- □niɔ.»

9 -E -bi Pieli wen 'ni de: «-Bt' a -nu, -kɔ -na nyibv 'hven-, 'a -yra hidv -bv, -e di□e nu, a 'mv Nyɪsva a -Hihiu 'yi □te 'li? 'Ye ke, nyibli, -v -ha 'v -na nyibv 'v, -te e 'kv, 'kt v ni 'v □hvan.yi. -Na 'mumu, -di 'ni 'kv -we, v 'mv -mv □tu mɔ gba.»

10 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi e bi □hlɔn, 'kt 'v Pieli a 'mumu 'yi □hlɔn, 'e 'kv, gbloyɔ -ni wen, 'v -pa. Bv 'ye□e, -e mɔ, nvgba a 'mv, e 'kv ni, -e -bi v gba□a ni, 'v pv 'v□v 'a nyibv 'hvi bv.

11 'Cvɛ a nyibli a pepe, kɔ nyibli -bv -mv', -v 'win, v bi hvannv' diakt.

-Yusu a -mɔnanyv nu □wlikekɛɛ-tebl -hvɔhvi*

12 -Yusu a -mɔnanyv ni □wlikekɛɛ-tebli -hvɔhvi, 'kt 'li Nyɪsva a 'nyre 'kwli. 'Kt -Yusu a nyibli a pepe 'kukue 'li Nyɪsva a 'kagbau a -yaa 'kwli le, 'kt 'li pɔpa -mv', v dɛɛ Salomɔ a pɔpa.

13 Nyibli -mv', -v 'yi -Yusu □wlv yi -kuo -ni, v yi pie la hvannv, 'kt bv bi □nv kt. Kɛɛ, kɛ- e ni 'mv, 'v 'bva la 'waa -ti 'yi diakt.

14 -Tonyibli -hvɔhvi, nvgbi kɔ nyibev, v kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu □wlv yi, 'v yi -Yusu a nyibli kt bi.

15 Nyibli gbe la 'waa 'hvhrennyv, 'v pɪɛ la 'v □nv 'safv kɔ kvɛ 'hven-kt ble, 'kt 'li 'hrii wlɔn le, -e di□e nu, ti -mv' -kɔ 'yri Pieli di 'v -hii mɔ di, 'a □gbetv 'bv 'yi -v -bi le -hren, 'a -hikɔ dadv 'mv □nv le -hren.

16 'Dv -mv', -v □glaa 'li Jrusɛ le, nv- nyibli -hven 'li kle, 'v ye 'waa 'hvhrennyv, kɔ nyibli -mv', 'kuo -hvɪn* ni 'v ke' le, 'waa pepe a 'mv, 'waa 'kvɛ 'e yi -we.

-Te -Juukvɛ a nyibli gbagbi □tui la -Yusu a -mɔnanyv* □hven*

17 -E -bi Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyv* a nyibli gbagbi, kɔ nyibli a pepe -mv', -v ni 'v□v 'hvi, -v mɔ □tumu -mv', v de Sadusv□tumu* a nyibli, ca 'yii

'li □nv ni, 'kt 'v -tebli -mv', -Yusu a -mɔnanyv ni a -ta', 'v -yra□a, 'kt bv nyra □nv bv,

18 'v klo -Yusu a -mɔnanyv a 'mv, 'v pv □nv □jt'.

19 Kɛɛ, 'tɔ', 'kt Nyɪsva a lɛlenyɔ □dv -ha 'v □jɪkayu a 'maji le, 'e 'hrɔɔ □nv, 'e lee □nv, e wen:

20 «Ba mu 'li Nyɪsva a 'kagbau a -yaa 'kwli, -e di□e nu, 'klo yrayrv -mv', -Yusu -ya, a 'mv 'a -ti nyibli -lee -ni.»

21 -Tv -mv', Nyɪsva a lɛlenyɔ -hla, -Yusu a -mɔnanyv □tuu 'v -ti a 'mv ni. -Nyrajru', 'v mu 'li Nyɪsva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'v -tva nyibli a tɔɔɛ.

-E -bi Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyv a nyiblo gbagbv, kɔ nyibli -mv', -v ni 'v□v 'hvi, v nv- -mɔ -bi, v 'kukue Juukvɛ a 'blvgba a nyibli le, 'kt 'v 'waa -gbolugbo gbagbv a -ta'. -Te v 'kukue 'kt le, -e -bi v lee Nyɪsva a 'kagbau a 'yie□tunyv ni, -e mɔ, bv bla -Yusu a -mɔnanyv, 'kt 'li □jɪkayu bv.

22 Kɛɛ, -te v nyre 'li □jɪkayu a 'mv bv, v 'yi 'li □nv bv -yɛɛ -ni, 'v □hvan -mɔ, 'v -mu, 'v lee -gbolugbo a nyibli, v wen:

23 «-Te -a nyre 'li, □jɪkayu a 'maji 'sii yi, 'e ke 'v le -tɛɛ, □jɪkayu a 'yie□tunyv 'v ni 'v 'waa -tuo kt ble -tɛɛ, 'kt 'v 'maji 'yri. Kɛɛ, -te -a -ha 'v 'maji le, -a 'yi 'li □jɪklapi □dv bv -yɛɛ -ni.»

24 Nyɪsva a 'kagbau a 'yie□tunyv a nyiblo gbagbv, kɔ -cɔhlɔnpinyv gbagbi 'hven-, -te v 'win -ti a 'mv, -e mɔ, -Yusu a -mɔnanyv bv 'yi 'li □jɪkayu bv -ni a -ti, de bv di 'lu -mɔ le -hie, kɔ, de -bv, -e di 'lu -mɔ mu, v 'yiv□i -yi.

25 -E -bi ti ni -do a ti 'yri, nyiblo □dv nyre 'v ni, e wen: «Ba 'ye ke, nyibli -mv', a pv □jt', -te ti ne -bv, 'kt v ni 'li Nyɪsva a 'kagbau bv, 'v tve nyibli.»

26 -Te v 'win, -e -bi Nyɪsva a 'kagbau a 'yie□tunyv a nyiblo gbagbv, kɔ 'a nyibli 'hven-, v mu ni, 'v -mia -Yusu a -mɔnanyv kle. Kɛɛ, v 'yi 'li□i 'klɪke 'kwli -nuu -ni, -e nu□o,

υ γι πιε nyibli a hwanu, υ 'nu □ha □nu 'hι -mō le pu, 'kι bu 'la □nu a -ti.

27 -Te υ -mia 'kι □nu kle, -ε -bi 'kι υ gba 'lι □nu -gbolugbo gbagbu γι, Nyisua a -cōhlunpinyu a nyiblo gbagbu 'ε -tua 'waa le'betile,

28 ε wen: «-A lee mō 'a mu ni -tee, -ε mō, a 'nu 'lee 'lι -Yusu a -ti nyiblo □du. Ba 'ye ke de, a -nu. 'Aan tōole kaa 'lι Jrusredio a pepe ni, 'ti-, 'a -hve ba pu -a mu -Yusu a 'koku-ti 'lu le.»

29 Kee -ε -bi Pielι kō -Yusu a -mōnanyu -bi 'hven-, υ □tu □nu □wōn, υ wen: «Yι-henyiblo, -a bleε γι, -ba □tuu 'υ, ε nō- mō Nyisua, ε 'γι -tonyibli 'pa-.

30 -Yusu -bu, a kōo la 'υ tugbe 'yie, 'kι ε 'mu la 'ku a -ti, Nyisua -bu, -aan 'banu de la, nō- ha 'lι□ι 'kukonyibli 'nyι, 'ε -ha□a 'klo,

31 'ε nu□o, -Yusu a 'mu 'ε mu 'υ□υ 'hυι, 'kι 'lι yakō 'kwli, Nyisua a 'mu 'ε -nyι□e 'kli, 'kι bu mō 'luyunyno kō Wanyo. De a 'mu, Nyisua nu□o ni, -ε di□e nu, ε 'mu Yisraekue 'kli -nyι, 'kι bu hie 'υ 'waa de 'kuku bu, υ 'mu 'waa 'klo a pepe Nyisua -nyι, Nyisua 'mu 'waa -tebli 'kukui a pepe 'wowla -ni.

32 -Tebli a pepe, -ε mu 'lu -mō, -a 'ye□e ni, □a hle□e, -a kō Nyisua a -Hihiu* 'hven-. -Hihiu a 'mu, Nyisua γι -nyι□e nyibli -mu', -υ □tui 'υ□υ 'υ.»

33 -Te -gbolugbo a nyibli 'win win a 'mu, -ε -bi υ bi yru' le diaki, υ wen, bu 'la -Yusu a -mōnanyu.

34 Kee, 'kι 'lι □nu 'nyι, ε kō Falisi□tumu* a nyiblo, 'ε ni 'υ. 'A 'nyre mō Gamalielι. ε mō Nyisua a tetetōnyo □niō. Nyibli □tui 'υ□υ ni diaki. Nō- 'du ye', 'kι 'lι -gbolugbo a nyibli 'nyι, 'ε lee nyibli, bu 'hrōo -Yusu a -mōnanyu, 'kι 'lι ti gbi 'kwli.

35 -Te υ 'hrōo 'kι □nu, -ε -bi ke- ε πι -gbolugbo γι, ε wen: «Yisraekue, de a di nyibli -bu -mō nu, ba -hie□e 'lu -mō le -tee.»

36 ε wen 'ni de: «-Te nyibeyu □du 'hri la, 'a ti 'yεε kι bu ni hve. Nyibeyu a 'mu, 'a 'nyre mō Tedaσι. ε wen 'ni, ε mō la nyiblo gbagbu □niō, -tonyibli, -υ γι la□a □wien le kve, υ

-we 'lι nyibli a -hotrōwι ni -hen ni. Kee, -te nyiblo □du 'la la□a, -ε -bi nyibli a pepe, -υ γι la□a □wien le kve, υ -gbe -tebli 'nyι le, □tumu a 'mu 'ε -gbe le.

37 -Te Tedaσι a de -hi, ti -mu' -kō 'yri υ γι la 'υ nyibli 'υ -hree -ni, 'kι nyibeyu □du 'hri la de. 'A 'nyre mō Judia. 'Kι ε kō 'lι Galileblugba 'kwli, 'ε nu□o, nyibli -hōhōι 'υ kve□e □wien. Kee, nyibli □du 'la la□a ni -we, nyibli a pepe, -υ γι la□a □wien le kve, 'υ -gbe -tebli 'nyι le.

38 'A -ti o, 'n γι 'a mu 'ni -lee -ni, nyibli -bu, -a πι -bati le, a 'ni 'nuo 'lι □nu □dedede □du -mō. Kee, ba -ha □nu me le, bu mu. 'Bu mō, 'waa nunu-tebli kō 'waa tōole 'hven-, 'bu mō -tonyibli a 'lule-hihie, υ di -we bu.

39 Kee, 'bu mō Nyisua, -ε γι □nu 'kli -nyι, -ε -bi a 'γι 'lι□ι 'lι -we, ba -we □nu bu. 'Bu mō, 'ba γι □nu γι ni -wen, -ε -bi Nyisua a -wen γι.»

-Ti a 'mu, Gamalielι -hla, -gbolugbo a nyibli wen□e kι,

40 'υ da -Yusu a -mōnanyu de, 'υ lee 'seyo, 'kι bu bii □nu lōkō. -Te υ -we 'waa bibie -mō, -ε -bi υ -nyι □nu tete -bi de, υ wen: «A 'ni 'tōo 'lι -Yusu a -ti de,» 'ti- 'υ te □nu bu.

41 -Te -Yusu a -mōnanyu, υ γι 'lι -gbolugbo a nyibli 'nyι ni -hven, -ε -bi υ ni dōdu, -ε nu□o, Nyisua nu □nu □haande -mō. □Haande a 'mu, nō- mō bu 'ye □hven, 'kι 'υ -Yusu a -ta'.

42 'A -ne -nyrōwō, 'kι 'lι Nyisua a 'kagbau bu, ε kō, 'kι 'lι 'waa dionu a -te, υ 'cibi 'υ, 'υ γι nyibli -lee -ni, -ε mō, -Yusu, nō- mō Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la ya.

6

U -ha nyibli ni □hlon'hven, -υ di -Yusu a -mōnanyu -hee -ni*

1 Ti a 'mu 'yri, -ε -bi -Yusu a nyibli, υ γι bii kle. -Yusu a nyibli a 'mu, υ mō la -Juukue*. -U -bi πι Glekikuewin. 'Kι υ kuu 'lι 'blugbi -bi kι, 'ti- 'υ di 'bli; 'waa de -mu', -υ πι -Juukuewin, υ nu- mō -bi

'kɪ v nɪ 'lɪ 'bli. Nyibli -mʊ', -v pɪ Glɛkɪkʊɛwin, v yɪ 'pʊplɛ wɔn lɛ, 'kɪ 'v 'waa 'bio -mʊ', -v pɪ -Juukʊɛwin a nunuklɔ a -ta', -ɛ nuɔ, v wɛn 'nɪ, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, nyibli 'bʊ yɪ didi-tebli nɪ ɔglɛ, v 'nɪ -kɔɔ 'lɪ 'waa -nɛ -tʊgbanʊgbɪ a dɛ -mɔ.

2 ɛ nɔ- kɔ -tɪ -Yusu a -mɔnanyʊ nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn -mʊ', 'v da -Yusu a nyibli a pɛpɛ, 'v 'kukue ɔnu lɛ, v wɛn: «ɛ 'yɪ 'v lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ -a mʊ -bʊ, -v mɔ -Yusu a -mɔnanyʊ, -ba di 'v 'a -tɪ a -mɔlɛnɪna bʊ hɛ, -ba di didi-tebli ɔgla.

3 'A -tɪ, 'dɪayɪnʊ -na, ba ta 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ lɛ, ba -ha 'lɪ nyibli nɪ ɔhlon'hʊɛn, -v kɔ -pli nyibli pɪ, 'waa 'kɔ a yɪnɔɔ a -tɪ. Bʊ mɔ nyibli, Nyɪsʊa a -Hihiu* kɔɔ win kɪ pɛpɛ, 'tɪ -v kɔ ɔtɔ. Nyibliɔ a 'mʊ, nʊ- -a di didi-tebli a ɔgɪgla -nyɪ,

4 -a mʊ -mɔ -bɪ, -a 'mʊ tɪ kɔ, 'kɪ -ba da Nyɪsʊa, kɔ, 'kɪ -ba lee nɛ 'a -tɪ nyibli lɛ.»

5 -Tɪ a 'mʊ, -Yusu a nyibli pʊ 'v bʊ, ɛ kɔɔ nyibli a pɛpɛ kɪ. ɛ nɔ- nuɔ, 'v ta 'lɪ 'waa dɪɔnʊ 'nyɪ lɛ, 'v -ha 'lɪ nyibli nɪ ɔhlon'hʊɛn. Yɪ-hɛnyiblo, v -ha 'lɪ, ɛ nɔ- mɔ Etienɪ. ɛ kuo -Yusu ɔwɔ yɪ dɪaktɪ, Nyɪsʊa a -Hihiu 'ɛ kɔɔ ɔnɛ win kɪ pɛpɛ, ɛ kɔ, 'v -ha 'lɪ Filipʊ kɔ Plʊkɔɔbʊ, kɔ Nikanɔlɪ, kɔ Timɔ, kɔ Pamɪnastɪ, kɔ Nikola, -ɛ kɔ 'lɪ Atɪɔstɪdɪ 'kwli. Nikola a 'mʊ, ɛ 'yɪ la -Juukʊɛyʊ 'pa-, kɛɛ, ɛ -hɛ -Juukʊɛyʊ.

6 -Tɛ v wa ɔnu 'nyrɛ, -ɛ -bɪ v gba ɔnu nɪ, 'v tɔɔ ɔnu -Yusu a -mɔnanyʊ yɪ, -mɔnanyʊ a 'mʊ, 'v da Nyɪsʊa, 'kɪ 'v 'waa -ta', 'v pʊ ɔnu dabʊ 'lu blɛ, -ɛ diɔe nu, Nyɪsʊa 'mʊ ɔnu ɔhaandɛ -mɔ nu.

7 Ti a 'mʊ 'yri, Nyɪsʊa a win 'hɛɛn bʊ, 'kɪ 'lɪ 'blʊgbɪ a pɛpɛ kɪ. Dɛ a 'mʊ, nɔ- nuɔ, -Yusu a nyibli 'v bii klɛ dɪaktɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, kɔ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyʊ* -hʊɔhʊɪ 'v kuo -Yusu ɔwɔ yɪ -wɛ.

-Tɛ v kɔ la Etienɪ

8 Nyɪsʊa nɪ ɔhaandɛ gbagbʊ Etienɪ -mɔ, kɔ, 'ɛ -nyɪɔe 'klɪ, 'kɪ bʊ nu

ɔwɔlɛkɛɛ-tebli gbagbɪ, 'kɪ 'lɪ dako 'nyɪ.

9 -Nyrɔwɔ ɔdu 'kwli, nyibli ɔdu, nʊ- -di, 'v -tʊa Etienɪ a 'blini a lɛɔmʊmʊɔ. Nyibli a 'mʊ, 'waa dɛ -bɪ, v yɪ 'kukue 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayʊ ɔdu blɛ. Nyibliɔ a 'mʊ, v dɛɛ ɔnu bʊtɛɔkoyo. 'Waa dɛ -bɪ -mʊ', -v ya ɔyɛ, 'kɪ v -hɔn 'lɪ Silɛnɪdɪɔ kɔ Alɛsadrɪdɪɔ 'kwli, 'kɪ -v -bɪ -hɔn 'lɪ Silisɪblʊgbɪ kɔ Asɪblʊgbɪ 'kwli. ʊ nʊ- kɔ Etienɪ 'hʊɛn-, -v pɪ gblɛ.

10 Kɛɛ, -tɛ bʊ di 'a ɔwɔn a ɔtutuo nu, v 'yɪɔtɪ -yɪ, -kɔtɪ ɔtɔ -mʊ', Nyɪsʊa a -Hihiu* yɪɔtɪ -nyɪ, nɔ- kɔ 'kwli ɛ nɛɛ 'lɪ, 'ɛ yɪ hɛ.

11 Nyibli a 'mʊ, -v ya ɔyɛ, v 'pɛɛ nyibli, 'v lee ɔnu, -ɛ mɔ: «Kɛ- ba pʊ nyibli yɪ: Etienɪ -bʊ, -a 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa kɔ 'a winwɔn-hanyɔ* Moise 'hʊɛn-, nʊ- ɛ yɪ -tɪ 'hʊɪ lɛ ye'.»

12 Nɔ- ɛ kʊɛ yɪ, 'v ɔtutuo nyibli kɔ 'blʊgbɪ a ye'nanyʊ, kɔ Nyɪsʊa a tetetɔɔnyʊ 'hʊɛn-, 'v 'yɪya 'v Etienɪ 'hʊɪ bʊ, 'v kɔɔɔ, 'v gba 'lɪɔtɪ -Juukʊɛ* a -gbolugbo a nyibli yɪ, -ɛ diɔe nu, v 'mʊɔv -bati lɛ -pʊv -nɪ,

13 'v lee nyibli -bɪ, 'kɪ bʊ pʊ Etienɪ hɪ kɪ, v wɛn: «Nyiblo -bʊ, Nyɪsʊa a 'kagbau kɔ tete -mʊ', Nyɪsʊa -nyɪ la 'a winwɔn-hanyɔ Moise, nʊ- ɛ hɛ -tɪ 'hʊɪ lɛ. Nɔ- ɛ 'cibi 'v, ɛ nɪ.

14 -A 'wɪn nɪ, -tɛ ɛ yɪɔtɪ nɪ hɛ, -ɛ mɔ, Nasalɛtɪ a -Yusu -bʊ, ɛ di Nyɪsʊa a 'kagbau 'nɪ 'wla, kɔ, -aan nunuklɔ, Moise tɔɔ la -aan 'bauɪv, -ba 'cɪɪɔtɪ.»

15 Nyibli a pɛpɛ -mʊ', -v nɪ 'lɪ -gbolugbokayu a 'mʊ bʊ, v yɪ Etienɪ 'nɪ 'ye yɪv, 'v yɪɔtɪ 'ye, -ɛ mɔ, 'a yɪgbakla 'wɪ- Nyɪsʊa a lɛlɛnyɔ a yɪgbakla yɪ.

7

-Tɛ Etienɪ hlee la 'lɪ -Juukʊɛ a ye'nanyʊ -mɔ*

1 -ɛ -bɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbʊ 'betɪ Etienɪ nɪ, ɛ wɛn: «ɔBɪ -tɪ -bʊ, v yɪ -mʊ -yɛɛ -nɪ, ɔhan-tɪ ɔnu?»

2 -ɛ -bɪ Etienɪ wɛn: «'Bauɪv -na, ɛ kɔ 'dɪayɪnʊ -na, ba pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ. Nyɪsʊa, -ɛ -kɔ -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa, ɛ nɔ-

'hru la -aan 'bai gbagbu Abrahamu yi, -te e ni la 'li 'blugba -mu', u dee Mesopotami 'kwli, 'ti- e 'mu la 'li Haladiu 'kwli mu.

³ -E -bi ke- Nyisua pi la a yi: -Hon 'ne- -na 'blugba -bu 'kwli, ko, hie 'u -na tugba bu, 'blugba -mu', -e ko ki 'n di 'li -mu 'li -too -ni, mu 'li mu.

⁴ Ke- Abrahamu nu la 'li 'a 'blugba, -e mo Kalidiku e a 'blugba a 'kwli-hunhuon, 'e mu la 'li Haladiu 'kwli 'ti mo, e ko 'a 'duku e 'huen-. 'Ki e ni 'li -nini, 'a 'bai 'e 'ku. -Te 'a 'bai 'ku 'ki, -e -bi Nyisua nu o ni, 'e di 'ne- Kanaablugba -bu, a 'ti ke 'ne- ki.

⁵ Kee, Nyisua 'yi 'ne e 'tiile -nyi, mo, e 'yu -tutukutu gbe du -nyi -we. Kee, e pu 'li ni, 'ki 'u -mo, -e mo, ti 'bu nyre 'u, 'blugba -bu, a ni 'ne- ki, e di 'ne e 'ni -nyi, 'ti- 'bu 'ku, 'a 'yonu a 'yonu 'mu 'blugba a 'mu win ki -koo -ni. Ti a 'mu 'yri, Abrahamu 'yee la 'yu ni ku e.

⁶ -Ti -mu', Nyisua lee ne, e no -bu: 'Ki -na 'yonu di 'li hapublugba -bi ki 'ti, -e 'yi 'waa 'blugba 'pa-. 'Ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli, u di -he koyo, u 'mu nu huen tu, 'ki 'li 'yri a -htruwi ni -hen 'kwli.

⁷ Kee, dako -mu', -u ko kode u di nu, 'n di puu nu -bati e. 'Ni puu nu -bati e, -e -bi 'na 'yonu a 'mu, u di 'li 'blugba a 'mu 'kwli 'ni -hon, u 'mu 'ne- di, u 'mu 'ne- 'na da 'cibi -ni.

⁸ Ke- Nyisua nu 'yri a tutuo, e ko Abrahamu 'huen-. 'Yri a 'mu, 'a yruule, no- mo nyibeyu a yi'ibe. E no- ko -ti, -te Abrahamu a 'yu Yisaku ko la 'wee, e 'be la a yi, Yisaku -mo -bi 'e 'be 'a 'yu Sakobu yi, Sakobu -mo -bi, 'e 'be 'a -ne 'yonu ni -pu tu 'u 'huen yre, -u mo -aan -ne dako a tugbi a bainu gbagbi.

⁹ -Aan 'bainu a 'mu, u tui la 'waa 'dayi Sosefu ca -mo. E no- nu o, 'u plo la a, -e di e nu, e 'mu kode nu, 'ki 'li Esipublugba 'kwli. Kee, Nyisua, no- hee ne,

¹⁰ 'e -ha 'li 'kla-wliye'yiya a pepe 'kwli. -Te Sosefu a 'mu, e ni la 'u 'blugba a 'mu a bodio ye', Nyisua nu o ni, bodio a 'mu 'e nu e la a,

'e 'ye e, -e mo Sosefu mo tokonyo nu, e nu o ni, Sosefu 'e -he Esipublugba a pepe a -gulunuma, 'e -he bodio a 'kayo a pepe a 'yie tunyo -we.

¹¹ 'Ki u ni 'u -nini, -e -bi 'kanu bi la 'li Esipublugba 'kwli ni, e ko Kanaablugba 'huen-, -te -aan 'bainu ni la 'li. -Aan 'bainu a 'mu, u 'ni 'ye e la didide, 'u yi la huen 'ye, 'kanu a -ti.

¹² -E -bi -aan 'bai gbagbu Sakobu 'win, -e mo, didide ni 'li Esipublugba 'kwli, e no- mo bu lee 'li -aan 'bainu. No- mo 'waa yi-hede, 'ki bu bla didide.

¹³ -Te u gba 'li 'huen a 'wo, -e -bi Sosefu too ne 'a dionu 'a 'dayinu yi, 'waa 'mumu 'u yru la a. Ke- Esipublugba a bodio nu la Sosefu a 'duku e a yiyie.

¹⁴ -E -bi Sosefu lee ne 'a 'dayinu ni, 'ki bu bla 'waa 'bai Sakobu, ko 'a tugba a nyibli a pepe, -u -we 'li nyibli a (75) -wli ni -ta tu 'u -pu tu 'u hun.

¹⁵ Ke- Sakobu nu 'li Esipublugba a 'kwlimumu. 'Ki e 'ku e ko -aan -ne 'bainu -bi 'huen-.

¹⁶ -Te u 'ku, u gba 'waa 'kukukui ni, 'ki 'li Sisemodio, -e ni 'ne- Kanaablugba 'kwli, 'u tu nu. 'Dabio -mu', Abrahamu -too la 'li nyiblo -mu', -e mo Hemu a 'yonu -ji', no- ko 'kwli u pu 'li nu 'li.

¹⁷ 'Ki u ni 'u -nini, -e -bi Sakobu, -e ko 'nyre -mo Yisrae, 'a 'yonu yi 'ni wlo, 'ki 'li Esipublugba 'kwli, Yisraeku e a 'mu, 'u -he dako gbagbu. Ti -mu' -ko 'yri Nyisua ko bu nuu 'u de -mu', e pu la 'li Abrahamu, e 'mwe yre, -e mo, bu -ha 'li -aan dako kode wlon.

¹⁸ Ti a 'mu 'yri, -e -bi bodio yrayru, no- bi gbata ki. Bodio yrayru a 'mu, e 'yi la Sosefu -yi,

¹⁹ 'e nu -yruku, 'e kaa ne -aan -ne 'duku e, 'e tu -aan 'bainu huen, ko, 'e ni 'u nu ke', 'u hie 'u 'waa -panpli ble, u 'mu 'ku a -ti.

²⁰ Ti a 'mu 'yri, 'ki u koo 'u Moise. E mo 'yu nu, Nyisua nu e -ni. 'A 'dii ko 'a 'bai 'huen-, u -hli e ni, 'ki 'li

□hōnpwɪ nɪ ta 'kwli, 'kɪ 'lɪ 'waa 'kayu bu.

21 -Tɛ ti a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ ʊ -ha□a -ta', 'ʊ hie 'ʊ□ʊ bu. 'Kɪ Esipʊblʊgba a bodɔ a 'yu nyrɔyu 'ye 'ʊ□ʊ, 'ɛ gba□a naa mɔ, □wɪ yɪ 'a □gbɛtʊ a 'yu.

22 ɛ nɔ- nu□o, -tɛ Moise yɪ nɪ kui, 'ɛ yɪ Esipʊkʊɛ a 'crɪn a pɛpɛ 'nyɪ, kɔ 'waa nunu-tebli a pɛpɛ 'hʊɛn-, 'a 'pʊplɛwin 'ɛ nɪ 'klɪ kɪ.

23 'Kɪ ɛ nɪ 'lɪ -nɪnɪ, 'ɛ □cɛ 'yɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn. -Tɛ ɛ kɔ 'yɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn, -ɛ -bɪ 'a □wɪ ʊ pʊ 'lɪ□ɪ nɪ, 'kɪ bu 'ye 'a 'dɪayɪnʊ, -ʊ mɔ Yisraekʊɛ.

24 -Tɛ ɛ mu 'kɪ -mumu, -ɛ -bɪ ɛ 'ye Esipʊkʊɛyɪ □dʊ. ɛ nɔ- nii Yisraekʊɛyɪ □dʊ 'crɛ lɛ, Moise 'ɛ -hɪhɪa □nʊ yrɛ, 'tɪ- 'ɛ pʊ 'a 'dɪayɪ a 'lʊ a yɪ, 'ɛ 'la Esipʊkʊɛyɪ a 'mʊ.

25 Moise -mɔ -bɪ, ɛ wɛn 'nɪ, 'a 'dɪayɪnʊ Yisraekʊɛ di□ɛ 'nɪ yɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- kɔ 'mʊ Nyɪsʊa di 'lɪ -naa -nɪ, ɛ 'mʊ □nʊ □gbɛ. Kɛɛ, ʊ 'yɪ□ɪ lɛ -yɪ.

26 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ɛ -bɪ Moise yɛɛ 'ʊ -tɛ nɪ -do a 'mʊ Yisraekʊɛ nɪ 'hʊɛn bu, 'ʊ -wɛn. ɛ -hʊɛ bu nu□o, bu yuyɪ win' lɛ, ɛ wɛn: -A 'bɪo -na, a mɔ 'dɪayɪnʊ □nɔ. Dɛ- kɔ 'nʊwɪn a -wɛn 'lɪ?

27 Kɛɛ, nyiblo -mʊ', -ɛ nɪ 'a 'bɪhɪan dɛ -hʊan -mɔ', ɛ 'nyraa 'lɪ Moise yɪ, 'tɪ- 'ɛ yɪ□ɪ -lee -nɪ: Nyiblo a 'dɪ -bɪ nu -mʊ -aan ye'nanyɔ kɔ -aan -batipʊnyɔ -mɔ 'lɪ?

28 □Bɪ -hʊɛ -bu 'la 'mʊ, -tɛ -nu 'tʊ, □nɪ 'la 'tʊ Esipʊkʊɛyɪ -mʊ'?

29 -Tɛ Moise 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'gba ci, 'ɛ -hɔn 'blʊ kɪ, 'ɛ mu 'lɪ Madiablʊgba 'kwli. 'Kɪ ɛ 'tɪ 'lɪ, 'ɛ kɔɔ 'lɪ 'yonʊ nɪ 'hʊɛn.

30 'Kɪ ɛ nɪ 'lɪ -nɪnɪ, 'ɛ gba 'yɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn. -Nyrɔwɔ □dʊ, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ nɪ la 'lɪ -tɛ -mʊ', nyiblo □dʊ 'yɪ la 'lɪ 'tɪ, 'kɪ 'ʊ dʊgba -mʊ', ʊ dɛɛ Sinai 'hʊɪ. 'Kɪ 'ʊ -tɛ a 'mʊ, 'kɪ Nyɪsʊa a lɛlenyɔ 'hɪrɪ 'ʊ□ʊ yɪ, 'kɪ 'lɪ -gbakuo gbe, -ɛ yɪ wɪn 'kwli, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ.

31 -Tɛ Moise 'ye dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ ta 'ʊ bu, 'ɛ 'yɪya 'ʊ bu, -ɛ di□ɛ nu, ɛ 'mʊ□ʊ lɛ yɪ. -ɛ -bɪ ɛ 'wɪn Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa a win, 'ɛ pɪ lɛ:

32 'Mɔ -mɔ Nyɪsʊa -mʊ', -na 'baɪnʊ dɛ la, -ʊ mɔ Abrahamʊ, Yisakɪ, kɔ Sakɔbu. -Tɛ ɛ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ hʊannʊ bɪ 'lɪ□ɪ 'kwli, 'ɛ 'yɪ 'kɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu ta 'lɪ lɛ de.

33 -ɛ -bɪ, kɛ- Nyɪsʊa pɪ 'kɪ□ɪ yɪ, ɛ wɛn: -Hɛ -na 'suɪn, -kɔtɪ -tʊtʊkʊtɪɔ -mʊ', -nyra 'ʊ kɪ bu, 'mɔ nɪ -do, 'mɔ -kɔ□ɔ.

34 □Hɪwɛn -mʊ', 'na dako Yisraekʊɛ yɪ 'ye, 'kɪ 'lɪ Esipʊblʊgba 'kwli, 'n 'ye□ɛ nɪ, 'nɪ 'wɪn 'waa □hɪɛnwɛwɪn -wɛ, 'tɪ- 'nɪ -di, 'mʊ □nʊ □gbɛ. 'A -tɪ, pʊ 'ʊ nʊa bu. 'N -hʊɛ □bu lee 'lɪ -mʊ Esipʊblʊgba 'kwli.

35 -ɛ -bɪ, Moise nɪ -do -bu, Yisraekʊɛ hɪa la yɪ, -kɔtɪ 'ʊ pɪ la lɛ: Nyiblo a 'dɪ -bɪ nu -mʊ -aan ye'nanyɔ kɔ -aan -batipʊnyɔ -mɔ 'lɪ? ɛ nɪ -do a 'mʊ, nɔ- Nyɪsʊa -lee -nɪ, 'kɪ bu mɔ 'a dako a ye'nanyɔ, kɔ 'a □gbʊgbɛnyɔ 'hʊɛn-. -Tɛ ɛ 'mʊ□ʊ -lee -nɪ, 'kɪ ɛ naa 'lɪ 'a lɛlenyɔ 'lɪ, -ɛ nɪ 'lɪ -gbakuo 'kwli.

36 Moise nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- naa 'lɪ □wɪlɛkɛɛ-tebli 'kwli, 'ɛ -ha 'lɪ Yisraekʊɛ 'blʊgba -mʊ' 'kwli, -ɛ mɔ Esipʊkʊɛ a 'blʊgba, 'ɛ nu□o, 'ʊ -ta 'Yɪrɪ-Jɔhɔn, 'tɪ-, -tɛ ʊ nyɛ 'lɪ -tʊtʊkʊtɪɔ -mʊ' -kɔ kɪ nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ, 'kɪ 'lɪ 'yɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn 'kwli, 'ɛ nuu 'lɪ □wɪlɛkɛɛ-tebli -bɪ lɛ de.

37 Moise nɪ -do a 'mʊ, nɔ- lee Yisraekʊɛ, -ɛ mɔ: Nyɪsʊa di ya 'a mʊ winwɪn-hanyɔ* -bɪ yɪ. Nɔ- di 'mʊ yɪ 'wɪ. ɛ di mɔ 'aan dako a nyiblo.

38 Moise nɪ -do a 'mʊ de, nɔ- nɪ la 'ʊ -aan dako Yisraekʊɛ 'hʊɪ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ ʊ 'kukue la lɛ, 'kɪ 'lɪ -tʊtʊkʊtɪɔ -mʊ' -kɔ kɪ nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ. 'Kɪ -aan 'baɪnʊ nɪ la 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, Nyɪsʊa a lɛlenyɔ 'ɛ nɪ la 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ Sinaidʊgba 'lʊ. Moise, nɔ- nɪ la 'ʊ 'waa -gbati, Nyɪsʊa a lɛlenyɔ 'ɛ hlee la 'lɪ Moise -mɔ, 'ɛ -nyɪ□ɛ Nyɪsʊa a win, -ɛ di□ɛ nu, ɛ 'mʊ -a mɔ□ɔ -tɔɔ -nɪ.

39 Kɛɛ, -aan 'baɪnʊ 'yɪ□ɪ -hʊa, bu pʊ□ʊ nʊa yɪ bu, 'ʊ -wɛn□ɛ yɪ. 'Waa □wɪlɛ -hʊɛ□ɛ nɪ, 'kɪ bu □hɪan -mɔ, bu mu 'lɪ Esipʊblʊgba 'kwli.

40 -Nyrɔwɔ □dʊ, -tɛ Moise 'yɪ la 'lɪ □nʊ 'nyɪ -nɪ, ʊ lee la Moise a 'dɪayɪ Ayɪrɔ, ʊ wɛn: Nu -a mʊ tuyonʊ lɛ, ʊ

'mu -aan nyisvade nu, nyibli di 'ble, ε 'mu -a mu 'hru -tɔɔ -ni, -kɔti Moise -mu', -ε -ha 'li -a mu Esipublugba 'kwli, δε -bu -di 'lu -mɔ mu, 'ki 'vɔvɔ -mɔ, -a 'yɪɪ -yi.

41 Kε- v -nu, 'v nu tuyu, -ε 'wi-bliyu yi, 'v pi -cɔhlɔn*, 'ki 'v tuyu a 'mu yi, 'v nu le'mimle, 'ki 'v tuyu -mu', 'waa ɔgbetu, v -nu, 'a 'yi'buale a -ta'.

42 Kεε, -te v nu δε a 'mu, -ε -bi Nyisua -ha ɔnv 'yie -mɔ, kɔ, 'ε -ha ɔnv me le, 'v -tva 'yru a dɪda, ε kɔ ɔhɔnpv kɔ nyahro 'huen-. -Ti -bu, v 'cɪ la, 'ki 'li Nyisua a winwlɔn-hanyv a 'cɪen 'kwli, ε nɔ-bu:

Nyisua wen 'ni:

'A mu Yisraekue, -te a nu la 'yri a -wli ni 'huen,

'ki 'li -tutukutɔ -mu' -kɔ ki nyi-blo ɔdv 'yi 'li 'ti,

'a yi la 'wlugba-tebli a -cɔhlɔn pi, kεε, 'mɔ Nyisua, a 'ni -pieɔe la 'mu.

43 'Ba yi la -ta' ni -huen, dukwli -mu', -ε kɔ 'kwli v pv 'li tuyu -mu' 'li, -ε 'wi- hiapɔnyisua Moloki yi, dukwli a 'mu, nɔ- a 'ble, ε kɔ yi'wɪde -mu', -ε 'wi- nyahro yi, -ε mɔ hiapɔnyisua Yrefan.

Tuyonu a 'mu, a nu ɔnv ni, -ε diɔe nu, a 'mu ɔnv kwli yi bu bla, 'ki 'v 'waa 'vɔtuule a -ta'.

Nɔ- kɔ -ti, 'muɔv nu, v 'mu 'li 'a mu hiapublugba -bi 'kwli gba, -ε hlɔ -mɔ, 'ε -hi 'v Ba-bilɔnɔblugba 'v.

44 -Te -aan 'bainv ni la 'li -te a 'mu, nyiblo ɔdv 'yi 'li 'ti, v kɔ la 'tapokayu, -ε mɔ Nyisua a 'kayu -mu', -ε kɔ bu v pv 'li 'hi -mu' ble, v 'cɪ la 'v Nyisua a tete kle. 'Tapokayu a 'mu, -te Nyisua nu 'a blepɔpɔv, 'ki 'v Moise ye', kε- v nu 'a pɔpɔv.

45 'Tapokayu a 'mu, -aan 'bainv hieɔe 'waa 'yonu le. Ti -mu' -kɔ 'yri Sosue mɔ la 'waa ye'nanyv, 'ki v gba 'liɪ 'blugba -mu' 'kwli, Nyisua pv la le, ε di la ɔnv -nyi. Ti a 'mu 'yri, 'ki v -ween la 'v 'blugba a 'mu ki, Nyisua 'ε ble la dako a gblegble -mu' le, -v ni la 'li 'blugba a 'mu 'kwli. 'Tapokayu a

'mu, ε ni 'li 'blugba a 'mu 'kwli -nɪni, Dafidi 'ε -he Yisraekue a bodɔɔ.

46 Nyisua ni la Dafidi a 'mu ɔhaan-tebli -huɔhuɔ -mɔ. -ε -bi Dafidi -hvaɔa Nyisua ni, 'ki bu pv Nyisua 'kagbau le, -kɔti ε nɔ- mɔ Nyisua -mu', Dafidi a 'bai gbagbv Sakɔbv δε la -we.

47 Kεε, 'kayu a 'mu, ε 'yɪɪ 'pa-, ε 'yɪɪ -pv. 'A 'yu Salomɔ, nɔ- pvɔv.

48 'Klikɪnyisua, ε 'yi 'li -tonyibli a pɔpɔkayu bu -ni. Nɔ- 'a winwlɔn-hanyv 'cɪ la, 'ki 'li Nyisua cɪen 'kwli. Δε a 'mu, ε nɔ-bu:

49 Kɔkɔnyv Nyisua wen 'ni:

Yakɔ, nɔ- mɔ 'na bodɔɔgbata,

-tɔtv 'ε mɔ 'na bukɪbleɔtude.

ε 'yi 'kayu ɔdv -kɔ, a di 'mu le -pv -ni,

-ε kɔ bu 'n -we 'li ɔbv ni 'li.

50 ɔBi ε 'yi 'mɔ 'pa-, -ε 'yi -tebli a pepe -nu?»

51 Kε- Etienɪ pi de: «A mɔ nyibli ɔnv, -v ku 'lu le, ε kɔ, -v kɔ ɔwli ɔgboklo -ni, 'ti-, -v kɔ nvi ɔke, 'ki 'v Nyisua a -ti a 'winwɪn a -ta'. A -wen Nyisua a -Hihiu* yi 'a -ne ti. -Te 'aan 'bainv ni la 'mu, kε- a ni 'mu.

52 'Aan 'bainv ɔtu Nyisua a winwlɔn-hanyv a pepe ɔhɪen, 'v 'la winwlɔn-hanyv -mu', -v hle laɔa, -ε mɔ, Nyisua di ya 'a mu nyiblo yi, -ε 'sii 'v yi, -ε mɔ 'aan Wanyv. Nyiblo a 'mu, nɔ- mɔ -Yusu. -Yusu a 'mu, nɔ- a nuu 'cre le, 'ti- 'a 'laɔa.

53 'A mu -mu', Nyisua naa 'li a lelenyv 'li, ε -nyi 'a tete, a 'yi 'v tete a 'mu 'v ɔtuu -ni.»

-Te Etienɪ nu la 'kɔkɔv

54 -Juukue* a -gbolugbo a nyibli, -te v 'win -ti a 'mu, Etienɪ -hla, -ε -bi 'waa ɔwli kɔ yru'lebibie diaki.

55 Etienɪ -mɔ -bi, Nyisua a -Hihiu* kɔɔ ɔne win ki pepe, 'ε te 'li yako 'kwli le, 'ε yi Nyisua a -ti a 'yi'buɔba 'ye, ε kɔ, 'ε yi -Yusu 'ye -we, 'ε nyra bu, 'ki 'v Nyisua a diidekɪɔa ki.

56 Etienɪ a 'mu, kε- ε pi: «Ba pv 'mu nva yi bu, 'n yi yakɔ 'ni 'ye, 'ε -ki wlɔn, 'ni yi 'li -Yusu 'yee -ni, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ε nyra bu, 'ki 'v Nyisua a diidekɪɔa ki.»

57 -Te -Juukue a ye'nanyu 'win -ti a 'mu, -e -bi u ka 'waa nu yre, 'ti-, 'u -tua le[m]oma le. Ti ni -do a ti 'yri, 'waa pepe a 'mu, u gbee [ne] ki,

58 'u [ti] [ne] 'di, 'ti- 'u -tua 'a 'hi a biile, -e di[e] nu, u 'mu[u] 'la. -E -bi nyibli -mu', u lee -ni, 'ki -bu 'la Etien, u -he 'waa 'luyiwlawli kle, 'u -nyi[e] gblotayu [du], e 'mu[u] 'yie [tu]. Gblotayu a 'mu, 'a 'nyre mo Solu.

59 -Te u pi 'ki[ti] 'hi -mo le, -e -bi Etien, e da -Yusu ni, e wen: «Kukonyo -Yusu, 'ble 'na -hihiu kua,»

60 'e bla kwli bu, 'e 'yee 'li win, e wen: «Kukonyo o, de 'kuku -bu, u ni, -hru 'a -ti -mo!» Bu pu 'ki le, -e -bi e mla -hnhlu.

8

1 -E -bi gblotayu Solu -ni wen, e wen[ne] ki, 'ki bu 'la Etien.

-Te Solu [tui] la -Yusu a nyibli [hven]

-Nyrowo ni -do a 'mu, -Yusu a nyibli -mu', -u ni 'li Jrusredio 'kwli, u -tua 'waa [hven] a [tutuo]. E no-nu[o], -Yusu a nyibli a pepe a 'mu, 'u 'gba ci le, 'u 'heen -tebli 'nyu bu. -U -bi mu 'li Sudeblugba 'kwli, 'waa de -bi 'u mu 'li Samalibugba 'kwli. -Yusu a -monanyu* ni -do, u nu- hie 'li Jrusre.

2 Nyibli -bu, -u [tui] 'u Nyisua 'u, u gba Etien, 'u -ha 'u[u] 'u, ko, 'u yu we diaki, 'ki 'u 'a 'kuku a -ta'.

3 Solu -mo -bi, e [tui] 'u 'ki, -e di[e] nu, e 'mu 'cu e a nyibli bu -we. E ne 'kayo ble, 'e kwle -Yusu a nyibli, nu[gi] ko nyibe[pu] 'hven-, 'e pi [nu] [jre].

-Te Filipu pi la [haantite], 'ki 'li Samalibugba 'kwli

4 -Yusu a nyibli -mu', -u 'heen bu, u ne 'blugba ki, 'u pi nyibli -Yusu a [haantite].

5 E ko -Yusu a nyiblo [du]. 'A 'nyre -mo Filipu. E no- mu 'li Samalibugba a 'dio gbagbu 'kwli. Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya, e no- ko -ti e yu nyibli le -lee -ni,

6 'e ni [wlekeke] -tebli. -Ti a 'mu, Filipu yu nyibli -huohu a 'mu -lee -ni, u pu[ni] nua yu bu -tee, -e nu[o], [wlekeke] -tebli -mu', e ni, u yu 'a -ti 'ni 'win, ko, 'u yu[ti] 'ye.

7 [Wlekeke] -tebli a 'mu, -e mi 'lu -mo, no- mo 'kuo -hu[n]*, -u ni 'u nyibli ke', 'u pi -cici le, 'u -hven [nu] ke', ko, le-yiyrenyibli -huohu ko nyibli -mu', -u 'yu nale -yi -tee, 'waa 'kue 'e yu -we.

8 De a 'mu, e no- ni[e], 'u ni dudu, 'ki 'li 'dio a 'mu 'kwli.

9 'Ki 'li 'dio a 'mu 'kwli, e ko nyiblo [du], 'e ni 'li. 'A 'nyre mo Simo. E mo -pinanyiblo [nio]. E -wlen 'li 'dio a 'mu 'kwli ni, 'e ni -tebli -mu', -e kee Samalikue a [wli] le. E wen, e mo nyiblo gbagbu [nio].

10 Nyibli a pepe, nyu'ki, ko 'yonu 'hven-, u pu[ni] nua yu bu. Ke- u pu: «Nyiblo -bu, e ni 'ki ki, -wen Nyisua. 'A 'ki a 'mu, u dee [ne] 'ki gbagbi.»

11 U pu[ni] nua yu bu diaki, -e nu[o], kue 'li ti blebli 'yie bu, 'a -pinade kee 'waa [wli] le diaki.

12 Kee, -te Filipu 'ya 'dio a 'mu 'kwli, -e -bi e yu nyibli le 'ni -lee -ni, -te Nyisua di nyibli a win a kikole nu, 'e yu [nu] -Yusu a -ti -lee -ni, 'u kuo -ti a 'mu [wlu] yu, nu[gi] ko nyibe[pu] 'hven-, 'e pu [nu] 'nie 'lu le.

13 Simo a 'mu, e kuo -ti a 'mu [wlu] yu -we, 'u pu[u] 'nie 'lu, 'e 'cibi 'u Filipu 'hu, [wlekeke] -tebli -mu', -e mi 'lu -mo, 'e yu[ti] 'ye, 'e kee ne 'a [wli] le.

14 -Yusu a -monanyu* -mu', -u ni 'li Jrusre, u 'win ni, -e mo, Samalikue, u 'ble Nyisua a win kua -tee. E no- ko -ti, 'u lee 'li [nu] Piel ko Saan 'hven-mo.

15 -Te u nyre 'li, -e -bi u da Nyisua ni, 'ki 'u -Yusu a nyibli a -ta', -e di[e] nu, e 'mu [nu] 'a -Hihiu* -nyi.

16 [Han-ti] [hon], 'u pu [nu] 'nie 'lu, 'ki 'li -Yusu a 'nyre 'kwli, kee, 'ki 'li [nu] 'nyu, Nyisua a -Hihiu 'yee 'u -e [du] ke' ni bi.

17 E no- nu[o], Piel ko Saan 'hven-, 'u pu [nu] dabu 'lu ble, Nyisua a -Hihiu 'e bi 'u [nu] ke'.

18 -Te Simo -ni wen, e 'ye□e, -e mo, -Yusu a -monanyu pu □nu dabu 'lu ble, 'ti- Nyisua a -Hihiu 'e bi 'u nyibli a 'mu ke', e no- mo bu ya Pielu ko Saan 'huen- 'wliye yi,

19 e wen: «Ba -nyi 'mu 'kl a 'mu 'a de, -e di□e nu, 'ni pu nyibli dabu 'lu ble, Nyisua a -Hihiu 'mu 'u □nu ke' bi.»

20 Kee, Pielu □tu□o □won, e wen: «Na 'wliye ko -mu 'huen-, ba -we bu, -te -na 'lule-hihie 'ye□e, -e mo, nyiblo -we 'li bu nu 'wliye ni, bu -to Nyisua a -Hihiu ni a -ti.

21 'Kl 'u Nyisua a -ti kl, -ko -a mu 'huen-, -a 'yi -pe, -koti -na □wlu 'yi 'u yi 'sii -ni, 'kl 'u Nyisua ye'.

22 'A -ti, hie 'u -na 'lule-hihie -huan a 'mu bu, -bu da Kukonyo, -e di□e nu, 'bu -we 'li□i 'li, e 'mu -na 'lule-hihie -huan a 'mu, 'a -ti -mo -hru.

23 'N yi□i 'ni 'ye, -e mo, 'cre 'yii 'li -na □wlu kl, e ko ca 'huen-, 'ti-, de 'kuku, no- koo -mu win kl pepe.»

24 -E -bi ke- Simo a 'mu, e pi Pielu ko Saan 'huen- yi, e wen: «'Aan 'mumu, ba da Kukonyo, 'kl 'u 'mu -mo, -e di□e nu, -ti a pepe -bu, a -hla, 'a □dedede 'ni □ha 'mu nu.»

25 -Yusu a -monanyu ni 'huen a 'mu, -te u lee nyibli Nyisua a -ti, -e -bi u □hian -mo, 'u mi Jrusre. -Te u yi ni di, Samalibugba a 'du -mu', u ne kl, 'kl u pu 'li nyibli Nyisua a □haantitie.

-Te Filipu pu -Yusu a □haantitie Etiopibugba a nyiblo gbagbu

26 Filipu -mo -bi, ke- Nyisua a lelenyo pu□u yi, -e mo: «'Hru -mu', -e -hon 'li Jrusre, -e mi 'li Gasadio 'kwli, mu 'li□i wlon. Mu 'li 'a □hlon, -tite -mu', nyiblo □du 'yi 'li 'ti.»

27 -Te Filipu 'win -ti a 'mu, -e -bi e bi 'hru wlon, 'e -mu, 'e ye nyibehian □du kl. Nyibehian a 'mu, e mo Etiopibugba a nyiblo gbagbu □nuo. E mo 'a 'bugba a bodio a 'wli'ye□tunyo □nuo. Bodio a 'mu, e mo nugba □nuo, 'u dee □ne Kadasi. Nyibehian a 'mu, 'kl e mu la 'li Jrusre, 'e mu la Nyisua da mo, 'kl 'li Nyisua a 'kagbau bu. -Te e -we

'kl Nyisua a dida -mo, -e -bi e □hian -mo,

28 'e mi 'waa 'bli. 'Kl e ni 'u 'a -so a -gbo kl bu, 'e yi Nyisua a winwlon-hanyo Esai a 'cren -hre.

29 -E -bi ke- Nyisua a -Hihiu* pi Filipu yi, e wen: «Mu -bu 'yia 'u -so-gbo -mu' 'hu bu,»

30 'e gba cigbe, 'e mu 'u -so-gbo a 'mu 'hu. -Te e nyre 'kl 'u, -e -bi e 'win nyibehian a 'mu, 'a -hihewin ni, 'e yi Esai a 'cren -hre. -E -bi Filipu wen: «Nyibeyu o, □bi de a 'mu, -yi -hre, -yrui□e' le ni?»

31 -E -bi e □tu□o □won, e wen: «'Bu mo, nyiblo □du 'bu 'yi 'mo□o kle -hihia -ni, -bi' 'n di 'a leyuyruo nu 'li?» E no- mo bu lee Filipu, bu 'ya 'li□i -mo, 'kl 'u 'a -so-gbo kl.

32 -Ti a 'mu, e yi -hre, 'kl 'li Nyisua cren 'kwli, e no- -bu:

«Nyiblo a 'mu, e 'wi- blable yi, u gbe 'li 'laale', ko, e 'wi- 'blayu yi, -e ko -pupui 'bu yi ni 'cre, -e 'ye ni pu win.

Nyiblo a 'mu, e 'yi -ti □du -hla.

33 U □tio 'li□i ni, 'u pu□u □ne hi-bati le.

Nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -we, bu 'du 'a 'yonu a 'nyre ye' le, -koti u 'la□a ni.

Ke- Esai -pu, 'kl 'li Nyisua cren 'kwli.»

34 -E -bi nyiblo a 'mu, e 'beti Filipu ni, e wen: «Lee 'mu, 'n nyaa -mu le: Esai -bu, □bi 'a dionu e □hen 'nyre, -u'u-, □bi nyiblo -bi e □hen 'nyre?»

35 Winbu a 'mu, e no- ko 'kwli Filipu naa 'li, 'e pu□u □haantitie -mu', -e ne -Yusu 'Klisu a -ti -mo le.

36 -Te u gba 'hru 'lu -mo -gbagba, -e -bi u ye 'nie kl. -E -bi nyiblo gbagbu a 'mu, e wen: «'Nie, no- -bu. □bi -we 'li -bu pu 'mu 'nie 'lu ni, -te ti ne -bu?» [

37 -E -bi Filipu wen: «'Bu mo, □ni kuo -Yusu □wlu yi, 'kl 'li -na □wlu a pepe kl, -e -bi 'hru pe 'u bu, 'kl □bu pu -mu 'nie 'lu.» -E -bi e wen: «'N pu□u □han-ti, -e mo, -Yusu 'Klisu mo Nyisua a 'Yu □nuo, 'n kuo □ne □wlu yi,»]

38 'ε nyra -so bu, ε kɔ Filipu 'huen-, 'u ɔtu 'li 'nie -mɔ, Filipu 'ε puɔv 'nie 'lu.

39 -Te v -hon 'li 'nie -mɔ, -ε -bɪ Nyɪsua a -Hihiu gba 'li Filipu -tɪte -bɪ, nyiblo gbagbu a 'mu 'ε 'kee Filipu a 'yiye. Kee, ke- ε nɪ 'mu, 'ε gbε 'a 'hru 'lu -mɔ, 'kɪ 'li dɔdɔ 'kwli.

40 Filipu -nɪ wen, 'kɪ ε 'hru 'li 'dɪɔ -mu', v dεε Asɔtɪ 'kwli. Ke- ε nɪ, 'ε nε 'du kle, 'ε pɪ nyibli ɔhaantitie -mu', -ε nε -Yusu a -tɪ -mɔ le. ε nɔ- ε 'ble kva -bleble, 'ε nyre 'li 'dɪɔ -mu', -ε mɔ Sesali 'kwli.

9

-Te -Yusu a yraanyɔ Solu -he la -Yusu a -mɔnanyɔ (Nunu-tebli 22.6-16; 26.12-18)

1 Ti nɪ -do a 'mu 'yri, Solu -mɔ -bɪ, dε, ε yɪ 'lu -mɔ le -hie, nɔ- mɔ bu -we -Yusu a nyibli a pεpe bu.

2 Nɔ- nuɔ, 'ε mu 'li Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyu* a nyiblo gbagbu -mɔ, ε wen: «'Cɪ 'cɪɪn, 'mu 'liɔɪ Nyɪsua a 'kayo a nyibli gbagbɪ -mɔ gba, -v nɪ 'li Damasɪdɪɔ 'kwli, -ε dɪɔe nu, v 'mu 'mu -hεε -nɪ, nyibli -mu', nyɪbεpɔ kɔ nɔgbɪ 'huen-, -v nɪ 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'hru wɔn, -a 'mu ɔnɔ kɔ, 'mu ɔnɔ Jɪrusɛ ya.»

3 Bu bi 'kɪ 'hru wɔn, ε kɔ 'a nyibli 'huen-, -tε ε yɪ Damasɪ yre nɪ 'mɔε -nɪ, -ε -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, -nyre -hon 'li yakɔ 'kwli, 'ε pu 'liɔɪ ɔgbε,

4 Solu 'ε bi ɔhlɔn, 'ε yɪ win 'wɪn, 'ε pɪ le: «Solu ɔ, dε- kɔ 'mɔ -nɪ le ɔtui ɔhɪven 'li?»

5 -ε -bɪ Solu 'betiɔe nɪ, ε wen: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ 'li?» -ε -bɪ ε wen: «'Mɔ -Yusu ɔnɔ, 'mɔ ɔtui ɔhɪven.

6 'A -tɪ, 'du 'kɪ ye', -bu ya 'dɪɔ. Dε, Nyɪsua -hɔε -bu nu, 'kɪ v dɪ 'li -mɔɔ 'li -lee -nɪ.»

7 Nyibli -mu', -v kɔɔ 'huen- -nε 'hru, huannu a -tɪ, v nyra ble -blii. U 'nɪ -puɔv win. U 'wɪn win a 'mu nɪ, keε, v 'nɪ 'yeɔe nyiblo ɔdɔ.

8 Solu -mɔ -bɪ, ε 'du ye', 'ε ɔwlee 'yi, keε, ε 'nɪ -yruɔ le, 'v 'ble 'a dabu kva, 'v gba 'liɔɪ Damasɪdɪɔ 'kwli,

9 'ε nu -nyrɔwɪ nɪ ta, 'kɪ bu 'ye nɪ yru le, bu 'ye nɪ dɪ dε, bu 'ye nɪ 'na -we.

10 'Kɪ 'li Damasɪdɪɔ a 'mu 'kwli, -Yusu a nyiblo nɪ 'li. 'A 'nyre mɔ Ananiasi. Ananiasi a 'mu, ε nɔ- -Yusu 'hru yɪ, 'ε lee ɔnε, ε wen: «Ananiasi ɔ.» -ε -bɪ ε wen: «Kɔkɔnyɔ ɔ, 'mɔ, nɔ- -bu -ɔ.»

11 -ε -bɪ Kɔkɔnyɔ wen: «Mu 'li 'hru -mu', v dεε Yɪ'siihru wɔn, -bu pa 'li Judɪa a -tε, -bu 'beti nyɪbɛyɪ -mu', v dεε Solu a -tɪ. 'Kɪ ε kɔ 'li Tasi. -Tε ti nε -bu, ε dε Nyɪsua.

12 'Kɪ 'li Nyɪsua a dɪda 'kwli, ε 'yee 'li nyiblo ɔdɔ, ɔwɪ yɪ, 'liε'yiye 'kwli. Nyiblo a 'mu, -mɔ ɔnɔ, Ananiasi. -Mɔ pa 'li Solu a 'mu -mɔ, ɔnɪ puɔv dabu 'lu bu, -ε dɪɔe nu, ε 'mu le yru de.»

13 -ε -bɪ Ananiasi ɔtuɔ ɔwɔn, ε wen: «Kɔkɔnyɔ ɔ, -tonyibli -huɔhuɪ lee 'mu nɪ, 'cre a pεpe -mu', ε nu nyibli -mɔ, 'kɪ 'li Jɪrusɛdɪɔ 'kwli.

14 'Tɪ-, didie -bu, ε -dɪ, Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbɪ, nu- -nyɪɔe 'kɪ, 'kɪ bu kɔ nyibli a pεpe -mu', -v de -mu.»

15 Kee, Kɔkɔnyɔ wen: «ɔnɪ 'pie 'li huannu, 'kɪ -bu mu 'li 'kayu a 'mu bu, -ε nuɔ, 'n -ha 'li Solu a 'mu nɪ, 'kɪ bu na 'na -tɪ -mɔ le, 'kɪ 'v dakɔ -huɔhuɪ yɪ, v kɔ 'waa ye'nanyu 'huen-, ε kɔ, -bu lee Yisraekɔε -we.

16 'N dɪ ɔnεɔe 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, ε dɪ 'ye ɔhɪven dɪakɪ, 'na -tɪ.»

17 -Yusu bu pu 'kɪ le, -ε -bɪ Ananiasi mu 'li 'kayu a 'mu bu nɪ. -Tε ε nyre 'li, 'ε pu Solu dabu 'lu bu, ε wen: «Solu, 'na 'dɪayɪ, Kɔkɔnyɔ -Yusu, -ε 'hru mɔ -mu yɪ, 'kɪ 'v 'hru -bu, -ye mɔ wɔn, ε nɔ- lee 'nε- 'mu, -ε dɪɔe nu, ɔmu le yru de, ε kɔ, Nyɪsua a -Hihiu* 'mu -mu win kɪ -kɔɔ -nɪ pεpe.»

18 Ti nɪ -do a ti 'yri, -tebli ɔdɔ, -ε 'wɪ- -hrin a 'kɪ yɪ, nɔ- ble 'li Solu 'yi le, 'ε -tɔa leyuɪruo de, 'ε 'du ye', Ananiasi 'ε puɔv 'nie 'lu.

19 -Tε ε puɔv 'nie 'lu, -ε -bɪ Solu dɪ dε, 'tɪ- 'a 'kɪ 'ε 'ya 'li.

-Te Solu na la -Yusu a -tɪ -mɔ le, 'kɪ 'li Damasɪdɪɔ 'kwli

-Te de a 'mu, e -hi, Solu -hi 'li -nyrowi gbi, 'ki 'li -Yusu a -nagbopu* -mu', -u ni 'li Damastido 'kwli -mo.

20 Ti ni -do a ti 'yri, e -tua Nyisua a -ti a -molenuna, 'ki 'li Nyisua a 'kayo bu, e wen: «-Yusu mo Nyisua a 'Yu [ni].»

21 Nyibli a pepe -mu', -u yi 'a win 'win, e kee 'waa [wli] le, u wen: «Nyibli -mu', -u de -Yusu, nu- nyiblo -bu, e -hve bu -we mo bu. 'Ti-, e di ni, -e di[e] nu, e 'mu [nu] klo, e 'mu [nu] Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbu -ji' pu.»

22 Kee, 'a -ne ti, Solu ne Nyisua a -ti -mo le, 'ki 'li Nyisua a 'mu a 'kli 'kwli, Solu a 'kli a 'mu 'e yi kle -bii -ni. -Juukue* -mu', -u ni 'li Damasi, e yi -hre 'u [nu] Nyisuaerien ye', 'e tve [nu], -e mo, -Yusu, no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya. -Ti, nyibli a 'mu, bu di[e] kle -hilia -ni, u 'ni 'ye[e] li[ti].

23 -Nyrowi gbi bu -hi, -e -bi -Juukue a 'mu, u -yra[ti] ni, 'ki bu 'la Solu.

24 Kee, -ti a 'mu, u -yra, e 'win ni, e ko, e 'win ni -we, -e mo, u [tui] 'dico a paale a pepe 'yie, 'to ko -nyre, -e di[e] nu, 'bu yi ni mi, u 'mu[ti] 'la.

25 No- nu[ti], Solu a -nagbopu, 'u 'du[ti] ye', 'u 'yaa 'li[ti] [gbi] -mu' 'lu, -e [glaa] 'li 'dico le, 'u pu 'li[ti] -tugbo 'kwli, 'u [ti] 'li[ti] [gbi] a 'mu, 'a 'kibia -bi ki, 'e mu 'li Jrusredico 'kwli.

-Te Solu nyre la 'li Jrusredico 'kwli

26 -Te Solu nyre 'li Jrusredico 'kwli, -e -bi e [mu]e[e] le, 'ki bu bi 'li -Yusu a -nagbopu* 'nyi, kee, 'waa pepe, u yi pie 'a huannu, -e nu[ti], u 'ni -pu[ti] li[ti] [han-ti], -e mo, -Yusu a sey[ti] a -nagbopi [ni].

27 Kee, -Yusu a -nagbopi -bi ni 'u. 'A 'nyre mo Banabasi. No- gba[ti], 'e too [ne] -Yusu a -nagbopu yi. -Te -mu', Solu nu -Yusu a 'yiye, 'ki 'li Damasi a 'hru wlon, e ko, -te -Yusu nu la 'li 'a -mohleele, e no- na[ti] -mo le. E lee [nu] ni -we, -te Solu -nu, 'ki e 'yi huannu -pie, 'e na -Yusu a -ti -mo le, 'ki 'li Damastido 'kwli.

28 Kue 'u -nyrowo a 'mu 'yie bu, -Yusu a nyibli, u 'ble Solu kwa -tee, 'bu yi Jrusre wlon le ni ne, e 'ni -pie[e] li huannu, 'e ne -Yusu a -ti -mo le.

29 -Juukue* -mu', -u pi Glekikuewin, e hlee 'li [nu] -mo -we, 'e [tu] 'u 'kli, -e di[e] nu, u 'mu 'a pupuwin [wlu] yi -kuo -ni. Kee, -Juukue a 'mu, u [mu]e 'hru le, u 'mu[ti] 'la.

30 -Te -Yusu a nyibli 'win, -e -bi u gba Solu ni, 'ki 'li Sesalido 'kwli, 'u nu[ti], 'e mu 'li Tasidico 'kwli.

31 Ti a 'mu 'yri, u 'ni [tu]o li 'cue a nyibli [huen], 'ki 'li Sudeblugba ko Galileblugba ko Samaliblugba 'kwli. 'Cue a nyibli a 'mu, u ko 'kli, ko, 'u ko Nyisua a 'u[ti]ule, Nyisua a -Hihiu* 'e yi [nu] -hee -ni, -Yusu a nyibli 'u yi kle -bii -ni.

-Te Pielu nu la [wli]keke-tebli, 'ki 'li Lidadico ko Sopedico 'kwli

32 -Yusu a -monanyo, -e mo Pielu, e ne 'blugba ki, 'e yi -Yusu a nyibli yre -me. -Nyrowo [du] 'kwli, e mu la 'li -Yusu a nyibli -mo, -u ni 'li Lidadico 'kwli.

33 'Ki e yee 'li nyiblo [du] bu. 'A 'nyre mo Ene. E -yire le. -Te e -yire le, 'a 'yri ni [bhen]bhen a 'yru, no- -bu. E yi pe bu ni -do.

34 Ke- Pielu pi[ti] yi, e wen: «Ene, -Yusu 'Kisu, e yi -na 'kue 'ni -wee -ni -we. 'Du ye', bu [hrenti] -na kibupeede.» Ene a [gbetu] 'e 'du ye'. -E -bi 'a 'kue -we ni.

35 Nyibli a pepe -mu', -u ni 'li Lidadico 'kwli, e ko 'waa de -mu', -u ni 'li 'blugbakutico -mu' 'kwli, u dee Sano, -te u 'ye[e], -e mo, 'a 'kue -we ni, -e -bi u kuo Nyisua [wlu] yi.

36 E ko nu[ti] gba [du], 'e ni 'li -Yusu a nyibli -mu' 'nyi, -u ni 'li Sopedico 'kwli. 'A 'nyre mo Tabita. 'Nyre a 'mu, e no- mo Dolukasi, 'ki 'li Glekikuewin 'kwli, -e [hen] 'nyre -Gbele. 'A -ne ti, e ni la nyibli [haan-tebli] 'yi [hlon] le, 'ti- 'e yi la [huen]nyibli -hee -ni.

37 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'kue klo[ti] ni, 'e 'ku. -Te u -ple[e], -e -bi 'ki 'li

yo'kayu a -gblɔ -bɪ 'kwli, 'kɪ ʊ pʊ 'lɪ ɔ bɔ.

38 -Yusu a -nagbopu* -mu', -ʊ nɪ 'lɪ Sopedɔ 'kwli, ʊ 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ Piɛlɪ nɪ 'lɪ Lidadɔ 'kwli, -ɛ 'mʊɛ Sope yɛ. -Tɛ ʊ 'wɪn 'kɪ, -ɛ -bɪ ʊ lee 'lɪ nyibli nɪ 'hʊɛn -mɔ, bʊ nyaa ɔnɛ lɛ, bʊ 'kɪkɛ -nɪ, bʊ di.

39 -Tɛ ʊ nyɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ Piɛlɪ 'du ye', 'ɛ kʊɛ ɔnʊ ɔwien. -Tɛ ɛ nyɛ 'lɪ Sope, 'kɪ ʊ gba 'lɪ yo'kayu -nɪ wɛn a -gblɔ a 'mʊ 'kwli, -tɛ -mʊ', nʊgba a 'mʊ, ɛ pɛ 'ʊ bʊ, -tʊgbanʊgbɪ 'ʊ ɔglaa 'lɪ lɛ, 'ʊ yɪ we, 'ʊ tɔɔ ɔnɛ 'hʊlɛpʊ-tɛblɪ -mʊ', Dɔlʊkasi nɪ la ɔnʊ lɛ, -tɛ ɛ nɪ la 'kɔ.

40 -ɛ -bɪ Piɛlɪ 'hrɔɔ nyibli a pɛpɛ nɪ, 'ɛ bla kwli bʊ, 'ɛ da Nyɪsua, 'tɪ- 'ɛ ɔhɪan -mɔ, 'ɛ -mɛ 'kʊkʊku yɪ, ɛ wɛn: «Tabita, 'du ye',» tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, -ɛ -bɪ Tabita ɔwɛɛ 'yɪ. -Tɛ ɛ 'ye Piɛlɪ, -ɛ -bɪ ɛ nɪ bʊ,

41 Piɛlɪ 'ɛ pʊ dabu yɪ bʊ, 'ɛ 'du ye', 'ɛ da -tʊgbanʊgbɪ kɔ -Yusu a nyibli a pɛpɛ, 'ɛ tɔɔ ɔnʊ Dɔlʊkasi yɪ, Dɔlʊkasi a 'mʊ, 'ɛ pɪ -hʊnhɔn.

42 Dɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, nyibli a pɛpɛ -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Sope, ʊ 'wɪn nɪ, 'waa -hʊhʊtɪ 'ʊ kuo Kʊkʊnyɔ -Yusu ɔwɛɛ yɪ.

43 -Tɛ ɛ -hi, Piɛlɪ -wɛn 'lɪ Sope nɪ. 'Kɪ 'lɪ nyiblo ɔdʊ a -tɛ, 'kɪ ɛ 'tɪ 'lɪ. Nyiblo a 'mʊ, 'a 'nyɛ mɔ Simɔ. Simɔ a 'mʊ, ɛ nɪ mamʊkʊɛ -kʊan 'yri.

10

-Tɛ Kɔnɛɪ da la Piɛlɪ

1 ɛ kɔ la nyɪbɛyɪ ɔdʊ, 'ɛ nɪ la 'lɪ Sesalɪdɔ 'kwli. 'A 'nyɛ mɔ Kɔnɛɪ. ɛ mɔ Romakʊɛ a 'sɛyɔ a nyiblo gbagbʊ -bɪ ɔnɔ. ɛ nɛɛ la 'sɛyɔ a -wɪ nɪ ɔhʊn. 'Sɛyɔ ɔjain -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli ɛ nɪ la 'lɪ, ʊ dɛɛ la ɔa Yitalibɔgba a 'sɛyɔ.

2 Nyɪbɛyɪ a 'mʊ, 'a 'yrinaabʊ 'sɪi 'ʊ yɪ, ɛ kɔ 'a 'kayubʊkʊɛ a pɛpɛ 'hʊɛn-, 'ʊ ɔtui 'ʊ Nyɪsua nɪ. ɔhɪɔnnyibli -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ -Juukʊɛ* 'nyɪ, ɛ yɪ ɔnʊ 'nɪ -hɛɛ -nɪ, 'tɪ- 'ɛ 'cibi 'ʊ Nyɪsua a dɪda.

3 -Nyɔwɔ ɔdʊ a 'yru-hiɪlɛ', ɛ nɪ 'ʊ bʊ, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa 'lɪlɛ'yɪye, 'ɛ yru la ɔa

-tɛɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua a lɛlɛnyɔ, nɔ- pa 'lɪ -mɔ. -Tɛ lɛlɛnyɔ a 'mʊ, ɛ -pa, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Kɔnɛɪ.»

4 -ɛ -bɪ hʊannʊ bi 'lɪ Kɔnɛɪ 'kwli, 'ɛ yɪ 'ye gbee, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «ɛ kla nɪ 'lɪ, Kʊkʊnyɔ?» Nyɪsua a lɛlɛnyɔ a 'mʊ 'ɛ ɔtu ɔwɛn, ɛ wɛn: «-Tɛ -nɪ ɔhɪɔnnyibli a -hɛɛɛ, kɔ, -tɛ -nɪ Nyɪsua a dɪda, Nyɪsua wɛn ɛ kɪ, 'tɪ- 'ɛ pʊ -na -tɪ ɔwɛ -mɔ.

5 -Tɛ tɪ nɛ -bʊ, lee 'lɪ nyibli 'dɔ -mʊ', -ɛ mɔ Sope 'kwli, ʊ 'mʊ Simɔ da, -ɛ kɔ kɪbʊhlanyɛ mɔ Piɛlɪ.

6 Piɛlɪ a 'mʊ, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ nyiblo ɔdʊ a -tɛ. Nyiblo a 'mʊ, 'a 'nyɛ mɔ Simɔ -wɛ, 'ɛ nɪ mamʊkʊɛ -kʊan 'yri. 'Kɪ 'lɪ 'yru wɛn, 'kɪ a 'kayu nɪ 'lɪ.»

7 -Tɛ Nyɪsua a lɛlɛnyɔ pʊ titie a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ mu nɪ, Kɔnɛɪ 'ɛ da 'a -kʊannunnyibli nɪ 'hʊɛn, ɛ kɔ 'a 'sɛyɔ a nyiblo -bɪ. 'Sɛyɔtayu a 'mʊ, 'a 'yrinaabʊ 'sɪi 'ʊ yɪ -wɛ;

8 Kɔnɛɪ 'ɛ bi 'ʊ, 'ɛ tɔɔ ɔnʊ -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ mu 'lu -mɔ, 'tɪ- 'ɛ lee 'lɪ ɔnʊ Sope.

9 -Tɛ -nyɔwɔ nɪ -do -hi, -ɛ -bɪ ʊ 'mʊɛ Sope yɛ. 'Kɪ 'lɪ Sope a 'mʊ 'kwli, 'kɪ Piɛlɪ nɪ 'lɪ yo'kayu bʊ. Yo'kayu a 'mʊ, 'a 'lu 'wɛ 'ʊ bʊ, 'ʊ 'ye 'lɪ kɛ. -Nyɔwɔ -bʊ, mu 'ʊ 'yru a bʊnyɔrati 'yri, -ɛ -bɪ 'kɪ Piɛlɪ 'ya 'lɪ 'kayu a 'mʊ kɪ, ɛ 'mʊ Nyɪsua da.

10 Bʊ yɪ 'kɪ Nyɪsua nɪ dɛ, -ɛ -bɪ 'kanʊ bi 'lɪ 'kwli. Bʊ yɪ 'kɪ 'a dɪde nɪ pi, -ɛ -bɪ ɛ yɪ 'ye 'lɪ lɛ.

11 Dɛ -mʊ', ɛ yɪ 'ye, ɛ nɔ- mɔ: yako bʊ -kɪ wɔn, dɛ 'ɛ -hʊɛn 'lɪ -wɪ, 'ɛ 'wɪ- danʊ gbagbʊ yɪ, 'ʊ mʊa 'a 'nyɪ nɪ -hɛn bʊ. Nɔ- ɔtɪ 'ʊ ye'.

12 'Kɪ 'lɪ danʊ a 'mʊ 'kwli, mamʊ a gblegble, kɔ lɛ-jri-tɛblɪ, kɔ nʊblɪ 'hʊɛn-, ʊ nʊ- nɪ 'lɪ. (Mamʊɪdʊ a 'mʊ, dako a pɛpɛ yɪ ɔnʊ 'nɪ di, kɛɛ, -Juukʊɛ -mɔ -bɪ, ɛ ɔɲa nɪ, 'kɪ bʊ di -tɛblɪ a 'mʊ. 'A -tɪ, ʊ 'nɪ -dɪ ɛ lɪ ɔnʊ lɛ.)

13 Kɛɛ, ɛ 'wɪn win, 'ɛ pɪ lɛ: «Piɛlɪ, 'du ye', -bʊ 'la mamʊ -mʊ', ɔmʊ ɔnʊ di.»

14 Kɛɛ, Piɛlɪ wɛn: «'Dʊn-, Kʊkʊnyɔ o. Mamʊ -mʊ', ʊ 'yɪ 'ʊ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsua ye'. ɛ ɔɲa nɪ, 'kɪ -a mʊ

-Juukve -ba di □nu. 'A -ti, 'n 'yi -hvan □nu ni di.»

15 Ke- win a 'mu, ε pi, 'ε yi□ti -lee -ni de, -ε mo: «De -mu', Nyisva pu le, -ε 'sii 'u yi, 'ki -tonyiblo bu di□e, □ni 'hlaa 'li□ti, -ε mo, ε □ha ni, 'ki bu di□e.»

16 De a 'mu, ε nu 'lu-momuuwi ni ta, 'ti- danu a 'mu, 'ε □hian -mo, 'ε mu 'li yakw 'kwli.

-Te Pielu mu la 'li hiaponyiblo □du, -ε 'yi -Juukveyu 'pa- a 'kayu bu*

17 -Te ε -hi, -ε -bi Pielu yi 'a dionu le 'ni 'beti -ni: «De -bu, 'n 'ye, de a 'di -bi ε □hen 'nyre 'li?» Ε ni 'li 'lule-hihie a 'mu 'kwli, nyibli -mu', Konei -le, 'u 'ya 'diu, 'u yi le 'beti -ni, -te Simo a 'kayu □gbεε yi. Ε no- u -nu -nunu, 'u nyre 'li 'kayu a 'mu, 'a □hvan.yi,

18 'u 'yεε 'li win, 'u yi 'beti -ni: «□Bt 'ki Simo Pielu ni 'ne- 'kayu -bu bu?»

19 Ti ni -do a 'mu 'yri, Pielu bu 'tie yi 'lu le ni -hie, de -bu, ε 'ye wen, de a 'di -bi bu di 'nyre □hen a -ti, -ε -bi Nyisva a -Hihiu* yi□ti 'ni -lee -ni: «'Ye ke nyibli ni ta □mυε -mu 'yie le.

20 'A -ti, 'du ye', -bu □ti 'ne- 'kayu -bu yra. □Ni 'muo 'li ke' le. U ko -mu 'hven- ba mu, -ε nu□o, 'mo -lee 'ne- □nu.»

21 -ε -bi Pielu □ti 'li 'kayu a 'mu yra ni, nyibli -mu', -u □mυε□ε le, 'ε mu 'u □nu 'hu, ε wen: «Nyiblo -bu, a □mυε le, 'mo □nuo. Ε kla ni 'li?»

22 U wen: «'Seyo a nyiblo gbagbu -mu', -ε mo Konei, no- lee 'ne- -a mu -mo. Konei a 'mu, 'a nunuklo 'sii 'u yi, 'ε □tui 'u Nyisva. -Juukve a pepe nve ne 'a de ni. No- Nyisva a lelenyu -lee -ni, 'ki -bu di 'li 'a 'diu 'kwli, -ε di□e nu, -ti -mu', -di□e -lee -ni, ε 'mu□u nva yi bu pu.»

23 -Te u -yre, -ε -bi Pielu paa □nu 'kayu bu, 'ε pu 'waa □to.

-Te -nyre -nye, -ε -bi u ko Pielu 'hven-, u bi 'hru wlon, 'u -mu. -Te ε ko □nu 'hven-, u yi ni mi, -ε -bi -Yusu a nyibli -bi -mu', -u ni 'li Sope, u gba □nu 'hru wlon.

24 -Nyrowi ni 'hven a -nyrowo, 'ki u nyre 'li Sesali. Konei yi □nu 'ni

-ple, ε ko 'a □tugba a nyibli, ko 'a nunatumupu, ε -da 'hven-.

25 -Te Pielu pa 'ki 'kayu a 'mu bu, -ε -bi Konei 'du ye', 'ε mu□o ye' 'be mo, 'ε bla□a kwli yi bu, 'ki 'u 'a 'u□tuule 'kwli.

26 Keε, Pielu wen: «'Du ye', □ni 'blaa 'li 'mu kwli yi bu. 'Mo -tonyiblo □nuo. 'N 'yi Nyisva 'pa-,»

27 Konei a 'mu, 'ε 'du ye', ε ko Pielu 'hven-, 'u -tva toto a pupuu. U yi toto ni pi, 'u pa 'kayu bu, Pielu 'ε yεε 'u nyibli -huohui bu, -u -we ti ki.

28 -ε -bi ke- ε pi 'ki □nu yi, ε wen: «Ba ko 'a yiyie, -ε mo, 'mo -bu, -ε mo -Juukveyu, ε □ha ni, 'ki 'u 'mu -mo, 'ki □bu 'yuya 'u nyiblo -bu, -ε 'yi -Juukveyu 'pa- 'hu bu. Ε □ha ni -we, 'ki □bu mu 'li 'a -te. Keε, Nyisva too 'mo□o ni, -ε mo, 'ni 'hie 'li□ti 'lu -mo le, -ε mo, ε ko nyibli -bi, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisva ye', 'ki □bu hloo □nu -mo le.

29 Ε no- nu□o, -te a da 'mu, 'ni 'yi 'u win 'u □tu, 'ni -di. 'A -ti, 'n 'yi 'a mu 'ni 'beti -ni, -ε mo, ε kla ni yo, -ε ko 'mo a -da 'li?»

30 -ε -bi Konei □tu□o □won, ε wen: «Ε ko 'ki -nyrowi ni ta, mu 'u ti ni -do -bu 'yri, -ε mo 'yru-hiile a ti 'yri, 'ki 'n deε la 'u Nyisva, 'ki 'ne- 'na 'kayu bu. Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki nyiblo 'hru 'u 'mu ye'. 'A wlawli, ε pu 'hu le, ε yi 'ni wlin. Nyisva a lelenyo □nuo. Ε wen:

31 Konei, Nyisva 'win -na didawin ni, ko, -te -ni, □ni yi □hvennyibli -heε -ni, Nyisva wen□ε ki.

32 'A -ti, lee 'li nyibli 'diu -mu', -ε mo Sope 'kwli, bu da Simo, -ε ko kibuhlanyre mo Pielu. Pielu a 'mu, 'ki ε ni 'li nyiblo □du a -te. 'A 'nyre mo Simo -we, 'ε nii mamukve -kuan 'yri. 'Ki 'a 'kayu ni 'li 'yru wien.

33 No- nu□o, ti ni -do a ti 'yri, 'ni te mo 'li -mu nyibli -mo, 'ki bu da -mu. 'A -ti, ε nu -teε, -te -nu, □ni -di. -Te ti ne -bu, -aan pepe, -a -we ti ki, ki mo Nyisva ye', -ε di□e nu, -ti a pepe -mu', Kukonyo pu 'li -mu wlon, □mu -a mo□o -too -ni, -a 'mu 'win.»

Pielu a yi-hewo, 'ki bu hla -Yusu a

-ti, 'ki 'v nyibli -mv', -v 'yi -Juukve* 'pa- yi

34 Kε- Pieli pi, 'ki 'v nyibli a 'mv yi, ε wen: «-Te ti ne -bu, 'n yrui□e le ni, -ε mɔ, Nyɪsua 'ni 'jra□a li nyibli' le:

35 'A -ne dako □du a nyiblo, 'bu ni 'v, 'bu yi 'v Nyɪsua ni □tui -ni, kɔ, de -mv', -ε 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyɪsua ye', 'bu yi□i ni ni, nɔ- Nyɪsua di ki wen.

36 Nyɪsua ya 'a dako Yisraekve □haantitie yi, 'ε hle□ε, -ε mɔ, 'ki 'li -Yusu 'Klɪsɔ 'li, -ε mɔ -aan pepe a Kɔkɔnyɔ, 'ki ε naa 'li, -ε di□e nu, Nyɪsua kɔ nyibli 'hven-, v 'mv kibwɛenle kɔ.

37 A yi -tebli a pepe -mv', -ε mu 'lu -mɔ, 'ki 'li Galileblugba kɔ Sudeblugba 'kwli, kve la 'li ti -mv' 'yie bu, -ε kɔ 'yri Saan Batist hlee la 'v Nyɪsua a -ti, ε kɔ, -te ε pi la nyibli 'nie 'lu le.

38 A yi□e ni, -ε mɔ, Nasaleti a -Yusu, nɔ- Nyɪsua -nyi 'a -Hihiu* kɔ 'a 'klɪ 'hven-, 'a yi□e -wε, -ε mɔ, -Yusu na 'du kle, nyibli a pepe -mv', -v ni 'li 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu a 'klɪ bu, -Yusu a 'mv, 'ε nu□o, 'waa 'kve 'ε -wε, -kɔti Nyɪsua ni 'v□v -mɔ.

39 -A mv -bu, -v mɔ -Yusu a -mɔnanyv, -a 'ye -tebli a pepe -mv', ε nuu 'li Jrusredɔ 'kwli ni, ε kɔ 'ki 'li -Juukve a 'blugbi a pepe ki. 'Ki 'li Jrusredɔ 'kwli, 'ki v kɔɔ 'li□i tugbe 'yie, -ε di□e nu, ε 'mv 'ku a -ti.

40 Kee, -te ε 'kv, -nyrɔwi ni ta a -nyrɔwɔ, 'ki Nyɪsua -ha 'li□i 'kɔkɔnyibli 'nyi, 'ε -ha□a 'klɔ, 'ε nu□o, -Yusu 'ε 'hru ne -a mv yi.

41 ε 'yi Yisraekve a pepe 'pa-, ε 'yi □nv yi 'hru -ni, keε, -a mv ni -do -bu, Nyɪsua -ha la 'li, kve la 'li bu, 'ki -ba -he nyibli -mv', -v di -tebli a pepe -mv', -ε mu 'lu -mɔ 'ye, -a mv ni -do a 'mv, -a mv ε 'hru yi. -Te Nyɪsua -ha 'li□i 'kɔkɔnyibli 'nyi, ε -ha□a 'klɔ, ε kɔ -a mv 'hven-, -a dii 'v de -te ni -do.

42 ε lee ne -a mv ni, 'ki -ba pv dako □haantitie, -ε ne 'a -ti -mɔ le, ε kɔ, ε lee ne -a mv ni -wε, 'ki -ba lee nyibli, -ε mɔ, ε nɔ- Nyɪsua wa 'nyre, 'ki bu di 'klɔnyibli kɔ 'kɔkɔnyibli -bati le pv mɔ.

43 Nyɪsua a winwlon-hanyv* a pepe, v hla -Yusu a -ti ni. V hle la□a ni, -ε mɔ, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu kuo -Yusu a 'mv □wlv yi, 'ki Nyɪsua di 'li -Yusu 'li -naa -ni, ε 'mv nyiblo a 'mv a nunu-tebli 'kukui 'wɔwla -ni.»

Nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, Nyɪsua yi -nyi □nv 'a -Hihiu* -wε*

44 Pieli ni 'li win a pɔpɔv 'kwli, nyibli -mv', -v pv□v nva yi bu, Nyɪsua a -Hihiu 'ε □ti 'v □nv ki.

45 -Yusu a nyibli -mv', -v kɔ Pieli 'hven-, -v -di, -v mɔ -Juukve, ε keε 'waa □wl le dɪakɪ, 'ki nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, Nyɪsua bu di □nv 'a -Hihiu -nyi,

46 -ε nu□o, v yi 'ni 'win, -te v pi win -mv', v 'yi -yi, 'v 'bve Nyɪsua a -ti 'yi.

47 Kε- Pieli pi de, ε wen: «Nyibli -bu, Nyɪsua -nyi □nv 'a -Hihiu ni, □wi yi -te ni -do, ε nu -a mv 'a -Hihiu a -nyinyie. 'A -ti, ε 'yi yi -bleε -ni, 'ki nyiblo bu pv le, -ε mɔ, v 'ni 'pɔv 'li □nv 'nie 'lu.»

48 -ε -bi ε wen de: «-Ba pv □nv 'nie 'lu, 'ki 'li -Yusu 'Klɪsɔ a 'nyre 'kwli,» 'v pv □nv 'nie 'lu. -Te ε -hi, -ε -bi v wen: «Pieli, -a -hve□e ni, -bu -hii mɔ -a mv -nyrɔwi gbi 'hvi, 'ti- □mv mu.»

11

-Te Pieli nyre 'li Jrusredɔ 'kwli, 'ε na -mɔ le, 'ki 'v -Yusu a -mɔnanyv yi, -te Nyɪsua -nu, 'ε -nyi 'a -Hihiu nyibli -mv', -v 'yi -Juukve* 'pa-*

1 -Yusu a -mɔnanyv, kɔ -Yusu a nyibli -bi 'hven-, -v ni 'li Sudeblugba 'kwli, v 'win ni, -ε mɔ, nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, v 'ble Nyɪsua a win kva -wε.

2 -Te Pieli □hɪan -mɔ, ε di Jrusredɔ 'kwli, 'ki 'li Sudeblugba 'kwli, -ε -bi -Yusu a nyibli -mv', -v mɔ -Juukve, v -tua 'a 'nyre a didie ni,

3 v wen: «Nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, -v 'yi yi 'be, nu- kɔ -te -pa 'li, v kɔ -mv 'hven-, 'a di de. De- 'li?»

4 Bu pu 'ki le, -e -bi Piel -tua -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo a -ti a -molenina,

5 e wen: «'Ki 'n ni la 'li Sope, 'ni de la Nyisua. 'N ni 'li Nyisua a dida 'kwli, 'ni 'ye de, 'ki 'li le'yiye 'kwli, 'e 'hru 'u 'mu ye', de a 'mu 'e [ti] 'u 'mu ye', 'e 'wi- danu gbagbu yi, -e ko 'nyu ni -hen, u mua bu. No- -hon 'li yako 'kwli, 'e di 'u 'mu ye'.

6 -Te 'n mu 'li [ti] 'kwli le ta mo, 'n 'ye 'li mamu a gblegble, 'wan bu a mamu, le-jri-tebli, ko nobli -we,

7 'ni 'win win. Ke- e pu 'mu yi: Piel, 'du ye', 'la mamu -bu, [mu] [nu] di.

8 Kee, -e -bi 'wen: 'Uon-, Kukonyo o, mamu -bu, -a mu -Juukue, e [ha] ni, 'ki -ba di [nu]. 'A de 'yi -huan 'u 'na me ki ni bi.

9 -E -bi 'n 'win win a 'mu ni de, 'e -hon 'li yako 'kwli, e wen: De -mu', Nyisua pu le, -e 'sii 'u yi, 'ki -tonyiblo bu di, [ni] 'puu 'li le, -e mo, e [ha] ni, 'ki -tonyiblo bu di [e].

10 De a 'mu, e nu 'a 'wi ni ta, 'ti -tebli a pepe a 'mu, 'e [han] -mo, 'e mu 'li yako 'kwli.

11 Ti ni -do a ti 'yri, 'kayu -bu, -e ko bu 'n ni la 'li, -e -bi nyibli ni ta nyre 'li ni. Nyibli a 'mu, 'ki u -hon 'li Sesali, 'u lee 'ne- [nu] 'mu -mo.

12 -E -bi Nyisua a -Hihiu lee 'mu ni, e wen: [Ni] 'muo 'li ke' le, u ko -mu 'huen- ba mu. -Yusu a nyibli ni [hlon]-do -bu, -u ni 'ne- -a mu 'nyu, nu- gba la 'mu 'hru wlon, 'ki 'li Sesali. -Te -a nyre la 'li, -e -bi 'ki -a pa 'li nybeyu -mu', u dee Konei a -te,

13 Konei a 'mu, 'e lee ne -a mu, -e mo, e 'ye Nyisua a lelenyo, 'ki 'li 'a 'kayu bu. 'Ki Nyisua a lelenyo a 'mu, e nyra 'u [u] ye' bu, 'e yi [ti] -lee -ni, -e mo: Lee 'li nyibli Sopedio 'kwli, bu mu Simo da, -e ko kibuhlanyre mo Piel.

14 -Ti -mu', e di -mu -lee -ni, no- di [e] nu, Nyisua 'mu -mu wa, -ko -na 'kayubukue 'huen-.

15 Bu pu 'ki le, -e -bi 'n -tua la Nyisua a -ti a -molenina, 'ki 'u Konei ko 'a 'kayubukue 'huen- yi, Nyisua a -Hihiu 'e bi 'u [nu] ke', [wi] yi,

-te ni -do e nu la 'u -aan ke'bibie, yi-he-nyre a ti 'yri.

16 Ti ni -do a ti 'yri, -ti -mu', Kukonyo -Yusu hla la, e bi la 'li 'mu 'kwli. Ke- e pu la: Saan -mo -bi, e pu la 'a mu 'nie 'lu le, kee, Nyisua -mo -bi, 'a -Hihiu, no- e di 'a mu -nyi.

17 'E mo [han]-ti, Konei ko 'a 'kayubukue 'huen-, -u 'yi -Juukue 'pa-, -te u kuo la Kukonyo -Yusu 'Klusu [wlu] yi, -e -bi Nyisua -nyi [nu] 'a -Hihiu ni -do -mu', e -nyi la -a mu ni, -te -a kuo la [a] [wlu] yi. 'N 'yi la 'li [ti] 'li -we, [bu] -won la Nyisua yi, 'ki bu -nyi la [nu] 'a -Hihiu.»

18 -Te -Yusu a -monanyu 'win la 'ki Piel a win a 'mu, -e -bi u 'kee la 'a -ti a yeele ni, 'u -tua Nyisua a 'nyrelepuu, u wen: «'E mo [han]-ti, nyibli -bu, -u 'yi -Juukue 'pa-, Nyisua -nyi [nu] 'klu -we, 'ki bu -hie 'u 'waa -tebli 'kukui bu, bu -nyi 'waa dionu Nyisua, -e di [e] nu, Nyisua a a 'mu, e 'mu [nu] 'klo yrayru -nyi.»

'Cue -mu', -e ni 'li Atiosido 'kwli

19 Ti -mu' -ko 'yri u 'laa la 'u Etien, 'ki u -tua la -Yusu a nyibli a [huen] a [tutuo]. E no- nu [o], -Yusu a nyibli 'u 'heen 'blugbi ki bu. -U -bi ni 'li [nu] 'nyu, 'u mu -mumu, 'u nyre 'li Fenisiblugba, ko Sipreblugba, ko Atiosido 'kwli. Kee, -Juukue* ni -do, u nu- u yi Nyisua a -ti -lee -ni.

20 Kee, e ko -Yusu a nyibli -bi, 'u ko 'li Sipreblugba, ko Silenido 'kwli. Nu- mu 'li Atiosi, 'u mu 'li nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa- 'hu, 'u mu [nu] [haantitie] pu mo, -e ne Kukonyo -Yusu a -ti -mo le,

21 Kukonyo 'e yi [nu] -hee -ni diaki, 'e too [nu] 'a 'klu a kinuu, 'e nu [o], nyibli -huohu 'u kuo [ne] [wlu] yi, ko, 'u -nyi [e] 'waa 'klo a pepe.

22 -Ti a 'mu, Jrusre a 'cue a nyibli 'win ni. No- nu [o], 'u -ha 'li Banabasi, 'u lee 'li [ti] Atiosi.

23 -Te e nyre 'li, -e -bi e 'ye [e] ni, -e mo, Nyisua nu -Yusu a nyibli [haande] -mo diaki, 'a -ti, e -tua dudu a nunuo, e ko, 'e -nyi 'waa pepe

'klt, 'kt bu 'cibi 'v Kvkonyo a wlv a yukuole, 'kt 'l 'waa wlv a pepe kt.

24 E mo han-ti, Banabasi a 'mu, e mo haannyiblo nio, e ko, Nyisua a -Hihiu* koo ne win kt pepe, 'e kuo Kvkonyo wlv yi diakti, nyibli -huohvi 'v -nyi 'waa wlv Kvkonyo.

25 Ti a 'mu 'yri, -e -bi Banabasi mu 'l Tasidwo 'kwli, 'e bla Polu.

26 -Te e yee 'liti bu, -e -bi e gba 'liti Atiosidwo 'kwli. 'Kt 'l 'diwo a 'mu 'kwli, v -hii 'l 'yru 'mumu, 'kt 'l -Yusu a nyibli 'nyi, 'v too nyibli -huohvi, -te v di -Yusu a wlv a yukuole nu. 'Kt 'l Atiosi a 'mu, -Yusu a -nagbopu*, 'kt v -twa 'l nu -Yusu a nyibli a daale. E mo la 'a yi-hede nio, 'kt bu daa la nu 'nyredu a 'mu.

27 Ti a 'mu 'yri, Nyisua a winwlon-hanyu* du, nu- -hon 'l Jrusre, 'v mu 'l Atiosi.

28 -E -bi a 'nyre mo Agabusi. Agabusi a 'mu, no- 'du ye', Nyisua a -Hihiu 'e nuo, 'e hlaa, -e mo, ti du 'yi 'l -hie, 'kanu gbagbu 'mu ti, 'kt 'ne- -tutu a pepe kt. 'E mo han-ti, 'kanu a 'mu 'e ti, ti -mu' -ko 'yri Klodi mo la Romakue a 'kun gbagbu.

29 'Kanu a 'mu, 'a -ti, -Yusu a -nagbopu -mu', -v ni 'l Atiosi, v -yrapa ni, 'kt bu -hee -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'l Sudeblugba 'kwli. E no- ko -ti 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'a -ne de, e -we 'l bu ya, 'e yee,

30 'v 'kukue -nyinyi-tebli a 'mu le, 'v -nyi Banabasi ko Solu 'huen-, 'kt bu gbaa Sudeblugba a 'cve a ye'nanyu yi.

12

-Te v 'la la Saki, ko, -te v pu la Pielu 'ji'

1 Ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi 'kun Helodi -twa -Yusu a nyibli -bi huven a tutuo, 'kt 'l Jrusre,

2 'e lee ne 'a 'seyo, 'kt bu nu -tuanie, bu 'la Saki, -e mo Saan a 'diayi.

3 -Te e 'yee, -e mo, de a 'mu, e -nu, e kwlee -Juukue* a nyibli gbagbu kt, -e -bi e lee ne 'a 'seyo ni de, 'kt bu klo Pielu, v 'mu v 'ji' pu. Ti a 'mu, e

mo la -Juukue a le'mimle, -e mo Paki a ti nio la.

4 Pielu bu ni 'kt 'l 'ji', -e -bi 'kun Helodi lee ne 'a 'seyo ni -pu tu 'v hlon-do, bu nu dui ni -hen, bu -hie gbe, bu tu Pielu 'yie, -e di nu, Paki 'bu -hi, e 'mu v -bati le -puv -ni, 'kt 'v nyibli a pepe yi, nyibli a 'mu, v 'mu v hla, -e mo, e ko bu 'ku.

5 'Kt Pielu ni 'l 'jikayu bu, 'v tui 'yie. Ti ni -do a 'mu 'yri, -Yusu a nyibli -mo -bi, v nyee Nyisua le, 'kt bu -hee Pielu.

-Te Nyisua a lelenyo -ha la Pielu 'ji'

6 -Nyrowo -mu', -e ko 'kwli 'kun Helodi di la Pielu -bati le -puv -ni, 'kt 'v nyibli yi, 'ti- -nyrowo a 'mu, e 'mu 'v nyre, 'a 'to, 'kt 'l 'jikayu bu, Pielu ni 'l 'seyo ni 'huen -gbati, 'v nu 'cun, 'v mua ne 'a dabu 'seyotayo ni 'huen a 'mu, 'waa dabu yi bu, 'e pe 'l nu 'nyi bu, 'e yi nme, 'kt 'l 'jikayu a 'mu a paale', 'seyo -bi ni 'v, 'v tui 'jikayu 'yie.

7 Ti ni -do a ti 'yri, Nyisua a lelenyo 'hru 'l 'jikayu a 'mu bu, -nyre 'e 'bee 'l, Nyisua a lelenyo a 'mu, 'e -hren Pielu a mueye le, 'e -haa nmena', e wen: «'Kika -ni, -bu 'du ye'.» Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'cun ble 'liti dabu le.

8 -E -bi e wen 'ni de: «Pu -tebli 'hu le, e ko, -bu pu 'suin,» Pielu 'e pu -tebli 'hu le. -E -bi Nyisua a lelenyo wen: «Pu -na kveti kt, -bu kve 'mu wien,»

9 Pielu 'e kvee wien, 'v 'hru 'l 'jikayu bu. Kee, e 'yiti han-ti -pu, de a 'mu, Nyisua a lelenyo -nu, bu di sey a -ti' pa. 'A wlv -mo -bi, e wen, e yi 'yee 'l le.

10 Yi-heseyo -mu', -v tui -yaa 'yie, v -hi nu le, 'v -hi 'huen a 'seyo le -we, 'ti- 'v nyre 'v -yaa a 'mu, 'a 'maju 'yri, -e mo 'plumaju, -e ko 'yri v nee 'v, 'v yi 'l 'diwo 'kwli bi. -Te v nyre 'v, -e -bi 'maju a 'mu, e ni -do e -hon 'v -wlu, 'v 'hru, 'v bi 'l 'hru wlon, 'v mi. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi Nyisua a lelenyo -hon 'v Pielu 'hu ni.

11 -E -bi ɔwlv dii Pielt -mɔ, ε wen: «E 'yi 'lile'yiye 'pa-, 'ni 'yeɔe 'li le. De -bu, 'n yi 'ye, ε mɔ ɔhan-ti ɔniɔ. Kɔkɔnyɔ Nyɩsua te 'a lelenyɔ bu, 'ε ɔgble 'mu, 'ε -ha 'li 'mu 'kɩn Helɔdi a 'kɩ bu, ε kɔ -Juukue* a 'cre a pepe -mu', v -hve bu nu wen 'mu 'yi ɔhlɔn le.»

12 -Te Pielt -hie 'lu le, -ε -bi 'ki ε mu 'li Mari a -te, -ε mɔ Saan a 'dii, Saan -mu', -ε kɔ kibɔhlanyre -mɔ Maki. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki nyibli -huɔhuɩ 'kukue 'li le, 'ki 'v Nyɩsua a dida a -ta'.

13 -Te Pielt nyre 'v -yaa a 'mu, 'a 'maju 'yri, -ε -bi ε -tua 'maju a bibile, -kuannunɔgba ɔdu, 'ε mu 'v 'maju 'yri. Nɔgba a 'mu, 'a 'nyre mɔ Rodi. Nɔ- 'beti -ni, -ε mɔ: «Nyɔ- ni 'v 'li?»

14 -E -bi ε yru Pielt a win ni. Dɔdu a -ti, ε 'yi 'v 'maju 'v -ha, 'ε gba 'li cigbe 'kayu bu, ε wen: «Pielt di ni. 'Ki ε ni 'v 'maju 'yri.»

15 nyibli 'v lee ɔne, v wen: «ɔBi -na 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn, ɔni hle -ti a 'mu?» -E -bi ke- ε pi de: «ɔHan-ti 'n pu 'li, Pielt ɔniɔ.» -E -bi v wen: «'Uɔn-, Pielt a -hihiu, nɔ- ɔye, -kɔti v 'laɔa ni a 'gbe.»

16 Ti ni -do a 'mu 'yri, Pielt -mɔ -bi, ε 'tie yi 'maju -bibi -ni. -Te v -ha 'v 'maju 'v, 'v 'yeɔe, -ε mɔ, Pielt ɔniɔ. -E -bi 'waa ɔwlv kee le,

17 Pielt 'ε nu 'a dabv, 'ε lee ɔnv, -ε mɔ, bu ma wien, 'ε -tua -mɔlenuna, -te Kɔkɔnyɔ nu 'li 'a ɔjikayu a bu-hihia. -E -bi ε wen 'ni: «Ba mu, ba lee Saki kɔ 'diayɩv -bi 'hven-» -Te ε -yre, -ε -bi ε 'hri ni, 'ε -hɔn 'li Jrusre 'kwli, 'ε mu 'li -tite -bi.

18 -Te -nyre -nye, -ε -bi ɔgbugblɔle bi 'li 'seyo 'nyi, 'v yi 'waa diɔnv le 'beti -ni: «-Bi' Pielt mu yi 'li?»

19 'kɩn Helɔdi 'ε lee 'seyo -bi, 'ki bu ɔmɔɔɔ le, 'v ɔmɔɔɔ le -mɔmɔɔ, 'v 'yiɔt 'ye, Helɔdi 'ε da 'seyo -mu', -v ɔtui 'tu Pielt 'yie, 'ki 'li ɔjikayu bu, 'ε puɔ ɔnv -bati le, ε wen: «A kɔ ba 'ku.» 'ε mɔ ɔhan-ti, 'v 'la ɔnv. -Te ε -hi, -ε -bi 'kɩn Helɔdi a 'mumu, ε -hɔn 'li Sudeblɔgba 'kwli, 'ε mu 'li Sesali. 'Ki 'li 'diɔ a 'mu 'kwli, ε -hii 'li ti -huɔhuɩ.

-Te 'kɩn Helɔdi nu la 'kɔkɔv

20 Nyibli -mu', -v ni 'li Tilidiɔ kɔ Sididiɔ 'kwli, 'kɩn Helɔdi a 'mu, ε pu ɔnv yrv le diaki. 'A -ti, ε -hve bu gba 'li ɔnv tu -mɔ. E nɔ- nuɔo, 'du ni 'hven a 'mu, 'a nyibli 'v bibi 'yi le, 'v muɔo 'ye mɔ, 'ki 'li Sesali, -ε diɔe nu, ε kɔ ɔnv 'hven-, v 'mu ki bu -ween -ni, -kɔti 'ki dii-tebli -huɔhuɩ -hven 'li Helɔdi a 'blɔgba 'kwli le. E kɔ 'seyotayu gbagbv ɔdu. 'A 'nyre mɔ Blatusi. Nɔ- ɔtui 'kɩn Helɔdi a 'kayu 'yie. Nyɩbeyu a 'mu, nɔ- v mu 'li -mɔ, 'v nyaa ɔne le, 'ki bu -hee ɔnv, -ε diɔe nu, v kɔ 'kɩn 'hven-, v 'mu kibwween le kɔ. -Te v hlaɔa, -ε -bi ε wen ni, 'v mu 'li 'kɩn Helɔdi -mɔ, v wen: «-A -hveɔe ni, -kɔ -a mu 'hven-, -ba ween ki bu.»

21 -Te v 'yeɔe, -ε -bi ε wa -nyrɔwɔ 'nyre, -ε kɔ 'kwli ε di 'li ɔnv -mɔ -hlee -ni. -Te -nyrɔwɔ a 'mu, ε nyre 'ki 'v, -ε -bi ε pu 'a 'kɩn wlawlv ni, 'ε ni bu, 'ki 'li 'a 'kungbata 'kwli, 'ε -tua hihle.

22 -E -bi nyibli wen: «Nyɩsua, -ε yi hle, ε 'yi -tonyiblo 'pa-»

23 Ti ni -do a ti 'yri, Nyɩsua a lelenyɔ nuɔo ni, 'kue 'ε kloɔo, -ε nuɔo, ε 'yi nyibli -lee -ni, -ε mɔ, bu 'kee ne 'a -ti a 'yi'bualε, Nyɩsua, nɔ- kɔ -ti bu 'bua 'yi. Henni diɔe -didi, 'ε 'ku.

24 Ti a 'mu 'yri, Nyɩsua a -ti 'heen la bu, 'ki 'li 'blɔgba a pepe 'kwli, 'ε nuɔo, nyibli -huɔhuɩ, 'v kuo -Yusu ɔwlv yi.

25 -Te Banabasi kɔ Pɔlv 'hven-, v -yra -kuan 'lu, 'ki 'li Jrusrediɔ 'kwli, -ε -bi v ɔhian -mɔ, 'v mu 'li Atiɔsi. -Te v yi ni mi, v gba nyɩbeyu ɔdu. 'A 'nyre mɔ Saan, 'a kibɔhlanyre mɔ Maki.

Pɔlv a yi-hɛdagba, 13-14

13

Nyɩsua wen 'ni, Solv (-ε mɔ Pɔlv) kɔ Banabasi 'hven-, bu gba -Yusu a -ti, 'ki 'li dako a gblegble -mɔ

1 'Ki 'li -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Atiɔsi 'nyi, ε kɔ nyibli -bi, 'v pi nyibli -Yusu a ɔhaantitie, -v -bi 'v

tʋe 'waa 'bio -Yusu a nyibli. Nyibli a 'mu, ʋ nu- mo Banabasi, ko Simeo, -e ko kibuhlanyre -mo Nyiryugbu, ko Lusiusi, -e ko 'li Sileni, e ko Manae, -e ko 'kiun Helodi 'huen-, ʋ naa 'li 'kayu ni -do bu, e ko Solu 'huen-.

2 -Nyrɔwo ɔdu 'kwli, bu yi 'cʋe ni pʋe, bu yi ni ɔci*, 'ki 'b Nyisua a dida a -ta', 'ki Nyisua a -Hihiu* hlee 'li ɔnu -mo, e wen: «Ba pu Banabasi ko Solu 'huen- 'kibia ki, -e diɔe nu, -kuan -bu, -koti 'ni pu e ba pu ɔnu 'kibia ki, ʋ 'muɔ nu.»

3 -Te ʋ 'win windu a 'mu, -e -bi ʋ ɔtui 'b 'kli, 'b yi ɔci, 'b de Nyisua, 'b pu Banabasi ko Solu dabu 'lu ble, 'ti- 'b te ɔnu bu, 'ki bu mu Nyisua a -kuan nu.

-Te Banabasi ko Solu 'huen-, ʋ nyre 'li Sipreblugba 'kwli

4-5 Ke- Nyisua a -Hihiu* nu Banabasi ko Solu 'huen- a leele, 'ki bu bi 'hru wlon. Saan Maki, -e yi ɔnu -hee -ni, e ko ɔnu 'huen-, ʋ nu- -mu. U mu 'li Selesidɔ 'kwli. 'Ki ʋ -ha 'b 'mu, 'b mu 'li 'blugba -mu', ʋ de Sipre, 'nie ɔglaa 'li e 'kwli. -Te ʋ nyre 'li Salaminɔɔ 'kwli, -e -bi ʋ mu 'li Nyisua a 'kayu bu, -te -mu', -Juukue* yi 'b e 'kukue -ni, 'b hla Nyisua a -ti.

6 -Te e -hi, -e -bi ʋ 'be 'blugba a pepe a 'mu 'kwli ɔtiɔ, 'b nyre 'li Pafosi. 'Ki ʋ yee 'li -pinanyo bu. 'A 'nyre mo Baljesu, Glekue 'b de ɔne Elimasi. -Juukueyi ɔniɔ. E de ne 'a dɔnu winlon-hanyo*.

7 E no- mo 'blugba a 'mu a -gulɔnoma a ninatumu. -Gulɔnoma a 'mu, 'a 'nyre mo Segusi Polusi. E mo nyibeyu ɔniɔ, 'e ko 'sesi. E no-da Banabasi ko Solu 'huen-, e 'mu Nyisua a -ti 'win a -ti.

8 Kee, -pinanyo Elimasi -ni wen, e -tua 'waa yi-wunwon, 'e pi 'li 'kli e, -e diɔe nu, -gulɔnoma a 'mu, e 'ni ɔha -Yusu ɔwlu yi -kuo -ni.

9 -Te Solu, ʋ de Polu, e 'ye de a 'mu, Nyisua a -Hihiu ko ɔne win ki pepe, 'e -tua -pinanyo a 'mu a 'yie-hrule,

10 -e -bi e wen: «Su-, -yrukukonyo, 'crekonyo, ɔwi 'kuo -hɔn* a nyiblo gbagbu a 'yu yi. -Mo -mu', -e yraa -ti a -tee, -mo -he Nyisua a win kle e. Ti a 'di -bi -ko 'yri -di 'kee -ni 'li?

11 'Ye ke, Nyisua di pu -mu yru e. -Na 'yii di 'ni 'do. ɔyi 'liɔ 'li -we, -bu yru e, e 'mu ti gba.» Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'yii 'do ni, 'e 'kee leyuyruo, 'e ni 'li halo 'nyi, 'e ɔhiɔn -mo e, 'e dudue e, 'e ɔmɔe nyibli e, -ʋ di 'a dabu kua 'ble, -ʋ diɔe -naa -ni.

12 De a 'mu, -e mu 'lu -mo, -te -gulɔnoma 'yeɔe, -e -bi Nyisua a win, ko 'a 'kli 'huen-, ʋ -hren 'a ɔwlu e, 'e kuo -Yusu ɔwlu yi.

-Te Polu ko Banabasi 'huen-, ʋ mu la 'li Atiosi, -e ni 'li Pisidiblugba 'kwli

13 -Te e -hi, -e -bi Polu ko 'a 'bio 'huen-, ʋ -ha 'li 'mu Pafosi, 'b mu 'li Pesidɔ 'kwli, -e ni 'li Pafiliblugba 'kwli. -Te ʋ nyre 'li, -e -bi Saan Maki -ni wen, e hie 'li ɔnu bu, 'e -me kle, 'e mu 'li Jrusɔ.

14 Polu ko Banabasi -mo -bi, ʋ 'tie gbe 'waa 'dagba 'lu -mo, 'b nyre 'li Atiosi, -e ni 'li Pisidiblugba 'kwli. -Te -Juukue* a -wuwle-nyrɔwo* nyre 'b, -e -bi ʋ mu 'li Nyisua a 'kayu bu, 'b ni bu.

15 Nyiblo ɔdu, no- -hre Moise a 'crun a 'kotiɔ -bi, e ko Nyisua a winlon-hanyo* a 'crun a 'keti -bi -we. -Te e -we 'a -hihre -mo, -e -bi Nyisua a 'kayu a ye'nanyo te 'b ɔnu nyiblo 'hɔ, ʋ wen: «'Daynu -na, 'ba ko ɔtɔwin ghi, -bu pu nyibli 'kli yra e, a -we 'li ba pu win ni.»

16 Polu 'e 'du ye', 'e nu dabu, -e diɔe nu, nyibli 'muɔ nu a yi bu pu, e wen: «'A mu 'daynu Yisraekue, ko 'a mu hiaponyibli, -ʋ ni 'li ɔnu 'nyi, -ʋ de Nyisua -we, ba pu 'mu nua yi bu.

17 Nyisua -mu', -a mu Yisraekue, -a de, no- -ha 'li -aan 'batu 'li, 'ti- ti -mu', -e ko 'yri -aan dako ni la 'li dako -bi a 'bli, -e mo Esipublugba 'kwli, Nyisua a 'mu, no- nuɔo, 'b -he dako gbagbu, 'ti- 'e -ha 'li ɔnu 'blugba a 'mu 'kwli, 'ki 'li 'klke 'kwli.

18 -Te v nu la 'yri a -wli ni 'hven, 'ki 'li -tutukotio -mu', -e ko ki nyiblo [du 'yi 'li 'ti, e no- kikle [nu le,

19 'e -we dako ni [hlon'hven bu, 'ki 'li Kanaablogba 'kwli, 'ti-, 'e -ha 'li 'waa 'blogba a 'mu, 'e -nyi[e Yisraekue, v 'mu[v ko.

20 Kue 'li ti -mu', -e ko 'yri -aan 'batnu mu la 'li Esipublogba 'kwli 'yie bu, -bu mu -mumu, -bu ye ti -mu', -e ko 'yri Nyisua -nyi [nu Kanaablogba a pepe, e -we 'li 'yri a (450) -hotrowi ni -hen ni le 'yri a -wli ni 'hven [tu 'v -pu.

'Ki 'li ti a pepe a 'mu 'kwli, e -nyi [nu -batiponyu, 'v mo 'waa ye'nanyu, 'e gba[a -gbagba, 'e ye Nyisua a winwlon-hanyo Samueli a ti ki.

21 Samueli a 'mu, 'a ti 'yri, 'ki v -hva 'v bodio, Nyisua 'e -ha Sauli, 'ki bu mo 'waa bodio. Sauli a 'mu, e mo Kisi a 'yu [nio, 'e ko 'li Besame a [tugba 'kwli. E nu bodioe, 'ki 'li 'yri a -wli ni 'hven 'kwli,

22 'ti- Nyisua 'e -ha[a bodioe a 'mu ki, 'e pu 'v Dafidi. Ke- Nyisua -pu, 'ki 'v Dafidi a 'mu, 'a -ta', e wen: Dafidi, -e mo Yisai a 'yu, no- mo 'na [wlv a nyiblo. 'A -ne de, 'n -hve bu nu, e di[e 'ni nu.

23 'Ki 'li Dafidi a 'yonu a 'yonu 'nyi, 'ki Nyisua -ha 'li Yisraekue a Wanyo, [wi yi, -te e nu la 'a hihla. Wanyo a 'mu, e no- mo -Yusu.

24 'Ti- e 'mu -kvan -wlu [tu mo mu, Saan, no- yi Yisraekue Nyisua a -ti -lee -ni, e wen: Ba hie 'v -tebli 'kukui, a ni bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisua, 'mu 'a mu 'nie 'lu le pu.

25 'Ti- Saan a 'mu, e 'mu 'a -kvan 'lu -yra mo mu, -e -bi ke- e pi nyibli yi, e wen: 'N 'yi nyiblo -bu 'pa-, 'aan [wli pu le, 'n -mo, -e mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya. Kee, ba 'ye ke, 'bu mo, 'ni -yra 'na -kvan 'lu, 'ti- Wanyo a 'mu, e 'mu di. 'Mo -bu, a yi 'ye, 'n 'cumi ni diaki, 'ki [bbu nu 'a -kvan 'cumie gbe [du.»

26 Ke- Polv pi de: «'Diayinu -na, 'a mu -Juukue, -v mo -aan 'bai gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yonu, e ko 'a

mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, kee, -v de Nyisua -we, -aan pepe, -a mu ko Nyisua a titie -mu', -e hle[e, -te Nyisua a 'mu, e ni -aan wowa.

27 E mo [han-ti, Jrusredio a nyibli, e ko 'waa ye'nanyu 'hven-, v 'yi[ti' le -yru, nyiblo a 'di -bi -Yusu pa 'mu, e ko, Nyisua a winwlon-hanyo a win -mu', v yi -hre 'a -ne -wuwle-nyrowo, 'ki 'li Nyisua a 'kayo ble, v 'yi[ti' le -yru. Kee, ti -mu' -ko 'yri v 'la la -Yusu, -e -bi -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyo hla la, ti -hi la a ti 'yri, e mu la 'lu -mo.

28 [Han-ti [nio, -Yusu 'yi [dedede -nu, -bu ble'e 'kukuyi, kee, v -hva[a Pilati ni, 'ki bu 'la -Yusu.

29 -Te v nu la -tebli a pepe -mu', -koti Nyisuaerien hla la, -e ko -bu mu la 'lu -mo, -e -bi v -ha la 'v[v tugbe 'yie ni, 'v pu la 'li[ti 'dabio 'kwli.

30 Kee, Nyisua -ha la 'li[ti 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha[a 'klo.

31 -Te -Yusu 'hri 'klo, -e -bi 'ki 'li -nyrowi -huohui 'kwli, e 'hru 'a nyibli -mu' yre, -v ko[co 'hven-, -v -hon la 'li Galileblogba 'kwli, -v mu la 'li Jrusre. Nyibli a 'mu, -tebli a pepe, -Yusu -nu, v 'ye[e ni. U nu- yi ke 'a -ti Yisraekue -lee -ni.

32-33 'N ko Banabasi 'hven-, 'a mu -a ya [haantitie yi. [Haantitie a 'mu, e no- mo: Nyisua -ha 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha[a 'klo. De a 'mu, Nyisua pu la 'li[ti ni, 'ki 'v -aan 'batnu -mo, -e mo, e di la[a 'ni nu, 'e mo -tee, 'e nu[o, 'ki 'v -a mu -mo, -a mu -bu, -v mo 'batnu a 'mu, 'waa 'yonu a 'yonu. Nyisua bu di 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyi -ha, bu di[e 'klo -ha, no- ko -ti v 'cri la -we, 'ki 'li Nyisua a -wlablerien* a 'hven a -wladu 'kwli. Ke- e pi:

Nyisua wen 'ni:
-Mo 'na 'Yu [nio.
Kue ke mo -nyrowo -bu 'yie bu,
'mo -mo -na 'Bai.

34 Nyisua hla la[a ni, -e mo, e di 'li[ti 'kukonyibli 'nyi 'ni -ha, e 'mu[v 'klo -ha, -e di[e nu, 'a -plahui 'ni [ha [hon, 'v 'cri la[a, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo:

'Mɔ Nyɪsua, 'n pɔ 'lɪɪ nɪ,
'kɪ 'v Dafidɪ -mɔ,
-ɛ mɔ, 'n di nu 'a mɔ ɪhaan-tebli
-mɔ.

ɛ mɔ ɪhan-tɪ, dɛ a 'mɔ, 'n diɛ 'nɪ
nu.

35 Nɔ- kɔ -tɪ 'v 'cɪ laɪa de, 'kɪ 'lɪ
Nyɪsua a -wɪablecɪɛn 'kwɪ, -ɛ mɔ:
Nyɪsua o, ɪyɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ

-bɔ -hɔn 'vɪv -mɔ,
'kɪ -na nyiblo bɔ ɪhɔɔn 'lɪ 'dabio
'kwɪ.

36 ɛ 'yɪ Dafidɪ a 'mɔ a -tɪ 'pa-, ɛ 'nɪ
-hɪaɪa lɪɪ, -ɛ nuɪo, -tɛ Dafidɪ a 'mɔ,
ɛ -yɪa la -kɔan -mɔ' 'lɪ, Nyɪsua pɔ lɛ,
bɔ nu la, -ɛ -bɪ ɛ 'kɔ la nɪ, 'v -hɪa la
'vɪv, 'v pɔ la 'vɪv 'a 'bɪnɔ 'hɔɪ bɔ,
'a -plahɔ 'ɛ ɪhɔɔn la 'lɪ 'dabio 'kwɪ.

37 Kɛɛ, nyiblo -mɔ', -ɛ mɔ -Yusu,
Nyɪsua -hɪ 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, ɛ
-hɪ 'kɔ, -Yusu a 'mɔ, 'a -plahɔ 'yɪ 'lɪ
'dabio 'kwɪ ɪhɔɔn -nɪ.

38 'A -tɪ, 'dɪayɪnɔ -na, ba kɔ 'a yɪyɛ,
-ɛ mɔ, -Yusu a 'mɔ, ɛ nɔ- Nyɪsua naa
'lɪ, -tebli 'kukui -mɔ', -a -nu, 'ɛ yɪɪ
'wɔwɪa -nɪ.

39 'A -nɛ nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ kɔo
-Yusu ɪwɪv yɪ, Nyɪsua kɔ bɔ ɪgbɛɪɛ,
'kɪ 'v 'a -tebli 'kukui, ɛ -nu a -ta'. Tete
-mɔ', Nyɪsua -nyɪ la Moise, ɛ 'yɪ la 'lɪ
nyiblo ɪdɔ a ɪgbɔgbɛ -wɛ.

40 'A -tɪ, ba ɪtu 'aan dɪɔnɔ 'yɛ,
-ɛ dɪɛ nu, -tɪ -mɔ', Nyɪsua a
winwɪɔn-hanyɔ hɪa la, ɛ 'nɪ ɪha 'a
mɔ nu. -Tɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ:

41 'A mɔ -mɔ', -v yɪa -tɪ a -tɛɛ,
bɔ maa nɛ 'a mɔ wɪɔn lɛ, ɛ kɔ, ba
-wɛ bɔ,

-ɛ nuɪo, 'aan tɪ 'yɪ, 'n di nu -tebli,
-tebli a 'mɔ, a 'nɪ -pɔv wɛnɪɛ
ɪhan-tɪ nɪ,

'yɛ ɪbɪ nyiblo ɪdɔ na wɛnɪɛ
-mɔ lɛ,

'kɪ 'v 'a mɔ ye'.»

42 -Tɛ Pɔɔ -yɛɛ, v yɪ 'lɪ Nyɪsua a
'kayɔ bɔ nɪ -hɔɛn, -ɛ -bɪ nyibli lee
Pɔɔ kɔ Banabastɪ 'hɔɛn- nɪ, 'kɪ bɔ di
'lɪ de, -wɪwɪle-nyɔwɔ -bɪ -mɔ', -ɛ di
'lɪ di, -tɪ -mɔ', v -hɪa, v 'mɔv -mɔ lɛ
na de.

43 -Tɛ -gbolugbo -wɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ
-Juukɔɛ -hɔɔhɔɪ, ɛ kɔ nyibli -mɔ', -v
-hɛ -Juukɔɛ, v kɔɛ Pɔɔ kɔ Banabastɪ
'hɔɛn- ɪwɪɛn, v 'mɔ toto pɔ. U

nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, v pɪ ɪnɔ ɪtɔ', 'kɪ
ɪhaandɛ -mɔ', Nyɪsua nu ɪnɔ -mɔ,
'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwɪ, v 'nɪ 'hɪaa 'lɪɪ
kɪ.

*Nyɪsua lee la Pɔɔ nɪ -wɛ, 'kɪ bɔ
gba la 'lɪ 'a -tɪ dakɔ -mɔ', -v 'yɪ
-Juukɔɛ* 'pa- -mɔ*

44 -Tɛ -wɪwɪle-nyɔwɔ* -nɪ wɛn, ɛ
nyɪɛ 'kɪ 'v, -ɛ -bɪ 'dɪɔ a nyibli a pɛpɛ
-wɛ tɪ kɪ, v 'mɔ Nyɪsua a win 'wɪn.

45 -Tɛ -Juukɔɛ a nyibli gbagbɪ
'yɛɪɛ, -ɛ mɔ, nyibli -hɔɔhɔɪ, nu- pɪ
Pɔɔ nɪa yɪ bɔ, -ɛ -bɪ v ɪtɪ ca, 'v
-wɛn Pɔɔ yɪ, 'v -hɛɪɛ 'yɪ lɛ.

46 Kɛɛ, Pɔɔ kɔ Banabastɪ 'hɔɛn-, v
'nɪ -pɪɪɛ hɔannɔ, kɛ- v pɪ ɪnɔ yɪ:
«ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ 'a mɔ -Juukɔɛ, ba mɔ
yɪ-hɛnyibli, -bɔ 'wɪn Nyɪsua a win.
Kɛɛ, -tɛ a pɔ lɛ, a 'nɪ -hɪaɪa lɪɪ, 'kɪ
ba kɔ 'kɔ yɪayɪv -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ
'lɪ, 'a -tɪ, nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ
'pa-, v nu- kɔ -mɔ -a di 'kɪ 'lɪ mu, -a
'mɔ ɪnɔ -tɪ a 'mɔ -lee -nɪ,

47 -ɛ nuɪo, dɛ Kɔkɔnyɔ lee nɛ -a
mɔ, -ba nu, ɛ nɔ- -bɔ:

Kɔkɔnyɔ wɛn 'nɪ:

'N nuɪo nɪ, ɪnɪ mɔ -nyɪɛ,
'kɪ 'v dakɔ -mɔ',

-v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa- -mɔ,

-ɛ dɪɛ nu, 'mɔ 'lɪ -mɔ 'lɪ -naa -nɪ,
nyibli -bɔ, -v 'hɛɛn 'kɔ a pɛpɛ

-bɔ kɪ bɔ,
'mɔ ɪnɔ wɛ.»

48 Nyibli -bɔ, -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, -tɛ
v 'wɪn -tɪ a 'mɔ, -ɛ -bɪ v nɪ dɔdɔ, 'v
pɪ Kɔkɔnyɔ 'nyɪɛ lɛ, 'a win a -tɪ, 'tɪ-
nyibli a pɛpɛ -mɔ', Nyɪsua -hɪ 'lɪ, 'kɪ
bɔ kɔ 'kɔ yɪayɪv -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ
'lɪ, 'v kɔo -Yusu ɪwɪv yɪ.

49 -ɛ -bɪ Kɔkɔnyɔ a win 'hɛɛn
'blugba a pɛpɛ kɪ bɔ.

50 Kɛɛ, 'dɪɔ a nɔgbɪ -mɔ', 'yɛ yɪ
'yɛ -tɛɛ, kɔ, -v dɛ Nyɪsua, v kɔ 'dɪɔ a
yɛ'nanyɔ 'hɔɛn-, nu- -Juukɔɛ a nyibli
gbagbɪ bɪ 'lɪ kɛ', 'kɪ bɔ bla Pɔɔ kɔ
Banabastɪ 'hɔɛn- lɛ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'dɪɔ
'kwɪ, 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'v ɪtɪɔ ɪnɔ 'dɪɔ.

51 -Tɛ v ɪtɪ 'kɪ 'dɪɔ, -ɛ -bɪ Pɔɔ kɔ
Banabastɪ 'hɔɛn, v bɔbla 'waa bɔ nɪ,
-ɛ dɪɛ nu, 'waa 'dɪɔ a 'pɔpɔ 'mɔ
ɪnɔ bɔ lɛ -hɔn, v 'mɔv nyibli -tɔɔ
-nɪ, -ɛ mɔ, 'bɔ mɔ, Nyɪsua a yɪv 'bɔ

klɔ nyibli gbagbɔ a 'mʊ, 'waa ɔgbetʊ nuɔo 'waa dɔnɔv -mɔ. -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ v mu 'lɪ Yikɔnidɔ 'kwli.

⁵² -Yusu a nyibli -mʊ', Pɔlvɔv hie 'lɪ Atiɔsidɔ 'kwli bʊ, v ni dɔdʊ diaktɪ, kɔ, Nyɪsva a -Hihiu* 'ɛ kɔɔ ɔnv win kɪ pɛpɛ.

14

-Tɛ Pɔlv kɔ Banabasi 'hʊen-, v mu la 'lɪ Yikɔnidɔ 'kwli

¹ Nyɪsva a 'kayu -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ Yikɔnidɔ 'kwli, 'kɪ Pɔlv kɔ Banabasi 'hʊen-, v pa 'lɪ, 'v nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ. -Tɛ v ni 'a hɪhla, ɛ nuɔo nɪ, -Juukvɛ -hʊɔhʊɪ*, kɔ nyibli -mʊ', -v yɪ -Juukvɛ 'pa-, 'v kuo -Yusu ɔwlv yɪ.

² Kɛɛ, -Juukvɛ -mʊ', -v 'yɪ -Yusu ɔwlv yɪ -kuo -nɪ, 'waa 'pɔplɛwin nuɔo nɪ, nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, 'v yraa -Yusu a nyibli.

³ Kɛɛ, Pɔlv kɔ Banabasi 'hʊen-, v -wlen 'lɪ Yikɔnɪ nɪ. Hʊannʊ 'nɪ -nuɔo lɪ ɔnv, 'v kuo -Yusu ɔwlv yɪ, 'kɪ -Yusu a 'mʊ bʊ ɔtu ɔnv 'yie, 'v yɪ nyibli lɛ -lee -nɪ, -tɛ -Yusu ni nyibli a ɔhaande a -mɔnunuɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli, -Yusu 'ɛ -nyɪ ɔnv 'kɪ, 'kɪ bʊ nu ɔwlvɛkɛɛ-teblɪ. ɔwlvɛkɛɛ-teblɪ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ ɛ naa 'lɪ, 'ɛ tʊɛ nyibli, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', v hɛ, ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ.

⁴ Dɪɔ a 'mʊ, 'a nyibli 'bɛ ɔtɪɔ. 'Kɪ -v -bɪ pɛɛ 'lɪ -Juukvɛ -mɔ, -v -bɪ 'v pɛɛ 'lɪ -Yusu a nyibli -mɔ.

⁵ -Juukvɛ kɔ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, v kɔ 'waa nyibli gbagbɔ 'hʊen-, v -yraa nɪ, 'kɪ bʊ ɔtu Pɔlv kɔ Banabasi 'hʊen- ɔhʊɛn, ɛ kɔ, bʊ pʊ ɔnv 'hɪ -mɔ lɛ, -ɛ diɔe nu, v 'mʊ ɔnv 'la.

⁶ -Tɛ Pɔlvɔv 'wɪn, -ɛ -bɪ v gba cigbɛ, 'v mu 'lɪ Likaɔniblvɔgba a 'dɪ -mʊ' 'kwli, -v mɔ Listrɪ kɔ Dɛbɪ 'hʊen-, ɛ kɔ 'dɪ -mʊ', -ɛ ɔglaa 'lɪ ɔnv.

⁷ 'Kɪ 'lɪ 'dɪ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ v pɪ 'lɪ ɔhaantitɛ, -ɛ nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ.

-Tɛ Pɔlv kɔ Banabasi 'hʊen-, v mu la 'lɪ Listrɪdɔ 'kwli

⁸ 'Kɪ 'lɪ Listrɪdɔ 'kwli, Pɔlv kɔ Banabasi 'hʊen-, v yɛɛ 'lɪ nyiblo ɔdʊ bʊ. 'A bʊ -yɪyɛ lɛ. Kʊɛ 'lɪ 'a kɔɔlɛ

'yie bʊ, 'a bʊ 'yɪ 'kɪ -kɔ. ɛ 'yɪ -hʊan nɪ nɛ.

⁹ Nyɪsva a -tɪ -mʊ', Pɔlv nɛ -mɔ lɛ, nɔ- ɛ pʊ nʊa yɪ bʊ, Pɔlv 'ɛ -tʊa 'a 'yie gbee, 'ɛ 'yɛɔe, -ɛ mɔ, ɛ kuo -Yusu ɔwlv yɪ, -ɛ mɔ, -Yusu a 'mʊ, ɛ -wɛ 'lɪ bʊ nuɔo nɪ, 'a 'kʊɛ bʊ -wɛ.

¹⁰ -ɛ -bɪ Pɔlv 'yaa 'lɪ win, ɛ wen: «'Du ye', -bʊ nyra bʊ,» nyiblo a 'mʊ 'ɛ ɔplu, 'ɛ -tʊa nɪna.

¹¹ Dɛ a 'mʊ, Pɔlv -nu, -tɛ nyibli 'yɛɔe, -ɛ -bɪ v -tʊa lɛɔmʊmale, kɛ- v pɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'bliwin 'kwli, -ɛ mɔ likaɔnikvɛwin, v wen: «'Kuo, nʊ- hɛ -tonyibli, 'v di 'nɛ- -a mʊ 'nyɪ,»

¹² nyibli a 'mʊ, 'v -nyɪ Banabasi Seisɪnyɛ, -ɛ mɔ 'waa 'kuo a nyiblo gbagbʊ, 'v -nyɪ Pɔlv Hemesɪnyɛ, -ɛ mɔ 'waa 'kuo a hihlenyɔ, -ɛ nuɔo, Pɔlv, nɔ- mɔ v nɪ 'hʊen a 'mʊ, 'waa hihlenyɔ.

¹³ 'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ a paalɛ', 'kɪ 'kayu ɔdʊ nɪ 'v. ɛ nɔ- kɔ bʊ v dɛɛ 'lɪ 'ku -mʊ', -ɛ kɔ 'nyɛ mɔ Seisɪ. Seisɪ a 'mʊ a -cɔhlɔnpinyɔ*, nɔ- ya blobɪ, ɛ 'ba 'flaba -mɔ blɛ, 'v gba 'lɪ Seisɪ a 'kayu ye', ɛ kɔ nyibli 'hʊen- 'v -hʊɛ bʊ pɪ blo a 'mʊ, 'a -cɔhlɔn*, 'kɪ 'v -Yusu a -mɔnanyʊ Pɔlv kɔ Banabasi 'hʊen- ye'.

¹⁴ -Tɛ -Yusu a -mɔnanyʊ a 'mʊ, v yru dɛ a 'mʊ, -ɛ mi 'lu -mɔ, -ɛ -bɪ v cɪcra 'waa wlawlɪ lɛ, -ɛ nuɔo, dɛ a 'mʊ, ɛ kɛɛ 'waa ɔwlv lɛ, kɔ, 'ɛ 'yɪ 'waa plo -blee -nɪ. Nɔ- mɔ bʊ bi 'lɪ nyibli 'nyɪ, bʊ 'yaa 'lɪ win, ti nɪ -do a ti 'yri,

¹⁵ v wen: «Dakɔ -na, dɛ a 'dɪ -bɪ a ni, -ɛ nɪ 'mʊ lɛ 'lɪ? -A mʊ -bʊ, -a mɔ -tonyibli ɔnɔ, ɔwlv yɪ, -tɛ a nɪ 'mʊ, -a 'yɪ 'kuo 'pa-. Nyɪsva a ɔhaantitɛ -mʊ', -ɛ nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ, nɔ- -a ya 'a mʊ yɪ. Ba hie 'v 'kuo a dɪda bʊ. ɛ 'nɪ -hɛɛɔe lɪ 'a mʊ. Ba ɔhɪan -mɔ, 'Klɔhienyɪsva, nɔ- ba da, -ɛ nuɔo, ɛ nɔ- nu yakɔ, kɔ -tʊtʊ, kɔ 'yru, kɔ 'a -nɛ ɔdedede, -ɛ nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ.

¹⁶ Ti -hi la a ti 'yri, Nyɪsva -ha la dakɔ a pɛpɛ mɛ lɛ, 'kɪ bʊ kʊɛ 'waa ɔgbetʊ a 'lulɛ-hihie ɔwien lɛ.

¹⁷ Kɛɛ, 'a -nɛ ti, ɔhaan-teblɪ, ɛ ni, nɔ- pɪ ɔgbɔ' lɛ, -ɛ mɔ, ɛ nɪ 'klɔ. Nɔ- niɔe, 'nu 'ɛ yɪ di, 'tɪ- ɔa yɪ -teblɪ 'cɛ, 'ɛ yɪ -a mʊ didi-teblɪ -nyɪ, kɔ, 'ɛ yɪ -a

mu plo a bleele -nyi.»

¹⁸ □Haan-ti □hon, -Yusu a nyibli 'u nu 'puple le, kee, e 'yakla ni, 'ki bu ka nyibli a 'mu yi, -u -hve -bu pie □nu -cohlon.

¹⁹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Juukve* -hon 'li Atiosi, -e ni 'li Pisidiblogba 'kwli, ko 'ki 'li Yikonidwo 'kwli, 'u di Lisitri. -Juukve a 'mu, u nu- hlee 'li nyibli a 'mu -mo, 'ki bu □tu -Yusu a -monanyu □hven. -Te nyibli a 'mu, u 'win 'waa win, -e -bi u -tua Polu a 'hi a -molepupu, -e di□e nu, u 'mu□u 'la. -Te u bi 'ki□u 'hi, -e -bi u nu- -mo -bi, u wen 'ni, e 'ku ni, 'u -jri□e le, 'u □tu□ □ne 'diwo, 'ti- 'u hie 'li□u bu.

²⁰ -Yusu a nyibli -mo -bi, -te u □glaa 'li□u le, -e -bi 'kl bi 'li□u yra, 'e 'du ye', 'e 'ya 'diwo. -Te -nyre -nye, -e -bi e ko Banabasi 'hven-, u mu 'li 'diwo -mu', u dee Debu 'kwli.

-Te Polu ko Banabasi 'hven-, u □hian -mo, u mu 'li Atiosi, -e ni 'li Siliblogba 'kwli

²¹ -Te u nyre 'li Debidwo 'kwli, u pu -Yusu a □haantitie, 'u nu□o, nyibli -huohu 'u -he -Yusu a -nagbopu*. -Te e -hi, -e -bi u □hian -mo, 'u mu 'li Pisidiblogba a 'du -mu', -u mo Lisitri, ko Yikon, ko Atiosi.

²² 'A -ne 'diwo -ko ki u yi 'u nyre, u ko bu □tu 'li -Yusu a nyibli □wlu 'kwli bu, e ko, bu -nyi □nu □to, 'ki bu 'cibi 'u -Yusu a □wlu a yikuole. Ke- u pu □nu yi: «-A ko -ba 'ye □hven diaki, 'ti- -a 'mu plo a bleele ko, ti -mu', -e ko 'yri Nyisua di 'a mu win ki -koo -ni pepe, 'ki 'li 'klo yrayru 'kwli.»

²³ 'Cue a pepe, u na ble, u □tu 'u 'cue a ye'nanyu ble, 'u yi □ci*, 'u de Nyisua, 'u □tu 'li □nu Kukonyo -Yusu, u kuo □wlu yi -ji' ble.

²⁴ -Te e -hi, -e -bi u 'be Pisidiblogba □tu, 'u mu 'li Pafiliblogba 'kwli.

²⁵ -Te u nyre 'li Pestwo 'kwli, u na Nyisua a -ti -mo le, 'ti- 'u mu 'li Atalidwo 'kwli.

²⁶ 'Ki u -ha 'u 'mu, 'u mu Atiosi. 'Ki 'li Atiosi a 'mu 'kwli, 'ki u □tuu la 'li Polunu Nyisua -ji' bu, e 'mu □nu 'yie □tu, 'ki 'u -kuan -bu, u -we -mo a -ta'.

²⁷ -Te u nyre 'ki 'li Atiosi -ni wen, u 'kukue 'cve a nyibli a pepe le, -tebli a pepe -mu', Nyisua naa 'li □nu 'li, e -nu, no- ko -ti u lee □nu, e ko, -te e -nu, 'e -ha 'hru, 'ki nyibli -mu', -u 'yi -Juukve* 'pa-, bu kuo -Yusu □wlu yi -we.

²⁸ 'Ki 'li -Yusu a nyibli -mu' 'nyl, -u ni 'li 'diwo a 'mu 'kwli, u -hii 'li ti -huohu.

15

Nyibli -mu', -u 'yi -Juukve 'pa-, □bi 'bu kuo -Yusu □wlu yi, u ble e yi, bu □tuu 'u -Juukve a tete 'yakl 'u?*

¹ Ti ni -do a 'mu 'yri, nyibli -bi, nu- -hon 'li Jrusre, 'u di Atiosi, 'u -tua -Yusu a nyibli a toole, u wen: «Nyisua 'yi 'li□u 'li -we, bu wa 'a mu, 'bu mo, 'bu 'yi 'a mu yi 'be, □wi yi, -te Moise a tete ni 'a hihla.»

² Kee, toowin a 'mu, Polu ko Banabasi 'hven-, u 'yi□u ki -wen, u ko nyibli a 'mu 'hven-, 'u pu 'a gble diaki. De a 'mu, e no- nu□o, 'cve a nyibli 'u -yra□a, 'ki Polu ko Banabasi ko Atiosi a 'cve a nyibli -bi 'hven-, bu mu Jrusre, -e di□e nu, u 'mu -ti a 'mu hla, u ko -Yusu a -monanyu, ko Jrusre a 'cve a ye'nanyu 'hven-.

³ -Te u -yra 'ki -ti a 'mu, -e -bi 'cve a nyibli gba □nu 'hru wlon, Polunu 'u 'be Fenisiblogba ko Samaliblogba □tu. 'A -ne -tite, u yi 'u nyre, u ne□e -mo le, -te dako a gblegble -mu', -u 'yi -Juukve 'pa-, u -nu, 'u hie 'u 'waa -tebli 'kukui bu, 'u kuo -Yusu □wlu yi. De a 'mu, -Yusu a nyibli a pepe -mu', -u yi 'win, e nii □nu dodo.

⁴ -Te u nyre 'li Jrusre, -e -bi 'cve a nyibli, ko -Yusu a -monanyu, ko 'cve a ye'nanyu, u 'ble □nu kua -tee, Polunu 'u lee □nu -tebli a pepe -mu', Nyisua naa 'li □nu, e -nu.

⁵ Kee, Falisi□tumu* a nyibli -bi -mu', -u -he la -Yusu a nyibli, u 'du ye', u wen: «Nyibli -mu', -u 'yi -Juukve 'pa-, 'bu kuo -Yusu □wlu yi, u ble e yi, bu 'be yre, e ko, bu □tuu 'u -Juukve a tete a pepe 'u, 'ti- Nyisua 'mu □nu wa.»

6 -Yusu a -mɔnanyɔ, kɔ 'cɔɛ a ye'nanyɔ, v nu- 'kukue le, 'v mu -ti a 'mu le pɔpɔ mɔ,

7 'v pɔpɔ'v' le -pɔpɔ, Pieli 'ε 'du ye', ε wen: «'Diayɔnu -na, a yi'e ni, -ε mɔ, Nyɔsua -ha 'li 'mu ni, 'a ti -wɛn 'v bu, 'ki ɔbu pɔ 'a ɔhaantitie nyibli -mu', -v 'yi -Juukɔɛ 'pa-, -ε di'e nu, v 'mu 'wɔn, v 'mu -Yusu ɔwɔv yi -kuo -ni.

8 'Ti- Nyɔsua -bu, -ε yi nyibli a ɔwɔli, nɔ- -nyi ɔnu 'a -Hihiu*, -tɛ ni -do ε -nu, 'ε -nyi -a mɔɔɔ -wɛ, -ε di'e nu, ε 'mu -a mɔɔɔ -tɔɔ -ni, -ε mɔ, ε wen 'waa de ki.

9 -A mu -bu, -v mɔ -Juukɔɛ, ε kɔ nyibli -bu, -v 'yi -Juukɔɛ 'pa-, Nyɔsua 'ni 'jra'a li nyibli' le. -A mɔ de ni -do, 'ki 'vɔv ye'. ε nuɔ ni, nyibli -mu', -v 'yi -Juukɔɛ 'pa-, 'waa ɔwɔli 'v 'sii 'v yi, 'ki 'vɔv ye', -ε nuɔ, v kuo -Yusu ɔwɔv yi.

10 'A -ti, de- kɔ Nyɔsua a yi-wɔnwɔn 'li, 'a yi nyibli -mu', -v kuo -Yusu ɔwɔv yi 'bɛnɔ hɛ, 'bɛnɔɔ -mu', -aan -nɛ 'bainɔ kɔ -a mu 'hɔɛn-, -a 'yi 'li 'bible 'li -wɛ.

11 -A mu -mɔ -bi, -a pɔvɔ ɔhan-ti, -ε mɔ, Nyɔsua wa -a mu ni, -kɔti -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu nu -a mu ɔhaande -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli. 'Waa 'mumu, kɛ- ni -do, ε nu 'waa wɔwa.»

12 Pieli bu pɔ 'ki le, -ε -bi -gbolugbo a nyibli a pɛpɛ nu ɔblii, 'v pɔ Banabasi kɔ Pɔlv 'hɔɛn- nɔa yi bu, 'v bi 'v, 'v na ɔwɔlɛkɛɛ-tebli a pɛpɛ -mu', -ε mu 'lu -mɔ a -ti -mɔ le, Nyɔsua naa 'li ɔnu 'li, ε -nu, 'ki 'li nyibli -mu' 'nyi, -v 'yi -Juukɔɛ 'pa-.

13 -Tɛ v -wɛ 'pɔple -mɔ, -ε -bi Saki ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «'Diayɔnu -na, ba pɔ 'mu nɔa yi bu.

14 Simɔ Pieli na'a -mɔ le, -tɛ Nyɔsua -nu, 'ε kɔ 'li dakɔ -mu', -v 'yi -Juukɔɛ 'pa- a de -mɔ. Nu- kɔ 'nyi ε -ha 'li nyibli, 'ε nu ɔnu 'a nyibli -mɔ.

15 -Ti ni -do a 'mu, nɔ- Nyɔsua a winwɔn-hanyɔ* hla la, ti -hi la a ti 'yri. -Ti a 'mu, v 'cru la 'li Nyɔsua'crien 'kwli, ε nɔ- -bu:

16 Kɔkɔnyɔ Nyɔsua wen 'ni, Bodɔ Dafidi a 'dɔ 'wɛ ni.

'Bu -hi, -ε -bi 'n di 'li 'ni di de, bodɔ Dafidi a 'dɔ a 'mu, -ε 'wɛ, 'mu'v pɔ mɔ di de.

17 De a 'mu, ε di'e 'ni nu, nyibli -bi, -v 'yi 'na dakɔ a nyibli 'pa-,

v 'mu 'mu le ɔmuɔ, -v mɔ dakɔ a gblegble a nyibli -mu', 'n -da,

'ki bu -hɛ 'na dakɔ.

18 Kɛ- Kɔkɔnyɔ Nyɔsua -pɔ.

Nɔ- -yra -tebli a 'mu,

kɔɛ la 'li -tɛ ε 'yɛ la 'kɔ ni ni 'yie bu.»

19 Saki wen 'ni de: «'N -hɔɛɛ ni, nyibli -mu', -v 'yi -Juukɔɛ 'pa-, 'bu mɔ, 'bu kuo -Yusu ɔwɔv yi, -a 'ni 'tuo 'li ɔnu ɔhɔɛn, kɔ, -a 'ni 'hɛɛ 'li ɔnu -Juukɔɛ a tete 'yakli.

20 Kɛɛ, -ba 'cru ɔnu -mɔ, -a 'mu ɔnu -lee -ni, -ε mɔ, v 'ni 'die 'li 'wɔlɔba-tebli -mu', v pie 'kuo, kɔ, v 'ni 'nuo 'li 'a -nɛ 'lawɔde ɔɔ, kɔ, v 'ni 'die 'li mamɔ -mu', v 'yi mlanɔ bu 'bɛ, ε kɔ, v 'ni 'naa 'li -hɔv,

21 -kɔti kɔɛ la 'li -aan 'bainɔ a ti 'yie bu, tete a 'mu, Nyɔsua -nyi la Moise, 'ki 'li 'a -nɛ 'dɔ ɔɔ 'kwli, -wuwle-nyrɔwɔ* a ti 'bu nyre 'v, nyibli yi'ni 'ni -hre, 'ki 'li Nyɔsua a 'kayo blɛ.»

'Crien, v gba la -Yusu a nyibli -mu', -v 'yi -Juukɔɛ 'pa- yi*

22 'Ti- v 'mu -yɛ mɔ mu, -ε -bi -Yusu a -mɔnanyɔ, kɔ 'cɔɛ a ye'nanyɔ, kɔ 'cɔɛ a nyibli a pɛpɛ, v -yra'a ni, 'ki bu -ha 'li nyibli 'waa dɔɔnu 'nyi, nyibli a 'mu, v kɔ Pɔlv kɔ Banabasi 'hɔɛn-, v 'mu ɔnu le, 'ki 'li Atiɔsi. Nyibli a 'mu, v -ha 'li, v nu- mɔ Judi, v deɛ Basabasi -wɛ, kɔ Silasi 'hɔɛn-. U mɔ nyibli ɔniɔ, -Yusu a nyibli ɔtui 'v.

23 U lee ɔnu ni, 'ki bu gba -Yusu a nyibli, -v ni 'li Atiɔsi 'crien yi. 'Crien a 'mu, 'a win, nɔ- -bu:

«-A mu -Yusu a -mɔnanyɔ, kɔ 'cɔɛ a ye'nanyɔ, ε kɔ -Yusu a nyibli a pɛpɛ 'hɔɛn-, -a 'beti 'a mu, 'a mu 'diayɔnu -mu', -v 'yi -Juukɔɛ 'pa-, -v ni 'li Atiɔsidɔ, kɔ Silibɔgba a pɛpɛ, kɔ Silisibɔgba 'kwli.

24 -A 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, nyibli □dɔ, nɔ-
-hɔn 'nɛ- -a mɔ 'nyɪ, 'v mu 'a mɔ tɔɔ
mɔ. 'Waa tɔɔwin a 'mɔ, ɛ -ha 'a mɔ
'ku, 'ɛ nu□o, 'aan □wɪ 'v 'mɔɛ bɔ. Ba
kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ -a mɔ 'pa-, -a
'yɪ □nɔ -lee -nɪ, bɔ di 'a mɔ tɔɔ mɔ.

25 ɛ nɔ- nu□o, -aan pɛpɛ, □a -yra□a,
'kɪ -ba -ha nyibli, -a 'mɔ 'lɪ □nɔ 'a mɔ
-mɔ le, v kɔ -aan nɔɛnyɔ Banabasɪ
kɔ Pɔlv 'hɛn-.

26 ʋ nɪ 'hɛn a 'mɔ, v 'yɪ hɔannɔ
-pie, 'kɪ bɔ 'ku, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu
'Kɪsɔ a -kɔan a -tɪ.

27 Nyibli a 'mɔ, -a -ha, nɔ- mɔ Judɪ
kɔ Silasɪ 'hɛn-. -Tɪ -bɔ, -a 'crɪ 'nɛ-
'crɪɛn -bɔ 'kwɪ, ɛ nɔ- v di 'a mɔ klɛ
-hɪhɪa -nɪ -tɛɛ.

28 Nyɪsɔ a -Hihɪu* kɔ -a mɔ
'hɛn-, -a 'ye□e nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔɔ 'v
lɛ, 'kɪ -a 'nɪ 'hlɛɛ 'lɪ 'a mɔ 'bɛnɔ, -ɛ
mɔ -Juukɔɛ a tete 'yakɪ. Kɛɛ, dɛ -a
-hɔɛ 'a mɔ, ɛ nɔ- mɔ:

29 A 'nɪ 'die 'lɪ 'wɪlɔba-tɛblɪ -mɔ',
v pie 'kuo, kɔ, a 'nɪ 'naa 'lɪ -hlɔ, kɔ,
a 'nɪ 'die 'lɪ mamɔ -mɔ', v 'yɪ mlanɔ
bɔ 'bɛ, kɔ, a 'nɪ 'nuo 'lɪ 'a -nɛ 'lawɪdɛ
□dɔ. 'Ba yɪ nɪna lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ ɛ nu
-tɛɛ. 'A -tɪ o, -a 'betɪ 'a mɔ -tɛɛ.»

30 -Tɛ v -nyɪ □nɔ 'crɪɛn a 'mɔ, -ɛ -bɪ
v -ha □nɔ mɛ lɛ, 'v mu Atɪɔsɪ. -Tɛ v
nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ v 'kukue -Yusu a nyibli
a pɛpɛ lɛ, 'v -nyɪ □nɔ 'crɪɛn a 'mɔ,

31 'v -hre□e, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ ye'.
-Tɛ v yɪ□ɪ nɪ -hre, 'a win nɪ □nɔ dɔdɔ,
-kɔtɪ ɛ pɪ □nɔ 'klɪ yra lɛ.

32 Judɪ kɔ Silasɪ 'hɛn-, -v mɔ
Nyɪsɔ a winwɪɔn-hanyɔ*, v hlee 'lɪ
-Yusu a nyibli -mɔ' -mɔ -tɛɛ, -ɛ di□e
nu, v 'mɔ □nɔ 'klɪ -nyɪ, kɔ, v 'mɔ 'lɪ
□nɔ □wɪb 'kwɪ bɔ □tu.

33-34 ʋ -hɪɪ 'lɪ tɪ -hɔɔhɔɪ, 'tɪ- -Yusu
a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Atɪɔsɪ, 'v gba
□nɔ wɪlɔ, v wɛn: «Nyɪsɔ bɔ nɪ 'v 'a
mɔ -mɔ,» 'v -ha □nɔ mɛ lɛ, 'v -mɛ kle,
'v mu 'lɪ Jrusredɪɔ 'kwɪ de.

35 Kɛɛ, Pɔlv kɔ Banabasɪ 'hɛn-, v
nɔ- -mɔ -bɪ, v 'yɪ kle -mɛ. 'Kɪ 'lɪ
Atɪɔsɪ, 'kɪ v kɔ nyibli -bɪ 'hɛn-, v
'nɪ 'lɪ bɔ, 'v hlɛ Nyɪsɔ a -tɪ, -ɛ nɛ
Kɔkɔnyɔ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ.

**Pɔlv a 'hɛn a 'dagba,
15.36-18.22**

*Pɔlv kɔ Silasɪ 'hɛn-, nɔ- gbe
Nyɪsɔ a -tɪ dakɔ yɪ*

36 -Tɛ -nyrɔwɪ -hɔɔhɔɪ -hɪ, -ɛ -bɪ
Pɔlv lee Banabasɪ nɪ, ɛ wɛn: «'N
-hɔɛ□e nɪ, 'dɪ a pɛpɛ -mɔ', -a na la
kɪ, □a na la Nyɪsɔ a -tɪ -mɔ lɛ, -ɛ hlɛ
Kɔkɔnyɔ -Yusu a -tɪ, -ba mu -Yusu a
nyibli yɪ -mɛ, -a 'mɔ□v 'ye, -tɛ ɛ nɪ
'mɔ, 'kɪ 'lɪ □nɔ -mɔ.»

37 -ɛ -bɪ Banabasɪ wɛn nɪ, ɛ wɛn:
«'N -hɔɛ□e nɪ, □ba yɪ nɪ mi, -ba gba
Saan Makɪ.»

38 Kɛɛ, Pɔlv -mɔ -bɪ, ɛ 'nɪ -hɔa□a
lɪ Saan Makɪ a gbɔgba, -kɔtɪ ɛ wɛn
'nɪ, -tɛ v mu la 'dagba', ɛ hie la 'lɪ
□nɔ Pafilɪblɔgba 'kwɪ bɔ, ɛ kɔ □nɔ
'hɛn-, v 'yɪ la -kɔan 'lu -yra.

39 ʋ hla□a -hlahla, v 'yɪ win' lɛ
'wɪnwɪn -nɪ, 'v -gbɔgbe lɛ. Banabasɪ,
nɔ- gba Makɪ, 'v -ha 'lɪ 'mɪ, 'v mu 'lɪ
Sɪpreblɔgba 'kwɪ.

40 Pɔlv -mɔ -bɪ, nɔ- gba Silasɪ,
-Yusu a nyibli 'v da Nyɪsɔ, 'kɪ bɔ
-hɛɛ □nɔ, 'tɪ- 'v -mu.

41 -Tɛ v yɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ v 'bɛ 'blɔgbɪ
-mɔ', -v mɔ Silɪblɔgba kɔ Silɪsɪblɔgba
'hɛn- □tɔ. 'A -nɛ -tɪtɛ, v yɪ 'v nyre,
v kɔ bɔ -nyɪ 'cɔɛ a nyibli 'klɪ, -ɛ di□e
nu, v 'mɔ 'v -Yusu a □wɪb a yɪkuole
'cɪbɪ -nɪ.

16

*-Tɛ Timote bi la Pɔlv kɔ Silasɪ
'hɛn- kɪ*

1 -Tɛ Pɔlv kɔ Silasɪ 'hɛn-, v yɪ nɪ
mi, v nyre 'lɪ Debɪdɪɔ 'kwɪ. -Tɛ v -hɪ,
v nyre 'lɪ Lisɪrɪdɪɔ 'kwɪ. 'Kɪ v yɛɛ 'v
-Yusu a nyiblo □dɔ bɔ. 'A 'nyre mɔ
Timote. 'A 'dɪɪ mɔ -Juukɔɛyrɔwɪb*
□nɔ, 'ɛ -hɛ la -Yusu a nyiblo. 'A 'bat
mɔ Glekɪkɔɛyɪ □nɔ.

2 -Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ
Lisɪrɪdɪɔ, kɔ Yɪkɔnɪdɪɔ 'kwɪ, v hlɛ
Timote a □haan-tɪ dɪakɪ.

3 Pɔlv -hɔɛ□e nɪ, 'kɪ bɔ -hɛ 'a
-mɔnanyɔ. ɛ nɔ- nu□o, 'ɛ gba□a, 'v
-mu. -Tɛ v -mu 'kɪ, -ɛ -bɪ Pɔlv 'bɛ□e*
yɪ, □wɪ yɪ, -tɛ -Juukɔɛ a tete -bɪ nɪ 'a
hɪhɪa. ɛ nu□o nɪ, -ɛ di□e nu, -Juukɔɛ
-mɔ', -v nɪ 'lɪ 'dɪ a 'mɔ 'kwɪ, ɛ 'mɔ
'v □nɔ 'v □tuu -nɪ, -kɔtɪ 'waa pɛpɛ, v
yɪ□e nɪ, -ɛ mɔ, 'a 'bat mɔ Glekɪkɔɛyɪ
□nɔ, 'ɛ 'yɪ 'a 'yɪ yɪ 'bɛ.

4 'Du a pεpe -mu', u ne 'kwli le, u yi -Yusu a nyibli 'ni -lee -ni, -ti -mu', -Yusu a -mɔnanyu kɔ 'cuε a ye'nanyu 'huen-, -u ni 'li Jrusre, u pu 'li, 'u yi ɔnu -lee -ni, -ε mɔ, bu ɔtuu 'uɔu 'u.

5 -Yusu a nyibli a 'ki 'ye 'li ni, 'ki bu kuo -Yusu ɔwlv yi, 'ti- -Yusu a nyibli a 'mu, 'u yi kle -bii -ni 'a -ne -nyrɔwɔ.

'Ki 'li Trvasidɔ 'kwli, 'ki Nyisva hlee 'li Pɔlv -mɔ, 'ki bu mu 'li Masedvanɔblugba 'kwli

6 Nyisva a -Hihiu* 'yi Pɔlvnu me le -ha, 'ki bu hla Nyisva a -ti, 'ki 'li Asiblugba 'kwli. E nɔ- nuɔo, 'u 'bεε 'li 'blugbi -mu' 'kwli ɔtuɔ, -u mɔ Flisi kɔ Galati.

7 -Te u nyre 'li Misiblugba 'huɩ, -ε -bi u -hveɔe ni, bu mu 'li Bitiniblugba 'kwli, keε, Nyisva a -Hihiu 'yi de a 'mu ki -wen.

8 E nɔ- nuɔo, 'u 'bεε 'li Misiblugba 'kwli ɔtuɔ, 'u mu 'li Trvasi a 'waft yi.

9 -Te u pa 'li 'tɔlvwɔ 'kwli, -ε -bi Nyisva nuɔo ni, Pɔlv 'ε 'ye nyiblo ɔdu, -ε 'wi -te nyiblo 'ye ni 'ya wen yanie. Nyiblo a 'mu, 'ki ε kɔ 'li Masedvanɔblugba 'kwli, 'ε nyraɔa yi bu, 'ε nyεε ɔne le, ε wen: «Pɔlv, di 'ne- -aan -ne Masedvanɔblugba 'kwli, ɔmu -a mu -heε ni.»

Luku -bu, -ε 'cri 'crien -bu, nɔ- bi Pɔlvni ki, 'u -mu

10 -Te Pɔlv 'ye nyiblo a 'mu, -ε -bi -a yruɔo' le, -ε mɔ, Kɔkɔnyɔ, nɔ- da -a mu, 'ki -ba mu 'li 'blugba a 'mu 'kwli, -a 'mu 'a ɔhaantitie pu, 'ki 'u 'blugba a 'mu a nyibli yi.

-Te Lidi kuo -Yusu ɔwlv yi, 'ki 'li Filipɔdɔ 'kwli

11 Nɔ- nuɔo, ɔa -ha 'li 'mu Trvasi, ɔa mu 'li Samotrasɔblugba 'kwli, 'nie ɔglaa 'li le. -Te -nyre -nyε, -ε -bi 'ki -a mu 'li Neapolisidɔ 'kwli. 'Ki 'mu ɔtu 'u -a mu bu.

12 'Ki -a -ha 'u buɩ, ɔa mu 'li Filipɔdɔ 'kwli. Filipɔdɔ a 'mu, ε mɔ Masedvanɔblugba a 'kubia -bi a 'dɔ gbagbu ɔniɔ. 'Ki 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, Romakue -huɩ 'li ni. -A -hi 'li -nyrɔwɩ -huɔhuɩ.

13 -Juukue* a -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli, -ε -bi -a ɔti 'dɔ, ɔa mu 'li 'nie wien. -A mu -mɔ -bi, -a wen 'ni, 'ki 'li -tite a 'mu, -a di yeε 'li -tuo bu, -ε kɔ ki -Juukue deε 'u Nyisva. -Te -a 'ye 'ki -tuo a 'mu, -ε -bi -a yeε 'u nugbi bu, 'u 'kukue le, ɔa ni bu, ɔa hlee 'li ɔnu -mɔ.

14 'Ki 'li ɔnu 'nyi, nugba ɔdu ni 'li. 'A 'nyre mɔ Lidi. 'Ki ε kɔ 'li Tiatili; 'ε ple dati 'yakli, -u pu ɔdie. Lidi a 'mu, ε 'yi la -Juukueyrowlv, keε, ε -he -Juukue a nyiblo, 'ε de Nyisva. -Te -a hle -Yusu a -ti, -ε -bi ε pu -a mu nva yi bu, Kɔkɔnyɔ 'ε -hren 'a ɔwlv le, -ti -mu', Pɔlv -hla, 'ε 'bleɔe kva,

15 'ε -hva 'nie a 'lupɔpu, ε kɔ 'a 'kayubukue 'huen-, 'u pu ɔnu 'nie 'lu le. -Te ε -hi, -ε -bi ε nyεε ne -a mu le, ε wen: «'Bu mɔ, 'ba 'yeɔe, -ε mɔ, 'n kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu ɔwlv yi, -ε -bi ba di 'li 'na 'kayu bu, a 'mu 'li bu ni,» 'ε ni 'u -a mu ke', ɔa -wen.

-Te u pu la Pɔlv kɔ Silasi 'hven ɔji', 'ki 'li Filipɔdɔ 'kwli

16 -Nyrɔwɔ ɔdu, -te -a mi 'li Nyisva a daale', -ε -bi -a kɔ 'yu nyrɔyu ɔdu 'huen-, -a ɔnmee ni. 'Ku -hvan* ni 'uɔu ke'. 'Ku -hvan a 'mu, ε nɔ- niɔe, -tebli, -ε di 'lu -mɔ mu, 'ki 'u nyibli -mɔ', 'ε neɔe -mɔ le. De a 'mu, ε niɔe ni, 'a kɔkɔnyibli 'u yi 'wli -huɔhuɩ 'ye.

17 'Yu nyrɔyu a 'mu, ε nɔ- ne -a mu ke' le, -a kɔ Pɔlv 'huen-, 'ε 'yeε 'li win, ε wen: «Nyibli -bu, u mɔ Klɩkɩnɩnyisva a -kɔannunyibli ɔniɔ. Nu- yi 'a mu -lee -ni, -te Nyisva di 'aan wɔwa nu.»

18 Nɔ- ε 'cibi 'u nunuo. -Te ε gba -nyrɔwɩ gbi, -ε -bi Pɔlv bi yru', 'ε ɔhuan -mɔ, 'ε ɔmaa 'ku -hvan a 'mu 'yi, ε wen: «'Ki 'li -Yusu 'Kɩsɩ a 'nyre 'kwli, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, -bu -hɔn 'uɔu ke',» ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi ε -hɔn 'uɔu ke'.

19 -Te 'yu nyrɔyu a 'mu, 'a kɔkɔnyibli 'yeɔe, -ε mɔ, u di 'kee 'wli a 'yiye, -ε -bi u kɔ Pɔlv kɔ Silasi 'huen- ni, 'u gba 'li ɔnu 'dika, 'ki 'u -batipɔnyɔ ye',

20 'v yεε □nu -ti, 'ki 'v Romakue a ye'nanyu yi, v wen: «Nyibli -bu, v pu 'ne- -aan 'di□ gbugblole 'kwli. U mo -Juukue* □ni□.

21 -A mu -bu, -v mo Romakue, v tve ne -a mu 'waa 'blinml, -aan tete pu le, -a 'ni 'blee 'li kva, ko, -a 'ni 'nuo 'li.»

22 Nyibli -mu', -v ni 'v, v pu □nu yru le -we, Romakue a ye'nanyu a 'mu, 'v lee 'waa 'seyo, bu -he □nu wlawli, 'ti- bu bii □nu loko.

23 -Te v -we 'waa bibie -mo, -ε -bi v pu □nu □ji', 'v lee □jikayu a 'yie□tunyo, bu □tu □nu 'yie -tεε.

24 -Te □jikayu a 'yie□tunyo a 'mu, ε 'win, -ε -bi □jikayu a -gblo -mu', -ε 'bo□ 'li le, 'ki v pu 'li □nu 'li, 'v pu 'li □nu tugbekutio, -ε ko 'hvi bu' le, -ε di□e nu, v 'mu □hiven 'ye.

25 Mu 'v 'to -heyri' 'yie, -ε -bi Pōlv ko Silas 'hven-, v -tua Nyisua a dida, 'v yi -wla ble, 'ki 'v 'a 'nyre a lepupu a -ta', □jklapu -bi -mu', -v ni 'v, v pu □nu nva yi bu.

26 U ni 'li Nyisua a -ti a 'yi'buale 'kwli, -ε -bi -tutu -tua 'hihlele, -tutu a 'hihlele a 'mu 'ε bubla □jikayu bu. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'maji a pepe, v □gbugba le, 'ε □ga wlon le, □jklapu a pepe, 'waa 'cun □wowlε le.

27 -ε -bi □jikayu a 'yie□tunyo □wleε 'yii, 'ε 'ye□e, -ε mo, □jikayu a 'maji a pepe □ga wlon le, -ε -bi ε -ha 'li 'a 'plien bo 'kwli, ε 'mu 'a dionv 'la a -ti, -kotu 'a □wlv 'ye□e ni, -ε mo, □jklapu a pepe mumu le.

28 Kee, Pōlv □maa □ne 'yi, ε wen: «□Ni 'nuo 'li -na dionv □dedede -mo, ki mo, -aan pepe -a ni mo.»

29 No- mo □jikayu a 'yie□tunyo bu -hua 'nap. -Te v -nyi □ne□ε, -ε -bi ε 'gba 'li cigbe -gblo -mu', -ε ko 'kwli Pōlv ko Silas 'hven-, v ni 'li, huannu a -ti, 'ε bla □nu kwli yi bu,

30 'ti- 'ε 'hro□ 'li □nu -gblo a 'mu 'kwli, ε wen: «-Bi' 'n di nu, 'ti- Nyisua 'mu 'mu wa 'li?»

31 -ε -bi v □tu□o □wōn, v wen: «Kuo Kōkōnyo -Yusu □wlv yi, 'ti- Nyisua 'mu -mu wa, -ko -na 'kayubukue 'hven-.»

32 □jikayu a 'yie□tunyo a 'mu, ε ko 'a 'kayubukue 'hven-, nu- Pōlv ko Silas 'hven-, v -tua Nyisua a -ti, -ε ne Kōkōnyo -Yusu a -ti -mo le a toole.

33 'Tōlvwo ni -do a 'mu, □jikayu a 'yie□tunyo a 'mu, 'ε gba □nu, 'ε -ple 'waa □ji, 'ti- Pōlv ko Silas 'hven-, 'v pu□v 'nie 'lu, ε ko 'a 'kayubukue 'hven-.

34 -Te ε -hi, -ε -bi □jikayu a 'yie□tunyo gba 'li □nu 'kayu bu, 'ε -nyi □nu diide. ε ko 'a 'kayubukue 'hven-, v ni dōdv diaki, -te v kuo Nyisua □wlv yi a -ti.

35 -Te -nyre -nye, -ε -bi Romakue a ye'nanyu te 'li 'waa -kuannunyibli □jikayu a 'yie□tunyo -mo, 'ki bu te Pōlv ko Silas 'hven- bu,

36 'ε -mu, 'ε lee Pōlv, ε wen: «Romakue a ye'nanyu lee nyibli, 'ki □bu te 'a mu bu. 'A -ti, a -we 'li ba 'hri ni. Ba mu, 'ki 'li plo a bleele 'kwli.»

37 Ke- Pōlv pi -kuannunyibli a 'mu yi, ε wen: «D 'yi -a mu -bati le -puv -ni, 'v bi -a mu, 'ki 'v nyibli ye', 'ti- 'v pu -a mu □ji', -a mu -bu, -v mo Romakue. -Te v ni Romakue a 'yiye, ke- v bleε yi, bu nu -aan 'yiye. -ε -bi -te ti ne -bu, v -hve bu te -a mu bu, 'ki 'li -huhlike 'kwli. 'Bu ni 'mu le, -ε -bi -a hia ni. 'Waa □gbetu bu di 'li, v 'mu -a mu bu te.»

38 -Ti a 'mu, Pōlv lee -kuannunyibli a 'mu, v gba□a 'waa nyibli gbagbi yi. -Te v 'win, -ε mo, Pōlv ko Silas 'hven-, v mo Romakue □ni□, -ε -bi v 'ta 'v ble diaki,

39 'waa □gbetu 'v mu 'li □jikayu bu, v wen: «A ko 'v □wōn,» 'ti- 'v -ha 'li □nu □ji', 'v nyaa □nu le, 'ki bu □ti 'di□.

40 -Te Pōlv ko Silas 'hven-, v -hōn 'li □jikayu bu, -ε -bi 'ki v mu 'li Lidi -mo. 'Ki -Yusu a nyibli 'kukue 'li le, Pōlv ko Silas 'hven- 'v pu □nu 'kli yra le, 'ki bu 'cibi 'v -Yusu a □wlv a yikuole, 'ti- 'v □ti 'di□, 'v -mu.

17

-Te Pōlv ko Silas 'hven-, v mu la 'li Tesaloniki di□ 'kwli

1 Pōlv ko Silas 'hven-, 'ki v naa 'li Afipolis di□ ko Apolonidi□ 'kwli,

'u nyre 'li Tesalonikidɔ 'kwli, ('u pa 'li Jaso -mɔ.) 'Kɪ 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, 'kɪ Nyɪsua a 'kayu nɪ 'li, -ɛ kɔ bu -Juukɔɛ*, u yɪ 'li lɛ 'kukue -nɪ, 'a -nɛ ti.

2 'Kɪ Pɔlv mu 'li, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli, ɔwɪ yɪ, -tɛ ɛ niɔ lɛ. 'Kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɪ nɪ ta 'kwli, nyibli -mu', -u nɪ 'u, 'ɛ -hihiɔ ɔnv Nyɪsvacriɛn klɛ,

3 'ɛ tɔɔ ɔnv, -ɛ mɔ, Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lɛ, ɛ di la ya, Wanyɔ a 'mu, ɛ kɔ bu 'ye ɔhiɔɛn, ɛ 'mu 'ku, 'ti- Nyɪsua 'mu 'liɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -ha, ɛ 'muɔv 'klɔ -ha. -ɛ -bɪ ɛ wen 'nɪ de: «-Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ a 'mu, -kɔtɪ 'n yɪ 'a mu -lee -nɪ.»

4 'Kɪ 'li -Juukɔɛ -mu' 'nyɪ, -u -bɪ nɪ 'li, -tɪ a 'mu, Pɔlv -hla, 'u kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ, 'u bi Pɔlv kɔ Silasɪ 'hɔɛn- kɪ. Glɛkɪkɔɛ -hɔɔhɔɪ, -u -hɛ la -Juukɔɛ, 'ti- -u de Nyɪsua, de nɪ -do a 'mu, ɛ nɔ- u -nu, ɛ kɔ 'dɔ a nɔgbɪ -hɔɔhɔɪ, nyibli ɔtui 'u.

5 De a 'mu, ɛ nuɔ nɪ, -Juukɔɛ a nyibli gbagbɪ 'u ɔtui ca dɪakɪ, 'u 'ti 'crekɔnyibli 'hru wlvn lɛ, 'u nuɔ, 'dɔ a nyibli 'u 'kukue lɛ, 'u -tɔa 'dɔ a ɔgbugblolɛ, 'u mu 'li Jaso a 'kayu bu, -tɛ -mu', Pɔlv kɔ Silasɪ 'hɔɛn-, u pa 'li. -Tɛ 'dɔ a nyibli nyre 'kɪ 'li, u ɔmɔɛ Pɔlv kɔ Silasɪ 'hɔɛn- lɛ, -ɛ diɔ nu, u 'mu 'li ɔnv nyibli yɪ gba.

6 Kɛɛ, u 'yɪ 'li ɔnv bu -yɛɛ -nɪ. ɛ nɔ- mɔ bu klɔ Jaso a 'mu, kɔ -Yusu a nyibli -bɪ 'hɔɛn-, 'u gba 'li ɔnv 'dɔ a ye'nanyɔ yɪ, 'u -tɔa lɛ'gbugbole, u wen: «Nyibli -bu, u ɔgbugblo 'blɔgba a pɛpɛ -bu nɪ. -ɛ -bɪ, kɪkɛ bu, u nu- 'hru kɛ 'nɛ- -a mu -mɔ,

7 'ti- Jaso 'ɛ 'ble ɔnv kɔa, 'kɪ 'li 'a 'kayu bu. Nyibli a 'mu, u 'nɪ ɔtuuɔ 'u Romakɔɛ a 'kɪun gbagbu a tete 'u. U wen 'nɪ, 'kɪun -bɪ nɪ 'u. 'A 'nyre mɔ -Yusu.»

8 -Tɛ u 'wɪn windɔ a 'mu, yrv 'yii 'u nyibli kɔ 'dɔ a ye'nanyɔ 'hɔɛn- nɪ.

9 -ɛ -bɪ 'dɔ a ye'nanyɔ a 'mu, u lee Jaso kɔ 'a 'bio -Yusu a nyibli -bɪ 'hɔɛn- nɪ, bu -ha 'wli, -ɛ diɔ nu, u 'mu ɔnv bu tɛ. -Tɛ u -ha 'kɪ 'wli a 'mu, 'ti- 'u tɛ ɔnv bu.

-Tɛ Pɔlv kɔ Silasɪ 'hɔɛn-, u mu la 'li Beledɔ 'kwli

10 -Tɛ 'tɔ -wɔn, -ɛ -bɪ -Yusu a nyibli a 'mu, u nuɔ nɪ, Pɔlv kɔ Silasɪ 'hɔɛn-, 'u mu 'li Beledɔ 'kwli. -Tɛ u nyre 'li, -ɛ -bɪ 'kɪ u mu 'li Nyɪsua a 'kayu bu, -tɛ -Juukɔɛ* yɪ 'li lɛ 'kukue -nɪ 'a -nɛ ti.

11 -Juukɔɛ -mu', -u nɪ 'li Bele, -tɛ -mu', Tesalonikidɔ a nyibli nɪ 'mu, u 'yɪ 'mu lɛ -nɪ. Kɛɛ, Nyɪsua a -tɪ -mu', Pɔlv lee ɔnv, 'waa ɔwli 'bleɔ kɔa -tɛɛ. U nɛ bu pu Pɔlv nɔa yɪ bu. 'A -nɛ -nyrɔwɔ, kɛ- u ni, 'u tɛ 'li Nyɪsvacriɛn 'kwli lɛ, -ɛ diɔ nu, u 'muɔv 'ye, 'bu mɔ, -tɪ a 'mu, Pɔlv tɔɔ ɔnv, 'bu mɔ ɔhan-tɪ.

12 'Kɪ 'li -Juukɔɛ a 'mu 'nyɪ, 'waa -hɔɔhɔɪ, nu- kuo -Yusu ɔwlv yɪ, 'kɪ 'li Glɛkɪkɔɛ 'nyɪ, dekonɔgbɪ -hɔɔhɔɪ, kɔ nyɪɛpu -hɔɔhɔɪ 'u kuo -Yusu ɔwlv yɪ.

13 -Tɛ ti gbi -hi, -ɛ -bɪ -Juukɔɛ -mu', -u nɪ 'li Tesalonikɪ, u 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, Pɔlv nɛ Nyɪsua a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'li Bele. Nɔ- mɔ bu di Bele, bu hlee 'li nyibli -mɔ, 'kɪ bu pu Pɔlv yrv lɛ.

14 Nɔ nuɔ, -Yusu a nyibli 'u gba Pɔlv 'hru wlvn, 'kɪ 'li 'yru wien. Silasɪ kɔ Timote 'hɔɛn-, u nu- -mɔ -bɪ, u 'yɪ -mu. 'Kɪ u 'tɛ nɪ 'li Bele.

15 Nyibli -mu', -u gba Pɔlv 'hru wlvn, u gbaɔa -gbagba, 'u nyre 'li Atenidɔ 'kwli, 'ti- 'u ɔhiɔn -mɔ, 'u di Bele. -Tɛ u yɪ nɪ di, Pɔlv pu ɔnv titie, 'kɪ bu lee Silasɪ kɔ Timote 'hɔɛn-, bu kɔɛɔ ɔwien, ti nɪ -do a ti 'yri, 'bu mɔ, 'hru 'bu pɛ 'u ɔnv 'yie bu.

-Tɛ Pɔlv nɪ la 'li Atenidɔ 'kwli

16 'Kɪ Pɔlv nɪ 'li Glɛkɪkɔɛ a 'dɔ -mu', -ɛ mɔ Atenɪ 'kwli, 'ɛ yɪ Silasɪ kɔ Timote 'hɔɛn- -ple. 'Kɪ ɛ 'yee 'u tuyonɔ. Tuyonɔ a 'mu, u nu 'hi, 'u nu ɔnv, 'u -hɔɔ 'li 'dɔ a 'mu 'kwli. -Tɛ Pɔlv 'ye ɔnv, -ɛ -bɪ ɛ bi yrv', 'ɛ kɛɛ nɛ 'a ɔwlv lɛ.

17 'A -nɛ -nyrɔwɔ, 'kɪ 'li Nyɪsua a 'kayu bu, kɛ- ɛ ni, 'ɛ yɪ 'li -Juukɔɛ* -mɔ -hlee -nɪ, ɛ kɔ nyibli -mu', -u -hɛ -Juukɔɛ, 'ti-, -u de Nyɪsua, ɛ kɔ, 'a -nɛ nyiblo ɔdv, nu- ɛ yɪ 'li -mɔ -hlee -nɪ, 'kɪ 'li 'dika.

18 E ko 'lule-hienyɔ ɔɔɔ, 'v dɛɛ ɔɔɔ Epikulinyibli, ko Sitoinyibli. E ko ɔɔɔ 'hɛn-, v nu- yi hle. 'Kɪ 'lɪ ɔɔɔ 'nyɪ, -v -bɪ wɛn 'nɪ: «Winlɛpɔnyɔ -bɔ, -bɪ ɛ pɪ 'lɪ?» -U -bɪ nɪ 'v, -tɛ v 'wɪn, -ɛ mɔ, Pɔlv hla -Yusu a -tɪ, ko -Yusu ko -tonyibli 'hɛn- bɔ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ a -tɪ, -ɛ -bɪ v wɛn: «E 'wɪ yi, dakɔ -bɪ a 'kuo a -tɪ ɛ hle.»

19 -E -bɪ v gbaɔa nɪ, 'kɪ 'lɪ 'dɪɔ a -gbolugbo yi, -v yi lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'lɪ dɔgba -mɔ', v dɛɛ Aleopastɪ 'lu, v wɛn: «Tɔɔlɛ -bɔ, -yɛ 'lɪ, ɛ mɔ tɔɔlɛ yrayrv ɔɔɔ, 'kɪ 'v -a mɔ -mɔ. -A -hɛɛɔɔ nɪ, -bɔ yruo nɛ -a mɔɔɔ lɛ,

20 -kɔtɪ -teblɪ -bɔ, -nɛ -mɔ lɛ, ɛ kɛɛ nɛ -aan ɔɔwɪ lɛ. 'A -tɪ, -a -hɛɛɔɔ nɪ, -bɔ nuɔ, -ba yru 'a 'mini lɛ, -a 'mɔɔv yi, dɛ ɛ ɔɔhɛn 'nyrɛ.»

21 Atɛnɪ a nyibli ko 'dagbɪ -mɔ', -v 'tɪ 'lɪ Atɛnɪ, 'a -nɛ tɪ, kɛ- v nɪ, 'v yi lɛ 'kukue -nɪ, -ɛ diɔe nu, -tɪ yrayrv -mɔ', v 'wɪn, v 'mɔɔv 'waa 'bɪɔ -lee -nɪ.

22 Nɔ- mɔ Pɔlv bɔ 'du ye', 'kɪ 'lɪ ɔɔɔ 'nyɪ, bɔ pɔ lɛ: «'A mɔ Atɛnɪkɔɛ, 'n yiɔɪ 'nɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, a mɔ nyibli ɔɔɔ, -v ɔɔtɪ 'v 'kuo a gblegble 'v dɪakɪ.

23 -Tɛ 'n nɛ wɛn 'aan 'dɪɔ 'kwli lɛ, 'n 'yɛ 'aan 'kuo a daalɛ a gblegble nɪ, 'nɪ 'yɛ -cɔhlɔnpiilɛ* -mɔ', -ɛ kɔ ye' v 'crɪ 'v, -ɛ mɔ: -cɔhlɔnpiilɛ -bɔ, -a nuɔ nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva -mɔ', -a 'yi -yi -mɔ. 'A -tɪ, Nyɪsva -bɔ, a 'yi -yi, nɔ- kɔ -tɪ 'n di 'a mɔ -lee -nɪ.

24 Nyɪsva a 'mɔ, nɔ- nu 'klɔ -bɔ, ɛ kɔ 'a -nɛ dɛ, -ɛ nɪ 'nɛ- 'klɔ a 'mɔ kɪ. E nɔ- mɔ yakɔ kɔ -tɔtɔ a Kɔkɔnyɔ. 'Kayo -mɔ', -tonyibli -pɔ, ɛ 'yiɔɪ 'pa-, Nyɪsva 'yi 'lɪɪ bɔ -nɪ.

25 E 'nɪ -hɛaɔa lɪɪ -tonyiblo bɔ pie ɔɔnɛ -cɔhlɔn*, -kɔtɪ ɛ nɔ- nu -tonyibli, ɛ nɔ- yi ɔɔɔ -hɔnhlɔn kɔ -teblɪ a pɛpɛ 'hɛn- -nyɪ, -ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ 'v ɔɔɔ -mɔ.

26 'Kɪ ɛ naa 'lɪ nyiblo nɪ -do -mɔ', -ɛ mɔ Adamɔ 'lɪ, 'ɛ nu 'klɔ -bɔ a dakɔ a pɛpɛ, 'tɪ- 'ɛ ɔɔtu ɔɔɔ blɛ, 'ɛ -nyɪ ɔɔɔ bɔnɪlɛ, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ a pɛpɛ kɪ. E nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- wa dakɔ a 'blɔ-paɔn 'nyrɛ lɛ, ɛ kɔ, tɪ -mɔ', dakɔ a 'mɔ, v di 'v -hi.

27 E nu -teblɪ a pɛpɛ a 'mɔ nɪ, -ɛ

diɔe nu, -tonyibli 'mɔɔv lɛ ɔɔmɔɔ, 'bɔ yiɔɪ lɛ nɪ ɔɔmɔɛ, v 'mɔɔv kɪ yɛ. E mɔ ɔɔhan-tɪ ɔɔɔ, Nyɪsva 'yi nyiblo ɔɔɔ -mɔ lɛ -hlɔɔ -nɪ,

28 -kɔtɪ kɛ- v -pɔ: Nyɪsva, nɔ- nɪɔe, ɔɔa pɪ -hɔnhlɔn, ɔɔa nɪ 'klɔ, ɔɔa yi lɛ -hihie -nɪ. Dɛ nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- 'aan 'crɪn.yinyɔ -bɪ 'crɪ, -ɛ mɔ: -Aan 'mumu, -a mɔ 'a 'yonv ɔɔɔ.

29 -Tɛ -a mɔ Nyɪsva a 'yonv, -a 'yi yi -blɛɛ -nɪ, -ba pɔɔv ɔɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsva 'wɪ- tuyu yi, v nu -gɔlv, kɔ 'plɪdɛ, kɔ 'hɪɔ, v -nu, 'kɪ 'lɪ -tonyiblo a 'srɛ, kɔ 'a dɪɔnɔ a 'lule-hihie 'kwli.

30 Tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ -tonyibli 'yɛ la 'v Nyɪsva nɪ -yii -nɪ, 'kɪ ɛ kɔ la ɔɔwɪ a 'lɪla, 'kɪ 'v ɔɔɔ -mɔ. Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, Nyɪsva yi nyibli a pɛpɛ 'nɪ -lee -nɪ, -v nɪ 'v 'a -nɛ -tɪtɛ ɔɔɔ, 'kɪ bɔ hie 'v 'waa -teblɪ 'kukui a pɛpɛ, v nɪ bɔ, bɔ ɔɔhɪan -mɔ, bɔ -nyɪ 'waa 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsva.

31 'Tɪ-, ɛ wa -nyrɔwɔ 'nyrɛ, -ɛ kɔ 'kwli ɛ di 'v nyibli a pɛpɛ -bati lɛ -pɔv -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a yi'siilɛ 'kwli. 'Bɔ 'mɔ -bati a 'mɔ pɔ, nyiblo nɪ -do -mɔ', 'a ɔɔgbɛtɔ ɛ wa 'nyrɛ, ɛ nɔ- ɛ di 'lɪ -naa -nɪ. Nyiblo a 'mɔ, nɔ- ɛ -ha 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɛ -ha 'klɔ. Kɛ- ɛ nu nyibli a tɔɔlɛ, -ɛ mɔ, -teblɪ a 'mɔ, ɛ pɔ 'lɪ, ɛ diɔe 'nɪ nu.»

32 -Tɛ v 'wɪn -tɪ a 'mɔ, Pɔlv -hla, -ɛ mɔ, nyiblo bɔ 'kɔ, 'tɪ- bɔ 'hrɪ 'klɔ, -ɛ -bɪ -v -bɪ -tɔa 'a 'caalɛ, -v -bɪ wɛn: «-A di pɔ -mɔ nɔa yi bɔ, -nyrɔwɔ -bɪ 'kwli, -tɪ nɪ -do -bɔ, -na -mɔ lɛ, ɔɔmɔɔv -mɔ lɛ na dɛ.»

33 -Tɛ v pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ v kɔ Pɔlv 'hɛn-, v -hɪhɪɛ yɛɛ.

34 Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ ɔɔɔ 'nyɪ, ɛ kɔ nyibli -bɪ, 'v bi Pɔlv kɪ, 'v kuo -Yusu ɔɔwɪ yi. 'Kɪ 'lɪ nyibli a 'mɔ 'nyɪ, -ɛ -bɪ nɪ 'lɪ, 'a 'nyrɛ mɔ Denɪstɪ. E mɔ 'dɪɔ a -gbolugbo a nyiblo -bɪ ɔɔɔ. Nɔgba nɪ 'v -wɛ; 'a 'nyrɛ mɔ Damalɪstɪ, kɔ, nyibli -hɔɔhɔɪ -bɪ nɪ 'v, 'v kuo -Yusu ɔɔwɪ yi.

18

-Tɛ Pɔlv mu la 'lɪ Koletɪɔɔ 'kwli

1 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ Pɔlv -hɔn 'lɪ Atɛnɪ nɪ, 'ɛ mu 'lɪ Koletɪ.

2 'Kɪ ɛ yɛɛ 'lɪ -Juukɔɛyɪ* ɔ̃dɔ bɔ. 'A 'nyrɛ mɔ Akilasɪ. 'Blɔgbɔ -mɔ', -ɛ mɔ Pɔn, 'kɪ ɛ kɔ 'lɪ. ɛ kɔ 'a nɔgbɔ Plisilɪ 'hɛn-, ɔ nɔ- 'tɛ -hɔn 'lɪ Rɔmɔdɔ 'kwli, -ɛ nɪ 'lɪ Yitalibɔgbɔ 'kwli, -ɛ nuɔ, 'kɪn gbɔgbɔ Klodɪ, ɛ lee -Juukɔɛ a pɛpɛ nɪ, 'kɪ bɔ -hɔn 'lɪ Rɔmɔdɔ 'kwli. Akilasɪ kɔ Plisilɪ a 'mɔ -mɔ, 'kɪ Pɔlɔ mu 'lɪ.

3 Ʋ kɔ Pɔlɔ 'hɛn-, ɔ yɪ -kɔwantu nɪ -do. Ʋ 'gble 'tapɔkayo, 'ɔ pleɔe. 'Kɪ Pɔlɔ nɪ 'lɪ ɔnɔ -mɔ, 'ɔ nii 'ɔ -tɛ nɪ -do -kɔan.

4 'A -nɛ -wuwle-nyrɔwɔ*, Pɔlɔ kɔ bɔ na Nyɪsɔa a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kayɪ bɔ, 'ɛ ɔmɔɛɔ lɛ, 'kɪ -Juukɔɛ kɔ Glekɪkɔɛ 'hɛn-, bɔ kuo -Yusu ɔwɔlɔ yɪ.

5 -Tɛ tɪ -hɔɔhɔ -hi, -ɛ -bɪ Silasɪ kɔ Timote 'hɛn-, ɔ -hɔn 'lɪ Masedɔanɪbɔgbɔ 'kwli nɪ, 'ɔ mu 'lɪ Koletɪ. -Tɛ ɔ nyre 'lɪ Koletɪ, -ɛ -bɪ Pɔlɔ 'kee -kɔan a nunuo nɪ, 'bɔ 'yɪ Nyɪsɔa a -tɪ nɪ -do a -mɔlɛnɪna 'pa-, 'ɛ -hɪhɪɛ -Juukɔɛ klɛ, -ɛ mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ɛ di la ya.

6 Kɛɛ, Nyɪsɔa a -tɪ a 'mɔ, ɛ hlɛ, -Juukɔɛ 'nɪ -hɔaɔa lɪ 'a 'wɪnwɪn, 'ɔ -hɛɔɛ 'yɪ lɛ. ɛ nɔ- nuɔ, Pɔlɔ 'ɛ nyra ɔnɔ yɪ bɔ, 'ɛ bɔbla 'a wlawlɪ, -ɛ diɔe nu, 'pupu 'mɔ ble, -ɛ -bɪ ɛ wen: «'Bɔ mɔ, 'ba hlɔɔ Nyɪsɔa -mɔ lɛ, ɛ 'yɪ 'mɔ 'pa-, 'n 'yɪɔɪ -nu. 'Aan ɔgbɛtɔ, 'a mɔ -nuɔ. Kɛɛ, kɔɛ 'kɪ mɔ bɔ, nyibli -mɔ', -ɔ 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, nɔ- kɔ -mɔ 'n di 'lɪ mu, 'mɔ ɔnɔ Nyɪsɔa a -tɪ -lee -nɪ.»

7 Pɔlɔ 'ɛ -hɔn 'lɪ ɔnɔ 'nyɪ, 'ɛ mu 'lɪ Glekɪkɔɛyɪ ɔ̃dɔ a -tɛ. Nyiblo a 'mɔ, 'a 'nyrɛ mɔ Titusɪ Jutusɪ, 'ɛ 'cibi 'ɔ Nyɪsɔa a dida. 'Kɪ 'a 'kayɪ nɪ 'ɔ Nyɪsɔa a 'kayɪ, -ɛ kɔ bɔ -Juukɔɛ yɪ la 'lɪ lɛ 'kukue -nɪ 'hɔɪ. Titusɪ Jutusɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ -tɛ Pɔlɔ hlɛɛ 'lɪ Nyɪsɔa a -tɪ.

8 Klipusɪ, -ɛ mɔ Nyɪsɔa a 'kayɪ a nyiblo gbɔgbɔ, nɔ- 'wɪn Nyɪsɔa a -tɪ, 'ɛ kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu ɔwɔlɔ yɪ, ɛ kɔ 'a 'kayubukɔɛ 'hɛn-. -Tɪ a 'mɔ, Pɔlɔ nɛ -mɔ lɛ, Koletɪkɔɛ -hɔɔhɔɪ, nɔ- 'wɪn, 'tɪ- 'ɔ kuo -Yusu ɔwɔlɔ yɪ, 'ɔ pɔ ɔnɔ 'nie 'lu.

9 ɛ kɔ 'tɔlɔwɔ ɔ̃dɔ, Pɔlɔ 'ɛ 'yɛ Kɔkɔnyɔ, ɔwɪ yɪ, -tɛ nyiblo 'yɛ nɪ 'ya yanie, 'ɛ yɪ Pɔlɔ -lee -nɪ, ɛ wen: «ɔ̃Nɪ 'pie 'lɪ hɔannɔ, kɛɛ, 'cibi 'ɔ 'na -tɪ a -mɔlɛnɪna, ɔ̃nɪ 'saa 'lɪ.

10 'Kɪ 'n nɪ 'ɔ -mɔ ke'. Nyiblo ɔ̃dɔ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ klɔ -mɔ, bɔ ɔtu -mɔ ɔhɔɛn, -ɛ nuɔ, nyibli, -ɔ mɔ 'na nyibli, -ɔ nɪ 'nɛ- 'dɔɔ -bɔ 'kwli, kɛɛ, -ɔ 'yɛɛ 'na win nɪ 'wɪn, ɔ -hɔ nɪ.» Kɛ- -Yusu -pɔ.

11 ɛ nuɔ nɪ, Pɔlɔ 'ɛ -hii 'lɪ Koletɪkɔɛ 'nyɪ 'yɪɔ kɔ ɔhɔnɔɪ nɪ ɔhlon-do, 'ɛ tɔɛ ɔnɔ Nyɪsɔa a win.

12 Ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yɪ Galio mɔ la -gɔlɔnɔma, 'kɪ 'lɪ Akaibɔgbɔ 'kwli, 'kɪ -Juukɔɛ bibi 'ɔ 'yɪ lɛ, 'ɔ klɔ Pɔlɔ, 'ɔ gba 'lɪɔɪ Galio a 'mɔ yɪ, ɛ 'mɔɔɔ -bati lɛ -pɔɔ -nɪ,

13 'ɔ yɛɛ ɔnɛ -tɪ, ɔ wen: «Nyiblo -bɔ, ɛ -hɔɛɔɛ nɪ, nyibli a pɛpɛ bɔ ɔtuu 'ɔ Nyɪsɔa 'ɔ. Kɛɛ, -tɛ a 'mɔ, ɛ pɔ lɛ, -ba nuu 'ɔ Nyɪsɔa a 'ɔɔtuule, -aan tete 'nɪ -pɔɔ lɛ.»

14 Pɔlɔ 'mɔ 'kɪ win pɔ, -ɛ -bɪ Galio wen: «-Juukɔɛ -na, 'bɔ mɔ, 'bɔ mɔ wen -tɪ 'yaklɪ ɔ̃dɔ, 'n di pɔ wen 'a mɔ nɔa yɪ bɔ.

15 Kɛɛ, -tɛ ɛ mɔ 'blini, 'kɪ 'ɔ winbɔɪ kɔ 'nyrɛ kɔ 'a mɔ -Juukɔɛ a tete kɪ, 'a mɔ -kɔ 'lɪɔɪ -mɔ. 'N hɪa nɪ, 'kɪ ɔbɔ pɔ -teblɪdɔ a 'mɔ 'a -bati.

16 Ba mu, ba -hɔn 'nɛ- -batipɔɔlɛ'.»

17 'Kɪ 'lɪ -tuo a 'mɔ kɪ, 'kɪ nyiblo ɔ̃dɔ nɪ 'ɔ. 'A 'nyrɛ mɔ Sɔtenɪ. ɛ mɔ Nyɪsɔa a 'kayɪ a nyiblo gbɔgbɔ ɔnɔ. Nɔ- -Juukɔɛ -klɔ, 'ɔ -tɔa 'a bibie, 'kɪ 'ɔ -batipɔɔlɛ'. Kɛɛ Galio a 'yie 'yɪ 'lɪ -nɪ.

Pɔlɔ a ta a 'dagba, 18.23-21.16

-Tɛ Pɔlɔ hree 'ɔ Atiɔsɪ, ɛ -mɛ kle

18 -Tɛ ɛ -hi, Pɔlɔ -wɛɛn 'lɪ Koletɪ nɪ, 'tɪ- 'ɛ gba -Yusu a nyibli wlu. 'Kɪ 'lɪ Sankledɔ 'kwli, 'kɪ ɛ -ha 'lɪ 'mu, 'ɛ mu 'lɪ Silibɔgbɔ 'kwli. -Tɛ ɛ yɪ nɪ mi, ɛ kɔ Plisilɪ kɔ Akilasɪ 'hɛn-, ɔ nɔ- -mu. Pɔlɔ nmla 'ɔ 'lu lɛ, 'kɪ 'lɪ Sankle, -ɛ diɔe nu, nyibli 'mɔɔɔ 'yɛ, -ɛ mɔ, ɛ pɔ 'lɪ dɛ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa -mɔ'.

19 -Tɛ ɔ yɪ nɪ mi, ɔ nyre 'lɪ Efɛsɪdɔ 'kwli, 'kɪ Pɔlɔ hie 'ɔ Plisilɪ kɔ Akilasɪ

'hven- bu, ε nɔ- mɔ -bɪ, 'ε mu 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu, ε kɔ -Juukvɛ* 'hven-, v 'mʊ toto pʊ,

20 -Juukvɛ a 'mʊ, 'v -tʊa 'a lenyaale, 'kɪ bu -hii 'v ɲɔv -nyrɔwɪ gbi 'hʊɪ, kɛɛ, ε 'yɪ -wen,

21 'ε gba ɲɔv wɪɪ, ε wen: «Nyɪsua 'bu -hʊaɲa, 'kɪ ɲɔv di kle, -ε -bɪ 'n di 'nɪ di,» 'ε 'ya 'lɪ 'mʊ 'kwɪ de, 'ε gba 'a 'dagba 'lu -mɔ,

22 'ε nyre 'lɪ Sesalɪdɪɔ 'kwɪ. -Tɛ ε ɲɪ, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Jrusɛ, 'ε mu -Yusu a nyibli, -v nɪ 'lɪ 'ye mɔ. -Tɛ ε -hi, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Atɪɔsɪ,

23 'ε -hii 'lɪ ti gbi. -ε -bɪ ε bi 'hru wɪɔn de, 'ε 'bɛ 'blɔgbɪ -mʊ' ɲɪɔ, -v mɔ Galasi kɔ Flisi, -Yusu a nyibli a pɛpɛ -mʊ', -v nɪ 'lɪ 'blɔgbɪ a 'mʊ kɪ, 'ε 'yɪ ɲɔv 'kɪ -nyɪ, 'kɪ bu 'cibi 'v -Yusu a ɲɪwɪ a 'yɪkuɔɛ.

-Tɛ Apolɔsɪ mu la 'lɪ Efɛsɪ kɔ Koletɪ

24 ε kɔ -Juukvɛyɪ* ɲɪv. 'A 'nyre mɔ Apolɔsɪ. 'Kɪ ε kɔ 'lɪ Esipɔblɔgbɪ a 'dɪɔ -mʊ', -ε mɔ Alesadrɪ. ε mɔ hih-lenɔ gbagbɪ ɲɪɔ. ε 'yɪ Nyɪsʊacrɪɛn nɪ dɪakɪ. Nɔ- di la 'lɪ Efɛsɪ, 'kɪ 'lɪ Asɪblɔgbɪ 'kwɪ.

25 Tɔɔwin -mʊ', -ε kʊɛ 'v -Yusu kɪ bu, ε 'nyɪ laɲa nɪ -tɛɛ. Kɛɛ, -tɪ nɪ -do -mʊ', Saan 'yɪ la nyibli -lee -nɪ, -ε kʊɛ 'v -Yusu kɪ bu, ε kɔ, -tɛ Saan a 'mʊ, ε nɪ la nyibli a 'nie a 'lulɛpɔpɔv, ε nɪ -do a 'mʊ, ε nɔ-, ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε 'yɪ la.

26 'Kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu, -tɛ -Juukvɛ 'yɪ 'lɪ lɛ 'kukue -nɪ, ε 'nɪ -pieɲɛ lɪ -tʊɪ, 'kɪ bu na -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ. -Tɛ ε 'yɪ nɪ hle, Plisɪlɪ kɔ Akilasɪ 'hven-, v nɪ -tʊo kɪ. -Tɛ ε -wɛ win a pɔpɔv -mɔ, -ε -bɪ v daɲa nɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'kayu bu, dɛ -mʊ', ε 'yɛɛ nɪ 'wɪn, 'kɪ 'v -Yusu a -tɪ kɪ, 'v -hɪhɪa ɲɛɲɛ kle -tɛɛ.

27 -Tɛ ε -hi, -ε -bɪ ε wen: «'N -hʊɛɲɛ nɪ, ɲɔv mu 'lɪ Koletɪ, 'kɪ 'lɪ Akaɪblɔgbɪ 'kwɪ.» ε nɔ- nuɲo, -Yusu a nyibli -mʊ', 'v -nyɪɲɛ 'kɪ, 'tɪ- 'v 'crɪ 'crɪɛn, 'v -nyɪ ɲɛɲɛ, 'kɪ bu gbaɲa -Yusu a nyibli -mʊ' 'yɪ, -v nɪ 'lɪ Akaɪblɔgbɪ 'kwɪ, -ε dɪɲɛ nu, v 'mʊv kʊa 'ble -tɛɛ. -Tɛ ε nyre 'lɪ, 'ε

mɔ -tɛɛ, 'ε 'yɛɛ 'v nyibli bu, -v kuo -Yusu ɲɪwɪ 'yɪ, -ε nuɲo, Nyɪsua nuu la ɲɔv ɲaandɛ -mɔ. ε -hɛɛ ɲɔv nɪ dɪakɪ,

28 ε kɔ -Juukvɛ 'hven-, 'v pɪ gblɛ, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ 'ye', 'ε tʊɛ ɲɔv, -ε mɔ, v kɛ nɪ, 'ε 'yɪ Nyɪsʊacrɪɛn -hre, 'kɪ 'v ɲɔv 'ye', 'ε tʊɛ ɲɔv -tɛɛ, -ε mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsua pʊ la lɛ, ε di la ya.

19

-Tɛ Pɔlv mu la 'lɪ Efɛsɪdɪɔ 'kwɪ

1 Tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ Apolɔsɪ nɪ 'lɪ Koletɪ, 'kɪ 'lɪ Akaɪblɔgbɪ 'kwɪ, Pɔlv -mɔ -bɪ, ε naa 'lɪ Asɪblɔgbɪ a 'kɔtɪɔ -mʊ', -ε kɔ dɔgbɪ kɪ, 'ε nyre 'lɪ Efɛsɪdɪɔ 'kwɪ. 'Kɪ ε 'yɛɛ 'lɪ -Yusu a nyibli -bɪ bu,

2 'ε 'betɪ ɲɔv, ε wen: «ɲɪ tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ a kuo -Yusu ɲɪwɪ 'yɪ, ε -nyɪ 'a mʊ 'a -Hɪhɪu* nɪ?» -ε -bɪ v ɲɪɲo ɲɪwɪ, v wen: «-A 'yɪ -hʊan Nyɪsua a -Hɪhɪu a -tɪ nɪ 'wɪn.»

3 -ε -bɪ Pɔlv 'betɪ ɲɔv nɪ de, ε wen: «-Tɛ v pʊ 'a mʊ 'nie 'lu, dɛ a 'dɪ -bɪ ε ɲɪhɛn 'nyre, 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ 'lɪ?» -ε -bɪ v wen: «Dɛ -mʊ', Saan tɔɔ -nɪ, 'kɪ 'v 'nie a 'lupɔpɔv a -ta', nɔ- -a kuo ɲɪwɪ 'yɪ.»

4 -ε -bɪ ε wen: «Nyibli -mʊ', -v hie 'v dɛ 'kuku bu, 'tɪ- -v -nyɪ 'waa 'kɔ a pɛpɛ Nyɪsua, nu- Saan pɪ la 'nie 'lu lɛ. Kɛ- ε pɪ la nyibli a 'mʊ 'yɪ: Bu kuo nyiblo -mʊ', -ε di la 'vɲɔv ke' kʊɛ ɲɪwɪ 'yɪ. Nyiblo a 'mʊ, ε nɔ- mɔ -Yusu.»

5 -Tɛ v 'wɪn win a 'mʊ, -ε -bɪ v pʊ ɲɔv 'nie 'lu, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'nyre 'kwɪ,

6 Pɔlv 'ε pʊ ɲɔv dabɪ 'lu blɛ, Nyɪsua a -Hɪhɪu 'ε bi 'v ɲɔv ke', nyibli a 'mʊ, 'v -tʊa win -mʊ', -v 'yɪ -yɪ a pɔpɔv, 'v 'yɪ Nyɪsua a win wɪɔn -hɛ.

7 Nyibli a 'mʊ, v -wɛ 'lɪ nyibli nɪ -pu ɲɪɲɛ 'v 'hven.

8 -Tɛ ε -hi, -ε -bɪ 'kɪ Pɔlv pa 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu. 'Kɪ 'lɪ ɲɔv nɪ ta 'kwɪ, 'a -nɛ -wuwle-nyrɔwɔ*, ε 'nɪ -pieɲɛ lɪ huannɔ, 'ε -hɪhɪɛɲɛ nyibli kle, -tɛ Nyɪsua nɪ 'lɪ -Yusu a 'lɪnaale, ε nɪ nyibli a win a kɪkɔɔɛ.

Pɔlv ɔmʉεε ɛ ɛ, -ti -mʉ', ε hɛ, nyibli bu puɔv ɔhan-ti.

9 Kεε, 'ki 'li ɔnu 'nyi, -v -bi 'ni -hʉaɔa li bu kuo -Yusu ɔwlv yi, 'v ɔtui Nyɪsʉa a ɔhaantitʉ a 'mʉ -ti 'hʉi ɛ. Ɛ nɔ- nuɔ, Pɔlv 'ε -hɔn 'v ɔnu 'hʉi, ε kɔ -Yusu a nyibli 'hʉen-. Kʉε 'v ti a 'mʉ 'yie bu, 'a -nε -nyrɔwɔ, ε kɔ bu tɔɔ ɔnu Nyɪsʉa a -ti, 'ki 'li nyibeyu ɔdʉ a 'kayu bu. Nyibeyu a 'mʉ a 'nyre mɔ Tilanusɪ.

10 Ɛ nɔ- ε -nu, 'ki 'li 'yri ni 'hʉen 'kwli. Ɛ nɔ- nuɔ, nyibli a pεpe -mʉ', -v ni la 'li Asiblvɔba 'kwli, -Juukʉε* kɔ nyibli -mʉ', -v 'yɪ -Juukʉε 'pa-, 'v 'wɪn Nyɪsʉa a -ti.

-Tε Sefa a 'yonv ɔtε la 'kuo -hʉin a ɛbʉbla 'yi*

11 'Kɪ Nyɪsʉa nεε 'li Pɔlv 'li, 'ε ni ɔwɪɛkεε-ɛbɛɛɛ-ɛbɛɛɛɛ gbagbɪ,

12 nyibli 'v gbε 'a 'hʉɪɛpʉ-ɛbɛɛɛ kɔ 'a 'paatigese, 'v pɪɔɪ 'hʉɪhɛnnyʉ klε, 'hʉɪhɛnnyʉ a 'mʉ, 'waa 'kʉε 'ε yɪ -wε, ε kɔ, nyibli -bʉ, 'kuo -hʉɪn ni 'v ke' ɛ, 'v -hʉen 'v ɔnu ke' ɛ.

13-14 Ɛ kɔ la -Juukʉε* ɔdʉ. V mɔ la 'dɪayɪnʉ ni ɔhlon'hʉen ɔnɪɔ. 'Waa 'baɪ a 'nyre mɔ Sefa. Nyɪsʉa a -cɔhɪnpinyɔ* gbagbʉ ɔnɪɔ la. 'A 'yonv nyibepʉ a 'mʉ, v nʉ- nε -ɛbɛɛɛ 'nyi ɛ, 'v blε 'kuo -hʉɪn ɛ, -v ni 'v 'hʉɪhɛnnyʉ ke', 'v ɔtεε 'yi, 'ki bu nu -Yusu a 'nyre, bu bla 'kuo -hʉɪn ɛ. -Ti v yi 'kuo -hʉɪn a 'mʉ -lee -ni, ε nɔ- -bʉ: «-Yusu -bʉ, -kɔtɪ Pɔlv hɛ, 'ki 'li 'a 'nyre 'kwli, 'n yi 'a mʉ 'ni -lee -ni, -hɔn 'v nyiblo -bʉ ke'.»

15 -Nyrɔwɔ ɔdʉ 'ki, -ε -bɪ 'ku -hʉan -mʉ', v blε ɛ, ε ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «'N yi -Yusu ni, 'ni yi Pɔlv, kεε, 'a mʉ -bʉ, nyibli a 'dɪ -bɪ a -mɔ 'li?»

16 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bɪ nyiblo, 'ku -hʉan ni 'v ke', ε bi 'li ɔnu 'nyi, 'ε tɔɔ ɔnuɔv, -ε mɔ, ε ni 'klɪ kɪ, 'ε -hi 'v 'waa pεpe a 'mʉ 'v, 'ε -tʉa 'waa -ɛbɛɛɛ a 'yrilɛ'lula, kɔ 'ε cɪcra 'waa wɪawɪ ɛ, nyibli a 'mʉ 'v 'gba ci ɛ, 'v -hɔn 'li nyiblo a 'mʉ, 'a -tε.

17 -Tε dε a 'mʉ, ε mu 'lu -mɔ, -Juukʉε kɔ nyibli -mʉ', -v 'yɪ -Juukʉε 'pa-, -v 'ti 'li Efɛsɪ, 'waa pεpe, v 'wɪn

ni. 'A -ti, v yi pie hʉannʉ, 'v 'bʉε Kukɔnyɔ -Yusu a 'nyre 'yi.

18 Nyibli -mʉ', -v kuo -Yusu ɔwlv yi, 'waa -hʉɔhʉɪ, v yi 'li 'ni di, -ɛbɛɛɛ 'kukui a pεpe -mʉ', v -nu, 'v yɪɪ yre -wεen -ni, 'ki 'v nyibli a pεpe ye'.

19 Nyibli -mʉ', -v ni -wɪdε, 'waa -hʉɔhʉɪ ya 'waa 'crɪn ni, -ε kɔ 'kwli v 'crɪ 'li, -tε v di -wɪ a pʉpʉ nu, 'v puɔv 'tɔ ɛ, 'ki 'v nyibli a pεpe yi. -Tε v gʉɔgbɔ 'crɪn a 'mʉ, 'a 'wli -mɔ ɛ, ε -wε 'li -kʉannunyibli a (5000) 'miliwɪ a -wɪ ni 'hʉen ɔtu 'v -pu a 'pεɛɛ, 'ki 'li -nyrɔwɔ ni -do 'kwli.

20 -Tɛbɛɛ a 'mʉ, -ε mu 'lu -mɔ, ε ni 'klɪ kɪ dɪakɪ. Ɛ nuɔ ni, nyibli -mʉ', -v 'wɪn Nyɪsʉa -ti, ε kɔ, -v kuo ɔnε ɔwlv yi, 'v bii klε.

-Tε -ɛbɛɛɛɛ -mʉ', -v ni 'li Efɛsɪ, v bi yrv' ɛ

21 -Tε -ɛbɛɛɛɛ a 'mʉ, ε -hi, -ε -bɪ Pɔlv pu 'liɪ ni, 'ki bu 'bε Masedʉanɪlvɔba kɔ Akaiɪlvɔba ɔtɪɔ, 'ti- ε 'mʉ Jrusɛ mu. Ɛ wen: «'Bʉ mɔ, 'ni -mu, 'n kɔ ɔbʉ nyre 'li Rɔmʉdɪɔ 'kwli.»

22 'ε lee nε 'a -kʉannunyibli ni 'hʉen, 'ki bu mu 'li Masedʉanɪlvɔba a 'mʉ 'kwli. 'A -kʉannunyibli a 'mʉ, v nʉ- mɔ Timote kɔ Elasi 'hʉen-. Kεε, ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε 'tɪɛ di 'li ti gbi Asiblvɔba 'kwli -hi.

23 Ti ni -do a 'mʉ 'yri, tɔɔɛ -mʉ', Pɔlv tʉε nyibli, 'ki 'v -Yusu a -ta', ε nɔ- kɔ -ti ɔgbɔblɔɛ gbagbʉ 'ε bi 'li Efɛsɪdɪɔ 'kwli.

24 'Kɪ 'li 'dɪɔ a 'mʉ 'kwli, ε kɔ 'kagbav ɔdʉ, 'ε ni 'v. Ɛ nɔ- kɔ bu nyibli dεε 'li 'waa 'ku -mʉ', -ε ɔtui 'waa 'dɪɔ 'yie. 'Ku a 'mʉ, 'a 'nyre mɔ Atemistɪ. Ɛ mɔ nʉgbɔ ɔnɪɔ. 'Kɪ 'li 'dɪɔ a 'mʉ 'kwli, -ɛbɛɛɛɛɛ ni 'li, 'ε blε 'plɪ. 'A 'nyre mɔ Demetriusɪ. Ɛ nɔ- ni 'sroba, 'ε ni 'kayo 'cɪmɪ gbi, ɔwɪ yi, -tε -mʉ', Atemistɪ a 'mʉ, 'a 'kagbav ni 'mʉ. Ɛ nuɔ ni, -ε diɪe nu, ε 'mʉɔ plo. Dε a 'mʉ, ε ni, ε pɪ 'liɪ 'wliye -jɪ dɪakɪ, ε kɔ 'a -kʉannunyibli 'hʉen-.

25 Demetriusɪ a 'mʉ, ε nɔ- 'kukue 'a -kʉannunyibli ɛ, ε kɔ nyibli -mʉ', -v kɔ ɔnu 'hʉen-, -v ni -kʉantu ni -do, ε wen: «-A 'bio -na, 'bɪ a yiɪe ni, -ε

mɔ, -kvan -bu, -a ni, ε nɔ- yɪ -a mu 'wliye -nyi.

²⁶ Kεε, nyiblo -bu, υ dεε Pɔlv, dε -bu, ε hle, a yɪ 'nɪ 'wɪn. Ε yɪ nyibli 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ tuyonv -mυ', -tonyibli ni, υ 'yɪ 'kɪ ɔdv -kɔ. -Tɪ a 'mυ, Pɔlv ɔtui, nyibli -hɔɔhɔɪ pυɔv ɔhan-tɪ, 'kɪ 'nε- Efesɪ kɔ Asiblvɔba a pεpe kɪ.

²⁷ Dɛdv a 'mυ, ε diɔe 'nɪ nu, -aan -nε -kvan 'mυ ɔhlɔn bi. 'Ya υ 'lu de, -aan -nε 'ku gbagbv -bu, -a dε, -ε kɔ 'nyre -mɔ Atemisɪ, 'a 'kagbau a -tɪ di -hεε le, 'tɪ- Atemisɪ a 'mυ, nyibli a pεpe -bu, -v nɪ 'nε- Asiblvɔba 'kwli, kɔ -tɔtɔ a pεpe kɪ, υ dε, ε 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wε, bu kɔ -tɪ a 'yɪ'bvale de.»

²⁸ Nyibli -mυ', -v nɪ -tuo kɪ, υ pυ Demetriusɪ a win ɔhan-tɪ. Ε nɔ- nuɔ, 'v bi yrv' le, 'v ɔmυmυε le, υ wen: «Efesɪkυε a 'ku Atemisɪ bu kɔ -tɪ a 'yɪ'bvale!»

²⁹ 'Waa leɔmυmale a 'mυ, ε nuɔ nɪ, 'dɪɔ a pεpe 'ε -wε tɪ kɪ, 'v mu 'lɪ -tε -mυ', υ nii 'lɪ -gbolugbo le. Ε kɔ nyibli nɪ 'hυen ɔdv, nυ- kɔ Pɔlv 'hυen-, -v mi 'dagbɪ' le. 'Waa 'nyre mɔ Gayusɪ kɔ Alitakɪ. 'Kɪ υ kɔ 'lɪ Masedvanɪlvɔba 'kwli. Nυ- 'dɪɔ a nyibli -kɔ, 'v gba 'lɪ ɔnv -gbolugbonuule'.

³⁰ Pɔlv -hυε bu mu 'lɪ nyibli -hɔɔhɔɪ a 'mυ -mɔ, ε 'mυ 'lɪ ɔnv -mɔ -hlee -nɪ. Kεε, -Yusu a nyibli 'yɪ dε a 'mυ kɪ -wen.

³¹ Ε kɔ Asiblvɔba a ye'nanyv -hɔɔhɔɪ -bɪ, 'v nɪ 'v. Nυ- mɔ Pɔlv a nɪnatumupv. V nυ- lee ɔnε, ε 'nɪ 'muo 'lɪ -gbolugbonuule'.

³² Tɪ nɪ -do a 'mυ 'yɪ, nyibli -mυ', -v 'kukue le, υ pɪ -cici le dɪakɪ. 'Waa -ciciwin a 'mυ, ε ɔgla nɪ. 'Kɪ 'lɪ ɔnv 'nyɪ, nyibli -hɔɔhɔɪ nɪ 'lɪ, 'v 'yɪɪ -yɪ, dε- kɔ le'kukuele bu di le 'kukue -nɪ.

³³ 'Kɪ 'lɪ nyibli -hɔɔhɔɪ a 'mυ 'nyɪ, -Juukvεyυ* nɪ 'lɪ. 'A 'nyre mɔ Alesadrɪ. Dε -mυ', -ε mu 'lu -mɔ, ε nɔ- kɔ -tɪ υ -hɪhɪεɔε kle. Ε nɔ- 'a 'bio -Juukvε pυ 'lɪ ye', 'kɪ bu pυ win, Alesadrɪ 'ε nɪ dabv, 'ε yɪ ɔnv -lee -nɪ, -ε diɔe nu, nyibli 'mυ wien ma, ε 'mυ ɔnv -lee -nɪ, -ε mɔ, -Juukvε 'yɪ ɔdedede -nu.

³⁴ Kεε, -tε υ yruɔ, -ε mɔ, Alesadrɪ mɔ -Juukvεyυ ɔnɪɔ, -ε -bɪ υ -tva -cici a lepυpυ, 'v pɪ wingblo nɪ -do. Ε nɔ- υ -nu -nunu, 'ε -wε 'lɪ -haawɪ nɪ 'hυen. Kε- υ pɪ: «Efesɪkυε a 'ku, -ε mɔ Atemisɪ, bu kɔ -tɪ a 'yɪ'bvale!»

³⁵ -Tε υ pυ -cici le -pυpυ, -ε -bɪ 'dɪɔ a ye'crɪnyɔ ɔtu 'v 'kɪ, 'ε nuɔ -nunu, 'v ma wien. Kε- ε pɪ: «Efesɪkυε -na, nyibli a pεpe yɪɔe nɪ, -ε mɔ, -aan 'dɪɔ Efesɪ, nɔ- mɔ -aan 'ku Atemisɪ a 'kagbau a 'yɪɔtunyɔ, ε kɔ 'a tuyu, -ε ble 'lɪ yakɔ 'kwli 'hυen-.

³⁶ Nyiblo ɔdv 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wε, bu pυ le, -ε mɔ hɪ ɔnɪɔ. 'A -tɪ, ba nu gbee, ba -hie 'lu le, a 'nɪ ɔha dε -hvan ɔdv nu.

³⁷ Nyibli -bu, a -ya, υ 'yɪ ɔdedede 'yɪ, 'kɪ 'lɪ Atemisɪ a 'kagbau bu, ε kɔ, υ 'yɪ 'ku Atemisɪ 'yɪ le -ha.

³⁸ 'Bυ mɔ, Demetriusɪ kɔ 'a -kvannunyibli 'hυen-, 'bυ -hυε bu yeε nyiblo -tɪ, bu kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, ε kɔ -nyrɔwɪ, -ε kɔ 'kwli υ pɪ 'v -bati le, 'ε kɔ 'blɔnaanyv -wε, υ di -hawɪ pυ. Nyibli a 'mυ, nυ- υ bleε yɪ bu lee -nɪ.

³⁹ 'Bυ mɔ, -tɪ -bɪ 'bυ nɪ 'v, -nyrɔwɔ -kɔ 'yɪ 'dɪɔ a nyibli di 'v -bati -pυv -nɪ, -a 'mυɔv hla.

⁴⁰ Dε -bu, -ε mu 'lu -mɔ a -tɪ, ε -wε 'lɪ bu nuɔ nɪ, 'blɔnaanyv, -v mɔ Romakυε, bu yeε nε -a mυ -tɪ nɪ, bu pυ le, -a yɪ 'bvɔba 'nɪ ɔgbugblo -nɪ, -kɔtɪ -a 'yɪ ɔdedede -kɔ, -ba lee 'blɔnaanyv a 'mυ, -ε di ɔnv kle -hɪhɪa -nɪ, dε -kɔ -tɪ ɔa 'kukue mɔ le.»

⁴¹ -Tε ε pυ 'kɪ le, -ε -bɪ υ lee nyibli -mυ', -v 'kukue wen le, bu -gbε.

20

-Tε Pɔlv mu la 'lɪ Masedvanɪlvɔba kɔ Glɛkɪlvɔba 'kwli de

¹ -Tε ɔgbugblolε -wε 'lɪ, -ε -bɪ Pɔlv 'kukue -Yusu a nyibli a pεpe le, 'ε -nyɪ ɔnv 'kɪ, 'tɪ- 'ε gba ɔnv wlu, 'ε mu 'lɪ Masedvanɪlvɔba 'kwli.

² -Tε ε yɪ 'blv a 'mυ ɔtɪɔ nɪ 'bε, -Yusu a nyibli, -v nɪ 'lɪ, ε -nyɪ ɔnv 'kɪ. -Tε dε a 'mυ, ε -hɪ, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Glɛkɪlvɔba 'kwli,

3 'ε nuu 'li □hōnpvū nū ta. -Tε δε a 'mυ, ε -hi, -ε -bι ε -we -mō, 'kι bυ gba 'mυ, bυ mu 'li Siliblugba 'kwli. Kee, ε 'wūn nū, -ε mō, -Juukvε* pυ 'lι□ι nū, 'kι bυ 'la□a, ('bυ mō, 'bυ nyre 'li Siliblugba 'kwli.) ε nō- nu□o, 'ε -yra□a, 'kι bυ naa 'li Masedvanūblugba 'kwli de.

4 -Tε ε yι 'kι nū mi, nyibli -hūōhūi, nu- gba□a 'hru wlōn. 'Waa 'nyre, nō- -bυ: Pilusū a 'yu Sopate a 'mυ, -ε kō 'li Beledū 'kwli; kō Alitaki, kō Sekudusū, -υ kō 'li Tesaloniki, kō Gayusū, -ε kō 'li Debūdiū 'kwli, ε kō Timote, kō Asiblugba a nyibli nū 'hūen, -υ mō Tisiki kō Trofimū.

5 Nυ- 'nyεε 'hru, 'υ mu 'li Trvasidū 'kwli, 'υ mu 'li -a mυ -ple mō.

6 -Aan 'mumu, -Juukvε a le'mimle, -ε mō Paki, -te ε -hi, -ε -bι -a -ha 'li 'mυ Filipudū 'kwli. -Nyrōwū nū □hun bυ -hi, -ε -bι -a ye □nυ kι, 'kι 'li Trvasidū 'kwli. 'Kι -a -hii 'li 'wee 'mumu.

Pōlv a le'boōdagba, 'kι 'li Trvasidū 'kwli

7 -Wuwle-nyrōwō* a -winse, -a 'kukue le, -a 'mυ -Yusu a le'boōdiide di. Pōlv, nō- yι 'li -Yusu a nyibli, -υ 'kukue le -mō -hlee -nū. -Tε ε di 'a 'dagba 'lu -mō gba, -nyre 'bυ -nye a -tι, ε hle -hlehle, 'ε ye 'tō-heyri' kι.

8-9 'Kι 'li yō'kayu □dū a ta a -gbō a -gblo -bι 'kwli, 'kι -a 'kukue 'li le. 'Kι 'li -gblo a 'mυ 'kwli, 'napī -hū 'li nū. 'Kι 'yu nyibehian □dū nū 'li 'winde 'yri bυ. 'A 'nyre mō Etisū. -Tε Pōlv a hihlewin 'tε hlε kι bυ, -ε -bι Etisū a 'mυ, ε bi ηmena', 'ε hlεε 'li ηmena' bυ. ε nō- mō bυ ble 'li 'winde a 'mυ 'yri, bυ -hlii 'li -patu' bυ. -Tε υ □ti, υ 'du□o ye', -ε -bι υ 'ye□e nū, -ε mō, ε 'kū nū.

10 -Tε Pōlv □ti, ε □jri□e 'lu bυ, 'ε 'du□o ye', ε wen: «'Kla 'nū 'yaa 'li 'a mυ -wliye. ε 'tε pī -hūnhlūn,»

11 'waa pepe 'υ 'ya, 'υ di -Yusu a le'boōdiide. -Tε ε -hi, -ε -bι Pōlv 'tε gbe win a pūpūv 'lu -mō, 'ε pū win -pūpū, 'yrv 'ε 'hri 'li. -Tε 'yrv 'hri 'kι 'li, -ε -bι ε mu nū.

12 Nyibli a pepe -mυ', -υ nū 'υ, 'waa plō ble nū, -te Etisū -nū wen, ε -tua

-hūnhlūn a pūpūv de. -ε -bι υ 'du□o ye', 'υ gba 'lι□ι 'kayu bυ.

-Tε Pōlv -hōn la 'li Trvasidū 'kwli, ε mu 'li Miletidū 'kwli

13 -A mυ -mō -bι, -a -ha 'li 'mυ Trvasidū 'kwli, □a 'nyεε 'hru, □a nyre 'li Asōsidū 'kwli, Pōlv -mō -bι 'ε naa bυi, -ε nu□o, ε -yra□a nū, 'kι -ba -plee 'lι□ι Asōsi, -ε di□e nū, ε kō -a mυ 'hūen-, -a 'mυ 'li 'mυ -ha, -a 'mυ 'dagba 'lu -mō gba.

14 -Tε ε ye -a mυ kι, 'kι 'li Asōsi, ε 'ya 'li -a mυ -mō, 'kι 'li 'mυ 'kwli, □a nyre 'li Mitilenūdiū 'kwli,

15 □a -hi. -Tε -nyre -nye, □a na 'υ 'nūdugbo -mυ' υ deε Kiosū 'hūi. -Tε -nyrōwō -bι -hi, 'a -nyre -nye, □a na 'υ 'nūdugbo -mυ', υ deε Samōsi 'hūi, □a -hi. -Nyrōwō nū -do bυ -hi de, -ε -bι -a -hi Efesū le, □a nyre 'li Miletū.

16 ε mō □han-tι, Pōlv pū la 'lι□ι nū, -ε mō, ε 'yι 'lι□ι 'li -we bυ nyra bυ, 'kι 'li Efesū, ε 'nū □ha 'li Asiblugba 'kwli ti -hūōhūi 'li -hii -nū. ε 'kike nū, -ε di□e nū, 'hru 'bυ pε 'υ bυ, ε 'mυ 'li -Juukvε* a le'mimle, υ deε Patikoti Jrusre 'yee -nū.

-Tε Pōlv hlee la 'li Efesidū a 'cve a ye'nanyv -mō

17 -Tε -a nyre 'li Miletidū 'kwli, -ε -bι 'cve a ye'nanyv -mυ', -υ nū 'li Efesū, Pōlv gba □nυ 'crūen yι, 'ε lee □nυ, -ε mō, bυ di□e 'ye, kι 'li Miletū.

18 -Tε 'cve a ye'nanyv a 'mυ, υ nyre 'lι□ι 'hūi, -ε -bι ε wen: «Kvε 'li -nyrōwō -mυ', -ε kō 'yri 'n nyre la 'ne- Asiblugba 'kwli 'yie bυ, -bυ ye -nyrōwō -bυ kι, -te 'n ni la nūna, a yi□e nū.

19 'N □ti□ la 'li 'na dūōnυ nū pepe, 'nū ni la Kūkōnyō a -kvan. 'Kla-wliye'yīya a gblegble, ε kō □hūen, nu- 'n yι la 'ye, -kōti -Juukvε* a ye'nanyv □mυε 'na 'lūla le.

20 -Tebli a pepe -mυ', -ε kō -bυ -hee ne 'a mυ, 'kι ba kuo -Yusu 'Klīsv □wlv yι -tee, 'n 'yι hūannυ -pie, 'nū tōō □ne 'a mυ 'a pepe, 'kι 'υ nyibli a pepe ye', 'kι 'li 'aan dūōnυ a 'kayo ble. 'N 'yι 'a mυ □dedede 'yι kι -hlii -nū.

21 'N lee -Juukue ni, ko nyibli -bu -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, 'ki 'waa -tebli 'kukui, u ni, bu hie 'u bu bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisua, e ko, bu kuo -aan Kukonyo -Yusu wlu yi.

22 -Te ti ne -bu, Nyisua a -Hihiu* ni 'u 'mu ke', 'ki bu mu 'li Jrusre, kee, de -bu, -e di 'li 'mu -nuu -ni, 'n 'yi yi.

23 De ni -do, 'n -yi, e no- mo, 'a -ne 'diwo -ko 'kwli 'n di 'li -naa -ni, Nyisua a -Hihiu yi 'mu 'ni -lee -ni, -e mo, ji ko huven a 'yiye 'huen-, nu- ni 'li 'mu ye'.

24 'Ki 'u 'mu -mo, 'na -hunhlon, 'n pi, 'ni -daa alu de gbagbu. Kee, de -mu', -e mo de gbagbu, 'ki 'li 'mu 'yi, e no- mo, -kvan -bu, -aan Kukonyo -Yusu lee 'mu, bu nu, bu -yraa 'lu. -Kvan a 'mu, e no- mo bu pu nyibli 'a haantitie, -e hle, -e mo, Nyisua ni nyibli haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli.

25 'N na 'aan pepe yre, 'ni lee ne 'a mu, -te Nyisua ni nyibli a win a kikole. Kee, -te ti ne -bu, 'n yi e ni, -e mo, 'aan nyiblo du 'yi 'li -we, bu 'ye 'mu de.

26 E no- nuo, 'ni yi ke 'a mu -lee -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu hlo Nyisua -mo le, 'bu 'wan, e 'yi 'mo 'pa-, 'n 'yi -nu,

27 -koti -tebli a pepe, Nyisua -hve bu nu, 'n 'yi 'a mu 'a dedede 'yi ki -hlii -ni. 'N too ne 'a mu 'a pepe ni.

28 Ba tu 'aan dionu 'yie, ko, nyibli a pepe -mu', Nyisua a -Hihiu -nyi 'a mu, ba tu nu 'yie. Ba tu 'cve 'yie. 'Ki Nyisua naa 'li 'a dionu a 'Yu a 'kukuu 'kwli, 'e ko 'cve a 'mu.

29 'N yi e ni, -e mo, 'ni -mu, hitoonyu di 'ni di, u 'mu nyibli -kaa -ni, wu yi, -te -jio ni, 'u yi mamu bu -we.

30 'Ti- 'ki 'li 'a mu 'cve a ye'nanyu 'nyi, nyibli di -hon 'li -wlu, u 'mu hu nu. U di e 'ni nu, -Yusu a nyibli -bu 'mu nu wien ke.

31 'A -ti, ba ni 'u -pleele', a 'ni 'hnee 'li. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, 'ki 'li 'yri ni ta 'kwli, 'to ko -nyre, 'n 'cibi mo 'u, 'ni pi mo 'a mu 'to' le, 'e

ko ti, 'ni yi mo we 'aan -ti.

32 'A -ti, 'ki 'n pi 'li 'a mu Nyisua -ji', e ko haantitie -mu', -e hle, -e mo, Nyisua ni nyibli haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli. De a 'mu, e no- di 'a mu -hee -ni. Nyisua a gbetu, e no- ko 'kl, -e -we 'li -bu nuo, 'aan wlu a ykuole bu bii ki. E no- ko 'kl, bu -nyi 'a mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li, a ko 'a nyibli a pepe 'huen-.

33 'N 'yi -huan nyiblo du a 'wliye ko 'a 'hulepu-tebli ni -hve.

34 'Aan 'mumu, a yi e ni, -e mo, 'na dabulu, e no- 'n nii la -kvan 'yri, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'ki 'u 'na mlantye ko 'na 'hulepu-tebli a -ta', e ko nyibli -mu', -u ko 'mu 'huen-, -u di la 'ne- a -ta'.

35 'N ni la -kvan diaki, -e di e nu, 'mu la 'a mo to -ni, -te a di -kvan a nunuo nu. 'Bu mo, ba yi -kvan a nunuo le ni ni, -e -bi -a -we 'li -ba -hee huennyibli ni. Win -mu', Kukonyo -Yusu -pu, e 'ni 'hruo 'li 'a mu -mo. Win a 'mu, e no- -bu: 'Bu mo, ni yi nyibli -tebli le ni -nyi, -e -bi -ko plo a bleele, 'e -hi 'u nyibli a 'mu, -yi -tebli le -nyi.»

36 -Te e -we 'ki win a 'mu, 'a pupu -mo, -e -bi e ko nu 'huen-, u bla kwli bu, 'e da Nyisua.

37 'Waa pepe a 'mu, u ni 'li wuwe 'kwli, 'u yi Polu 'wle -ni, 'u gbe wlu.

38 De -nie nu nyai, e no- mo, Polu bu pu le, u 'yi 'li -we, bu 'yiye -ni de. -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u gba 'hru wlon, 'ki 'u 'mu -mu', -e di e gba 'hu.

21

-Te Polu mu la Jrusre

1 -Te u ko -a mu 'huen-, -a -hiye yre, -a -ha 'li 'mu, a mu 'li Kosidu 'kwli, a -hi. -Te -nyre -nye, -e -bi -a nyre 'li Rodidu 'kwli. 'Ki -a -hon 'li, a mu 'li Pataladu 'kwli.

2 -Te -a ti, 'ki -a yee 'u 'mu -bi bu, -e mi 'li Fenisibugba 'kwli. No- mo -ba 'ya 'li 'kwli, bu gba -a mu.

3 -Te -a -mu -mumu, 'ki -a nyre 'li Sipreblugba hlon. 'Blugba a 'mu,

'yru □glaa 'li□i le. -A ni 'li 'mu 'kwli, □a yi 'blugbakutia a 'mu 'ye, 'e ni 'li -aan kamlakubia ki, □a -hi, □a mi 'li Siliblugba 'kwli, □a -mu -mumu, □a nyre 'li Tilidiao 'kwli. 'Ki 'li 'dia a 'mu 'kwli, 'ki 'mu □tia 'li -tebli -mu', -e ni 'li□i 'kwli.

4 -A mu -mo -bi, -te -a □ti, 'ki -a yee 'u -Yusu a nyibli bu, □a -hii 'u □nu 'wee ni -do 'hu. Nyibli a 'mu, nu- Nyisva a -Hihiu* -lee -ni, -e mo, □huen a 'yiye ni 'li Polu ye', 'ki 'li Jusrē. E no- nu□o, nyibli a 'mu, 'u lee Polu, -e mo, e 'ni 'muo 'li Jusrē.

5 Kee, -te 'wee a 'mu, e -yre, -e -bi -a -we -mo, 'ki -ba gba -aan 'dagba 'lu -mo, 'waa pepe, u ko 'waa nugbi ko 'waa 'yonu 'huen-, 'u gba -a mu 'hru wlon, □a □ti 'dia. -Te -a nyre 'u 'yru wien, -a bla kwli bu, □a da Nyisva.

6 -Te -a -we Nyisva a dida -mo, -e -bi -a gbogba wlu le, -a mu -mo -bi, □a 'ya 'li 'mu -mu' 'kwli, -e di -a mu gba, u nu- -mo -bi, 'u □hian -mo, 'u mu 'li 'waa 'kayo ble.

7 -Te -a -hon 'li Tilidiao 'kwli, 'mu gba -a mu Polemaist. 'Ki e hie 'u -a mu bu, □a ye -aan 'diaynu -Yusu a nyibli ki, □a -hi 'u □nu -nyrowo ni -do 'hu.

8 -Te -nyre -nye, -a gba bu, □a nyre 'li Sesali. -Te -a nyre 'li, 'ki -a pa 'li Filipu a -te. Filipu a 'mu, e no- pi nyibli Nyisva a □haantitie. 'Cue a -kvannunyibli ni □hlon'huen -mu', u -ha la, 'ki 'li Jusrē a 'cue bu, e ni la 'li □nu 'ny.

9 Filipu a 'mu, e ko nyroyo ni -hen, -u 'yi nyibepu -ko. Nu- -he Nyisva a win wlon.

10 -A -hii 'u -nyrowu -huchui. 'Ki -a ni 'u, -e -bi Nyisva a winwlon-hanyo* □du di ni, 'e -hon 'li Sudeblugba 'kwli. 'A 'nyre mo Agabus.

11 No- di 'u -a mu 'hu, 'e 'du Polu a 'betiye ye', 'e nu□o, 'e mu a 'a dionu a bu ko 'a dabu 'huen- le, e wen: «Nyisva a -Hihiu wen 'ni: Nyiblo -bu, -e ko 'betiye -bu, -te 'n nu 'na dionu a muale, ke- -Juukue* a nyibli gbagbi di 'a muale nu, 'ki 'li

Jusrēdiao 'kwli, 'ti- u 'mu□u nyibli, -u 'yi -Juukue 'pa- -ji' pu.»

12 'Ti- -a 'mu windu a 'mu 'win mo mu, -a ko Sesalidiao a nyibli 'huen-, -a bibi ki, □a -tua Polu a lenyaale, -e mo, □bu e 'yi 'li Jusrēdiao 'kwli -mu.

13 Kee, e □tu -a mu □won, e wen: «De- ko □hien a yi we, e ko, de- ko 'na □wlu a pi □hlon 'li? 'N -we -mo, 'ki bu mu a 'mu, ko, bu pu 'mu □i'. E 'yi de ni -do a 'mu 'pa-. 'N -we -mo -we, 'ki □bu 'ku, 'ki 'li Jusrēdiao 'kwli, 'na Kvakonyo -Yusu a -ti.»

14 -Te e 'yi -aan □twin ki -wen, e no- mo -ba -ha□a me le, □a lee □ne: «De -bu, Kvakonyo -hue, e no- -bu mu 'lu -mo.»

15 -Te -nyrowu a 'mu, u -hi, -e -bi -a -tie -aan ble, -a 'mu Jusrē mu,

16 -Yusu a nyibli -bi, -u ni 'li Sesali, 'u gba -a mu 'hru wlon. -Te -a nyre 'li, 'ki u paa 'li -a mu -Yusu a nyiblo □du a -te. Nyibehan a 'mu, 'a 'nyre mo Mlaso. 'Ki e ko 'li Sipreblugba 'kwli. -Te e -he la -Yusu a -nagbopi*, 'a ti hlo ki bu.

-Te Polu mu la 'li Saki a -te

17 -Te -a nyre 'li Jusrē, -aan 'diaynu -Yusu a nyibli, -a yee 'li bu, u 'ble -a mu kua -tee, 'ki 'li plo a blele 'kwli.

18 -Te -nyrowo ni -do -hi, -e -bi -a ko Polu 'huen-, -a mu 'li Saki a -te. 'Ki 'cue a ye'nanyu a pepe 'kukue 'li le.

19 -Te -a nyre 'u, -e -bi Polu pu 'waa 'wio bu, 'e bi 'u, -tebli a pepe -mu', Nyisva naa 'li□i 'li, e -nu, 'ki 'li nyibli -mu', -u 'yi -Juukue* 'pa- 'ny, e no- ko dodoyo e na -mo le.

20 -Te 'cue a ye'nanyu -mu' -u ni 'u, u 'win -ti a 'mu, Polu -hla, -e -bi u -tua Nyisva a 'nyre a lepupu. -E -bi u yi Polu 'ni -lee -ni, u wen: «'Ye ke, -aan 'diay, -Juukue a 'miliwi -huchui, nu- kuo -Yusu □wlu yi, kee, u 'tie □tui 'u tete -mu', Nyisva -nyi la 'a winwlon-hanyo* Moise.

21 U 'win ni, -e mo, -Juukue a pepe -mu', -u 'ti 'li hapudako 'ny, -tue □nu ni, □ni yi □nu -lee -ni, bu hie 'u Moise a tete bu, e ko, u 'ni 'bee 'li

'waa 'yonu yre, ko, u 'nu 'kue 'li -a mu -Juukue, -aan tete □wien le.

22 -Bi' -a di 'ki de a 'mu nu 'li, -e nu□o, u di 'nu 'win, -e mo, -di nu.

23 'A -ti 'ki o, de -a di -mu -lee -ni e no- -bu nu. Nyibepu ni -hen ni 'ne- -a mu 'nyi, 'u pu 'li de, 'ki 'u Nyisua ye'. De a 'mu, 'a -ti, u 'tie nmla 'u 'li le ni. E mo yruule □nu, -e -tue □ne yi, -e mo, u 'sii 'u yi.

24 Gba nyibli a 'mu, ba mu 'li Nyisua a 'kagbau bu, u ko -mu 'huen-, u 'mu 'u 'a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. 'Ba nyre 'li, -e -bi -ha 'wliye -we, -e di□e nu, u 'mu 'u 'aan 'li le nmla. 'Bu mo, □ni nu□o, nyibli a pepe di□e 'ni 'ye, -e mo, -ti a pepe -mu', u na -mo le, 'ki 'u -mu ki, e 'yi □han-ti 'pa-. 'Ti-, u di□e 'ni 'ye -we, -e mo, -na 'mumu, □tui 'u Moise a tete ni.

25 Kee, nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa- 'ti- -u kuo -Yusu □wlu yi, -ti -mu', -a -yra, -a 'cru □nu -mo, e no- -bu: U 'yi yi -blee -ni, bu di 'wlugba-tebli -mu', u pie 'kuo, e ko, u 'nu 'naa 'li -hlu, e ko, u 'yi yi -blee -ni, bu di mamu -mu', u 'yi mlani ble 'be, e ko, u 'yi yi -blee -ni, bu nu 'a -ne 'lawlude □du.»

26 -Te u hla -ti a 'mu, -e -bi Polu wen ni. -Te -nyre -nye, e ko nyibli ni -hen a 'mu 'huen-, u mu 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. -Te u nyre 'li, -e -bi Polu nu de -bu, e ko bu nu ni, 'ki 'u 'waa yi'siile a -ta', 'ki 'u Nyisua ye', 'e pa 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'e hla□a, -e mo, -nyrowi ni □hlon'huen 'bu -hi, e di -ha -cohlun*, e ko nyibli ni -hen a 'mu 'huen-, Nyisua a -cohlunpinyu* 'mu□u pi, 'ki 'u 'waa yi'siile a -ta'.

-Te u klo la Polu, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu

27 E ko -Juukue* □du, nu- -hon 'li Asiblugba 'kwli. -Te -nyrowi ni □hlon'huen a 'mu, u yi □ce mo ni mi, -e -bi -Juukue a 'mu, u 'ye Polu ni, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. -Te u 'ye□e, -e -bi u nu□o ni, nyibli a pepe 'mu Polu yru le -puu -ni. 'E mo -tee, 'u bi yru' le, 'u klo Polu,

28 'u -tua 'li win a 'yaale, u wen: «'A mu Yisraekue -na, ba dii ne -a mu ki! Ba ta 'u le, ba 'ye nyiblo -bu. E no- yi 'li nyibli -mo -hlee -ni, 'e -hle -ti -hwin le, 'ki 'u 'a -ne -tite □du, 'ki 'u -a mu Yisraekue -mo, e ko, 'ki 'u Moise a tete -mo, e ko, 'ki 'u Nyisua a 'kagbau -bu -mo, ko, 'e ya Glekikue, -u 'yi -Juukue 'pa-, 'e paa 'ne- □nu Nyisua a 'kagbau bu. E nu□o ni, 'kayu -bu, -e mo Nyisua a 'kayu, e 'yi 'ki 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'»

29 U hle□e ni, -e nu□o, u 'ye mo Trofimu ni, -e 'yi -Juukueyi 'pa-, -te e ko Polu 'huen-, u ne mo 'dwo 'kwli le. U nu- -mo -bi, u daa □ne, -e mo, Polu paa mo 'li□i Nyisua a 'kagbau bu ni.

30 -Te 'dwo a nyibli 'win -ti a 'mu, -e -bi u bi yru' le, 'u 'kukue le, 'u klo Polu, 'u yi□i le -jri, 'u -ha 'li□i Nyisua a 'kagbau bu. No- mo ti ni -do a ti 'yri, bu ka 'u 'kagbau a 'mu, 'a 'maji le.

31 U □mube□e le, 'ki bu 'la□a. Kee, Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu, -e nee 'seyo a 'miliwo ni -do, e 'win ni, -e mo, Jrusredwo a pepe yi 'ni □gbugblo -ni.

32 E no- mo ti ni -do a ti 'yri, bu gba 'a -sekepu ko 'a 'seyo 'huen-, 'u gba cigbe, 'u mu 'li nyibli a 'mu 'hu. -Te nyibli a 'mu, u 'ye 'seyo ko 'waa nyiblo gbagbu 'huen-, -e -bi u 'kee Polu a bibie ni,

33 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, 'e 'yia 'u Polu 'hu bu, 'e klo□o, 'ti- 'e lee ne 'a 'seyo, bu nu 'cun ni 'huen, bu mua □ne. -Te u -we 'a muale -mo, -e -bi e 'beti□e ni, nyiblo a 'di -bi e -mo, ko, de a 'di -bi e -nu.

34 Kee, 'ki 'li nyibli -mu' 'nyi, -cici ni 'li. -U -bi wen de -bu, -u -bi wen de -bi -bu. 'Waa win 'yi -pe. 'Waa -cici a 'mu, 'a -ti, 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e 'ni -yru□o 'waa win le -tee. E no- ko -ti 'e lee ne 'a 'seyo, bu gba 'li Polu 'kayu -mu', -e ko bu 'seyo ni 'li.

35 -Te u nyre 'ki 'u 'kayu a 'mu, 'a gblegble □hlon, -e -bi 'seyo nee 'li□i yo', -kotu nyibli bi yru' le diaki,

36 'u yi□i □wien le kue, 'u pi -cici le, u wen: «Ba 'la□a, ba 'la□a!»

-Tebli -mu', v nyra la ki bu, 'v yee la Polv -ti, e no- e -hiiie kle

37 -Te v yi 'li Polv 'seyo a 'kayu -mu' bu ni -pue -ni, -e -bi ke- e pi 'waa nyiblo gbagbu yi e wen: «Bv 'n -we 'li bv lee -mu 'na -ti gbi ni?» -E -bi 'seyo a nyiblo gbagbu 'beti e ni, e wen: «-Een, -yi Glekukewin a pole?»

38 Tagbi, yi Esipukueyu -mu' 'pa-, ti -bu, -e -hi la, -e gbugblo la 'blugba -bu, -e gba la 'li -balonyibli a 'miliwi ni -hen, 'ki 'li -tite -mu', nyibli dv 'yi 'li 'ti?»

39 -E -bi Polv tuo won, e wen: «'Uun-, e 'yi 'mo 'pa-. 'Mo -Juukueyu* nu. 'Ki 'n ko 'li Tasi, 'ki 'li Silisiblugba 'kwli. E mo 'dio gbagbu nu. 'N nyaa -mu le, -nyi 'mu 'hru, bv hlee 'li nyibli -bu -mo.»

40 -E -bi 'seyo a nyiblo gbagbu wen ni, 'e -nyi e 'hru, Polv 'e nyra 'v 'kayu a 'mu, 'a gblegble ki bu, 'e nu dabu, 'e lee nyibli, bu ma wien le. -Te v ma 'ki wien, -e -bi e -tua 'li 'waa -mohlee, 'ki 'li -Juukuewin 'kwli, -e mo 'waa 'bliwin, e wen:

22

1 «'Diayinu -na, 'bainu -na, ba pu 'mu nua yi bu, 'mu 'a mu kle -hiiia -ni, -e mo, 'n 'yi de -huan dv -nu.»

2 -Te v 'win, -e mo, e pi -Juukuewin, -e -bi v nu -blii. -E -bi Polv wen 'ni de:

3 «'Mo -Juukueyu nu. 'Ki 'li Tasi, 'ki 'n ko 'li, 'ki 'li Silisiblugba 'kwli. Kee, 'ki 'n kuu 'ne- Jrusre. Nyiblo -bu, -e too 'mu, 'a 'nyre mo Gamaliel. E no- too la 'mu tete a pepe -mu', -aan -ne 'bainu -Juukue tui 'v, -e di e nu, 'mu 'v v tuu -ni -tee. -Te a ni, 'aan wlv 'v -hue e, 'ki ba nu Nyisua a -kuan -tee, ke- ni -do 'na wlv ni la 'a -huhua -we.

4 E no- nu, nyibli -mu', -v kuo Kukonyo -Yusu wlv yi, 'ni tui la nu huven. Nugbi ko nyibepu 'huven-, 'n kwle la nu ni, 'ni pi la nu ji' le, ko, 'ni 'lile la nu le.

5 -Ti -bu, 'n hle, -cohlunpinyu* a nyiblo gbagbu, ko 'blugba a ye'nanyu 'huven-, v -we 'li bu hla a ni, -e mo,

'n hle -ti a -tee. Ti a 'mu 'yri, v -nyi la 'mu 'cruun, 'ki bv gba 'li -aan 'diayinu -Juukue -mo, 'ki 'li Damasiduo 'kwli, -e di e nu, -Juukue a 'mu, v 'mu 'mu ki bi, -a 'mu -Yusu a nyibli klo. 'Ki 'li Damasi a 'mu, 'ki 'n mi la 'li, 'mu la -Juukue -mu' klo, -v ni 'li, -v kuo -Yusu wlv yi, 'mu la nu Jrusre ya, -e di e nu, v 'mu la nu -bati le -pov -ni.»

-Te Polv nu -Yusu a -monanyo a -hiiie, e no- e ne -mo le (Nunu-tebli 9.1-19; 26.12-18)

6 «-Te 'n bi 'hru wlon, 'n 'mue Damasi yre, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, mu 'v 'yru bu nyra bu a ti 'yie, -nyre gbagbu, no- -hon 'li yakoo 'kwli, 'e pu 'li 'mu gbe.

7 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'n bi hlun, 'ni 'win win, 'e hlee 'li 'mu -mo. Kee pi: Solv o, de- ko -ti ni tui 'mu huven 'li?

8 -E -bi 'n 'beti ni, 'wen: Nyiblo a 'di -bi -mo 'li? -E -bi e wen: 'Mo Nasaleti a -Yusu nu, 'mo tui huven.

9 Nyibli -bu, -v ko 'mu 'huven-, -a mi la, v 'ye la -nyre a 'mu ni, kee, nyiblo -mu', -e yi la 'li 'mu -mo -hlee -ni, e no- ko win v 'ye ni 'win la.

10 E no- mo bv 'beti e: Kukonyo o, de a 'di -bi -hue bv nu 'li? -E -bi e wen: 'Du ye', -bu mu 'li Damasiduo 'kwli. De Nyisua -hue -bu nu, 'ki v di 'li -mo e 'li -lee -ni.

11 -Te -nyre gbagbu -mu', -e 'bee 'li 'mu 'yii, e yi la wlv diaki, e nu ni, 'na 'yii 'e 'do la. E no- ko -ti nyibli -mu', -v ko 'mu 'huven-, -v mi, 'v 'ble 'na dabu kua, 'v gba 'mu Damasi.

12 'Ki 'li Damasi a 'mu, nyiblo dv ni la 'li. 'A 'nyre mo Ananiasu. E nua la Nyisua ni diaki, 'e tui la 'v -a mu -Juukue* -aan tete a pepe 'v, -Juukue -mu', -v ni la 'li Damasi 'kwli, v hle la 'a haan-ti.

13 No- di la 'li 'mu -mo, e wen: 'Na 'diay Solv, -na 'yii bu kle yi. -E -bi ti ni -do a ti 'yri, 'n -tua le yuyruo.

14 Kee -Ananiasu pi yi de, e wen: Nyisua -mu', -aan 'bainu de la, e no- -ha 'li -mu 'li, -e di e nu, de -bu, e

-hʉε, ɲmʉɲv yi, ε kɔ, 'a 'Yu -mʉ', -ε kɔ -do 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'vɲv ye', ɲmʉɲv 'ye, ε kɔ, ɲmʉ 'a wɔn bu a win 'wɪn.

15 Dε -bʉ, ε -nu, ɲye, kɔ, -tɪ -mʉ', ε -hla, ɲwɪn, -blεε yɪ -bʉ lee nyibli a pεpε lε.

16 -Tε ti nε -bʉ, ɲnɪ 'plee 'kɪ ti ɲdʉ. Mu -bʉ da Nyɪsʉa, ɲmʉ -na -tεblɪ 'kukui a pεpε yru, 'kɪ 'vɲv ye', v 'mʉ -mʉ 'nie 'lu pʉ, Nyɪsʉa 'mʉ -na -tεblɪ 'kukui a 'mʉ 'wʉwla -nɪ.»

Kʉkʉnyɔ lee Pɔlv nɪ, -ε mɔ, bʉ pʉ 'a ɲhaantitɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mʉ', -v 'yɪ -Juukʉε 'pa- 'nyɪ*

17 «-Tε dε a 'mʉ, ε -hi 'kɪ, -ε -bɪ 'n ɲhɪan -mɔ, 'nɪ mu 'lɪ Jrusredɪɔ 'kwli, 'nɪ pa 'lɪ Nyɪsʉa a 'kagbau bʉ. -Tε 'n yɪ Nyɪsʉa nɪ dε, -ε -bɪ 'n yɪ 'ye dε, -ε 'wɪ -tε -tonyiblo 'ye nɪ 'ya yanie,

18 Kʉkʉnyɔ 'ε 'hrɪ 'mʉ yɪ, ε wen: 'Kɪka -nɪ, -bʉ ɲtɪ Jrusredɪɔ 'kwli, -ε nuɲo, -tɪ -bʉ, -di hla, 'kɪ 'v 'mʉ kɪ, 'dɪɔ -bʉ a nyibli 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wε, bʉ wenɲε kɪ.

19 -ε -bɪ kε 'n pɪ: Kʉkʉnyɔ, 'waa 'mumu, v yɪɲe nɪ, -ε mɔ, 'n nε la Nyɪsʉa a 'kayo blε, nyibli -mʉ', -v kuo -mʉ ɲwɔv yɪ, 'nɪ pɪ la ɲnu ɲjɪ' lε, kɔ, 'nɪ nɪ la lɔkɔ, 'nɪ yɪ la ɲnu bɪ.

20 Etienɪ -bʉ, -ε yɪ la nyibli -na -tɪ -tɔɔ -nɪ, tɪ -kɔ 'yɪ v 'lε la, 'kɪ 'n nɪ la 'v. Nyibli -bʉ, v 'lε laɲa, v kɔ 'mʉ 'hʉen-, -a mʉ pε la, 'nɪ ɲtɪ la 'waa wlawlɪ 'yie.

21 -ε -bɪ kε- Kʉkʉnyɔ pɪ 'mʉ yɪ de, ε wen: Mu -hɔn 'nε- Jrusrε, 'kɪ 'n dɪ 'lɪ -mʉ -tɪtε blɔblʉ tε, 'kɪ 'lɪ dako -mʉ' -mɔ, -v 'yɪ -Juukʉε 'pa-.»

Pɔlv mɔ -Juukʉεyɪ, 'ε mɔ Romakʉεyɪ -wε*

22 -Tɪ a pεpε -mʉ', Pɔlv hɛ, nyibli -hʉɔhʉɪ, nʉ- pʉɲv nʉa yɪ bʉ. Kεε, -tε ε pʉ lε'boɔwin a 'mʉ, 'kɪ 'v dako -mʉ', -v 'yɪ -Juukʉε 'pa- a -ta', -ε -bɪ v -tua -cɪcɪ a lεpʉpʉv, v wen: «-Ha 'nε- -a mʉ nyiblo -bʉ 'nyɪ, -bʉ 'laɲa. Ε 'yɪ yɪ -blεε -nɪ, bʉ pʉ -hʉnhʉn!»

23 -ε -bɪ 'waa lεɲmʉmalε bii kɪ, 'v -hε 'waa 'luyɪwlawlɪ, 'v -tua 'a yɔ'lepʉpʉv, ε kɔ, 'v pɪ 'pupu yɔ' lε.

24 -ε -bɪ Romakʉε a 'seyo a nyiblo gbagbʉ -nɪ wen, ε -ha 'seyo, bʉ pa 'lɪ Pɔlv 'kayu bʉ, bʉ bii ɲnε lɔkɔ, -ε dɪɲe nu, -tɪ -mʉ', -kɔtɪ nyibli -mʉ', 'v ɲmʉmʉε lε, 'kɪ 'vɲv kɪ, ε 'mʉɲv hla.

25 -Tε v mʉa ɲnε, v 'mʉ 'kɪɲɪ bɪ, -ε -bɪ Pɔlv lee 'seyo a ye'nanyɔ -mʉ', -ε mɔ 'seyo a nyiblo gbagbʉ a -sεkε, ε wen: «Romakʉεyɪ, 'bʉ 'yɪɲɪ -bati lε -pʉv -nɪ, ɲbɪ tete ɲnɪɔ, 'kɪ bʉ bii ɲnε lɔkɔ? 'Mɔ Romakʉεyɪ ɲnɪɔ.»

26 -Tε ε pʉ 'kɪ lε, -ε -bɪ 'seyo a ye'nanyɔ a 'mʉ, ε mu 'a nyiblo gbagbʉ lee mɔ, ε wen: «Nyiblo -bʉ, ε mɔ Romakʉεyɪ ɲnɪɔ. -Bɪ' -di nu 'lɪ?»

27 -Tε 'seyo a nyiblo gbagbʉ 'wɪn -tɪ a 'mʉ, ε mu 'v Pɔlv 'hʉɪ, 'ε 'betɪɲe, ε wen: «Lee 'mʉ, ɲbɪ seyɪ -mɔ Romakʉεyɪ ɲnɪɔ?» -ε -bɪ Pɔlv wen: «lɪn.»

28 -ε -bɪ 'waa nyiblo gbagbʉ a 'mʉ, ε wen de: «'Na 'mumu -bʉ, 'n 'pεε 'wli -hʉɔhʉɪ, -ε dɪɲe nu, 'mʉ Romakʉεyɪ -hε a -tɪ.» -ε -bɪ Pɔlv wen: «'Na 'mumu -bʉ, 'mɔ Romakʉεyɪ ɲnɪɔ, -ε nuɲo, 'na 'baɪ mɔ Romakʉεyɪ.»

29 'Tɪ- ε 'mʉ -yɪε mɔ mu, -ε -bɪ 'seyo -mʉ', -v mi wenɲε bɪ mɔ, v hlɔɔ ɲnε -mɔ lε. -Tε 'seyo a nyiblo gbagbʉ a 'mʉ, ε 'yeɲe, -ε mɔ, Pɔlv mɔ Romakʉεyɪ ɲnɪɔ, 'tɪ- 'ε nuɲo, 'v mʉa ɲnε 'cɪn, -ε -bɪ hʉannʉ bɪ 'lɪɲɪ 'kwli.

-Tε v gba la 'lɪ Pɔlv -Juukʉε a -gbolugbo yɪ*

30 'Seyo a nyiblo gbagbʉ a 'mʉ, -tɪ -mʉ', -Juukʉε yɪ Pɔlv -yεε -nɪ, ε nɔ-, ε -hʉε bʉ yru' lε -tεε. Ε nɔ- nuɲo, -tε -nyɪε -nyε, 'ε lee nε 'a 'seyo, bʉ ɲwɛɲε, kɔ, 'ε lee Nyɪsʉa a -cɔhlɔnpinyʉ* gbagbɪ, ε kɔ -Juukʉε a -gbolugbo a nyibli a pεpε bʉ 'kukue lε. -Tε v 'kukue 'kɪ lε, -ε -bɪ ε 'du Pɔlv ye', 'ε gbaɲa, 'ε ɲtɪ 'v ɲnuɲv ye' bʉ.

23

1 -Tε ε ɲtɪ 'kɪ 'vɲv bʉ, -ε -bɪ Pɔlv 'du 'yii ye', 'ε 'ye -gbolugbo a nyibli, ε wen: «'Dɪayɪnʉ -na, kʉε la 'lɪ bʉ, -bʉ yε kε -nyɪɔwɔ -bʉ kɪ, 'nɪ 'yeɲe lɪ dε

-huan □du, □bu di nu, 'ku 'u Nyɪsua ye', -kɔti 'na □wɪb 'mu 'mu -ti -yɛɛ -ni.»

2 Bu pu 'ku lɛ, -ɛ -bi -cɔhlɔnpinyu a nyiblo gbagbu, -ɛ mɔ Ananiasi, ɛ lee nyibli -mu', -u ni 'u Pɔlv 'hɪvɪ, ɛ wen: «Ba pu 'u□v ηma wien.»

3 -ɛ -bi kɛ- Pɔlv pɪ□tɪ yɪ, ɛ wen: «Sɔv-. -Mɔ -bu, -ɛ nɛɛ 'li ni 'hɪvɪ, Nyɪsua a □gbɛtɔ, nɔ- di -mu bi. 'Na -batilɛpɔv-tɪ, □ni ni 'u -tɛ -mu' bu, □wɪ yɪ, -tɛ -aan tete ni 'a hɪhla. Kɛɛ, -yɪ hie 'u tete a 'mu bu, □ni yɪ nyibli -lee -ni, bu bi 'mu.»

4 -ɛ -bi nyibli a 'mu, -u ni 'u Pɔlv 'hɪvɪ, u wen: «□Bɪ Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyu a nyiblo gbagbu, nɔ- hɛ 'yri lɛ?»

5 -ɛ -bi Pɔlv wen: «'Dɪayɪvɔ -na, 'n 'yɪ□tɪ -yɪ, bu di -cɔhlɔnpinyu a nyiblo gbagbu' pa. ɛ mɔ □han-tɪ, u 'cɪrɪ la□a ni, 'ku 'li Nyɪsɔacɪɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: □Yɪ yɪ -blɛɛ -ni, -bu -ha -na dakɔ a ye'nanyɔ 'yri lɛ.»

6-8 Pɔlv yɪ□e ni, -ɛ mɔ, -gbolugbo a 'mu a nyibli -bi mɔ Sadusɪ□tumu* a nyibli, -u bi 'u mɔ Falisi□tumu* a nyibli. □Tumu ni 'hɪvɪ a 'mu, u 'yɪ -pɛ. Sadusɪ□tumu a nyibli 'ni -pɔ□v lɪ□tɪ □han-tɪ, 'ku nyibli -bu, -u 'ku, bu di 'li 'kukɔnyibli 'nyɪ -hɔn, bu di 'klɔ 'hɪvɪ. U 'ni pɔ□v lɪ□tɪ □han-tɪ de, 'ku Nyɪsua a lɛlɛnyɔ kɔ 'kuo 'hɪvɪ-, bu di 'klɔ ni. Falisi□tumu a nyibli -mɔ -bi, -tɛblɪ a 'mu, u pɪ□tɪ □han-tɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ Pɔlv 'ɛ 'yaa 'li win, ɛ wen: «'Na 'dɪayɪvɔ -na, 'mɔ Falisi□tumu a nyiblo □niɔ. 'Na 'baɪ mɔ Falisi□tumu a nyiblo □niɔ -wɛ. Dɛ -bu, -ɛ mɔ nyibli bu 'ku, bu -hɔn 'li 'kukɔnyibli 'nyɪ, bu 'hɪvɪ 'klɔ, 'n kuo dɛ a 'mu □wɪb yɪ, 'ni yɪ□tɪ -ple, 'ku 'li □wɪb a 'lɪla 'kwli. 'Na □wɪb a yɪkuolɛ a 'mu, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'a pɪ 'mu -bati lɛ.» -Tɛ ɛ hla 'ku -tɪ a 'mu, -ɛ -bi Falisi□tumu a nyibli kɔ Sadusɪ□tumu a nyibli 'hɪvɪ-, u -tɔa 'blini a nunuo, -gbolugbo a nyibli 'u 'bɛ □tɪɔ, 'u □mɔmɔɛ lɛ.

9 'Waa -cici a lɛpɔpɔv, ɛ yɪ klɛ 'ni -bii -ni dɪakɪ, 'tɪ- tetɛtɔnyɔ, -u mɔ Falisi□tumu a nyibli, 'u 'du ye', 'u

nyra -gbolugbo yɪ bu, u wen: «-A mu -bu, dɛ -huan, nyiblo -bu, bu di nu, -a 'ni 'ye□e lɪ□tɪ. -Baklɛ 'ku □du, -u'v-, Nyɪsua a lɛlɛnyɔ □du, nɔ- hlee 'li Pɔlv -mɔ, 'ɛ nu□o, 'ɛ hɪɛ -tɪ a 'mu.»

10 -Tɛ u hla -tɪ a 'mu, -ɛ -bi -cici bii kɪ dɪakɪ de. ɛ nu□o ni, huannɔ 'ɛ bi 'li 'sɛyo a nyiblo gbagbu 'kwli, -kɔti -gbolugbo a nyibli -wɛ 'li bu 'hɪvɪwla Pɔlv lɛ ni. ɛ nɔ- mɔ bu lee nɛ 'a 'sɛyo, bu mu 'li nyibli a 'mu 'nyɪ, bu -ha 'li Pɔlv, -ɛ di□e nu, u 'mu 'li□tɪ 'sɛyo a 'kayu bu gba.

11 -Tɛ u bi 'li 'tɔlvɔɔ 'kwli, Pɔlv ni 'li ηmena', Kukɔnyɔ 'ɛ 'hɪvɪ □nɛ yɪ, ɛ wen: «-Na □wɪb 'ni 'bie 'li □hlɔn. -Tɛ -nu, □ni hla 'na -tɪ, 'ku 'nɛ- Jrusɛ 'kwli, ɛ blɛɛ yɪ, -bu hla□a, 'ku 'li Rɔmɔdɪɔ 'kwli.»

-Juukvɛ a nyibli gbagbi □mvɛ Pɔlv a 'lɪla lɛ*

12 -Tɛ -nyɛ -nyɛ, -Juukvɛ -bi 'kukue lɛ, 'u 'sɔv □nɛ, -ɛ mɔ, u 'yɪ 'lɪ□tɪ -wɛ bu di dɛ, kɔ bu 'na, 'bu mɔ, 'bu 'yɪ Pɔlv 'la.

13 Nyibli -mu', -u -yɪra -tɪ a 'mu, u -hi nyibli a -wɪtɪ ni 'hɪvɪ 'lu.

14 Nu- mu 'li Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi kɔ 'blɔ a nyibli -mɔ, u wen: «-A 'sɔv □nɛ ni, -ɛ mɔ, -a 'yɪ 'lɪ□tɪ 'li -wɛ, -ba di dɛ, 'bu mɔ, □ba 'yɪ Pɔlv 'la.

15 'A -tɪ, a kɔ -gbolugbo a nyibli 'hɪvɪ-, ba mu 'li Romakvɛ a 'sɛyo a nyiblo gbagbu -mɔ, ba lee □nɛ, -ɛ mɔ, a -hɔvɛ Pɔlv ni, a 'mu 'li 'a dɛ 'kwli lɛ yɪ -tɛɛ. 'A -tɪ, bu ya 'a mɔ□ɔ yɪ. 'Bu yɪ 'lɪ□tɪ ni yɛ, -a di -wɛ -mɔ, -ɛ di□e nu, -a 'mu□v 'hɪvɪ wɔn 'laa -ni, 'tɪ- ɛ 'mu 'nɛ- nyɛ.»

16 Kɛɛ, -tɛ u hɪɛ -tɪ a 'mu, Pɔlv a 'dɪayɪ nyɔyɔ a 'yɪ nyɪbɛyɪ, nɔ- 'wɪn Pɔlv a 'lɪla-tɪ, -tɛ u yɪ□tɪ ni hɪɛ. ɛ nɔ- mu 'li 'sɛyo a 'kayu -mu', -ɛ kɔ bu Pɔlv ni 'li, 'ɛ lee □nɛ,

17 Pɔlv 'ɛ da 'sɛyo a nyiblo gbagbu a -sɛkɛ -bi, 'ɛ lee □nɛ, ɛ wen: «Gba 'li gblotayɪ -bu 'aan nyiblo gbagbu -mɔ, -ɛ nu□o, ɛ kɔ -tɪ bu lee □nɛ.»

18 'sɛyotayɪ a 'mu, 'ɛ gba 'lɪ□tɪ 'a nyiblo gbagbu -mɔ, ɛ wen: «□ɪklapi -bu, -ɛ mɔ Pɔlv, ɛ nɔ- da 'mu, 'ɛ lee

'mu, [bu ya -mu gblotayu -bu yi, -ti e -ya, e 'mu -mu -lee -ni,»

19 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, 'e 'ble gblotayu a 'mu, 'a dabu kua, 'u bii yi, 'ti- 'e 'beti[e yi, e wen: «-Ti a 'di -bi -ya, -hwe -bu lee 'mu 'li?»

20 -E -bi e wen: «-Juukue a nyibli gbagbi -yra[a ni, 'ki bu di 'ne- -mu -mo, -e di[e nu, u 'mu -huan -mu -lee -ni, [mu -huan 'u Polu -Juukue a -gbolugbo yi gba, u 'mu[u le 'beti -ni, -e di[e nu, u 'mu 'a -ti le yru -tee.

21 Kee, [ni 'puu 'li 'waa win a 'mu [han-ti, -e nu[o, u -we 'li nyibli a -wli ni 'huen, 'e ni de le, u nu- di -hli, u 'mu[u klo. U 'suu [ne ni, -e mo, u 'yi 'li[ti 'li -we, bu di de, ko, bu 'na, 'bu mo, 'bu 'yi Polu 'la. U -we -mo, -na win ni -do u yi -ple.»

22 -E -bi 'seyo a nyiblo gbagbu wen: «-Ti -bu, -na -mo le, [ni 'lee 'ki nyiblo [du. Kee, [hian -mo, -bu mu 'li 'kayu bu.»

-Te u gba la 'li Polu -gulunuma Felisi yi

23 -Te e -hi, -e -bi 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e da 'a -sekepu ni 'huen -bi, e wen: «Ba 'kukue 'seyo a (200) -wli ni -pu le, ko -soenaanyu a (70) -wli ni ta [tu 'u -pu, e ko 'seyo -mu', -u 'ble 'dio kua le, 'a nyibli a (200) -wli ni -pu. 'Aan pepe, ba -we -mo, mu 'u 'tolnai a ti 'yie. A di mu ke 'li Sesalidu 'kwli.

24 Ba -wee -soe -mo -we, a 'mu Polu gba. -Gulunuma -mu', -e ni 'li Sesali, -e ko 'nyre mo Felisi, e no- ko -mo a gbe 'li[ti 'li,»

25 'e 'cru Felisi a 'mumu -mo, e wen:

26 «-Gulunuma Felisi, -na 'wio. 'Mo Klodu Lisiasi [ni, -e yi 'cruen -bu 'cru.

27 Nyiblo -bu, 'na 'seyo ya 'ne- -mu -mo, -Juukue* a nyibli gbagbi, nu- klo[co, 'u -hwe bu 'la[a. Kee, 'n 'win ni, -e mo, Romakueyu [ni, 'ni gba 'li 'na 'seyo, 'u -ha [nu[u [ji', -e di[e nu, u 'ni [ha[a 'la.

28 -Ti -bu, u yi[ti -yee -ni, e no- 'n -hwe [bu yi. E no- nu[o, 'ni gba 'li[ti

'waa -gbolugbo a nyibli yi, u 'mu[u le 'beti -ni.

29 -Te u yi 'ki[ti le ni 'beti -ni, -e -bi 'n 'ye[e ni, -e mo, u yi yee [ne -ti, 'ki 'u 'waa tete a -ta'. Kee, e 'yi [dedede -nu, -bu blee 'kukuu yi, ko, -e blee [ji' a puuu yi.

30 De -bi, 'n 'win de, e no- mo, -Juukue a nyibli gbagbi pu 'li[ti ni, 'ki bu 'la[a. -Te 'n 'win, e no- mo, ti ni -do a ti 'yri, [bu lee 'na 'seyo, bu ya -mo[co yi, e ko, nyibli -mu', -u yi[ti -ti -yee -ni, bu ya -mu -hawi.» Ke- 'seyo a nyiblo gbagbu nu 'cru.

31 -Ti a 'mu, 'seyo a nyiblo gbagbu -hla, u [tuu 'u[u ni, 'tolwo ni -do a 'mu, 'ki u gba 'u Polu, 'u mu 'li Atipatrisidu 'kwli.

32 -Te -nyre -nye, 'seyo -mu', -u nee bu, u [hian -mo, 'u mu 'li Jrusredu 'kwli, 'ki 'li 'waa bunule', 'seyo -mu', -u nee -soe, u nu- ko Polu 'huen-, -u gba 'dagba 'lu -mo.

33 -Te u nyre 'li Sesali, -e -bi -soenaaseyo a 'mu, u -ha 'li 'cruen ni, 'u -nyi[e -gulunuma, 'ti- 'u -ha 'li Polu, 'u [tu 'li [ne[e -ji' bu.

34 -Te -gulunuma a 'mu, e -hre 'cruen a 'mu, -e -bi e 'beti Polu ni, e wen: «'Blugbakubia a 'di -bi -ko 'li 'kwli 'li?» -E -bi Polu wen: «'Ki 'n ko 'li Silisi.» -Te e 'win 'ki,

35 -E -bi e wen: «Ti -mu' -ko 'yri nyibli -mu', -u yi -mu -ti -yee -ni, u di 'mu -hawi ya, 'ki 'n di 'u -mu 'u 'beti -ni,» 'e lee ne 'a -kuannunyibli, bu gba 'li[ti Helodu a 'kayu bu, u 'mu[u 'yie [tu.

24

-Juukue yi yee Polu -ti, 'ki 'u -gulunuma Felisi yi*

1 -Te -nyrowi ni [hun -hi, -e -bi Nyisua a -cohlunpinyu* a nyiblo gbagbu, e nyre 'li Sesalidu 'kwli ni. Nyiblo gbagbu a 'mu, 'a 'nyre mo Ananiasi. E ko 'bu a nyibli -bi, ko hihlenyo -bi 'huen-, nu- -di. Hihlenyo a 'mu a 'nyre mo Tetulusi; 'ki 'waa pepe a 'mu, u mu 'li -gulunuma Felisi -mo, -e di[e nu, u 'mu[u Polu a -hawi pu.

2-3 -Te Felisu a 'mu, e 'win, -e -bi e da Polu ni. -Te Polu nyre 'u, -e -bi hihlenyo Tetulustu -twa 'a -ti a yeele, e wen: «Nyibeyu gbagbu Felisu, -na -kafinia. -Na -ti, -a ko kibuweeenle, 'ki 'ne- 'blugba -bu 'kwli, e ko, -te -ni 'blugba -bu, 'a naale, 'ki 'li [to 'kwli, e blee ne -aan plo ni. 'A -ti, -a -nyi -mu 'wio, 'ki 'u -tebli ni -tie, -ni -a mu -mo a -ta'.

4 Kee, 'ni -hva[a li [bu 'waan -na ti diaki. E no- ko -ti, 'ni -hve -bu pu 'mu nva yi bu, 'ki 'li ti gbi 'kwli.

5 -E -bi 'ki, nyibeyu -bu, -e mo Polu, 'a klo nyre yi diaki. E no- yi -Juukue a pepe -bu, -u ni 'ne- 'klo ki [gbugblo -ni. [Hian -mo de, [tumu -mu', -e mo Nasaletu [tumu, -e ko toowin -ni 'do, no- ko nyiblogbagbude e ni;

6 e ko, 'e -hve bu nu wen[e, Nyisua a 'kagbau bu 'kee wen 'uyi'siile, 'ki 'u Nyisua ye'. De a 'mu, e no- e ni la, [a klo la[a. [-A -hve -ba puu la[a -bati le, [wi yi, -te -aan tete ni 'a hihla.

7 Kee, 'seyo a nyiblo gbagbu Lisiasu no- ko 'a 'seyo 'hven-, -u di la, 'u nu la 'ki, 'u -ha la -a mo[o -ji',

8 'ti-, 'e lee nyibli -mu', -u yi Polu -ti -yee -ni, bu ya -mu -hawi.] 'Bu mo, [ni 'beti[e, -di[e 'ni 'ye, -e mo, -ti a pepe -a yi[i -yee -ni, e mo -ti a -tee [ni o.]»

9 -Ti a 'mu, Tetulustu yee Polu, -Juukue a nyibli gbagbi, -u ni -tuo ki, u wen: «'A -tee, no- [ni o.]»

Polu -hihie [nu kle, -e mo, e 'yi de -hvan [du -nu

10 -Te u pu 'ki le, -e -bi -gulunuma nu dabu, 'e lee Polu, -e mo, bu pu win. -E -bi Polu wen: «-Gulunuma o, -me 'li 'mu bu. 'N yi[e ni, -e mo, -te -twa la 'li 'blugba -bu, 'a nyibli a -bati a lepule, 'a 'yri -hu ni. 'A -ti, 'n kuo -mu [wlu yi, 'bi -yi -a mu -Juukue* a -ti ni. 'N di -mu kle 'ni -hihia -ni, -e mo, 'n 'yi de -hvan [du -nu.

11 -We 'li -bu 'beti le ni, [mu[u 'ye, -e mo, -te 'n mu la Jrusre, 'n mu la Nyisua da mo, e 'yee -nyrowi ni -pu [tu 'u 'hven le ni -hi.

12 Nyiblo [du 'yi 'mu 'ye, 'n ko nyiblo [du 'hven-, -ba pu gble. -E

[du 'yi 'mu 'ye, [bu [gbugblo nyibli, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, ko, 'ki 'li Nyisua a 'kayo bu, ko, 'ki 'u 'a -ne 'dio [du a -tite [du. 'N 'yi 'a [dedede -nu.

13 Nyibli bu, -u yi 'mu -ti -yee -ni, u 'yi 'li[i 'li -we, bu too -mo[o yi, -e mo, -ti -mu', u hle, e mo [han-ti [ni o.

14 Kee 'ki, ki mo -mu yi, 'n hle[e ni, -e mo, Nyisua ni -do -mu', -aan 'bainu de la, no- ko -kuan 'n ni, 'ti- 'a 'hru yrayru -mu', nyibli pu le, -e 'yi [haan'hru 'pa-, no- 'n ne. Ke- 'n ni Nyisua a -kuan a nunuo. -Ti a pepe -mu', u 'cru 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo Nyisua a tetecruu, ko Nyisua a winwlon-hanyu* a 'cruu 'hven- 'kwli, 'n pu[u [han-ti.

15 'Ti- de -mu', Nyisua pu la le, e di la nu, e no- 'n yi -ple, ko, 'n kuo [wlu yi, -te nyibli -bu, u -nu, 'u kuo [ne [wlu yi. De a 'mu, e no- mo, nyibli a pepe -bu, -u 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', e ko, 'waa de -bu, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, Nyisua di -ha 'li [nu 'kukunyibli 'nyi, e 'mu [nu 'klo -ha.

16 E no- ko -ti, 'ni [tui 'u 'kli, -e di[e nu, 'na [wlu 'ni [ha 'mu -ti -yee -ni, 'ki 'u Nyisua ko -tonyibli 'hven- ye'.

17 -Te 'n -hon la 'li Jrusredio 'kwli, e gba 'yri -huchui, 'ti- 'e -we 'li [bu [hian mo -mo, [bu mu mo 'li Jrusre, [bu gba mo 'wliye, -e di[e nu, 'mu 'na dako -Juukue -hee -ni, e ko, 'mu -cohlun* pi, 'ki 'u Nyisua ye'.

18-19 -Te 'n yi mo -cohlun a 'mu ni pi, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ki 'u 'na yi'siile a -ta', nyibli -huchui [du 'yi mo 'u 'mu 'hvi -ni, e mo [gbugblole 'yi mo 'u -te a 'mu -ni -we. -Juukue -bi, nu- -hon 'li Asiblugba 'kwli, 'u yee 'u 'mu bu. -Juukue a 'mu, nu- 'na [wlu -hve wen, -bu di wen mo -mu ye', 'bu mo, 'ni nu wen de -hvan [du, u 'mu wen 'mu -ti -yee -ni.

20 Kee, -Juukue a 'mu, u 'yi 'ki mo -ni. 'A -ti, -Juukue -bu, -u ni mo -tuo ki, -tebli -hvin -bu, u yru le, u pu le, 'n -nu, ti -mu', -e ko 'yri 'n mu la 'u 'waa -gbolugbo gbagbu yi, bu hla[a.

21 'E mo [han-ti, 'ki 'u -gbolugbo a 'mu yi, 'ni 'yaa la 'li win, 'ni pu

la le, -ε mɔ: 'N kuo ɲne ɲwlv yɪ, -ε mɔ, nyibli -mʊ', -v 'kv, Nyɪsva di -ha -hvan 'lɪ ɲnv 'kukonyibli 'nyɪ, ε 'mʊ ɲnv 'klo -ha. Nɔ- kɔ -tɪ 'a pɪ ke 'mʊ -bati le. ɲBɪ -tɪ a 'mʊ, 'n hla la, ε mɔ yɪnyrede ɲnɔ?»

22 -Tɛ Pɔlv pʊ 'kɪ le, -ε -bɪ -gʊlvɔnma Felɪsɪ, -ε yɪ -tebli -hʊɔhʊɪ, 'kɪ 'v nyibli -mʊ', -v kuo -Yusu ɲwlv yɪ a -ta', ε wen: «Ba -gbɛ. 'Bʊ mɔ, 'sɛyo a nyiblo gbagbʊ Lisiasɪ, 'bʊ -di, 'tɪ- 'mʊ -bati -bʊ ɲtɪɔ 'bɛ.»

23 -ε -bɪ, ε lee nɛ 'a 'sɛyo a ye'nanyʊ -bɪ, 'kɪ bʊ ɲtu Pɔlv 'yie, ɲwɪ yɪ ɲɲɪklapi, keɛ, bʊ -haɲa mɛ le, bʊ na le, ε kɔ, bʊ -ha 'a nɪnatumupʊ mɛ le, bʊ -hɛɛ ɲnɛ.

-Tɛ Pɔlv hlee 'lɪ -gʊlvɔnma Felɪsɪ kɔ 'a nʊgba Drusɪlɪ -mɔ

24 -Tɛ -nyrɔwɪ gbi -hi, -ε -bɪ -gʊlvɔnma Felɪsɪ kɔ 'a nʊgba Drusɪlɪ 'hʊɛn-, v di Pɔlv 'ye mɔ. 'A nʊgba a 'mʊ, ε mɔ -Juukʊɛyɔwlv* ɲnɔ; 'v da Pɔlv, 'v 'betɪɲe, 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsv a ɲwlv a yɪkuole a -ta'.

25 -ε -bɪ Pɔlv -tʊa hihle, 'ε nɛɲɛ -mɔ le, -ε mɔ, -tonyiblo blɛɛ yɪ, bʊ ɲtuu 'v Nyɪsva, kɔ, bʊ yɪ 'a dɪɔnv a naale. -Tɛ ε hlaɲa, -ε mɔ, Nyɪsva di pʊv nyibli -bati le, -ε -bɪ hvannʊ bɪ 'lɪ -gʊlvɔnma Felɪsɪ 'kwli, ε wen: «-Wɛ 'lɪ -bʊ mu 'kɪ nɪ. 'Bʊ mɔ, 'nɪ kɔ tɪ de, 'n di -mʊ 'nɪ da.»

26 ε nɔ- -mɔ -bɪ, 'a ɲwlv 'yeɲɛ nɪ, -ε mɔ, Pɔlv di -nyɪɲɛ 'wliye. ε nɔ- nuɲɔ, 'ε 'cibi 'v 'a dɪda, -ε diɲɛ nu, v 'mʊ toto pʊ.

27 ε nɔ- ε nu -nunu, 'yɪ nɪ 'hʊɛn, 'ε -hi, 'tɪ- Romakʊɛ 'v ya -gʊlvɔnma yrayrv, 'ε bɪ 'v gbata kɪ, 'kɪ 'v Felɪsɪ a -ta'. -Gʊlvɔnma a 'mʊ, 'a 'nyɛ mɔ Pɔkiusɪ Fetʊsɪ. Felɪsɪ -mɔ -bɪ, ε -hʊɛ bʊ blee -Juukʊɛ a plɔ. ε nɔ- nuɲɔ, 'kɪ ε 'yɪ Pɔlv ɲɲɪ' -ha.

25

Pɔlv wen 'nɪ, Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ, nɔ- -bʊ pʊv ɲne -bati le

1 -Tɛ -gʊlvɔnma Fetʊsɪ a 'mʊ, ε nyɛ 'lɪ Sesalɪɔ 'kwli, 'a -nyrɔwɪ nɪ ta a -nyrɔwɔ, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli.

2 'Kɪ Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyʊ* gbagbɪ kɔ -Juukʊɛ* a ye'nanyʊ 'hʊɛn-, v pʊv 'lɪɲɪ Pɔlv a -hawi, 'v lee -gʊlvɔnma Fetʊsɪ a 'mʊ, v wen:

3 «-A -hʊɛɲɛ nɪ, -bʊ ya -a mʊ Pɔlv yɪ, 'kɪ 'nɛ- Jrusɛ.» Keɛ, seyi-seyi, v -yraɲa nɪ, -ε mɔ, Pɔlv 'bʊ nɪ 'hru wlvɔn, v 'mʊɲv 'la.

4 Keɛ, Fetʊsɪ ɲtu ɲnv ɲwɔn, ε wen: «'Kɪ 'lɪ Sesalɪ, 'kɪ Pɔlv nɪ 'lɪ ɲɲɪ'. 'Na 'mumu a 'mʊ -bʊ, 'n 'tɪɛ mi Sesalɪ nɪ.

5 'A -tɪ, 'aan nyibli gbagbɪ bʊ kʊɛ 'mʊ ɲwien, -ε diɲɛ nu, Pɔlv 'bʊ nu de -hvan ɲdv, v 'mʊ 'lɪɲɪ -tɪ -yɛɛ -nɪ.»

6 -Tɛ ε nu -nyrɔwɪ nɪ ɲblɛnɲblɛn, -hʊv' -nyrɔwɪ nɪ -pu, 'kɪ 'lɪ ɲnv 'nyɪ, -ε -bɪ ε ɲhvan -mɔ, 'ε mu 'lɪ Sesalɪ, -Juukʊɛ a nyibli gbagbɪ 'v kʊɛɲɛ ɲwien. -Tɛ -nyɛ -nyɛ, -ε -bɪ ε nɪ bʊ, 'kɪ 'lɪ 'a -batigbata 'kwli, 'ε lee nɛ 'a 'sɛyo, 'kɪ bʊ ya 'lɪ Pɔlv 'lɪ.

7 -Tɛ Pɔlv nyɛ 'v, -ε -bɪ -Juukʊɛ a nyibli gbagbɪ -nɪ wen, v ɲgla 'lɪɲɪ le, 'v yɪɲɪ -tɪ -yɛɛ -nɪ, 'kɪ 'v -tebli -hʊɔhʊɪ kɪ. Keɛ, -tebli a pɛpɛ a 'mʊ, v nɛ -mɔ le, v 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bʊ tɔɔ ɲne Fetʊsɪ, -ε mɔ, -tɪ a -tɛɛ ɲnɔ.

8 -ε -bɪ Pɔlv wen 'nɪ: «'N 'yɪ -Juukʊɛ a tete ɲdv 'wla, 'n 'yɪ Nyɪsva a 'kagbav de -hvan ɲdv -mɔ -nu, kɔ, 'n 'yɪ Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ a -tɪ le -hɛɛ -nɪ -wɛ.»

9 Fetʊsɪ -mɔ -bɪ, ε -hʊɛ bʊ blee -Juukʊɛ a plɔ. ε nɔ- kɔ -tɪ 'ε 'betɪ Pɔlv, ε wen: «ɲBɪ -hʊɛ -bʊ mu 'lɪ Jrusɛ, -ε diɲɛ nu, 'mʊ 'lɪ -mʊ -bati le -pʊv -nɪ, 'kɪ 'v -tɪ -bʊ a -ta'?»

10 -ε -bɪ Pɔlv ɲtuɲɔ ɲwɔn, ε wen: «'N -hʊɛɲɛ nɪ, 'a mʊ Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ, nɔ- -bʊ pʊv 'mʊ -bati le, 'kɪ 'lɪ 'a -batipukayu bʊ. -Na ɲgbɛtʊ, -yru tɪ le, -ε mɔ, 'n 'yɪ -Juukʊɛ de -hvan ɲdv -mɔ -nu.

11 'Bʊ mɔ, 'nɪ nu ɲdedede, -ε blɛɛ 'kukʊv yɪ, 'n 'yɪ le -pʊ, -ε mɔ, v 'nɪ 'laa 'lɪ 'mʊ. Keɛ, 'bʊ mɔ, -tɪ a pɛpɛ, v yɪ 'mʊ -yɛɛ -nɪ, 'bʊ 'yɪ -tɪ a -tɛɛ 'pa-, nyiblo ɲdv 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bʊ pʊ 'mʊ -Juukʊɛ -ɲɪ, v 'mʊ 'mʊ 'la a -tɪ. 'N -hʊɛɲɛ nɪ, Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ, nɔ- -bʊ pʊv 'mʊ -bati le.»

12 -Tɛ Pɔlv pʊ 'kɪ le, -ε -bɪ Fetʊsɪ

kɔ 'a ɔ̃tɔpɔnyɔ 'hɔɛn-, ɔ 'yiye 'li. -Tɛ ɔ 'yiye 'li, -ɛ -bɪ ɔ wɛn: «-Tɛ -pɔ lɛ, -ɛ mɔ, -a mɔ Romakɔɛ a 'kɪn gbagbɔ, nɔ- -bɔ pɔɔ -mɔ -bati lɛ, 'a -tɪ, 'kɪn gbagbɔ a 'mɔ, nɔ- kɔ yɪ -di 'lɪ mu.»

-Tɛ Pɔɔ hlee 'lɪ 'kɪn Aglipa kɔ 'a 'diayɪ nyɔɔyɔ Belenɪsɪ 'hɔɛn- -mɔ

13 -Nyɔɔwɪ gbi bɔ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪn Aglipa kɔ 'a 'diayɪ nyɔɔyɔ Belenɪsɪ 'hɔɛn-, nɔ- 'ya Sesalɪdɔ 'kwli, 'ɔ di Fɛtɔsɪ yɪ -mɛ -mɔ.

14 -Tɛ ɔ -hi 'kɪ 'ɔ -nyɔɔwɪ gbi, -ɛ -bɪ Fɛtɔsɪ lee ɔ̃nɛ Pɔɔ a -tɪ, ɛ wɛn: «Nyiblo ɔ̃dɔ nɪ 'nɛ-, Fɛlɪsɪ 'yɪɔ̃tɪ ɔ̃jɪ' -ha, 'ɛ -mu.

15 -Tɛ 'n mu la 'lɪ Jrusɛ, Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ kɔ -Juukɔɛ* a ye'nanyɔ, nɔ- pɔ la 'mɔ 'a -hawɪ, 'ɔ lee 'mɔ, -ɛ mɔ, bɔ 'hɪ 'lɪ 'mɔ wɔn, -ɛ mɔ, ɛ nu dɛ -hɔan, -ɛ blɛɛ 'kukɔɔ yɪ.

16 'N -hɪhɪa la ɔ̃nɔ klɛ, -ɛ mɔ, -a mɔ Romakɔɛ, -aan tete ɔ̃nɔ, 'kɪ nyiblo -bɔ, ɔ yɪ -tɪ -yɛɛ -nɪ, bɔ kɔ 'hɪ, bɔ -hɪhɪa 'a -tɪyɛɛnyɔ klɛ, 'kɪ 'lɪ -batipɔɔlɛ', 'tɪ- -a 'mɔ -bati 'bɛ.

17 -Tɛ 'n pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ 'n kɔ ɔ̃nɔ 'hɔɛn-, -a di 'nɛ- Sesalɪdɔ 'kwli. 'N 'yɪ 'lɪ ke' lɛ -mu, -tɛ -nyɛ -nyɛ, 'nɪ mu 'lɪ -batipɔɔlɛ', 'nɪ lee 'na 'sɛyɔ, -ɛ mɔ, bɔ ya 'lɪ Pɔɔ 'lɪ.

18 -Tɛ Pɔɔ a 'mɔ, ɛ -nyɛ, tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɪ, -ɛ -bɪ 'a yɔanyibli 'du ye', 'ɔ -tɔa 'a -tɪ a yɛɛɛ. Kɛɛ, yɪnyɛ-tebli a pɛpɛ -mɔ', 'n yɪ la 'lu -mɔ lɛ -hie, ɔ 'yɪ la ɔ̃a 'a ɔ̃dedede a -tɪ -yɛɛ -nɪ.

19 Kɛɛ, dɛ ɔ yɪ 'ɔ kɪ -hlee -nɪ, ɛ nɔ-mɔ, -tɛ ɔ nɪ nyɪsɔadɛ a nunuɔ, ɛ kɔ, nyiblo ɔ̃dɔ, ɔ dɛɛ -Yusu, -ɛ 'kɔ la, nɔ-Pɔɔ pɔ lɛ, -ɛ 'hɪ 'kɔ.

20 -Tɛ ɔ̃bɔ di mɔ -batidɔ a 'mɔ, 'a 'bɪbɛ nu, 'n 'yɪ la ɔ̃a -yɪ. ɛ nɔ- nuɔ, 'nɪ 'betɪ la Pɔɔ, 'bɔ mɔ, 'bɔ -hɔɛ la ɔ̃a, bɔ mu la 'lɪ Jrusɛ, -a 'mɔ la 'lɪɔ̃tɪ -bati lɛ -pɔɔ -nɪ, 'kɪ 'ɔ -tebli a 'mɔ a -tɔ'.

21 Kɛɛ, ɛ wɛn 'nɪ, ɛ -hɔɛ ɔ̃bɔ gba 'lɪɔ̃tɪ -a mɔ Romakɔɛ a 'kɪn gbagbɔ yɪ, ɛ 'mɔɔ -bati lɛ -pɔɔ -nɪ. ɛ nɔ nuɔ, 'nɪ lee 'na 'sɛyɔ, -ɛ mɔ, bɔ ɔ̃tuɔ 'yie, 'kɪ 'lɪ ɔ̃jɪkayɔ bɔ, ɛ 'mɔɔ gba -gbagba, -nyɔɔwɔ -mɔ', 'n -wɛ 'lɪ

ɔ̃bɔ gba 'lɪɔ̃tɪ -aan 'kɪn gbagbɔ yɪ, ɛ 'mɔ 'ɔ nyɛ.»

22 -ɛ -bɪ kɛ- 'kɪn Aglipa pɪ Fɛtɔsɪ yɪ, ɛ wɛn: «'Na 'mumu, 'n -hɔɛ ɔ̃bɔ 'wɪn 'a win.» -ɛ -bɪ Fɛtɔsɪ wɛn: «-Nɪɔa, -di -hɔan 'a win 'nɪ 'wɪn.»

23 -Tɛ -nyɛ -nyɛ, Aglipa a 'mɔ, ɛ kɔ 'a 'diayɪ nyɔɔyɔ Belenɪsɪ 'hɔɛn-, -tɛ ɔ yɪ nɪ di, -ɛ -bɪ nyibli -tɔa 'waa -tɪ a 'yɪ'buale, 'ɔ pa 'lɪ -gbolugbokayɔ bɔ, ɔ kɔ 'sɛyɔ a nyibli gbagbɪ, kɔ 'dɔ a ye'nanyɔ 'hɔɛn-, Fɛtɔsɪ 'ɛ lee nɛ 'a 'sɛyɔ bɔ ya ɔ̃a Pɔɔ yɪ, 'ɔ ya ɔ̃a.

24 -Tɛ ɛ -di, -ɛ -bɪ Fɛtɔsɪ wɛn: «'Kɪn Aglipa, kɔ 'aan pɛpɛ -bɔ, -ɔ nɪ -tɔɔ -bɔ kɪ, 'aan -kafɪnɪa. A yɪ nyiblo -bɔ 'nɪ 'ye. ɛ nɔ- kɔ -tɪ -Juukɔɛ a pɛpɛ -mɔ', -ɔ nɪ 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwli, kɔ, -ɔ nɪ 'nɛ- Sesalɪ, 'ɔ ya 'mɔ -hawɪ, 'ɔ pɪ -cɪcɪ lɛ, 'ɔ pɔ lɛ, -ɛ mɔ, ɛ kɔ bɔ 'kɔ.

25 'Mɔ -bɔ, 'nɪ 'ye ɔ̃e 'lɪɔ̃tɪ ɔ̃dedede, bɔ nu, -bɔ blɛɛ 'kukɔɔ yɪ. Kɛɛ, -tɛ ɛ pɔ lɛ, -a mɔ Romakɔɛ a 'kɪn gbagbɔ, nɔ- -bɔ pɔɔ ɔ̃nɛ -bati lɛ, ɛ nɔ- nuɔ, 'nɪ pɔ 'lɪɔ̃tɪ 'lɪ, 'kɪ ɔ̃bɔ gba ɔ̃nɛɔ yɪ.

26 Sɛyɪ-sɛyɪ, dɛ ɔ̃bɔ di 'cɪ, 'kɪ 'ɔ Pɔɔ a 'mɔ kɪ, ɔ̃bɔ di -aan 'kɪn gbagbɔ yɪ gba, 'nɪ 'ye ɔ̃e lɪɔ̃tɪ. ɛ nɔ- nuɔ, 'nɪ da ɔ̃a, -ɛ di ɔ̃e nu, ɛ 'mɔ -mɔ lɛ na, kɪ mɔ 'a mɔ ye', sɛyɪ-sɛyɪ kɪ mɔ -mɔ 'kɪn Aglipa ye', -ɛ di ɔ̃e nu, ɔ̃nɪ 'betɪ ɔ̃e, dɛ 'n di 'cɪ, 'mɔɔ yɪ.

27 ɛ mɔ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'mɔ 'yɪ, ɛ 'yɪ 'ɔ lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ ɔ̃bɔ gba ɔ̃jɪklapi -aan 'kɪn gbagbɔ yɪ, 'tɪ- -tɪ -mɔ', ɔ yɪ ɔ̃jɪklapi a 'mɔ -yɛɛ -nɪ, ɔ̃bɔ 'yɛ nɪ -hɪhɪa ɔ̃a klɛ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'cɪɛn 'kwli.»

26

Dɛ -bɔ, -ɛ mu la 'lu -mɔ, -tɛ Pɔɔ nɛ la 'a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'ɔ 'kɪn Aglipa yɪ

1 -ɛ -bɪ kɛ- 'kɪn Aglipa pɪ Pɔɔ yɪ, ɛ wɛn: «-Wɛ 'lɪ -bɔ pɔ win nɪ, -ɛ di ɔ̃e nu, nyibli -mɔ', -ɔ yɪ -mɔ -tɪ -yɛɛ -nɪ, ɔ̃mɔ ɔ̃nɔ ɔ̃wɔn ɔ̃tu.»

-ɛ -bɪ Pɔɔ 'du dabɔ ye', -ɛ di ɔ̃e nu, nyibli 'mɔ wɪn ma, ɔ 'mɔɔ nɔa yɪ bɔ pɔ. -Tɛ ɔ ma wɪn, -ɛ -bɪ dɛ -bɔ, -ɛ mu 'lu -mɔ, ɛ -tɔa 'a klɛ-hɪhɪalɛ, ɛ wɛn:

2 «'Kɪn Aglipa, -na -kafinia. -Tɛbli a pɛpɛ -bʊ, -ɛ kɔ kɪ -Juukʊɛ* yɪ 'v 'mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ, ɛ mɔ kɛ 'na plɔbleelɛ ɓɪnɔ, 'kɪ ɓbʊ -hɪhɪa kɛ -mɔɔ kɛ,

3 -kɔtɪ -yɪ 'waa 'bli-tebli kɔ 'waa tete 'hʊɛn- nɪ -tɛɛ. 'A -tɪ, 'n nyɛɛ -mʊ lɛ, 'la ɓwɓ, -bʊ pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ -tɛɛ.

4 Kʊɛ la 'lɪ 'na gblodɛ 'yie bʊ, -tebli a pɛpɛ, 'n nuu 'lɪ 'na 'klɔ 'nyɪ, -Juukʊɛ a pɛpɛ yɪɓɛ nɪ, -ɛ nuɓɔ, 'kɪ 'n nɪ la 'lɪ Jrusɛ, 'kɪ 'lɪ 'na dakɔ 'nyɪ.

5 See la, 'v yɪ la 'mʊ. 'A -tɪ, 'bʊ mɔ, 'bʊ -hʊɛɓɛ, v -wɛ 'lɪ bʊ hlaɓa nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'n nɪ la 'lɪ Falisiɓtumu* a nyibli 'nyɪ. ɛ mɔ ɓtumu ɓnɔ, -ɛ kɔ tete -hʊ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a dida a -ta'.

6 Kɪkɛ -bʊ, v pɪ kɛ 'mʊ -bati lɛ, -ɛ nuɓɔ, dɛ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la 'lɪ -aan 'bainʊ, ɛ di la nu, ɛ nɔ- 'n yɪ -ple, 'tɪ- 'n kuo ɓwɓ yɪ.

7 Dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- Yisraekʊɛ a ɓtugbi nɪ -pɪ ɓtu 'v 'hʊɛn -mʊ', v yɪ -ple, 'v kuo Nyɪsʊa ɓwɓ yɪ, -ɛ mɔ, ɛ di dɛ a 'mʊ 'nɪ nu. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'v dɛɓɛ, 'tɔ kɔ -nyɛ. 'Kɪn Aglipa o, dɛ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- 'n yɪ -ple, 'nɪ kuo Nyɪsʊa ɓwɓ yɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ -Juukʊɛ 'v pɪ kɛ 'mʊ -bati lɛ.

8 'A mʊ -Juukʊɛ, dɛ- kɔ -tɪ 'a pɪ lɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'lɪɓɪ 'lɪ -wɛ, 'kɪ -ba kuo ɓnɛ ɓwɓ yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa di 'lɪ nyibli 'kʊkʊnyibli 'nyɪ 'nɪ -ha, ɛ 'mʊ ɓnʊ 'klɔ -ha?

9 ɛ mɔ ɓhan-tɪ ɓnɔ, 'na 'mumu, 'n 'ye laɓa nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ ɓbʊ naa la 'lɪ 'a -nɛ ɓdedede 'kwli, 'mʊ Nasaletɪ a -Yusu a -tɪ yɪ -wɔn.

10 ɛ nɔ- 'n nɪ la, 'kɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli. Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyʊ* gbagbi, nʊ- -nyɪ la 'mʊ 'klɪ, 'kɪ ɓbʊ pʊ la -Yusu a nyibli -hʊɔhʊɪ ɓjɪ' lɛ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ pʊ lɛ, v blɛɛ 'kʊkʊɪ yɪ, -ɛ -bɪ 'na 'mumu, 'n yɪ wɛn laɓa kɪ.

11 ɛ kɔ tɪ, 'nɪ ɓtui la ɓnʊ ɓhɔɛn, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayo a pɛpɛ bʊ, kɔ, 'nɪ nɪ la 'v ɓnʊ kɛ', 'nɪ yɪ la ɓnʊ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, bʊ 'kee la -Yusu a ɓwɓ a yɪkuolɛ. Yɪv 'n pɪ la ɓnʊ lɛ, ɛ nɪ la 'klɪ kɪ. 'A -tɪ, ɛ nu laɓa nɪ, 'nɪ mi la 'lɪ 'blɔgbɪ -bɪ a 'dɪ -bɪ kɛ, 'nɪ ɓtui la -Yusu a nyibli a 'mʊ ɓhɔɛn.»

-Tɛ Pɔlv nu -Yusu a nyiblo a -hɪhɛ, nɔ- kɔ -tɪ ɛ nɛ -mɔ lɛ

(Nunu-tebli 9.1-19; 22.6-16)

12 «ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ bi la Damasɪkʊɛhru wɔn, 'n kɔ 'na 'bio 'hʊɛn-. Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyʊ* gbagbi, nʊ- -nyɪ la 'mʊ 'klɪ, kɔ, v nʊ- lee la 'lɪ 'mʊ.

13 'Kɪn Aglipa o, 'hru, nɔ- 'n nɪ la 'kɪ wɔn, muu 'v 'yɪv bʊ nyra bʊ a tɪ 'yie, -ɛ -bɪ 'n 'ye -nyɛ, 'ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ yɪ wɔn. 'A wɪnwɔn -hɪ 'v 'yɪv a wɪnwɔn nɪ, 'ɛ ɓglaa 'lɪ -a mʊ, 'n kɔ 'na 'bio 'hʊɛn-

14 -aan pɛpɛ a 'mʊ, ɓa bi ɓhlɔn lɛ, 'tɪ- 'nɪ 'wɪn wɪn, 'ɛ yɪ 'lɪ 'mʊ -mɔ -hlee -nɪ, 'kɪ 'lɪ -Juukʊɛwɪn 'kwli, -ɛ mɔ: Solɔ o, dɛ- kɔ 'mɔ ɓtui ɓhɔɛn 'lɪ? -Wɛn 'mʊ yɪ, ɓwɪ yɪ, -tɛ bli nɪ, 'ɛ -wɛn 'a kʊkʊnyɔ a kotu yɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwli, -nɪ 'lɪɓɪ.

15 -ɛ -bɪ 'n 'beti nɪ: Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ 'lɪ? -ɛ -bɪ Kʊkʊnyɔ ɓtu 'mʊ ɓwɔn, ɛ wɛn: 'Mɔ -Yusu ɓnɔ, ɓtui ɓhɔɛn.

16 Kɛɛ, 'du ye', -bʊ nyra bʊ. 'N 'hru -mʊ yɪ, -ɛ diɓɛ nu, 'mʊ -mʊ 'na -kʊannunyɔ -mɔ nu, dɛ -bʊ, ɓye kɛ, ɛ kɔ -tebli -bɪ -mʊ', 'n di -mʊ -tɔɔ -nɪ, ɓmʊ 'a -tɪ -mɔ lɛ na, 'kɪ 'v nyibli yɪ.

17 'N kɔ ɓbʊ tɛ 'lɪ -mʊ 'na dakɔ -Juukʊɛ -mɔ, ɛ kɔ dakɔ -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-. 'Bʊ mɔ, ɓnɪ mu 'lɪ ɓnʊ 'nyɪ, 'n kɔ ɓbʊ ɓtu -mʊ 'yie.

18 'N di -mʊ 'nɪ lɛ, ɓmʊɓ nu, v 'mʊ 'mʊ yɪ, kɔ, ɓmʊ 'lɪ ɓnʊ halɔ 'nyɪ -ha, ɓmʊ 'lɪ ɓnʊ -nyɛ yɪ gba, kɔ, ɓmʊ 'lɪ ɓnʊ 'kuo -hʊɪn* a nyiblo gbagbʊ Satan a 'klɪ bʊ -ha, ɓmʊ 'lɪ ɓnʊ Nyɪsʊa a 'klɪ bʊ pʊ, v 'mʊ 'mʊ ɓwɓ yɪ -kuo -nɪ, Nyɪsʊa 'mʊ 'waa -tebli 'kukui -mʊ', v -nu a -tɪ -mɔ -hru, ɛ kɔ, v 'mʊ 'lɪ nyibli -mʊ', Nyɪsʊa pʊ 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ bʊ -hɛ 'a nyibli 'nyɪ nɪ.»

-Tɪ -mʊ', Pɔlv hɛ la, 'kɪ 'v -Yusu kɪ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ ɛ nɛ -mɔ lɛ

19 -ɛ -bɪ kɛ- Pɔlv pɪ 'kɪ dɛ, ɛ wɛn: «'Kɪn Aglipa, -Yusu -mʊ', -ɛ 'hru 'mʊ yɪ, -ɛ yɪ la 'lɪ 'mʊ -mɔ -hlee -nɪ, ɛ nɔ- 'n ɓtuu 'v.

20 Yɪ-hɛnyibli, 'n hlee 'lɪ -mɔ, v nʊ- mɔ nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Damasɪdɪɔ

'kwli, kɔ nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Jrusɛ, 'tɪ- 'nɪ hlee 'lɪ nyibli a pɛpɛ -mʊ' -mɔ, -v nɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli, ɛ kɔ dako a nyibli -mʊ' 'hʊɛn-, -v 'yɪ -Juukʊɛ* 'pa-. Nyibli a 'mʊ, 'n lee ɔnu nɪ, 'kɪ bu hie 'v 'waa -teblɪ 'kukui, v ni bu, bu -nyɪ 'waa 'klo a pɛpɛ Nyɪsʊa, ɛ kɔ, bu nu -teblɪ -mʊ', -ɛ tʊɛ ɔnɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɪɔ, v -nyɪ 'waa 'klo a pɛpɛ Nyɪsʊa nɪ.

21 -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- 'n yɪ nyibli -lee -nɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ -Juukʊɛ a nyibli gbagbɪ 'v klo 'mʊ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau bu, 'v ɔteɔɛ 'yɪ, 'kɪ bu 'la 'mʊ.

22 Kɛɛ, Nyɪsʊa, nɔ- ɔtu 'mʊ 'yie -tutu, 'nɪ yɛ kɛ -nyrɔwɔ -bu kɪ, 'nɪ 'tɪɛ nɪ mɔ, -tɪ -mʊ', 'n -yɪ, 'kɪ 'v -Yusu kɪ, 'mʊɔv hla, 'kɪ 'v nyibli -mʊ', v 'yɛ nɪ daa nyibli yɪ, kɔ 'kɪ 'v nyibli gbagbɪ yɪ -wɛ. -Tɪ -mʊ', Nyɪsʊa a winwɔn-hanyʊ* kɔ Moise 'hʊɛn-, v -hla, 'kɪ 'v dɛ -mʊ', -ɛ di 'v nyre a -ta', ɛ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- 'n hɛ.

23 -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bu: Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la ɛ, ɛ di la ya, ɛ kɔ bu 'yɛ ɔhʊɛn, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'ku. ɛ nɔ- kɔ -bu mɔ yɪ-henyiblo, -bu -hɔn 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, -bu 'hri 'klo. ɛ nɔ- di -Juukʊɛ -nyre -nyɪ, ɛ kɔ dako -mʊ' 'hʊɛn-, -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-»

-Tɛ Pɔlv lee la 'kɪn Aglipa, 'kɪ bu kuo la -Yusu ɔwlv yɪ

24 -Tɛ Pɔlv nɪ 'pʊplɛ ɛ, -ɛ -bɪ -gʊlɔnʊma Fɛtʊstɪ 'yaa 'lɪ win, ɛ wɛn: «Pɔlv, -na 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. 'Crɪn, ɔnyɪ, ɛ -hʊ nɪ dɪakɪ. ɛ nɔ- -hɛ 'v -na 'lu 'hru wɔn.»

25 -ɛ -bɪ Pɔlv wɛn: «Nyɪbeyu gbagbʊ Fɛtʊstɪ ɔ, -na -kafɪnɪa. 'Na 'lu 'yɪ 'v 'hru wɔn -hɔn. -Tɪ -bu, 'n hɛ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɪɔ, ɛ kɔ 'v nɪ.

26 -Tɛblɪ a pɛpɛ -bu, -kɔtɪ 'n hɛ, 'kɪn Aglipa yɪ 'a pɛpɛ nɪ. 'A -tɪ, hʊannʊ 'nɪ -nuɔo 'mʊ, 'nɪ yɪ mɔ ɔnɛɔɛ yɪ nɪ -hlɛɛ -nɪ. 'Nɪ -hliɔɛ lɪɪ ɔdedede 'yɪ kɪ. 'N yɪɔɛ nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ɛ yɪ -teblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ nɪ, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', -ɛ nuɔo, -teblɪ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, 'a ɔdedede 'yɪ -hli, 'kɪ 'v -tɪtɛ ɔdʊ.

27 'Kɪn Aglipa, ɔbɪ -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa a winwɔn-hanyʊ* -hla,

-pʊɔv ɔhan-tɪ? 'N yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -pʊɔv ɔhan-tɪ.»

28 -ɛ -bɪ Aglipa ɔtuɔo ɔwɔn, ɛ wɛn: «ɛ 'yɪ 'lɪ tɪ -hʊɔhʊɪ ɔdʊ 'lɪ -hie, ɔmʊɔv nu, 'mʊɔv -hʊa, 'kɪ ɔbu -hɛ -Yusu 'Kɪsʊ a nyiblo.»

29 -ɛ -bɪ Pɔlv wɛn: «'Ye ɔbɪ ɛ mɔ -tɛ tɪ nɛ -bu, 'yɛ ɔbɪ ɛ 'yɪ -tɛ tɪ nɛ -bu 'pa-, 'n dɛ Nyɪsʊa nɪ, 'kɪ 'v -na -ta', ɛ kɔ 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ -bu, -v pɪ 'mʊ nʊa yɪ bu a -ta', -ɛ diɔɛ nu, -tɛ 'n nɪ 'mʊ, v 'mʊ 'mʊ ɛ nɪ -wɛ. Kɛɛ, v 'nɪ 'pʊv 'lɪ ɔnu ɔjɪ' ɛ.»

30 -Tɛ Pɔlv pʊ 'kɪ ɛ, -ɛ -bɪ -gʊlɔnʊma bi 'lɪ yɪ, 'kɪn, kɔ 'a 'dɪayɪ nyrɔyɪ Belenɪstɪ 'hʊɛn-, kɔ nyibli a pɛpɛ -mʊ', -v nɪ 'v -tʊo a 'mʊ kɪ, v 'du yɛ',

31 'v bii yɪ, -ɛ -bɪ kɛ- v pɪ: «Nyiblo -bu, ɛ 'yɪ ɔdedede -nu, -ɛ blɛɛ 'kʊkʊv kɔ ɔjɪ 'hʊɛn- yɪ.»

32 Kɛ- 'kɪn Aglipa pɪ, 'ɛ yɪ -gʊlɔnʊma Fɛtʊstɪ -lee -nɪ, ɛ wɛn: «Nyiblo -bu, -a di wɛnɔɛ bu 'nɪ tɛ, 'bʊ mɔ, 'bʊ 'yɪ wɛn ɛ -pʊ, -ɛ mɔ, Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ, nɔ- -bu pʊv ɔnɛ -bati ɛ.»

27

-Tɛ v gbɛ la 'lɪ Pɔlv Rɔmʊdɪɔ 'kwli

1 V -yra laɔa nɪ, -ɛ mɔ, -a di mu la 'lɪ Rɔmʊ, 'kɪ 'lɪ Yitalɪblɔgba 'kwli, 'v -ha 'lɪ Pɔlv kɔ ɔjɪklapʊ -bɪ 'hʊɛn-, 'v ɔtu 'lɪ ɔnu 'sɛyɔ a ye'nanyɔ -bɪ -jɪ' bu, -ɛ mɔ 'sɛyɔ a nyiblo gbagbʊ a -sɛkɛ, ɛ 'mʊ ɔnu Rɔmʊdɪɔ 'kwli gba. 'Sɛyɔ a ye'nanyɔ a 'mʊ a 'nyre mɔ Suliustɪ. 'Kɪ ɛ nɪ 'lɪ Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ a 'sɛyɔ 'nyɪ.

2 -A 'ya 'lɪ 'mʊ 'kwli. 'Mʊ a 'mʊ, 'kɪ ɛ -hɔn 'lɪ Adramɪtɪdɪɔ 'kwli. ɛ kɔ bu 'yraa Asɪblɔgba ɔhlɔn ɛ, -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'mʊ blɛ -nyɪnyra -nɪ, 'kɪ 'v Asɪblɔgba a 'wafɪ a gblegble yɪ blɛ. -Tɛ -a yɪ nɪ mi, -a kɔ Alɪtakɪ 'hʊɛn-, -a mʊ -mu. 'Kɪ nyɪbeyu a 'mʊ, ɛ kɔ 'lɪ Tesalonɪkɪ, 'kɪ 'lɪ Masedʊanɪblɔgba 'kwli.

3 -Tɛ -nyre -nyɛ, -ɛ -bɪ -a nyre 'lɪ Sɪdɔdɪɔ 'kwli nɪ. 'Sɛyɔ a ye'nanyɔ Suliustɪ -nɪ wɛn, ɛ nʊɛ Pɔlv a dɛ nɪ. ɛ nɔ- nuɔo, 'ɛ -haɔa mɛ ɛ, 'ɛ 'hri

'li 'mu 'kwli, -ε di□e nu, ε 'mu 'a ninatumupu 'ye, -tebli ni -tie -mu', ε 'yi -ko, υ 'mu □ne□ε -nyi.

⁴ -Te ε -hi, -ε -bi -a bi 'hru wlon. Kee, pepe -wen -a mu yi diaki. Ε no- nu□o, □a 'bee ki, □a naa 'li Sipreblugba 'hvi. Ε mo 'niedugbo gbagbu □no. Ε no- ko 'kibia -bi, 'ki -a na 'li, -te pepe 'yi 'li -huv -ni a -ti.

⁵ 'Ti-, 'yrukotio -mu', -ε ni 'υ Silisiblugba ko Pafiliblugba a -gbati, □a 'be□ε □ti, □a nyre 'li Mila, 'ki 'li Lisiblugba 'kwli.

⁶ 'Ki 'seyo a ye'nanyo -ni wen, ε 'yee 'li 'mu -bi. 'Ki ε -hon 'li Alesadri, 'ki 'li Esipublugba 'kwli. 'Ki ε mi 'li Yitaliblugba 'kwli. 'Mu a 'mu, ε no- ko 'kwli 'seyo a ye'nanyo 'yaa 'li -a mu 'li.

⁷ 'Ki 'li -nyrowi -huvhvi 'kwli, -aan -ne 'mu 'ni -hu□o la. 'A -ti, -a 'ye □huvn -yeye, □a 'be Kinididitio 'yi. -Te pepe 'ye ni wen -a mu, 'ki -ba 'sii 'υ yi, -ba mu, ε no- ko -ti □a 'bee ki, □a naa 'li Kletiblugba 'hvi, -ε mo 'niedugbo gbagbu, □a naa 'li 'a 'kibia -bi 'mu ki, -ε ko ki pepe 'yi 'li -hu diaki, □a -hi Salumoni le.

⁸ Pepe a -ti, □a ni □huvn a 'yiye le, □a mi gbεεgbe, □a nyre 'li 'wafi -mu', υ δεε □Haan'wafi yi, -ε 'mυε Laseditio yre.

⁹ 'Yru a ynyre-ti, -a 'waan la ti -huvhvi 'hru wlon. Ti -mu' -ko 'yri pepe yi 'υ -hii -ni diaki, no- nyre 'υ. 'A -ti, 'mu a gbugba 'yakla ni diaki. Ti -mu', -Juukoe* yi 'υ □cii* -ni, 'a ti -hi la ni. Ε no nu□o, Polv 'ε -gbεε □no, ε wen:

¹⁰ «-A 'bio -na o, 'n yi□ti 'ni 'ye, -ε mo, 'dagba -bu, ε di 'ni 'yakla -ni. 'Mu -bu, ε ko 'a gbugba-tebli, ko -a mu 'hven-, -a -we 'li -ba -we bu ni.»

¹¹ Kee, -ti -mu', 'munaanyo gbagbu, ko 'mukonyo 'hven-, υ -hla, ε no- 'seyo a ye'nanyo kuo □wlv yi, 'ε -hi 'υ -ti -mu', Polv hla wen.

¹² 'Wafi a 'mu yi, ε 'yi -teε -nu, 'ki 'mu bu ni 'υ, ce ko pepe gbagbu a ti bu nyre 'υ. Ε no- nu□o, nyibli -huvhvi, -υ ni 'li 'mu a 'mu 'kwli, 'υ hle□ε, -ε mo, bu -hon 'υ -te a

'mu -wlv, -ε di□e nu, 'bu -we 'li□ti, υ 'mu 'li Fenisiditio a 'wafi yi nyre, -ε ni 'li Kletiblugba ni -do a 'mu 'kwli. -Te 'wafi a 'mu, ε ni 'υ, 'ki 'yru pu 'li -gbu, 'ki 'li 'yru a bupeεε a diidekibia ki, ko 'a kamlakibia ki 'hven-. Ε no- nu□o, 'ki pepe 'ye ni -hii 'li diaki, 'mu a nyibli 'υ pu le: «Ε nu -teε, -ba nyre 'li, 'ti- ce ko pepe gbagbu a ti 'mu 'υ nyre.»

-Te duduo bi 'li 'yru ki

¹³ Ti a 'mu 'yri, -ε -bi pepe gbi -hon 'li 'yru a bunyraale', 'ε -tua -hihie. -ε -bi nyibli -mu', -υ ni 'li 'mu 'kwli, 'waa □wh 'ye□e ni, -ε mo, δε -mu', υ pu wen 'li, ε no- υ di nu. Ε no- nu□o, 'mu a du -mu', -ε ni□e, 'mu 'ε nyre bu, 'υ -ha□a 'nie, □a -tua mumuo, □a 'yree Kletiblugba □hlon le.

¹⁴ -Te -a yi 'ki ni mi, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi duduo -hon 'li 'yru a hrule a kamlakibia ki, 'ki 'li dugba 'lu, 'ε -tua -huhuo diaki,

¹⁵ 'ε -tua 'li 'mu a yible'bliile, 'ki 'li 'yru ki. Ε no- nu□o, □a 'yi 'li 'a yi-wonwon 'li -we. 'A -ti, -a -ha pepe a 'mu me le, -te ε 'yee 'li, 'ε gba 'li -a mu.

¹⁶ -Ti a 'mu, ε no- nu□o, □a naa 'li 'nidugbo, υ δεε Koda, 'a 'yru a bunyraale'. 'Ki pepe 'yi 'li -hu. 'Ki 'li 'mu a -moko 'yri, ε ko 'blagbi, 'ε mυε 'li bu. -A 'ye □huvn, □a -jri 'blagbi a 'mu, □a 'yaa 'li□ti 'mu 'kwli, □a mua□a bu, -ε di□e nu, 'yru a 'dvi 'ni □ha□a yi nyre.

¹⁷ -Te υ 'yaa □ne, 'υ nu 'pati, 'υ □glaa 'li□ti 'mu le. U yi pie hvannu, 'ki bu bi 'li Libiblugba a 'yrukotio -mu', -ε ko ki 'puwon -huv 'li. Ε no- ko -ti 'mu a danu -mu', υ pu yo', 'υ □ti□ □ne, 'υ -ha pepe me le, -te ε 'yee 'li, 'ε gba 'li -a mu.

¹⁸ Pepe a 'mu, ε 'tie -wen -a mu yi diaki. Ε no- nu□o, -te -nyre -nye, 'υ -tua 'mu a gbugba-tebli -bi a 'nie a lepupu.

¹⁹ -Te -nyre -nye de, -ε -bi υ pu 'mu a -tebli -bi 'nie le de, danu bi 'li yi, 'pati, ko ti.

²⁰ -A 'yi 'yru ko nyahro 'hven- 'ye, 'ε gba -nyrowi. Pepe bu 'tie ni 'kl ki

a -ti, -a 'yi 'ki□i □wlv yi -kuo -ni, -ba di 'v wlvn □ta.

21 Nyiblo □dv 'yi dε -di, 'ε gba -nyrōwi, -ε -bi Pōlv 'du ye', 'ε nyra bu, ε wen: «-A 'bio -na, -te 'n hle mō□o, -ε mō, -ba ni mō 'li Kletvblv gba bu, a kō ba pu mō 'mu nva yi bu. 'Bu mō, 'ba pu mō 'mu nva yi bu, -a 'yi wen 'li□i 'li -we, -ba 'ye wen □huvēn -bu, -a yi 'ki 'ye.

22 'N nyεε nε 'a mv lε, 'aan □wlv 'ni 'bie 'li □hlōn, -ε nu□o, nyiblo □dv 'yi 'li□i 'li -we bu 'waan nε 'a -hvnhlv, kεε, 'mu ni -do -bu, ε nō- di 'wan.

23 Ε mō □han-ti □niō, -kōti Nyisva -bu, -ε mō 'na Kvkōnyō, kō, -ε kō -kvan 'n ni, 'a lēlenyō 'hru 'mv yi, 'ki 'li 'tōlvō -bu 'kwli,

24 'ε lee 'mv, ε wen: Pōlv, □ni 'pie 'li hvannv. -Blεε yi, -bu nyre 'li Romakvε a 'kivn gbagbu yi. 'Ya 'v 'lu de, Nyisva 'win -na lenyaawin ni, 'ε wen□ε ki. 'A -ti, nyibli a pεpe -bu, -v kō -mv 'hven-, a ni 'nε- 'mu -bu 'kwli, 'waa 'yεε □dv 'yi 'li□i 'li -we bu 'kv.

25 'A -ti, -a 'bio -na, 'aan □wlv 'ni 'bie 'li □hlōn. 'N kuo Nyisva □wlv yi. -Ti -bu, 'a lēlenyō lee 'mv, ε di 'ni -nue -ni.

26 Kεε, -aan -nε 'mu -bu, 'ki 'li 'nidugbo □dv 'yie, 'ki ε di 'li -wεε -ni.»

27 Ε mō la 'ki 'tōlvō ni -pu □tu 'v -hen a 'tōlvō □niō, kεε, pεpe 'tε gbe 'li -a mv 'yru ki. 'Yrukvtiō a 'mv, v dεε □nε Adria. Muu 'v 'tō-heyri 'yie, -ε -bi 'munaanyv yru□o ni, -ε mō, -a yi 'mvε 'gbahlōn yre,

28 'v mva 'plkvō 'patv -mō bu, 'v pu□v 'nie, -ε di□e nu, -te 'nie nu 'kwlibvhvhlō, v 'mv□v 'ye. -ε -bi v 'ye□e ni, -ε mō, 'yrukvtiō a 'mv, 'a 'kwlibvhvhlō mō 'metriwi a (37) -wlv □tu 'v -pu □tu 'v □hlōn-hven. -Tε 'mu mu 'li ye' dε gbe, -ε -bi v pu□v 'nie de. -Tε v pu□v 'nie, -ε -bi v 'ye□e ni, -ε mō, 'a 'kwlibvhvhlō mō 'metriwi a (28) -wlv □tu 'v □blēn□blēn.

29 V yi pie hvannv, 'ki -aan -nε 'mu bu □gbεε 'hi yre. Ε nō- kō -ti 'v pu 'mu a dui ni -hen 'nie, 'ki 'li 'mu a

'mv a -moko 'yri, 'v nεε 'ki □wlv lε, 'v -hvε□ε, 'ki -nyre bu -nye 'wōwlv.

30 'Munaanyv -hvε□ε ni, bu bi 'li 'blagbi 'kwli, bu 'gba cigbε. Ε nō- kō -ti, 'v pu 'blagbi a 'mv 'nie. Ε mō 'li -yrukvtiō 'kwli □niō, v nu 'li□i 'li. □Ni 'ye□e -wen, 'mu a dui ni -hen a 'mv, -v ni 'li 'a -moko 'yri, ε nō- v mi □wle mō, v 'mv 'li□i 'lu 'yri gba.

31 Kεε, kε- Pōlv pi 'seyo a nyiblo gbagbu, ε kō 'a 'seyo 'hven- yi, ε wen: «'Bu mō, nyibli -bu 'bu 'yi 'nε- 'mu -bu 'kwli bu -ni, a 'yi 'li□i 'li -we, ba wa.»

32 Ε nō- mō 'seyo bu 'bε 'patv -mv', v -nu, v mva 'blagbi a 'mv blε, 'v -ha□a mε lε, 'ε -mu.

33 -Tε -nyre yi ni -nye, -ε -bi Pōlv da nyibli a pεpe ni, ε wen: «'N nyεε nε 'a mv lε, ba di dε, -ε nu□o, -te a 'kee la 'li dε a didie, ε -we 'ki 'li -nyrōwi ni -pu □tu 'v -hen.

34 'A -ti, 'n nyεε nε 'a mv lε, ba di dε. 'Ba -hvε ba pu -hvnhlōn, -ε -bi ba di dε. 'N yi 'a mv 'ni -lee -ni, -ε mō, nyiblo □dv a 'lu-pupui a 'yεε ni -do 'yi 'li□i 'li -we bu 'wan.»

35 Bu pu 'ki lε, -ε -bi ε 'du 'flov ye', 'ε -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'v nyibli a pεpe ye', 'ε 'bε□ε □tiō lε, 'ti- 'ε -tva 'a didie.

36 Ti ni -do a ti 'yri, 'klv bi nyibli a pεpe yra lε, 'v -tva dε a didie.

37 -A mv nyibli a pεpe -mv', -v ni 'li 'mu a 'mv 'kwli, -a -we 'li nyibli a (276) -hōtrōwi ni 'hven nε nyibli a -wlv ni ta □tu 'v -pu □tu 'v □hlōn-do.

38 -Tε v di dε, v □mla, ε nō- mō dii-tebli a blε a pεpe -mv', -ε ni 'li 'mu 'kwli, bu pu□v 'nie lε, -ε di□e nu, 'mu 'mv 'huhue -ni.

-Tε 'mu bi la 'li 'hi 'nyi, ε we la

39 -Tε -nyre -nye, -ε -bi 'munaanyv tεε 'li 'gbahlōn ni, kεε, 'blvbkvtiō bu di 'li ki 'hru -ni, v 'yi□i -yi. Kεε, v 'ye□e ni, -ε mō, 'yru pu 'li -gbu, 'ti- 'yrukvtiō a 'mv, ε dva kvbweēnle. -ε -bi v -yra□a ni, bu □tε□ε 'yi, bu nu□o, 'mu bu -gbi -tite -mv', 'nie 'yi 'v 'kwli bu -hlōv -ni,

40 'v □wle 'mu a dui, 'v hie 'li □nu 'yru -mō blε, 'ti- 'v □wle wani -mv',

-ε πι 'υ 'muu 'hru wlɔn lɛ, 'υ pu danu yɔ', 'ki 'li 'muu a 'mia 'yri, -ε diɔe nu, pepe 'mu 'li 'muu 'gbahlɔn yi -gbaa -ni, 'υ mi 'li 'gbahlɔn yi.

41 Kεε, 'niekɔtiɔ ɔɔɔ, -ε kɔ -mɔ 'puwɔn -hɔɔ 'li, 'ki υ nyre 'υ 'ni-hlin 'yakli ni 'hɔɛn -gbati. 'Ki 'υ -tite a 'mu, 'ki 'muu -gbii 'υ. 'A 'luykɔtiɔ, nɔ- bi 'li 'puwɔn 'nyi. E nuɔo ni, 'mu a 'mu, 'ε 'yi 'li -ta'-hunhɔn 'li -wε. 'A -ti, 'a ke'dε, nɔ- 'yru a 'dɔi wɔwa lɛ.

42 ɔɔɔklapu a pepe -mu', 'seyo -hɔɛ bu 'hla ɔnu lɛ, -ε diɔe nu, 'a nyiblo ɔɔɔ 'ni ɔha lu, ε 'ni ɔha ɔnu -ji' ɔta.

43 Kεε, Romakɔε a 'seyo a ye'nanyɔ -mu', ε nɔ- -mɔ -bi, ε -hɔɛ bu wa Pɔlv, -kɔti ε nɔε nε 'a dε ni. E nɔ- nuɔo, 'ε 'yi 'seyo mε lɛ -ha, 'ki dε -mu', υ yi 'lu -mɔ lɛ -hie, bu nuɔo. E nɔ- kɔ -ti, 'ε lee nyibli -mu', -υ yi lule, bu mɔ yi-henyibli -mu', -bu bi 'nie, υ 'mu 'li 'gbahlɔn mu.

44 -U -bi -mu', -υ 'yi lule -yi, υ kɔ bu pε 'υ 'plankabi ki ble, ε kɔ 'muu a tikabi 'hɔɛn-, υ 'mu 'li 'gbahlɔn mu. Dε a 'mu, ε nɔ- 'waa pepe, υ -nu, 'υ mu 'li 'gbahlɔn. ɔDedede 'yi nyiblo ɔɔɔ lɛ -hren.

28

Dε -mu', -ε nu la Pɔlv, 'ki 'li 'nidugbo -mu', υ dεε Maliti ki

1 -Tε -a nyre 'li 'gbahlɔn, ɔdedede 'yi nyiblo ɔɔɔ lɛ -hren, 'ki -a 'wɔn 'li, -ε mɔ, 'nidugbo a 'mu, 'a 'nyre mɔ Maliti.

2 Nyibli -ni 'li 'blugba a 'mu ki, υ 'ble -a mu kva -tεε. 'Nu yi 'υ 'ni bi, cε yi 'ni ɔti. 'A -ti, υ 'tie na, 'υ da -a mu, -a 'mu na 'wen,

3 Pɔlv 'ε 'du klakɔdu ye', 'ε pu 'liɔ 'tɔ. E nɔ- kɔ 'kwli hre -hɔn 'li, hihiu a -ti, 'ε mle 'a dabu, 'ti- 'ε -peteɔe -mɔ lɛ.

4 -Tε nyibli -mu', -υ kɔ 'blu a 'mu, υ 'ye hre a 'mu, -ε -pete 'a dabu -mɔ lɛ, -ε -bi kε- υ pu 'waa dɔɔnɔ lɛ, υ wen: «Nyiblo -bu, ε di mɔ -balɔnyɔ. E nɔ- nuɔo, ɔhan-ti ɔhɔn, 'ε 'yi 'yru -hie, kεε, 'kuo -diɔe 'la.»

5 Kεε, Pɔlv bubla 'a dabu a 'mu, hre 'bɔε -mɔ bu ni, hre a 'mu 'ε bi 'li 'tɔ.

Hre a 'mu, 'a 'nyi 'yi 'υɔɔ ɔdedede 'hɔi -nuu -ni yruyru.

6 Nyibli -mu', -υ ni -tuo ki, υ wen 'ni, 'a dabu di 'ni ɔpu, ε kɔ, ε di bi ɔhlɔn, ti ni -do a ti 'yri, ε 'mu 'ku. Kεε, -tε υ -ple 'υ ti -hɔɔhɔi lɛ, -ε -bi υ 'yeɔe ni, -ε mɔ, ɔdedede 'yi 'lu -mɔ -mu. Nɔ- mɔ bu -ha win kle, bu pu lɛ, -ε mɔ, Pɔlv mɔ 'ku -bi ɔniɔ.

7 'Mɔε 'υ -tε a 'mu yi, 'ki 'blugba a 'mu a -gulɔnɔma a -yaa ni 'υ. -Gulɔnɔma a 'mu, 'a 'nyre mɔ Publiusi. Nɔ- 'ble -a mu kva -tεε, 'ki 'li 'a 'kayu bu, ɔa -hi 'li -nyrɔwi ni ta.

8 Publiusi a 'mu, 'a 'bat a 'hɔi yi 'ni hren. 'A -ti, ε pε bu, -teklekwli -niɔe, Pɔlv 'ε muɔo 'ye mɔ, 'ε puɔɔ dabu 'lu bu, 'ε da Nyɔsua, 'a 'kɔε 'ε -wε.

9 -Tε dε a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'hɔihrennyibli a pepe, -υ ni 'li 'blugba a 'mu 'kwli, υ di 'υ Pɔlv 'hɔi -wε, 'waa 'kɔε 'ε -wε,

10 'υ -nyi -a mu 'υɔtuule a gblegble, muu 'υ ye', -tebli a pepe, -a -hɔε, 'ki 'υ -aan 'dagba a -ta', 'υ -nyi -a mɔɔo.

-Tε Pɔlv nyre la 'li Rɔmɔdɔ 'kwli

11 'Niedugbo -bu, -ε mɔ Maliti, -a -hii 'li ɔhɔnɔni ni ta. ɔHɔnɔni ni ta a 'mu, 'a 'lu-yrεεlɛ', -ε -bi 'muu -hɔn 'li Alesadridɔ 'kwli. Nɔ- gba -a mu. 'Mu a 'mu, 'a 'nyre mɔ Diosiki. 'Ki ε ni la 'li 'niedugbo a 'mu, 'a 'waft ɔɔɔ yi, cε a ti 'yri.

12 E nɔ- gba -a mu, ɔa nyre 'li Silakusɔdɔ 'kwli, ɔa -hii 'li -nyrɔwi ni ta.

13 -Tε -a -hɔn 'li -wlu, -a 'yraa 'gbahlɔn lɛ -yraayraa, ɔa nyre 'li Yrekiodɔ 'kwli. -Tε -nyre -nyε, -ε -bi pepe -mu', -ε -hɔn 'li 'yru a bunyraale', ε -tɔa -hihie, 'ε nuɔo, ɔa -hii 'υ -nyrɔwi ni 'hɔɛn 'nie ki, 'ti- ɔa nyre 'li Pusɔlidɔ 'kwli.

14 'Ki 'li 'dɔɔ a 'mu 'kwli, -a yeε 'li -Yusu a nyibli bu, 'υ lee nε -a mu, 'ki -ba -hii 'υ ɔnu 'wee 'mumu 'hɔi, ɔa wenɔε ki. -Tε 'wee a 'mu, ε -yrε, -ε -bi -a bi 'hru wlɔn de, ɔa mi 'li Rɔmɔdɔ 'kwli.

15 -Tε -Yusu a nyibli, -υ ni 'li Rɔmɔdɔ 'kwli, υ 'wɔn, -ε mɔ, 'ki -a yi 'li di, -ε -bi υ di -a mu ye' 'bε mɔ.

-A kɔ nyibli -bɪ 'hʊɛn-, 'kɪ -a ɔŋmɛɛ 'v -tɪtɛ -mʊ', v dɛɛ Apiusɪkʊɛhru a 'Mai, -v -bɪ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, ɔa bibi yɪ bʊ, 'kɪ 'v -tɪtɛ -mʊ', v dɛɛ 'Dagbɪ a 'Kayo nɪ Ta. -Tɛ Pɔlv 'yɛ ɔnv, -ɛ -bɪ ɛ -nyi Nyɪsʊa 'wio, -kɔtɪ dɛ a 'mʊ, ɛ -nyiɔe 'klɪ,

16 ɔa -mu -mumu, ɔa nyre 'lɪ Rɔmʊdɪɔ 'kwli. -Tɛ -a nyre 'kɪ 'lɪ, -ɛ -bɪ Rɔmʊkʊɛ a 'kɪnpʊ -ha Pɔlv mɛ lɛ, 'kɪ ɛ nɪ -do bʊ nɪ 'lɪ 'kayu -bɪ bʊ, 'seyotayu -bɪ 'mʊɔv 'yie ɔtu.

-Tɛ Pɔlv nɛ la Nyɪsʊa a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Rɔmʊdɪɔ 'kwli

17 -Tɛ -nyrɔwɪ nɪ ta -hi, -ɛ -bɪ Pɔlv da -Juukʊɛ* a nyibli gbagbɪ nɪ, 'kɪ bʊ di 'lɪɔɪ -mɔ. -Tɛ v 'kukue lɛ, -ɛ -bɪ kɛ-ɛ pɪ ɔnv yɪ, ɛ wen: «'Diayɪnv -na, ɔhan-tɪ ɔhɔn, 'n 'yɪ dɛ -hʊan -aan dako kɔ -aan 'bainv a tete 'hʊɛn-mɔ -nu, kɛɛ, -Juukʊɛ a nyibli gbagbɪ klɔ 'mʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusɛ, 'v pʊ 'mʊ Romakʊɛ a 'kɪnpʊ -jɪ',

18 Romakʊɛ 'v pʊv 'mʊ -bati lɛ, 'v 'yɛɔe, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ dɛ -hʊan ɔdv -nu, -ɛ blɛɛ 'kʊkʊv yɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'v -hʊɛ bʊ tɛ la 'mʊ bʊ.

19 Kɛɛ, -Juukʊɛ 'yɪ dɛ a 'mʊ kɪ -wen. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ pʊ lɛ, -ɛ mɔ, Romakʊɛ a 'kɪn gbagbʊ -bʊ, -ɛ nɪ 'nɛ- Rɔmʊdɪɔ 'kwli, ɛ nɔ- di 'mʊ -bati lɛ -pʊv -nɪ. ɛ 'yɪ ɔbv -hʊa 'na dako, -v mɔ -Juukʊɛ a -tɪ a yɛɛɛ a -tɪ.

20 ɛ nɔ- nuɔo, 'nɪ -hʊaɔa, ɔbv 'yɛ 'a mʊ, 'mʊ 'a mɔɔo -tɔɔ -nɪ. 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'v mʊa 'mʊ, -kɔtɪ dɛ -mʊ', dako a pɛpɛ, -v mɔ Yisraɛkʊɛ, v kuo ɔwlv yɪ, nɔ- 'n yɪ nyibli lɛ -lee -nɪ.»

21 -ɛ -bɪ v ɔtuɔo ɔwɔn, v wen: «-Aan 'diayɪnv -Juukʊɛ -mʊ', -v nɪ 'lɪ Sudeblugba 'kwli, v 'yɪ -a mʊ 'crɪɛn yɪ -ya, 'kɪ 'v -na -ta', ɛ kɔ, v 'yɪ nyiblo ɔdv -lee -nɪ, 'kɪ bʊ lee nɛ -a mʊ -tɛblɪ -mʊ', -nu a -tɪ, kɔ, bʊ hla -na -tɪ -hʊɪn ɔdv.

22 Kɛɛ, -a -hʊɛ -ba pʊ -mʊ nʊa yɪ bʊ -tɛɛ, -ɛ diɔe nu, dɛ -bʊ, -yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, ɔmv -a mʊ -lee -nɪ, -kɔtɪ -a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, ɔtumudʊ -bʊ, -pɪ, v -wen 'a nyibli yɪ, 'kɪ 'v 'a -nɛ -tɪtɛ ɔdv,»

23 v kɔ Pɔlv 'hʊɛn-, 'v pʊ 'lɪ -nyrɔwɔ, -ɛ kɔ 'kwli v di 'v yɪ bʊ -bibi -nɪ dɛ.

-Tɛ -nyrɔwɔ a 'mʊ, ɛ nyre 'v, -ɛ -bɪ 'waa pɛpɛ, 'kɪ v mu 'lɪ Pɔlv -mɔ. Kʊɛ 'lɪ -nyrajru 'yie bʊ, -bʊ yɛ -winse kɪ, Pɔlv 'ɛ -hɪhɪɛ ɔnv klɛ, -tɛ Nyɪsʊa nu -tonyibli a win a kɪkɔɔɛ. Moise a tɛtɛcrɪɛn, kɔ Nyɪsʊa a winwlvn-hanyv* a 'crɪn 'hʊɛn-, nʊ- kɔ 'kwli ɛ nɛɛ 'lɪ, 'ɛ hle -Yusu a -tɪ, v 'mʊɔv ɔwlv yɪ -kuo -nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', ɛ hle, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnvɔ.

24 -Tɪ a 'mʊ, ɛ -hla, -v -bɪ kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ, -ɛ mɔ, -tɪ a -tɛɛ ɔnvɔ. Kɛɛ, -v -bɪ nɪ 'v, v 'nɪ -kuoɔo lɪ -tɪ a 'mʊ ɔwlv yɪ.

25 -Tɛ v yɪ nɪ mi, v 'nɪ -yuyruɔo win' lɛ, 'kɪ 'lɪ 'waa dɪɔnv 'nyɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ yɪ la ɔnv -lee -nɪ, -ɛ mɔ: «Nyɪsʊa a -Hihɪu* kɔ 'v ɔwɔn, -tɛ ɛ nɛɛ la 'lɪ Nyɪsʊa a winwlvn-hanyv Esai 'lɪ, 'ɛ yɪ la 'lɪ -aan 'bainv -mɔ -hlee -nɪ.

26 Kɛ- Nyɪsʊa a -Hihɪu a 'mʊ, ɛ pɪ la:

Mu -bʊ lee dako -bʊ,
-ɛ mɔ, -tɪ -bʊ, 'n di hla,
a di 'nɪ 'wɪn -tɛɛ,
kɛɛ, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ba yruɔo' lɛ;
dɛ -bʊ, 'n di nu, a diɔe 'nɪ 'yɛ -tɛɛ,
kɛɛ, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ba yruɔo lɛ,

27 -ɛ nuɔo, dako -bʊ, 'waa ɔwlv 'gboklo nɪ dɪaktɪ,

'v ka 'waa nʊv yɛɛ,
-ɛ diɔe nu, 'waa nʊv 'nɪ ɔha -tɪ 'wɪn,

'v ka 'waa 'yii kɪ,
-ɛ diɔe nu, 'waa 'yii 'nɪ ɔha dɛ 'yɛ,

ɛ kɔ, 'waa ɔwlv 'nɪ ɔha -tɪ' lɛ yru.

'Bʊ 'yɛ nɪ nu wen -tɛblɪ a 'mʊ, v di -mɛ wen 'mʊ yɪ,
'mʊ wenɔe nu, v 'mʊ wen 'v yɪ 'sɪi -nɪ,

'kɪ 'v 'mʊ ye'.

Kɛ- Nyɪsʊa -pʊ.»

28 -ɛ -bɪ kɛ- Pɔlv pɪ dɛ: «Ba kɔ 'a yiyie, titie -mʊ', -ɛ hleɔe, -tɛ Nyɪsʊa di nyibli a wʊwa nu, v pʊɔv dako

-mɔ' nɪ -wɛ, -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-. U nu-
-mɔ -bɪ, v di pʊɔv nʊa yɪ bʊ.» [

²⁹ -Tɛ Pɔlv hla -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ
-Juukʊɛ -tʊa mumuo, 'v pɪ gblɛ, 'kɪ
'lɪ 'waa dɪɔnʊ 'nyɪ.]

³⁰ 'Kɪ 'lɪ Rɔmʊdɪɔ 'kwli, 'yɪ nɪ
'hʊɛn, ɛ nɔ- ɛ -hii 'lɪ 'a 'kayu bʊ.
'Kayu a 'mʊ, ɛ yɪɔɪ 'nɪ 'pɛɛ -nɪ.
-Tonyibli a pɛpɛ -mʊ', -v -hʊɛ -bʊ
'yeɔɛ, ɛ yɪ 'ble ɔnʊ kʊa -tɛɛ.

³¹ ɛ 'nɪ -pieɔɛ hʊannʊ, ɛ kɔ, nyiblo
ɔdʊ 'nɪ -kaɔa lɪɔɪ yɪ, 'kɪ bʊ lee nyibli
lɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa, nɔ- kɔɔ nyibli a
pɛpɛ win kɪ, kɔ, 'kɪ bʊ tɔɔ Kʊkɔnyɔ
-Yusu 'Klɪsv a -tɪ.

'Crɪɛn -mʊ', Pɔlv gba la RŌMUKUE yɪ

1 'Mɔ Pɔlv ɔnɔ, 'mɔ- yɪ 'crɪɛn -bʊ 'crɪ. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊannunyo ɔnɔ. Nyɪsʊa, nɔ- da 'mʊ, 'kɪ ɔbʊ mɔ 'a lɛlenyo, nɔ- -ha 'mʊ, 'kɪ ɔbʊ lee nyibli 'a ɔhaan-tɪ.

2 ɔHaan-tɪ a 'mʊ, Nyɪsʊa pʊ la 'lɪɔ 'a winwɔn-hanyʊ* wɔn, tɪ -hi la a tɪ 'yri, -tɪ a 'mʊ, 'v 'crɪ laɔa, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli.

3 'A 'Yu -Yusu 'Klɪsʊ, -ɛ mɔ -aan Kʊkɔnyɔ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, ɛ nɛ -mɔ lɛ. -Tɛ ɛ -hɛ -tonyiblo, v kɔɔ, 'kɪ 'lɪ bodɔ Dafɪdɪ a ɔtugba 'kwli.

4 -Tɛ ɛ 'kʊ, 'tɪ- ɛ 'hri 'klɔ, -ɛ -bɪ ɛ tɔɔ ɔnʊɔv nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a -Hihiu* a 'klɪ 'kwli, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu ɔnɔ, -kɔtɪ Nyɪsʊa -ha 'lɪ 'klɪ a pɛpɛ nɪ, 'ɛ -nyɪ ɔnɛɔ.

5 -Yusu a -tɪ, Nyɪsʊa 'ɛ nu 'mʊ 'a titieɔnyɔ -mɔ'. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ nu 'mʊ ɔhaandɛ -mɔ', 'kɪ ɔbʊ lee nɛ 'a -tɪ dakɔ a gblegble, -ɛ diɔe nu, v 'mʊɔv ɔwlv yɪ -kuo -nɪ, 'tɪ- v 'mʊ 'vɔv ɔtuu -nɪ, -Yusu a 'nyrɛ 'mʊ -tɪ a 'yɪ'ɔbʊɔa kɔ.

6 'A mʊ Rɔmʊkʊɛ, 'kɪ a nɪ 'lɪ dakɔ a gblegble a 'mʊ 'nyɪ -wɛ. 'A mʊ -mʊ', Nyɪsʊa -da, 'kɪ ba kʊɛ -Yusu 'Klɪsʊ ɔwien.

7 'A -tɪ, 'aan pɛpɛ 'n yɪ -mɔ 'crɪ -nɪ, 'a mʊ -mʊ', Nyɪsʊa nʊɛ -nɪ. ɛ da 'a mʊ nɪ, 'kɪ ba mɔ 'a nyibli. -ɛ -bɪ -aan 'Baɪ Nyɪsʊa, kɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, bʊ nu 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ, 'tɪ- bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ.

Pɔlv -hʊɛ bʊ mu 'lɪ Nyɪsʊa a nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Rɔmʊdɔ 'kwli -mɔ

8 Yɪ-hɛdɛ, 'n -nyɪ 'na 'Baɪ Nyɪsʊa 'wio 'aan -tɪ, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ a 'nyrɛ 'kwli. Dakɔ a pɛpɛ yɪɔ 'nɪ 'wɪn, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɔwlv yɪ.

9 'A -nɛ tɪ, 'bʊ mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsʊa nɪ dɛ, 'aan -tɪ 'nɪ -hruɔ 'mʊ -mɔ. Nyɪsʊa yɪɔ nɪ, -ɛ mɔ, 'n hɛ -tɪ a -tɛɛ. Nyɪsʊa nɔ- kɔ -kʊan 'n nɪ, 'kɪ 'lɪ 'na

ɔwlv a pɛpɛ kɪ, nɔ- kɔ 'Yu a ɔhaan-tɪ 'n yɪ nyibli lee -nɪ.

10 'A -nɛ tɪ 'n nyɛ Nyɪsʊa lɛ, 'kɪ bʊ -nyɪ 'mʊ 'hru, 'bʊ mɔ 'a kɪwɛɛnɛ, -ɛ diɔe nu, 'mʊ wɛn 'lɪ 'a mʊ -mɔ di,

11 -ɛ nuɔ, 'n -hʊɛɔ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwlv a pɛpɛ kɪ, ɔbʊ 'ye 'a mʊ, Nyɪsʊa a -Hihiu* 'mʊ 'lɪ 'mʊ 'lɪ -naa -nɪ, ɛ 'mʊ 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ 'klɪ -nyɪ.

12 ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, 'n -hʊɛɔ nɪ, -aan pɛpɛ, -ba -nyinyɪ 'klɪ, 'aan ɔwlv a yɪkuolɛ 'mʊ 'mʊ 'klɪ -nyɪ, 'na 'mumu, 'na ɔwlv a yɪkuolɛ 'mʊ 'a mʊ 'klɪ -nyɪ -wɛ.

13 Ba kɔ 'a yiyie, 'na 'dɪayɪnʊ -na, -ɛ mɔ, 'a -nɛ tɪ, 'n -hʊɛ laɔa nɪ, 'kɪ ɔbʊ di la 'lɪ 'a mʊ -mɔ, kɛɛ, 'nɪ -kɔɔ la 'hru. 'Nɪ di 'lɪ, 'mʊ 'a mʊ Nyɪsʊa a win -tɔɔ -nɪ, Nyɪsʊa a win a 'mʊ, ɛ 'mʊ -kʊan nu, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwlv kɪ, -tɛ ɛ nu -kʊan a nunuo, 'kɪ 'lɪ dakɔ -bɪ a nyibli a ɔwlv kɪ.

14 Nyɪsʊa, nɔ- -nyɪ 'mʊ -kʊan a 'mʊ. Nɔ- nuɔ, 'nɪ kɔ ɔbʊ lee -Yusu a -tɪ nyibli a pɛpɛ. 'N kɔ ɔbʊ lee ɔnɛ nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ 'dɪ gbagbɪ kɪ, ɛ kɔ nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ 'dɪ 'cɪmɪ 'kwli lɛ. 'N kɔ ɔbʊ lee 'crɪn.yinyʊ, kɔ nyibli -mʊ', -v 'yɪ 'crɪn -yɪ.

15 Nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ -hʊɛ ɔbʊ di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'mʊ 'a mʊ -Yusu a ɔhaan-tɪ a 'mʊ -lee -nɪ, 'a mʊ -mʊ', -v nɪ 'lɪ Rɔmʊdɔ 'kwli.

Pɔlv 'nɪ -pieɔ lɪ hvannʊ, 'kɪ bʊ pʊ -Yusu a ɔhaantɪ

16 -Tʊɪ 'nɪ -nuɔ 'mʊ, 'kɪ ɔbʊ hla -Yusu a ɔhaan-tɪ, -ɛ nuɔ, ɔhaan-tɪ a 'mʊ, ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'klɪ ɔnɔ, ɛ nɪ, 'ɛ wɛ nyibli -mʊ', -v kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɔwlv yɪ. Yɪ-henyibli, -v 'wɪn ɔhaan-tɪ a 'mʊ, nʊ- mɔ -Juukʊɛ*, kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bʊ, dakɔ a pɛpɛ blɛɛ yɪ, bʊ 'wɪn.

17 ɔHaan-tɪ a 'mʊ, ɛ tʊɛ ɔnɛ nyibli nɪ, -tɛ -mʊ', Nyɪsʊa nɪ, 'ɛ yɪ 'v nyibli yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnʊ ye'. -Tɛ ɛ nɪ 'a nunuo, ɛ nɔ- -bʊ: -Tonyiblo blɛɛ yɪ, bʊ kuo -Yusu 'Klɪsʊ nɪ -do ɔwlv yɪ, 'tɪ- bʊ 'cɪbɪ 'v 'a ɔwlv a yɪkuolɛ. ɛ nɔ- diɔe nu, ɛ 'mʊ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'. -Tɪ a 'mʊ, v 'crɪ la 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli. -Tɪ a 'mʊ, v 'crɪ

la, ε nŏ- -bu: «-Tonyiblo -bu, -ε kuo Nyɩsua ɔwɔl yɩ, 'tɩ- Nyɩsua yɩ 'b yɩ 'sɩi -nɩ, 'kɩ 'b 'a dɔɔnɔ ye', ε nŏ- di 'kɔ nɩ.»

Nyibli a pɛpɛ mŏ -tɩ'wlanyɔ, 'kɩ 'b Nyɩsua ye'

18 -ε -bɩ 'kɩ, Nyɩsua tɔɛ ɔnɛ -a mu nɩ, -ε mŏ, ε pɩ nyibli a pɛpɛ yɩ lɛ, -ε nuɔ, ɔ 'nɩ -hɔaɔa bu 'bɔa nɛ 'a -tɩ 'yɩ, 'tɩ- 'b nɩ yɩnyre-tebli. 'Kɩ 'lɩ 'a yɩ 'kwɩ, ε di pɔɔ ɔnɔ -bati lɛ, -ε nuɔ, 'waa yɩnyre-tebli -mɔ', ɔ nɩ, ε ka nyibli 'yɩ kɩ, 'kɩ bu yɩ -tɩ a -tɛɛ.

19 Dɛ a 'mɔ a -tɩ, Nyɩsua a -bati di ɔnɔ 'nɩ kɔ, -ε nuɔ, 'hɩ -mɔ', ɔ kɔ bu gba, ɔ 'mɔ Nyɩsua yɩ, ε ɔga wɔn. Nyɩsua a 'mɔ, ε nŏ- tŏɔ ɔnɔɔ, kɛɛ, ɔ 'nɩ -gbaɔa lɩ.

20 -Bɩ' Nyɩsua nɩ 'mɔ 'lɩ? Nyiblo ɔdɔ 'yɩ -hɔanɔa nɩ 'ye. Kɛɛ, -tɛ Nyɩsua nu 'kɔ, kɔɛ 'lɩ ti a 'mɔ 'yɩ bu, -bu ye ti -bu kɩ, -tebli -mɔ', ε -nu, ε tɔɛ ɔnɛ nyibli yɩ -tɛɛ, -tɛ Nyɩsua nɩ 'mɔ. 'Ɛ mŏ ɔhan-tɩ, ε kɔ 'kɩ, -ε 'yɛ nɩ -wɛ 'lɩ. Ɛ nɩ -do, ε nŏ- mŏ Nyɩsua. 'A -tɩ, ɔ 'yɩ 'lɩ 'lɩ -wɛ, bu hɩaɔa, -ε mŏ, ɔ 'yɩ -tɩ'wlanyɔ 'pa-, 'kɩ 'b Nyɩsua ye'.

21 ɔHaan-tɩ, 'b yɩɔe, -ε mŏ, Nyɩsua nɩ 'kɔ, kɛɛ, ɔ 'nɩ -hɔaɔa bu 'bɔa nɛ 'a -tɩ 'yɩ, -tɛ ɔ kɔ bu nu wen 'a -tɩ a 'yɩ'buale, kɔ, ɔ 'nɩ -nyɩɔe lɩ 'wɩo, 'kɩ 'b 'a ɔhaan-tebli -mɔ', ε nɩ, a -ta', -tɛ ɔ kɔ bu nu wen 'a 'wɩo a -nyinyɩe, ε 'yɩɔe 'pa-. -Tebli -mɔ', ɔ yɩ 'lu -mŏ lɛ -hie, ε 'nɩ -daɔa ɔdedede. 'Kɩ ɔ nɩ 'lɩ halo 'nyɩ, 'b 'yɩ ɔhaandɛ -yɩ.

22 ɔ nu- -mŏ -bɩ, ɔ wen 'nɩ, ɔ kɔ ɔtɔ, kɛɛ, 'waa 'lulɛ-hihie muu ke'.

23 ɔ 'nɩ ɔtuuɔ 'b Nyɩsua 'b, -kɔtɩ a 'yɩ'buɔa, kɔ, -ε 'yɛ nɩ 'ku yɩyɩ, kɛɛ, 'kuo -mɔ', ɔ dɛ, nu- ɔ ɔtɩ 'b, 'tɩ-tuyonɔ -mɔ', 'waa ɔgbɛtɔ, ɔ nɩ, nu- ɔ ɔtɩ 'b -wɛ. Tuyonɔ a 'mɔ, ɔ 'wɩ- -tonyibli yɩ. 'A dɛ -bɩ 'wɩ- nɔbli, kɔ mamɔ, kɔ hɩo 'hɔn- yɩ.

24 Nŏ- kɔ -tɩ, Nyɩsua 'ε -ha ɔnɔ mɛ lɛ, ɔ 'mɔ yɩnyre-tebli, 'waa ɔwɩ -hɔɛ nu, 'b nɩni -tɩ-tebli 'yɩ ɔhlɔn lɛ.

25 ɔ 'nɩ -pɔɔ Nyɩsua a -tɩ ɔhan-tɩ, kɛɛ, hɩ, nŏ- ɔ yɩ ɔwɩen lɛ kɔɛ. ɔ 'nɩ ɔtuuɔ 'b Nyɩsua 'b, -ε nu 'a -nɛ ɔdedede, kɛɛ, -tebli -mɔ', ε -nu, ε nŏ-

ɔ ɔtɩ 'b. Kɛɛ, ɔ blɛɛ yɩ, bu ɔtuu wen 'b Nyɩsua 'b, 'a -nɛ ti. Kɛ- bu nɩ 'mɔ.

26 Nŏ- nuɔ, Nyɩsua, 'ε -ha 'lɩ ɔnɔ 'a dabɔ 'nyɩ, -ε diɔe nu, ɔ 'mɔ -tɩ-tebli nu, -ε kɔ 'tɩ nɩ ɔnɔ. Nɔgbɩ hie 'b nyɩbɛɔ bu, 'b yɩ 'waa 'bio nɔgbɩ -mŏ pɛ. 'Kɔdɔ a 'mɔ, ε 'nɩ -bleeɔe Nyɩsua a pɔ.

27 Dɛ nɩ -do a 'mɔ, ε nŏ- nyɩbɛɔ nɩ -wɛ. ɔ hie 'b nɔgbɩ bu, 'b nɩni -tɩ-tebli 'yɩ ɔhlɔn lɛ, 'b nɩ 'waa 'bio nyɩbɛɔ nɔgbɩ -mŏ'. Dɛ a 'mɔ, ε nŏ- kɔ 'tɩ -nɩ ɔnɔ dɩakɩ. Yɩnyre-tebli a 'mɔ, ε nŏ- kɔ ɔhɔn ɔ yɩ 'ye.

28 -ε -bɩ 'kɩ, -tɛ nyibli -mɔ', ɔ 'yɛ nɩ -hɔa bu yɩ Nyɩsua, ε nŏ- nuɔ, Nyɩsua, 'ε -ha 'lɩ ɔnɔ 'a dabɔ 'nyɩ, 'waa 'lulɛ-hihie 'mɔ yɩ nyre, ɔ 'mɔ 'kɔdɔ -mɔ' nu, ɔ 'yɩ wen yɩ -blɛɛ -nɩ, bu nu wen.

29 Yɩnyre-tebli -hɔɔhɔ 'yɩ 'lɩ 'waa ɔwɩ kɩ. -Tebli 'waa 'bio -kɔ, nŏ- ɔ -hɔɛ bu kɔ -wɛ, 'b nɩni 'crɛ lɛ, 'b kɔ ca, 'b 'lɛ nyibli, 'b pɩ ɔyɛ, 'b kɛɛ nyibli, 'b yɩ 'waa 'bio a 'nyre di,

30 'b yɩ 'waa 'bio a 'nyre yɩ nyre, 'b yɩraa Nyɩsua, 'b -hɛ nyibli 'yɩ lɛ, 'b 'yɛɛ 'lɩ 'waa dɔɔnɔ, 'b pɩ 'waa dɔɔnɔ a -pɩ, 'b yɩ yɩnyre-tebli yɩyɩ 'lu -mŏ lɛ -hie, 'b 'yɩ 'b 'waa 'baɩnɔ kɔ 'waa 'diɩnɔ 'hɔn- a 'bɔtuule -kɔ.

31 ɔ 'yɩ 'kɩ ɔhaandɛ -yɩ. 'Bɔ hɩa -tɩ, ɔ 'nɩ -nuɔ lɩ. ɔ 'yɩ nyibli -nɔɛ -nɩ, ɔ 'yɩ nyibli a nyɩ -kɔ.

32 Nyibli a 'mɔ, ɔ yɩɔe nɩ, -ε mŏ, Nyɩsua a tɛtɛ wen 'nɩ, nyibli -mɔ', -ɔ nɩ -tebliɔ a 'mɔ, ɔ blɛɛ 'kɔkɔ yɩ. ɔHan-tɩ, 'b yɩɔe, kɛɛ, ɔ 'cibi 'b 'a nunuo. Ɛ 'yɩ dɛ nɩ -do a 'mɔ 'pa-. 'Bɔ 'yɛɔe, -ε mŏ, 'waa 'bio -bɩ nɩ yɩnyre-tebli, -ε -bɩ 'waa pɔ ble nɩ.

2

-Tɛ Nyɩsua di nyibli a -bati a lɛpɔlɛ nu

1 -Mŏ -mɔ', -ε pɩ lɛ: «Nyibli a 'kɔ nyre yɩ,» nyiblo a 'dɩ -bɩ -pa 'mɔ 'lɩ, ɔnɩ pɩ nyibli -bati lɛ. 'Ye ɔbɩ -mŏ 'a -nɛ nyiblo ɔdɔ, ɔyɩ 'b ɔwɔn -kɔ, 'kɩ 'b Nyɩsua ye', -ε nuɔ, kɛ- pɩ: «Nyibli 'wɩa -tɩ, 'kɩ 'b Nyɩsua ye',» kɛɛ, -tebli nɩ -do a 'mɔ, -ε kɔ -bati

-pu nyibli le, e ni -do a 'mu, e no-mo -na nunuŋmlɩ. 'Bu mo, ɔnu yi 'puple le ni ni, -e -bi -mo ni -do, -e pu -dɔnu -bati le.

² Nyibli ni -do a 'mu, -u ni yinyre-tebli a 'mu, -a yiɔe ni, -e mo, Nyisua ko 'u ɔwon, 'bu yi ɔnu yru le ni -pu -ni.

³ -Mo -mu', -e ni yinyre-tebli a 'mu, Nyisua a -bati ko bu klo -mu.

⁴ E mo ɔhaan-ti ɔnu, Nyisua a ɔwlu 'yɔɔ ni, 'ti-, 'e ko ɔwlu a 'lila, 'ki 'u -na ŋmlɩ 'kukui a -ta'. Kee, de a 'mu a -ti, ɔnu 'yraa 'liɩ. Kee, ko 'a yiyie, -e mo, Nyisua a nɔle, ko 'a ɔwlu a 'lila a 'mu 'hɛn-, u bleɛ yi, bu -hɛɛ -mu, -bu hie 'u -na ŋmlɩ 'kukui bu, -bu -nyi -na 'klo a pepe Nyisua.

⁵ Kee, -na ɔwlu 'gboklo ni. ɔnu -huaɔa liɩ -bu hie 'u -na ŋmlɩ 'kukui bu, -bu -nyi -na 'klo a pepe Nyisua. 'A -ti, -mo 'yee 'li Nyisua a yru. 'Ti-, -nyrowo -mu', Nyisua di 'u -bati 'u -puu -ni, -bati a 'mu, e di -mu 'ni klo. E di pu ɔhaan-bati.

⁶ 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, e di ko 'a nunuklo a 'peɛɛ.

⁷ Nyibli -bi ni 'u, 'u ko ɔhaan'klo, 'ti-, 'u -hueɔe, 'ki Nyisua bu -nyi ɔnu -ti a 'yi'buɔa ko 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. Nyibliɔu a 'mu, nu- Nyisua di -huan 'klo yrayru a 'mu -nyi.

⁸ Nyibli -bi ni 'u -we, 'u yi Nyisua a -ti le -hɛɛ -ni, u 'ni -huaɔa li -ti a -tɛɛ. De -bu, -e nyre yi, e no- u ni. Nyibli a 'mu, nu- Nyisua pu yru le, nu- 'a -bati di klo.

⁹ Nyibli a pepe -mu', -u ni yinyre-tebli, ɔhɛn a 'yiye, ko 'kla-wliye'yiya ko bu ye ɔnu ki. -Juukue*, nu- mo yi-henyibli, ɔhɛn a 'yiye ko 'kla-wliye'yiya di ki ye, 'ti- e 'mu nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa- ki ye.

¹⁰ Kee, nyibli a pepe -mu', -u ni ɔhaan-tebli, nu- Nyisua di -ti a 'yi'buale -nyi ko kibuwɛenle 'hɛn-. Yi-henyibli de, nu- mo -Juukue, 'ti- nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, e 'mu ɔnu ki ye,

¹¹ -koti Nyisua 'ni 'jraɔa nyibli' le.

¹²⁻¹⁵ Nyibli a pepe, -u ni ŋmlɩ

'kukui, u di 'ni 'wan. Nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, 'bu mo, 'bu yi ŋmlɩ 'kukui ni ni, Nyisua di puu ɔnu yru le, -e nuɔo, 'ki 'li 'waa ɔwlu ki, tete -mu', Nyisua -nyi la Moise, ɔhan-ti, 'u 'yiɔi -yi, kee, u yi ɔhaande ko de -huan a 'yile-hihiale. Nyisua 'cri tete a 'mu ni, 'ki 'li 'waa ɔwli ki. E ko ti, 'waa ɔwli 'e yi 'li ɔnu -mo -hlee -ni, ko, e ko ti, 'waa ɔwli ni -do a 'mu, 'e yi ɔnu ɔwon -nyi. Nyibli -mu', -u mo -Juukue, 'bu yi ŋmlɩ 'kukui ni ni, Nyisua di puu ɔnu yru le -we, -e nuɔo, u ko Nyisua a tete ni, kee, u 'ni ɔtuuɔo 'u tete a 'mu. U yi ɔhaande ni, kee, u 'ni -nuɔo liɩ. E 'yi 'nyre ɔhɛn, -bu yi ɔhaande, -bu wa, kee, ɔhaande a 'mu, -ko -bu nuɔo, 'ti- ɔmu wa.

¹⁶ -Nyrowo -mu' -ko 'kwli Nyisua di 'u -Yusu 'Klisu -lee -ni, e 'mu nyibli -bati le -puu -ni, -tebli 'n hle wen ki, e ko bu bi -huan pepe'. -Tebli -bu, nyibli -hli, 'ki 'li 'waa ɔwli ki, nu- ko ki e di 'u ɔnu -bati le puu -ni. E no-mo Nyisua a ɔhaantitie, 'n pu.

-Juukue 'yi 'u Nyisua a tete 'u ɔtuu -ni*

¹⁷ 'A mu -Juukue, a wen 'ni, a mo -Juukue ɔnu, 'a puɔv ɔhan-ti, -e mo, 'a -ne ɔdedede nu -tɛɛ, 'ki 'u a ko Nyisua 'hɛn- -gbati. A yi tete, Nyisua -nyi la Moise ni, 'a pu 'aan dɔnu a -pli. A wen 'ni, a mo Nyisua a nyibli.

¹⁸ De -bu, Nyisua -hue ba nu, a yiɔe ni, -e nuɔo, tete, e -nyi la Moise, e too ne 'a mu 'hru ni, 'ki ba yi ɔhaande ko yinyrede a 'yile-hihiale.

¹⁹ A puɔv ɔhan-ti, a yi 'hru ni, -e mi 'li Nyisua -mo, 'ki ba too ɔne nyibli -mu', -u 'yiɔi -yi. A wen 'ni, a mo -nyre ɔnu, 'ki 'u nyibli -mu', -u ni 'li halo 'nyi -mo.

²⁰ A wen 'ni, a -we 'li nyibli -mu', -u 'yi ɔdedede -yi a naale. A wen 'ni, a -we 'li nyibli -mu', -u 'yi Nyisua a 'hru -yi a toole. 'Bi a wen 'ni, -te a yi Nyisua a tete a pepe, 'a -ti, a yi 'a -ne ɔdedede ni, e ko -ti a -tɛɛ -we,

²¹ 'a too nyibli -bi Nyisua a 'hru. De- ko -ti 'ki a 'ye ni too ne 'aan

dɔnɔv 'hru a 'mɔ 'lɪ? Kɛ- a pɪ nyibli yɪ: «A 'nɪ 'yrie 'lɪ.» Kɛɛ, 'aan 'mumu, a yɪ 'nɪ 'yri.

22 Kɛ- a pɪ nyibli yɪ -wɛ: «A 'nɪ 'nuo 'lɪ -wlawlɪ.» Kɛɛ, 'aan 'mumu, a ni -wlawlɪ -wɛ. A wɛn 'nɪ, -cɪ a kɔkɔ nyre yɪ, kɛɛ, ɛ nɔ- kɔ -tebli a -hɛ -cɪkayo blɛ, a ple.

23 A wɛn 'nɪ, a yɪ Nyɪsɔva a tete nɪ dɪakɪ, 'a pɪ 'aan dɔnɔv a -pli, kɛɛ, a 'wɛ tete a 'mɔ nɪ. Ɛ nuɔo, nyibli 'v yɪ Nyɪsɔva a 'nyre yɪ nyre.

24 -Tɪ nɪ -do a 'mɔ v 'cɪ la 'lɪ Nyɪsɔacɪɛn 'kwli. -Tɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: «'A mɔ -Juukɔɛ a nunukɔ a -tɪ, nyibli 'v yɪ Nyɪsɔva a 'nyre yɪ nyre.»

25 'Ba yɪ 'v Nyɪsɔva a tete nɪ ɔtui -nɪ, 'aan -juukɔɛɛ di 'a mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ. Kɛɛ, 'ba 'yɛ nɪ kɔɛ Nyɪsɔva a tete ɔwien lɛ, 'aan -juukɔɛɛ mɔ dadɔ.

26 Dakɔ -bɪ a nyibli, -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, 'bɔ yɪ 'v Nyɪsɔva a tete nɪ ɔtui -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔva ye', v 'wɪ- -Juukɔɛ yɪ.

27 'A mɔ -Juukɔɛ, a kɔ Nyɪsɔva a tete nɪ. Nɔ- nuɔo, 'a yɪ -tebli -hɔɔhɔɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔva kɪ, kɛɛ, a 'wɛ tete a 'mɔ nɪ. Dakɔ -bɪ a nyibli, -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, 'bɔ yɪ 'v tete a 'mɔ nɪ ɔtui -nɪ, 'waa tete a 'vɔtuulɛ di nyibli -bɪ 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'a mɔ -Juukɔɛ, a mɔ -tɪ'wlanyɔ.

28 Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ -tɛɛ a -Juukɔɛyɪ 'lɪ, -ɛ mɔ Nyɪsɔva a nyiblo? 'A mɔ -mɔ -bɪ, a wɛn 'nɪ, -tɛɛ a -Juukɔɛyɪ, nɔ- mɔ nyiblo -mɔ', -ɛ kɔ 'dii kɔ 'baɪ 'hɔɛn-, -v mɔ -Juukɔɛ, 'tɪ -ɛ 'bɛ yɪ. Yɪ'bɪbɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ 'a yruulɛ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsɔva a nyiblo ɔnɔɔ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'mɔ lɛ -nɪ.

29 -Tɛɛ a -Juukɔɛyɪ, nɔ- mɔ nyiblo -mɔ', Nyɪsɔva -nyɪ ɔwɔv yrayɪv. Nyɪsɔva 'nɪ ɔmɔɔɔɔ 'hɔɪ a yruulɛ lɛ, -ɛ mɔ yɪ'bɪbɛ, kɛɛ, ɛ ɔmɔɛ nyiblo -mɔ', -ɛ kɔ ɔwɔv yrayɪv lɛ. -ɛ -bɪ ɔwɔv yrayɪv a 'mɔ, ɔnɪ 'mɔɔv kɔ, Nyɪsɔva a -Hihiu*, nɔ- ni -kɔandɔ a 'mɔ. Ɛ 'yɪ tete -mɔ', v 'cɪ la a -kɔan 'pa-. -Tɛɛ a -Juukɔɛyɪ a 'mɔ, Nyɪsɔva, nɔ- pɪɔɪ 'nyre lɛ, ɛ 'yɪ -tonyibli 'pa-.

3

1 'Bɔ nɪ 'mɔ lɛ, nyiblo ɔdɔ di 'nɪ 'bɛtɪ -nɪ: «ɔBɪ nyiblo bɔ mɔ -Juukɔɛyɪ, ɛ yɪ nyiblo a 'mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ?»

2 Iɪn, ɛ yɪɔɪ 'nɪ -hɛɛ -nɪ dɪakɪ. Yɪ-hɛɛɛ, -Juukɔɛ, nɔ- Nyɪsɔva -nyɪ 'a win.

3 'Ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'kɪ 'lɪ ɔnɔv 'nyɪ, -v -bɪ nɪ 'lɪ, 'v 'yɛ nɪ kɔɛ Nyɪsɔva a win a 'mɔ ɔwien, v pɔ lɛ, v di ɔwien kɔɛ. -Tɛ v 'yɛ nɪ kɔɛ Nyɪsɔva a win ɔwien lɛ, ɛ 'yɪ 'nyre ɔhen, -ɛ mɔ, ɔhaande -mɔ', Nyɪsɔva pɔ la lɛ, ɛ di la nu, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ 'yɪɔɪ -nɪ.

4 Mɔ, 'yɛ ɔbɪ nyibli a pɛpɛ bɔ mɔ hɪlɛkɔnyibli, Nyɪsɔva, 'a -nɛ tɪ, -tɪ, ɛ hɛ, ɛ niɔɛ nɪ. Ɛ nɔ- v 'cɪ la 'lɪ Nyɪsɔacɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«Nyɪsɔva o, 'bɔ mɔ, ɔnɪ yɪ nɪ hɛ, nyibli a pɛpɛ kɔ bɔ yruɔo,

-ɛ mɔ, -hɛ -tɪ a -tɛɛ.

-Kɔ nyiblo 'hɔɛn-, 'ba yɪ -tɪ nɪ hɛ, -di kɔ 'v ɔwɔn.»

5 Ɛ kɔ hɪlɛkɔnyɔ -bɪ, 'v pɪ lɛ: «Yɪnyre-tebli, -a ni, ɛ mɔ -hɛɛɛ ɔnɔɔ, 'kɪ 'v Nyɪsɔva -mɔ, -ɛ nuɔo, nyibli yɪɔɪ 'nɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔva, nɔ- 'sii 'v yɪ. 'A -tɪ, ɔbɪ ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ bɔ pɔv nɛ -a mɔ yru lɛ?»

6 'Kɔ -mɔ 'kɔ, ɛ 'yɪ 'mɔ lɛ -nɪ. Nyɪsɔva 'sii 'v yɪ. 'Bɔ 'yɪ wɛn 'v yɪ 'sii -nɪ, ɛ 'yɪ wɛn 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pɔv wɛn nyibli -bati lɛ.

7 -Bakɛ, kɛ- -v -bɪ di pɔ de: «-Tɛ -a mɔ hɪnyɔ a -tɪ, ɛ yɪ -hɛɛ nyibli, 'kɪ bɔ yruɔo, -ɛ mɔ, Nyɪsɔva 'yɪ hɪ lɛ -kɔ. -ɛ -bɪ 'a -tɪ, v kɔ bɔ pɔɔv 'nyre lɛ. -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, dɛ a 'dɪ -bɪ -kɔ -tɪ, 'v yɪ -a mɔ -tɪ -yɛɛ -nɪ 'lɪ, -ɛ mɔ, -a mɔ -tɪ'wlanyɔ ɔnɔɔ.»

8 -U -bɪ wɛn 'nɪ de: «-Ba nu de -hɔan, nyibli 'mɔɔv 'yɛ, -tɛ Nyɪsɔva a ɔwɔv nu yɪnɔɔ.» -U -bɪ pɪ 'mɔ hɪ-bati lɛ, v wɛn 'nɪ, 'mɔ -ni 'pɔpɛ lɛ. Nyibli -mɔ', -v pɪ lɛ, Nyɪsɔva a -bati di ɔnɔv 'nɪ kɔ. 'Ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ɛ blɛɛ ɔnɔv yɪ.

Nyiblo ɔdɔ 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔva ye'

9 -ɛ -bɪ 'kɪ, -tɪ -bɔ, 'n hla wɛn, nɔ- mɔ, -a mɔ -Juukɔɛ*, -a 'yɪ 'v nyibli

-bɪ -hi, 'kɪ 'v Nyɪsɔa a tete a 'vɔtuule a -ta'. -Aan pɛpɛ, -Juukue kɔ dako -bɪ a nyibli 'hɔɛn-, dɛ 'kuku kɔɔ nɛ -a mu win kɪ.

¹⁰ -Tɪ -bu, 'n hɛ, v 'crɪ laɔa nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli. -Tɪ a 'mu, ɛ nɔ- -bu:

«Nyiblo ɔɔɔ 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'.

Yruyru, ɛ 'yɪ nyiblo ɔɔɔ -kɔ, -ɛ 'sii 'v yɪ.

¹¹ ɛ 'yɪ nyiblo -kɔ, -ɛ yrui -tɪ a -tɛɛ ɛ, mɔ, ɛ 'yɪ nyiblo ɔɔɔ -kɔ -wɛ, -ɛ ɔmuɛ Nyɪsɔa ɛ.

¹² Nyibli a pɛpɛ bibi kɪ, 'v hie 'v Nyɪsɔa a 'hru bu, 'v 'wan.

Yruyru, ɛ 'yɪ nyiblo ɔɔɔ -kɔ -wɛ, -ɛ nɪ ɔhaandɛ.

¹³ Yɪnyrewin, ɛ nɔ- -hɔɛn 'lɪ ɔnu wɔn, ɔwɪɔɪ 'kɔkɔku, -ɛ nɪ 'lɪ 'dabio 'kwli a 'nu yɪ.

'Waa wɔn bu a win a 'mu, ɛ 'ɛ nyibli.

'Waa mɛ kɛɛ nyibli. 'Waa wɔn bu a win 'wɪ- hre a 'nyɪ yɪ, -ɛ 'ɛ nyibli.

¹⁴ 'A -nɛ ti, v pɪ nyibli 'jɔɔ yɪ, 'v hɛ -tɪ -hɔɪn ɛ.

¹⁵ 'Waa bu 'huhue nɪ, 'kɪ bu 'wla -hlɔ bu.

¹⁶ 'A -nɛ -tɪtɛ, v mi 'v, v yɪ nyree 'v -tebli yrɛ, 'v ɔtui nyibli ɔhɔɛn.

¹⁷ U 'yɪɔɪ -yɪ, -tɛ bu di nu, 'tɪ- v kɔ nyibli 'hɔɛn-, v 'mu kɪbɔwɛɛnɛ kɔ.

¹⁸ U 'nɪ -pieɔɔ lɪ Nyɪsɔa, 'kɔ -mɔ 'kɔ.» Kɛ- Nyɪsɔa a win pɪ.

¹⁹ -ɛ -bɪ 'kɪ, -a yɪɔɔ nɪ, -ɛ mɔ, 'a -nɛ dɛ, Nyɪsɔa a tete tɔɛ -nɪ, -Juukue, ɛ tɔɛ ɔnɛ. Nu- Nyɪsɔa -nyɪ 'a tete. 'Kɪ v nɪ 'lɪ tete 'nyɪ. 'A -tɪ, nyiblo ɔɔɔ 'yɪ 'v ɔwɔn -kɔ. Nyibli a pɛpɛ mɔ -tɪ'wlanyɔ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'.

²⁰ -ɛ -bɪ kɛ- ɛ nɪ 'mu, -kɔtɪ tete a 'vɔtuule 'nɪ -nuɔɔ lɪɔɪ, nyiblo 'nɪ 'siiɔɔ 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'. Kɛɛ, tete a -kɔan, ɛ nɔ- mɔ, bu -hɛɛ nɛ -a mu, -ɛ diɔɔ nu, -a 'muɔɔ yru, 'kɪ

'lɪ -aan ɔwɪ kɪ, -ɛ mɔ, -a 'wla -tɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'.

-Tɛ Nyɪsɔa nɪ, 'tɪ- nyibli 'v yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'vɔɔ ye'

²¹ 'Hru -mu', nyibli di na, 'tɪ- v 'mu 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye', -tɛ ti nɛ -bu, Nyɪsɔa tɔɔ ɔnuɔɔ nɪ. 'Hru a 'mu, ɛ 'yɪ 'lɪ tete 'kwli -hɔn. ɛ mɔ 'hru yrayrɔ ɔnɔɔ, Nyɪsɔa a 'mu, 'ɛ tɔɔ ɔnɛ nyibli. 'Hru yrayrɔ a 'mu, v 'crɪ la 'a -tɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Moise a teteɔɔn 'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* a 'crɪn 'kwli -wɛ.

²² 'Hru a 'mu, ɛ nɔ- -bu: Nyibli -bu, -v kuo -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɪ yɪ, nu- Nyɪsɔa yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɔɔnɔ ye'. 'Hru a 'mu, Nyɪsɔa tɔɔ ɔnɛ nyibli -mu', -v kuo -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɪ yɪ. ɛ 'yɪ -Juukue* nɪ -dɔ a 'hru 'pa-, kɛɛ, 'a -nɛ nyiblo ɔɔɔ a 'hru ɔnɔɔ, Nyɪsɔa 'ɛ tɔɔ ɔnuɔɔ, -kɔtɪ ɛ 'nɪ 'jɔɔɔ nyibli 'yɪ ɛ.

²³ Nyibli a pɛpɛ 'wla Nyɪsɔa a tete nɪ. ɛ nɔ- nuɔɔ, Nyɪsɔa, -kɔtɪ ɔbɔa 'yɪ, 'kɪ ɛ 'yɪ 'kɪ 'v ɔnu 'hɔɪ -nɪ dɛ.

²⁴ Kɛɛ, Nyɪsɔa nɔɛ -tonyibli nɪ, 'ɛ yɪ 'v ɔnu yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɔɔnɔ ye', 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwli, -ɛ nuɔɔ, -Yusu 'Kɪsɔ, ɛ nɔ- -hɛ 'lɪ ɔnu dɛ 'kuku 'nyɪ.

²⁵⁻²⁶ Nyɪsɔa -haɔɔ nɪ, 'kɪ bu -hɛ -cɔhlɔn*, bu 'kɔ, 'kɪ 'v -aan -ta', -a mu -bu, -v blɛɛ wɛn 'kɔkɔɔ yɪ, -ɛ diɔɔ nu, 'a -hlɔ 'mu -aan yɪnyre-tebli 'wɔwla -nɪ. Kɛ- ɛ nɪ, 'ɛ yɪ -aan yɪnyre-tebli 'wɔwla -nɪ, 'bu mɔ, ɔba kuo ɔnɛ ɔwɪ yɪ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ 'kɔ nɪ, 'kɪ 'v -aan -ta'. Kɛ- Nyɪsɔa nɪ 'a nunuo, -ɛ diɔɔ nu, nyibli 'muɔɔ 'ye, -ɛ mɔ, ɛ 'sii 'v yɪ, -ɛ nuɔɔ, nyibli, -v nɪ la yɪnyre-tebli, ti -hi la a ti 'yɪ, Nyɪsɔa 'nɪ -pɔɔɔ la ɔnu yrɔ ɛ, 'a ɔwɪ a 'lɪla a -tɪ. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, ɛ tɔɛ ɔnɛ nyibli nɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'sii 'v yɪ. 'A 'mumu, ɛ -hɔɛ bu nu dɛ -mu', -ɛ 'sii 'v yɪ, 'tɪ- 'ɛ -hɔɛ bu 'sii 'v nyibli -mu' yɪ, -v kuo -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɪ yɪ.

²⁷ 'A -tɪ, -a 'yɪ 'hru -kɔ, 'kɔ -mɔ 'kɔ, 'kɪ -ba 'yaa 'lɪ -aan dɔɔnɔ 'lɪ, -ɛ nuɔɔ, nyiblo 'bu ɔtuu wɛn 'v Moise a tete a pɛpɛ 'v, -ɛ -bɪ ɛ kɔ wɛn 'hru, 'kɪ bu 'yaa wɛn 'lɪ 'a dɔɔnɔ 'lɪ. Kɛɛ, Nyɪsɔa kla 'hru yɪ, -ɛ kɔ wɔn nyiblo 'yɪ 'lɪ 'a

dɔnɔv a 'lɪ'yaale 'lɪ -wɛ. 'Hru a 'mɔ, ε nɔ- mɔ, -ba kuo -Yusu 'Klɪsv ɔwlv yɪ,

28 -ε nu ɔ, -a yɪ ɔe nɪ, -ε mɔ, Nyɪsva yɪ 'sɪi 'v nyibli -mɔ' yɪ, -v kuo -Yusu 'Klɪsv ɔwlv yɪ. Ɛ 'yɪ nyibli -mɔ' 'pa-, -v ɔtui 'v Moise a tete 'v, ε 'nɪ 'sɪi ɔe 'v ɔnv yɪ.

29 ɔBɪ Nyɪsva mɔ -Juukvɛ nɪ -do a Nyɪsva ɔnɔv? ɔBɪ ε 'yɪ dakɔ -bɪ a Nyɪsva 'pa-? 'Uɔn-, ε mɔ dakɔ a pɛpɛ a Nyɪsva ɔnɔv,

30 -ε nu ɔ, Nyɪsva mɔ Nyɪsva nɪ -do. -Juukvɛ 'bv kuo -Yusu 'Klɪsv ɔwlv yɪ, Nyɪsva di 'v ɔnv yɪ 'nɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye'. Dakɔ -bɪ a nyibli, dɛ nɪ -do, nɔ- ɔnɔv. 'Bv kuo -Yusu 'Klɪsv ɔwlv yɪ, Nyɪsva di 'v ɔnv yɪ 'nɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye'.

31 'Bv mɔ, ɔba yɪ lɛ nɪ pɪ, -ε mɔ, Nyɪsva yɪ 'sɪi 'v nyibli yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye', -kɔtɪ v kuo -Yusu 'Klɪsv ɔwlv yɪ, ɔbɪ ε ɔhɛn 'nyrɛ, kɛ- -a pɪ: «A 'nɪ ɔtuu 'v tete 'v?» 'Uɔn-, ε 'yɪ 'mɔ lɛ -nɪ. 'Bv mɔ, ɔba kuo -Yusu 'Klɪsv ɔwlv yɪ, -ε -bɪ -a kɔ 'klɪ, 'kɪ -ba ɔtuu 'v tete 'v.

4

-Tɛ Nyɪsva nu la 'v Abrahamv a yɪ'siile

1 -Aan 'baɪ gbagbv, -ε mɔ Abrahamv, ɔbv pɔv ɔv 'a dɛ yɪ. -Bɪ' Nyɪsva nu la 'v 'a yɪ'siile 'lɪ?

2 Nyɪsva 'yɪ la 'v ɔv yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v yɪnɔ-ɛbɛɪ -mɔ', Abrahamv ni la a -ta'. 'Bv mɔ, Nyɪsva 'bv 'sɪi wɛn 'v ɔv yɪ, 'kɪ 'v yɪnɔ-ɛbɛɪ -mɔ', -ε ni la a -ta', -ε -bɪ Abrahamv a 'mɔ, ε di kɔ la 'hru, 'kɪ bv 'yaa la 'lɪ 'a dɔnɔv. Kɛɛ, ε 'yɪ la 'hru -kɔ, 'kɪ bv 'yaa la 'lɪ 'a dɔnɔv, 'kɪ 'v Nyɪsva ye'.

3 Kɛ- v nu la 'a 'cɪcrɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsvacrɪɛn 'kwɪɪ, -ε mɔ: «Abrahamv kuo la Nyɪsva ɔwlv yɪ. Ɛ nɔ- nu ɔ, Nyɪsva 'ε 'sɪi la 'v ɔv yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye'.»

4 Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, nyiblo 'bv nu -kvan, 'bv -nyi ɔ dɛ, 'kɪ 'v -kvan -mɔ', ε -nu a -ta', dɛ a 'mɔ, nɔ- mɔ 'a 'pɛɛɛ. U 'yɪ ɔnɛ ɔe -nyi dadv.

5 Kɛɛ, 'kɪ 'v Nyɪsva -mɔ, ε nɪ 'dɔ. 'Bv mɔ, nyiblo 'bv kuo Nyɪsva ɔwlv yɪ, 'tɪ- 'bv 'yɪ lɛ -pɔ, -ε mɔ, ε 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva ye', 'a yɪnɔ-kvan a -tɪ, -ε -bɪ nyiblo a 'mɔ, nɔ- Nyɪsva yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye'. Nyɪsva kɔ 'hru, 'kɪ bv 'sɪi 'v dɛ'kukununyɔv yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye'. Kɛ- ε ni 'waa ɔhaandɛ a -mɔnunuɔ. Ɛ ni ɔe nɪ, 'kɪ 'lɪ dadvke 'kwɪɪ.

6 -Tɪ nɪ -do a 'mɔ, ε nɔ- bodɔv Dafɪdɪ hla la. Nyibli -mɔ', Nyɪsva yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye', 'ye ɔbv v 'yɛ nɪ nu ɔhaandɛ, nɔ- kɔ -tɪ ε hlee la kɪ. Nyibli a 'mɔ, nu- kɔ pɔ a bleɛɛ.

7 Ɛ wɛn 'nɪ: «Pɔ a bleɛɛ, 'kɪ 'v nyibli -mɔ' -mɔ, -v kɔ dɛ 'kuku Nyɪsva 'wɔwla -nɪ, 'tɪ-, -v kɔ yɪnyrɛ-ɛbɛɪ a -tɪ Nyɪsva -hru -mɔ.

8 Pɔ a bleɛɛ, 'kɪ 'v nyibli -mɔ' -mɔ, Nyɪsva 'yɛ nɪ yɛɛ -tɪ, 'waa ɲmlɪ 'kukui a -tɪ.»

9 -Tɪ -bv, Dafɪdɪ hla la, ɔbɪ ε ɔhɛn 'nyrɛ, -ε mɔ, -Juukvɛ* nɪ -do, nu- kɔ pɔ a bleɛɛ? 'Uɔn-, nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukvɛ 'pa-, v di kɔ pɔ a bleɛɛ -wɛ. Kɛ- -a pɔ wɛn: Abrahamv kuo la Nyɪsva ɔwlv yɪ. Nɔ- nu ɔ, Nyɪsva 'ε 'sɪi la 'v ɔv yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye'.

10 ɔBɪ tɪ -kɔ 'yɪ Nyɪsva 'sɪi la 'v ɔv yɪ, ɔbɪ tɪ a 'mɔ 'yɪ Abrahamv a 'mɔ, ε nu la -Juukvɛ a dɛ -mɔ', -ε mɔ yɪ'bɛɛ nɪ, 'kɪ ε 'mɔ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva ye'. 'Uɔn-, tɪ a 'mɔ 'yɪ, ε 'yɛ la yɪ nɪ 'bɛ.

11 Tɪ -kɔ 'yɪ, ε 'yɛ la yɪ nɪ 'bɛ, 'kɪ Nyɪsva 'sɪi la 'v ɔv yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye', -tɛ Abrahamv a 'mɔ, ε -nu, 'ε kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ a -tɪ. -Ɛ -bɪ -tɛ ε -hɪ, Nyɪsva lee la ɔa nɪ, -ε mɔ, bv 'bɛ yɪ. Yɪ'bɛɛ a 'mɔ, ε mɔ la yruule ɔnɔv, -ε tɔɛ la ɔa nyibli yɪ, -ε mɔ, Abrahamv kuo la Nyɪsva ɔwlv yɪ, 'ε 'sɪi la 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva ye'. 'A -tɪ, nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v 'yɪ yɪ 'bɛ, 'tɪ-, -v kuo Nyɪsva ɔwlv yɪ, nyibli a 'mɔ, Abrahamv mɔ 'waa 'baɪ gbagbv -wɛ. -Tɛ Nyɪsva nu la, 'ε 'sɪi la 'v Abrahamv yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔnɔv ye', kɛ- ε ni, 'ε yɪ 'v nyibli a 'mɔ yɪ 'sɪi -nɪ -wɛ.

12 Nyibli -mu', -v 'bε yi, Abrahamu mo 'waa 'bai -wε. Kεε, yi'biε ni -do 'yi 'li'li 'li -wε, bu nu□o, -bu -hε Abrahamu a 'yu. Dε -mu', -ε ni□e, 'ti- nyiblo 'ε yi Abrahamu a 'yu -hε, ε nŋ- mŋ, bu kuo Nyisva □wlv yi, -tε Abrahamu nu la, 'ε kuo la Nyisva □wlv yi, ti -mu' -kŋ 'yri ε 'yε la yi ni 'bε.

Nyibli -mu', -v kuo -Yusu 'Klisv □wlv yi, nu- di dε -mu', Nyisva pu 'li kŋ

13 Nyisva pu la 'li'li ni, -ε mŋ, Abrahamu kŋ 'a 'yonu a 'yonu 'huen-, nu- ε di la -tutu a pεpε -nyi. Abrahamu bu kuo la Nyisva □wlv yi, nŋ- nu□o, Nyisva a 'mu, 'ε 'sii la 'v□v yi, 'ki 'v 'a dionu ye', 'ε pu la lε, -ε mŋ, ε kŋ 'a 'yonu a 'yonu 'huen-, nu- ε di la -tutu a pεpε -nyi. ε 'yi Abrahamu bu yi la 'v Nyisva a tete ni □tui -ni a -ti 'pa-

14 Nyibli -mu', -v □tui 'v tete, 'bu pu lε, tete a 'v□tuule, ε nŋ- v kuo □wlv yi, Nyisva 'bu -nyi wen nyibli a 'mu dε -mu', ε pu la lε, ε di la □nu -nyi, 'bu ni wen 'mu lε, -ε -bi nyibli -mu', -v kuo Nyisva □wlv yi, v kuo wen□ε □wlv yi dadu, 'ti-, dε -mu', Nyisva pu 'li, ε 'yi wen 'li'li 'li -wε, bu mŋ wen □haan-ti.

15 Kε- ε ni 'mu, -ε nu□o, -tε nyibli 'win la Nyisva a tete, v 'yi la 'v tete a 'mu 'v □tuu -ni. ε nŋ- nu□o, Nyisva 'ε pu □nu yrv lε. 'Bu mŋ, tete 'bu 'yi 'v -ni, -ε -bi nyiblo □du 'yi 'li'li 'li -wε, bu 'wla tete a 'mu.

16 -ε -bi dε -mu', Nyisva pu 'li, ε pu 'li'li ni, 'ki 'v nyibli -mu', -v kuo □nε □wlv yi -mŋ. Kε- ε nu 'a nunuo, -ε di□e nu, dε a 'mu, ε 'mu □nu□v -nyi, 'ki 'li daduke 'kwli. -ε -bi 'lipude a 'mu, ε -hε□ε ni, bu -nyi□e Abrahamu a 'yonu a 'yonu a pεpε. ε 'ni -nyi□e li'li nyibli ni -do -mu', -v kuo □nε □wlv yi, 'ti- -v □tui 'v Moise a tete 'v. Kεε, ε yi -nyi□e nyibli a pεpε, -v kuo Nyisva □wlv yi, □wi yi, -tε Abrahamu nu la, 'ε kuo la Nyisva □wlv yi, -kŋ -aan pεpε -bu, -v kuo Nyisva □wlv yi, Abrahamu, nŋ- mŋ -aan 'bai.

17 -Ti a 'mu, v 'cru la□a ni, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli. -Ti a 'mu, ε nŋ- -bu: Kε- Nyisva pu la Abrahamu yi, ε wen: «'N nu□o ni, □ni -hε dako -hŋhŋ a 'bai.» Abrahamu, nŋ- mŋ -aan 'bai, 'ki 'v Nyisva ye', -kŋt ε kuo la□a □wlv yi. Nyisva a 'mu, nŋ- -hε 'kukonyibli 'kŋ lε. ε ni -do a 'mu, nŋ- ni -tebli yrayri, -ε 'yi 'kŋ -ni.

18 -ε -bi kε- Nyisva pu la Abrahamu yi de, ε wen: «'N di□e 'ni nu, □mu 'yu kŋ.» □han-ti, 'ki nyibli -bi 'yε ni pu la□a □han-ti, -ε mŋ, dε -mu', Nyisva pu la 'li, ε di la□a 'ni nu. Kεε, Abrahamu -mŋ -bi, ε 'tε kuo la Nyisva □wlv yi, -ε mŋ, -ti -mu', Nyisva hla la, ε di la□a 'ni nu. -ε -bi 'ki, -ti a 'mu, Nyisva hla la, ε nu la□a ni, Abrahamu 'ε -hε kε dako -hŋhŋ a 'bai. -Ti ni -do a 'mu, ε nŋ- Nyisva hla la□a yi, ε wen: «-Na 'yonu a 'yonu di -huan 'ni -hu.»

19 Ti -mu' -kŋ 'yri Nyisva hlaa la 'v□v -ti a 'mu yi, Abrahamu a 'yri a -wli ni □hun, ε nŋ- mi la 'ki □cε mŋ. ε yi la□a ni, -ε mŋ, ε ku la ni dŋki, 'ti- 'a nŋgba Sara, ε 'yi la 'yukode. Kεε, 'a 'kli 'yi la 'li -wε, 'ki bu kuo la Nyisva □wlv yi.

20 ε yi la□a ni, -ε mŋ, dε -mu', Nyisva pu la 'li'li, ε di la□a 'ni kŋ, ε 'ni -pu□v la□a gble. 'A □wlv a yikuole -nyi la□a 'kli, 'ε pu la Nyisva 'nyre lε.

21 ε pu la□a □haan-ti, -ε mŋ, Nyisva kŋ la 'kli, 'ki dε -mu', ε pu la 'li'li, bu nu la□a.

22 -Tε ε kuo la Nyisva □wlv yi, nŋ- nu□o, Nyisva 'ε 'sii la 'v□v yi, 'ki 'v 'a dionu ye'.

23 -Ti -mu', v 'cru la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -ε mŋ, Nyisva 'sii la 'v□v yi, 'ki 'v 'a dionu ye', ε 'yi ε ni -do a -ta' 'pa-, v 'yi la□a 'cru.

24 V 'cru la□a ni, 'ki 'v -aan -ta' -wε. 'Bu mŋ, □ba kuo Nyisva □wlv yi, -ε -ha 'li -aan Kukonyŋ -Yusu 'kukonyibli 'nyi, 'ti-, -ε -ha□a 'kŋ, -ε -bi ε di□e 'ni nu, -a 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v□v ye'.

25 -Yusu a 'mu, Nyisva -ha la□a ni, -ε di□e nu, ε 'mu 'ku, -aan dε 'kuku

a -ti, 'ti- 'ε -ha la□a 'klo, -ε di□e nu, ε 'mu 'u -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye'.

5

-A kŏ Nyisva 'hven-, -a wεen ki bu

¹ ε mŏ □han-ti □niŏ, Nyisva 'sii 'u -a mu yi, 'ki 'u 'a dionu ye', -kŏti -a kuo □ne □wlu yi. Nŏ- nu□o, -a kŏ□o 'hven-, □a wεen ki bu, 'ki 'u de -mu', -aan Kŏkŏnyŏ -Yusu 'Klisu nu a -ti.

² -ε -bi -Yusu 'Klisu a 'mu, nŏ- kla 'hru yi, 'ki -ba 'mε Nyisva yre, ε 'mu -a mu □haandε -mŏ nu, 'ki 'li dadŏke 'kwli, -ε nu□o, -a kuo □ne □wlu yi. □Haandε a 'mu, ε nŏ- -a 'ble kva -tεε. 'Ya 'u 'lu de, -a ni dŏdu, -kŏti -a yi□e ni -tεε, □a yi□i -ple, -ε mŏ, Nyisva di□e 'ni nu, -a 'mu -ti a 'yi'bubva kŏ, -tε ε -nu, 'ε kŏ -ti a 'yi'bubva.

³ ε 'yi ε ni -do a 'mu 'pa-, 'a dŏdu 'ni -nu□o li -a mu, kεε, -a ni dŏdu -wε, 'ki 'li □hiven a 'yiye 'kwli, -kŏti -a yi□e ni, -ε mŏ, □hiven -mu', 'a 'yiye, ε yi -a mu 'ni -hεε -ni, 'ki -ba 'nyi □wlu a 'lila.

⁴ □Wlu a 'lila a 'mu, ε ni□e ni, □a yi 'li -ti -wε. 'Bu mŏ, □ba -wε 'li -ti, -ε -bi -a kuo □ne □wlu yi, -ε mŏ, -ti -mu', Nyisva -hla, ε di□e 'ni nu.

⁵ 'Bu mŏ, □ba yi □wlu a ykuole ε ni ni, ε 'yi 'li□i 'li -wε, bu mŏ dadŏ, -ε nu□o, Nyisva tŏ□ □ne -a mu yi, -tε ε nu -aan nuεε, 'ε -nyi -a mu 'a -Hihiu*. 'A -Hihiu a 'mu, nŏ- kŏ 'kwli ε naa 'li, 'ε tŏ□ □ne -a mu, 'ki 'li -aan □wli ki, -ε mŏ, ε nuε nε -a mu ni dŏki.

⁶ Iin, ti -hi la a ti 'yri, -a 'yi la 'kl -kŏ, 'ki -ba wa la. Kεε, ti -bu 'yri, -Yusu 'Klisu, nŏ- di, -ε 'ku, 'ki 'u -a mu -ti'wlanyu a -ta'. Ti, Nyisva wa la 'nyre, nŏ- kŏ 'yri -Yusu 'kuu la 'u.

⁷ -A yi□e ni, -ε mŏ, ε kla 'mu, 'ki nyiblo -bi bu 'ku, 'ki 'u 'a 'bi a -ta', 'ye □bu 'a 'bi a 'mu, ε mŏ □haannyiblo, -ε □tui 'u tete. 'A 'bi a 'mu, 'bu yi □haandε ni ni, -bakle, nyiblo □du -wε 'li bu wen bu 'ku, 'ki 'u 'a -ta' ni.

⁸ Kεε, -Yusu 'Klisu 'ku ni, 'ki 'u -aan -ta', -tε -a 'tε mŏ la -ti'wlanyu. Kε-

Nyisva nu -a mu 'a nuεε gbagbu a yitŏle.

⁹ -Yusu 'Klisu a 'mu, -ε 'kuu 'u -aan -ta', 'a -hlu a -ti, Nyisva 'ε nu□o, □a 'sii 'u yi, 'ki 'u□u ye'. -Tε ε ni 'mu le, -ε -bi -a pu□u □han-ti, -ε mŏ, -Yusu 'Klisu di -a mu 'ni wa, 'ki 'u Nyisva a yru a puu -mŏ.

¹⁰ Ti -hi la a ti 'yri, -tε -a 'tε yraa la Nyisva, Nyisva nu la□a ni, ε kŏ -a mu 'hven-, □a -mε, □a kŏ kibwεenle, -ε nu□o, 'a 'Yu -Yusu 'Klisu 'ku ni -aan -ta'. -Tε ε ni 'mu le, -a pu□u □han-ti, -ε mŏ, ε di -a mu 'ni wa pepe, -kŏti 'a 'Yu a 'mu, ε -hŏn 'li 'kŏkŏnyibli 'nyi ni, 'ε 'hri 'klo.

¹¹ 'Ya 'u 'lu de, -a ni dŏdu, Nyisva a -ti. -Aan Kŏkŏnyŏ -Yusu 'Klisu, nŏ- nu□o, □a ni dŏdu. Nŏ- -nu□o -wε, -a kŏ Nyisva 'hven-, □a -mε, □a kŏ kibwεenle. -ε -bi kε- ε ni 'mu.

Adamu kŏ -Yusu 'Klisu 'hven-

¹² Yi-hε-nyre a ti 'yri, nyiblo -bu, -ε mŏ Adamu, nŏ- 'wla la -ti, 'ki 'u Nyisva ye'. Nyiblo ni -do -nu la□a. 'A -ti a 'wŏwla a 'mu, nŏ- ya 'nε- de 'kuku 'klo ki, de 'kuku a 'mu, 'ε ya 'kukuu. ε nŏ- nu□o, 'kukuu 'ε yi nyibli a pepe ye, -kŏti nyibli a pepe nu de 'kuku.

¹³ Yi-hε-nyre a ti 'yri, nyibli ni la de 'kuku, 'ti- Nyisva 'ε -nyi la 'a teteMoise. -Tε tete 'ye la 'nε- 'klo ki ni ni, Nyisva 'ni 'beti□e la de 'kuku, -tonyibli ni la a -ti.

¹⁴ Kuε 'li Adamu a ti 'yie bu, -bu ye Moise a ti ki, 'ye □bu Nyisva bu 'ye ni 'beti la de 'kuku a -ti, 'kukuu kŏ□ la nyibli win ki. Adamu 'yi la 'u Nyisva 'u □tuu -ni. -ε -bi -tε 'a de 'kuku ni la 'mu, nyibli a -nε 'yi la 'mu le -ni, kεε, 'kukuu kŏ□ la □nu win ki.

Adamu, nŏ- pu nyibli -huŏhu a 'hru ye', -Yusu 'Klisu 'ε pu nyibli -huŏhu a 'hru ye' -wε.

¹⁵ Kεε, u ni 'hven a 'mu, u ni dudŏyo le. □Haandε, Nyisva nu -a mu -mŏ, 'ki 'li dadŏke 'kwli, ε 'yi Adamu a de 'kuku yi 'wi. Nyiblo ni -do a 'mu, -ε mŏ Adamu, 'a de 'kuku a -ti, nyibli -huŏhu 'u 'kukuu le. Kεε, Nyisva a □haandε, ε ni -a mu -mŏ, 'ki 'li dadŏke 'kwli, ε -hi 'u ni.

□Haandɛ a 'mɔ, nyiblo nɪ -do -mɔ', -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsɔ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ nu□o nyibli -hɔhɔɪ -mɔ.

16 □Haandɛ, Nyɪsɔa ni nyibli -mɔ, dɛ ɛ yɪ -a mɔ -nyi, ɛ nɪ 'dɔ. Dɛ 'kuku, nyiblo nɪ -do -nu, dɛ ɛ yɪ -a mɔ -nyi, ɛ nɪ 'dɔ -wɛ. Nyiblo nɪ -do -mɔ', 'a dɛ 'kuku nu□o nɪ, 'ɛ -hɛ -tɪ'wlanyɔ, Nyɪsɔa a -bati 'ɛ klɔ□o. Kɛɛ, Nyɪsɔa 'bɔ yɪ nyibli □haandɛ -mɔ nɪ ni, 'yɪ □bɪ ɔ nu yɪnyre-tɛblɪ -hɔhɔɪ, ɛ yɪ 'sii 'ɔ □nɔ yɪ, 'kɪ 'ɔ 'a dɪɔnɔ ye', 'kɪ -bati 'yɛ nɪ klɔ □nɔ.

17 'ɛ mɔ □han-tɪ, nyiblo nɪ -do, nɔ-nu dɛ 'kuku, 'kɔkɔɔ 'ɛ kɔɔ kɛ nyibli a pɛpɛ win kɪ, nyiblo nɪ -do a 'mɔ, 'a -tɪ. Kɛɛ, nyiblo -bɪ -mɔ', -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsɔ, 'a -kɔan nɪ 'dɔ. Nyibli -mɔ', Nyɪsɔa ni □haandɛ -hɔhɔɪ -mɔ', 'tɪ-, -ɔ 'sii 'ɔ yɪ, 'kɪ 'ɔ□ɔ ye', -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ, ɔ di kɔ 'klɔ yrayrɔ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, 'tɪ-, ɔ di 'wɪ bodɪɔpɔ kɔ 'kɪnpɔ 'hɔɛn- yɪ. -ɛ -bɪ -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ □nɪɔ, Nyɪsɔa 'ɛ nɪ -a mɔ□o -mɔ.

18 'A -tɪ, -a yɪ□ɪ 'nɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa a -bati klɔ nyibli a pɛpɛ nɪ, nyiblo nɪ -do, -ɛ mɔ Adamɔ a dɛ 'kuku a -tɪ. Kɛɛ, nyiblo nɪ -do -bɪ -mɔ', -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsɔ, -ɛ nu □haandɛ, ɛ yɪ -hɛɛ nyibli a pɛpɛ, -bati 'nɪ □ha □nɔ klɔ, 'ɛ yɪ □nɔ □haan'klɔ -nyi.

19 'ɛ mɔ -tɛɛ, Nyibli -hɔhɔɪ -hɛ -tɪ'wlanyɔ, -kɔtɪ nyiblo nɪ -do 'yɪ 'ɔ Nyɪsɔa 'ɔ □tuu -nɪ. Kɛɛ, nyiblo nɪ -do -bɪ -mɔ', -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsɔ, ɛ nu□o nɪ, nyibli -hɔhɔɪ 'ɔ 'sii 'ɔ yɪ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa ye', -kɔtɪ ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ □tuu 'ɔ Nyɪsɔa nɪ.

20 Nyɪsɔa -nyi nyibli tɛtɛ nɪ, -ɛ di□ɛ nu, ɔ 'mɔ□ɔ yru, -ɛ mɔ, 'waa yɪnyre-tɛblɪ -hɔ nɪ. 'Bɔ mɔ, □ba yɪ□ɪ nɪ yruɪ, -ɛ mɔ, -aan yɪnyre-tɛblɪ -hɔ -nɪ, -ɛ -bɪ -a yruɪ□ɛ nɪ -wɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa a □haandɛ, ɛ nu -a mɔ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, ɛ bii kɪ, 'ɛ -hi 'ɔ -aan yɪnyre-tɛblɪ 'ɔ.

21 -Tɛ dɛ 'kuku ni la, 'ɛ kɔɔ la nyibli win kɪ, 'tɪ- 'ɛ 'lɪlɛ la □nɔ lɛ, kɛ- Nyɪsɔa a □haandɛ ni, 'ɛ kɔɔ nyibli win kɪ, 'tɪ- 'ɛ yɪ 'ɔ □nɔ yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ

'ɔ 'a dɪɔnɔ ye', -a 'mɔ 'klɔ yrayrɔ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ kɔ. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- kla 'hru a 'mɔ yɪ.

6

-A kɔ -Yusu 'hɔɛn-, -a 'kɔ nɪ, □a 'hri 'klɔ

1 -Baklɛ, nyiblo □dɔ di 'nɪ 'betɪ -nɪ: «'Bɔ mɔ, 'bɔ nɪ 'mɔ lɛ, □bɪ -ba 'cibi 'ɔ dɛ 'kuku a nunuo, -ɛ di□ɛ nu, Nyɪsɔa a □haandɛ, ɛ nɪ -a mɔ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, ɛ 'mɔ klɛ -bii -nɪ de?»

2 'Klɔ -mɔ 'klɔ. ɛ 'nɪ -nɪ□ɪ 'mɔ lɛ nɪ. ɛ 'wɪ yɪ, -a 'kɔ nɪ, 'kɪ 'ɔ dɛ 'kuku -mɔ'. Dɛ 'kuku 'yɪ 'kɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ kɔɔ nɛ -a mɔ win kɪ de. -A 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -ba 'cibi 'ɔ dɛ 'kuku a nunuo.

3 □Bɪ a 'yɪ□ɪ -yi, -ɛ mɔ, -tɛ ɔ pɔ -a mɔ 'nie 'lu, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, -a -mɔɛ nɪ. ɛ □hɛn 'nyrɛ, -tɛ ɛ nu la, 'ɛ 'kɔ la, kɛ- -a -nu, □a 'kɔ -wɛ.

4 -ɛ -bɪ -tɛ ɔ nu la 'ɔ 'a 'ɔ-hɪhɪa, -aan 'mumu, kɛ- ɔ nu 'ɔ -aan 'ɔ-hɪhɪa -wɛ, -ɛ di□ɛ nu, -aan 'Bati Nyɪsɔa 'mɔ -a mɔ 'klɔ yrayrɔ -nyi, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ -ha 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ɛ -nyi□ɛ 'klɔ yrayrɔ, 'kɪ 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa a 'klɪ 'kwli.

5 'A -tɪ, -aan 'kɔkɔɔ 'wɪ- 'a 'kɔkɔɔ yɪ. -ɛ -bɪ ɛ kɔ -a mɔ 'hɔɛn-, -a -mɔɛ nɪ. -Tɛ Nyɪsɔa -nu, 'ɛ -ha 'lɪ□ɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ɛ -nyi□ɛ 'klɔ yrayrɔ, kɛ- ɛ di nu, ɛ 'mɔ 'lɪ -a mɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -ha -wɛ, 'tɪ- ɛ 'mɔ -a mɔ 'klɔ yrayrɔ -nyi.

6 -Ba kɔ 'a lɛyuyruo, -ɛ mɔ, -tɛ -Yusu 'Klɪsɔ 'kɔɔ la 'ɔ tugbɛ 'yie, -aan 'klɔ 'ka, -a nɪ la, Nyɪsɔa kɔɔ la 'ɔ□ɔ tugbɛ 'yie -wɛ, -ɛ di□ɛ nu, -aan 'klɔ 'ka a 'mɔ, ɛ 'mɔ bɔ -wɛ, -a 'nɪ □ha 'kɪ dɛ 'kuku a □koyo' pa de,

7 -ɛ nu□o, 'bɔ mɔ, nyiblo a 'klɔ 'ka 'bɔ 'kɔ, dɛ 'kuku 'yɪ 'kɪ□ɪ 'klɪ kɪ -kɔɔ -nɪ de.

8 -Tɛ -a 'kɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, -a yɪ□ɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ kɔ -a mɔ 'hɔɛn-, -a di nɪ 'klɔ.

9 -A yɪ□ɛ nɪ -wɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hri 'klɔ. 'Klɔ -mɔ 'klɔ, ɛ 'nɪ 'kɔ□ɔ 'kɪ nɪ de. 'Kɔkɔɔ 'yɪ 'kɪ□ɪ 'klɪ kɪ -kɔɔ -nɪ de.

10 Ե՛կո՛ւ ո՛ւ, -է՛ ճի՛ղի ո՛ւ, ճէ՛ 'kuku 'նի թի՛հա -ա մո՛ւ 'կլի՛ կի՛ -կո՛՞՞ -նի՛. 'A 'կո՛կո՛ս մո՛ 'ո՞՞ ո՛ւ -ճո, է՛ 'յի՛ 'ու՛ ո՛ւ 'հո՛ւն 'բա- -է՛ -բի՛ -տէ՛ տի՛ նէ՛ -բո՛, -տէ՛ է՛ տէ՛ 'յի՛ բո՛, 'կի՛ է՛ ո՛ւ 'ո՛ւ Նյու՛սա 'հո՛ւ. Է՛ կո՛ Նյու՛սա 'հո՛ւն-, 'ո՛ -մո՛ւ է՛ ո՛ւ.

11 -է՛ -բի՛ 'կի՛ 'ո՛ 'ա մո՛ -մո՞, ճէ՛ ո՛ւ -ճո, է՛ ո՛ւ- թի՛. Բա՛ կո՛ 'ա 'յի՛յի, -է՛ մո՞, 'ա՛ 'կո՛ ո՛ւ, 'կի՛ 'ո՛ ճէ՛ 'kuku -մո՞. Գէ՛ 'kuku 'յի՛ 'կի՛ 'ա մո՛ 'կլի՛ կի՛ -կո՛՞՞ -նի՛. Բա՛ 'յի՛ թի՛ղի -ա, -է՛ մո՞, 'ա՛ ո՛ւ 'կո՛, 'ա՛ կո՛ Նյու՛սա 'հո՛ւն-, 'ա՛ -մո՛ւ -ա, -կո՛տի՛ 'ա՛ կո՛ -'Yusu 'Klisu 'հո՛ւն-, 'ա՛ -մո՛ւ է՛ ո՛ւ.

12 -է՛ -բի՛ -տէ՛ է՛ ո՛ւ 'մո՛ւ է՛, 'ա՛ 'նի՛ 'ա՛ն 'ա՛ն 'լի՛ թի՛ կի՛, 'կո՛ -մո՞ 'կո՛, 'կի՛ ճէ՛ 'kuku բո՛ կո՛ նէ՛ 'ա մո՛ 'կլի՛ կի՛. 'Yunyre-տե՛բլի՛ -մո՛', 'ա՛ն թի՛ղի՛ -հո՛ւ, 'ա՛ 'նի՛ 'կո՛ւ է՛ 'լի՛ թի՛ 'wien. Բո՛ 'բի՛ 'լի՛ 'ա մո՛ 'kwli, -է՛ մո՞, 'ա՛ ճի՛ 'նի՛ 'կո՛.

13 'Yruyru, 'ա՛ 'նի՛ 'ա՛ն 'լի՛ թի՛ կի՛ ճէ՛, 'կի՛ ճէ՛ 'kuku բո՛ 'յի՛ 'հրո՛, 'կի՛ 'լի՛ 'ա մո՛ 'լի՛, 'կի՛ 'ա՛ ո՛ւ ճէ՛ -հո՛ւն. Կէ՛, ճէ՛, 'ա՛ կո՛ 'ա՛ ո՛ւ, 'ա՛ -նի՛ 'ա՛ն ճի՛ղի՛ Նյու՛սա, -կո՛տի՛ է՛ 'ու՛ 'յի՛, 'ա՛ 'կո՛ ո՛ւ, 'տի՛ -'ա՛ 'հրո՛ 'կո՛, 'կի՛ 'լի՛ 'կո՛ 'յրա՛յրո՛ 'kwli. Բա՛ -հա՛ 'ա՛ն ճի՛ղի՛ թի՛ղի՛, 'կի՛ 'ո՛ Նյու՛սա -մո՞, է՛ 'մո՛ 'լի՛ 'ա մո՛ 'լի՛ -նա՛ -նի՛, 'ա՛ 'մո՛ 'ա՛ -կո՛ւն ո՛ւ.

14 'A -տի՛, ճէ՛ 'kuku 'նի՛ 'կո՛ 'լի՛ 'ա մո՛ 'ու՛ն կի՛ ճէ՛, -կո՛տի՛ է՛ 'յի՛ տե՛տե՛ 'ա՛ 'ո՛ թի՛ղի՛ 'բա-, է՛ 'նի՛ -նո՛ թի՛ղի՛, 'ա՛ 'նի՛ 'սի՛ թի՛ 'ո՛ 'յի՛, 'կի՛ 'ո՛ Նյու՛սա 'յի՛. Կէ՛, Նյու՛սա ո՛ւ 'ա մո՛ թի՛ղի՛ -մո՞, 'կի՛ 'լի՛ ճի՛ղի՛ 'kwli. Է՛ ո՛ւ- ո՛ւ թի՛ղի՛, 'ա՛ 'սի՛ 'ո՛ 'յի՛, 'կի՛ 'ո՛ Նյու՛սա 'յի՛.

-A mo Nyisva a koyo

15 -Bakle, nyiblo թի՛ղի՛ ճի՛ղի՛ 'նի՛ հի՛, -է՛ մո՞: «Նյու՛սա 'ա՛ թի՛ղի՛ -մո՛', է՛ ո՛ւ -'ա մո՛ -մո՞, 'կի՛ 'լի՛ ճի՛ղի՛ 'kwli, ո՛ւ- ա, -է՛ 'յի՛ տե՛տե՛ 'ա՛ 'ո՛ թի՛ղի՛ 'բա-, է՛ 'նի՛ -ա՛ն թի՛ղի՛ -'ա մո՛. -Տէ՛ է՛ ո՛ւ 'մո՛ւ է՛, -է՛ -բի՛ -'ա՛ կո՛ 'հրո՛, 'կի՛ -'ա՛ ո՛ւ ճէ՛ 'kuku.» 'N 'յի՛ 'ա մո՛ 'նի՛ -lee -նի՛: 'Uon-, է՛ 'յի՛ 'մո՛ւ է՛ -նի՛.

16 Բա՛ կո՛ 'ա՛ 'յի՛յի, -է՛ մո՞, 'ա՛ -նի՛ 'ա՛ն ճի՛ղի՛ ո՛ւ թի՛ղի՛, 'ա՛ 'բո՛ւ է՛, 'ա՛ ճի՛ղի՛ 'նի՛ թի՛ղի՛ -նի՛, -է՛ -բի՛ 'ա՛ -հէ՛ ո՛ւ թի՛ղի՛ 'ա՛ 'մո՛, 'ա՛ թի՛ղի՛. 'Բո՛ մո՞ ճէ՛ 'kuku, 'բո՛ կո՛ նէ՛ 'ա մո՛ 'ու՛ն կի՛, -է՛ -բի՛ 'ա՛ մո՞ ճէ՛ 'kuku 'ա՛ թի՛ղի՛, -է՛ -բի՛ 'ա՛ թի՛ղի՛ 'կո՛կո՛ս 'յի՛. Կէ՛, 'բո՛ մո՞, 'ա՛ 'յի՛ 'ո՛ Նյու՛սա ո՛ւ թի՛ղի՛ -նի՛, -է՛ -բի՛ 'ա՛ մո՞ Նյու՛սա 'ա՛ թի՛ղի՛, 'տի՛ -է՛ ճի՛ղի՛ 'ո՛ 'ա մո՛ 'յի՛ 'նի՛ 'սի՛ -նի՛, 'կի՛ 'ո՛ 'ա՛ ճի՛ղի՛ 'յի՛.

17 Կի՛ -հի՛ լա՛, 'ա՛ մո՞ լա՛ ճէ՛ 'kuku 'ա՛ թի՛ղի՛. Կէ՛, Նյու՛սա 'ա՛ 'ու՛, -կո՛տի՛ 'ա՛ -տի՛ 'ա՛ -տէ՛ -մո՛', 'ո՛ տո՛ նէ՛ 'ա՛ մո՛, 'ա՛ 'թի՛ղի՛ 'կա՛ -տէ՛, 'տի՛ -'ա՛ թի՛ղի՛ 'ո՛ Նյու՛սա 'ո՛.

18 'A 'յի՛ 'կի՛ ճէ՛ 'kuku 'ա՛ թի՛ղի՛ 'բա-. Նյու՛սա թի՛ղի՛ 'ա՛ մո՛ ո՛ւ. -է՛ -բի՛ է՛ ո՛ւ- կո՛ թի՛ղի՛ 'ա՛ -հէ՛ 'կի՛, -է՛ ճի՛ղի՛ ո՛ւ, 'ա՛ 'մո՛ ճէ՛ -մո՛', -է՛ 'սի՛ 'ո՛ 'յի՛ ո՛ւ.

19 'N 'թի՛ղի՛ թի՛ղի՛ 'ա՛ ճի՛ղի՛ ո՛ւ, 'ա՛ 'մո՛ թի՛ղի՛ 'ա՛ 'յի՛ -տէ՛. Կի՛ -հի՛ լա՛, 'ա՛ -հա՛ լա՛ 'ա՛ն ճի՛ղի՛ ո՛ւ թի՛ղի՛, 'կի՛ 'ա՛ ո՛ւ լա՛ 'ա՛ -նէ՛ 'յի՛ղի՛ թի՛ղի՛. -Տէ՛ 'ա՛ ո՛ւ լա՛, 'ա՛ -հա՛ լա՛ 'ա՛ն ճի՛ղի՛, 'կի՛ 'ա՛ ո՛ւ լա՛ 'յի՛ղի՛-տե՛բլի՛, կէ՛- 'ա՛ ո՛ւ, 'ա՛ -նի՛ 'ա՛ն ճի՛ղի՛ 'ա՛ թի՛ղի՛ Նյու՛սա, 'ա՛ մո՞ 'ա՛ թի՛ղի՛, -է՛ ճի՛ղի՛ ո՛ւ, 'ա՛ 'մո՛ ճէ՛ -մո՛', -է՛ 'սի՛ 'ո՛ 'յի՛ ո՛ւ, 'ա՛ն ո՛ւն-տե՛բլի՛ 'ա՛ թի՛ղի՛ 'մո՛ 'լի՛ 'յի՛ -ա, -տէ՛.

20 Կի՛ -հի՛ լա՛ 'ա՛ տի՛ 'յի՛, -տէ՛ 'ա՛ 'տի՛ մո՞ լա՛ ճէ՛ 'kuku 'ա՛ թի՛ղի՛, 'ա՛ 'նի՛ -հի՛ թի՛ղի՛ լա՛ ճէ՛ -մո՛', -է՛ 'սի՛ 'ո՛ 'յի՛ 'լու՛ -մո՞ է՛.

21 Կի՛ 'ա՛ 'մո՛ 'յի՛, 'ա՛ ո՛ւ լա՛ 'յի՛ղի՛-տե՛բլի՛, -է՛ կո՛ -տի՛ ո՛ւ կէ՛ 'ա՛ մո՛. Գէ՛ 'ա՛ 'ճի՛ -բի՛ 'ա՛ -հա՛ 'լի՛ 'kwli 'լի՛? -Տե՛բլի՛ 'ա՛ 'մո՛, է՛ ո՛ւ թի՛ղի՛ ո՛ւ, ո՛ւ թի՛ղի՛ 'ո՛ 'կո՛կո՛ս է՛, 'ո՛ հի՛ Նյու՛սա -մո՞ է՛.

22 -է՛ -բի՛ -տէ՛ տի՛ նէ՛ -բո՛, 'ա՛ 'յի՛ 'կի՛ ճէ՛ 'kuku 'ա՛ թի՛ղի՛ 'բա- ճէ՛. Նյու՛սա թի՛ղի՛ 'ա՛ մո՛ ո՛ւ, 'ա՛ -հէ՛ 'կի՛ 'ա՛ թի՛ղի՛. թի՛ղի՛ 'ա՛ -հէ՛ 'լի՛ 'kwli, ո՛ւ- մո՞ 'ա՛ն ո՛ւն-տե՛բլի՛ 'սի՛ 'ո՛ 'յի՛, 'տի՛- Նյու՛սա ճի՛ղի՛ -նի՛ 'ա՛ մո՛ 'կո՛ 'յրա՛յրո՛, -է՛ 'յի՛ ո՛ւ -ա 'լի՛.

23 Նյի՛բլո՛ 'բո՛ ո՛ւ ճէ՛ 'kuku, է՛ թի՛ղի՛ 'կո՛կո՛ս 'յի՛. 'Kukus 'ա՛ 'մո՛, -է՛ մո՞ Նյու՛սա 'ա՛ -մո՛ղի՛, ո՛ւ- մո՞ ճէ՛ 'kuku 'ա՛ 'թի՛ղի՛. Կէ՛, Նյու՛սա -մո՞ -բի՛, է՛ -նի՛ -'ա՛ մո՛ 'կո՛ 'յրա՛յրո՛, -է՛ 'յի՛ ո՛ւ -ա 'լի՛, 'կի՛ 'լի՛ ճի՛ղի՛ 'kwli. 'Klo 'յրա՛յրո՛ 'ա՛ 'մո՛, ո՛ւ- մո՞, -'ա՛ կո՛ -'ա՛ն 'Kukonyo -'Yusu 'Klisu 'հո՛ւն-, -'ա՛ -մո՛ւ է՛ ո՛ւ.

7

Tete 'yi 'ki -a mu 'kli ki -koo -ni de

1 'Na 'ճի՛ղի՛ -նա՛, 'ա՛ մո՛ -մո՛', -'ո՛ 'յի՛ տե՛տե՛, 'ա՛ մո՛ 'նի՛ 'լի՛ -մո՞ -հի՛ -նի՛. 'Բի՛ 'ա՛ 'յի՛ թի՛ղի՛ ո՛ւ, -է՛ մո՞, ո՛ւ թի՛ղի՛ -բո՛, -է՛ ո՛ւ 'կո՛, տե՛տե՛ կո՛ թի՛ղի՛ 'կի՛ կի՛. Կէ՛, ո՛ւ թի՛ղի՛ 'բո՛ 'կո՛, -է՛ -բի՛ տե՛տե՛ 'յի՛ թի՛ղի՛ 'կի՛ կի՛ -կո՛ -նի՛ ճէ՛.

2 թի՛ղի՛ 'ա՛ 'մո՛ 'յի՛ ո՛ւ լա՛ 'նի՛ 'սի՛ 'ո՛ 'յի՛ 'ա՛ն ճի՛ղի՛ 'նի՛ -'ա՛ ճի՛ղի՛. Նյո՛ղի՛ 'բո՛ կո՛ ո՛ւ լա՛, է՛ 'յի՛ 'հրո՛ -կո՛ 'կի՛ 'ա՛ն 'ո՛ 'յի՛, 'ա՛ն

mu nyibɔ -bɪ kɔ, 'bɔ mɔ, 'a nyibɔ a 'mɔ, 'bɔ 'tɪ nɪ 'kɔ, -kɔtɪ ɛ 'yɪ tete 'pa-. Kɛɛ, 'a nyibɔ, 'bɔ 'kɔ, -ɛ -bɪ nɔgba a 'mɔ, ɛ kɔ 'hru, 'kɪ bɔ mu nyibɔ yrayɔ -bɪ kɔ. Ɛ 'yɪ ɔɲa.

³ Kɛɛ, nyibɔ a 'mɔ, bɔ 'tɪ nɪ 'kɔ, 'tɪ- 'a nɔgba 'bɔ hie 'ɔɔ bɔ, 'bɔ kɔ nyibɔ -bɪ, -ɛ -bɪ tete wɛn 'nɪ, ɛ nu -wɔlawɪ. Kɛɛ, 'a nyibɔ 'bɔ 'kɔ, -ɛ -bɪ 'hru pɛ 'ɔ bɔ, 'kɪ bɔ mu nyibɔ -bɪ kɔ. Ɛ 'yɪ ɔɲa. 'Bɔ kɔ nyibɔ -bɪ, ɛ 'yɪ -wɔlawɪ -nu.

⁴ 'Na 'ɔɔɔɔ -na, kɛ- 'aan dɛ nɪ 'mɔ. Tete 'yɪ 'kɪ 'a mɔ 'kɪ kɪ -kɔɔ -nɪ dɛ. Ɛ 'wɪ yɪ, a 'kɔ nɪ, -kɔtɪ tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ -Yusu 'Kɪsɔ 'kɔ la, 'aan 'mumu, a 'kɔ la nɪ -wɛ. -ɛ -bɪ ɛ nɔ- kɔ 'kɪ 'a mɔ, ɔwɪ yɪ, -tɛ nyibɔ yrayɔ nɪ 'mɔ. -Yusu 'Kɪsɔ, nɔ- Nyɪsɔ -ha 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɛ -ha 'kɔ. 'A -tɪ, nɔ- kɔɔ 'kɪ -a mɔ win kɪ, -ɛ dɪɔɔ nɪ, -a 'mɔ yɪnɔ-kɔan nɪ, 'kɪ 'ɔɔɔ -mɔ.

⁵ Ti -hi la a ti 'yɪ, dɛ -mɔ', -aan ɔgbɛɔ, -a -hɔɛ la, ɛ nɔ- -a ni la. Ti a 'mɔ 'yɪ, tete tɔɛ la -a mɔɔ nɪ, -ɛ mɔ, dɛ -a ni la, ɛ mɔ la dɛ 'kuku ɔnɔɔ. Dɛ 'kuku a 'mɔ, tete tɔɔ la -a mɔ, ɛ nɔ- -a -hɔɛ -ba nu la. Dɛ 'kuku a 'mɔ, ɛ nɔ- nii la 'lɪ -a mɔ -kɔan 'lɪ, ɛ nɔ- gbɛ la 'lɪ -a mɔ 'kɔkɔ a 'hru wɔn.

⁶ Ti -hi la a ti 'yɪ, tete nu la -a mɔ 'a ɔkoyo -mɔ. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bɔ, ɛ 'yɪ 'kɪ -a mɔ 'kɪ kɪ -kɔɔ -nɪ dɛ. Ɛ 'wɪ yɪ, -a 'kɔ nɪ. -ɛ -bɪ -tɛ ti nɛ -bɔ, Nyɪsɔ a -Hihiu* tɔɛ nɛ -a mɔ 'hru yrayɔ, 'kɪ -ba nu Nyɪsɔ a -kɔan. -A 'nɪ -nuɔɔ 'kɪ Nyɪsɔ a -kɔan dɛ, 'kɪ 'lɪ 'hru 'ka wɔn, -kɔtɪ ɔ 'crɪ la 'lɪ Nyɪsɔ a tɛcrɪɛn 'kwɪ.

Tete tɔɛ nɛ -a mɔ nɪ, dɛ- mɔ dɛ 'kuku

⁷ -Bakɛ, nyibɔ ɔɔ dɪɔɔ 'nɪ hla, -ɛ mɔ: «Moise* a tete, ɛ mɔ dɛ 'kuku ɔnɔɔ.» 'Ɔɔn-, ɛ 'yɪ 'mɔ lɛ -nɪ. Tete, nɔ- tɔɔ 'mɔ, dɛ- mɔ dɛ 'kuku. 'Bɔ 'yɪ wɛnɔɔ 'crɪ, 'kɪ 'lɪ tɛcrɪɛn 'kwɪ, -ɛ mɔ, ɔnɪ 'tuo 'lɪ -na 'bɪ a kɔkɔɛ ca -mɔ, 'n 'yɪ wɛn 'lɪɔɔ -wɛ, ɔbɔ yɪ wɛnɔɔ, -ɛ mɔ, dɛ a 'mɔ, ɛ mɔ dɛ 'kuku ɔnɔɔ.

⁸ -Tɛ tete tɔɔ 'mɔ, -ɛ mɔ, dɛ a 'mɔ, ɛ mɔ dɛ 'kuku ɔnɔɔ, -ɛ -bɪ dɛ 'kuku 'yɛ 'hru, 'kɪ 'lɪ 'mɔ 'lɪ, 'ɛ nuɔɔ, ɔbɔ

-hɔɛ ɔbɔ nu 'a -nɛ yɪnyɛdɛ, 'ɛ ɔtu -wɔ, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwɔ kɪ. Tete 'bɔ 'yɪ 'ɔ -nɪ, -ɛ -bɪ dɛ 'kuku 'yɪ 'kɪ -kɔ.

⁹ Ti -hi la, -tɛ 'n 'yɛ la tete nɪ yɪ, 'na ɔwɔ 'nɪ -yɛɛɔ la 'mɔ -tɪ. Ɛ ɔhɛn 'nyɛ, 'kɪ 'lɪ 'na dɔɔnɔ 'yɪ, 'n 'mɔɛ la Nyɪsɔ yɛ; ɛ 'wɪ yɪ, 'n nɪ la 'kɔ. Kɛɛ, -tɛ 'n yru Nyɪsɔ a tete lɛ, -ɛ -bɪ 'n -hɔɛ ɔbɔ ɔtu dɛ 'kuku a nunuo -wɔ, 'ɛ nuɔɔ, 'nɪ hlɔɔ Nyɪsɔ -mɔ lɛ; ɛ 'wɪ yɪ, 'n 'kɔ nɪ.

¹⁰ Nyɪsɔ -nyɪ nyibli tete nɪ, -ɛ dɪɔɔ nɪ, ɔ 'mɔ ɔhaan'kɔ kɔ. 'Mɔ -bɪ, tete a 'mɔ, ɛ 'kɔ 'mɔ nɪ. 'A -tɪ, 'n blɛɛ 'kɔkɔ yɪ.

¹¹ -Tɛ 'n 'wɪn la tete a 'mɔ, -ɛ -bɪ dɛ 'kuku 'yɛ 'hru, 'kɪ 'lɪ 'mɔ 'lɪ, 'ɛ kaa 'mɔ, 'nɪ nu yɪnyɛdɛ. -ɛ -bɪ 'n blɛɛ 'kɔkɔ yɪ, dɛ 'kuku a -tɪ.

¹² 'A -tɪ, 'kɪ tete -hɔn 'lɪ Nyɪsɔ -mɔ. 'A -nɛ tɛtɛbɔ 'sɪi 'ɔ yɪ, 'tɪ- 'ɛ nɔ yɪ.

¹³ ɔBɪ ɛ ɔhɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, ɔhaandɛ, -ɛ mɔ tete, ɛ 'la 'mɔ nɪ? 'Ɔɔn-, ɛ 'yɪ lɛ -nɪ. Dɛ -mɔ', -ɛ 'la 'mɔ, nɔ- mɔ dɛ 'kuku. Dɛ 'kuku a 'mɔ, 'kɪ ɛ naa 'lɪ ɔhaandɛ, -ɛ mɔ tete 'kwɪ, 'ɛ 'la 'mɔ. Kɛ- ɛ nɪ 'mɔ, -ɛ dɪɔɔ nɪ, -a 'mɔɔ yɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, dɛ 'kuku mɔ dɛ 'kuku ɔnɔɔ. 'A -tɪ, -tɛ tete pɪ lɛ, nyibɔ 'nɪ 'nuo 'lɪ dɛ 'kuku, -a yɪɔɔ 'nɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, dɛ 'kuku nyɛ yɪ, 'ɛ -hi 'ɔ 'a -nɛ ɔdedɛɛ 'ɔ.

-A -hɔɛ -ba nu ɔhaandɛ, kɛɛ, yɪnyɛdɛ, nɔ- -a ni

¹⁴ -A yɪɔɔ nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ tete -hɔn 'lɪ Nyɪsɔ -mɔ, kɛɛ, 'mɔ -bɪ, 'n 'yɪ 'kɪ -kɔ, 'nɪ -hɛ dɛ 'kuku a ɔkoyu.

¹⁵ 'Nɪ -yruɔɔ lɪ dɛ -mɔ', 'n ni lɛ. 'Nɪ -nuɔɔ lɪ dɛ -mɔ', 'n -hɔɛ, kɛɛ, dɛ -mɔ', 'n 'yɛ nɪ -hɔɔ, ɛ nɔ- 'n ni.

¹⁶ -Tɛ 'n ni dɛ -mɔ', 'n 'yɛ nɪ -hɔɔ, ɛ tɔɛ 'mɔ nɪ, -ɛ mɔ, 'n yruɔɔ lɛ, -ɛ mɔ, tete mɔ ɔhaandɛ ɔnɔɔ. 'N kɔ tete 'hɔɛn-, -a pɛ nɪ.

¹⁷ 'A -tɪ, yɪnyɛdɛ -mɔ', 'n ni, ɛ 'yɪ 'mɔ 'pa-, 'nɪ -nuɔɔ lɪɔɔ, kɛɛ, dɛ 'kuku, -ɛ nɪ 'lɪ 'mɔ 'lɪ, ɛ nɔ- 'tɪ 'mɔ, 'nɪ ni yɪnyɛdɛ a 'mɔ.

¹⁸ 'Mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tɪ'wɔlanyɔ, 'n yɪɔɔ nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'mɔ 'lɪ, ɔhaandɛ 'yɪ 'lɪ -nɪ. 'N -hɔɛɔ nɪ dɪakɪ, 'kɪ ɔbɔ nu

wen □haandε, kεε, 'n 'yι 'klι -kŏ, 'kι □bu nu□o.

¹⁹ 'A -tι, □haandε -mυ', 'n -hυε □bu nu, 'nι -nu□o lι□ι. Kεε, yιnyredε -mυ', 'n 'yε nι -hυa, ε nŏ- 'n nι.

²⁰ Dε -mυ', 'n 'yε nι -hυa □bu nu, 'bυ mŏ, 'nι yι□ι nι nι, ε □hen 'nyrε, ε 'yι 'mŏ 'pa-, 'nι -nu□o lι□ι, kεε, dε 'kuku -mυ', -ε nι 'lι 'mυ 'lι, ε nŏ- 'tui 'mυ, 'nι nι□e.

²¹ 'A -tι, dε 'n yι 'ye, 'a -nε ti, nŏ- mŏ: 'Bυ mŏ, 'nι -hυε □bu nu □haandε, yιnyredε nι -do, nŏ- 'n -wε 'lι □bu nu.

²² ε □hen 'nyrε, 'kι 'lι 'na □wlv a pεpε kι, 'n -hυε wen□ε nι, □bu □tuu wen 'υ Nyιsva a tete 'υ.

²³ Kεε, 'mŏ -bυ, -ε mŏ -tι'wlanyŏ, 'n yι□ι nι 'ye, -ε mŏ, □wlv -hvan nι 'lι 'mυ 'lι. □Wlv -hvan a 'mυ, ε kŏ □haan□wlv 'hven-, υ 'yι -pε. □Wlv -hvan a 'mυ, ε nu 'mυ dε 'kuku a □koyu -mŏ.

²⁴ Dε- kŏ 'na nyat □ti 'mυ lε 'lι? Dε 'kuku -nι 'lι 'na □wlv kι, 'kι ε gbε 'lι 'mυ 'kυlε'. Nyiblo a 'dι -bι, -ε dι 'mυ □gble 'lι?

²⁵ Nyιsva a 'wio. ε nŏ- naa 'lι -Yusu 'Klιsv 'lι, 'ε □gble 'mυ, 'kι 'lι dε 'kuku a 'klι bυ.

-Tι 'n -hυε □bu hla wen, ε nŏ- mŏ: 'na □haan□wlv -hυε bυ □tuu 'υ Nyιsva a tete 'υ. Kεε, 'na □wlv -hvan -hυε bυ kυε dε 'kuku □wien.

8

-Ba -ha Nyιsva a -Hihiu mε lε, bυ naa nε -a mυ*

¹ 'A -tι 'kι, nyibli -mυ', -υ kuo -Yusu 'Klιsv □wlv yι, 'klŏ -mŏ 'klŏ, Nyιsva a -bati 'yι 'lι□ι 'lι -wε, bυ klŏ □nυ,

² -kŏtι -tε ti nε -bυ, Nyιsva a -Hihiu a 'klι, nŏ- nεε nε -a mυ. -Hihiu a 'mυ, nŏ- yι -a mυ 'klŏ yrayrv -nyι, kŏ, nŏ- nι□e, -a kŏ -Yusu 'Klιsv 'hven-, □a -mυε. -Hihiu a 'mυ a 'klι, nŏ- nu□o, 'kι dε 'kuku a 'klι 'yι 'kι -a mυ win kι -kŏŏ -nι dε. Dε 'kuku a 'klι a 'mυ, nŏ- gbε 'lι nyibli 'kυlε', ε □hen 'nyrε, Nyιsva a -mŏlehlŏlε.

³ Moise a tete 'yι la 'klι -kŏ, 'kι bυ -wε la dε 'kuku a 'klι bυ, -kŏtι -a mυ -tonyibli, -a 'yι 'klι -kŏ, 'kι -ba □tuu 'υ

tete a 'mυ 'υ. Kεε, dε -bυ, tete 'yι la 'lι nunuo 'lι -wε, Nyιsva, nŏ- nu□o. -Tε ε nu 'a nunuo, ε nŏ- -bυ: ε lee 'nε- 'a 'Yu -Yusu 'Klιsv 'klŏ kι, -Yusu 'Klιsv a 'mυ, 'ε -hε -tonyiblo. 'A -plahυι 'wι- -a mυ dε'kukununyυ a -plahυι yι, kεε, ε 'yι dε 'kuku -nu, 'klŏ -mŏ 'klŏ. ε dι la nι, ε 'mυ la 'kυ -aan dε 'kuku a -tι. 'A 'kυkυυ tυε □nε nyibli nι, -ε mŏ, Nyιsva yraa dε 'kuku nι. Nŏ- nu□o, yrv, Nyιsva dι wen -a mυ lε -pυυ -nι, -Yusu, nŏ- ε pυυ □nε lε.

⁴ Nyιsva nu□o nι, -ε dι□e nu, -a 'mυ 'klι kŏ pεpε, dε -mυ', 'a tete tυε nε -a mυ, -a 'mυ□υ nu. -A 'nι -kυε□ε 'kι -aan dιŏnυ a 'lule-hihie □wien lε, -ε mŏ -aan □wlv 'kι, kεε, Nyιsva a -Hihiu, nŏ- -a -hε mε lε, 'kι bυ naa nε -a mυ, 'ε nι□e, □a kŏ 'klι, 'kι -ba □tuu 'υ Nyιsva a tete 'υ.

⁵ Nyibli -mυ', -υ yι 'waa dιŏnυ a 'lule-hihie □wien lε kυε, dε -mυ', 'waa □gbetυ, υ -hυε, ε nŏ- υ □mυε lε 'a -nε ti. Kεε, nyibli -mυ', -υ yι Nyιsva a -Hihiu □wien lε kυε, υ nυ- mŏ -bι, dε -mυ', Nyιsva a -Hihiu -hυε, ε nŏ- υ □mυε lε 'a -nε ti.

⁶ Nyibli -mυ', -υ yι 'waa 'lu-mŏle-hie-teblι □wien lε kυε, 'a -nε ti, 'hru -mυ', -ε kŏ wlvn υ nι 'υ, ε nŏ- mŏ 'kυkυυ a 'hru. Kεε, nyibli -mυ', -υ yι Nyιsva a -Hihiu a -teblι 'lu -mŏ lε -hie, Nyιsva yι -nyι □nυ 'klŏ yrayrv kŏ plŏ a bleelε,

⁷ -ε nu□o, nyibli -mυ', -υ yι 'waa 'lu-mŏle-hie-teblι □wien lε kυε, υ nυ- yraa Nyιsva. υ 'nι □tuu□o 'υ Nyιsva a tete 'υ, 'υ 'yι 'klι -kŏ, 'kι bυ □tuu 'υ tete a 'mυ 'υ.

⁸ Nyibli -mυ', -υ yι 'waa □wlv 'kι □wien lε kυε, υ 'nι -blee□e lι Nyιsva a plŏ.

⁹ 'A mυ -mŏ -bι, a 'nι -kυε□ε lι 'aan □wlv 'kι □wien lε, kεε, Nyιsva a -Hihiu, nŏ- a yι □wien lε kυε, -kŏtι Nyιsva a -Hihiu a 'mυ, 'kι ε nι 'υ 'a mυ ke'. Nyiblo 'bυ nι 'υ, Nyιsva a -Hihiu a 'mυ, -ε mŏ -Yusu 'Klιsv a -Hihiu -wε, 'bυ 'yι 'υ□υ ke' -nι, -ε -bι ε 'yι -Yusu 'Klιsv a nyiblo 'pa-.

¹⁰ -Yusu 'Klιsv 'bυ nι 'lι 'aan □wlv kι, -ε -bι 'a -Hihiu yι -nyι 'a mυ 'klŏ yrayrv, -ε nu□o, Nyιsva 'sii 'υ 'a mυ

յի, 'կի 'վ 'ա ժոնս ye'. ԿԷ- է ու 'մս, 'ye լիս 'aan -plahսի di 'կս, ճե 'kuku a -տի.

11 'Ya 'վ 'lu ճե, Nyսսա a -Hիիս, -է -ha 'լի -Yսսս 'Kլիսս 'կոկոնիբլի 'նյի, -է -ha լի 'ա 'կո, -Hիիսս a 'մս, 'բս ու 'վ 'ա մս կե', -է -բի է մո լիս -տի, Nyսսա ու -ճո a 'մս, ոչ- ճի 'լի 'ա մս 'կոկոնիբլի 'նյի -ha -ա, 'տի- է 'մս 'ա մս 'հսի րարի -նյի. Է ճիս 'նի ոս, 'կի 'լի 'ա -Hիիսս -մս', -է ու 'վ 'ա մս կե' a 'կի 'կալի.

12 'A -տի, 'na 'ճայոս -նա, -ա ճլէսս յի, -ba ոս ճե -մս', Nyսսա a -Hիիսս -հս. Գե -բս, -aan լիս 'կի -հս, -a 'յի 'ա ոսսո -կո.

13 'Bս մո, 'ba յի ճե -մս', 'aan լիս 'կա -հս ոս ոս, -է -բի a հոս Nyսսա -մո է, է 'ա յի, 'կի a ոս 'լի 'կոկոս a 'հրս առ. Կէ, 'բս մո, 'ba -ha Nyսսա a -Hիիսս մէ է, բս -ha 'լի րարի-տեբլի -մս', -է ու 'լի 'aan լիս կէ, -է -բի a ճի կո 'կո րարի.

14 Nyիբլի a թթե -մս', -վ -հէ Nyսսա a -Hիիսս մէ է, 'է ոսս լիս, ոս- մո Nyսսա a 'յոսս.

15 -է -բի Nyսսա a -Hիիսս a 'մս, է 'նի -նսսո լի -ա մս 'կոյո -մս', -վ յի հոսսս թե -մո, կէ, է ոս -ա մս Nyսսա a 'յոսս -մո, 'տի- 'է ոսս, լիս է, -է մո, Nyսսա, ոչ- մո -aan 'Ba.

16 Nyսսա a -Hիիսս տէ լիս -ա մս ոս, 'կի 'լի -aan լիս կի, կո, լիս յիս, -է մո, 'է մո լիս -տի, -ա մո Nyսսա a 'յոսս լիս.

17 -Է -ա մո Nyսսա a 'յոսս, 'ա -տի, րարի-տեբլի -մս', է լիսսս, 'կի 'վ -ա մս -մո, է ճի -ա մոսս 'նի -նյի. -A կո -Yսսս 'Kլիսս 'հս- , -ա մս է ճիս -նյի, -կոս -տե -Yսսս 'Kլիսս ոս լիսսս a 'յիս, կէ- -ա ոսս լիսսս a 'յիս -ա. -է -բի 'կի, -ա կո -Yսսս 'Kլիսս 'հս- , -a ճի կո -տի a 'յի'բսս.

լիսսս -մս', -ա յի -թե

18 'N թսսս լիս -տի, -է մո, լիսսս -բս, -ա յի 'յե տի -բս 'րի, է մո ճե 'սիս. Nyսսա a -տի a 'յի'բսս, է ճի -ա մս -նյի, է կո լիսսս a 'մս 'հս- , վ 'յի 'լի րարի 'մսսս -նի. -Տի a 'յի'բսս a 'մս, է ճի 'նի 'բս, է 'մս 'վ լիսսս a 'յիս 'վ -հի.

19 'Kկո a թթե յի -թե -նյոս -մս', -է կո 'կալի Nyսսա ճի 'վ 'ա 'յոսս թթե' -թս -նի, -է ճիս ոս, ոսսս a թթե 'մս Nyսսա a 'յոսս a -տի a 'յի'բսս 'յե.

20 -Էբլի a թթե, Nyսսա -նս, 'կի է ոս 'լի 'կոկոս a 'կի ս. Է ճի -ա ս. Nyսսա a ոսս-տեբլի a 'մս, է 'յիս -հս, 'կի ս ոսսս 'լի 'կոկոս a 'կի ս, կէ, Nyսսա, ոչ- -ha 'լի լիս 'ա ճսս 'նյի, -տոնիբլի a ճե 'kuku a -տի.

21 Nyսսա a ոսս-տեբլի a 'մս, վ յիս ոս, -է մո, է ճի կո -նյոսս լիս, Nyսսա 'մս լիս լիս, 'կի 'լի 'կոկոս a 'կի ս, 'տի- է 'մս լիս ա. -Է Nyսսա ճի ոս, է 'մս 'լի 'ա 'յոսս 'կոկոս a 'կի ս -ha, 'տի- է 'մս լիս -տի a 'յի'բսս -նյի, կէ- է ճի ոս -ա, է 'մս 'լի 'ա ոսս-տեբլի 'կոկոս a 'կի ս -ha, 'տի- է 'մս լիս -տի a 'յի'բսս -նյի.

22 -A յիս ոս, -է մո, կէ 'լի 'ա -ա լիսսս 'յիս ս, -բս յե տի -բս կի, Nyսսա a ոսս-տեբլի a 'մս, վ ոս ոսս է, 'տի- 'վ յի լիսսս 'յե, 'վ 'ա -նոսս յի, -է յի լիսսս a լիսսս 'յե.

23 Է 'յի Nyսսա a ոսս-տեբլի ոս -ճո 'թ- , վ 'նի -նսսո ոսս է, -aan 'մսս, -վ մո յի-հսսսս, է -նյի 'ա -Hիիսս*, -a ոս ոսս է -ա, 'կի 'լի -aan լիս կի. Կէ, -նյոսս -կո 'կալի է ճի 'վ -ա մս թթե' -թս -նի, է ճի -նյի -ա մս 'հսի րարի. -Nyսսս a 'մս, է ոչ- -ա յի -թե ճի.

24 Nyսսա ա -ա մս ոս, կէ, -տեբլի a թթե, է ճի -ա մս -նյի, -a 'տի 'յես ոս կէ. Կէ, -a կոսս լիսսս լիս, -է մո, -a ճիս 'նի կո. Գե -բս, -a կոսս լիսսս յի, կո, -a յի -թե, -է մո, -a ճիս 'նի կո, ճե a 'մս, 'բս մո, լիսսս յիսսս ոս 'յե, -է -բի -a 'յիսսս 'կիսսս լիսսս յի -կոս -նի, -կոս -a ա 'կո -մո. Nyիբլո 'բս կո ճե, 'հրս 'յի 'կի 'վ սս -թե, 'կի սս կոսս լիսսս լիսսս յի, կո, սս -թե, -է մո, ճե a 'մս, է ճիս 'նի կո.

25 Կէ, ճե -մս', -a 'յե ոս կէ, է ոչ- -a կոսս լիսսս յի, լիսսս -թե. -է -բի -a կոսսս a 'լիս, լիսսս -թե.

26 -է -բի 'կի, Nyսսա a -Hիիսս, ոչ- յի -ա մս -հէ -նի, -ա մս -բս, -վ 'յի 'կի -կո. -Է -a ճի Nyսսա a ճիս ոս, -a 'յիս -նյի. Կէ, Nyսսա a -Hիիսս a 'մս, ոչ- յի 'լի Nyսսա -մո -հէ -նի, 'կի 'վ

-aan -ta', 'ki 'li 'a ɔwlv a pɛpɛ ki. -Tɛ ɛ ni 'a dɪda, ɛ -hi 'v -tonyiblo a win ni.

²⁷ Nyɪsua yi dɛ -mʊ' ni, -ɛ ni 'li -tonyiblo a ɔwlv ki, 'ɛ yi dɛ -mʊ', 'a -Hihiu -hʊɛ -wɛ, -ɛ nuɔo, 'a -Hihiu a 'mʊ, ɛ dɛ Nyɪsua, 'ki 'v -Yusu a nyibli a -ta', ɔwi yi, -tɛ Nyɪsua ni 'a -hʊhʊa.

²⁸ Nyibli -mʊ', -v nʊɛ Nyɪsua, 'ti-Nyɪsua a 'mʊ, ɛ -da, 'ki bu nu 'a -kʊan, -a yiɔe ni, -ɛ mɔ, 'a -nɛ dɛ, -ɛ yi 'v nyre, 'ki 'v ɔnu -mɔ, Nyɪsua niɔe ni, ɔhaandɛ 'ɛ -hʊɛn 'liɔi 'kwli,

²⁹ -kɔti kʊɛ la 'li bu, nyibli -mʊ', Nyɪsua -ha 'li, ɛ pʊ ɔnu 'kɪbɪa ki, v 'mʊ -Yusu yi 'wɪ, -ɛ diɔe nu, 'a 'Yu a 'mʊ, ɛ 'mʊ Yi-hɛyu' pa, 'ki 'li 'yonʊ -hʊɔhʊi 'nyɪ.

³⁰ Nyibli -mʊ', ɛ pʊ 'kɪbɪa ki, ɛ da ɔnu ni, -ɛ diɔe nu, v 'mʊ 'a nyibli' pa. Nyibli -mʊ', ɛ -da, ɛ 'sii 'v ɔnu yi, 'ki 'v 'a dɪɔnʊ ye'. Nyibli -mʊ', ɛ 'sii 'v yi, ɛ di -nyi ɔnu 'a -ti a 'yi'buale.

Nyɪsua a nʊɛɛ, ɛ -hi 'v 'a -nɛ dɛ ni

³¹ -ɛ -bi -tɛ ɛ ni 'mʊ lɛ, -bi' -a di 'ki pʊ dɛ 'li? -Tɛ Nyɪsua kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a -pɛ, nyiblo ɔdʊ 'yi 'liɔi 'li -wɛ, bu -ha 'v -a mʊ 'hru wɔn.

³² Nyɪsua -ha 'a 'Yu ni -do ni, 'ki bu lee 'nɛɔe 'kɔ ki, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ 'kʊ, 'ki 'v -aan pɛpɛ a -ta'. -Tɛ Nyɪsua -nyi -a mʊ 'a 'Yu, -ɛ -bi ɛ mɔ ɔhan-ti, ɛ di -nyi -a mʊ 'a -nɛ ɔhaandɛ ɔdʊ -wɛ, 'ki 'li dadʊke 'kwli.

³³ -A mʊ -bu, Nyɪsua pʊ 'kɪbɪa ki, 'ki -ba -hɛ 'a nyibli, nyiblo ɔdʊ 'yi 'liɔi 'li -wɛ, bu yɛɛ nɛ -a mʊ -ti, -kɔti Nyɪsua a ɔgbɛtʊ, nɔ- 'sii 'v -a mʊ yi, 'ki 'v 'a dɪɔnʊ ye'.

³⁴ Nyiblo ɔdʊ 'yi 'liɔi 'li -wɛ, bu 'bɛ -aan -bati, -kɔti -Yusu 'Kɪsʊ a 'mʊ, ɛ 'kʊ ni, 'ki 'v -aan -ta', 'ti- Nyɪsua 'ɛ -ha 'liɔi 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, 'ɛ -haɔa 'kɔ. -Yusu 'Kɪsʊ a 'mʊ, 'ki ɛ 'ni 'v Nyɪsua 'hʊi, 'ɛ dɛ Nyɪsua, 'ki 'v -aan -ta'.

³⁵ -Yusu 'Kɪsʊ nʊɛ nɛ -a mʊ ni. ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, nyiblo ɔdʊ 'yi 'liɔi 'li -wɛ, bu -hɪhɪa -a mʊ yɛ, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ -aan nʊɛɛ 'kee -ni. 'Bu mɔ, ɔba yi ɔhʊɛn ni 'ye, ɔba kɔ 'kla-wliye'yɪya, kɔ, nyibli 'bu yi -a

mʊ ɔhʊɛn ni ɔtui, kɔ, 'kanʊ 'bu yi -a mʊ ni ni, ɔba 'yi 'hʊɪɛpʊ-tebli -kɔ, kɔ, ɔhwle kɔ 'kʊkʊʊ 'bu yɛ -a mʊ ni mi, ɔbi -tebli a 'mʊ, ɛ ɔhɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Kɪsʊ 'yi 'ki -a mʊ -nʊɛ -ni dɛ? 'ʊn-, ɛ 'yi 'mʊ lɛ -ni. ɛ 'tiɛ nʊɛ nɛ -a mʊ.

³⁶ ɛ mɔ -tɛɛ, -aan ɔhʊɛn a 'yiye a 'mʊ, ɛ 'wɪ- -ti -mʊ', v 'crɪ la 'li Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«Nyɪsua o, -mɔ kɔ -ti, 'a -nɛ ti, nyibli 'v ɔmʊɛ -aan 'lɪa lɛ.

'Kɪ 'li -tonyibli 'yi, -a 'wɪ- blablɪ yi, v gbɛ 'li 'laalɛ'»

³⁷ 'Ye ɔbu ɛ ni 'mʊ lɛ, -a yi 'bɛɛ 'li 'kla-wliye'yɪya 'kwli ɔtiɔ pɛpɛ, 'ki 'li -Yusu 'Kɪsʊ, -ɛ nʊɛ nɛ -a mʊ a 'klɪ 'kwli.

³⁸ 'N yiɔe ni, -ɛ mɔ, ɛ 'yi ɔdedede -kɔ, -bu di -a mʊ 'yi lɛ -hɪhɪa -ni, -a kɔ -Yusu 'Kɪsʊ 'hʊɛn-, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ -aan nʊɛɛ 'kee -ni. Mɔ, ɔba 'tiɛ yi -hʊnhɔn ni pi, -hʊʊ', ɔba yi ni 'kʊi, ɛ 'tiɛ nʊɛ nɛ -a mʊ. 'Kuo, kɔ 'a -nɛ 'kɪkɪnɪdɛ ɔdʊ, kɔ kɪkɛ a -tebli kɔ -ɪɪɪa a -tebli 'hʊɛn-, ɛ bi 'li yi,

³⁹ kɔ 'klɪ, -v ni 'li yakɔ 'kwli, kɔ -tʊtʊ bu, kɔ 'a -nɛ ɔdedede, v 'yi 'liɔi 'li -wɛ, bu ka Nyɪsua yi, 'ki bu nʊɛ nɛ -a mʊ. Dɛ -mʊ', -Yusu 'Kɪsʊ -nu, 'ki 'v -aan -ta', ɛ tʊɛ nɛ -a mɔɔ yi, -ɛ mɔ, Nyɪsua nʊɛ nɛ -a mʊ ni.

9

Dɛ -mʊ', Nyɪsua pʊ 'li, 'ki 'v Yisraekʊɛ, -v mɔ -juukʊɛ -mɔ*

¹ -Ti -bu, 'n hɪɛ, ɛ mɔ ɔhan-ti ɔniɔ, -kɔti mɔ -Yusu 'Kɪsʊ a nyiblo ɔniɔ, 'ni -nuɔo hi. Nyɪsua a -Hihiu* tʊɛ 'mɔɔ ni -wɛ, -ɛ mɔ, 'na pʊpʊwin mɔ ɔhan-ti ɔniɔ, kɔ, 'na ɔwlv 'ni -yɛɛɔe 'mʊ -ti.

² 'Wɛn 'ni, 'kla-wliye'yɪya -hi 'mʊ wɔn dɪaki, kɔ, 'na ɔwlv 'mʊɛ bu,

³ 'ki 'v 'na dakɔ, -v mɔ Yisraekʊɛ -mɔ, -v mɔ 'na 'dɪayɪnʊ a -ta'. 'Bu mɔ, 'hru 'bu pɛ wɛn 'v bu, 'n di wɛnɔe 'ni hɪa -wɛ, 'ki Nyɪsua bu pʊ wɛn 'mʊ 'jɔɔ yi, kɔ, bu -hɪhɪa wɛn -a mʊ yɛ, 'n kɔ -Yusu 'Kɪsʊ 'hʊɛn-, 'bu mɔ, 'bu -wɛ 'li bu wa wɛn 'na 'dɪayɪnʊ -mʊ', -v mɔ Yisraekʊɛ.

4 U mɔ Yisrae a 'yonu a 'yonu, -ε mɔ Yisraekue a 'bai. Nu- Nyɔsua pu 'kɔɔa ki, -ε diɔe nu, u 'mu 'a 'yonu' pa, 'ε tɔɔ ɔnu 'a -ti a 'yi'bubua, 'ε ɔtu 'yri a gblegble, ε kɔ ɔnu 'hɔen-, 'ε -nyi ɔnu tete, kɔ, 'ε tɔɔ ɔnu 'hru, -te u di 'a dɔda nu, ε kɔ, -te u di 'u 'a 'uɔtuule nu, kɔ, 'ε lee ɔnu de -mu', ε di nu, 'ki 'u ɔnu -mɔ'.

5 Nu- mɔ -aan 'bai gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yonu. Nu- kɔ 'nyi u kɔɔ 'li -Yusu 'Kɔsu, -ε mɔ Nyɔsua a 'Yu, -ε kɔɔ ne 'a -ne ɔdedede win ki. -Ba pu Nyɔsua 'nyre le 'a -ne ti. Ke- bu ni 'mu.

6 'ε 'yi 'nyre ɔhen, -ε mɔ, de Nyɔsua pu la 'li, ε 'yiɔi -nu. De Nyɔsua pu la 'li, ε nyre 'u ni, 'ye ɔbu ε 'yi Yisrae a 'yonu a pepe, u 'yi Nyɔsua a -tee a dako a nyibli 'pa-.

7 Abrahamu, ε kɔ la 'yonu -hɔɔhu, kee, ε 'yi 'waa pepe, u 'yi Abrahamu a -tee a 'yonu 'pa-. Ti -hi la a ti 'yri, ke- Nyɔsua pu la Abrahamu yi: «-Na -tee a 'yonu, nu- mɔ -na 'yu Yisaki a 'yonu.»

8 'ε ɔhen 'nyre, 'ki 'li Abrahamu a 'yonu 'nyi, ε 'yi 'waa pepe, u 'yi Nyɔsua a 'yonu 'pa-. Kee, -ε -bi 'yonu -mu', Abrahamu -kɔ, ɔwi yi, -te Nyɔsua nu la 'a -hɔhɔa, u ni -do, u nu- Nyɔsua deε ne 'a -tee a 'yonu.

9 De Nyɔsua lee la Abrahamu, nɔ- mɔ: «'Yru, -a di ki bi, ti ni -do -bu 'yri, 'n di 'ni di de. 'Ki Sara di 'u 'yu nyibeyu -kɔɔ -ni.»

10 Ke- ε ni la 'mu, 'ki 'u Rebeka -mɔ'. Rebeka a 'mu, ε mɔ la Abrahamu a 'yu Yisaki a nugba ɔniɔ. ε ni la ɔyruɔyɔnu a 'kwli.

11-12 Ke- Nyɔsua pu laɔa yi, ε wen: «'Hɔan, nɔ- di -hɔan nyi'ka win ki -kɔɔ -ni, -nyrɔwɔ ɔdu.» Ti -kɔ 'yri Nyɔsua hla la -ti a 'mu, Rebeka 'tie 'ye la ɔnu ni kɔe. 'A -ti, 'yonu -mu', ε di la kɔ, mɔ, u 'tie 'ye la ɔhaande ni ni, mɔ, u 'tie 'ye la de -hɔan ni ni -we. Ke- Nyɔsua nu laɔa, -ε diɔe nu, ε 'mu laɔa nyibli -tɔɔ -ni, -ε mɔ, de -mu', ε -hɔe, ε nɔ- ε ni. 'ε te 'li nyibli 'nyi le, 'ε -he 'li nyiblo -mu', 'a ɔwlu -hɔe. 'ε 'yi nyiblo a 'mu, bu nu

ɔhaande a -ti 'pa-, ε 'ni -haɔa liɔi.

13 'ε nɔ- u 'cru la 'li Nyɔsuacrien 'kwli, -ε mɔ, Nyɔsua wen 'ni: «Sakɔbu*, nɔ- 'n -ha 'li, 'ki 'u 'na -kɔan a -ta', ε 'yi Esau 'pa-.»

14 De a 'di -bi ε ɔhen 'ki 'nyre 'li? ɔBi ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, Nyɔsua a nunu-tebli 'yi 'u yi 'sii -ni? 'Uɔn-, ε 'yi 'mu le -ni.

15 Ti -hi la a ti 'yri, ke- ε pu la Moise yi, -ε mɔ: «'Mɔ Nyɔsua, nyiblo -bu, 'n -hɔe ɔbu nu ɔhaande -mɔ, ε nɔ- 'n diɔe -mɔ nu, ε kɔ, nyiblo -bu, -ε kɔ nyai 'n -hɔe ɔbu yru, ε nɔ- kɔ nyai 'n di yru.»

16 Nyɔsua 'bu -ha 'li nyiblo, ε 'muɔu ɔhaande -mɔ nu, ε niɔe ni, -kɔti ε nɔ- -hɔeɔe, ε 'yi nyiblo bu -hɔaɔa a -ti 'pa-, ε 'yi nyiblo a -kɔan, ε ni a -ti 'pa- -we.

17 Ba 'ye ke, -ti -mu', Nyɔsua lee la Esipublugba a bodiɔ, ε wen: «'N nu -mu bodiɔ -mɔ, -ε diɔe nu, ɔni 'yi 'u 'mu 'u ɔtuu -ni, 'muɔu nyibli a pepe yi -tɔɔ -ni, -ε mɔ, 'n kɔ 'kli, 'ki 'u -mu ki, 'ki 'ne- -na 'blugba 'kwli, 'ti- 'muɔu nu, 'na 'nyre 'mu 'klo a pepe ki bu 'heen -ni.»

18 'A -ti, -a yiɔi 'ni 'ye, -ε mɔ, nyiblo -mu', Nyɔsua -hɔe bu nu ɔhaande -mɔ, ε nɔ- ε ni ɔhaande -mɔ, kɔ, nyiblo -mu', -ε kɔ ɔwlu Nyɔsua -hɔe -bu 'gboklo -ni, ε niɔe ni, nyiblo a 'mu, 'a ɔwlu 'ε yi 'gboklo -ni.

De -mu', Nyɔsua -hɔe bu nu, ε nɔ- ε ni

19 -U -bi di 'ni 'beti -ni: Nyibli 'bu yi ynyre-tebli ni ni, de a 'di -bi -kɔ -ti Nyɔsua 'ε yi ɔnu -mɔ 'ple 'li? 'Bi de -mu', Nyɔsua -hɔe, nyiblo ɔdu 'yi 'li 'a yi-wɔn-wɔn 'li -we.

20 'Wen 'ni: Nyiblo a 'di -bi -mɔ 'li, -mɔ a 'mu, -ε ni 'li Nyɔsua a -mɔhlee le 'li? ɔBi ya -bu, u -mue, ε -we 'li bu lee ne 'a mumuenyo ni, -ε mɔ: «De- kɔ -ti ɔni nu 'na nunuo le 'li?» 'Uɔn-, ε 'yi 'liɔi 'li -we.

21 Nyiblo -mu', -ε ni yi, ε kɔ 'kli, 'ki bu nu buε, bu nu 'a -ne ya, ε -hɔe. 'Bu yiɔi ni -hɔe, bu nu ya -mu', -ε kɔ 'mini, ε nɔ- ε di nu, mɔ, 'bu yiɔi ni

-hƳε, bu nu ya -mƳ', -ε 'yɪ 'mini -kɔ, ε nɔ- ε di nu.

22 -Ǝ -bɪ Nyɪsua 'bu yɪɔɪ nɪ -hƳε, bu 'wɪ- yɪnunyɔ yɪ, ɔbɪ -kɔ 'lɪɔɪ -mɔ? Nyɪsua -hƳεɔɛ nɪ, nyibli bu yɪɔɛ, -ε mɔ, ε -wε 'lɪ bu pɔ yɪv nɪ -wε, kɔ, 'ε nɪ 'kɪ kɪ. Ǝ nɔ- kɔ -tɪ, 'ε kɔ ɔwɔv a 'lɪla dɪakɪ, 'kɪ 'v nyibli -mƳ', ε pɪ yɪv lɛ -mɔ, 'tɪ- v blɛɛ 'kukɔv yɪ.

23 Nyɪsua -hƳεɔɛ nɪ -wε, 'kɪ nyibli bu yɪɔɛ, -ε mɔ, ε kɔ -tɪ a 'yɪ'buɔɔa dɪakɪ, 'tɪ- ε -hƳε bu -nyɪ -a mƳ -tɪ a 'yɪ'buɔɔa.

24 -A mƳ mɔ nyibli a pɛpɛ -mƳ', ε -da, 'kɪ -bu mɔ 'a nyibli. Ǝ 'yɪ 'lɪ -Juukvɛ* nɪ -do 'nyɪ 'pa-, ε 'yɪ 'lɪ nyibli -ha. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ dakɔ -bɪ 'nyɪ, ε -ha 'lɪ nyibli -wε.

25 Ǝ nɔ- mɔ -tɪ -mƳ', ε hɪa la, 'kɪ 'lɪ winwɔn-hanyɔ* Hose a 'crɪɛn 'kwɪɪ, -ε mɔ:

«Nyibli -mƳ', -v 'yɪ la 'na nyibli 'pa-, nɔ- 'n di 'na nyibli -daa -nɪ.

Dakɔ -mƳ', 'n 'yɪ la -nɔv -nɪ,

ε nɔ- kɔ nyibli 'n di 'na nɔvnyibli -daa -nɪ.

26 -Tɛ -mƳ', v lee la 'v ɔnɔ, -ε mɔ:

A 'yɪ 'na dakɔ 'pa-,

'kɪ 'v -tɛ nɪ -do a 'mƳ, 'mɔ 'Klɔhienyɪsua,

'kɪ 'n di 'v ɔnɔ 'na 'yonɔ -daa -nɪ.»

27 Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ Esai, kɛ- ε pɔ la, 'kɪ 'v dakɔ, -v mɔ Yisraɛkɔv a -ta', -ε mɔ: «'Ye ɔbɪ Yisraɛkɔv bu -hɔ wɛn, ɔwɪ yɪ 'pɔwɔn -mƳ', -ε 'wɛ 'v 'yɪv wɛn bu, ba yɪɔɛ, -ε mɔ, 'waa nyibli -mƳ', Nyɪsua di wa, v 'yɪ 'lɪɔɪ -wε, bu -hɔ, 'waa 'cɪmɪ gbi nɪ -do, nɔ- ε di wa.

28 Kukɔnyɔ Nyɪsua di di 'nɛ- 'klɔ kɪ, 'wɔwɪ kɪ, ε 'mƳ -tɪ a pɛpɛ -mƳ', v hɪa la nu, ε 'mƳ nyibli a pɛpɛ, -v nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ, -bati lɛ -pɔv -nɪ.»

29 'Ya 'v 'lu de, kɛ- Esai pɔ la -wε, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ:

«Kukɔnyɔ Nyɪsua, ε kɔɔ nɛ 'a -nɛ ɔdedede win kɪ,

'bu 'yɪ wɛn -aan 'yonɔ a dɛ -bɪ 'kɪbɪa kɪ -pɔ,

-a di -wε wɛn bu,

ɔwɪ yɪ -tɛ Sodɔmɔdɔ kɔ Gomɔɪdɔ a nyibli nu la bu-wɔwɛ.»

ɔHaantitɛ, -ε nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ, -Juukvɛ hɪa ɔnɛ kɪ

30 -Bɪ' -a di 'kɪ pɔ de 'lɪ? Kɛ- -a di pɔ, nyibli -mƳ', -v 'yɪ -Juukvɛ* 'pa-, v 'nɪ ɔmɔɔɔ la Nyɪsua a 'hɪv lɛ, -ε diɔɛ nu, v 'mƳ la 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bu, v 'sɪɪ 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', -kɔtɪ v kuo ɔnɛ ɔwɔv yɪ.

31 -Juukvɛ -mɔ -bɪ, v ɔmɔv la 'hɪv lɛ, -ε kɔ 'yɪv v di la 'v -naa -nɪ, 'tɪ- v 'mƳ la 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Kɛɛ, v ɔmɔv la tɛtɛ lɛ, -ε di laɔa nu, v 'mƳ la 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Kɛɛ, v 'yɪ 'lɪ -nyɪv.

32 Dɛ a 'dɪ -bɪ -kɔ -tɪ, 'kɪ v 'yɪ 'lɪ -nyɪv 'lɪ? V nɔ- -mɔ -bɪ, v daa ɔnɛ, -ε mɔ, v di 'sɪɪ 'v yɪ, 'waa nunu-tɛblɪ a -tɪ, 'tɪ- v 'yɪ Nyɪsua ɔwɔv yɪ -kuo -nɪ. 'A -tɪ, 'waa bu bɪ 'hɔɔ yɪ. 'Hɔɔ a 'mƳ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Kɪɪv.

33 Ǝ nɔ- kɔ -tɪ 'v 'crɪɪ la 'lɪ Nyɪsua crɪɪɛn 'kwɪɪ, -ε mɔ:

«Kɛ- Nyɪsua -pɔ:

Ba pɔ 'v nɔa bu. 'Kɪ 'lɪ Sɪondɔ 'kwɪɪ, (-ε mɔ Jɪrusɛ,) 'n di ɔtu 'lɪ 'hɔɔ bu.

'Hɔɔ a 'mƳ, nyibli a buɪ di bɪɔɛ yɛ, v 'mƳ ɔhlɔn lɛ bɪ.

Kɛɛ, nyibli -bu, -ε kuo 'hɔɔ a 'mƳ ɔwɔv yɪ,

'n diɔɛ 'nɪ wa.»

10

1 'N -hƳεɔɛ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwɔv a pɛpɛ kɪ, 'na 'dɔkɔv -Juukvɛ bu wɛnɔɛ kɪ, 'kɪ Nyɪsua bu wa ɔnɔ. 'N dɛ Nyɪsua nɪ dɪakɪ, 'kɪ 'v 'waa wɔwa a -ta'.

2 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ wɛn nɪ hɪlɛ, 'kɪ 'v 'waa -ta', 'n di wɛnɔɛ 'nɪ hɪa, -ε mɔ, v -hƳεɔɛ nɪ dɪakɪ, 'kɪ bu kɔv Nyɪsua ɔwɛn, kɛɛ, v 'nɪ -gbaɔa lɪ -tɛɛ a 'hɪv -mƳ', v di wɛn gba, v 'mƳ wɛnɔɛ ɔwɛn kɔv.

3 V 'nɪ -yɪvɔɔ lɪɔɪ, -tɛ -mƳ', Nyɪsua nɪ 'v nyibli a 'bɪv'sɪɪlɛ, 'kɪ 'v 'a dɔɔnɔ ye'. V nɔ- -mɔ -bɪ, v -hƳε bu na 'waa dɔɔnɔ a ɔwɔv a 'hɪv, -ε diɔɛ nu, v 'mƳ

'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyɔsua ye'. Kεε, -te Nyɔsua ni -tonyibli a wɔwa, u 'yi ɔ ki -wɛn.

4 -Tε -Yusu 'Kɔsu di la 'nε- 'klo ki, ε ɔtuu 'u Moise a tete ni. Nɔ- kɔ 'kwli ε naa 'li, 'ki tete 'yi kε 'kli -kɔ de, 'ki bu wa nyibli. ε mɔ ɔhan-ti ɔniɔ, ε 'yi tete 'a 'u ɔtuule 'pa-, ε 'ni -nu ɔli ɔti, -a 'ni 'sii ɔe 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye', kεε, -ba kuo -Yusu 'Kɔsu ɔwɔ yi; nɔ- ni ɔe, ɔa yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyɔsua ye'.

Nyibli a pεpe -mu', -u kuo -Yusu ɔwɔ yi, nu- Nyɔsua wε

5 Ti -hi la a ti 'yri, Moise 'cri la ɔa ni, 'ki 'u tete a 'u ɔtuule a -ta', -ε mɔ, 'hru -kɔ wɔn Nyɔsua yi 'u nyibli yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dɔnɔ ye'. -Ti a 'mu, ε 'cri la, ε nɔ- -bu: «Nyiblo -mu', -ε ɔtui 'u tete a pεpe 'u, nɔ- di 'klo yrayrɔ kɔ.» ε nɔ- Moise 'cri la.

6 Kεε, nyibli -mu', -u kuo -Yusu ɔwɔ yi, 'hru, -ε kɔ wɔn Nyɔsua yi 'u ɔnu yi 'sii -ni, ε ni 'dɔ. 'Ki 'u 'hru a 'mu a -ta', u 'cri la ɔa ni, 'ki 'li Nyɔsuacrien 'kwli, -ε mɔ: «ɔNi 'pɔɔ 'li lε, 'ki 'li -na ɔwɔ ki: Nyiblo a 'di -bi, -ε di 'li yakɔ 'kwli mu 'li?» 'Betile a 'mu, ε ɔhen 'nyre, 'hru 'yi 'u -hie, 'ki -bu mu 'li yakɔ 'kwli, -bu mu -Yusu 'Kɔsu da, ε 'mu di, -kɔti ε -hɔn 'li ni, 'ε di -mu wa mɔ.

7 ɔNi 'pɔɔ 'li lε -wε, 'ki 'li -na ɔwɔ ki: «Nyiblo a 'di -bi, -ε di 'li 'kɔkɔnyibli -mɔ mu 'li?» 'Betile a 'mu, ε ɔhen 'nyre, 'hru 'yi 'u -hie, 'ki -bu mu 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi, -bu mu -Yusu 'Kɔsu da, -kɔti ε -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi ni.

8 Kε- Nyɔsuacrien -pu de: «'Ki Nyɔsua a win ni 'u -mu 'huɔ, ε 'yi -mɔ -hɔ. Win a 'mu, 'ki ε ni 'u -mu wien, kɔ, 'ki 'li -na ɔwɔ ki.» Win ni -do a 'mu, ε nɔ- -a yi nyibli -lee -ni, -ε mɔ, u blεε yi, bu kuo Nyɔsua ɔwɔ yi.

9 'Bu mɔ, ɔni yi lε ni pi, 'ki 'u nyibli ye', -ε mɔ, -Yusu mɔ Kɔkɔnyɔ ɔniɔ, kɔ, 'bu mɔ, ɔni pu ɔhan-ti, 'ki 'li -na ɔwɔ ki, -ε mɔ, Nyɔsua -ha 'li ɔti 'kɔkɔnyibli 'nyi ni, 'ti- 'ε -ha ɔa 'kɔ, -ε -bi Nyɔsua a 'mu, ε di -mu 'ni wa.

10 'Bu mɔ, ɔba kuo -Yusu ɔwɔ yi -tεε, -ε -bi Nyɔsua di 'sii 'u -a mu yi, 'ki 'u 'a dɔnɔ ye'. Kɔ, 'bu mɔ, ɔba yi lε ni pi, 'ki 'u nyibli ye', -ε mɔ, -Yusu mɔ Kɔkɔnyɔ ɔniɔ, -ε -bi Nyɔsua di -a mu 'ni wa.

11 Kε- u nu la 'a 'ciɔri, 'ki 'li Nyɔsuacrien 'kwli, -ε mɔ: «'A -nε nyiblo 'bu ni 'u, 'bu kuo ɔnε ɔwɔ yi, Nyɔsua di ɔe 'ni wa.»

12 Nyiblo, 'yi ɔbu ε mɔ -Juukɔeyu*, 'yi ɔbu ε 'yi -Juukɔeyu 'pa-, ε mɔ de ni -do. Kɔkɔnyɔ mɔ nyibli a pεpe a Kɔkɔnyɔ ɔniɔ. Nyibli a pεpe, -u de ɔe, ε ni ɔnu ɔhaande -mɔ,

13 ɔwi yi, -tε u nu la 'a 'ciɔri, 'ki 'li Nyɔsuacrien 'kwli, -ε mɔ: «'A -nε nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi Kɔkɔnyɔ Nyɔsua ni de, 'ki 'li 'a ɔwɔ a yikuole 'kwli, -ε -bi Kɔkɔnyɔ a 'mu, ε di ɔe 'ni wa.»

ε 'yi 'waa pεpe 'pa-, u 'yi 'u Nyɔsua 'u ɔtuu -ni

14 Kε- -ti ni 'mu. Nyibli 'bu 'yi Kɔkɔnyɔ ɔwɔ yi -kuo -ni, u 'yi 'li ɔti 'li -wε, bu da ɔa, 'ki bu dii ɔnu ki. 'Bu 'yi 'a 'nyre 'wɔn, u 'yi 'li ɔti 'li -wε, bu kuo ɔnε ɔwɔ yi. Nyiblo ɔdu 'bu 'yi ɔnu Kɔkɔnyɔ a -ti yi -hla, u 'yi 'li ɔti 'li -wε, bu 'wɔn a 'nyre.

15 'Bu mɔ, Nyɔsua a nyibli 'bu 'ye ni lee 'li ɔnu tɔkɔnyibli -mɔ, nyiblo ɔdu 'yi 'li ɔti 'li -wε, bu hla ɔnu Nyɔsua a -ti yi. ε nɔ- u 'cri la 'li Nyɔsuacrien 'kwli, -ε mɔ: «Nyibli -bu, -u pi ɔhaantitie, u ni yɔnɔ-kwan, 'waa didie mɔ dɔdɔde ɔniɔ.»

16 'ε mɔ ɔhan-ti, Nyɔsua tε nyibli bu, 'u pu 'a ɔhaantitie. Kεε, ε 'yi nyibli a pεpe -mu' 'pa-, -u yi Nyɔsua a ɔhaantitie 'wɔn, u 'ni 'ble ɔe li ɔti kua. Kε- Nyɔsua a winwɔn-hanyɔ Esai pu la: «ɔHaantitie, -a pi, nyibli -huɔhuɔ 'yi ɔti ɔwɔ yi -kuo -ni.»

17 'A -ti, ɔhaantitie, -ε nε -Yusu 'Kɔsu a -ti -mɔ lε, lɛlenyɔ kɔ bu gba 'li ɔti nyibli -mɔ, 'ti- u 'mu 'wɔn. Nyibli kɔ bu 'wɔn, 'ti- u 'mu ɔu ɔwɔ yi -kuo -ni.

18 -Tε ε ni 'mu lε, 'n yi ni 'beti -ni: ɔBi -Juukɔε* 'yi ɔhaantitie a 'mu 'wɔn? 'Uɔn-, u 'wɔn ni, ɔwi

yɪ, -tɛ -mʊ', ʊ nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli:

«Nyibli bi 'kɔ a pɛpɛ kɪ, 'ʊ hla Nyɪsʊa a -tɪ.

'Waa win 'wli nɪ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ a pɛpɛ kɪ,

kɔ, -bʊ mu, -bʊ yɛ 'kɔ a hreeɛ kɪ.»

19 'N yɪ 'nɪ 'bɛtɪ -nɪ de: □Bɪ -Juukʊɛ 'yɪ □haantitɛ a 'mʊ lɛ -yru -tɛɛ? 'ʊbɪn-, ʊ yru□o lɛ nɪ, kɛɛ, ʊ 'yɪ 'a kʊa'buble -hʊa, □wɪ yɪ, -tɛ Moise nu la 'a 'cɪcɪɪ:

«Nyɪsʊa wɛn 'nɪ:

'N di□e 'nɪ nu, nyibli -mʊ',

-ʊ 'yɪ 'na dakɔ -Juukʊɛ 'pa-,

a 'mʊ □nʊ ca -mɔ □tu,

kɔ, 'n di□e 'nɪ nu, a 'mʊ yru pʊ,

'kɪ 'ʊ dakɔ -mʊ' -mɔ, -ʊ 'yɪ □dedede -yɪ.»

20 'Ya 'ʊ 'lɪ de, Esai 'yɪ la nyibli a hʊannʊ -pie, 'kɪ bʊ hla la 'ʊ□ʊ nyibli ye', -ɛ mɔ:

«Nyɪsʊa wɛn 'nɪ:

Nyibli -mʊ', -ʊ 'yɛ nɪ □mʊɔ la 'mʊ lɛ, ʊ nʊ- 'ye 'mʊ.

Nyibli -mʊ', -ʊ 'yɛ nɪ da la 'mʊ,

ʊ nʊ- 'n 'hru yɪ.»

21 Kɛɛ, 'kɪ 'ʊ -Juukʊɛ a -ta', kɛ- Nyɪsʊa -pʊ: «'Kɪ 'lɪ -nyrɔwɔ 'mumu 'kwli, 'n hru 'na dabʊ nɪ, 'kɪ 'ʊ 'na dakɔ -mɔ', -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ 'nɛ- 'mʊ -mɔ di. Kɛɛ, ʊ hɪa nɪ, 'lulekukuo a -tɪ, ʊ 'nɪ -hʊa□a lɪ bʊ □tuu 'ʊ 'mʊ.»

11

□Bɪ Nyɪsʊa □nyri 'a dakɔ Yisraekʊɛ nɪ pɛpɛ?

1 'N yɪ 'nɪ 'bɛtɪ nɪ de: -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, □bɪ ɛ □hɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa □nyri 'a dakɔ Yisraekʊɛ nɪ, -ʊ mɔ -Juukʊɛ*? 'ʊbɪn-. 'Kɔ -mɔ 'kɔ, ɛ 'yɪ □nʊ □nyri, -kɔtɪ 'na 'mumu, 'mɔ Yisraekʊɛyɪ □nɔ. 'Kɪ 'n kɔ 'lɪ Besame a □tugba 'yri, -ɛ mɔ Abrahamʊ a 'yonʊ a 'yɪ.

2 Nyɪsʊa a dakɔ -mʊ', ɛ -ha 'lɪ, ɛ 'yɪ □nʊ □nyri. 'Bɪ a yɪ -tɪ -mʊ', ʊ 'cɪɪ la nɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ Eli a -ta', tɪ -hɪ la a tɪ 'yri. Eli a 'mʊ, ɛ gba la Nyɪsʊa -hawɪ, 'kɪ 'ʊ Yisraekʊɛ a -ta', ɛ wɛn:

3 «Kʊkɔnyɔ ɔ, Yisraekʊɛ 'la -na winwɔn-hanyɔ a pɛpɛ nɪ, kɔ, 'tɛnɪ -mʊ' -kɔ 'yri -a yɪ 'ʊ -cɔhlɔn* lɛ -pii -nɪ, 'kɪ 'ʊ -mʊ ye', ʊ wɔwa□a' lɛ. 'Mɔ nɪ -do, 'mɔ -hie 'ʊ, -ɛ 'tɛ yɪ -mʊ □wɪɛn lɛ kʊɛ, 'tɪ- 'ʊ □mʊɛ 'na 'lɪla lɛ.»

4 Kɛ- Nyɪsʊa pɪ la□a yɪ, ɛ wɛn: «'ʊbɪn-, ɛ 'yɪ -mɔ nɪ -do 'pa-. 'N □tu nyibli a (7000) 'miliwɪ nɪ □hɔn'hʊɛn bʊ, -ʊ 'tɛ yɪ 'mʊ □wɪɛn lɛ kʊɛ. 'Kɪ -mʊ', ʊ dɛɛ Baalɪ, 'na nyibli a 'mʊ, ʊ 'yɪ□ɪ -da, kɔ, ʊ 'nɪ -na□a lɪ□ɪ -mɔ.» Kɛ- Nyɪsʊa pʊ la.

5 Tɪ -bʊ 'yri, dɛ nɪ -do, nɔ- □nɔ. 'Kɪ 'lɪ -Juukʊɛ 'nyɪ, nyibli nɪ 'lɪ, Nyɪsʊa 'ɛ pʊ □nʊ 'kɪbɪa kɪ, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ□ʊ □wɪɛn lɛ kʊɛ, -kɔtɪ ɛ nɪ □nʊ □haandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli.

6 -Tɛ Nyɪsʊa pʊ □nʊ 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli, ɛ □hɛn 'nyrɛ, ɛ 'yɪ □nʊ 'kɪbɪa kɪ -pʊ, 'waa nunu-teblɪ a -tɪ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ pʊ wɛn □nʊ 'kɪbɪa kɪ, 'waa nunu-teblɪ a -tɪ, ɛ □hɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ wɛn 'waa nunu-teblɪ a 'pɛɛɛ □nɔ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɪ wɛn □nʊ 'kɪbɪa kɪ -pʊ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli.

7 ɛ □hɛn 'nyrɛ, 'kɪ 'lɪ tɛtɛ a 'ʊ□tuule 'kwli, 'kɪ -Juukʊɛ □mʊɛ la 'lɪ 'ʊyɪ'siile lɛ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye'. Kɛɛ, 'ʊyɪ'siile a 'mʊ, ʊ □mʊɛ la lɛ, ʊ 'yɪ□ɪ 'ye. Kɛɛ, nyibli -mʊ', Nyɪsʊa pʊ 'kɪbɪa kɪ, nʊ- 'yɛ□e. -ʊ -bɪ -mʊ', ʊ ku 'lɪ lɛ, 'ʊ 'yɪ Nyɪsʊa a -tɪ a lɛyuyruo -kɔ.

8 'Waa -tɪ, ʊ 'cɪɪ la 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, ɛ nɔ- -bʊ: «Nyɪsʊa nu□o nɪ, 'ʊ 'yɛ nɪ yru □dedede lɛ, 'ɛ ka 'waa 'yii kɪ, kɔ, 'ɛ ka 'waa nʊ yrɛ. Kʊɛ la 'lɪ bʊ, -bʊ yɛ -nyrɔwɔ -bʊ kɪ, kɛ- ɛ 'tɛ nɪ 'mʊ.»

9 Kɛ- bodɔ Dafidɪ pʊ la -wɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«'Waa lɛ'mle-nyrɔwɪ -kɔ 'kwli ʊ yɪ 'lɪ -cɔhlɔn -pii -nɪ,

'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa -mɔ,

bʊ nu□o, Nyɪsʊa a -bati bʊ kɔ □nʊ, -wɛn cɔ.

10 Nyɪsʊa bʊ ka 'waa 'yii kɪ, -ɛ di□e nu, ʊ 'nɪ □ha □dedede 'ye,

bʊ kɔ 'kla-wliye'yɪya 'a -nɛ tɪ,

ʊ 'nɪ □ha 'lɪ kɛ lɛ -ha.»

ɛ nɔ- bodɔ Dafidɪ 'cɪɪ la.

11 'N yɪ 'nɪ 'bɛtɪ nɪ de: -Tɛ -Juukʊɛ hɪa Nyɪsʊa kɪ, 'kɪ bʊ 'sɪi 'ʊ □nʊ yɪ,

'kɪ 'v 'a dɪɔnɔ ye', ɔbɪ ɛ ɔhen 'nyɾɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua 'yɪ ɔnɔ kɪ -wen pɛpɛ. 'Uɔn-, ɛ 'yɪ 'mɔ lɛ -nɪ. Kɛɛ, -tɛ ɛ nɪ 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: 'Waa dɛ 'kuku nuɔ nɪ, Nyɪsua 'ɛ wa hɪapɔdakɔ -bɪ, -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-. ɛ nuɔ nɪ, -ɛ dɪɔe nu, -Juukɔɛ 'mɔ hɪapɔdakɔ a 'mɔ ca -mɔ ɔtu.

12 -Tɛ -Juukɔɛ 'yɪ Nyɪsua kɪ -wen, Nyɪsua nu dakɔ a gblegble ɔhaande -mɔ'. ɔHaande a 'mɔ, ɛ dɪ bii kɪ dɪakɪ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ -Juukɔɛ a pɛpɛ, v dɪ -mɔ ɔhɪan, v dɪ -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɪv yɪ -kuo -nɪ.

-Tɛ -mɔ', Nyɪsua -nu, 'ɛ wa dakɔ a gblegble -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-*

13 'A mɔ -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, 'a mɔ 'n yɪ 'kɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ. 'Mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ* ɔnɔ. 'Kɪ ɛ lee 'nɛ- 'mɔ 'a mɔ -mɔ. ɛ nɔ- nuɔ, 'nɪ nɪ dɔdɔ, 'kɪ 'v -kɔan -mɔ', ɛ -nyɪ 'mɔ a -ta'.

14 'N -hɔɛɔ nɪ, 'na dakɔ -Juukɔɛ 'bɔ yɪ 'na -kɔan nɪ 'ye, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, bɔ ɔtu ca, -ɛ dɪɔe nu, v 'mɔ -Yusu ɔwɪv yɪ -kuo -nɪ, Nyɪsua 'mɔ ɔnɔ wa.

15 -Tɛ Nyɪsua ɔnyɪ -Juukɔɛ, -ɛ -bɪ ɛ nuɔ nɪ, ɛ kɔ dakɔ -bɪ 'hɔɛn- 'v -mɔɛ, 'v kɔ kɪbɔwɛɛnɛ. Tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ Nyɪsua dɪ 'v 'a dakɔ kɔa 'blee -nɪ de, ɛ dɪ mɔ -hɔan yɪnɔde gbagbɔ. ɛ dɪ 'wɪ- -tɛ 'kɔkɔnyɪbɪ 'ye nɪ 'hɪ 'kɔ lɛ.

16 ɔBɔ pɔv dɛ yɪ. Yɪ-hɛ-tɛbɪ -mɔ', -yɪ 'v -cɪ kɪ 'cɛɛ -nɪ, 'bɔ mɔ, ɔnɪ -nyɪɔe Nyɪsua, -ɛ -bɪ ɛ ɔhen 'nyɾɛ, -cɪ a 'mɔ, 'a 'dɔdɔ-tɛbɪ a pɛpɛ a 'mɔ, Nyɪsua, nɔ- kɔɔ. 'Bɔ mɔ, ɔnɪ -nyɪ Nyɪsua tugbɛ a -wɪlɔbɪ, -ɛ -bɪ ɛ ɔhen 'nyɾɛ, Nyɪsua, nɔ- kɔ 'a babɪ -wɛ.

17 Yɪsɾaekɔɛ 'wɪ- tugbɛ -mɔ', v dɛɛ olɪfɪɛtu yɪ. Nɔ- mɔ ɔhaantugbɛ. 'A mɔ -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, a 'wɪ- 'wan 'kwɪ a olɪfɪɛtu yɪ. U 'bɛ ɔhaantugbɛ a 'mɔ a babɪ -bɪ nɪ, 'tɪ- 'v 'bɛ 'wan 'kwɪ a olɪfɪɛtu a babɪ, 'v 'nyɾa 'vɔv ɔhaantugbɛ -mɔ', 'a babɪ a -ta'. -ɛ -bɪ babɪ a 'mɔ, v yɪ -jɪrɪ tugbɛ a 'mɔ a -wɪlɔbɪ a 'nɪ. ɛ 'wɪ yɪ, ɔhaan-tɛbɪ -mɔ', -Juukɔɛ kɔ la, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, 'a mɔ kɔɔ -wɛ.

18 Nɔ- kɔ -tɪ, a 'yɪ -blɛɛ -nɪ, ba yɾaa babɪ -mɔ', v 'bɛ 'v. A 'nɪ 'pɔv 'lɪ 'aan dɪɔnɔ a -plɪ. Ba kɔ 'a yɪyɪɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'a mɔ babɪ 'pa-, a 'yɪ -wɪlɔbɪ 'ble, -wɪlɔbɪ, nɔ- 'ble 'a mɔ.

19 -Bakɛ, kɛ- -v -bɪ dɪ pɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ: «Nyɪsua 'bɛ 'v babɪ a 'mɔ nɪ, ɛ 'mɔ 'lɪ -a mɔ babɪ a 'mɔ, 'a 'hɔ 'kwɪ 'nyɾa.»

20 ɛ mɔ ɔhan-tɪ, Nyɪsua 'bɛ 'v babɪ a 'mɔ nɪ, -kɔtɪ v 'yɪɔ ɔwɪv yɪ -kuo -nɪ. 'A mɔ ɛ ɔtu 'v 'waa -ta', -ɛ nuɔ, a kɔ ɔnɛ ɔwɪv yɪ. 'A -tɪ, a 'nɪ 'kɔɔ 'lɪ 'aan dɪɔnɔ a 'yaalɛ, ba pɪɛ Nyɪsua,

21 -ɛ nuɔ, -tɛ Nyɪsua -nu, 'ɛ ɔnyɪ -Juukɔɛ, -v mɔ la -tɛɛ a babɪ -mɔ', 'aan 'mumu, 'bɔ mɔ, 'ba 'yɪɔ ɔwɪv yɪ -kuo -nɪ, ɛ dɪ 'a mɔ 'nɪ ɔnyɪ -wɛ, -kɔtɪ 'a mɔ -mɔ babɪ yɾayɪ -mɔ', ɛ ɔtu 'v yɪ-hɛbabɪ a -ta'.

22 Ba 'ye kɛ, -tɛ -mɔ', Nyɪsua a ɔwɪv nu yɪnɔ, kɔ, -tɛ -mɔ', ɛ nɪ nyɪbɪ a yɾu a lɛpɔlɛ. Nyɪbɪ -mɔ', -v nɪ dɛ 'kuku, nɔ- ɛ pɪ yɾu lɛ. Kɛɛ, 'a ɔwɪv nɔ yɪ, 'kɪ 'v 'a mɔ, -v nɪ 'a kɪwɛɛnɛ -mɔ, 'bɔ mɔ, 'ba 'cɪbɪ 'v 'a ɔwɪv a yɪkuɔlɛ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ 'yɪ lɛ -nɪ, ɛ dɪ 'v 'a mɔ 'nɪ 'bɛ -wɛ.

23 'Bɔ mɔ, -Juukɔɛ 'bɔ ɔhɪan -mɔ, 'bɔ kɔ -Yusu ɔwɪv yɪ, -ɛ -bɪ Nyɪsua kɔ bɔ 'nyɾa 'v ɔnɔ -tɛ -mɔ', ɛ -ha 'v ɔnɔ de, -kɔtɪ ɛ kɔ 'kɪ, 'kɪ bɔ nuɔ.

24 'A mɔ -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-, a 'wɪ- 'wan 'kwɪ a olɪfɪɛtu a babɪ, v 'bɛ 'v yɪ, 'tɪ- v 'nyɾa 'lɪ ɔhaan.olɪfɪɛtu 'kwɪ. ɛ mɔ dɛ ɔnɔ, v 'ye nɪ nu. -Tɛ Nyɪsua -wɛ 'lɪ bɔ nu dɛ a 'mɔ, 'a -tɪ, 'kɪ 'vɔv -mɔ, ɛ 'yɪ 'mɔ -kla, -tɛ -mɔ', ɛ -ha la 'v -Juukɔɛ, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, bɔ 'nyɾa 'v ɔnɔ de, -kɔtɪ v nɔ- mɔ -tɛɛ a olɪfɪɛtu a babɪ.

-Juukɔɛ dɪ kɔ -Yusu ɔwɪv yɪ*

25 'Na 'dɪayɪnɔ -na, 'n -hɔɛɔ nɪ, ba yɾu ɔhan-tɪ -mɔ' lɛ, Nyɪsua -hɪ nyɪbɪ 'yɪ kɪ, 'tɪ- ɛ tɔɔ 'mɔ, -ɛ dɪɔe nu, a 'nɪ ɔha 'lɪ 'aan dɪɔnɔ 'yaa -nɪ. -Tɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: -Juukɔɛ a 'kɪbɪa -bɪ, nɔ- 'ye nɪ -hɔa -bɔ kɔ Nyɪsua ɔwɪv yɪ. ɪn, ɛ mɔ ɔhan-tɪ, kɛɛ, v kɔ bɔ ɔhɪan -mɔ. Kɛɛ, 'tɪ- v 'mɔ -mɔ ɔhɪan, nyɪbɪ a pɛpɛ -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa-,

Nyɩsɩa -ha 'lɩ, ɛ blɛɛ yɩ, nyibli a 'mɩ, bu kuo Nyɩsɩa ɔwɩb yɩ, 'tɩ- -Juukɩɛ a 'mɩ, ɩ 'mɩ -mɔ ɔhɩan, ɩ 'mɩɔɩ ɔwɩb yɩ -kuo -nɩ -wɛ.

26 -Tɛ Nyɩsɩa di 'a dako -Juukɩɛ a pɛpɛ a wɔwa nu, kɛ- ɩ nu la 'a 'cɩcɩɩ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsɩacɩɛn 'kwɩɩ. -Tɩ a 'mɩ, ɩ 'cɩɩ la, ɛ nɔ- -bu:

«Nyɩsɩa wen 'nɩ:

'Kɩ 'waa Wanyɔ di 'lɩ Sionɔɩ,

-ɛ mɔ Jrusɛɔɩɩ 'kwɩɩ -hɔn,

ɛ 'mɩɔɩ nu, Sakɔbu a 'yonɩ a 'yonɩ 'mɩ 'na -tɩ a lɛ-hɛɛɛ 'kee -nɩ.

27 'Yɩ -mɩ', 'n di ɔtu, 'n kɔ ɔnu 'hɩɛn-

ɛ nɔ- mɔ: 'n di 'wɔwla 'waa dɛ 'kuku.»

ɛ nɔ- Nyɩsɩa hla la.

28 'Kɩ 'lɩ 'kɩbɩa -bɩ kɩ, -Juukɩɛ 'yɩ Nyɩsɩa a ɔhaantɩɩ kɩ -wen. ɛ nɔ- nuɔ, ɩ -hɛ Nyɩsɩa a yɩraanyibli. ɛ nyɩɛ 'ɩ nɩ, -ɛ diɔɩɩ nu, 'a mɩ -mɩ', -ɩ 'yɩ -Juukɩɛ 'pa-, Nyɩsɩa 'mɩ 'a mɩ wa. Kɔ, 'kɩ 'lɩ 'kɩbɩa -bɩ kɩ, Nyɩsɩa 'tɩɛ nɩɛ ɔnu, -kɔtɩ ɛ pɩ la 'lɩɩ nɩ, 'kɩ 'ɩ -Juukɩɛ a 'baɩɩ ye', -ɛ mɔ, ɩ di mɔ 'a dako.

29 Nyɩsɩa 'bu -ha 'lɩ nyiblo, 'bu nuɔ ɔhaandɛ -mɔ, tɩ a pɛpɛ a -tɩ ɔnɩɔ. ɛ 'nɩ -haɔa 'lu -ta'.

30 Tɩ -hɩ la a tɩ 'yɩɩ, 'a mɩ -mɩ', -ɩ 'yɩ -Juukɩɛ 'pa-, a -hɛɛ la Nyɩsɩa a -tɩ lɛ. Kɛɛ, tɩ -bu, -ɛ kɔ 'yɩɩ -Juukɩɛ yɩ 'ɩ 'a -tɩ lɛ -hɛɛ -nɩ, Nyɩsɩa yɩ 'aan nyɩɩ.

31 Kɛ- ɛ di 'mɩ ɔtɩ, 'kɩ 'ɩ -Juukɩɛ a -ta'. Tɩ -bu, -a nɩ kɩ, ɩ -hɛɛ Nyɩsɩa a -tɩ lɛ, 'a mɩ -mɔ -bɩ, Nyɩsɩa 'ɛ nɩ 'a mɩ ɔhaandɛ -mɔ. Kɛ- ɛ nɩ 'mɩ, -ɛ diɔɩɩ nu, ɩ 'mɩ -mɔ ɔhɩan, Nyɩsɩa 'mɩ 'waa nyɩɩ yɩ -wɛ.

32 'A -tɩ, Nyɩsɩa -ha 'lɩ nyibli a pɛpɛ dabɩ 'nyɩ nɩ, ɩ 'mɩ 'a -tɩ lɛ -hɛɛ -nɩ. ɛ nuɔ nɩ, -ɛ diɔɩɩ nu, nyibli a pɛpɛ a 'mɩ, ɛ 'mɩ 'waa nyɩɩ yɩ.

-Ba pɩ Nyɩsɩa 'nyɩɛ lɛ

33 Iɩn, 'ɛ mɔ ɔhan-tɩ, Nyɩsɩa a ɔwɩb nɔ yɩ dɩakɩ, 'kɩ 'ɩ -a mɩ -mɔ. ɛ kɔ ɔtɔ, 'ɛ -hɩ 'ɩ 'a -nɛ ɔdedede. ɛ yɩ 'a -nɛ dɛ nɩ. 'Tɩ-, dɛ ɛ yɩ 'lu -mɔ lɛ -hie, ɛ 'yɩ nyiblo ɔdɩ -kɔ, -bu -hɩhɩaɔa kɩɛ. Mɔ, ɛ 'yɩ nyiblo ɔdɩ -kɔ -wɛ, dɛ ɛ nɩ, -bu yɩɔɩ' lɛ.

34 Kɛ- ɩ nu la 'a 'cɩcɩɩ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsɩacɩɛn 'kwɩɩ, -ɛ mɔ:

«Dɛ -mɩ', Nyɩsɩa yɩ 'lu -mɔ lɛ -hie, nyiblo ɔdɩ 'yɩɩ -yɩ.

ɛ 'yɩ nyiblo ɔdɩ -kɔ -wɛ, -bu pɩɔɩ ɔtɔ' lɛ.

35 ɛ 'yɩ nyiblo ɔdɩ -kɔ -wɛ, -ɛ -wɛ 'lɩ -bu -nyɩɩ dɛ,

-ɛ kɔ 'kwɩɩ Nyɩsɩa di 'lɩ -naa -nɩ, ɛ 'mɩɔɩ dɛ -nyɩ -wɛ.»

36 'ɛ mɔ -tɛɛ, Nyɩsɩa, nɔ- nu 'a -nɛ dɛ, 'tɩ-, nɔ- kɔɔ nɛ 'a -nɛ ɔdedede win kɩ, kɔ, nɔ- ɔtɩ 'a -nɛ dɛ 'yɩɛ, kɔ, 'a -nɛ dɛ nɩ 'ɩ, 'kɩ 'ɩɔɩ -mɔ. Nɔ- -bu kɔ -tɩ a 'yɩ'buale, -tɛ ɛ tɛ yɩ bu. Kɛ- bu nɩ 'mɩ.

12

-Tɛ -mɩ', -a di nu, 'tɩ- -a 'mɩ -aan dɩɔnɩ -naa -nɩ

1 'A -tɩ ɔ, 'na 'dɩayɩnɩ -na, -tɛ Nyɩsɩa yɩ -aan nyɩɩ dɩakɩ, 'n nyɛɛ nɛ 'a mɩ lɛ, ba -ha 'aan dɩɔnɩ pɛpɛ, 'kɩ 'ɩ Nyɩsɩa -mɔ, -ɛ diɔɩɩ nu, 'aan 'kɩ 'mɩ -cɔhlɩn*, a yɩ Nyɩsɩa pɩɛ -nɩ yɩ 'wɩ. Nyɩsɩa bu kɔɔ nɛ 'a mɩ win kɩ pɛpɛ, -ɛ diɔɩɩ nu, ɛ 'mɩ 'aan -cɔhlɩn kɩ wen. Kɛ- ba nu Nyɩsɩadɛ a nunuɔ -tɛɛ.

2 'A 'nɩ 'nuɔ 'lɩ nyibli -mɩ', -ɩ 'yɩ Nyɩsɩa -yɩ a nununɩmɩ, kɛɛ, ba -ha Nyɩsɩa mɛ lɛ, bu 'cɩcɩ 'aan ɔwɩb, -ɛ diɔɩɩ nu, ɛ 'mɩ yɩɩyɩ' lɛ bɩ. 'Bu mɔ, 'ba yɩɩ nɩ nɩ, -ɛ -bɩ dɛ Nyɩsɩa -hɩɛ, a dɩ yɩɩɔ' lɛ, -ɛ mɔ dɛ, -ɛ nɔ yɩ, kɔ dɛ, -ɛ yɩ 'a pɩɔ -blee -nɩ, kɔ, dɛ -mɩ', -ɛ ɔcɛ.

3 -Tɛ Nyɩsɩa nu 'mɩ ɔhaandɛ -mɔ', 'kɩ 'lɩ dadɩke 'kwɩɩ, 'kɩ ɔbu mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ*, 'aan pɛpɛ, 'n yɩ 'a mɩ 'nɩ -lee -nɩ: A nɩ 'yaa 'lɩ 'aan dɩɔnɩ, kɛɛ, ba kɔ 'a yɩyɩɛ, -tɛ a nɩ 'mɩ. Ba 'yɛ 'kɩ -mɩ', Nyɩsɩa -nyɩ 'a mɩ, -ɛ diɔɩɩ nu, a 'mɩɔɩ yɩ, nyibli -mɩ', a pa 'mɩ.

4 'N pɩɩ dɛ yɩ. -Tonyiblo a 'hɩɩ nu -do. Kɛɛ, 'hɩɩ a 'mɩ, 'a -nɛ 'kɩbɩa, 'bu nɩ 'ɩ, ɛ kɔ 'a -nɛ -kɩan.

5 'Kɩ 'ɩ -a mɩ -mɔ, dɛ nɩ -do, nɔ- ɔnɩɔ. -A -hɩ nɩ, kɛɛ, -tɛ -a kɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'hɩɛn-, -a -mɩɛ, -a mɔ -plahɩ nɩ -do ɔnɩɔ. ɛ nɔ- mɔ 'cɩɛ. 'Tɩ-, 'a -nɛ nyiblo 'bu nɩ 'ɩ, 'ɛ kɔ 'a nɛ -kɩan,

-te -aan -plahɔɔ nɪ 'mɔ, 'a -ne 'kɪbɪa 'bɔ nɪ 'v, ɛ kɔ 'a -ne -kvan.

6 'A -ne nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'kɪ 'lɪ -a mɔ 'nyɪ, ɛ kɔ 'a -ne 'kɪ nɪ, Nyɪsua -nyiɔe, ɔwɪ yɪ, -te Nyɪsua -hɔe bɔ nu -a mɔ 'a -nyinyie, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwɪ. 'A -tɪ, 'a -ne nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'kɪ -mɔ', Nyɪsua -nyiɔe, nɔ- bɔ nuu ne 'a -kvan 'yri. Nyɪsua 'bɔ -nyi -mɔ 'kɪ, 'kɪ -bɔ hɪa -tɪ -mɔ', ɛ pɔ 'lɪ -mɔ wɔn, -ɛ -bɪ hɪaɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a ɔwɔ a yɪkuole 'kwɪ.

7 Nyɪsua 'bɔ -nyi -mɔ 'kɪ -wɛ, 'kɪ -bɔ -hɛɛ nyibli, -ɛ -bɪ -hɛɛ ɔnɔ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ -na ɔwɔ a pɛpɛ kɪ. Nyɪsua 'bɔ -nyi -mɔ 'kɪ, 'kɪ -bɔ tɔɔ ne 'a -tɪ nyibli, -ɛ -bɪ tɔɔ ɔnɔ -tɛɛ.

8 Nyɪsua 'bɔ -nyi -mɔ 'kɪ, 'kɪ -bɔ pɔ nyibli 'kɪ yɪa ɛ, kɔ, -bɔ ɔtu 'lɪ ɔnɔ ɔwɔ 'kwɪ blɛ -wɛ, -ɛ -bɪ ɛ nɔ- bɔ nu. Nyɪsua 'bɔ -nyi -mɔ 'kɪ -wɛ, 'kɪ -bɔ -nyi ɔhɔɛnyibli -tɛblɛ ɛ, -ɛ -bɪ nuɔ, 'kɪ 'lɪ yɪnɔɔwɔ 'kwɪ. Nyɪsua 'bɔ -nyi -mɔ 'kɪ -wɛ, 'kɪ -bɔ naa nyibli, -ɛ -bɪ nu -kvan a 'mɔ -tɛɛ. Nyɪsua 'bɔ -nyi -mɔ 'kɪ, 'kɪ -bɔ kɔ nyibli a nyɪ, -ɛ -bɪ -bɔ nuɔ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ dɔɔke 'kwɪ.

9 Ba nɔe nyibli a pɛpɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ. 'A 'nɪ 'nɔe 'lɪ ɔnɔ, 'kɪ 'v wunto 'yri. Ba yɪraa dɛ -hɔan. Ba nɔe yɪnɔe.

10 Ba nɔnɔe -nɪ, ɔwɪ yɪ 'dɪayɪnɔ, -v -nɔnɔe -nɪ -tɛɛ. Ba ɔtutuu 'v -nɪ -tɛɛ.

11 Ba nu -kvan, 'kɪ 'lɪ 'aan 'kɪ a pɛpɛ 'kwɪ. A 'nɪ 'mlie 'lɪ. Ba -ha 'aan dɔɔnɔ pɛpɛ, 'kɪ 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu a -kvan a -ta'.

12 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, dɛ -mɔ', Nyɪsua pɔ 'lɪ, ɛ dɪɔe 'nɪ nu. 'A -tɪ, ba nu dɔɔv 'a -ne tɪ. 'Ba yɪ ɔhɔɛn nɪ 'ye, ba kɔ ɔwɔ a 'lɪa. Ba 'cibi 'v Nyɪsua a dɪda.

13 'A mɔ -Yusu a nyibli, 'aan 'bio, 'bɔ yɪ dɛ nɪ -hɔe, -ɛ -bɪ ba -hɛɛ ɔnɔ. 'Dagbɪ -mɔ', -v yɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ dɪ, ba 'ble ɔnɔ kva -tɛɛ.

14 Nyibli 'bɔ yɪ 'a mɔ ɔhɔɛn nɪ ɔtui, ba da Nyɪsua, 'kɪ bɔ nu ɔnɔ ɔhaandɛ -mɔ, ɛ 'nɪ 'nuo 'lɪ ɔnɔ dɛ -hɔan -mɔ'.

15 Nyibli 'bɔ yɪ dɔɔv nɪ ni, ba bi ɔnɔ kɪ, ba nu dɔɔv -wɛ. Mɔ, nyibli

'bɔ yɪ nɪ we, ba bi ɔnɔ kɪ, ba we -wɛ.

16 A kɔ 'aan 'bio 'hɔɛn-, 'aan ɔwɪ bɔ pɛ. A 'nɪ 'yaa 'lɪ 'aan dɔɔnɔ. Ba nu 'aan -kvan, 'yɪ ɔbɪ ɛ mɔ -kvan 'cɪmɪɛ. A 'nɪ 'pɔv 'lɪ ɛ, -ɛ mɔ, a yɪ 'a -ne dɛ nɪ.

17 Nyiblo 'bɔ nu 'a mɔ dɛ -hɔan -mɔ', a 'nɪ 'nuo 'lɪ dɛ -hɔan -mɔ -wɛ. Ba ɔmɔɔ ɔhaan'hru ɛ, -ɛ kɔ kɪ nyibli a pɛpɛ dɪ 'v 'a mɔ 'nyɪɛ ɛ -pɔv -nɪ.

18 'Ba -wɛ 'lɪ, a kɔ nyibli a pɛpɛ 'hɔɛn-, ba 'wɪn wɪn win' ɛ, -ɛ -bɪ ba 'wɪn wɪn win' ɛ, a 'nɪ 'pɔv 'lɪ ɔyɛ.

19 'Na nɔe'dɪayɪnɔ -na, nyiblo 'bɔ nu 'a mɔ dɛ -hɔan -mɔ, a 'nɪ 'wɪ 'lɪ 'aan dɔɔnɔ kɛ, kɛɛ, ba -ha Nyɪsua mɛ ɛ, bɔ 'wɪ 'a mɔ kɛ, -kɔtɪ v 'cɪɔtɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua cɪɛn 'kwɪ, -ɛ mɔ: «Kɔkɔnyɔ Nyɪsua wɛn 'nɪ: 'Mɔ -dɪ -mɔ kɛ 'wɪ, 'mɔ -dɪ ɔnɔ 'pɛɛ -nɪ.»

20 U 'cɪɔtɪ nɪ -wɛ, -ɛ mɔ: «'Kanɔ 'bɔ yɪ -na yɪraanyɔ nɪ ni, -nyiɔe dɪdɛ, ɛ 'mɔɔ dɪ, 'nie'natɔ 'bɔ yɪɔ nɪ ni, -nyiɔe 'nie, ɛ 'mɔ 'na.» 'Bɔ mɔ, ɔnɪ yɪɔ nɪ ni, -ɛ -bɪ -tɔ dɪɔe 'nɪ nu, ɔwɔ 'mɔɔ -mɔ dɪ.

21 ɔnɪ 'wɛɛn 'lɪ kɪ, dɛ -hɔan 'nɪ 'kɔɔ 'lɪ -mɔ win kɪ, kɛɛ, nu ɔhaandɛ, -ɛ dɪɔe nu, ɔmɔ dɛ -hɔan win kɪ -kɔɔ -nɪ.

13

Ba ɔtuu 'v 'blɔgbanaanyɔ 'v

1 'A -ne nyiblo blɛɛ yɪ, bɔ ɔtuu 'v 'blɔgbanaanyɔ 'v, -kɔtɪ nyibli a pɛpɛ, -v neɛ 'blɔgba, Nyɪsua, nɔ- yɪ ɔnɔ 'kɪ -nyi, ɛ kɔ, ɛ nɔ- ɔtui 'v 'blɔgbanaanyɔ a 'mɔ blɛ.

2 'A -tɪ, nyibli -mɔ', -v ni 'lulekukuo, 'kɪ 'v 'blɔgbanaanyɔ -mɔ, Nyɪsua, nɔ- nyibli a 'mɔ, v 'ye nɪ ɔtuu 'v. Nyibli -mɔ', -v ni dɛ a 'mɔ, Nyɪsua a -bati dɪ ɔnɔ 'nɪ kɔ.

3 Nyibli -mɔ', -v ni ɔhaandɛ, v 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ kɔ 'blɔgbanaanyɔ a huannɔ. Kɛɛ, nyibli -mɔ', -v ni dɛ -hɔan, nɔ- blɛɛ yɪ, -bɔ pie 'waa huannɔ. 'Bɔ mɔ, ɔnɪ 'ye nɪ -hɔa -bɔ pie 'waa huannɔ, -ɛ -bɪ nu ɔhaandɛ, v 'mɔ -mɔ 'nyɪɛ ɛ pɔ,

4 -kɔtɪ v mɔ Nyɪsua a -kɔannonyibli ɔnɔ. U -hɔe bɔ -hɛɛ

ne 'a mu, -ε di□e nu, a 'mu □haande nu. Kεε, 'bu mɔ, 'ba yi dε -huan ni ni, -ε -bi ba pie 'waa huannu, -kɔti 'klɪ, Nyɪsua -nyi □nu, ε 'yi dadu 'pa-. U mɔ Nyɪsua a -kuannunyibli □nu. Ε -nyi □nu 'klɪ, 'kɪ bu -ha 'lɪ dε-huannunyɔ lε, nyibli 'mu□v 'ye, -ε mɔ, Nyɪsua pɪ dε-huannunyɔ yɪv lε.

5 'A -ti, ba □tuu 'v 'blɔgbanaanyɔ 'v. Ε 'yi 'nyre □hen, -ε mɔ, v 'nɪ □ha 'a mu □hɔvɛn □tu a -ti, kεε, ba □tuu 'v □nu, -kɔti a yi□e ni, 'kɪ 'lɪ 'aan □wɪ kɪ, -ε mɔ, nɔ- mɔ □haan'hru.

6 Nyɪsua, nɔ- □tu 'v 'blɔgbanaanyɔ blε. U nu- mɔ 'a -kuannunyibli. Ε nɔ- kɔ -ti, 'a yi 'blɔwɪ 'pεε -ni, v 'mu -kvan nu -tεε.

7 'A -ti, ba -nyi 'a -nε nyiblo dε a kɔ ba -nyi□e. 'Ba kɔ 'a -nε 'blɔwɪ □dv a 'pεεε, ba 'pεε □nε. 'Ba kɔ ba -nyi nyiblo 'v □tuule, ba -nyi □nε. 'Ba kɔ ba -nyi nyiblo -ti a 'yi'buɔva, ba -nyi □nε.

Ba nuɔvε -ni

8 Ε 'yi yi -blεε -ni, □dedede bu hie 'v, a kɔ ba nu wen, 'kɪ 'v 'aan 'bi -tonyiblo -mɔ', 'bu 'yi 'a nuεε 'pa-. Nyiblo -mu', -ε nuε nε 'a 'bio -tonyibli, nɔ- □tui 'v Nyɪsua a tete a pεpε 'v.

9 'Ε mɔ -tεε, Nyɪsua wen 'nɪ: □Nɪ 'nuo 'lɪ -wlawɪ, □nɪ 'laa 'lɪ nyiblo, □nɪ 'yrie 'lɪ, □nɪ 'tuo 'lɪ -na 'bi a kɔkɔdε a ca. Tete a 'mu, ε kɔ -ε -bi 'hɔvɛn-, 'a pεpε mɔ dε ni -do □nu, -ε mɔ: Nuε -na 'bio -tonyibli, □wɪ yi, -tε -nu -diɔnɔv a nuεε.

10 Nyiblo 'bu nuε nε 'a 'bi -tonyiblo, ε 'nɪ -nu□o lɪ□ɪ dε -huan -mɔ. Nɔ- nu□o, 'bu mɔ, □nɪ nuε -na 'bio -tonyibli, -ε -bi □tui 'v Nyɪsua a tete a pεpε ni.

Ba -wε -mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ yi 'lɪ 'nɪ di

11 Kε- ba nu, -kɔti a yi ti, -a ni kɪ ni. Ti, a kɔ ba 'hri ηmena', ε nyre 'v ni. Ti -mu', -ε kɔ 'yri Nyɪsua di 'v -a mu -waa -ni, ε nyre 'v ni. Ti a 'mu, ε 'yi 'kɪ -mɔ -hlɔ, □wɪ yi, -tε ε nu la -mɔhuhlɔ, ti -kɔ 'yri -a -tua la -Yusu 'Kɪsɔ a □wɪv a yɪkuole.

12 Ε 'wɪ yi, -nyre -nyε ni, 'tɔ -hi ni. 'A -ti, -ba 'kee yɪnyre-tebli -mu', -tonyibli nii 'lɪ 'tɔ 'kwɪ a nunuo. Kεε, ε nɔɔ 'v lε, 'kɪ -ba 'du Nyɪsua a ta-wɔn-tebli ye', -a di nu, -a 'mu tv -wɔn -nyre'.

13 Ε □hen 'nyre, -aan 'yrinaabɔv bu 'sii 'v yi, □wɪ yi nyibli -mu', -v nε -nyre'. Ε 'yi yi -blεε -ni, 'kɪ nɔ bu kɔɔ nε -a mu win kɪ, kɔ, -a 'nɪ 'nuo 'lɪ 'lawɪ, □yε kɔ ca 'hɔvɛn-, ε 'nɪ 'nɪ 'lɪ -a mu 'nyɪ, kɔ 'a -nε -tɔidε □dv.

14 Kεε, ba -ha 'lɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ a □pɪ lε, -ε di□e nu, 'a nunuklɔ 'mu 'aan nunuklɔ' pa. Yɪnyre-tebli -mu', -ε kɔ 'tɔ ni 'a mu, a 'nɪ 'wεεn 'lɪ□ɪ kɪ, 'kɪ bu kɔɔ nε 'a mu win kɪ, kɔ, a 'nɪ 'hie 'kɪ 'lɪ□ɪ 'lu -mɔ lε de.

14

□Yɪ yi -blεε -ni, -bv di -na 'bi -tonyiblo a 'nyre

1 'A -nε -Yusu a nyiblo □dv 'bu yi□ɪ ni -hɔε, bu bi 'lɪ 'a mu 'nyɪ, -ε -bi ba 'ble□e kva -tεε, 'ye □bɪ 'a □wɪv a yɪkuole ε 'huhue -ni, 'kɪ 'v -Yusu -mɔ. Ε kɔ 'a mu 'hɔvɛn-, a 'nɪ 'pɔv 'lɪ gblε, 'kɪ 'v dε -mu', ε yi 'lu -mɔ lε -hie a -ta'.

2 'Na 'diayɪv -na, 'n -hɔε □bv pɔ□v diidε a dε yi. -U -bi wen 'nɪ, v -wε 'lɪ bu di 'a -nε □dedede ni. Nɔ- nu□o, 'v yi 'a -nε diidε □dv di. Kεε, nyiblo 'bu ni 'v, 'a □wɪv a yɪkuole 'bu 'huhue -ni, 'kɪ 'v -Yusu -mɔ, ε 'nɪ -di□e lɪ 'a -nε mɔma □dv.

3 Nyiblo 'bu yi 'a -nε diidε □dv ni di, ε 'yi yi -blεε -ni, 'a 'bi -mu', -ε 'yε ni di 'a -nε mɔma □dv, bu di 'a 'nyre. Nyiblo -mu', -ε 'yε ni di mɔma, ε 'yi yi -blεε -ni, bu di nyiblo -mu', -ε yi 'a -nε diidε □dv di a 'nyre, -ε nu□o, Nyɪsua 'ble□e kva.

4 -Mɔ -mu', nyiblo a 'dɪ -bi -mɔ 'lɪ, 'ti- □nɪ pɪ nyiblo -bi a -kuannunyɔ -bati lε 'lɪ? Ε 'yi -na -kuannunyɔ 'pa-. Nyɪsua a -kuannunyɔ □nu. 'Bu mɔ, 'bu nu dε, 'bu nyre yi, 'a kɔkɔnyɔ, nɔ- di□e hla. Mɔ, 'bu nɔ yi, ε ni -do a 'mu, nɔ- di□e hla. Ε di nu □haandε. 'A kɔkɔnyɔ kɔ 'klɪ, 'kɪ bu -hεε □nε, -ε di□e nu, ε 'mu □haandε nu.

5 'Ya 'v 'lu de, -v -bi wen 'ni, 'ki 'li Nyɩsua 'yi, -nyrɔwɔ -bi ni 'v 'a 'bio -nyrɔwɩ 'lu yi. Kεε, -v -bi wen 'ni, -nyrɔwɩ a pεpe wεen -ni. 'A -nε nyiblo 'bu ni 'v, bu yi□e -tεε, dε -mu', ε yi 'lu -mɔ lε -hie, kɔ, dε -mu', ε ni, -ε kɔ ki 'a □wlv 'ye ni yeε 'v□v -ti.

6 Nyiblo -bu, -ε pi lε, -nyrɔwɔ -bi ni 'v 'a 'bio -nyrɔwɩ 'lu yi, ε ni□e ni, ε 'mu 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu 'v □tuu -ni. Nyiblo -bu, -ε yi 'a -nε diidε □dv di, ε ni□e ni -wε, ε 'mu 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu 'v □tuu -ni, -ε nu□o, ε yi -nyi Nyɩsua 'wio, 'ki 'v diidε a 'mu, 'a -ta'. Nyiblo -bu, -ε 'ye ni di muma, ε ni□e ni -wε, ε 'mu 'v Kɔkɔnyɔ 'v □tuu -ni, -kɔti ε yi -nyi Nyɩsua 'wio, 'ki 'v diidε a 'mu a -ta'.

7 -ε -bi 'ki, 'ki 'nε- a mu 'nyi, ε 'yi nyiblo □dv -kɔ, -bu kɔɔ nε 'a dɔɔv a -hunhlɔn kɔ 'a 'kukuv win ki.

8 □Ba yi -hunhlɔn ni pi, -a pi□i ni, -a 'mu Nyɩsua a -ti 'yi 'bua -ni, mɔ, □ba yi ni 'kvi, -a 'kvi ni, -a 'mu 'a -ti 'yi 'bua -ni -wε. Mɔ 'ye □bu -a ni 'klo, mɔ 'ye □bu -a 'ku, Kɔkɔnyɔ, nɔ- kɔɔ nε -a mu win ki,

9 -kɔti -Yusu 'Kɩsv 'kv ni, 'ti- 'ε -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi, 'ε 'hri 'klo, -ε di□e nu, ε 'mu 'klɔnyibli kɔ 'kɔkɔnyibli 'hven- a Kɔkɔnyɔ' pa.

10 -Tε ε ni 'mu lε, -mɔ -mu', dε- kɔ -na 'bi a 'nyre -yi di 'li? -Mɔ -bi, dε- kɔ -na 'bi a -bati a lεpυlε 'li? -Aan pεpe, 'ki -a di 'v Nyɩsua ye' mu. Nɔ- di -a mu -bati lε -pυv -ni.

11 -Ti a 'mu, v 'cri la□a ni, 'ki 'li Nyɩsua crien 'kwli, -ε mɔ:

«Kɔkɔnyɔ Nyɩsua wen 'ni:

'N yi 'a mu 'ni -lee -ni,

-ε mɔ, -nyrɔwɔ □dv, nyibli a pεpe di 'gbla kwli,

ki 'v 'mu ye',

'waa pεpe, v 'mu lε pv: -Mɔ mɔ Nyɩsua.»

12 ε □hen 'nyre, 'a -nε nyiblo 'bu ni 'v, -tebli, ε -nu, 'a dɔɔv a wuntɔ di -hihia□a kle, 'ki 'v Nyɩsua ye'.

□Ni 'nuo 'li□i, -na 'bi 'ni 'hεε 'li Nyɩsua a -ti lε

13 -Tε ε ni 'mu lε, 'a -ti, -a 'ni 'pυv 'li -aan 'bio -Yusu a nyibli -bati lε, kεε,

-ba -hie 'lu lε, -ε di□e nu, -a 'ni □ha □dedede nu, -ε nyre yi, 'ki 'li -aan 'bi 'yi, 'ti- -ε -wε 'li -bu nu□o, ε 'mu Nyɩsua a -ti lε -hεε -ni.

14 -Tε Kɔkɔnyɔ -Yusu kɔ 'mu 'hven-, -a -mυε, -ε -bi 'n yi□e ni -tεε, -ε mɔ, diidε □dv 'yi yi -nyre, 'ki 'li Nyɩsua 'yi. Kεε, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu pv lε, diidε -bu, ε nyre yi, 'ki 'li Nyɩsua 'yi, -ε -bi ε mɔ -tεε, ε nyre yi, 'ki 'v□v -mɔ. -ε -bi 'ki, ε 'yi yi -bleε -ni, bu di□e.

15 Dε -mu', -yi di, 'bu yi□i ni ni, -na 'bi a □wlv 'bu yi □hlɔn ni bi, -ε -bi ε □hen 'nyre, □yi□i -nυε -ni de. -Na 'bi a 'mu, 'a -ta', -Yusu 'Kɩsv 'kv ni. 'A -ti, diidε, -yi di, ε 'ni 'nuo 'li□i, -na 'bi a 'mu, 'a □wlv 'ni 'bie 'li □hlɔn.

16 'Bv mɔ, □ni yi□e, -ε mɔ, dε -mu', -ni, ε nu -tεε, 'ki 'v -mu -mɔ', 'ti- nyibli 'bu yi -na 'nyre ni di, -ε -bi □ni 'nuo 'li□i, -ε di□e nu, v 'ni □ha -mu -ti -hvin yre hla.

17 -A mu -bu, Nyɩsua kɔɔ win ki, diidε kɔ 'nɩnade 'hven-, ε 'yi dε gbagbv 'pa-, 'ki 'v -a mu -mɔ. Kεε, dε -mu', -ε mɔ dε gbagbv, 'ki 'v -a mu -mɔ, ε nɔ- mɔ -kvan -mu', Nyɩsua a -Hihiu* nii 'li -a mu 'li. ε yi -a mu 'ni -hεε -ni, 'ki -ba nu dε -mu', -ε 'sii 'v yi, kɔ, -ba wεen ki bu, -a kɔ -aan 'bio 'hven-, kɔ, -ba kɔ plo a bleelε.

18 Nyiblo -mu', -ε ni -Yusu a -kvan a nunuo lε, nɔ- nɔɔ 'li Nyɩsua 'yi kle, 'ti-, nɔ- nyibli di 'nyre lε pv.

19 'A -ti o, ε nɔɔ 'v lε, 'ki -aan nunuηmlɩ bu nu□o, -ba wεen ki bu, 'ki 'v 'a -nε -tite □dv, -a di 'v ni, -a kɔ -aan 'bio 'hven-, kɔ, ε nɔɔ 'v lε -wε, -ba -nyinyi 'kɩ, 'ki 'v -Yusu a □wlv a yikuole a -ta'.

20 Dε -mu', -yi di, ε 'ni 'nuo 'li□i, Nyɩsua a -kvan 'ni 'nyree 'li yi. ε mɔ □han-ti □niɔ, ε 'yi diidε □dv -kɔ, -bu nyre yi, 'ki 'li Nyɩsua 'yi, kεε, dε -mu', -yi di, 'bu yi□i ni ni, -na 'bio 'bu yi 'li dε 'kuku 'nyi ni bi, -ε -bi ε nu -tεε, □ni 'die 'li diidedv a 'mu.

21 Dε -mɔ yɩnɔdε, nɔ- mɔ, □ni 'nuo 'li □dedede, -ε di 'li -na 'bio dε 'kuku 'nyi pv, 'yi □bu ε mɔ muma a didie, kɔ nɔ a 'nuna, kɔ 'a -nε □dedede 'ki.

22 'Bu mɔ, ɔni yiɔe, -ε mɔ, -wε 'li -bu di 'a -nε ɔdedede ni, mɔ, ɔni yiɔe, -ε mɔ, ɔyi 'liɔi 'li -wε, -bu di 'a -nε ɔdedede, ɔni 'hlaa 'liɔi nyiblo ɔdu yi. -Kɔ Nyɔsua 'hɔen-, 'a mu ni -do, -bu yiɔe. Nyiblo 'bu yi de ni ni, ε kɔ 'a ɔwɔ 'hɔen-, 'bu -pε, nyiblo a 'mu, nɔ- kɔ plo a bleele.

23 Nyiblo a ɔwɔ 'bu 'yi de ki -wen, 'ti- 'bu yi de a 'mu ni di, -ε -bi ε ni yinyrede, 'ki 'b Nyɔsua ye', -kɔti ε kɔ 'a ɔwɔ 'hɔen-, υ 'yi -pε. 'A -nε ɔdedede, -a ni, 'bu mɔ, ɔba 'yiɔi -yi, -ε mɔ, ε nu -tεε, 'ki 'b Nyɔsua ye', -ε -bi de a 'mu, ε mɔ de 'kuku ɔniɔ, ɔa niɔe.

15

Ba blee nε 'aan 'bio a plo

1 -A mu -bu, -υ kɔ 'kli, 'ki 'b -Yusu a ɔwɔ a yikuole -mɔ, -a bleε yi, -ba -hεε nyibli -mu', -υ kɔ ɔwɔ a yikuole ɔhuhue -ni. -A 'yi yi -bleε -ni, -ba nu de -mu', -ε di -a mu ni -do a plo -blee -ni.

2 Kεε, -aan pεpε, -ba nu de -mu', -ε di -aan 'bi a plo -blee -ni, 'ti-, -ε diɔe -hεε -ni, 'ki 'b -Yusu a ɔwɔ a yikuole -mɔ.

3 -Yusu 'Kɔsu a ɔgbɛυ, ε 'yi laɔa le ɔmuɔ, 'ki bu nu la 'a dɔnυ a plo a bleele. Kεε, -ti -mu', υ 'cɔu la 'li Nyɔsuaɔriɛn 'kwli, ε mɔ ɔhan-ti, ε nyre 'b ni, 'ki 'bɔυ -mɔ. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «Nyɔsua o, nyibli ɔtu -mu 'tanɔ, kεε, 'waa 'tanɔ a 'mu, 'mɔ ɔye 'a ɔhɔen.»

4 -Ti a pεpε -mu', υ 'cɔu laɔa ni, -ε diɔe nu, ε 'mu -a mu ɔwɔ a 'lɔa -tɔɔ -ni, 'ti- ε 'mu -a mu 'kli -nyi, 'ki -ba kuo Nyɔsua ɔwɔ yi, -ε mɔ, -ti ε hla la, ε diɔe 'ni nu.

5 Nyɔsua, nɔ- yi -tonyibli 'kli kɔ ɔwɔ a 'lɔa 'hɔen- -nyi. Nɔ- -bu -hεε nε 'a mu, a 'mu ki bu -wεen -ni, a kɔ 'aan 'bio 'hɔen-, ɔwi yi, -tε -Yusu 'Kɔsu ni 'a -hɔhɔa,

6 -ε diɔe nu, 'aan pεpε, a 'mu Nyɔsua, -ε mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɔsu a 'Baɔ 'nyre le pu, 'ki 'li wingblo ni -do 'kwli.

Dako a pεpε bu pu Nyɔsua 'nyre le

7 'A -ti, ba 'buble kua, 'ki 'li 'aan ɔwɔ a pεpε ki, -tε -Yusu 'Kɔsu -nu, 'ε 'ble 'a mu kua, kε- ba nuɔo -wε, -ε diɔe nu, nyibli 'mu Nyɔsua 'nyre le pu.

8 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -Yusu 'Kɔsu di ni, 'ki bu wa -a mu -Juukɔε*, -ε diɔe nu, ε 'muɔυ -a mu -tɔɔ -ni, -ε mɔ, Nyɔsua 'ni -nuɔo hi. 'ε mɔ ɔhan-ti, de Nyɔsua pu la 'li, 'ki 'b -aan 'baɔnυ -mɔ, -Yusu di ni, 'ki bu nu de a 'mu.

9 ε di ni -wε, -ε diɔe nu, nyibli -mu', -υ 'yi -Juukɔε 'pa-, υ 'mu Nyɔsua 'nyre le pu, -tε ε -nu, 'ε kɔ 'waa nyai. -Ti a 'mu, nɔ- υ 'cɔu la 'li Nyɔsuaɔriɛn 'kwli, -ε mɔ:

«Nɔ- kɔ -ti, 'ni pi -mu 'nyre le, 'ki 'li dako 'nyi, kɔ, 'ni yi -na 'nyre -ti a 'yi'buaɔe -nyi, 'ki 'li -wɔɔɔlewin 'kwli.»

10 Kε- Nyɔsua a win pi de: «'A mu dako a pεpε, ba nu dɔdu, a kɔ Nyɔsua a dako 'hɔen-.»

11 Kε- ε pi de: «'A mu dako a pεpε, -υ 'yi -Juukɔε 'pa-, ba pu Kɔkɔnyɔ 'nyre le.

'A mu dako a pεpε, ba 'bua Nyɔsua a -ti 'yi.»

12 -ε -bi kε- winwɔn-hanyɔ Esai pu la de: «'Yisai* a 'yonυ a 'yu -bi di 'ni di, ε 'mu nyibli -mu', -υ 'yi -Juukɔε* 'pa-win ki -kɔɔ -ni.

U di kuo ɔnε ɔwɔ yi, υ 'muɔυ -ple, 'ki bu wa ɔnυ.»

13 Kε- 'n pi: Nyɔsua, -ε niɔe, nyibli 'b kue ɔnε ɔwɔ yi, 'b yiɔi -ple, bu nuɔo, ba nu dɔdu 'a -nε ti, kɔ, ba kɔ plo a bleele, 'ki 'li 'aan ɔwɔ ki, -ε nuɔo, a kuo ɔnε ɔwɔ yi. -ε -bi 'aan ɔwɔ a yikuole, 'ki 'liɔi 'li, ε di kle 'ni -bii -ni, 'ki 'li Nyɔsua a -Hihiu* a 'kli 'kwli.

Pɔɔ hɔe 'a -kvan a -ti

14 'Na 'diayɔnυ -na, 'ti- 'mu 'cɔriɛn -bu 'cɔri, 'n yruɔo le, -ε mɔ, a mɔ ɔhaannyibli ɔniɔ, 'a yi ɔhaan-ti, kɔ, 'a kɔ 'kli, 'ki ba tutɔɔ Nyɔsua a -ti.

15 ε mɔ -tεε, 'a yi ɔhaan-ti, kεε, 'ni -pieɔe huannυ, 'ki ɔbu 'cɔri win -bi, 'ki 'b -ti -bi ki, -ε diɔe nu, ε 'ni ɔha

'a mu -mɔ -hru. Kε- 'n nu 'a 'ciɾɾɪ, -ε nu□o, Nyɪsua nu 'mu □haandε -mɔ.

16 □Haandε a 'mu, nɔ- mɔ □bu mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -kvannunyo, 'kɪ 'lɪ dakɔ -mu', -v 'yɪ -Juukvε 'pa- 'nyi. 'N -ha 'na dɔɔnɔ nu pεpε, 'nɪ -nyi 'na dɔɔnɔ Nyɪsua, 'kɪ □bu pɔ 'a □haantitɪ, -ε -hɔn 'lɪ□ɪ -mɔ. 'N pɪ□ɪ nɪ, 'kɪ 'v dakɔ -mu', -v 'yɪ -Juukvε* 'pa- yɪ, -ε di□e nu, v 'mu -Yusu 'Klɪsɔ □wlv yɪ -kuo -nɪ, 'tɪ- v 'mu -cɔhlɔn* yɪ 'wɪ, -ε blee Nyɪsua a plɔ, kɔ 'a -Hihɪu* pɔ 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ 'v 'a dɔɔnɔ -mɔ.

17 'A -tɪ, -tε 'n kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, -a -mɔε, 'n -wε 'lɪ, □bu pɔ 'na dɔɔnɔ a -pli nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua a -kvan, 'n nɪ a -ta'.

18 'N 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wε, □bu hla -tɪ □dɔ, 'bɔ 'yɪ dε nɪ -do -mu', -Yusu 'Klɪsɔ -nu a -tɪ 'pa-. 'Kɪ ε naa 'lɪ 'na pɔpɔwin kɔ 'na nunu-tɛblɪ 'kwli, 'tɪ-dakɔ -hɔhɔ, -v 'yɪ -Juukvε 'pa-, 'v □tui 'v Nyɪsua 'v.

19 -Yusu nu □wlvεkεε-tɛblɪ a gblegble, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a -Hihɪu a 'kɪ 'kwli. 'A -nε -tɪtε □dɔ, 'n naa 'v, 'n pɔ □haantitɪ -mu' nɪ, -ε nε -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ -mɔ lε, kvε 'lɪ Jrusredɔ 'kwli bɔ, -bɔ yε 'blɔgba -mu', -ε mɔ Yiliyɪ kɪ.

20 ε nɪ 'mu dɔdɔ dɪakɪ, 'kɪ □bu pɔ □haantitɪ a 'mu, 'kɪ 'v -tɪtε -mu', nyibli 'yεε 'v□v nɪ 'wɪn -nɪ. 'N 'yɪ□ɪ -hɔa, 'kɪ □bu pɔ □haantitɪ a 'mu, 'kɪ 'v -tɪtε -mu', nyibli 'wɪn 'v, -ε di□e nu, nyiblo □dɔ 'nɪ □ha lε pɔ, -ε mɔ, 'n pɔ 'kayu, 'kɪ 'v 'na 'bɪhɪan -bɪ a -tuo kɪ, -ε □hɛn 'nyrε, 'nɪ □ha 'v -v -bɪ a -tuo kɪ -kvan -nuu -nɪ.

21 Kεε, -tε -mu', v nu la 'a 'ciɾɾɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsvacɪɛn 'kwli, kε- 'n -hɔε □bu nu 'a nunuo, -ε mɔ:

«Nyibli -mu', -v 'tɪε 'yε □dedede nɪ 'wɪn,

'kɪ 'v□v kɪ, nu- di□e 'ye, nu- di□e lε yru.»

Pɔlv -hɔε bv mu Rɔmv

22 Nyɪsua a □haantitɪ a pɔpɔv, 'kɪ 'lɪ -tɪtε -bɪ, nɔ- nu□o, 'kɪ 'n 'yεε 'hru nɪ kvε, 'kɪ □bu di 'lɪ 'a mu -mɔ.

23 'A 'yɪ -hɔ 'kɪ nɪ, -tε 'n -tɔa la 'lɪ 'a -huhɔa, 'kɪ □bu di 'lɪ 'a mu -mɔ, kεε, -kvan kaa 'lɪ 'mu nɪ.

24 Kεε, -tε tɪ nε -bɔ, 'na -kvan a 'mu, 'n nɪ la, 'kɪ 'nε- 'blɔgbɪ -bɔ 'kwli, ε -yrε 'lu. -ε -bɪ kε- 'n pɪ 'kɪ, 'n di 'lɪ 'a mu -mɔ 'nɪ di, -ε di□e nu, 'mu dɔdɔ nu, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyi. 'Bɔ mɔ, 'nɪ nuu 'lɪ □hɔnpɔv gbi, 'tɪ- 'mu -hi, 'mu 'lɪ 'blɔgba -mu' kɪ mu, -ε mɔ εsɪpanyɪ. 'N -hɔε□e nɪ, ba -hεε 'mu, 'kɪ 'v 'na 'dagba a 'mu a -ta'.

25 Kεε 'tɪ- 'mu 'lɪ di, 'n kɔ □bu mu 'lɪ Jrusrε. -Yusu a nyibli -mu', -v mɔ -Juukvε*, -v nɪ 'lɪ, nu- kɔ -mɔ 'n di 'lɪ 'wliye gba.

26 -Yusu a nyibli, -v nɪ 'lɪ Masedvanɪblɔgba kɔ Akaɪblɔgba 'kwli, -v 'yɪ -Juukvε 'pa-, nu- 'kukue 'wliye a 'mu lε, v 'mu□v □hɪvɛnyibli, -v nɪ 'lɪ -Yusu a nyibli 'nyi, 'kɪ 'lɪ Jrusrε -nyi.

27 'Waa 'mumu, v 'ye□e nɪ, -ε mɔ, ε nɔɔ 'v lε, 'kɪ bɔ -hεε -Yusu a nyibli -mu', -v nɪ 'lɪ Jrusrε, -v yɪ □hɪvɛn 'ye, -ε nu□o, tɪ -hi la a tɪ 'yɪ, -Yusu a nyibli, -v nɪ 'lɪ Jrusrε, -v mɔ -Juukvε, nu- -hεε la nyibli -mu', -v 'yɪ -Juukvε 'pa-, 'kɪ bɔ 'wɪn -Yusu a □haantitɪ. -ε -bɪ ε kɔ 'v nɪ, 'kɪ -Yusu a nyibli -bɔ, -v 'yɪ -Juukvε 'pa-, bɔ -hεε 'kɪ -Yusu a nyibli -bɪ -mu', -v mɔ -Juukvε, 'kɪ 'v 'waa □hɪvɛn a 'yiye a -ta'.

28 'A -tɪ, 'bɔ mɔ, 'nɪ -wε -kvan a 'mu -mɔ, 'nɪ gba □nɔ lε'kukuewli a 'mu yɪ, -ε -bɪ 'n bɪ 'kɪ 'hru wlvn, 'mu 'lɪ 'a mu -mɔ di, -a 'mu 'yiye -nɪ, 'tɪ- 'mu 'lɪ εsɪpanyɪblɔgba 'kwli mu.

29 'N yɪ□e nɪ, -ε mɔ, 'bɔ mɔ, 'nɪ di 'lɪ 'a mu -mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ di nu -a mu □haandε -mɔ', 'na 'lɪdidie a -tɪ.

30 'Na 'dɪayɪnɔ -na, -tε -a kuo -Yusu 'Klɪsɔ □wlv yɪ, kɔ, -tε Nyɪsua a -Hihɪu* nu□o, □a nɔnɔε -nɪ, 'n nyεε nε 'a mu lε, -tε 'n nɪ, 'nɪ dε Nyɪsua 'a -nε tɪ, kε- ba nu, ba da□a -wε, 'kɪ 'v 'na -ta'. Ba nu□o, 'kɪ 'lɪ 'aan □wlv a pεpε kɪ,

31 -ε di□e nu, -Juukvε -mu', -v nɪ 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, -v 'yɪ -Yusu -yɪ, v 'nɪ □ha 'mu □hɪvɛn □tu. Ba da Nyɪsua -wε, 'kɪ 'v lε'kukuewli -bɔ, 'n gbε

-Yusu a nyibli yɪ a -ta', ε 'mʊ 'waa plɔ -blee -nɪ.

³² 'A -tɪ, Nyɪsʊa 'bʊ wɛnε kɪ, 'n di 'lɪ 'a mʊ -mɔ 'nɪ di, 'kɪ 'lɪ dɔdʊkɛ 'kwli, -a 'mʊ 'klɪ -nyinyi -nɪ.

³³ Nyɪsʊa, -ε yɪ nyibli plɔ a bleelɛ -nyɪ, bʊ nɪ 'ʊ 'a mʊ -mɔ. Kε- bʊ nɪ 'mʊ.

16

Polɔ gbɛ 'betile

¹⁻² -Aan 'diayɪ nyrɔyɪ Fɛbɛ, nɔ- di 'lɪ 'a mʊ -mɔ di. Ε ni Nyɪsʊa a -kʊan, 'kɪ 'lɪ -Yusu a nyibli 'nyɪ, -ʊ nɪ 'lɪ Sankledɪɔ 'kwli. 'Bʊ di 'lɪ, ba 'bleε kʊa -tɛɛ, -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -tɪ. Ba 'bleε kʊa -tɛɛ, ε wɪ yɪ, -tɛ -mʊ', -Yusu a nyibli ni nyiblo a kʊa'buble. Dɛ, ε 'yɪ -kɔ, ba -nyɪ ε nɛε, -kɔtɪ ε -hɛɛ nyibli -hʊɔhʊɪ, 'ε -hɛɛ 'mʊ nɪ -wɛ.

³ 'N 'beti Prisilɪ kɔ 'a nyɪbɪɔ Akilasɪ 'hʊɛn-, -ʊ kɔ 'mʊ 'hʊɛn- -ni la -Yusu a -kʊan.

⁴ Ti -hi la a ti 'yri, -tɛ 'n mi la 'kʊ mɔ, ʊ nʊ- wa la 'mʊ. ʊ hlaε a nɪ, -ε mɔ, 'yɛ ε bʊ ʊ di 'kʊ 'na -tɪ, ʊ blɛɛ yɪ, bʊ wa 'mʊ. 'N yɪ -nyɪ ε nʊ 'wio. Ε 'yɪ 'mɔ nɪ -do 'pa-. -Yusu a nyibli, -ʊ 'yɪ -Juukʊɛ* 'pa-, ʊ yɪ -nyɪ ε nʊ 'wio -wɛ.

⁵ -Yusu a nyibli, -ʊ yɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'kayu bʊ, 'n 'beti ε nʊ. 'N 'beti Epainɛtɪ, -ε mɔ 'na nɪnatumu gbagbʊ. Nɔ- mɔ yɪ-henyiblo, -ε kʊo -Yusu 'Klɪsʊ ε wɪ yɪ, 'kɪ 'lɪ 'blɔgba, -ε mɔ Asi 'kwli.

⁶ 'N 'beti Mari, -ε nʊ -kʊan -hʊɔhʊɪ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ.

⁷ 'N 'beti Adronikusɪ kɔ Yuniasɪ, -ʊ mɔ 'na 'dʊkʊɛ. ʊ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a bi la ε jɪ'. 'Kɪ 'lɪ -Yusu a -mɔnanyʊ* 'nyɪ, ʊ nʊ- nyibli nʊɛ -nɪ -tɛɛ. 'Tɪ- 'mʊ -Yusu ε wɪ yɪ -kʊo -nɪ, ʊ nʊ- mɔ la yɪ-henyibli, -ʊ kʊo -Yusu ε wɪ yɪ.

⁸ 'N 'beti 'na nɪnatumu Apliasɪ, -ε nʊɛ Kʊkɔnyɔ, -ε 'wɪ 'mʊ yɪ.

⁹ 'N 'beti Yrube. Ε kɔ -a mʊ 'hʊɛn- -ni -Yusu a -kʊan. 'N 'beti 'na nɪnatumu Sitakisɪ -wɛ.

¹⁰ 'N 'beti Apɛlɛsɪ. Ε 'yɛ ε hʊɛn-, -Yusu 'Klɪsʊ a -tɪ. Kɛɛ, ε 'yɪ -sa, 'kɪ bʊ kʊo -Yusu 'Klɪsʊ ε wɪ yɪ. 'N 'beti Alitobulɪ kɔ 'a 'kayu a 'dʊkʊɛ 'hʊɛn-.

¹¹ 'N 'beti 'na 'dʊkʊɛtayɪ Helodio. 'N 'beti Nasɪsɪ a 'kayu a 'dʊkʊɛ, -ʊ kʊo -Yusu ε wɪ yɪ.

¹² 'N 'beti Trifɛnɪ kɔ Trifɔsɪ, -ʊ ni -aan Kʊkɔnyɔ a -kʊan. 'N 'beti 'na nʊɛ'diayɪ nyrɔyɪ Pɛsidɪ, -ε nʊ -kʊan diakɪ, 'kɪ 'ʊ Kʊkɔnyɔ a -ta'.

¹³ 'N 'beti Rufusɪ, -ε mɔ -tɛɛ a Nyɪsʊa a nyiblo. 'N 'beti 'a 'dii, -ε nʊ 'mʊ 'a 'yɪ -mɔ'.

¹⁴ 'N 'beti Aseklitɪ, kɔ Flegɔ, kɔ Hɛmɛsɪ, kɔ Patrobasɪ, kɔ Hɛmasɪ 'hʊɛn-, ʊ kɔ Nyɪsʊa a nyibli a pɛpɛ -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ ε nʊ -mɔ.

¹⁵ 'N 'beti Filolɔgɪ, kɔ Suli, kɔ Nele, kɔ 'a 'diayɪ nyrɔyɪ 'hʊɛn-. 'N 'beti Olɛpasɪ, ε kɔ Nyɪsʊa a nyibli a pɛpɛ 'hʊɛn-, -ʊ nɪ 'lɪ ε -mɔ.

¹⁶ Ba -nyinyi 'wio -tɛɛ, ε wɪ yɪ 'diayɪnʊ. Nyibli a pɛpɛ, -ʊ kʊo -Yusu 'Klɪsʊ ε wɪ yɪ, ʊ 'beti 'a mʊ.

Lɛ'boɔwin

¹⁷ 'Na 'diayɪnʊ -na, ε kɔ nyibli, 'ʊ pɪ lɛ, Nyɪsʊa a -tɪ -bʊ, ʊ tɔɔ la 'a mʊ, ε 'yɪ ε 'pa-, 'tɪ- 'ʊ tʊɛ nɛ 'a mʊ yɪnyrehru. Nɔ- kɔ 'kwli ʊ nɛɛ 'lɪ, 'ʊ -gbɔgbɛ 'lɪ -Yusu a nyibli lɛ, kɔ, 'ʊ gbɛ 'lɪ ε nʊ ε nyɪ. 'N nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ, ba ε tu 'aan diɔnʊ 'yie, nyibliɔ a 'mʊ, 'waa -tɪ. Ba hlɔɔ ε nʊ -mɔ lɛ,

¹⁸ -ε nʊ ε, ε 'yɪ -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊan 'pa-, ʊ 'nɪ -nʊ ε lɪ, kɛɛ, yɪnyredɛ -mʊ', 'waa ε wɪ -hʊɛ, ε nɔ- ʊ ni. ʊ nɛɛ 'lɪ wɔnɛnɛnɔ 'kwli, 'ʊ kɛɛ nyibli -mʊ', -ʊ 'yɪ dɛ -hʊan kɔ ε haandɛ 'hʊɛn- a 'yilɛ-hɪɪɪɪɪɪɪ -yɪ.

¹⁹ 'A mʊ -mɔ -bɪ, nyibli a pɛpɛ yɪ ε nɪ, -ε mɔ, a ε tui 'ʊ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ nɪ. Nɔ- nʊ ε, 'nɪ ni dɔdʊ, 'kɪ 'ʊ 'aan -ta'. Kɛɛ, dɛ 'n -hʊɛ, nɔ- mɔ, ba yɪ ε haandɛ, a 'mʊ ε nʊ, -ε di ε nʊ, a 'nɪ ε ha ε haandɛ kɔ dɛ -hʊan 'hʊɛn- 'yɪ lɛ -pɔpɔ -nɪ.

²⁰ Nyɪsʊa, -ε yɪ 'a mʊ plɔ a bleelɛ -nyɪ, ti ε dʊ 'yɪ 'lɪ -hie, ε 'mʊ Satan, -ε mɔ 'kʊo -hʊɪn a nyiblo gbagbʊ, 'a 'klɪ bʊ -wɛ, ε 'mʊ 'lɪ ε 'aan bʊbʊɔ bʊ ε tu. -Aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ bʊ nʊ 'a mʊ ε haandɛ -mɔ.

²¹ Timote, -ε kɔ 'mʊ 'hʊɛn- -ni -kʊan, ε 'beti 'a mʊ. 'Na 'dʊkʊɛ,

Lukiusu kɔ Jasɔ, kɔ Sosipate, ɔ 'beti 'a mu.

²² 'Mɔ Tetiusi, 'n 'beti 'a mu, 'ki 'li -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɔsɔ a 'nyɛ 'kwli. 'Mɔ ɔ'cri 'criɛn -bu, Pɔlɔ yɛ 'a mu yi.

²³ Gayusi 'beti 'a mu. Nɔ- kɔ 'kayu 'mɔ Pɔlɔ, 'n nɔ 'nɛ- bu, nɔ- kɔ -tɛ -Yusu a nyibli a pɛpɛ yi 'li lɛ 'kukue -ni, 'ɔ kɔɛ 'cɔɛ. Elasi, -ɛ mɔ 'dɔɔ a 'wliblɛɔtunyɔ, kɔ -aan 'diayi Katusi 'hɔɛn-, ɔ 'beti 'a mu.

[
²⁴ -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɔsɔ bu nu 'a mu ɔhaandɛ -mɔ.]

Nyɔsua ni -do bu kɔ -ti a 'yi'buale

²⁵ -Ba pɔ Nyɔsua 'nyɛ lɛ. ɛ -wɛ 'li bu -nyi 'a mu 'kli ni, 'ki ba kuo ɔnɛ ɔwɔlɔ yi 'a -nɛ ti. Kɛ- -Yusu a ɔhaantitie pi. ɔHaantitie a 'mu, nɔ- 'n gbɛ 'li nyibli -mɔ. Ti -hi la a ti 'yri, ɔhaantitie a 'mu, Nyɔsua 'yi la ɔnyibli -tɔɔ -ni.

²⁶ Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, ɛ pɔpɔ pɛpɛ'. -ɛ -bi -ti, Nyɔsua a winwɔn-hanyɔ* 'cri la, 'ki 'ɔ -Yusu 'Klɔsɔ ki, nɔ- ɔ yi ki -hlee -ni. Kɛ- 'Klɔhienyɔsua ni 'a -hɔhɔa. ɔHaantitie a 'mu, dakɔ a pɛpɛ 'wɔn ni. Nɔ- diɔe nu, ɔ 'muɔɔ ɔwɔlɔ yi -kuo -ni, kɔ, ɔ 'mu 'ɔɔ 'ɔ ɔtuu -ni.

²⁷ Nyɔsua ni -do, nɔ- kɔ ɔtɔ. Nɔ- -bu kɔ -ti a 'yi'buale 'a -nɛ ti. -Ba pɔpɔ 'nyɛ lɛ 'a -nɛ ti, -Yusu 'Klɔsɔ a -ti. Kɛ- bu ni 'mu.

YI-HECRIEN Pɔlv gba la KOLETIKUƆ YI

1 'Mɔ Pɔlv, Nyɩsua -ha 'li, 'ki □bu -he -Yusu 'Klɩsɩ a -mɔnanyɔ*, -ε di□e nu, 'mɔ 'a □haantitie nyibli pɔ, 'mɔ -yi 'crien -bu 'cru, 'n kɔ -aan 'ɔayi Sɔtenɩ 'hɔen-.

2 'A mɔ Nyɩsua a nyibli -mɔ', -v nu 'li Koletidɔ 'kwli, Nyɩsua pɔ 'kɩbia ki, 'a mɔ -a yi -mɔ 'cru -ni, de -mɔ', -Yusu 'Klɩsɩ -nu a -ti. ε da 'a mɔ ni, 'ki ba -he 'a nyibli. Nyibli a pepe -mɔ', -v de -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɩ, 'ki 'v 'a -ne -tite □ɔv, ε da □nɔ nu -wε. ε nɔ- mɔ -aan pepe a Kɔkɔnyɔ.

3 -Aan 'Baɩ Nyɩsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɩ 'hɔen-, bu nu 'a mɔ □haande -mɔ, ε kɔ, bu nu□o -wε, ba kɔ kɩbɔwεenle.

□Haan-tebli -mɔ', -Yusu nu 'a nyibli -mɔ', -v nu 'li Koletidɔ 'kwli -mɔ

4 'N yi -nyi Nyɩsua 'wio 'a -ne ti, 'ki 'v 'aan -ta', -ε nu□o, ε nu 'a mɔ □haande -mɔ, -te a kɔ -Yusu 'Klɩsɩ 'hɔen-, a -mɔε a -ti.

5 -Te a kɔ□o 'hɔen-, a -mɔε, ε nɔ- kɔ -ti, Nyɩsua 'ε -nyi 'a mɔ 'klɩ a gblegble. ε nɔ- nu□o, 'a yi -ti a -teε, 'a kɔ 'klɩ, 'ki ba lee -ti a -teε a 'mɔ nyibli le.

6 Ke- ε nu 'mɔ, -ε nu□o, ti -mɔ' -kɔ 'yri -a lee la 'a mɔ -Yusu 'Klɩsɩ a -ti, a 'ble□e kɔa -teε, 'ki 'li 'aan □wli ki.

7 ε nɔ- nu□o, 'klɩ a pepe, Nyɩsua yi nyibli -nyi, 'ε □ce, 'ki 'v 'a mɔ -mɔ, 'a mɔ -mɔ', -v yi ti -mɔ' -ple, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɩ di ya.

8 Nyɩsua, nɔ- di□e nu, a 'mɔ 'klɩ ki nu diaki, 'ki ba na -teε, 'ki 'v Nyɩsua a 'hru wɔn, -ε di□e nu, -nyrɔwɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɩ di ya, -bati -mɔ', Nyɩsua di nyibli le -pɔv -ni, ε 'ni □ha 'a mɔ kɔ.

9 Ke- ε nu 'mɔ, -ε nu□o, Nyɩsua a □gbetɔ, ε nɔ- da 'a mɔ, 'ki a kɔ -Yusu 'Klɩsɩ 'hɔen-, -ε mɔ -aan Kɔkɔnyɔ, a

'mɔ -mɔε, 'ti- Nyɩsua a 'mɔ, 'bɔ hla -ti, ε ni□e ni.

-Yusu a nyibli -mɔ', -v nu 'li Koletidɔ 'kwli, v □gla ni

10 'Na 'ɔayɩv -na, 'n nyεε ne 'a mɔ le, 'ki 'li -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɩ a 'nyre 'kwli, □tɔle'buε 'ni 'nu 'li 'a mɔ 'nyi, keε, 'ba yi de 'lu -mɔ le ni -hie, -ε -bɩ win a le'wɩnwɩnle bu ni 'li 'a mɔ 'nyi.

11 'ɔayɩv -na, 'ni yi 'pɔple le ni ni, ε □hen 'nyre, -ε mɔ, nyibli -hɔn 'li nyiblo -mɔ', -ε mɔ Kloe -mɔ, 'v lee 'mɔ, -ε mɔ, 'blini ni 'li 'a mɔ 'nyi.

12 -Ti 'n -hɔε □bu lee ne 'a mɔ, ε nɔ- -bɩ: □Tɔle'buε ni 'li 'a mɔ 'nyi. -v -bɩ wen 'ni, v mɔ 'mɔ Pɔlv a nyibli □nɔ, -v -bɩ wen 'ni, v mɔ Apɔlɔsɩ a nyibli □nɔ, -v -bɩ 'v ni 'v, 'v pɩ le, v mɔ Pielɩ a nyibli, -v -bɩ wen 'ni, v mɔ -Yusu 'Klɩsɩ a nyibli □nɔ.

13 De a 'mɔ, a ni, ε 'wɩ -te -Yusu 'Klɩsɩ 'ye ni 'be wen □tɔ le. ε 'yi 'mɔ Pɔlv 'pa-, v 'yi 'v 'mɔ tugbe 'yie -kɔv -ni, 'ki 'mɔ 'v 'aan -ta' 'kɔv -ni. 'Ya 'v 'lu de, ε 'yi 'mɔ Pɔlv a 'nyre 'kwli 'pa-, v 'yi 'li 'a mɔ 'nie 'lu le -pɔv -ni.

14 'N yi -nyi Nyɩsua 'wio, -te 'n -nu, 'ni 'yi 'aan 'ye □ɔv 'nie 'lu -pɔ, 'bɔ 'yi Klipusɩ kɔ Gayusɩ 'hɔen- 'pa-.

15 'A -ti, ε 'yi nyiblo □ɔv -kɔ, -bɩ di□e hla, -ε mɔ, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, 'ki 'n pɔv 'li 'a mɔ 'nie 'lu, -ε di□e nu, a 'mɔ 'na -nagbɔv -he.

16 De gbe mi wen 'mɔ -mɔ -hru mɔ, ε nɔ- mɔ, 'n pɔ Sefanusɩ kɔ 'a 'ɔukve 'hɔen- 'nie 'lu -wε. Kɔε 'ki 'v bu de, 'ni pɔ nyiblo -bɩ 'nie 'lu, 'a -ti 'ni -bi□e li 'mɔ 'kwli.

17 -Yusu 'Klɩsɩ 'yi 'mɔ -lee -ni, 'ki □bu pɔ nyibli 'nie 'lu le, keε, ε lee 'mɔ ni, 'ki □bu pɔ nyibli 'a □haantitie. 'Bɔ mɔ, 'ni yi 'a □haantitie a 'mɔ ni pɩ, 'ni -nu□o li□ɩ -tonyibli a □tɔ 'kwli, -ε di□e nu, 'kɔkɔv -mɔ', ε 'kɔ, 'ki 'v tugbe 'yie, ε 'ni □ha dadɔ' pa, keε, nyibli 'mɔ□v le yru -teε.

-Yusu tve ne -a mɔ Nyɩsua a 'klɩ, kɔ 'a □tɔ 'hɔen-

18 Win -mɔ', -ε hle□ε, -ε mɔ, -Yusu 'Klɩsɩ 'kɔv 'v tugbe 'yie, ε 'ni -da□a li

□dedede, 'kɪ 'lɪ nyibli -mʊ', -v di 'wan 'yi kɪ, -v di 'lɪ na -mʊ' 'nyɪ mu, -ε 'ye nɪ jre yruyru. Kεε, -a mʊ -bʊ, Nyɪsʊa wε, -a yi□e nɪ, -ε mʊ, win a 'mʊ, ε nɔ-tʊε nyibli Nyɪsʊa a 'klɪkɪnɪnɪ.

¹⁹ -A yi dε a 'mʊ nɪ, -ε nu□o, kε- v nu la 'a 'cɪcrɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'crɪɛn 'kwli, -ε mʊ:

«Nyɪsʊa wen 'nɪ:

'N di -wε □tɔkɔnyʊ a □tɔ bʊ,

'mʊ□v kɪ -hɪa -nɪ pεpε.»

²⁰ -Tε ε nɪ 'mʊ lε a -tɪ, -ε -bɪ 'klɔ -bʊ a □tɔkɔnyʊ, kɔ tetetɔnyʊ, kɔ 'crɪɛn.yɪnyʊ 'hʊɛn-, 'waa pεpε a 'mʊ, 'waa □tɔ 'nɪ -da□a lɪ □dedede, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa 'yi. 'E mʊ □han-tɪ, Nyɪsʊa tɔɔ □nε -a mʊ nɪ, -ε mʊ, 'klɔ -bʊ kɪ a nyibli a □tɔ 'nɪ -da□a lɪ □dedede.

²¹ 'Klɔ -bʊ a □tɔkɔnyʊ, v 'ye -tɛblɪ -mʊ' nɪ, Nyɪsʊa -nu, 'kɪ 'lɪ 'a □tɔ 'kwli. Kεε, v 'yɪ□ɪ -yru. Bʊ 'yɪ Nyɪsʊa a 'mʊ -yru, ε nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsʊa 'ε -yra□a, 'kɪ bʊ naa 'lɪ 'a win -mʊ', -a yɪ nyibli lε -lee -nɪ 'kwli, ε 'mʊ nyibli -bʊ, -v kuo □nε □wlv yɪ wa. Kεε, nyibli -bɪ wen 'nɪ, win a 'mʊ, ε 'nɪ -da□a □dedede.

²² -Juukʊε* -mʊ -bɪ, v □mʊε □wlvkεε-tɛblɪ lε, -ε di□e nu, win -bʊ, -a -pɪ, v 'mʊ□v □wlv yɪ -kuo -nɪ. Nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊε 'pa-, v -hʊε bʊ nu 'waa dɪɔnʊ a □tɔ, bʊ yru Nyɪsʊa.

²³ Kεε, -a mʊ -mʊ -bɪ, -Yusu 'Klɪsʊ -mʊ', v kɔɔ 'v tugbε 'yie, ε nɔ- kɔ -tɪ -a nε -mʊ lε. -Tɪ a 'mʊ, -Juukʊε 'bʊ 'wɪn, v pɪ yru, 'v -wen -a mʊ yɪ, -ε nu□o, v wen 'nɪ, -a yɪ -hεε Nyɪsʊa a -tɪ lε. Nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊε 'pa-, v wen 'nɪ, ε mʊ -tɪ □nɪɔ, -ε 'ye nɪ da □dedede.

²⁴ Kεε, nyibli -mʊ', Nyɪsʊa -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ -hε 'a nyibli, bʊ mʊ -Juukʊε, -hʊʊ' bʊ 'yɪ -Juukʊε 'pa-, v nu- -mʊ -bɪ, v yi□e nɪ, -ε mʊ, -Yusu 'Klɪsʊ, nɔ- tʊε nε -a mʊ Nyɪsʊa a 'klɪkɪnɪnɪ, kɔ 'a □tɔ 'hʊɛn-.

²⁵ -U -bɪ wen 'nɪ, dε -mʊ', Nyɪsʊa nɪ, ε 'nɪ -da□a lɪ □dedede, kεε, Nyɪsʊa a nunudε a 'mʊ, v pʊ lε, -ε 'ye nɪ da □dedede, ε -hi 'v 'waa □tɔ a 'mʊ nɪ. 'Bʊ pʊ lε, Nyɪsʊa 'yɪ 'klɪ -kɔ, bʊ kɔ 'a

yiye, -ε mʊ, Nyɪsʊa bʊ 'yɪ 'klɪ -kɔ a 'mʊ, ε -hi 'v 'waa -nε 'klɪkɪnɪnɪ nɪ.

²⁶ 'Dɪayɪnʊ -na, -tɪ -bʊ, 'n mi hla mʊ, ba -hie□e 'lu -mʊ lε: 'A mʊ -mʊ', Nyɪsʊa -da, 'kɪ -bʊ -hε 'a nyibli, nyibliɔ a 'dɪ -bɪ a pa 'mʊ 'lɪ? 'Kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, nyibli -hʊɔhʊɪ 'yɪ 'lɪ -nɪ, -bʊ kɔ □tɔ, 'kɪ 'lɪ 'klɔ -bʊ a nyibli 'yi kɪ, kɔ 'klɪkɪnɪnyʊ, kɔ nyibli gbagbɪ -hʊɔhʊɪ 'yɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ -nɪ -wε.

²⁷ Kεε, nyibli -bʊ, 'klɔ -bʊ kɪ a nyibli pʊ lε, -v 'yɪ □tɔ -kɔ, nu- Nyɪsʊa -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ -hε 'a nyibli. Kε- ε -nu, -ε di□e nu, ε 'mʊ 'klɔ -bʊ a □tɔkɔnyʊ -tʊɪ -nuu -nɪ. Nyibli -bʊ, 'klɔ -bʊ kɪ a nyibli pʊ lε, -v 'yɪ 'klɪ kɪ -nɪ, nu- Nyɪsʊa -ha 'lɪ, -ε di□e nu, ε 'mʊ 'klɔ -bʊ kɪ a 'klɪkɪnɪnyʊ -tʊɪ -nuu -nɪ.

²⁸ Nyibli -mʊ', v 'ye nɪ daa nyibli □dʊ, ε kɔ, v yraa -nɪ, nu- Nyɪsʊa -ha 'lɪ, -ε di□e nu, ε 'mʊ 'klɔ -bʊ a nyibli gbagbɪ bʊ -wε.

²⁹ Dε a 'mʊ a -tɪ, ε 'yɪ nyiblo □dʊ -kɔ, -bʊ pʊ 'a dɪɔnʊ a -pli, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'.

³⁰ Nyɪsʊa, ε nɔ- nu□o, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, □a -mʊε. E nɪ -do a 'mʊ, ε nɔ- nu□o, -Yusu 'Klɪsʊ 'ε tɔɔ nε -a mʊ 'a □tɔ. 'Kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ 'lɪ, 'kɪ Nyɪsʊa naa 'lɪ, 'ε 'sɪi 'v -a mʊ yɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnʊ ye', 'ε nu□o, □a -hε nyibli -mʊ', -v kɔ 'klɔ -kwlεε □nε kɪ, 'ε □gble -a mʊ, 'kɪ 'v dε 'kuku -mʊ.

³¹ 'A -tɪ, -tε v nu la 'a 'cɪcrɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, ε nɔ- -bʊ: «Nyiblo -mʊ', -ε -hʊε -bʊ pʊ -pli, dε -mʊ', Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa -nu, ε nɪ -do, nɔ- kɔ -pli bʊ pʊ.»

2

-Yusu a 'kʊkʊ-tɪ, nɔ- Pɔlv nε la -mʊ lε

¹ 'Dɪayɪnʊ -na, tɪ -mʊ', -ε kɔ 'yɪ 'n di la 'lɪ 'a mʊ -mʊ, -ε di□e nu, 'mʊ la 'a mʊ Nyɪsʊa a -tɪ -mʊ' -tɔɔ -nɪ, -ε -hɪ la nyibli 'yi kɪ, 'tɪ- Nyɪsʊa tɔɔ -a mʊ, tɪ a 'mʊ 'yɪ, 'nɪ -pʊ□v la 'bliwin 'yaklɪ, mʊ, Nyɪsʊa a -tɪ, 'n tʊε la -nɪ, 'nɪ -nu□o la lɪ□ɪ -tonyibli a □tɔ 'kwli, 'aan □wlv 'nɪ □ha□a 'ye, -ε mʊ, 'n yɪ 'plεlε.

2 Kεε, 'ti- 'mu la 'li 'a mu -mo di, 'n pu la 'li□ti ni, 'ki □bu hla la -Yusu 'Klisu ni -do a -ti, ti ni -tie -mu', 'n di la 'li 'a mu 'nyi -hii -ni. Seyi-seyi 'a 'kukubu ni -do -mu', ε 'kub 'u tugbe 'yie, ε no- ko -ti 'n di 'a mu -lee -ni.

3 -Te 'n ni la 'li 'a mu 'nyi, 'n 'yi la 'kli -ko, 'n yi pie la huannu diaki.

4 -Te 'n yi la 'a mu Nyisua a -ti ni -lee -ni, 'ni -nu□o la 'li□ti -tonyibli a □to 'kwli. Kεε, Nyisua a -Hihiu*, no- toco ne 'a mo□o, 'ki 'li Nyisua a 'kli 'kwli, -ε mo, Nyisua a -ti -mu', 'n ne la -mo le, ε mo -ti a -tee □ni□.

5 -Te a 'ye la Nyisua a 'kli a kininu, ε no- ko -ti, 'a kuo la -Yusu □wlu yi. Ε 'yi -tonyibli a □to 'pa-, ε 'yi□ti -nu, a 'yi□ti □wlu yi -kuo -ni.

Nyisua a □to

6 Ε mo □han-ti, nyibli -mu', -u yru Nyisua a -ti' le -tee, 'bu mo, 'ni yi 'li □nu -mo ni -hlee -ni, 'n tve □nu ni, 'ki 'li □to 'kwli, kεε, □todu a 'mu, ε 'yi 'klo -bu ki a nyibli a □to 'pa-. Mo, ε 'yi 'klo -bu ki a nyibli gbagbi a □to 'pa- -we. Nyibli a 'mu, u di bu 'ni -we.

7 □Todu -bu, -kotu 'n hle, ε no- mo Nyisua a □to. □To a 'mu, ε -hli la nyibli 'yi ki, ti -hi la a ti 'yri, kεε, -te ti ne -bu, Nyisua toco ne -a mo□o ni. Ti -mu' -ko 'yri ε 'ye la 'klo ni ni, ε -hie la □todu a 'mu 'a -ti 'lu -mo le, ε 'mu 'li□ti 'kwli -naa -ni, ε 'mu -a mu wa, -ε di□e nu, ε ko -a mu 'huen-, -a 'mu 'li 'a -ti a 'yi'buva 'kwli ni.

8 'Ki 'li 'klo -bu a nyibli gbagbi 'nyi, nyiblo gbagbu □du 'yi □to a 'mu le -yru. 'Bu mo, 'bu yru wen □to a 'mu le, u 'yi wen 'li□ti 'li -we, bu koo wen 'u -aan Kukonyo tugbe 'yie, -ε mo Kukonyo -mu', -kotu a 'yi'buva.

9 De -mu', Nyisua -nu, ε 'wi- de -mu', u 'cru la 'li Nyisuaerien 'kwli yi, -ε mo:

«De -mu', -tonyibli a 'yie 'yi -huan ni 'ye,
ko, de -mu', 'waa nu 'yi -huan ni 'win,
ko de -mu', u 'yi -huan 'lu -mo le ni -hie,
de a 'mu, ε no- Nyisua -we -mo,

'ki 'u nyibli -mu', -u nuε □ne -mo.»

10 'Ki 'li 'a -Hihiu* a 'kli 'kwli, 'ki ε naa 'li, 'ε toco ne -a mu -huhlida a 'mu. Nyisua a -Hihiu yi -tebli a pepe a 'ma ni, ko, Nyisua a 'lule-hihie -mu', -ε hlo 'kwli bu, 'ε yi□e -we.

11 □Bu pu□u -tonyiblo a -hihiu a de yi: De -mu', -na 'bihian a -hihiu yi 'lu -mo le -hie, □yi□ti -yi. Ε ni -do, ε no- yi□e. De ni -do a 'mu, no- ε -mo, 'ki 'u Nyisua a -Hihiu -mo. Nyisua a -Hihiu ni -do, no- yi de -mu', Nyisua a 'mumu, ε yi 'lu -mo le -hie.

12 -A mu -mo -bi, Nyisua a -Hihiu -mu', ε -nyi -a mu, ε 'yi 'li 'klo -bu a -tonyibli -mo -hon. Nyisua a □gbetu, no- -nyi -a mo□o, -ε di□e nu, □haan-tebli -mu', ε nu -a mu -mo, -a 'mu□u le yru.

13 'Bu mo, -tebli a 'mu, □ba yi□ti nyibli kle ni -hizie -ni, -a 'ni -nu□o 'li□ti -tonyibli a □to 'kwli, kεε, 'ki -aan pupwin -huen 'li Nyisua a -Hihiu -mo. -ε -bi Nyisua a -ti a -tee -mu', 'a -Hihiu tve ne -a mu, no- -a -hizie nyibli -mu' kle, -u ko ke' Nyisua a -Hihiu a 'mu, ε ni 'u.

14 Nyiblo 'bu ni 'u, Nyisua a -Hihiu 'bu 'yi 'u□u ke' -ni, -ε -bi -ti a -tee -mu', Nyisua a -Hihiu tve □ne, nyiblo a 'mu, ε 'yi 'li□ti 'li -we, bu yru□o le. 'Ki 'li nyiblo a 'mu 'yi, -ti a 'mu, ε mo buva-ti □ni□. Ε 'yi 'li 'a leyuyruo 'li -we, -ε nu□o, Nyisua a -Hihiu ni -do, no- ni□e, □a yruie le.

15 Nyiblo 'bu ni 'u, Nyisua a -Hihiu 'bu ni 'u□u ke', ε no- -we 'li, -bu yi -tebli a pepe a 'yile'jura. Kεε, nyiblo -mu', -ε ko ke' Nyisua a -Hihiu 'yi 'u -ni, ε 'yi 'li□ti 'li -we, bu 'jra nyiblo a 'mu, 'a nunu-tebli 'yi le.

16 Ε mo □han-ti, u 'cru la 'li□ti Nyisuaerien 'kwli. -Ti a 'mu, ε no- -bu:

«Ε 'yi nyiblo □du -ko, -bu yi de -mu',
Kukonyo Nyisua yi 'lu -mo le -hie.

Nyiblo □du 'yi 'li 'a □to'pupu -we.»

Kε- u nu la 'a 'cru. -A mu -mo -bi, -u ko ke' Nyisua a -Hihiu ni 'u, de -mu', -Yusu 'Klisu yi 'lu -mo le -hie, no- -a yi 'lu -mo le -hie -we.

3

Pɔlv kɔ Apɔlɔsi 'hven-, v mɔ Nyɔsua a -kvannunyibli □nɔ

¹ 'Dɔayɔnu -na, -tɛ 'n nɪ la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'n 'yɪ la 'lɪ 'aan -mɔhleeɛ 'lɪ -wɛ, □wɪ yɪ, -tɛ -mɔ', v nɪ 'lɪ nyibli -mɔ', -v kɔ ke' Nyɔsua a -Hihiu* nɪ 'v a -mɔhleeɛ. Kɛɛ, 'n yɪ hlee la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, □wɪ yɪ -tɛ v nɪ 'lɪ 'klɔ -bɔ a nyibli a -mɔhleeɛ, -v yɪ 'waa dɔɔnɔ a 'lulɛ-hihie □wien lɛ kɔɛ, -kɔtɪ a 'wɪ la 'yonɔ □pli yɪ, 'kɪ 'v -Yusu 'Klɔsɔ a 'hru wɔn.

² Yɪ-hɛ-tɛblɪ nɪ -do -mɔ', -v 'yɪ la 'mɔ -kla, nɔ- 'n tɔɛ la 'a mɔ. 'N 'yɛ la 'a mɔ -tɛblɪ 'yaklɪ nɪ -tɔɛ -nɪ, -kɔtɪ a 'yɪ la 'lɪ 'a lɛyuyruo 'lɪ -wɛ. A 'wɪ la 'yonɔ □pli yɪ, -v 'tɛ 'nyɛɛ, -v 'yɛ 'lɪ diidɛ 'yakla a didie nɪ -wɛ. Kɔɛ la 'lɪ tɪ a 'mɔ 'yie bɔ, -bɔ yɛ -nyrɔwɔ -bɔ kɪ, a 'tɛ 'wɪ 'yonɔ □pli yɪ, -v 'yɛ 'lɪ nyɪ'ka a diidɛ a didie nɪ -wɛ,

³ -ɛ nu□o, a 'tɛ 'wɪ 'klɔ -bɔ a nyibli yɪ, -v yɪ 'waa dɔɔnɔ a 'lulɛ-hihie □wien lɛ kɔɛ, 'a □tutui ca -mɔ, 'blini 'ɛ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ nɪ 'mɔ lɛ, -ɛ -bɪ a 'tɛ 'wɪ 'klɔ -bɔ a nyibli yɪ, -v yɪ 'waa dɔɔnɔ a 'lulɛ-hihie □wien lɛ kɔɛ. 'ɛ mɔ □han-tɪ, -tɛ 'waa nununɔmlɪ nɪ 'mɔ, kɛ- 'aan -nɛ nɪ 'mɔ.

⁴ 'Kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, 'bɔ mɔ, nyibli -bɪ 'bɔ yɪ lɛ nɪ pɪ, 'mɔ Pɔlv, v mɔ 'na nyibli □nɔ, -v -bɪ 'bɔ yɪ lɛ nɪ pɪ, v mɔ Apɔlɔsi a nyibli □nɔ, -ɛ -bɪ a 'wɪ- nyibli -mɔ' yɪ, Nyɔsua a -Hihiu 'yɪ 'v ke' -nɪ.

⁵ Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ Apɔlɔsi 'lɪ? Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ Pɔlv 'lɪ? -A mɔ nɪ 'hven a 'mɔ, -a mɔ Nyɔsua a -kvannunyibli □nɔ, Nyɔsua lee la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'kɪ -ba pɔ 'a mɔ -Yusu 'Klɔsɔ a □haantitɛ, -ɛ di□e nu, a 'mɔ□v □wɔ yɪ -kuo -nɪ. -Kɔvan -mɔ', Nyɔsua -nyɪ -a mɔ, ɛ nɔ- -a nɪ.

⁶ 'Mɔ Pɔlv, 'mɔ □tu Nyɔsua a -tɪ a -mɔlenɪna -wɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ. 'N 'wɪ- -tonyiblo -mɔ' yɪ, -ɛ yɪ -tɛblɪ 'dɔ; Apɔlɔsi -mɔ -bɪ, 'ɛ gba -kɔvan a 'mɔ 'lɪ -mɔ. ɛ 'wɪ- nyiblo -mɔ' yɪ, -ɛ 'wɛɛ 'dɔdɔ-tɛblɪ 'nie lɛ. Kɛɛ, Nyɔsua, nɔ-

nu□o, -kɔvan a 'mɔ, 'ɛ nyra 'lɪ yɪ bɔ -tɛɛ. ɛ 'wɪ yɪ, ɛ nɔ- nu□o, 'dɔdɔ-tɛblɪ a 'mɔ, 'ɛ □ga -tɛɛ.

⁷ 'A -tɪ, nyiblo -bɔ, -ɛ yɪ -tɛblɪ 'dɔ, ɛ kɔ nyiblo -bɔ, -ɛ 'wɛ□ɛ 'nie lɛ, v 'nɪ -nu□o lɪ dɛ gbagbɔ □dɔ. Kɛɛ, Nyɔsua -bɔ, -ɛ ni□e, 'ɛ yɪ □ga, ɛ nɔ- nɪ dɛ gbagbɔ. ɛ nɔ- ni□e, 'aan □wɔ a yɪkuolɛ, 'ɛ yɪ klɛ -bii -nɪ.

⁸ 'A -tɪ o, nyiblo -bɔ, -ɛ 'dɔɛ -tɛblɪ, kɔ nyiblo -bɔ, -ɛ 'wɛ□ɛ 'nie lɛ 'hven-, nyiblo □dɔ 'yɪ 'v 'a 'bɪhɪan 'lɪ yɪ -nɪ. V mɔ dɛ nɪ -do. V nɪ 'hven a 'mɔ, Nyɔsua, nɔ- di 'waa 'wio bɔ pɔ, □wɪ yɪ, -tɛ v nu -kɔvan a nunuo.

⁹ 'A -tɪ, 'n kɔ Apɔlɔsi 'hven-, -a bibi kɪ, □a nɪ Nyɔsua a -kɔvan. 'A mɔ -mɔ -bɪ, a 'wɪ- -ci yɪ, Nyɔsua yɪ -ci. A 'wɪ- 'kayɪ yɪ -wɛ, Nyɔsua pɪ.

¹⁰ Nyɔsua -nyɪ 'mɔ 'klɪ, 'nɪ □tu -kɔvan -wɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ. 'N 'wɪ la 'kayupɔnyɔ yɪ, -ɛ yɪ 'kayɔ a blɛpɔlɛ, 'nɪ pɔ 'kayɪ blɛ -tɛɛ, 'tɪ- nyiblo -bɪ 'ɛ di□e pɔ mɔ. 'A -nɛ nyiblo -di 'kayɪ pɔ, bɔ □tu -kɔvan 'yie, -ɛ di□e nu, ɛ 'mɔ 'kayɪ a 'mɔ pɔ -tɛɛ.

¹¹ Nyɔsua, nɔ- □tu 'v -Yusu 'Klɔsɔ bɔ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mɔ 'kayɪ a 'mɔ, 'a -wɔlubɔdɛ' pa. Nyiblo □dɔ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pɔ 'lɪ -wɔlubɔdɛ yrayrɔ □dɔ 'lɪ dɛ.

¹² 'Kɪ 'v 'kayɪ a -wɔlubɔdɛ a 'mɔ kɪ, v -wɛ 'lɪ bɔ nu 'kayupɔ-tɛblɪ a gblegble nɪ, bɔ pɔ 'kayɪ nɪ. -V -bɪ nɪ -gɔlv, -v -bɪ 'v nɪ 'sroba, -v -bɪ 'v nɪ yɔnɔhɪ. Kɛɛ, -v -bɪ nɪ tɪ, -v -bɪ 'v nɪ -piti, -v -bɪ 'v nɪ -kɔbɔ -gbɔgblɪ.

¹³ -Nyrɔwɔ -kɔ 'kwɪ Nyɔsua di 'v nyibli -bati lɛ -pɔv -nɪ, 'kɪ 'a -nɛ nyiblo □dɔ a -kɔvan di 'v pepe -bii -nɪ, -ɛ nu□o, -nyrɔwɔ a 'mɔ 'kwɪ, Nyɔsua kɔ bɔ pɔ 'lɪ 'a -nɛ nyiblo a 'kayupɔ-tɛblɪ na 'nyɪ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mɔ□v 'yɛ, 'bɔ mɔ yɔnɔ-kɔvan.

¹⁴ 'Bɔ mɔ, -nɛ 'kayɪ -mɔ', -di pɔ, 'bɔ 'yɪ -wɔlv*, -ɛ -bɪ Nyɔsua di -nyɪ -mɔ 'wio.

¹⁵ Kɛɛ, -nɛ 'kayɪ 'bɔ -wɔlv, -ɛ -bɪ Nyɔsua 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ -nyɪ -mɔ 'wio. ɛ mɔ □han-tɪ, ɛ di -mɔ 'nɪ wa,

* 3:14 3.14 ɛ -hen 'nyre, -na Nyɔsua a -kɔvan 'bɔ nu -tɛɛ.

ƙεε, ε hie wen 'u de gbe, na 'mu wen -mu le hien.

16 'Bi a yiƙe ni, -ε mɔ, 'a mu -Yusu a nyibli, a 'wi- 'kayu yi, -ε kɔ bu Nyɔsua 'ti 'li, 'a yiƙe -wε, -ε mɔ, Nyɔsua a -Hihiu ni 'u 'a mu ke'.

17 'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'wla 'kayu a 'mu, nyiblo a 'mu, Nyɔsua diƙe 'ni 'la -wε, -ε nuƙo, Nyɔsua nɔ- kɔ 'kayu a 'mu.

18 Nyiblo ƙɔ 'ni 'kaa 'li 'a dɔnɔ. 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu pu le, ε kɔ ƙɔ, ƙwi yi 'kɔ -bu a nyibli, -ε -bi bu 'wi- nyiblo -mu' yi, -ε ba, -ε diƙe nu, ε 'mu ƙhaanƙɔkɔnyɔ' pa.

19 'Ni yi win a puƙu le ni ni, ε 'wi yi, -tebli -mu', -ε kɔ ki 'kɔ a nyibli pu le, u kɔ 'u ƙɔ, ε 'ni -daƙa li ƙɔdedede, 'ki 'li Nyɔsua 'yi. ε mɔ ƙhan-ti, 'u 'cri 'li Nyɔsuaɔriɛn 'kwli, -ε mɔ: «Gblagblɔkɔnyɔ a ƙɔ 'kwli, 'ki Nyɔsua nεε 'li, 'ε kwle ƙnu.»

20 U 'cri ƙɔ -wε, -ε mɔ: «Ƙɔkɔnyɔ Nyɔsua yi ƙɔkɔnyɔ a 'lule-hihie ni, 'ε yiƙe -wε, -ε mɔ, ε 'ni -daƙa li ƙɔdedede.»

21 'A -ti, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, a 'ni 'puu 'li nyiblo ƙɔ a -pli, a 'ni ƙha le pu, -ε mɔ, 'a mu -mɔ 'a nyibli. Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, a kɔ -tebli a pepe ni, 'a kɔ nyibli a pepe -wε.

22 'Mɔ Pɔɔ, kɔ Apɔɔ, kɔ Pielɔ 'hɛn-, -a mu -mɔ 'aan nyibli, ƙa mɔ 'aan -hɛnyɔ. Mɔ, 'kɔ, kɔ -hɔnhɔn, kɔ 'kɔkɔ 'hɛn-, kɔ ti -bu 'yri a -tebli, kɔ -ɲɲa a -tebli, 'a mu kɔ ƙnu -wε.

23 'A mu -mɔ -bi, -Yusu 'Kɔsɔ, ε nɔ- ni 'u 'a mu 'lu yi, Nyɔsua 'ε ni 'u -Yusu 'Kɔsɔ 'lu yi.

4

A 'ni 'puu 'li 'aan dɔnɔ a -pli

1 Ba kɔ 'a yiyie, -a mu -Yusu 'Kɔsɔ a -mɔnanyɔ*, -a mɔ 'a -kɔannunyibli ƙɔnɔ, Nyɔsua 'ε tɔɔ nε -a mu -ti a -tεε -mu', -ε -hli la nyibli 'yi ki, 'ε lee nε -a mu, 'ki ba tɔɔ ƙnε nyibli.

2 -A yiƙe ni, -ε mɔ, -kɔannunyɔ -mu', u -nyi -kɔandε, de 'a nyiblo gbagbu -hɛƙe, ε nɔ- mɔ bu ƙtu -kɔandε a 'mu 'yie -tεε.

3 'Mɔ -bi, ƙbu mɔ ƙhaan-kɔannunyɔ, mɔ, ƙbu 'yi ƙhaan-kɔannunyɔ 'pa-, ε 'yi 'a mu 'pa-, a 'ni -hla ƙa li ƙɔ ni. 'Ye ƙbu 'na 'mumu a 'mu -bu, 'n yi 'li 'a hɔhla 'li -wε.

4 'Na ƙwɔ 'ni -yεƙe 'mu -ti. Ƙεε, de a 'mu, ε 'yi 'nyre ƙhɛn, -ε mɔ, 'n yi de 'kuku ƙɔ -nu. ε 'yi 'mɔ 'pa-, 'ni 'bεƙe li 'na dɔnɔ a -bati. Ƙɔkɔnyɔ Nyɔsua, nɔ- diƙe 'bε.

5 'A -ti o, a 'ni 'bεε 'li -u -bi a -bati, a 'ni 'hlaa 'li ƙɔ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu nu -kɔan -tεε, kɔ, 'bu 'yi ƙɔ -nu -tεε. Ƙεε, ba -ple -nyrɔwɔ -mu', Nyɔsua wa 'nyre. -Nyrɔwɔ -mu', -ε kɔ 'kwli Ƙɔkɔnyɔ -Yusu di di, -tebli a pepe, -ε -hli, 'ki 'li halo 'nyi, ε di pu ƙɔ pepe', 'ye ƙbu -tebli a 'mu, ε -hli 'li -tonyibli a ƙwɔ ki. -Nyrɔwɔ a 'mu, 'ki Nyɔsua di 'u nyibli 'nyre le -puu -ni, ƙwi yi, -tε u nu -kɔan a nunuo.

6 'Diayɔnɔ -na, Apɔɔ kɔ 'mu 'hɛn- a -ti 'n hle, -ε diƙe nu, 'mu 'a mu de -tɔɔ -ni. 'N -hɛƙe ni, ba na yɔnɔhru -mu', -kɔti 'u 'cri 'li Nyɔsuaɔriɛn 'kwli. A 'ni 'puu 'li 'aan tɔɔnyɔ -bi a -pli, 'ti- a 'ni 'yraa 'li -u -bi.

7 -Mɔ -mu', de- kɔ -ti ƙni yi ƙɔ 'lu -mɔ le -hie, -ε mɔ, -mɔ ni 'u -na 'bio -bi 'lu yi 'li? Ƙbi ƙyi ƙɔ -yi, -ε mɔ, 'a -nε de, -kɔ, Nyɔsua, nɔ- -nyi -mɔƙɔ. -Tε ε mɔ Nyɔsua, -ε -nyi -mɔƙɔ, 'a -ti, ƙni 'puu 'li -na dɔnɔ a -pli. Ƙni yi -na dɔnɔ a -pli ni pu, -ε -bi ε ƙhɛn 'nyre, -ε mɔ, ε 'yi Nyɔsua 'pa-, ε 'yi -mɔƙɔ -nyi.

8 ε 'wi yi, a yi -hieƙe 'lu -mɔ le, -ε mɔ, -tebli a pepe -mu', Nyɔsua yi nyibli -nyi, a kɔƙɔ ni. A 'ni -hɔaƙa 'ki ƙɔdedede, a ƙcεε 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua a 'hru wɔn. A wen 'ni, 'aan pepe, a mɔ nyibli gbagbi, 'ki 'u Nyɔsua a 'hru wɔn. Ƙεε, -a mu -mɔ -bi, -a 'yi nyibli gbagbi 'pa-. 'N -hɛ wen ƙe ni, 'ki ba mɔ wen -tεε a nyibli gbagbi, -ε diƙe nu, a kɔ -a mu 'hɛn-, -aan pepe, -a 'mu nyibligbagbi de nu, 'ki 'u Nyɔsua a 'hru wɔn.

9 -A mu -Yusu 'Kɔsɔ a -mɔnanyɔ, 'ki 'li nyibli -bi 'yi, Nyɔsua nuƙo ni, ƙa ni 'li nyibli a pepe bu, ƙa 'wi- nyibli -mu', -bati -kɔ, u mi 'la mɔ

Ʒ, 'ti- 'klo -bu a nyibli kɔ Nyɔsua a lɛlenyɔ 'hɔɛn-, 'v Ʒ -a mu -ta -mɔ 'ye.

10 'Kɪ 'lɪ 'klo a nyibli 'yi, -a mɔ bubanyibli □nɔ, -tɛ -a nɛ -Yusu a -ti -mɔ lɛ a -ti. 'A mu -mɔ -bi, a wen 'nɪ, a kɔ □tɔ, -ɛ nu□o, a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, a -mɔɛ nɪ. 'Kɪ 'lɪ 'klo a nyibli 'yi, -a 'Ʒ 'klɪ □dɔ -kɔ. Kɛɛ, 'a mu -mɔ -bi, a wen 'nɪ, a kɔ 'klɪ. Nyibli yraa nɛ -a mu nɪ. Kɛɛ, 'a mu -mɔ -bi, v □tui 'v 'a mu nɪ.

11 Kɔɛ la 'lɪ bu, -bu Ʒɛ ti -bu kɪ, 'kanɔ kɔ 'nie'natu 'hɔɛn-, v ni -a mu nɪ. -A 'Ʒ □haanwlawlɪ -kɔ, nyibli 'v Ʒ -a mu bi, □a 'Ʒ bɔnɔlɛ -kɔ,

12 □a ni -aan dɔɔnɔ a dabɔ, □a ni -kɔan, -ɛ di□e nu, -a 'mu dɛ di. Nyibli 'bu Ʒ -a mu nɪ -tapɔ -nɪ, -ɛ -bi -a dɛ Nyɔsua, 'kɪ bu nu □nu □haandɛ -mɔ. 'Bu Ʒ -a mu □hɔɛn nɪ □tui, -a ni gbee, □a kɔɛ □wɔ a 'lɪla.

13 'Bu Ʒ -a mu 'tanɪ nɪ □tui, -ɛ -bi -a ni □wɔ 'Ʒɔɔ, □a Ʒ 'lɪ □nu -mɔ -hlee -nɪ. Kɔɛ la 'lɪ bu, -bu Ʒɛ ti -bu kɪ, 'kɪ 'lɪ 'klo a nyibli 'yi, -a mɔ nyibli □nɔ, -v 'Ʒ gbaalɛ -kɔ, -v 'wɪ- kɔɛti Ʒ, v -hɛ lɛ, 'ti- v pɪ 'wan.

14 -Tɪ -bu, 'n Ʒ 'cɪ, ɛ 'Ʒ □bi 'mu 'a mu -tɔ -nuu -nɪ a -ti. Kɛɛ, 'nɪ Ʒ 'cɪcɪ lɛ nɪ nɪ, ɛ 'wɪ Ʒ, 'mu 'a mu □tɔ' pɔ a -ti □nɔ, -kɔti 'a mu -mɔ 'na nɔɛyɔnɔ.

15 'Ye □bu a kɔ nyibli -hɔɔhɔ -bi, -v tɔɛ nɛ 'a mu -Yusu 'Klɪsɔ a -ti, a kɔ 'baɪ nɪ -do. 'Mɔ -mɔ 'aan 'baɪ, -ɛ nu□o, 'mɔ -pɔ 'a mu -Yusu a □haantitɛ, 'ti- 'a kuo □nɛ □wɔ Ʒ.

16 'N nyɛɛ nɛ 'a mu lɛ, -tɛ 'n mɔ 'aan 'baɪ, 'a -ti, ba -ha 'lɪ 'na □pɪ lɛ.

17 Kɛ- 'n -hɔɛ ba nu nɪna. ɛ nɔ- kɔ -ti, 'nɪ Ʒɛ 'a mu Timote Ʒ. Timote a 'mu, 'mɔ pɔ□v -Yusu a □haantitɛ, 'ti- 'ɛ kuo □nɛ □wɔ Ʒ. ɛ nɔ- mɔ 'na □wɔ a nyiblo. ɛ 'sɪi 'v Ʒ, 'kɪ 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'hru wɔn. ɛ nɔ- 'n Ʒ 'lɪ 'a mu -mɔ tɛ, ɛ 'mu 'a mu -tɔɔ -nɪ dɛ, -tɛ 'n nɪ nɪna, 'kɪ 'v -Yusu 'Klɪsɔ a 'hru wɔn. -Tɛ ɛ di 'aan tɔɔlɛ nu, kɛ- nɪ -do 'n nɪ -Yusu a nyibli a tɔɔlɛ, 'kɪ 'v 'a -nɛ -tɪtɛ □dɔ, -ɛ di□e nu, -tɛ 'n nɪ nɪna, v 'mu nɪna lɛ nu -wɛ.

18 'Kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyibli -bi nɪ 'lɪ, 'v 'Ʒɛ 'lɪ 'waa dɔɔnɔ, -ɛ nu□o, v wen 'nɪ, hɔannɔ nɪ 'mu nɪ, 'kɪ □bu di 'lɪ 'a mu -mɔ.

19 Kɛɛ, -aan Kɔkɔnyɔ 'bu wen□ɛ kɪ, 'n 'tɪɛ di 'lɪ 'a mu -mɔ nɪ. 'Bu mɔ, 'nɪ nyre 'lɪ 'a mu -mɔ, nyibli a 'mu, -v 'Ʒɛ 'lɪ 'waa dɔɔnɔ 'lɪ, 'n kɔ □bu 'Ʒɛ □nu, 'ti- 'bu mɔ, 'bu Ʒ win lɛ nɪ pɪ dadɔ, ɛ kɔ, 'bu mɔ, Nyɔsua a 'klɪ 'bu nɪ 'lɪ □nu 'lɪ, 'n di□e 'nɪ yi.

20 'Nɪ Ʒ 'a hɪhla lɛ nɪ nɪ, dɛ ɛ □hɛn 'nyre, ɛ nɔ- mɔ, 'bu mɔ, Nyɔsua 'bu kɔɔ nyiblo win kɪ, 'kɪ 'lɪ nyiblo a 'mu, 'a nununmlɪ 'kwli, 'kɪ -Ʒrui 'lɪ□ɪ 'lɪ, -ɛ mɔ, Nyɔsua kɔɔ □nɛ win kɪ. ɛ 'Ʒ 'lɪ 'a pɔpɔwin 'kwli 'pa-, □nɪ -Ʒru□o 'lɪ□ɪ 'lɪ.

21 Ba lee 'mu, dɛ 'aan □wɪ -hɔɛ. □Bɪ 'nɪ Ʒ 'lɪ nɪ di, □bu Ʒa -nɛ, 'mu 'lɪ 'a mu lɛ -ha, -v'v-, □bu Ʒa □wɔ 'Ʒɔɔ, 'kɪ 'lɪ nɔɛlɛ 'kwli, -tɛ a di 'aan □wɪ 'cɪcɪ -nɪ a -ti?

5

Nyiblo 'bu nu -wlawlɪ, ba -ha 'lɪ□ɪ 'a mu 'nyɪ

1 'Ya 'v 'lu dɛ, -ti 'n Ʒ 'wɪn ti a pɛpɛ, 'kɪ 'v 'a mu kɪ, ɛ nɔ- mɔ, nyibli nɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, 'v ni -wlawlɪ. Mɔ, nyibli -mu', -v 'Ʒ Nyɔsua -yi, Ʒnyredɛdɔ a 'mu, v 'nɪ -nu□o lɪ□ɪ Ʒruyru. V lee 'mu nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyiblo □dɔ nɪ 'lɪ, 'ɛ -ha 'a 'baɪ nɔgba -jɪ'.

2 'Aan dɛ 'kuku a -ti, a kɔ ba we wen □hien. Kɛɛ, 'aan dɛ 'Ʒ 'mu lɛ -nɪ, 'a pɪ 'aan dɔɔnɔ a -pli. Nyiblo -mu', -ɛ nu dɛ a 'mu, ba -ha 'lɪ□ɪ 'aan dɔɔnɔ 'nyɪ.

3 'Mɔ -bu, 'n 'Ʒ 'lɪ 'a mu 'nyɪ -nɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'na □wɔ nɪ 'lɪ 'a mu -mɔ. Nyiblo -mu', -ɛ nu dɛ 'kuku a 'mu, 'n -wɛ 'a -bati a lɛpɔulɛ -mɔ, □wɪ Ʒ 'nɪ nɪ wen 'lɪ 'a mu 'nyɪ, -tɛ -mu', ɛ di wen 'mu nɪ.

4 'Kɪ 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'nyre 'kwli, 'kɪ 'n pɔv 'lɪ -bati a 'mu 'lɪ. Dɛ a kɔ ba nu, ɛ nɔ- mɔ, ba 'kukue lɛ, -ɛ -bi 'kɪ 'na □wɔ di 'lɪ 'a mu 'nyɪ nɪ, kɔ, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'klɪ a kɪnɪnɪ 'mu -tuo kɪ nɪ -wɛ.

5 'Bu mɔ, 'ba 'kukue 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mʊ, ba pʊɔv Satan -jɪ', -ɛ diɔe nu, Satan 'mʊ 'a -plahʊɪ 'la, kɔ, -ɛ diɔe nu, Nyɪsʊa 'mʊ 'a -hihiu wa, -nyrɔwɔ -mʊ', -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu di ya.

6 ɛ 'yɪ -tɛɛ -nu, 'kɪ ba pʊ 'aan dɪɔnʊ a -pli. ɔBɪ a 'yɪɔɪ -yɪ, -ɛ mɔ, 'flɔɔ a 'yaade 'cɪmɪɛ gbe, nɔ- niɔe, 'flɔɔkuo a pɛpɛ 'ɛ 'yɛɛ? ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, dɛ 'kuku 'cɪmɪɛ, nɔ- wle, 'ɛ niɔe, 'aan pɛpɛ 'a 'yɪ dɛ'kukununyɔ -hɛ.

7 A kɔ ba -ha 'lɪ dɛ 'kuku a 'mʊ, -ɛ 'wɪ- 'flɔɔ a 'yaade 'yɪ, 'aan dɪɔnʊ 'nyɪ, -ɛ diɔe nu, a 'mʊ 'v 'yɪ 'sɪi -nɪ, ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, a 'mʊ 'flɔɔkuodu -mʊ' 'yɪ 'wɪ, 'yaade 'yɪ 'lɪ -mɔ -nɪ. 'N 'yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa nuɔo nɪ, 'a -wɛ 'ɔyɪ'siile -mɔ, 'kɪ 'vɔv ye', -ɛ nuɔo, -Yusu 'Kɪsʊ 'kʊ nɪ, 'kɪ 'v 'aan -ta'. -Yusu a 'mʊ, ɛ 'wɪ- 'blayu -mʊ' 'yɪ, -Juukʊɛ* 'lɛ, 'kɪ 'v -cɔhlɔn* a pipie a -ta', v 'mʊ lɛ'mimle -mʊ', v dɛɛ Pakɪ nu.

8 'A -tɪ, -aan -teblɪ -hʊɪn -mʊ', -a ni, -ba hie 'v bʊ, ɔwɪ 'yɪ, -tɛ -mʊ', -Juukʊɛ ni 'a nunuo, ti -mʊ' -kɔ 'yɪ v nɪi 'v Pakɪ a lɛ'mimle, 'v 'yɪ 'flɔɔdu -mʊ' di, -ɛ kɔ -mɔ 'yaade 'yɪ 'lɪ -nɪ. 'Bu mɔ, -aan -teblɪ -hʊɪn -mʊ', -a ni, ɔba hie 'vɔv bʊ, -ɛ -bɪ -aan nunuklɔ 'sɪi 'v 'yɪ, ɔa -hɛ ɔhaannyibli.

9 'Crɪɛn -mʊ', 'n 'ya la 'a mʊ 'yɪ, 'kɪ 'lɪɔɪ 'kwli, 'n hla la 'lɪɔɪ nɪ, -ɛ mɔ, nyibli -mʊ', -v ni -wlawlɪ, kɔ 'lawlu, a kɔ ɔnʊ 'hʊɛn-, a 'nɪ 'nɪnaa 'lɪ -mɔ.

10 ɛ 'yɪ la nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Yusu a nyibli a -tɪ 'pa-, 'nɪ -hlaɔa laɔa. 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, nyibli -mʊ', -v ni -wlawlɪ kɔ 'lawlu 'hʊɛn-, kɔ 'waa dɛ -mʊ', -v kɔ ca, kɔ 'waa dɛ -mʊ', -v 'yɪ 'yɪ, kɔ 'waa dɛ -mʊ', -v dɛ 'kuo, nyibliɔv a 'mʊ, nʊ- nɪ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ. 'Bu mɔ, -Yusu a nyiblo 'bʊ pʊ lɛ, ɛ 'nɪ -hʊaɔa lɪɔɪ, 'kɪ ɛ kɔ nyibliɔv a 'mʊ 'hʊɛn-, bʊ nɪnaa -mɔ, -ɛ -bɪ -Yusu a nyiblo a 'mʊ, ɛ kɔ bʊ -hɔn wen 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ.

11 Dɛ -mʊ', 'n 'crɪ la, 'n 'crɪ laɔa nɪ, 'kɪ 'v -Yusu a nyibli a -ta'. 'Bu mɔ, nyiblo 'bʊ pʊ lɛ, ɛ mɔ -Yusu a nyiblo ɔnɔ, 'tɪ- 'bʊ 'yɪ -wlawlɪ kɔ 'lawlu 'hʊɛn- nɪ ni, 'bʊ kɔ ca, 'bʊ 'yɪ

'kuo nɪ dɛ, 'bʊ 'yɪ nyibli a 'nyrɛ 'yɪ nɪ nyre, 'bʊ 'yɪ 'a dɪɔnʊ nɔ a 'nɪna wɔn nɪ -hie -nɪ, 'bʊ 'yɪ nɪ 'yɪ, ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, a 'nɪ 'nɪnaa 'lɪ -mɔ. Mɔ, a kɔɔɔ 'hʊɛn-, a 'nɪ 'didie 'lɪ dɛ -mɔ.

12-13 Nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Yusu a nyibli 'pa-, ɛ 'yɪ 'na -kʊan 'pa-, 'kɪ ɔbʊ pʊv ɔnʊ -bati lɛ. Nyɪsʊa, nɔ- di ɔnʊ -bati lɛ -pʊv -nɪ. 'A mʊ -mɔ -bɪ, nyibli -mʊ', -v kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, -v mɔ -Yusu a nyibli, nʊ- a blɛɛ 'yɪ, ba pʊv -bati lɛ. Dɛ -mʊ', Nyɪsʊa a 'crɪɛn hɪɛ, ɛ nɔ- ba nu. ɛ nɔ- mɔ: «Nyiblo -mʊ', -ɛ ni -teblɪ -hʊɪn, ba -ha 'lɪɔɪ 'aan dɪɔnʊ 'nyɪ.»

6

Nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, Nyɪsʊa a nyibli 'yɪ 'yɪ -blɛɛ -nɪ, bʊ pʊ ɔnʊ -hawi

1 'Kɪ 'lɪ 'a mʊ Nyɪsʊa a nyibli 'nyɪ, nyiblo 'bʊ nu 'a 'bɪhɪan dɛ -hʊan -mɔ, a 'yɪ 'yɪ -blɛɛ -nɪ, ba pʊ nyibli -mʊ' -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ -hawi. Kɛɛ, a kɔ ba pʊ 'aan 'bio Nyɪsʊa a nyibli -hawi.

2 ɔBɪ a 'yɪɔɪ -yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a nyibli, nʊ- di 'klɔ -bʊ a nyibli -bati lɛ -pʊv -nɪ? 'A -tɪ, -tɛ a di 'klɔ -bʊ a nyibli a pɛpɛ -bati lɛ -pʊv -nɪ, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ ba pʊ -bati, 'kɪ 'v -tɪ -gbatɪ a -ta'.

3 ɔBɪ a 'yɪɔɪ -yɪ -wɛ, -ɛ mɔ, -a mʊ di Nyɪsʊa a lɛlenyʊ -bati lɛ -pʊv -nɪ? -Tɛ -a di Nyɪsʊa a lɛlenyʊ -bati lɛ -pʊv -nɪ, 'a -tɪ, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ -ba pʊ -bati, 'kɪ 'v 'klɔ -bʊ a -teblɪ a -ta'.

4 'A -tɪ, -tɪ 'bʊ bi 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, dɛ- kɔ -tɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ, 'a pɪ ɔnʊ -hawi, 'v pɪ nɛ 'a mʊ -bati lɛ 'lɪ?

5 ɔBɪ dɛ a 'mʊ, ɛ 'nɪ -nuoɔo lɪ 'a mʊ -tʊɪ? ɔBɪ 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, ɔtɔkɔnyɔ ɔdʊ 'yɪ 'lɪ -nɪ, -bʊ kʊkʊa 'aan -tɪ a 'mʊ 'yɛ.

6 Nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Yusu ɔwɔv 'yɪ -kuo -nɪ, ɛ 'yɪ -tɛɛ -nu, 'kɪ ba pʊ ɔnʊ 'aan 'bio -Yusu a nyibli a -hawi.

7 Hɪhla-tɪ 'bʊ nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, a 'nɪ -naɔa lɪ Nyɪsʊa a 'hru -mʊ' -tɛɛ. 'Bu mɔ, nyiblo 'bʊ nu 'a mʊ dɛ -hʊan -mɔ, 'bʊ 'yɪ 'aan dɛ,

ε nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ ba kɔ ɔwlv a 'lɪla, 'ɛ -hi 'v ba yɛɛ ɔnɛ -tɪ, 'kɪ 'v nyiblo -bɪ yɪ.

8 Kɛɛ, a 'yɪ ɔwlv a 'lɪla -kɔ. Dɛ a ni, ε nɔ- mɔ, a ni -v -bɪ -tɛblɪ -hɪtɪn -mɔ, 'a yɪ 'waa -tɛblɪ 'yri, 'yɛ ɔbɪ v mɔ 'aan 'bio Nyɪsua a nyibli.

9 A yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, nyibli -mɔ, -v ni -tɛblɪ -hɪtɪn lɛ, v 'yɪ 'lɪɪtɪ 'lɪ -wɛ, bɪ pa 'lɪ Nyɪsua a 'kɔ yrayrv -mɔ, ε dɪ nu 'kwli. A 'nɪ 'kaa 'lɪ 'aan dɪɔnɔ, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyibli -mɔ, -v ni 'lawlu, kɔ nyibli -mɔ, -v ni 'kwɛ -cɪ, ε kɔ nyibli -mɔ, -v ni -wlawli, kɔ, nyɪbɛrv -mɔ, -v ni 'waa 'bio nyɪbɛrv nɔgbɪ -mɔ, nyibli a 'mɔ, v 'yɪ 'lɪɪtɪ 'lɪ -wɛ, bɪ pa 'lɪ Nyɪsua a 'kɔ yrayrv 'kwli,

10 kɔ, nyibli -mɔ, -v yɪ 'yri, v bi 'lɪ yɪ, nyibli -mɔ, -v kɔ ca, 'kɪ 'v 'waa 'bio a kɔkɔ-tɛblɪ a -ta', kɔ nyibli -mɔ, -v yɪ 'waa dɪɔnɔ nɔ wɔn -hie -nɪ, kɔ, nyibli -mɔ, -v 'yɪ 'waa 'bio a 'nyre yɪ nyre, v kɔ -balɔnyibli 'hɛn-, nyibliɔv a 'mɔ, v 'yɪ 'lɪɪtɪ 'lɪ -wɛ, bɪ pa 'lɪ Nyɪsua a 'kɔ yrayrv 'kwli.

11 Ti -hi la a ti 'yri, nyibli -bɪ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, v 'cibi la 'v yɪnyre-tɛblɪ a 'mɔ, 'a nunuo. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bɔ, Nyɪsua -bɔ, -a dɛ, 'a -Hihiu* ɔgbɛ 'a mɔ nɪ, 'kɪ 'v yɪnyre-tɛblɪ a 'mɔ a -ta', 'ɛ pɔ 'a mɔ 'kɪbɪa kɪ, -ɛ dɪɛ nu, a 'mɔ Nyɪsua a nyibli' pa, 'ɛ nuɔ, 'a 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnɔ ye'. Kɛ- ε nu 'a nunuo, -ɛ nuɔ, a kuo nɛ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ ɔwlv yɪ.

Ba -ha 'aan 'hɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua a -tɪ a 'yɪ'bɪalɛ a -ta'

12 'Kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, -v -bɪ nɪ 'lɪ, v wɛn, v kɔ 'hru, 'kɪ bɪ nu 'a -nɛ ɔdɛdɛdɛ 'waa ɔwlv -hɛ. Iin, ε mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ, kɛɛ, ε kɔ nunu-tɛblɪ -bɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -hɛɛ ɔnɔ. 'N -wɛ 'lɪ ɔbɪ pɔ wɛn lɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'hru, 'kɪ ɔbɪ nu 'a -nɛ ɔdɛdɛdɛ, kɛɛ, 'nɪ -hɪaɔa lɪ ɔbɪ -hɛ 'a -nɛ ɔdɛdɛdɛ a ɔkoyu.

13 Kɛ- a pɪ dɛ, -ɛ mɔ, dɪɛdɛ nɪ 'v nɪ, 'kɪ 'v 'kwli -mɔ, 'kwli -mɔ -bɪ, 'ɛ nɪ 'v, 'kɪ 'v dɪɛdɛ a -ta'. Iin, ε mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ, kɛɛ, -nyrɔwɔ dɪ 'v 'nɪ nyre, Nyɪsua 'mɔ didi-tɛblɪ kɔ 'kwli 'hɛn-

bɔ -wɛ, kɛɛ, ε 'yɪ 'nyre ɔhɛn, -ɛ mɔ, -aan 'hɪ nɪ 'v nɪ, 'kɪ 'v 'lawludɛ a -ta'. ε nɪ 'v nɪ, 'kɪ 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu -mɔ. Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'mɔ, ε nɔ- kɔɔ ɔnɛ win kɪ.

14 -Tɛ -aan Kɔkɔnyɔ 'kɔ la, -ɛ -bɪ Nyɪsua -ha la 'lɪɪtɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ɛ -ha laɔa 'kɔ. -A mɔ -mɔ -bɪ, ɔba 'kɔ -hɪaɔn, ε kɔ bɔ -ha -hɪaɔn 'lɪ -a mɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ε 'mɔ -hɪaɔn -a mɔ 'kɔ -ha, 'kɪ 'lɪ 'a 'kɪ 'kwli.

15 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'cɔɛ 'wɪ -Yusu a 'hɪ yɪ. 'A -tɪ, 'aan 'hɪ mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a 'hɪ a 'kabi ɔnɔ. ε nɔ- kɔ -tɪ, 'n 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, ɔbɪ gba -Yusu 'Kɪsɔ a 'hɪ a 'kɪbɪa, ɔbɪ nuɔ 'lawlunɔgba a 'hɪ a 'kɪbɪa -mɔ.

16 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyiblo kɔ 'lawlunɔgba 'hɛn-, 'bɔ pɛ bɔ, -ɛ -bɪ ε kɔɔ 'hɛn-, v -hɛ -tonyiblo nɪ -dɔ, -ɛ nuɔ, Nyɪsua a win wɛn 'nɪ: «Nyɪbɛyugbɛ kɔ nɔgba 'hɛn-, v dɪ -hɛ -tonyiblo nɪ -dɔ.»

17 Kɛɛ, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ -nyɪ 'a dɪɔnɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu, -ɛ -bɪ ε kɔɔ 'hɛn-, v -hɛ -tonyiblo nɪ -dɔ, 'kɪ 'lɪ 'a -Hihiu* a 'kɪ 'kwli.

18 ε nɔ- nuɔ, 'nɪ yɪ 'a mɔ -lɛɛ -nɪ: Ba yraa 'lawlu. Nyiblo 'bɔ yɪ dɛ 'kuku -bɪ nɪ nɪ, ε 'yɪ 'a -plahɪ 'pa-, ε 'nɪ -nuɔ lɪɪtɪ -mɔ. Kɛɛ, nyiblo 'bɔ yɪ 'lawludɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ ε nɪ dɛ 'kuku, 'kɪ 'v 'a dɪɔnɔ a -plahɪ -mɔ.

19 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'aan -plahɪ, ε nɔ- mɔ Nyɪsua a -Hihiu a bɔnɪɛ. Nyɪsua, nɔ- nyɪ 'a mɔ 'a -Hihiu a 'mɔ, -ɛ dɪɛ nu, ε 'mɔ 'lɪ 'aan ɔwlv kɪ nɪ. ε 'yɪ 'aan 'mumu 'pa-, a 'yɪ 'aan dɪɔnɔ win kɪ -kɔɔ -nɪ, Nyɪsua, nɔ- kɔɔ nɛ 'a mɔ win kɪ,

20 -ɛ nuɔ, ε -ha 'a 'Yu nɪ, 'kɪ bɔ ɔgbɛ 'a mɔ, 'kɪ 'v 'aan dɛ 'kuku a -ta'. 'A -tɪ, ba -ha 'aan 'hɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua a -tɪ a 'yɪ'bɪalɛ a -ta'.

7

Nɔgba kɔ nyibɔ 'hɛn- a -tɪ

1 -Tɪ -bɔ, a 'beti 'mɔ, 'kɪ 'lɪ 'aan 'crɪɛn 'kwli, ε nɔ- 'n mi 'kɪ 'a mɔ klɛ -hɪhɪa mɔ. 'Wɛn 'nɪ, ε nu -tɛɛ, 'kɪ nyɪbɛyugbɛ 'nɪ 'kɔɔ 'lɪ nɔgba.

2 Kεε, 'ye ɔbu ε nu 'mu le, ε nu -tεε, 'ki 'a -ne nyibeyugbe 'bu ni 'u, bu ko 'a -ne nugba, 'ε nu -tεε -wε, 'ki 'a -ne nugba bu ko 'a -ne nyibiw, -ε diɔe nu, u 'ni ɔha 'lawlude nu.

3 Nugba ko 'a nyibiw 'huen-, 'bu pe bu, nyibiw 'ni 'plee 'li 'a nugba ke, nugba 'ni 'plee 'li 'a nyibiw ke -wε.

4 Nugba 'bu ko ke nyibiw, ε 'yiɔi 'pa-, ε 'yi ke 'ki 'a dionu a 'hwi win ki -koo -ni. 'A nyibiw, no- koo ɔne win ki. ε 'yi 'a nyibiw 'pa-, ε 'yi 'a dionu a 'hwi win ki -koo -ni -wε. 'A nugba, no- koo ɔne win ki.

5 'A -ti, nugba ko 'a nyibiw 'huen-, u 'ni 'hihiε 'li yre, 'bu mo, 'bu pe bu, 'bu 'yi u ni 'huen a 'mu 'pa-, bu 'yiɔi -yra, -ε mo, ke- u di nu, 'ki 'li ti gbi 'kwli, -ε diɔe nu, u 'mu ti ko, 'ki bu da Nyisua. Ti gbi a 'mu, 'bu -hi, -ε -bi ba -ma kuε de. Ke- ba nu 'a nunuo, -ε diɔe nu, a 'mu 'kli ko, 'ki ba koo ne 'aan 'hwi win ki, ko, Satan 'ni ɔha 'u 'a mu le ɔtεε -ni, a 'ni ɔha de 'kuku nu.

6 -Ti -bu, 'n hle, 'ki 'u 'bli a -ta', 'n 'yi le -pu, ke- ba nu. Kεε, 'wen 'ni: 'Bu mo, 'ba yi le ni ni, ε 'yi yi -nyre.

7 'Bu mo wen 'mo ni -do -bu ɔno wen, 'n di wenɔe 'ni hla, -ε mo, ε noo 'u le, 'ki nyibli a pepe bu 'wi wen 'mo, -ε 'yi nugba -ko yi. Kεε, 'bu ni wen 'mu le, ε 'yi 'liɔi 'li -wε, bu nu wen -tεε, -ε nuɔo, 'kli -mu', Nyisua -nyi -a mu, ε ni dudoyo le. ε -nyi -u -bi 'kli, 'ki bu ko nugba ko nyibiw 'huen-, ko, 'ε -nyi -u -bi 'kli -wε, 'ki u 'ni 'koo 'li nugba ko nyibiw 'huen-.

8 Nyibli -bu, -u 'yi 'ti, ko nugbi -bu, -u mo -tugbanugbi, nu- 'n yi 'ki 'li -mo -hlee -ni. ε noo 'u le, -tε u ni 'mu, ke- bu ni 'mu, u 'ni 'tie 'li.

9 Kεε, 'bu mo, 'ba 'yi 'li 'aan 'hwi a win a kikole 'li -wε, -ε -bi ba 'ti. ε nu -tεε, 'ki ba 'ti, 'ε -hi 'u ɔhuen a 'yiye 'bu 'la 'a mu.

10 -Yusu a nyibli -mu', -u 'ti, nu- 'n yi 'ki 'li -mo -hlee -ni. ε 'yi 'mo 'pa-, 'ni -hlaɔa liɔi, Kukonyo -Yusu 'Khisu, no- hleeɔe. ε wen 'ni: Nugba -bu, -ε ko nyibiw, ε 'ni 'hie 'u 'a nyibiw bu.

11 'Bu mo 'bu -hie 'uɔu bu, ε 'ni 'koo 'ki nyibiw de. 'Bu yi nyibiw a

kuko ni -hwe, -ε -bi bu mu, ε ko 'a yi-henyibiw 'huen-, bu bibi -mo de. Nyibiw -mo -bi, ε 'yi yi -bleε -ni, bu pu 'li 'a nugba -patu'.

12 Nyibli -bu, -u ko nugbi ko nyibepu 'huen-, -u 'yi -Yusu ɔwlu yi -kuo -ni, u nu- 'n mi 'ki 'li -mo hlee mo. -Ti -bu, 'n ye 'li, 'mo -hleeɔe, ε 'yi Kukonyo -Yusu 'pa-, ε 'ni -hlaɔa liɔi. 'Wen 'ni, 'bu mo, nyiblo 'bu kuo -Yusu ɔwlu yi, 'ti- 'a nugba 'bu 'yi -Yusu ɔwlu yi -kuo -ni, 'bu -hwe bu ni 'u 'a nyibiw a 'mu 'hwi bu, -ε -bi 'a nyibiw 'ni 'puu 'liɔi -patu'.

13 Ke- ni -do bu ni 'mu -wε, 'ki 'u nugba -mu' -mo, -ε kuo -Yusu ɔwlu yi. 'A nyibiw 'bu 'yi -Yusu ɔwlu yi -kuo -ni, keε, 'bu yiɔi ni -hwe, 'a nugba a 'mu, bu ni 'uɔu 'hwi bu, 'a nugba a 'mu, ε 'ni 'hooɔ 'uɔu ɔhlɔn.

14 'N hleeɔe ni, -ε nuɔo, nyibiw -mu', -ε 'yi -Yusu ɔwlu yi -kuo -ni, ε 'mwe Nyisua yre, -tε 'a nugba -mu', ε -ko, ε kuo -Yusu ɔwlu yi a -ti. Nugba -mo -bi, -ε 'yi -Yusu ɔwlu yi -kuo -ni, de ni -do, no- ε pa 'mu, 'ki 'uɔu -mo. 'Bu mo, 'a nyibiw 'bu kuo -Yusu ɔwlu yi, -ε -bi ε 'mwe Nyisua yre. 'Bu mo, 'bu 'yi wen 'mu le -ni, 'waa 'yonu di 'wi wen 'yonudu -mu', -u 'yi Nyisua -yi yi. Kεε, u 'yi 'mu le -ni. U 'mwe Nyisua yre.

15 Nyiblo -bu, -ε 'yi -Yusu ɔwlu yi -kuo -ni, ε no- -mo -bi, 'bu pu le, ε di 'u 'a nugba, -huu' 'a nyibiw bu 'ni hie, -ε -bi bu hie 'uɔu bu. -Mo nyibiw, -mo nugba, -ε hie 'u, -ha -na nugba -huu' -na nyibiw me le, bu mu, -ε nuɔo, Nyisua da 'a mu ni, 'ki ba ko plo a bleεε.

16 -Mo nugba -mu', -ε kuo -Yusu ɔwlu yi, ɔyiɔi -yi, 'bu mo, -na -ti, Nyisua 'bu di -na nyibiw wa. Mo, -mo nyibeyugbe, -ε kuo -Yusu ɔwlu yi, -na 'mumu, ɔyiɔi -yi, 'bu mo, -na -ti, Nyisua 'bu di -na nugba wa.

-Kuan -mu', -ni la, ti -mu' -ko 'yri Nyisua da la -mu, 'ki -bu kuo laɔa ɔwlu yi, ε no- -bu 'cibi 'u nunuo

17 De -bi 'n -hwe ɔbu pu 'uɔu 'lu, ε no- mo: 'A -ne nyiblo 'bu ni

'u, -kvanƆ -mu', -ε kɔ 'kɪ Nyɪsua -nyiꝑe, bu nu, ti -mu' -kɔ 'yri ε daa 'uꝑu, 'kɪ bu kuo ꝑne ꝑwɔ yɪ, -kvan a 'mu, ε nɔ- bu 'cibi 'u nunuo. Ε ꝑhen 'nyre, -te ε ni la 'mu, ke- bu ni 'mu. De ni -do a 'mu, ε nɔ- 'n tɔe -Yusu a nyibli a pepe, 'kɪ 'u 'a -ne -tite ꝑdu.

18 ꝑBu ꝑuꝑu yɪ'biƆe a de yɪ: Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'yɪꝑɪ yɪ 'be, ꝑwi yɪ, -te -Juukɔe* a tete ni 'a hɪhla, 'ti- Nyɪsua 'bu daꝑa, 'kɪ bu kuo ꝑne ꝑwɔ yɪ, ε 'ni 'muɔ 'kɪ yɪ'biƆe le. ꝑHɪan -mɔ de, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'beꝑe yɪ, 'ti- Nyɪsua 'bu daꝑa, 'kɪ bu kuo ꝑne ꝑwɔ yɪ, -ε -bi ε 'ni 'hie 'li 'a yɪ'biƆe.

19 'Bu 'be 'a mu yɪ, 'bu 'yɪ 'a mu yɪ 'be, ε 'yɪ de gbagbu 'pa-, 'kɪ 'u Nyɪsua ye'. Kee, de -mɔ de gbagbu, ε nɔ- mɔ, ba ꝑtuu 'u Nyɪsua a tete 'u.

20 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, -kvan -mu', ε ni la, ti -mu' -kɔ 'yri Nyɪsua daa la 'uꝑu, 'kɪ bu kuo ꝑne ꝑwɔ yɪ, ε nɔ- bu 'cibi 'u nunuo.

21 ꝑBu ꝑuꝑu ꝑkoyu a de yɪ: Ti -mu' -kɔ 'yri Nyɪsua daa la 'u -mu, 'kɪ -bu kuo laꝑa ꝑwɔ yɪ, 'bu mɔ, ꝑni mɔ la ꝑkoyu, ε 'ni 'yaa 'li -mu 'kla -wliye. Kee, ꝑni 'ye 'hru, 'kɪ bu te -mu bu, -ε -bi wenꝑe kɪ.

22 'Ni yɪ win a ꝑuꝑu le ni ni, ε 'wi yɪ, ꝑkoyu -mu', Kɔkɔnyɔ -Yusu -da, 'kɪ bu kuo ꝑne ꝑwɔ yɪ, ε 'yɪ 'kɪ ꝑkoyu 'pa-, -ε nuꝑo, Kɔkɔnyɔ -Yusu ꝑgbleꝑe ni, 'kɪ 'u de 'kuku -mɔ, ε kɔꝑɔ 'hɔen-, 'u -muε. 'Ya 'u 'lu de, nyiblo -bu, -ε 'yɪ ꝑkoyu 'pa-, 'kɪ 'ne- 'kɔ -bu kɪ, 'ti- -Yusu 'Kɪsɔ -da, 'kɪ bu kuo ꝑne ꝑwɔ yɪ, nyiblo a 'mu, ε -he ke -Yusu 'Kɪsɔ a ꝑkoyu,

23 -ε nuꝑo, Nyɪsua -ha 'a 'Yu ni, 'kɪ bu ꝑgble 'a mu. A mɔ 'a nyibli ꝑniɔ. 'A -ti, a 'ni 'ween 'liꝑɪ kɪ, 'kɪ ba kɔe nyibli a 'lule-hihie ꝑwien le, ꝑwi yɪ, -te ba 'ye ni mɔ wen 'waa ꝑkoyu.

24 'Diayɪnɔ -na, 'n yɪ 'a mu 'ni -lee -ni, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, -kvan -mu', ε ni la, ti -mu' -kɔ 'yri Nyɪsua daa la 'uꝑu, 'kɪ bu kuo ꝑne ꝑwɔ yɪ, -kvan a 'mu, ε nɔ- bu 'cibi 'u nunuo, ꝑwi yɪ, -te Nyɪsua ni 'a -hɔhɔa.

-Ti -mu', Pɔɔ -hla, 'kɪ 'u nyibli -mu', -u 'yɪ 'ti a de kɪ

25 Nyibli -mu', -u 'yɪ 'ti, u nu- kɔ de 'mu 'kɪ -mɔ le na. -Ti -bu, 'n mi hla mɔ, ε 'yɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'pa-, ε 'yɪ 'mɔꝑɔ wɔn ꝑtu, kee, de -bu, 'n -hie 'lu -mɔ le, -ε nɔ- 'n mi hla mɔ. Kee, ba ꝑu 'na win a 'mu nɔa yɪ bu, -ε nuꝑo, 'mɔ ꝑwɔyɪkuonyɔ ꝑniɔ, 'kɪ 'li Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'kɪ 'kwli.

26 'Wen 'ni, ε nu -tee, 'kɪ nyibli 'ni 'tie 'li. -Te ti ne -bu a ꝑhɔen a 'yiye -hu ni. Ε nɔ- kɔ -ti 'ni hleꝑe.

27 -Mɔ nyɔbeyugbe, ꝑni kɔ nɔgba, ꝑni 'muɔ 'liꝑɪ le, 'kɪ -bu ꝑu 'liꝑɪ -patɔ'. Mɔ, ꝑni 'yɪ nɔgba -kɔ, ꝑni 'muɔ 'liꝑɪ le, 'kɪ -bu kɔ nɔgba.

28 Kee, ꝑni -hɔe -bu kɔ nɔgba, ε 'yɪ yɪnyrede 'pa-. 'Yu nyɔyɔ 'bu -hɔe bu kɔ nyɔbu, ε 'yɪ yɪ -nyre -we. Kee, ba kɔ 'a yiyie, nyibli -mu', -u yɪ 'bli 'ti, u yɪ 'ye ꝑhɔen diaki. Ε nɔ- nuꝑo, 'ni ꝑu le, a 'ni 'tie 'li, -kɔti 'ni -hɔaꝑa liꝑɪ, ba 'ye ꝑhɔendu a 'mu.

29 'Diayɪnɔ -na, -ti 'n hle, ε nɔ- -bu: Ti -mu', Nyɪsua -nyi -a mu, 'kɪ -ba nu 'a -kvan, ε 'tie -we 'li ni. 'A -ti, kɔe ke mɔ bu, nyɔbeyu -mu', -u kɔ nɔgbɪ, bu 'cibi 'u Nyɪsua a -kvan a nunuo, ꝑwi yɪ nyibli -mu', -u 'yɪ nɔgbɪ -kɔ.

30 Nyibli -mu', -u yɪ we, bu 'cibi 'u Nyɪsua a -kvan a nunuo, -wen nyibli -mu', -u 'ye ni we. Nyibli -mu', -u ni dɔdu, bu 'cibi 'u Nyɪsua a -kvan a nunuo, ꝑwi yɪ nyibli -mu', -u 'ye ni nu dɔdu. Nyibli -mu', -u kɔ de, bu 'cibi 'u Nyɪsua a -kvan a nunuo, ꝑwi yɪ nyibli -mu', -u 'yɪ de -kɔ.

31 Nyibli -mu', -u nii 'kɔ a kɔkɔ-tebli -kvan 'yri, bu 'wi- nyibli -mu', -u 'ye ni nuu ꝑne -kvan 'yri. 'N hleꝑe ni, -ε nuꝑo, 'kɔ -bu, -te ε ni 'mu, ε 'tie -hɔen 'u -wlu ni.

32 'Ni -hɔaꝑa liꝑɪ, 'kɪ ba 'yaa ne 'aan dɔnɔ 'kla -wliye. Nyɔbeyugbe 'bu ni 'u, 'bu 'yɪ nɔgba -kɔ, Kɔkɔnyɔ -Yusu a -kvan ni -do, ε nɔ- ε yɪ 'lu -mɔ le -hie. Ε -hɔeꝑe ni, 'a -ne ti, bu blee Kɔkɔnyɔ a plɔ.

33 Kee, nyɔbeyugbe 'bu kɔ nɔgba, 'a 'kayu a -tebli, nɔ- kɔ -ti ε yɪ 'lu -mɔ le -hie -we. De -mu', -ε di 'a nɔgba a plɔ -blee -ni, kɔ de -mu', -ε di Nyɪsua

a plo -blee -ni -we, e no- e yi 'lu -mo le -hie.

34 De a 'mu a -ti, 'a [wlv [gla ni. De ni -do a 'mu, e no- e -mo, 'ki 'u nugba -mo -we. Nugba 'bu ni 'u, 'bu 'yi nyibv -ko, Kukonyo -Yusu a -kvan a -ti ni -do, e no- e yi 'lu -mo le -hie. De e -hve, e no- mo 'a 'lule-hihie ko 'a nunu-tebli a pepe 'hven- bu blee Nyisva a plo. Kee, nugba 'bu ko nyibv, 'a 'kayu ni -do a de, no- e yi 'lu -mo le -hie. De -mu', -e di 'a nyibv a plo -blee -ni, no- e [mve le.

35 'Ni yi 'puple le ni ni, 'mu 'a mu -hee -ni a -ti [niw. E 'yi 'nyre [hen, [bv kika 'a mu -hvnhlvn' le. 'N -hve[ne ni, 'aan ninabv bu 'sii 'u yi, ko, ba ke Kukonyo -Yusu [wien, 'ki 'li 'aan [wlv a pepe ki.

36 Gblohian ko nyrayotayu 'hven- a kukole a de, e no- 'n bi 'u ki. 'Bu mo, 'bu -yraqa, -e mo, u 'ni -hva[al bu kuko 'ki -ni de, 'ti- gblohian a 'mu, 'bu 'ye[ne, -e mo, de a 'mu, e nu 'yu nroyu a 'mu -mo, e nyre yi, 'a kukovv 'bu 'tie ni 'li 'a [wlv ki, -e -bi bu kovv, [wv yi, -te e ni 'a -hvhva. 'Bu kovv, e 'yi de 'kuku -nu.

37 Kee, gblohian a 'mu, 'bu 'ye[ne, -e mo, e 'yi 'li[li 'li -we, bu ko 'yu nroyu a 'mu, 'ti- 'bu 'ye[ne, 'ki 'li 'a dionv a [wlv ki, -e mo, de a 'mu, e -hie 'lu -mo le, e no yi, ko, 'bu -we 'li bu kovv ne 'a dionv a 'hvi win ki, -e -bi e nu -tee -we, 'bu mo, 'bu 'y[li -ko.

38 'A -ti o, ke- 'n pi: Nyibeyugbe -mu', -e mi nugba ko mo, e nu yinade. Kee, nyibeyugbe -mu', -e 'ye ni di 'yu nroyu -mu' ni ko, e pv le, e di wen ko, 'a 'lule-hihie no yi, 'e -hi 'u 'a 'bi a -ne 'u.

39 Nugba 'bu ni 'u, 'a nyibv 'bu 'tie ni 'klo, e 'yi 'hru -ko, 'ki bu mu nyibv -bi ko. Kee, 'a nyibv 'bu 'ku, -e -bi e ko 'hru, 'ki bu ko nyibv -bi -mu', 'a [wlv -hve. Kee, 'a nyibv a 'mu, e ko bu mo -Yusu a nyiblo.

40 Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: 'Bu 'yi nyibv -ko, e di ko ploblede, e 'mu 'u -te 'bu ko wen nyibv 'u -hi. 'N yi[ne ni, -e mo, Nyisva a -Hihiu* ni 'u 'mu ke' -we. 'A -ti, ba pv 'na win nva yi bu.

8

Diide -mu', v pie 'kuo, [bi -Yusu a nyibli -we 'li bu di[ne ni?

1 A 'beti 'mu ni -we, -e mo: [Bv 'wlugba-tebli -mu', v pie 'kuo, -a -we 'li -ba di[ne ni, -u'u- [bv -a 'yi 'li[li 'li -be, -ba di[ne?*' A wen 'ni, a yi Nyisva a -ti a -tee ni. 'A -ti, a wen 'ni, a yi 'aan dionv a naale. E mo [han-ti, 'a yi -ti a -tee. Kee, nyiblo 'bu yi -ti a -tee, e ni[ne ni, 'e 'yee 'li 'a dionv 'li. Kee, de -mu', -e we 'li -bu -hee ne -a mu, 'ki -ba muu ye', 'ki 'u Nyisva a [wlv a ykuole -mo', e no- mo nonvele.

2 'Bu mo, nyiblo 'bu yi 'li 'a dionv ni 'yee -ni, e ko, 'bu pv le, e yi 'a -ne [dedede ni, de a 'mu, e [hen 'nyre, -e mo, -tebli -mu', Nyisva -hve -ba yi, e 'ye[ne ni yi.

3 Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni 'yaa 'li 'a dionv, kee, 'bu nve Nyisva, nyiblo a 'mu, no- Nyisva -yi, -e mo, e mo 'a nyiblo [niw.

4 -E -bi de -bu, -e mo 'wlugba-tebli -mu', v pie 'kuo, [bv -a -we 'li -ba di[ne ni, -u'u- -a 'yi 'li[li 'li -we, -ba di[ne? De -mo 'na 'lule-hihie, e no- -bu: -a yi[ne ni, -e mo, 'kuo 'yi Nyisva 'pa-. Nyisva mo Nyisva ni -do.

5 'E mo [han-ti, -tebli -hvhv 'e ni 'li yakv 'kwli, e ko 'a de -bi 'e ni 'ne- -tutv ki, -tebli a 'mu, nyibli 'u dee [nv 'waa nyisva. 'E mo [han-ti, 'kuo a gblegble 'u ni 'li yakv 'kwli, e ko 'a de -bi 'e ni 'ne- -tutv ki, 'kuo a 'mu, nyibli 'u dee [nv nyisva. 'E mo [han-ti, 'kuo a gblegble 'u ni 'u, 'u kovv -tonyibli win ki.

6 'Ye [bv e ni 'mu le, -a mu -mo -bi, de -a -yi, e no- mo, Nyisva mo Nyisva

* 8:1 8.1 'Ki 'li Koletidv 'kwli, 'wlugba-tebli -mu', v pie 'kuo, v ple la[al ni, 'ki 'u 'mai yi, e ko 'wlugba-tebli -bi 'hven-, v 'yi 'kuo -pie -ni. Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu -hve bu -to mvmade, e 'y[li -yi, 'bu mo, mvmade -mu', e mi -to mo, 'bu pie [ne 'kuo, -hvv' 'bu 'y[li 'kuo -pie -ni.

ni -do. E no- mo -aan 'Baɪ. No- nu 'a -ne ɔdedede, 'ki 'ne- -tɔtɔ ki. E no- nu -a mu, -e diɛ nu, -a 'mu 'a nyibli' pa. -Aan Kɔkɔnyɔ mo Kɔkɔnyɔ ni -do -we. E no- mo -Yusu 'Kɪsu. E no- Nyɪsua naa 'li, 'e nu 'a -ne ɔdedede. E no- -nyi -a mu -hunhlɔn, ɔa pɪɪ.

7 Ke- e ni 'mu. Keɛ, 'ki 'li 'a mu -Yusu 'Kɪsu a nyibli 'nyi, -v -bi ni 'li, 'v 'yi de a 'mu -yi. Nyibli a 'mu, 'bu yi 'wɪlɔba-tɛblɪ -mu' ni di, v pie 'kuo, e 'wɪ yi, 'ki 'v ɔnu -mo, v 'tɛ 'cibi 'v 'kuo a dɪda, -e nuɔo, ti -hi la a ti 'yri, -tɛ v de la 'kuo a -ti, e yii la 'v ɔnu le. U 'yɛɛ 'klɪ ni kɔɛ, 'ki 'v Nyɪsua a 'hru wɔn. 'A -ti, 'bu di 'wɪlɔba-tɛblɪ a 'mu, 'waa ɔwɪ yi yɛɛ ɔnu -ti, -e mo, v nu de 'kuku.

8 -A mu -mo -bi, -a yiɛ ni, -e mo, e 'yi diide 'pa-, e 'yi 'liɪ 'li -we, bu nuɔo, -ba 'mɔɛ Nyɪsua yɛɛ, -huɔ', -ba hlɔɔ ɔne -mo le. 'Ye ɔbu -a diɛ, e 'yi 'liɪ 'li -we, bu -hɛɛ ne -a mu, mo, 'ye ɔbu -a 'yiɪ -di, e 'yi 'liɪ 'li -we, bu nu ɔdedede.

9 Keɛ, ba ɔtu 'aan dɔnɔ 'yie. E mo ɔhan-tɪ, 'a kɔ 'hru, 'ki ba di 'a -ne ɔdedede a -huɛ, 'ye ɔbu 'wɪlɔba-tɛblɪ -mu', v pie 'kuo. Keɛ, 'bu mo, 'ba yiɪ ni di, e -we 'li bu nuɔo ni, 'aan 'bɪhɪan -bi, -e 'yɛɛ 'klɪ ni kɔɛ, 'ki 'v Nyɪsua a 'hru wɔn, bu bi 'li de 'kuku 'nyi ni.

10 ɔbu puɔv de yi: -Mo -mu', -e pu le, -e yi Nyɪsua a -ti a -tɛɛ, 'ki -ni 'v -cɔhlɔnpiile* bu, ɔni yi 'wɪlɔba-tɛblɪ -mu', v pie 'kuo di. 'Ki 'li -mu 'yi, e 'yi de 'kuku 'pa-. Keɛ, -na 'dɪayɪ -bi, -e pu le, 'wɪlɔbadɛv a 'mu, 'a didie, e mo de 'kuku ɔniɔ, 'bu mo, 'bu 'ye -mu, ɔni yiɪ ni di, -e -bi de -ni, e diɛ 'ni -kaa -ni, e 'mu de -mu' nu, -e mo de 'kuku, 'ki 'liɪ 'yi.

11 'A -ti, -mo -bu, -e pu le, -e yi Nyɪsua a -ti a -tɛɛ, de -ni, e niɛ ni, nyiblo -bu, -e 'yi 'klɪ -kɔ, 'ki 'v Nyɪsua a 'hru wɔn, 'e -hɛ 'v 'hru a 'mu bu wɔn. Keɛ, kɔ 'a yiyie, -e mo, nyiblo a 'mu, -na 'dɪayɪ ɔniɔ, -e kɔ -ta' -Yusu 'Kɪsu 'kɔv 'v -we.

12 'Bu mo, ɔni yiɪ ni ni, -na 'dɪayɪ -mu', -e 'yi 'klɪ -kɔ, 'ki 'v

Nyɪsua a 'hru wɔn, e mo 'cre ɔniɔ, ɔni nii ɔne -mo. E 'yi -na 'dɪayɪ ni -do a 'mu 'pa-, ɔni -nuuɔo liɪ 'cre le, -nii -Yusu 'Kɪsu 'cre le -we.

13 No- kɔ -ti 'ni pi le, 'na diide -mu', 'n yi di, 'bu mo, 'bu yiɪ ni ni, 'na 'dɪayɪ -Yusu a nyiblo -bi 'bu yi de 'kuku ni ni, -e -bi ɔbu 'kee diidɛv a 'mu, 'a didie, -e diɛ nu, 'ni ɔhaɔa nu, e 'ni ɔha 'v Nyɪsua a 'hru bu wɔn -ha.

9

Pɔlv wen 'ni, bu -ha 'li 'a ɔpi le

1 'N -huɛ wenɛ ni, 'ki ba 'nyɪ wen 'v 'mu 'huɪ. 'N yiɛ ni, -e mo, 'n kɔ 'hru, 'ki ɔbu nu 'a -ne ɔdedede, 'n -huɛ. 'Bi 'aan 'mumu a 'mu, a yiɛ ni, -e mo, 'mo -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a -mɔnanyɔ* ɔniɔ. 'Na ɔgbɛv -bu, 'n 'ye -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'mu ni. -Kɔan -mu', 'n nu 'li 'a mu 'nyi, e no- kɔ -ti, 'a kuo Kɔkɔnyɔ ɔwɔv yi. E no- nu de 'a mu.

2 'E mo -tɛɛ, 'e kɔ nyibli, 'v hɛɛɛ, -e mo, 'mo -bu, 'n 'yi -Yusu a -mɔnanyɔ 'pa-. Keɛ, 'bi 'a mu -mo -bi, a yiɛ ni, -e mo, 'mo -Yusu a -mɔnanyɔ ɔniɔ, -e nuɔo, 'mo -pu 'a mu -Yusu a ɔhaantitɛ. E no- kɔ -ti 'a kuo -Yusu 'Kɪsu ɔwɔv yi. De a 'mu, e tɔɛ ɔne nyibli ni, -e mo, 'mo seyɪ-seyɪ a -Yusu a -mɔnanyɔ ɔniɔ.

3 'Bu mo, nyibli 'bu yi 'na 'nyɛ ni di, -ti 'n di ɔnu ɔwɔn ɔtuu -ni, e no- -bu:

4 'Bu mo, 'ni -huɛ wenɛ, -tɛ -Yusu a nyibli -bi ni -tɛblɪ a nunuo, 'n kɔ wen 'hru, 'ki ɔbu nu wen 'a nunuo le, keɛ, 'ni -nuɔo liɪ le ni. 'Bu mo, 'ni yi wen Nyɪsua a -kɔan nu mo ni di, 'ki 'li 'a mu 'nyi, ɔbi 'n 'yi wen 'hru -kɔ, 'ki ɔbu lee wen 'a mu, -e mo, ba -nyi 'mu diide?

5 'Ya 'v 'lu de, ɔbi e 'yi wen 'v le -nɔɔ -ni, 'ki ɔbu kɔ wen nuɔba, -e kɔ 'mu 'huɛn-, -a di wen 'dagbi' le mu, -a 'mu wen Nyɪsua a -ti gba, ɔwɪ yi Pielɪ, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsu a -mɔnanyɔ -bi, kɔ -Yusu a 'dɪayɪv?

6 'Ya 'v 'lu de, 'n kɔ Banabasi 'huɛn-, -v ni Nyɪsua a -kɔan, ɔbi -a mu ni -do, -bu ɔmuɔ -aan diide le?

7 ▯Bu a 'win la -huan ni, nyiblo -bu, -ε ni 'seyode, ε ni -do 'ε ▯muo la -huan 'a diide le? 'Uon-, ε 'yi 'mu le -ni. Nyiblo a 'di -bi, -ε -ci la -ci, 'ti-ε 'yi la 'a 'dudo-tebli -di 'li? Nyiblo a 'di -bi, -ε naa la 'wlugba-tebli, 'ti-ε 'yi la 'li▯i de 'kwli 'yee -ni 'li? ε 'yi nyiblo ▯du -ko.

8 -Ti -bu, 'n hle, ε 'yi nyibli ni -do 'pa-, υ 'ni -hie▯e li▯i 'lu -mo le. Nyisua a tete hle▯ε ni -we.

9 'ε mo ▯han-ti, Moise 'ε 'cri la▯a, 'ki 'li Nyisuacrien 'kwli, -ε mo: «Bli -bu, -ε yi -kubu -huhuo -ni, a 'yi yi -blee -ni, ba mua ne 'a 'mutu le, -ε di▯e nu, ε 'ni ▯ha de di a -ti.» -Ti a 'mu, Nyisua hla la, ε 'yi blo ni -do 'pa-, ε 'yi ▯nu 'nyre ▯hen.

10 -Ti a 'mu, ε hla la, -a mu ko -ti, 'ε hla la▯a -we. ▯bu pu▯v de yi de. Nyiblo 'bu yi -ci ni -ci, 'a ▯wlv a yukuole a pepe, ε no- mo, ε di 'a 'dudo-tebli 'ni di, ε ko, nyiblo 'bu yi -kubu ni dui, ε noo 'v le, 'ki bu di 'a de.

11 -A mu lee ne 'a mu Nyisua a -ti, ▯wi yi, -te 'dudonyo ni, 'ε 'dve, 'ki 'li 'a -ci ki. ▯bu 'a mu -mo -bi, a wen 'ni, ε 'yi 'v le -noo -ni, 'ki ba -nyi -a mu diide?

12 ε ko nyibli -bi, 'v ni 'li 'a mu 'nyi, 'v ni Nyisua a -kuan, 'v -hve, 'ki ba -hee ▯nu, 'ki 'v diide a -ta', 'a -wen, 'ki ba -hee ▯nu. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -ε -bi, -a mu -mo -bi, -a blee wen yi, -ba -hva wen 'a mu diide, -ba -hi wen 'v nyibli a 'mu 'v. Kee, -a 'yi▯i -nu. 'Bu mo, 'ni yi Nyisua a -ti -mo le ni ne, 'n wen ni, ▯bu 'ye ▯hven, -ε di▯e nu, 'mu 'na dionv a naale yi. 'Bu mo, 'ni yi▯i le ni ni, -ε -bi nyibli 'yi 'li▯i 'li -we, bu hla▯a, -ε mo, 'wliye a -ti, 'ni ne Nyisua a -ti -mo le, υ 'yi 'li▯i 'li -we, bu ka 'waa nu yre, 'ki bu 'win Nyisua a ▯haantitie -mu', -ε ne -Yusu 'Klisu a -ti -mo le.

13 A yi▯e ni, -ε mo, nyibli ye 'li dii-tebli, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ti- nyibli -mu', -v ni -kuan, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a 'mu bu, 'ki v kve 'li bu, 'v yi de di, ko nyibli -mu', -v yi -cohlon* pi, 'ki 'v Nyisua ye', υ ko 'li 'waa -ne 'kibia ni -we.

14 Ke- ni -do, ε ni 'mu, 'ki 'v nyibli -bu, -v pi Nyisua a ▯haantitie -mo. -Aan Kukonyo -Yusu hla▯a ni, -ε mo, nyibli -mu', -v pi Nyisua a ▯haantitie, 'ki 'waa diide bu -hon 'li -kuan a 'mu, υ ni 'kwli.

15 'Ye ▯bu ε ni 'mu le, 'n 'yi -huan 'a mu diide ni -hve, 'ki 'v 'na Nyisua a -kuan -bu, 'n ni a -ta'. ε 'yi ▯bi a 'mu 'mu diide yi ya a -ti 'pa-, 'ni 'cri▯i li -ti -bu. 'Bu mo, 'ni yi wen 'a mu de ni -hve, -ε -bi 'n 'yi wen 'li▯i 'li -we, ▯bu pu wen 'na dionv a -pli, -te 'n -wen 'na dionv yi a -ti. Kee, ε nu wen -tee, ▯bu 'ku, 'kanv a -ti, 'ε -hi 'v ▯bu -hva wen 'a mu de.

16 -Te 'n mo -Yusu 'Klisu a ▯haantitieponyo a -ti, 'n 'yi yi -blee -ni, ▯bu pu 'na dionv a -pli, -kotv Nyisua, no- lee 'mu, ▯bu pu ▯haantitie a 'mu. 'A -ti, 'jro 'ki 'v 'mu -mo, 'bu mo, 'ni 'ye ni pu ▯haantitie a 'mu.

17 'Bu mo, 'na ▯gbetu 'ni -ha wen 'li -kuan a 'mu, ε di nu wen -tee, 'ki bu 'pee wen 'mu, kee, ε 'yi 'na ▯gbetu 'pa-, 'n 'yi 'li -kuan a 'mu -ha. Nyisua, no- lee 'mu, ▯bu nu▯o. ε no- ko -ti 'ni ni▯e.

18 De- mo 'ki 'na 'pele 'li? No- mo, ▯bu na Nyisua a -ti -mo le, 'ki 'li dadvke 'kwli. 'ε mo ▯han-ti, ε di noo wen 'v le, 'ki bu -nyi wen 'mu de, -te 'n mo -Yusu 'Klisu a ▯haantitieponyo a -ti. Kee, 'ni -hva▯a li ▯dedede.

Polv ni▯e ni, -ε di▯e nu, -Yusu a ▯haantitie 'mu bu 'heen -ni

19 -Te 'n ni 'mu, ε no- -bu: 'N ko wen 'hru, 'ki ▯bu nu wen 'a -ne ▯dedede, 'n -hve. 'N 'yi nyiblo ▯du a ▯koyu 'pa-. Kee, 'na ▯gbetu, 'mo -hve▯ε, 'ki ▯bu -he nyibli a pepe a ▯koyu, -ε di▯e nu, 'mu nyibli -huhv Nyisua a -ti -lee -ni, υ 'mu wen, 'ki bu kuo -Yusu ▯wlv yi.

20 'Bu mo, 'ni ni 'li -Juukve 'nyi, -ε -bi de υ ni, ε no- 'n ni, 'ni ▯tui 'v Moise a tete, -ε di▯e nu, Nyisua a -ti -mu', 'n yi ▯nu -lee -ni, υ 'mu▯v ▯han-ti pu, υ 'mu -Yusu ▯wlv yi -kuo -ni. 'ε mo ▯han-ti, 'n 'yi 'li Moise a tete a 'klv bu -ni. Kee, 'bu mo, 'ni ni 'li nyiblidv -mu' 'nyi, -v ▯tui 'v tete a

'mu, de u ni, e no- 'n ni -we, -e diƆe nu, Nyɔsɔa a -ti -mu', 'n yi Ɔnu -lee -ni, u 'muƆu Ɔhan-ti pu, u 'mu -Yusu Ɔwɔu yi -kuo -ni.

21 Mɔ, 'ni ni 'li nyibli -mu' 'nyi, -u 'yi Moise a tete a 'mu -yi, de u ni, e no- 'n ni -we, -e diƆe nu, Nyɔsɔa a -ti -mu', 'n yi Ɔnu -lee -ni, u 'muƆu Ɔhan-ti pu, u 'mu -Yusu Ɔwɔu yi -kuo -ni. E 'yi 'nyre Ɔhen, -e mɔ, 'ni ƆtuuƆo 'u Nyɔsɔa a tete. 'N Ɔtui 'uƆu ni, -e nuƆo, 'n Ɔtui 'u -Yusu 'Kɔsɔ ni.

22 'Bu mɔ, 'ni nyre 'li nyibli -mu' 'nyi, -u kuo -Yusu 'Kɔsɔ Ɔwɔu yi, kee, -u 'ye 'klɔ -huɔhuɔ ni kuɛ, 'ki 'u Ɔwɔu a yi kuole a -ta', -tebli -mu', u yi 'ye, -e mɔ, e nyre yi, 'ni -nuƆo liƆi, -e diƆe nu, Nyɔsɔa a -ti -mu', 'n di Ɔnu -lee -ni, u 'muƆu Ɔhan-ti pu, u 'mu -Yusu Ɔwɔu yi -kuo -ni -tɛɛ. E Ɔhen 'nyre, 'a -ne nyibli -ko 'nyi 'n di 'li nyre, de -mu', u ni, e no- 'n ni, -e diƆe nu, 'a -ne -tite Ɔdu, 'n di 'u -naa -ni, 'mu 'waa dodoyo -heɛ -ni, u 'mu Nyɔsɔa yi, u 'mu wa.

23 -Tebli a pepe, 'n ni, 'n niƆe ni, -e diƆe nu, -Yusu 'Kɔsɔ a Ɔhaantitie 'mu bu 'heen -ni, -e diƆe nu, 'n ko nyibli -bi 'hɔen-, Nyɔsɔa 'mu -a mu Ɔhaande -mɔ nu.

24 ƆBu puƆu cigbe'gbanyu a de yi. A yiƆe ni, -e mɔ, 'bu pu ɛ, nyibli -bu, u 'gbe ci, de, -e Ɔhen 'nyre, e no- mɔ: Nyibli -huɔhuɔ, nu- 'gbe cigbe a 'mu, kee, nyiblo ni -do -mu', -e yi 'a 'bio ɛ -hi, e no- ko 'peɛɛ. 'A -ti, de 'n yi 'a mu -lee -ni, e no- mɔ, ba Ɔtuu 'u 'klɔ, ba 'wi- cigbe'gbanyu a 'mu yi, -e diƆe nu, a 'mu 'peɛɛ ko -we.

25 Nyibli a pepe, -u -hɔe -bu 'gba cigbe, u Ɔtui 'u 'klɔ, 'u yi 'nyi, -e diƆe nu, -nyrɔwɔ 'bu nyre 'u, u 'mu 'waa 'bio ɛ -hi, 'ti- u 'mu 'peɛɛ a 'mu ko. 'Peɛɛ a 'mu, u di Ɔnu -nyi, e 'yi 'liƆi 'li -we, bu hie 'klɔ. -A mu -mɔ -bi, -a yi 'nyi cigbe a 'gbugba -tɛɛ, 'ki 'u Nyɔsɔa a 'hru wɔn, -e diƆe nu, 'peɛɛ -mu', -e di 'klɔ hie, -a 'muƆu ko.

26 E no- nuƆo, 'ni 'wi- nyiblo -mu' yi, -e 'sii 'u 'hru yi, -e 'gbe ci ɛ. 'N 'wi- nmliponyɔ yi -we, -e ko 'a 'bi nmliponyɔ 'hɔen-, -u yi -wɔn. Kee,

'n 'yi nmliponyɔ -mu' yi 'wi, -e pɔpi 'li nmlɔ ɛ.

27 E 'wi yi, 'n Ɔtui 'na dɔnu Ɔhɔen, 'ni kɔɔ 'na dɔnu win ki, -e diƆe nu, de -mu', Nyɔsɔa -hɔe, 'muƆu nu. 'Bu mɔ, 'ni yiƆi ɛ ni ni, ɛ'boɔ-nyrɔwɔ 'kwli, 'na 'mumu -bu, -e lee Nyɔsɔa a -ti nyibli ɛ, Nyɔsɔa 'yi 'liƆi 'li -we, bu pu 'mu ke'.

10

A 'ni 'daa 'li 'kuo

1 'Na 'diayɔnu -na, 'n -hɔeƆe ni, de -mu', -e mu la 'lu -mɔ, -aan 'bainu a ti 'yri, ba ko 'a leyuyruo. Ti -mu', u 'ye la 'tiile ni kuɛ, u yi la Moise Ɔwien ɛ kuɛ, 'ki 'li 'puwɔnblugba ki. -Te u ni la 'hru wɔn, Nyɔsɔa nu laƆa ni, 'nunma 'e Ɔjri la Ɔnu 'lu bu, 'waa pepe 'u Ɔta la 'Yru -Jɔhun.

2 E Ɔhen 'nyre, -e mɔ, 'waa pepe a 'mu, Nyɔsɔa pu Ɔnu 'nie 'lu ɛ, 'ki 'li 'nunma ko 'Yru -Jɔhun a 'mu 'kwli, -e diƆe nu, u ko Moise 'hɔen-, u 'mu -muɛ.

3 'Waa pepe a 'mu, u nu- yi la diide -mu', -e -hɔen la 'li Nyɔsɔa -mɔ di,

4 e ko 'nie -mu', -e -hɔen la 'li Nyɔsɔa -mɔ, 'u 'ne laƆa. E mɔ Ɔhan-ti, 'nie a 'mu, 'e -hɔen la 'li 'hiɔ Ɔdu 'kwli. 'Hiɔ a 'mu, Nyɔsɔa, no- -nyi la ƆnuƆu. 'Hiɔ a 'mu, e mɔ -Yusu 'Kɔsɔ Ɔniɔ. E ko Ɔnu 'hɔen-, nu- nɔne la -mɔ.

5 E mɔ Ɔhan-ti, 'u 'ye la Ɔwɔlekeɛ-tebli a 'mu, kee, 'waa kasi a nmlɔ 'kukui 'ni -bleeƆe la Nyɔsɔa a plo. E no- ko -ti, 'u 'kuku la 'hru wɔn ɛ.

6 -Tebli a 'mu, -e mu la 'lu -mɔ, e tuɛ ne -a mu -tebli -bi, -e diƆe nu, -aan Ɔwɔ 'ni Ɔha yunyre-tebli -hɔa, Ɔwi yi, -te u ni la 'a -hɔhɔa.

7 -U -bi ni 'li Ɔnu 'nyi, 'u de la 'kuo. Ke- u nu la 'a 'ciɔɔ, 'ki 'li Nyɔsɔacɔɔn 'kwli, u wen: «Nyibli -tɔa hru a 'mimle, 'u yi de di, 'u 'ne no, 'u -tɔa -wla a yiyie, 'ki 'u 'kuo a dida a -ta'» 'A mu -mɔ -bi, a 'ni 'daa 'li 'kuo, Ɔwi yi, -te u ni laƆa.

8 -U -bi ni 'li Ɔnu 'nyi, 'u ni la 'lawlu. E no- ko -ti, Nyɔsɔa 'e nuƆo, 'waa 'miliwi a (23'000) -wɔu Ɔtu 'u

ta, 'u 'kukub le, 'ki 'li -nyrowo nu -do 'kwli. Kee, -a mu -mo -bi, -a 'nu 'nuo 'li 'lawlu, [w]i yi, -te u ni la 'a nunuo.

9 Nyibli -bi nu 'li [nu] 'nyi, 'u [tee] la 'u Kukonyo Nyisua le, -e di[e] nu, de -mu', e di nu, u 'mu[ub] 'ye. De a 'mu a -ti, hro 'e yi la [nu] le mle, 'u 'kukub la le. Kee, -a mu -mo -bi, -a 'nu 'nuo 'li 'waa de, -a 'nu 'tee 'li Nyisua 'yi.

10 -U -bi nu la 'li [nu] 'nyi, 'u yi la wlon le 'puple -ni, 'ki 'u Nyisua ki. De a 'mu a -ti, Nyisua a lelenyo -mu', -e 'le nyibli, 'e di la de, 'e 'ile la [nu] le. 'A mu -mo -bi, a 'nu 'nuo 'li 'waa de, 'a 'nu 'puple 'li wlon le.

11 -Tebli a pepe a 'mu, e mu la 'lu -mo, 'ki 'u [nu] -mo, -e di[e] nu, Nyisua 'mu la [a] nyibli -to -ni, -e mo, u 'nu 'nuo 'li de 'kuku. -Tebli a 'mu, u 'cru la 'li [i] Nyisvacrien 'kwli ni, -e di[e] nu, -a 'mu [to] ko, -kotu ti -bu, -a ni ki, e mo le'booti [ni]o.

12 E no- nu[oo], 'ni pu le, -e mo, nyiblo 'bu pu le, de 'kuku -mu', Yisraekue ni la, e 'yi 'li [i] 'li -we, bu nu[oo], -e -bi nyiblo a 'mu, bu [tu] 'a dionu 'yie, -e di[e] nu, e 'ni [ha] Nyisua a 'hru bu wlon -ha, 'bu mo, [dedede] 'bu yi 'u[ub] le ni [tee] -ni.

13 Le[tee]e nu -do -mu', -e yi 'u nyre, 'ki 'u 'a mu -mo, e ni -do a 'mu, no- yi 'u nyre, 'ki 'u nyibli a pepe -mo. Nyisua -mo -bi, e di 'a mu 'nu -hee -ni, [wi] yi, -te e nu 'a hihla. E 'yi 'li [i] 'li -we, bu -hon 'u[ub] -mo, 'ki de -bu, -e -hi 'aan 'kl wlon, bu nu 'a mu. Kee, le[tee]e 'bu -hve bu nu[oo], ba -ha Nyisua a 'hru bu wlon, -e -bi Nyisua di -nyi 'a mu 'kl, -e di[e] nu, a 'ni [ha] 'u 'a 'hru bu wlon -ha.

-A ko 'kuo -hvin* 'hven-, -a 'yi -mve

14 'Na nve'diayinu -na, -te e ni 'mu le, 'a -ti ba hie 'u 'kuo a dida bu pepe.

15 'N yi[e] ni, -e mo, 'a mu -bu, 'n yi -mo 'cru -ni, a ko 'lule-hihie. 'A -ti, -ti -mu', 'n di 'a mu -lee -ni, ba -hie[e] 'lu -mo le.

16 'Bu mo, [ba] yi Kukonyo a le'boodiide -mu' ni di, 'bu mo, [ba] yi Nyisua 'wio ni -nyi, 'ki 'u -wiin-nanu a -ta', ko, [ba] yi [i] ni 'ne, -e -bi -Yusu

'Klisu a -hlu ni[e] ni, e ko -a mu 'hven-, [a] yi -mve. 'Ti-, [ba] yi 'floo -mu' [ti]o le ni 'be, [ba] yi [i] ni di, -e -bi -a ko -Yusu 'Klisu 'hven- -a -mve ni, 'a 'kukub a -ti.

17 'Flookuo ni -do, no- ni 'u. -A mu -mo -bi, -a -hu ni, kee, 'flookuo ni -do a 'mu, no- -a yi di. De a 'mu, no- tve [ne] yi, -e mo, -a 'wi- -tonyiblo ni -do yi.

18 Ba -hie Nyisua a dako -mu', -u mo Yisraekue a -ti 'lu -mo le. U yi pi la 'wlugba-tebli a -cohlun*, 'ki 'u Nyisua ye'. Nyibli 'bu yi 'wlugba-tebli a 'mu ni di, -e -bi e [hen] 'nyre, -e mo, u ko Nyisua 'hven-, u -mve ni.

19-20 'A -ti, nyibli 'bu yi 'wlugba-tebli 'kuo ni -pie -ni, de a 'di -bi e [hen] 'nyre 'li? 'E mo [han-ti], 'n hla [a] ni, -e mo, 'kuo 'yi Nyisua 'pa-. Kee, 'wlugba-tebli -mu', u yi 'kuo -pie -ni, sey-sey 'kuo -hvin, nu- u yi [i] -pie -ni. U 'ni -pie[e] li [i] Nyisua. 'Bu mo, 'bu yi [i] 'kuo -hvin ni -pie -ni, -e -bi u ko 'kuo -hvin a 'mu 'hven-, u nu- -mve. 'A mu -mo -bi, 'ni -hva [a] li [i], a ko 'kuo -hvin a 'mu 'hven-, ba -mve.

21 'A 'yi 'li [i] 'li -we, ba 'naa 'li -Yusu 'Klisu a -wiin-nanu 'kwli, 'ti- ba mu, ba 'naa 'li 'kuo -hvin a -nanu wlon 'kwli -we. Mo, a 'yi 'li [i] 'li -we, ba di Kukonyo -Yusu a diide, 'ti- ba mu, ba di 'kuo -hvin a diide -we.

22 'Bu mo, [ba] yi le ni ni, -e -bi Kukonyo di puu ne -a mu yru le. -A 'ni 'hie 'li [i] 'lu -mo le, -e mo, -a ko 'kl, [a] -hi 'u -aan Kukonyo 'u.

De -bu, -e di -na 'bihan -tonyiblo -hee -ni, e no- -bu -hie 'lu -mo le

23 Nyibli -bi nu 'li 'a mu 'nyi, 'u pu le, -e mo, u ko 'hru, 'ki bu nu 'a -ne [dedede], 'waa [wlu] -hve. In, e mo [han-ti], kee, -tebli -bi nu 'u, -e 'ye ni -hee ne 'aan 'bio -tonyibli. E mo [han-ti], nyiblidu a 'mu, u ko 'hru, 'ki bu nu 'a -ne [dedede], u yi 'ye. Kee, nunu-tebli -bi nu 'u, -e 'ye ni -hee nyibli, 'ki bu mu ye', 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon.

24 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, de -mu', -e di 'a 'bihan -tonyiblo -hee -ni, e

nɔ- bu nu. Ɛ 'nɪ 'hiee 'lɪ ɛ nɪ -do a -tɪ 'lu -mɔ ɛ.

25 'A -nɛ 'wlugba-tɛbli ɔɖu, ɔ pleɛ 'ɔ 'maɪ yɪ, ba -tɔɔ, a 'mɔɔɔ di. A 'nɪ 'hie 'lɪ ɔdedede 'lu -mɔ ɛ. A 'nɪ 'betie 'lɪ nɪ, 'bu mɔ, 'bu pie ɔnɛ 'kuo.

26 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, ɔ 'cru la 'lɪ Nyɪsɔacɪɛn 'kwli nɪ, -ɛ mɔ: «Nyɪsɔa, nɔ- kɔ -tɛbli a pɛpɛ -mɔ', -ɛ nɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ.»

27 'A -tɪ o, 'bu mɔ, nyiblo -mɔ', -ɛ 'yɪ -Yusu -yɪ, 'bu da -mɔ diide -mɔ, 'kɪ 'lɪ 'a 'kayu bu, 'bu mɔ, ɔnɪ mu 'lɪ, -ɛ -bɪ 'a -nɛ dɛ, ɔ di -mɔ -nyɪ, diɔe, ɔnɪ 'hiee 'lɪ ɔdedede a -tɪ 'lu -mɔ ɛ, ɔnɪ 'betie 'lɪ -nɪ, 'bu mɔ, 'bu pie ɔnɛ 'kuo.

28 Kɛɛ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu -di, 'bu lee -mɔ, -ɛ mɔ: «'Wlugba-tɛbli -mɔ', -yɪ di, ɔ pie ɔnɛ 'kuo,» -ɛ -bɪ ɔnɪ 'die 'kɪɔ de, -ɛ diɔe nu, dɛ -mɔ', nyiblo a 'mɔ, ɛ pɔ wɛn ɛ, -ɛ mɔ wɛn dɛ 'kuku, ɔnɪ ɔhaɔa nu, 'a ɔwɔ 'nɪ ɔhaɔa -tɪ -yɛɛ -nɪ.

29 'Bu mɔ, 'nɪ yɪ -tɪ a 'mɔ nɪ hɛɛ, nyiblo a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ ɔwɔ a -tɪ ɔnɔ, ɛ 'yɪ -na 'mumu a ɔwɔ a -tɪ 'pa-

-Bakɛ, kɛ- -di pɔ, -ɛ mɔ: «'Mɔ -bɪ, 'n kɔ 'hru, 'kɪ ɔbu nu 'a -nɛ ɔdedede, 'n -hɔɛ. Dɛ- nu 'kɪɔ, 'ɔ yɪ 'mɔ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, 'nɪ 'nuo 'lɪ dɛ a 'mɔ, 'na 'bɪhɪan -bɪ a ɔwɔ 'nɪ ɔhaɔa -tɪ -yɛɛ -nɪ a -tɪ 'lɪ?

30 'Bu mɔ, 'nɪ -nyɪ Nyɪsɔa 'wio, 'kɪ 'ɔ diide -mɔ', 'n yɪ di a -ta', dɛ- kɔ -tɪ, nyiblo -bɪ 'mɔ 'na 'nyɛ di 'lɪ?»

31 -Tɪ 'n -hɔɛ ɔbu lee -mɔ, ɛ nɔ- -bu: 'A -nɛ ɔdedede, -di di, kɔ 'a -nɛ ɔdedede, -di 'na, kɔ 'a -nɛ ɔdedede, -di nu, nuɔo, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mɔ Nyɪsɔa -tɪ a 'yɪ'buale -nyɪ.

32 ɔNɪ 'nuo 'lɪ -tɛblɪɔ -bu, -ɛ pɪ nyibli a ɔwɔ ɔhlɔn ɛ, 'ɔ yɪ Nyɪsɔa a -tɪ ɛ -hɛɛ -nɪ, 'ye ɔbu nyibli -mɔ', -ɔ mɔ -Juukɔɛ, kɔ nyibli -mɔ', -ɔ 'yɪ -Juukɔɛ* 'pa-, kɔ 'a -nɛ -Yusu a nyiblo ɔɖu.

33 -Tɛ 'n niɔe, kɛ- ba nu 'a nunuo -wɛ. 'A -nɛ ɔdedede, 'n di nu, 'n -hɔɛɔ nɪ, bu nuɔo, nyibli a pɛpɛ a pɔ bu ble. Dɛ -mɔ', -ɛ di 'mɔ nɪ -do

-hɛɛ -nɪ, ɛ 'yɪɔ 'pa-, 'nɪ -hieɔe lɔɔ 'lu -mɔ ɛ, kɛɛ, dɛ -mɔ', -ɛ di 'na 'bio -hɛɛ -nɪ, Nyɪsɔa 'mɔ ɔnɔ wa, ɛ nɔ- 'n yɪ 'lu -mɔ ɛ -hie.

11

1 Ba -ha 'lɪ 'na ɔpɪ ɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'n ni, 'nɪ -hɛ 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ a ɔpɪ ɛ.

-Tɛ nuɔɔ kɔ bu nu 'waa dɪɔnɔ a naale, 'kɪ 'lɪ 'cɔekayu bu

2 'N pɪ 'a mɔ 'nyɛ ɛ, -ɛ nuɔo, -tɛbli -mɔ', 'n tɔɔ la 'a mɔ, a yɪ -hie 'a -tɪ 'lu -mɔ ɛ, 'a -nɛ ti, 'a niɔe.

3 Kɛɛ, 'n -hɔɛɔ nɪ, ɔbu tɔɔ nɛ 'a mɔ dɛ -bɪ. Ɛ nɔ- mɔ: Nyɪsɔa, nɔ- nɪ 'ɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'lu yɪ, -Yusu 'Kɪsɔ 'ɛ nɪ 'ɔ nyɪbɛyɔ gbe 'lu yɪ, nyɪbɛyugbe -mɔ -bɪ 'ɛ nɪ 'ɔ nuɔɔ 'lu yɪ.

4 Ti -kɔ 'yɪ -Yusu a nyibli di ɛ 'kukue -nɪ, 'bu mɔ, nyɪbɛyugbe 'bu yɪ Nyɪsɔa nɪ dɛ, ɛ kɔ, -tɪ -mɔ', Nyɪsɔa ɔtuɔo wɔn, 'bu yɪɔ -mɔ ɛ nɪ nɛ, 'bu ɔtu 'hungble 'lu, ɛ ɔhɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'nɪ ɔtuɔo 'ɔ -Yusu 'Kɪsɔ, -ɛ nɪ 'ɔɔ 'lu yɪ.

5 Nuɔɔ -mɔ -bɪ, 'bu yɪ Nyɪsɔa nɪ dɛ, ɛ kɔ, -tɪ -mɔ', Nyɪsɔa ɔtuɔo wɔn, 'bu yɪɔ -mɔ ɛ nɪ nɛ, 'bu 'yɪ -gɛɛ 'lu -hie -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ ɔhɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'ɔ 'a nyɪbɔ, -ɛ nɪ 'ɔɔ 'lu yɪ, 'a 'ɔtuule -kɔ. 'Bu mɔ, 'bu 'yɪ -gɛɛ 'lu -hie -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ mɔ -tɔɔɔ ɔnɔ, -ɛ nuɔo, nuɔɔ a 'mɔ, ɛ 'wɪ- nuɔɔ -mɔ' yɪ, -ɛ nmla 'ɔ 'lu ɛ.*

6 'Bu mɔ, nuɔɔ 'bu 'yɪ -gɛɛ 'lu -hie -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ bu 'bɛ 'a 'lu kɛ -wɛ. Nuɔɔ a 'mɔ, 'bu 'bɛ 'a 'lu kɛ, -hɔɔ' 'bu nmla 'ɔɔ ɛ, -a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ -tɔɔɔ ɔnɔ. Ɛ 'wɪ yɪ, ɛ 'yɪ -gɛɛ 'lu -hie -nɪ. -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ ɛ, ɛ nu -tɛɛ, bu -hie -gɛɛ 'lu.

7 Nyɪbɛyugbe -mɔ -bɪ, 'bu yɪ Nyɪsɔa nɪ dɛ, ɛ 'nɪ 'tuo lɪ 'hungble 'lu, -ɛ nuɔo, Nyɪsɔa nuɔo nɪ, -ɛ diɔe nu, nyɪbɛyugbe 'mɔɔ yɪ 'wɪ, ɛ kɔ, ɛ 'mɔ nyibli Nyɪsɔa a -tɪ a 'yɪ'buale -tɔɔ -nɪ. Nuɔɔ -mɔ -bɪ, nyɪbɛyugbe a -tɪ a 'yɪ'buale nɪ -do, nɔ- ɛ tɔɛ nyibli.

* 11:5 11.5 Pɔbɔ a ti 'yɪ, 'lawlunuɔɔ, nu- 'yɛ nɪ -hie la -gɛɛ 'lu ɛ, ɛ kɔ, 'ɔ nmla la 'ɔ 'lɪ ɛ. Nuɔɔ -mɔ', -ɔ kɔ nyɪbɛɔ, -ɔ ɔtuɪ 'ɔ ɔnɔ 'ɔ, ɔ nu- -mɔ -bɪ, nu- yɪ la -gɛɛ 'lu ɛ -hie -nɪ.

8 A yiƆe ni, -ε mɔ, Nyɩsua 'yɩ 'lɩ nyɩbeyugbe nuɔba 'hɩɩ -mɔ -ha, kεε, nuɔba, nɔ- ε -ha 'lɩ nyɩbeyugbe 'hɩɩ -mɔ.

9 Kɔ, Nyɩsua 'yɩ nyɩbeyugbe -nu, nuɔba a -tɩ, kεε, nyɩbeyugbe a -tɩ, 'ε nu nuɔba.

10 -Tε ε ni 'mɩ lε, nuɔba kɔ bu -hie -gese 'lu, -ε diƆe nu, ε 'mɩɩ nyibli -tɔɔ -ni, -ε mɔ, ε Ɔtui 'v 'a nyɩɩ ni, kɔ, Nyɩsua a lɛlenyɩ 'nɩ Ɔha yɩv pɩ -wε.

11 'ε mɔ Ɔhan-tɩ, 'ε ni 'mɩ lε, kεε, -a mɩ -bu, -v kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩv Ɔwɩv yɩ, -a yiƆe ni, -ε mɔ, nuɔba 'yɩ 'lɩ Ɔdedede 'lɩ -wε, 'bu mɔ, 'a nyɩɩv 'bu 'yɩ 'v -ni, mɔ, nyɩbeyugbe 'yɩ 'lɩ Ɔdedede 'lɩ -wε, 'bu mɔ, nuɔba 'bu 'yɩ 'v -ni -wε.

12 Dε ε Ɔhen 'nyɩε, ε nɔ- mɔ, Nyɩsua -ha 'lɩ yɩ-henyɩbeyugbe a 'kɩa, 'ε nu nuɔba, nuɔba -mɔ -bɩ, ε nɔ- kɔ 'hɩɩ -mɔ nyɩbeyugbe naa 'lɩ. ε tɩε Ɔnε yɩ, -ε mɔ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsua -mɩ', -ε nu 'a -nε Ɔdedede -mɔ, 'kɩ nyɩbeyugbe kɔ nuɔba 'hɩɩ- v -hɩɩ 'lɩ.

13 'Aan 'mumu, ba -hieƆe 'lu -mɔ lε, 'bu mɔ, 'ba 'kukue lε, Ɔbɩ ε nɔɔ 'v lε, 'kɩ nuɔba -bu, -ε 'yɩ -gese 'lu -hie -ni, bu da Nyɩsua?

14 'A -nε nyɩblo Ɔɩv, 'kɩ 'v 'a -nε -tɩte Ɔɩv, ε yiƆe ni, -ε mɔ, 'bu mɔ, nyɩbeyugbe a 'lunyapɩ 'bu -hlɔ, ε mɔ -tɩɩde Ɔnɩɔ.

15 Nuɔba -mɔ -bɩ, 'a 'lunyapɩ 'bu -hlɔ, ε yɩ -nyɩƆe -tɩ a 'yɩ'buɩba, -ε nuƆo, Nyɩsua, nɔ- -nyɩƆe 'lunyapɩ blɛblɩ, -ε diƆe nu, ε 'mɩ 'a 'lumako -hɩɩ.

16 'Bu mɔ, nyɩblo 'bu yɩ gblε ni pɩ, 'kɩ 'v dε a 'mɩ kɩ, bu kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'n kɔ -Yusu a nyibli -bɩ 'hɩɩ-, 'bu mɔ, Ɔba 'kukue lε, kε- -a niƆe lε. ε mɔ -aan dε Ɔnɩɔ.

*-Yusu a lε'buɩdiide
(Matie 26.26-29; Makɩ 14.22-25;
Luku 22.15-20)*

17 -Tɩ -bu, 'n mi 'kɩ hla mɔ, ε 'yɩ 'kɩ 'aan 'nyɩɩɩv-tɩ 'pa-, -ε nuƆo, 'ba 'kukue lε, 'kɩ 'v Nyɩsua a dɩda a -ta', a 'nɩ -nuƆo lɩ Ɔhaandε, kεε, -tɛblɩ -hɩɩn a ni. Dε a 'mɩ, a ni, ε niƆe

ni, 'kɩ 'v Nyɩsua a 'hru wɩɩn, a 'nɩ -mɩuƆo ye', a yɩ dii ke'.

18 'N 'wɩn ni, -ε mɔ, 'ba 'kukue lε, -ε -bɩ a yɩ 'bε Ɔtɩɔ lε. -Baklε, -tɩ -mɩ', v -hla, ε mɔ Ɔhan-tɩ Ɔnɩɔ.

19 ƆHan-tɩ, ε nɔɔ 'v lε, 'kɩ ba Ɔgla wen, -ε diƆe nu, nyibli -mɩ', 'kɩ 'lɩ 'a mɩ 'nyɩ, -v yɩ -Yusu Ɔwɩɩn kɩε -tεε, a 'mɩ Ɔnu 'ye.

20 'Bu mɔ, 'ba 'kukue lε, 'kɩ a 'mɩ Kɔkɔnyɔ a lε'buɩdiide di, a 'nɩ -hieƆe lɩ Kɔkɔnyɔ a 'mɩ, 'a -tɩ 'lu -mɔ lε.

21 'Aan diide ni -do, ε nɔ- kɔ -tɩ a yɩ 'lu -mɔ lε -hie. Nɔ- nuƆo, 'kanv yɩ wen -v -bɩ ni ni, -v -bɩ 'v yɩ 'waa dɩɩnɩv nɔ wɩɩn -hie -ni.

22 'Bu mɔ, 'ba yɩƆɩ lε ni ni, dε- kɔ -tɩ 'a 'yε ni di dε, 'kɩ 'lɩ 'aan 'kayo blε, 'tɩ- a 'mɩ lε 'kukue -ni 'lɩ? Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'ba yɩƆɩ lε ni ni, -ε -bɩ a yɩ -hεε Nyɩsua a nyibli a -tɩ lε. ε 'yɩ -tεε -nu, 'kɩ nyibli -mɩ', -v 'yɩ dε -kɔ, ba nuv Ɔnu -tɩv. ƆBɩ 'aan Ɔwɩ 'yeƆe ni, Ɔbu pɩ 'a mɩ 'nyɩε lε, dε a 'mɩ, a ni a -tɩ? 'Kɩ -mɔ, 'n 'yɩ 'lɩƆɩ 'lɩ -wε, Ɔbu nu 'aan 'nyɩɩɩvɩv lε.

23 -Tɩ -mɩ', 'n tɔɔ nε 'a mɩ, 'na 'mumu, Kɔkɔnyɔ -Yusu, nɔ- tɔɔ 'mɩƆo. -Tɩ a 'mɩ, ε nɔ- -bu: 'Tɔɩwɔ -mɩ', -ε kɔ 'kwɩ nyibli Ɔɩv di la 'lɩƆɩ 'ɔɩkɔnyibli -jɩ' pɩ, ε 'du la 'flɔɔ ye',

24 'ε -nyɩ Nyɩsua 'wɩo, 'ε 'bεƆε Ɔtɩɔ lε, ε wen: «'Flɔɔ -bu, ε nɔ- mɔ 'na 'hɩɩ, 'n di -ha, 'kɩ 'v 'aan -ta'. Kɩε ke 'kɩ mɔ bu, 'flɔɔ a Ɔtɩɔlε'bedε a 'mɩ, kɔ 'a didie a 'mɩ 'hɩɩ-, ε nɔ- ba gba 'lu -mɔ, -ε diƆe nu, a 'mɩ 'na -tɩ 'lu -mɔ lε -hie 'a -nε ti.»

25 -Tε v -wε dε lε, -ε -bɩ, ε 'du -wiin-ɩanv ye', 'ε -nyɩ Nyɩsua 'wɩo, 'ε -nyɩƆe 'a -nagbopv*, 'kɩ bu -hieƆe, ε wen: «-Wiin -bu, ε Ɔhen 'nyɩε Nyɩsua a 'yɩ yɩayɩ a Ɔtutuo. Nyɩsua a 'mɩ, 'na -hlv, ε di nu, ε 'mɩ 'yɩ yɩayɩ a 'mɩ Ɔtu, ε kɔ 'a mɩ 'hɩɩ-. 'A -nε ti, 'ba yɩ -wiindv a 'mɩ ni 'nε, -tε ni -do 'n ni 'a nunuo, kε- ba nu 'a nunuo, -ε diƆe nu, a 'mɩ 'na -tɩ 'lu -mɔ lε -hie 'a -nε ti.»

26 Kɔkɔnyɔ -Yusu a pɩpɩwin a 'mɩ, ε Ɔhen 'nyɩε, 'a -nε ti, 'ba yɩ 'flɔɩv a 'mɩ, 'a didie lε ni ni, kɔ, 'ba yɩ -wiindv a 'mɩ, 'a 'nɩna lε ni

ni, -ε -bɪ a yɪ nyibli 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, Kɔkɔnyɔ 'kɔ nɪ, ε 'mɔ -a mɔ wɔ a -tɪ. Kɔε 'kɪ mɔ bɔ, kε- a ni nyibli -tɪ a 'mɔ a leele, ε 'mɔ gba -gbagba, 'a diditi 'mɔ 'ɔ nyre.

27 -Tε ε nɪ 'mɔ ε a -tɪ, nyiblo 'bɔ yɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'fɔɔɔɔ a 'mɔ nɪ di, ε kɔ, 'bɔ yɪ 'a -wiindɔ a 'mɔ nɪ 'nε, kεε, 'bɔ yɪ 'a -tɪ ε nɪ -hεε -nɪ, 'kɪ 'ɔ 'fɔɔɔɔ a 'mɔ, 'a didie kɔ 'kɪ 'ɔ -wiindɔ a 'mɔ, 'a 'nɪna a -ta', nyiblo a 'mɔ, ε ni dε 'kuku, 'kɪ 'ɔ -Yusu a 'hɔ kɔ 'a -hɔ 'hɔεn- mɔ. Nyɪsɔ a -bati diε 'nɪ kɔ.

28 'A -tɪ, 'a -nε nyiblo 'bɔ nɪ 'ɔ, 'tɪ-ε 'mɔ 'fɔɔɔɔ a 'mɔ di, kɔ, ε 'mɔ -wiindɔ a 'mɔ 'na, bɔ 'jɪjra 'a dɔɔɔ a ɔwɔ, 'kɪ 'ɔ -tɪ a 'mɔ a -ta'.

29 Nyiblo 'bɔ nɪ 'ɔ, 'bɔ yɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'fɔɔ a 'mɔ nɪ di, kɔ, 'bɔ yɪ 'a -wiin a 'mɔ nɪ 'nε, 'tɪ- 'bɔ 'yε nɪ -hie Kɔkɔnyɔ a 'mɔ, 'a 'hɔ a -tɪ 'lu -mɔ ε, -ε -bɪ ε ni yɪnyredε, 'tɪ-, 'ε yɪ 'a dɔɔɔ Nyɪsɔ a yɪ 'lu -jri.

30 ε nɔ- nuɔ, nyibli -hɔhɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, 'waa 'hɔ 'ε yɪ hren, -ɔ -bɪ 'ɔ 'yɪ 'klɪ -kɔ, kɔ, -ɔ -bɪ 'ɔ 'kuku ε.

31 'Bɔ mɔ, ɔba 'jɪjra -aan ɔwɔ, 'tɪ-ɔba di diide a 'mɔ, -ε -bɪ Nyɪsɔ 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wε, bɔ pɔɔ nε -a mɔ -bati ε.

32 Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔ a -bati 'bɔ kɔ -a mɔ, 'bɔ yɪ -a mɔ ɔhɔɔn nɪ ɔtui, -ε -bɪ ε tɔε nε -a mɔ dε, -ε diε nu, -nyɔwɔ -kɔ 'kwli ε di 'ɔ nyibli -bati ε -pɔɔ -nɪ, ε 'nɪ ɔha -a mɔ -tɪ -yεε -nɪ, 'a -bati 'nɪ ɔha -a mɔ kɔ.

33 'A -tɪ, 'na 'ɔɔɔɔ -na, 'bɔ mɔ, 'ba 'kukue ε, 'ba mu -Yusu a ε'ɔɔɔɔ di mɔ, ba -ple 'aan 'bio.

34 'Bɔ mɔ, 'kanɔ 'bɔ yɪ nyiblo nɪ ni, ε nɔɔ 'ɔ ε, 'kɪ bɔ di dε, 'kɪ 'lɪ 'a dɔɔɔ a -tε, 'tɪ- ε 'mɔ di, -ε diε nu, 'ba 'kukue ε, a 'nɪ ɔha 'aan dɔɔɔ Nyɪsɔ a yɪ 'lu -jri.

-Tɪ -bɪ -mɔ', -ε nɪ 'ɔ, 'bɔ mɔ, 'nɪ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'tɪ- 'mɔ hla.

12

'Klɪ a gblegble -mɔ', Nyɪsɔ a -Hihiu yɪ nyibli -nyɪ, ɔ 'mɔ 'a -kɔan nu a -tɪ*

1 'Na 'ɔɔɔɔ -na, dε 'n -hɔε ɔbɔ hlee 'kɪ kɪ, ε nɔ- mɔ, 'klɪ a gblegble -mɔ', Nyɪsɔ a -Hihiu yɪ nyibli -nyɪ, ɔ 'mɔ 'a -kɔan nu. 'N -hɔεε nɪ, ba yɪ dε a 'mɔ ε -tεε.

2 'Bɪ a yɪε nɪ, -ε mɔ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ a 'yε la -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɔ yɪ nɪ -kue -nɪ, -cɪ a gblegble -mɔ', a kwε la, ε kɔɔ la 'a mɔ win kɪ, 'ε kεε la 'a mɔ.

3 ε nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ -hɔε ba yɪ 'kɪε ε, -ε mɔ, ε 'yɪ 'kɪ 'mɔ ε -nɪ de. 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ nɪ 'ɔ, Nyɪsɔ a -Hihiu 'bɔ kɔɔ ɔnε win kɪ, nyiblo a 'mɔ, ε 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wε, bɔ pɔ -Yusu 'jɪjra -mɔ. Kεε, nyiblo 'bɔ pɔ ε, -ε mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ 'a Kɔkɔnyɔ, -ε -bɪ Nyɪsɔ a -Hihiu, nɔ- niε, 'ε hε -tɪ a 'mɔ.

4 Nyɪsɔ a -Hihiu a 'mɔ, ε mɔ -Hihiu nɪ -do, kεε, ε yɪ -nyɪ nyibli 'klɪ a gblegble, ɔ 'mɔ 'a -kɔan nu.

5 -Kɔan -mɔ', -aan Kɔkɔnyɔ yɪ nyibli -nyɪ, ε mɔ -kɔan a gblegble ɔnɔ. Kεε, -aan Kɔkɔnyɔ a 'mɔ, ε nu -do.

6 'Hrii -mɔ', -ɔ kɔ wɔn nyibli nεε 'ɔ, 'ɔ ni -kɔan, ɔ mɔ 'hrii a gblegble -wε. Kεε, Nyɪsɔ nɪ -do a 'mɔ, ε nɔ- yɪ 'a nyibli a pεpε 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ nu -kɔan a pεpε a 'mɔ.

7 'A -nε 'klɪ ɔɔ, Nyɪsɔ a -Hihiu, ε yɪ 'a -nε nyiblo ɔɔ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, ε yɪ 'a mɔɔ 'nɪ -nyɪ, -ε diε nu, a 'mɔ 'aan 'bio a pεpε -hεε -nɪ.

8 -ε -bɪ nɪ 'ɔ, Nyɪsɔ a -Hihiu 'ε -nyɪε 'klɪ, 'kɪ bɔ hlee 'lɪ ɔtɔwin 'kwli, 'ε yɪ -ε -bɪ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ hla -tɪ -mɔ', Nyɪsɔ a -Hihiu a 'mɔ, ε tɔɔ ɔnε,

9 'ε yɪ -ε -bɪ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ kuo -Yusu ɔwɔ yɪ -tεε, 'ε yɪ -ε -bɪ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ nuɔ, kɪklanyibli a 'kɔε bɔ -wε. -Tεblɪ a pεpε a 'mɔ, Nyɪsɔ a -Hihiu nɪ -do a 'mɔ, nɔ- niε;

10 Nyɪsɔ a -Hihiu nɪ -do a 'mɔ, 'ε yɪ -ε -bɪ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ nu ɔwɔlεkεε-teblɪ, 'ε yɪ -ε -bɪ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ hla -tɪ -mɔ', Nyɪsɔ a -Hihiu a 'mɔ, ε ɔtuɔ wɔn, 'ε yɪ -ε -bɪ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ yɪ dε -mɔ', Nyɪsɔ a -Hihiu ni, kɔ dε -mɔ', 'kuo -hɔn* ni, 'a 'yile-hɪhɪale; 'ε yɪ -ε -bɪ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ bɔ pɔ win -mɔ', ε 'yɪ -yɪ, 'ε yɪ -ε

-bi 'kɫi -nyi, 'kɫi bu -ha win a 'mu.

11 Nyɪsua a -Hihiu ni -do a 'mu, nɔ-
yɪ nyibli 'kɫi a pɛpɛ a 'mu -nyi. 'A -nɛ
nyiblo, Nyɪsua a -Hihiu yɪ -nyi e 'kɫi,
ɔwi yɪ, -tɛ ɛ ni 'a -hɔhɔa.

*-Yusu 'Kɫɪsɔ a 'cɔɛ 'wɪ- -tonyiblo a
'hɪ yɪ, -ɛ kɔ 'kabi a gblegble*

12 -A -yɪ e ni, -ɛ mɔ, -tonyiblo a
'hɪ mɔ 'hɪtu ni -do ɔniɔ, kɛɛ, ɛ kɔ
'kabi a gblegble. ɔhan-tɪ, 'kabi -ni
'u -tonyiblo 'yie, 'ɛ -hɔ, kɛɛ, 'hɪtu ni
-do ɔniɔ. Kɛ- ni -do, ɛ ni 'mu, 'kɫi 'u
-Yusu 'Kɫɪsɔ a 'cɔɛ -mɔ.

13 ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ti -mɔ' -kɔ 'yri u pu
la -a mu 'nie 'lu, -aan pɛpɛ, -a -hɛ la
'hɪtu ni -do, 'kɫi 'li Nyɪsua a -Hihiu*
a 'kɫi 'kwɪ. -Aan pɛpɛ, 'ye ɔbu -mɔ
-Juukɔɛyɪ*, 'ye ɔbu ɔyɪ -Juukɔɛyɪ
'pa-, 'ye ɔbu -mɔ ɔkoyu, 'ye ɔbu ɔyɪ
ɔkoyu 'pa-, -aan pɛpɛ a 'mu, Nyɪsua
a -Hihiu ni -do a 'mu, ɛ nɔ- Nyɪsua
-nyi -a mu.

14 ɛ 'yɪ 'kɪbɪa ni -do 'pa-, ɛ 'yɪ 'u
-tonyiblo 'yie -ni, kɛɛ, ɛ mɔ 'kabi a
gblegble.

15 'Bu mɔ, -tonyiblo a bu, 'bu pu
wen lɛ, -ɛ mɔ, -tɛ ɛ 'yɪ dabu 'pa-, 'a
-tɪ, ɛ 'yɪ 'u 'hɪ 'yie -kɔ, ɔhan-tɪ, 'ɛ ni
'a hɪhla lɛ, kɛɛ, 'kɫi ɛ kɔ 'u 'hɪ 'yie.

16 'Bu mɔ, -tonyiblo a nɔa 'bu pu
wen lɛ, -ɛ mɔ, -tɛ ɛ 'yɪ 'yie 'pa-, 'a -tɪ,
ɛ 'yɪ 'u 'hɪ 'yie -kɔ, ɛ mɔ ɔhan-tɪ, 'ɛ
ni 'a hɪhla lɛ, kɛɛ, 'kɫi ɛ kɔ 'u 'hɪ 'yie.

17 'Bu mɔ, -tonyiblo a 'hɪ a pɛpɛ,
'bu mɔ wen 'yii, -bi' ɛ di wen 'kɫi -tɪ a
'winwin nu 'li? 'Bu mɔ, -tonyiblo a
'hɪ a pɛpɛ, 'bu mɔ wen nɔi, -bi' ɛ di
wen 'kɫi dɛ a 'nɔ a 'winwin nu -wɛ
'li?

18 Nyɪsua 'yɪ -tonyiblo a 'hɪ a
nunuo lɛ -nu. Kɛɛ, -tɛ ɛ nu 'a -hɔhɔa,
kɛ- ɛ nu -tonyiblo a 'hɪ a -tɛblɪ a
yɛkɔkɔɛlɛ.

19 'Bu mɔ, Nyɪsua 'bu nu wen
-tonyiblo 'kɪbɪa ni -do -mɔ', ɛ 'yɪ wen
'liɔ 'li -wɛ, bu mɔ wen -tonyiblo a
'hɪ.

20 Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'mu lɛ -ni. 'Kɫi 'u
-tonyiblo 'yie, 'kabi a gblegble ni 'u.
Kɛɛ, 'hɪ a pɛpɛ a 'mu, ɛ mɔ 'hɪtu
ni -do ɔniɔ.

21 -Tɛ ɛ ni 'mu lɛ, -tonyiblo a 'yie 'yɪ
'liɔ 'li -wɛ, bu lee dabu: «'Nɪ -hɔa ɔa
li -mu.» ɛ mɔ, 'lu 'yɪ 'liɔ 'li -wɛ, bu
lee buɪ, -ɛ mɔ: «'Nɪ -hɔa ɔa li 'a mu
-wɛ.»

22 ɛ 'yɪ dɛ ni -do a 'mu 'pa-. -Na
'hɪ a 'kabi -mu', -pu lɛ, -u 'yɪ -kɔan
-kɔ, 'bu mɔ, 'bu 'yɪ wen 'u -mu 'yie
-ni, ɔyɪ wen 'liɔ 'li -wɛ, -bu pu wen
-hɔhɔɔ.

23 'Tɪ- -aan 'hɪ a 'kabi -mu', -a pu
lɛ, -u 'yɪ ɔhaan'kabi 'pa-, u nu- kɔ -tɪ
-a kla, kɔ, 'kabi -mu', -a yɪ nyibli 'yɪ
kɫi -hɪi -ni, nu- kɔ dɛ -a kɔ 'li -mɔ.

24 -Aan 'hɪ a ɔhaan'kabi 'ni
-hɔa ɔa li 'yie ɔtutuo. Nyɪsua, nɔ- nu
-aan 'hɪ a 'kabi, 'ɛ nu ɔo, 'a 'kabi
-mu', -a yɪ -hɪ, ɔa ɔtui ɔnu 'yie, 'ɛ
-hi 'u 'kabi -bi 'u.

25 ɛ pu pu -aan 'hɪ a 'kabi a pɛpɛ
'yɪ lɛ, -ɛ di e nu, u 'ni ɔha yɪ
-wɔnwɔn -ni. ɛ -hɔɛ ɛ ni, -aan 'hɪ
a 'kabi a pɛpɛ, bu -hɪhɛ -ni.

26 'Bu mɔ, -aan 'hɪ a 'kɪbɪa ni -do
'bu yɪ ni kɛ, 'kɪbɪa a 'mu, ɛ bi 'li yɪ,
kɔ -aan 'hɪ a 'kabi a pɛpɛ, u nu- kɛ.
'Bu mɔ, ɔba kɔ 'li -aan 'hɪ a 'kɪbɪa
-bi a dɛ -mɔ diaki, -ɛ -bi 'hɪ a 'kɪbɪa
a 'mu, ɛ kɔ -aan 'hɪ a 'kabi -bi -mu'
'hɔɛn-, u ni dɔdɔ.

27 'A mu -mɔ -bi, a 'wɪ- -Yusu 'Kɫɪsɔ
a 'hɪ yɪ. 'A -nɛ nyiblo 'bu ni 'u, ɛ 'wɪ-
'hɪ a 'mu a 'kɪbɪa yɪ.

28 Kɛ- Nyɪsua nu 'u nyibli a
ble ɔtutuo, 'kɫi 'li 'cɔɛ 'kwɪ, -ɛ di e
nu, u 'mu -kɔan a gblegble nu.
Yɪ-henyibli, ɛ ɔtu 'u ble, u nu-
mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ*. Nyibli
-kɔɛ 'u ɔnu -mɔ, u nu- mɔ 'a
winwɔn-hanyɔ*, -u nɛ -tɪ -mu',
Nyɪsua ɔtu ɔnu wɔn -mɔ lɛ. Nyibli
-ble 'u ɔnu ke', u nu- mɔ tɔɔnyɔ, -u
tɔɛ Nyɪsua a -tɪ, 'ɛ ɔtu 'u nyibli -bi
ble, 'kɫi bu nu ɔwɪlɛkɛɛ-tɛblɪ, 'ɛ -nyi
-u -bi 'kɫi, 'kɫi bu nu ɔo, kɫɫanyibli a
'kɔɛ bu -wɛ, 'ɛ -nyi -u -bi 'kɫi, 'kɫi bu
-hɛɛ 'waa 'bio, 'ɛ -nyi -u -bi 'kɫi, 'kɫi
bu naa nyibli, 'ɛ -nyi -u -bi 'kɫi, 'kɫi
bu pu win -mu', u 'yɪ -yɪ.

29 ɔbi nyibli a pɛpɛ, nu- mɔ -Yusu
a -mɔnanyɔ? ɔbi 'waa pɛpɛ, u nu-
mɔ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ? ɔbi
'waa pɛpɛ, u nu- mɔ tɔɔnyɔ, -u tɔɛ

Nyɔsua a -ti? □Bɩ 'waa pɛpɛ, ɔ nu- ni □wɩlɛkɛɛ-tebli?

³⁰ □Bɩ nyibli a pɛpɛ Nyɔsua -nyi 'klɩ, 'kɩ bu nu□o, kɩklanyibli a 'kɔɛ bu -wɛ? □Bɩ 'waa pɛpɛ, ɔ nu- di win -mu', ɔ 'yɩ -yi pu? □Bɩ 'waa pɛpɛ, ɔ nu- di win a 'mu -ha? 'Uɔn-, ɛ 'yɩ 'mu lɛ -ni.

³¹ Kɛɛ, 'n yɩ 'a mu 'nɩ -lee -ni, 'klɩ a gblegble -mu', -ɛ mɔ 'klɩ 'yakɩ -mu', Nyɔsua a -Hihiu yɩ nyibli -nyi, ɛ nɔ- ba □muɔ lɛ, 'kɩ 'lɩ 'aan □wɩ a pɛpɛ kɩ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mu 'a mɔ□o -nyi.

-Tɛ ti nɛ -bu, 'n di tɔɔ nɛ 'a mu □haan'hru de, -ɛ -hi 'ɔ 'hrii a pɛpɛ 'ɔ, -ɛ di□e nu, a 'mu□ɔ na.

13

-Tɛ -mu', -a di -aan 'bio -tonyibli a nuɛɛ nu

¹ 'Bu mɔ, 'nɩ yɩ wen 'klɔ -bu a nyibli a win a pɛpɛ ni pi, ɛ kɔ Nyɔsua a lɛlenyɔ a win a pɛpɛ 'hɔɛn-, kɛɛ, 'bu mɔ, 'nɩ 'yɩ 'na 'bio -tonyibli -nuɛ -ni, -ɛ -bɩ 'n 'wɩ- tukui kɔ gbegebe 'hɔɛn- yɩ, -ɔ kɔ win -cre nyibli a nuɩ.

² 'Bu mɔ, 'nɩ kɔ wen 'klɩ, 'kɩ □bu hla -ti -mu', Nyɔsua □tu 'mu wɔn, kɔ, 'bu mɔ, 'nɩ yɩ wen -tebli a pɛpɛ, kɔ, 'bu mɔ, 'nɩ yɩ wen Nyɔsua a -huhli-tebli a pɛpɛ lɛ ni yrui, kɔ, 'bu mɔ, 'nɩ kuo wen Nyɔsua □wɩb yɩ, 'tɩ- 'na Nyɔsua a □wɩb a yɩkuolɛ a 'mu, 'bu yɩ wen□ɛ ni ni, 'nɩ yɩ wen dɔgba ni -lee -ni, bu -hɔn -ta', bu mu 'lɩ -tɩtɛ -bɩ, 'tɩ- 'bu -hɔn -ta', kɛɛ, 'nɩ 'yɩ 'na 'bio -tonyibli -nuɛ -ni, -ɛ -bɩ 'na nunu-tebli a 'mu, ɛ 'nɩ -da□a lɩ □dedede.

³ 'Bu mɔ, 'nɩ -ha wen 'lɩ 'na kɔkɔ-tebli a pɛpɛ, 'nɩ □gla wen□ɛ □hɩɔennyibli lɛ, kɔ, 'nɩ -ha wen 'na dɩɔnɔ, 'kɩ ɔ 'mu 'mu 'tɔ pu a -ta', kɛɛ, 'nɩ 'yɩ 'na 'bio -tonyibli -nuɛ -ni, 'na nunu-tebli a 'mu, ɛ 'yɩ 'lɩ□ɩ 'lɩ -wɛ, bu -hɛɛ 'mu.

⁴ Nyiblo 'bu nuɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, -ɛ -bɩ ɛ kɔɛ □wɩb a 'lɩla, kɔ, 'ɛ ni □nu □haan-tebli 'yɩ □hlɔn lɛ. ɛ 'nɩ □tu□o ca. ɛ 'nɩ -pu□ɔ lɩ 'a dɩɔnɔ a -pli, kɔ, ɛ 'nɩ 'yaa□a 'lɩ 'a dɩɔnɔ.

⁵ Nyiblo 'bu nuɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, ɛ 'nɩ -hɛɛ□ɛ lɩ 'waa -tɩ lɛ. ɛ 'nɩ -hie□ɛ

lɩ -tebli ni -do -mu', -ɛ yɩ ɛ ni -do -hɛɛ -ni 'lu -mɔ lɛ, kɛɛ, -tebli -mu', -ɛ yɩ 'a 'bio -hɛɛ -ni, ɛ nɔ- ɛ yɩ 'lu -mɔ lɛ -hie -wɛ. ɛ 'yɩ yrɔ'bi-tɩ -kla. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu nu□o dɛ -hɔan -mɔ, ɛ 'nɩ □tu□o 'lɩ□ɩ 'kwɩ bu.

⁶ Nyiblo 'bu nuɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, -tebli -hɔn -mu', ɔ ni, 'a dɔdɔ 'nɩ -nu□o lɩ□ɩ, kɛɛ, dɛ -mu' -kɔ dɔdɔ -ni□ɛ, ɛ nɔ- mɔ □haandɛ -mu', ɔ ni.

⁷ Nyiblo 'bu nuɛ nɛ 'a 'bio -tonyibli, -tebli 'kukui a pɛpɛ -mu', ɔ -nu, ɛ -hrui 'a -tɩ -mɔ, 'tɩ-, ɛ 'cibi 'ɔ Nyɔsua a □wɩb a yɩkuolɛ, 'kɩ 'ɔ 'a -nɛ □dedede -mɔ, kɔ, 'ɛ yɩ□ɛ, 'ɛ yɩ□ɩ -ple, -ɛ mɔ, Nyɔsua di -tebli a pɛpɛ 'nɩ □hrentɩ -ni, kɔ, 'ɛ kɔ □wɩb a 'lɩla.

⁸ Nuɛɛ -mu', nyiblo -kɔ, 'kɩ 'ɔ 'a 'bio -tonyibli a -ta', ɛ 'nɩ -wɛ□ɛ 'lɩ, 'klɔ -mɔ 'klɔ. Nyiblo 'bu yɩ -tɩ -mu', Nyɔsua □tu□o wɔn ni hɛ, ɛ di kɔ ti, ɛ 'mu 'lɩ -wɛ, kɔ, nyiblo 'bu yɩ win ni pi, ɛ 'yɩ -yi, ɛ di kɔ ti -wɛ, ɛ 'mu 'a puɔu 'kee -ni.

⁹ ɛ mɔ □han-tɩ, -tebli -mu', -a yɩ, ɔ 'yɩ 'lɩ yrɛ -wɛ. 'Bu mɔ, □ba yɩ -tɩ -mu', Nyɔsua □tu -a mu wɔn ni hɛ, ɛ 'yɩ 'lɩ yrɛ -wɛ -wɛ.

¹⁰ Kɛɛ, ti -mu' -kɔ 'yri Nyɔsua di 'b -a mu dɛ -mu' -tɔɔ -ni, -ɛ -wɛ 'lɩ yrɛ, -ɛ -bɩ dɛ -mu', -a yrui 'kɩ lɛ, ɛ di bu 'nɩ -wɛ.

¹¹ Ba 'ye kɛ, -tɛ 'n mɔ la 'hiangbe, -tɛ -mu', 'hiangbe ni 'pɔplɛ, kɛ- 'n ni la 'pɔplɛ, kɔ, -tɛ -mu', 'hiangbe ni 'lulɛ-hihie, kɛ- 'n ni la 'lulɛ-hihie, kɔ, -tɛ -mu', 'hiangbe ni -tebli a lɛyuyruo, kɛ- 'n ni la 'a lɛyuyruo. Kɛɛ, -tɛ 'n -ku 'kɩ, -ɛ -bɩ 'n hie 'ɔ 'hiangbe a nunukɔ bu.

¹² -Tɛ ti nɛ -bu, 'bu mɔ, □ba yɩ -tebli ni 'ye, -ɛ -bɩ ɛ 'wɩ yɩ, -a yɩ□ɩ 'nɩ 'ye, 'kɩ 'lɩ 'yie -mu' 'kwɩ, -ɛ 'pɔpuo 'lɩ 'kwɩ lɛ. Kɛɛ, ɛ di kɔ -nyrɔwɔ, -aan 'yie 'mu -tebli a pɛpɛ lɛ yru -tɛɛ. -Tɛ ti nɛ -bu, ɛ kɔ -tebli -bɩ, -a 'tɩɛ 'yɛɛ lɛ ni yrui -tɛɛ. Kɛɛ, -nyrɔwɔ di 'b 'nɩ nyre, 'mu□ɔ lɛ yru -tɛɛ, □wɩ yɩ, -tɛ -mu', Nyɔsua nu 'na yiyie pɛpɛ.

¹³ -ɛ -bɩ 'kɩ, -tebli ni ta ni 'b, -ɛ 'yɛ ni di bu ni -wɛ, 'klɔ -mɔ 'klɔ. -Tɛbli ni ta a 'mu, ɛ nɔ- -bu: -Ba kuo Nyɔsua

□wlv yɪ, kɔ, -ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, Nyɪsua di -tebli a pɛpɛ 'nɪ □hrentɪ -nɪ, kɔ nʊɛɛ -mʊ', -a kɔ, 'kɪ 'v -aan 'bio -tonyibli -mɔ'. Kɛɛ, 'a pɛpɛ a 'mʊ, 'a gbagbu, ε nɔ- mɔ nʊɛɛ -mʊ', -a kɔ, 'kɪ 'v -aan 'bio -tonyibli -mɔ.

14

Pɔlv nɛ -tɪ -mɔ ɛ de, 'kɪ 'v 'kɪ a gblegble -mʊ', Nyɪsua a -Hihiu yɪ nyibli -nyi a -ta'*

¹ Ba □tu 'v 'kɪ, -ε di□e nu, a 'mʊ 'aan 'bio -tonyibli -nʊɛ -nɪ. 'Kɪ a gblegble -mʊ', Nyɪsua a -Hihiu yɪ nyibli -nyi, ε nɔ- ba □mʊɔ ɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan □wɪ a pɛpɛ kɪ. Dɛ -mʊ', a kɔ ba □mʊɔ ɛ dɪakɪ, -ε -hi 'v 'a pɛpɛ 'v, ε nɔ- mɔ Nyɪsua a -Hihiu bu -nyi 'a mʊ 'kɪ, Nyɪsua a -tɪ -mʊ', ε □tui 'a mʊ wɔn, a 'mʊ□v -mɔ ɛ na.

² 'Bu mɔ, nyiblo 'bu yɪ win -mʊ', ε 'yɪ -yi nɪ pɪ, ε 'yɪ 'a 'bio 'pa-, ε 'nɪ -hlee□e 'lɪ □nʊ -mɔ, kɛɛ, Nyɪsua ε yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ, -ε nu□o, -tɪ -mʊ', ε hɛ, nyibli 'nɪ -yru□o lɪ□ɪ' ɛ, Nyɪsua a -huhli-tebli, ε nɔ- ε nɛ -mɔ ɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a -Hihiu a 'kɪ 'kwli.

³ Kɛɛ, nyiblo -mʊ', -ε hɛ -tɪ -mʊ', Nyɪsua □tu□o wɔn, 'kɪ 'lɪ 'a 'bliwin 'kwli, nyiblo a 'mʊ, 'a 'bio ε yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ, ε 'mʊ □nʊ 'kɪ -nyi a -tɪ, kɔ, ε 'mʊ 'lɪ □nʊ □wlv 'kwli bu □tu, -ε di□e nu, v 'mʊ ye' -muu -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua a 'hru wɔn.

⁴ Nyiblo -mʊ', -ε di win -mʊ' pʊ, ε 'yɪ -yi, 'a dɪɔnʊ ε yɪ -hɛɛ -nɪ. Kɛɛ, nyiblo -mʊ', -ε di -tɪ -mʊ' hɪa, Nyɪsua □tui□e wɔn, 'kɪ 'lɪ 'bliwin 'kwli, nyiblo a 'mʊ, Nyɪsua a nyibli a pɛpɛ, nʊ- ε yɪ -hɛɛ -nɪ.

⁵ 'N -hʊɛ wɛn□e nɪ, 'kɪ 'aan pɛpɛ ba pʊ wɛn win -mʊ', a 'yɪ -yi. Kɛɛ, dɛ 'n -hʊɛ, -ε -hi 'v dɛ a 'mʊ 'v, ε nɔ- mɔ, Nyɪsua a -tɪ -mʊ', ε □tui 'a mʊ wɔn, ba na□a -mɔ ɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan dɪɔnʊ a 'bliwin 'kwli. Nyiblo 'bu yɪ win -mʊ', ε 'yɪ -yi nɪ pɪ, ε di□e 'nɪ -hʊa, 'kɪ nyiblo -bɪ, bu -ha□a, 'kɪ 'lɪ 'aan 'bliwin 'kwli, -ε di□e nu, Nyɪsua a nyibli 'mʊ ye' -muu -nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a □wlv a yɪkuɔɛ 'kwli. 'Bu 'yɪ 'mʊ ɛ -nɪ, -ε -bɪ nyiblo -mʊ', -ε nɛ win -mʊ',

Nyɪsua □tu□o wɔn -mɔ ɛ, nyiblo a 'mʊ, ε yɪ nyibli 'nɪ -hɛɛ -nɪ, 'ε -hi 'v nyiblo -mʊ', -ε pɪ win -mʊ', ε 'yɪ -yi.

⁶ 'Na 'dɪayɪnʊ -na, 'bu mɔ, 'nɪ di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'tɪ -nɪ yɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ nɪ -hlee -nɪ, 'nɪ yɪ win -mʊ', a 'yɪ -yi nɪ pɪ, -bɪ' ε di 'kɪ 'aan -hɛɛɛ nu 'lɪ? 'Bu mɔ, 'nɪ di 'lɪ, 'n kɔ □bv -hɪhɪa 'a mʊ -huhli-tebli a 'mʊ, Nyɪsua tɔɔ 'mʊ, 'a dɛ -bɪ kɛ, kɔ, □bv nu□o, ba kɔ □tɔ, kɔ, □bv lee nɛ 'a mʊ -tɪ -mʊ', Nyɪsua □tu 'mʊ wɔn, kɔ, □bv tɔɔ nɛ 'a mʊ dɛ -bɪ. 'Bu mɔ, 'nɪ nu 'a nunuo ɛ, -ε -bɪ 'n di 'a mʊ 'nɪ -hɛɛ -nɪ.

⁷ □Bv pʊ□v bibi-tebli a dɛ yɪ. 'Bu mɔ, □nɪ yɪ 'lɪ 'padue ɛ nɪ -bibi -nɪ, ε kɔ, □nɪ yɪ 'lɪ dʊkʊ' ɛ nɪ -bibi -nɪ, -bɪ' nyibli di 'kɪ -wɪadʊ a 'mʊ, -yɪ ble, 'a yiyie nu 'lɪ?

⁸ Kɛ- tu-ɲamʊ a bibie nɪ 'mʊ -wɛ. 'Bu mɔ, dakɔ 'bu yɪ tʊ nɪ -wɛn, nyiblo -mʊ', -ε yɪ tu-ɲamʊ bi, 'bu 'yɛ nɪ 'kla□a' ɛ -tɛɛ, -bɪ' nyibli di 'kɪ tʊ a 'mʊ, 'a kɪmumuo nu 'lɪ?

⁹ Kɛ- nɪ -do ε nɪ 'mʊ -wɛ, 'kɪ 'v win -mʊ', nyiblo 'yɪ -yi, 'a pʊpʊv a -ta'. 'Bu mɔ, 'ba yɪ win -mʊ', a 'yɪ -yi nɪ pɪ, -tɪ -mʊ', a di hɪa, -bɪ' nyibli di 'a ɛyuyruo nu 'lɪ? ε di 'wɪ- -tɛ nyiblo 'yɛ nɪ 'pʊple wɛn 'lɪ ɛ.

¹⁰ ε mɔ □han-tɪ, win a gblegble, 'ε nɪ 'nɛ- 'kɔ kɪ. 'A pɛpɛ a 'mʊ, nyibli yruɪ□e' ɛ.

¹¹ Kɛɛ, 'bu mɔ, win -mʊ', 'n 'yɛ nɪ yru' ɛ, nyiblo 'bu yɪ 'mɔ□v -mɔ nɪ pɪ, 'kɪ 'v 'mʊ -mɔ, nyiblo a 'mʊ, ε mɔ 'dagbatayu □nɪɔ, 'na 'mumu, 'n mɔ 'dagbatayu, 'kɪ 'v□v -mɔ.

¹² 'A -tɪ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'aan □wɪ a pɛpɛ kɪ, ba -hʊa 'kɪ a gblegble -mʊ', Nyɪsua a -Hihiu yɪ nyibli -nyi, 'kɪ 'v 'a -kʊan a -ta', -ε di□e nu, a 'mʊ 'kɪ -hʊɔhʊɪ a 'mʊ kɔ, -tɛ dɛ a 'mʊ, ε kwɛɛ nɛ 'a mʊ kɪ -tɛɛ. Kɛɛ, -tɪ kɔ -tɪ a 'mʊ□v -hʊa, nɔ- mɔ, a 'mʊ 'aan 'bio -Yusu a nyibli -hɛɛ -nɪ, 'kɪ bu muu ye', 'kɪ 'v Nyɪsua a 'hru wɔn.

¹³ ε nɔ- nu□o, nyiblo 'bu kɔ 'kɪ, 'kɪ bu pʊ win -mʊ', ε 'yɪ -yi, ε kɔ bu -hʊa Nyɪsua 'kɪ -wɛ, -ε di□e nu, ε 'mʊ win a 'mʊ -ha, 'kɪ 'lɪ 'a 'bliwin 'kwli.

14 'Bu mɔ, win -mɔ', 'n 'yɪ -yi, 'nɪ yɪ ɲɪsɔa nɪ dɛ, ɛ mɔ ɲhan-tɪ, 'na ɲwɔ, nɔ- dɛɲɛ. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, 'nɪ -yruɔo ɲdedede lɛ.

15 -Bɪ 'n di 'kɪɲɪ nu 'lɪ? 'Bu mɔ, 'nɪ yɪ ɲɪsɔa nɪ dɛ, 'n di nu win -mɔ', 'n 'yɪ -yi, 'mɔɲɔ da, ɛ kɔ, 'mɔɲɔ da -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'na 'bliwin 'kwli, -ɛ diɲɛ nu, 'mɔ -tɪ a 'mɔ lɛ yru. 'Bu mɔ, 'nɪ yɪ -wla nɪ ble, 'n di nu win -mɔ' -wɛ, 'n 'yɪ -yi, 'mɔ ble, ɛ kɔ, 'mɔ ble -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'na 'bliwin 'kwli.

16 'Bu 'yɪɲɪ 'pa-, -mɔ -mɔ', -ɛ yɪ ɲɪsɔa 'wio -nyɪ, 'kɪ 'lɪ win -mɔ', ɲyɪ -yi 'kwli, nyibli -mɔ', -v 'yɪ -teblɪ a 'mɔ -yi, v 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pɔ lɛ: Kɛ- bɔ nɪ 'mɔ, -ɛ nuɔo, v nɔ- -mɔ -bɪ, -tɪ a 'mɔ, -hlɛ, v 'nɪ -yruɔo lɪɲɪ lɛ.

17 -Mɔ -bɪ, -yɪ -nyɪ ɲɪsɔa 'wio -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ win -mɔ', ɲyɪ -yi 'kwli. Kɛɛ, ɛ 'nɪ -hɛɛɲɛ lɪ -na 'bɪhɪan.

18 'N yɪ -nyɪ ɲɪsɔa 'wio, -ɛ nuɔo, 'n pɪ win -mɔ', 'n 'yɪ -yi, 'nɪ -hi 'v 'aan pɛpɛ 'v.

19 Kɛɛ, 'n kɔ 'na 'bio -Yusu a nyibli -bɪ 'hɔɛn-, ɲba 'kukue lɛ, 'bliwin -mɔ', nyibli yruɪ lɛ, ɛ nɔ- 'n -hɔɛ ɲbɔ pɔ, -ɛ diɲɛ nu, 'mɔ ɲɔv ɲɪsɔa a -tɪ klɛ -hɪhɪa -nɪ, 'ɛ -hi 'v ɲbɔ pɔ win -hɔɔhɔɪ -mɔ', 'n 'yɪ -yi, kɔ, v 'yɛ nɪ yru' lɛ.

20 'Na 'dɪayɪnɔ -na, 'aan 'lulɛ-hihie, ɛ 'nɪ 'wɪ 'lɪ 'yonɔ a 'lulɛ-hihie yɪ, kɛɛ, bɔ 'wɪ- nyibli -bɔ, -v ku a 'lulɛ-hihie yɪ. 'Kɪ 'v -teblɪ -hɔɪn a nunuo a -ta', ba 'wɪ- 'yonɔ yɪ, -v 'yɪ -teblɪ -hɔɪn a nule -yi.

21 U 'crɪɲɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ ɲɪsɔacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«ɲɪsɔa wɛn 'nɪ, ɛ di lee nyibli -mɔ', v pɪ dakɔ a win,

-ɛ diɲɛ nu, v 'mɔ ɲɪsɔa a -tɪ 'a dakɔ -lee -nɪ.

'ɛ mɔ ɲhan-tɪ, 'kɪ ɛ di 'lɪ dakɔ a win 'kwli -naa -nɪ,

ɛ 'mɔ 'lɪ 'a dakɔ -mɔ -hlee -nɪ.

Kɛɛ, ɛ yɪɲɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'yɛ ɲbɪ ɛ nu 'a nunuo lɛ,

'a dakɔ 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pɔɲɔ nɔa yɪ bɔ.»

22 'A -tɪ, win -mɔ', ɲyɪ -yi a pɔpɔv, ɛ mɔ yruulɛ ɲnɔɔ, ɲɪsɔa yɪ nyibli -mɔ' -nyɪ, -v 'yɪ -Yusu ɲwɔv yɪ -kuo

-nɪ, -ɛ diɲɛ nu, v 'mɔɲɔv yɪ, -ɛ mɔ, v 'yɪ 'a nyibli 'pa-. Yruulɛ a 'mɔ, ɲɪsɔa 'nɪ -nyɪɲɛ lɪɲɪ nyibli -mɔ', -v -wɛ 'a ɲwɔv a yɪkuolɛ -mɔ. Kɛɛ, 'klɪ -mɔ', -ɛ niɲɛ, nyibli 'v hlɛ -tɪ -mɔ', ɲɪsɔa ɲtu ɲnɔv wɔn, ɛ nɔ- mɔ yruulɛ -mɔ', ɛ yɪ nyibli -mɔ', -v kuo -Yusu ɲwɔv yɪ -nyɪ. ɛ 'nɪ -nyɪɲɛ lɪɲɪ nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Yusu ɲwɔv yɪ -kuo -nɪ.

23 'Bu mɔ, 'a mɔ ɲɪsɔa a nyibli 'ba 'kukue lɛ, 'aan pɛpɛ a 'mɔ, 'ba yɪ win -mɔ' nɪ pɪ, a 'yɪ -yi, 'tɪ-, 'ba nɪ 'v -tɪtɛ nɪ -do a 'mɔ bɔ, 'tɪ- nyibli -mɔ', -v 'yɛɛ -Yusu 'Kɪsɔ ɲwɔv yɪ nɪ -kue -nɪ, ɛ kɔ, nyibli -bɪ -mɔ', -v 'yɪ -teblɪ a 'mɔ -yi, 'bɔ pa 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, kɛ- v di pɔ, -ɛ mɔ, 'aan 'lɪ -hɔn 'v 'hru wɔn.

24 Kɛɛ, 'aan pɛpɛ, ɲɪsɔa a -tɪ -mɔ', ɛ ɲtu 'a mɔ wɔn, 'ba yɪɲɪ -mɔ lɛ nɪ nɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan 'bliwin 'kwli, 'tɪ- nyibli -mɔ', -v 'yɛɛ -Yusu ɲwɔv yɪ nɪ -kue -nɪ, kɔ, nyibli -bɪ -mɔ', -v 'yɪ -teblɪ a 'mɔ -yi, 'bɔ pa 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, -tɪ -mɔ', a hlɛ, nɔ- di ɲnɔvɲɔ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, dɛ -mɔ', v ni, ɛ mɔ dɛ 'kuku ɲnɔɔ. -Tɪ a pɛpɛ -mɔ', a hlɛ, v yɪ 'wɪn, ɛ diɲɛ 'nɪ nu, 'waa ɲwɪ 'mɔ ɲnɔv -bati lɛ -pɔv -nɪ.

25 -Huhli-teblɪ a pɛpɛ -mɔ', v yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, ɛ di bi pɛpɛ', v 'mɔ kwli bɔ bla, 'kɪ 'v ɲɪsɔa ye', v 'mɔɲɔv 'nyɛ lɛ pɔ, kɔ, v 'mɔɲɔv hla, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ ye', -ɛ mɔ: «ɛ mɔ ɲhan-tɪ ɲnɔɔ, 'kɪ ɲɪsɔa nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ.»

'Bu mɔ, 'ba 'kukue lɛ, -teblɪ -mɔ', a ni, bɔ bi gblo yɪ

26 'A -tɪ, 'na 'dɪayɪnɔ -na, dɛ 'n -hɔɛ ɲbɔ tɔɔ nɛ 'a mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: 'Bu mɔ, 'ba 'kukue lɛ, -ɛ -bɪ yɪ wɛn -wla nɪ ble, -ɛ -bɪ 'ɛ tɔɛ ɲɪsɔa a -tɪ, -ɛ -bɪ 'ɛ tɔɛ nyibli -huhlide -bɪ, ɲɪsɔa -nu, ɛ yru' lɛ, -ɛ -bɪ 'ɛ pɪ win -mɔ', ɛ 'yɪ -yi, -ɛ -bɪ 'ɛ -hɛ win a 'mɔ. -Teblɪ a pɛpɛ a 'mɔ, a ni, ɛ bleɛ yɪ, bɔ -hɛɛ ɲɪsɔa a nyibli, bɔ muu ye', 'kɪ 'v ɲɪsɔa a 'hru wɔn.

27 Nyibli 'bɔ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, 'bɔ yɪ win -mɔ' nɪ pɪ, v 'yɪ -yi, nyibli nɪ 'hɔɛn ta, nɔ- bleɛ yɪ, -bɔ pɔ win. 'Bu

yi ni win ni pi, bu pu dodoyo. 'Ti- e bleε yi, nyiblo bu -ha win a 'mu.

28 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi 'u -ni, -bu -ha win a 'mu, -ε -bi, ε nu -tεε, bu ma wien, 'ki 'u nyibli ye', kεε, bu 'pleε 'li 'waa dionu ko Nyisua 'huen- -mo, 'ki 'li 'waa □wli ki.

29 Nyibli -mu', Nyisua □tu -ti wlon, 'bu yi□i -mo le ni ne, nyibli ni 'huen ta, nu- -bu pu win. 'Bu yi win ni pi, 'waa 'bio bleε yi, bu pu □nu nua yi bu, -ε di□e nu, u 'mu□u 'ye, 'bu mo, -ti -mu', u hle, 'bu mo □han-ti, -huu' 'bu mo hi.

30 'Bu mo, Nyisua 'bu yi nyiblo de yrayru ni -tue -ni, -ε -bi nyiblo -bi -mu', win ni wen 'li wlon, bu ma wien, -ε di□e nu, 'a 'bihian a 'mu, ε 'mu win pu.

31 'Aan pepe, a -we 'li ba hla -ti -mu', Nyisua □tu 'a mu wlon ni, kεε, ba nu dodoyo, ba pu win, -ε di□e nu, 'a -ne nyiblo, ε 'mu de 'nyi, ko a 'mu 'aan 'bio 'kli -nyi -we.

32 Nyiblo 'bu ko 'kli, 'ki bu hla -ti -mu', Nyisua □tu□o wlon, ε -we 'li bu ko□o 'kli a 'mu win ki ni,

33 -kotu Nyisua 'ni -hua□a li, -ba nu -tebli -mu', -ε 'yi gblo yi -bi. ε no- -mo -bi, 'a -tebli a pepe -mu', ε ni, ε bi gblo yi.

Nugbi -mu', -u ni 'li 'a mu 'nyi, bu nu -tebli, □wi yi, -te nugbi a pepe -mu', -u ni 'li 'cue -bi bu, u ni 'a nunuo.

34 'Bu mo, 'ba 'kukue le, u 'yi yi -bleε -ni, bu pu win, ('ki 'u gble a pupuu a -ta'). Kεε, u bleε yi, bu □tuu 'u nyibepe 'u, □wi yi, -te u nu la 'a 'cieru, 'ki 'li Nyisua a tetecrien 'kwli.

35 De 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni yru□o' le, 'a -ti, 'bu -hue bu 'beti -ni, -ε -bi bu -plee 'u ti le, 'bu nyre 'li 'kayu bu, u 'mu 'waa nyibepe 'beti -ni. ε 'yi 'u le -no□o -ni, 'ki nugba bu pu win, 'ki 'li 'cue bu, ('ki 'u gble a pupuu a -ta').

36 □Bi a 'yi□i ki -wen? -Bakle, 'a mu -mo -bi, a wen 'ni, 'ki Nyisua a -ti □tuu 'li 'a mu -mo -wlu, -huu', 'a mu ni -do, 'a mu □ble□e kua.

37 Nyiblo 'bu pu le, ε ko Nyisua a -Hihiu* a 'kli, -huu', ε mo Nyisua a winwlon-hanyo* □nu, -ε -bi bu ko

'a yiyie, -ε mo, -ti -bu, 'n yi 'cri, 'n ye 'a mu yi, -aan Kukonyo a □gbetu, no- hla□a.

38 -Ti -bu, 'n yi 'cri, nyiblo 'bu 'ye ni -hua bu pu□u nua yi bu, -ε -bi nyiblo a 'mu, nyiblo □du 'ni 'puu 'li□i nua yi bu -we.

39 'A -ti, 'na 'diayinu -na, ba -hua□a, 'ki 'li 'aan □wli a pepe ki, 'ki Nyisua a -Hihiu bu -nyi 'a mu 'kli -mu', -ε ni□e, -ti -mu', Nyisua □tu 'a mu wlon, a 'mu□u -mo le na, ε ko, a 'ni 'kaa 'li nyibli -mu' yi, -u pi win -mu', u 'yi -yi.

40 Kεε, -tebli a pepe -mu', a ni, ba nu□o -tεε, ko, bu bi gblo yi.

15

-Te Nyisua -nu, 'ε -ha 'li -Yusu 'Klisu 'kukonyibli 'nyi, 'ε -ha□a 'klo

1 'Na 'diayinu -na, □haantitie -mu', 'n pu la 'a mu, ti -hi la a ti 'yri, ε no- 'n -hue □bu nuna ki de. No- a kuo □wlu yi, a 'ble kua, 'ki 'li 'aan □wli ki.

2 □Haantitie a 'mu, ε no- Nyisua ni, 'ε we 'a mu, 'bu mo, 'ba kuo □ne □wlu yi 'a -ne ti, □wi yi, -te 'n nu la□a 'aan pupuu. 'Bu mo, 'bu 'yi 'mu le -ni, -ε -bi ε 'wi yi, a 'yi -huan□a □wlu yi ni -kue -ni.

3 Yi-hede, 'n too la 'a mu -tebli -mu', -Yusu 'Klisu a □gbetu, ε too la 'mu. -Ti a 'mu, ε no- mo: -Yusu 'Klisu 'ku ni, -aan de 'kuku a -ti, □wi yi, -te u nu la 'a 'cieru, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli.

4 -Te ε 'ku, -ε -bi u -ha 'u□u ni, -nyrowi ni 'huen, ta a -nyrowo, -ε -bi Nyisua -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε -ha□a 'klo, □wi yi, -te u nu la 'a 'cieru, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli.

5 -Te ε 'hru 'klo, -ε -bi ε 'hru Pielu yi, ko, 'ε 'hru ne 'a -nagbopu* ni -pu □tu 'u 'huen -mu' yi,

6 -nyrowo □du 'kwli, 'ε 'hru ne 'a -nagbopu -bi yi de, -u -hi (500) -hotrowi ni □hun 'lu. 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, -u -bi 'ku ni, kεε, 'waa de □tie pi -hunhlon, u nu- -hu.

7 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi e 'hru Saki yi, 'ti- 'e 'hru ne 'a -monanyu* a pepe -mu' yi.

8 -Te 'waa pepe a 'mu, u -hi, -e -bi 'mo -mo le'boonyiblo, e 'hru yi -we. -Nyrowo a 'mu, 'n 'wi la 'yu yi, -e 'yi -ku, u -ko.

9 E mo han-ti, 'ki 'li -Yusu a -monanyu a pepe 'nyi, 'mo -mo 'hian. 'N 'yi yi -blee -ni, 'ki bu daa 'mu -Yusu a -monanyu, -e nuo, 'n tui la -Yusu a -monanyu huven diaki.

10 Kee, Nyisua nu 'mu haande -mo, 'ni -he nyiblodu -bu, a yi ke 'ye. Haande a 'mu, e nu 'mu 'yi hlɔn le, e 'yi dadu 'pa-, e nuo ni, 'ni nu -kuan, 'ni -hi 'u -Yusu a -monanyu a pepe 'u. Kee, 'kl -mu', 'n ni, 'ni ni -kuan, e 'yi 'na dionu a 'kl 'pa-, Nyisua -mu', -e nu 'mu haande 'yi hlɔn le, e no- ko 'kl nɔ.

11 'A -ti, 'ye bu e mo 'mo, -e pi -Yusu a haantitie, -hu', 'ye bu e mo 'a -monanyu -bi -mu', de ni -do, no- nɔ. -Aan pepe, Nyisua a -ti ni -do, no- -a ne -mo le, e no- -a kuo wlu yi.

-Te nyibli di 'li 'kukonyibli a 'nyi-hɔnhɔn nu, u di 'kl'hihru nu

12 Haantitie -mu', -a pi nyibli, e no- -bu: Nyisua -ha 'li -Yusu 'Klɔs 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha'a 'klɔ. -Te de a 'mu, e ni 'ki 'mu le, de- ko -ti, 'ki 'li 'a mu 'nyi, -u -bi 'u pi le, -e mo, nyibli 'yi 'li'li -we, bu -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klɔ.

13 'Bu pa, 'bu mo wen han-ti, -e mo, nyibli 'yi wen 'li'li -we, bu -hɔn wen 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri wen 'klɔ, wɔ yi, -te -u -bi ni 'a hihla, -e -bi e di hen wen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Klɔs 'yi 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, 'e 'yi 'klɔ 'hri.

14 Ba tuo 'yie. 'Bu mo wen han-ti, -e mo, -Yusu 'Klɔs 'yi 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, e 'yi 'klɔ 'hri, -e -bi e di hen wen 'nyre, -e mo, Nyisua a -ti -mu', -a ne -mo le, -a ne wenε -mo le dadu, 'a kuo wen -Yusu wlu yi dadu -we.

15 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -e -bi e di hen wen 'nyre, -e mo, Nyisua a

-ti -mu', -a hle, e mo hi nɔ, -kɔti -a lee nyibli ni, -e mo, Nyisua -ha 'li -Yusu 'Klɔs 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha'a 'klɔ. Kee, 'bu mo wen han-ti, -e mo, Nyisua 'yi 'li'li -we, bu -ha 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi, bu -ha nu 'klɔ, -e -bi e di hen wen 'nyre, Nyisua 'yi 'li -Yusu 'Klɔs 'kukonyibli 'nyi -ha, 'e 'yi'li 'klɔ -ha.

16 'Bu mo, nyibli 'bu 'ye ni di wen 'li 'kukonyibli 'nyi ni -hɔn, 'bu 'ye ni di wen 'klɔ ni 'hri, e di hen wen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Klɔs 'yi 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, 'e 'yi 'klɔ 'hri.

17 'Bu mo, -Yusu 'Klɔs 'bu 'yi 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, -e -bi a kuo wenε wlu yi dadu, e di hen wen 'nyre, -e mo, Nyisua 'yi wen 'aan de 'kuku a -ti -mo -hru.

18 De a 'mu, e di hen wen 'nyre, -e mo, nyibli -bu, -u kuo -Yusu wlu yi, 'ti- -u 'ku, Nyisua 'yi 'li'li -we, bu wa wen nu.

19 'Bu mo, ba kuo wenε wlu yi, ko, ba yi wenε ni -ple, -e mo, -Yusu 'Klɔs di -a mu 'ni -hee -ni, 'ti- -heele a 'mu, 'bu mo wen 'ne- 'klɔ -bu ki ni -do a -heele, ko, -aan nyiblo ni -do 'bu 'ye ni di wen 'li yakɔ 'kwli ni mu, -aan de di ni wen nyai diaki, 'ki 'li nyibli a pepe 'nyi.

20 Kee, e 'yi 'mu le -ni. E mo han-ti nɔ, -Yusu 'Klɔs -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klɔ. E no- mo yi-henyiblo, Nyisua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha 'klɔ. De a 'mu, e no- tve ne -a mu, -e mo, nyibli -bi -mu', -u 'ku, u di 'li 'kukonyibli 'nyi 'ni -hɔn -we, u 'mu 'klɔ 'hri.

21 -Tonyiblo ni -do, e no- ya 'ne- 'kukuu -tutu ki. -Tonyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Adamu. -Tonyiblo ni -do, no- nuo -we, nyibli 'u -huven ke 'li 'kukonyibli 'nyi, 'u yi ke 'klɔ 'hri. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre -mo -Yusu 'Klɔs.

22 Nyibli a pepe mo Adamu a 'mu a 'yonu a 'yonu nɔ. -Te Adamu a 'mu, e 'ku, nyibli a pepe a 'mu, u di le 'ni 'kuku -ni -we. 'Ti- nyibli -mu', -u ko -Yusu 'Klɔs 'huven-, -u -mɔe, -te -Yusu 'Klɔs a 'mu, e -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi, e 'hri 'klɔ, -e -bi

nyibli a pɛpɛ a 'mɔ, ɔ di -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɔ 'mɔ 'klɔ 'hɪ -wɛ.

23 Kɛɛ, -tebli a pɛpɛ a 'mɔ, -ɛ di 'lu -mɔ mu, ɛ di kɔkɔɛ ɔwien lɛ. -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- mɔ yɪ-hɛnyiblo, -ɛ 'hɪ 'klɔ. -Nyrɔwɔ -kɔ 'kwli ɛ di -hɔn di de, nyibli -mɔ', -ɔ mɔ 'a nyibli, 'kɪ Nyɪsɔa di 'lɪ ɔnɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -haa -nɪ, ɛ di ɔnɔ 'klɔ -ha.

24 'Bɔ -hi, 'kuo -hɔn* kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hɛn-, -Yusu 'Klɪsɔ di -wɛ ɔnɔ bɔ, ɛ kɔ 'klɔ -bɔ, 'a naanyɔ a pɛpɛ, -ɔ 'yɛ nɪ ɔtuu 'ɔɔv 'hɛn-. 'Bɔ -wɛ 'waa pɛpɛ bɔ, -ɛ -bɪ 'klɔ di 'lɪ 'nɪ -wɛ. -ɛ -bɪ -Yusu di 'lɪ 'a bodɔdɛ 'nɪ -ha, ɛ 'mɔɔv 'a 'Bai -nyɪ.

25 'Bɔ mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ 'bɔ di -hɔn de, ɛ blɛɛ yɪ, bɔ nu bodɔdɛ de, ɛ 'mɔɔv gba -gbagba, ti -mɔ' -kɔ 'yɪ 'a 'Bai Nyɪsɔa di 'ɔɔv -nuu -nɪ, 'a yɪraanyibli a pɛpɛ, ɔ 'mɔ 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ bɔ nɪ, ɛ 'mɔ 'ɔ nyɪre.

26 'Kɔkɔsɔ, ɛ nɔ- mɔ lɛ'booyraanyɔ, Nyɪsɔa di bɔ -wɛ.

27 'U 'cɪu la 'lɪɔ Nyɪsɔacɪɛn 'kwli nɪ, -ɛ mɔ: «Nyɪsɔa nuɔo nɪ, -tebli a pɛpɛ 'ɛ nɪ 'lɪɔ bɔ.» -Tɛ Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ɛ 'yɪ 'nyɪɛ ɔhɛn, -ɛ mɔ, 'kɪ 'a 'mumu, ɛ di 'lɪ 'a 'Yɪ a 'mɔ bɔ nɪ, -kɔtɪ ɛ nɪ -do, ɛ nɔ- niɔɛ, -tebli a pɛpɛ 'ɛ nɪ 'lɪ 'a 'Yɪ bɔ.

28 Ti -mɔ' -kɔ 'yɪ Nyɪsɔa di -hɔn 'ɔɔv -nuu -nɪ, -tebli a pɛpɛ 'mɔ 'lɪ 'a 'Yɪ bɔ nɪ, -ɛ -bɪ 'a 'Yɪ a 'mumu, ɛ diɔɛ 'nɪ nu, ɛ 'mɔ -hɔn 'lɪ 'a 'Bai, -ɛ -nyɪɔɛ -tebli a pɛpɛ bɔ nɪ. -Aan 'Bai Nyɪsɔa a 'mɔ, ɛ kɔ bɔ kɔɔ -tonyibli a pɛpɛ, kɔ 'a -nɛ ɔdedede win kɪ.

29 ɛ kɔ nyibli -bɪ, 'ɔ nɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, 'ɔ pɪ ɔnɔ 'nie 'lu lɛ, 'kɪ 'ɔ nyibli -mɔ', -ɔ 'yɪ 'nie 'lu -pɔ, 'tɪ- -ɔ 'kɔ a -ta'. Dɛ -kɔ dɛ a 'mɔ, ɔ nɪ 'lɪ? ɔBɪ dɛ a 'mɔ, ɔ 'nɪ -nuɔo lɪɔ, -tɛ ɔ pɔɔv ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa di -ha 'lɪ nyibli 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɛ 'mɔ ɔnɔ 'klɔ -ha?

30 'Ya 'ɔ 'lu de, ba ta 'ɔ -a mɔ -mɔ lɛ. -Tɛ -a kuo ɔnɛ ɔwɔv yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa di 'lɪ nyibli 'kɔkɔnyibli 'nyɪ 'nɪ -ha, ɛ 'mɔ ɔnɔ 'klɔ -ha, ɛ nɔ- nuɔo, ɔa -wen 'a -nɛ ti, 'kɪ -ba 'yɛ ɔhɔn, 'bɔ mɔ, ɔba yɪ 'lɪ Nyɪsɔa a -tɪ nyibli -mɔ nɪ gbɛ.

31 ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ, 'dɪayɪnɔ -na, 'a -nɛ -nyɪrɔwɔ, 'kɪ 'n nɪ 'lɪ 'kɔkɔsɔ wɔn. 'N yɪ 'a mɔ -tɪ a pɛpɛ a 'mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ nuɔo, 'aan -tɪ, 'n pɪ 'na dɪɔnɔ a -pli, -tɛ a kɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔn-, a -mɔɛ.

32 'N 'yɛ ɔhɔn dɪakɪ, 'kɪ 'nɛ -Efɛsɪdɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ nyibli -mɔ' -jɪ', ɔwɪ yɪ, -tɛ 'n kɔ 'wan 'kwli a mɔma 'hɔn-, -a 'yɛ nɪ -wɔn wen. 'Klɔ -mɔ 'klɔ, 'n 'yɪ wen 'lɪɔ 'lɪ -wɛ, ɔbɔ wen wen ɔhɔvɛndɔ a 'mɔ a 'yɪyɛ kɪ, 'bɔ mɔ, 'nɪ 'yɪ wenɔɛ ɔwɔv yɪ -kuo -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa kɔ bɔ -ha 'lɪ nyibli 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɛ 'mɔ ɔnɔ 'klɔ -ha. Nyɪsɔa 'bɔ 'yɛ nɪ di wen 'lɪ nyibli 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ -ha, 'n di wen 'nɪ hɛ, ɔwɪ yɪ nyibli -mɔ', -ɔ pɪ lɛ: «Ba di 'lɪ, -ba 'mɛ kɛ lɛ -tɛɛ, ɛ kɔ, -ba di kɛ dɛ -tɛɛ, -ɛ nuɔo, -a 'tɛ 'kɔ nɪ.»

33 Kɛɛ, ba ɔtu 'aan dɪɔnɔ 'yɪɛ, 'kɪ 'ɔ nyibli -mɔ' -mɔ, -ɔ nɪ 'pɔpɛ lɛ. ɛ mɔ ɔhan-tɪ: -Wɛyɛ nɪ -do, nɔ- niɔɛ, -wɔ a pɛpɛ 'ɔ pɔɛ.

34 Ba di 'aan dɪɔnɔ -mɔ. A 'nɪ 'nuo 'kɪ dɛ 'kuku de. 'N yɪɔ 'nɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, nyibli -bɪ nɪ 'lɪ, 'ɔ 'yɛɛ Nyɪsɔa nɪ yɪ. -Tɔ 'mɔ 'a mɔ nu, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ nɪ 'pɔpɛ lɛ.

-Bɪ' -aan 'hɔɪ di 'mɔ nɪ, 'bɔ mɔ, ɔba 'hɪ 'klɔ?

35 -Bakɛ, nyiblo di 'nɪ 'betɪ -nɪ: -Bɪ' nyibli di 'lɪ 'kɔkɔnyibli a 'nyɪ-hɔnhɔn nu 'lɪ? Nyiblo a 'mɔ, 'bɔ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli a 'mɔ 'nyɪ, -bɪ' 'a 'hɔɪ di 'mɔ nɪ 'lɪ?

36 -Mɔ -mɔ', -ɛ nɪ 'betɪlɛ lɛ, ɔyɪ 'lɪlɛ-hihie -kɔ. ɔBɔ pɔɔv dɛ yɪ: ɔNɪ 'mɔ -kɔbɔ 'dɔ, -kɔ -bɔ pɔ 'ɔɔv -wɪlɪ, 'tɪ- ɛ 'mɔ ɔga. 'A -wɪlɔpɔpɔv a 'mɔ, ɛ 'wɪ- 'kɔkɔsɔ yɪ.

37 'Bɔ mɔ, ɔnɪ yɪ -kɔbɔ nɪ 'dɔɛ, kɔ 'a -nɛ -gbɔgbɔlɛ ɔdɔ 'hɔn-, 'a 'yɛɛ nɪ -do, ɛ nɔ- ɔdɔɛ. -Tɛ -mɔ', 'dɔdɔdɛ a 'mɔ, ɛ di -mɔɛɔhɪnhɪan nu, ɔyɪɔɪ -yɪ, -ɛ nuɔo, ɛ 'yɪ 'a tugbɛ 'pa-, ɔnɪ 'dɔɔɔ lɪɔ.

38 'Bɔ mɔ, ɔnɪ 'dɔ 'a 'yɛɛ, Nyɪsɔa, nɔ- niɔɛ, 'ɛ ɔgɛ, 'ɛ yɪ tugbɛ -hɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsɔa nɪ 'a -hɔhɔa. 'A -nɛ 'dɔdɔdɛ a tugbɛ nɪ 'dɔ.

39 -Aan 'mumu, de nu -do, no- □nuo, 'ki 'u -a mu -mo. -Aan 'hvi nu 'do, mamvu a -ne 'hvi, 'e nu 'do, nobli a -ne nu 'do, -hrin a -ne, 'e nu 'do -we.

40 'Ki 'li yako 'kwli, -tebli nu 'li, 'ki 'ne- -tutu ki, -tebli 'e nu 'ne- -we. Yako 'kwli a -tebli a yunuo nu 'do, -tutu ki a -tebli a yunuo, 'e nu 'do -we.

41 'Yru a yunuo nu 'do, □hõnpu a yunuo, 'e nu 'do -we, nyahro a yunuo, 'e nu 'do. 'Ki 'li nyahro -mo -bi 'nyi, 'a -ne nyahroye 'bu nu 'u, e ko 'a -ne yunuo nu.

42 Ke- e di 'mu nu -we, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, Nyisva di 'li 'kukonyibli 'nyi -ha. -Tonyiblo a -plahvi 'wi- 'dudode yi. 'Bu mo, 'bu 'ku, 'bu -ha 'u 'a -plahvi 'u, -e -bi e yi 'nu □hõn. Ti -mu', -e ko 'yri Nyisva di 'li nyiblo 'kukonyibli 'nyi -ha, e di□e 'klo -ha, nyiblo a 'mu, 'a 'hvi 'yi 'li□i 'li -we, bu □hõn 'ki de.

43 'Bu mo, nyiblo 'bu 'ku, 'bu -ha 'u 'a -plahvi 'u, 'a -plahvi a 'mu, e 'nu -ko□o 'ki 'kli de, e yi nyre 'li 'yie 'kwli le. Kee, nyiblo -mu', e di 'li 'kukonyibli 'nyi -ha, 'a 'hvi di nu 'kli ki, 'ti- e 'mu 'li 'yie 'kwli le -noo -nu.

44 'Bu mo, 'bu yi 'u□v nu -he, 'a -plahvi -mu', u -he 'u, e mo -tutu -bu a de □nuo. Kee, ti -mu', -e ko 'yri Nyisva di 'li□i 'kukonyibli 'nyi -ha, e di -nyi□e 'hvi yrayri. 'Hvi a 'mu, e mo Nyisva a -Hihiu* a de □nuo. 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, -a ko -plahvi. 'A -ti, ba ko 'a yiyie, -e mo, 'ki 'li yako 'kwli, -a di ko 'hvi yrayri -mu', -e mo Nyisva a -Hihiu a nunude.

45 Ke- u nu la 'a 'cicri, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «Adamu*, -e mo la 'klo -bu, 'a yi-henyiblo, Nyisva nu la□a nu, 'e nu la 'klo.» Kee, -Yusu 'Klisu, -e mo 'klo yrayru a yi-henyiblo, no- -he -Hihiu -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi.

46 'Hvi -mu', Nyisva a -Hihiu di -a mu -nyi, e 'yi□i 'pa-, e 'nu 'nyee□e 'hru nu, kee, de -di 'hru 'nyee -nu, e no- mo -plahvi. 'Bu -hi, 'ti- 'hvi -mu', Nyisva a -Hihiu di -a mu -nyi, e 'mu 'u ku.

47 Yi-henyiblo, -e mo la Adamu, e mo la -tutu ki a nyiblo □nuo, Nyisva nu la -pla, e nu la. Kee, -Yusu 'Klisu, -e mo -tonyiblo yrayru, 'ki e -hõn 'li yako 'kwli.

48 -Tutu ki a nyibli 'wi- Adamu yi, Nyisva nu la -pla, e nu la. Kee, yako 'kwli a nyibli, u nu- -mo -bi, u 'wi- nyiblo -mu', -e -hõn 'li yako 'kwli yi, -e mo -Yusu 'Klisu.

49 -Te ti ne -bu, -a 'wi- nyiblo -mu', -e mo Adamu yi, Nyisva nu la -pla, e nu la. -Nyrowo □du, -a di 'wi- -hvan nyiblo -mu', -e -hõn 'li yako 'kwli yi, -e mo -Yusu 'Klisu.

Nyisva -ha 'u 'kukuv 'hru wlon

50 'Diayinu -na, -ti 'n hle, e no- mo: -Tonyiblo 'yi 'li□i 'li -we, bu paa 'li 'a dionu a -plahvi Nyisva a 'klo yrayru 'kwli. -Tebli -mu', -e yi □hõn, e ko -tebli -mu', -e 'ye nu □hõn, e 'yi 'li□i 'li -we, bu nu 'u -tite nu -do.

51 Ba pu 'mu nu a yi bu, 'mu 'a mu -huhlide -lee -nu: E 'yi -aan pepe 'pa-, -a 'nu 'ku□v nu. Kee, -aan pepe, Nyisva di -aan 'hvi 'nu 'cici -nu.

52 'Bu bi le'boõ-õamu, ti nu -do a ti 'yri, -a di 'nu 'cici -nu, □wi yi, -te nyiblo 'ye nu 'kapu wen 'yie. 'Bu mo, 'bu bi -õamu, -e -bi nyibli -mu', -u 'ku la, nu- di 'li 'kukonyibli 'nyi -hõn, u 'mu 'klo 'hru. 'Hvi -mu', -e 'ye nu di nu □hõn de, e no- u di ki pu. -A mu -mo -bi, -u 'ye nu 'ku, Nyisva di -nyi -a mu 'hvi yrayru -we.

53 E □hen 'nyre, -e mo, -aan 'hvi -mu', -e di 'ku, 'ti- -e di □hõn, e di -he 'hvi -mu', -e 'ye di nu 'ku, ko, -e 'ye di 'ki nu □hõn de.

54 Ti -mu' -ko 'yri de a 'mu, e di 'u 'lu -mo -muu -nu, -e -bi -ti -mu', u 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, e di 'u 'nu nyre. -Ti a 'mu, u 'cru la, e no- -bu: «Nyisva -ha 'u 'kukuv 'hru wlon, 'e -we□e bu.

55 'Kukuv 'yi 'ki 'li□i 'li -we, bu koõ -tonyibli 'kli ki de. E 'yi 'ki 'li□i 'li -we de, bu nu 'ki -tonyibli 'cre 'yi □hõn le de.»

56 'Kukuv -we 'li bu nu nyibli 'cre le nu, 'waa de 'kuku a -ti. De 'kuku -mo

-bɪ, tete a -tɪ, 'ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ 'v nyibli kɪ. Tete, nɔ- tʊɛ nɛ -a mʊ, dɛ -mɔ dɛ 'kuku.

⁵⁷'A -tɪ, -ba -nyi Nyɪsʊa 'wio, -ɛ nuɔ, ɛ yɪ -nyi -a mʊ 'klɪ, 'kɪ -ba -ha 'v dɛ 'kuku 'hru wɔn, ɛ kɔ 'kukʊv 'hʊɛn-, 'kɪ 'v dɛ -mʊ', -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ nu -a mʊ -mɔ a -ta'.

⁵⁸-ɛ -bɪ 'kɪ, 'na 'dɪayɪv -na, 'n nʊɛ -nɪ, -tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, 'a -tɪ, ba 'nɛɛ 'v yɪ bʊ, ɔdɛdɛdɛ 'nɪ 'nuo 'lɪɔ, a 'nɪ 'hɔɔn 'v 'hru wɔn. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ a pɛpɛ kɪ, ba 'cibi 'v Kʊkɔnyɔ -Yusu a -kʊan a nunuo. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, -kʊan a 'mʊ, a nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪ 'kwɪlɪ, ɛ 'yɪ dadʊ 'pa-

16

'Wliye -mʊ', v -ha la, 'kɪ 'v -Yusu a nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwɪlɪ a -ta'

¹-Tɪ -bʊ, 'n mi 'kɪ 'a mʊ lee mɔ, ɛ nɔ- mɔ 'wliye -mʊ', a yɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'v Jrusɛdɔ a -Yusu a nyibli a -ta'. -Tɛ 'n pʊ lɛ, -Yusu a nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Galatɪblʊgba 'kwɪlɪ, bʊ nu 'wliye a lɛ'kukuelɛ, kɛ- ba nuɔ -wɛ.

²'A -nɛ 'sɔɔndɪ, 'a -nɛ nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'wliye -bʊ, ɛ yɪ 'ye, ɛ kɔ bʊ pʊ 'a dɛ 'kɪbɪa kɪ. Kɛ- ba nuɔ, -ɛ dɪɔɛ nu, 'nɪ dɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ, a 'nɪ ɔha 'kɪ 'wɪ ɔdʊ -ha.

³'Bʊ mɔ, 'nɪ nyre 'lɪ 'a mʊ -mɔ, nyibli -mʊ', a -ha, 'kɪ bʊ gba 'lɪ 'wliye a 'mʊ Jrusɛdɔ 'kwɪlɪ, 'n dɪ 'crɪ 'crɪɛn, 'kɪ 'v 'wliye a 'mʊ a -ta', 'mʊ ɔnʊɔv -nyi.

⁴-Tɛ 'n dɪ 'a 'yiye nu, -ɛ -bɪ v kɔ 'mʊ 'hʊɛn- -a mʊ dɪ mu.

'Dagbɪ -mʊ', Pɔlv dɪ lɛ mu

⁵'N -hʊɛ ɔbʊ mu 'lɪ Masɪdʊantɪblʊgba 'kwɪlɪ. 'Nɪ 'bɛ 'blʊgba a 'mʊ ɔtɔ, 'tɪ- mʊ 'a mʊ yɪ -mɛ mɔ dɪ.

⁶-Baklɛ, 'nɪ -dɪ, 'n dɪ -hii 'lɪ 'a mʊ tɪ gbi -mɔ. -Baklɛ, 'n nɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ -nɪnɪ, cɛ a tɪ 'mʊ 'lɪ -wɛ, 'tɪ- 'mʊ -hi. 'Bʊ mɔ, 'nɪ nyre 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'na mumuti 'bʊ nyre 'v, 'a -nɛ -tɪtɛ, 'n dɪ 'v mu, 'n -hʊɛ ba -hɛɛ 'mʊ, 'kɪ 'v 'na 'dagba a -ta'.

⁷'Nɪ -hʊaɔa lɪ ɔbʊ dɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'tɪ- ɔbʊ 'yɛ nɪ -hi 'v tɪ -hʊɔhʊɪ 'v,

ɔbʊ -hi. 'Bʊ mɔ, -aan Kʊkɔnyɔ 'bʊ -wɛn, 'n -hʊɛɔɛ nɪ, ɔbʊ -wɛɛn 'v 'a mʊ 'hʊɪ.

⁸'N -hʊɛɔɛ nɪ, ɔbʊ nɪ 'nɛ- Efɛsɪdɔ 'kwɪlɪ bʊ, Patɪkɔtɪ a lɛ'mimle bʊ -hi, 'tɪ- 'mʊ 'hru wɔn bɪ,

⁹-ɛ nuɔ, Nyɪsʊa kla ɔhaan'hru yɪ, 'kɪ ɔbʊ nuu 'nɛ- 'a -kʊan, 'ye ɔbʊ 'na yraanyibli -hʊ.

¹⁰'Bʊ mɔ, Timote 'bʊ nyre 'lɪ 'a mʊ -mɔ, ba 'bleɔɛ kʊa -tɛɛ, -ɛ dɪɔɛ nu, ɛ 'mʊ plɔ a bleɛɛ kɔ, -ɛ nuɔ, -tɛ 'n nɪ, 'nɪ nɪ -aan Kʊkɔnyɔ a -kʊan, kɛ- nɪ -dɔ, ɛ nɪ, 'ɛ nɪ 'a -kʊan -wɛ.

¹¹Nyiblo ɔdʊ 'nɪ 'yraa 'lɪɔ. Kɛɛ, ba -hɛɛ ɔnɛ, -ɛ dɪɔɛ nu, ɛ 'mʊ 'a 'dagba 'lɪ -mɔ gba, ɛ kɔ, ɛ 'mʊ 'nɛ- 'mʊ -mɔ nyre -tɛɛ. -Yusu a nyibli -bʊ, -v nɪ 'nɛ-, v kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a yɪɔ 'nɪ -ple.

¹²-Aan 'dɪayɪ Apɔlɔstɪ -mɔ -bɪ, 'n nyaa ɔnɛ lɛ, 'kɪ 'lɪ tɪ -hʊɔhʊɪ 'kwɪlɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, ɛ kɔ -Yusu a nyibli -bɪ 'hʊɛn-, v 'mʊ 'a mʊ yɪ -mɛ mɔ dɪ. Kɛɛ, ɛ 'yɛɛ -mɔ nɪ -wɛ, 'kɪ bʊ dɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ. 'Bʊ kɔ 'hru, ɛ dɪ 'lɪ 'nɪ dɪ.

Lɛ'ɔɔwin

¹³Ba nɪ 'v -pleɛɛ'. Ba kɔ ɔwɪ nɪ -dɔ, ba 'cibi 'v, ba kuo -Yusu a ɔhaantitɪ ɔwɪ yɪ. 'Aan ɔwɪ 'nɪ 'bie 'lɪ ɔhlɔn. Ba 'ble nybɛɔwɪ kʊa.

¹⁴'Bʊ mɔ, 'ba yɪ 'a -nɛ ɔdɛdɛdɛ nɪ nɪ, ba nuɔ, 'kɪ 'lɪ nʊɛɛ 'kwɪlɪ.

¹⁵'Na 'dɪayɪv -na, a yɪ Sefanastɪ, kɔ 'a 'kayubʊkʊɛ a pɛpɛ nɪ, 'a yɪɔɛ -wɛ, -ɛ mɔ, v nʊ- mɔ yɪ-henyibli, -v kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɪ yɪ, 'kɪ 'lɪ Akaɪblʊgba 'kwɪlɪ. V -ha 'waa dɪɔnʊ nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a -kʊan a -ta', -ɛ dɪɔɛ nu, v 'mʊ -Yusu a nyibli -hɛɛ -nɪ. 'N nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ,

¹⁶ba ɔtuu 'v nyibliɪv a 'mʊ 'v. Ba ɔtuu 'v nyibli a pɛpɛ -mʊ', -v kɔɔ 'hʊɛn-, -v nɪ -kʊan -wɛ.

¹⁷Sefanastɪ kɔ Fɔtinastɪ, kɔ Akaɪkustɪ 'hʊɛn-, 'waa didie -bʊ, v -dɪ, ɛ nie 'mʊ dɔdʊ. 'Bʊ mɔ, 'nɪ yɪ ɔnʊ nɪ 'ye, ɛ 'wɪ- -tɛ 'n 'yɛ nɪ 'ye wɛn 'a mʊ.

¹⁸'Waa didie blee 'na plɔ nɪ dɪaktɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ v nu la de, 'v dɪ la 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'v blee la 'aan plɔ. Nyibliɪv a 'mʊ, ba ɔtuu 'v ɔnʊ.

¹⁹ -Yusu a nyibli a pɛpɛ, -v yɛ 'nɛ-Asibluɔgba 'kwli ɛ 'kukue -nɛ, v 'beti 'a mɔ. -Yusu a nyibli kɔ Akilasɛ kɔ Prisilɛ 'hɔɛn-, -v yɛ ɛ 'kukue -nɛ, 'kɛ 'nɛ- 'waa 'kayu bɔ, v 'beti 'a mɔ, 'kɛ 'lɛ Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'nyɛ 'kwli.

²⁰ -Yusu a nyibli a pɛpɛ -bɔ, -v nɛ 'nɛ-, v 'beti 'a mɔ -wɛ. Ba -nyinyi 'wio -tɛɛ, ɔwɛ yɛ 'ɔɔayɛv.

²¹ 'Na ɔgbɛv, 'mɔ -yɛ 'a dɛ -bɔ 'crɛ: 'N 'beti 'a mɔ.

²² Nyiblo 'bɔ nɛ 'v, 'bɔ 'yɛ Kɔkɔnyɔ -Yusu -nɛ -nɛ, Nyɛsɔa bɔ pɔv 'jɔv yɛ. -Aan Kɔkɔnyɔ bɔ di.

²³ -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu bɔ nu 'a mɔ ɔhaandɛ -mɔ.

²⁴ 'N nɛ nɛ 'aan pɛpɛ nɛ, 'a mɔ -mɔ', -v mɔ -Yusu 'Kɛsɔ a nyibli.

'HUƆN A 'CRIƆN Pɔlv gba la KOLETIKUƆ yɪ

1 'Mɔ Pɔlv, Nyɪsɔva -ha, 'kɪ ɔbu mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -mɔnanyɔ*; 'mɔ -yɪ 'a mɔ -mɔ 'cru -nɪ, 'n kɔ -aan 'ɔɪayɪ Timote 'huƆn-. 'A mɔ Nyɪsɔva a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Koletɪɔɔ 'kwli, kɔ -v -bɪ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Akaiblogba 'kwli, 'a mɔ -a yɪ -mɔ 'cru -nɪ.

2 -A dɛ -aan 'Baɪ Nyɪsɔva nɪ, -ɛ diɔe nu, ɛ kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'huƆn-, v 'mɔ 'a mɔ ɔhaandɛ -mɔ nu, ɛ kɔ, v 'mɔ 'a mɔ kɪbɔwɛɛnɛ -nyɪ.

'Bu mɔ, ɔba yɪ ɔhuƆn nɪ 'ye, Nyɪsɔva ɔtui 'lɪ -a mɔ ɔwlv 'kwli bu

3 -Ba pɔ Nyɪsɔva 'nyɛ ɛ. Ɔ nɔ -mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'Baɪ. Nyɪsɔva a 'mɔ, 'a -nɛ ti, ɛ kɔ nyibli a nyaɪ, 'ɛ ɔtui 'lɪ ɔnu ɔwlv 'kwli bu.

4 'A -nɛ ti, 'bu mɔ, ɔba yɪ ɔhuƆn nɪ 'ye, ɛ yɪ -nyɪ -a mɔ 'klɪ, -ɛ diɔe nu, nyibli -bɪ -mɔ', -v yɪ ɔhuƆn 'ye -wɛ, -a 'mɔ ɔnu 'klɪ -nyɪ.

5 Ɔ 'wɪ yɪ, -Yusu 'Klɪsɔ 'ye ɔhuƆn ɔɪakɪ. -Tɛ -a kɔɔ 'huƆn-, -a -mɔɛ, -a ni 'a -kɔan, ɛ nɔ- nuɔo, -aan 'mumu -wɛ, ɔba yɪ ɔhuƆn 'ye ɔɪakɪ. Kɛɛ, Nyɪsɔva yɪ -a mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ ɔɪakɪ -wɛ.

6 Ɔ nɔ- nuɔo, 'bu mɔ, ɔba yɪ ɔhuƆn nɪ 'ye, ɔhaandɛ 'ɛ -huƆn 'lɪ -aan ɔhuƆn a 'yiye a 'mɔ 'kwli, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. 'Bu mɔ, Nyɪsɔva 'bu yɪ -a mɔ 'klɪ nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔhuƆn a 'yiye 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ yɪ -nyɪ 'a mɔ 'klɪ -wɛ, -ɛ diɔe nu, a 'mɔ ɔwlv a 'lɪla kɔ, 'bu mɔ, ɔhuƆndɔ -bu, -a yɪ 'ye, 'ba yɪ nɪ 'ye -wɛ.

7 'A -tɪ, -a yɪɔe nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ ɔdedede -kɔ, -bu nuɔo, ba -ha 'v Nyɪsɔva a 'hru bu wɔn. 'Ɔ mɔ ɔhan-tɪ, a di 'ye ɔhuƆn, ɔwɪ yɪ, -tɛ -a ni ɔhuƆn a 'yiye, kɛɛ, -a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔva di -nyɪ 'a mɔ 'klɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ ɛ ni, 'ɛ yɪ -a mɔ 'klɪ -nyɪ.

8 'ɔɪayɪv -na, -a -huɛɔe nɪ, ba yruɔo' ɛ -tɛɛ, -tɛ -a nu la ɔhuƆn

a 'yiye, ti -mɔ' -kɔ 'yɪ -a nɪ la 'lɪ Asiblogba 'kwli. ɔHuƆndɔ a 'mɔ, -a yɪ la 'ye, ɛ -hi la -a mɔ wɔn. -A 'yɪ la ɔa ɔhan-tɪ -pɔ, -ba di la 'lɪ wɔn ɔta.

9 'Ɔ mɔ ɔhan-tɪ, ɔa yɪ la ɔa 'lu -mɔ ɛ -hie, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ ɔhuƆn a 'yiye a 'mɔ 'kwli 'kɪ -a di la 'lɪ 'kɔv -nɪ. Kɛɛ, ɔhuƆn a 'yiye a 'mɔ, ɛ nyɛ 'v nɪ, -ɛ diɔe nu, -a 'mɔ ɔv yɪ, -ɛ mɔ, -a mɔ nɪ -do a 'klɪ, ɛ 'yɪ 'lɪ 'lɪ -wɛ, bu wa -a mɔ, kɛɛ, -a 'mɔ ɔv yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔva a 'klɪ, nɔ- wɛ -a mɔ. Nyɪsɔva a 'mɔ, ɛ nɔ- -hɛ 'lɪ nyibli 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -ɛ -hɛ ɔnu 'klɔ.

10 Ɔ nɔ- ɔgble la -a mɔ, 'kɪ 'lɪ 'kɔkɔv 'yakla -mɔ' wɔn, -ɛ di la -a mɔ kɪ yɛ, kɔ, ɛ 'mɔ -a mɔ wa -wɛ, 'kɪ 'v ɔhuƆn a 'yiye a gblegble -mɔ', -v di di a -ta'. Iin, -a yɪɔe nɪ, ɔa yɪ ɔple, -ɛ mɔ, ɛ di dɛ a 'mɔ 'nɪ nu dɛ.

11 'Aan 'mumu, a di -a mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ -wɛ, 'bu mɔ, 'ba yɪ Nyɪsɔva nɪ dɛ, 'kɪ 'v -aan -ta'. 'A -tɪ, nyibli -huɔhuɔ di da Nyɪsɔva, 'kɪ 'v -aan -ta'. Nyɪsɔva 'bu nu -a mɔ ɔhaandɛ -mɔ, nyibli -huɔhuɔ, nu- diɔe 'wio -nyɪ.

Pɔlv -hɪhɪɛɔe kle, dɛ- kɔ -tɪ, -tɪ -mɔ', ɛ hla la, 'kɪ ɛ 'yɪɔe -nu

12 Dɛ -bu, -ɛ kɔ -pli -a pɪ, ɛ nɔ- mɔ: -a yɪɔe nɪ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwɪ kɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'v 'a -nɛ nyiblo ɔdɔ -mɔ, -aan 'yrinaabɔ 'sɪi 'v yɪ -tɛɛ, ɛ kɔ, -tɪ -bu, -a -hlɛ, ɛ nɔ- -a ni, ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsɔva ni 'a -huɔhuɔ. Seyɪ-seyɪ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ, -aan 'yrinaabɔ 'sɪi 'v yɪ -tɛɛ. 'Bu mɔ, ɔba yɪ la 'a nunuo ɛ nɪ ni, ɛ 'yɪ 'lɪ -aan ɔgbetɔ a ɔto 'kwli 'pa-, kɛɛ, Nyɪsɔva nu la -a mɔ ɔhaandɛ -mɔ, 'ɛ -hɛɛ nɛ -a mɔ, kɔ, 'ɛ -nyɪ la -a mɔ 'klɪ, 'kɪ -ba nu la -tebɪ a 'mɔ.

13-14 A yɪ-tebɪ a 'mɔ nɪ, -ɛ nuɔo, -tɪ a pɛpɛ -bu, -a yɪ 'a mɔ -mɔ 'cru -nɪ, ɛ kɔ ɛyuyruo. 'Bu mɔ, ɔba yɪ 'a mɔ -mɔ nɪ 'cru -nɪ, -a 'nɪ -huɔɔa lɪ -ba -hli 'a mɔ ɔdedede 'yɪ kɪ. -Nyɔwɔ -mɔ', Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya dɛ, a di pɔ -aan -pli, ɔwɪ yɪ, -tɛ nɪ -do -a di nu, -a 'mɔ 'aan -pli pɔ. Kɔɛ la 'lɪ bu, -bu yɛ ti -bu kɪ, a yru -tɪ a 'mɔ ɛ dɛ

gbe. Kεε, 'n pu□v □han-ti, -ε mɔ, -tε ti nε -bu, a di yru□o lε -tεε.

15-16 'N pu la□a □han-ti, -ε mɔ, -ti a 'mu, a di yru la□a' lε. ε nɔ- kɔ -ti, 'ni -hie la□a 'lu -mɔ lε, 'ki □bu di la 'li 'a mu -mɔ, 'ti- 'mu la 'na 'dagba 'lu -mɔ gba, 'ki 'li Masɔdvanɔblugba 'kwli, 'ti- 'mu la -mɔ □hian, 'mu la 'li 'a mu -mɔ di de, -ε di□e nu, a 'mu la 'mu -hεε -ni, 'mu la 'na 'dagba 'lu -mɔ gba, 'ki 'li Sudeblugba 'kwli. 'Bu mɔ, 'ni nu la 'a nunuo lε, 'n di nu la 'aan -hεεwɔ ni 'hven. Kεε, 'n 'yi la 'li -di.

17 -Tε 'n lee la 'a mu, -ε mɔ, kε- 'n di la□a nu, 'ti- 'n 'yi la□a lε -nu, □bu 'aan □wli 'ye□e ni, -ε mɔ, 'n nεε 'li ni 'hven? 'Dun-, ε 'yi 'mu lε -ni. 'Bu mɔ, 'ni pu lε, -ε mɔ, dε -bu, 'n di□e 'ni nu, -ε -bi 'n di□e 'ni nu. 'Ni -nu□o li 'a nunuo lε, □wi yi 'kɔ -bu ki a nyibli -bi, -v 'yi Nyɔsua -yi, -v pu lε iin kɔ 'bun-, 'ki 'v dε ni -do ki.

18 'Ki 'v Nyɔsua ye', -ε mɔ -tεε a Nyɔsua, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, ti -mu', -ε kɔ 'yri -a pu la 'v 'a mu Nyɔsua a □haantitie -bu, -a 'ni -pu□v la iin kɔ 'bun-, 'ki 'v dε ni -do ki,

19 -ε nu□o, Nyɔsua a 'Yu, -ε mɔ -Yusu 'Kɔsɔ, nɔ- kɔ -ti 'n kɔ Silasi, kɔ Timote 'hven-, -a yi la 'a mu -lee -ni. -Yusu 'Kɔsɔ a 'mu, ε 'ni -pu□v iin kɔ 'bun-, 'ki 'v dε ni -do ki. -Ti -mu', -ε mɔ -ti a -tεε, ε nɔ- ε hle 'a -nε ti.

20 ε 'wi yi, ε nɔ- yi -a mɔ□o -lee -ni, -ε mɔ, iin, -tebli a pepe -mu', Nyɔsua pu la 'li, 'ki 'v -a mu -mɔ', ε mɔ -ti a -tεε □nɔ. ε nɔ- nu□o, 'ki 'li 'a 'nyre 'kwli, □a pu lε: Kε- bu ni 'mu, -ε di□e nu, -a 'mu Nyɔsua -ti a 'yi'buale -nyi.

21 'Ya 'v 'lu de, Nyɔsua a 'mu, ε nɔ- yi -a mu 'kli -nyi, a kɔ -a mu 'hven-, 'ki 'v -Yusu 'Kɔsɔ a 'hru wɔn. ε ni -do a 'mu, ε nɔ- pu -a mu 'kɔbia ki, 'ki 'v 'a -kvan a -ta';

22 ε -nyi -a mu 'a -Hihiu*, 'ki 'li -aan □wli ki. Kε- ε nu -aan yruule a □tutuo, -ε tve nε -a mɔ□o, -ε mɔ, -a mɔ 'a nyibli □nɔ. 'A -Hihiu, ε -nyi -a mu, ε nɔ- tve nε -a mɔ□o, -ε mɔ, ε di -a mu -tebli -mu', -kɔti ε -hla 'ni -nyi.

23 -Tε ti nε -bu, 'n di 'a mu 'ni -lee -ni, dε- kɔ -ti 'n 'yi la 'li 'a mu -mɔ -di, 'ki 'li Koletidɔ 'kwli. 'Ki 'v Nyɔsua ye', 'n 'sɔv ni, 'bu mɔ, 'ni nu hi, □bu 'ku; -ε nu□o, 'n pu la 'li□i ni, -ε mɔ, 'n 'yi 'li□i 'li -wε, □bu di la 'li 'a mu -mɔ, -ε di□e nu, 'ni □ha la nyiblo □du a □wlv □hlɔn pu, -ε nu□o, 'bu mɔ, 'ni kɔ □bu di la 'li, 'n kɔ □bu 'plε la nyibli -mɔ, 'ki 'v yɔnyre-tebli -mu', v -nu a -ta'.

24 ε 'yi 'nyre □hen, -ε mɔ, -a -hve -ba ni 'a mu 'lu bu, 'ki 'v -tε a kɔ ba nu -Yusu 'Kɔsɔ a □wlv a ykuole a -ta'. -A yi□e ni, -ε mɔ, a kuo -Yusu 'Kɔsɔ □wlv yi -tεε. Dε ε -hen 'nyre, ε nɔ- mɔ, a kɔ -a mu 'hven-, -a bibi 'yi lε, □a ni -kvan, -ε di□e nu, a 'mu plo a bleele kɔ.

2

1 'A -ti, 'n pu la 'li□i ni, -ε mɔ, ti 'ye la 'v ni nyre, 'ki □bu di la 'li 'a mu -mɔ, -ε nu□o, 'bu mɔ, 'ni di la 'li, 'n di pu la 'aan □wli □hlɔn de, □wi yi, -tε 'n nu la 'a nunuo.

2 'Bu mɔ, 'ni pu 'aan □wli □hlɔn, 'na 'mumu, 'na □wlv di bi □hlɔn. -ε -bi 'aan nyiblo □du 'yi 'li□i 'li -wε, bu □tu 'li 'mu □wlv 'kwli bu.

3 ε nɔ- nu□o, 'ni 'cru la 'a mu -mɔ, -ε mɔ, 'ni -di□e la 'li 'a mu -mɔ ni. Ti -mu' -kɔ 'yri 'n 'cru la 'cruen a 'mu, 'bu mɔ, 'ni di la 'li 'a mu -mɔ, a di pu la 'na □wlv □hlɔn. Kεε, a mɔ nyibli □nɔ, -v kɔ -bu □tu wen 'li 'mu □wlv 'kwli bu. 'N yi□e ni, -ε mɔ, 'bu mɔ, 'mɔ -bu, 'ni kɔ plo a bleele, 'aan 'mumu, a kɔ plo a bleele -wε.

4 Ti -mu' -kɔ 'yri 'n yi la 'a mu -mɔ 'cru -ni, 'n kɔ la □wlv a lenaale diaki. 'N yi la 'ni we -wε. 'Ni -hva□a la □bu pu la 'aan □wli □hlɔn. Kεε, 'n 'cru la ni, -ε di□e nu, a 'mu□v yi, -ε mɔ, 'n nve nε 'a mu ni diaki.

Pɔlv wen 'ni, bu -hru dε'kukununyɔ a dε 'kuku a -ti -mɔ

5 'N pu□v □han-ti, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo □du, nɔ- pu nyibli a □wli □hlɔn. ε 'yi 'na □wlv 'pa-, ε 'yi□i □hlɔn -pu, kεε, 'aan pepe a □wli ε pu □hlɔn. -Bakle, ε 'yi 'aan pepe 'pa-, kεε, nyibli -huɔhu a □wli ε pu

□hlɔn. Kεε, 'nɪ -hva□a lɪ □bu hlee dε a 'mʊ kɪ dɪakɪ;

6 nyibli -hʊɔhʊɪ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, ʊ nʊ- pʊʊ nyiblo a 'mʊ -bati lε. -Bati a 'mʊ, bʊ -wε 'kɪ 'lɪ.

7 Ti nyre 'kɪ 'ʊ nɪ, 'kɪ dε -mʊ', ε nu la, 'a -tɪ bʊ -hru 'a mʊ -mɔ, a 'mʊ 'lɪ□ɪ □wɪʊ 'kwli bʊ □tu. 'Bʊ mɔ, 'ba 'yɪ lε -nu, -ε -bɪ 'a □wɪʊ dɪ bɪ □hlɔn pεpε.

8 'A -tɪ, 'n nyεε nε 'a mʊ lε, ba tɔɔ □nε□ε yɪ, -ε mɔ, a nʊε □nε nɪ.

9 Dε- kɔ -tɪ 'nɪ 'cɪɪ la 'a mʊ -mɔ, ε nɔ- mɔ, 'mʊ 'lɪ 'a mʊ -gbaa -nɪ, 'mʊ□ʊ 'ye, 'bʊ mɔ, -tɪ -bʊ, 'n hɪε, 'ba yɪ 'ʊ□ʊ nɪ □tʊɪ -nɪ. 'Ɛ mɔ -tεε, 'n 'ye□ε nɪ, -ε mɔ, a □tuu 'ʊ 'mʊ nɪ, 'a pʊʊ nyiblo a 'mʊ -bati lε.

10 'A -tɪ, kε- 'n pɪ 'kɪ 'a mʊ yɪ, 'bʊ mɔ, 'ba -hru nyiblo □dʊ a dε 'kuku a -tɪ -mɔ, -ε -bɪ 'na 'mumu, 'n -hru 'a -tɪ -mɔ -wε. Ɛ mɔ □han-tɪ, nyiblo a 'mʊ, 'bʊ nu 'mʊ □dedede -mɔ, 'n -hru 'a -tɪ -mɔ. 'Kɪ 'ʊ -Yusu 'Kɪsʊ ye', dε a 'mʊ, nyiblo a 'mʊ, ε -nu, 'n -hru 'a -tɪ -mɔ, -ε dɪ□ε nu, 'mʊ 'a mʊ -hεε -nɪ.

11 'N nu□o nɪ, -ε dɪ□ε nu, Satan 'nɪ □ha 'hru 'ye, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ. -A yɪ□ε nɪ, -ε mɔ, ε -hʊε bʊ -ha 'ʊ -a mʊ 'hru wɪɔn.

Ti -mʊ', Pɔlv -hi 'lɪ Trʊasɪdɔ 'kwli, ε nɔ- kɔ -tɪ ε hɪε

12 Ti □dʊ a tɪ 'yɪ, 'kɪ 'n mu la 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ε mɔ Trʊasɪ 'kwli, 'mʊ la □haantɪtɪε -mʊ' pʊ, -ε nε -Yusu 'Kɪsʊ a -tɪ -mɔ lε. -Tε 'n nyre la 'lɪ, -ε -bɪ 'n 'ye la□a nɪ, -ε mɔ, Kʊkɔnyɔ -Yusu -ha la 'hru, 'kɪ □bʊ na la 'a -tɪ -mɔ lε.

13 Kεε, 'n kɔ la □wɪ a lenaale, -ε nu□o, 'n 'yɪ la 'lɪ -aan 'dɪayɪ Titɪ bʊ -yεε -nɪ. Ɛ nɔ- nu□o, 'nɪ gba la -Yusu a nyibli -mʊ' wɪɪ, -ʊ nɪ 'lɪ Trʊasɪdɔ 'kwli, 'nɪ -hi la, 'nɪ mu la 'lɪ Masɪdʊanɪbɪlgba 'kwli, 'mʊ la 'lɪ□ɪ bʊ -yεε -nɪ.

-Yusu 'Kɪsʊ nɪ□ε nɪ, □a -hε 'ʊ 'a -nε □dedede 'hru wɪɔn

14 Kεε, -ba pʊ Nyɪsʊa 'nyre lε. Ɛ nɔ- nεε nε -a mʊ 'a -nε tɪ, -ε nu□o, -a kɔ -Yusu 'Kɪsʊ 'hʊen-, -a -mʊε nɪ. -Yusu 'Kɪsʊ -ha 'ʊ 'a yɪraanyɔ 'hru wɪɔn, 'ε nɪ□ε, □a yɪ□ɪ □wɪen lε kʊε, Nyɪsʊa 'ε nεε nε -a mʊ 'a -nε -tɪtɛ, -a

mi 'lɪ, -ε dɪ□ε nu, 'ε 'mʊ□ʊ nyibli yɪ -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, -Yusu 'Kɪsʊ -ha 'ʊ 'a -nε □dedede 'hru wɪɔn, 'ε yɪ -a mʊ -lee -nɪ, 'kɪ 'ʊ 'a -nε -tɪtɛ □dʊ, 'kɪ -ba na -Yusu 'Kɪsʊ a -tɪ -mɔ lε. -Yusu 'Kɪsʊ a -tɪ a 'mʊ, ε 'wɪ- hɪnhɪrɔnpʊdε yɪ, -ε kɔ hɪnhɪrɔn □hεen bʊ, -ε dɪ□ε nu, nyibli 'mʊ -Yusu 'Kɪsʊ a 'mʊ yɪ.

15 'Ɛ mɔ -tεε, -a 'wɪ- hɪnhɪrɔnpʊdε yɪ, -ε kɔ hɪnhɪrɔn, -ε kwɪεε Nyɪsʊa kɪ, -ε nu□o, -a nε -Yusu 'Kɪsʊ a -tɪ -mɔ lε, 'kɪ 'ʊ 'a -nε -tɪtɛ □dʊ, 'kɪ 'ʊ nyibli -mʊ', Nyɪsʊa wε, ε kɔ, 'kɪ 'ʊ nyibli -mʊ', -ʊ 'wan ye'.

16 Nyibli -mʊ', Nyɪsʊa wε, hɪnhɪrɔndʊ a 'mʊ, ε nu -tεε, 'kɪ 'ʊ □nʊ -mɔ. ʊ yɪ wen -Yusu 'Kɪsʊ a -tɪ kɪ, 'tɪ- Nyɪsʊa 'ε yɪ □nʊ 'kɔ yɪrayɪ, -ε 'yε nɪ -wε 'lɪ -nyɪ. Kεε, nyibli -mʊ', -ʊ yɪ 'wan, ʊ nʊ- -mɔ -bɪ, hɪnhɪrɔndʊ a 'mʊ, ε 'yɪ -tεε -nu 'kɪ 'ʊ □nʊ -mɔ, 'ε nɪ□ε, 'ʊ 'kʊɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye'. 'A -tɪ, -Yusu 'Kɪsʊ a -tɪ a -mɔlenɪna, ε mɔ -kʊan □nɪɔ, -ε -hɪ -aan 'kɪ wɪɔn.

17 Kεε, -a mʊ -mɔ nyibli -mʊ', Nyɪsʊa -lee -nɪ, 'kɪ -ba nu 'a -kʊan a 'mʊ. Ɛ kɔ nyibli -hʊɔhʊɪ, 'ʊ nε Nyɪsʊa a -tɪ -mɔ lε, 'ʊ -hʊε bʊ hɪaa 'lɪ□ɪ kʊεε 'kwli, 'ʊ 'wɪ□ɪ pʊplɔnyibli yɪ, -ʊ kɔ □yɪε. Dε a 'mʊ, ʊ nɪ, -a mʊ -mɔ -bɪ, -a 'nɪ -nu□o lɪ□ɪ. -A mʊ -mɔ -bɪ, -a hɪε Nyɪsʊa a -tɪ, 'kɪ 'lɪ -aan □wɪ a pεpε kɪ, 'kɪ 'ʊ□ʊ ye', -ε nu□o, -a mɔ -Yusu 'Kɪsʊ a -kʊannunyibli □nɪɔ.

3

Pɔlv nɪ -kʊan, 'kɪ 'lɪ 'yɪ yɪrayɪ 'kwli

1 -Tɪ -bʊ, 'n 'cɪɪ wen, ε 'yɪ 'nyre □hen, -ε mɔ, -a □tʊɪ -aan dɪɔnʊ a -pli a pʊpʊʊ -wɪɪ de. -A 'nɪ -hva□a lɪ□ɪ, 'kɪ nyiblo □dʊ bʊ 'cɪɪ 'cɪɪn, -ʊ tʊε □nε 'a mʊ, -ε mɔ, -a mʊ -mɔ -tεε a -Yusu a -mɔnanyʊ*. -A 'nɪ -hva□a lɪ□ɪ -wε, 'kɪ ba 'cɪɪ 'cɪɪendʊ a 'mʊ, -ε dɪ□ε nu, -a 'mʊ□ʊ nyibli yɪε -tɔɔ -nɪ. -ʊ -bɪ -hʊε□ε nɪ, 'kɪ nyibli bʊ 'cɪɪ 'cɪɪndʊ a 'mʊ, 'kɪ 'ʊ 'waa -ta'. Kεε, -a mʊ -mɔ -bɪ, -aan dε 'yɪ 'mʊ lε -nɪ.

2 'Aan □gbetʊ, 'a mʊ -mɔ 'cɪɪen, 'a hɪε -kʊan -mʊ', -a nu, 'kɪ 'a mʊ -mɔ, 'a -tɪ. -Yusu 'Kɪsʊ a □gbetʊ, ε nɔ- 'cɪɪ

'lɪɪ 'aan ɔwɪ kɪ, 'a -nɛ nyiblo 'mɔɔv -hre, ɛ 'mɔɔv 'ye, -ɛ mɔɔ, -Yusu 'Kɪsɔ nu -kvan, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ.

³ 'A -nɛ nyiblo, ɛ -wɛ 'lɪ bɔ 'yeɔɛ nɪ, -ɛ mɔɔ, 'a mɔ -mɔ 'crɪɛn -mɔ', -Yusu 'Kɪsɔ naa 'lɪ 'mɔ, ɛ 'crɪ. Ɛ 'yɪ 'pɛsrɪtu -nu, ɛ 'yɪɪ 'crɪ. Kɛɛ, 'Kɪɔhɪɛnyɪsɔ a -Hɪhiu*, ɛ nɔ- ɛ -nu, 'ɛ 'crɪɪ. Ɛ 'yɪ 'v 'hɪkabi kɪ 'crɪ -nɪ, kɛɛ, 'kɪ ɛ 'crɪ 'lɪ -tonyibli a ɔwɪ kɪ.

⁴ ɔBa yɪ 'a 'cɪcrɪ lɛ nɪ nɪ, ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔɔ, -Yusu 'Kɪsɔ tɔɔ nɛ -a mɔ nɪ, -ɛ mɔɔ, Nyɪsɔ, nɔ- lee nɛ -a mɔ, 'kɪ -ba nu 'a -kvan.

⁵ -A yɪɔɛ nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔɔ, 'kɪ 'lɪ -a mɔ nɪ -do a 'klɪ 'kwɪ, -a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, -ba nu -kvan a 'mɔ. Kɛɛ, Nyɪsɔ, ɛ nɔ- yɪ -a mɔ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ -ba nuɔ.

⁶ Ɛ nɔ- -nyɪ -a mɔ 'klɪ, 'kɪ -ba -hɛ 'a -kvannunyibli, -ɛ diɔɛ nu, 'yɪ yɪyɪ -mɔ', ɛ ɪtu, ɛ kɔ nyibli 'hɔɛn-, -a 'mɔ 'a -tɪ nyibli -lee -nɪ. 'Yɪ yɪyɪ a 'mɔ, ɛ 'yɪ tɛtɛ 'pa-, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, v 'yɪ laɔa 'crɪ. Kɛɛ, Nyɪsɔ a -Hɪhiu, ɛ nɔ- nɛɛ nɛ -a mɔ. Tɛtɛ -mɔ', v 'crɪ la, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, ɛ niɔɛ nɪ, nyibli 'v 'kɔkɔ lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsɔ ye'. Kɛɛ, Nyɪsɔ a -Hɪhiu -mɔ -bɪ, 'klɔ yɪyɪ -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, ɛ nɔ- ɛ yɪ nyibli -nyɪ.

⁷ Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, 'kɪ 'v 'hɪkabi kɪ, 'kɪ Nyɪsɔ 'crɪ la 'v tɛtɛ. Tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ ɛ nɪ la dɛ a 'mɔ, nyibli yɪ la 'a -tɪ a 'yɪ'buale 'nɪ 'ye, 'ɛ nu laɔa -wɛ, Nyɪsɔ a winwɔn-hanyɔ* Moise a yɪgbakla 'ɛ yɪ la wɪn. 'Ye ɔbu 'a yɪgbakla a wɔnwɪn a 'mɔ, ɛ 'yɛ nɪ di la 'v bɔ nɪ -wɛɛn -nɪ, kɛɛ, Yɪsrækuɛ 'yɪ la 'lɪ 'a yɪgbakla a 'mɔ, 'a 'yɪye 'lɪ -wɛ, -ɛ nuɔ, ɛ yɪ la 'nɪ wɪn dɪakɪ. Kɛɛ, tɛtɛ a 'mɔ, ɛ niɔɛ nɪ, nyibli 'v 'kɔkɔ lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsɔ ye'. Tɛtɛ a 'mɔ, -ɛ niɔɛ, nyibli 'v 'kɔkɔ lɛ, -tɛ ɛ tɔɛ la nyibli Nyɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ -tɪ a 'yɪ'buale a 'mɔ, ɛ yɪ la 'v 'hrɪ -nɪ,

⁸ -ɛ -bɪ Nyɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale, ɛ di 'nɪ 'bɔ, ɛ 'mɔ 'v 'a yɪ-hɛɛ 'v -hɪ, 'bɔ mɔ Nyɪsɔ a -Hɪhiu, 'bɔ yɪ -kvan nɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ 'yɪ yɪyɪ 'kwɪ 'nyɪ.

⁹ Moise a tɛtɛ nuɔ nɪ, Nyɪsɔ 'ɛ pɪ nyibli -bati lɛ. Tɛtɛ a 'mɔ, -ɛ niɔɛ, 'ɛ pɪ nɛ -a mɔ -bati lɛ, -tɛ ɛ tɔɛ nɛ -a mɔ Nyɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale, -ɛ -bɪ 'yɪ yɪyɪ -mɔ -bɪ, -ɛ niɔɛ, ɔa 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'vɔv ye', 'yɪ yɪyɪ a 'mɔ, ɛ tɔɛ nɛ -a mɔ Nyɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale dɪakɪ, 'ɛ -hɪ 'v tɛtɛ 'v.

¹⁰ Ɛ 'wɪ yɪ, tɛtɛ -mɔ', tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, -ɛ tɔɛ la nyibli Nyɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale, ɛ 'yɪ 'kɪ -tɪ a 'yɪ'buale -kɔ de, -ɛ nuɔ, -tɪ a 'yɪ'buale yɪyɪ, nɔ- 'hrɪ, -ɛ -hɪ 'v 'a 'kɪ -mɔ' 'v.

¹¹ Ɛ mɔ -tɛɛ, 'yɪ 'kɪ -mɔ', Nyɪsɔ -nyɪ la nyibli, -ɛ kɔ la 'klɪ, 'kɪ 'lɪ tɪ gɪ 'kwɪ, 'ɛ tɔɛ nɛ -a mɔ Nyɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale. -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, -ɛ -bɪ 'yɪ yɪyɪ -mɔ', -ɛ hɛ 'klɔ, nɔ- tɔɛ nɛ -a mɔ Nyɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale, 'ɛ -hɪ 'v 'yɪ 'kɪ 'v.

¹² 'Bɔ mɔ, ɔba yɪ nɪ hɛ, -a 'nɪ -hɪɔɛ lɪ ɔdedɛdɛ, 'kɪ 'lɪ -aan hɪh- lewɪn 'kwɪ, -ɛ nuɔ, -a yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛblɪ a 'mɔ, -a yɪ -ple, Nyɪsɔ di nu, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɔ.

¹³ Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, Moise nu la danɔ, 'ɛ -hɪ la 'a yɪgbakla, -ɛ nuɔ, Nyɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale -mɔ', ɛ yɪ -wɛ la 'vɔv yɛ, kɛɛ, Moise -mɔ -bɪ, ɛ 'nɪ -hɔaɔa la Yɪsrækuɛ bɔ 'ye laɔa, -ɛ mɔ, -tɪ a 'yɪ'buale a 'mɔ, ɛ yɪ -wɛ la 'vɔv yɛ. -A mɔ -mɔ -bɪ, -a 'nɪ -nuɔ lɪ 'a dɛ, -ɛ nuɔ, -a 'yɪ ɔdedɛdɛ a -hɪhɪe -kɔ.

¹⁴ Yɪsrækuɛ -mɔ -bɪ, tɪ -hɪ la a tɪ a 'yɪ, 'waa ɔwɪ 'gboklo la nɪ, 'v 'yɪ la 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bɔ yɪ la -tɛblɪ a 'mɔ lɛ. Tɪ -bɔ 'yɪ, dɛ nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- ɔnɔ, 'kɪ 'v 'waa 'yonɔ -mɔ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ yɪ Nyɪsɔ a 'yɪ 'kɪ a 'crɪn -mɔ' nɪ -hre, v 'nɪ -yɪɔɛ lɪ ɔdedɛdɛ lɛ -wɛ, ɔwɪ yɪ, tɛ bɔ 'yɛ nɪ nu wɛn danɔv a 'mɔ, bɔ 'yɛ nɪ -hɪ wɛn 'waa yɪgbakla. Kɛɛ, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, ɛ kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɔɛn-, 'bɔ -mɔɛ, -ɛ -bɪ -Yusu 'Kɪsɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- niɔɛ, danɔ a 'mɔ, 'ɛ -hɔɛn 'v -wɪ, nyiblo a 'mɔ, 'ɛ yɪ -tɪ lɛ.

¹⁵ Kɛ- 'n pɪ dɛ, 'bɔ mɔ, 'bɔ yɪ Moise a 'crɪn nɪ -hre, v 'nɪ -yɪɔɛ lɪɪ lɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ danɔ 'yɛ nɪ ka wɛn 'waa 'lɛɛ-hɪhɛ yɪ.

¹⁶ Kɛɛ, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ ɔhɪn

-mɔ, 'bu -nyi 'a 'klo a pɛpɛ -Yusu 'Klɪsɔ, -ɛ -bɪ danɔ a 'mɔ, ɛ -hɔn 'v -wlu ni.

17 Kɛ- ɛ ni 'mɔ, -ɛ nuɔ, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ, kɔ Nyɪsɔa a -Hihiu 'hɔɛn-, v -mɔɛ ni. Nyɪsɔa a -Hihiu 'bu ni 'v nyiblo ke', -ɛ -bɪ nyiblo a 'mɔ, ɛ 'yɪ 'kɪ ɔdedede a ɔkoyu 'pa-.

18 'A -tɪ, -aan pɛpɛ -mɔ', -v kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɔwlv yɪ, -a 'nɪ -nuɔ li danɔ, -a 'nɪ -hliɛ li -aan yigbakla, 'bu mɔ, ɔba yɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a -tɪ a 'yɪ'buale ni 'ye, 'tɪ -tɪ a 'yɪ'buale a 'mɔ, 'ɛ niɛ, ɔa ɔhiɛn -mɔ, -tɛ -mɔ', ɛ ni 'mɔ, ɔa yɪ 'mɔ lɛ ni. ɛ nɔ- niɛ, ɔa kɔ -tɪ a 'yɪ'buale, 'a -tɪ a 'yɪ'buale 'ɛ yɪ kle -bii -nɪ, 'kɪ 'lɪ -a mɔ 'lɪ. ɛ nɔ- mɔ -kɔan -mɔ', Nyɪsɔa a -Hihiu ni.

4

-A 'yɪ 'klɪ ɔdb -kɔ, kɛɛ, Nyɪsɔa, nɔ- kɔ 'klɪ

1 Nyɪsɔa ni -a mɔ ɔhaandɛ -mɔ dɪakɪ. ɛ nɔ- nuɔ, 'ɛ -nyi -a mɔ -kɔan -bɔ, -a ni. 'A -tɪ, -aan 'klɪ 'nɪ -wɛɛ 'lɪ, 'kɪ 'v -kɔan a 'mɔ a -ta'.

2 'Bu mɔ, ɔba yɪ nyibli -Yusu a -tɪ ni -lee -nɪ, -a 'nɪ -naaɔa 'lɪ ɔyɛ 'kwli, -ɛ diɛ nu, v 'mɔɔv kɔa 'ble, -ɛ nuɔ, -a 'nɪ -hɔaɔa li -ba kaa nyibli. -A 'nɪ -pɔɔv 'lɪ Nyɪsɔa a -tɪ hi 'nyɪ. Kɛɛ, ɔba yɪ -Yusu a -tɪ ni hɛ, -a hɛ -tɪ a -tɛɛ, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ ye'. ɛ nɔ- tɔɛ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, -a ni ɔhaan-kɔan. 'A -nɛ nyiblo, -ɛ yɪ 'a ɔwlv 'jɪjra -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye', ɛ yɪ dɛ a 'mɔ ni.

3 -Yusu a ɔhaantitɛ -mɔ', -a pɪ, nyibli -bɪ 'nɪ -yruɔ liɛ, ɔwlv yɪ, -tɛ danɔ 'ye ni -hli wɛn 'waa yigbakla. 'Ye ɔbɪ ɛ ni 'mɔ lɛ, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyibli -mɔ', -v yɪ 'wan, v nɔ- 'ye ni yru ɔhaantitɛ a 'mɔ lɛ.

4 U 'nɪ -yruɔ ɔhaantitɛ a 'mɔ lɛ, -ɛ nuɔ, Satan -ɛ kɔɔ 'klo -bɔ win kɪ, ɛ pɪpɪ 'waa 'lulɛ-hihie 'yɪ lɛ, -ɛ diɛ nu, v 'nɪ ɔha ɔhaantitɛ a 'mɔ ɔwlv yɪ -kuo -nɪ. Satan a 'mɔ, ɛ 'nɪ -hɔaɔa li nyibli bɔ 'ye -nyɛ -mɔ', -ɛ yɪ wɪn, 'kɪ 'v ɔnɔ -mɔ. -Nyɛ a 'mɔ, 'kɪ ɛ -hɔɛn 'lɪ -Yusu a ɔhaantitɛ a 'mɔ 'kwli. ɔHaantitɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- tɔɛ

nɛ -a mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ a 'yɪ'buale. ɔNɪ 'ye -Yusu, -ɛ -bɪ ɔye Nyɪsɔa ni.

5 'Bu mɔ, ɔba yɪ ɔhaantitɛ a 'mɔ ni pɪ, ɛ 'yɪ -aan -tɪ 'pa-, -a 'nɪ -naɔa liɔ -mɔ lɛ, kɛɛ, -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ -a nɛ -mɔ lɛ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ Kɔkɔnyɔ. -A mɔ -mɔ -bɪ, -a mɔ 'a -kɔannunyibli ɔnɔ, -ɛ nuɔ, -a nɔɛ -Yusu 'Klɪsɔ ni.

6 Ti -mɔ' -kɔ 'yɪ Nyɪsɔa nii la 'v 'klo, kɛ- ɛ pɪ la: «-Nyɛ bu -nyɛ, 'kɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ.» Nyɪsɔa ni -do a 'mɔ, ɛ nɔ- nuɔ, 'a -nyɛ a 'mɔ 'ɛ yɪ kɛ wɪn, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwlv kɪ. -Nyɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- tɔɛ nɛ -a mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a yigbakla, -ɛ yɪ wɪn, 'kɪ 'v Nyɪsɔa a -tɪ a 'yɪ'buale -mɔ'. ɛ nɔ- nuɔ, ɔa pɪ nyibli -Yusu a ɔhaantitɛ a 'mɔ.

7 -A 'yɪ 'klɪ ɔdb -kɔ. -A 'wɪɔ yɪ -mɔ', v nuu bɔɛ yɪ. Kɛɛ, 'ye ɔbɪ -a 'wɪɔ yɪ yɪ, kɔ, 'ye ɔbɪ -a 'yɪ 'klɪ -kɔ, Nyɪsɔa pɔ 'lɪ -a mɔ yɪnɔɛ 'lɪ, -ɛ mɔ -Yusu a ɔhaantitɛ. Kɛ- Nyɪsɔa nu 'a nunuo, -ɛ diɛ nu, nyibli 'mɔɔv 'ye, -ɛ mɔ, 'klɪ -mɔ', -ɛ -hi 'v 'a -nɛ 'klɪ ɔdb 'v, -a ni, ɔa ni Nyɪsɔa a -kɔan, 'kɪ ɛ -hɔɛn 'lɪɔ -mɔ. ɛ 'nɪ -hɔnɔ 'lɪ -a mɔ -mɔ.

8 Nyibli ɔtui -a mɔ ɔhɔɛn a gblegble, kɛɛ, v 'nɪ -haɔa 'v -a mɔ 'hru wɪn. -Gɔv ni -a mɔ ni dɪakɪ, kɛɛ, -aan ɔwlv 'nɪ -biɛ ɔhlɔn.

9 Nyibli ɔtui -a mɔ ɔhɔɛn, kɛɛ, Nyɪsɔa 'nɪ -hieɛ 'v -a mɔ bɔ, 'v pɪ nɛ -a mɔ -tɔv kɪ blɛ, -ɛ diɛ nu, v 'mɔ -a mɔ bɔ -wɛ, kɛɛ, v 'yɪ 'lɪ -aan bɔ-wɔwɛ 'lɪ -wɛ.

10 'A -nɛ ti, v ɔmɔɛɛ lɛ, 'kɪ bɔ 'la -a mɔ, ɔwlv yɪ, -tɛ v -nu, 'v 'la -Yusu -wɛ. Kɛɛ, -a 'tɛ ni 'klo. ɛ nɔ- niɛ, nyibli 'v yɪɔ 'ye, -ɛ mɔ, -Yusu ni 'klo, 'kɪ 'lɪ -a mɔ 'lɪ.

11 Ti a pɛpɛ -bɔ, -a yɪ 'nɛ- 'klo kɪ -hi, v ɔmɔɛ -aan 'lɪlɛ, -ɛ nuɔ, -a nɔɛ -Yusu ni. Kɛɛ, -aan -plahɔ -mɔ', -ɛ 'yɪ 'klɪ -kɔ, ɛ 'yɛɛ ni 'kɔv. ɛ nɔ- tɔɛ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, -Yusu ni 'klo, 'kɪ 'lɪ -a mɔ 'lɪ.

12 ɛ 'wɪ yɪ, 'a -nɛ ti, 'kɪ -a ni 'lɪ 'kɔkɔv -jɪ', -ɛ nuɔ, -a yɪ lee nyibli -Yusu a ɔhaantitɛ. 'A mɔ -mɔ -bɪ, -tɛ a 'wɪn ɔhaantitɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- nuɔ, 'a kɔ 'klo yrayv, -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'lɪ.

13 -Tɪ a 'mʊ, ʊ 'cɾu la 'lɪɫɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: «'N kuo Nyɪsʊa ɔwɔlɔ yɪ. Ɛ nɔ- nuɔo, 'nɪ hla 'a -tɪ.» -Aan 'mumu, kɛ- nɪ -do -a niɔe -wɛ, ɔa kuo Nyɪsʊa ɔwɔlɔ yɪ. Ɛ nɔ- nuɔo, -aan 'mumu, ɔa nɛ Nyɪsʊa a -tɪ -mɔ lɛ -wɛ.

14 -A yiɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ -ha 'lɪ -Yusu 'kukɔnyibli 'nyɪ, -ɛ -haɔa 'kɔ, -aan 'mumu, ɛ di -ha 'lɪ -a mʊ 'kukɔnyibli 'nyɪ -wɛ, ɛ 'mʊ -a mʊ 'kɔ -ha, -ɛ nuɔo, -Yusu kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ, a kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, ɛ 'mʊ 'ʊ -a mʊ Nyɪsʊa ye' gba.

15 Nyɪsʊa yɪ -a mʊ -kʊan a pɛpɛ a 'mʊ 'nɪ -nyɪ, 'kɪ 'ʊ 'aan -hɛɛɛ a -ta', -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ nyibli -hʊɔhʊɪ ɔhaandɛ -mɔ nu, nyibli a 'mʊ, ʊ 'mʊ wa, ɛ kɔ, ʊ 'mʊ klɛ -bii -nɪ. -Ɛ -bɪ nyibli -mʊ', -ʊ di Nyɪsʊa 'wio -nyɪ, ɛ kɔ, -ʊ diɔe 'nyɛ lɛ pʊ, ʊ di bii klɛ -wɛ.

Nyɪsʊa a -tɪ a 'yi'bvale, ɛ nɔ- -a tɛ 'ʊ -mɔ lɛ

16 -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ a -tɪ, -aan 'klɪ 'nɪ -wɛɔe 'lɪ, 'kɪ -ba gba Nyɪsʊa a -kʊan 'lu -mɔ. -A yiɔe nɪ, -ɛ mɔ, -aan -plahʊɪ a 'klɪ yɪ 'lɪ 'nɪ ɔtɪ, kɛɛ, 'kɔ yɾayɾʊ -mʊ', Nyɪsʊa yɪ -a mʊ -nyɪ, ɛ yɪ bi yɾayɾʊ' lɛ 'a -nɛ ti. 'A -nɛ -nyɾɔwɔ, Nyɪsʊa a -Hihiu yɪ -nyɪ -aan -hihiu 'klɪ.

17 ɔHɪwɛn -bʊ, -a yɪ 'kɪ 'ye, ɛ di kɔ -nyɾɔwɔ, ɛ 'mʊ 'lɪ -wɛ. ɔHɪwɛn a 'yiye a 'mʊ, 'a -tɪ, -a di kɔ -tɪ a 'yi'bʊbʊa gbagbʊ. -Tɪ a 'yi'bʊbʊa a 'mʊ, ɛ -hi 'ʊ 'a -nɛ ɔdedede nɪ, 'ɛ hie 'kɔ. 'Bʊ mɔ, ɔba yɪ -tɪ a 'yi'bʊbʊa a 'mʊ 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie, -ɛ -bɪ ɔhɪwɛn -bʊ, -a yɪ 'kɪ 'ye, ɛ 'cɪmɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ -a mʊ 'yi,

18 -ɛ nuɔo, -aan 'lulɛ-hihie, 'kɪ ɛ nɪ 'ʊ Nyɪsʊa a -teblɪ -mʊ' kɪ, -a 'ye nɪ 'ye. -Aan 'lulɛ-hihie 'yɪ 'ʊ 'kɔ -bʊ a -teblɪ kɪ -nɪ, -a yɪ 'ye, -ɛ nuɔo, -teblɪ -bʊ, -a yɪ 'ye, ɛ 'nɪ -hieɔe 'kɔ nɪ, kɛɛ, -teblɪ -mʊ', -a 'ye nɪ 'ye, ɛ nɔ- di 'kɔ hie.

5

1 -A yiɔe nɪ, -ɛ mɔ, ti -mʊ' -kɔ 'yɪ -aan -plahʊɪ -bʊ, -ɛ 'wɪɫɪ blɔ 'ka yɪ, ɛ di yɪ nyɛ, Nyɪsʊa di -nyɪ -a mʊ

'hʊɪ yɾayɾɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. Ɛ di 'wɪ 'kayu yɾayɾʊ yɪ, Nyɪsʊa a ɔgbɛtʊ, ɛ -pʊ. 'Hʊɪ yɾayɾɪ -mɔ -bɪ, ɛ di hie 'kɔ.

2 'Kɪ 'nɛ- -tʊtʊ -bʊ kɪ, -a ni nyɪ lɛ dɪakɪ, -ɛ nuɔo, -a -hʊɛɔe nɪ dɪakɪ, 'kɪ Nyɪsʊa bʊ -nyɪ -a mʊ 'hʊɪ yɾayɾɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.

3 'Bʊ mɔ, 'bʊ -nyɪ -a mʊ 'hʊɪ yɾayɾɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ -a 'yɪ 'kuo yɪ 'wɪ, -ʊ 'yɪ 'hʊɪ -kɔ.

4 'Bʊ mɔ, ɔba 'tɪɛ yɪ 'hʊɪ 'kɪ -bʊ nɪ kʊɛ, -ɛ -bɪ -a yɪ pie 'kʊkʊʊ a hʊannʊ. -A -hʊɛ wɛnɔe nɪ, 'kɪ -a 'nɪ 'kʊʊ wɛn 'lɪ. Kɛɛ, dɛ -a -hʊɛ, ɛ nɔ- mɔ, Nyɪsʊa bʊ -nyɪ -a mʊ 'hʊɪ yɾayɾɪ a 'mʊ, -ɛ di 'kɔ hie, -ɛ diɔe nu, 'hʊɪ yɾayɾɪ a 'mʊ, ɛ 'mʊ 'ʊ 'hʊɪ 'kɪ -bʊ a -ta' bi.

5 Nyɪsʊa a ɔgbɛtʊ, ɛ nɔ- -wɛ -a mʊ -mɔ, 'kɪ -ba kɔ 'hʊɪ yɾayɾɪ a 'mʊ. Ɛ -nyɪ -a mʊ 'a -Hihiu* nɪ. Ɛ nɔ- kɔ 'kwli, ɛ nɛɛ 'lɪ, 'ɛ tʊɛ nɛ -a mʊ, -ɛ mɔ, ɛ di -a mʊ 'hʊɪ yɾayɾɪ a 'mʊ 'nɪ -nyɪ.

6 Dɛ a 'mʊ, 'a -tɪ, -aan 'klɪ 'nɪ -wɛɔe 'lɪ, 'ye ɔbʊ -a yiɔe, -ɛ mɔ, ɔba 'tɪɛ yɪ 'hʊɪ 'kɪ -mʊ' nɪ kʊɛ, -a 'yɛɛ 'lɪ Kʊkɔnyɔ -mɔ nɪ mi.

7 Ɛ ɔhɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, -aan 'yie 'yɛɔe nɪ 'ye, kɛɛ, -a nɪ 'lɪ 'hɾu a nɪna 'kwli, ɔa kuo ɔnɛ ɔwɔlɔ yɪ.

8 'Ɛ mɔ -tɛɛ, -tɪtɛ -a 'blee 'ʊ kʊa, 'kɪ -a 'blee 'ʊ kʊa. -A -hʊɛ wɛnɔe nɪ, 'kɪ -ba -hɔn wɛn 'lɪ 'hʊɪ -bʊ 'kwli, -a 'mʊ wɛn 'lɪ -aan Kʊkɔnyɔ -mɔ mu.

9 'A -tɪ, 'ye ɔbʊ -a 'yɛɛ 'lɪɫɪ -mɔ nɪ mi, kɔ, 'ye ɔbʊ -a mu 'lɪɫɪ -mɔ, dɛ nɪ -do -a -hʊɛ -ba nu, ɛ nɔ- mɔ, dɛ -mʊ', 'a ɔgbɛtʊ, ɛ -hʊɛ,

10 -ɛ nuɔo, -aan pɛpɛ, -a kɔ -ba mu 'ʊ -Yusu 'Klɪsʊ ye', -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ -a mʊ -bati lɛ -pʊʊ -nɪ, dɛ -mʊ', -ɛ blɛɛ nɛ -a mʊ yɪ, ɛ 'mʊ -a mɔɔo -nyɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -aan nunu-teblɪ nɪ 'mʊ, 'kɪ 'nɛ- 'kɔ -bʊ kɪ, 'ye ɔbʊ ɛ mɔ yɪnɔ-teblɪ, 'ye ɔbʊ ɛ mɔ yɪnyɛ-teblɪ.

-Yusu 'Klɪsʊ nuɔo nɪ, -a kɔ Nyɪsʊa 'hʊɛn-, ɔa -mʊɛ, ɔa kɔ kibʊwɛɛnɛ

11 -Tɛ -a yiɔe, -ɛ mɔ, Kʊkɔnyɔ -Yusu di pʊʊ nɛ -a mʊ -bati lɛ, 'a -tɪ, -a yɪɫɪ 'nɪ pie. Ɛ nɔ- nuɔo, ɔa ɔtui 'ʊ 'klɪ, ɔa yɾui ɔnɛ nyibli' lɛ, -ɛ mɔ, -tɪ -bʊ, -a hɛɛ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɔo. Nyɪsʊa -mɔ -bɪ, ɛ yɪ -a mʊ nɪ -tɛɛ, ɛ

kɔ, 'n puƆv Ɔhan-ti, -ε mɔ, a yiƆe ni, 'ki 'li 'aan Ɔwli ki, -ε mɔ, 'mɔ -tεε a -Yusu a -monanyɔ* Ɔniɔ.

12 'A 'ni 'puƆ 'li lε, -a Ɔtu -aan dɔɔv a -pli a puƆv -wlu de. ε 'yi 'mɔ lε -ni. Kεε, dε -a ni, ε nɔ- mɔ, -a -hihiε 'a mɔƆƆ kε, dε- kɔ -ti 'a -wε 'li ba pu -aan -pli, -ε diƆe nu, 'bɔ mɔ, nyibli 'bɔ yi -aan 'nyre ni di, a 'mɔ 'waa Ɔwɔn a Ɔtuule yi. U nu- -mɔ -bi, -tebli -bɔ, nyibli yi 'ye, ε nɔ- kɔ ki v pu 'v 'waa dɔɔv a -pli. U 'ni -taƆa 'li -tonyiblo a Ɔwli kε.

13 Nyibli -bi wen 'ni, -aan 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. 'Bɔ mɔ, 'bɔ ni 'mɔ lε, 'ki 'li 'a mɔ 'yi, ε Ɔhen 'nyre, -a -ha 'li -aan dɔɔv ni, Ɔa -nyi -aan dɔɔv Nyisva pεpε. Kεε, -aan 'lu 'yi 'v 'hru wɔn -hɔn. Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, -a -nyi -aan dɔɔv Nyisva ni pεpε, -a 'mɔ 'a mɔ -hεε -ni a -ti.

14 -Kɔvan -bɔ, -a ni, -a niƆe ni, -ε nuƆo, -Yusu nɔε nε -a mɔ ni diaki, 'a nɔεε a 'mɔ, 'ε nεε nε -a mɔ, 'ki 'li 'a 'kli a kɔnɔni 'kwli. -A yiƆe ni, -ε mɔ, ε 'kɔ ni, 'ki 'v nyibli a pεpε a -ta'. 'A -ti, ε Ɔhen 'nyre, -ε mɔ, nyibli a pεpε, v kɔƆƆ 'hɔen-, v 'kɔ ni, 'ki 'li Nyisva 'yi.

15 ε 'kɔ ni 'ki 'v nyibli a pεpε a -ta', -ε diƆe nu, nyibli -bɔ, -v 'tiε pu -hunhlɔn, v 'ni Ɔha 'ki -tebli -mɔ' nu de, 'waa Ɔgbetv, v -hɔε, kεε, v 'mɔ -tebli -mɔ' nu, -Yusu a Ɔgbetv, ε -hɔε, -ε nuƆo, 'ki 'v 'waa -ta', 'ki ε 'kɔv 'v, 'ti- Nyisva 'ε -ha 'liƆi 'kɔkɔnyibli 'nyi, 'ε -haƆa 'kɔ.

16 -Tε -a yru -ti a -tεε a 'mɔ lε, -a 'ni 'yeƆe 'ki nyibli, Ɔwi yi, -tε 'kɔ -bɔ a nyibli ni 'waa 'yiye. 'ε mɔ Ɔhan-ti, ti -hi la a ti 'yri, -tε 'kɔ -bɔ ki a nyibli, v ni -Yusu 'Kɔsv a 'yiye, kε- -a ni la 'a 'yiye -wε. Kεε, -tε ti nε -bɔ, -a 'ni -nuƆo 'kiƆi de.

17 Nyiblo 'bɔ ni 'v, ε kɔ -Yusu 'Kɔsv 'hɔen- 'bɔ -mɔε, -ε -bi ε -hε -tonyiblo yrayrv. 'A nmlɔ 'ki -mɔ', ε -wε bɔ, nmlɔ yrayri 'ε bi 'v.

18 Nyisva, ε nɔ- nu -tebli a pεpε a 'mɔ. 'Ye Ɔbu -a mɔ la 'a yraanyibli, 'ki ε naa 'li -Yusu 'Kɔsv 'li, 'ε nuƆo, ε kɔ -a mɔ 'hɔen-, Ɔa -mɔε, Ɔa kɔ

kɔbɔwεenlε, 'ε -nyi -a mɔ -kɔvan. -Kɔvan a 'mɔ, ε nɔ- mɔ, -ba mu nyibli -lee -ni, -ε mɔ, ε -hɔε bɔ nuƆo, v kɔƆƆ 'hɔen-, bɔ -mɔε, bɔ kɔ kɔbɔwεenlε.

19 ε Ɔhen 'nyre, Nyisva ya -Yusu 'Kɔsv ni, -ε nuƆo, Nyisva a 'mɔ, ε -hɔεƆe ni, nyibli a pεpε kɔƆƆ 'hɔen-, bɔ -mɔε. ε 'ni -hreƆe 'ki 'waa dε 'kuku de, kεε, ε yiƆi 'ni 'wɔwla -ni, ε kɔ, 'ε lee nε -a mɔ, 'ki -ba mu nyibli -lee -ni, -ε mɔ, ε -hɔεƆe ni, 'ki v kɔ Nyisva 'hɔen-, bɔ -mɔε, bɔ kɔ kɔbɔwεenlε.

20 'A -ti o, -a mɔ -Yusu a lɔlenyv Ɔniɔ, Ɔa yi 'li 'a mɔ -mɔ -hlee -ni. ε 'wi yi, Nyisva a Ɔgbetv, 'ki ε nεε 'li -a mɔ 'li, 'ε yi 'li 'a mɔ -mɔ -hlee -ni. -A nyεε nε 'a mɔ lε, 'ki 'li -Yusu 'Kɔsv a 'nyre 'kwli, ba wen, a kɔ Nyisva 'hɔen- ba -mɔε, ba kɔ kɔbɔwεenlε.

21 -Yusu 'Kɔsv 'yi la dε 'kuku Ɔdv -nu, kεε -aan dε 'kuku -mɔ', -a nu, ε nɔ- Nyisva hε -Yusu 'Kɔsv, 'ε nuƆo, -Yusu 'Kɔsv 'ε 'kɔ -aan dε 'kuku a 'mɔ a -ti, -ε diƆe nu, 'bɔ mɔ, Ɔba mɔ -Yusu 'Kɔsv a nyibli, Nyisva 'mɔ 'v -a mɔ yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔɔv ye'.

6

1 'A -ti o, -a kɔ Nyisva 'hɔen-, -a ni -kɔvan, Ɔa nyεε nε 'a mɔ lε, Ɔhaande -mɔ', Nyisva nu 'a mɔ -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli, a 'ni 'nuo 'liƆi 'kli 'li -wεnmlɔ kε.

2 'ε mɔ Ɔhan-ti, 'v 'cru 'liƆi Nyisvacriεn 'kwli, -ε mɔ:

«Nyisva wen 'ni:
Ti -mɔ', -ε kɔ 'yri 'n kɔ Ɔbɔ nuu 'v 'a mɔ Ɔhaande -mɔ,
'ki 'li dadɔke 'kwli,
Ɔbɔ wa 'a mɔ,
-tε ε nyre 'v,
'n 'wɔn 'aan lenyaawin ni,
'ni dii nε 'a mɔ ki.»
Kε- Nyisva -pv. Ba 'ye kε, ti nyre 'ki 'v ni, 'ki Nyisva bɔ nu kε 'a mɔ Ɔhaande -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli, kɔ, bɔ wa kε 'a mɔ.

Pɔlv -hɔεƆe ni, bɔ tɔɔ Ɔnε nyibli, -ε mɔ, ε mɔ Nyisva a -kɔannunyɔ Ɔniɔ

3 -A 'ni -hva□a li -ba nu de -bu, -ε di nyibli yi ka, 'ki 'u Nyisva a 'hru wlon, -ε nu□o, -a 'ni -hva□a li bu di -aan 'nyre, -kvan -bu, -a ni a -ta'.

4 Kee, 'ki 'u 'a -ne □dedede, -a ni ki, -a -tve □ne nyibli ni, -ε mo, -a mo Nyisva a -kvannunyibli □ni□. Mo 'ye □bu u yi -a mu □hven ni □tui, 'ye □bu 'kla-wliye'yiya -hi -a mu wlon, -a ko □wlv a 'lila diaki.

5 E ko -nyrowi -bi, 'u yi -a mu bi, -nyrowi -bi 'kwli, 'u pi -a mu □jre, -nyrowi -bi 'kwli, nyibli 'u □glee 'li -a mu le, 'u pi ne -a mu yru le, 'e ko -nyrowi -bi, -kvan 'e dva -aan 'lila, e ko -nyrowi -bi, □a 'ye ni ko ti, 'ki -ba nme, 'e ko -nyrowi -bi, □a 'ye ni di de.

6 -Aan ninabui 'sii 'u yi, □a yi -ti a -tee, □a ko □wlv a 'lila, □a ko □wlv 'yop□, 'ki Nyisva a -Hihiu* ni 'u -a mu ke', □a nve ne -aan 'bio -tonyibli -tee,

7 □a yi nyibli -ti a -tee -lee -ni, Nyisva 'e yi -a mu 'kl -nyi. E no-tve □ne nyibli, -ε mo, -a mo Nyisva a -kvannunyibli □ni□. -Aan -tee a ninabui 'wli□ ta-won-tebli yi. E no-a ni, □a -wen -aan yraanyibli yi, □a yi -aan dtonu -ple.

8 Nyibli -bi □tui 'u -a mu ni, -u -bi 'u yi -aan -ti le -hee -ni. -U -bi pi -a mu 'nyre le, -u -bi 'u -he -a mu 'yri le. -U -bi dee ne -a mu hulekonyibli, -u kee nyibli, kee, -a hle -ti a -tee.

9 U wen 'ni, nyiblo □du 'yi -a mu -yi, kee, nyibli a pepe yi -a mu ni. 'A -ne ti, nyibli yi -hie□e 'lu -mo le, -ε mo, -a 'yi 'li□ 'li -we ba -wleen -ni, kee, -a ni 'klo, □a pi -hvnhlvn -tee. U □tui -a mu □hven, kee, -a 'ni 'ku□u h.

10 E mo □han-ti, 'u pi -aan □wli □hlvn, kee, ke- ε ni 'mu, 'a -ne ti, □a ni d□du. 'Ki 'li nyibli 'yi, -a 'yi de -ko, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, kee, -a ni□e ni, nyibli -hvhv, u kve de, 'ki 'u Nyisva ye'. □Ni 'ye□e, -wen, -a 'yi □dedede -ko, kee, seyι-seyι, -a mu ko -tebli a pepe.

11 'A mu Koletikuve, -ti -bu, -ε ni 'li -aan □wli ki, -a lee ne 'a mo□□ ni. -A 'yi 'a mu 'a □dedede 'yi ki -hlii -ni.

12 -A mu -mo -bi, -a nve ne 'a mu ni. Kee, 'a mu -mo -bi, a 'yi -a mu -nve -ni.

13 'N yi hlee 'li 'a mu -mo, □wi yi 'na 'yonu. 'Wen 'ni o: Ba lee ne -a mu -ti -mu', -ε ni 'li 'aan □wli ki, e ko, ba nve ne -a mu, □wi yi, -te -a nu 'aan nvele.

A 'ni 'gbaa 'li kikahru

14 Nyibli -mu', -u 'yi -Yusu □wlv yi -kuo -ni, a ko □nu 'hven-, a 'ni 'pee 'li, -ε di□e nu, a 'ni □ha 'waa 'lule-hihie □wien kve. 'Bi de -bu, -ε 'sii 'u yi, e ko de -bu, -ε 'yi 'u yi 'sii -ni 'hven-, u 'yi 'li□ 'li -we, bu bibi 'yi le. -Nyre ko halo 'hven-, u 'yi 'li□ 'li -we, bu bibi 'yi le.

15 Yruyru, -Yusu 'Klsv ko Satan 'hven-, u 'yi 'li□ 'li -we, bu yuyru win' le. Nyibli -mu', -u kuo -Yusu □wlv yi, ko 'waa de -mu', -u 'yi□ □wlv yi -kuo -ni, u 'yi 'li□ 'li -we, bu ko □wlv tu ni -do.

16 'Ki 'li Nyisva a 'kayu bu, -ci 'yi 'li nunu-kvan 'li -ko. -A mu -mo -bi, -a mo 'Klohienyisva a 'kayu □ni□. Nyisva -mo -bi, e ni 'klo, 'ki 'li -a mu 'nyi, □wi yi, -te e nu la 'a hihla. Kee e pi la:

«'Ki 'n di 'li □nu 'nyi ni, u ko 'mu 'hven-, -a mu 'u -tite ni -do -ni, 'mu 'waa Nyisva' pa, u 'mu 'na dako' pa -we, u 'mu 'mu da.»

17 E no- ko -ti, Kvkonyo Nyisva 'e yi 'a nyibli -lee -ni:

«Ba -hvn 'li nyibli -mu' 'nyi, -u 'yi 'mu -yi.

Nyibli du a 'mu, a ko □nu 'hven-, a 'ni 'nu 'u -tite ni -do.

A 'ni 'hreen 'li -tebli -mu' le, -ε 'yi 'u yi 'sii -ni,

'ki 'u 'mu ye'.

E no- di□e nu, 'mu 'a mu ki wen.

18 'N di mo 'aan 'Baι,

a 'mu 'na 'yonu' pa.

'Mo 'Klkinunyisva, 'mo -pi win.»

7

1 'Na ninatumupu -na, -tebli a pepe a 'mu, Nyisva pu la 'li□ ni, 'ki 'u -a mu -mo. 'A -ti, -a 'ni 'nuo

'kɪ yɪnyredɛ ɔɖu de, -ɛ niɔe, 'kɪ -aan -plahɔ 'ye ni 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', kɔ, yɪnyre-tebli a pɛpɛ, -ɛ ni 'lɪ -aan ɔwɪ kɪ, -ba -ha 'lɪɔɪ 'lɪ. -Aan nɪnabɔɪ bɔ 'sii 'v yɪ -tɛɛ, -ba ɔtuu 'v Nyɪsua 'v, ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsua ni 'a -hɔhɔa.

-Tɪ -bɔ, -kɔtɪ Pɔlv 'ɛ ni dɔɖu

² Ba nɔɛ nɛ -a mɔ. -A 'yɪ -ɛ ɔɖu de -hɔan -mɔ -nu. Mɔ, -a 'yɪ -ɛ ɔɖu 'hɔan. Mɔ, -a 'yɪ -ɛ ɔɖu -kaa -nɪ, -a 'yɪ -ɛ ɔɖu de -jɪ' -ha.

³ A 'nɪ 'yee 'lɪɔɪ, -tɛ 'n ni 'pɔpɔle lɛ a -tɪ, -ɛ mɔ, 'n yɪ di 'aan 'nyrɛ. 'Bɪ 'n hɪa wɛnɔɛ nɪ de, -ɛ mɔ, -a nɔɛ nɛ 'a mɔ nɪ dɪakɪ. ɛ 'yɪ ɔɖedede -kɔ, -bɔ nuɔo, -ba 'kee nɛ 'aan nɔɛlɛ. 'Ye ɔbɔ -a 'kɔ, mɔ 'ye ɔbɔ -a yɪ -hɔnhɔn nɪ pɪ, -a -mɔɛ nɪ.

⁴ 'N yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu ɔwɪlv yɪ -tɛɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ pɪ 'aan -pli -tɛɛ. 'Ye ɔbɔ 'mɔ ɔye ɔhɔvɛn dɪakɪ, 'na ɔwɪlv 'nɪ -biɔe ɔhlɔn. Kɛɛ, 'n ni dɔɖu, kɔ, 'n kɔ pɔo a bleelɛ.

⁵ 'N hɪa wɛnɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -a 'ye ɔhɔvɛn. Mɔ, -tɛ -a nyre 'nɛ-Masɪɖanɪblɔgbɔ 'kwɪlɪ, -a 'yɛɛ 'hru nɪ 'ye, 'kɪ -ba -ha 'lɪ -hɔnhɔn lɛ. 'Kla-wɪlɪyɛyɪa a gblegble, nu- ɔglaa mɔ 'lɪ -a mɔ lɛ, nyibli 'v -wɛn mɔ -a mɔ yɪ, 'tɪ- ɔa nɛɛ mɔ ɔwɪlɪ lɛ dɪakɪ, kɔ, ɔa yɪ mɔ huannɔ pie.

⁶ Kɛɛ, -tonyiblo a ɔwɪlv 'bɔ bi ɔhlɔn, -ɛ -bɪ Nyɪsua, nɔ- ɔtui 'lɪɔɪ ɔwɪlv 'kwɪlɪ bɔ de. Nyiblo -bɔ, -ɛ mɔ Titɪ, ɛ nɔ- kɔ didie 'kwɪlɪ Nyɪsua naa 'lɪ, 'ɛ ɔtu 'lɪ -a mɔ ɔwɪlv 'kwɪlɪ bɔ.

⁷ ɛ 'yɪ de nɪ -do a 'mɔ 'pa-. 'Kɪ ɛ naa 'lɪ Titɪ a pɔpɔwin 'kwɪlɪ, 'ɛ ɔtu 'lɪ -a mɔ ɔwɪlv 'kwɪlɪ bɔ, -ɛ nuɔo, Titɪ a 'mɔ, ɛ lee nɛ -a mɔ nɪ, -ɛ mɔ, a -nyɪɔe 'klɪ, 'ɛ lee nɛ -a mɔ, -ɛ mɔ, a -hɔɛ 'na 'yɪye dɪakɪ, kɔ, 'aan ɔwɪlɪ bi ɔhlɔn, 'kɪ 'v yɪnyre-tebli -mɔ', a -nu a -ta', kɔ, 'a -hɔɛɔɛ, ba bi 'mɔ kɪ, -ba -wɔn 'na yraanyibli yɪ. -Tɛ 'n 'wɪn -tɪ a 'mɔ, -ɛ -bɪ 'na dɔɖu bii kɪ.

⁸ 'N yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'crɪɛn -mɔ', 'n ya la 'a mɔ yɪ, ɛ pɔ 'aan ɔwɪlɪ ɔhlɔn. Kɛɛ, 'ye ɔbɔ ɛ pɔ 'aan ɔwɪlɪ ɔhlɔn, 'nɪ 'yeɔe lɪɔɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ la 'v lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ ɔbɔ ya la 'a mɔɔɔ yɪ. 'N -wɛ

'lɪ ɔbɔ 'ye laɔa nɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ la 'v -nɔɔ -nɪ, 'kɪ ɔbɔ ya la 'a mɔɔɔ yɪ, -ɛ nuɔo, 'n yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'na 'crɪɛn a 'mɔ, ɛ pɔ la 'aan ɔwɪlɪ ɔhlɔn, 'kɪ 'lɪ ti gbi 'kwɪlɪ.

⁹ Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bɔ, 'n ni dɔɖu, 'kɪ 'v 'crɪɛn a 'mɔ, 'n ya la 'a mɔ yɪ a -ta'. ɛ 'yɪ ɔbɔ pɔ 'aan ɔwɪlɪ ɔhlɔn a -tɪ 'pa-, ɛ 'nɪ -nuɔo 'mɔ dɔɖu. Kɛɛ, de- kɔ -tɪ 'nɪ ni dɔɖu, ɛ nɔ- mɔ 'aan nunukɔ -hɔan -mɔ', nɔ- -bɔ pɔ 'aan ɔwɪlɪ ɔhlɔn, 'ɛ nuɔo, 'a hie 'v 'aan nunukɔ -hɔan a 'mɔ bɔ. Nyɪsua, nɔ- -hɔa laɔa, 'kɪ 'aan ɔwɪlɪ bɔ bi la ɔhlɔn, -ɛ diɔe nu, a 'mɔ la 'v 'aan nunukɔ -hɔan bɔ hie. -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, -aan 'crɪɛn 'yɪ 'a mɔ de -hɔan -mɔ -nu.

¹⁰ 'Bɔ mɔ, -tonyiblo a ɔwɪlv 'bɔ bi ɔhlɔn, 'a dɔɔnɔ a nunukɔ a -tɪ, -tɛ Nyɪsua -hɔɛɔɛ, -ɛ -bɪ ɔwɪlv a ɔhlɔnbibie a 'mɔ, ɛ kɔ bɔ -hɛɛ ɔnɛ, bɔ hie 'v a nunukɔ -hɔan bɔ. Kɛ-Nyɪsua ni nyiblo a wɔwa, 'kɪ 'v de 'kuku a -ta'. ɔwɪlv a ɔhlɔnbibie a 'mɔ, ɛ 'nɪ -nuɔo lɪ nyibli huannɔ. Kɛɛ, nyiblo a ɔwɪlv 'bɔ bi ɔhlɔn, ɔwɪ yɪ nyibli -mɔ', -v 'yɪ Nyɪsua -yɪ, ɔwɪlv a ɔhlɔnbibiedɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- niɔe, nyiblo 'ɛ 'kɔlɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'.

¹¹ ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ɔwɪlv a ɔhlɔnbibie a 'mɔ, 'kɪ ɛ -hɔvɛn 'lɪ Nyɪsua -mɔ. Ba 'yeɔe -wɛ, -tɛ a -nu, 'a kɔ 'kɪ -tɛɛ a 'lɪlɛ-hihie. A tɔɛ ɔnɛ nyibli nɪ, -ɛ mɔ, a 'yɪ de 'kuku -nɔɛ -nɪ. 'Aan de 'kuku a 'mɔ a -tɪ, 'a pɪ nɛ 'aan dɔɔnɔ yɔv lɛ, 'a yɪ huannɔ pie, 'kɪ de -hɔan ɔɖu bɔ nu 'a mɔ a -tɪ, kɔ, 'a ɔmɔɛ 'na 'yɪye lɛ dɪakɪ, kɔ, de -mɔ', Nyɪsua -hɔɛ, ɛ nɔ- a -hɔɛ ba nu, kɔ, nyiblo -mɔ', -ɛ nu de -hɔan, a -hɔɛ ba pɔv ɔnɛ -bati lɛ. 'Kɪ 'v 'a -nɛ ɔɖedede -mɔ, a tɔɔ ɔnɛ nyibli nɪ, -ɛ mɔ, 'aan dabɔ 'yɪ 'kɪ 'lɪ de 'kuku a 'mɔ 'nyɪ -nɪ de.

¹² 'A -tɪ, 'crɪɛn -bɔ, 'n 'crɪ la 'a mɔ -mɔ, a 'nɪ 'yee 'lɪɔɪ, -ɛ mɔ, 'n 'crɪ laɔa nɪ, 'kɪ 'v nyiblo -mɔ', -ɛ nu de 'kuku -mɔ' a -ta'. 'N 'yɪ laɔa 'crɪ -wɛ, 'kɪ 'v nyiblo -mɔ', v nu la de -hɔan a 'mɔ -mɔ a -ta'. Kɛɛ, 'n 'crɪ laɔa nɪ, -ɛ diɔe nu, a 'mɔɔv yɪ -tɛɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', -ɛ mɔ, a kɔ -a mɔ 'hɔvɛn-, -a pɛ nɪ.

¹³ De a 'mɔ, ɛ -nyɪ -a mɔ 'klɪ dɪakɪ.

ε 'yι δε νι -do a 'mυ 'pa-, ε 'yι -a mυ 'kλι -nyi. -A ni dodb -we, -ε nu□o, Titu nu dodb, -ε nu□o, 'aan pεpe, a -nyi□e 'kλι dīaki.

14 -Tε 'n yι la□a le, 'kι 'lι 'a mυ -mō, 'n pυ la 'aan -pli. 'N 'ye 'kι□ι nι, -ε mō, 'n 'yι 'aan -pli -pυ dadυ. -Tι a pεpe -bυ, -a yι la 'a mυ -lee -nι, ε mō -tι a -tεε □nιo. 'Aan -pli -mυ', -a pυ la, 'kι 'υ Titu yι, ε mō -tι a -tεε □nιo -we.

15 -Tε ε di la 'lι 'a mυ -mō, a 'ble la□a kva -tεε, 'a yι la□a pie, 'kι 'lι 'a 'υ□tuule 'kwli. 'Bυ yι δε a 'mυ 'lu -mō λe nι -hie, -ε -bι 'aan nυeε yι bii kle, 'kι 'lι 'a □wlv kι.

16 'N ni dodb, -kōtι 'n yι□e nι, -ε mō, 'n -we 'lι □bυ kuo nε 'a mυ □wlv yι nι, 'kι 'υ 'a -ne □dedede a -ta'.

8

U yι 'kukue 'wli λe, -ε di□e nu, -Yusu a nyibli -mυ', -υ nι 'lι Sudeblugba 'kwli, -υ yι □hιven 'ye, υ 'mυ □nv -hεε -nι

1 'Na 'dīayιnυ -na, -a -hυε□ε nι, 'kι ba yι δε -mυ', -Yusu a nyibli -mυ', -υ nι 'lι Masīdvanīblugba 'kwli, υ -nu. De a 'mυ, ε tυε nε -a mυ nι, -ε mō, Nyīsva nu □nv □haande -mō.

2 U yι 'ye la □hιven dīaki, kεε, 'waa dodb bii la kι. ε mō □han-tι, 'υ yι la □hιven 'ye dīaki, kεε, dodb a -tι, 'υ -ha la 'wli -hυohυι, 'kι 'υ Nyīsva a -kvan a -ta'.

3 'N yι 'a mυ 'nι -lee -nι, υ -ha la 'wli -hυohυι, □wι yι, -tε 'waa dabυ hree la 'υ. 'Wli a 'mυ, υ -ha, ε -hi □nv wlon. Nyiblo □dυ 'yι □nv -lee -nι, 'kι bυ nu δε a 'mυ, 'υ -di,

4 'υ nyaa nε -a mυ λe dīaki, 'kι -ba -nyi □nv 'hru, bυ pυ 'υ 'waa -nε dabυ, -ε di□e nu, 'waa 'mumu, υ 'mυ Nyīsva a nyibli -mυ', -υ nι 'lι Sudeblugba 'kwli -hεε -nι -we.

5 De a 'mυ, υ -nu, ε -hi -aan 'lule-hihie wlon. Yι-hede, υ -nu, nō-mō, υ -ha 'waa dīonυ nι, 'υ -nyi 'waa dīonυ Kōkōnyo -Yusu, 'tι- 'υ -wen, 'kι bυ nu δε -mυ', -a yι la □nv -lee -nι, □wι yι, -tε Nyīsva nι 'a -hυhua.

6 'A mυ -mō -bι, nyiblo -bυ, -ε mō Titu, ε □tu mō 'aan 'wli a le'kukuele -wlu, 'kι 'lι 'a mυ -mō. ε nō- kō -tι, □a lee la□a, 'kι bυ di 'lι 'a mυ -mō de, -ε di□e nu, □haan-kvan -mυ', ε □tu la -wlu, 'kι 'lι 'a mυ 'nyι, ε 'mυ□υ 'lu -yra.

7 'A mυ -mō nyibli -mυ', -υ kō δε, 'kι 'υ Nyīsva ye', 'ε -hi 'υ nyibli -bι 'υ, -ε nu□o, a kuo -Yusu 'Klīsv □wlv yι -tεε, 'a pι nyibli -Yusu a □haantīte, Nyīsva 'ε nu□o, 'a yι -tι a -tεε, 'a -ha 'aan dīonυ pεpe, 'kι 'υ Nyīsva a -kvan a -ta', 'a nυe nε -a mυ dīaki. -Tε ε nι 'mυ λe, 'a -tι, ba nu □haan-kvan -mυ', 'kι 'lι 'aan □wli a pεpe kι, bυ -hi 'υ nyibli -bι 'υ.

8 -Tι -bυ, 'n yι 'a mυ -lee -nι, ε 'yι 'nyre □hen, -ε mō, 'n nι 'υ 'a mυ ke', 'kι ba -ha 'wli. Kεε, 'n yι 'a mυ 'nι -lee -nι, -ε mō, -Yusu a nyibli -bι -mυ', υ yι □hιvennyibli 'nι -hεε -nι. 'N hle□e nι, -ε di□e nu, 'mυ□υ 'ye, 'bυ mō, 'ba nυe nε 'aan 'bio -tonyibli -mυ', □hιven nι.

9 A yι□e nι, -ε mō, -aan Kōkōnyo -Yusu 'Klīsv nu -a mυ □haande 'yι □hlōn λe. ε nō- -mō -bι, ε kō la -tι a 'yι'buale, 'kι 'lι Nyīsva -mō. Kεε, ε hie la 'υ 'a -tι a 'yι'buale a 'mυ bυ, 'ε -he la □hιvennyo, -ε di□e nu, ε 'mυ 'a mυ -hεε -nι. ε nu δε a 'mυ nι, -ε di□e nu, 'kι 'lι 'a □hιvennyo-hede a 'mυ 'kwli, a 'mυ nyibli -mυ' -he, -υ mō dekōnyo, 'kι 'υ Nyīsva ye'.

10 -Tι -bυ, 'n yι 'a mυ -lee -nι, ε 'yι □bυ na 'a mυ ke', kεε, δε 'n yι 'lu -mō λe -hie, 'kι 'υ 'wli a 'mυ a δε kι, ε nō- 'n mι 'a mυ lee mō. 'Yrv, -a -hōn la kι, 'a mυ -mō la yι-henyibli, -υ -hυe -bυ 'kukue la 'wliye λe, 'kι 'υ □hιvennyibli a -ta'. ε mō □han-tι □nιo, 'a mυ -mō yι-henyibli, -υ □tu δε a 'mυ -wlu. -Tε tι nε -bυ, ε nu -tεε, 'kι ba -yra -kvan a 'mυ 'lu.

11 'Klī nι -do -mυ', a kō la, tι -mυ' -kō 'yri a □tu la 'wli a 'mυ, 'a le'kukuele -wlu, ε nι -do a 'mυ, nō-ba 'tιe ba kō, a 'mυ -kvan a 'mυ 'lu -yra. De -mυ', a -kō, ε nō- ba -ha.

12 'Bυ mō, δε -mυ', a -kō, 'ba yι□ι Nyīsva nι -nyi, 'kι 'lι □wlv a 'υbυ'wuwle 'kwli, Nyīsva di wen□e

ƙɪ. Ƙɛɛ, 'ba 'yɪ dɛ -kɔ, Nyɪsua 'nɪ -hɔa□a lɪ 'a mɔ □dedede.

13 'Aan □wɪlɪ 'nɪ 'yee 'lɪ□ɪ, -ɛ mɔ, 'a mɔ -yɪ □hɪwɛn 'ye, 'kɪ 'v nyibli -bɪ a -ta', -ɛ dɪ□e nu, nyibli a 'mɔ, v 'mɔ pɔ a bleɛɛ kɔ. 'Uɔn-, 'n -hɔɛ□ɛ nɪ, 'kɪ nyibli a pɛpɛ bɔ wɔnwɛɛn' blɛ.

14 Tɪ -bɔ 'yri, a kɔ didi-tɛblɪ -hɔɔhɔɪ. 'A -tɪ, ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ ba -nyɪ nyibli -mɔ', -v 'yɪ diidɛ -kɔ. -Nyɪrɔwɔ -bɪ 'kwɪlɪ, 'bɔ mɔ, 'ba 'yɪ dɛ -kɔ, 'waa 'mumu, 'bɔ kɔ dɛ, v 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ -wɛ. ɛ nɔ- dɪ□e nu, a 'mɔ blɛ -wɔnwɛɛn -nɪ.

15 ɛ nɔ- v 'cru la 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ:

«Nyibli mu nɪ, 'v 'tɪ diidɛ lɛ, nyibli -mɔ', -v 'yɪ 'a -hɔɔhɔɪ lɛ 'tɪ, 'v dɪ dɛ, 'v □mla, 'a □dedede 'ɛ 'yɪ bɔ -hie, kɔ, nyibli -mɔ' -v 'yɪ dɛ -hɔɔhɔɪ lɛ 'tɪ, 'v dɪ dɛ -wɛ, 'v □mla.»

-Ba yɪ 'wli a □tɔ a pɔlɛ

16 Nyiblo -bɔ, -ɛ mɔ Titɪ, ɛ -ha 'a dɪɔnɔ nɪ, -ɛ dɪ□e nu, ɛ 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ nɪ, □wɪ yɪ, -tɛ -aan 'mumu, -a -hɔɛ -ba nu 'aan -hɛɛɛ. Nyɪsua, nɔ- pɔ 'lɪ□ɪ dɛ a 'mɔ □wɔv kɪ. Dɛ a 'mɔ a -tɪ, -a yɪ -nyɪ Nyɪsua 'wio.

17 Titɪ a 'mumu, dɛ -bɔ, -a -hɔa□a, -ɛ mɔ, bɔ mu 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ɛ wɛn□ɛ kɪ. Ƙɛɛ, ɛ 'yɪ -ba -hɔa□a a -tɪ nɪ -do 'pa-. 'A 'mumu a 'mɔ, ɛ -yɪra 'lɪ□ɪ 'a □wɔv kɪ nɪ, 'kɪ bɔ mu 'lɪ 'a mɔ -mɔ, -ɛ nu□o, ɛ -hɔɛ□ɛ nɪ dɪakɪ, 'kɪ bɔ -hɛɛ nɛ 'a mɔ.

18 -A □tuɪ□e nyiblo -mɔ. Nyiblo a 'mɔ, -Yusu a nyibli a pɛpɛ pɪ□ɪ 'nyɪɛ lɛ, -kɔtɪ ɛ yɪ -Yusu a □haantitɛ nyibli a pɔlɛ.

19 ɛ 'yɪ dɛ nɪ -do a 'mɔ a -tɪ 'pa-, -a 'nɪ -lee□e 'lɪ□ɪ 'a mɔ -mɔ. 'Cɔɛ a nyibli -ha□a nɪ, -ɛ dɪ□e nu, ɛ kɔ -a mɔ 'hɔɛn-, -a 'mɔ 'dagbɪ' lɛ mu, ɛ 'mɔ -a mɔ -hɛɛ nɪ, -a 'mɔ 'wli lɛ 'kukue -nɪ. □Haan-kɔan a 'mɔ, ɛ yɪ -nyɪ -aan Ƙɔkɔnyɔ -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa, kɔ, 'ɛ tɔɛ □nɛ nyibli, -ɛ mɔ, -a -hɔɛ -ba -hɛɛ □nɔ.

20 'Wli a 'mɔ, -a dɪ lɛ 'kukue -nɪ, ɛ dɪ 'nɪ -hɔ. 'A -tɪ, -a dɪ □tu□o 'yie -tɛɛ, -ɛ dɪ□e nu, nyiblo □dɔ 'nɪ □ha -aan 'nyɪɛ dɪ, -ɛ mɔ, -a 'yɪ 'a □tɔ -kɔ.

21 -A -hɔɛ -ba nu dɛ -mɔ', -ɛ nɔ yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', kɔ, 'kɪ 'v nyibli ye' -wɛ.

22 Nyibli nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, -a pɪ □nɔ nyiblo -bɪ kɪ. Nyiblo a 'mɔ, -a nu 'a 'yɪ□tɛɛwɪ -hɔɔhɔɪ, □a yɪ□ɪ 'ye, -ɛ mɔ, ɛ -hɛ 'a dɪɔnɔ nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua a -kɔan a -ta'. -Tɛ tɪ nɛ -bɔ, ɛ -ha 'a dɪɔnɔ nɪ dɛ, -kɔtɪ ɛ 'wɪn yɪnɔ-tɪ, 'kɪ 'v 'a mɔ kɪ.

23 Titɪ -mɔ -bɪ, ɛ mɔ 'na -kɔannunyɔ □nɪɔ. ɛ kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, -a mɔ nɪ -kɔan, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. ɛ kɔ nyibli nɪ 'hɔɛn a 'mɔ 'hɔɛn-, v nɔ-di 'lɪ dɪ. 'Cɔɛ a nyibli, nɔ- -ha □nɔ, 'kɪ bɔ dɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ. Nyibli 'bɔ yɪ 'waa □haan-kɔan nɪ 'ye, -ɛ -bɪ v yɪ -nyɪ -Yusu 'Ƙɪɪsɔ -tɪ a 'yɪ'bɔalɛ.

24 Ba tɔɔ □nɛ nyibli a 'mɔ, -ɛ mɔ, a nɔɛ □nɔ nɪ, 'cɔɛ a gblegble a nyibli -mɔ', -v -ha □nɔ, v 'mɔ□v yɪ, -ɛ mɔ, □haan-tɪ -mɔ', -a -hɪa, 'kɪ 'v 'a mɔ kɪ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ □nɪɔ.

9

Pɔlv hɛ lɛ'kukuewli a -tɪ dɛ

1 'N 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, □bɔ 'cru nɛ 'a mɔ -mɔ, 'kɪ 'v 'wli -mɔ', -a dɪ -Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwɪlɪ yɪ gba a -ta',

2 -ɛ nu□o, 'n yɪ□e nɪ, -ɛ mɔ, 'aan 'mumu, a -hɔɛ□ɛ nɪ, ba -hɛɛ □nɔ. 'N pɪ 'aan -pli, 'bɔ mɔ, nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Masɪdɔanɪblɔgba 'kwɪlɪ, 'nɪ yɪ 'lɪ □nɔ -mɔ nɪ -hlee -nɪ. Ƙɛ- 'n pɪ: «'Yɪv, -a -hɔn -mɔ kɪ, Nyɪsua a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Koletɪdɪɔ 'kwɪlɪ, 'kɪ 'lɪ Akaɪblɔgba 'kwɪlɪ, v -yɪra la□a nɪ, 'kɪ bɔ -hɛɛ la Nyɪsua a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwɪlɪ.» 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ 'pɔpɛ lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ nyibli -hɔɔhɔɪ, 'kɪ 'lɪ □nɔ 'nyɪ, v -hɔɛ□ɛ nɪ -wɛ, 'kɪ bɔ -hɛɛ □nɔ.

3 ɛ nɔ- nu□o, 'mɔ nyibli nɪ ta a 'mɔ bɔ tɛ, v 'mɔ 'lɪ 'a mɔ -mɔ dɪ, 'a -tɪ, tɪ bɔ nɪ ke', ba 'kukue 'wli a 'mɔ lɛ, -kɔtɪ 'n lee nyibli -bɪ nɪ, -ɛ mɔ, a dɪ□e 'nɪ nu. 'Bɔ mɔ, 'ba nu□o, □ba nyɪɛ -hɔan 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'aan -pli -bɔ, 'n -pɔ, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ -wɛ, bɔ mɔ hɪ.

4 'Bɔ mɔ, nɔ- ɛ 'yɪ pa, tɪ -mɔ', -ɛ kɔ 'yri 'n kɔ Masɪdɔanɪblɔgba a nyibli 'hɔɛn-, -a dɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ dɪ, 'ba 'yɪ

'wli a 'mu le 'kukue -ni, -e -bi -tu di 'mu 'ni nu, 'ki 'u □nu ye', -kotu -a lee □nu ni, -e mo, a di -we -mo, 'ti- -a 'mu 'li nyre. 'N yi□e ni, -e mo, 'ba 'yi -mo -we, -tu di 'a mu 'ni nu -we, 'ki 'u □nu ye'.

5 -Te 'n -hie 'lu le, -e -bi 'n 'ye□e ni, -e mo, e nu -tee, 'ki □bu te nyibli ni ta a 'mu bu, bu 'nyee 'hru, bu di 'li 'a mu -mo, 'ti- 'mu □nu □wien kuε. 'N -huε□e ni, 'wli -mu', a pu le, a di -ha, ba 'kukue□e le. E no- di□e nu, 'bu mo, 'ni nyre 'li 'a mu -mo, -e -bi a -we 'a le'kukuele -mo. E no- di□e nyibli -too -ni, -e mo, a -ha 'u□u □wlu ki, e ko, nyiblo □du 'yi 'u 'a mu ke' -ni, 'a 'yi□u -ha, 'ki 'li 'jeke 'kwli.

Nyisva yi -nyi -a mu kvko-tebli, -e di□e nu, -a 'mu 'u -ha -we, -a 'mu -aan bio -tonyibli -nyi

6 -A 'blikue wen 'ni: «-Te -ci yi 'mu ni, ke- 'a 'kwli a -kubu yi 'mu ni -we.»

7 'N -huε □bu lee ne 'a mu -ti, 'ki 'u 'wli -mu', a di -ha a de ki: 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, de -mu', 'a □wlu pu le, bu -ha, e no- bu -ha. 'Bu yi□u ni -he, e 'ni 'haa 'li□u, 'ki 'li □wlu a lenaale 'kwli, e ko, nyiblo □du 'ni 'naa 'li□u ke', 'ki bu -ha□a. Kee, bu -ha□a, 'ki 'li □wlu a 'ubu'wuwle 'kwli, -e nu□o, nyiblo -mu', -e -he de, 'ki 'li □wlu a 'ubu'wuwle 'kwli, no- Nyisva nuε -ni.

8 Nyisva ko 'klɪ, 'ki bu -nyi 'a mu -tebli -huohuɪ, -e di 'u -tebli -mu', a -huε 'u -hi. -E -bi a di ko -tebli -huohuɪ, a 'mu□u □haan-kuan a gblegble 'yri -nuu -ni,

9 □wi yi, -te u nu la 'a 'ciɾu, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, -e mo:

«□Haannyiblo ni □huɛnnyibli □haande -mo,

'e yi □nu -tebli le -nyi.

E 'tiε 'cibi 'u □haande a nunuo.»

10 Nyisva, no- yi nyibli 'duɔɔ-tebli ko dii-tebli, u yi di 'huɛn- -nyi. E di -nyi 'a mu kvko-tebli -huohuɪ -we, 'ti- e 'mu□u nu, kvko-tebli a 'mu, e 'mu wlo, -e di□e nu, a 'mu □haan-tebli -huohuɪ nyibli 'yi □hlɔn le nu.

11 E di nu 'a mu □haan-tebli a gblegble 'yi □hlɔn le, -e di□e nu, a 'mu 'a -huohuɪ nyibli le -nyi. 'Bu mo, 'ba

yi□u ni ni, ko, 'ba yi 'aan 'wli nyibli -mu', □huɛn ni yi ni gbe, -e -bi nyibli -huohuɪ di -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'u de -mu', a yi □nu -nyi a -ta'.

12 'Wli -mu', a di -ha, e 'yi ba -hee Nyisva a nyibli, -u ni 'li Sudeblugba 'kwli ni -do a -ti 'pa-, keε, de a ni, 'a -ti, nyibli -huohuɪ di -nyi Nyisva 'wio.

13 □Haan-kuan -mu', a di nu, no- di□e nyibli -too -ni, -e mo, a mo □haannyibli □nuɔ. -Te a -nu, 'a 'ble -Yusu 'Klɪsu a □haantitie -mu' kua, 'a □tui 'u□u 'u, nyibli -huohuɪ di de a 'mu 'ni 'ye, u 'mu Nyisva 'nyre le pu. U ko bu pu□u 'nyre le -we, -te a ni, 'a ni □nu □haande -mo, 'a yi □nu -tebli le -nyi, 'ki 'li □wlu a yunuo 'kwli, ko, 'a yi nyibli a pepe -hee -ni.

14 De -mu', a di □nu -nyi, e di □nu 'ni -too -ni, -e mo, Nyisva nu 'a mu □haande -mo diaki, 'ki 'li daduke 'kwli. □Haande a 'mu, e no- yi 'a mu -hee -ni, 'ki ba nu □haan-kuan a 'mu. Nyibli 'bu yi de a 'mu ni 'ye, u ko bu nuε ne 'a mu diaki, ko, u 'mu Nyisva da, 'ki 'u 'a mu -mo.

15 -Ba -nyi Nyisva 'wio, -e nu□o, e -nyi -a mu 'a 'Yu, 'ki 'li daduke 'kwli. De a 'mu, e -nu, e -hi -a mu wlon.

10

Nyisva -nyi Pɔlv 'klɪ, -e nu□o, e mo -Yusu 'Klɪsu a -monanyo □nuɔ*

1 'Mo Pɔlv, □bu na 'ki 'na -ti -mo le, -e ni 'mu □wlu yi. 'Ki 'li 'a mu 'nyɪ, nyibli wen 'ni, 'n ko 'a mu 'huɛn-, □ba ni 'u -tite ni -do, 'n yi pie 'aan huannu, keε, 'ni -hon 'ki 'u 'a mu 'huɪ, -e -bi 'n 'kee huannu a pipie ni, 'ni klaa ne 'a mu 'yi, 'bu mo, 'ni yi 'a mu -mo ni 'ɾu -ni. -Te -Yusu 'Klɪsu a □wlu 'yɔpɔ -ni, ko, e no yi, 'ki 'li □wlu ni -do a 'mu 'kwli,

2 'n nyee ne 'a mu le, ba 'ciɾu 'aan 'lule-hihie, -e di□e nu, 'bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, a 'ni □ha□a nu, 'ni □ha 'a mu 'yi kla. E ko nyibli -bi, 'u ni 'li 'a mu 'nyɪ, 'u ni hi, 'u pu le, 'mo ni -kuan, -wen 'klɔ ki a nyibli. 'Bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, nyibliɔ a 'mu,

'khi -mu', Nyitsua -nyi 'mu, ε nɔ- 'n di nu, 'mu 'li 'waa 'yi bu kua.

³ Ε mɔ ɔhan-ti, -a ni 'ne- 'klo -bu ki. Kee, -wɔnwɔn, -a yi -wɔn, ε 'yi 'klo -bu ki a nyibli a -wɔnwɔn yi 'wi.

⁴ Ta-wɔn-tebli, -a ni, ɔa yi -wɔn, ε 'yi 'klo -bu ki a ta-wɔn-tebli 'pa-. 'Ki -aan ta-wɔn-tebli -hɔen 'li Nyitsua -mɔ, 'ti- 'ε ni 'khi ki, 'ε -we 'li bu nyre Nyitsua a yraanyibli a bunule yi, bu -ha 'u 'waa 'mumu 'hru wɔn. Ε nɔ- -a ni, ɔa ke hilekonyibli, -u pi gble a wunto yi,

⁵ 'ti- nyibli a pepe -mu', -u 'ye 'li 'waa dɔnɔ, ε nɔ- -a ni, ɔa 'wɔwle 'waa 'lule-hihie -mu', -ε ke nyibli yi, 'ki bu yi Nyitsua, ɔa pi win, -a 'mu nyibli a 'lule-hihie 'cici -ni, -ε diɔe nu, u 'mu 'u -Yusu 'Khisu 'u ɔtuu -ni.

⁶ 'Bu mɔ, 'ba tɔɔ ne -a mu, -ε mɔ, a ɔtui 'u -a mu ni, ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, -a -we -mɔ, 'ki nyibli a pepe -bi -mu', -u ni 'li 'a mu 'nyi, -u 'ye ni ɔtuu 'u -a mu 'u, -ba puɔ ɔnu -bati le.

⁷ A 'ni -yruɔo -ti a 'ma le -tee. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu pu le, -ε mɔ, ε mɔ -Yusu 'Khisu a nyiblo ɔniɔ, bu kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'na 'mumu, 'mɔ -Yusu a nyiblo ɔniɔ -we.

⁸ ɔHian -mɔ de, Kɔkɔnyɔ -Yusu -nyi 'mu 'khi. Ε -nyi 'mɔɔ ni, -ε diɔe nu, 'mu 'a mu -heε -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nyitsua a 'hru wɔn. Ε 'yi 'aan bu-we-ti 'pa-, ε 'yi 'mɔɔ -nyi. -Bakle, 'khi a 'mu, ε -nyi 'mu, 'n pu 'a -pli diaki. Kee, de a 'mu a -ti, -tuɔ 'ni -nuɔo 'mu.

⁹ Kee, 'ni -hɔaɔa liɔti, ba -hieɔe 'lu -mɔ le, -ε mɔ, 'bu mɔ, 'ni yi 'a mu -mɔ ni 'cru -ni, 'mu 'li 'a mu huannu 'kwli le pu a -ti ɔniɔ.

¹⁰ Ke- nyibli -bi pi, u wen: «'Bu mɔ, Pɔlu 'bu yi -a mu -mɔ ni 'cru -ni, -tebli -mu', -ε kla 'mu, ε nɔ- ε yi -a mu -lee -ni -ba nu, kɔ, 'ε yi -a mu -mɔ 'ple. Kee, 'bu mɔ, 'a 'mumu, 'bu ni 'ne- -a mu 'nyi, -ε -bi ε yi pie huannu, 'ε ni nyai, 'a puɔwin 'yi 'khi -kɔ.»

¹¹ Nyibli -mu', -u ni 'puɔle le, bu kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, -ti -bu -a 'cru 'li -aan 'cruɔn 'kwli, -a ye 'a mu yre, ɔba di 'li 'a mu -mɔ, ε nɔ- -a di nu.

¹² Nyibliɔ a 'mu, u deε 'waa dɔnɔ nyibli gbagbi. -A mu -mɔ -bi, -a 'yi 'liɔti 'li -we, -ba hlaɔa, -ε mɔ, -a kɔ ɔnu 'hɔen-, -a ween ni, mɔ, -a 'yi 'liɔti 'li -we, -ba pu 'li ɔnu -aan dɔnɔ yi. 'Waa dɔnɔ u te 'li -mɔ le, 'u hleɔe, -ε mɔ, u mɔ nyibli gbagbi ɔniɔ, 'ti- 'u pi 'waa dɔnɔ 'waa dɔnɔ yi. Nyibli a 'mu, u 'yi 'lule-hihie -kɔ.

¹³ -A mu -mɔ -bi, -kuan -bu, Nyitsua -nyi -a mu, ε ni -do, nɔ- kɔ -pli -a pi. -A 'yi 'liɔti 'li -we, -ba pu ɔdedede a -pli de. -Kuan a 'mu, Nyitsua -nyi -a mu, 'a bu -bi, ε nɔ- mɔ -ba di 'li 'a mu -mɔ -we.

¹⁴ A -ti, -te -a di la 'li 'a mu -mɔ, 'ki -a 'mu -Yusu 'Khisu a ɔhaantie -mu' pu, -paɔn -mu', Nyitsua tɔɔ ne -a mu, -a 'yiɔti le -hi.

¹⁵ A -ti, -kuan -mu', nyibli -bi ni, -a 'ni -nuɔo liɔti, -a 'ni -puɔu li -aan dɔnɔ a -pli, 'ki 'u -kuan a 'mu a -ta'. -Kuan -mu', u ni, ε 'yi 'li de -mu', Nyitsua pu le -ba nu 'kwli -ni. Kee, -a yiɔe ni, kɔ, ɔa yiɔti -ple, -ε mɔ, 'aan ɔwɔ a yikuole, 'ki 'u -Yusu 'Khisu -mɔ, ε di bii kle, -ε diɔe nu, -aan -kuan -mu', -a ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi, ε 'mu kle -bii -ni -we. Kee, -a 'yi 'liɔti 'li -we, de -mu', Nyitsua pu le -ba nu, -ba -hiɔe le.

¹⁶ 'Bu mɔ, 'bu -hi, -a di kɔ 'hru, 'ki -ba -hi Koletidɔ le, -ba mu 'li 'blugbi -bi 'kwli, -u kɔ 'kwli u 'ye 'li -Yusu 'Khisu a -ti ni 'wɔn -ni, -a 'mu 'li 'a ɔhaantie -mu' 'li -puɔ -ni. -A 'ni -hɔaɔa li -ba pu -aan dɔnɔ a -pli, ɔwi yi, -te nyibli -bi ni 'a nunuo, 'ki 'u -kuan -mu', -u -bi ni a -ta'.

¹⁷ Kee, u 'cru laɔa ni, 'ki 'li Nyitsuaɔen 'kwli, -ε mɔ: «Nyiblo -mu', -ε -hɔe -bu pu ɔdedede a -pli, de -mu', Kɔkɔnyɔ Nyitsua nuɔo -mɔ, ε ni -do, nɔ- kɔ -pli bu pu.»

¹⁸ 'Ε mɔ ɔhan-ti, nyibli -mu', -u pi 'waa dɔnɔ 'nyre le, nyibliɔ a 'mu, Nyitsua 'ni -wenɔe li ɔnu ki, keε, nyibli -mu', 'a ɔgbetu, ε pi 'nyre le, nu- ε yi ki wen.

11

*Nyibli -mu', -u yi ɔhaan-mɔnanyu**

'pa-

1 'N di hlee 'ki 'li 'a mu -mɔ, ɔwi yi, nyiblo -bu, -e ko 'lu -hon 'u 'hru wlon. 'N nyee ne 'a mu le, ba wen, ɔbu nu 'puple le.

2 'Kla 'yee 'mu -wliye, 'aan -ti, -e nuɔo, nyibli nu 'u, 'u kee ne 'a mu. 'Ki 'kla-wliye'yia a 'mu, e -hven 'li Nyisua -mɔ. ɔbu puɔu 'yu nyroyu a de yi: 'N pu 'a mu 'kibia ki, -e diɔe nu, a 'mu 'u yi 'sii -ni 'a -ne ti, ɔwi yi 'yu nyroyu -mu', 'n pu le, 'mu nyibeyu ɔdu -nyi, e 'muɔu ko. Nyibeyu a 'mu, 'a 'nyre mɔ -Yusu 'Klisu.

3 Hwannu ni 'mu ni, 'ki nyiblo ɔdu bu kaa ne 'a mu, -e diɔe nu, a 'mu 'u -Yusu 'Klisu a 'hru bu hie. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -te hre nu la, 'e 'yia la 'u nɔgba -mu', -e mɔ Efu 'huɔ bu, 'e kaa laɔa, 'ki 'li ɔyre 'kwli.

4 'N yi pie hwannu, 'ki 'u 'aan -ta', -e nuɔo, 'a -ne hitɔonyɔ -bi 'bu di 'li 'a mu -mɔ, a yi wenɔe ki, 'ki bu tɔo ne 'a mu. Tɔowin a 'mu, hitɔonyu a 'mu, u tve -ni, 'ki 'u -Yusu ki, e ko -aan -ne 'hven-, u 'yi de ni -do 'pa-. -Hihiudu -mu', -koti u hle, e 'yi Nyisua a -Hihiu* -mu', -e bi la 'u 'a mu ke' 'pa-, ko, u 'ni -puɔu li -Yusu a ɔhaantitie -mu', a kuo la ɔwlu yi. Kee, ke- e ni 'mu, 'a pu ɔnu nua yi bu.

5 'A mu -mɔ -bi, a wen 'ni, nyiblidu a 'mu, u mɔ -Yusu a -mɔnanyu gbagbi ɔnu. Kee, 'n puɔu ɔhan-ti, -e mɔ, u 'yi 'u 'mu 'u -hi.

6 -Bakle, -te u ni 'puple, ke- 'n 'ye ni nu 'puple. Kee, 'bu mɔ Nyisua a -ti a leyuyruo ɔnu, 'n yruɔo le -tee. De a 'mu, 'n tɔo ne 'a mɔɔ ni -tee, 'ki 'li ti -huohuɔ 'kwli.

7 Ti -hi la a ti 'yri, -te 'n pu la 'a mu Nyisua a ɔhaantitie -mu', 'ni -huaɔa la 'a mu 'wli le. Kee, 'aan -ti, 'ni ɔtve la 'li 'na dɔnu, 'ni yi la 'na dɔnu le -kikle -ni, -e diɔe nu, 'mu 'a mu -hee -ni, a 'mu Nyisua a nyibli -he. ɔbi de a 'mu, 'n ni la, e nyre la yi? 'Uun-, e 'yi la yi -nyre.

8 Ti -mu' -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mu -mɔ, Nyisua a nyibli -bi, nu- ye la 'mu 'wli yre, e 'yi 'a mu 'pa-. 'N

nu laɔa ni, 'u -he la ɔhvennyibli, -e diɔe nu, 'mu 'a mu -hee -ni.

9 Ti a 'mu 'yri, 'n 'yi la de -ko. Kee, 'ni -huaɔa la 'a mu ɔdedede. -Yusu a nyibli -mu', -u ni 'li Masidvanibugba 'kwli, u nu- ye la 'mu -tebli -mu', 'n 'yi la -ko yre. Ti -mu' -ko 'yri 'n 'yi la de -ko, 'ni -huaɔa la 'a mu ɔdedede, ko, 'n yiɔe ni, -e mɔ, 'n 'yi 'liɔi 'li -we, ɔbu -hua 'a mu ɔdedede.

10 'N pu 'na dɔnu a -pli, -koti 'klo -mɔ 'klo, 'ni -gbaɔa li 'aan 'wli. 'Ti-nyiblo ɔdu, 'ki 'ne- Akaibugba 'kwli, e 'yi 'liɔi 'li -we, bu ka 'mu yi, 'ki ɔbu pu 'na dɔnu a -pli, de a 'mu, 'a -ti. -Ti -bu, 'n hle, 'ki 'li -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli, -e ni 'li 'mu 'li, e mɔ seyɔ a -ti ɔnu.

11 'Bu mɔ, 'ni yi 'puple le ni ni, ɔbi e ɔhen 'nyre, -e mɔ, 'n 'yi 'a mu -nve -ni? 'Uun-, Nyisua yiɔe ni, -e mɔ, 'n nve ne 'a mu ni.

12 'N 'yi 'liɔi 'li -we, ɔbu wen, 'ki ɔbu klo 'aan 'wli ble. Ke- 'n di 'a nunuo nu, 'a -ne ti, -e diɔe nu, hitɔonyu -mu', u 'ni ɔha 'hru 'ye, 'ki bu pu 'waa dɔnu a -pli, -e mɔ, -te 'n ni -kuan a nunuo, ke- u ni -kuan a nunuo -we.

13 Hitɔonyu a 'mu, u 'yi -Yusu a -tee a -mɔnanyu 'pa-. U kee nyibli ni, 'ki 'li 'waa -kuan 'kwli, 'u yi -Yusu 'Klisu a -mɔnanyu wlon le -hree -ni.

14 De a 'mu, e 'ni 'kee 'li 'aan ɔwli le, -e nuɔo, Satan a 'mumu, e yi -hre Nyisua a lelenyu wlon le -we.

15 'A -ti, e 'ni 'kee 'li 'aan ɔwli le, 'bu mɔ, Satan a -kuanunuyibli 'bu yi Nyisua a -kuanunuyibli -mu', -u ni de -mu', Nyisua -hve wlon le ni -hree -ni. Le'boɔ-nyroɔɔ 'kwli, Nyisua a -bati di ɔnu 'ni klo, de -hvan -mu', u -nu a -ti.

Pɔlv yi 'ye ɔhven, -e nuɔo, e mɔ -Yusu a -mɔnanyu ɔnu*

16 'N nuneɔe ki: Nyiblo ɔdu 'ni 'yee 'liɔi, -e mɔ, 'na 'lu -hon 'u 'hru wlon. Mɔ, 'ba pu le, -e mɔ, 'na 'lu -hon 'u 'hru wlon, -e -bi ba -ha 'mu me le, ɔbu pu 'na dɔnu a -pli de gbe de, ɔwi yi, -te a ni, 'a yi wen, 'ki nyibli

-bu, -u kɔ 'li -hɔn 'u 'hru wlon ɛ, bu pu 'waa dɔnɔ a -pli.

17 'Na -pli -bu, 'n mi pu mɔ, ɛ 'yi Kɔkɔnyɔ 'pa-, ɛ 'yi 'mu -lee -ni, ɔbu nuɔ. 'Bu mɔ, 'ni yi 'na dɔnɔ a -pli ni pi, 'n yi 'ni 'ple, ɔwi yi nyiblo -mu', -ɛ kɔ 'lu -hɔn 'u 'hru wlon.

18 Kɛɛ, 'n yi ɔi 'ni 'ye, -ɛ mɔ, nyibli -huɔhuɔ pi 'waa dɔnɔ a -pli, 'kɔ 'u 'klo -bu a -tebli a -ta'. 'A -ti, 'na 'mumu, 'n di pu 'na -pli -wɛ.

19 A wen 'ni, a kɔ ɔto. Kɛɛ, 'ba 'ye nyibli -mu', -u kɔ 'li -hɔn 'u 'hru wlon ɛ, 'a yi ɔnu kɔ wen, 'u tɔɛ nɛ 'a mu,

20 'u ni 'a mu 'waa ɔkoyo -mɔ' 'u yi 'li 'a mu ɛ -didi -ni, 'u kɛɛ nɛ 'a mu, kɔ, 'u yraa nɛ 'a mu, 'u ɔtui 'a mu ɔhɔɛn, 'u -hɛ 'a mu 'yri ɛ.

21 'Mɔ -bu, 'n 'yi 'kɔ -kɔ, 'kɔ ɔbu di 'aan naale ɛ nu. A kɔ 'u ɔwon.

'N 'tiɛ di 'li 'a mu -mɔ 'pleɛ -ni, -wen nyiblo -bu, -ɛ kɔ 'lu -hɔn 'u 'hru wlon. -Tebli ni -do -mu', -kɔti nyibli a 'mu, 'u pi 'waa dɔnɔ a -pli, ɛ ni -do a 'mu, ɛ nɔ- kɔ -ti, 'mu 'na dɔnɔ a -pli pu -wɛ.

22 U wen 'ni, u mɔ -Juukɔɛ* ɔniɔ. 'Na 'mumu, 'mɔ -Juukɔɛyu ɔniɔ -wɛ. U wen 'ni, u mɔ Yisraekɔɛ ɔniɔ, -u mɔ Nyɔsua a dakɔ. 'Na 'mumu, 'mɔ Yisraekɔɛyu ɔniɔ -wɛ. U wen 'ni, u mɔ Abrahamu a 'yonu a 'yonu ɔniɔ. 'Na 'mumu, 'mɔ Abrahamu a 'yonu a 'yu ɔniɔ -wɛ.

23 U wen 'ni, u mɔ -Yusu 'Kɔɔsu a -kɔannunyibli ɔniɔ. 'Na 'mumu, -Yusu 'Kɔɔsu a 'mu, nɔ- kɔ -kɔan 'n ni, 'ti- 'ni ni -kɔan a 'mu dɔki, 'ni -hi 'u ɔnu 'u. 'N pi 'kɔ win, -wen niblɔnyɔ. 'N nu -kɔan dɔki, 'ɛ -hi 'u ɔnu. -Tɛ u nu 'na ɔji' a ɛpɔpɔ, ɛ -hi 'u ɔnu ni, 'u bi 'mu dɔki, 'ɛ -hi 'u ɔnu 'u. 'N naa 'li 'kɔkɔ 'nyɔ, 'ni -hi 'u ɔnu 'u,

24 -Juukɔɛ a ye'nanyu 'u nu 'na lɔkɔɛ biiwi ni ɔhun. 'A -nɛ 'wɔ, u kɔ bu -nyi 'mu lɔkɔwi a (39) -wɔ ɔtu 'u -pu ɔtu 'u ɔhɔian-do;

25 Romakɔɛ a ye'nanyu 'u nu la tugbeyɛ, 'u nu 'na biiwi ni ta. ɛ kɔ la 'wɔ -bi, nyibli 'u pu la 'mu 'hi -mɔ ɛ, -ɛ di ɔɛ nu, u 'mu 'mu 'la. 'Mu'kwɔlinaawi ni ta -bu, 'n -nu, 'mu a 'mu, u wɛ la ni, 'ni bi la 'nie. ɛ kɔ

la ti ɔdu, 'ni -hi la 'li -nyɔwɔ 'mumu kɔ 'tɔlɔwɔ 'mumu, 'kɔ 'li 'yru -mɔ.

26 'Kɔ 'li 'na 'dagbi kasɔ 'kwɔli, 'n yi 'ye ɔhɔɛn dɔki, 'nie a 'yiyi-ti, 'ni yi ɔhɔɛn 'ye, -balɔnyibli a -ti, kɔ, 'na dɔnɔ a dakɔ, -u mɔ -Juukɔɛ, 'u ɔtui 'mu ɔhɔɛn -wɛ, u kɔ dakɔ -mu', -u 'yi -Juukɔɛ 'pa- a nyibli 'hɔɛn-. 'A -nɛ -tɔɛ, 'n di 'u -naa -ni, 'n kɔ ɔbu 'ye ɔhɔɛn, 'kɔ 'li 'du 'kwɔli, 'kɔ 'li 'wan 'kwɔli, kɔ 'kɔ 'li 'yru kɔ, nyibli -mu', -u ni hi, -u pi ɛ, -ɛ mɔ, u mɔ -Yusu a nyibli ɔniɔ, 'u ɔtui 'mu ɔhɔɛn -wɛ,

27 'ni yi ɔhɔɛn 'ye -wɛ, 'kɔ 'li -kɔan a nunuo 'kwɔli. ɛ kɔ ti -bi, 'ni 'yɛ ni kɔ 'hru, 'kɔ ɔbu nɛme, ɛ kɔ ti -bi, 'ni 'yɛ ni 'ye diidɛ kɔ 'ninanie 'hɔɛn-, ɛ kɔ ti -bi, 'ni 'yɛ ni 'ye mɔmlahawu, ɛ kɔ ti -bi, 'ni 'yɛ ni 'ye 'hɔɔlɛpɔɛ, ɛɛ 'ɛ ni 'mu.

28 ɔhɔɛn a 'yiye a gblegble -bi ni 'u, kɛɛ, 'n 'yi 'li ɔi 'li -wɛ, ɔbu na 'kɔ 'a -ti -mɔ ɛ. Dɛ ni -do ni 'u; ɛ nɔ- mɔ, 'n nɛɛ ɔwɔ ɛ, 'cɔɛ a pɛpɛ a -ti. 'A -nɛ -nyɔwɔ, 'kla 'yɛ 'mu -wɔɔye, 'cɔɛ a gblegble a 'mu, 'a -ti.

29 'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'yi 'kɔ -kɔ, 'kɔ 'u Nyɔsua a 'hru wlon, ɛ 'yɛɛ 'mu 'kla -wɔɔye. Nyiblo 'bu 'wɔ Nyɔsua a -ti, ɛ yi -hɔɛn 'na ɔwɔ ɛ dɔki.

30 'Bu mɔ, 'ni kɔ ɔbu pu 'na dɔnɔ a -pli, -ɛ -bi -tebli -mu', -ɛ -tɔɛ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, 'n 'yi 'kɔ -kɔ, nɔ- kɔ -pli 'n di pu.

31 Nyɔsua, -ɛ mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'Baɔ, ɛ yi ɔɛ ni, -ɛ mɔ, 'n hɛ -ti a -tɛɛ. ɛ nɔ- nyibli blɛɛ yi, bu pu 'nyɛ ɛ 'a -nɛ ti.

32 Ti -hi la a ti 'yri, -tɛ 'n ni la 'li Damasɔdɔ 'kwɔli, 'blɔgba a pɛpɛ a 'mu, 'a nyiblo gbagbu, -ɛ kɔ 'nyɛ mɔ la Aletasɔ, nɔ- ɔtu la 'u -gulɔnɔma ɔdu bu. -Gulɔnɔma a 'mu, ɛ nɔ- -ha la nyibli, 'kɔ bu ɔtu la 'dɔ a paale a pɛpɛ 'yie, -ɛ di ɔɛ nu, u 'mu la 'mu kɔ. 'Dɔ a 'mu, u nu la ɔgbi, 'u -ha la ɔa yi.

33 Kɛɛ, 'kɔ Nyɔsua a nyibli pu la 'li 'mu -tugbo gbagbu 'kwɔli, 'u mu la ɔa 'pata -mɔ bu, 'u naa la 'li 'mu ɔhɔan.yigbee ɔdu 'yri, 'u ɔtu la 'li

'mu, 'dɔ a ɔgbi 'niki, 'ni ɔta la ɔnu -jt'.

12

Pɔlv yiɔe ni, -ε mɔ, -Yusu 'Klɩsv kɔ 'klɩ

¹ 'N 'tɩe di 'na dɔɔnu a -pli pu. 'N yiɔe ni, -ε mɔ, de a 'mu, ε 'ni -hεεɔ nyiblo ɔɔv. ɔHan-tɩ ɔhɔn, 'ε ni 'mu le, keε, -tebli -bu, Nyɩsva tɔɔ 'mu, 'kɩ 'lɩ yanie 'kwli, nɔ- kɔ -tɩ 'n mi hla mɔ.

² 'N yi nyiblo ɔɔv, -ε kɔ -Yusu 'Klɩsv 'hɔen-, 'v -mɔε. Nyiblo a 'mu, 'mɔ ɔnɔ; Nyɩsva 'ε gba la 'lɩ 'mu ta a yako 'kwli, -te Nyɩsva ni 'lɩ, 'a 'yri ni (14) -pu ɔtu 'v -hen a 'yru, nɔ- -a ni kɩ, 'tɩ- 'ni ɔhɩan -mɔ, 'ni -di. ɔBɩ 'na ɔgbetu mu 'lɩ, ɔbɩ 'na -hihiu mu 'lɩ? 'N 'yɩ 'a ɔdedede -yi. Nyɩsva ni -do, nɔ- yiɔe.

³ 'N nɩnεɔ kɩ de, -ε mɔ, 'n yiɔe ni, -ε mɔ, Nyɩsva nuɔ ni, 'ni mu 'lɩ 'a ɔhaan'dɔɔ 'kwli. -Bakle, 'na ɔgbetu mu 'lɩ, -hɔv' -bakle, 'na -hihiu, nɔ- mu 'lɩ. 'N 'yɩ 'a ɔdedede -yi. Nyɩsva ni -do, nɔ- yiɔe.

⁴ -Tɩ -mɔ', 'n 'wɩn la 'lɩ, -tonyiblo 'yɩ 'lɩ 'a -mɔlenuna 'lɩ -wε, ε ɔɩa ni -wε, 'kɩ -tonyiblo bu -hihiuɔa kle.

⁵ 'N -wε 'lɩ ɔbu pu wen de a 'mu, -ε nu la 'mu, 'a -pli ni, keε, 'ni -nuɔo lɩɩ ni. Keε, -tebli a pepe -bɩ -mɔ', -ε kɔε 'v 'mu kɩ bu, -ε mɔ -tebli -mɔ', -ε tɔε ɔnε nyibli, -ε mɔ, 'n 'yɩ 'klɩ -kɔ, nɔ- kɔ -pli 'n di pu.

⁶ -Tebli -bɩ ni 'v. 'Bu mɔ, 'ni -hɔε wenɔε, 'kɩ ɔbu pu wen 'a -pli, 'n 'yɩ 'lɩɩ 'lɩ -wε, ɔbu 'pɔple wen 'lɩ le, -wen nyiblo -mɔ', -ε kɔ 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. De -mɔ', -ε mɔ -tɩ a -tεε, nɔ- kɔ -pli 'n di wen pu. Keε, 'ni -huaɔa lɩ ɔbu pu 'na dɔɔnu a -pli, -ε nuɔo, 'ni -huaɔa lɩ nyibli bu ɔtuu 'v 'mu 'v, 'kɩ 'v -tebli -mɔ', -ε kɔ -pli 'n pɩ a -ta'. Keε, de 'n -hɔε, ε nɔ- mɔ, bu ɔtuu 'v 'mu 'v, -te v yɩ 'na nunu-tebli 'ye a -tɩ, kɔ, v yɩ 'na wɔn bu a win 'wɩn, -ε mɔ -tɩ a -tεε.

⁷ Yɩnɔ-tebli a pepe a 'mu, Nyɩsva tɔɔ 'mu a -tɩ, 'n -wε 'lɩ ɔbu 'yaa wen 'lɩ 'na dɔɔnu ni dɩakɩ. Keε, ε kɔ de, Nyɩsva nuu 'v 'mu 'yie, -ε

'yεε 'mu 'kla -wliye dɩakɩ, -ε diɔe nu, 'ni ɔha 'lɩ 'na dɔɔnu 'lɩ 'yaa -ni. ɔHɩɔen a 'yiye a 'mu, ε 'wɩ- Satan a -kɔannunyo yɩ, -ε yɩ 'mu bi.

⁸ 'N nu Nyɩsva a daawɩ ni ta, 'kɩ bu hlɔɔ 'mu ɔhɩɔen a 'yiye a 'mu -mɔ le,

⁹ keε, ε ɔtu 'mu ɔwɔn, ε wen: «'N nɔε -mɔ ni dɩakɩ. 'Na nɔεε a 'mu, bu nu -mɔ -tεε. 'Na nɔεε a 'mu, bu -hεε -mɔ, 'kɩ -bu kɔ ɔwlv a 'lɩla, 'kɩ 'v ɔhɩɔen a 'yiye a 'mu, 'a -ta', -ε nuɔo, -te -tonyiblo 'ye ni kɔɔ 'v 'klɩ, 'kɩ 'na 'klɩ nii 'v -kvan, 'kɩ 'lɩ nyiblo a 'mu 'lɩ, -ε diɔe nu, ε 'mu 'klɩ kɩ ni dɩakɩ.» -Tε ε ni 'mu le, -ε -bɩ 'na plɔ ble ni. De -mɔ', -ε tɔε ɔnε nyibli, -ε mɔ, 'n 'yɩ 'klɩ -kɔ, ε nɔ- kɔ -pli 'n pɩ, -ε diɔe nu, -Yusu 'Klɩsv a 'klɩ, ε 'mu -kvan nu -tεε, 'kɩ 'lɩ 'mu 'lɩ.

¹⁰ -Tε ε yɩ 'mu kɩ -dii -ni, 'bu mɔ, 'ni 'yɩ 'klɩ -kɔ, ε nɔ- yɩ 'na plɔ -blee -ni. 'Ye ɔbu v yɩ 'mu 'yri le ni -hε, kɔ, v yɩ 'mu ti 'yakɩ yɩ ni gbε, kɔ, 'kla-wliye'yɩya a gblegble -bɩ ε yɩ 'mu ni ye, 'ye ɔbu -tebli a pepe, -ε yɩ 'v nyre, 'kɩ 'v 'mu -mɔ, ε -hi 'mu wɔn, 'n yi 'kɩɩ ni, -ε mɔ, 'n yɩ 'ye ɔhɩɔen, -te 'n nɔε -Yusu 'Klɩsv a -tɩ. ε nɔ- nuɔo, 'ni kɔ plɔ a bleεε, -ε nuɔo, ti -mɔ' -kɔ 'yri 'n 'ye ni kɔɔ 'v 'klɩ, 'kɩ -Yusu 'Klɩsv yɩ 'v 'mu 'a 'klɩ -nyii -ni.

Pɔlv nεε ɔwli le, 'kɩ 'v Nyɩsva a nyibli -mɔ', -v ni 'lɩ Koletidɔɔ 'kwli a -ta'

¹¹ ε mɔ ɔhan-tɩ, 'ni pu 'na dɔɔnu a -pli, -wen nyiblo -kɔ 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. Keε, 'a mu ni 'v 'mu ke', 'ni nu de a 'mu. 'N pu 'na dɔɔnu a -pli, -ε nuɔo, 'a mu -bu, -v di wen 'na -pli pu, a 'ni -puɔv 'na -pli. 'A mu -kɔ -bu pu wen 'na -pli. ɔHan-tɩ, 'ni 'yɩ ɔdedede -yi, keε, 'aan -Yusu a -mɔnanyɔ* yrayɩ -mɔ', a deε nyibli gbagbɩ, v 'yɩ 'v 'mu 'v -hi.

¹² A kɔ ba yi de a 'mu, -ε nuɔo, ti -mɔ' -kɔ 'yri 'n ni la 'lɩ 'a mu -mɔ, 'kɩ 'lɩ ɔwlv a 'lɩla 'kwli, 'n nii la 'lɩ -kvan, Nyɩsva 'ε nεε la 'lɩ 'mu, 'ε ni la ɔwlvlekeε-tebli -hɔhɩv. ɔWlvlekeε-tebli a 'mu, nɔ- tɔε nε 'a mɔɔ, -ε mɔ, 'mɔ seyi a -Yusu a -mɔnanyɔ ɔnɔ.

13 □Haan-tebli -mυ', 'n nuu 'li -Yusu a nyibli -bi -mɔ, 'n nuu 'li□i 'a mɔ□o -mɔ ni -we. 'N 'yi nyibli le 'jra. De ni -do ni 'u, ε nɔ- 'n 'yi la -nu, 'ki 'li 'a mυ -mɔ. 'N 'yi la□a -hva, 'ki ba 'pɛɛ la 'mυ. A kɔ 'u □wɔn, yinyrede a 'mυ a -ti.

14 'N 'tiε di 'li 'a mυ -mɔ ni. 'Bu mɔ, 'ni di 'li, -ε -bi ε mɔ 'wi ni ta a 'wɔ, 'n ye 'li 'a mυ -mɔ. De -bu, 'n di 'li ya, 'ni -wen□ε li□i ki ni de, 'ki ba 'pɛɛ 'mυ, -kɔti 'a mυ -tonyibli, 'a mυ 'n -hve, 'ε 'yi 'wli 'pa-, 'ni -hva□a li□i. □Bu pu□u 'yonu kɔ 'waa 'bat kɔ 'waa 'dii 'hven- a de yi. ε 'yi 'yonu 'pa-, u 'ni -kikle□e li 'waa 'bat kɔ 'waa 'dii 'hven- le, keε, 'bat kɔ 'dii 'hven-, u nu- yi 'waa 'yonu le -kikle -ni.

15 'Ye □bu -tebli a pɛpɛ -bu, 'n -kɔ, ε kɔ 'na -hunhlun 'hven-, □bu -ha□a, 'ki 'u 'aan -heεε a -ta', 'ki 'u Nyɩsua a 'hru wɔn, de a 'mυ, ε 'ni 'yaa□a 'mυ 'kla -wliye. ε nie 'mυ dɔdu. □Bi -te 'n nuε ne 'a mυ diaki, ε nɔ- nu□o, 'ki a 'yi 'mυ -nuε -ni de?

16 A yi□e ni, -ε mɔ, 'n 'yi la 'a mɔ□o -hva, 'ki ba 'pɛɛ la 'mυ. Keε, nyibli -bi ni 'li 'a mυ 'nyi, u 'mυ le pu, -ε mɔ: «Pɔlu mɔ □yrekɔnyɔ □niɔ. ε keε ne -a mυ ni, ε 'mυ -aan 'wli gba.»

17 -Bi' 'n nu 'aan kaale 'li? □Bi nyibli -bu, 'n lee la 'li 'a mυ -mɔ, u nu- 'n naa 'li, 'ni kaa la 'a mυ? 'Uɔn-, ε 'yi 'mυ le -ni.

18 'N lee la nyiblo -bu, -ε mɔ Titu ni, 'ki bu mu la 'li 'a mυ -mɔ. Nyiblo -bi -mυ', a -yi, nɔ- kɔ□o 'hven- 'n le la 'li 'a mυ -mɔ. □Bi Titu a 'mυ, ε nɔ- kaa ne 'a mυ, -ε -ha 'a mυ -tebli □jre? 'Uɔn-. 'Aan 'mumu, a yi□e ni, -ε mɔ, ε 'yi -ti a -teε 'pa-, -ε nu□o, Titu kɔ 'mυ 'hven-, de ni -do, nɔ- -a ni. -A kɔ 'lule-hihie ni -do.

19 De -bu, -a 'cru 'ne- -aan 'crien -bu 'kwli, 'aan □wli 'ni 'yee 'li□i, -ε mɔ, -a yi 'a mυ -mɔ 'ni 'cru -ni, -wen nyibli -mυ', u yi -ti -yεε -ni, 'ti- -u -hihiε□ε kle. Ki mɔ Nyɩsua ye', -a yi mɔ -hlee -ni, □wi yi, -te -Yusu 'Kɩsu ni 'a -huhva. 'Diayɩnu -na, -a yi 'a mυ -ti a pɛpɛ -bu 'ni -lee -ni, -ε nu□o, -a -hve□ε ni, -ba -heε ne 'a mυ, -ε

di□e nu, a 'mυ 'klɩ ki ni diaki, 'ki 'u Nyɩsua a 'hru wɔn.

20 'N yi pie huannu, -ε nu□o, 'bu mɔ, 'ni di 'li 'a mυ -mɔ, -bakle, 'aan nuabui 'yi 'li□i 'li -we, bu blee 'na plo. 'Bu mɔ, 'bu ni 'mυ le, 'aan 'mumu, a 'yi 'li□i 'li -we, ba kɔ plo a bleεε, 'bu mɔ, 'ba 'ye 'mυ. 'N yi pie huannu, 'bu mɔ, 'ni di 'li 'a mυ -mɔ, 'ki 'li 'a mυ 'nyi, ba di hle 'ple, ba di ca -mɔ □tutu -ni, ba di yru' le bi, ba di □gla, ba di -ti -hɩn ye -hihla -ni, ba di -u -bi a 'nyre di, ba di 'li 'aan diɔnu 'li 'yaa -ni, ba di -tebli -mυ' nu, -ε 'yi 'u yi 'sii -ni.

21 'N yi pie huannu -we, 'bu mɔ, 'ni di 'li 'a mυ -mɔ, Nyɩsua bu nu□o, □bu ni nyai le, 'aan -ti. ε mɔ 'na huannu, □bu di 'li 'a mυ -ti'wɩanyu -huɔhuɩ 'nyi bu -yεε -ni, -u 'ye ni -hva -bu hie 'u 'waa de 'kuku bu. -Bakle, 'waa 'klo 'tiε nyre yi, 'u ni -wlawli kɔ 'lawlu 'hven-, 'u ni yinyre-tebli -huɔhuɩ -bi. 'Bu ni 'mυ le, 'n di 'ni we, 'waa -ti.

13

Le'boɔwin

1 'Bu mɔ, 'ni di 'li 'a mυ -mɔ, -ε -bi ε mɔ 'ki 'wi ni ta a 'wɔ. 'A -ti, 'ni di 'li, nyibli -mυ', -u nu de -hvan, 'n di puu □nu -bati le. -Te Nyɩsuacrien ni a hihla, ke- 'n di -bati a 'mυ 'a puɔpu nu. Nyɩsuacrien a 'mυ, ε wen 'ni: «'Bu mɔ, nyiblo 'bu yeε ne 'a 'biɩan -ti, ε di□e 'ni -hva, bu kɔ -heɩpu ni 'hven, ta, -u kɔ□o 'hven-, -u -hle -titu ni -do. 'Bu 'yi□i 'pa-, u 'yi 'li -bati a 'mυ, 'a puɔpu -we.»

2 -Te 'n ya la 'li 'na 'wi ni 'hven a 'wɔ, 'ki 'li 'a mυ -mɔ, 'n -gbεε la nyibli a pɛpɛ ni, ε kɔ, 'n -gbεε la nyibli -mυ' ni -we, -u nu la de 'kuku. -Te ti ne -bu, 'n 'yεε 'li ni di, keε, 'n yi 'a mυ 'ni -gbεε -ni de, -ε mɔ, 'ni di 'li, nyibli a pɛpɛ -mυ', -u nu de 'kuku, 'n kɔ □bu puu □nu -bati le.

3 A -hve□ε ni, ba yi□e, 'bu mɔ, -Yusu 'Kɩsu 'bu yi 'li 'mυ ni -neε -ni, 'bu yi ni hle. 'Bu mɔ, 'ni di 'li, a di de a 'mυ 'ni 'ye. -Yusu 'Kɩsu a 'mumu, 'bu yi -kvan ni ni, 'ki 'li 'a mυ 'nyi,

'a 'kɛ 'nɪ -wɛ ɛ 'lɪ, 'ɛ tʊɛ nɛ 'a mʊ 'a 'kɛ a kɪnɪnɪ.

⁴ Ti -mʊ' -kɔ 'yri ʊ kɔɔ la 'ʊ ʊ tugbɛ 'yie, ɔnɪ 'ye -wɛn, ɛ 'yɪ la 'kɛ -kɔ. Kɛɛ, ɛ -hɔn 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hri 'kɔ. -Tɛ ti nɛ -bʊ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɛ 'kwɛli, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ 'kɔ. -A mʊ -bʊ, -a kɔ -Yusu 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. 'A -tɪ, 'kɪ 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, -a 'yɪ 'kɛ -kɔ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a nɪ 'kɔ. 'A -tɪ, 'bʊ mɔ, ɔba di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, Nyɪsʊa a 'kɛ, nɔ- -a di -kʊan 'yri -nuu -nɪ.

⁵ 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ba 'jɪjra 'aan dɔɔnʊ a ɔwɛ -tɛɛ, -ɛ di ɔe nu, a 'mʊ ʊ 'ye, 'bʊ mɔ, 'ba kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɛ yɪ. 'N pʊ ʊ ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, a yɪ ɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ -Yusu 'Kɪsʊ nɪ 'lɪ 'aan ɔwɛ kɪ. 'N pʊ ʊ ɔhan-tɪ, a 'nɪ -hre ɔe lɪ nyibli -mʊ' wɔn ɛ, -ʊ pʊ ɛ, -ʊ kuo -Yusu ɔwɛ yɪ, -tagbita hɪ ɔnɔ, ʊ 'yɪ ɔwɛ yɪ -kuo -nɪ.

⁶ Kɛɛ, 'n pʊ ʊ ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, a di ɔe 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, -a mʊ -mɔ -bɪ, -a -wɛ 'lɪ -ba tɔɔ nɛ 'a mɔ ɔɔ nɪ, -ɛ mɔ, -a mɔ sɛyɪ a -Yusu a -mɔnanyʊ* ɔnɔ.

⁷ Kɛɛ, -a 'nɪ -hʊa ɔa lɪ ɔi, -ba tɔɔ nɛ 'a mɔ ɔɔ, -ɛ mɔ, -a mɔ -Yusu a -mɔnanyʊ ɔnɔ. -A dɛ Nyɪsʊa nɪ, 'kɪ 'ʊ 'a mʊ -mɔ, -ɛ di ɔe nu, a 'nɪ ɔha 'kɪ dɛ -hʊan ɔdʊ nu. Mɔ, ɔba 'yɪ 'hru 'ye, 'kɪ -ba tɔɔ nɛ 'a mɔ ɔɔ, -ɛ mɔ, -a mɔ -Yusu a -mɔnanyʊ ɔnɔ, dɛ -a -hʊɛ, ɛ nɔ- mɔ, ba nu ɔhaandɛ.

⁸ ɔBa yɪ win a pʊpʊ ɛ nɪ ni, ɛ 'wɪ yɪ, -a 'yɪ 'lɪ ɔi 'lɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ -aan -kʊan 'kwɛli, -ba -wɔn -tɪ a -tɛɛ yɪ. Dɛ nɪ -do -a -wɛ 'lɪ -ba nu, ɛ nɔ- mɔ -ba nu dɛ -mʊ', -ɛ 'sɪi 'ʊ yɪ.

⁹ 'Bʊ mɔ, 'ba nɪ 'kɛ kɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a 'hru wɔn, 'ye ɔbɪ -a mʊ -mɔ -bɪ, -a 'yɪ 'kɛ kɪ -nɪ, -a nɪ dɔdʊ. 'A -tɪ, -a dɛ Nyɪsʊa nɪ, -ɛ di ɔe nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ -hɛɛ -nɪ, a 'mʊ ye' -muu -nɪ, 'kɪ 'ʊ 'a 'hru wɔn.

¹⁰ ɛ nɪ ke', 'nɪ yɪ 'a mʊ -mɔ 'cɪɪ -nɪ, -ɛ di ɔe nu, a 'mʊ 'ʊ dɛ 'kuku a nunuo bʊ hie, -ɛ di ɔe nu, 'bʊ mɔ, 'nɪ nyre 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'nɪ ɔha 'a mʊ -mɔ 'plɛ. 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, Nyɪsʊa -nyɪ 'mʊ 'kɛ, 'kɪ ɔbʊ -ha 'lɪ 'a mʊ ɛ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'mʊ 'kɛ -nyɪ, 'kɪ ɔbʊ -wɛ 'a mʊ bʊ.

Kɛɛ, ɛ -nyɪ 'mʊ 'kɛ, -ɛ di ɔe nu, 'mʊ 'a mʊ -hɛɛ -nɪ, a 'mʊ ye' -muu -nɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a 'hru wɔn.

¹¹ 'Na 'dɪayɪnʊ -na, 'n gba 'a mʊ wɛ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ba muu ye', 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a 'hru wɔn. Ba -nyinyɪ 'kɛ. Ba kɔ win a lɛ'wɪnɔwɪnɛ, kɔ, ba kɔ kɪbʊwɛɛnɛ. 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ ɔi ɛ nɪ ni, Nyɪsʊa, -ɛ nʊɛ nɛ -a mʊ, kɔ, -ɛ yɪ -a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ -nyɪ, ɛ di 'ʊ 'a mʊ -mɔ 'nɪ nɪ.

¹² Ba -nyinyɪ 'wio -tɛɛ, -wɛn 'dɪayɪnʊ. Nyɪsʊa a nyibli a pɛpɛ -bʊ, -ʊ nɪ 'nɛ-, ʊ 'beti 'a mʊ -tɛɛ.

¹³ 'N dɛ Nyɪsʊa, 'kɪ 'ʊ 'aan pɛpɛ a -ta', 'kɪ -aan Kʊkʊnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ bʊ 'cibi 'ʊ, bʊ nu 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ, kɔ, Nyɪsʊa bʊ -nyɪ 'a mʊ 'a nʊɛɛ, kɔ, Nyɪsʊa a -Hihiu* bʊ nu ɔo, ba -mʊɛ.

'Cɾiɛn -mʊ', Pɔlv gba la GALATIKUƆ yɪ

1 'Mɔ Pɔlv ɲniɔ, 'mɔ -yɪ 'cɾiɛn -bʊ 'cɾi. 'Mɔ -Yusu 'Kɾiɪsʊ a -mɔnanyɔ* ɲniɔ. Ɛ 'yɪ -tonyiblo ɲɔv 'pa-, Ɛ 'yɪ 'mʊ -lee -ni. KƐƐ, -Yusu 'Kɾiɪsʊ a ɲgbɛtʊ, Ɛ nɔ- lee 'mʊ, Ɛ kɔ -aan 'Baɪ Nyɪsʊa, -Ɛ -ha 'lɪɲɪ 'kʊkɔnyibli 'nyɪ, -Ɛ -haɲa 'kɔ 'hʊɛn-.

2 Nyɪsʊa a nyibli a pɛpɛ -bʊ, -v ni 'nɛ-, v kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'bɛti 'a mʊ, 'aan pɛpɛ -mʊ', -v mɔ Nyɪsʊa a nyibli -mʊ', -v ni 'lɪ Galatɪblʊgba 'kwɪ.

3 -Aan 'Baɪ Nyɪsʊa kɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Kɾiɪsʊ 'hʊɛn-, bʊ nu 'a mʊ ɲhaandɛ -mɔ, Ɛ kɔ, bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ.

4 -Yusu 'Kɾiɪsʊ -ha 'a dɪɔnʊ ni, 'ɛ 'kʊ, 'kɪ 'v -aan -ta', -Ɛ dɪɲɛ nu, Nyɪsʊa 'mʊ -aan dɛ 'kuku 'wɔwɔla -ni, Ɛ kɔ, 'kɔ -bʊ a yɪnyɛ-tɛblɪ 'ni ɲha -a mʊ win kɪ -kɔɔ -ni de. -Tɛ -aan 'Baɪ Nyɪsʊa nu 'a -hʊhʊa, kɛ- Ɛ nu 'a nunuɔ.

5 -Ba pʊ Nyɪsʊa 'nyɛ lɛ, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bʊ. KƐ- bʊ ni 'mʊ.

Nyɪsʊa a ɲhaantitɛ, nɔ- mɔ win ni -dɔ -mʊ', 'n tɔɔ nɛ 'a mʊ

6 Dɛ a ni, Ɛ kɛƐ 'na ɲwɪ lɛ. 'Ɛ mɔ ɲhan-tɪ, Nyɪsʊa 'ɛ nu 'a mʊ ɲhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwɪ, -Yusu 'Kɾiɪsʊ a -tɪ, 'ɛ da 'a mʊ, 'kɪ ba mɔ 'a nyibli. KƐƐ, -tɛ a 'ble Nyɪsʊa a ɲhaantitɛ kʊa, Ɛ 'yɪ 'v bʊ -wɛɛn -ni, 'a pɛɛ 'lɪ Nyɪsʊa a 'mʊ kɪ, 'a pɪ hɪapɔtɪtɛ -bɪ nʊa yɪ bʊ, 'a pɪ lɛ, -Ɛ mɔ, Ɛ nɔ- mɔ ɲhaantitɛ, kɛƐ, ɲbʊ lee nɛ 'a mʊ, -Ɛ mɔ, Ɛ 'yɪ ɲhaantitɛ 'pa-.

7 Win ni -dɔ -mʊ', 'n tɔɔ nɛ 'a mʊ, Ɛ nɔ- mɔ sɛyɪ a Nyɪsʊa a ɲhaantitɛ. Ɛ 'yɪ 'kɪ Nyɪsʊa a ɲhaantitɛ ɲɔv -kɔ de, 'bʊ 'yɪ Ɛ ni -dɔ a 'mʊ, 'n tɔɔ nɛ 'a mʊ 'pa-. 'Nɪ yɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔhleeɛ lɛ ni ni, Ɛ 'wɪ yɪ, Ɛ kɔ nyibli, 'v kɛƐ nɛ 'a mʊ. V -hʊɛɲɛ ni, bʊ 'cɪcɪ Nyɪsʊa a ɲhaantitɛ -mʊ', -Ɛ nɛ -Yusu 'Kɾiɪsʊ a -tɪ -mɔ lɛ.

8 'Bʊ mɔ, nyiblo ɲɔv 'bʊ 'cɪcɪ Nyɪsʊa a ɲhaantitɛ -mʊ', -a pʊ la 'a

mʊ, a 'ble la kʊa, Nyɪsʊa bʊ pʊɲv 'jɾɔ yɪ, mɔ 'yɛ ɲbʊ Ɛ mɔ -a mʊ.

9 -A lee nɛ 'a mɔɲɔ ni, 'tɪ- 'ni nɪnɛɲɛ kɪ de: Nyiblo ɲɔv 'bʊ 'cɪcɪ Nyɪsʊa a ɲhaantitɛ -mʊ', -a pʊ la 'a mʊ, a 'ble la kʊa, Nyɪsʊa bʊ pʊɲv 'jɾɔ yɪ.

10 ɲBɪ 'aan ɲwɪ yɪɲɪ 'ni 'yɛ, -Ɛ mɔ, 'n yɪɲɪ 'ni 'cɾi, -Ɛ dɪɲɛ nu, nyibli 'mʊ 'mʊ 'nyɛ lɛ pʊ? 'Vɔn-, Ɛ 'yɪ 'mʊ lɛ -ni. 'N -hʊɛɲɛ ni, Nyɪsʊa, nɔ- -bʊ pʊ 'mʊ 'nyɛ lɛ. ɲBɪ 'aan 'lulɛ-hihie wɛn 'ni, 'n ɲmʊɛɲɛ lɛ, 'kɪ ɲbʊ nɔɔ 'lɪ nyibli 'yɪ kɛ? 'Vɔn-, 'bʊ mɔ, 'ni yɪ wɛnɲɛ ni -hʊɛ, 'kɪ ɲbʊ nɔɔ wɛn 'lɪ nyibli 'yɪ kɛ, 'n 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, ɲbʊ mɔ wɛn -Yusu 'Kɾiɪsʊ a -kʊannunyɔ.

-Tɛ Pɔlv -nu, 'ɛ -hɛ -Yusu a -mɔnanyɔ, Ɛ nɔ- Ɛ -hɪhɪɛ kɛ*

11 'Dɪayɪnʊ -na, ɲbʊ -hɪhɪa 'a mʊ kɛ, -Ɛ mɔ, Nyɪsʊa a ɲhaantitɛ -mʊ', 'n pʊ la 'a mʊ, Ɛ 'yɪ -tonyiblo ɲɔv 'pa-, Ɛ 'yɪɲɪ 'lu -mɔ lɛ -hie,

12 mɔ, Ɛ 'yɪ 'v -tonyiblo ɲɔv wɛn 'pa-, 'n 'yɪ 'vɲv -ha, Ɛ mɔ, Ɛ 'yɪ -tonyiblo ɲɔv 'pa-, Ɛ 'yɪ 'mɔɲɔ -pʊ. -Yusu 'Kɾiɪsʊ a ɲgbɛtʊ, Ɛ nɔ- 'hɾɪ 'mʊ yɪ, 'ɛ tɔɔ 'mɔɲɔ.

13 A 'wɪn ni, -tɛ 'na 'kɔ ni la 'mʊ, tɪ -mʊ', -Ɛ kɔ 'yɪ 'n yɪ la -a mʊ -Juukʊɛ* -aan tɛtɛ ɲwɛn lɛ kʊɛ. Tɪ a 'mʊ 'yɪ, 'n ɲtɪ la Nyɪsʊa a nyibli ɲhɪɔɛn dɪakɪ, -Ɛ nuɲɔ, 'n -hʊɛ laɲa ni, ɲbʊ -wɛ la nyibli a 'mʊ bʊ,

14 'tɪ- nyibli -mʊ', -v kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -v kɔ la 'yɪɾɪtɪ ni -dɔ, 'n -hi la 'v 'waa nyibli -hʊɔhʊɪ ni, 'kɪ 'v -a mʊ -Juukʊɛ -aan tɛtɛ kɔ 'blɪɲmlɪ a 'vɲtuule -mɔ. 'N -ha la 'na dɪɔnʊ ni pɛpɛ, 'kɪ 'v -aan 'baɪnʊ a tɛtɛ kɔ 'blɪɲmlɪ a 'mʊ a -ta'.

15 KƐƐ, kʊɛ la 'lɪ 'na 'dɪɪ 'kwɪ bʊ, Nyɪsʊa pʊ la 'mʊ 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ 'v 'a -kʊan a -ta'. Ɛ nu la 'mʊ ɲhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwɪ. Ɛ nɔ- nuɲɔ, 'ɛ da la 'mʊ, 'kɪ ɲbʊ nu 'a -kʊan. Tɪ -mʊ', Ɛ wa la 'nyɛ, -tɛ Ɛ nyɛ 'v,

16 -Ɛ -bɪ Ɛ nuɲɔ ni, 'a 'Yu -Yusu 'ɛ 'hɾɪ 'mʊ yɪ, -Ɛ dɪɲɛ nu, 'mʊ 'a ɲhaantitɛ -mʊ' dako a gblegble -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa- pʊ. Tɪ a 'mʊ 'yɪ,

'n 'yɪ la 'lɪ nyiblo ɔ̃dɔ -mɔ -mu, 'n 'yɪ la ɔ̃tɔ -hɔa mɔ -mu.

¹⁷ Ɛ mɔ, 'n 'yɪ la 'lɪ Jrusredɔ 'kwli -mu, 'kɪ 'lɪ -Yusu a -mɔnanyɔ -mɔ' -mɔ, -v mɔ la 'a yɪ-henyibli. Kɛɛ, dɛ 'n -nu, ɛ nɔ- mɔ, ti nɪ -do a ti 'yri, 'kɪ 'n mu 'lɪ Arabibɔgba 'kwli. -Tɛ 'n -hɔn 'lɪ -wlu, -ɛ -bɪ 'kɪ 'n mu 'lɪ Damasi, 'kɪ 'lɪ Silibɔgba 'kwli.

¹⁸ -Tɛ 'yri nɪ ta -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ 'n mu 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, -ɛ diɔ̃e nu, 'n kɔ Pielɪ 'hɔn-, -a 'mɔ -yiyi -nɪ, 'nɪ -hi 'vɔ̃v 'hɔɪ 'wee nɪ 'hɔn.

¹⁹ Ti a 'mɔ 'yri, 'n 'yɪ la -Yusu a -mɔnanyɔ ɔ̃dɔ 'ye, 'bɔ 'yɪ Pielɪ nɪ -do a 'mɔ 'pa-, ɛ kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'diayɪ Saki.

²⁰ -Tɪ -bɔ, 'n hɛ, ɛ mɔ ɔ̃han-tɪ ɔ̃nɔ. 'N hɛɔ̃e nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'. Ɛ 'yɪ hɪ 'pa-, 'nɪ -nuɔ̃o lɪɔ̃tɪ.

²¹ -Tɛ 'n -hɔn 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, -ɛ -bɪ 'kɪ 'n mu 'lɪ 'bɔgɔ -mɔ', -v mɔ Silibɔgba kɔ Silisibɔgba 'hɔn-'kwli.

²² Ti nɪ -do a 'mɔ 'yri, -Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ -Juukɔe a 'bɔgɔ 'kwli, v 'ye la 'mɔ nɪ 'ye.

²³ V yɪ la nɪ 'wɪn nɪ -do, -ɛ mɔ: «Nyiblo -bɔ, -ɛ ɔ̃tui la -a mɔ ɔ̃hɔn, ɛ 'cɪcɪ nɪ. -Tɛ ti nɛ -bɔ, ɛ nɔ- yɪ nyibli -lee -nɪ, -ɛ mɔ, bɔ -nyɪ 'waa ɔ̃wɪ -Yusu 'Kɪsɔ, mɔ 'ye ɔ̃bu ti -hi la a ti 'yri, bɔ yɪ la nyibli -mɔ', -v kuo la -Yusu 'Kɪsɔ ɔ̃wɪv yɪ a bɔ-wɔwe nɪ -hɔɛ.»

²⁴ -Tɛ v 'wɪn la -tɪ a 'mɔ, -ɛ -bɪ v pɪ la Nyɪsɔa 'nyre ɛ, 'kɪ 'v 'na -ta'.

2

-Tɛ Pɔlv mu la 'lɪ -Yusu a -mɔnanyɔ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Jrusredɔ 'kwli -mɔ*

¹ -Tɛ 'yri nɪ -pu ɔ̃tu 'v -hɛn -hi, -ɛ -bɪ 'n kɔ Banabasi 'hɔn-, -a mu la 'lɪ Jrusredɔ 'kwli de, -ɛ diɔ̃e nu, -a mɔ 'cɔe a nyibli gɔgɔ 'ye. -Tɛ -a yɪ la nɪ mi, 'n gba la Titɪ nɪ -wɛ.

² 'N mu la 'lɪ nɪ, -ɛ nuɔ̃o, Nyɪsɔa -tɛ la 'lɪ 'mɔ. -Tɛ -a nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ 'n kɔ 'cɔe a ye'nanyɔ 'hɔn-, -a bii yɪ, 'nɪ -hɪhɪa ɔ̃nɔ Nyɪsɔa a ɔ̃haantitie -mɔ' kɛ, 'n pɪ nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔe*

'pa-, -ɛ diɔ̃e nu, 'cɔe a ye'nanyɔ a 'mɔ, -v mɔ -Juukɔe, v 'mɔ 'na -kɔn, 'n nɪ la, kɔ, 'n 'tɛ di nu kɪ -wɛn -nɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔe 'pa-'nyɪ. 'Na ɔ̃wɪv 'yeɔ̃e nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'lulɛ-hihie 'kwli, v wɛn 'nɪ, 'na -kɔn 'yɪ 'mini -kɔ.

³ 'Na -mɔnanyɔ Titɪ mɔ Gɛkɪkɔeyu ɔ̃nɔ, kɛɛ, -tɛ -a nyre 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, 'cɔe a ye'nanyɔ a 'mɔ, v 'yɪɔ̃tɪ -lee -nɪ, 'kɪ bɔ 'bɛ yɪ, ɔ̃wɪv yɪ -tɛ -Juukɔe a tete nɪ 'a hɪhɪa, -ɛ diɔ̃e nu, ɛ 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'.

⁴ Kɛɛ, ɛ kɔ hɛkɔnyibli ɔ̃dɔ. V nu-pa 'lɪ -a mɔ 'nyɪ, v nu- -hɔɛɔ̃e, Titɪ bɔ 'bɛ yɪ. Nyibli a 'mɔ, 'kɪ 'lɪ -yɔkɔ 'kwli, v naa 'lɪ, 'v pa 'lɪ -a mɔ 'nyɪ, -ɛ diɔ̃e nu, v 'mɔvɔ̃ 'ye, -tɛ -a -nu, ɔ̃a 'yɪ 'kɪ 'lɪ -Juukɔe a tete bɔ -nɪ de, -ɛ nuɔ̃o, -a kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɔn-, -a -mɔe nɪ. V -hɔɛɔ̃e nɪ, -ba 'tɛ -ba kɔe -Juukɔe a tete ɔ̃wɪen ɛ, -ɛ diɔ̃e nu, -a 'mɔ tete a 'mɔ a ɔ̃kɔyo -hɛ de.

⁵ Kɛɛ, yruyru, -a 'yɪ ɔ̃nɔ 'hru -nyɪ, -kɔtɪ -a 'nɪ -hɔaɔ̃a lɪɔ̃tɪ, 'kɪ bɔ nyre Nyɪsɔa a ɔ̃haantitie -mɔ' yɪ, -ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ, -ɛ diɔ̃e nu, -tɛ ɔ̃haantitie a 'mɔ, ɛ nɪ 'mɔ, a 'mɔ 'wɪn.

⁶ Nyibli -mɔ', v dɛɛ 'cɔe a nyibli gɔgɔ, bɔ mɔ nyibli gɔgɔ, bɔ 'yɪ nyibli gɔgɔ 'pa-, dɛ a 'mɔ, ɛ 'nɪ -daɔ̃a ɔ̃dedede, -ɛ nuɔ̃o, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa 'yɪ kɪ, nyibli a pɛpɛ mɔ dɛ nɪ -do. Nyɪsɔa 'nɪ 'jraɔ̃a nyibli 'yɪ ɛ. Nyibli gɔgɔ a 'mɔ, -tɛ 'n -hɪhɪa ɔ̃nɔ ɔ̃haantitie a 'mɔ kɛ, 'n pɪ nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔe 'pa-, 'v 'yɪ 'mɔ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ ɔ̃cɛ.

⁷ Kɛɛ, v yruɔ̃o nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa, nɔ- -nyɪ 'mɔ ɔ̃haantitie a 'mɔ, 'ɛ lee 'mɔ, 'kɪ ɔ̃bɔ mu, -bɔ pɔvɔ̃ nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔe 'pa-, ɔ̃wɪv yɪ, ti -hi la a ti 'yri, -tɛ ɛ nu la, 'ɛ lee la Pielɪ, 'kɪ ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, bɔ pɔ la titie a 'mɔ -Juukɔe.

⁸ V yruɔ̃o ɛ, -ɛ mɔ, -tɛ Nyɪsɔa -nu, 'ɛ -nyɪ la Pielɪ 'kɪ, 'ɛ lee 'lɪɔ̃tɪ -Juukɔe -mɔ, kɛ- nɪ -do ɛ -nu, 'ɛ -nyɪ 'mɔ 'kɪ, 'ɛ lee 'mɔ -wɛ, 'kɪ 'lɪ dakɔ a gɛgɛle -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔe 'pa- -mɔ.

⁹ Saki, kɔ Pielɪ, kɔ Saan 'hɔn-,

-Yusu a nyibli dɛɛ 'cɔvɛ a nyibli gbagbi, v 'ye la□a ni, -ɛ mɔ, Nyɔsɔvɛ a □gbɛtɔ, nɔ- -ha 'li -kvan a 'mɔ 'li, 'ɛ -nyi 'mɔ□o. Ɛ nɔ- nu□o, 'v 'tɔ -a mɔ kva lɛ, 'n kɔ Banabasi 'hɛn-. Dɛ a 'mɔ, v -nu, ɛ □hɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, v kɔ -a mɔ 'hɛn-, -a -mɔvɛ ni. U kɔ -a mɔ 'hɛn-, -a -yra□a ni, -ɛ mɔ, 'n kɔ Banabasi 'hɛn-, 'kɔ -a di 'li nyibli -mɔ', -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa- -mɔ mu, -a 'mɔ □nɔ Nyɔsɔvɛ a □haantitɛ pɔ. U nɔ- -mɔ -bɔ, 'kɔ v di 'li -Juukvɛ -mɔ mu, v 'mɔ □nɔ Nyɔsɔvɛ a □haantitɛ pɔ.

10 Dɛ ni -do, v lee la -a mɔ, -ba nu, ɛ nɔ- mɔ: □Ba yɔ 'li -Yusu a nyibli, -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa- -mɔ ni mi, -ba lee □nɔ, bɔ 'kukvɛ 'wliyɛ lɛ, -ɛ di□e nu, -a 'mɔ □hɔvɛnyibli -mɔ', -v ni 'li -Yusu a nyibli 'nyɔ, 'kɔ 'li Jrusrɛdɔ 'kwli -hɛɛ -ni. Dɛ a 'mɔ, 'n nu□o ni -tɛɛ.

-Tɛ Pɔlv 'plɛ la Piɛlt -mɔ, 'kɔ 'li Atiɔsɔdɔ 'kwli

11 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɔ 'kɔ 'n mu 'li Atiɔsɔdɔ 'kwli. 'Kɔ 'n ni 'li, Piɛlt, 'ɛ di 'li, 'ɛ nu □dedɛdɛ, -ɛ 'yɔ la 'li 'yie 'kwli lɛ -nɔɔ -ni. Ɛ nɔ- kɔ -tɔ 'nɔ 'plɛ la□a -mɔ, 'kɔ 'v nyibli -hɔhɔvɛ ye'.

12 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ nu la 'lu -mɔmumuɔ, ɛ nɔ- -bɔ: -Tɛ Piɛlt a 'mɔ, ɛ nyre la 'li Atiɔsɔdɔ 'kwli -dodo, ɛ kɔ -Yusu a nyibli -mɔ', -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa- 'hɛn-, v yɔ dii la 'v -tɛ ni -do dɛ. (-Yusu a nyibli -mɔ', -v 'yɔ -Juukvɛ* 'pa-, v 'nɔ -hɔvɛ□a li□i, 'kɔ bɔ □tuu 'v -Juukvɛ a tɛtɛ -mɔ', -ɛ hɛ, -ɛ mɔ, bɔ 'bɛ yrɛ, ɛ kɔ, bɔ □tuu 'v -Juukvɛ a tɛtɛ -bɔ 'v.) Ti gbi bɔ -hi 'kɔ, -ɛ -bɔ Saki, -ɛ ni 'li Jrusrɛdɔ 'kwli, ɛ tɛ la nyibli bɔ, 'kɔ bɔ mu la 'li -Yusu a nyibli, -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa-, -v ni 'li Atiɔsɔ -mɔ. -Tɛ nyibli a 'mɔ, v nyre 'li, Piɛlt a 'mɔ, -ɛ kɔ -Yusu a nyibli -mɔ' 'hɛn-, -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa-, -v yɔ mɔ 'v -tɛtɛ ni -do dɛ lɛ -dii -ni, -ɛ -bɔ ɛ -jri 'a dɔɔvɛ yɔ, ɛ kɔ 'a 'bio a 'mɔ 'hɛn-, 'v 'kee dɛ a -mɔdidilɛ. Dɛ -mɔ', -kɔtɔ Piɛlt 'ɛ nu dɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ: Ɛ nɔ- -mɔ -bɔ, ɛ pie la -Juukvɛ -mɔ', Saki tɛ la bɔ a hɔannɔ, -ɛ nu□o, kɛ- 'a □wɔvɛ pɔ la, -ɛ mɔ, nyibli a 'mɔ,

v di 'plɛ la□a -mɔ, -tɛ ɛ bi 'li nyibli -mɔ', -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa- 'nyɔ, 'tɔ-, -v 'yɛ ni □tuu 'v -Juukvɛ a tɛtɛ 'v.

13 -Yusu a nyibli -bɔ -mɔ', -v mɔ -Juukvɛ, yɔnyrɛdɛ a 'mɔ, Piɛlt ni la, ɛ nɔ- 'waa 'mumu, v ni la -wɛ, 'v nɛɛ la 'li ni 'hɛn, 'v -jri la 'waa dɔɔvɛ yɔ, 'kɔ 'v nyibli -mɔ', -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa- -mɔ'. Dɛ ni -do a 'mɔ, ɛ nɔ- Banabasi ni la -wɛ. 'Waa pɛpɛ a 'mɔ, dɛ -mɔ', v -yɔ, -ɛ 'yɔ -tɛɛ -nu, nɔ- v ni la.

14 -Tɛ 'n 'ye la□a, -ɛ mɔ, v 'nɔ -kɔvɛ□ɛ la Nyɔsɔvɛ a □haantitɛ -mɔ', -ɛ mɔ -tɔ a -tɛɛ □wien lɛ, ɛ nɔ- kɔ -tɔ, 'nɔ gba la 'li Piɛlt wuntɔ 'yɔ 'yakla ke, 'kɔ 'v nyibli a pɛpɛ ye', 'nɔ lee la□a, -ɛ mɔ: «-Mɔ -Juukvɛyɔ □nɔ. Kɛɛ, -na 'mumu, □nɔ -kɔvɛ□ɛ -Juukvɛ a tɛtɛ □wien lɛ. Dɛ- kɔ -tɔ, □nɔ -hɔvɛ□ɛ, 'kɔ nyibli -mɔ', -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa-, bɔ □tuu 'v -Juukvɛ a tɛtɛ 'v 'li?

15 -A mɔ -mɔ -bɔ, □han-tɔ □hɔn, □a mɔ -Juukvɛ, □a 'yɔ dako -mɔ', -v 'yɔ Nyɔsɔvɛ a tɛtɛ -yɔ a nyibli 'pa-,

16 kɛɛ, -a 'wɔn ni, kɔ, □a yi□e, -ɛ mɔ, nyiblo -mɔ', -ɛ kuo -Yusu 'Kɔlv □wɔvɛ yɔ, ɛ nɔ- 'sii 'v yɔ, 'kɔ 'v Nyɔsɔvɛ ye'. Ɛ 'yɔ nyiblo -mɔ', -ɛ □tui 'v -Juukvɛ a tɛtɛ 'v 'pa-. Ɛ nɔ- nu□o, -a mɔ -mɔ -bɔ, □a kuo -Yusu 'Kɔlv □wɔvɛ yɔ, -ɛ di□e nu, Nyɔsɔvɛ 'bɔ 'ye dɛ a 'mɔ, ɛ 'mɔ 'v -a mɔ yɔ 'sii -ni, 'kɔ 'v 'a dɔɔvɛ ye'. Ɛ 'yɔ -ba yɔ 'v -Juukvɛ a tɛtɛ ni □tui -ni a -tɔ 'pa-, -ɛ nu□o, tɛtɛ a 'v □tuule 'nɔ -nu□o li□i, nyiblo 'nɔ 'sii□e 'v yɔ, 'kɔ 'v Nyɔsɔvɛ ye'.» Kɛ- 'n nu la Piɛlt a leelɛ.

-Tonyiblo blɛɛ yɔ, bɔ kuo -Yusu 'Kɔlv □wɔvɛ yɔ, 'tɔ- Nyɔsɔvɛ 'mɔ'v wa

17 -A mɔ -bɔ, -v mɔ -Juukvɛ*, -a -hɔvɛ□ɛ ni, 'kɔ Nyɔsɔvɛ bɔ 'sii 'v -a mɔ yɔ, 'kɔ 'v 'a dɔɔvɛ ye', -ɛ nu□o, -a kuo -Yusu 'Kɔlv □wɔvɛ yɔ. Dɛ a 'mɔ a -tɔ, □a 'wɔ□i nyibli -mɔ' yɔ, -v 'yɔ -Juukvɛ 'pa-, kɔ, -a dɛɛ dɛ'kukununyɔ, -ɛ nu□o, -a 'nɔ □tuu□o 'v -Juukvɛ a tɛtɛ 'v. □Bɔ dɛ a 'mɔ, ɛ □hɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Kɔlv, nɔ- pɔ 'li -a mɔ dɛ 'kuku 'nyɔ? 'Uɔn-, ɛ 'yɔ 'mɔ lɛ -ni.

18 -Tɛ ɛ ni 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: Nyiblo 'bɔ hie 'v -Juukvɛ a tɛtɛ a 'v □tuule bɔ, -tɛ ɛ 'yɛ ni -hɛɛ □nɛ, 'kɔ bɔ 'sii

'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye', 'ti-, 'bu ꝑhan -mɔ de, 'bu kuo tete a 'mu ꝑwɔlɔ yi de, -ɛ -bi ɛ ni dɛ -mɔ', -ɛ 'yɛ ni blee Nyɔsua a plɔ.

¹⁹ Tete a 'mu, ɛ nɔ- lee 'mu, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'kukɔv, 'na dɛ 'kuku a -ti. 'E mɔ ꝑhan-ti, tete a 'mu, nɔ- nuꝑo, 'ni 'ku, 'ki 'u Nyɔsua ye'. Kɛɛ, -tɛ 'n 'ku 'ki, -ɛ -bi tete 'yi 'ki 'klɔ -kɔ, 'ki 'u 'mu ki. ɛ 'wi yi, 'na 'klɔ 'ka, nɔ- 'ku, 'ni ni 'klɔ, 'ki 'u Nyɔsua ye'. -Tɛ 'n kuo -Yusu 'Klɔv ꝑwɔlɔ yi, ɛ nɔ- nuꝑo, 'ni yiꝑe, -ɛ mɔ, tugbɛ -mɔ', -ɛ kɔ 'yie u kɔɔ 'uꝑv 'u, ɛ 'wi yi, ɛ kɔ 'mu 'hɔvɛn- u kɔɔ 'u, ꝑa 'ku.

²⁰ ɛ nɔ- nuꝑo, 'klɔ -bu, 'n ni 'ki, ɛ 'yi 'mɔ 'pa-, 'n 'yi 'ki 'klɔ a 'mu -ni de, kɛɛ, -Yusu 'Klɔv, nɔ- ni 'klɔ, 'ki 'li 'mu 'li. 'Klɔ -bu, 'n ni 'nɛ- -mɔ, 'n -ha 'na ꝑwɔlɔ a pɛpɛ ni, 'ni -nyiꝑe Nyɔsua a 'Yu -mɔ', -ɛ nɔɛ 'mu, 'ti- -ɛ -ha 'a dɔvɔv, -ɛ 'ku, 'ki 'u 'na -ta'.

²¹ ꝑHaandɛ -mɔ', Nyɔsua nu 'mu -mɔ, 'ki 'li daduke 'kwli, 'n 'yi 'liꝑi 'li -wɛ, ꝑbu pɔ 'a -ti bu, ꝑbu ꝑhan -mɔ, ꝑbu kuo tete ꝑwɔlɔ yi de. Nyiblo 'bu yi wen 'u yi ni 'sii -ni, 'ki 'u Nyɔsua ye', 'a tete a 'uꝑtuule a -ti, -ɛ -bi ɛ di ꝑhen wen 'nyrɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɔv 'ku ni dadu.

3

-Tonyiblo -mɔ', -ɛ kuo Nyɔsua ꝑwɔlɔ yi, ɛ nɔ- Nyɔsua wɛ

¹ 'A mu Galatikue, a 'yi 'lule-hihie -kɔ. 'N pɔꝑv ꝑhan-ti, -ɛ mɔ, nyiblo ꝑdu -kaa nɛ 'a mu. -Tɛ -Yusu 'Klɔv nu 'kukɔv, 'ki 'u tugbɛ 'yie, 'n -hihia 'a mɔꝑo kɛ ni -tɛɛ.

² 'N -hɔɛ ꝑbu 'beti 'a mu: ꝑBi -tɛ a ꝑtui 'u -Juukue* a tete 'u, ɛ nɔ- nuꝑo, Nyɔsua 'ɛ -nyi 'a mu 'a -Hihiu*? 'Uɔn-. 'A ꝑhaantitie -mɔ', ɛ nɔ- a pɔ nɔa yi bu, ɛ kɔ, 'a kuo -Yusu ꝑwɔlɔ yi. ɛ nɔ- kɔ -ti, 'ɛ -nyi 'a mu 'a -Hihiu. ꝑBi ɛ 'yi 'mu lɛ -ni?

³ Dɛ- kɔ -ti, 'a 'yi 'ki 'a lɛyuyruo -kɔ? Dɛ- kɔ -ti, -kɔvɛn -mɔ', Nyɔsua a -Hihiu ꝑtu -wlu, 'ki 'li 'a mu 'li, 'a -hɔɛ ba -yraꝑa 'lu, 'ki 'li 'aan dɔvɔv a 'klɔ 'kwli 'li?

⁴ ꝑBi ꝑhaandɛ a pɛpɛ -mɔ', Nyɔsua nu 'a mu -mɔ, ɛ mɔ dadu ꝑniɔ?

'Uɔn-, 'n 'yiꝑi ꝑhan-ti -pɔ, 'ki bu di dadu' pa.

⁵ Nyɔsua yi -nyi 'a mu 'a -Hihiu, 'ɛ ni ꝑwɔlɛkɛɛ-tɛblɔ, 'ki 'li 'a mu 'nyi. ꝑBi ba yi 'u -Juukue a tete a -ti ni ꝑtui -ni a -ti, ɛ nɔ- kɔ -ti 'ɛ niꝑe? 'Uɔn-, ɛ niꝑe ni, -kɔti a pɔ 'a ꝑhaantitie nɔa yi bu, 'a kuo -Yusu ꝑwɔlɔ yi.

⁶ Ba -hie -aan 'baɔ gbagbu Abrahamu a dɛ 'lu -mɔ lɛ. 'U 'cru 'li Nyɔsvacriɛn 'kwli ni, -ɛ mɔ: «Abrahamu kuo la Nyɔsua ꝑwɔlɔ yi. -Tɛ ɛ kuo la Nyɔsua ꝑwɔlɔ yi, ɛ nɔ- nuꝑo, Nyɔsua 'ɛ 'sii la 'uꝑv yi, 'ki 'u 'a dɔvɔv ye'.»

⁷ Dɛ a 'mu, ɛ ꝑhen 'nyrɛ, -ɛ mɔ, nyibli -mɔ', -u kuo -Yusu ꝑwɔlɔ yi -tɛɛ, u nu- mɔ Abrahamu a sɛyi-sɛyi a 'yonu a 'yonu.

⁸ Ti -hi la a ti 'yri, u 'cru laꝑa ni, 'ki 'li Nyɔsvacriɛn 'kwli, -ɛ mɔ: «Nyibli -mɔ', -u 'yi -Juukue 'pa-, u di kuo Nyɔsua ꝑwɔlɔ yi, ɛ kɔ, Nyɔsua 'mu 'u ꝑnu yi 'sii -ni -wɛ, 'ki 'u 'a dɔvɔv ye'.» Dɛ a 'mu a -ti, ɛ ni la ke', Abrahamu 'ɛ 'win la Nyɔsua a ꝑhaantitie, Nyɔsua 'ɛ lee ꝑnɛ, ɛ wen: «'Ki 'n di 'li -mɔ 'li naa -ni, 'mu dako a pɛpɛ, -u ni 'nɛ- -tɔtɔ ki ꝑhaandɛ -mɔ nu.»

⁹ Abrahamu kuo la Nyɔsua ꝑwɔlɔ yi. ɛ nɔ- nuꝑo, Nyɔsua 'ɛ nuꝑo ꝑhaandɛ -mɔ, 'ti-, nyibli a pɛpɛ -mɔ', -u kuo Nyɔsua ꝑwɔlɔ yi -wɛ, ɛ di nu ꝑnu ꝑhaandɛ -mɔ.

¹⁰ Nyibli -mɔ', -u yiꝑi 'lu -mɔ lɛ -hie, -ɛ mɔ, Nyɔsua di 'u ꝑnu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u 'a dɔvɔv ye', -ɛ nuꝑo, -ti -mɔ', tete -hlɛ, nɔ- u ni, nyibli a 'mu, Nyɔsua a -bati di ꝑnu 'ni klɔ. 'E mɔ -tɛɛ, Nyɔsua a win 'ɛ pɔ lɛ: «Nyiblo 'bu 'yɛ ni ꝑtuu 'u tete a pɛpɛ -mɔ', u 'cru 'li Nyɔsvacriɛn 'kwli, 'a -nɛ ti, nyiblo a 'mu, Nyɔsua a -bati diꝑe 'ni klɔ.»

¹¹ -A yiꝑe ni, -ɛ mɔ, ɛ 'yi nyiblo ꝑdu -kɔ, -bu 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye', 'a tete a 'uꝑtuule a -ti. -A yi dɛ a 'mu ni, -ɛ nuꝑo, kɛ- Nyɔsua a win pɔ, -ɛ mɔ: «Nyiblo -mɔ', -ɛ kuo Nyɔsua ꝑwɔlɔ yi, nɔ- 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye'. Nyiblo a 'mu, ɛ nɔ- di 'klɔ ni.»

12 Kεε, υ 'cɾɪɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacɾɪɛn 'kwli, -ε mɔ: «Nyiblo -mυ', -ε ɔtɪ 'υ tete 'υ, ε nɔ- di 'klo nɪ.» Dε a 'mυ, ε tυε nε -a mυ nɪ, -ε mɔ, tete a 'υɔtuule, kɔ Nyɪsɔa a ɔwɔ a yɪkuole 'hυen-, υ 'yɪ dε -nɪ -do 'pa-.

13 'A -tɪ, Nyɪsɔa a -bati klo -a mυ nɪ, -ε nuɔ, -a 'yɪ 'υ tete 'υ ɔtuu -nɪ -tεε. Kεε, -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- -di, 'ε nyra 'υ -aan -ta' bυ, Nyɪsɔa a -bati 'ε kloɔ. Dε a 'mυ, ε nɔ- kɔ 'kwli ε naa 'lɪ, 'ε wa -a -mυ, -ε diɔe nu, Nyɪsɔa a -bati 'nɪ ɔha -a mυ klo de. Kε- υ nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacɾɪɛn 'kwli, -ε mɔ: «'Bυ mɔ, 'bυ 'ba nyiblo bυ, 'kɪ 'lɪ tugbe yra, ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, nyiblo a 'mυ, Nyɪsɔa a -bati kloɔ nɪ.»

14 Kε- -Yusu 'Klɪsɔ nu 'a nunuo, -ε diɔe nu, ɔhaande -mυ', Nyɪsɔa pυ la lε, ε di la Abrahamυ -mɔ nu, nyibli -mυ', -υ 'yɪ -Juukυε 'pa-, ε 'mυ ɔnuɔ -mɔ nu -wε, dε -mυ', -Yusu 'Klɪsɔ -nu a -tɪ. Kε- -Yusu nu 'a nunuo -wε, -ε diɔe nu, -tε -a kuo ɔne ɔwɔ yɪ, Nyɪsɔa 'mυ -a mυ 'a -Hihiu, ε pυ la lε, ε di la -a mυ -nyɪ -nyɪ.

ɔHaande -mυ', Nyɪsɔa pυ la 'lɪ, 'kɪ 'υ Abrahamυ -mɔ

15 'Na 'dɪayɪnυ -na, ɔbυ pυɔ 'yɪ a ɔtutuo a dε yɪ. 'Bυ mɔ, dakogble nɪ 'hυen, 'bυ -wen, 'kɪ bυ ɔtu 'yɪ, -ε -bɪ nyiblo ɔdυ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wε, bυ nyre 'yɪ a 'mυ yɪ, mɔ, nyiblo ɔdυ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wε, bυ pυ 'υɔ dε 'lu.

16 Kε- nɪ -do ε ɔti 'mυ, 'kɪ 'υ Nyɪsɔa a 'yɪ -mυ', ε ɔtu la, ε kɔ Abrahamυ 'hυen- a -ta'. Ti -mυ', -ε kɔ 'yɪ Nyɪsɔa ɔtɪ la 'yɪ a 'mυ, ε kɔ Abrahamυ 'hυen-, ε lee laɔa nɪ, -ε mɔ, ɔhaande -mυ', -kɔtɪ ε hɛ, ε di la ɔneɔ -mɔ 'nɪ nu, ε kɔ 'a 'yonυ a 'yonυ 'hυen-. Kεε, seyɪ-seyɪ, Nyɪsɔacɾɪɛn 'nɪ -pυɔ lε, -ε mɔ, ɔhaande a 'mυ, ε di nu laɔa Abrahamυ -mɔ, kɔ 'a 'yonυ a 'yonυ 'hυen-. Kεε, ε wen 'nɪ, ε di nu laɔa 'a 'yonυ a 'yɪ nɪ -do -mɔ. 'Yɪ a 'mυ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsɔ.

17 -Tɪ 'n -hυε ɔbυ hɪa, ε nɔ- mɔ: Nyɪsɔa ɔtu 'yɪ, ε kɔ Abrahamυ 'hυen-, 'ε gba 'yɪ a (430) -hotrɔwɪ nɪ -hen nε 'yɪ a ɔwɔ ɔtu 'υ -pu, 'tɪ- 'ε -ha 'lɪ tete, 'ε -nyɪɔe 'a dako,

-υ mɔ -Juukυε*. Dε a 'mυ, ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, 'yɪ -mυ', Nyɪsɔa ɔtu, ε kɔ Abrahamυ 'hυen-, ε kɔ ɔhaande -mυ', ε pυ la lε, ε di laɔa -mɔ nu, tete 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wε, bυ nyreɔe yɪ.

18 'Bυ mɔ, Nyɪsɔa 'bυ yɪ wen nyibli ɔhaande -mɔ nɪ nɪ, -tε υ ɔtɪ 'υ tete a -tɪ, -ε -bɪ ε 'wɪ yɪ, ε 'yɪ -tε ε pυ la lε, ε di la ɔnu ɔhaande -mɔ nu a -tɪ, ε 'nɪ -nuɔ wen ɔnuɔ -mɔ. Kεε, Nyɪsɔa nu la Abrahamυ ɔhaande -mɔ, -kɔtɪ ε pυ la 'lɪ ɔneɔ nɪ. E 'yɪ ɔbɪ Abrahamυ a 'mυ bυ ɔtuu 'υ tete 'υ a -tɪ, ε 'yɪ laɔa ɔhaande -mɔ -nu.

Dε- kɔ -tɪ Nyɪsɔa 'ε -nyɪ -a mυ 'a tete

19 -Tε ε nɪ 'mυ lε, -bakɛ, nyiblo ɔdυ di 'nɪ 'betɪ -nɪ: Dε- kɔ -tɪ Nyɪsɔa 'ε -nyɪ -Juukυε* 'a tete 'lɪ? Nyɪsɔa -nyɪ -a mυ 'a tete nɪ, -ε diɔe nu, -tεblɪ -mυ', -ε nyre yɪ, 'kɪ 'υɔ ye', -a 'mυɔ yɪ. E -nyɪ -a mɔɔ nɪ, 'kɪ 'lɪ ti gbi 'kwli, ε 'mυɔ gba -gbagba, Abrahamυ a 'yonυ a 'yɪ -mυ', Nyɪsɔa pυ la lε, ε di la ɔhaande a 'mυ -mɔ nu, ε 'mυ di. 'Yɪ a 'mυ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsɔ. -Tε -Yusu -di 'kɪ, -ε -bɪ tete 'yɪ 'kɪ 'kɪ ɔdυ -kɔ de. Nyɪsɔa -ha la 'lɪ tete, 'ε -nyɪ laɔa 'a lɛlenyυ, lɛlenyυ a 'mυ, 'υ -nyɪ laɔa -tonyibli. Ti -mυ' -kɔ 'yɪ υ yɪ la 'υ ɔnuɔ -nyɪ -nɪ, -ε -bɪ 'kɪ Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* Moise nɪ la 'υ Nyɪsɔa kɔ -tonyibli 'hυen- a -gbati.

20 Kεε, -tε Nyɪsɔa yɪ la Abrahamυ nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, ε di nu laɔa ɔhaande -mɔ, Nyɪsɔa a ɔgbetυ, nɔ- hlee la 'lɪɪ -mɔ. E 'yɪ 'lɪ nyiblo ɔdυ 'lɪ -naa -nɪ.

21 ɔBɪ dε a 'mυ, ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, Nyɪsɔa a 'lɪpυdε, kɔ tete 'hυen-, υ 'yɪ -pε? 'Dɔn-, ε 'yɪ 'mυ lε -nɪ. 'Bυ mɔ, Nyɪsɔa a tete -mυ', ε -nyɪ -tonyibli, 'bυ yɪ wen nyibli 'klo yrayrυ nɪ -nyɪ, -ε -bɪ ε -wε wen 'lɪɪ nɪ, 'kɪ bυ 'sɪɪ wen 'υ nyibli yɪ, 'kɪ 'υ Nyɪsɔa ye'. Kεε, ε 'yɪ tete ɔdυ -kɔ, -bυ nu dε a 'mυ.

22 Kεε, υ 'cɾɪɪ 'lɪ Nyɪsɔacɾɪɛn 'kwli nɪ, -ε mɔ, 'kɪ 'klo -bυ kɪ a nyibli a pεpε nɪ 'lɪ dε 'kuku a 'kɪ bυ. Kε- ε nɪ 'mυ, -ε diɔe nu, ɔhaande -mυ', Nyɪsɔa pυ la lε, ε di la nyibli -mɔ

nu, ε 'muϑu nyibli -mu', -u kuo -Yusu 'Klisu ϑwlu yi -mo nu. Ε ni ϑnuϑu -mo, -ε nuϑo, u kuo -Yusu 'Klisu ϑwlu yi.

²³ Ti -hi la a ti 'yri, -te 'hru 'ye la 'u bu ni pe, 'ki nyibli bu kuo la -Yusu 'Klisu ϑwlu yi, -Juukue a tete nu la ϑa ni, ϑa mo la ϑiklapu, ϑa ϑtui la 'uϑu, 'ε gba ϑa -gbagba, Nyisua 'ε ya -a mu -Yusu 'Klisu yi, 'ε too ne -a mu 'hru -mu', -a di na, 'ti- -Yusu 'Klisu a 'mu, -a 'muϑu ϑwlu yi -kuo -ni.

²⁴ Tete a 'mu, ε 'wɪ la -aan naanyo yi, -ε kla 'yi, 'ε gba ϑa -gbagba, -Yusu 'Klisu 'ε -di. Ke- tete a 'mu, ε ni la 'mu, -ε diϑe nu, -te -Yusu 'Klisu -di, Nyisua 'mu 'u -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a diϑnu ye', -ε nuϑo, -a kuo -Yusu 'Klisu a 'mu ϑwlu yi.

²⁵ -Te ti ne -bu, 'hru pe 'u bu, 'ki -ba kuo -Yusu 'Klisu ϑwlu yi. Tete 'yi 'ki -aan naanyo 'pa-.

²⁶ Aan pepe, a mo Nyisua a 'yonu ϑnuϑo, -ε nuϑo, a kuo -Yusu 'Klisu ϑwlu yi. Ε ϑhen 'nyre, -ε mo, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a -mυe ni.

²⁷ U pu 'a mu 'nie 'lu, -ε diϑe nu, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a 'mu -mυe. -Te ti ne -bu, a gba -Yusu 'Klisu a ϑwlu.

²⁸ -Mo -Juukueyu, ϑyi -Juukueyu 'pa-, 'ki 'u Nyisua ye', 'yile'jijra ϑdu 'yi 'u -ni. ϑBi -mo ϑkoyu, -u'u- ϑyi ϑkoyu 'pa-, -mo nyibeyu gbe, -mo nuɓba, 'ki 'u Nyisua ye', 'yile'jijra 'yi 'u -ni. 'Aan pepe, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a -mυe ni, 'a mo de ni -do.

²⁹ -Te a mo -Yusu 'Klisu a nyibli, ε ϑhen 'nyre, -ε mo, a mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu ϑnuϑo -we. 'A -ti, ϑhaande a pepe -mu', Nyisua pu la le, ε di la Abrahamu ko a 'yonu 'huen- -mo nu, ε di nu 'a moϑo -mo -we.

4

Ti -bu 'yri, -a 'yi tete a ϑkoyo 'pa-, kee, -a mo Nyisua a 'yonu ϑnuϑo

¹ 'Yu a 'baɪ di 'a kuɔo-tebli a pepe, ε pu la 'liϑi -nyi, ϑbu puϑu 'a de yi. 'Yu a 'mu, 'bu 'yeε ni kui, ε 'yi -ti ϑdu -ko,

bu hla. 'Ye ϑbu ε di 'a 'baɪ a -tebli a pepe ko, kee ε 'wɪϑi ϑkoyu yi.

² 'Bu 'tie mo 'yu, nyibli -bi, u nu- ko 'li 'a de -mo. U nu- ko 'li 'a kuɔo-tebli a de -mo -we, ε 'muϑu gba -gbagba, ti -mu', 'a 'baɪ wa 'nyre, ε 'mu 'u nyre.

³ Ke- -aan de ni 'mu -we. -Te -a 'ye la -Yusu 'Klisu ni yi, -a 'wɪ la 'yonu yi, ϑa mo la 'kuo a ϑkoyo.

⁴ Kee, ti Nyisua wa 'nyre, -te ε nyre 'u, -ε -bi ε ya -a mu 'a 'Yu yi, 'ki 'ne- 'kɔ -bu ki. 'Ki ε naa 'li nuɓba ϑdu 'huɪ, 'yu a 'mu 'ε ϑtuu 'u -Juukue* a tete 'u,

⁵ -ε diϑe nu, nyibli -mu', -u mo tete a 'mu a ϑkoyo, ε 'mu ϑnu ϑgble, u 'mu Nyisua a 'yonu -he.

⁶ De -bu, -ε -tue ne -a mu, -ε mo, -a mo Nyisua a 'yonu ϑnuϑo, ε no- mo: Nyisua, no- ya -a mu 'a 'Yu a -Hihiu* -mu' yi, -ε diϑe nu, ε 'mu 'li -aan ϑwli ki ni. -Hihiu a 'mu, ε no- 'yeε 'li win, -ε pu le: «Nyisua o, -mo mo 'na 'Baɪ.»

⁷ De a 'mu, ε ϑhen 'nyre, -ε mo, a 'yi 'ki 'kuo a ϑkoyo 'pa- de. Kee, a mo Nyisua a 'yonu ϑnuϑo. -Te a mo 'a 'yonu, 'a -ti, ϑhaan-tebli a pepe -mu', ε ϑtu bu, 'ki 'u 'a 'yonu -mo', ε di 'a moϑo 'ni -nyi.

-Yusu a nyibli -mu', -u ni 'li Galatibugba 'kwli, u nu- 'yeε Pɔlu 'kla -wliye

⁸ Ti -hi la a ti 'yri, -te a 'ye la Nyisua ni yi, 'a mu -mu', -u 'yi -Juukue* 'pa-, 'kuo -mu', -u 'yi Nyisua 'pa-, nu- ko ϑkode a ni la.

⁹ Kee, -te ti ne -bu, a yi Nyisua ni, ε ϑhen 'nyre, Nyisua, no- yi 'a mu. De- nu 'kiϑi, 'a ϑhien 'ki -mo de, 'a ϑtui 'u 'kuo 'u, -u 'yi 'ki ϑdu -ko 'li? De- nu 'kiϑi, 'a -hue ba -he 'waa ϑkoyo de 'li,

¹⁰ 'a ϑtui 'u -Juukue a tete -bi 'u, 'ki 'u -nyrowi -bi a -ta', ko ϑhonpu -bi 'huen-, ko 'yru a ti, ε ko 'yri -bi 'huen-?

¹¹ -Tebli a 'mu, a ni, ε mo 'na 'kla-wliye'yiya gbagbu. 'N yi pie huannu, 'ki -kuan -mu', 'n nuu 'li 'a mu 'nyi, bu di dadu pa.

¹² 'Dayinu -na, 'n nyεε ne 'a mu le, 'mo -bu, -ε mo -Juukueyu, ti -ko 'yri

'n ni la 'li 'a mu 'nyi, 'a mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, -te a ni la 'mu, ke- 'n ni la 'mu. 'N 'yi la 'a moƆo -hua, 'ki ba Ɔtuu 'v -Juukue a tete 'v. 'A -ti, -te 'n ni 'mu, ke- ba ni 'mu -we. A 'ni 'hie 'liƆi 'lu -mo le, -e mo, nyiblo 'bu yi 'v -Juukue a tete ni Ɔtui -ni, -e -bi e 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye'. A 'yi -huan 'na Ɔwlv Ɔhlɔn ni pi. 'A -ti, a 'ni 'puu 'ki 'na Ɔwlv Ɔhlɔn de.

13 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, yi-hedidie, 'n di la 'li 'a mu -mo, 'n pi la 'a mu Nyisua a Ɔhaantitie, kee, 'hu a hinhren klo la 'mu ni. 'A -ti, 'n 'yi la 'liƆi 'li -we, Ɔbu gba la 'na 'dagba 'lu -mo.

14 'E mo tee, ti a 'mu 'yri, 'na 'hu a hinhren a -ti, a yi 'ye la Ɔhuen diaki, 'na 'hu a 'mu a -ti, a 'yi la 'mu -yraa -ni, e mo, a 'yi la 'mu le -bla. Kee, a 'ble la 'mu kua -tee, Ɔwi yi Nyisua a lelenyo, ko -Yusu 'Klɔsu yi -we,

15 Ti a 'mu 'yri, a ko la plo a bleele. De- nu 'kiƆi, -te ti ne -bu, 'a 'yi 'ki plo a bleeledu a 'mu -ko de 'li? 'Na Ɔwlv 'yeƆe ni, -e mo, 'bu -we la 'li, ba -ha la 'li 'aan 'yii le, -e diƆe nu, a 'mu la 'moƆo -nyi, a di la Ɔa 'ni nu.

16 ƆBi -te ti ne -bu, Ɔbu yi 'a mu -ti a -tee ni -lee -ni, e no- ko -ti, 'a dee 'mu 'aan yraanyo?

17 E ko nyibli -huohui, 'v ne hi -mo le, 'ti- 'v -he Nyisua a Ɔhaantitie -ta' le. Nyiblidu a 'mu, v nu- yi 'li 'a mu -mo -hlee -ni, -e diƆe nu, a 'mu Ɔnu Ɔwien le kve. Kee, 'waa 'lule-hihie 'yi -tee -nu. U -hueƆe ni, ba pu 'mu ke yi, -e diƆe nu, a 'mu Ɔnu Ɔwien le kve.

18 E noƆ 'v le, 'ki ba pu nyibli -bi nua yi bu, kee, Ɔhaannyibli, nu- ba pu nua yi bu. Ke- bu ni 'mu, 'a -ne ti, mo 'ye Ɔbu Ɔbu ni 'v 'a mu 'hu, 'ye Ɔbu Ɔbu 'yi 'v 'a mu 'hu -ni.

19 'Na 'yonu -na, 'aan -ti, 'n yi 'ye Ɔhuen de, Ɔwi yi nuɔba, -e mi Ɔgbla mo. 'N 'tie di Ɔhwendu a 'mu 'ye, e 'muƆv gba -gbagba, a 'mu -Yusu a -tee a -nagpopu* mo.

20 'N -hue wenƆe ni diaki, Ɔbu ni wen 'li 'a mu -mo, -e diƆe nu, 'mu wen 'li 'a mu -mo -hlee -ni, win 'n di

pu, e 'mu 'aan Ɔwlv le -hren, -e nuƆo, -te 'n hloƆ ne 'a mu -mo le, -ti -bu, 'n di hla, 'n 'yiƆi -yi.

Nuɔbi ni 'huen, Sara ko Hagali a -ti

21 'A mu -mu', -v -hueƆe, -bu Ɔtuu 'v -Juukue* a tete 'v, Ɔbu 'beti 'a mu: ƆBi -ti -mu', tete a 'mu, e hle, a yruifƆe' le ni?

22 ƆBu -hɔɔa 'a mu kle. U 'cɔƆi ni, 'ki 'li NyisuaƆɔɔen 'kwli, -e mo, Abrahamu ko la 'yonu nyibeɔu ni 'huen. E ko Hagali 'huen-, v ko la 'yu, e ko Sara 'huen-, 'v ko 'yu -bi. Hagali a 'mu, e mo Ɔkoyu ƆniƆ la. Sara -mo -bi, e 'yi la Ɔkoyu 'pa-.

23 Nuɔba -mu', -e mo la Ɔkoyu, e ko la 'yu, -e nuƆo, Abrahamu, no- -hue la Ɔa. E 'wi yi, -tonyiblo, no- -hue la Ɔa, e 'yi Nyisua 'pa-, e 'ni -hua la Ɔa. Kee, nuɔba -bi -mu', -e 'yi la Ɔkoyu 'pa-, e ko la 'yu, -koti e ni la ke', Nyisua 'e lee la Abrahamu, -e mo, e di ko la 'yu.

24 De a 'mu, -e mu la 'lu -mo, e tve ne -a mu de. De a 'mu, e no- mo: Nuɔbi ni 'huen -mu', -v mo Hagali ko Sara 'huen-, v Ɔhen 'nyre 'yriɔble ni 'huen, Nyisua Ɔtu, e ko -tonyibli 'huen-. Hagali -mu', -e mo Ɔkoyu, e Ɔhen 'nyre 'yri -mu', Nyisua Ɔtu, e ko -Juukue 'huen-, ti -mu' -ko 'yri e yi la Moise tete -nyi, 'ki 'li nuɔba -mu', v dee Sinai 'lu. Tete a 'mu, e ni -a mu Ɔkoyo -mo', Ɔwi yi -te Hagali a 'yonu nu la, 'v mo la Ɔkoyo.

25 Hagali nyre Ɔhen 'nyre Sinai, 'ki 'li Arabukuewin 'kwli. Hagali a 'mu, e Ɔhen 'nyre kike a Jrusredɔ -we, -e nuƆo, -Juukue -mu', -v 'ti 'li 'diƆ a 'mu 'kwli, v mo tete a Ɔkoyo ƆniƆ, -koti v 'ni -hua Ɔa li, bu kuo -Yusu 'Klɔsu Ɔwlv yi.

26 Kee, nuɔba -bi -mu', -e mo Sara, -e 'yi Ɔkoyu 'pa-, e no- mo -aan ne 'dii. Nuɔba a 'mu, e Ɔhen 'nyre Jrusredɔ yrayru -mu', -e ni 'li yako 'kwli. 'DiƆ a 'mu, e 'yi Ɔkodɔ 'pa-. E no- mo -aan 'diƆ. (De e Ɔhen 'nyre de, e no- mo 'yri yrayru -mu', Nyisua Ɔtu, e ko nyibli 'huen-.)

27 Nuɔgba a 'mu, e no- ko -ti u 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «-Mo nuɔgba -mu', -e 'yi 'yukode 'pa-, nu doɔɔ.
-Mo -mu', ɔgbuɔɔblakwli 'yi -huan ni ni,
'yaa 'li win, -bu nu doɔɔ,
-e nuɔo, nuɔgba -mu', 'a nyiblu hie 'u bu,
'a 'yonu di 'ni -hu,
u 'mu 'u nuɔgba -mu' 'u -hi,
-e ni 'u 'a nyiblu 'hu.»

28 'Na 'diayinu -na, a 'yi 'ki tete a ɔkoyo 'pa-, a mo ke Nyisva a -tee a 'yonu ɔno, -koti Nyisva pu la 'liɔ ni, -e mo, a di mo la 'a seyɔ a 'yonu, ɔwi yi -te e nu la Abrahamu a leele, -e mo, 'a nuɔgba Sara di ko la 'yu, -e ko 'nyre mo Yisaki.

29 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'yu -mu', Hagali ko la, 'ki 'li -tonyibli a 'klɔ 'kwli, 'yu a 'mu, e ɔtui la 'a 'bi Yisaki -mu' ɔhuen, -e mo Sara a -ne 'yu, e ko la, 'ki 'li Nyisva a -Hihiu* a 'klɔ 'kwli. Ti -bu 'yri, ke- ni -do, e 'ti e ni 'mu.

30 Kee, u 'cru laɔa ni, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «Bla nuɔgba -mu' le, -e mo ɔkoyu, e ko 'a 'yu 'huen-, -koti ɔkoyu a 'mu a 'yu 'yi yi -blee -ni, 'ki bu koo ne 'a 'baɔ a kuko-tebli win ki.» Kee, nuɔgba -mu', -e 'yi ɔkoyu 'pa-, e no- ko 'yu -blee yi, -bu koo ne 'a 'baɔ a kuko-tebli win ki.

31 'A -ti, 'diayinu -na, a 'yi nuɔgba -mu', -e mo ɔkoyu a 'yonu 'pa-, kee, nuɔgba -mu', -e 'yi ɔkoyu 'pa-, e no- ko 'yonu a pa 'mu. E ɔhen 'nyre, -e mo, -a 'yi ke 'ki tete a ɔkoyo 'pa-, kee, -Yusu 'Klisu, no- ɔgble -a mu, 'e -ha 'li -a mu tete a 'klɔ bu.

5

E 'yi yi -blee -ni, -Yusu a nyibli bu mo tete a ɔkoyo

1 -Yusu 'Klisu ɔgble -a mu ni, 'ki 'li -Juukue* a tete a 'klɔ bu, -e diɔe nu, -a 'ni ɔha 'ki tete a 'mu, 'a ɔkode nu de. 'A -ti o, ba ɔtu 'aan diɔnu 'yie. A 'ni 'wɛɛn 'ki de, 'ki nyiblo ɔɔ bu nu 'a mu tete a ɔkoyo -mo' de.

2 'Mo Polu, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'ba yiɔɔ 'lu -mo le -hie, -e mo, -te a yi yre 'be, ko -te a ɔtui 'u -Juukue a tete 'u a -ti, 'a 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye', -e -bi -Yusu 'Klisu 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu wa 'a mu.

3 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni de, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'be yi, -e diɔe nu, e 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisva ye' a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, e bleɛ yi, bu ɔtuu 'u -Juukue a tete a pepe 'u -tee.

4 'A mu -mu', -u yiɔɔ 'lu -mo le -hie, -e mo, Nyisva di 'u 'a mu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u 'a diɔnu ye', -te a ɔtui 'u -Juukue a tete 'u a -ti, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a 'yi 'ki -mue, 'ti-, a pleɛ 'li Nyisva ke. 'A -ti, e 'yi 'ki 'liɔɔ 'li -we, bu nu 'ki 'a mu ɔhaande -mo', 'ki 'li daduke 'kwli.

5 -A mu -mo -bi, -a yiɔe ni, ɔa yiɔɔ -ple, -e mo, Nyisva di 'u -a mu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u 'a diɔnu ye', -koti -a kuo -Yusu 'Klisu ɔwlu yi. E no- mo de, -a yi -ple, 'ki 'li Nyisva a -Hihiu* a 'klɔ 'kwli.

6 Nyiblo 'bu ni 'u, e ko -Yusu 'Klisu 'huen- 'bu -mue, nyiblo a 'mu, e 'be yi, e 'yi yi 'be, de a 'mu, e 'ni -daɔa li ɔdedede. De -mo de gbagbu, e no- mo -ba -nyi -aan ɔwli -Yusu. 'Bu mo, ɔba -nyiɔe -aan ɔwli, e no- di -a mu 'klɔ -nyi, 'ki -ba -nue ne -aan 'bio -tonyibli.

7 -Te a ɔtu la -Yusu a ɔwlu a yikuole -wlu, a mi la ye' -tee. Nyonu 'kiɔɔ, 'a 'kee 'u -ti a -tee a 'uɔtuule 'li?

8 Nyisva -mu', -e da 'a mu, 'ki ba mo 'a nyibli, e 'yi 'a mu -lee -ni, 'ki ba nu nina le.

9 -A 'blikue wen 'ni: «-Wleye ni -do, no- niɔe, -wloyo a pepe 'u pue.»*

10 -Te -aan pepe -a ko Kukonyo -Yusu 'Klisu 'huen-, -a -mue, 'n yru ti le, -e mo, -te 'na 'lule-hihie ni 'mu, ke- 'aan -ne di 'mu ni -we, a 'mu 'u ɔhaan'hru wlon bi de. 'N yiɔe ni -we, -e mo, nyiblo -mu', -e kee ne 'a mu, 'ye ɔbu e 'ni 'moo 'li nyiblo ɔɔ, Nyisva a -bati diɔe 'ni klo.

* 5:9 5.9 -u'u-, 'Floɔ a 'yaade 'cimie gbe, e no- 'yee 'flookuo a pepe.

11 'Na 'diayuv -na, ε kɔ nyibli -bi, 'v pi le, -ε mɔ, 'mɔ -hleε, 'ki nyibli bleε yi bu 'be yre, -ε diε nu, Nyisva 'mυε ε nu yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dionv ye'. Kee, ba yiε, -ε mɔ, 'ni nu wen 'a hihla le, -Juukve 'yi wen 'liε 'li -we, bu εtu wen 'mυ εhven, ε kɔ, v 'yi wen 'liε 'li -we, bu hia wen Nyisva a win -mυ', 'n hle ki, -ε mɔ, -Yusu 'Klivo 'kuv 'v tugbe 'yie, -aan de 'kuku a -ti.

12 Nyibli -mυ', -v keε ne 'a mυ, -v yi 'a mυ -lee -ni, -ε mɔ, ba 'be yre, 'n -hveε ni, 'ki 'waa 'mumu, bu -ha wen 'waa dionv buto.

A 'ni 'kve 'li 'aan dionv a 'lule-hihie εwien le, keε, ba -ha Nyisva a -Hihiu me le, bu naa ne 'a mυ*

13 'Na 'diayuv -na, 'a mυ -mɔ -bi, Nyisva da 'a mυ ni, -ε diε nu, a 'ni εha 'ki tete a εkoyo -he de. Kee, -te ε εgle 'a mυ, 'a -ti, a 'ni 'pυv 'li le, -ε mɔ, 'hru pe 'ki 'v bu, 'ki ba nu -tebli -hvin a pepe, 'aan εwli -hve. Kee, ba nυve -ni, ε kɔ, ba -hihve -ni.

14 'Ki 'li tete a pepe 'nyi, de -mɔ tetebv gbagbv, ε nɔ- mɔ: «Nυe -na 'bi -tonyiblo, εwli yi -te -nu -na dionv a nυε.»

15 Kee, 'bv mɔ, 'aan 'klo 'bv 'wliε 'wan bu a mamvi a 'klo yi, -v yi le -mimle -ni, kɔ, -v 'lule -tebli 'yri le, ba εtu 'aan dionv 'yie, -ε diε nu, a 'ni εha ble -we.

16 -Ti 'n hle, ε nɔ- -bv: Ba -ha Nyisva a -Hihiu me le, bu naa ne 'a mυ. 'Bv mɔ, 'ba yiε le ni ni, a 'yi 'liε 'li -we, ba nu -tebli -hvin -mυ', 'aan εwli -hve.

17 -Tebli -hvin -mυ', -tonyibli a εwli -hve, ε kɔ Nyisva a -Hihiu a -huhva-tebli 'hven-, ε 'yi -pe. -Tebli -mυ', Nyisva a -Hihiu -hve -ba nu, ε kɔ -tebli -mυ', -aan εgbeto, -a -hve -ba nu, ε 'yi -pe -we. ε nɔ- nuε, de -mυ', a -hve ba nu, 'a 'yi 'li 'a nunuo 'li -we.

18 'Bv pa Nyisva a -Hihiu, 'bv yi 'a mυ ni -neε -ni, -ε -bi a 'yi 'ki 'li tete a 'klv bu -ni de.

19 -Tebli -hvin -mυ', -tonyibli a εwli -hve bu nu, -a yiε ni. -Tebli

a 'mυ, ε nɔ- mɔ -wlawli, 'lawlu kɔ 'a -ne -tvide εdu,

20 nyibli a 'mυ 'v kwle -ci, kɔ, 'v ni -wude, 'v yiyraa -ni, 'v kla hle'ple-ti, 'v εtutui ca -mɔ le, 'v nυe yrupude, 'a nyo a dionv a -ti ni -do, ε nɔ- v yi 'lu -mɔ le -hie, v nυe bu 'be εti le,

21 de v 'yi -kɔ, ε nɔ- v -hve, 'v yi 'waa dionv nɔ wlon -hie -ni, kɔ, 'v yi 'waa dionv dii-tebli wlon -hie -ni, 'v ni yunye-tebli -bi, -ε kɔ 'a 'bio 'hven-, -ε 'wov yi. 'N -gbeε la 'a mυ ni, 'ti- 'ni nυεε ki de, -ε mɔ, nyibli -mυ', -v ni -tebliε a 'mυ, v 'yi 'liε 'li -we bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayv 'kwli.

22 Kee, -tebli -mυ', -ε -hven 'li Nyisva a -Hihiu -mɔ, ε 'wliε tugbe a 'kui yi. ε εhen 'nyre, Nyisva a -Hihiu 'bv yi -tonyibli ni -neε -ni, -ε -bi nyibli a 'mυ, v nυve ni, 'v ni dɔdv, 'v kɔ kibwεenle, 'v kɔ εwlv a 'lula, kɔ, 'v kɔ εwlv 'yɔpɔ, 'v ni εhaan-tebli, 'v mɔ εhaannyibli,

23 'v εtve 'li 'waa dionv ni, 'v yi 'waa dionv a naale. Nyibli 'bv yi -tebliε a 'mυ ni ni, Nyisva a tete 'ni -pυε le, -ε mɔ, v 'ni 'nuo 'liε.

24 Nyibli -mυ', -v mɔ -Yusu 'Klivo a nyibli, v hie 'v -tebli -hvin a pepe -mυ', 'waa εwli -hve bu. ε 'wli yi, -te v 'ye ni kɔv wen 'v -tebli -hvin a 'mυ tugbe 'yie.

25 Nyisva a -Hihiu, nɔ- yi -a mυ 'klo yrayv -nyi. -Te ε ni 'mυ le, ε nu -teε, 'ki bu naa ne -a mυ.

26 -A 'ni 'yaa 'li -aan dionv 'li de, -a 'ni 'nuo 'liε, -aan 'bio 'ni 'bie 'li yrv le, ε kɔ, -a 'ni 'tutuo 'li ca -mɔ.

6

-Ba -hihεε -ni

1 'Diayuv -na, 'bv mɔ, ba 'ye nyiblo, 'bv yi de 'kuku ni ni, 'a mυ -mυ', Nyisva a -Hihiu* neε -ni, ba -heε εne, -ε diε nu, ε 'mυ 'v εhaan'hru wlon bi de. Kee, ba nuε, 'ki 'li εwlv 'yɔpɔ 'kwli, ε kɔ, ba εtu 'aan dionv 'yie, -ε diε nu, a 'ni εha de 'kuku nu -we.

2 Ba -hihεε -ni, 'ki 'li 'aan 'kla-wliye'yiva 'kwli. 'Bv mɔ, 'ba yiε

le ni ni, -ε -bι a □tui 'b -Yusu 'Klɪsɔ a tete ni.

³ Nyiblo -bu, -ε 'yι nyiblo □dɔ 'pa, 'tɪ- -ε yι□t 'ye, -ε mɔ, ε 'yι yι'wɪnyɔ -kɔ, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɔnɔ a 'lɪ'yaale 'kwli, ε kεε nε 'a dɪɔnɔ ni.

⁴ 'A -nε nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'jɪjra 'a dɪɔnɔ a nunuklɔ. 'Bɔ 'ye□e, -ε mɔ, ε nɔ yɪ, -ε -bɪ 'a dɪɔnɔ a nunuklɔ di nuu □nε dɔdɔ. Ε 'yɪ 'lɪ□t 'lɪ -wε, bu nu 'kɪ dɔdɔ, -tε ε -hɪ 'v 'a 'bɪ 'v a -tɪ.

⁵ 'A -nε nyiblo 'bu 'nɪ 'v, -kɔan -mɔ', Nyɪsɔa -nyɪ□e, -tε ε nɪ 'a nunuo, 'a □gbetɔ, ε nɔ- di 'a -tɪ Nyɪsɔa kle -hɪhɪa -nɪ.

⁶ Nyiblo -mɔ', -ε tɔε -Yusu a nyibli, ε nɔɔ 'v lε, 'kɪ nyibli -mɔ', ε tɔε -nɪ, bu -ha 'lɪ 'waa kɔkɔ-tɛblɪ -mɔ', v -kɔ, bu -nyɪ □nε 'a 'kɪbɪa.

⁷ 'A 'nɪ 'kaa 'lɪ 'aan dɪɔnɔ. Nyɔ 'nɪ 'caa□a lɪ Nyɪsɔa. Dε -tonyiblo 'dɔε, ε nɔ- ε yɪ 'cε.

⁸ Ε □hɛn 'nyrε, 'bu mɔ, -tonyiblo 'bu yɪ Nyɪsɔa □wɪv yɪ -kuo -nɪ, 'bu yɪ -tɛblɪ -mɔ' nɪ ni, 'a □wɪv -hɔε, ε kɔ bu hlɔɔ Nyɪsɔa -mɔ lε, -tε 'kɪlɔ tε yɪ bu. Kεε, 'bu mɔ, -tɛblɪ -mɔ', Nyɪsɔa a -Hɪhɪu -hɔε, 'bu yɪ□t nɪ ni, -ε -bɪ Nyɪsɔa a -Hɪhɪu a 'mɔ, ε di -nyɪ□e 'kɪlɔ yrayrɔ, -ε 'yε nɪ -wε 'lɪ.

⁹ 'A -tɪ, -a 'nɪ 'saa 'lɪ, 'kɪ -ba nu □haandε 'a -nε tɪ, -kɔtɪ □ba 'yɪ -sa, ε di kɔ -nyrɔwɔ, -ε kɔ 'kwli dε -bu, -a 'dɔ, -a 'mɔ□v 'cε.

¹⁰ 'A -tɪ, -tε -a 'tɪε kɔ tɪ, -ba nu nyibli a pεpε □haandε -mɔ, kεε, sɛyɪ-sɛyɪ, nyibli -mɔ', -v kuo -Yusu □wɪv yɪ, v nɔ- -ba nu □haandε -mɔ.

-Yusu a 'kɔkɔv, ε nɔ- kɔ -pli Pɔlv pɪ

¹¹ Ba 'ye 'makɪbɪ gbagbɪ -bu, 'n ni, 'na □gbetɔ, 'nɪ yɪ 'a mɔ -mɔ 'crɪ -nɪ.

¹² Nyibli -mɔ', -v -hɔε -bu nɔɔ 'lɪ nyibli a pεpε 'yɪ kle, v nɔ- nɪ 'v 'a mɔ ke', -v yɪ 'a mɔ -lee -nɪ, -ε mɔ, ba 'bε yrε. Nyiblidɔ a 'mɔ, v 'nɪ -hɔa□a lɪ bu hla□a, -ε mɔ, nyiblo 'bu □tuu 'v -Juukɔε* a tete 'v, Nyɪsɔa 'yɪ 'lɪ□t 'lɪ -wε, bu wa□a, kεε, nyiblo 'bu kuo -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ' □wɪv yɪ, -ε 'kɔv 'v tugbε 'yie, -aan dε 'kuku a -tɪ, nyiblo a 'mɔ, ε nɔ- Nyɪsɔa di wa. 'Bɔ mɔ,

'bu yɪ wen -tɪ a 'mɔ nɪ hɪε, -Juukɔε kɔ bu □tu wen□ε □hɔvɛn. Ε nɔ- kɔ huannɔ v yɪ pie. Ε nɔ- nu□o, nyibli a 'mɔ 'v yɪ 'a mɔ -lee -nɪ, -ε mɔ, ba 'bε yrε, a 'mɔ 'v -Juukɔε a tete -bɪ 'v □tuu -nɪ -wε.

¹³ Ε mɔ, nyibli -mɔ', -v 'bε yrε, v 'nɪ □tuu□o 'v -Juukɔε a tete a 'mɔ a pεpε 'v. V -hɔε□ε nɪ, 'kɪ ba 'bε yrε, -ε di□e nu, v 'mɔ 'waa dɪɔnɔ a -pli pɔ, v 'mɔ□v hla, -ε mɔ, -tɪ -mɔ', v -hla, a 'ble□e kɔa.

¹⁴ 'Mɔ -bɪ, dε -bu, -kɔtɪ 'nɪ pɪ -pli, ε nɔ- mɔ, 'kɔkɔv -mɔ', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'kɔ, 'kɪ 'v tugbε 'yie. Bu 'kɔv 'v tugbε 'yie, ε nu□o nɪ, 'kɪlɔ -bu a -tɛblɪ a pεpε, 'ε 'yε nɪ da □dedede, 'kɪ 'lɪ 'mɔ 'yɪ. Ε 'wɪ yɪ, -tɛblɪ a 'mɔ, v kɔɔ 'v□v tugbε 'yie, ε kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔvɛn-. 'Na 'mumu a 'mɔ -bu, 'n 'wɪ□t nyiblodɔ -mɔ' yɪ, -ε 'kɔv 'v tugbε a 'mɔ 'yie, 'tɪ- -ε hie 'v 'kɪlɔ -bu a -tɛblɪ bu.

¹⁵ 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bu 'bε yɪ, -v'v- 'bu 'yɪ yɪ 'bε, ε 'nɪ -da□a □dedede. Dε -mɔ dε gbagbɔ, ε nɔ- mɔ Nyɪsɔa bu nu□o, -ba -hε nyibli yrayrɪ.

¹⁶ Nyibli a pεpε -mɔ', -v nε 'hru yrayrɔ a 'mɔ, -kɔtɪ 'n hla wen, v kɔ nyibli -mɔ', -v mɔ Nyɪsɔa a sɛyɪ a dakɔ 'hɔvɛn-, v nɔ- Nyɪsɔa yɪ 'a kɪbɔwɛɛnɪε -nyɪ, kɔ, v nɔ- kɔ nyɪ ε yɪ yru.

¹⁷ Kɔε 'kɪ mɔ -nyrɔwɔ -bu 'yie bu, nyiblo □dɔ 'nɪ 'yaa 'kɪ 'mɔ 'kla -wliye, -kɔtɪ 'pɔv -bu, -v nɪ 'mɔ 'hɔv lε, ε nɔ- tɔε □nε nyibli yɪ, -ε mɔ, 'mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a nyiblo □nɪɔ.

¹⁸ 'Na 'dɪayɪnɔ -na, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ bu nu 'a mɔ □haandε -mɔ. Kε- bu nɪ 'mɔ.

'Cɾiɛn -mʊ', Pɔlv gba la EFESIƆƆƆ yɪ

1 'Mɔ Pɔlv ɔnɔ, 'mɔ -yɪ 'cɾiɛn -bʊ 'cɾi. Nyɪsʊa, ɛ nɔ- -ha 'lɪ 'mʊ, -ɛ diɔe nu, 'mʊ -Yusu 'Klɪsʊ a titiepɔnyɔ -hɛ. 'A mʊ Nyɪsʊa a nyibli, -v nɪ 'lɪ Efesiɔɔ 'kwli, -v kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɔwlv yɪ, -v kɔɔ 'hʊɛn- -mʊɛ, 'a mʊ 'n yɪ -mɔ 'cɾi -nɪ.

2 -Aan 'Baɪ Nyɪsʊa, kɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, bʊ nu 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ, bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ.

Nyɪsʊa nu -a mʊ ɔhaandɛ -mɔ diaki

3 -Ba pʊ Nyɪsʊa 'nyɛ ɛ, -ɛ mɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ a 'Baɪ. ɛ nu -a mʊ ɔhaan-ɛbɪ a gblegble -mɔ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, -ɛ mɔ ɔhaan-ɛbɪ -mʊ', nyibli 'yɛɛ nɪ 'yɛ, 'ɛ -nyɪ -a mɔɔ, -ɛ nuɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ.

4 'Ti -mʊ' -kɔ 'yɪ Nyɪsʊa 'yɛ la 'kɔ nɪ nɪ, 'kɪ ɛ -ha la 'lɪ -a mʊ, -ɛ nuɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ, -ɛ diɔe nu, -a 'mʊ 'a nyibli -hɛ, kɔ, 'kɪ 'bʊbʊ yɛ', dɛ -hʊan ɔdʊ 'nɪ ɔha 'lɪ -a mʊ 'lɪ nɪ. -Tɛ ɛ nʊɛ nɛ -a mʊ,

5 ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ nɪ yɛ', 'ɛ -yɾaɔa, 'kɪ bʊ nu -a mʊ 'a 'yɔnʊ -mɔ, 'kɪ 'bʊ dɛ -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ nu a -ta'. ɛ -hʊaɔa nɪ, -ɛ nuɔ, ɛ kwɛɛ ɔnɛ kɪ.

6 ɛ nuɔ nɪ, -ɛ diɔe nu, -a 'mʊɔ 'nyɛ ɛ pʊ, 'kɪ 'bʊ ɔhaandɛ -mʊ', ɛ nu -a mʊ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli a -ta'. ɔHaandɛ a 'mʊ, 'a -tɪ 'bʊa 'yɪ. ɛ yɪ -a mɔɔ 'nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli, -ɛ nuɔ, -a kɔ 'a Nʊɛyɪ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ.

7 'A 'Yu a 'mʊ, nɔ- kɔ -hlʊ, ɛ -nu, 'ɛ ɔgble -a mʊ, ɛ ɔhɛn 'nyɛ, ɛ 'wʊwla -aan -ɛbɪ 'kukui nɪ. ɛ nuɔ nɪ, -kɔtɪ -a kɔ 'a 'Yu a 'mʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. Kɛ- ɛ nu -a mʊ 'a tɔɔɛ, -ɛ mɔ, ɔhaandɛ -mʊ', ɛ nu -a mʊ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli, 'a -tɪ 'bʊa 'yɪ diaki.

8 'Tɪ- 'kɪ 'lɪ 'a ɔwlv a yɪnɔ 'kwli, 'ɛ -nyɪ -a mʊ ɔtɔ, 'kɪ -ba yɾu dɛ -mʊ', ɛ -hʊɛ bʊ nu la.

9-10 Dɛ a 'mʊ, ɛ -hʊɛ bʊ nu la, ɛ -hli la nɪ. Kɛɛ, -huhlɪdɛ a 'mʊ, ɛ -hʊɛ bʊ nu la see la a ti 'yɾi, ɛ tɔɔ 'kɪɔ 'a nyibli nɪ. Kʊɛ la 'lɪ bʊ, ɛ pʊ la 'lɪɔ nɪ, 'kɪ bʊ naa la 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ 'lɪ, -ɛ diɔe nu, ti -mʊ', Nyɪsʊa pʊ 'lɪ, ti a 'mʊ 'yɾi, -ɛbɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, kɔ 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, v 'mʊɔ ɛ 'kukue -nɪ, -Yusu 'Klɪsʊ 'mʊ 'bʊbʊ 'lu yɪ nɪ.

11 -Tɛ -mʊ', Nyɪsʊa nɪ 'a -hʊhʊa, kɛ- ɛ nɪ -ɛbɪ a pɛpɛ a nunuo. -ɛ -bɪ 'kɪ, ɛ nɪ la ke', 'ɛ -ha la 'lɪ -a mʊ, -tɛ -mʊ', ɛ nu la 'a -hʊhʊa, -ɛ diɔe nu, -a 'mʊ 'a nyibli -hɛ, -ɛ nuɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. 'Tɪ- -ɛbɪ -mʊ', ɛ -hʊɛ bʊ -nyɪ -a mʊ, ɛ -ha 'lɪ -aan 'kɪbɪa nɪ, 'ɛ -nyɪ -a mɔɔ -dodo.

12 'A -tɪ ɔ, -ba pʊ Nyɪsʊa 'nyɛ ɛ, -ɛ nuɔ, 'a -tɪ 'bʊa 'yɪ, -a mʊ -mʊ', -v mɔ yɪ-henyibli, -v -nyɪ -aan dɔnʊ -Yusu 'Klɪsʊ.

13 Dɛ nɪ -do, nɔ- ɔnɔ, 'kɪ 'bʊ 'a mʊ -mɔ. A 'wɪn ɔhaanwɪn, -ɛ mɔ ɔhaantitɛ, -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsʊa naa 'lɪ, 'ɛ wa 'a mʊ, 'a kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɔwlv yɪ. 'A -tɪ, -tɛ a kɔɔ 'hʊɛn-, a -mʊɛ, Nyɪsʊa ɔtu 'a mʊ yɾuulɛ. Yɾuulɛ a 'mʊ, nɔ- mɔ Nyɪsʊa a -Hihiu*, ɛ pʊ la ɛ, ɛ di la 'a mʊ -nyɪ. Kɛ- ɛ niɔe -a mʊ 'a yɪtɔɔɛ, -ɛ mɔ, -a mʊ -mɔ 'a nyibli.

14 ɔHaan-ɛbɪ a pɛpɛ, ɛ pʊ la ɛ, ɛ di la 'a dakɔ -nyɪ, 'a yɪ-hɛdɛ, ɛ -nyɪ -a mʊ, nɔ- mɔ 'a -Hihiu. ɛ nɔ- tʊɛ nɛ -a mʊ, -ɛ mɔ, ɔhaan-ɛbɪ a pɛpɛ a 'mʊ, ɛ di -a mɔɔ 'nɪ -nyɪ, ti -mʊ' -kɔ 'yɾi ɛ di 'bʊ -a mʊ -waa -nɪ pɛpɛ. -Ba pʊ Nyɪsʊa 'nyɛ ɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa.

Pɔlv dɛ Nyɪsʊa, 'kɪ 'bʊ EfesiƆƆƆ a -ta'

15 ɛ nɔ- nuɔ, 'aan -tɪ 'nɪ yɪ Nyɪsʊa 'wio -nyɪ. 'N 'wɪn nɪ, -tɛ a -nu, 'a 'cibi 'bʊ Kʊkɔnyɔ -Yusu a ɔwlv a yɪkuɔɛ, kɔ, 'nɪ 'wɪn -wɛ, -ɛ mɔ, a nʊɛ Nyɪsʊa a nyibli nɪ. -Tɛ 'n 'wɪn 'kɪ,

16 ɛ nɔ- nuɔ, 'a -nɛ ti, 'bʊ mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsʊa nɪ dɛ, 'nɪ yɪɔ 'wio -nyɪ 'aan -tɪ.

17 'N dɛ Nyɪsʊa nɪ, -ɛ mɔ -aan 'Baɪ, -kɔtɪ a 'yɪ'bʊbʊa. ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ kɔ -kʊan -aan Kʊkɔnyɔ

-Yusu 'Klɪsɪ ni la. 'N dɛɛ ni, -ɛ diɛ nu, ɛ 'mɪ 'a mɪ ɔtɔ -nyi, kɔ, ɛ 'mɪ 'a mɪ 'a dɪɔnɪ yɪ -tɔɔ -ni, a 'mɪɔɪ yɪ -tɛɛ.

¹⁸ 'N dɛɛ ni -wɛ, -ɛ diɛ nu, -nyɛ 'mɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ ni, ɛ 'mɪ 'a mɪ -hɛɛ -ni, a 'mɪ -tɛblɪ -mɪ' lɛ yru, -kɔtɪ Nyɪsɪa 'ɛ -ha 'lɪ 'a mɪ, ɛ 'mɪ 'a mɔɔ -nyi. 'N -hɛɛ ni, ba yiɛ -wɛ, -ɛ mɔ, -nyinyi-tɛblɪ -mɪ', ɛ di 'a mɪ -nyi, 'a -tɪ 'bɪa 'yi. ɛ di 'a mɔɔ 'ni -nyi, a kɔ nyibli -bɪ -mɪ', -v mɔ 'a nyibli 'hɛn-.

¹⁹ 'N -hɛɛ ni -wɛ, ba yiɛ -wɛ, -ɛ mɔ, 'a 'klɪkɪnɪ -hi 'v 'a -nɛ ɔdedede ni, kɔ, 'a 'klɪ a 'mɪ 'ɛ ni -kɪan, 'kɪ 'lɪ -a mɪ 'lɪ, -a mɪ -mɪ', -v kuo ɔnɛ ɔwɪ yɪ.

'Klɪ ni -do a 'mɪ, nɔ- nu -kɪan, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsɪ 'lɪ,

²⁰ ti -mɪ' -kɔ 'yri Nyɪsɪa -ha la 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyi, ɛ -ha la ɔa 'klɔ, 'ɛ lee la ɔa, 'kɪ bɪ ni 'v 'a diidekɪbɪa kɪ bɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.

²¹ 'Kɪ 'lɪ yakɔ a 'mɪ 'kwli, -Yusu ni 'v 'klɪ a pɛpɛ 'lu yɪ, -v mɔ Nyɪsɪa a lɛlenyɪ, kɔ 'waa nyibli gbagbɪ, kɔ 'kuo 'hɛn-, kɔ -tɛblɪ a pɛpɛ -mɪ', -ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. ɛ ni 'v nyibli a pɛpɛ 'lu yɪ -wɛ. 'Kɪ 'nɛ- kɪkɛ a 'klɔ, kɔ 'klɔ yrayrɪ -mɪ', -ɛ yɪ 'lɪ di 'kwli, ɛ 'yɪ 'klɪ ɔdɪ -kɔ, -bɪ 'yɪ 'vɔɪ 'lu yɪ -ni.

²² Nyɪsɪa nuɔ ni, 'a -nɛ dɛ 'ɛ ni 'lɪ -Yusu a 'klɪ bɪ, -Yusu a 'mɪ 'ɛ ni 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ, Nyɪsɪa 'ɛ nuɔ ɔvɛ a nyibli gbagbɪ -mɔ.

²³ 'Cɪvɛ 'wɪɪ -Yusu 'Klɪsɪ a 'hɪ yɪ. -Yusu a ɔhaan-tɛblɪ 'yii 'lɪ 'cɪvɛ 'kwli ni, kɔ 'klɔ a pɛpɛ 'hɛn-, -Yusu -mɔ -bɪ, Nyɪsɪa a ɔhaan-tɛblɪ a pɛpɛ 'ɛ 'yii 'lɪ 'lɪ.

2

Nyɪsɪa nu -a mɪ ɔhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, 'ɛ wa -a mɪ

¹ Ti -hi la a ti 'yri, a 'wɪɪ la -tɛ ba 'yɛ ni 'kɔ wɛn, 'kɪ 'v Nyɪsɪa ye', -ɛ nuɔ, a ni la yɪnyɛ-tɛblɪ, 'a 'wɛ la Nyɪsɪa a tɛtɛ.

² 'Klɔ -bɪ kɪ a nyibli -mɪ', -v 'yɪ Nyɪsɪa -yi, v nɪ- kɔ nunuɲmɪ a yɪ la ɔwɪen lɛ kɪvɛ, kɔ, 'a yɪ la 'kuo -hɪn* a nyibli gbagbɪ ɔwɪen lɛ kɪvɛ -wɛ, -ɛ

kɔ 'klɪ, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɔ yakɔ a -gbati. 'Kuo -hɪn a nyibli gbagbɪ a 'mɪ, ɛ ni -kɪan, 'kɪ 'lɪ nyibli -mɪ' 'nyi, -v 'yɛ ni ɔtuu 'v Nyɪsɪa.

³ 'ɛ mɔ -tɛɛ, -aan pɛpɛ, -tɛ nyibli a 'mɪ, v ni 'mɪ, kɛ- -a ni la 'mɪ. -Tɛblɪ -hɪn -mɪ', -aan ɔwɪ -hɛɛ la, ɛ nɔ- -a ni la. -A ɔmɛ la ɔa lɛ, 'kɪ -ba nu la -aan dɪɔnɪ a -hɪhɪa-tɛblɪ -hɪn. -Tɛ -a ni la 'mɪ lɛ, -a mɪ mɔ la nyibli -mɪ', Nyɪsɪa kɔ bɪ pɪv la yru lɛ, 'tɪ-, 'a -bati di la klɔ, ɔwɪ yɪ -tɛ ɛ di -v -bɪ a kɔklɔ nu.

⁴ Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bɪ ni 'mɪ lɛ, 'kɪ 'v -a mɪ -mɔ, -ɛ nuɔ, Nyɪsɪa yru -aan nyɪ dɪakɪ. ɛ nɛ nɛ -a mɪ ni dɪakɪ,

⁵ 'yɛ ɔbɪ -a 'wɪ -tɛ -ba 'yɛ ni 'kɔ la, 'kɪ 'vɔɪ ye', -aan ɲmɪ 'kukui a -tɪ. -Tɛ ɛ nɛ nɛ -a mɪ, ɛ -nyi -a mɪ 'klɔ yrayrɪ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɪ 'hɛn-. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, ɛ wa 'a mɪ ni, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli.

⁶ -Tɛ -a kɔ -Yusu 'Klɪsɪ 'hɛn- -a -mɛ, Nyɪsɪa 'ɛ -ha 'lɪ -a mɪ 'kɔkɔnyibli 'nyi ni, 'ɛ -ha -a mɪ 'klɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɪ 'hɛn-, 'ɛ -ha -a mɪ 'klɔ, kɔ, 'ɛ -nyi -a mɪ bɪnɪlɛ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɪ 'hɛn-.

⁷ Kɛ- ɛ -nu, 'ɛ naa 'lɪ -Yusu 'Klɪsɪ 'lɪ, 'ɛ nu -a mɪ ɔhaandɛ -mɔ, -ɛ diɛ nu, -tonyibli a ɔhrɪn a ɔhrɪn -mɪ', -v di di, v 'mɪɔɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, ɔhaandɛ, ɛ nu -a mɪ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, ɛ 'bɪa ni, 'ɛ -hi 'v 'a -nɛ ɔdedede 'v.

⁸ Nyɪsɪa wa 'a mɪ ni, -ɛ nuɔ, a kuo ɔnɛ ɔwɪ yɪ. 'Kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, ɛ waa 'lɪ 'a mɪ. ɛ 'yɪ 'aan nunu-tɛblɪ a -tɪ 'pa-. Nyɪsɪa a -nyinyidɛ ɔnɔ.

⁹ ɛ 'yɪ ba nu ɔhaan-tɛblɪ ɔdɪ a -tɪ 'pa-, ɛ 'yɪ 'a mɪ -wa. Kɛɛ, ɛ wa 'a mɪ ni, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, -ɛ diɛ nu, nyibli ɔdɪ 'ni ɔha 'lɪ 'a dɪɔnɪ 'yaa -ni.

¹⁰ Kɛ- ɛ ni 'mɪ, -ɛ nuɔ Nyɪsɪa, nɔ- nu -a mɪ. 'Kɪ ɛ naa 'lɪ -Yusu 'Klɪsɪ 'lɪ, 'ɛ -nyi -a mɪ 'klɔ yrayrɪ, -ɛ diɛ nu, -a 'mɪ yɪnɔ-kɪan nu. Yɪnɔ-kɪan a 'mɪ, ti ni la ke', 'ɛ -wɛ la ɔa -mɔ, -ɛ diɛ nu, -a 'mɪɔɪ nu.

-Yusu 'Klɪsɪ nuɔ ni, -juukvɛ kɔ nyibli -mɪ', -v 'yɪ -juukvɛ 'pa-, 'v -mɛ*

11 'A -ti o, -te a ni 'mu, bu bi 'li 'a mu 'kwli: -Te u ko la 'a mu, a 'yi la -Juukue 'pa-, nyibli -mu', -u mo -Juukue, -u 'be yi, 'u -he 'a mu 'hri le, 'u dee ne 'a mu nyibli -mu', -u 'yi yi 'be. Kee, yruule ni -do -mu', nyibli nii 'u 'waa 'huu ki, e no- ko -ti u hle.

12 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, ti a 'mu 'yri, a hloo la -Yusu 'Klisu -mo le, -e mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya. A mo la 'dagbi [nuo, 'ki 'li Nyisua a dako 'nyi, Nyisua [tu la 'yri a gblegble, e ko 'a dako 'huen-, 'e pu la 'li [nu de. Kee, e 'yi la 'li 'a mu dako a 'mu 'nyi -hree -ni. A 'yi la [a [wlu yi -kuo -ni, -e mo, [haande [du ko bu mu la 'lu -mo, 'ki 'u 'a mu -mo. 'Ki a ni la 'li 'klo a nunu-tebli 'nyi. A 'yi la Nyisua -yi.

13 Ti -hi la a ti 'yri, a hloo la Nyisua -mo le, kee, -te ti ne -bu, a 'mve [ne yre, -e nu [o, a ko -Yusu 'Klisu 'huen- a -mve ni. -Yusu 'Klisu a 'mu, e 'wla 'a -hlu bu, 'ki 'u 'aan -ta'. E no- nu [o, 'a 'mve Nyisua yre.

14 -Yusu, no- nu [o, [a ko 'ki kubwweenle. Ti -hi la a ti 'yri, -Juukue, ko nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, u -huhon la 'yi le. Kee, e no- mo -bi, e nu [o ni, [a -he ke dako ni -do. Yraale, -e ni la 'li -a mu 'nyi, e 'wi la [gbi yi. Kee, ti -mu' -ko 'yri e 'kub la 'u, 'ki e 'wlaa la 'u [gbi a 'mu.

15 -Juukue a tete, no- mo: Nu de -bu, -bu nu de -mu'. Kee, e no- mo -bi, e -we [e bu. E nu [o ni, -e di [e nu, e 'mu -Juukue ko nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa- 'yi le -pupu -ni. -Te 'waa pepe, u ko -Yusu 'huen-, u -mve 'ki, u 'yi 'ki dakogble ni 'huen 'pa-, kee, u mo dakogblo ni -do [nuo. Kee -e -nu, 'u ween ki bu.

16 -Te e 'kub 'u tugbe 'yie, yraale 'yi 'ki 'li [nu 'nyi -ni. E -we [e bu. E nu [o ni, 'u -he dako ni -do, 'ti- 'e nu [o, u ni 'huen- a 'mu, u ko Nyisua 'huen-, 'u bibi 'yi le, 'u -mve.

17 -Yusu 'Klisu di 'ne- 'klo ki ni, 'e pu [haantitie -mu', -e -hle [e, -e mo, 'a mu -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, -u hloo la Nyisua -mo le, a ko Nyisua a 'mu 'huen-, a ween ki bu, ko, -a mu -mu',

-u mo -Juukue, -u 'mve la [a yre, -a ko [o 'huen-, [a ween ki bu -we.

18 De -mu', -Yusu 'Klisu -nu a -ti, a ko -a mu 'huen-, -a -we 'li -ba 'mve -aan 'Bai Nyisua yre ni, 'ki 'li Nyisua a -Hihiu* a 'kl' 'kwli. Nyisua a -Hihiu ni -do a 'mu, e no- yi -a mu -hee -ni.

19 'A -ti o, 'a mu -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, a 'yi 'ki 'dagbi 'pa- de, a 'yi nyibli -mu', -u [mve 'tiile le 'pa-, kee, a mo 'blugba a 'mu a nyibli [nuo, [wi yi nyibli -mu', -u mo -Juukue. A mo Nyisua a [tugba a nyibli [nuo -we.

20 [Bu pu [u 'kayu a de yi. A 'wi [u 'kayu a -plati yi. -Yusu a -monanyu*, ko Nyisua a winwlon-hanyu*, u nu- 'wi [u -tutu -mu' yi, 'kayu nyra 'u ki bu. -Yusu 'Klisu, no- 'wi [u 'katuo yi.

21 -Yusu a 'mu, no- nu [o, 'kayu a 'mu 'e ku bu, 'e 'ye, -e di [e nu, e 'mu Nyisua a 'kayu -he, -e ko bu Nyisua a 'mu, e 'ti 'li.

22 -Te a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a -mve, 'aan 'mumu, a ko -u -bi 'huen-, a 'wi [u 'kayu a 'mu yi, -e ko bu Nyisua a -Hihiu 'ti 'li.

3

Nyisua -hve [e ni, Polu bu pu -Yusu a [haantitie nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-*

1 E no- ko -ti, 'ni de Nyisua 'aan -ti. 'Mo Polu, u pu 'mu [ji', -e nu [o, 'n ni -Yusu 'Klisu a -kuan, 'a mu -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, 'ni pu 'a mu -Yusu a [haantitie.

2 'N pu [u [han-ti, -e mo, a yi [e ni, -e mo, Nyisua, no- -nyi 'mu -kuan a 'mu, 'n ni, 'ki 'u 'aan -ta'. E nu 'mu [haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli, 'e -nyi 'mu -kuan a 'mu.

3 De -mu', -e -hli la, kue la 'li bu, e too 'mo [o ni, -e di [e nu, 'mu [u yi. -Huhlidi a 'mu, e no- ko 'hra, 'n -ha wen 'a mu, 'ki 'ne- 'crien -bu 'kwli.

4 'Bu mo, 'ba -hre -ti a 'mu, a di [e 'ni 'ye, -e mo, -huhlidi -bu, -e hle -Yusu 'Klisu a -ti, 'n yru [e' le -tee.

5 Ti -hi la a ti 'yri, Nyisua 'yi la -huhlidi a 'mu nyiblo [du -too -ni. Kee, -te ti ne -bu, e ya 'a -Hihiu*

ni, -ε di□e nu, ε 'mu de a 'mu nyibli -tɔɔ -ni. 'E mɔ □han-ti, de a 'mu, 'ε tɔɔ □ne 'a -mɔnanyu*, kɔ 'a winwɔn-hanyu*, ε pu 'kɪba ki, 'ki 'u 'a 'mumu a -ta'.

⁶ -Huhlide a 'mu, ε nɔ- -bu: -Tɛbli -mu', Nyɪsua -nyi -Juukue, 'a mu -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, ε di 'a mɔ□ɔ 'ni -nyi -we. A kɔ -Juukue 'hɛn-, a -hɛ de ni -do. De -mu', Nyɪsua pu la lɛ, ε di la -Yusu 'Kɪsu a nyibli -nyi, ε di 'a mɔ□ɔ 'ni -nyi. Ke- ε ni 'mu, -ε nu□o, a 'ble Nyɪsua a □haantitie kua.

⁷ Nyɪsua nu 'mu □haande -mɔ, 'ki 'li daduke 'kwli, 'ti-, 'ε -nyi 'mu -kuan -bu, 'n ni, 'ki 'li 'kɪkɪnɪnu 'kwli. -Kuan a 'mu, ε nɔ- mɔ □bu pu nyibli 'a □haantitie a 'mu.

⁸ 'Ki 'li Nyɪsua a nyibli 'nyi, 'mɔ -mɔ lɛ'boonyɔ. 'Ye □bu bu ni 'mu lɛ, Nyɪsua nu 'mu □haande -mɔ, 'ε lee 'mu, 'ki □bu pu nyibli -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, 'a □haantitie -mu', -ε hɛ□ε, -ε mɔ, 'ki Nyɪsua nɛε 'li -Yusu 'Kɪsu 'li, 'ε ni -a mu □haan-tɛbli -huɔhuɔ -mɔ. □Haan-tɛbli a 'mu, ε -hi -aan 'lulɛ-hihie wɔn;

⁹ 'ε lee 'mu -we, 'ki □bu -hɪhɪa nyibli a pɛpɛ klɛ, de -mu', Nyɪsua -yra la, kɔ la 'li bu, 'ki 'li -huhlie 'kwli, -tɛ de a 'mu, ε di 'lu-mɔmumu nu. Kɔ la 'li bu, -bu ye ti -bu ki, Nyɪsua, -ε mɔ -tɛbli a pɛpɛ a nununyɔ, ε -hli de a 'mu nyibli 'yi ki.

¹⁰ Keε, -tɛ ti nɛ -bu, Nyɪsua nu□o ni, 'ε 'hru 'li 'cɛε a nyibli 'nyi, -ε di□e nu, Nyɪsua a lɛlenyɔ, kɔ 'kuo a pɛpɛ 'hɛn-, kɔ 'a -nɛ 'kɪkɪnɪde □du 'hɛn-, -ε ni 'li yakɔ 'kwli, u 'mu 'cɛε a nyibli 'ye, u 'mu□u lɛ yru, -ε mɔ, Nyɪsua kɔ □tɔ, 'ti-, 'a □tɔ a 'mu 'ε kɔ 'hrii a gblegble.

¹¹ De a 'mu, ε -nu, ε nɔ- mɔ de, ε -yra la ti -mu' -kɔ 'yri ε 'ye la 'kɔ ni ni. 'Ki ε naa 'li -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsu 'li, 'ε nu de a 'mu, ε -yra la.

¹² -Tɛ -a kɔ -Yusu 'Kɪsu 'hɛn-, -a -mɔε, kɔ, -a kuo □ne □wɔ yɪ, huannu 'ni 'nuo 'li -a mu, 'ki -ba 'yɪya 'u Nyɪsua 'huɔ bu.

¹³ -ε -bi 'ki, -tɛ Nyɪsua nu 'a nunuo lɛ, 'n nyɛε nɛ 'a mu lɛ: 'Ye □bu □bu

yɪ □hɪɛn ni 'ye, 'ki 'u 'aan -ta', 'aan □wɔ ni 'bie 'li □hlɔn, -ε nu□o, 'na □hɪɛn a 'yiye a 'mu, ε 'yi dadu 'pa-, keε, ε mɔ -hɛεε □niɔ, 'ki 'u 'a mu -mɔ.

-Tɛ -Yusu nu -aan nɛlɛ

¹⁴ ε nɔ- nu□o, 'ni 'gble kwli, 'ki 'u -aan 'Ba Nyɪsua ye', 'ni de□ε 'aan -ti.

¹⁵ 'A nyibli -mu', -u ni 'li yakɔ 'kwli, kɔ -u -bi -mu', -u ni 'nɛ- -tɔtɔ ki, u mɔ □tugbi a gblegble, keε, u mɔ 'Ba ni -do a 'yonu.

¹⁶ 'ε mɔ □han-ti, Nyɪsua a -ti 'ε 'bɔa 'yi, 'ε -hi 'u 'a -nɛ □dedede 'u. ε nɔ- nu□o, 'ni de□ε, -ε di□e nu, 'a -Hihiu* 'mu 'a mu 'kɪ -nyi, 'kɪ a 'mu, ε 'mu 'li 'a mu 'li ni.

¹⁷ 'N de□ε ni -we, -ε di□e nu, -Yusu 'Kɪsu 'mu 'li 'aan □wɔ ki ni 'a -nɛ ti, -ε nu□o, a kuo □ne □wɔ yɪ. 'N de□ε ni -we, -ε di□e nu, a 'mu -nunɛ -ni. 'Bu mɔ, 'ba nunɛ -ni, a kɔ ba ku bu, □wɔ yɪ -tɛ tugbe a -wɔlɔbu nu bukuo -tɛε, kɔ, ε 'wɔ□i 'kayu ki, -ε ku bu.

¹⁸ 'Bu mɔ, 'bu ni 'mu lɛ, a kɔ Nyɪsua a nyibli -bi 'hɛn-, a di kɔ 'kɪ, 'ki ba yru□o lɛ, -ε mɔ, -Yusu 'Kɪsu nɛ nɛ 'a mu ni, 'ε -hi 'u 'a -nɛ □dedede 'u. 'A -nɛ -tɛ a mi 'u, 'ye □bu a 'ya, 'ye □bu a □ti, ε 'tɛ nɛ nɛ 'a mu.

¹⁹ 'N de Nyɪsua ni, -ε di□e nu, a 'mu 'a nɛε yi -tɛε, 'ye □bu a 'yi 'kɪ -kɔ, 'ki ba yi□e pɛpɛ, -ε di□e nu, -tɛbli a pɛpɛ, -ε ni 'li Nyɪsua 'li, ε 'mu 'li 'aan □wɔ ki ni -we.

²⁰ Nyɪsua kɔ 'kɪ, 'ki bu nu 'a -nɛ □dedede, 'ε -hi 'u 'a -nɛ de -mu', -a -hɛε bu nu, kɔ, 'ε -hi 'u 'a -nɛ de -mu', -a yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie -we. Ke- 'a 'kɪkɪnɪnu ni 'mu, 'a 'kɪ a 'mu 'ε ni -kuan, 'ki 'li -a mu 'li.

²¹ -Ba pu Nyɪsua 'nyre lɛ, 'cɛε a nyibli a -ti, kɔ -Yusu 'Kɪsu a -ti -we. -Tonyibli a □hrɪn a □hrɪn bu -nyi□e -ti a 'yi'buale, -tɛ ε tɛ yɪ bu. Ke- bu ni 'mu.

4

-A mu -Yusu a nyibli, -ba -mɔε

¹ 'A -ti o, 'mɔ -bu, -ε mɔ □jɪklapi, -Yusu 'Kɪsu a -kuan a -ti, 'n nyɛε nɛ

'a mu le: 'A mu -mu', Nyɔsua -da, 'ki ba -he 'a nyibli, 'aan nunuklo bu 'wɛ -te -mu', Nyɔsua ni 'a -huhua yi.

² Ba ɔtu 'li 'aan dɔɔɔ 'a -ne ti, 'aan ɔwli bu nɔ yi, ba kɔ ɔwli a 'lɔla, ba 'cibi 'v 'aan 'bio a nɔɔɔ, 'ye ɔbu v yi 'a mu de -huan -mɔ ni ni.

³ Ba ɔtu 'v 'klɪ, de -mu', Nyɔsua a -Hihiu* -nu, ɔa -mɔɔ, ε 'mu 'v 'cibi -ni, kɔ, ba wɛɛn ki bu, -ε diɔe nu, a 'mu de ni -do mɔ.

⁴ 'Cɔɔ 'wɔɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'hɔɔ yi, 'ti- 'hɔɔ a 'mu, ε mɔ 'hɔɔ ni -do. Nyɔsua a -Hihiu, ε mɔ -Hihiu ni -do. De -mu', Nyɔsua pɔ la le, ε di la 'a mu -nyi, a yi -ple, 'ki 'li ɔwli a 'lɔla 'kwli, de a 'mu, ε mɔ de ni -do.

⁵ -Aan Kɔkɔnyɔ, ε mɔ Kɔkɔnyɔ ni -do. -Yusu a ɔwli a yikuole, ε mɔ ɔwli a yikuole ni -do. Nyibli a 'nie a 'lulepɔpɔ, ε mɔ 'nie a 'lulepɔpɔ ni -do.

⁶ Nyɔsua mɔ Nyɔsɔvɔblo ni -do. ε nɔ- mɔ nyibli a pɛpɛ a 'Baɪ. Nɔ- kɔɔ nyibli kɔ -tebli a pɛpɛ win ki. 'Kɪ ε nɛɛ 'li 'a -ne nyiblo ɔdu kɔ 'a -ne ɔdedede 'kwli, 'ε ni -kuan.

⁷ -Yusu 'Klɪsɔ nu -aan pɛpɛ ɔhaande -mɔ, 'ε -nyi -a mu 'klɪ, 'ki -ba nu 'a -kuan, ɔwli yi -te ε -hɔɔ bu nu -a mu 'a -nyinyie.

⁸ 'ε mɔ ɔhan-ti, 'ki 'li Nyɔsɔacrɪɛn 'kwli, v 'crɪ laɔa ni, 'ki 'v -Yusu a -ta', v wɛn:

«-Te ε 'ya 'li yakɔ 'kwli, -ε -bi ε -ha 'v yraanyibli 'hru wɔɔn, 'ε gba ɔnu, 'ε nu ɔnu ɔjɔklapɔ -mɔ, 'ti- 'ε -nyi -tonyibli,

-v ni 'nɛ- -tutu ki -nyinyi-tebli.»

⁹ -ε -bi 'bu pɔ le, ε 'ya 'li yakɔ 'kwli, yi-hede, ε ɔhen 'nyre, ε nɔ- mɔ: ε ɔti 'nɛ- -tutu ki ni.

¹⁰ Nyiblo -bu, -ε ɔti 'nɛ- -tutu ki, ε ni -do a 'mu, ε nɔ- 'ya 'li yakɔ 'kwli, -ε diɔe nu, ε 'mu -tebli a pɛpɛ win ki -kɔɔ -ni, 'ki 'v 'a nɛ -te ɔdu.

¹¹ ε nɔ- -nyi nyibli 'klɪ, 'ki bu nu 'a -kuan. ε -nyi -v -bi 'klɪ, 'ki bu -he 'a titiepɔnyɔ, -v -bi 'v -he Nyɔsua a winwɔɔn-hanyɔ*, -v -bi 'v nɛ -tebli 'nyi le, 'v yi Nyɔsua a -ti nyibli -tɔɔ -ni, -v -bi 'v mɔ 'cɔɔ a nyibli gbagbi, 'v tɔɔ Nyɔsua a win.

¹² Ke- ε -nu, -ε diɔe nu, v 'mu -Yusu a nyibli -heɛ -ni, 'ki -Yusu a nyibli a 'mu bu nu Nyɔsua a -kuan, -ε diɔe nu, 'cɔɔ, -ε 'wɔ -Yusu a dɔɔɔ a 'hɔɔ yi, 'a 'klɪ 'mu 'li bi.

¹³ 'A 'klɪ di 'li 'ni bi, ε 'mɔɔ gba -gbagba, -aan pɛpɛ, -a 'mu -mɔɔ, -ε nuɔɔ, -aan pɛpɛ, -a kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɔwli yi, -ε mɔ Nyɔsua a 'Yu. De a 'mu, ε nɔ- nuɔɔ, -aan pɛpɛ, ɔa yiɔe. -ε -bi -a 'yi 'liɔɔ 'li -wɛ, -ba 'wɔ 'yonɔ yi, keɛ, -a di 'wɔ kukunyɔ yi, -a 'mu 'v yi ɔce, ɔwli yi -Yusu 'Klɪsɔ.

¹⁴ Ti a 'mu 'yri, -a 'yi 'liɔɔ 'li wɛ, -ba 'wɔ 'ki 'yonɔ yi de, -v kɔ 'lule-hihie kla 'cɔɔ-ti. -ε -bi -yɔkɔnyibli, kɔ hulekɔnyibli 'hɔɛn-, v 'yi 'liɔɔ -wɛ, bu kaa nɛ -a mu de, 'ki 'li 'waa tɔɔle 'kwli, ɔwli yi -te -mu', 'yru a 'duɔ ni 'mu a 'kabi a klepɔpɔ.

¹⁵ ε 'ni 'ni 'mu le, 'ki 'v -a mu -mɔ. Keɛ, -ti a -teɛ -mu', Nyɔsua tɔɔ nɛ -a mu, -ba 'cibi 'v 'a kua'buble -teɛ, ε kɔ, ɔba yiɔɔ nyibli ni -lee -ni, -ba nuɔɔ, 'ki 'li nɔɔle 'kwli, -ε diɔe nu, -aan nunuklo a pɛpɛ 'mu -Yusu 'Klɪsɔ a 'klo yi 'wɔ. -Yusu 'Klɪsɔ a 'mu, ε nɔ- mɔ 'cɔɔ a 'lu.

¹⁶ ε nɔ- 'kukue 'a nyibli a pɛpɛ le, -ε diɔe nu, v 'mu de ni -do -he, ɔwli yi -te -tonyiblo a 'hɔɔ a -tebli a pɛpɛ nu yɛkɔkɔɔɔ. -ε -bi -tonyiblo a 'hɔɔ a -tebli a 'mu, -ε kɔkɔɔ yɛ -teɛ, 'bu mɔ, 'a pɛpɛ, 'bu yi -kuan ni ni -teɛ, -ε -bi 'a 'hɔɔ a pɛpɛ kui ni -teɛ. Ke- ε ni 'mu -wɛ, 'ki 'v -Yusu a 'hɔɔ, -ε mɔ 'cɔɔ a nyibli -mɔ'. Nyibli a 'mu, 'bu nɔnɔɔ -ni, -ε -bi 'cɔɔ ni 'klɪ ki.

-Aan nunuklo 'ka kɔ 'a yrayɔ 'hɔɛn-

¹⁷ -Ti -bu, 'n mi hla mɔ, 'n hleɔe ni, 'ki 'li -aan Kɔkɔnyɔ a 'nyre 'kwli. 'N nyɛɛ nɛ 'a mu le: A 'ni 'kɔɔ 'li nyibli -mu', -v 'yi Nyɔsua -yi a nunuklo ɔwien. -Tebli -mu', v yi 'lu -mɔ le -hie, ε 'ni -daɔa ɔdedede.

¹⁸ 'Waa 'lule-hihie 'wɔɔ halɔ yi. 'Klo yrayɔ -mu', Nyɔsua yi 'a nyibli -nyi, v 'yiɔɔ -kɔ, -ε nuɔɔ, 'waa ɔwli 'gboklo ni, 'v 'yi Nyɔsua a 'hru -yi.

¹⁹ 'Ya 'v 'lu de, 'ye ɔbu v yi -tɔɔ-tebli ni ni, -tɔɔ 'ni -nuɔɔ li ɔnu.

U -ha 'waa dɔɔnɔ ni, 'ki bu nu yinyre-tebli a gblegble. Nunu-tebli ni -do a 'mu, ε nɔ- v yi 'lu -mɔ le -hie.

²⁰ 'A mu -mɔ -bi, nunuklɔɔv a 'mu, ε 'yɪɔɪ 'pa-, -Yusu 'Klɪsɔ 'yɪ 'a mɔɔɔ -tɔɔ -ni.

²¹ 'A win, nɔ- a 'wɪn, 'a ɔɪtɪ 'vɔv. 'A mu -mu', -v kɔ -Yusu 'hɛn-, -v -mɔɛ, a 'nyɪ -tɪ a -tɛɛ a pɛpɛ -mu' ni, ε tɔɔ nɛ -a mu.

²² -Tɛ ε ni 'mu 'lɛ, nununɔmɪ -mu', a yɪ la ɔwɪn lɛ kɔɛ, ba 'kee 'a nunuo. Nununɔmɪ a 'mu, ε yɪ nyre la 'aan ɔwɪl yɪ, -ε nuɔɔ, 'aan ɔwɪl a 'mu, v -hɔɛ la yinyre-tebli. Kɛ- a ni la 'aan dɔɔnɔ a kaalɛ.

²³ Ba -ha Nyɪsɔa mɛ lɛ, bu 'ble 'aan ɔwɪl kɔa, v 'mu yrayɪ -hɛ.

²⁴ Ba ni 'kɔ yrayɪ -mu', Nyɪsɔa a 'mu, ε -hɔɛ, -ε diɔɛ nu, 'aan nunuklɔ 'mu 'a 'kɔ yɪ 'wɪ. Nunuklɔ a 'mu, ε mɔ ɔhaandɛ. ε nɔ- nuɔɔ, 'ε 'sɪi 'v yɪ, 'ε yɪ Nyɪsɔa a plɔ -blee -ni.

²⁵ 'A -tɪ o, a 'ni 'nuo 'ki hɪ de, kɛɛ, ba hla 'aan 'bio -tɪ a -tɛɛ yɪ, -ε nuɔɔ, -aan pɛpɛ, -a -mɔɛ ni.

²⁶ 'Bu mɔ, 'ba bi yɪv', a 'ni 'nuo 'lɪ dɛ 'kuku, kɛɛ, 'tɪ -tɔ 'mu -wɔn, 'aan ɔwɪl bu ɔtɪ 'v lɛ.

²⁷ 'A 'ni 'nyɪe 'lɪ 'kuo -hɔɪn* a nyiblo gbagbɔ 'hru, 'ki bu kɔɔ nɛ 'a mu win kɪ.

²⁸ Nyiblo -mu', -ε yɪ la 'yɪ, bu 'kee 'yɪyɪe, kɛɛ, 'a ɔgbɛtɔ bu nu -kɔan, 'ki 'lɪ yɪ'siitu 'kwɪ, -ε diɔɛ nu, ε 'mu 'a dɔɔnɔ yɪ -wɔn, ε 'mu ɔhɪvɛnyɪbli -hɛɛ -ni -wɛ.

²⁹ 'A 'ni 'hlaa 'lɪ -tɪ -hɔɪn, kɛɛ, ba hla ɔhaan-tɪ -mu', ε di 'aan 'bio -hɛɛ -ni, 'ki 'v Nyɪsɔa a ɔwɪl a yɪkuolɛ a -ta'.

³⁰ 'A 'ni 'nuo 'lɪɔɪ, Nyɪsɔa a -Hɪhiu* a ɔwɪl 'ni 'mɔɛ 'lɪ bu. Nyɪsɔa a -Hɪhiu a 'mu, -ε ni 'v 'a mu ke', ε nɔ- mɔ yruulɛ -mu', Nyɪsɔa ɔtɪ 'a mu, -ε tɔɛ ɔnɛ 'a mu, -ε mɔ, a mɔ 'a nyibli ɔnɔ. ε tɔɛ ɔnɛ 'a mu ni -wɛ, -ε mɔ, ε di kɔ -nyɔwɔ, ε 'mu 'a mu wa pɛpɛ.

³¹ -Tɛbli a pɛpɛ, -ε ni 'lɪ 'a mu 'lɪ, -ε niɔɛ, 'aan -tɪ 'ε kla 'mu, ba -ha 'lɪɔɪ 'aan dɔɔnɔ a ɔwɪl kɪ, ba -ha 'lɪ yɪv a pɔpɔv 'aan ɔwɪl kɪ, a 'ni 'pɔv 'ki ɔyɛ

de, a 'ni 'pɔv 'ki 'tanɪ de, yɪnyrede ɔɔv ni 'ni 'lɪ 'aan ɔwɪl kɪ de.

³² 'Aan ɔwɪl bu nɔ yɪ, 'ki 'v 'aan 'bio -mɔ, ba yuyru nyai, ba -hru 'aan yinyre-tebli, a nini la lɛ a -tɪ -mɔ, ɔwɪl yɪ -tɛ -mu', Nyɪsɔa -nu, 'ε -hru 'aan yinyre-tebli a -tɪ -mɔ, dɛ -mu', -Yusu 'Klɪsɔ -nu a -ta'.

5

-Tɛ -mu', Nyibli -mu', -v ni 'lɪ Nyɪsɔa a -nyɛ', v kɔ bu nu nɪna

¹ 'A mu -mɔ Nyɪsɔa a 'yɔnɔ -mu', ε nɔɛ -ni -tɛɛ. 'A -tɪ o, -tɛ Nyɪsɔa a nunuklɔ ni 'mu, kɛ- 'aan nunuklɔ bu ni 'mu -wɛ.

² Ba 'cibi 'v 'aan 'bio -tonyibli a nɔɛɛ, ɔwɪl yɪ -tɛ -mu', -Yusu nu -aan nɔɛɛ. -Aan nɔɛɛ a -tɪ, 'ε -ha 'a dɔɔnɔ, 'ε 'kɔ, ɔwɪl yɪ -tɛ v 'yɛ ni 'la 'wɪlɔgbadɛ, 'ki 'v -cɔhlɔn* a pipie a -ta', 'ki 'v Nyɪsɔa ye', Nyɪsɔa a ɔgbɛtɔ 'ε wen -cɔhlɔn a 'mu kɪ.

³ 'A mu -mɔ Nyɪsɔa a nyibli. 'A -tɪ o, ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, 'ki ba nu -wɪlɔwɪ, kɔ, a 'ni 'tuo 'lɪ 'aan 'bio a kukɔ-tebli a ca. Yɪnyre-tebli a 'mu, a 'ni 'hlaa 'lɪ 'a -tɪ -wɛ.

⁴ ε 'yɪ -tɛɛ -nu -wɛ, 'ki ba hla -tɪ -hɔɪn, kɔ -tɔɪ-tebli 'hɛn-. Kɛɛ, ε nu -tɛɛ, 'ki ba -nyɪ Nyɪsɔa 'wɪo, 'ki 'v -tebli -mu', ε ni a -ta'.

⁵ Ba kɔ 'a yɪyɪe, -ε mɔ, nyibli -mu', -v ni -wɪlɔwɪ, kɔ, -v ni yinyre-tebli -bi -mu', kɔ, -v ɔtɪ 'waa 'bio a kukɔ-tebli a ca, nyibli a 'mu, Nyɪsɔa 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu -nyɪ ɔnɔ 'hru, 'ki 'lɪ 'kɔ yrayɪ, ε di nu 'kwɪ, -tɪtɛ -mu', Nyɪsɔa a 'mu, ε kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, v di 'v nyibli win kɪ -kɔɔ -ni. Nyibli a 'mu, -v ɔtɪ 'waa 'bio a kukɔ-tebli a ca, kukɔ-tebli a 'mu, ε nɔ- v ɔtɪ 'v, 'ε -hi 'v Nyɪsɔa 'v. Nyibli a 'mu, v 'wɪɔɪ nyibli -mu' yɪ, -v kwɪɛ -cɪ.

⁶ 'A 'ni 'haa 'lɪ nyiblo ɔɔv mɛ lɛ, ε 'ni 'naa 'lɪ win -mu' 'kwɪ, -ε 'yɛ ni da ɔdedede, ε 'ni 'kaa 'lɪ 'a mu, ε 'ni 'hlaa 'lɪɔɪ, -ε mɔ, -tebli a 'mu, ε 'yɪ yɪ -nyre. Kɛɛ, yɪnyre-tebli a 'mu, ε nɔ- niɔɛ, Nyɪsɔa 'ε pɪ nyibli -mu', -v 'yɛ ni ɔtuu 'vɔv yɪv lɛ.

7 'A -ti, nyiblidu a 'mu, a 'ni 'bie 'li □nu 'nyi le.

8 Ti -hi la a ti 'yri, a ni la 'li halo 'nyi. Kee, -te ti ne -bu, 'ki a ni 'li -nyre', -e nu□o, a ko Kukonyo -Yusu 'hven-, a -mve ni. 'A -ti o, e noo 'u le, 'ki 'aan nunuklo bu 'wi nyibli -mu', -u ni 'li -nyre' a nunuklo yi.

9 -Te a ni 'li -nyre', 'a -ti, 'aan □wli ko bu no yi, a 'mu 'u yi 'sii -ni, a 'mu -tee a □haannyibli mo.

10 Ba □tu 'u 'kli, -e di□e nu, -tebli -mu', -e yi -aan Kukonyo a plo -blee -ni, a 'mu□u yi, ko, a 'mu□u nu.

11 A 'ni 'puu 'li dabu nyibli -mu' 'nyi, -u ni -tebli -hwin, 'ki 'li halo 'nyi, kee, ba pu 'waa nunu-tebli -hwin a 'mu pepe'.

12 -Tebli a 'mu, nyibli ni, 'ki 'li -huhlike 'kwli, 'a hihla ni -tu.

13 -Tebli a 'mu, 'bu pu□u pepe', nyibli di□e 'ni 'ye, -te e ni 'mu.

14 Nyiblo 'bu -ha Nyisua a -nyre me le 'bu pu 'a yinyre-tebli pepe', -e -bi Nyisua a □gbetu, e -we 'li bu nu□o ni, nyiblo a 'mu, bu bi 'li 'a -nyre yi ni. E no- ko -ti, 'u pi le:

«-Mo -mu', -e yi nme, 'du ye', -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, -e di□e nu, -Yusu 'Klisu 'mu -mu 'a -nyre -nyi.»

15 -Te e ni 'mu le, 'a -ti, ba □tu 'aan nunuklo 'yie. Nyibli -mu', -u 'yi □to -ko, -te -mu', 'waa 'klo ni 'mu, 'aan 'klo 'ni 'nu 'mu le, kee, ba nu 'klo du -mu', □wi yi nyibli -mu', -u yi Nyisua, 'ti- -u nve □ne.

16 Ti -bu, -a ni ki, nyibli ni yinyre-tebli -huhwi. 'A -ti, 'a -ne de -mu', -e yi 'u 'a mu ye' bi, ba naa 'li□u 'kwli, ba nu □haan-tebli.

17 A 'ni 'moo 'li bubanyibli, -tebli a pepe -mu', -aan Kukonyo -hve ba nu, ba yru□o le.

18 A 'ni 'hie 'li 'aan dionu no wlon. De a 'mu, e yi nyre 'aan 'klo yi. Kee, ba -ha Nyisua a -Hihiu* me le, bu koo ne 'a mu win ki pepe.

19 Ba blee Nyisua -mo, ko, -wla -mu', Nyisua a -Hihiu tve ne 'a mu, ba ble□e -we. Ba ble, 'ki 'u -aan

Kukonyo ye' -we. Ba pu□u 'nyre le, 'ki 'li 'aan □wli a pepe ki.

20 Ba naa 'li -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli, ba -nyi -aan 'Bai Nyisua 'wio, 'ki 'u -tebli a pepe -mu', e ni a -ta'. Ba 'cibi 'u 'a 'wio a -nyinyie.

Nyibepu ko nugbi 'hven-

21 'A mu -mu', -u □tui 'u -Yusu 'Klisu 'u, ba □tutuu 'u ni -we.

22 'A mu nugbi, ba □tuu 'u 'aan nyibepu 'u, □wi yi -te -mu', Kukonyo -Yusu ni 'a -huhua,

23 -e nu□o, nyibu, no- mo 'a nugba a 'luyinyo, □wi yi -te -mu', -Yusu 'Klisu -nu, 'e mo 'cve a 'luyinyo. 'Cve, no- mo 'a 'hwi. -Yusu a 'mu, no- we□e.

24 E no- nu□o, nugbi 'u ko bu □tuu 'u 'waa nyibepu 'u, 'ki 'li 'a -ne □dedede 'kwli, □wi yi -te -mu', 'cve ni, 'e □tui 'u -Yusu 'Klisu 'u.

25 'A mu nyibepu, ba nve ne 'aan nugbi, □wi yi -te -Yusu 'Klisu nu 'cve a nvele, 'e 'ku, 'ki 'u 'a -ta'.

26 E 'ku ni, -e di□e nu, e 'mu 'cve 'kiba ki pu, 'ki 'u Nyisua a -ta'. 'Ki e naa 'li 'a win 'kwli, 'e □gble 'cve a 'mu, 'ki 'u 'a de 'kuku a -ta', 'e 'sii 'u□u yi, 'ki 'u Nyisua ye',

27 -e di□e nu, e 'mu 'u□u yi di, 'ki 'li -ti a 'yi'buale 'kwli, ko, e 'mu 'u yi 'sii -ni pepe, 'ki 'u□u ye', -e di□e nu, e 'mu yi no -we, de -huan □du 'ni □ha 'li□u 'kwli ni, e 'ni □ha kikade □du ko.

28 Ke- e ni 'mu -we, 'ki 'u nyibepu -mo'. Bu nve 'waa nugbi, □wi yi -te -mu', u nu 'waa dionu a nvele. Nyiblo 'bu nve ne 'a nugba, -e -bi e □hen 'nyre, e nve ne 'a dionu ni.

29 E mo □han-ti, e 'yi nyiblo □du -ko, -bu yraa ne 'a dionu a 'hwi. Kee, e nve □ne ni, 'e yi de di, 'e □tui 'a 'hwi 'yie, □wi yi -te -mu', -Yusu 'Klisu ni 'cve a 'yie□tutuo,

30 -e nu□o, -aan pepe, -a mo -Yusu 'Klisu a 'hwi a 'kabi □ni.

31 U 'cri□u ni, 'ki 'li Nyisuacrien 'kwli, -e mo: «E no- ko -ti, nyibu ko bu hie 'u 'a 'bai ko 'a 'dii 'hven- bu, -e di□e nu, e ko 'a nugba 'hven-, u 'mu

'v -te ni -do 'ti, nyibli ni 'hven a 'mu, v 'mu nyiblo ni -do -he.»

32 'Kl 'li win a 'mu 'kwli, -huhlidge gbagbu ni 'li, 'e hlo 'kwli bu. E □hen 'nyre, -Yusu 'Klisu ko 'cve 'hven-, nu-ko -ti v hle.

33 Kee, 'a mu -ko -ti e hle -we: 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, bu nve ne 'a nuɔba, □wi yi -te -mu', e nu 'a diɔnu a nvele. Nuɔba bu □tuu 'v 'a nyibv 'v -we.

6

'Yonu, ko 'waa 'bainv, ko 'waa 'diinv 'hven-

1 'A mu 'yonu, a ko Kukonyo -Yusu 'hven-, a -mve ni. 'A -ti o, ba □tuu 'v 'aan 'bai ko 'aan 'dii 'hven- 'v, -e nu□o, de a 'mu, e mo □haande □nuo.

2 Ke- Nyisva a tetebv -bi pi: «□tuu 'v -na 'bai ko -na 'dii 'hven-, 'ki 'li nvele 'kwli.» Tetebv a 'mu, e no- mo yi-hetetebv, -e ko -ta' Nyisva pu 'li de.

3 'Lipude a 'mu, e no- mo: «'Bu mo, □ni yi 'v □nu ni □tui -ni, -ko -bu ko plo a blele, 'ti- □mu -hvnhlvn bloblv pu, 'ki 'ne- -tutu ki.»

4 'A mu 'bainv -mo -bi, a 'ni 'nuo 'li -tebli -mu', -e di 'aan 'yonu yrv' le pu. Kee, ba toɔ □nu, 'ti-, ba -ha 'li □nu le, -te Kukonyo ni 'a -huhva.

-Kvannunyibli ko 'waa nyibli gbagbi 'hven-

5 'A mu -kvannunyibli, ba □tuu 'v 'aan nyibli gbagbi 'v -tee, -v ni 'ne- 'klo -bu ki. Ba □muo -kvan a nunuo le, 'ki 'li 'aan □wli a pepe ki. 'Bu mo, 'ba yi□i ni ni, -Yusu 'Klisu a □tui 'v.

6 A 'ni 'nuo 'li -kvan, ti -ko 'yri v □tui 'v 'a mu 'yie ni -do, □wi yi nyibli -mu', -v -hve□e, bu pu □nu 'nyre le. Kee, ba yi□e, -e mo, 'a mu -mo -Yusu 'Klisu a -kvannunyibli. 'A -ti, ba -hua□a, 'ki 'li 'aan □wli a pepe ki, 'ki ba nu -tebli -mu', Nyisva -hve.

7 'Ba yi -kvan ni ni, ba nuu 'li□i □haan□wlv 'kwli. A 'ni 'puv 'li le, a ni -tonyibli a -kvan ni -do, kee, ke-ba pu, Kukonyo -Yusu, no- ko -kvan a ni.

8 -Mo -kvannunyɔ, -v'v- □yi -kvannunyɔ 'pa-, ko 'a yiyie, -e mo, □ni nu □haan-kvan, Kukonyo -Yusu, no- di -mu 'wio -nyi.

9 'A mu nyibli gbagbi, ba nu 'aan -kvannunyibli □haande -mo' -we. A 'ni 'yaa 'li □nu 'kla -wliye. Ba ko 'a yiyie, -e mo, a ko 'aan -kvannunyibli 'hven-, 'a mu -mo Nyiblo gbagbu -mu', -e ni 'li yako 'kwli a nyibli. E no- -mo -bi, e 'ni 'jra□a nyibli' le.

Ta-wɔn-tebli -mu', Nyisva -nyi -a mu, -a di nu, -a 'mu 'v Satan 'hru wlvn -ha

10 'Ti- 'mu -yre mo mu, 'n -hve□e ni, □bv lee ne 'a mu, -e mo: A ko -aan Kukonyo 'hven-, ba -mve, -e di□e nu, e 'mu 'a mu 'kli -nyi, -e nu□o, e ni 'kli ki diaki.

11 Ta-wɔn-tebli a pepe -mu', Nyisva yi 'a mu -nyi, ba 'ble□e kva. 'Bu mo, 'ba 'ble□e kva, -e -bi ti -mu' -ko 'yri 'kuo -hvn* a nyiblo gbagbu di 'v □yre -nuu -ni, e 'mu 'a mu yi -wɔn, a di nyra□a yi bu.

12 E mo -tee, tv -bu, -a -wen, e 'yi -tonyibli 'pa-, -a 'ni -wɔn□o li □nu -mo, kee, -a -wen 'kuo -hvn ko 'waa nyibli gbagbi 'hven- yi, -v koɔ haloklo -bu win ki. -Tebli a pepe -mu', -e ko 'kli -hvn, 'ki 'li yako 'kwli, no- -a -wen yi.

13 'A -ti o, -te e ni 'mu le, ta-wɔn-tebli -mu', Nyisva yi -a mu -nyi, ba 'ble□e kva, -e di□e nu, 'kla-wliye'yiya a -nyrowo 'bu nyre 'v, 'kuo -hvn 'bu yi 'a mu ni -tve, a 'mu □nu yi bu nyra, a 'mu -wɔn -wɔnwɔn, tv 'mu 'li -we, tv 'bu -we 'li, a 'mu bu nyra -tee.

14 'A -ti, ba -we -mo, 'ki ba -wɔn tv a 'mu. Ba mo -ti a -tee a nyibli. -Ti a -tee, e 'wi□i 'betiye yi. E no- ba nu ba mva 'aan wlawlv bu, -e di□e nu, a 'mu -mo -we, 'ki ba -wɔn tv a 'mu. Ba 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -e -bi e 'wi□i tawlawlv a -pu. E no- ke 'a mu ki.

15 Ba pu -Yusu a □haantitie -mu', -e yi nyibli kibwveenle -nyi. Ba nu□o, 'ki 'li 'aan □wli a pepe ki. 'Ba yi□i ni ni, -e -bi e 'wi□i 'suin yi, a -pu,

-ε yi 'a mɔ -hεε -ni, 'a nε -tεε, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa a 'hru wɔn.

¹⁶ Ba 'cibi 'ɔ -Yusu 'Kɪsɔ a ɔwɔɔ a yɪkuole, ɔwɪ yi -tε ba 'ye ni 'ble wɛn ta'wɛ kɔa. Ε nɔ- diɔe nu, 'dio -mɔ', Satan di 'a mɔ -mɔ ε pɔ, ɔ 'ni ɔha 'a mɔ ε -hɛn. 'Ye ɔbi bɔ yi na ni pi, ta'wɛ a 'mɔ, ε diɔe 'ni jɔ.

¹⁷ Nyɪsɔa bɔ wa 'a mɔ, ε 'wɪɔ 'plhungble, a ɔtu 'lu, ε 'mɔ 'aan 'lu kɪ ka. Ba ɔtuɔo 'lu, 'ti-, ba 'ble Nyɪsɔa a win kɔa. Nyɪsɔa a win a 'mɔ, ε 'wɪɔ -hɔtɪhɛn, Nyɪsɔa a -Hihiu* yi 'a mɔ -nyi yi.

¹⁸ 'A -nε ti, ba da Nyɪsɔa, 'kɪ 'li 'aan ɔwɪ a pεpε kɪ. Ba daɔa, ɔwɪ yi -tε -mɔ', 'a -Hihiu niɔe 'aan tɔɔε. A 'ni 'hɛmε 'li, ba ni 'ɔ -pleeε', a 'ni 'saa 'li. Ba 'cibi 'ɔ Nyɪsɔa a dɪda, 'kɪ 'ɔ 'a nyibli a pεpε a -ta'.

¹⁹ Ba da Nyɪsɔa -wε, 'kɪ 'ɔ 'na -ta', -ε diɔe nu, -ti -mɔ', 'n di hla, ε 'mɔ 'mɔɔɔ -tɔɔ -ni, 'ni ɔha hɔannɔ pie, 'mɔ -Yusu a ɔhaantitε -mɔ' pɔ, ti -hi la a ti 'yri, -ε -hli la, kεε, ε tɔɔ 'kɪ -a mɔ.

²⁰ -Yusu, nɔ- nu 'mɔ 'a titεpɔnyɔ -mɔ', 'mɔ 'a ɔhaantitε a 'mɔ nyibli pɔ. Ba da Nyɪsɔa, -ε diɔe nu, 'ni ɔha hɔannɔ pie, 'bɔ mɔ, 'ni yi ɔhaantitε a 'mɔ ni pi, ɔwɪ yi -tε -mɔ', Nyɪsɔa ni 'a -hɔhɔa. Ε nɔ- 'n kɔ ɔbɔ nu, 'ye ɔbi ɔbɔ 'n ni 'nε- ɔjɪ'.

'Bεtilε

²¹ Tisiki, -ε mɔ -aan nɔε'dɪayɪ, -ε ni -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a -kɔan -tεε, ε di 'a mɔ 'ni -lee -ni, -tε 'n nu 'nε-nɪnɪ, -ε diɔe nu, -tεblɪ a -pεpε, 'n ni, a 'mɔɔɔ yi.

²² 'A -ti o, 'n tε 'liɔ 'a mɔ -mɔ, -ε diɔe nu, -tε -a nu 'nε-nɪnɪ, a 'mɔɔɔ yi, kɔ, ε 'mɔ 'a mɔ 'kɪ -nyi.

²³ -Aan 'Baɪ Nyɪsɔa, ε kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɔn-, bɔ -nyi 'a mɔ 'dɪayɪnɔ a pεpε kɪbɔwεenε. Bɔ nuɔo, ba nɔnɔε -ni, kɔ, ba kuo -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɔɔ yi -tεε.

²⁴ Nyibli a pεpε, -ɔ 'cibi 'ɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ a nɔεε, Nyɪsɔa bɔ nu ɔnɔ ɔhaandε -mɔ, 'kɪ 'li dadɔke 'kwli.

'Cɾiɛn -mʊ', Pɔlv gba la FILIPUKUƐ yɪ

1 Mɔ Pɔlv kɔ Timote 'hʊɛn-, -v mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊannunyibli, -a mʊ yɪ 'cɾiɛn -bʊ 'cɾi. 'A mʊ -mʊ', -v mɔ Nyɪsʊa a dakɔ, 'kɪ 'lɪ Filipʊdɪɔ 'kwli, 'a mʊ -a yɪ -mɔ 'cɾi -nɪ, 'aan pɛpɛ -mʊ', -v kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, -v -mʊɛ. A bi 'lɪ yɪ, a kɔ 'cʊɛ a 'yieɔtunyʊ, kɔ 'cʊɛ a -hɛɛnyibli, 'aan pɛpɛ, 'a mʊ -kɔ 'cɾiɛn -bʊ.

2 -Aan 'Baɪ Nyɪsʊa, kɔ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ, bʊ nu 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ, kɔ, bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ.

Pɔlv yɪ -nyɪ Nyɪsʊa 'wio, Filipʊkʊɛ a 'cʊɛ a -tɪ

3 'A -nɛ tɪ, 'bʊ mɔ, 'nɪ yɪ 'aan -tɪ 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie, -ɛ -bɪ 'n yɪ -nyɪ Nyɪsʊa 'wio, 'kɪ 'v 'aan -ta'.

4 'A -nɛ tɪ, 'bʊ mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsʊa nɪ dɛ, 'kɪ 'v 'aan -ta', -ɛ bɪ 'na plɔ ble nɪ.

5 'N yɪ -nyɪ Nyɪsʊa 'wio, -kɔtɪ kʊɛ la 'lɪ -nyrɔwɔ -mʊ' 'yie bʊ, -ɛ kɔ 'yɪ a -hɛ la -Yusu a nyibli, -bʊ di -didi, -bʊ yɛ -nyrɔwɔ -bʊ kɪ, a bi 'mʊ kɪ, ɔa pɪ nyibli Nyɪsʊa a ɔhaantitie.

6 'N yɪɔnɛ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ ɔtu yɪnɔ-kʊan -wlu, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwli kɪ, ɛ di gbaɔa 'lu -mɔ -gbagba, ɛ 'mʊɔv -mɔ -wɛ, -nyrɔwɔ -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ di ya de.

7 ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ ɔbʊ kɔ 'lu a lɛ-hihiedʊ a 'mʊ, 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ. 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'nɪ nʊɛ nɛ 'a mʊ dɪakɪ, 'kɪ 'lɪ 'na ɔwlb a pɛpɛ kɪ, -kɔtɪ 'aan pɛpɛ, a kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, Nyɪsʊa nu -a mʊ ɔhaandɛ -mɔ, -ɛ diɔnɛ nu, a 'mʊ 'mʊ -hɛɛ -nɪ, -tɛ tɪ nɛ -bʊ, tɛ 'n nɪ 'nɛ- ɔjɪ', kɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsʊa a ɔhaantitie -mɔ lɛ nɪ nɛ, 'kɪ 'v -batipʊnyɔ yɪ, 'mʊ ɔnɛɔyɪ yɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, ɔhaantitie a 'mʊ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɪɔ.

8 'Bʊ mɔ, 'nɪ pʊ lɛ, -ɛ mɔ, 'n nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɪɔ, -ɛ nuɔo, Nyɪsʊa yɪɔnɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'n hɛ -tɪ a -tɛɛ. Nʊɛɛ -bʊ, 'n nʊɛ nɛ 'a mʊ, 'kɪ ɛ -hʊɛn 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ -mɔ.

9 Dɛ -kɔ -tɪ 'nɪ dɛ Nyɪsʊa, 'kɪ 'v 'aan -ta', ɛ nɔ- mɔ ba nʊnʊɛ -nɪ, 'tɪ- 'aan nʊnʊɛɛ a 'mʊ, bʊ bii kɪ. 'Bʊ mɔ, nʊnʊɛɛ 'bʊ yɪ kle nɪ -bii -nɪ, a di -tɪ a -tɛɛ -mʊ' 'nɪ yɪ, ɛ kɔ, a 'mʊ yɪnɔ-tɛblɪ kɔ yɪnyre-tɛblɪ a 'yilɛ-hɪhɪɛɛ yɪ,

10 -ɛ diɔnɛ nu, a 'mʊ 'lɪ yɪnɔ-tɛblɪ 'lɪ -ha, a 'mʊɔv nu. 'Bʊ nɪ 'mʊ lɛ, -nyrɔwɔ -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ di ya de, -ɛ bɪ a di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ, yɪnyredɛ ɔdʊ 'nɪ ɔha 'lɪ 'a mʊ 'lɪ nɪ.

11 -Yusu 'Klɪsʊ, ɛ nɔ- diɔnɛ nu, -aan nunukɔ 'mʊ 'v yɪ 'sii -nɪ. Nyibli -mʊ', -v di dɛ a 'mʊ 'yɛ, v di pʊ Nyɪsʊa 'nyrɛ lɛ, kɔ, v 'mʊɔv -tɪ a 'yɪ'bʊɛɛ -nyɪ -wɛ.

Dɛ -mɔ dɛ gbagbʊ, nɔ- mɔ ɔbʊ -nyɪ -Yusu 'Klɪsʊ -tɪ a 'yɪ'bʊɛɛ

12 'Dɪayɪnʊ -na, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, bʊ pʊ 'mʊ ɔjɪ', ɛ 'yɪɔnɛ -nu, Nyɪsʊa a ɔhaantitie 'ɛ 'yɪ bʊ -nyra, kɛɛ, ɛ 'hɛɛn bʊ.

13 ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, 'sɛyɔ a pɛpɛ -bʊ, -v ɔtui -gʊlʊnʊma a 'kayu 'yie, kɔ nyibli -bʊ, -v nɪ 'nɛ- -tʊo kɪ, v yɪɔnɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'n mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a nyiblo, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ nɪ 'nɛ- ɔjɪ'.

14 Dɛ -bɪ nɪ 'v, ɛ nɔ- mɔ 'na ɔjɪ' a nɪnɪ, ɛ -nyɪ -Yusu a nyibli -hʊɔhʊɪ 'kɪ, 'kɪ bʊ kʊo -aan Kʊkɔnyɔ ɔwlb yɪ -tɛɛ. V 'nɪ -pie 'kɪ hʊannʊ, 'kɪ bʊ lee -Yusu a -tɪ nyibli.

15 Nyibli -bɪ nɪ 'v, 'v hɛɛ -Yusu 'Klɪsʊ a -tɪ, -ɛ nuɔo, v ɔtui 'mʊ ca -mɔ. V -hʊɛ bʊ -nyɪ 'mʊ 'kla-wliye'yɪya. Kɛɛ, -v -bɪ nɪ 'v, 'v hɛɛ Nyɪsʊa a -tɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa ɔwlb a pɛpɛ kɪ.

16 V nɪɔnɛ nɪ, -kɔtɪ v nʊɛ 'mʊ nɪ, ɛ kɔ, 'v yɪɔnɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa lee 'mʊ nɪ, 'kɪ ɔbʊ tɔɔ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a ɔhaantitie mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɪɔ.

17 Nyibli -bɪ -mʊ', -v ɔtui 'mʊ ca -mɔ, v hɛɛ -Yusu 'Klɪsʊ a -tɪ nɪ, -kɔtɪ v -hʊɛɔnɛ nɪ, 'kɪ bʊ nɪ 'v 'mʊ 'lu yɪ. V nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn. V nɪɔnɛ nɪ, -ɛ diɔnɛ nu, 'mʊ ɔhɪɔn 'yɛ de, 'kɪ 'nɛ ɔjɪ'.

18 Kɛɛ, ɛ 'nɪ 'yaaɔa 'mʊ 'kla -wliye. 'Yɛ ɔbʊ bʊ yɪ 'lɪɔnɛ ɔwlb -hʊan 'kwli nɪ -hlɛɛ -nɪ, -hʊɪ' bʊ yɪ 'lɪɔnɛ ɔwlb 'yɔpɔ 'kwli nɪ -hlɛɛ -nɪ, -Yusu a ɔhaantitie, ɛ nɔ- v pɪ. 'N nɪ dɔdʊ,

de a 'mu a -ti, ko 'n 'tie di dodbu nu, 'a -ti.

19 'E mo -tee, 'n yi□e ni, -e mo, -bati -mu', u pu 'mu le, e di□e 'ni nu, Nyisua 'mu 'mu wa, -kotu a de Nyisua, 'ki 'u 'na -ta', ko, -Yusu 'Klisu a -Hihiu*, e yi 'mu 'ni -hee -ni -we.

20 De 'n -hue sey-sey, ko, 'n yi -ple, no- mo, 'ni 'nuo 'li □dedede, -e di 'mu -tu -nuu -ni, ko, 'ni 'saa 'li, 'ti -'n -hue□e ni, 'ki 'na nunuklo a -ta', nyibli bu pu -Yusu 'Klisu 'nyre le, -te ti ne -bu, ko 'a -ne ti □bu, mo 'ye □bu □bu ni 'klo, -huv' □bu 'ku.

21 Mo 'ye □bu 'n ni 'klo, de gbagbu, e no- mo □bu -nyi -Yusu 'Klisu -ti a 'yi'buale, mo 'ye □bu 'n 'ku, -e -bi 'na 'kukub -hi 'u 'na 'kloninu ni, -e nu□o, 'ki 'n di 'u□u 'hvi mu.

22 'Bu mo, 'ni 'tie ni 'klo, 'n -we 'li □bu nu -kuan ni, -e di nyibli -hee -ni. -Te e ni 'mu le, 'a -ti, 'hru □bu di 'li -ha, 'n 'yi□i -yi.

23 □bu 'ku, ko, □bu ni 'klo, -tebli ni 'huen a 'mu, no- ko -gbati 'n ni 'u. 'Ki 'li 'kibia -bi ki, 'n -hue wen□e ni, □bu 'ku wen, -e di□e nu, 'n ko -Yusu 'Klisu 'huen-, -a 'mu 'hvi bu -nini -ni. De a 'mu, e di nu wen -tee, 'e -hi 'u □bu ni 'klo.

24 Kee, 'ki 'li 'kibia -bi ki, e nu -tee -we, 'ki □bu ni 'klo, 'aan -ti, -e di□e nu, 'mu 'a mu -hee -ni.

25 'A -ti, 'n yi□e ni, -e mo, 'n 'tie di 'klo ni, 'mu 'li 'a mu 'nyi ni, -e di□e nu, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon, ko, a 'mu dodbu nu diaki.

26 'A -ti, 'ni -hon 'ne- □ji', 'n di di 'li 'a mu -mo, a 'mu -Yusu 'Klisu 'nyre le pu, 'na 'lididie a -ti.

27 De -mo de gbagbu, e no- mo 'a mu -Yusu 'Klisu a nyibli, 'aan nunuklo bu nu□o, -Yusu 'Klisu a □haantitie, bu ko -ti a 'yi'buaba. Mo 'ye □bu □bu di 'li 'a mu -mo, mo 'ye □bu □bu 'yi 'li -di, 'n -hue □bu 'win, -e mo, a ko 'lu a le-hihie ni -do, 'a -mue, e ko, 'a ko □wlv ni -do, 'a ni -kuan, -e di□e nu, nyibli 'mu -Yusu 'Klisu a □haantitie □wlv yi -kuo -ni.

28 A 'ni 'pie 'ki 'aan yraanyibli a huannu de. 'Bu mo, ba 'ye ni pie 'waa huannu, u di□e 'ni yru, -e mo,

Nyisua a -bati di □nu 'ni klo, kee, 'a mu -mo -bi, Nyisua wa 'a mu ni. Nyisua a □gbetu, e no- di □nu de 'a mu -tso -ni.

29 Nyisua naa 'li -Yusu 'Klisu 'li, 'e -nyi 'a mu 'hru, 'ki ba kuo □ne □wlv yi. E 'yi ba kuo □ne □wlv yi ni -do a 'hru, e 'yi 'a -mo□o -nyi, kee, e -nyi 'a mu 'hru ni -we, 'ki ba 'ye □huen, -Yusu 'Klisu a 'mu, 'a -ti.

30 A 'ye la□a ni, -e mo, 'n ni la -Yusu a -kuan ni -tee, □wi yi nyiblo -bu, -e yi -wonle -tee. -Te ti ne -bu, a yi 'ni 'win, -e mo, 'n 'tie -wen, -e ko -ta', 'aan 'mumu, yi-wonwonle a 'mu, e no- a -wonwen yi.

2

Ba ko 'lu a le-hihiedu -mu', -Yusu 'Klisu ko la

1 A ko -Yusu 'Klisu, 'huen-, a -mue ni. De a 'mu, no- yi 'a mu 'kl -nyi. Bu nue ne 'a mu, de a 'mu, e no- □tui 'li 'a mu □wlv 'kwli bu. A ko Nyisua a -Hihiu* 'huen-, a -mue ni, 'a nue ne 'aan 'bio, 'a yuyru nyai.

2 -Te e ni 'mu le, ba nunde -ni, ba ko □wlv ni -do, ba -mue, ba 'winwin win' le. 'Bu mo, 'ba yi□i le ni ni, 'n di nu dodbu diaki.

3 'Bu mo, 'ba yi de ni ni, a 'ni 'hie 'li 'a mu ni -do a -ti 'lu -mo le, ko, a 'ni 'yaa 'li 'aan dionu, kee, ba □tu□ 'li 'aan dionu. Ba 'ye 'aan 'bio □wi yi nyibli, -u ni 'u 'a mu 'lu yi.

4 Nyiblo 'bu ni 'u, yino-tebli -mu', -e di 'a 'bio -hee -ni, e no- bu nu. A 'ni 'nuo 'li -tebli -mu', -e di 'a mu ni -do -hee -ni.

5 Ba ko 'lule-hihiedu -mu', -Yusu 'Klisu ko la.

6 'E mo □han-ti, -Yusu 'e mo Nyisua, kee, e 'ni □tu□o la ca, 'ki bu -he -te Nyisua ni 'mu.

7 Kee, e hie 'u Nyisuatu a 'mu bu, 'e -he Nyisua a -kuannunyo, 'e -he -tonyiblo -we.

8 -Te e -he -tonyiblo, -e bi e □tu□ 'li 'a dionu ni, 'e □tuu 'u Nyisua, 'ti- 'e 'ku. 'Kukub a 'mu, e 'ku,

e no- mo bu koo 'u□u tugbe 'yie, -e mo -tu'kukub.

9 E no- nu□o, Nyisua 'e 'yaa 'u□u 'u,

'ε ni 'v -tebli a pεpe 'lu yi,
 'ε □tue□e 'nyre -mu', -ε ni 'v 'nyre a
 pεpe 'lu yi,
 10 -ε di□e nu, nyibli a pεpe, kō 'a -ne
 □dedede 'hven-,
 -v ni 'li yako 'kwli,
 kō 'ki 'ne- -tutu ki,
 kō 'ki 'li -tutu bu,
 'bu mō, 'bu 'win -Yusu a 'nyre,
 'waa pεpe, v 'mu 'li di,
 v 'mu□v kwli yi bu bla,
 'ki 'v 'a 'v□tuule a -ta'.
 11 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, ε di□e 'ni
 hla, -ε mō,
 -Yusu 'Klisv, ε nō- mō Kōkōnyō.
 -ε -bi v di -nyi 'a 'Bai Nyisva -ti a
 'yi'buale.

'Ki 'li -tebli-hvinnunyv 'nyi, ba 'wi nyahroyō yi, -v yi wlin

12 'Na ninatumupu -na, 'bi a yi□e
 ni, -te -Yusu nu 'v Nyisva a 'v□tuule,
 'aan 'mumu, ba □tuu 'v Nyisva 'v
 -we. Ti -mu' -kō 'yri 'n ni la 'li 'a
 mu 'nyi, a □tui la 'v□v ni. De -bu 'n
 'yi 'ki 'li 'a mu 'nyi -ni, ba 'cibi 'v 'a
 'v□tuule, bu -hi 'v 'v□tuule -mu', a kō
 la 'ki 'v□v -mō, ti -mu' -kō 'yri 'n ni
 la 'li 'a mu 'nyi. ε □hen 'nyre, wowa
 Nyisva wa 'a mu, ε -hve□e ni, 'ki 'li
 'aan -ne 'kibia ki, ba nu -kvan, 'ki 'li
 Nyisva a pipie a 'tu 'kwli,
 13 -kōti Nyisva a □gbetu, ε ni
 -kvan, 'ki 'li 'aan □wli ki, -ε di□e nu,
 -tebli -mu', -ε yi 'a plo -blee -ni, a
 'mu□v -nve -ni, kō, a 'mu□v nu.
 14 'A -ne □dedede, a di nu, a 'ni
 'puple 'li wlon le, kō, a 'ni 'nuo 'li
 'blini,
 15 -ε di□e nu, a 'mu 'v yi 'sii -ni,
 yinyrede □du 'ni □ha 'li 'a mu 'li ni,
 kō, a 'mu Nyisva a 'yonudu -mu' pa,
 -v 'ye ni nu -tebli -hvin le. Nyibli,
 -v kee 'waa 'bio, v nu- kō 'nyi a ni
 'li. Nyiblidv a 'mu, 'waa 'klo nyre yi.
 'Ki 'li nyiblidv a 'mu 'nyi, ba 'wi□i
 nyahroyō yi, -v yi wlin.
 16 Ba lee □nu windv -bu, -ε yi
 nyibli 'klo yrayrv -nyi. 'Bu mō, 'ba
 yi□i le ni ni, -nyrōwō -mu' -kō 'yri
 -Yusu 'Klisv di ya de, 'n di pv 'aan
 -pli, -kōti de a 'mu, ε di□e nyibli 'ni
 -tōō -ni, -ε mō, -kvan 'yakla -bu, 'n

nu 'li 'a mu 'nyi, ε 'yi dadv a -kvan
 'pa-.

17 'Aan -Yusu a □wlv a yikuole,
 ε 'wi□i -cōhlōn* yi, a yi pi, 'ki 'v
 Nyisva ye'. 'Bu kō bu 'la 'mu, 'na
 -hlv di 'wi -cōhlōn yi -we, 'n pi 'aan
 -cōhlōn a 'mu ki. 'Bu ni 'mu le, -ε -bi
 'n di kō plo a bleele, 'mu dōdv nu, 'n
 kō 'aan pεpe 'hven-.

18 Ba kō plo a bleele -we, a 'mu
 dōdv nu, a kō 'mu 'hven-.

Timote kō Epafroditī 'hven-

19 'N yi□e ni, 'bu mō, -aan Kōkōnyō
 -Yusu 'bu -hva□a, 'n 'tie ye 'li 'a mu
 Timote -mō ni, -ε di□e nu, 'bu □hian
 -mō, ε 'mu 'mu -lee -ni, -te a nu
 'lunū, titie a 'mu, ε 'mu 'li 'mu □wlv
 'kwli bu □tu.

20 Nyiblo □dv 'yi 'ne- -ni, -bu kō 'na
 'lule-hihie, 'bu 'yi Timote ni -do 'pa-.

21 Nyibli a pεpe -bi -mu', v yi -hie
 v ni -do a -tebli a -ti 'lu -mō le. V 'ni
 -hie□e li -Yusu 'Klisv a -tebli a -ti 'lu
 -mō le.

22 Timote -mō -bi, a yi□e ni, -ε
 mō, ε mō □haannyiblo □niō. ε kō
 'mu 'hven-, -a pv nyibli Nyisva a
 □haantitie. ε yi 'mu 'ni -hee -ni, 'ki
 'li -kvan a 'mu 'kwli, □wi yi -te 'yu
 'ye ni -hee wen 'a 'bai.

23 'A -ti, 'n yi□e ni, -ε mō, -nyrōwō,
 v di 'na -bati pv, 'n di te□e bu, ε 'mu
 'li 'a mu -mō di.

24 'N yi□e ni -we, -ε mō, 'bu mō
 Kōkōnyō a kweenle, 'n 'tie di 'li 'a
 mu -mō ni.

25 Nyiblo -bu, -ε mō Epafroditī, a
 -nyi mō -heele, -ε ya mō 'mō□ō yi, ε
 kō 'mu 'hven-, -a nu -kvan. 'ε mō
 -tee, -a nu -kvan diakti. 'N 'ye□e ni,
 -ε mō, ε nōō 'v le, 'ki □bv te□e bu, bu
 di 'li 'a mu -mō,

26 -kōti ε -hve□e ni, bu di 'li 'a mu
 -mō, ε 'mu 'a mu 'ye. 'Aan nyai ni□e
 ni diakti, -kōti ε yi□e ni, a 'win ni, -ε
 mō, 'a 'hvi yi mō 'ni hren.

27 'ε mō □han-ti, 'kve, -ε ni mō□ō, ε
 dva□a 'lila. Kee, Nyisva yru 'a nyai,
 'ε -wee ne 'a 'kve. ε 'yi ε ni -do 'pa-
 Nyisva 'yi 'a nyai -yru. 'Na 'mumu
 a 'mu, ε yru 'na nyai ni -we, -ε di□e
 nu, 'kla-wliye'yiya 'ni □ha 'mu ki ye.

28 E no nu□o, 'ni -hve □bu lee □ne, bu di 'li 'a mu -mo, -e di□e nu, 'ba 'ye□e, a 'mu dōdu nu, kō 'na 'mumu, 'mu □wli a lenaale 'kee -ni.

29 'A ti, 'bu di 'li 'a mu -mo, ba 'ble□e kva -tee, 'ki 'li dōduke 'kwli. Ba -nyi Nyisva 'wio, 'a -ti. -Te e ni 'mu, nyibli -mu', -u ni 'mu le, ba □tuu 'u □nu 'u,

30 -e nu□o, e dva 'kukubu, -Yusu 'Klisu a -kvan a -ti. E nu 'aan 'lu a -kvan, 'ki 'ne- 'mu 'hvi, 'e dva 'kukubu, 'na -heele a -ti, □wi yi, -te a di wen nu, a 'mu wen 'mu -hee -ni, 'bu mo, 'ba ni wen 'ne- 'mu 'hvi.

3

-Te Nyisva ni 'u -aan 'uyi'siile, 'ki 'u 'a dionu ye'

1 'Diayinu -na, 'na le'boowin, e no -bu: Ba nu dōdu, -e nu□o, a kō Kukonyo -Yusu 'hven-, a -mve ni. -Ti ni -do -bu, -koti 'n' cru mo 'a mu -mo, e no- 'n di ki -nina -ni. □bu di□e ki -nina -ni, e 'ni -we□e 'li 'na 'kli, -koti e mo -heele □nuo, 'ki 'u 'a mu -mo.

2 Ba □tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u ni yinyre-kvan, 'ti- -u mo hitōnyu. Nyiblidu a 'mu, u yi nyre 'cve yi, 'u tve nyibli, 'ki bu 'be yre. 'Bu yi nyibli yre ni 'be, -te -Juukue* ni 'a nunuo, u nu- -mo -bi, u wen 'ni, no- ni□e, nyibli a 'mu, 'u yi -tee a Nyisva a nyibli -he. Kee, e 'yi 'mu le -ni.

3 Kee, e 'yi 'hvi a yruule □du 'pa, e 'ni -nu□o li□i, nyiblo 'ni -he□e li Nyisva a dakotayu. 'A mu -mo Nyisva a -tee a dako, -e nu□o, 'a -Hihiu*, e no- yi 'a mu 'kli -nyi, 'ki ba nu Nyisva a -kvan -tee. E 'yi de -bu, -aan □gbetu, -a -we 'li -ba nu, -a 'ni -kuo□o li□i □wlu yi, kee, -Yusu 'Klisu, e no- -a kuo □wlu yi, 'ki bu wa -a mu.

4 'Bu mo, -tonyibli a nunu-tebli 'bu -we 'li bu wa wen nyibli, 'mo Polu, 'n kō wen 'hru, 'ki □bu kuo wen -tebli a 'mu □wlu yi. 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, -e mo, e kō 'u □won, 'ki bu kuo nyibli a nunu-tebli a 'mu □wlu yi, 'n yi□e ni, -e mo, 'n kō 'u □won, 'ni -hi 'u nyiblo a 'mu 'u.

5 -Ti kō -ti 'ni pu le, 'n kō 'u □won, e no- mo, 'mo -tee a Hebrekueyu □nuo. 'Ki 'n kō 'li Yisraekue a 'blugba 'kwli. 'N pi Besame a □tugba. -Te u kō 'mu, -nyrowi ni □blen□blen a -nyrowo, -e bi u 'be 'mu yi, □wi yi -te -a mu -Juukue a tete ni 'a hihla. Kue 'u bu de, 'n mo la Falisi□tumu* a nyiblo □nuo, -u □tui 'u -Juukue a tete a pepe, -u -hi 'u nyibli -bi 'u.

6 'N □tui la 'u -a mu -Juukue a 'bli-tebli a pepe ni. E no- nu□o, 'ni gbe la -Yusu a nyibli ti 'yakli yi. 'Ni 'wla□a la -Juukue a tete bu ni -do □du. 'Bu mo, tete a 'u□tuule 'bu yi wen 'u nyibli yi ni 'sii -ni, 'ki 'u Nyisva ye', 'n di wen 'u yi 'ni 'sii -ni pepe.

7 'Mo -bi, 'wen 'ni, -tebli a 'mu, e di la 'mu 'ni -hee -ni. Kee, -te ti ne -bu, -tebli a 'mu, e 'ni -da□a li □dedede, 'ki 'li 'mu 'yi, -koti 'n kuo -Yusu 'Klisu □wlu yi.

8 'E mo -tee, -tebli a 'mu, e 'ni -da□a 'ki □dedede de, 'ki 'li 'mu 'yi, -koti □bu yi 'na Kukonyo -Yusu 'Klisu, e -hi 'u -tebli a pepe a 'mu ni. 'A -ne □dedede, 'n hie ke 'u□u bu, 'na Kukonyo a 'mu, 'a -ti. -Tebli a 'mu, 'n dee ke□e 'bali ki a -tebli, -e di□e nu, -Yusu 'Klisu 'mu 'na Kukonyo -he,

9 kō, e kō 'mu 'hven-, -a 'mu -mve pepe. 'Ni -pu□u 'ki le ni de, -e mo, -te 'n □tui 'u -Juukue a tete 'u, e no- nu□o, 'ni 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye'. De -mu', -e yi 'u 'mu yi 'sii -ni, 'ki 'u□u ye', e no- -mo, □bu -nyi 'na □wlu -Yusu 'Klisu. Nyisva, e no- 'sii 'u 'mu yi, -koti 'n kuo □ne □wlu yi.

10 De ni -do, 'n □mve le diaki, e no- mo, □bu yi -Yusu 'Klisu pepe, kō 'a 'kikunutu -mu', -e -nu, 'e -hon 'li 'kukonyibli 'nyu, 'e 'hri 'klo. 'N -hve□e ni -we, -te -mu', e nu □hven a 'yiye, □bu nu □hven a 'yiye le -we, e kō, □bu □tiō 'li 'na dionu, □wi yi -te e nu 'li 'a dionu a 'li□tiōle, ti -mu' -kō 'yri e 'ku la,

11 -e di□e nu, 'mu□u yi -tee, -e mo, Nyisva di 'li 'mu 'kukonyibli 'nyu 'ni -ha, e 'mu 'mu 'klo -ha, -te e nu la, 'e -ha la 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyu, 'e -ha la□a 'klo.

-A 'tɪɛ 'yɛ 'v yɪ nɪ ɔcɛɛ -nɪ

12 'N 'yɪ lɛ -pʊ, -ɛ mɔ, ɔhaandɛ -mʊ', 'n yɪ -ple, 'n -wɛ 'a kʊkɔ -mɔ, kɔ, 'n 'yɪ lɛ -pʊ -wɛ, -ɛ mɔ, 'n ɔcɛɛ 'v yɪ nɪ. Kɛɛ, 'n ɔtui 'v 'klɪ, 'nɪ mii ye', 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wlɔn, -ɛ diɔe nu, 'mʊ ɔhaandɛ a 'mʊ kɪ yɛ, 'mʊɔv kʊa 'ble, -kɔtɪ 'na 'mumu, -Yusu 'Klɪsʊ 'ble 'mʊ kʊa, 'nɪ -hɛ 'a nyiblo.

13 'Dɪayɪnʊ -na, 'n 'yɪ lɛ -pʊ, -ɛ mɔ, 'n -wɛ ɔhaandɛ a 'mʊ, 'a kʊkɔ -mɔ. Kɛɛ, dɛ nɪ -do, 'n nɪ, ɛ nɔ- mɔ -tɛblɪ -mʊ', -ɛ -hi, 'n -hrui 'a -tɪ -mɔ, 'nɪ 'gbɛ ci, ɔwɪ yɪ cigbɛ'gbanyɔ, 'nɪ ɔtui 'v 'klɪ, 'nɪ mii ye', -ɛ diɔe nu, ɔhaandɛ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ 'mʊ ye', 'mʊɔv kɪ yɛ.

14 'N 'gbɛ ci, -tɛ -mʊ', 'na 'yie tɛ 'lɪ lɛ, 'kɪ 'n mi 'lɪ, -ɛ diɔe nu, ɔhaandɛ gbagbʊ -mʊ', Nyɪsʊa dɛ -a mʊ -mɔ, 'mʊɔv kɔ. ɔHaandɛ a 'mʊ, nɔ- mɔ ɔbʊ nɪ 'vɔv 'hʊɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, dɛ -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ -nu a -tɪ.

15 -A mʊ -bʊ, -v 'yɪ 'kɪ 'yonʊ 'pa-, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wlɔn, kɛ- -a kɔ -ba nu 'lu a lɛ-hihie. 'Bʊ mɔ, nyiblo ɔdʊ 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ 'yɪ 'lulɛ-hihiedʊ a 'mʊ -kɔ, Nyɪsʊa di ɔnɛɔɛ 'nɪ -tɔɔ -nɪ.

16 Dɛ gbagbʊ, ɛ nɔ- mɔ: 'Hru nɪ -do -mʊ', -a -tʊa la 'lɪ nɪna, nɔ- -ba 'cibi 'v -ba na.

17 'Dɪayɪnʊ -na, 'aan pɛpɛ, ba -ha 'lɪ 'na ɔpɪ lɛ. Nyibli -mʊ', -tɛ 'n nɪ nɪna, -v nɪ nɪna lɛ, v nʊ- ba ta 'v -mɔ lɛ.

18 ɛ kɔ nyibli -hʊɔhʊɪ, 'waa nunuklɔ 'ɛ tʊɛ ɔnɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, v mɔ -Yusu 'Klɪsʊ -mʊ', -ɛ 'kʊv 'v tugbɛ 'yie a yraanyibli ɔnɔɔ. 'N -tʊa la 'lɪɔtɪ 'aan leelɛ, see la a tɪ 'yri. -Tɛ tɪ nɛ -bʊ, 'n nɪ 'lɪ wuwe 'kwli, 'nɪ hɛ 'a mʊɔv yɪ de.

19 Lɛ'boɔtɪ 'yri, Nyɪsʊa di nyibli a 'mʊ bʊ 'nɪ -wɛ, -kɔtɪ v 'nɪ -kʊɛɔɛ Nyɪsʊa ɔwien lɛ. -Tɛblɪ -mʊ', 'waa ɔwɪlɪ -hʊɛ, ɛ nɔ- v yɪ ɔwien lɛ kʊɛ, 'v nɪ -tʊɪ-tɛblɪ lɛ, 'v pɪ 'waa dɪɔnʊ a -pli, 'kɪ 'v -tʊɪ-tɛblɪ a 'mʊ a -ta'. 'Klɔ -bʊ kɪ a -tɛblɪ nɪ -do, ɛ nɔ- kɔ -tɪ v yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie.

20 -A mʊ -mɔ -bɪ, 'kɪ -a kɔ 'lɪ yakɔ 'kwli. -Aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ, -ɛ mɔ -aan Wanyɔ, ɛ nɔ- -a yɪ -ple. 'Kɪ ɛ di 'lɪ yakɔ a 'mʊ 'kwli -hɔn.

21 'Bʊ -di, -aan -plahʊɪ -bʊ, -ɛ 'yɪ 'klɪ -kɔ, ɛ diɔe 'nɪ 'cɪcɪ -nɪ, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ 'a 'hʊɪ -mʊ' yɪ 'wɪ, -kɔtɪ a 'yɪ'bʊbʊa. 'A 'klɪ -mʊ', ɛ nɪ, 'ɛ kɔɔ nɛ 'a -nɛ ɔdedede win kɪ, ɛ nɔ- ɛ di nu, ɛ 'mʊ -aan 'hʊɪ a 'mʊ 'cɪcɪ -nɪ.

4

Lɛ'boɔɔtɔwin

1 'A -tɪ, 'na 'dɪayɪnʊ, 'n nʊɛ -nɪ, 'a mʊ -mʊ', -v mɔ Kʊkɔnyɔ a nyibli, ba 'nɛɛ 'v yɪ bʊ, 'kɪ 'v Kʊkɔnyɔ a ɔwɪlɪ a yɪkuolɛ a -ta'. 'N nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ dɪakɪ. 'Aan 'yiyetʊ nɪ 'mʊ nɪ. 'N nɪ dɔdʊ, 'aan -tɪ. 'A mʊ -mɔ yruulɛdʊ -mʊ', -ɛ tʊɛ ɔnɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, 'na -kʊan nɔ yɪ.

2 'A mʊ nʊgbɪ -mʊ', -v mɔ Efodi kɔ Setɪsɪ 'hʊɛn-, ba 'wɪnwɪn win' lɛ, -tɛ a mɔ -Yusu a nyibli a -tɪ.

3 -Mɔ -bɪ -mʊ', -ɛ mɔ 'na nɪnatumu, 'tɪ- -ɛ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -v nɪ -kʊan, -hɛɛ nʊgbɪ nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, -kɔtɪ v kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a nu -kʊan dɪakɪ, kɔ, ɔa 'yɛ ɔhʊɛn, -ɛ diɔe nu, Nyɪsʊa a ɔhaantitɪ 'mʊ bʊ 'hɛɛn -nɪ. V kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, kɔ Klema, kɔ Nyɪsʊa a -kʊannunyibli -bɪ 'hʊɛn-, -a bibi 'yɪ lɛ, ɔa nu -kʊan. 'Waa pɛpɛ a 'mʊ, Nyɪsʊa 'crɪ 'waa 'nyrɛ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'crɪɛn -mʊ' 'kwli, -ɛ mɔ nyibli -mʊ', -v kɔ 'klɔ yrayrʊ a 'crɪɛn.

4 Ba nu dɔdʊ 'a -nɛ tɪ, -kɔtɪ a mɔ Kʊkɔnyɔ -Yusu a nyibli ɔnɔɔ. 'N nɪnɛɔɛ kɪ de, ba nu dɔdʊ.

5 Ba nuɔɔ, -ɛ diɔe nu, nyibli a pɛpɛ 'mʊɔv 'yɛ, -ɛ mɔ, 'aan ɔwɪlɪ nɔ yɪ. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, -aan Kʊkɔnyɔ 'tɪɛ di nɪ.

6 ɔDedede 'nɪ 'yaa 'lɪ 'a mʊ 'kla -wliye, kɛɛ, ba lee Nyɪsʊa -tɛblɪ nɪ -tɪɛ -mʊ', a -hʊɛ. Ba daɔa, 'kɪ bʊ -hɛɛ nɛ 'a mʊ, kɔ, ba -nyɪɔe 'wio.

7 'Bʊ mɔ, 'ba yɪɔtɪ lɛ nɪ nɪ, Nyɪsʊa di -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ. Nyɪsʊa a kɪbʊwɛɛnɛ a 'mʊ, ɛ -hi 'v -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ' nɪ, -tonyibli yruɪ' lɛ, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'aan ɔwɪlɪ 'yie ɔtʊ, -kɔtɪ a kʊo -Yusu 'Klɪsʊ ɔwɪlɪ yɪ.

8 'Dɪayɪnʊ -na, dɛ -kɔ kɪ 'n di 'v -yrɛɛ -nɪ, ɛ nɔ- -bʊ: Ba -hie yɪnɔ-tɛblɪ -mʊ' 'lu -mɔ lɛ, nyibli di

'nyre le pu. E mo haan-tebli nɔ, -a tui 'u, -e sii 'u yi, -e yi nyibli a plo -blee -ni, ko, -koti a 'yi'buale. -Tebli a 'mu, e no- ba -hie 'lu -mo le.

9 -Ti -mu', 'n too 'a mu, a 'blee kua, ko, -tebli -mu', a 'wun 'li 'mwolon, 'n -nu, a 'ye, e no- ba nu -we. Nyɔsua, -e yi -tonyibli kibuwɛenle -nyi, e di 'u 'a mu -mo 'ni ni.

-Tebli -mu', u -nyi Pɔlv, no- ko 'wio e pi bu

10 'N yi -nyi Kukonyo -Yusu 'wio, ko, 'ni ni doɔvɔ diaki, -koti a pu 'na -ti wli -mo le de. 'E mo -tee, a pi mo 'na -ti wli -mo le, kee, a 'yi mo 'hru -ko, 'ki ba -hee mo 'mu. E no-nuɔ, 'e gba ti -huohu, 'ki a 'yi 'mu -hee -ni.

11 E 'yi bu bu 'yi de -ko a -ti, bu nu 'a hihla le. 'E mo -tee, 'n 'nyi ni, 'ki bu ko plo a bleee, 'na -ko de, ko 'na yi de -ko.

12 Dedede 'bu 'yi 'u -ni, -te 'n di nu, 'ti- 'mu didide 'ye, 'n yi ni, ko, -te 'n di nu, -tebli 'bu -hu, 'n yi ni -we. 'Ki 'u 'a -ne tadu, ko 'ki 'u 'a -ne dedede -mo, 'n 'nyi ni, -te 'n di nu, 'ti- 'mu plo a bleee ko, 'ye bu bu ko didide, 'ye bu 'kanu bu yi 'mu ni ni, mo 'ye bu 'n ko de, ko, 'ye bu 'mo yi de -ko.

13 'N -we 'li 'a -ne de ni, -koti -Yusu 'Kɔlv, no- yi 'mu 'kl -nyi.

14 'Ye bu e ni 'mu le, kee, -te a -nu, 'a -hee 'mu, 'ki 'li 'na huɛn a 'yiye 'kwli, e mo haande nɔ.

15 'A mu Filipudɔ a nyibli, a yi ni, ti -mu' -ko 'yri 'n -tua la 'li 'a mu -Yusu a -ti a leee, 'ki 'li Masɔvanɔblɔgba 'kwli, ko, -te 'n -hon la 'li 'a mu -mo, 'a mu ni -do, 'a mu -yi la 'mu -hee -ni. 'A mu -mo -Yusu a nyibli ni -do -mu', 'n pu Nyɔsua a haantitie, 'ti- 'n -wen, 'ki -bu -hee 'mu.

16 -Te 'n ni la 'li Tesalonikɔ 'kwli, 'ki 'li ti blebli 'kwli, -tebli -mu', 'n yi la -ko, e no- a ye la 'mu ye.

17 E 'yi bu bu muɔɔ le, 'ki ba ya 'mu -tebli ye, kee, 'n ko plo a bleee, -koti Nyɔsua di nu 'a mu haande -mo, 'ki 'u de -bu, a ni a -ta'.

18 -Tebli a pepe -mu', a ya mo 'mu yi, 'n 'ye mo ni. E -hi 'u -tebli -mu' ni, 'na wlv yi mo -hre. -Te 'n 'ye mo -tebli -bu, Epafroditi ya mo 'mu yi, 'na -tebli a pepe ce ni. -Tebli a 'mu, e 'wi -cohlon* -mu', -e pi hinhron yi, Nyɔsua wɛen ki, 'ti- -e kwlee ne ki -tee.

19 Nyɔsua -bu, 'n de, 'a kuko-tebli -hu ni. -Tebli ni -tie -mu', a 'yi -ko, 'ki e di 'li nu -Yusu 'Kɔlv 'li -naa -ni, e 'mu 'a mo ni -nyi.

20 -Ti a 'yi'buɔ, 'ki 'u -aan -ne 'Ba Nyɔsua -mo, -te 'klo te yi bu. Ke-bu ni 'mu.

Tiiwin

21 'N 'beti -Yusu 'Kɔlv a nyibli a pepe, -Yusu a nyibli -bu, -u ko 'mu huɛn-, -u ni 'ne- -te ni -do, u 'beti 'a mu -we.

22 -Yusu a nyibli a pepe, u 'beti 'a mu, sey-seyi, -Yusu a nyibli -bu, -u ni 'ne- 'kunpu a -yaa 'kwli, nu- 'beti 'a mu.

23 -Aan Kukonyo -Yusu 'Kɔlv bu nu 'a mu haande -mo.

'Crɪɛn -mʊ', Pɔlʊ gba la KOLOSIKUE yɪ

1 'Mɔ Pɔlʊ, Nyɪsʊa -ha, 'kɪ ɔbu -hɛ -Yusu 'Klɪsʊ a -mɔnanyɔ*, 'mɔ -yɪ 'crɪɛn -bʊ 'crɪ, 'n kɔ -aan 'dɪayɪ Timote 'hʊɛn-.

2 'A mʊ -mʊ', -b mɔ Nyɪsʊa a dako, 'kɪ 'lɪ Kolɔsɪdɪɔ 'kwli, 'a mʊ -a yɪ -mɔ 'crɪ -nɪ. A kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a mʊ 'dɪayɪnʊ ɔnɪɔ, -tɛ a kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a pɑ 'b, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn- ɔa -mʊɛ, 'tɪ- ɔa 'sɪi 'b yɪ, 'kɪ 'b Nyɪsʊa a 'hru wɔn. -Aan 'Baɪ Nyɪsʊa bʊ nu 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ, ɛ kɔ, bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ.

Pɔlʊ yɪ -nyɪ Nyɪsʊa 'wɪo

3 'A -nɛ tɪ, 'bʊ mɔ, ɔba yɪ Nyɪsʊa nɪ dɛ, -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a 'Baɪ, -a yɪ -nyɪɔe 'wɪo, 'kɪ 'b 'aan -ta'.

4 -A yɪ -nyɪɔe 'wɪo, -ɛ nuɔo, -a 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɔwɔb yɪ dɪakɪ, kɔ, a nʊɛ Nyɪsʊa a dako a pɛpɛ nɪ.

5 A nɪɔe nɪ, -ɛ nuɔo, 'kɔ yrayrʊ -mʊ', Nyɪsʊa dɪ 'a mʊ -nyɪ, a yɪɔe nɪ, 'a yɪɔɪ -ple, -ɛ mɔ, a dɪɔe 'nɪ kɔ. Tɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'yɪ ʊ pɪ la 'a mʊ Nyɪsʊa a ɔhaantɪtɪe, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a ɔhaan-tɪ, 'kɪ a 'wɪn la 'b 'kɔ yrayrʊ a 'mʊ 'a -tɪ.

6 -Yusu a ɔhaantɪtɪe a 'mʊ, ɛ 'hɛɛn 'kɔ a pɛpɛ -bʊ kɪ bʊ, 'ɛ nɪɔe, nyɪbli a 'kɔ 'ɛ yɪ 'b yɪ 'sɪi -nɪ, -tɪ' nyɪbli -mʊ', -b kuo ɔhaantɪtɪe a 'mʊ ɔwɔb yɪ, 'b yɪ klɛ -bɪi -nɪ. ɔHaantɪtɪe a 'mʊ, ɛ nɪɔe nɪ, 'a nɪ ɔhaandɛ -wɛ, kʊɛ la 'lɪ -nyrɔwɔ -mʊ' 'yɪe bʊ, -ɛ kɔ 'yɪ ʊ pɪ la 'a mʊ ɔhaantɪtɪe a 'mʊ, 'a yruɔo -tɛɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa nɪ 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli, -bʊ dɪ -dɪdɪ, -bʊ yɛ -nyrɔwɔ -bʊ kɪ.

7 Nyɪblo -bʊ, -ɛ mɔ Epafraɪ, ɛ nɔ- tɔɔ nɛ 'a mʊ ɔhaantɪtɪe a 'mʊ. Epafraɪ a 'mʊ, ɛ mɔ -aan ɔwɔb a nɪnatumu ɔnɪɔ. ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a mʊ -mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊannunyɪbli. ɛ nɪ -Yusu 'Klɪsʊ a

-kʊan nɪ -tɛɛ. ɛ nɔ- nyra 'b -aan -ta' bʊ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ.

8 ɛ nɔ- lee nɛ -a mʊ 'aan -tɪ, -tɛ a nɪ, 'a nʊɛ nɛ 'aan 'bɪo -tonyɪbli, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a -Hɪhɪu* a 'klɪ 'kwli.

9 ɛ nɔ- nuɔo, kʊɛ la 'lɪ tɪ a 'mʊ 'yɪe bʊ, -tɛ -a 'wɪn la -tɪ a 'mʊ, ɔa 'cɪbɪ 'b Nyɪsʊa a dɪdɑ, 'kɪ 'b 'aan -ta'. -A dɛɔe nɪ, -ɛ dɪɔe nu, dɛ -mʊ', ɛ -hʊɛ ba nu, ɛ 'mʊ 'a mɔɔo -tɔɔ -nɪ, kɔ, Nyɪsʊa a -Hɪhɪu 'mʊɔb nu, a 'mʊ ɔtɔ kɔ, a 'mʊ 'a -nɛ ɔdedede a lɛyuyruo kɔ, 'kɪ 'b Nyɪsʊa a 'hru wɔn.

10 -Tɛ Kʊkɔnyɔ nɪ 'a -hʊhʊɑ, kɛ -'aan 'yrɪnaabʊ dɪ 'mʊ nɪ, kɔ, 'aan nunu-teblɪ a pɛpɛ 'mʊɔb kɪ -kwɛɛ -nɪ. -ɛ -bɪ a dɪ nu yɪnɔ-teblɪ a gbɛgbɛ, kɔ 'aan Nyɪsʊa a yɪyɪe 'mʊ klɛ -bɪi -nɪ.

11 -A dɛ Nyɪsʊa nɪ -wɛ, -ɛ dɪɔe nu, ɛ 'mʊɔb nu, a 'mʊ 'klɪ kɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɔnʊ a 'klɪkɪnɪnɪ -mʊ', -kɔtɪ a 'yɪ'bʊbʊɑ 'kwli, -ɛ dɪɔe nu, 'a -nɛ tɪ, a 'mʊ 'b yɪ bʊ 'nɛɛ -nɪ, kɔ, a 'mʊ ɔwɔb a 'lɪla kɔ, a 'mʊ dɔdʊ nu.

12 Ba -nyɪ -aan 'Baɪ Nyɪsʊa 'wɪo, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ klɑ 'hru a 'mʊ yɪ, -ɛ dɪɔe nu, -nyrɔwɔ ɔdʊ, a 'mʊ 'bɔb 'hʊɪ nɪ, a kɔ 'a dako 'hʊɛn-, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, -tɛ -mʊ', 'a -nyrɛ nɪ 'b.

13 ɛ nɔ- wa -a mʊ, 'ɛ -ha 'lɪ -a mʊ halɔ a 'klɪ bʊ, 'ɛ nuɔo, ɔa nɪ 'lɪ 'a Nʊɛyɪ a 'klɪ bʊ.

14 'A 'Yu a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ kʊɛ 'nyrɛ yɪ, 'ɛ ɔgbɛ -a mʊ, 'ɛ 'wɔwɪla -aan dɛ 'kuku.

-Yusu 'Klɪsʊ nɪ 'b 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ

15 Nyɪblo ɔdʊ 'yɪ -hʊan Nyɪsʊa nɪ 'yɛ. Kɛɛ, -Yusu 'Klɪsʊ -mʊ', nyɪbli 'yɛ, ɛ nɔ- 'wɪ Nyɪsʊa yɪ, 'ɛ tʊɛ nɛ -a mɔɔo yɪ, -tɛ Nyɪsʊa nɪ 'mʊ. ɛ nɪ la 'kɔ, 'tɪ-Nyɪsʊa 'ɛ nu 'a -nɛ ɔdedede. 'A 'Yu a 'mʊ, ɛ nɪ 'b 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ.

16 Nyɪsʊa -nyɪɔe 'klɪ, 'kɪ bʊ nu 'a -nɛ dɛ. ɛ nɔ- Nyɪsʊa naa 'lɪ, 'ɛ nu 'a -nɛ ɔdedede, yakɔ 'kwli a -teblɪ, kɔ -tʊtʊ kɪ a -teblɪ, kɔ -teblɪ nɪ -tɪe -bʊ, nyɪbli yɪ 'yɛ, kɔ 'a dɛ -mʊ', nyɪbli 'yɛ nɪ 'yɛ, ɛ kɔ -teblɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ nɪ 'klɪ kɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, Nyɪsʊa a lɛlɛnyʊ a pɛpɛ, ʊ kɔ 'waa nyɪbli

gbagbu 'huen-, 'kuo a pepe. -Tebli a pepe a 'mu, Nyisua naa 'li 'a 'Yu, 'e nuo. E nuo ni, 'ki 'u 'a 'Yu a 'mu a -ta'.

17 Ti -mu' -ko 'yri Nyisua 'ye la 'klo ni ni, 'a 'Yu a 'mu, e ni la 'klo. E no-ni, -tebli a pepe 'e ni 'klo.

18 E no- mo 'Cue a 'lu. E no- nee ne, wu yi -te -tonyiblo a 'lu ni, 'e nee ne. 'Cue 'wu 'a 'hu yi. 'Ku 'lu 'mu, 'ki 'klo yrayru 'tui 'lu -wlu. E no- mo yi-henyiblo, -e -hon 'li 'kukunyibli 'ny, -e 'hri 'klo, -e di nu, e 'mu 'u 'a -ne dedede 'lu yi ni.

19 Nyisua pu 'lu ni, 'ki -tebli a pepe, -e ni 'li 'a wlu ki, bu ni 'li 'a 'Yu a wlu ki -we.

20 Nyisua pu 'lu ni -we, 'ki bu naa 'li 'a 'Yu a 'kukub 'kwli, e ko -tebli a pepe 'huen- bu -mue, -tutu ki a -tebli, ko yak 'kwli a -tebli, e ko, nyibli 'ni 'mo 'ki 'a yraanyibli, kee, bu ko kubwweene, u ko Nyisua 'huen-. 'A 'Yu a -hlu -mu', -e 'wle bu, 'ki 'u tugbe 'yie, e no- e naa 'li, 'e nu -tebli a 'mu.

21 Ti -hi la a ti 'yri, a hlo la Nyisua -mo le. A mo la 'a yraanyibli ni, -koti yinyre-tebli a yi la 'lu -mo le -hie, e ko, 'a ni la yinyre-tebli -we.

22 Kee, -te ti ne -bu, 'a 'Yu -bu, e -he -tonyiblo, 'e 'ku, 'ki 'u 'aan -ta'. 'A dionu a 'kukub a 'mu, e no- e naa 'li, 'e nuo, a ko Nyisua 'huen- 'a -mue. E nuo ni, -e di nu, 'aan wlu 'mu 'u yi 'sii -ni, yinyrede du 'ni ha 'li 'a mu 'li ni, e 'mu 'a mu Nyisua yi -too -ni, nyiblo du 'ni ha 'ki 'a mu -ti -yee -ni de.

23 Kee, ba 'tie ba kuo -Yusu wlu yi, a 'mu 'u 'a 'hru wlon 'cibi -ni, a 'ni ha 'kabi kle bi, e ko haan-ti -mu', a 'win la ti -mu' -ko 'yri u pi la 'a mu -Yusu 'Klisu a haantitie, ba 'tie ba kuo ne wlu yi. Haantitie a 'mu, u pu 'klo -bu 'a nyibli a pepe ni. 'Mo Polu, -kuan Nyisua te 'mu -mo, e no- mo pu nyibli haantitie a 'mu.

-Kuan -mu', Nyisua -nyi Polu

24 -Te ti ne -bu, 'n yi 'ye huven, 'ki 'u 'aan -ta', kee, huven a 'yiye a 'mu, e nie 'mu do. Wu yi -te -Yusu

'Klisu nu la, ti -hi la a ti 'yri, 'e yi la huven 'ye, ke- ni -do 'n ni huven a 'yiye, 'ki 'u 'Cue a -ta', -e mo -Yusu 'Klisu a 'hu. 'N yi 'ye huven, -e di nu, 'a -kuan -mu', -e hie 'u, e 'mu ce.

25 'N -he 'Cue a -kuan nyu. Nyisua, e no- -nyi 'mu -kuan a 'mu, -e di nu, 'mu 'a mu -he -ni. -Kuan a 'mu, e no- mo bu lee ne 'a -ti nyibli a pepe.

26 Ti -hi la a ti 'yri, Nyisua -hli la 'a -ti nyibli a pepe 'yi ki, kee, -te ti ne -bu, e pu pepe', 'ki 'u 'a nyibli -mo'.

27 Nyisua -hue bu too ne 'a nyibli yi, -e mo, de -bu, e -hue bu nu, e mo de gbagbu ni, 'e -hi 'u 'a -ne dedede 'u, ko, e 'mu 'klo -bu a dako a pepe -he -ni, 'ye bu u mo -Juuke*, 'ye bu u 'yi -Juuke 'pa- -Huhlida a 'mu, -e bi pepe', e no- mo, 'ki -Yusu 'Klisu ni 'li -aan wlu ki. De a 'mu a -ti, a yi ni, 'a yi -ple, -e mo, Nyisua di 'ni nu, a 'mu 'li 'a -ti a 'yibuale 'kwli pa, 'a mu -mu', -u 'yi -Juuke 'pa-.

28 -Yusu 'Klisu a 'mu, e no- ko -ti -a yi nyibli a pepe -lee -ni, a yi ni ti, ko, a tue ni -tebli a 'mu, 'ki 'li toowin -mu', Nyisua -nyi -a mu 'kwli. -A -hue ni, 'ki nyibli a pepe -mu', -u ko -Yusu 'huen-, -u -mue, bu ce 'u yi.

29 'A -ti, 'n tui 'u 'ki, 'ni yi 'u yi bu nee -ni. 'Kli -mu', -Yusu 'Klisu pu 'li 'mu 'li, e no- 'n ni, -e di nu, 'mu -kuan a 'mu 'lu -yra.

2

1 Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'n ni -kuan dakt, 'ki 'u 'a mu -Yusu a nyibli a -ta', -u ni 'li Kolosido 'kwli, ko Laodisedo 'kwli, e ko 'ki nyibli -huhu, -u ko -bi 'ye 'mu ni 'ye a -ta'.

2 'N ni ni, -e di nu, 'mu 'a mu 'ki -nyi, a 'mu -nunue -ni, ko, a 'mu -mue. 'N -hue ni, ba yru Nyisua a -huhlida -mu', Nyisua too ne 'a mu, -e di nu, a 'mu kua 'ble -tee, ko, Nyisua 'mu 'a mu haande -mo nu, -huhlida a 'mu a -ti. -Huhlida a 'mu, Nyisua too ne -a mu, e no- mo -Yusu 'Klisu.

3 -Yusu 'Klɪsʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- di -aan -nɛ 'hru yɪ kla, -a 'mʊ ɔtɔ kɔ, -a 'mʊ -tebli -mʊ' lɛ yru, -v -hʊɛn 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ.

4 'N yɪ 'a mʊ -tɪ a 'mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ diɛ nu, nyiblo ɔdʊ 'nɪ ɔha 'a mʊ -kaa -nɪ, 'kɪ 'lɪ lɛ'tuɛwin 'kwli.

5 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'yɛ ɔbu 'n hlɔɔ nɛ 'a mʊ -mɔ lɛ, 'kɪ 'na ɔwlv pɛ 'lɪ 'a mʊ -mɔ bu. 'N ni dɔdʊ, -kɔtɪ a gbɛ Nyɪsʊa a -tɪ 'lu -mɔ -tɛɛ, ɛ kɔ, 'a -nyɪ 'aan ɔwli a pɛpɛ -Yusu 'Klɪsʊ, 'a 'ble 'a -tɪ kʋa -tɛɛ.

Ba ɔtu 'aan dɪɔnv 'yie, nyibli 'nɪ ɔha 'a mʊ -kaa -nɪ

6 A wɛɛn laɔa kɪ, 'kɪ -Yusu 'Klɪsʊ bu mɔ la 'aan Kɔkɔnyɔ. 'A -tɪ, ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, ba -mʊɛ, ɛ kɔ, -tɛ ɛ ni 'a -hʊhʊa, kɛ- 'aan nunuklɔ bu nɪ 'mʊ.

7 Ba kʋɛ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ bu, ɔwɪ yɪ -tɛ tugbɛ ni, 'ɛ yɪ -tʊtʊ a 'nie -jri, ɛ kɔ, ba kuku ti' blɛ, 'kɪ 'v -Yusu 'Klɪsʊ a 'hru wlvn, -ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ v nuɔo 'aan tɔɔlɛ. Ba -nyɪ Nyɪsʊa 'wio 'a -nɛ ti.

8 Ba ɔtu 'aan dɪɔnv 'yie, -ɛ diɛ nu, nyiblo ɔdʊ 'nɪ ɔha 'a mʊ -kaa -nɪ, 'kɪ 'lɪ hɪtɔwin 'kwli, -ɛ 'yɛ nɪ da ɔdedede. ɔTɔdʊ a 'mʊ, ɛ 'nɪ -hɔnɔɔ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ -mɔ, kɛɛ, 'kɪ ɛ -hʊɛn 'lɪ -tonyibli kɔ 'kuo -hʊɪn* 'hʊɛn- -mɔ.

9 A 'nɪ 'pʊv 'lɪ ɔnv nʋa yɪ bu, -ɛ nuɔo, Nyɪsʊa a nmlɪ a pɛpɛ, ɛ nɔ- nɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ a ɔwlv kɪ. -Tɛ Nyɪsʊa nɪ 'mʊ, kɛ- -Yusu 'Klɪsʊ nɪ 'mʊ -wɛ.

10 -Tɛ ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, a -mʊɛ, 'a -tɪ, 'kɪ 'a nmlɪ nɪ 'lɪ 'aan ɔwli kɪ -wɛ. -Yusu 'Klɪsʊ nɪ 'v 'kuo a pɛpɛ kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'lu yɪ.

11 -Tɛ ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, a -mʊɛ, ɛ nuɔo nɪ, Nyɪsʊa 'ɛ ɔtu 'a mʊ yruulɛ, -ɛ tʋɛ ɔnɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, 'a mʊ -mɔ 'a nyibli. Ti -hi la a ti 'yri, ɛ lee la -Juukʋɛ nɪ, bu 'bɛ la yɛɛ, -ɛ mɔ la Nyɪsʊa a dakɔ a yruulɛ. Kɛɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, yruulɛ -mʊ', ɛ ɔtui 'a mʊ, ɛ 'nɪ -hɔnɔɔ 'lɪ -tonyibli -mɔ, kɛɛ, 'kɪ ɛ -hʊɛn 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ -mɔ. ɛ ɔhen 'nyɛɛ, ɔwlv 'ka -mʊ', a kɔ la, ɛ -ha 'a mɔɔɔ -jɪ'.

12 Ti -mʊ' -kɔ 'yri v pʊ la 'a mʊ 'nie 'lu, ɛ 'wɪ -tɛ bu 'yɛ nɪ -ha wɛn 'v 'a mʊ 'v, a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, kɔ, ɛ 'wɪ

-tɛ ba 'yɛ nɪ -hɔn wɛn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -wɛ, 'tɪ- ba 'yɛ nɪ 'hri wɛn 'klɔ, -ɛ nuɔo, a kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ -ha 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -ɛ -haɔa 'klɔ, ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ bu -ha 'lɪ 'a mʊ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ -wɛ, bu -ha 'a mʊ 'klɔ nɪ.

13 Ti -hi la a ti 'yri, ɛ 'wɪ la -tɛ ba 'yɛ nɪ 'ku wɛn, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye', 'aan dɛ 'kuku a -tɪ, kɔ, a 'yɪ la Nyɪsʊa a nyibli 'pa-. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, Nyɪsʊa -ha 'lɪ 'a mʊ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-, 'ɛ -ha 'a mʊ 'klɔ, 'ɛ 'wɔwla 'aan dɛ 'kuku a pɛpɛ.

14 Ti -hi la a ti 'yri, Nyɪsʊa a -bati mi la -a mʊ klɔ mɔ, ɔa blɛɛ yɪ -ba 'ku la, -tɛ -a ni la dɛ 'kuku a -tɪ, 'tɪ- Nyɪsʊa 'ɛ -ha 'v -a mʊ dɛ 'kuku a 'mʊ 'lu. Gba -mʊ', -a di wɛn 'pɛɛ -nɪ, ɛ nɔ- ɛ 'pɛɛ -nɪ. ɛ 'wɪ yɪ, 'ɛriɛn -mʊ', -ɛ yɪ -a mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ, -ɛ hlɛɔɛ, -ɛ mɔ, -a di 'pɛɛ wɛn gba, Nyɪsʊa wɛn 'nɪ, 'ɛriɛn a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'kɪ -kʋan -kɔ de, 'ɛ kɔɔ 'vɔv -Yusu 'Klɪsʊ 'lu yɪ, 'kɪ 'v tugbɛ 'yie.

15 -Tɛ -Yusu 'Klɪsʊ 'kʋv la 'v tugbɛ 'yie, ɛ -wɛ 'lɪ 'kuo -hʊɪn a pɛpɛ a 'klɪ nɪ, v kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hʊɛn-, 'ɛ -ha 'v ɔnv 'hru wlvn, 'ɛ klɔ ɔnv, 'ɛ tɔɔ ɔnv nyibli a pɛpɛ yɛɛ, 'ɛ nuu ɔnv -tʊɪ, 'tɪ- 'ɛ tɔɔ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, ɛ nɪ 'klɪ kɪ, 'ɛ -hi 'v ɔnv 'v.

-Yusu 'Klɪsʊ ɔgble 'a mʊ nɪ

16 -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, 'a -tɪ, nyiblo ɔdʊ 'nɪ -nyɪɛ 'lɪ 'a mʊ tɛtɛ, 'kɪ 'v diidɛ kɔ 'nɪnadɛ a -ta'. ɛ kɔ, nyiblo ɔdʊ 'nɪ 'die 'lɪ 'aan 'nyɛɛ, -tɛ a 'yɛ nɪ 'yɛ lɛ'mimle a gblegble -mʊ', -v mɔ ɔhɔnpʊ yrayrv kɔ -wuwle-nyrɔwɔ*, ɛ kɔ lɛ'mle-nyrɔwɪ -bɪ -mʊ' 'hʊɛn-.

17 -Tɛbli a 'mʊ, ɛ nʊ- tʋɛ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, ɔhaandɛ di la 'lɪ 'nɪ di. Kɛɛ, ɛ 'yɛ la ɔhaandɛ a 'mʊ nɪ pʊɛ. Kɛɛ, ɔhaandɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsʊ.

18 A 'nɪ 'wɛɛn 'lɪ, 'kɪ nyiblo ɔdʊ bu yɛɛ 'a mʊ -tɪ. Nyiblidʊ -bu, -v kɔ -tɪ 'n hlɛ, v hlɛɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, a kɔ ba ɔtu 'aan dɪɔnv ɔhʊɛn, kɔ, ba da Nyɪsʊa a lɛlɛnyʊ, -tebli -mʊ', v pʊ lɛ, v 'yɛɛ 'lɪ lɛ'yie 'kwli, ɛ nɔ- kɔ -pli v pɪ 'a -nɛ ti. Nyiblidʊ a 'mʊ, v 'yɛɛ 'lɪ 'waa

dɪɔnɔv nɪ dɪakɪ. Kεε, υ 'yɪ ɔdedede -yɪ. 'Waa 'lu a lε-hihie 'wɪɔɪ 'klo -bu kɪ a nyibli a 'lu a lε-hihie yɪ.

19 -Yusu -bu, -ε kɔɔ nε 'a -nε ɔdedede win kɪ, ε kɔ ɔnɔ 'hɔen-, υ 'yɪ -mυε. -Yusu 'Klɪsɔ a 'mυ, ε nɔ-mɔ 'Cυε a 'lu. 'Cυε, ε 'wɪɔɪ 'a 'hɔɪ yɪ. Nyibli -mυ', υ kɔɔɔ 'hɔen-, -υ -mυε, υ nυ- ε yɪ 'kɪ -nyɪ, 'ε nɪɔe, 'a nyibli 'υ kυε ɔwɪɔtu nɪ -do, 'υ mii ye', 'kɪ 'υ 'a 'hru wɪɔn, ɔwɪ yɪ -tε Nyɪsɔa nɪ 'a -hɔhɔa. Ε nɪɔe nɪ, 'a nyibli 'υ yɪ 'υ -tɪtε nɪ -do nɪ, -ε dɪɔe nu, ε kɔ ɔnɔ 'hɔen-, υ 'mυ -mυε, ɔwɪ yɪ -tε -tonyiblo a 'hɔɪ a -tebli nu 'lɪ 'yibleɪtɔtɔlε, 'υ -mυε.

20 A yɪɔe nɪ, -ε mɔ, 'aan pεpε, a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔen-, ε 'wɪ yɪ, a 'kɔ nɪ. 'A -tɪ, 'kuo 'yɪ 'kɪ 'a mυ 'kɪ kɪ -kɔɔ -nɪ. -Tε ε nɪ 'mυ lε, dε- nu 'kɪɔɪ, 'a nε, ɔwɪ yɪ nyibli -bu, -υ 'yε -Yusu 'Klɪsɔ nɪ yɪ. Dε- kɔ -tɪ 'a ɔtɪ 'υ tete a gblegble -mυ', -υ pɪ lε:

21 «ɔnɪ 'blee 'lɪ dε -mυ' kɔa, ɔnɪ 'tεε 'lɪ dε -mυ' wɪɔn, kɔ, ɔnɪ 'hreen 'lɪ dε -mυ' lε.»

22 Tetedɔ a 'mυ, nyibli, υ nυ- -hieɔe 'lu -mɔ lε. Didi-tebli a pεpε nɪ 'υ nɪ, 'kɪ nyibli 'mυɔɔ dɪ.

23 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, -tonyibli a 'lu a lε-hihie yɪ laɔa nɪ 'ye, -ε mɔ, tetedɔ a 'mυ, υ yɪ -nyɪ la nyibli ɔtɔ, -ε nuɔɔ, υ wen 'nɪ, -a kɔ -ba kυε nunu-tebli -bɪ ɔwɪen lε, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a dɪda 'kwɪ, ε kɔ, -a kɔ -ba ɔtu -aan dɪɔnɔ ɔhɔen. Kεε, 'waa tetedɔ a 'mυ, υ 'nɪ -hεεɔe nyiblo, 'kɪ bɔ kɔɔ a 'lu a lε-hihie -hɔan win kɪ.

3

-Yusu 'Klɪsɔ -nyɪ 'a mυ ηmlɪ yɪayɪ

1 A yɪɔe nɪ, -ε mɔ, Nyɪsɔa -ha 'lɪ 'a mυ 'kukɔnyibli 'nyɪ, 'ε -ha 'a mυ 'kɔ, a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔen-. 'A -tɪ ɔ, -tebli -mυ', -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪ, ε nɔ-ba ɔmɔɔ lε, -tε -mυ', -Yusu 'Klɪsɔ nɪ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a dɪidekɪbɪa kɪ.

2 -Tebli -mυ', -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪ, ε nɔ- kɔ -tɪ ba -hie 'lu -mɔ lε 'a -nε tɪ. A 'nɪ 'hie 'lɪ 'kɔ -bɔ kɪ a -tebli 'lu -mɔ lε.

3 A yɪɔe nɪ, -ε mɔ, 'aan 'kɔ 'ka -wε la 'lɪ nɪ. A 'wɪ la -tε ba 'yε nɪ 'kɔ

wen, 'tɪ- -tε Nyɪsɔa bɔ -ha wen 'lɪ 'a mυ 'kukɔɔ wɪɔn. 'Kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ -jɪ', 'kɪ ε pɔ 'lɪ 'aan 'kɔ yɪayɪ 'lɪ, 'ε ɔtɪɔe 'yɪe.

4 'Aan -hɔnhɪɔn, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsɔ. -Nyɔwɔ -kɔ 'kwɪ, ε dɪ -hɔan 'υ -dɪɪ -nɪ de, a kɔɔɔ 'hɔen-, 'a mυ dɪ 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa 'kwɪ pa.

5 'A -tɪ, ba -ha 'lɪ 'aan dabɔɪ 'kɔ a nunu-tebli -hɔɪn 'nyɪ. Ba hie 'υ -wɪawɪ kɔ 'lawɪ 'hɔen- bu. A 'nɪ 'wεen 'kɪ de, 'kɪ 'aan 'yɪnaabɔɪ bɔ nyɪe yɪ. 'Aan ɔwɪ a -hɔhɔa-tebli -hɔɪn 'nɪ 'kɔɔ 'lɪ 'a mυ win kɪ de. A 'nɪ 'mɔɔ 'kɪ yɪnyɪe-tebli lε. -Tebli -mυ', a 'yɪ -kɔ, 'a 'nɪ 'tɔ 'lɪ 'a ca, -ε nuɔɔ, 'bɔ mɔ, 'ba ɔtu 'a ca, ε ɔhen 'nyɪε, -ε mɔ, a 'wɪɔɪ nyibli -mυ', -υ kwɪε -cɪ yɪ.

6 Yɪnyɪe-tebli a 'mυ, ε nɔ- kɔ -tɪ Nyɪsɔa 'ε pɪ nyibli -mυ', -υ 'yε nɪ ɔtuu 'bɔɔ yɪ lε.

7 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, yɪnyɪe-tebli a 'mυ, nɔ- 'aan 'mumu, a nɪ la -wε, 'ε kɔɔ la 'a mυ win kɪ.

8 Kεε, -tε tɪ nε -bɔ, ba -ha -tebli a pεpε a 'mυ mε lε. A 'nɪ 'pɔɔ 'kɪ yɪ de, 'aan ɔwɪ bɔ 'kee 'lɪlε'yɪya, 'kɪ ba nu dε -hɔan, a 'nɪ 'nuo 'lɪ nyibli 'cɪɪɪmlɪ 'yɪ ɔhlɔn lε, a 'nɪ 'haa lɪ nyibli 'yɪ lε, a 'nɪ 'hɪlaa 'kɪ -tɪ -hɔɪn lε de,

9 a 'nɪ 'pɔpɔɔ 'lɪ hɪ klε, -ε nuɔɔ, a hie 'υ 'aan nunukɔ 'ka bɔ, ε kɔ -tebli -hɔɪn -mυ', a nɪ la lε.

10 A wεen kε 'kɔ yɪayɪ kɪ. Nyɪsɔa, nɔ- -nyɪ 'a mυ 'kɔ yɪayɪ a 'mυ, 'ε pɪɔɪ yɪayɪ' lε, -ε dɪɔe nu, ε 'mυ Nyɪsɔa a 'kɔ yɪ 'wɪ, a 'mυ Nyɪsɔa yɪ -tεε, Nyɪsɔa a yɪyɪe a 'mυ, ε 'mυ klε -bɪɪ -nɪ 'kɪ 'υ 'a mυ -mɔ.

11 Dε a 'mυ 'a -tɪ, -Yusu a nyibli a pεpε, υ mɔ dε nɪ -do. -Juukɔε kɔ 'a -nε dakɔ ɔdɔ a nyibli 'hɔen- -gbati, 'yɪlε'jɪjɪra ɔdɔ 'yɪ 'υ -nɪ, 'kɪ 'υ Nyɪsɔa ye'. Nyiblo 'bɔ nɪ 'υ, ε 'bε yɪ, ε 'yɪ yɪ 'bε, 'kɪ 'υ Nyɪsɔa ye', 'yɪlε'jɪjɪra 'yɪ 'υ -nɪ. Nyiblo yɪ 'cɪɪɪn, ε 'yɪ 'cɪɪɪn -yɪ, -mɔ ɔkoyu, ɔyɪ ɔkoyu 'pa-, 'kɪ 'υ Nyɪsɔa ye', 'yɪlε'jɪjɪra ɔdɔ 'yɪ 'υ -nɪ, -ε nuɔɔ, -Yusu 'Klɪsɔ nɪ -do, ε nɔ- nɪ 'υ nyibli a pεpε 'lu yɪ, ε kɔ, 'ε nɪ 'lɪ 'a nyibli a pεpε a ɔwɪ kɪ.

-Yusu 'Klisu nu o ni, 'a bi yrayru'

12 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mō, Nyisva -ha 'li 'a mu ni, 'ki ba -he 'a nyibli. E nve ne 'a mu ni. -Te ε ni 'mu le, 'a -ti, -tebli a ko ba nu, ε nō-mō: Ba ko nyibli a nyai, 'aan wli bu 'yopō -ni, ba tti 'li 'aan dionu 'li, nyibli -bi a -ti, ε nō- ba -hie 'lu -mō le, ε ko ba ko wlv a 'lula -we.

13 'Aan 'bio, 'ye bu bu nu 'a mu de -huan -mō, a 'ni 'pūu 'li nu yru le, keε, ba -hru de -huan a 'mu 'a -ti -mō. -Te -aan Kōkōnyō -nu, 'ε -hru -aan de 'kuku a -ti -mō, ke- ba nu, ba -hru nyibli a de 'kuku, u nu 'mu -mō a -ti -mō -we.

14 De -mō de gbagbu, ε nō- mō ba -nunve -ni, -kōti 'ba yi le ni ni, a di ko wlvutu ni -do.

15 Ba -hōn 'v v -mō', 'ki kibwēenle -mu', -Yusu 'Klisu yi 'a mu -nyi, bu kōo ne 'aan wli win ki, -ε nu o, Nyisva da 'a mu ni, 'ki ba -mve, kō, 'ki ba ko kibwēenle. Ba -nyi e 'wio 'a -ne ti.

16 Ba -hie -Yusu a win a -ti 'lu -mō le 'a -ne ti. Ba tūtō -ni. Ba pupu tō' le. Ba nu -wladu a gblegble, ba blee Nyisva -mō. Ba nu -wladu -mu', Nyisva a -Hihiu* tve ne 'a mu. Ba nu dōdu, ba -nyi e 'wio.

17 'A -ne de, a di nu, ba nu 'li -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli, kō 'a -ne -ti a di hla, ba hla a, 'ki 'li -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli. Ba -nyi -aan 'Ba Nyisva 'wio -we, 'ki 'li -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli.

-Te -Yusu a nyibli a ninabv ko bu ni 'mu, 'ki 'v nyibli -bi ye'

18 'A mu nugbi, ba tuu 'v 'aan nyibepu 'v, -ε nu o, ε nō- mō yinōde, 'ki 'v -aan Kōkōnyō ye'.

19 'A mu nyibepu -mō -bi, ba nve ne 'aan nugbi, a 'ni 'pūu 'li nu yru le.

20 'A mu 'yonu -mō -bi, ba tuu 'v 'aan 'banu kō 'aan 'diinu 'v, 'ki 'v 'a -ne ddedede a -ta', -kōti ε nō- kwleε Kōkōnyō ki.

21 'A mu 'yonu a 'banu -mō -bi, a 'ni 'pūu 'li 'aan 'yonu yru' le, -ε di nu, 'waa wli 'ni ha hlon bi.

22 'A mu -kuannunyibli, ba tuu 'v 'aan nyibli gbagbu 'v, 'ki 'v 'a -ne ddedede a -ta'. A 'ni 'pūu 'li le, bu ni 'v 'a mu ye', 'ti- a 'mu 'v nu 'v tuu -ni, -ε di e nu, v 'mu 'a mu 'nyre le pu. Keε, 'ba yi -kuan ni ni, ba -ha 'li wli wlv ki, ba nu o, -ε nu o, -aan Kōkōnyō, ε nō- a tui 'v.

23 'A -ne -kuande, v di 'a mu -nyi, ba -ha 'li wli wlv ki, ba nu o, -ε nu o, -aan Kōkōnyō a -kuan a ni. E 'yi -tonyibli ni -do a -kuan 'pa-, a 'ni -nu o li.

24 Ba ko 'a yiyie, -ε mō, Kōkōnyō, ε nō- di 'a mu 'wio -nyi. 'Klo yrayru -mu', ε -we -mō, 'ki 'v 'a nyibli -mō', ε di 'a mō o 'ni -nyi, 'ki 'li yako 'kwli. 'Aan Nyiblo gbagbu -mu', -ε kō -kuan a ni, ε nō- mō -Yusu 'Klisu.

25 Nyibli -mu', -v ni -tebli -hūn, v nu -mō -bi, Nyisva a -bati di nu 'ni klo, -tebli -hūn a 'mu, v ni a -ti. E nō- -mō -bi, ε 'ni 'jra a li nyibli 'yi le.

4

1 'A mu nyibli gbagbu -mō -bi, 'aan wli bu nō yi, 'ki 'v 'aan -kuannunyibli -mō'. -Tebli -mu', -ε 'sii 'v yi, ε nō- ba nu nu -mō. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mō, 'aan 'mumu, a ko Nyiblo gbagbu -we, 'ki 'li yako 'kwli, 'ε ni 'v 'a mu 'lu yi.

Ba 'cibi 'v Nyisva a dida, ε kō, ba kō tō

2 Ba 'cibi 'v Nyisva a dida. 'Aan 'kl' 'ni 'weε 'li, 'ki ba da a. Ba -nyi e 'wio.

3 Ba da Nyisva -we, 'ki 'v -aan -ta', -ε di e nu, ε 'mu 'hru yi kla, -a 'mu 'a haantitie nyibli pu, ε kō, -Yusu 'Klisu a -ti -bu, -ε -hli nyibli 'yi ki, -a 'mu nu v kle -hūa -ni. 'Bi a yi e ni, -ε mō, -te 'n ne -Yusu a -ti -mō le, ε nō- kō -ti, 'v pu 'mu 'ji'.

4 Ba da Nyisva, -ε di e nu, 'mu nyibli -Yusu a -ti kle -hūa -ni -teε, wli yi -te Nyisva ni 'a -hūa.

5 Ba tu 'aan 'yrinaabu 'yie, -ε di e nu, ε 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki 'li nyibli -mu', -v 'yi -Yusu a nyibli 'pa-

'nyɪ. A 'nɪ 'waan 'lɪ tɪ, 'kɪ ba lee ɔnu -Yusu a -tɪ, ɛ kɔ, ba -hɛɛ ɔnu.

⁶ 'Aan pɔpɔwin bɔ nɔ yɪ. Bɔ kwɛɛ nyibli kɪ. 'A -nɛ nyiblo 'bɔ yɪ 'a mɔ nɪ 'beti -nɪ, ba yɪ -tɛ a di 'a klɛ-hɪhɪalɛ nu.

'Betile

⁷ -Aan ɔwɔ a nyiblo, -ɛ mɔ Tisikɪ, ɛ ni -Yusu 'Kɪsɔ a -kɔan, 'kɪ 'lɪ 'a ɔwɔ a pɛpɛ kɪ. ɛ kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, -a mɔ ni -aan Kɔkɔnyɔ a -kɔan. ɛ nɔ-di 'a mɔ -lee -nɪ, -tɛ 'n nu 'nɛ-nɪnɪ.

⁸ ɛ nɔ- nu ɔ, 'nɪ yɪ 'lɪ ɔ 'a mɔ -mɔ tɛ, -ɛ di ɔ nu, ɛ 'mɔ 'a mɔ -lee -nɪ, -tɛ -a nu 'nɛ-nɪnɪ, ɛ kɔ, ɛ 'mɔ 'a mɔ 'klɪ -nyɪ -wɛ.

⁹ ɛ kɔ -aan ɔwɔ a nyiblo Onesimɔ 'hɔɛn-, ɔ nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, ɔ nɔ- 'n yɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ tɛ. Onesimɔ a 'mɔ, ɛ mɔ 'aan 'blikɔɛyɪ ɔnɔ. ɛ kɔ -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɔ yɪ -tɛɛ. ɔ nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, ɔ nɔ- di 'a mɔ -lee -nɪ, -tebli nɪ -tie -bɔ, -ɛ mii 'nɛ- 'lu -mɔ.

¹⁰ Nyiblo -bɔ, -ɛ mɔ Alitakɪ, -ɛ kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, -a nɪ 'nɛ- ɔjɪ', ɛ 'beti 'a mɔ. Makɪ, -ɛ mɔ Banabastɪ a 'dɪayɪ -bɪ, ɛ 'beti 'a mɔ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ nyre 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ba 'ble ɔ kɔa -tɛɛ. 'N lee la 'a mɔ 'a -tɪ nɪ.

¹¹ Jesu, -ɛ kɔ 'nyre -bɪ -mɔ Jutustɪ, ɛ 'beti 'a mɔ -wɛ. Nyibli nɪ ta a 'mɔ, ɔ nɔ- mɔ -Juukɔɛ nɪ -do, -ɔ kɔ 'mɔ 'hɔɛn- -nɪ -kɔan, -ɛ di ɔ nu, nyibli 'mɔ ɔ yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa, nɔ- kɔɔ nyibli a pɛpɛ win kɪ. ɔ yɪ 'mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ dɪakɪ.

¹² Nyiblo -bɔ, -ɛ mɔ Epafrastɪ, -ɛ mɔ 'aan 'blikɔɛyɪ -bɪ, ɛ 'beti 'a mɔ. ɛ ni -Yusu 'Kɪsɔ a -kɔan. 'A -nɛ ti, ɛ ɔtui 'ɔ 'klɪ, 'ɛ dɛ Nyɪsɔa, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta', -ɛ di ɔ nu, a 'mɔ 'klɪ kɔ, ɛ kɔ, a 'mɔ ye' -muu -nɪ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa a 'hru wɔn, kɔ, dɛ -mɔ', Nyɪsɔa -hɔɛ, a 'mɔ ɔ yɪ, kɔ, a 'mɔ ɔ nu.

¹³ 'Na 'mumu, 'n yɪ ɔ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, ɛ ni -kɔan dɪakɪ, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta', kɔ 'kɪ 'ɔ nyibli -mɔ' -mɔ', -ɔ nɪ 'lɪ Laodisedɔ kɔ Hielapolisɔ 'hɔɛn- 'kwɪ.

¹⁴ Luku, -ɛ mɔ -dɔdɔ gbagbɔ -mɔ', -a -nɔɛ -nɪ, ɛ kɔ Damastɪ 'hɔɛn-, ɔ 'beti 'a mɔ.

¹⁵ -Yusu a nyibli a pɛpɛ -mɔ', -ɔ nɪ 'lɪ Laodisedɔ 'kwɪ, 'n 'beti ɔnu. Nɔgba -mɔ', -ɛ mɔ Nifa, 'n 'beti ɔ, ɛ kɔ -Yusu a nyibli -mɔ', -ɔ yɪ 'lɪ 'a -tɛ lɛ 'kukue -nɪ 'hɔɛn-.

¹⁶ 'Bɔ mɔ, 'ba -hre 'crɪɛn -bɔ, -ɛ -bɪ ba gba ɔ 'ɔɛ a nyibli -mɔ' yɪ, -ɔ nɪ 'lɪ Laodisedɔ 'kwɪ, -ɛ di ɔ nu, 'waa ɔgbɛtɔ, ɔ 'mɔ ɔ -hre -wɛ. 'Crɪɛn -mɔ', 'n gba la Laodisekɔɛ yɪ, bɔ ya 'a mɔ ɔ yɪ, a 'mɔ ɔ -hre -wɛ.

¹⁷ Ba lee Asipɔ, -ɛ mɔ, bɔ ɔtu 'ɔ 'klɪ, -kɔan -mɔ', -Yusu 'Kɪsɔ -nyɪ ɔ, ɛ 'mɔ ɔ nu -nunu, ɛ 'mɔ ɔ 'lu -yra.

¹⁸ 'Mɔ Pɔɔ, 'mɔ -yɪ 'crɪɛnkɔtɔ -bɔ 'crɪ: 'N 'beti 'a mɔ -tɛɛ. ɛ 'nɪ 'hruo 'lɪ 'a mɔ -mɔ, -ɛ mɔ, 'n 'tɛ nɪ 'nɛ- ɔjɪ'. Nyɪsɔa bɔ nu 'a mɔ ɔhaandɛ -mɔ.

YI-HƐCRIƐN, Pɔlv gba la TESALONIKIKUƆ yɪ

1 'Mɔ Pɔlv, 'mɔ -yɪ 'criɛn -bɔ 'cri, 'n kɔ Silastɪ kɔ Timote 'hɔɛn-. 'A mɔ -mɔ', -v mɔ -Yusu a nyibli, -v nɪ 'lɪ Tesalonikidɔ 'kwli, 'a mɔ -a yɪ -mɔ 'criɪ -nɪ, 'a mɔ -mɔ', -v nɪ 'lɪ -aan 'Bat Nyɪsɔv kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn- -jɪ'. Nyɪsɔv bɔ nu 'a mɔ ɔhaandɛ -mɔ, ɛ kɔ, bɔ -nyɪ 'a mɔ kɪbɔwɛɛnɛ.

-Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Tesalonikidɔ 'kwli, v nu- kɔ -tɪ Pɔlv 'ɛ yɪ Nyɪsɔv 'wio -nyɪ

2-3 'A -nɛ ti, 'bɔ mɔ, ɔba yɪ -aan 'Bat Nyɪsɔv nɪ dɛ, 'kɪ 'v 'aan -ta', -a yɪ -nyɪɔe 'wio, 'aan -tɪ. 'Bɔ mɔ, ɔba yɪɔ nɪ dɛ, -ɛ -bɪ -tɛ a -nu, 'a kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɔwlv yɪ, 'a nɪ 'a -kvan, kɔ, -tɛ a nu Nyɪsɔv a nɔɛɛ, ɛ nɔ- -a yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, ɛ kɔ, -tɛ a -nu, 'a kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ, 'a yɪɔ -ple, 'kɪ 'lɪ ɔwlv a 'lɪla 'kwli, -ɛ mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ di 'nɪ di de.

4 'Diayɪnɔ -na, -a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔv nɔɛ nɛ 'a mɔ nɪ, kɔ, 'ɛ -ha 'lɪ 'a mɔ, 'kɪ ba -hɛ 'a nyibli.

5 -A yɪ dɛ a 'mɔ nɪ, -ɛ nuɔo, ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yri -a pɪ la 'v 'a mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a ɔhaantitɛ, -a 'nɪ -pɔɔ la win dadɔ, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔv a -Hihiu* a 'klɪ 'kwli, 'kɪ -a yɪ la 'lɪ -hlee -nɪ, kɔ, ɔa yru ti lɛ, -ɛ mɔ, -Yusu a ɔhaantitɛ a 'mɔ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɔ. -Tɛ -a nɪ la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'a -tɪ, a yɪ la -aan nunuklɔ nɪ. -A nɪ la ɔa nɪ, -ɛ diɔe nu, -a 'mɔ la 'a mɔ -hɛɛ -nɪ.

6 -Aan ɔpɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- a -hɛ 'lɪ lɛ, ɛ kɔ Kɔkɔnyɔ a ɔpɪ 'hɔɛn-. -Tɛ a 'ble la Nyɪsɔv a win kva, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, nyibli 'v ɔtui 'a mɔ ɔhɔɛn, kɛɛ, a nɪ dɔdɔ dɪaktɪ, Nyɪsɔv a win a 'mɔ, 'a -tɪ, -kɔtɪ Nyɪsɔv a -Hihiu, ɛ nɔ- yɪ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ.

7 ɛ nuɔo, Nyɪsɔv a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Masedvanɪblugba, kɔ

Akaɪblugba 'hɔɛn- 'kwli, 'a tɔɔ ɔnɔ, -tɛ 'waa nunuklɔ kɔ bɔ nɪ 'mɔ -wɛ.

8 'A mɔ nuɔo, nyibli -hɔɔhɔɪ 'v 'wɪn -aan Kɔkɔnyɔ a -tɪ. ɛ 'yɪ 'lɪ Masedvanɪblugba kɔ Akaɪblugba nɪ -do 'kwli 'pa-, kɛɛ, 'kɪ 'v 'a -nɛ -tɪtɛ ɔdɔ, nyibli 'wɪn nɪ, -tɛ a nu Nyɪsɔv a ɔwlv a yɪkuolɛ. -A 'yɪ ɔdedede -kɔ, -ba ɔtu 'vɔv 'lu.

9 Nyibli a pɛpɛ hɛɔe nɪ, -tɛ a nu la -aan kva'buble -tɛɛ, ti -mɔ' -kɔ 'yri -a di la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'v hɛɔe -wɛ, -tɛ a -nu, 'a hie 'v 'aan -cɪ, ɛ kɔ 'kuo a dɪda bɔ, 'a -nyɪ 'aan ɔwlv a pɛpɛ Nyɪsɔv, 'tɪ- 'a ɔtui 'vɔv. Nyɪsɔv a 'mɔ, ɛ nɪ 'klɔ, 'tɪ- ɛ mɔ -tɛɛ a Nyɪsɔv ɔnɔ.

10 Nyibli a 'mɔ, v yɪɔe nɪ -wɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔv a 'Yu -mɔ', -ɛ di 'lɪ yako 'kwli -hɔn, ɛ nɔ- a yɪ -ple. 'A 'Yu a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu, Nyɪsɔv -ha 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɛ -ha 'klɔ. -Yusu a 'mɔ, ɛ nɔ- di -a mɔ wa, 'kɪ Nyɪsɔv a yru 'yɛ nɪ di -a mɔ nɪ klɔ, ti -mɔ' -kɔ 'yri Nyɪsɔv a 'mɔ, ɛ di 'v nyibli -bati lɛ -pɔɔ -nɪ.

2

Nyɪsɔv a -kvan -mɔ', Pɔlv nɪ la 'lɪ Tesalonikidɔ 'kwli

1 'Diayɪnɔ -na, 'aan ɔgbɛtɔ, a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ -a di la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ɛ 'yɪ la dadɔ' pa.

2 A yɪɔe nɪ -wɛ, -ɛ mɔ, 'tɪ- -a 'mɔ la 'lɪ 'a mɔ -mɔ di, -tɛ -a 'tɛ nɪ la 'lɪ Filipudɔ 'kwli, nyibli ɔtui la -a mɔ ɔhɔɛn dɪaktɪ, 'v -hɛ la -a mɔ 'yri lɛ. -Tɛ -a di la, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'kɪ 'lɪ Tesalonikidɔ 'kwli, -a yɛɛ 'lɪ -aan yraanyibli -hɔɔhɔɪ bɔ -wɛ. Kɛɛ, Nyɪsɔv, nɔ- ɔtu la 'lɪ -a mɔ ɔwlv 'kwli bɔ, ɔa pɔ la 'a mɔ -Yusu a ɔhaantitɛ, -ɛ -hɔɛn 'lɪ Nyɪsɔv -mɔ.

3 'Bɔ mɔ, ɔba yɪ nyibli nɪ -lee -nɪ, bɔ 'ble Nyɪsɔv a win kva, -a 'nɪ -nuɔo hɪ, yɪnyredɛ ɔdɔ 'yɪ 'lɪ -aan ɔwlv kɪ -nɪ, kɔ, -a 'nɪ -kaa ɔa lɪ nyiblo ɔdɔ.

4 Kɛɛ, -tɪ nɪ -do -mɔ', Nyɪsɔv -hɔɛ, -ba hla, ɛ nɔ- -a hɛ, -ɛ nuɔo, ɛ 'yɛɔe nɪ, -ɛ mɔ, -a mɔ nyibli ɔnɔ, -v 'sɪi 'v yɪ, 'ɛ wen -aan dɛ kɪ, 'ɛ lee nɛ -a mɔ, 'kɪ -ba pɔ nyibli 'a ɔhaantitɛ. -A 'nɪ -pɔɔ win, 'kɪ -a 'mɔ -tonyibli a pɔ

-blee -ni, kee, -a pi win, -e di□e nu, Nyɩsua a plo 'mu ble. E no- yi -tebli -mu', -e ni 'li -aan □wli ki 'ye.

5 A yi□e ni, -e mo, -te -a di la 'li 'a mu -mo, -a 'yi la 'li le'tuewin -ya, ko, -a 'ni -pu□v la win, 'ki a 'mu la -a mu kuko-tebli -nyi. -Ti -bu, 'n yi 'cri, Nyɩsua yi□e ni, -e mo, -ti a -tee □ni□.

6 'Ki 'li 'a mu 'nyi, -huu', 'ki 'li nyibli -bi 'nyi, -a 'yi -huan□a le ni □mυe, 'ki nyibli bu pu -a mu 'nyre le.

7 'E mo □han-ti, -te -a mo -Yusu a -monanyu*, -a ko la 'hru, 'ki -ba lee la 'a mu, -e mo, ba ko 'u -aan 'u□tuule, ko, 'ki ba -ha la kuko-tebli -aan -hee le a -ti. Kee, -a 'yi□i -nu. -Te -a ni la 'li 'a mu 'nyi, -a ko la □wlv 'yoo□, □wi yi 'yonu'dii, -e ko 'li 'a 'yonu a de -mo diaki.

8 -A nuε ne 'a mu ni diaki. E no-nu□o, □a -hve -ba pu la 'a mu Nyɩsua a □haantitie. E 'yi de ni -do a 'mu 'pa-. -A -we la -mo -we, 'ki -ba 'ku la 'aan -ti, -e nu□o, a -he la -aan □wlv a nyibli.

9 'Diayinu -na, 'n pu□v □han-ti, -te -a ni la, □a □tui la 'u 'kli, □a ni la -kuan, 'ki 'li 'a mu -mo, 'a -ti 'yi 'li□i 'li -we, bu -hru 'a mu -mo. -A yi la 'a mu Nyɩsua a □haantitie ni pi, □a ni la -kuan, 'to ko -nyre, -e di□e nu, -a 'mu la -aan dionu yi -won, a 'ni □ha la lekiklele -ko, -aan -ti.

10 A yi□e ni, Nyɩsua 'e yi□e -we, -e mo, -te -a ni la 'li 'a mu -mo, -aan nunu□mli 'sii la yi, 'ki 'u 'a mu ye', 'a mu -mu', -u 'ble Nyɩsua a -ti kua. Yinyrede □du 'yi la 'li -aan nunuklo 'kwli -ni, e ko, nyiblo □du 'yi la 'li□i 'li -we, bu yee la -a mu -ti.

11 A yi□e ni -we, -e mo, -a yi la 'aan pepe 'ni -hee -ni, □wi yi, -te 'yonu'bai ni, 'e yi 'a 'yonu -hee -ni,

12 □a □tui la 'li 'a mu □wlv 'kwli bu, ko, □a nyee la 'a mu le 'a -ne ti, 'ki 'aan nunabui bu blee Nyɩsua a plo. Nyɩsua, no- de 'a mu, 'ki ba pa 'li 'a 'klo yrayru 'kwli, a 'mu 'li 'a -ti a 'yi'bubua 'kwli ni.

13 -A yi -nyi Nyɩsua 'wio -we 'a -ne ti, -e nu□o, -te a 'win la 'a -ti -mu',

-a lee la 'a mu, 'aan □wli 'ble□e kua -tee, 'a yi la□a, -e mo, Nyɩsua a win □ni□ la, e 'yi la -tonyiblo a win 'pa-. E mo □han-ti, Nyɩsua a win □ni□, 'e ni -kuan, 'ki 'li 'aan □wli ki, 'a mu -mu', -u -nyi 'aan □wli -Yusu 'Klɩsu.

14 'Diayinu -na, de -mu', -e nu nyibli -mu', -u kuo -Yusu 'Klɩsu □wlv yi, -u ni 'li Sudeblugba 'kwli, e no- nu 'a mu -we. E □hen 'nyre, -te -Juukue* -nu, 'u □tu -Yusu a nyibli -mu', -u ni 'li Sudeblugba 'kwli □hιen, ke-ni -do 'aan 'blikue -nu, 'u □tu 'a mu □hιen.

15 -Juukue ni -do a 'mu, nu- 'le la Nyɩsua a winwlon-hanyu*, ti -hi la a ti 'yri, u ni -do a 'mu, u nu- 'la -aan Kukonyo -Yusu 'Klɩsu, ti -bu 'yri, u ni -do a 'mu, u nu- □tui -a mu □hιen -we. De -mu', Nyɩsua a □wlv -yraa -ni, e no- u ni. U yraa nyibli a pepe ni,

16 'u □mυe□e le, 'ki bu ka -a mu yi, -e di□e nu, -a 'ni □ha Nyɩsua a -ti dako -mu', -u 'yi -Juukue 'pa- lee -ni, Nyɩsua 'ni □ha □nu wa a -ti. -Te ti ne -bu, u -we 'li 'waa de 'kuku a pepe yre, Nyɩsua a yru 'e -we 'waa kuklo -mo.

Polv -hve bu mu Tesalonikikue yi -me

17 'Diayinu -na, -a mu -mo -bi, -te -a -hon la 'li 'a mu -mo, 'aan 'yiyetu ni -a mu ni. E mo □han-ti, -a -hon 'li 'a mu -mo, kee, -aan □wli 'tie ni 'li 'a mu -mo. 'Ki 'li ti -huohui 'kwli, -a -hua□a ni, 'ki -ba di 'li 'a mu -mo.

18 Seyi-seyi 'mo Polv, 'n □mυe la□a le, 'ki 'li ti -huohui 'kwli, □bu di la 'li 'a mu -mo, kee, Satan ka la 'mu yi.

19 -A -hve -ba 'ye 'a mu de, -koti 'ki a ni 'li Nyɩsua a nyibli -mu' 'nyi, -u ni□e, □a yi□e, □a yi□i -ple, -e mo, Nyɩsua di -nyi -a mu 'wio. 'A mu -ni□e, □a ni dudu, e ko, 'a mu -tve □ne nyibli, -e mo, -aan -kuan no yi. E no- di□e nu, -a 'mu -aan dionu a -pli pu, 'ki 'u -aan Kukonyo -Yusu yi, ti -mu' -ko 'yri e di di de.

20 E mo -tee, 'aan -ti, □a pi -aan Kukonyo 'nyre le, □a ni dudu.

3

1-2 -Tɛ -a 'yɛ nɪ 'wɪn la, -tɛ a nu 'lɪnɪnɪ, -a 'yɪ la 'lɪ ɔwɔ a 'hɪa 'lɪ -wɛ. Ɛ nɔ- nu ɔ, ɔa -yɪa la ɔa, 'kɪ -ba le la 'lɪ Timote 'a mɔ -mɔ, -a mɔ nɪ -do, ɔa hie la 'lɪ Atɛnɪdɪɔ 'kwli. A yɪ ɔe nɪ, -ɛ mɔ, Timote mɔ -aan nyiblo ɔnɪɔ, ɛ kɔ -a mɔ 'hɛn-, -a mɔ -pɪ Nyɪsɔa a ɔhaantitɛ nyibli. -A le la 'lɪ ɔɪ 'a mɔ -mɔ, -ɛ di ɔe nu, ɛ 'mɔ 'a mɔ 'klɪ -nyɪ, a 'mɔ Nyɪsɔa a 'hru na -tɛɛ,

3 a 'nɪ ɔha 'v Nyɪsɔa a 'hru bɔ hie, ɔhɪɛn -mɔ', nyibli ɔtɪ 'a mɔ a -tɪ. -A yɪ ɔe nɪ, -ɛ mɔ, -a mɔ -bɔ, -v mɔ 'a nyibli, -a blɛɛ yɪ, -ba 'yɛ ɔhɪɛndɔ a 'mɔ.

4 -Tɛ -a 'tɛ nɪ la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ɛ nɪ la ke', ɔa lee la 'a mɔ, -ɛ mɔ, ɔhɪɛn a 'yɪɛ di la 'lɪ 'nɪ di. 'Ɛ mɔ -tɛɛ, 'a 'yɛ ɔe, -ɛ mɔ, ɔhɪɛn a 'mɔ, ɛ nyɛ nɪ.

5 -Tɛ 'n yɪ ɔe, -ɛ mɔ, a yɪ 'yɛ ɔhɪɛn, ɛ nɔ- nu ɔ, 'nɪ yɪ la 'lɪ ɔwɔ a 'hɪa 'lɪ -wɛ, 'nɪ lee 'lɪ Timote 'a mɔ -mɔ, -ɛ di ɔe nu, 'mɔ ɔ yɪ, 'bɔ mɔ, 'ba 'tɛ kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɔwɔ yɪ -tɛɛ, -kɔtɪ 'n yɪ pie la huannɔ, 'kɪ Satan bɔ kaa la 'a mɔ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ kɔ bɔ nɪ la 'mɔ lɛ, ɛ ɔhɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, -kɔan -mɔ', -a nu la 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, ɛ mɔ dadɔ ɔnɪɔ.

Tesalonikikue a -tɪ, Pɔlv nɪ dɔdɔ

6 Kɛɛ, -tɛ Timote -hɔn 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ɛ lee nɛ -a mɔ nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ a nɪ 'lɪ -tɛɛ, 'ɛ lee nɛ -a mɔ -wɛ, -ɛ mɔ, a 'tɛ kuo -Yusu ɔwɔ yɪ -tɛɛ, 'a nɔnɔɛ -nɪ, 'ɛ lee nɛ -a mɔ, -ɛ mɔ, -aan -tɪ nɪ 'a mɔ ɔwɔ yɪ dɪakɪ, kɔ, -aan 'yɪɛtɔ nɪ 'a mɔ nɪ dɪakɪ. -Aan 'mumu, 'aan 'yɪɛtɔ nɪ -a mɔ nɪ dɪakɪ -wɛ.

7 'Dɪayɪnɔ -na, ɛ mɔ ɔhɪɛn ɔnɪɔ, -a yɪ la ɔa 'yɛ, kɛɛ, -tɛ Timote -di, ɛ lee nɛ -a mɔ nɪ, -tɛ -mɔ', a nu 'lɪnɪnɪ, 'ɛ ɔtɪ 'lɪ -a mɔ ɔwɔ 'kwli bɔ, -kɔtɪ a 'tɛ kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɔwɔ yɪ -tɛɛ.

8 -Tɛ a 'tɛ nɪ 'v Kɔkɔnyɔ a 'hru wɔn, ɛ nie nɛ -a mɔ dɔdɔ dɪakɪ.

9 Pɔ a bleɛɛ a 'mɔ, -a kɔ, 'kɪ 'v 'aan -ta', 'a 'wɪɔ, -a yɪ Nyɪsɔa -nyɪ, ɛ 'yɪ 'v -a mɔ wɛn -wɛɛn -nɪ.

10 'Tɔ kɔ -nyɛ, -a nyɛɛ Nyɪsɔa lɛ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwɔ a pɛpɛ kɪ, 'kɪ bɔ -nyɪ -a mɔ 'hru, -a 'mɔ 'a mɔ yɪ -mɛ mɔ di, -tɛblɪ -mɔ', a 'yɛɛ nɪ yɪ, 'kɪ 'v -Yusu a

ɔwɔ a yɪkuɔlɛ a -ta', -a 'mɔ 'a mɔ ɔ -tɔɔ -nɪ.

11 -A nyɛɛ nɛ -aan 'Baɪ Nyɪsɔa lɛ, ɛ kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'hɛn-, -ɛ di ɔe nu, 'v 'mɔ 'hru -ha, 'kɪ -ba di 'a mɔ yɪ -mɛ.

12 -Aan Kɔkɔnyɔ bɔ nu ɔ, -ɛ di ɔe nu, a 'mɔ -nɔnɔɛ -nɪ, 'aan nɔnɔɛɛ a 'mɔ, ɛ 'mɔ klɛ -bɪɪ -nɪ, ɛ kɔ, a 'mɔ nyibli a pɛpɛ -nɔɛ -nɪ -tɛɛ, ɔwɔ yɪ, -tɛ -a nu 'aan nɔɛɛ.

13 -Aan Kɔkɔnyɔ 'bɔ nu 'a nɔnɔ lɛ, -ɛ -bɪ a di kɔ 'klɪ, 'kɪ 'v 'a 'hru wɔn, -ɛ di ɔe nu, dɛ -hɔan ɔdɔ 'nɪ ɔha 'lɪ 'aan ɔwɔ kɪ nɪ, ɛ kɔ, a 'mɔ 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, 'kɪ 'v -aan 'Baɪ Nyɪsɔa yɛ', -nyɛwɔ -mɔ', -ɛ kɔ 'kwli -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu di di dɛ, 'kɪ 'nɛ- 'kɔ -bɔ kɪ, ɛ kɔ nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v mɔ 'a nyibli 'hɛn-.

4

Nyɪsɔa -hɔɛ ɔe nɪ, -aan nɪnabɔ bɔ 'sɪɪ 'v yɪ

1 'Dɪayɪnɔ -na, dɛ, -ɛ kɔ kɪ -a di 'v -yɛɛ -nɪ, ɛ nɔ- mɔ: tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, -a tɔɔ nɛ 'a mɔ ɔ nɪ, -tɛ a kɔ ba nu nɪna, 'tɪ- Nyɪsɔa a pɔ 'mɔ blɛ. -A yɪ ɔe nɪ, -ɛ mɔ, kɛ- a nɪ nɪna, kɛɛ, -a nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ dɪakɪ, 'kɪ 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'nyɛ 'kwli, ba ɔtɪ 'v 'klɪ, ɛ 'mɔ 'v 'klɪ -bɔ, a ɔtɪ 'v, -tɛ tɪ nɛ -bɔ 'v -hɪ.

2 -Tɛblɪ -bɔ, -a tɔɔ la 'a mɔ, a yɪ ɔe nɪ. Ɛ nɔ- mɔ -tɛblɪ -mɔ', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ yɪ nyibli -lee -nɪ, bɔ nu.

3 Dɛ Nyɪsɔa -hɔɛ, ɛ nɔ- mɔ ba -ha 'aan dɪɔnɔ, ba -nyɪ 'aan dɪɔnɔ Nyɪsɔa pɛpɛ, 'aan nɪnabɔ 'mɔ 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ. Dɛ ɛ ɔhɛn 'nyɛ, ɛ nɔ- mɔ, a 'nɪ 'nuo 'lɪ 'lawludɛ kɔ -wlawhɪdɛ 'hɛn-.

4 'A -nɛ nyɪbɛyɔ gɛ 'bɔ nɪ 'v, ɛ kɔ 'a nɔgbɔ 'hɛn-, bɔ 'buble kɔa, ɔwɔ yɪ, -tɛ Nyɪsɔa nɪ 'a -hɔhɔa, ɛ kɔ, -tɛ nyibli nɪ 'a -hɔhɔa -wɛ.

5 Kɛɛ, a 'nɪ 'kɔɛ 'lɪ yɪnyɛ-tɛblɪ -mɔ', 'aan ɔwɔ -hɔɛ ɔwɛn lɛ, -wɛn nyibli -mɔ', -v 'yɪ Nyɪsɔa -yɪ.

6 Nyiblo ɔdɔ 'nɪ 'nuo 'lɪ -wlawhɪ, ɛ kɔ 'a 'bɪhɪan a nɔgbɔ 'hɛn-, ɛ kɔ, ɛ 'nɪ 'kaa 'lɪ 'a 'bɪhɪan ɔdɔ, 'kɪ 'v nɔgbɔ

a de ki. -A lee la 'a mu ni, [a ti la 'a mu -tee, -e mo, nyibliɔ -mu', -v ni yinyre-tebliɔ a 'mu, -aan Kɔkɔnyo Nyɔsua a -bati di [nu 'ni klo.

7 Nyɔsua 'yi -a mu -da, 'ki -a 'mu -wlawliɔ ko 'lawliɔɔ 'hɔen- nu. Kee, e da -a mu ni, 'ki -aan ninabɔi 'mu 'v yi 'sii -ni.

8 -Te e ni 'mu le, 'a -ti, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ye ni pu -ti -bu nua yi bu, e 'yi -tonyibli a win 'pa-, e 'yi [ki -hia -ni, kee, Nyɔsua -mu', -e yi 'a mu 'a -Hihiu* -nyi, e no- ko win e hia ki.

9 'Diayɔnu -na, 'n 'yi [dedede -ko, [bu di 'a mu -lee -ni, 'ki 'v 'aan 'bio -Yusu a nyibli a nɔle a -ta', -e nu [o, -te a ko ba nu nɔnɔle, Nyɔsua a [gbɛv, e toɔ ne 'a mo [o ni -dodo.

10 E mo -tee, 'a nɔe Nyɔsua a nyibli a pepe -mu', -v ni 'li Masɔɔantɔlɔgba 'kwli. Kee, ba [tu 'v 'klɔ de, 'ki 'v nɔle a 'mu, 'a -ta'.

11 Ba [tu 'v 'klɔ, -e di [e nu, 'aan nunukɔ 'ni [ha [cahwlan -ni, e ko, a 'ni 'bie 'li 'aan 'bio a -ti 'nyi le, ko, nyiblo 'bu ni 'v, bu [tu 'v 'klɔ, e 'mu 'a dɔɔnɔ le -kikle -ni, [wi yi, -te -a nu la [a 'aan leele.

12 'Bu mo, 'ba yi [le ni ni, -e -bi nyibli -mu', -v 'yi -Yusu a nyibli 'pa-, v di 'v 'a mu 'ni [tuu -ni, e ko, nyiblo [ɔv 'yi 'li [le -we, bu pu 'a mu na wien.

-Nyɔwɔ -Yusu di ya

13 'Diayɔnu -na, -a -hɔe [e ni, ba yi de -mu', -e di 'lu -mo mu, 'ki 'v -tonyiblo -bu, -e 'ku a -ta', -e di [e nu, 'aan [wli 'ni [ha bu 'mɔe 'dɔ, [wi yi nyibli -mu' -v 'yi -Yusu -yi, 'ti- -v 'ye ni -plee 'v [v le.

14 -A pu [v [han-ti, -e mo, -Yusu 'ku ni, [a pu [v [han-ti -we, -e mo, Nyɔsua -ha 'li [le 'kɔkɔnyibli 'nyi, 'e -ha [a 'klo. E no- nu [o, [a yi [e, -e mo, nyibli -mu', -v kuo -Yusu [wli yi, 'ti- -v 'ku, Nyɔsua di -ha 'li [nu 'kɔkɔnyibli 'nyi, v ko -Yusu 'hɔen-, v 'mu 'v -te ni -do bu ni.

15 -Ti -bu, -a mi 'a mu lee mo, -aan Kɔkɔnyo, no- toɔ ne -a mo [o: -Nyɔwɔ -mu', e di ya, -a mu -mu', -v

'tiɔ di 'klo ni, -a 'yi 'li [le 'li -we, -ba -hi nyibli -mu', -v 'ku ye'.

16 -Nyɔwɔ a 'mu 'kwli, nyibli di 'win Nyɔsua a win, -te e di 'li 'a lelenyɔ -mo -hlee -ni, Nyɔsua a lelenyɔ a 'mu, 'waa nyiblo gbagbu, e 'mu 'li win 'yaa -ni, e 'mu hle. 'Bu -hi, -e -bi Nyɔsua a -ɔamu di pu win, -aan Kɔkɔnyo -Yusu 'Kɔsɔ a 'mumu, e 'mu 'li yakɔ 'kwli -hɔn, e 'mu [ti. Nyibli -mu', -v kuo [ne [wli yi, 'ti- -v 'ku, v no- mo yi -henyibli, -v di 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi -hɔn, -v di 'klo 'hri,

17 'ti- -a mu -bu, -v 'tiɔ di 'klo ni, Nyɔsua 'mu -a mu le 'kukue -ni, -e di [e nu, -a ko [o 'hɔen-, -a 'mu yi bu -bibi -ni, 'ki 'li 'nunɔmi 'kwli, -aan pepe, -a 'mu mu, -a 'mu -aan Kɔkɔnyo ye' 'be mo mu, 'ki 'li yo'. -A ko -aan Kɔkɔnyo 'hɔen-, 'ki -a di 'v -te ni -do bu ni, -te 'klo te yi bu.

18 'A -ti o, -te e ni 'mu le, win a 'mu, no- ba nu, ba [tutu 'li [wli 'kwli ble.

5

-Ba ni 'v -pleele'

1 'Diayɔnu -na, -a 'yi 'ki yi -blee -ni, 'ki -ba 'cru ne 'a mu -mo, 'ki 'v ti -mu' -ko 'yri -tebli a 'mu, e di 'v 'lu -mo -muu -ni a -ta',

2 -e nu [o, 'aan 'mumu, a yi [e ni, -e mo, -nyɔwɔ -mu', nyibli 'ye ni di 'v -Yusu 'Kɔsɔ ni -plee -ni, e no- e di ya, [wi yi, -te 'yiyinyo ni didie, 'e yi 'kayu wa mo di 'to', ti -mu', -e ko 'yri nyibli 'ye ni -plee 'v [v 'v.

3 Ti -mu', -e ko 'yri nyibli 'ye ni di 'v [v 'lu -mo le ni -hie -ni, v di le pu: «'Dɔɔ -waan ki bu, [gbugblɔle [ɔv 'yi 'li -ni,» 'ki v di 'v [hɔen a 'yiye -wli [tuu -ni, 'ti- 'ki nyiblo [ɔv 'ye ni di 'v wlon ni [ta. E di 'wi nɔgba -mu', 'kwli ye ki, -e mi [gbla mo yi, ti -mu' -ko 'yri e 'ye ni -hie 'v [v 'lu -mo le.

4 'Diayɔnu -na, -nyɔwɔ a 'mu, 'bu nyre 'v, e 'yi yi -blee -ni, bu 'ta 'v 'a mu bu, -kɔti a 'yi nyibliɔ -mu', -v ni 'li halo 'nyi yi 'wi,

5 -e nu [o, 'aan pepe, a ne -nyre'. -A 'yi nyibli -mu', -v ne 'li halo 'nyi le yi 'wi.

6 -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, 'a -tɪ, -a 'nɪ 'ɲmee 'lɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -v -bɪ nɪ, 'v yɪ ɲme. -A mʊ -mɔ -bɪ, -ba nɪ 'v -pleele', -ba kɔɔ nɛ -aan dɔɔnʊ win kɪ.

7 'Tɔ 'bʊ -wɔn, 'kɪ nyibli yɪ 'v blɛ -pɛɛ -nɪ, 'v yɪ ɲme, 'tɔ', 'kɪ v yɪ 'waa dɔɔnʊ nɔ wɔn -hie -nɪ.

8 -A mʊ -mɔ -bɪ, -nyɛ', -a nɛ. -A 'nɪ -naɔa 'tɔ'. -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, 'a -tɪ, -a kɔ -ba kɔɔ nɛ -aan dɔɔnʊ win kɪ, ɛ kɔ, -ba 'cibi 'v -Yusu 'Kɪsʊ a ɔwɪv a yɪkuole, -ba 'cibi 'v nʊnʊɛɛ -wɛ, -ɛ nʊɔ, ɛ 'wɪɔ -tɛ -ba 'yɛ nɪ pʊ wɛn tawlawɪv, -ɛ diɔe nu, ɔdedede 'nɪ ɔha -a mʊ lɛ -hɛn. 'Kɪ 'lɪ ɔwɪv yɪkuole 'kwɪ, -ba -ple -nyɔwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwɪ Nyɪsʊa di 'v -a mʊ -waa -nɪ, -ɛ nʊɔ, ɛ 'wɪ -tɛ -ba 'yɛ nɪ ɔtu wɛn 'kɪ ta-wɔnhungble 'lu.

9 Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪ -a mʊ 'lɪ -ha, 'kɪ 'a yɪv 'mʊ -a mʊ kɔ a -tɪ. Kɛɛ, ɛ -ha 'lɪ -a mʊ nɪ, -ɛ diɔe nu, dɛ -mʊ', -Yusu 'Kɪsʊ -nʊ a -tɪ, ɛ 'mʊ -a mʊ wa, 'kɪ 'v 'a yɪv a -ta'.

10 -Yusu 'Kɪsʊ 'kʊ nɪ, 'kɪ 'v -aan -ta', -ɛ diɔe nu, ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ 'v -tɛ nɪ -do bʊ nɪ. 'Ye ɔbɪ -a 'kʊ, mɔ, 'ye ɔbɪ -a nɪ 'kɔ, -nyɔwɔ -mʊ', ɛ di ya, ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ 'v -tɛ nɪ -do bʊ nɪ.

11 'A -tɪ o, ba pʊpʊ 'kɪ yɪ lɛ, ɛ kɔ, ba -hɪhɛ -nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ a nɪ 'a nʊnʊo.

Lɛ'boɔwin

12 'Dɪayɪnʊ -na, -a nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ, nyibli -mʊ', -v nɪ Nyɪsʊa a -kʊan, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nɪ, ba ɔtuu 'v ɔnʊ. V nʊ -mɔ nyibli, Kʊkɔnyɔ ɔtu 'v bʊ, 'kɪ bʊ mɔ 'aan ye'nanyʊ, -ɛ diɔe nu, v 'mʊ 'a mʊ 'hru -tɔɔ -nɪ.

13 Nyɪsʊa a -kʊan -mʊ', v nɪ a -tɪ, ba ɔtuu 'v ɔnʊ -tɛɛ, ɛ kɔ, ba nʊɛ ɔnʊ -tɛɛ. A kɔ 'aan 'bio 'hʊɛn-, ba kɔ kɪbʊwɛɛnɛ.

14 'Dɪayɪnʊ -na, -a nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ, ba lee nyibli -mʊ', -v -mɪ, -ɛ mɔ, -mimlie 'yɪ -tɛɛ -nʊ. Nyibli -mʊ', -v kɔ hʊannʊ, ba ɔtu 'lɪ ɔnʊ ɔwɪv 'kwɪ bʊ. Ba -hɛɛ nyibli -mʊ', -v 'yɪ 'kɪ -kɔ. Ba kɔ ɔwɪv a 'lɪla, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ -mɔ'.

15 Ba -gbɛɛ nɛ 'aan dɔɔnʊ, -ɛ diɔe nu, nyiblo 'bʊ nu 'a mʊ dɛ -hʊan -mɔ, a 'nɪ ɔhaɔa dɛ -hʊan -mɔ nu

-wɛ. Ba ɔtu 'v 'kɪ 'a -nɛ tɪ, -ɛ diɔe nu, a 'mʊ 'aan 'bio ɔhaandɛ -mɔ nu, ɛ kɔ 'a -nɛ nyiblo ɔdʊ 'hʊɛn-.

16 Ba nu dɔdʊ 'a -nɛ tɪ,

17 ɛ kɔ, ba 'cibi 'v Nyɪsʊa a dɪda.

18 'Ye ɔbɪ ɔdedede yɪ 'a mʊ nɪ nɪ, ba -nyɪ Nyɪsʊa 'wio. Ba 'cibi 'v Nyɪsʊa a 'wio a -nyinyie, -ɛ nʊɔ, kɛ -Nyɪsʊa nɪ 'a -hʊhʊa, 'a mʊ -mʊ', -v kɔ -Yusu 'Kɪsʊ 'hʊɛn-, -v -mʊɛ.

19 'A 'nɪ 'kaa 'lɪ Nyɪsʊa a -Hihiu* yɪ, 'kɪ bʊ nu -kʊan.

20 Nyibli -mʊ', -v -yɪ Nyɪsʊa a win wɔn -hɛ, a 'nɪ 'yɪraa 'lɪ 'waa win.

21 -Tɪ a pɛpɛ, nyibli di hɪla, ba 'jɪraɔa' lɛ, -ɛ diɔe nu, a 'mʊv 'ye, 'bʊ mɔ, 'bʊ yɪ 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ nɪ -hʊɛn. 'Bʊ mɔ, 'ba 'jɪraɔa' lɛ, 'a dɛ -mʊ', -ɛ nɔ yɪ, ɛ nɔ- ba 'ble kʊa.

22 Ba hie 'v 'a -nɛ yɪnyɛdɛ ɔdʊ bʊ.

23 Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ yɪ -a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ -nyɪ, bʊ nʊɔ, ba ɔɛɛ 'v yɪ pɛpɛ, ɛ kɔ, bʊ ɔtu 'aan -hihiu, kɔ 'aan ɔwɪ, kɔ 'aan -plahʊ a pɛpɛ 'yie, -ɛ diɔe nu, -nyɔwɔ -mʊ', -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ di ya, dɛ 'kuku 'nɪ ɔha 'lɪ 'a mʊ' nɪ.

24 Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ da 'a mʊ, 'kɪ ba mɔ 'a nyibli, ɛ di dɛ a 'mʊ 'nɪ nu, -kɔtɪ 'bʊ hɪla -tɪ, ɛ nɪɔe nɪ.

25 'Dɪayɪnʊ -na, ba da Nyɪsʊa, 'kɪ 'v -aan -ta'.

26 Ba -nyinyi 'wio, ɔwɪ yɪ 'dɪayɪnʊ.

27 'N nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ, 'kɪ 'lɪ -aan Kʊkɔnyɔ a 'nyɛ 'kwɪ, ba -hɛ 'cɪɛn -bʊ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a nyibli a pɛpɛ ye'.

28 -Aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ bʊ nu 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ.

'HUƐN A 'CRIƐN, Pɔɔɔ gba la TESALONIKIKUƆ yɪ

1 Mɔ Pɔɔɔ ɔnuɔ, 'mɔ -yɪ 'criƐn bu 'cɪ, 'n kɔ Silasɪ kɔ Timote 'hɔƐn-. 'A mu -mɔ', -v mɔ Nyɪsua a nyibli, -v nɪ 'lɪ Tesalonikɪdɪɔ 'kwli, 'a mu -a yɪ -mɔ 'cɪ -nɪ. 'A mu -mɔ -aan 'Baɪ Nyɪsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ a nyibli.

2 -Aan 'Baɪ Nyɪsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɔƐn-, bu nu 'a mu ɔhaandɛ -mɔ, kɔ, bu -nyɪ 'a mu kɪbɔwɛɛnɛ.

Nyɪsua di pɔv nyibli -bati lɛ -nyrɔwɔ -mɔ', -Yusu di ya

3 'Dɪayɪnɔ -na, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ -ba -nyɪ Nyɪsua 'wio 'a -nɛ ti, 'kɪ 'v 'aan -ta', -ɛ nuɔ, a kuo -Yusu ɔwɔɔ yɪ -tɛɛ, 'aan ɔwɔɔ a yɪkuɔlɛ a 'mɔ 'ɛ yɪ klɛ -bii -nɪ, ɛ kɔ, 'aan nɔnɔɛɛ 'ɛ yɪ klɛ -bii -nɪ -wɛ.

4 Ɛ nɔ- nuɔ, 'bɔ mɔ, ɔba nɪ 'v -Yusu a nyibli ye', -a pɪ 'aan -pli, -kɔtɪ 'ye ɔbu nyibli bu yɪ 'a mu ɔhɔƐn nɪ ɔtui, kɔ, bu yraa nɛ 'a mu, -tɛ a 'blee 'v kɔa, 'kɪ a 'blee 'v kɔa, 'a 'tɛ kuo -Yusu 'Kɪsɔ ɔwɔɔ yɪ.

5 Dɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- tɔɛ ɔnɛ -a mu, -ɛ mɔ, -bati -mɔ', Nyɪsua di pɔ, ɛ di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ. -Tɛ a -nu, 'a kuo -Yusu ɔwɔɔ yɪ, 'kɪ 'lɪ ɔhɔƐndɔ -bɔ, 'a 'yiye 'kwli, 'a -tɪ, Nyɪsua di ɔnɪ nu, a 'mɔ 'lɪ 'a 'kɔ yrayrɔ -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ 'kwli pa. Nyɪsua a 'kɔ yrayrɔ a 'mɔ, 'a -tɪ, 'a yɪ ɔhɔƐndɔ a 'mɔ 'ye.

6 Ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnuɔ, Nyɪsua a -bati di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ, -kɔtɪ -tɛ nyibli nɪ 'aan ɔhɔƐn a ɔtutuo, kɛ- nɪ -do Nyɪsua di nu, ɛ 'mɔ ɔnɔ ɔhɔƐn ɔtu -wɛ.

7 'A mu -bɔ, -v yɪ ɔhɔƐn 'ye, -tɛ ti nɛ -bɔ, ɛ di -nyɪ 'a mu pɔ a bleelɛ, a kɔ -a mu 'hɔƐn-. Kɛ- ɛ di ɔnɪ ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu di 'lɪ yakɔ 'kwli -hɔn, ɛ kɔ 'a lɛlenyɔ -mɔ', -v nɪ 'kɪ kɪ 'hɔƐn-.

8 'Bɔ mɔ, 'bɔ yɪ 'lɪ nɪ di, -a di 'yɛ na a -huhli, nyibli -mɔ', -v hɪa Nyɪsua kɪ, 'tɪ- -v 'yɪ ɔhaantɪtɛ -mɔ' ɔwɔɔ yɪ -kuo -nɪ, -ɛ nɛ -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ -mɔ lɛ, ɛ di ɔtu ɔnɔ ɔhɔƐn.

9 ɔhɔƐn v di 'yɛ, ɛ nɔ- mɔ: v di 'nɪ 'wan, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bu, Nyɪsua 'mɔ 'waa 'hru yɪ ka, -ɛ di ɔnɪ nu, v 'nɪ ɔha 'v -aan Kɔkɔnyɔ 'hɔɪ bu nɪ, ɛ kɔ, v 'nɪ ɔha 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa gbagbɔ 'kwli pa.

10 -Nyrɔwɔ -mɔ', -ɛ kɔ 'kwli -aan Kɔkɔnyɔ di 'v -dii -nɪ de, 'kɪ -tɛblɪ a 'mɔ, ɛ di 'v 'lu -mɔ -muu -nɪ. -Nyrɔwɔ gbagbɔ a 'mɔ 'kwli, ɛ di 'nɪ di, -ɛ di ɔnɪ nu, 'a nyibli 'mɔ'v 'nyre lɛ pɔ. Nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v kuo ɔnɛ ɔwɔɔ yɪ, v di -nyɪ ɔnɪ -tɪ a 'yɪ'bɔalɛ. 'Aan 'mumu, 'kɪ a di 'lɪ ɔnɪ 'nyɪ nɪ, -kɔtɪ -Yusu a -tɪ -mɔ', -a lee nɛ 'a mu, a kuo ɔnɛ ɔwɔɔ yɪ.

11 Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'a -nɛ ti, ɔa de Nyɪsua, 'kɪ 'v 'aan -ta'. -A dɛ ɔnɪ nu, -ɛ di ɔnɪ nu, ɛ 'mɔ'v nu, a 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v'v ye', ɛ kɔ, a 'mɔ nyibli -mɔ' pa, -v blɛɛ nɛ 'a 'kɔ yrayrɔ -mɔ' yɪ, -ɛ kɔ 'kwli ɛ daa 'lɪ 'a mu. -A dɛ ɔnɪ nu -wɛ, -ɛ di ɔnɪ nu, ɛ 'mɔ 'a mu -hɛɛ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a 'kɪkɪnɪnɪ 'kwli, 'kɪ ba nu ɔhaan-tɛblɪ a pɛpɛ -mɔ', a -hɔɛ ba nu, ɛ kɔ -kɔan -mɔ', a nɪ 'hɔƐn-, 'kɪ 'lɪ 'a ɔwɔɔ a yɪkuɔlɛ 'kwli.

12 Nyibli 'bɔ yɪ dɛ a 'mɔ nɪ 'yɛ, v kɔ bu pɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'nyre lɛ 'aan -tɪ, v 'mɔ 'a mu 'nyre lɛ pɔ -wɛ, -aan Kɔkɔnyɔ a 'mɔ a -tɪ. Dɛ a 'mɔ, ɛ kɔ bu mu 'lu -mɔ, -kɔtɪ -aan Nyɪsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɔƐn-, v nɪ 'a mu ɔhaandɛ -mɔ.

2

Dɛ -mɔ', -ɛ di 'lu -mɔ mu, 'tɪ- -Yusu 'Kɪsɔ 'mɔ di

1 'Dɪayɪnɔ -na, ti -mɔ', Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya, -a 'mɔ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'v'v ye', ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ yɪ 'a mu -lee -nɪ. -A -nyɛɛ nɛ 'a mu lɛ:

2 Nyibli -bɪ 'bɔ yɪ ɔnɪ hɛ, -ɛ mɔ, -nyrɔwɔ -mɔ', -aan Kɔkɔnyɔ di ya, ɛ nyre 'v nɪ, ɛ 'nɪ 'gbugbloo 'lɪ 'a mu, ɛ kɔ, ɛ 'nɪ 'nuo 'lɪ 'a mu huannɔ. A 'nɪ 'pɔɔ 'lɪ ɔhan-tɪ, 'yɛ ɔbu v pɔ lɛ, -ɛ

mɔ, Nyɩsua, nɔ- tɔɔ ɔnuɔv, mɔ, 'ye ɔbu a 'wɩn 'vɔv nyibli -mɔ', -v hɛ Nyɩsua a -ti wien, mɔ, 'ye ɔbu v lee nɛ 'a mɔ, -ɛ mɔ, 'mɔ ɔcrɩɩ.

³ A 'nɩ 'wɛɛn 'lɩ, 'kɩ nyibli bu kaa nɛ 'a mɔ. Ba yiɩe, -ɛ mɔ, 'tɩ- -nyrɔwɔ a 'mɔ, ɛ 'mɔ 'v nyre, nyibli -hɔɔhɩ di hie 'v Nyɩsua a 'hru bu, kɔ 'crekɔnyɔ gbagbu -mɔ', Nyɩsua di -huanɔa 'lɩ na 'nyɩ pɔ, nɔ- di 'a -kvan -wlu ɔtu.

⁴ 'Crekɔnyɔ a 'mɔ, ɛ di nyibli 'nɩ -lee -nɩ, bu 'kee nɛ 'a -nɛ ɔdedede a dɩda, mɔ 'ye ɔbu ɛ mɔ Nyɩsua. ɛ diɩe 'nɩ hla -wɛ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- nɩ 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɩ, ɛ 'mɔ 'lɩ Nyɩsua a 'kagbau bu pa, ɛ 'mɔ 'lɩ gbata -mɔ' 'kwli bu nɩ, ɛ 'mɔv hla, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ Nyɩsua.

⁵ -Tɛ 'n nɩ la 'lɩ 'a mɔ 'nyɩ, -ti a 'mɔ, 'n lee la 'a mɔɔ nɩ. ɔBɩ ɛ 'nɩ -biɩe 'lɩ 'a mɔ 'kwli?

⁶ -Tɛ ti nɛ -bu, ɔdedede ka 'crekɔnyɔ a 'mɔ yɩ, 'kɩ bu di. Dɛ a 'mɔ, a yiɩe nɩ. Ti -mɔ', Nyɩsua wa 'nyre, 'bu nyre 'v, 'crekɔnyɔ a 'mɔ, ɛ di bi pepe'.

⁷ ɛ mɔ ɔhan-tɩ ɔnɩɔ, -tɛ ti nɛ -bu, nyibli -hɔɔhɩ, v nɔ- -wen Nyɩsua yɩ. -A yi 'klɩ -hɩn a 'mɔ nɩ, -kɔti Nyɩsua tɔɔ nɛ -a mɔɔ nɩ. -Tɩ -bu, 'n hɛ, ɛ di 'v 'nɩ nyre, kɛɛ, ɛ 'yɛɛ 'v nɩ nyre. ɛ blɛɛ yɩ, nyiblo -mɔ', -ɛ ka 'Crekɔnyɔ a 'mɔ yɩ, bu -ha 'vɔv 'hru wɩn,

⁸ 'tɩ- 'crekɔnyɔ a 'mɔ, ɛ 'mɔ pepe' bi. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'bu -di, 'kɩ 'lɩ 'a -ti a 'yi'buale 'kwli, ɛ di ɔhloon 'v 'crekɔnyɔ a 'mɔ pepe 'lu, ɛ 'mɔ bu -wɛ.

⁹ 'Crekɔnyɔ a 'mɔ, 'bu bi pepe', ɛ di 'nɩ di, 'kɩ 'lɩ Satan a 'klɩ 'kwli, ɛ 'mɔ ɔwɩlɛkɛɛ-tebli -hɔɔhɩ nu. ɔWɩlɛkɛɛ-tebli a 'mɔ, ɛ nɔ- ɛ di nu, ɛ 'mɔ nyibli -kaa -nɩ.

¹⁰ ɛ di nu yɩnyre-tebli a gblegble, ɛ 'mɔ nyibli -mɔ' -kaa -nɩ, v di 'lɩ na -mɔ' 'nyɩ pɔ, -ɛ 'yɛ nɩ jre, -tɛ 'klɔ tɛ yɩ bu. Nyibli a 'mɔ, v di 'ye ɔhɩɩɛn, -kɔti v 'nɩ -hɩaɔa lɩ -ti a -tɛɛ, 'v 'yɩɩ -nɩ. 'Bu mɔ, 'bu wen wen -ti a -tɛɛ kɩ, Nyɩsua di wen ɔnu 'nɩ wa.

¹¹ -Tɛ v 'yɛ nɩ -hɩa Nyɩsua, 'a -ti, Nyɩsua niɩe nɩ, 'waa 'lule-hihie 'ɛ mii ke', kɔ, 'v kuo hɩ ɔwɩlɛ yɩ.

¹² 'A -ti, Nyɩsua a -bati di nyibli a pepe a 'mɔ 'nɩ klɔ, -v 'yɛ nɩ -hɩa -ti a -tɛɛ, kɔ, -v nɩɛ -bu nu -tebli -hɩn.

Nyɩsua -ha 'lɩ 'a mɔ nɩ, ɛ 'mɔ 'a mɔ wa a -ti

¹³ 'Diayɩnɩ -na, 'a mɔ -mɔ', Nyɩsua nɩɛ -nɩ, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɩ -ba -nyiɩe 'wio 'a -nɛ ti, 'kɩ 'v 'aan -ta', -kɔti -tɛ Nyɩsua 'mɔ la 'klɔ -wlu ɔtu, ɛ -ha la 'lɩ 'a mɔ nɩ, -ɛ diɩe nu, ɛ 'mɔ la 'a mɔ wa, 'kɩ 'lɩ 'a -Hihiu* a 'klɩ 'kwli. 'A -Hihiu a 'mɔ, nɔ- nuɩo, 'a -hɛ Nyɩsua a nyibli. ɛ wɛ 'a mɔ nɩ, -ɛ nuɩo, a kuo -ti a -tɛɛ ɔwɩlɛ yɩ.

¹⁴ ɛ 'mɔ 'a mɔ wa a -ti, 'ɛ da la 'a mɔ, 'kɩ ba kuo laɩa ɔwɩlɛ yɩ, ti -mɔ' -kɔ 'yri -a pɔ la 'a mɔ -Yusu a ɔhaantitie. ɛ -hɩɛ laɩa nɩ, 'kɩ ba nu dɔɔv, 'kɩ 'v -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ a -ti a 'yi'buale a -ta'.

¹⁵ 'A -ti, 'na 'diayɩnɩ -na, ba 'tɩɛ kuo -Yusu 'Kɩsɩ ɔwɩlɛ yɩ, kɔ, ba naa -tebli -mɔ', -a tɔɔ nɛ 'a mɔ ɔwɩlɛ kɩ lɛ, 'ye ɔbu 'kɩ 'v wuntɔ 'yri, kɔ, 'ye ɔbu 'kɩ 'v 'criɛn kɩ.

¹⁶⁻¹⁷ -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ a 'mɔ, ɛ kɔ -aan 'Baɩ Nyɩsua, -ɛ nɩɛ nɛ -a mɔ, bu ɔtu 'lɩ 'a mɔ ɔwɩlɛ 'kwli bu, ɛ kɔ, bu -nyi 'a mɔ 'klɩ, 'kɩ ba nu ɔhaan-tebli, ɛ kɔ, 'kɩ ba hla ɔhaan-tɩ 'a -nɛ ti. -Tɛ Nyɩsua ni -a mɔ ɔhaande -mɔ, ɛ yɩ -nyi -a mɔ 'klɩ 'a -nɛ ti, ɛ kɔ, ɛ yɩ -a mɔ 'nɩ -hɛɛ -nɩ, 'kɩ -ba -ple ɔhaande -mɔ', -a yi, ɛ di -a mɔ -nyi.

3

Ba da Nyɩsua, 'kɩ 'v -aan -ta'

¹ 'Diayɩnɩ -na, dɛ -kɔ kɩ -a di 'v -yɛɛ -nɩ, ɛ nɔ- mɔ: ba da Nyɩsua, 'kɩ 'v -aan -ta', -ɛ diɩe nu, Kɔkɔnyɔ -Yusu a win 'mɔ bu 'hɛɛn -nɩ, nyibli 'mɔv kua 'ble, ɛ kɔ, v 'mɔ 'vɔv 'v ɔtuu -nɩ, ɔwɩ yɩ, -tɛ a ni 'a nunuo.

² Ba da Nyɩsua -wɛ, -ɛ diɩe nu, ɛ 'mɔ -a mɔ -hɛɛ -nɩ, nyibli -bu, -v kɔ 'cre, v 'nɩ ɔha -a mɔ dɛ -huan ɔɔv -mɔ nu, -ɛ nuɩo, ɛ kɔ nyibli -bɩ, 'v 'yɛ nɩ wenɩe kɩ, 'kɩ bu kuo -Yusu ɔwɩlɛ yɩ.

³ Kɛɛ, 'bu mɔ, ɔnɩ kuo -aan Kɔkɔnyɔ ɔwɩlɛ yɩ, ɛ 'nɩ -hieɩe 'v -mɔ

bu. Ɛ di 'a mu 'ni -heƐ -ni, a 'mu 'kli ki ni, Ɛ ko, Ɛ 'mu□v nu, 'ki 'kuo -huin* a nyiblo gbagbu 'ye ni di 'a mu de -huan -mo ni nu.

4 -A kuo ne -aan Kɔkɔnyɔ □wlv yi, 'ki bu nu□o, -ti -mu', -a toɔ la 'a mu, ba 'cibi 'v 'a nunuo.

5 -Aan Kɔkɔnyɔ bu -heƐ ne 'a mu, -Ɛ di□e nu, Nyisva a nvele 'mu kle -bii -ni, 'ki 'li 'aan □wlv ki, Ɛ ko, -te a 'blee 'v kva, 'ki ba 'blee 'v kva, □wv yi, -te -Yusu 'Klisv ni la 'a nunuo.

Ɛ noɔ 'v le, 'ki nyiblo bu nu -kvan

6 'Diayiv -na, -a -hve□e ni, 'ki 'li -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klisv a 'nyre 'kwli, ba hloɔ -Yusu a nyibli -mu', -v mo -mimlinyibli -mo le. U nu- -mo -bi, v 'ni □tuu□o 'v de -mu', -a toɔ ne 'a mu.

7 'Aan 'mumu, a yi□e ni, -te a ko ba nu 'li -aan □pɛ a le-hihta. -Te -a di la 'li 'a mu -mo, -a 'ni -nu□o la -mimlinmlɛ le.

8 -A 'ni -di□e la 'aan dii-tebli dadv. Kee, 'to ko -nyre, □hven, no- -a yi la 'ye, -aan □gbetv, □a ni la -kvan, -Ɛ di□e nu, -a 'mu -aan dɔv le -kikle -ni. -A 'ni -hva□a la ba ko la lekiklele -aan -ti.

9 Ɛ mo □han-ti □niɔ, 'hru pe la 'v bu, 'ki -ba -hva la 'a mu diide, kee, Ɛ mo de □niɔ, □a -hve -ba toɔ la 'a mo□o. Ɛ no- ko -ti, □a ni la -kvan.

10 -Te -a ni la 'li 'a mu -mo, ke- -a pɛ la: «Nyiblo 'bu 'ye ni -hva bu nu -kvan, Ɛ 'yi yi -blee -ni, bu di de.»

11 Ɛ 'wv yi, -a 'wv ni, -Ɛ mo, nyibli -bi ni 'li 'a mu 'nyi, 'v ni -mimlinmlɛ le. U 'ni -hva□a li bu nu -kvan, kee, de v nve -ni, Ɛ no- mo, bu pv 'li 'waa 'bio a -ti wunto 'nyi le.

12 Nyiblidv a 'mu, v nu- -a yi 'li -mo -hlee -ni. -A yi □nv 'ni -lee -ni, 'ki 'li -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klisv a 'nyre 'kwli, -Ɛ mo, bu nu -kvan -tee, -Ɛ di□e nu, v 'mu 'waa dɔv yi -wɔn.

13 'Diayiv -na, 'a mu -mo -bi, ba 'cibi 'v, ba nu □haande. 'Aan 'kli 'ni 'weƐ 'li.

14 -Bakle, nyiblo -bi di 'v 'ni ni, -ti -bu, -a yi 'cɛ, 'ki Ɛ 'ye ni di 'v□v ni □tuu -ni. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -Ɛ -bi ba 'nee □ne 'yie ki bu, Ɛ ko 'a mu

'hven-, a 'ni 'bibie 'li 'yi le, -Ɛ di□e nu, -tv 'mu□v nu.

15 A 'ni 'yaa 'li□v, kee, ba -gbee □ne -tee, -kotɛ Ɛ mo 'aan 'diayv □niɔ.

Le'boɔwin

16 -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'mu, -Ɛ yi nyibli kibwɛenle -nyi, bu -nyi 'a mu kibwɛenle 'a -ne ti, 'ki 'v 'a -ne □dedede a -ta'. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu bu ni 'v 'aan pepe -mo.

17 Ki mo 'cɛenkɔtɔ -bu ki, 'mo Pɔlv, 'na □gbetv, 'mo -yi 'cɛ. 'N 'beti 'a mu. Ke- 'n ni 'na 'nyre a 'cɛɛv, 'ki 'li 'na 'cɛv a pepe 'kwli. 'Na 'cɛɛv-jio, nu- di 'a mo□o -toɔ -ni, -Ɛ mo, Pɔlv □cɛ 'cɛen -bu.

18 -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klisv bu nu 'aan pepe □haande -mo.

YI-HƐCRIƐN, Pɔlv gba la TIMOTE YI

¹ 'Mɔ Pɔlv, 'mɔ -yi 'criɛn -bu 'cri. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -mɔnanyɔ* ɲɪɔ, -ɛ nuɲɔ, -aan Wanyɔ Nyɪsɔ a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, ɔ nu- lee 'mɔ. -Yusu 'Klɪsɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ -bu nu dɛ -mɔ', -a yi -ple.

² Timote, -mɔ 'n yi -mɔ 'criɪ -ni. 'Mɔ Nyɪsɔ naa 'li, 'ti- ɲɪ kuo -Yusu ɲwlv yi. ɛ nɔ- nuɲɔ, ɲɪ mɔ 'na 'yu. -Aan 'Bai Nyɪsɔ kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, bu nu -mɔ ɲhaandɛ -mɔ, bu yru -na nyai, kɔ, bu -nyi -mɔ kibɔwɛɛnɛ -wɛ.

Ba -gbɛɛ nɛ 'aan dɪɔnv, 'kɪ 'v hɪtɔɔɛ a -ta'

³ -ɛ -bi 'kɪ, ti -mɔ' -kɔ 'yri 'n mi la 'li Masedvanɪblɔgba 'kwli, 'n lee la -mɔ ni, -bu ni la 'li Efɛsɪdɪɔ 'kwli bu. -Ti ni -do a 'mɔ, 'n lee la -mɔ, ɛ nɔ- 'n 'tɛ hɛ, 'kɪ -bu ni 'li Efɛsɪdɪɔ 'kwli bu, -ɛ nuɲɔ, 'kɪ 'li Efɛsɪ, nyibli -bi ni 'li, -v tɔɛ nyibli -ti -mɔ', 'n 'yi ɲɪv -tɔɔ -ni, 'kɪ 'v Nyɪsɔ a -ti a -ta'. Lee ɲɪv, bu 'kee nɛ 'a nunuo.

⁴ Lee ɲɪv -wɛ, bu 'kee hɪledɪ a pɔpɔv, 'kɪ 'v Nyɪsɔ a -ti -mɔ', kɔ, bu 'kee gblɛ a pɔpɔv -wɛ, 'kɪ 'v -aan 'baɪnv a ɲhrɪn a ɲhrɪn a -ta'. -Tɛblɪdɔ a 'mɔ, ɛ niɲɛ ni, nyibli 'v pɪ gblɛ dɪakɪ, kɛɛ, 'waa gblɛ a 'mɔ, ɛ 'ni -hɛɛɲɛ nyibli, 'kɪ bu wen dɛ -mɔ', Nyɪsɔ -hɛ kɪ, -ɛ niɲɛ, 'ti- 'v kue ɲnɛ ɲwlv yi, 'ti- Nyɪsɔ 'ɛ wɛ ɲɪv.

⁵ Dɛ -mɔ', -ɛ mɔ dɛ gbagbɔ, 'kɪ 'li Nyɪsɔ a tɔɔɛ 'kwli, ɛ nɔ- mɔ -Yusu a nyibli bu kɔ nɔɛɛ. Nyibli 'bu ni 'v, 'a ɲwlv 'bu 'sii 'v yi, ɛ kɔ, 'bu 'ye ni yɛɛ ɲnɛ -ti, 'bu kuo -Yusu ɲwlv yi -tɛɛ, -ɛ -bi nyibli a 'mɔ, ɛ di kɔ nɔɛɛ a 'mɔ, -kɔti 'n hɛɛ.

⁶ Kɛɛ, 'kɪ 'li Efɛsɪ, ɛ kɔ tɔɔnyɔ -bi, 'v hie 'v ɲhaantɔɔɛ bu, 'v pɪ gblɛ, -ɛ 'yi 'tu yi -kɔɛ.

⁷ ɔ -hɛ bu mɔ Nyɪsɔ a tetɛtɔɔnyɔ gbagbɪ, kɛɛ, -ti -mɔ', ɔ tɔɛ -ni, ɔ 'yiɲɪ

-yi, kɔ, -ti -mɔ', 'waa 'mumu, ɔ pɔ ɲhan-tɪ, -ɛ kɔ kɪ ɔ yi 'v -hlee -ni dɪakɪ, ɔ 'ni -yruɲɔ hɪɲɪ' ɛɛ.

⁸ -A yiɲɛ ni, -ɛ mɔ, Nyɪsɔ a tete mɔ ɲhaandɛ ɲɪɔ, 'bu mɔ, -ti -bu, ɛ hɛɛ, ɲba yiɲɪ nyibli a tɔɔɛ ni ni.

⁹ -Ba kɔ 'a yiɲɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔ 'yi tete a 'mɔ -nu, 'kɪ 'v nyibli -mɔ', -v 'sii 'v yi -mɔ, kɛɛ, ɛ nuɲɔ ni, 'kɪ 'v dɛ'kukununyɔ -mɔ. Nyibliɪdɔ 'a mɔ, ɔ 'ni ɲtuuɲɔ 'v Nyɪsɔ kɔ 'a tete 'hɛn- 'v, kɔ, 'v 'yi 'v 'waa 'bio -tonyibli a 'vɲtuule -kɔ, kɔ, 'waa ɲwlv yraa Nyɪsɔ a -ti ni, 'v 'ɛ nyibli, mɔ 'ye ɲbu bu mɔ 'waa 'bai kɔ 'waa 'dii 'hɛn-,

¹⁰ 'v ni 'lawlu, kɔ 'a -nɛ 'kugbapudɛ ɲdɔ 'hɛn-, nyɪbɛpɔ 'v ni 'waa 'bio nyɪbɛpɔ nɔgbɪ -mɔ', 'v yi -tonyibli 'yri, 'v ni ɲnv ɲkoyo -mɔ', 'v kɔ hɪ ɛ, kɔ, 'bu hla -ti, ɔ 'ni -nuɲɔ hɪɲɪ. Nyibliɪdɔ a 'mɔ, -tɛblɪ a pɛpɛ -mɔ', ɔ ni, ɛ kɔ Nyɪsɔ a ɲhaantɪɛ, -ɛ mɔ ɲhaantɔɔɛ 'hɛn-, ɛ 'yi -pɛ.

¹¹ Kɛ- Nyɪsɔ a ɲhaantɪɛ ni 'a tɔɔɛ. ɲHaantɪɛ a 'mɔ, Nyɪsɔ nɔ-lee 'mɔ, ɲbu pɔɲv nyibli. ɲHaantɪɛ a 'mɔ, ɛ tɔɛ nɛ -a mɔ Nyɪsɔ a -ti a 'yi'buɔɔɔ, Nyɪsɔ -mɔ', -ɛ yi -a mɔ plo a bleeɛ -nyi.

Pɔlv yi -nyi -Yusu 'wio, 'kɪ 'v ɲhaandɛ -mɔ', ɛ nuɲɔ -mɔ a -ta'

¹² 'N yi -nyi -Yusu 'Klɪsɔ 'wio, -ɛ mɔ -aan Kɔkɔnyɔ. ɛ nɔ- -nyi 'mɔ 'kɪ, 'kɪ ɲbu nu 'a -kɔan -bu, ɛ -nyi 'mɔ. 'N yi -nyiɲɛ 'wio, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ -ha 'li 'mɔ, 'kɪ ɲbu mɔ 'a -kɔannunyɔ,

¹³ 'mɔ -bu, ti -hi la a ti 'yri, -ɛ yi la 'a 'nyrɛ yi nyre, -ɛ ɲtui laɲa ɲhɪvɛn, ɛ kɔ 'a nyibli 'hɛn-, -ɛ -hɛ laɲa 'yri ɛɛ. Kɛɛ, Nyɪsɔ yru 'na nyai, -ɛ nuɲɔ, 'n 'yi la -Yusu 'Klɪsɔ ɲwlv yi -kuo -ni, kɔ, dɛ -mɔ', 'n ni la, 'n 'yi laɲa -yi.

¹⁴ -ɛ -bi -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu nu 'mɔ ɲhaandɛ -mɔ dɪakɪ, 'kɪ 'li dadɔke 'kwli. ɛ nuɲɔ ni, 'ni kuo ɲnɛ ɲwlv yi, kɔ, 'ni kɔ 'a nɔɛɛ.

¹⁵ ɛ kɔ win -bi, 'ɛ mɔ -tɛɛ a win. Nyibli a pɛpɛ blɛɛ yi, bu kuo ɲnɛ ɲwlv yi. Win a 'mɔ, ɛ nɔ- -bu: -Yusu 'Klɪsɔ di 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, -ɛ diɲɛ nu, ɛ 'mɔ dɛ'kukununyɔ wa. 'Na 'mumu

-bu, 'n mɔ la de'kukununyɔ a nyiblo gbagbu.

16 -Tɛbli 'kukui, 'n ni la a -ti, ε nɔ-nuɔ, Nyɩsua 'ε yru 'na nyai, 'ε nuɔɔ, -Yusu 'Kɩsu 'ε 'la ɔwɩɔ diaki, 'ki 'u 'na -ta', 'ye ɔbu 'na -tebli 'kukui, 'n ni la, bu -hu. Ke- ε -nu, 'ε tɔɔ ɔne nyibli yi, -ε mɔ, 'ye ɔbu nyiblo a -tebli 'kukui bu -hu, -Yusu 'Kɩsu kɔ ɔwɩɔ a 'ɩla, 'ki 'u nyiblo a 'mu -mɔ', -ε diɔe nu, 'a -ne nyiblo 'muɔv ɔwɩɔ yi -kuo -ni, Nyɩsua 'mu nyiblo a 'mu 'kɔ yrayru, -ε 'ye ni -we 'li -nyi.

17 Nyɩsua bu kɔ -ti a 'yi'buale kɔ 'uɔtuule ti a pɛpɛ. ε nɔ- mɔ 'kɔhiebodɔ. ε 'ni 'kuɔv li 'kɔ -mɔ 'kɔ. Nyiblo 'ni 'yeɔe liɔ. ε ni -do, ε nɔ- mɔ Nyɩsua. Ke- ε ni 'mu.

18 'Na 'yu Timote, titie -bu, 'n yi -mu ti, 'n -huɛɔε ni, 'a -ti 'ni 'hruo 'li -mu -mɔ. ɔTu 'u 'kɩ, yɩnɔ-kuan -bu, -ni, -bu nuɔɔ -tɛɛ, ɔwi yi, -tɛ 'seyotayu ni, 'ε -wen tu. ε 'ni 'hruo 'li -mu -mɔ, -ε mɔ, Nyɩsua a ɔgbetu, ε nɔ- -nyi -mu -kuan -bu, -ni. ε nɔ- naa la 'liɔ 'a winwɩn-hanyu* wɩn, 'u hla laɔa.

19 'Cibi 'u -Yusu a ɔwɩɔ a yikuole. Pu -na ɔwɩɔ a win nua yi bu, ɔni ɔha -tebli -mu', -ε kɔ ki -na ɔwɩɔ yi 'u -mu -mɔ 'pɛɛ -ni nu. ε kɔ nyibli -bi, 'ye ɔbu 'waa ɔwɩɔ bu yi ɔnu 'nyre ni ɔhen, u 'ni -puɔv li 'waa ɔwɩɔ nua yi bu. ε nɔ- nuɔɔ, 'u -sa, 'ki 'u -Yusu a ɔwɩɔ a yikuole -mɔ.

20 'Ki 'li ɔnu 'nyi, 'ki Himene kɔ Alesadri 'huɛn-, u ni 'li. ε nɔ- nuɔɔ, 'ni pu ɔnu 'kuo -huɩn* a nyiblo gbagbu Satan -ji', -ε diɔe nu, u 'mu ɔhuɛn 'ye, u 'muɔv yi, -ε mɔ, nyiblo 'ni 'yeɔe li Nyɩsua -ti -huɩn 'huɩ le.

2

-Tɛ -mu', -a kɔ ba nu -tebli a nunuo, 'ki 'li 'vɛ 'kwli

1 Yi-hɛde, 'n -huɛ ba nu, 'a mu -Yusu a nyibli, ε nɔ- mɔ ba da Nyɩsua, 'ki 'u nyibli a pɛpɛ a -ta', ba pu 'li ɔnu Nyɩsua -ji' bu, kɔ, ba -nyi Nyɩsua 'wio -we, 'waa -ti.

2 Ba da Nyɩsua, 'ki 'u 'kuɩpu kɔ bodɔpu kɔ 'blɔgbanaanyu a pɛpɛ a

-ta', -ε diɔe nu, -a 'mu plo a bleele kɔ, ε kɔ kibuwɛɛnle 'huɛn-, 'ki 'ne- 'kɔ -bu ki. -Ba ɔtuu 'u Nyɩsua 'u, kɔ, -aan nunukɔ bu 'sii 'u yi.

3 De a 'mu, ε nɔ- nɔ yi, 'ki 'u Nyɩsua ye'. ε nɔ- wa -a mu,

4 kɔ, 'ε -huɛ bu wa nyibli a pɛpɛ, kɔ, 'ε -huɛ bu yi -ti a -tɛɛ.

5 Nyɩsua mɔ Nyɩsua ni -do. 'Ki ε ni 'li 'kɩbia -bi ki, -tonyibli 'u ni 'ne- 'kɩbia -bi ki. Nyiblo ni -do, ε nɔ- ni 'u Nyɩsua kɔ -tonyibli 'huɛn- -gbati. Nyiblo a 'mu, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Kɩsu, -ε -he -tonyiblo.

6 ε di 'ne- ni, 'ε -ha 'a dɩnɩ, 'ε 'ku, 'ki 'u nyibli a pɛpɛ a -ta', ε 'mu ɔnu ɔgble, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mɔ', ε 'mu ɔnu 'a nyibli -mɔ' nu. Ke- -Yusu nuɔɔ nyibli a tɔɔle, -ε mɔ, Nyɩsua -huɛ bu wa nyibli a pɛpɛ. Ti -mu', Nyɩsua wa la 'nyre, 'ki -Yusu tɔɔ 'u nyibli de a 'mu.

7 ε nɔ- kɔ -ti -Yusu 'ε nu 'mu 'a lelenyɔ -mɔ, kɔ 'a -mɔnanyɔ* 'huɛn-, -ε diɔe nu, nyibli -mu', -u 'yi -Juukɛ* 'pa-, 'mu ɔnu Nyɩsua a ɔhaantitie -tɔɔ -ni, u 'mu -Yusu ɔwɩɔ yi -kuo -ni, kɔ, u 'mu -ti a -tɛɛ yi. -Ti -bu, 'n hle, ε mɔ ɔhan-ti ɔniɔ, ε 'yi hi 'pa-.

8 -ε -bi 'ki, 'n -huɛɔε ni, nyɩɛpu bu da Nyɩsua, 'ki 'u 'a -ne -tite ɔdu. 'Bu mɔ, 'bu yiɔ ni de, 'waa ɔwɩɔ bu 'sii 'u yi, yru kɔ gble 'ni 'nu 'li 'waa ɔwɩɔ ki.

9 Nuɔgbɩ -mɔ -bi, 'waa 'huɩɛpu-tebli, u pu 'huɩ le, bu kɔ 'u, u 'ni 'yaa 'li 'waa dɩnɩ. 'Waa yɩnɩɔ u bleɛ yi bu ɔmuɔ le, ε 'yi bu bi 'ludu -mu', nyibli bu 'ye, 'u 'te 'u ble, kɔ, ε 'yi bu ɔtu 'li nuɔyri 'waa dɩnɩ nuɩ' le, bu pu -ti dabu le, kɔ, bu pu 'cɩn lo le, ε kɔ 'huɩɛpu-tebli -mu', -ε pu ɔdie diaki.

10 -Tɛ -mu', 'waa yɩnɩɔ kɔ bu ni 'mu, ε nɔ- -bu: 'Waa nunukɔ kɔ bu 'sii 'u yi. 'Bu yi nɩna le ni ni, -ε -bi nyibli diɔe 'ni 'ye, -ε mɔ, nuɔgbɩ a 'mu, u nuɛ Nyɩsua ni, 'ti- 'u ɔtui 'uɔv 'u.

11 Nuɔgbɩ 'bu yi Nyɩsua a tɔɔwin ni 'wɩn, u bleɛ yi, bu puɔv nua yi bu,

bu □tuu 'u 'cve a ye'nanyu -mu', -u tve Nyisua a -ti.

12 'Ni -hua□a li□i, 'ki nuqba bu tco nyibeyugbe Nyisua a -ti, ko, 'ni -hua□a li□i -we, 'ki nuqba bu ni 'u nyibeyugbe 'lu yi, kee, bu pu 'u nua bu,

13 -ε nu□o, Adamu, ε no- Nyisua nu yi-hede, 'ti- 'ε nu nuqba, -ε mo εfu.

14 'Ya 'u 'lu de, Satan, -ε mo 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu, ε 'yi Adamu 'pa-, ε 'yi□i me le -ha, 'ki bu kaa □ne, kee, nuqba, ε no- -ha□a me le, 'ki bu kaa □ne, 'ti- nuqba a 'mu, 'ε -hee Nyisua a -ti le.

15 Kee, 'ye □bu bu ni 'mu le, nuqbi di ko 'yonu, 'ti- Nyisua di □nu 'ni wa, 'bu mo, bu 'cibi 'u 'a □wlu a yikuole, ko, 'bu ko nvele, ko, 'waa nunuklo 'bu 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', ko, 'bu 'ye ni 'yaa 'li 'waa dionu.

3

'Cve a yie□tunyɔ

1 ε ko winbu -bi, 'ε mo -tee a winbu. ε no- -mo: Nyiblo 'bu yi□i ni -hue, bu mo 'cve a 'yie□tunyɔ, ε mo □haande □nu, 'ε yi□i 'lu -mo le -hie.

2 'Cve a 'yie□tunyɔ, a nunuklo bleε yi, bu no yi, -ε di□e nu, nyiblo □du 'ni □ha□a -ti -yee -ni, ko, ε bleε yi, bu mo nuqba ni -do a nyibu*, ε ko bu yi 'a dionu a naale, 'ε ko bu -hie 'lu le -tee, 'a nunuqmlu ko bu 'sii 'u yi, ε ko bu yi 'dagbi -mu', -u puε 'li 'a -te a lekiklele, ε ko bu yi Nyisua a -ti a toole -tee,

3 ε 'yi yi bleε -ni, bu -hie ne 'a dionu no wlon, ε 'yi yi -bleε -ni, bu ko yru, kee, ε ko bu ko □wlu a 'lila, ko, ε bleε yi, bu □mu□o le, 'ki nyibli a pepe bu ko kibuwεenle, ε 'yi yi -bleε -ni, bu nve 'wliye diaki,

4 ε bleε yi, bu yi 'a 'kayu a naale -tee, bu nu□o, 'a 'yonu bu ko 'a 'u□tuule -tee,

5 -ε nu□o, nyiblo 'bu 'yi 'a dionu a 'kayu a naale -yi, -ε -bi ε 'yi 'li□i 'li -we, bu naa Nyisua a 'cve.

6 'Bu mo, 'ba yi 'u 'cve a 'yie□tunyɔ bu ni □tui, ε 'ni 'mo□ 'li nyiblo -mu', -ε -he mo mo -Yusu a nyiblo. 'Bu pa, 'bu mo nyiblodu a 'mu, -ε -bi ε di 'yaa 'li 'a dionu. 'Bu nu□o, -ε -bi Nyisua a -bati di□e 'ni klo, □wi yi, -te ε nu 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu a kuklo.

7 Nyiblo -bu, -ε di 'cve a 'yie□tunyɔ -he, 'a nunabu bleε yi, bu nu□o, nyibli -mu', -u 'yi -Yusu a nyibli 'pa-, bu ko 'a 'u□tuule. ε no- 'yi□i 'pa-, ε di pie 'waa 'yie, 'ti- u 'mu□u -ti -yee -ni, -ε -bi 'kuo -hwin a nyiblo gbagbu -we 'li bu ka□a yi ni, -ε di□e nu, ε 'ni □ha -kuan nu -tee.

'Cve a -heenyibli

8 'Cve a -heenyibli -mo -bi, u ko bu pu 'waa dionu gblo yi. U 'yi yi -bleε -ni, bu naa 'li ni 'hwen. U 'ni 'naa 'li no diaki. U 'ni 'nve 'li 'wliye diaki.

9 'Waa nunuklo bu 'sii 'u yi, -ε di□e nu, 'waa □wli 'ni □ha □nu -ti -yee -ni. 'Ti- winbu -bu, Nyisua tco □nu, bu 'ble□e kua -tee.

10 'Ti- a 'mu 'u 'cve a -heenyibli ble □tu, yi-hede, a ko ba nu, ε no- mo, ba □te □nu 'yi. 'Bu mo, 'ba 'ye□e, -ε mo, 'waa nunuklo 'sii 'u yi, -ε -bi a -we 'li ba □tu 'u □nu bu ni.

11 'Waa nuqbi a 'klo ko bu 'sii 'u yi -we. ε 'yi yi -bleε -ni, 'waa pupwin bu nyre yi. U bleε yi, bu pu 'waa dionu gblo yi. U bleε yi, bu mo nuqbi -mu', nyibli -we 'li bu kuo □wlu yi.

12 'Cve a -heenyiblo bleε yi, bu mo nuqba ni -do a nyibu†. ε bleε yi, bu yi 'a 'kayu a naale -tee.

13 'Bu mo, 'cve a -heenyibli 'bu yi -kuan ni ni -tee, -ε -bi nyibli di 'u □nu 'ni □tuu -ni. 'Bu mo, 'bu yi Nyisua a -ti ni hle, u 'yi yi -bleε -ni, bu pie nyiblo □du a hvannu, -ε nu□o, u kuo -Yusu □wlu yi -tee.

De gbagbu -mu', -ε -hlii nyibli 'yi ki, 'ti- Nyisua tco ne -a mu

14 Timote, -mo 'n yi -mo 'cru -ni, kee, 'na □wlu -hue wen□e ni, □bu di wen 'li -mu -mo.

* 3:2 3.2 -u'v-: ε 'yi yi -bleε -ni, bu nu -wlawli.

† 3:12 3.12 -u'v-: ε 'yi yi -bleε -ni, bu nu -wlawli.

15 'Bu mɔ, 'na didie 'bu yi 'u bu ni -wleen -ni, -e -bi 'crien -bu, e nɔ-di -mɔɔ -tɔɔ -ni, -te -mu', Nyɔsua a ɔtugba a nyibli kɔ bu nu 'waa dɔnɔ a naale. ɔTugba a 'mu, e nɔ- mɔ 'cɔe. 'Klɔhienyɔsua a 'cɔe ɔnɔ. 'Cɔe, nɔ- 'ble Nyɔsua a tɔɔwin kua, -e mɔ -ti a -tee, ɔwi yi, -te 'katui -nu, 'u 'ble ɔgbi'-hande kua.

16 -Ti a -tee a 'mu, e -hlii la nyibli 'yi ki, Nyɔsua, nɔ- tɔɔ ne -a mɔɔ. E tɔe ne -a mɔɔ yi, -te -mu', -a kɔ -ba nu Nyɔsua a 'hru a nɔna. -Ti a -tee a 'mu, e mɔ de gbagbu ɔnɔ. E nɔ- mɔ: -Yusu 'Klɔsɔ -he -tonyiblo, 'e di 'ne- -tɔtɔ ki, kee, Nyɔsua a -Hihiu* tɔɔ ɔne nyibli ni, -e mɔ, e mɔ Nyɔsua a 'Yu ɔnɔ. -Te -bu, e ni 'mu, ke- Nyɔsua a lelenyɔ nu 'a 'yiye, nyibli 'u hla 'a -ti, 'ki 'li dako a pepe 'nyi, dako a gblegble a 'mu, 'u kuo ɔne ɔwɔ yi, 'ti- Nyɔsua 'e gba 'liɔ yakɔ 'kwli, 'e -nyiɔe -ti a 'yi'buale.

4

Nyibli -mu', -u tɔe hitɔɔle

1 Nyɔsua a -Hihiu* hɔɔɔ ni, -e mɔ, le'buɔti 'yi, 'ti- -Yusu 'mu 'li di, e di kɔ nyibli, -u 'ye ni diɔe ɔwɔ yi ni -kuo -ni de, u 'mu nyibli -mu', -u mɔ hiwinwɔn-hanyɔ nua yi bu pu, 'ti- hiwinwɔn-hanyɔ a 'mu, -tebli -mu', 'kuo -hɔn* tɔe -ni, u nu- u yi ɔwien le kɔe.

2 Hiwinwɔn-hanyɔ a 'mu, u nee 'li ni 'hɔen, 'u ni hi. 'Waa ɔwɔ 'ni -yeeɔe li ɔnu -ti, 'bu mɔ, 'bu yi hi a 'mu ni ni.

3 Nyiblidu a 'mu, u wen 'ni, nyibepu kɔ nɔgbi 'hɔen-, u 'ni 'kukɔɔ 'li -ni. 'Ya 'u 'lu de, u wen 'ni, e kɔ didi-tebli -bi, nyibli 'yi yi -blee -ni, bu di. Kee, Nyɔsua nu didi-tebli a 'mu ni, -e diɔe nu, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu kuo -Yusu ɔwɔ yi, 'bu yi -ti a -tee, bu -nyi Nyɔsua 'wio, 'ki 'u didi-tebli a 'mu a -ta', e 'muɔ di.

4 'A -ne de, Nyɔsua -nu, e nu -tee. -A 'yi yi -blee -ni, -ba yraa ne 'a de -bi, 'bu mɔ, ɔba yi Nyɔsua 'wio ni -nyi, 'ki 'u Nyɔsua a -nyinyi-tebli a -ta'.

5 Didide -mu', -a yi di, e 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye', -e nuɔ, Nyɔsua a 'mu, e hɔeɔ ni, kɔ, ɔa deɔ, 'bu mɔ, ɔba yi de ni di, 'ki bu nu -a mu ɔhaande -mɔ.

-Yusu 'Klɔsɔ a -tee a -kvannunyo

6 -Ti -bu, 'n hɔe, 'bu mɔ, ɔni yiɔ -Yusu a nyibli ni -tɔe -ni, -e -bi -mɔ -Yusu a -tee a -kvannunyo ɔnɔ. E 'wi yi, -kuo Nyɔsua a win ɔwɔ yi, 'ti- -te -mu', win a 'mu, e pi, ke- -ni nɔna. -E -bi Nyɔsua a ɔhaantɔɔle, e nɔ- yi ɔwien le kɔe.

7 Kee, 'ledu -mu', -e 'ye ni da ɔdedede, kɔ, Nyɔsua 'ye ni -hɔa, ɔni 'puɔ 'liɔ nua yi bu. ɔMuɔɔ le 'a -ne ti, 'ki -bu na, ɔwi yi -te -mu', Nyɔsua ni 'a -hɔhɔa.

8 Nyiblo 'bu 'cibi 'u cigbe a 'gbugba, -e diɔe nu, 'a 'hɔi 'mu -tee nu, e mɔ -heele gbe ɔnɔ. Kee, -te -mu', Nyɔsua ni 'a -hɔhɔa, 'bu mɔ, 'bu yi nɔna le ni ni, de a 'mu, e mɔ -heele gbagbu ɔnɔ, 'ki 'ne- 'kɔ -bu, -a ni 'ne- ki, kɔ, 'ki 'li Nyɔsua a 'kɔ yrayru -mu', -e di 'li di 'kwli.

9 -Ti -bu, 'n hɔe, e mɔ ɔhaan-ti ɔnɔ. Nyibli a pepe blee yi, bu 'bleɔe kua.

10 -A kuo 'Klɔhienyɔsua ɔwɔ yi. E nɔ- nuɔ, ɔa ɔtui 'u 'klɔ, ɔa yi ɔhɔen 'ye, ɔa ni 'a -kuan. Nyɔsua a 'mu, e nɔ- we nyibli, kee, seyɔ-seyɔ, nyibli -mu', -u kuo -Yusu ɔwɔ yi, u nu- e we.

11 -Ti a pepe -bu, 'n hɔe, 'nee ɔne ki bu -tee, -bu tɔɔ ɔne nyibli, u 'muɔ yi.

12 ɔNi 'ween 'li, 'ki nyiblo ɔdu bu ɔtiɔ 'li -mu, -te -mɔ gblohtan a -ti. Kee, -na nununmlɔ bu tɔɔ ɔne -Yusu a nyibli, -te 'waa nununmlɔ kɔ bu ni 'mu. E 'wi yi, -te -na puɔwin ni 'mu, -te -na nɔnabɔ ni 'mu, -te -na nyibli a nuɔle ni 'mu, -te -na Nyɔsua a ɔwɔ a yikuole ni 'mu, -te -na ɔwɔ a yi'siile ni 'mu, 'a pepe a 'mu, bu tɔɔ ɔne -Yusu a nyibli, -te -mu', 'waa 'kɔ kɔ bu ni 'mu.

13 'Ti- 'mu 'li -mu -mo di, 'cibi 'u Nyɩsua a win a -hihre, 'ki 'u nyibli ye'. Yrue ɔnu win a 'mu le, ko, too ɔnuɔ.

14 De -mu', -e ko 'kli Nyɩsua -nyi la -mu, ɔni 'nuo 'liɔ 'kli 'li -wenmlɩ ki le. Ti -mu' -ko 'yri, 'cɔe a winwɔn-hanyu* hlaa la 'u -ti a 'mu, ko, 'cɔe a ye'nanyu pu la -mu dabu 'lu bu, 'ki e -nyii la 'u -mu 'kli a 'mu.

15 'Kli -mu', Nyɩsua -nyi la -mu, nuu ɔne -kvan 'yri -tee. 'Bu mo, ɔni yɩɩ ni ni, -e -bi nyibli a pɛpɛ diɔe 'ni 'ye, -e mo, -na ɔwɩ a yɩkuole yɩ bii kle -tee.

16 ɔTu -na diɔnu a ninabu 'yie, ko -tebli -mu', -tɔe nyibli, ɔtuɔo 'yie -we. 'Cibi 'u 'a nunuo. 'Bu mo, ɔni yɩ 'a nunuo le ni ni, -e -bi Nyɩsua di -mu 'ni wa, -ko nyibli -mu', -u pi -mu nua yɩ bu 'hɔen-.

5

1 Nyibli -mu', -u mo nyi'ki, 'bu mo, ɔni yɩ ɔnu ɔto' ni pi, ɔni 'plee 'li ɔnu -mo, kee, hlee 'li ɔnu -mo, 'ki 'li 'waa 'uɔtuule 'kwli, ɔwi yɩ -na 'bau. Gbloyo -mo -bi, hlee 'li ɔnu -mo, ɔwi yɩ -na 'diayɩ nyɩɛpu.

2 Nyɔnukui -mo -bi, hlee 'li ɔnu -mo, ɔwi yɩ -na 'diinu. Nyɔyo -mo -bi, hlee 'li ɔnu -mo, ɔwi yɩ -na 'diayɩ nyɔyo. -Na 'lule-hihie bu 'sii 'u yɩ, 'ki 'u 'waa -ta'.

-Te -Yusu a nyibli ko bu nu -tugbanugbi a -heele

3 Nuɔbi -mu', -u mo -tugbanugbi, 'bu 'yɩ -heenyiblo ɔdu -ko, -ko -bu ɔtuu 'u ɔnu, 'ti- -bu ko 'li 'waa de -mo.

4 Kee, 'bu mo, 'a nyɔ 'bu ko 'yonu, -huu', 'a 'yonu 'bu ko 'yonu -we, too ɔnuɔ, -e mo, u nu- blee yɩ, -bu kikle 'waa 'dii le, ɔwi yɩ, -te 'waa 'dii a 'mu, e ko 'waa 'bai 'hɔen-, u ni la 'waa lekiklele. De a 'mu, e no- yɩ Nyɩsua a plo -blee -ni.

5 -Tugbanugba -mu', -e 'yɩ -heenyiblo -ko, Nyɩsua ni -do e kuo ɔwɩ yɩ, 'e deɔe, 'to ko -nyre, 'ki bu -hee ɔne.

6 Kee, -tugbanugba -mu', -e nuɛ 'klo -bu a -tebli a pɛpɛ, ɔhan-ti 'e pi -hunhlun, kee, e 'wi yɩ, e 'ku ni, 'ki 'u Nyɩsua ye'.

7 -Ti a pɛpɛ -bu, 'n -hla, too ɔne nyibli, -e diɔe nu, u 'mu de a 'mu nu, -e diɔe nu, nyiblo ɔdu 'ni ɔha 'hru ye, 'ki bu yee ɔnu -ti.

8 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni -hee ne 'a 'dukuɛ, seyɩ-seyɩ 'a 'kayu a 'dukuɛ, -e -bi e ɔhen 'nyre, e 'kee -Yusu a ɔwɩ a yɩkuole ni. 'A nunuklo nyre yɩ, 'e -hi 'u nyiblo -mu', -e 'yɩ -Yusu -yi a 'klo 'u.

-Kvan -mu', -tugbanugba di nu

9 'Ti- a 'mu -tugbanugba a 'nyre 'cɩ, 'ki bu nu Nyɩsua a -kvan, ko, 'ti- 'cɔe a nyibli 'muɔ le -kikle -ni, -tugbanugba a 'mu, 'a 'yɩ blee yɩ, bu -hi 'yɩ a -wɩ ni ta 'lu, 'ti- e blee yɩ, bu mo la nyɩɛyɩ ni -do a nuɔba.

10 E blee yɩ, nyibli bu hla 'a ɔhaan-ti -we, 'ki 'u 'a nunuklo a -ta'. E blee yɩ, bu naa la 'a 'yonu -tee, bu 'ble la 'dagbi kva -tee. E blee yɩ, bu pu la -Yusu a nyibli -mu', -u puɛ la 'liɔ -mo a ɔto -tee, bu -hee la ɔhiɩennyibli, bu 'cibi la 'u ɔhaande a nunuo. 'Bu mo, 'a nunuklo 'bu ni la 'mu le, -e -bi e nu -tee, 'ki -bu 'cɩ 'a 'nyre, 'cɔe 'muɔ le -kikle -ni.

11 Kee, -tugbanugbi -mu', -u 'tiɛ -mo nyɔyo, ɔni 'cɩ 'li 'waa 'nyre, -e nuɔo, Nyɩsua a -kvan -mu', -koti u lee la -Yusu 'Kɩɩ, u pu le, u di la nu, ti -mu' -ko 'yɩ nyɩɩkoti di 'u ɔnu 'u -nuu -ni, -kvan a 'mu, 'a -ti di -hru ɔnu -mo, u 'mu nyɩɛpu ko.

12 'Bu yɩ 'a nunuo le ni ni, -e -bi Nyɩsua a -bati di ɔnu 'ni klo, -e nuɔo, de -mu', u pu la 'li, 'ki 'u -Yusu 'Kɩɩ ye, u 'yɩɩ -nu.

13 'Ya 'u 'lu de, -tugbanugbi a 'mu, 'cɔe a nyibli 'bu yɩ ɔnu le ni -kikle -ni, -e -bi u yɩ -he -mimlinugbi, 'u ne 'kayo ble ni -do. E 'yɩ e ni -do a 'mu 'pa-, u 'ni -nuɔo liɔ, kee, u pi win le diaki, 'waa me 'ni -pieɔe -ti le. -Ti -mu', u 'yɩ yɩ -blee -ni, bu hla, e no- u hle.

14 E no- nuɔo, 'ni -hɔeɔe, 'ki -tugbanugbi -mu', -u 'yɩ yre 'muɛ, bu

kɔ nyibepu yrayri, v 'mu 'yonu kɔ, e kɔ, v 'mu 'waa 'kayuo -naa -ni -tɛɛ, -ɛ diɛ nu, nyibli -mu', -v 'yi -a mu -Yusu a nyibli -nuɛ -ni, v 'ni ɔha 'hru 'ye, 'ki bu yɛɛ nɛ -a mu -ti.

15 'N hleeɛ ni, -ɛ nuɔ, -tugbanugbi -huɔhuɔ, -v 'yɛɛ 'yridu a 'mu ni kuɛ, v hie 'v Nyɔsua a 'hru bu, 'v kuɛ Satan ɔwien, -ɛ mɔ 'kuo -huɔn* a nyiblo gbagbu.

16 -Tugbanugba 'bu ni 'v, 'ki 'li 'a 'dukuɛ 'nyi, 'bu kɔ 'diayi nyɔyɔ, -ɛ kuo -Yusu ɔwlv yi, e nɔ- blɛɛ yi, -bu kikleɛ lɛ. E 'yi yi -blɛɛ -ni, 'ki 'cuɛ a nyibli bu kikle -tugbanugba a 'mu lɛ, -ɛ diɛ nu, -tugbanugbi -mu', -v 'yi -hɛenyiblo ɔdu -kɔ, 'cuɛ a nyibli 'mu ɔnu lɛ -kikle -ni.

'Cuɛ a ye'nanyu

17 'Cuɛ a ye'nanyu', 'bu yi 'cuɛ ni -nɛɛ -ni -tɛɛ, 'cuɛ a nyibli blɛɛ yi, bu -hɛɛ ɔnu, e kɔ, bu ɔtuu 'v ɔnu 'v. Nyibli -mu', -v ɔtui 'v 'kli, -v tuɛ Nyɔsua a -ti -tɛɛ, ba ɔtuu 'v ɔnu 'v,

18 -kɔti kɛ- Nyɔsua a win pi, -ɛ -mɔ: «Bli -bu, -ɛ yi -kubu -huɔhuɔ -ni, a 'yi yi -blɛɛ -ni, ba muɔ nɛ 'a wuntu kle.» Kɛ- e pi de: «Nyiblo -bu, -ɛ ni -kuan, e blɛɛ yi, bu kɔ 'pɛɛɛ.»

19 Nyiblo ni -do, 'bu yi 'cuɛ a ye'nanyu -ti ni -yɛɛ -ni, ɔni 'puv 'liɔ nua yi bu, kɛɛ, 'bu -wɛ 'li 'huɛn kɔ ta, 'bu yiɔti -ti ni -yɛɛ -ni, -ɛ -bi pu ɔnu nua yi bu.

20 'Cuɛ a ye'nanyu 'bu nu dɛ, -ɛ nyre yi, 'plɛɛɛ -mɔ, 'ki 'v nyibli a pɛpɛ ye'. E nɔ- diɛ nu, nyibli -bi 'mu huannu pie, 'ki bu nu yinyre-tebli.

21 'N nyɛɛ -mu lɛ, 'ki 'v Nyɔsua ye', kɔ 'ki 'v -Yusu 'Klɔs ye', e kɔ, 'ki 'v Nyɔsua a lelenyu -mu', e -ha 'li 'huɛn-ye', -ti a pɛpɛ -bu, 'n hlee, ɔtuu 'vɔv 'v. ɔNi 'jraa 'li nyibli' lɛ, pu ɔhaan-bati, 'ye ɔbu nyiblo -mu', v yɛɛ -ti, e mɔ -na nɔnatumu.

22 ɔNi 'mu 'v nyiblo bu ɔtu, 'ki bu nu 'cuɛ a -kuanɛ, ɔtɛɛɛ 'yi -tɛɛ. ɔNi 'nuo 'li ɔdedede, -ɛ diɛ nu, nyibli 'ni ɔha lɛ pu, -ɛ mɔ, nyiblo 'bu yi dɛ 'kuku ni ni, ɔni -puɔv liɔti mɛ lɛ. -Na 'mumu, -na nɔnabu bu 'sii 'v yi.

23 -Tɛ -na 'kwli 'cibi 'v kɔkla a -ti, ɔni 'naa 'ki 'nie ni -do, kɛɛ, 'na -wiin a dɛ.

24 E kɔ nyibli -bi, 'waa dɛ 'kuku, v ni, e 'yi -hli, nyibli a pɛpɛ 'v yiɔti 'ye, 'ti- Nyɔsua a -batipu-nyɔwɔ 'mu 'v nyre. E kɔ nyibli -bi, -nyɔwɔ -kɔ 'yi Nyɔsua di 'v -bati 'v -puv -ni, 'ki 'waa dɛ 'kuku di 'v pɛpɛ' -bii -ni.

25 Kɛ- ni -do e ni 'mu, 'ki 'v ɔhaan-tebli -mu', nyibli -nu a -ta'. -E -bi ni 'v, nyibli 'v yiɔti 'ye, kɛɛ, 'a dɛ -bi ni 'v, nyibli 'v 'yɛ ni 'yeɛ. Kɛɛ, 'ye ɔbu e -hli, ti -bu, -a ni 'yi bu, mu 'li ye', e di bi pɛpɛ'.

6

-Kvannunyibli -mu', -v -hɛ -Yusu a nyibli, v blɛɛ yi, bu ɔtuu 'v 'waa nyibli gbagbi 'v

1 'Ki 'li -Yusu a nyibli 'nyi, nyibli a pɛpɛ, -v mɔ -kvannunyibli, v blɛɛ yi, bu ɔtuu 'v 'waa nyibli gbagbi, -ɛ diɛ nu, -tonyibli 'ni ɔha Nyɔsua a 'nyre yi nyre, kɔ, v 'ni ɔha -ti -huɔn hla, 'ki 'v Nyɔsua a tɔwin ki.

2 'Waa nyibli gbagbi a 'mu, 'bu kuo -Yusu ɔwlv yi, 'waa -kvannunyibli 'yi yi blɛɛ -ni, bu 'kee 'v 'waa 'vɔtuule, v 'ni 'yee 'liɔti, -ɛ mɔ, -tɛ v mɔ 'diayɔnu a -ti. Kɛɛ, dɛ v kɔ bu nu, e nɔ- mɔ bu ɔtu 'waa -kuan -mu', v ni 'yie, -kɔti 'bu yi 'a nunuo lɛ ni ni, -ɛ -bi v yi 'waa nyibli gbagbi a 'mu 'ni -hɛɛ -ni, -v mɔ -Yusu a nyibli -wɛ, 'ti- v nuɛ -ni.

Ba ɔtu 'aan dɔɔnu 'yie, 'ki 'v hitɔɔnyu -mɔ, -v nuɛ 'wliye diaki

-Tɛbli -bu 'n hlee ki, tɔɔ ɔnɛ nyibli, e kɔ, pu ɔnu ɔtɔ', v 'muɔv nu.

3 Nyiblo ɔdu, 'bu yi tɔwin -bi ni -tuɛ -ni, 'na 'mumu, 'n 'yi -tɔɔ -ni, kɔ, 'bu 'yɛ ni 'ble -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɔs a ɔhaanwin kua, kɔ, 'bu 'yɛ ni wen -ti -bu, -a tuɛ -ni ki -wɛ, -tɛ nyiblo di nɔna nu, 'ki 'v Nyɔsua ye' a -ta',

4 -ɛ -bi e ɔhen 'nyre, -ɛ mɔ, nyiblo a 'mu, e 'yaa 'li 'a dɔɔnu ni. E 'yi ɔdedede -yi. Dɛ ni -do, e ɔmuɛ lɛ, e nɔ- mɔ bu pu gble, kɔ, bu pu ɔyɛ lɛ, 'ki 'v winbu -bu a -ta'. -Tɛbli a 'mu,

ε ni□e nu, nyibli, -v pi□ti nua yi bu, 'v kve ca, 'v ni 'blini, 'v -hιhe 'yri le, 'v yi -tebli -hυin 'lu -mα le -hie, 'ki 'v 'waa 'bio -mα',

5 'v kla gblepu-ti, -koti 'waa 'lule-hihie nyre yi, 'ti- 'v 'yi -ti a -tee -yi. 'Waa □wli wen 'ni, bu nu nyisvade, v 'mv 'wliye -hυohυi 'ye, v 'mv plo a bleele ko.

6 ε mα □han-ti □niα, nyiblo 'bu kuo -Yusu □wlv yi, -ε -bi ε kα plo a bleele, 'bu mα, 'bu 'ye ni pu le, -ε mα, δε -bu, ε -kα, ε 'yi -hv.

7 -Te v kve la -a mv, -a 'yi la □dedede -ya. □Ba 'kv, -a 'yi 'li□ti 'li -we, -ba gba □dedede.

8 'A -ti, □ba ko diide, □ba ko 'hυlepu-tebli -we, -a 'ni 'pυv 'li le, -ε mα, -tebli a 'mv, ε 'yi -hv.

9 Nyibli -mv', -v -hυe -bu ko δε, δε a 'mv, ε nα- ko 'kwli Satan nee 'li, 'ε yi 'v □nv le □tee -ni, □wi yi, -te cro 'ye ni klo muma, 'v ni yinyre-tebli, ko, 'v kve 'lule-hihie -huan, 'v ni bubba-tebli le, 'waa 'klo a pepe, 'ε yi nyre, 'v hυe Nyisva -mα le pepe.

10 'Wliye a nυe, nα- ye yinyre-tebli a gblegble. Nyibli -hυohυi ni 'v, 'wli a nυe a -ti, 'v 'kee ke -Yusu a □wlv a yikuole, 'kla-wliye'yiya 'ε 'yii 'li 'waa □wli ki.

Le'boowin

11 Timote, -mα -bi o, -mα Nyisva a nyiblo □niα. hloα yinyre-tebli a pepe a 'mv -mα le. □Mυα□α le, 'ki -na ninabυi bu 'sii 'v yi. Nυe Nyisva, -bu 'cibi 'v -Yusu 'Klιsv a □wlv a yikuole -tee. Nυe -na 'bio -tonyibli. Ko □wlv a 'lila, ε ko, -na □wlv bu 'yαpα -ni.

12 -Te cigbe'gbanyα ni, 'ε 'ye ni sa, 'ki 'v cigbe a 'gbugba a -ta', ke- -bu nu, □ni 'saa 'li, 'ki 'v -Yusu a □wlv a yikuole a -ta'. 'Klo yrayrv -mv', -ε 'ye ni -we 'li, 'ble□e kua -tee, -koti Nyisva -ha 'li -mv ni, ε 'mv -mv 'klo yrayrv a 'mv -nyi. Yιnα-tebli -mv', -kuo □wlv yi, ε nα- ko -ti -na la -mα le, 'ki 'v nyibli -hυohυi ye'.

13 'N yi -mv 'ni -lee -ni, 'ki 'v Nyisva ye', -ε ni□e, 'ti- -tebli a pepe 'ε yi 'klo ni, ko 'ki 'v -Yusu 'Klιsv

ye', -ε lee la -gυlνnυma Pυsi Pilati □haan-ti,

14 -ε mα, -ti -mv', -Yusu 'Klιsv lee -mv, □tuu 'v□v 'v, -bv nu 'a pepe, -ε di□e nu, nyiblo □dv 'ni □ha -mv -ti -yee -ni, ε 'mv□v gba -gbagba, -Yusu 'Klιsv a 'mv, ε 'mv di.

15 Nyisva a 'mv, nα- wa ti -mv', -Yusu ko bu ya 'nyre. Nyisva a 'mv, ε nα- mα 'Klικινnyisva. ε ni -do, ε nα- mα Nyisva. ε nα- yi nyibli plo a bleele -nyi. ε nα- mα 'kiunpu a 'Kιn. ε nα- mα bodiαpu a Bodiα. ε nα- mα kukonyv a Kukonyα.

16 ε ni -do, ε nα- 'ye ni 'kv. 'A bunule, nα- mα -nyre. -Tite -mv', ε ni 'v bu, nyiblo □dv 'yi 'li□ti 'li -we, bu 'mυe 'v yre. Nyiblo □dv 'yi -huan□a ni 'ye. Nyiblo □dv 'yi 'li 'a 'yiye 'li -we. -Tonyibli bu 'bua ne 'a -ti 'yi. ε nα- -bu kαα nyibli win ki, -te ε te yi bu. Ke- bu ni 'mv.

17 Nyibli -mv', -v ko 'klo -bu ki a kukα-tebli, -ε -hv, lee □nv, v 'ni 'yaa 'li 'waa dionv, ko, v 'ni 'kuo 'li 'waa kukα-tebli a 'mv □wlv yi, -ε nu□o, ε -we 'li bu -we bu ni, ti ni -do a ti 'yri. Kee, Nyisva, nα- bu kuo □wlv yi. ε nα- ni -a mv □haan-tebli 'yi □hlon le, -ε di□e nu, -aan plo 'mv ble.

18 Lee □nv, bu nu □haande. 'Waa □haan-tebli, v di nu, bu -hv. 'Waa dabυi bu 'huhue -ni, 'ki bu -nyi nyibli δε, ko, bu nα -ti' le.

19 'Bv yi 'a nunuo le ni ni, ε □hen 'nyre, v □tui □haan-tebli ble, -ε 'ye ni di bu ni -we, 'ti- -ε di □nv wa, 'ki 'li ye'. ε nα- di□e nu, v 'mv □haan'klo kua 'ble.

20 Timote o, δε -mv', Nyisva -nyi -mv, □tu□o 'yie -tee. Nyibli 'bv yi toto ni pi, -ε 'ye ni da □dedede, □ni 'pυv 'li -na wuntα 'li, ko, □ni 'bie 'li 'waa tαole -mv' 'nyi, v δεe -tee a tαole, kee, -ε 'yi -tee a tαole 'pa-, -ε mα hi.

21 'N hle□e ni, -koti nyibli -hυohυi, -v pi totodv a 'mv, v 'kee -Yusu a □wlv a yikuole ni.

Kι mα, 'n hree mα. Nyisva bu ni 'v 'a mv -mα, ko, bu nu 'a mv □haande -mα.

'HUEN A 'CRIEN Pɔlv gba la TIMOTE yɪ

1 'Mɔ Pɔlv, 'mɔ -yɪ 'crien -bu 'cri. Nyɪsua, nɔ- nu 'mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -mɔnanyɔ* -mɔ', 'ɛ lee 'mɔ, -ɛ mɔ, 'klɔ yrayrv -mɔ', Nyɪsua pɔ la lɛ, ɛ di la nyibli -mɔ', -v kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn- -mɔɛ -nyi, ɔbu hla 'a -tɪ.

2 -Mɔ Timote, -ɛ mɔ 'na nɔɛyɪ, -mɔ 'n yɪ -mɔ 'cru -nɪ. -Aan 'Baɪ Nyɪsua, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, bu nu -mɔ ɔhaandɛ -mɔ, bu yru -na nyai, bu -nyi -mɔ kibɔwɛɛnɛ.

Pɔlv yɪ -nyi Nyɪsua 'wio, 'kɪ 'v Timote a -ta'

3 'Tɔ kɔ -nyrɛ, 'bu mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsua nɪ dɛ, 'n yɪ -nyiɔɛ 'wio, 'kɪ 'v -na -ta'. ɛ nɪ -do a 'mɔ, nɔ- kɔ -kvan 'n ni, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'na 'baɪnɪ ni la 'a -kvan a nunuo. 'N yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'n ni 'a -kvan a nunuo, ɛ 'sɪi yɪ.

4 -Tɛ 'n yɪ la 'lɪ -mɔ bu nɪ hie, ɔhien -yɪ la we, 'a -tɪ yɪ bi 'lɪ 'mɔ 'kwli lɛ. 'N -hɔɛ wɛnɔɛ nɪ, ɔbu 'ye wɛn -mɔ dɛ, -ɛ diɔɛ nu, 'mɔ dɔdɔ nu.

5 'N yɪ -nyi Nyɪsua 'wio, 'kɪ 'v -na -ta', -kɔtɪ -tɛ -nu -Yusu 'Klɪsɔ a ɔwlv a yɪkuolɛ -tɛɛ, 'a -tɪ 'nɪ -hruɔo lɪ 'mɔ -mɔ. -Na 'dii gbagbv Loistɪ, nɔ- mɔ yɪ-henyiblo, -ɛ kuo -Yusu ɔwlv yɪ, 'tɪ -na dɔɔnɔ a 'dii Enistɪ 'ɛ kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ. 'N yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, -na 'mumu, -kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ -wɛ.

Pɔlv yɪ -nyi Timote 'klɪ

6 'A -tɪ, 'n yɪ -mɔ 'nɪ -lee -nɪ dɛ, 'klɪ -mɔ', Nyɪsua -nyi -mɔ, tɪ -mɔ', -ɛ kɔ 'yri 'n pɔ la -mɔ dabɪ 'lu bu, ɔnɪ 'nuo 'lɪɔɪ 'klɪ 'lɪ -wɛnmlɪ klɛ. Kɛɛ, wɛn, 'kɪ bu nu -kvan, 'kɪ 'lɪ -na ɔwlv a pepɛ kɪ.

7 ɔNɪ 'pie 'lɪ hvannɔ, -kɔtɪ Nyɪsua a -Hihiu* -mɔ', ɛ -nyi -a mɔ, ɛ 'nɪ -nuɔo lɪɔɪ, -a 'nɪ -pieɔɛ hvannɔ. Kɛɛ, -Hihiu a 'mɔ, ɛ yɪ -nyi -a mɔ 'klɪ, 'kɪ -ba nu Nyɪsua a -kvan, kɔ, 'kɪ -ba nɔɛ

nyibli, kɔ, 'kɪ -ba kɔɔ nɛ -aan dɔɔnɔ win kɪ.

8 'A -tɪ o, -tɔɪ 'nɪ 'nuo 'lɪ -mɔ, 'kɪ -bu lee nyibli -aan Kɔkɔnyɔ a -tɪ. -Tɔɪ 'nɪ 'nuo 'lɪ -mɔ 'na -tɪ, 'ye ɔbu 'n nɪ 'nɛ-ɔjɪ'. Kɛɛ, -na 'mumu, wɛnɔɛ kɪ -wɛ, 'kɪ -bu 'ye ɔhɔɛn, -Yusu a ɔhaantitɪ a -tɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'n ni, 'nɪ yɪ ɔhɔɛn 'ye. Kɛ- -bu nuɔo, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'klɪ 'kwli.

9 Nyɪsua a 'mɔ, ɛ nɔ- wa -a mɔ, 'ɛ da -a mɔ, 'kɪ -ba mɔ 'a nyibli. ɛ 'yɪ -aan ɔhaan-tɛblɪnu-tɪ 'pa-, ɛ 'yɪ -a mɔ wa, kɛɛ, ɛ wa -a mɔ nɪ, -ɛ nuɔo, ɛ -yra 'lɪɔɪ 'a dɔɔnɔ 'kwli nɪ, 'kɪ bu nu -a mɔ ɔhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ daduke 'kwli. ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yri ɛ 'ye la klɔ nɪ ni, 'kɪ ɛ pɔ la 'lɪɔɪ 'lɪ, -ɛ mɔ, ɛ di nu la -a mɔ ɔhaandɛ a 'mɔ -mɔ, 'kɪ 'v dɛ -mɔ', -Yusu 'Klɪsɔ di la nu a -ta'.

10 Kɛɛ, tɪ -bu 'yri, ɔhaandɛ a 'mɔ, ɛ bi pepɛ', -tɛ -aan Wanyɔ -Yusu 'Klɪsɔ di 'nɛ- -tɔtɔ kɪ. -Yusu 'Klɪsɔ a 'mɔ, nɔ- -wɛ 'kukɔv a 'klɪ bu, 'ɛ tɔɔ nɛ -a mɔɔ, -ɛ mɔ, 'bu mɔ, ɔba 'ble 'a ɔhaantitɪ kva, ɛ di -nyi -a mɔ 'klɔ yrayrv -mɔ', ɛ 'ye nɪ -wɛ 'lɪ.

11 'Mɔ -bɪ, Nyɪsua nu 'mɔ 'a -mɔnanyɔ -mɔ', -ɛ diɔɛ nu, 'mɔ ɔhaantitɪ a 'mɔ nyibli pɔ, ɛ kɔ, 'mɔ ɔnɔɔ yɪ -tɔɔ -nɪ.

12 ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ yɪ ɔhɔɛn 'ye, 'kɪ 'nɛ- ɔjɪ'. Kɛɛ, 'nɪ -pieɔɛ lɪ 'a -tɔɪ, -kɔtɪ 'n yɪ -Yusu 'Klɪsɔ nɪ, 'nɪ kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ, 'tɪ -'nɪ yɪɔɛ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ ɔhaantitɪ -bu, ɛ pɔ lɛ, ɔbu pɔ nyibli, bu ɔtuɔo 'yie -tutu, -nyrɔwɔ -mɔ', ɛ di ya, ɛ 'mɔ 'v nyre.

13 ɔHaantitɪ nɪ -do a 'mɔ, ɔwɪn 'v 'mɔ wien, ɛ nɔ- -bu pɔ nyibli -wɛ, ɔnɪ 'cɪcɪ 'lɪ 'a ɔdedede. ɔNɪ yɪɔɪ nɪ pɪ, -ɛ -bɪ kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɔwlv yɪ, ɛ kɔ, -bu nɔɛ nyibli, 'kɪ 'lɪ 'klɪ -mɔ', -Yusu 'Klɪsɔ yɪ -mɔ -nyi 'kwli.

14 ɔHaantitɪ -mɔ', Nyɪsua -nyi -mɔ, ɔtuɔo 'yie, nyiblo ɔdɔ 'nɪ ɔhaɔa 'cɪcɪ -nɪ. 'Ble ɔhaantitɪ a 'mɔ kva -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a -Hihiu, -ɛ nɪ 'v -a mɔ ke' a 'klɪ 'kwli.

Pɔlv nɛ 'a dɔɔnɔ a -tɪ -mɔ lɛ

15 -Yiɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua a nyibli a pepɛ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Asiblogba 'kwli,

υ hie 'υ 'mυ bu. Nyibli -mυ', -υ mω Fiselι kω Hεmυsenι 'hυen-, 'kι υ nι 'lι nyibli a 'mυ 'nyι.

16 Kεε, Onesifolι -mω -bι, ε kω ti, 'ε pι 'mυ 'klι yra λε. -Tε 'n nι □ji' a -tι, -tυι 'nι -nu□o lι□ι. -Aan Kυkωnyo bu nu□o □haande -mω, ε kω 'a 'kayu a 'dukυe 'hυen-.

17 -Tε ε di la 'ne- Rωmυdιo 'kwli, -te -mυ', 'n nι 'υ, ε □mυo□o λε -mυo mυo, 'ε ye□ε kι.

18 -Aan Kυkωnyo bu nu□o □haande -mω, -nyrωω -mυ', -ε kω 'kwli ε di di de. -Tε -na 'mumu, -nu 'a yiyie, ti -kω 'yri 'n nι la 'lι Efesιdιo 'kwli, ε -heε la 'mυ nι dιakι.

2

-Yusu 'Klιsu a -tι bu bi 'lι -mυ 'kwli

1 'Na 'yu o, -hωn 'υ -Yusu 'Klιsu -mω', bu -nyi -mυ 'klι, -bu kuo □ne □wlv yι -tee.

2 Ti -hi la a ti 'yri, 'mω -tωo la -mυ Nyιsu a -tι. Nyιsu a -tι -mυ', 'n ne la -mω λε, 'kι 'υ nyibli -hωhω yι, tωo □ne nyibli -bι -mυ', -we 'lι -bu kuo □wlv yι, -ε di□e nu, 'waa 'mumu, υ 'mυ 'klι kω, 'kι bu tωo □ne nyibli -bι de.

3 'Bυ mω, □nι kω -bu 'ye □hιven, -Yusu 'Klιsu a -tι, kω □wlv a 'lιla, □wι yι □haan'seyotayu, -ε yι □hιven 'ye, 'kι 'lι □wlv a 'lιla 'kwli.

4 'Bυ mω, 'seyotayu 'bu yι tυ kι nι mi, 'bu -hυe bu blee ne 'a nyiblo gbagbu a plω, -ε -bι nyibli -mυ', -υ 'yι 'seyo 'pa-, ε 'nι -pυ□υ 'lι 'waa -tι wuntω 'nyι λε. Ke- bu nι 'mυ λε, 'kι 'υ -mυ -mω.

5 □Bυ pυ□υ cigbe'gbanyo a de yι. 'Bυ mω, cigbe'gbanyo 'bu yι cigbe nι 'gbe, 'bu 'ye nι □tuu 'υ cigbe a 'mυ, 'a tete 'υ, υ 'yι 'lι□ι 'lι -we, bu pυ□υ -tι.

6 □Bυ pυ□υ 'dudonyo a de yι -we. 'Bυ mω, 'dudonyo 'bu yι 'υ 'klι nι □tui, 'bu yι -ci a -kvan nι nι, ε nω- bleε yι, -bu di -ci a 'mυ, 'a yι-he-teblι.

7 -Tι -bu, 'n yι -mυ -lee -nι, naa □ne □wli kle -tee, -koti □nι yι□ι □wli kle nι neε -nι, -aan Kυkωnyo di -nyi -mυ 'klι, □mυ -tι a pepe a 'mυ λε yru.

8 -Yusu 'Klιsu, -ε mω la bodιo Dafidι a 'yonυ a 'Yu, 'a -tι bu bi 'lι

-mυ 'kwli. -Yusu a 'mυ, ε 'kυ nι, Nyιsu a 'ε -ha 'lι□ι 'kυkωnyibli 'nyι, 'ε -ha□a 'klo. Ε nω- mω □haantitie, 'n pι nyibli.

9 □Haantitie a 'mυ a -tι, 'n yι 'ye □hιven dιakι, 'υ pυ 'mυ □ji', -wen nyiblo, -ε nu de -hvan. Kεε, υ 'yι 'lι□ι 'lι -we, bu pυ Nyιsu a win □ji', -te ε nι bu'heenle a -tι.

10 'A -tι, 'n wen nι, 'kι □bu 'ye □hιven, 'kι 'υ nyibli -mυ', Nyιsu -ha 'lι a -ta', -ε di□e nu, 'waa 'mumu, 'hru -mυ', -ε kω wlon -Yusu 'Klιsu di 'υ -naa -nι, ε 'mυ □nu wa, υ 'mυ□υ 'ye, ε kω, υ 'mυ 'lι 'a 'klo yrayru -mυ' 'kwli pa, -koti a 'yi'buale.

11 Ε kω win 'ε mω -tee a win. Win a 'mυ, ε nω- -bu:

«'Bυ mω, □ba hie 'υ -aan 'klo 'ka bu, □wι yι, -te -a kω -Yusu 'hυen-, -a 'ye nι 'ku wen, -ε -bι ε kω -a mυ 'hυen-, -a di 'hri 'klo -we.

12 'Bυ mω, □ba wen□ε kι, 'kι -ba 'ye □hιven, -te -a mω -Yusu a nyibli a -tι, -ε -bι ε kω -a mυ 'hυen-, -a mυ di nyibli win kι -kωo -nι.

Kεε, 'bu mω, □ba yι□ι nι hle, -ε mω, -a 'yι□ι -yi, ε di□e 'nι hla -we, -ε mω, ε 'yι -a mυ -yi.

13 Kεε, 'bu mω, □ba 'yι □wlv yι kuonyibli 'pa-,

ε nω- -mω -bι, ε kω □wlv a yukuole, -koti ε nω- -mω -bι, -tι -mυ', ε hle, ε 'yι 'lι□ι 'lι -we, 'kι bu 'yι□ι -nu.»

□Tu 'υ 'klι, -bu nu Nyιsu a -kvan -tee, -ε di□e nu, ε 'mυ -mυ 'nyre λε pυ

14 -Tι -bu, 'n yι -mυ -lee -nι, pυ 'lι□ι nyibli -bι 'kwli λε, -ε di□e nu, υ 'mυ□υ 'lu -mω λε -hie -tee. Ti □nu -tee, 'kι 'lι Nyιsu a 'nyre 'kwli, -ε mω, υ 'nι 'nuo 'lι 'blini, 'kι 'υ winbuι -mυ', -ε 'ye nι da □dedede a -ta', -koti 'blinidυ a 'mυ a nunuo, ε 'nι -heε□ε lι nyiblo □du, kεε, nyibli -mυ', -υ pι□ι nva yι bu, ε yι nyre 'waa □wli yι.

15 -Mω -bι, □tu 'υ 'klι, -bu nu Nyιsu a -kvan -tee, -ε di□e nu, ε 'mυ -mυ 'nyre λε pυ. 'Bυ mω, □nι mω Nyιsu a □haan-kvannunyō, -ε -bι -tυι 'yι 'lι□ι

'li -we, bu nu -mu, 'ki 'u'v ye'. 'Bu mo, nu yi nyibli Nyisua a win ni tve -ni, -e -bi bu 'sii 'u yi, e ko, bu ko' leyuyruo.

16 E ko nyibli, 'u pi -tebli -gbatu a gble, -e 'ye ni blee Nyisua a plo. -Mo -bi, nu 'puv 'li wunto -tebli a 'mu 'nyi, -koti nyibli a 'mu, -u pi gbledu a 'mu, u -he 'u Nyisua a 'hru bu wlon gbeegbe.

17 -Ti -mu', u tve -ni, e yi 'ni wlo, wu yi, -te jio ni, 'e wle, 'ki 'u 'huu ki. Nyiblidu a 'mu, -u ni dedu a 'mu, 'ki Himene ko Fileti 'huen-, u ni 'li nu 'nyi.

18 U 'ni -toco 'ki -tee a Nyisua a -ti, 'u ni hi, u wen, nyibli -mu', -u 'ku, Nyisua -we 'li nu 'kukonyibli a 'nyi-hihia -mo, 'e -ha nu 'klo. E no- ko -ti nyibli -bi 'u hie 'u Nyisua a 'hru bu.

19 Kee, -tee a Nyisua a win 'ni 'ci'ci' li. E 'wi' hio 'pa yi, -e ku 'li bu -tee, 'ti- -e ko ki u 'cru 'u, -e mo: «Kukonyo yi 'a nyibli ni,» 'u 'cru 'u de: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu le, e mo Kukonyo a nyiblo nu, e ko bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu.»

20 'Bu mo, nu mu 'li dekonyo a 'kayu bu, -di 'yee 'li 'pueli a gblegble. -U -bi ni 'u, 'u nu -gulv, 'u nu'v, -u -bi ni 'u, 'u nu ti, 'u nu'v, -u -bi ni 'u, 'u nu bu, 'u nu'v. 'A de -mu', -e mo -gulvpueli, haannyibli 'bu -di, 'ti- 'u 'hrue ne, kee, 'a de -bi -mu', 'a -ne -nyrowo, u nii ne -kuan 'yri.

21 -Aan 'mumu, ke- -aan de ni 'mu -we. 'Bu mo, nyiblo 'bu hie 'u -tebli -huan -mu', -koti 'n hla wen a nunuo bu, Nyisua di -nyi'v -kuan, -e ni 'do. E di 'wi'v -gulvpueli -ni wen yi. 'A kukonyo di pu'v 'kibia ki, 'ki 'u 'a gbetu a -ta', -e nu'v, e yi 'a kukonyo 'ni -hee -ni diaki, e ko, 'e -we -mo, 'ki bu nu 'a -ne haan-kvande du.

22 'A -ti, ynyre-tebli -mu', gbloyo -bi yi 'lu -mo le -hie, u ni, nu 'nuo 'li'v. 'Gba -teblidu a 'mu cigbe ye' le. Muv'v le, 'a -ne ti, 'ki -na nunuklo bu 'sii 'u yi. Kuo -Yusu wlv yi -tee. Nue nyibli. Muv'v le, 'ki nyibli -mu', -u ko 'klo 'sii 'u yi, e ko, -u de

-aan Kukonyo, u ko -mu 'huen-, ba ko kubwweene.

23 'Bu mo, 'bu yi gble ni pi, 'ki 'u -tebli -mu', -e 'ye ni da dedede, 'ti- -e 'ye ni -hee nyibli, nu 'puv 'li -na wunto 'li, -koti -yi'v ni, -e mo, -tebli a 'mu, e ni 'blini.

24 Nyiblo -mu', -e ni -aan Kukonyo a -kuan, e 'yi yi -blee -ni, bu 'ple hle. Kee, e ko bu nu nyibli a pepe haande -mo. E ko bu too nyibli a pepe Nyisua a -ti -tee. E ko bu ko wlv a 'li.

25 'Bu mo, nyibli 'bu yi'v yi ni -wen, e ko bu too nu, 'ki 'li wlv 'yov'v 'kwli. -Bakle, Nyisua di -nyi nu 'klu, 'ki bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu, -e di'v nu, u 'mu -ti a -tee yi.

26 -Bakle, u di -hon 'li Satan -ji', -e klo nu, -wen cro, -e klo muma, -e di'v nu, de -mu', Satan a 'mu, e -hue, u 'mu'v nu.

3

Le'booti 'yri, 'klo 'bu 'mu 'u -wlu -hon, nyibli di 'ye huen a gblegble

1 -Ti -bu, 'n yi -mu -lee -ni, yru'v'v le -tee: Le'booti 'bu nyre 'u, 'klo 'bu 'mu 'u -wlu -hon, nyibli di 'ye huen a gblegble.

2 Ti a 'mu 'yri, nyibli di -hie u ni -do a -ti 'lu -mo le. U di nue 'wliye diaki, u 'mu 'waa dionu a -pli pu. U di 'yaa 'li 'waa dionu, u 'mu Nyisua 'yri le -ha, u 'mu 'waa 'diinu ko 'waa 'bainu a -ti le -hee -ni, nyibli -mu', -u di nu -hee -ni, u 'yi 'li'v 'li -we, bu -nyi nu 'wio, e ko, u 'yi 'li'v 'li -we, bu tuu 'u 'a -ne dedede,

3 u 'yi 'li'v 'li -we, bu nue 'waa dionu a 'duke, u 'yi 'li'v 'li -we, bu ko nyibli a nyai, u 'mu nyibli hi kle pu, u 'yi 'li'v 'li -we, bu yi 'waa dionu a naale, de ni -do, u di nu, e no- mo bu tu nyibli huen, u 'yi 'li'v 'li -we, bu nue haande du,

4 u di kaa nyibli, u di ni yru yi, u 'mu -tebli -huan le nu, u 'mu 'li 'waa dionu 'li 'yaa -ni diaki, de -mu', -e yi 'waa plo -blee -ni, e no- u di -nue -ni, kee, u 'yi 'li'v -we bu nue Nyisua.

5 Nyiblidu a 'mu, u di 'wi Nyisua a nyibli yi, kee, u 'ni -hua a li bu yi Nyisua a 'kli -mu', -e ni e, 'ti-tonyiblo a 'yrinaabu 'e yi 'u yi 'sii -ni. hoo nyiblidu a 'mu -mo le.

6 'Ki 'li nu 'nyi, 'waa de -bi, u di pa 'li 'kayo ble, nugbi -mu', -u yi 'lu -bua -ni, u 'mu nu -kaa -ni, -e di e nu, nugbi a 'mu, u 'mu 'waa pupuwin ki wen. Nugbi a 'mu, u ni de 'kuku diaki, yinyre-tebli a pepe, 'waa wli -hwe, e no- u ni.

7 U pi nyibli a pepe nua yi bu, kee, u 'ni -yru -ti a -tee' le.

8 Nyiblidu a 'mu, -u pue nyibli -mo le, u -wen Nyisua a -tee a win yi, wli yi Moise a ti 'yri, -te Sanesi ko Sabresi 'hwen-, u ni la, 'u -wen la Moise a 'mu yi. 'Waa 'lule-hihie nyre yi. U 'yi -Yusu 'Kisu wli yi -kuo -ni.

9 Kee, u 'yi 'li 'li -we, bu muu ye', -e nu, nyibli -huhu di e le 'ni yru, -e mo, 'waa 'lule-hihie nyre yi, wli yi ti -hi la a ti 'yri, -te -tonyibli nu la, 'u yru la a le -tee, -e mo, Sanesi ko Sabresi 'hwen-, 'waa 'lule-hihie nyre la yi -tee.

Pobu yi Timote 'ni -lee -ni, -e mo, e 'ni 'saa 'li

10 -Mo -bi, de -bu, 'n tue -ni, -yi e ni, 'ti- ni yi e, -te 'na 'yrinaabu ni 'mu, e ko, de -bu, 'n -hwe bu nu, 'ki 'li 'na 'klo 'kwli, ni yi e -we, e ko, -te 'n nu Nyisua a wli a ykuole, -te 'n ni wli a 'lila, -te 'n nu nyibli a nwele, -te 'n -nu, 'ni 'ye ni sa, ni yi e -we.

11 -Yi e ni, -te nyibli nu 'na ti 'yakli a yregbugba, ko, -te 'n nu la huwen a 'yiye, 'ki 'li 'du -mu', -u mo Atisti, ko Yikoni, ko, 'ki 'li Lisiri. E mo han-ti, 'u gba 'mu ti 'yakli yi diaki, kee, -tebli a pepe a 'mu, -e nu 'mu, -aan Kukonyo gble 'mu ni.

12 E mo haan-ti ni, 'bu mo, nyiblo 'bu -hwe bu na Nyisua a 'hru, -te e mo -Yusu 'Kisu a nyiblo, e di 'ye huwen, 'ki 'li -tonyibli -ji'.

13 Kee, 'crekonyibli, ko nyibli -mu', -u kee 'waa 'bio, u nu- -mo -bi, 'waa nununmlt a yinyinyre di ki 'ni -bii

-ni, 'ti- u di kaa nyibli, nyibli 'mu nu -kaa -ni -we.

14 -Mo -bi, -tebli -bu, ni, ko, -wen ki, 'ki 'li -na wli a pepe ki, 'nee 'u yi bu, ti a pepe, -koti -yi e ni, -e mo, nyibli -bu, -u too -mu, u too -mu ni -tee,

15 'ti- ni yi Nyisua -we, kwe la 'li -na 'hiande 'yie bu. 'Crien a 'mu, e no- yi -mu to -nyi, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon, 'ki -bu kuo -Yusu 'Kisu wli yi, -e di e nu, Nyisua 'mu -mu wa.

16 -Ti a pepe -mu', u 'cru la 'li Nyisua -kwli, Nyisua a -Hihiu*, no- nu, nyibli 'u 'cru. Nyisua a 'mu, e yi -a mu 'ni -hee -ni, a yru de -mu', Nyisua -hwe -ba nu, e no- yi -a mu -hee -ni, a yru de 'kuku -mu', -a nu, e no- pi 'u -a mu haan'hru wlon, e no- tue ne -a mu, -te -a di nu, 'ti- -aan 'yrinaabu 'mu 'u yi 'sii -ni.

17 Ke- Nyisua a -Hihiu nu 'a nunuo, -e di e nu, Nyisua a nyiblo 'mu 'u yi 'sii -ni. Nyisua -nyi e 'kli a pepe -mu', e -hwe ni, 'ki e 'mu 'a -ne haande du nu a -ti.

4

Pu -Yusu a haantitie 'a -ne ti

1 -Nyrowo di 'u 'ni nyre, -Yusu 'Kisu 'mu di de, e 'mu nyibli a pepe win ki -koo -ni, 'kukonyibli ko 'klonnyibli 'hwen-, e 'mu nu -bati le -pu -ni. E no- nu, 'ni nyee -mu le, 'ki 'u Nyisua ye', ko 'ki 'u -Yusu 'Kisu ye',

2 pu nyibli haantitie. 'Nee ne ki bu, 'ye bu nyibli yi 'a 'winwin ni -hwe, 'ye bu u 'ye ni -hua 'a 'winwin. 'Bu mo, nyibli 'bu yi de 'kuku ni ni, lee nu, bu hie 'u de 'kuku a 'mu, 'a nunuo bu, -nyi nu 'ki, 'ki bu nu haande. Too nu, 'ki 'li wli a 'lila 'kwli.

3 E di ko ti, e 'mu 'u nyre, -e ko 'yri nyibli 'ye ni di nyibli -bu, -u tue nu -ti a -tee nua yi bu ni pu. Kee, u di e 'ni -hua, 'ki bu nu -tebli -mu', -e nyre yi. E no- ko -ti, u 'mu hitonyo le 'kukue -ni. Hitonyo a 'mu, u di 'ni

-hu. 'Bu yi 'ki hitoonyu a 'mu nua yi bu ni pi, -e -bi 'waa plo ble ni.

4 U 'yi 'li□i 'li -we, bu pu 'ki -ti a -tee nua yi bu, hitoole ni -do, e no- u di nua yi bu pu.

5 Kee, -mo -bi, 'cibi 'u -na dionu a win a kikole, 'ye □huyen, pu nyibli -Yusu a □haantite. -Kuan -mu', Nyisua -nyi -mu, gba□a 'lu -mo, -bu -yraqa 'lu.

6 'Mo -bi, ti nyre 'u ni, 'na 'kukoti 'mue yre. 'N 'wi□i -cohlon*, u di Nyisua -pie -ni yi.

7 'Ki 'li 'na □wlu a pepe ki, 'n nu -Yusu 'Kisu a -kuan ni, □wi yi □gbaponyo. -Kuan, Nyisua -nyi 'mu □bu nu, 'n -yraqa 'lu ni, □wi yi cigbe'gbanyo, -e -yraqa 'a cigbe a 'gbugba 'lu. -Tebli -mu', -a kuo □wlu yi, 'n □tuu 'u□u ni -tee.

8 'N yi□e ni, -e mo, Nyisua -we 'na □haande gbagbu -mo, 'ki 'li yakoo 'kwli, -koti e 'sii 'u 'mu yi, 'ki 'u 'a dionu ye'. □Haande gbagbu a 'mu, e 'wi□i -guloklaun* yi, u yi cigbe'gbanyo -mu', -e -ha 'u 'a 'bio 'hru wlon -nyi. -Aan Kukonyo -mu', -e pi -tee a -bati, -nyrowo -mu' -ko 'yri e di 'u nyibli -bati le -puu -ni, 'ki e di 'u 'mu □haande a 'mu -nyii -ni. E 'yi 'mo ni -do 'pa-, e 'ni -nyi□e 'mo□o ni. Kee, nyibli a pepe -mu', -u nve □ne, 'ti- -u yi□i -ple, u nu- e di□e -nyi.

Polv -hve□e ni, 'ki Timote bu di 'li□i -mo

9 □Tu 'u 'kl, □mu 'ne- 'mu -mo di -te ti ne -bu,

10 -koti Demasi hie 'u 'mu bu, 'klo a -tebli a nvele a -ti, 'e mu 'li Tesalonikidoo 'kwli. Klesasi -mo -bi, 'ki e mu 'li Galatiblugba 'kwli, Titu -mo -bi, e no- mu 'li Damatiblugba 'kwli.

11 Luku ni -do, e no- ni mo 'mu 'hu. 'Bu mo, □ni yi ni di, -e -bi -ko Maki 'huen- ba di, -koti e -we 'li bu -hee 'mu ni, 'ki 'u -kuan a -ta'.

12 Tisiki -mo -bi, 'ki 'n lee 'li□i Efesidoo 'kwli.

13 'Bu mo, □ni yi ni di, 'ki -bu naa 'li Truasidoo 'kwli, 'ki 'li nyiblo -mu', -e mo Kalopusi -mo, □mu 'mu 'na

cekvete -mu', 'n hie 'li bu yi ya. Ya 'crun -mu' -we, sey-seyi 'a de -mu', u nu mamukve, u -nu.

14 -Tebliblanyo -mu', -e mo Alesadri, e nuu 'mu 'cre le diaki. De -mu', e nu 'mu -mo, -aan Kukonyo, no- di□e 'a 'peele -nyi.

15 -Na 'mumu, □tu -na dionu 'yie, e 'ni □ha -mu 'cre le -nuu -ni -we, -koti e 'yi -aan toowin -nve -ni.

16 Yi-he-nyrowo, -e ko 'kwli u gba 'li 'mu -batipule', -te 'n -huya □nu kle, -e mo, 'n 'yi de -huan □du -nu, nyiblo □du 'yi 'u -di, 'ki bu -hee 'mu. 'Waa pepe, u hie 'u 'mu bu. De -mu', u nu 'mu -mo, Nyisua bu -hru 'a -ti -mo.

17 Kee, -aan Kukonyo, no- 'yi 'u 'mu bu -hie. E no- -nyi 'mu 'kl, 'ki □bu hla Nyisua a -ti, dako a nyibli a pepe 'u 'win. Kukonyo a 'kl, no- nu□o -we, 'ki -bati 'yi 'mu -klo, 'ni □ta 'li koko' wlon.

18 'N yi□e ni, -e mo, -aan Kukonyo di 'mu 'ni □gble, 'ki 'u 'a -ne yunyrede □du a -ta', ko, e di □tu 'mu 'yie, 'mu 'li yakoo 'kwli mu, -te -mu', e koo 'li nyibli win ki. Ba 'de -ba pu□u 'nyre le, -te 'klo te yi bu. Ke- bu ni 'mu.

Betile

19 'N 'beti Plisili ko Akilasi 'huen-, ko, 'n 'beti Onesifoli ko 'a 'kayubukve 'huen-.

20 'Ki Elasiti hie 'li Koletidoo 'kwli. Trofimu -mo -bi, 'a 'hu a hinhren a -ti, 'ki 'n hie 'li□i Miletidoo 'kwli bu.

21 □Tu 'u 'kl, -bu di 'li, 'ti- ce a ti 'mu 'u nyre.

Ebulusi, ko Pudasi, ko Linusi, ko nugba -mu', -e mo Klodia, ko Nyisua a nyibli a pepe -bi -mu' 'huen-, u 'beti -mu.

22 -Aan Kukonyo bu ni 'u -mu -mo, ko, bu nu 'aan pepe □haande -mo.

'Crien -mu', Pɔlu gba la TITU yɪ

1 'Mɔ Pɔlu, 'mɔ -yɪ 'crien -bu 'cri, 'mɔ -bu, -ε mɔ Nyɪsua a -kɔannunyo, kɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -mɔnanyɔ*. Nyɪsua, nɔ- le 'mu, -ε diɛ nu, 'mu nyibli -mu', ε -ha 'li, 'ki bu kuo ɲne ɲwɔ yɪ -hɛɛ -ni, kɔ, 'ki bu yɪ ɲhaantɔwin a pɛpɛ -mu', -ε tɔɛ nɛ -a mu nunuklɔ -mu', -ε yɪ Nyɪsua a plɔ -blee -ni.

2 Kε- 'n ni 'a nunuo, -ε diɛ nu, nyibli 'muɔ yɪ -tɛɛ, -ε mɔ, 'klɔ yrayɔ -mu', -ε 'yɛ ni -wɛ 'li, ɔ kɔɔ ni. Ti -mu', -ε kɔ 'yri Nyɪsua 'yɛ la 'klɔ ni ni, 'ki ε pɔ la 'liɔ 'li, -ε mɔ, ε kɔ bu -nyi la 'klɔɔ a 'mu -tonyibli. Nyɪsua 'yɪ hi -kɔ, 'klɔ -mɔ 'klɔ.

3 Ti -mu', ε pɔ la 'li, -tɛ ε nyre 'ɔ, 'ki ε naa 'li 'a win nyibli wɔn, 'ε tɔɔ nɛ -a mu 'klɔ yrayɔ a 'mu. -Ti a 'mu, ε nɔ- ε lee 'mu, ɲbu hla. Nyɪsua -mu', -ε wɛ -a mu, ε nɔ- lee 'mu, 'ki ɲbu mu -ti a 'mu nyibli -bi lɛ -lee -ni.

4 Titu ɔ, -mɔ 'n yɪ -mɔ 'cri -ni. ɲWɪ 'na kukoyu yɪ, -kɔti -Yusu 'Klɪsɔ ni -do, ε nɔ- -a kuo ɲwɔ yɪ. -Aan 'Baɪ Nyɪsua, ε kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, -ε wa -a mu, bu nu -mu ɲhaandɛ -mɔ, ε kɔ, bu -nyi -mu kibɔwɛɛnɛ.

-Tɛ 'cɔɛ a ye'nanyɔ a nunuklɔ kɔ bu ni 'mu

5 'Kɪ 'n hie 'li -mu Kletɪblɔgba 'kwli bu, -ε diɛ nu, -tɛblɪ -mu', -ε 'yɛɛ ni ɲhrentɪ -ni, ɲmuɔ ɲhrentɪ -ni. 'N -hɔɛɛ ni -wɛ, -bu na 'du a pɛpɛ klɛ, -ɔ ni 'li Kletɪblɔgba 'kwli, -ε diɛ nu, ɲmu 'ɔ nyibli blɛ ɲtu, ɲwɪ yɪ, -tɛ 'n nu la 'a hɪhla, ɔ 'mu 'cɔɛ a ye'nanyɔ mɔ.

6 Nyiblo -bu, -ε di 'cɔɛ a ye'nanyɔɔɛ nu, ε blɛɛ yɪ, bu mɔ ɲhaannyiblo. ε blɛɛ yɪ, bu mɔ nɔgba ni -do a nyɪɔ*. 'A 'yonɔ kɔ bu kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɲwɔ yɪ, ε kɔ, 'waa nunuklɔ kɔ bu 'sii 'ɔ yɪ, -ε diɛ nu,

nyibli a pɛpɛ 'muɔ 'yɛ, -ε mɔ, ɔ 'ni -nuɔ yɪnyredɛ, ε kɔ, ɔ kɔ 'ɔ nyibli a 'ɔtuulɛ.

7 'Cɔɛ a ye'nanyɔ mɔ Nyɪsua a -kɔannunyo ɲniɔ. ε nɔ- kɔ -ti 'ki yɪnyredɛ ɲɔ 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, bu ni 'li 'a nunuklɔ 'kwli. ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, bu 'yaa 'li 'a dɪɔnɔ. ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, bu bi yɔ 'lɛ 'a -nɛ ti. ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, bu -hie nɛ 'a dɪɔnɔ nɔ wɔn. ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni -wɛ, bu kɔ 'kla. ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, bu nɔɛ 'wli dɪakɪ.

8 Kɛɛ, dɛ ε kɔ bu nu, ε nɔ- mɔ: nyibli -mu', -ɔ pɔɛ 'liɔ -mɔ, ε kɔ bu kikle ɲnɔ lɛ -tɛɛ, ε kɔ, bu nɔɛ ɲhaandɛ a nunuo, ε kɔ, bu -hie 'lu lɛ -tɛɛ, bu 'sii 'ɔ yɪ, bu mɔ -tɛɛ a Nyɪsua nyiblo, bu yɪ 'a dɪɔnɔ a naalɛ -tɛɛ.

9 -Tɛɛ a Nyɪsua a -ti -mu', -a tɔɛ nyibli, ε nɔ- kɔ -bu ni 'li 'a ɲwɔ ki ti a pɛpɛ, -ε diɛ nu, ε 'mu 'hru kɔ, 'ki bu nu win a 'mu, bu pɔ nyibli 'klɪ yɔ lɛ, ε kɔ, nyibli -mu', -ɔ -wen win a 'mu yɪ, ε 'mu ɲnɔ -tɔɔ -ni, -ε mɔ, ɔ kɛ ni.

10 Kε- -bu nu 'ɔ 'cɔɛ a ye'nanyɔ a blɛɲtutuo, -kɔti nyibli -hɔɔhɔ 'yɪ 'ɔ Nyɪsua a win a 'ɔtuulɛ -kɔ, 'ti -ti -mu', ɔ hɛ, ε 'ni -daɲa ɲdededɛ, 'ɔ kɛɛ nyibli -wɛ. Sɛyɪ-sɛyɪ, nyibli -mu', -ɔ ni -tɛblɪɔ a 'mu, nɔ- mɔ -Juukɔɛ* -mu', -ɔ -hɛ -Yusu a nyibli, 'ti- ɔ hɛɲɛ, -ε mɔ, -Yusu a nyibli a pɛpɛ kɔ bu ɲtuu 'ɔ -Juukɔɛ a tɛtɛ.

11 'Cɔɛ a ye'nanyɔ kɔ bu lee ɲnɔ, bu 'kee -tɛblɪɔ a 'mu, 'a tɔɔlɛ, -kɔti ɔ nuɔ ni, 'ki 'li 'kayo -bi bu, nyibli a pɛpɛ 'ɔ -ha 'ɔ ɲhaan'hru bu wɔn. -Tɛblɪɔ a 'mu, ɔ tɔɛ nyibli a 'mu, ɔ blɛɛ yɪ bu 'kee nɛ 'a tɔɔlɛ. Kɛɛ, ɔ niɲɛ ni, -ε diɛ nu, ɔ 'mu 'wliyɛ 'yɛ.

12 'Kɪ 'li Kletɪkɔɛ a 'mu 'nyɪ, nyiblo ɲɔ ni la 'li, 'ε mɔ la 'waa winwɔn-hanyɔ* -bi. ε nɔ- hɛ laɲa, -ε mɔ: «Kletɪkɔɛ mɔ hɛkɔnyibli ɲniɔ, 'ɔ 'wɪɔ -balɔmamɔ yɪ, ε kɔ, ɔ 'ni -hɔɲa li -kɔan a nunuo. Diidɛ ni -do, nɔ- kɔ -ti ɔ yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie.»

13 Winwɔn-hanyɔ a 'mu, ε hla la -ti a -tɛɛ. 'A -ti, ɲni yɪ 'li ɲnɔ -mɔ ni -hlee -ni, klaa ɲnɔ 'yɪ, -ε diɛ nu, dɛ

* 1:6 1.6 -ɔ'ɔ: ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, bu nu -wɪawɪ.

-mu', -ε mo -ti a -tεε, υ 'mu□υ □wlv yι -kuo -ni.

14 Lee □nv, -ε mo, bu 'kee -Juukve a huledu a □wienlekukve de, -ε 'ye ni da □dedede, ko, nyibli -bu, -υ hia -ti a -tεε ki, υ 'ni 'kve 'li 'waa tete □wien le.

15 Nyiblo a □wlv 'bu 'sii 'υ yι, -ε -bi -tebli a pepe -mu', ε ni, ε 'sii 'υ yι. Kee, nyibli -mu', -υ ko □wlv □yι 'υ yι 'sii -ni, 'ti- -υ 'yι Nyisva □wlv yι -kuo -ni, υ nu- -mo -bi, -tebli a pepe -mu', υ ni, ε nyre yι. 'A -ne ti, yinyre-tebli, ε no- υ yι 'lu -mo le -hie. 'Ye □bu bu yι yinyre-tebli ni ni, -tvi 'ni -nu□o li □nv.

16 U hle□ε ni -tεε, -ε mo, υ yι Nyisva ni, kee, yinyre-tebli -mu', υ ni, ε tve □ne nyibli yι, -ε mo, υ 'yι□ι -yι. U 'ni □tuu□o 'υ Nyisva 'υ. De -mu', Nyisva yraa -ni, ε no- υ ni. U 'yι 'kli -ko, 'ki bu nu □haan-tebli.

2

Too nyibli -tεε a Nyisva a win

1 -Mo -bi, too nyibli -ti a -tεε, -ε kve 'li Nyisva -mo bu.

2 Lee kukunyυ, -ε mo, υ 'ni 'hie 'li 'waa dionυ no wlon. Bu nu -tebli -mu', -ε 'sii 'υ yι, -ε di□e nu, nyibli 'mu 'υ □nv 'υ □tuu -ni. Bu -hie 'lu le -tεε, υ 'mu 'waa dionυ a naale yi. Bu kuo Nyisva □wlv yι. Bu nve nyibli, 'ki 'li 'waa □wlv a pepe ki. Bu ko □wlv a 'hla, 'ki 'li □hven a 'yiye 'kwli.

3 Nyronukui -mo -bi, lee □nv -we, -ε mo, 'waa 'yrinaabu ko bu blee Nyisva a plo. U 'yι yι -blee -ni, bu nyre nyibli a 'nyre yι. U 'yι yι -blee -ni, bu -hie 'waa dionυ no wlon. U ko bu pu □haan□to,

4 -ε di□e nu, υ 'mu 'yonυ nyroyo -too -ni, -ε mo, υ ko bu nve 'waa nyibepυ, ko 'waa 'yonυ 'hven-,

5 ε ko, bu -hie 'lu le -tεε, ko, 'waa 'yrinaabu 'mu 'υ yι 'sii -ni. Bu ko 'li 'waa 'kayu a -kvan a de -mo -tεε. Bu nu yino-tebli. Bu □tuu 'υ 'waa nyibepυ. 'Bu yι□ι le ni ni, nyibli 'yι 'li□ι 'li -we, bu hla Nyisva a win -ti -hvin yre.

6 Gbloyo -mo -bi, lee □nv, 'ki bu -hie 'lu le -tεε, υ 'mu 'waa dionυ a naale yi -tεε.

7 -Na 'mumu, 'n yι -mu 'ni -lee -ni, yino-tebli ni -do, ε no- -bu nu, -ε di□e nu, -te -na 'bio gbloyo a 'yrinaabu ko bu ni 'mu, υ 'mu□υ yi. 'Bu mo, □ni yι □nv ni tve -ni, nu□o, bu yi□e, -ε mo, -nve -ti a -tεε ni. Too -ni -tεε, -ε di□e nu, nyibli 'mu 'υ -mu 'υ □tuu -ni.

8 De -mu', -ε no yι, nyiblo 'ye ni di 'υ -ti -hvin 'hvi ni -hlaa -ni, ε no- -bu too -ni, -ε di□e nu, -tvi 'mu -na yraanyibli nu, -koti -te υ 'ye ni di -ti -hvin □dv ni 'ye, bu hla, 'ki 'υ -a mu ki.

9 -Kvannunyibli -mo -bi, lee □nv -we, bu □tuu 'υ 'waa nyibli gbagbi 'υ 'a -ne ti. Bu nu de -mu', -ε yι 'waa nyibli gbagbi a plo -blee -ni. U ko □nv 'hven-, υ 'ni 'plee 'li,

10 ko, υ 'ni 'yrie 'li 'waa -tebli. Kee, bu nu □haan-kvan, -ε di□e nu, 'waa nyibli gbagbi 'mu□υ 'ye, -ε mo, υ mo □haannyibli □nto. 'Bu mo, 'bu yι□ι le ni ni, -ε -bi Nyisva, -ε mo -aan Wanyo, 'a win -mu', -a tve -ni, nyibli di 'υ□υ 'ni □tuu -ni.

Nyisva bu nve ne -a mu, ε no- yι -a mu 'kli -nyi, 'ti- -aan nunuklo 'ε yι 'υ yι 'sii -ni

11 -Ti -bu, 'n hle, Nyisva a nyibli ko bu □tuu 'υ□υ, -koti Nyisva too □ne nyibli a pepe ni, -ε mo, ε ni □nv □haande -mo, -ε di□e nu, ε 'mu □nv wa.

12 -Te Nyisva nu 'a nunuo le, 'a -ti, -a yi□e ni, -ε mo, -a ko ba -hie 'υ -aan nunuklo -mu' bu, -ε 'ye ni blee Nyisva a plo, ε ko, -a 'yι yι -blee -ni, -ba nve 'klo -bu, 'a yinyre-tebli, -ε ko 'tu ni -a mu. Kee, ti a pepe -bu, -a di 'ne- 'klo ki -hii -ni, -a ko -ba -hie 'lu le -tεε, ε ko, -ba nu de -mu', -ε yι Nyisva a plo -blee -ni.

13 Ke- -ba nu, -ba -ple -nyrowo -mu', -ε ko 'kwli -aan Wanyo -Yusu 'Klivo di 'υ di ni de, 'ki 'li 'a -ti a 'yi'bubua 'kwli. ε no- mo -aan Nyisva.

14 ε no- -ha 'a dionυ, 'ti- 'ε 'ku, 'ki 'υ -aan -ta', -ε di□e nu, ε 'mu -a mu

□gble, 'kɪ 'lɪ -aan de 'kuku 'kwli, ε kɔ, ε 'mʊ□v nu, -a 'mʊ 'v yɪ 'sii -nɪ, kɪ 'v 'a dɪɔnv ye'. Kε- ε -nu, □a -hε 'a nyibli, □a nvε □haandε a nunuo 'a nε ti.

¹⁵ -Tεbɪ a 'mʊ, ε nɔ- -bʊ tɔɔ nyibli, -nyɪ □nv 'kɪ, ε kɔ, -gbεε nyibli -mʊ', -v 'yε nɪ 'wɪn -tɪ. 'Kɪ -mʊ', Nyɪsva -nyɪ -mʊ, ε nɔ- -bʊ nu, -bʊ hɛ. □Nɪ 'hɔɔn 'v nyiblo □dʊ -mɔ', ε 'nɪ 'yɾaa 'lɪ -tɪ -mʊ', -di hɪa.

3

-Tε Nyɪsva a nyibli a nunukɔ kɔ bʊ nɪ 'mʊ

¹ Lee Nyɪsva a nyibli, -ε mɔ, v kɔ bʊ □tuu 'v 'blɔgbɔ a ye'nanyʊ a pεpε. Bʊ nu de -mʊ', 'blɔgbɔ a ye'nanyʊ a 'mʊ, v hɛ. Bʊ nvε □haandε a nunuo, 'a -nε ti.

² Lee □nv, v 'nɪ 'hɪaa 'lɪ nyibli -tɪ -hʊɪn yɾε, ε kɔ, v 'nɪ 'nuo 'lɪ 'blɪni. Kεε, 'waa □wɪ bʊ nɔ yɪ, ε kɔ, bʊ □tuu 'v nyibli a pεpε 'v.

³ Kε- -bʊ nu 'waa leelε, -kɔtɪ -aan 'mumu, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɾɪ, -a 'yɪ la 'lulε-hihie -kɔ. -A 'nɪ □tuu□o la 'v nyibli 'v. -A ka la □haan'hru -mɔ. Yɪnyɾε-tεbɪ a gbɛgbɛ, nɔ- -a -hʊε -ba nu la. ε nɪ -do a 'mʊ, nɔ- -a yɪ la 'lu -mɔ lε -hie, □a nɪ la caɲmlɪ lε. Nyibli yɾaa la -a mʊ nɪ, -aan 'mumu, □a yɾaa la □nv -wε.

⁴ 'ε mɔ -tεε, □a nɪ la□a, kεε, Nyɪsva -mʊ', -ε mɔ -aan Wanyɔ, ε tɔɔ nε -a mɔ□o yɪ, -ε mɔ, ε nɪ nyibli a pεpε □haandε -mɔ, kɔ, ε nvε □nv nɪ dɪakɪ.

⁵ ε □hɛn 'nyɾε, -ε mɔ, ε wa -a mʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ dadʊkε 'kwli. Kεε, ε 'yɪ -ba nu □haandε a -tɪ 'pa-, ε 'yɪ -a mʊ -wa. Kεε, 'bʊ wa -a mʊ, ε 'wɪ yɪ, ε yɾu -aan nyat a -tɪ □nɔ. De 'kuku, -ε nɪ la 'v -a mʊ 'lu, ε -ha 'v□v nɪ. ε nu de a 'mʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a -Hihɪu* a 'kɪ 'kwli, -ε dɪ□e nu, -a 'mʊ kvεwɪ nɪ 'hʊɛn nu, ε kɔ, -a 'mʊ 'kɔ yɾayɾv kɔ.

⁶ Nyɪsva nu□o nɪ, 'a -Hihɪu 'ε kɔɔ nε -a mʊ wɪn kɪ pεpε, de -mʊ', -aan Wanyɔ -Yusu 'Kɪsv -nu -a -tɪ.

⁷ Kε- ε nu 'a nunuo, -ε dɪ□e nu, -a 'mʊ 'kɔ -mʊ', -ε 'yε nɪ -wε 'lɪ kɔ, -kɔtɪ -a yɪ, -ε mɔ, ε dɪ -a -mɔ□o 'nɪ -nyɪ,

'tɪ- □a yɪ□ɪ -ple. Kε- ε nɪ 'mʊ, -kɔtɪ ε nu -a mʊ □haandε -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkε 'kwli, kɔ, 'ε 'sɪɪ 'v -a mʊ yɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnv ye'.

⁸ -Tɪ -mʊ', 'n hɛ, ε mɔ □haan-tɪ □nɔ. 'N -hʊε -bʊ 'nεε □nε kɪ bʊ, -ε dɪ□e nu, nyibli -mʊ', -v kuo Nyɪsva □wɪv yɪ, v 'mʊ 'v 'cɪbɪ -nɪ, v 'mʊ □haandε nu. Wɪn -bʊ, -a tɔɔ -nɪ, ε nɔ- nɔ yɪ, 'tɪ- 'ε yɪ nyibli -hεε -nɪ.

⁹ Gblε -mʊ', -ε 'yε nɪ da □dedede, □nɪ 'pʊv 'lɪ -na wuntɔ 'lɪ. 'Bʊ mɔ, nyibli 'bʊ yɪ gblε nɪ pɪ, 'kɪ 'v -aan 'bainʊ a □hrɪn a □hrɪn a de kɪ, □nɪ 'pʊv 'lɪ -na wuntɔ 'lɪ. V kɔ -mʊ 'hʊɛn-, a 'nɪ 'plεε 'lɪ hɛ, ε kɔ, a 'nɪ 'pʊv 'lɪ gblε, 'kɪ 'v Moise a tete kɪ. -Tεbɪ a 'mʊ, ε 'nɪ -da□a □dedede, ε kɔ, ε 'nɪ -hεε□ε nyibli.

¹⁰ Nyiblo 'bʊ yɪ 'lɪ -Yusu a nyibli lε nɪ -gbɔgbε -nɪ, yɪ-hɛdε, -kɔ -bʊ nu, ε nɔ- mɔ -bʊ tɪ□e. 'Bʊ 'tɪε yɪ de a 'mʊ 'lu -mɔ nɪ gbε, tɪ□e de. 'Bʊ 'yε nɪ -hʊa bʊ pʊ -mʊ nʊa yɪ bʊ, -ε -bɪ hlɔɔ □nε -dɪɔnv -mɔ lε.

¹¹ 'Bɪ -yɪ□e nɪ, -ε mɔ, nyibliɔ a 'mʊ, -v nɪ lε, v ka □haan'hru -mɔ. V mɔ de 'kukununyʊ □nɔ. 'Waa de 'kuku a 'mʊ, v nɪ, ε tʊε □nε nyibli yɪ, -ε mɔ, v kε nɪ.

Lε'bɔɔwin

¹² 'N dɪ tε 'lɪ -mʊ nyiblo -mɔ. 'Bʊ 'yɪ Atɪmasɪ 'pa-, -ε -bɪ Tɪsɪkɪ □nɔ. 'Bʊ nyɾε 'lɪ -mʊ -mɔ, -ε -bɪ □tu 'v 'kɪ, -bʊ mu 'lɪ Nɪkopolɪdɔ 'kwli, □mʊ 'lɪ 'mʊ bʊ -yεε -nɪ, -kɔtɪ 'n pʊ 'lɪ□ɪ nɪ, -ε mɔ, cε a tɪ 'yɾɪ, 'kɪ 'n dɪ 'lɪ mu, 'mʊ 'lɪ bʊ nɪ.

¹³ Nyibli -mʊ', -v mɔ Sɪnasɪ, -ε yɪ tete, ε kɔ Apɔlɔsɪ 'hʊɛn-, 'bʊ yɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ nɪ -hʊɛn, -hεε □nv, 'kɪ 'v 'waa 'dagbabɔ a -ta', -ε dɪ□e nu, 'waa -tεbɪ 'mʊ □cε.

¹⁴ Nyibli -mʊ', -v kuo -Yusu 'Kɪsv □wɪv yɪ, □wɪ yɪ -a mʊ, bʊ 'nyɪ □haandε a nunuo 'a -nε ti, -ε dɪ□e nu, nyibli -mʊ', -v yɪ □hɪɛn 'yε, v 'mʊ □nv -hεε -nɪ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ yɪ□ɪ lε nɪ nɪ, -ε -bɪ 'waa nunukɔ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wε, bʊ mɔ dadʊ.

¹⁵ Nyibli a pεpε, -v kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -v nɪ 'nε-, v 'betɪ -mʊ. -A 'betɪ Nyɪsva a nyibli a pεpε -mʊ', -v nvε nε -aan

δε, Νυτσα βυ νυ 'aan περε □haande
-mo.

'Շրիւն -մս', Քօլս ցբա լա FILEMՉ ԿԻ

1 'Մօ Քօլս, -է ու 'նէ- յի', -Կսս 'Քլսս ա -տի, 'մօ, -է Կի 'շրիւն -բս 'շրի, 'ն կօ -աան 'ճիայի Թիմօթէ 'հսւն-. -Մօ Ֆիլեմօ, -է մօ 'նա ունատսմս, կօ, -է կօ -ա մս 'հսւն- -նի -կսան ու -ճօ, -մօ կօ 'շրիւն -բս.

2 -Ա 'բէտի -աան 'ճիայի ուրօԿս Արիա, է կօ -աան 'ճիայի ուրբէհիան Ասիքս 'հսւն-, -է մօ -Կսս ա 'սէյօթայս, յի Կի, -տէ -ա ու 'մս -աէ. -Ա 'բէտի 'շրի ա ուրիբլի, -ս Կի է 'կուկուէ -նի, 'կի 'լի -նա 'կայս բս.

3 -Աան 'Բալ Նյսսա, է կօ -աան Կսկօնօ -Կսս 'Քլսս 'հսւն-, բս ոս 'ա մս յիսանէ -մօ, կօ, բս -նյի 'ա մս կսբաւէնէ.

4 'Ա -նէ տի, 'բս մօ, 'նի Կի Նյսսա ոս ճէ, 'կի 'ս -նա -տա', 'ն Կի -նյիէ 'աիօ,

5 -է ոս, 'ն Կի 'նի 'աիօ, -է մօ, -նսէ -նա 'բիօ -Կսս ա ուրիբլի ա թէթէ ոս, 'տի- յի կսօ Կսկօնօ -Կսս յի.

6 'Ն ճէ Նյսսա ոս, է 'մսս ոս ոս, ուրիբլի -մս', -ս կսօ -Կսս յի -աէ, ս կօ -մս 'հսւն-, 'աան -մսս 'մս կէ -բիի -նի, կօ, յիսան-տէթի ա թէթէ -մս' Կի, -ա -աէ 'լի -բա ոս, 'տի- -ա 'մս -Կսս 'Քլսս ա -տի 'Կի 'բս -նի.

7 'Նա 'ճիայի, -տէ -նս, յի ոս -նա 'բիօ -Կսս ա ուրիբլի, յի Կի յի 'կի -նյի, է ոս 'մս ճօս ճիակի, կօ, է -նյի 'մս 'կի -աէ.

Քօլս ուրիբլի Ֆիլեմօ է, Օնէսիմս ա -տի

8 -Տէ -նսէ -նա 'բիօ -Կսս ա ուրիբլի, 'ն ուրիբլի -մս է, -տի -բս, 'ն ճի հի, ոս. -Տէ 'ն մօ -Կսս 'Քլսս ա -մօնանօ*, 'ն կօ 'կի, 'կի յիսան-մս, -բս ոս յիսանէ.

9 Կէ, է 'Կի 'լի 'տսս ա 'մս 'կի 'թա-, 'նի 'թէթէ 'լի. 'Ն 'Կիէ ոս, -է մօ, է ոս 'ս է, 'կի յիսան-մս է, -է ոս, -կօ ուրիբլի ա ոս. 'Մօ կսկօնօ Քօլս յի, -է թի ոս. 'Քի 'ն ոս 'նէ- յի', -տէ 'ն կսօ -Կսս 'Քլսս յի ա -տի.

10 -է -բի 'կի, 'ն ոս -մս է, 'կի 'ս Օնէսիմս ա -տա', -է մօ -նա յի, 'տի-

-է 'ցբա լա ճի. -Տէ 'ն 'Կի է, 'մօ -լէ յի -Կսս ա -տի, 'կի 'նէ- յի', 'տի- 'է կսօ -Կսս ա 'մս յի. է 'աի Կի, է -հէ 'կի 'նա 'Կի.

11 Կի -հի լա ա տի 'Կի, Օնէսիմս, -է կօ 'նյի ա 'միս -մօ -հէնօ, է 'նի -հէթէ լա -մս, կէ, -տէ տի ոս -բս, է Կի -ա մս 'նի -հէթէ -նի ճիակի, -կօ 'մս 'հսւն-.

12 'Ն Կի 'կի -մօս Կի. է -հէ 'նա ա յիսան-մս.

13 Կի ա թէթէ -բս, 'ն ճի 'նէ- յի' -հիի -նի, 'ն -հսէ աիօնի ոս, 'կի բս ոս աիօնի մօ 'մս 'հսի բս, 'կի 'ս -նա -տա', է 'մս աիօնի 'մս -հէթէ -նի.

14 'Նի -հսէթէ -մս', յի կի -աիօնի, յիսան-մս 'ս -մս կէ', -բս ոս. Կէ, 'ն -հսէթէ ոս, 'բս մօ, յի Կի 'մս յիսան-մս ոս ոս, բս -հսն 'լի -նա ճիօնի ա յիսան-մս.

15 -Բակէ, Նյսսա, ոս- ոս, 'տի- Օնէսիմս 'է հիօն -մս -մօ է, 'կի 'լի տի ցի 'կի, -է ճի ոս, է 'մս -մօ յիսան, ա 'մս 'հսի -նի -նի տի ա թէթէ.

16 է 'Կի 'կի յի ոս -ճօ 'թա- ճէ, կէ, է -հէ 'կի -աան 'ճիայի, 'ն ոս -նի -տէ. 'Ն յիսան-մս -տի, -ճիէ 'նի -նսէ -նի -աէ, է 'մս 'ս -տէ է ոս 'լի -մս -մօ ա ոս 'ս -հի, -է ոս, է մօ -նա յիսան-մս, 'տի- կէ 'ս բս, -տէ է կսօ -Կսս յիսան-մս Կի ա -տի, 'է -հէ 'կի -նա 'ճիայի.

17 -Տէ -մօ 'նա 'ճիայի կօ 'նա ունատսմս 'հսւն- ա -տի, 'թէթէ կս -տէ, յի Կի, -տէ -ճի աիօնի 'նա կս'բս ոս, 'բս մօ, 'նի ճի աիօնի 'լի -մս -մօ.

18 'Բս ոս լա -նա ճիօնի Կի, կօ, -նա ցբա 'բս ոս 'լի -մօ, է 'մս, -է ճի ոս, 'մսս 'թէթէ -նի.

19 'Մօ Քօլս, 'նա յիսան-մս, 'մօ Կի ոս -բս 'շրի, -է մօ: 'Բս կօ -նա ճիօնի ա 'թէթէ, 'մօ -ճիէ 'թէթէ -նի. Կէ, է 'նի 'հսի 'լի -մս -մօ, -է մօ, յիսան-մս 'նա ցբա կս, -է ոս, 'մօ -լէ -մս -Կսս ա -տի, 'տի- Նյսսա 'է -նյի -մս 'կօ յիսան-մս, -է 'Կի ոս -աէ 'լի.

20 'Նա 'ճիայի ո, 'ն ոս -մս է, -տէ -ա կօ -աան Կսկօնօ 'հսւն-, -ա -մս, յիսան-մս, 'ն -հսէ -մս, ոս 'մօս -մօ, -է ճի ոս, ճօս 'մս 'լի 'նա յիսան-մս կի.

21 'Շրիւն -բս, 'ն Կի 'շրի, է յիսան-մս, 'ն կսօ -մս յի, -է մօ, ճէ -բս, 'ն -հսէ -մս, -ճիէ 'նի ոս. 'Ն

puv han-ti, -e mo, de -mu', -di nu,
e di 'u de -mu', 'n -hve -mu 'ni -hi.

²² Kve 'uv -mo de, -we -gble
-mo, 'ki 'u 'na -ta', -e nuo, 'n
puv han-ti, -e mo, Nyisva di 'aan
lenyaawin 'ni 'win, e 'muv nu, u
'mu 'mu bu te, 'mu 'l 'a mu -mo di.

Betile

²³ Epafrafi, -ko 'mu 'hven- -ni 'ne-
ji', -te e mo -Yusu 'Kisu a nyiblo a
-ti, e 'beti -mu.

²⁴ Maki, ko Alitaki, ko Demasi, ko
Luku 'hven-, -u ko 'mu 'hven- -ni
-kvan, u 'beti -mu -tee.

²⁵ -Aan Kvkonyo -Yusu 'Kisu bu
nu 'a mu haande -mo.

'Crien -mu', u gba la HEBREKUE yɪ

-Yusu ni 'v Nyɪsua a winwɔn-hanyu
'lu yɪ

1 Ti -hi la a ti 'yri, 'kɪ Nyɪsua nɛɛ la 'lɪ 'a winwɔn-hanyu wɔn, 'ɛ yɪ la 'lɪ -aan 'baɪnɔ -mɔ -hlee -nɪ 'a -nɛ ti, 'kɪ 'lɪ -tebli a gblegble 'kwli.

2 Kɛ- Nyɪsua ni la 'lɪ 'waa -mɔhleeɛ, 'ɛ yɛ 'kɔ a lɛ'boɔti kɪ. Kɛɛ, ti -bu 'yri, 'kɪ Nyɪsua naa 'lɪ a 'Yu -Yusu 'lɪ, 'ɛ hlee 'lɪ -a mu -mɔ. Ti -mu', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsua nii la 'v 'kɔ, 'kɪ ɛ naa 'lɪ 'a 'Yu a 'mu 'lɪ, 'ɛ nu 'kɔ -bu. ɛ nɔ- Nyɪsua -ha 'lɪ, 'kɪ ɛ 'mu 'a -nɛ ɔdedede win kɪ -kɔɔ -nɪ.

3 'Kɪ 'lɪɪ 'lɪ, 'kɪ -a yɪ 'lɪ Nyɪsua a -tɪ a 'yɪ'buale 'lɪ 'yee -nɪ. ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ, -te -mu', Nyɪsua ni 'mu, kɛ- -Yusu ni 'mu -wɛ. 'A wɔn bu a win ni 'kɪ kɪ. ɛ nɔ- kɔ 'kwli ɛ nɛɛ 'lɪ, 'ɛ 'ble 'kɔ -bu kɔa. ɛ nɔ- 'kɔ, 'kɪ 'v -tonyibli a -ta', -ɛ diɔe nu, ɛ 'mu ɔnu ɔgble, 'kɪ 'v 'waa de 'kuku -mɔ', -ɛ diɔe nu, v 'mu 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. -Te ɛ nu de a 'mu, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ mu 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ nɪ 'v 'Kɪkɪnɪnyɪsua a diidekɪbɪa kɪ bu, -ɛ nɪ 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ, -ɛ diɔe nu, ɛ kɔɔ 'hɛn-, v 'mu 'kɔ -bu win kɪ -kɔɔ -nɪ.

-Yusu ni 'v Nyɪsua a lɛlenyɔ 'lu yɪ

4 ɛ nɔ- nuɔ, Nyɪsua 'ɛ nuɔ, 'a 'Yu a 'mu, 'ɛ nɪ 'v 'a lɛlenyɔ 'lu yɪ, 'ɛ ɔtueɔe 'nyre -mu', -ɛ 'bɔa, -ɛ nɪ 'v 'a lɛlenyɔ a 'nyre 'lu yɪ.

5 Kɛ- Nyɪsua pɪ la 'a 'Yu yɪ, ɛ wen: «-Mɔ -mɔ 'na 'Yu. Kɪke -bu, 'n -hɛ kɛ -na 'Baɪ.» ɛ nɔ- v 'cɪ la 'lɪ Nyɪsɔacɪɛn 'kwli. -Tɪ a 'mu, Nyɪsua 'yɪ -huanɔa 'a lɛlenyɔ ɔɔv ni -lee -nɪ. Kɛ- Nyɪsua pɪ la de, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', -ɛ mɔ: «'N di mɔ 'a 'Baɪ, ɛ 'mu 'na 'Yu pa.» -Tɪ a 'mu, Nyɪsua 'yɪ -huanɔa nɪ hɛ, 'kɪ 'v 'a lɛlenyɔ ɔɔv a -ta'.

6 ɛ kɔ -tɪ -bɪ, Nyɪsua 'ɛ hlaɔa, 'kɪ 'v 'a 'Yu a 'mu kɪ, -ɛ nɪ 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ. 'Tɪ- Nyɪsua 'mu 'nɛɔe -tɔtɔ kɪ -te, ɛ wen:

«'A mu -mu', -v mɔ 'na lɛlenyɔ, ba blaɔa kwli yɪ bu, ba puɔv 'nyre lɛ.»

7 'Kɪ 'v 'a lɛlenyɔ -mɔ -bɪ kɪ, -tɪ v 'cɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacɪɛn 'kwli, ɛ nɔ- -bu: «Nyɪsua nu 'a lɛlenyɔ 'a -kɔannunyibli -mɔ,

'v 'wɪɪ pepe yɪ, kɔ, 'v 'wɪɪ na-huhli yɪ.»

8 Kɛɛ, -tɪ -bu, v 'cɪ la, 'kɪ 'v 'a 'Yu -mɔ -bɪ kɪ, ɛ nɔ- -bu:

«Nyɪsua wen 'nɪ: -Mɔ -mu', -ɛ mɔ Nyɪsua, -mɔ di 'kɔ a pepe win kɪ -kɔɔ -nɪ, -te 'kɔ te yɪ bu.

-Te -di 'kɔ a win a kɪkɔle nu, ɛ di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ.

9 De -mu', -ɛ 'sii 'v yɪ, ɛ nɔ- -nuɛ -nɪ, ɔnɪ yraa de -mu', -ɛ 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ.

ɛ nɔ- nuɔ, -na 'Baɪ Nyɪsua 'ɛ -ha 'lɪ -mu -na 'bio 'nyɪ,

'ɛ -nyɪ -mu -tɪ a 'yɪ'buale,

-ɛ -hi 'v -na 'bio 'v,

'tɪ- 'ɛ nuɔ, dɔɔv 'ɛ 'yii 'lɪ -na ɔwɔ kɪ.»

10 -Tɪ -mu', v 'cɪ la de, 'kɪ 'v 'a 'Yu a 'mu kɪ, ɛ nɔ- -bu:

«Kɔkɔnyɔ o, ti -hi la a ti 'yri, 'tɪ- 'kɔ -bu a -tebli a pepe, ɛ 'mu la -wɪ ɔtu mɔ mu, -na dabu, nɔ- nu -tɔtɔ kɔ yakɔ.

11 -Tebli a pepe -mu', -nu, ɛ di bu 'nɪ -wɛ.

Kɛɛ, -mɔ -bɪ, ɔtɪɛ di 'kɔ nɪ.

-Tebli a 'mu, ɛ di -wɛ 'yɪ,

-wen 'hɔlepu-tebli.

12 -Te nɪ -do v ni 'hɔlepu-tebli 'kɪ a 'pɔpla,

kɛ- nɪ -do -di -tebli a 'mu 'a 'pɔpla nu.

-Tebli a 'mu, ɛ di nyre yɪ,

ɔwɪ yɪ, -te 'hɔlepu-tebli ni,

'ɛ yɪ yɪ nyre.

Kɛɛ, -mɔ -bɪ, ɔtɪɛ di 'kɔ nɪ.

ɔNɪ 'cɪɪɪ lɪ -nɪ yruyru.

-Na 'kɔ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ bu kɔ 'lu-yɛɛɛ.»

ɛ nɔ- mɔ -tɪ, v 'cɪ la, 'kɪ 'v -Yusu kɪ.

13 Kɛ- Nyɪsua pɪ 'a 'Yu yɪ de, ɛ wen:

«Ni mo 'na diidektibia ki bu, -ε di□e nu,
 -kɔ 'mu 'hɔen-, -a 'mu 'klo -bu win ki -kɔɔ -ni,
 ε 'mu□v gba -gbagba,
 'mu□v nu, □mu -na yraanyibli bui 'lu ble □tu,
 -wen buikible□tude.»
 -Ti a 'mu, Nyisua lee □ne 'a 'Yu ni -do, ε 'yi 'a lelenyo □du -kɔ, ε lee -ti a 'mu.

¹⁴ Nyiblo a 'di -bi -mo Nyisua a lelenyo 'li? U mo 'kuodu -bi □niɔ, -v ni Nyisua a -kvan, Nyisua 'ε yi □nu le le, bu -heε nyibli -mu', Nyisua di wa.

2

-Ti -mu', Nyisua lee la -a mu, 'ki 'v -aan wɔwa a -ta', -a ni 'nuo 'li□i 'kl'li -wenjml' kle

¹ -Te Nyisua -nu, 'ε naa 'li 'a 'Yu 'li, 'ε hlee 'li -a mu -mo, -a kɔ -ba □tu 'v 'kl' de, -ba pu 'a win nua yi bu -tεε, -ε di□e nu, -a 'ni □ha 'v □haan'hru bu wlon -ha.

² -A yi□e ni, -ε mo, -ti -mu', Nyisua a lelenyo di hla mo, ε mo -ti gbagbi □niɔ. Nyibli -mu', -v 'yi -ti a 'mu nua yi bu -pu, ε kɔ, -v 'yi 'v□v 'v □tuu -ni, □hɔen -mu', -ε bleε □nu yi, ε nɔ- Nyisua □tu □nu.

³ Kee, -a mu -mo -bi, Nyisua a -ti -mu', -ε hle -te Nyisua ni -aan wɔwa, -a 'win□i ni. -Ti a 'mu, ε -hi 'v -ti -mu', 'a lelenyo lee nyibli ni. 'A -ti, 'bu mo, □ba yi Nyisua a -ti 'kl' 'li -wenjml' kle ni ni, □hɔen -mu', -ε bleε 'a mu yi, ε nɔ- ε di 'a mu □tu. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kl'isv a □gbetu, ε nɔ- mo yi-henyiblo, -ε tɔɔ ne -a mu Nyisua a -ti a 'mu, -ε hle□e, -te Nyisua ni -aan wɔwa, 'ti- nyibli -mu', -v 'win□i, 'v lee ne -a mu, -ε mo, -ti a 'mu, ε mo -ti a -tεε □niɔ,

⁴ Nyisua a 'mumu, 'ε tɔɔ □ne nyibli -wε, -ε mo, -ti a 'mu, ε mo -ti a -tεε □niɔ. -Te ε nu 'a nunuo, ε nɔ- bu: 'Ki ε naa 'li wlonlemaa-tebli a gblegble 'kwli, 'ε tɔɔ □ne nyibli yi, -ε mo, -ti a 'mu, ε mo -ti a -tεε □niɔ. 'Ya 'v 'lu de, 'ki ε naa 'li 'a -Hihiu* 'li, 'ε -nyi nyibli 'kl', 'ki bu nu 'a -kvan, □wi yi, -te ε ni 'a -huhua.

-Yusu tɔɔ ne -a mu 'hru -mu' ni, -a di na, -a 'mu 'li 'a 'klo yrayrv 'kwli pa

⁵ 'Klo yrayrv -mu', Nyisua di nu, ε nɔ- kɔ -ti -a hle. Nyisua 'yi 'v 'a lelenyo ble □tu, 'ki v 'mu 'klo -bu win ki -kɔɔ -ni a -ti. Kee, -Yusu -mu', -ε -he -tonyiblo, ε nɔ- ε □tu 'v bu.

⁶ ε mo □haan-ti, v 'cri la□a, 'ki 'li Nyisua crien 'kwli, -ε mo:

«Nyisua o, nyɔ- mo -tonyiblo, -koti □ni yi 'a -ti 'lu -mo le -hie 'li?

-Tonyiblo 'yi □dedede 'pa-
 'A -ti, ε mo □wilekεεde, 'ki -bu di□e -heε -ni.

⁷ -Nu□o ni, -tonyiblo 'ε ni 'li -na lelenyo bu,

'ti- □ni -nyi□e -ti a 'yi'bubua, □wi yi bodiɔ,

⁸ □ni nu□o, -tebli a pepe 'ε ni 'li 'a bubuɔ bu.»

-Ti a 'mu, v 'cri□i ni, 'ki 'v -Yusu a -ta'. Winbu -bu, -ε mo: «-Tebli a pepe ni 'li 'a bubuɔ bu,» ε □hen 'nyre, -ε mo, ε 'yi □dedede -kɔ, bu 'yi win ki -kɔɔ -ni. Kee, -a 'ye□e ni 'ye -tεε, -te -Yusu a 'mu, ε nu -tebli a pepe a win a kɔkɔle.

⁹ Kee, -a yi□i 'ni 'ye, -ε mo, Nyisua nu la□a ni, -Yusu 'ε di la 'ne- -tɔtu ki, 'ε ni la 'li Nyisua a lelenyo bu, 'ki 'li ti gbi 'kwli, 'ti- Nyisua 'ε -nyi□e -ti a 'yi'bubua, 'ki 'v 'a dɔɔnu 'hvi. Nyisua bu yru -aan nyai, kɔ, ε 'mu -a mu wa a -ti, ε nɔ- kɔ -ti, 'ε te -Yusu bu, 'ε di 'ne- -tɔtu ki, -ε di□e nu, 'ε 'mu □hɔen 'ye, 'ε 'mu 'ku, 'ki 'v nyibli a pepe a -ta'. -Te ε 'ye □hɔen a 'mu, 'ti- ε 'ku, ε nɔ- nu□o, Nyisua 'ε -nyi□e -ti a 'yi'bubua.

¹⁰ Nyisua nɔ- nu 'klo -bu 'a -tebli a pepe. ε nu□o ni, 'ki 'v 'a dɔɔnu a -ti a 'yi'buaε a -ta'. ε nɔ- nu□o, 'ε -hɔε□e, 'ki bu wa nyibli -hɔhɔi, v 'mu 'a 'yonv -he, v 'mu 'li 'a -ti a 'yi'buaε 'kwli pa. 'Ki ε naa 'li -Yusu a □hɔen a 'yiye kɔ 'a 'kukub 'kwli, -ε di□e nu, -Yusu 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki bu paa 'li 'a nyibli Nyisua a -ti a 'yi'buaε 'kwli.

¹¹ -Yusu a 'mu, -ε ni□e, nyibli 'v yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisua ye', ε kɔ nyibli a pepe -mu', ε yi 'v yi 'sii -ni

'hven-, v ko 'Bai ni -do. E no- mo Nyisua. E no- nuo, 'ki -Yusu 'ye ni pie 'yie, 'ki bu daa nu 'a 'diaynu.

12 'A 'mumu, ke- e pi Nyisua yi, -e mo:

«Nyisua o, 'n -hve bu na -na -ti -mo le,

'ki 'v 'na 'diaynu ye'.

'N ko bu pu -mu 'nyre le, 'ki 'li -na nyibli 'nyl.»

13 Ke- e pi de:

«Nyisua, no- 'n kuo wlv yi 'a -ne ti.»

Ke- e pi de:

«Nyibli -mu', Nyisua -nyi 'mu,

v ko 'mu 'hven-, -a mu no- -bu.»

14 Nyibli -mu', -v ko -ti e hle, v nu-mo nyibli -mu', -v ni 'ne- 'klo -bu ki. E no- nuo, -Yusu a 'mumu, 'e -he -tonyiblo, 'e 'ku, 'ti- 'e naa 'li 'kukub a 'mu 'kwli, 'e -we Satan a 'kl bu, -e nuo Satan, no- ni e, nyibli 'v 'kukub le.

15 -Te koyo ni, 'v yi 'waa 'mase a huannu pie, ke- nyibli ni, 'v yi 'kukub a huannu pie. Kee, -Yusu 'ku ni, 'ki 'v 'waa -ta', -e di e nu, e 'mu nu gble, 'ki 'v huannu a 'mu a -ta'.

16 Nyisua a win hle e ni, -e mo, e 'yi Nyisua a leleny wa mo -di, kee, e di ni, 'ki bu wa -tonyibli -bu, -v ni 'ne- -tutu ki, -v mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu.

17 'A -ti, e noo la 'v le, 'ki -Yusu a 'mu, bu -he la -tonyiblo, e 'mu la -a mu -bu, -v mo 'a 'diaynu yi 'wi, 'ki 'v 'a -ne dedede -mo. E yru -tonyibli a nyai, 'e -he Nyisua a -cohlunpinyo* gbagbu, 'e ni 'v Nyisua ko -tonyibli 'hven- a -gbati, -e di e nu, Nyisua 'mu 'a nyibli a de 'kuku 'wawla -ni, v ko Nyisua 'hven-, 'v 'mu -mve.

18 -Te -Yusu a 'mumu, e ni la 'ne- -tutu ki, e yi 'ye la huven diaki, 'ki 'v le tee a -ta'. 'A -ti, -a mu -mo -bi, 'bu mo, 'bu yi 'v -a mu le ni tee -ni, -Yusu ko 'kl, 'ki bu dii ne -a mu ki.

3

-Yusu ni 'v -aan 'bai gbagbu Moise 'lu yi

1 'Na 'diaynu -na, Nyisua -ha 'li 'a mu ni, 'ki ba -he 'a dako, a 'mu 'li 'a 'klo yrayru 'kwli pa. -A mu -bu, -v

mo 'a nyibli, de -a kuo wlv yi, e ko de -a ne -mo le, 'ki 'v nyibli yi, e no- -bu: -Yusu, no- Nyisua lee 'ne- -a mu -mo, 'e -he Nyisua a -cohlunpinyo* gbagbu, 'e ni 'v Nyisua ko -a mu 'hven- -gbati, 'e nuo, -a ko Nyisua 'hven-, a -mve. 'A -ti o, -Yusu a -ti, no- -ba -hie 'lu -mo le 'a -ne ti.

2 -Kuan -mu', Nyisua -nyi e, e tui la 'yie -tee, wlv yi, -te Moise ni la, -kuan -mu', Nyisua -nyi la a, 'e tui la a 'yie -tee. -Kuan a 'mu, e no- mo, bu naa la Nyisua a 'kayu.

3 Nyiblo -mu', -e pu 'kayu, e no- v pu 'nyre le, 'e -hi 'v 'kayu a 'mumu 'v. 'Ki -Yusu ko Moise a -gbati, de ni -do a 'mu, e no- nuo. 'Ki Moise ni 'li 'kayubukue 'nyl, -Yusu -mo -bi, e no- mo 'kayuponyo. E no- mo Nyisua a dako a Kukonyo. 'A -ti, -Yusu ni 'v Moise 'lu yi. -Yusu a 'mu, e no- -a ble yi -ba pu 'nyre le.

4 Bu pu Nyisua a dako 'kayu a de yi: -A yi e ni, -e mo, 'a -ne 'kayu 'bu ni 'v, e ko kukonyo. Ke- ni -do e ti 'mu, Nyisua, -e nu 'klo -bu a -tebli a pepe, e no- mo -tebli a 'mu, 'a Kukonyo.

5 Moise a 'mu, Nyisua a -kuan ni -do, no- e ni la, 'e tui la Nyisua a 'kayu 'yie -tee. 'A -kuan, no- mo, bu lee la nyibli -tebli -mu', Nyisua di la nu, 'ki 'li ye'.

6 Kee, -Yusu 'Klsv -mo -bi, e 'yi Nyisua a -kuannunyo ni -do 'pa-, kee, e mo Nyisua a 'Yu nuo, 'e tui 'a 'Bai Nyisua a 'kayu 'yie -tee. E no- mo Nyisua a dako a pepe a Kukonyo. 'Bu mo, ba 'te kuo ne wlv yi, e ko, ba yi e, ba yi ni -ple, 'ki 'li doo 'kwli, -e mo, Nyisua di nu -a mu haande gbagbu -mo, -e -bi -a mu -bu, -a mu mo Nyisua a dako, a mo 'a 'kayubukue -we.

Nyisua di -nyi 'a dako -wleele

7 E no- nuo, Nyisua a -Hihiu* 'e pi la le:

«Kike -bu, 'bu mo, 'ba yi ke Nyisua a win ni 'win,

8 ba 'ble e kua.

'Aan wlv 'ni 'gboklo 'li -ni,

wlv yi, -te 'aan 'bainu ni la,

'waa □wli 'gboklo la -ni.
 Ti a 'mu 'yri, 'ki u ni la 'li -tite -mu',
 nyiblo □du 'yi 'li 'ti,
 'u -wen la Nyisua yi,
 'u 'cibi la 'u de 'kuku a nunuo,
 -ε di□e nu, u 'mu□u 'ye,
 'bu mo, Nyisua 'bu di la □nu yru
 le -puu -ni.»

9 Ke- Nyisua pi la, -ε mo:
 «□Haan-tebli -mu', 'n nu la,
 'ki 'li 'yri a -wli ni 'huen 'kwli,
 'ye □bu u 'ye□e,
 keε, ke- ε 'ni 'mu, 'u 'cibi 'u de 'kuku
 a nunuo.

10 ε no- nu□o, 'ni pu nyibli a 'mu yru
 le,
 'ni hle□e, -ε mo, 'waa □wli nyre yi.
 De -mu', 'n -hue □nu, u 'ni -yru□o li□u
 le.

11 'A -ti, 'ki 'li 'na yru a puupu 'kwli,
 'n 'suu □ne ni, 'ni pu la le,
 -ε mo, nyibli a 'mu, u 'yi 'li□u 'li -we,
 bu pa la 'li 'blugba -mu',
 'n di 'na nyibli -nyi 'kwli,
 -tite -mu', □haan-wleele ni 'li.»

12 'Na 'diaynu -na, ba □tu 'aan
 dionu 'yie, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo
 □du 'ni 'nu 'li, -ε ko □wlu -huan, -ε
 'yi Nyisua □wlu yi -kuo -ni, -ε nu□o,
 nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'yi 'ki Nyisua
 □wlu yi -kuo -ni, -ε -bi ε □hen 'nyre,
 ε hie 'u 'Klohienyisua bu.

13 De a ko ba nu, ε no- mo, ba
 -nyinyi 'kl' 'a -ne -nyrowo, -ε di□e
 nu, Satan 'ni □ha 'a mu -kaa -ni, a 'ni
 □ha de 'kuku nu, ko 'aan □wli 'ni □ha
 'gboklo -ni. Ke- a di 'kl' a -nyinyile
 nu, -ε nu□o, kike -bu, Nyisua -hue bu
 hlee ke 'li -a mu -mo.

14 'Bu mo, -tebli -mu', -a kuo la
 □wlu yi, ti -mu' -ko 'yri -a 'ble la
 -Yusu a -ti kua, □ba 'tite kuo □ne □wlu
 yi, □ba 'yi -sa, □ba -yra□a 'lu, -ε -bi
 -a mu -Yusu a nyibli □nu.

15 U 'cru□u ni, 'ki 'li Nyisua
 'kwli -ε mo:
 «Kike -bu, 'bu mo, 'ba yi ke Nyisua a
 win ni 'win,
 ba 'ble□e kua.
 'Aan □wli 'ni 'gboklo 'li -ni,
 □wli yi, -te 'aan 'bainu ni la,
 'waa □wli 'ε 'gboklo la -ni.»

16 A yi□e ni -tee, nyibli ni -tie, -u
 'win la Nyisua a win, 'ti- -u -wen
 la□a yi. U nu- mo nyibli a pepe -mu',
 Moise neε la -ni, ti -mu' -ko 'yri u
 -huen la 'li Esipublugba 'kwli.

17 A yi□e ni -we, nyibli -mu',
 Nyisua puu la yru le, 'ki 'li 'yri a -wli
 ni 'huen 'kwli. Nu- -mo nyibli -mu',
 -u nu la de 'kuku. ε no- ko -ti, 'u
 'kuku la le, 'ki 'li -tutukutu -mu', -ε
 ko ki nyiblo □du 'yi 'li 'ti.

18 A yi□e ni -tee -we, nyibli -mu',
 -u ko -ti Nyisua 'ε 'suu la -ni, 'ε pu
 la le, -ε mo, u 'yi la 'li□u 'li -we, bu
 pa la 'li 'blugba -mu' 'kwli, ε di la 'a
 nyibli -nyi, -te □haan-wleele ni 'li. U
 mo nyibli -mu', -u 'ye ni □tuu la 'u□u.

19 'A -ti o, 'na 'diaynu -na, -a yi□u
 'ni 'ye, -ε mo, -aan 'bainu, u 'yi la
 Nyisua □wlu yi -kuo -ni, 'u 'yi la 'u□u
 □tuu -ni. ε no- nu□o, 'ki u 'yi la
 'li□u 'li -we, bu pa la 'li 'blugba -mu',
 Nyisua -nyi la 'a nyibli 'kwli, -ε ko
 'kwli □haan-wleele ni 'li.

4

1 Ti -hi la a ti 'yri, Nyisua pu la 'li□u
 ni, -ε mo, ε di -nyi la 'a nyibli 'hru,
 u 'mu la 'li 'a bunule -mu' pa, -tite
 -mu', □haan-wleele ni 'li. 'Lipude a
 'mu, ε 'tite ko 'kl', 'ki 'u -a mu -mo. 'A
 -ti, -ba □tu -aan dionu 'yie, -ε di□e
 nu, 'ki 'ne -a mu 'nyi, nyiblo □du
 'ni □ha bu hie, 'ki 'u -wleele a 'mu
 a 'kwlipupa a -ta'.

2 -Te -aan 'bainu nu la □haantitie
 a 'mu 'a 'winwin, ke- -aan 'mumu
 -a nu 'a 'winwin. Keε, □haantitie
 a 'mu, ε 'yi □nu -heε -ni, 'ki bu pa
 'li Nyisua a -wleele', -ko -ti, -te u
 'win□u, u 'yi□u □wlu yi -kuo -ni, 'u
 'yi 'u Nyisua 'u □tuu -ni.

3 -A mu -mo -bi, -u kuo □haantitie
 a 'mu □wlu yi, -a mu di 'li -wleele
 a 'mu pa. -Aan 'bainu -mo -bi, -u
 'yi titie a 'mu □wlu yi -kuo -ni, ke-
 Nyisua pi, 'ki 'u 'waa de ki, ε wen:
 «'Ki 'li 'na yru a puupu 'kwli, 'n 'suu
 □ne ni,
 -ε mo, nyibli a 'mu, u 'yi 'li□u 'li -we,
 bu pa 'li 'blugba -mu',
 'n di 'na nyibli -nyi 'kwli,
 -te -mu', □haan-wleele ni 'li.»

De a 'mu, e 'yi 'nyre [hen, -e mo, -wleele 'yi 'u Nyisua 'hvi -ni, -e nu[0, -te Nyisua nu la 'klo, 'ki 'li -nyrowi ni [hlon-do 'kwli, 'ki e -wee la 'u 'a -kuan -mo, 'e -wle la.

4 'Ki 'li Nyisuaerien a 'kwtio -bi 'kwli, u hla -ti, 'ki 'u -nyrowi ni [hlon'huen a -nyrowo a de ki. -Ti a 'mu, u 'cri la, e no- -bu: «Nyisua -we la 'a -kuan a pepe -mo, 'ki 'li -nyrowi ni [hlon-do 'kwli, [hlon'huen a -nyrowo, -e -bi e -wle la ni.» (A -ti, -wleele ni 'u Nyisua 'hvi.)

5 Kee, 'ki Nyisuaerien a 'kwtio -bi 'kwli, u 'cri[ti ni, -e mo: «Nyisua wen 'ni: -Pi, u 'yi 'li[ti 'li -we, bu pa 'li 'na -wleele'.»

6 Yi-henyibli -mu', -u 'win la Nyisua a [haantitie a 'mu, u 'yi la 'li Nyisua a -wleele a 'mu -pa, -e nu[0, u 'yi la[pa [wlv yi -kuo -ni, 'u 'yi la 'u Nyisua 'u [tuu -ni. 'A -ti, -a yi[ti 'ni 'ye, -e mo, -te nyibli -mu', -u 'yi Nyisua [wlv yi -kuo -ni, u 'yi la 'li -pa, nyibli -bi, nu- di 'li pa.

7-8 -Aan 'bainu -mu', -u 'yi la Nyisua [wlv yi -kuo -ni, u 'kuku la le, 'ki 'li 'blugba -mu', -e ko ki nyiblo [du 'yi 'li 'ti. Ti a 'mu 'yri, Nyisua a nyiblo -mu', -e ko 'nyre mo Sosue, e no- nee la Nyisua a dakw, 'e gba la 'li [nu Kanaablugba -mu' 'kwli, Nyisua pu la le, -e di la [nu -nyi. Kee, Sosue a 'mu, e 'yi la [nu [haan-wleele -nyi, ki 'li Kanaablugba a 'mu 'kwli. 'N hle[ε ni, -e nu[0, -a yi[ε ni, -e mo, -te u nyre la 'li 'blugba a 'mu 'kwli, e gba 'yri -huchui, 'ti- Nyisua 'e naa 'li 'a -kuannunyo Dafidi 'li, 'e lee ne 'a dakw, e wen:

«Kike -bu, 'bu mo, 'ba yi ke Nyisua a win ni 'win,

ba 'ble[ε kua.

'Aan [wli 'ni 'gboklo 'li -ni.» -Te Nyisua nu la 'puple le, e tve la[pa yi, -e mo, ti a 'mu 'yri, 'a dakw 'ye la [haan-wleele ni kve, 'ki 'li Kanaablugba 'kwli. E no- nu[0, 'e yi la [nu 'hru -nyi, 'ki bu 'win la 'a win, -e di[ε nu, 'bu 'tie kuo la[pa [wlv yi, e 'mu la [nu [haan-wleele -nyi.

9 E no- ko -ti 'ni hle[ε, -e mo, -a mu -bu, -u mo Nyisua a dakw, -a di 'li [haan-wleele a 'mu 'ni pa, [wi yi, -te e -nu, 'e -wle la, 'ki 'li -nyrowi ni [hlon'huen a -nyrowo 'kwli.

10 Nyiblo -bu, -e pue 'li 'klo yrayru 'kwli, -te -mu', Nyisua yi 'li 'a nyibli -wleele -nyii -ni, nyiblo a 'mu, e 'ni nu[0 'ki -kvandε [du. 'A -kuan -yre 'lu, [wi yi, -te Nyisua -nu, 'e -wle la, -te e -yra la -kuan 'lu.

11 De a 'mu, 'a -ti, -ba [tu 'u 'kli, -e di[ε nu, -a 'mu 'li -wleele a 'mu pa. -Ba [tu[0 'yie, -e di[ε nu, 'ki 'li -a mu 'nyi, nyiblo [du 'ni [ha Nyisua a -ti le -hee -ni, e 'ni [ha bu hie, [wi yi -aan 'bainu, -u -hee la Nyisua a -ti le.

12 'A -ti, -ba 'ble Nyisua a win kua -tee. Nyisua a win a 'mu, e no- yi nyibli 'klo yrayru -nyi. 'A win a 'mu, e no- ko 'kwli Nyisua nee 'li, 'e ni -kuan. Nyisua a win a 'mu, e 'wi[ti 'phen yi. Kee, e ni 'kli ki, 'e -hi 'u 'phen a 'mu 'u, 'e pue 'li -tonyiblo a 'hvi 'kwli, 'e yi 'a [wlv le -hren. E 'wi[ti 'phen yi, -e yi 'kli [tio le 'be, 'ki 'u -te -mu', u kukue 'u yre, 'e mi -mimi, 'e yi 'kli a 'mu 'a -hanmli ki ye. -Tebli -mu', -tonyiblo nee [wli kle, e -hue bu nu, e no- Nyisua a win a 'mu, e pi pepe'.

13 E 'yi [dedede -ko, -bu -hli Nyisua 'yi ki. 'Ki Nyisua a nunu-tebli a pepe ni 'u[0 'yi [hlon. -Tebli a pepe -bu, -a ni, -a di -hithia[pa kle, 'ki 'u[0 ye'.

-Yusu, no- mo -aan -cohlunpinyo gbagbu*

14 -A ko -cohlunpinyo gbagbu, 'e ni 'u -tonyibli ko Nyisua 'huen- a -gbati. E no- mo Nyisua a 'Yu -Yusu, -e mu 'li yakw 'kwli, 'ki 'u Nyisua 'hvi. 'A -ti, e no- -ba kuo [wlv yi 'a -ne ti, e ko, -ba lee ne 'a -ti nyibli a pepe.

15 -Aan -cohlunpinyo a 'mu, e yru -aan 'kla-wliye'yiya a pepe le, 'e yi[ε -we, -e mo, -a mu -tonyibli, e ko ti, le[teele 'bu ye -a mu ki, -a 'yi 'kli [du -ko, 'ki -ba -won le[teele a 'mu yi, e ko, 'e ko -aan nyai, -e nu[0, 'a 'mumu, -te e ni la 'ne- -tutu ki,

le[te]e a gblegble, e no- e yi la 'ye, -e 'w[] -a mu yi. Kee, e no- -mo -bi, e 'yi de 'kuku -nu.

16 -A yi[] e ni, -e mo, -Yusu a -ti, Nyisua 'e ko -aan nyai. 'A -ti, -a ni 'pie 'li huannu, -ba 'y[] 'u[] 'hu[] bu, 'ki 'li [] a yikuole 'kwli, -e di[] e nu, e 'mu -aan nyai yru, e 'mu -aan de 'kuku 'w[] -ni, e ko, e 'mu -a mu -he[] -ni, ti -mu' -ko 'yri 'kla-wliye'y[] di 'u -a mu ki -ye[] -ni.

5

1 'A -ne -c[] gbagbu, 'ki 'ne- -a mu -Juukue* 'nyi, 'ki u -he 'li[] -tonyibli 'nyi, 'u [] 'u[] bu, -e di[] e nu, -c[] a 'mu, e 'mu 'li Nyisua -mo -hlee -ni, 'ki 'u -aan -ta', e ko, e 'mu Nyisua a -c[] pi, 'ki 'u de 'kuku -mu', nyibli -nu a -ta'.

2 -c[] a 'mu, -te e mo -tonyiblo a -ti, e ko ti, le[te]e 'bu ye[] ki, 'ki e 'ye ni ko 'kl[], 'ki bu 'yi de 'kuku -nu. E no- nu[] , nyibli 'bu 'yi [] -yi, e ko, 'bu yi de 'kuku ni ni, -c[] a 'mu, 'e -we 'li bu yru nyibli a 'mu, 'waa 'kla-wliye'y[] le, e ko bu yru 'waa nyai.

3 De a 'mu a -ti, e 'yi nyibli a de 'kuku ni -do a -ti 'pa-, e 'ni -pi[] e li -c[] , kee, e ko bu pi 'a 'mumu, 'a de 'kuku a -c[] .

4 Nyiblo 'bu mo -c[] gbagbu, -e -bi e ko -ti a 'yi'bu[] . Nyiblo [] 'yi -huan 'a d[] -c[] gbagbude ki ni pi. Kee, Nyisua a [] , e no- de nyiblo, 'ki bu -he -c[] , [] yi ti -hi la a ti 'yri, -te Nyisua a [] , e nu la, 'e da la Ayro, Ayro 'e -he la -c[] gbagbu.

5 Ke- ni -do e [] 'mu, 'ki 'u -Yusu 'K[] -mo. E 'yi la 'a d[] -c[] gbagbude ki bu -pu. Kee, Nyisua a [] , e no- -nyi[] -ti a 'yi'bu[] , 'e da[] , 'ti- 'e lee [] : «-Mo 'na 'Yu [] .

Kike -bu 'n -he ke -na 'Bat.»

6 'Ki 'li Nyisua[] -bi 'kwli, u 'cru 'li[] ni, -e mo, ke- Nyisua pi: «-Di mo -c[] gbagbu, -te 'klo te yi bu,

[] nyiblo -mu', -e ko 'nyre mo Mekisideki yi.»

7 -Te -Yusu ni la 'ne- 'klo ki, e yi la[] ni, -e mo, Nyisua ko 'kl[], 'ki bu [] , 'ki 'u 'kukuu -mo. 'Ti- -Yusu a 'mu, e 'mu la 'ku mo mu, e da la Nyisua -dada, 'e -tva la wuwe, ko, e 'ye[] la 'li win, -e nu[] , e -hu[] bu [] la 'u Nyisua 'u, e 'mu[] ki wen, 'ki bu 'ku, Nyisua 'e wen 'a lenyaawin ki. E no- nu[] , -te -Yusu a 'mu, e 'ku, Nyisua 'e -ha 'li[] 'kukunyibli 'nyi, 'e -ha[] 'klo, -e nu[] , -Yusu a 'mu, e [] la 'u[] ni diaki.

8 'Ye [] -Yusu bu mo Nyisua a 'Yu, e ko bu 'ye [] diaki, -e di[] e nu, e 'mu Nyisua a 'u[] 'nyi.

9 -Te Nyisua -yra 'a -kuan 'lu, 'ki 'li -Yusu', -e -bi -Yusu a 'mu, e -he nyiblo -mu', -e we nyibli a pepe -mu', -u [] 'u, -e di[] e nu, u 'mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li ko,

10 Nyisua 'e nu[] , -Yusu 'e -he -c[] gbagbu, -e 'w[] nyiblo -mu' yi, -e ko 'nyre mo Mekisideki.

Ba [] 'aan d[] 'ye, -e di[] e nu, a 'ni [] 'u Nyisua a 'hru bu hie

11 -A ko -tebli -hu[] , -ba lee ne 'a mu, 'ki 'u nyiblo -mu', -e mo Mekisideki a -ta'. Kee, e 'kla 'mu, 'ki -ba yru[] 'e 'a mo[] le, -e nu[] , a 'ni -yru[] -ti' le 'w[] .

12 -Te ti ne -bu, a ble[] yi, 'aan 'mumu, ba mo wen t[] , -e nu[] , see la, a -tva la 'nyuny[] , kee, a 'ye[] le ni yru[] -te[] . E -hu[] ni, nyibli -bi bu di 'li 'a mu -mo, yi-he-tebli -mu', a 'nyi, 'ki 'u Nyisua a win a -ta', u 'mu 'a mo[] -to[] -ni de. E [] 'nyre, -e mo, diide -mu', kukuny[] yi di, a 'ye[] 'li 'a didie ni -we. A 'tie mo 'y[] , -u 'tie 'nyee.

13 'Yupanu [] 'nyee, e no- 'ye kukuny[] a 'p[] lewin le ni yru[] .

14 Kee, nyiblo -bu, -e -ku, e no- ble[] kukuny[] a didi-tebli yi. Ke- ni -do e [] 'mu, 'ki 'u Nyisua a win a -ta'. Nyiblo -bu, -e kuu 'li Nyisua a win 'nyi, 'ti- -e yi [] haande ko de -huan a 'yile-h[] , nyiblobu a 'mu, e no- -we 'li -bu yru Nyisua a win a pepe'

le, e no- u blea yi bu -nyi Nyisua a win a 'mu.

6

1 'A -ti, -a ni 'wu 'li 'yonu yi, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon, kee, -ba muu ye', -ba 'nyi Nyisua a win -mu', -e blea nyibli -mu' yi, -u kuu 'li Nyisua a win 'nyi. -Te -a tu la -Yusu a wlu a yikuole -wlu, yi-he-tebli -mu', -a 'nyi la, -ba -hi-e le, -ba 'nyi -tebli gbagbi -bi, 'ki 'u -Yusu 'Kisu a -ta'. Yi-he-tebli a 'mu, -e ko -ti 'n hle, e no- mo: Nyibli ko bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu, -e gbe 'li nu 'kuole', ko, u ko bu -nyi 'waa wlu a pepe Nyisua.

2 'Ki 'li yi-he-tebli a 'mu 'nyi, e ko de -bi, 'u tve ne, 'ki 'u 'nie a 'lupupu, e ko nyibli a dabu a 'lubepupu a -ta', 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli, e ko, -te Nyisua di nu, e 'mu 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi -ha, e 'mu nu 'ko -ha, ko, -te e di 'waa -bati a lepule nu, le'booti 'yri.

3 -A ko -ba -hi -tebli a 'mu le, -ba muu ye', -e di-e nu, 'mu 'a mu -tebli yrayi -to -ni. Ke- -ba nu 'a nunuo, 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli.

4 'Bu mo, ba yi yi-he-tebli ni -tve -ni, e 'ni -he-e nyibli, -koti nyiblo 'bu -nyi 'a dionu Nyisua, 'ti- 'bu plee 'li Nyisua ke, 'hru du 'yi 'ki 'u bu -pe, 'ki bu 'mve Nyisua le de. Nyiblo a 'mu, e 'ye Nyisua a -nyre ni, 'ti- Nyisua 'e nu o haan-tebli -huohu -mo, 'e -nyi-e 'a -Hihiu*.

5 Nyiblo a 'mu, e yi-e ni, -e mo, Nyisua a win, e mo haanwin, Nyisua 'e -nyi-e 'a 'kl kinu -mu', -e -huen 'li 'a 'ko yrayi -mu', -e di di 'kwli.

6 Nyiblo 'bu kuo -tebli a pepe a 'mu wlu yi, 'ti- 'bu plee 'li Nyisua ke, 'hru du 'yi 'ki 'u bu -pe, 'ki bu 'mve Nyisua le de, -koti 'bu plee 'li Nyisua ke, e 'witi -te 'bu 'ye ni ko wen 'u Nyisua a 'Yu tugbe 'yie de, 'ti- bu 'ye ni -ha wen 'yri le, 'ki 'u nyibli a pepe ye'.

7 Bu pu -ci a de yi. 'Bu mo, 'nu 'bu yi ni di, 'duo-tebli 'bu yi ni ge, 'ki 'li -ci 'kwli, -e -bi e hen 'nyre, -e mo, Nyisua pu -ci a 'mu wa -mo.

8 Kee, 'bu mo, 'witi 'bu gaa 'li -ci a 'mu 'kwli, 'bu nyre 'a 'duo-tebli yre, -e -bi -ci a 'mu, e 'yi -kuan -ko. E hen 'nyre, Nyisua 'tie pi 'jro -mo ni, 'a 'duo-tebli 'mu 'yri. 'A -ti, -ba 'wi haan'duo-tebli -mu' yi.

9 'Na 'dayi -na, e mo haan-ti, -a ni 'pule le, kee, -a yi-e ni -tee, -e mo, 'a mu -mo -bi, haan'hru, no- a ne, e ko, de -mu', -e di 'li 'kwli -hon, e no- mo Nyisua di 'a mu 'ni wa.

10 -Kuan -mu', a -nu, 'a -hee 'aan 'bio -Yusu a nyibli, 'a -ti 'yi 'li 'li -we, bu -hru Nyisua -mo. E hen 'nyre, -e mo, a -hee ne 'aan 'bio -Yusu a nyibli ni, ko, 'a 'tie yi nu -hee -ni. E no- tve ne -a mu, -e mo, a nve Nyisua ni. 'Ko -mo 'ko, e 'yi 'li 'li -we, haande a 'mu, 'a -ti bu -hru -mo, -e nu o, e 'sii 'u yi.

11 -A -hwe ni, -te a 'blee 'u kua, 'ki ba 'blee 'u kua, bu gba -gbagba, le'bo-nyrowo bu nyre 'u. 'A 'ni 'saa 'li, -e di-e nu, -tebli a pepe -mu', a kuo wlu yi, ko, a yi -ple, a 'mu o ko.

12 'Aan 'kl ni 'wee 'li, kee, nyibli -mu', -u kuo Nyisua wlu yi, 'ti-, -u ko wlu a 'lila, u nu- ko pi ba -ha 'li le. Nyiblidu a 'mu, u nu- Nyisua di de -mu', e pu 'li nu -nyi.

De -mu', Nyisua pu la 'li Abrahamu, e nu la ni

13 A yi-e ni, -e mo, ti -hi la a ti 'yri, Nyisua pu la 'li Abrahamu de. -Te e pu la 'li 'li, -e -bi e 'su la ni, -e mo, de a 'mu, e di la 'ni nu. Nyiblo du 'yi 'u Nyisua 'u -hi, Nyisua bu di la 'su -ni. 'A -ti, 'a dionu, 'e 'su la -ni.

14 -Te e yi la ni 'su -ni, ke- e pi la Abrahamu yi: «'N 'su ni, -e mo, 'n ko bu nu -mu haande -mo. 'N di-e ni nu, -na 'yonu a 'yonu 'mu wlo.»

15 -Ti a 'mu, Nyisua lee la Abrahamu, e kuo la wlu yi dtaki, 'ti-, 'e yi la -ple, 'ki 'li wlu a 'lila 'kwli. E no- nu o, -tebli a 'mu, Nyisua pu la 'li, 'e 'ye la.

16 Nyiblo 'bu yi ni 'su -ni, nyiblo -mu', -e ni 'u 'lu yi, no- ko 'nyre

'kwli, ε 'svi 'li -ni, -koti 'svuledu a 'mu, ε no- ni□e, 'a -ne -ti, 'ε yi 'li -we.

17 ε no- nu□o, Nyisua ε 'svu -ni. ε -hve□ε ni, 'ki nyibli -mu', ε pu 'li de, bu yru□o le, -ε mo, de a 'mu, ε pu 'li □nu, ε 'yi 'li□i 'li -we bu 'ci□i. ε no- ko -ti, 'ε pu 'li □nu□v, 'ti- 'ε 'svu la□a.

18 'A -ti, -tebli ni 'hven a 'mu, -ε mo 'lipude ko 'svule 'hven-, ε 'yi 'li□i 'li -we bu pu 'li□i hi 'kwli. 'A -ti, -a mu -bu, -v 'ye -hliile, 'ki 'v Nyisua 'hvi, -tebli ni 'hven a 'mu, ε nu- yi -a mu 'khi -nyi, 'ki 'v de -mu', Nyisua pu 'li -a mu, -ba -ple□e, 'ki 'li □wlv a yikuole 'kwli.

19 De -mu', -a yi -ple, ε no- 'ble -a mu kva, ε no- ni□e, -aan □wli 'v ku bu, 'ki 'v Nyisua ye', □wi yi, -te 'mu a du ni, 'bu pu□v 'nie, 'ε yi 'mu kva 'ble. De a 'mu, ε no- ni□e, danu -mu', -ε yi Nyisua a bunule -mu' -hli, 'ki 'li 'a 'kagbau bu, 'ki 'li yakv 'kwli, 'ε -hvn 'v -wlv, 'ki 'v -a mu -mo, □a pve 'li -tite -mu', Nyisua ni 'v.

20 -Yusu, no- 'nyee 'hru, 'ε pa 'li -tite a 'mu, 'ki 'v -aan -ta', -ε nu□o, ε no- -he Nyisua a -cohlunpinyo* gbagbu, -te 'klo te yi bu, 'ε 'w□i nyiblo -mu', -ε mo Mekisideki yi.

7

Mekisideki a -ti hlv 'kwli bu

1 Nyisua a win hle□ε ni, -ε mo, Mekisideki a 'mu, ε no- mo 'dlo -mu', v dee Salem a bodio, 'ε mo yakv 'kwli a Nyisua a -cohlunpinyo* -we. ε ko la ti □dv, Abrahamu mu la tu ki, 'ε 'la la bodio□v -hvhvi. -Te ε yi la kle ni -me, -ε -bi Mekisideki a 'mu, ε mu la□a ye' 'be mo, 'ε da la Nyisua, 'ki bu nu Abrahamu □haande -mo,

2 -tebli a pepe -mu', Abrahamu -ha tu ki, 'ε -nyi la Mekisideki 'a -pu a de. Mekisideki a 'mu, yi-hede ε □hen 'nyre, ε no- mo bodio, -ε 'sii 'v yi. ε mo bodio□v □nio, -ε nve kibwēenle, -ε nu□o, ε mo Salem□io a bodio □nio. Salem a 'mu, ε □hen 'nyre kibwēenle.

3 Nyisua a win, -ε hle Mekisideki a -ti, ε 'ni -lee li -a mu, nyiblo a 'di -bi -mo 'a 'dii ko 'a 'bai. ε mo

nyiblo □dv 'yi 'a 'bauv -yi. Ti -mu', -ε ko 'yri v kvo 'v□v, Nyisua a win 'ni -hla li□i. ε mo, ε 'ni -lee□e li -a mu -we, ti -mu' -ko 'yri ε 'kvu 'v. Mekisideki a 'mu, ε 'w□i -Yusu 'Klsv yi, -ε mo Nyisua a 'Yu, -ε nu□o, 'a -cohlunpi-kvan, Nyisua -nyi□e, ε 'yi 'lu-yreele -ko.

4 'Ba 'ye -te Mekisideki a 'nyre nu 'buba, ko, 'ba 'ye Abrahamu, -ε mo Yisraekue a 'bai. -Tebli a pepe -mu', ε -ha tu ki, ε -nyi 'a -pu a de Mekisideki.

5 -ε -bi 'ki, tete -mu', Nyisua -nyi la Moise, ε wen 'ni, 'ki 'li Yisraekue a □tugbi ni -pu □tu 'v 'hven 'nyi, Lefipv a □tugba, -v mo Lefi a 'yonu a 'yonu, v nu- bleε yi, -bu nu -cohlunpi-kvan, 'ki 'v Nyisua ye'. -Te v ni -cohlunpi-kvan a 'mu, 'a -ti, Yisraekue a pepe bleε yi, ti a pepe, bu -ha 'waa kvko-tebli a -pu a de, bu -nyi□e -cohlunpinyv a 'mu, 'ki 'v 'waa -heεle a -ta'. Ke- tete ni 'a hihla. ε □hen 'nyre, 'ye □bu Lefipv a 'diayiv mo Abrahamu a 'yonu -we, -ε 'w□i Lefipv yi, v bleε yi bu -nyi Lefipv -tebli a 'mu.

6 Mekisideki -mo -bi, ε 'yi Lefi a 'yu 'pa-. 'Ye □bu ε ni 'mu le, Abrahamu -mo -bi, ε -ha 'li 'a -ne -tebli a -pu a de ni, 'ε -nyi □ne□e, 'ti- Mekisideki a 'mu, 'ε pu la□a wa -mo. Abrahamu a 'mu, Nyisua pu la 'li de, 'ki 'v□v -mo'. ε no- tve □ne -a mu yi, -ε mo, ε mo nyiblo gbagbu □nio, 'ti- Abrahamu a 'mu, ε no- Mekisideki pu wa -mo. ε 'yi Abrahamu 'pa-, ε 'yi la Mekisideki wa -mo -pu.

7 -A yi□e ni, -ε mo, nyiblo -mu', -ε pi nyiblo -bi wa -mo, ε no- ni 'v nyiblo a 'mu 'lu yi. 'A -ti, Mekisideki ni 'v Abrahamu 'lu yi.

8 Lefipv a □tugba a -cohlunpinyv a 'mu, nyibli yi 'waa -tebli ni -pu a de -nyi, 'waa nyiblo ni -do a -kvan 'bu nyra bu, -ε □hen 'nyre, 'bu 'kv, -ε -bi 'a 'bihvan -bi bi 'v 'a -ta'. Kee, Mekisideki -bu, Abrahamu -nyi 'a kvko-tebli a -pu a de, Nyisua a win hle□ε ni, -ε mo, ε no- -mo -bi, ε hie 'klo, 'a -kvan 'yi 'lu-yreele -ko.

9-10 Ke- 'n pi: Moise a tete wen 'ni, bu -ha 'li 'waa -tebli a -pu a de, bu -nyi[e Lefipu a [tugba. Ke-tete ni 'a hihla. Kee, Lefi a 'mu, e -ha 'li 'a kuko-tebli a -pu a de, 'e -nyi[e Mekisideki, -e 'yi Lefipi 'pa-. 'N hle[e ni, -e nu[o, ti -mu', -e ko 'yri u 'ye la Lefi ni kve, 'ki Mekisideki mu la 'u Abrahamu ye' 'be mo, Abrahamu 'e -nyi la[a 'a kuko-tebli a -pu a de. De, e [hen 'nyre, e hlo 'kwli bu. E no- mo: Lefi a 'mu, e -ha la 'li 'a kuko-tebli a gble ni -pu a de, 'e -nyi la[a Mekisideki, ti -mu', -e ko 'yri Lefi a 'mu, 'a 'bai gbagbu Abrahamu, e -ha la 'li 'a kuko-tebli a pepe a gble ni -pu a de, 'e -nyi[e Mekisideki. De a 'mu, e no-tue [ne -a mu, -e mo, Mekisideki, no- ni 'u Lefi, -e mo -cohlunpinyu a pepe a 'bai 'lu yi.

Nyisva [tu 'u -cohlunpinyo gbagbu -bi bu, -e 'wi Mekisideki yi*

11 Tete -mu', Nyisva -nyi la Moise, e no- hle[e, -e mo, Lefi a 'yonu a 'yonu, -e [hen 'nyre, nyiblo -bu, -e mo Ayro, 'a [tugba, u nu- ble e yi bu nu Nyisva a -cohlunpi-kuan, 'waa -kuan a 'mu, e 'mu[u nu, Nyisva 'mu nyibli a de 'kuku 'wuwla -ni, -e di[e nu, u 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisva ye'. Kee, sey-seyi, 'waa -cohlunpi-kuan a 'mu, e 'yi 'kl -ko, 'ki bu nu[o, de a 'mu bu [cee 'u yi. E no- nu[o, -cohlunpinyo gbagbu -bi, 'e -di. -cohlunpinyo gbagbu a 'mu, -e -di, e 'yi 'li Ayro a [tugba 'kwli -ko, kee, e 'wi[Mi Mekisideki yi.

12-14 -cohlunpinyo a 'mu, e no- mo -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu. -A yi[e ni, -e mo -Yusu a 'mu, -e -he -tonyiblo, e mo Juda a [tugbatayu [ni. (E 'ni pu[u li Lefipu a [tugba.) Moise a tete 'ni -hla[a li[Mi, -e mo, Juda a [tugbatayu, no- ble e yi -bu nu -cohlunpi-kuan, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu. Kee, Nyisva a [gbetu, e no- hu[e[e, 'ki -Yusu bu bi 'u Lefipu a -cohlunpinyu a -ta'. E no- ko -ti, 'e -nyi -a mu tete yrayri, -e ne -Yusu a

-ti -mo le. Tete a 'mu, e ni 'u Moise a tete 'lu yi.

15 Ke- 'n pi: Lefi[tugba a -cohlunpi-kuan 'yi la 'kl -ko, 'ki bu nu[o, nyibli bu 'mue Nyisva yre. 'N hle[e ni, -e nu[o, -Yusu, no- Nyisva nu -cohlunpinyo gbagbu -mo, 'e 'wi[Mi Mekisideki yi, Nyisva no- [tu 'u[u Lefipu a -ta' bu.

16 Lefipu, u nu- ko la -cohlunpi-kuan, 'ki 'li tete a 'kl 'kwli, -te u mo la Lefi a 'yonu a 'yonu a -ti. -Yusu -mo -bi, Nyisva, no- nu[o -cohlunpinyo gbagbu -mo, -e nu[o, 'ki 'li 'a 'kl a kininu 'kwli, e -nyi[e 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

17 Ke- u nu la 'a 'ci[ru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «-Di mo -cohlunpinyo gbagbu, -te 'klo te yi bu, [wi[Mi nyiblo -mu', -e ko 'nyre mo Mekisideki yi.»

18 'A -ti, yi-hetete -mu', -e hle la -cohlunpinyu a -ti, Nyisva 'wuwla[a ni, -koti e 'yi la 'kl -ko, 'ki bu nu[o, nyibli bu 'mue Nyisva yre.

19 Moise a tete a 'mu, e 'yi la 'kl -ko, 'ki bu 'sii 'u nyibli yi, 'ki 'u Nyisva ye'. E no- nu[o, Nyisva 'e ya -a mu -Yusu 'yi. E no- -a yi -ple, 'ki 'li [wlu a yikuole 'kwli, [a yi[e, -e mo, e no- ko -cohlunpi-kuan -ni[e, [a yi Nyisva yre 'mue -ni.

20-21 -Ti a 'mu, -a ble e yi -ba kuo [ne [wlu yi, -e nu[o, ti -mu', -e ko 'yri Nyisva [tui 'u -Yusu bu, 'ki e 'mu 'a -cohlunpi-kuan nu, e 'suu [ne ni, 'ti- 'e [tu 'u[u bu. Ke- e pu[u yi:

«'Mo Kukonyo Nyisva, de -bu, 'n 'suu -ni, 'n 'yi 'li[Mi 'li -we, [bu 'ci[ru.

'N 'suu [ne ni, -e mo, -te 'klo te yi bu, -di mo -cohlunpinyo.»

Kee, ti -mu' -ko 'yri Lefi[tugba, u yi la -cohlunpinyu -he, Nyisva 'yi la[a 'suu -ni.

22 -Te Nyisva 'suu -ni, 'ki -Yusu bu mo -cohlunpinyo gbagbu, -te 'klo te yi bu, e nu[o, -a yi[e ni, -e mo, 'yri yrayri -mu', Nyisva [tu, e ko -a mu 'huen-, e ni 'kl ki, 'e -hi 'u 'yri 'ki 'u.

23 De -bi ni 'u. E no- mo: Lefi[tugba a -cohlunpinyu -hu la ni,

-ε nu□o, υ 'kukvi la λε. -ε -bi 'bu 'ku, -ε -bi nyiblo -bi bi 'u 'a -ta'.

²⁴ Kεε, -Yusu -mō -bi, 'a -ne 'yi 'mu le -ni. ε hie 'klo, -te 'klo te yi bu. ε 'yi 'li□i 'li we, bu 'ku yruyru. 'A -cōhlunpi-kvan 'yi 'li□i 'li -we bu kō 'lu-yreεε.

²⁵ De a 'mu a -ti, ε kō 'klī 'a -ne ti, 'kī bu wa nyibli -mu', -υ de Nyisva, 'kī 'li -Yusu a 'nyre 'kwli, -ε nu□o, ε ni 'klo, 'a -ne ti, 'ε de Nyisva 'a -ne ti, 'kī 'u nyibli a 'mu a -ta'.

²⁶ -Yusu, nō- mō -cōhlunpinyō gbagbu, -a -hve, -ε nu□o, ε 'sii 'u yi. Kikade □dv 'yi 'li□i 'li -ni. ε 'ni -nu□o li de 'kuku. ε 'yi de 'kukununyō yi 'wi. ε ni 'dō. Nyisva □tu 'u□v 'a dionv 'hvi bu, 'kī 'li yako 'kwli.

²⁷ -Juukue* a -ne -cōhlunpinyō gbagbi -bi -mu', υ nu- -mō -bi, υ kō bu pi -cōhlun, 'a -ne -nyrōwō, 'kī 'u Nyisva ye'. 'Bu 'mu -cōhlun a 'mu pi, yi-hede, υ ni, ε nō- mō bu pi -cōhlun, 'kī 'u 'waa □gbetu a de 'kuku a -ta'. 'Bu -hi, 'ti- 'u yi -cōhlun pi, 'kī 'u nyibli -bi a de 'kuku a -ta'. Kεε, -Yusu -mō -bi, ε 'yi la 'a nunuo le -nu. ε nō- -mō -bi, -te ε 'mu la 'ku, 'kī 'u tugbe 'yie, ε -ha la 'a dionv ni, 'ε -he la Nyisva a -cōhlun, -aan de 'kuku a -ti. ε nu la -cōhlun-hawō ni -do, -te 'klo te yi bu. Kue la 'li -nyrōwō a 'mu 'yie bu, -cōhlun □dv 'yi 'kī -kvan -kō.

²⁸ -cōhlunpinyō -mu', υ □tui 'u ble, 'kī 'li Moise a tete a 'klī 'kwli, υ mō -tonyibli □niō, -υ ni de 'kuku. Kεε, ti -bu 'yri, tete a 'mu, ε 'yi 'kī 'klī -kō, -ε nu□o, ti -mu' -kō 'yri Nyisva pu la le: «'N 'svv □ne ni, -ε mō, -di mō -cōhlunpinyō, -te 'klo te yi bu,» ti a 'mu 'yri, Nyisva a win a 'mu, ε nō- bi 'u Moise a tete a -ta', Nyisva 'ε □tu 'u 'a 'Yu -Yusu bu, 'kī bu mō -cōhlunpinyō gbagbu. 'A 'Yu -mō -bi, ε 'sii 'u yi. De 'kuku 'yi 'li□i 'li -ni. Ke- ε di 'mu ni, -te 'klo te yi bu.

8

-Yusu, nō- mō -aan -cōhlunpinyō gbagbu, ε nō- nu□o, -a kō Nyisva 'hven-, □a -mve*

¹ De gbagbu -mu', 'n -hve □bu lee ne 'a mu, ε nō- -bu: -Ti -bu, 'n hla wen, ε tve ne 'a mō□o ni, -te -mu', -aan -cōhlunpinyō gbagbu -Yusu ni 'mu. ε nō- yi -a mu -heε -ni. Nyisva -mu', -ε kō ne 'a -ne □dedede win kī, ε nō- kō diidekūbia kī -Yusu ni 'u bu, 'kī 'li yako 'kwli.

²⁻³ -A yi□e ni, -ε mō, -cōhlunpinyō a pepe, -υ ni 'ne- -tutu kī, 'waa -kvan, nō- mō bu nu 'wlugba-tebli, bu pi Nyisva a -cōhlun*, ε kō, bu -nyi Nyisva -nyinyi-tebli -bi. 'Bu yi -cōhlun a 'mu pi mō ni mi, 'kī υ pve 'li Nyisva a 'kayu -mu', -tonyibli -pu bu. -Yusu -mō -bi, ε 'ni -nu□o li 'a -ne -cōhlunpi-kvan, 'kī 'li Nyisva a 'kayu -mu', -tonyibli -pu bu. Kεε, 'kī ε ni 'li□i Nyisva a □haan'kayu -mu' bu, -ε ni 'li yako 'kwli, -ε mō 'kayu -mu', Nyisva a □gbetu, ε -pu. -ε -bi 'kī, -te -Yusu mō -aan -cōhlunpinyō, ε ni Nyisva a -cōhlunpi-kvan.

⁴ Kεε, ε 'ni nu□o -kvan a 'mu, 'kī 'ne- 'klo -bu kī, -ε nu□o, ε kō -cōhlunpinyō, 'u ni 'ne- 'klo -bu kī, 'u ni -cōhlunpi-kvan, □wi yi, -te Moise a tete ni 'a hihla.

⁵ Nyisva a 'kayu -mu', -ε kō bu υ ni 'li -kvan, ti -mu', -ε kō 'yri Moise mi la□a pu mō, ke- Nyisva pu la□a yi, -ε mō: «□Tu□o 'yie -teε, -ε di□e nu, -te 'n nu□o -na tōle, 'kī 'ne- dugba -bu 'lu, □mu 'a pūpū le nu.» Ke- Nyisva a win pu la. De a 'mu, ε □hen 'nyre, -ε mō, Nyisva a 'kayu -mu', Moise pu la, ε kō -cōhlunpi-kvan 'hven-, -υ kō -ti Moise a tete hle, υ mō -tebli -mu', -ε ni 'li yako 'kwli a yi'wīde □niō. Kεε, -tebli -mu', -ε ni 'li yako 'kwli, ε nō- mō □haan-tebli.

⁶ 'A -ti, -a yi□i 'ni 'ye, -ε mō, -Yusu a -cōhlunpi-kvan, ε ni, 'kī 'li yako 'kwli, ε -hi 'u -Juukue* a -cōhlunpi-kvan ni. 'Kī -Yusu ni 'u Nyisva kō -tonyibli 'hven- a -gbati, Nyisva 'ε □tu 'yri yrayri, ε kō -tonyibli 'hven-. 'Yri yrayri a 'mu, ε -hi 'u yi-heyri ni, -kōti 'kī 'li 'yri yrayri a 'mu 'kwli, -tebli -mu', Nyisva pu la le, ε di la nu, ε nō yi, 'ε -hi 'u -tebli -mu', ε nu la ti -hi la a ti 'yri.

7 'Bu mo, yi-heyrɪ -mʊ', Nyɪsʊa ɔtu la, ɛ ko nyibli 'hʊen-, 'bu ɔce la, ɛ 'yi wen 'liɔti 'li -we, bu ɔtu wen 'yri yrayri, ɛ ko -tonyibli 'hʊen-.

8 Keɛ, -a yi 'kiɔti 'ni 'ye, -ɛ mo, yi-heyrɪ a 'mʊ, ʊ 'yi la ɔce. ɛ no-nuɔ, Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa 'ɛ yi la nyibli -ti -yɛɛ -ni, 'ki 'ʊ 'waa de 'kuku a -ta'. Ke- ɛ pi la ɔnu yi, -ɛ mo:

«ɛ di ko ti, -ɛ ko 'yri 'n di 'ʊ 'yri yrayri ɔtu,
'n ko Judakue a ɔtugba ko Yisraekue a ɔtugbi a pepe 'hʊen-.

9 Ti -hi la a ti 'yri,
-te 'n pu la 'waa 'bainʊ dabʊ yi bu,
'ni -ha la 'li ɔnu ɔkode 'nyi,
'ki 'li Esipʊblugba 'kwli,
ti a 'mʊ 'yri, 'n ɔtu la 'yri, 'n ko ɔnu 'hʊen-.

Keɛ, 'yri yrayri -bu, 'n di ɔtu, 'n ko ɔnu 'hʊen-,
ɛ di ni 'do.

'Yri -mʊ', 'n ɔtu la, 'n ko ɔnu 'hʊen-, ʊ 'yi 'ʊɔʊ 'ʊ ɔtuu -ni.

ɛ no- nuɔ, 'ni hie 'ʊ ɔnu bu.
'Mo -bu, -ɛ mo 'waa Kʊkɔnyɔ,
'mo -ni 'li 'waa -mɔhleele le.

10 'Yri yrayri -mʊ', 'n di ɔtu,
'n ko Yisraekue 'hʊen-,
-te ɛ di 'mʊ ni, ɛ no- -bu:
'N diɔe 'ni nu, ʊ 'mʊ 'na tete yi,
'mʊɔʊ 'cru, 'ki 'li 'waa ɔwli ki.
'N di mo 'waa Nyɪsʊa, ʊ 'mʊ 'na dako pa.

11 ɛ 'yi 'ki 'liɔti 'li -we, bu ko nyiblo ɔdu,
-bu di 'a 'bɪhɪan ko 'a 'dɪayɪ 'hʊen- -toɔ -ni,
'ki bu yi Nyɪsʊa,
-ɛ nuɔ, kʊɛ 'ʊ 'yu ki bu, -bu ye kukunyɔ ki,
'waa pepe a 'mʊ, ʊ di 'mʊ 'ni yi.

12 'N di 'waa de 'kuku 'ni 'wɔwla -ni, ɛ ko, 'mʊ 'waa de 'kuku a 'mʊ 'a -ti -mo -hru.»

13 Ke- Nyɪsʊa nu la 'yri yrayri a -ti a hɪhla. ɛ ɔhen 'nyre, -ɛ mo, yi-heyrɪ -mʊ', ɛ 'yi 'ki 'klɪ -ko. -A yi 'kiɔti ni, -ɛ mo, de -mʊ', -ɛ 'yi 'ki 'klɪ -ko, ɛ ko, -ɛ 'ye ni -heɛ nyiblo, ɛ 'tɪɛ -we bu ni.

9

-Te -Juukue ni la Nyɪsʊa a dida*

1 'Ki 'li yi-heyrɪ -mʊ', Nyɪsʊa ɔtu, ɛ ko -tonyibli 'hʊen- 'kwli, -tonyibli, nu- ɔtutu -tebli yi ble, 'ki 'ʊ -tuo -mʊ', ʊ deɛ 'ʊ Nyɪsʊa ki. Tete -mʊ', Nyɪsʊa -nyi la Moise, no- yi ɔnu -lee -ni, -te -mʊ', ʊ di -tebli a 'mʊ, 'a yɪbleɔtutule nu, 'ki 'li Nyɪsʊa a 'kayu bu, ɛ ko, -te ʊ di -cɔhlɔn* a pipie nu, 'ki 'ʊ Nyɪsʊa ye'.

2 -Te ʊ nu -tebli a 'mʊ, 'a yɪbleɔtutule, ɛ no- -bu: ʊ pu 'tapɔkayu. 'Kayu a 'mʊ, ɛ ko -gbli ni 'hʊen. 'A yi-he-gblo, ʊ deɛ ɔne Nyɪsʊa a ɔɲani-gblo. 'Ki 'li -gblo a 'mʊ 'kwli, 'napitu ni 'li, -ɛ ko 'canɪyɔ ni ɔhlon'hʊen, 'ɛ ko 'teble, -ɛ ko ki ʊ ɔtui 'ʊ 'fɔɔdu -mʊ' ble, ʊ -he, 'ki 'ʊ Nyɪsʊa a -ta'.

3 'Ki 'li yi-he-gblo 'kwli, 'ki 'hʊen a -gblo -mʊ', 'a paale ni 'li. 'Ki 'ʊ 'a paale a 'mʊ ye', 'ki ʊ 'ba 'ʊ dagbagbu bu. 'Hʊen a -gblo a 'mʊ, ʊ nu- ʊ deɛ Nyɪsʊa a ɔɲani-gblo gbagbu.

4 'Ki 'ʊ 'hʊen a -gblo a 'mʊ ye', 'ki 'teble ni 'ʊ, 'ʊ nuu ɔne -gulʊ. ɛ no- ko ki ʊ pi 'ʊ hɪnhɔnpu-tebli 'to le, 'ki 'ʊ Nyɪsʊa a -cɔhlɔn a -ta'. 'Ki 'li 'hʊen a -gblo a 'mʊ 'kwli, 'ki dukwli ni 'li, 'ʊ 'wlaa ɔne -gulʊ 'lu le pepe, 'ʊ deɛ ɔne 'yridukwli. Dukwli a 'mʊ, ɛ no- -tʊɛ nyibli 'yri -mʊ', Nyɪsʊa ɔtu la, ɛ ko 'a dako 'hʊen-. 'Ki 'li dukwli a 'mʊ 'kwli, ya ni 'li, 'ʊ nuu ɔne -gulʊ. ɛ no- ko 'kwli, diide ni 'li, ʊ deɛ manɪ. 'Ki 'li dukwli ni -do a 'mʊ 'kwli, 'ki nyiblo -bu, ʊ deɛ Ayrɔ a kotu -mʊ', -ɛ ɔga la -pui, ɛ ni 'li -we, ko 'hɪkabi ni 'hʊen -mʊ', Nyɪsʊa 'cru la 'ʊ 'a tete ki.

5 'Ki 'ʊ dukwli a 'mʊ ki, 'ki ʊ ɔtu 'ʊ tuyonʊ ni 'hʊen bu. Tuyonʊ ni 'hʊen a 'mʊ, ʊ 'wɪɔti Nyɪsʊa a lɛnyʊ yi, 'ʊ tʊɛ ɔne nyibli yi, -ɛ mo, Nyɪsʊa ni -tuo ki, 'waa wanwen 'ʊ ɔjri dukwli a 'mʊ 'lu bu. 'Ki 'li 'waa wanwen a 'mʊ bu, 'ki -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbu -gble 'li -cɔhlɔn a -hlʊ le, 'ki 'ʊ dukwli a 'mʊ ki, -ɛ diɔe nu, Nyɪsʊa 'mʊ nyibli a de 'kuku 'wɔwla -ni. Ke- ɛ ni 'mʊ. Keɛ, 'n 'yi 'liɔti 'li -we, ɔbu

yrue mɔ 'a mu -tebli a pɛpɛ a 'mu lɛ -tɛɛ.

⁶ Kɛ- ɔ nu -tebli a pɛpɛ a 'mu, 'a yɪblɛɔtutule. 'A -nɛ -nyrɔwɔ, 'ki -cɔhlɔnpinyɔ pɔɛ 'lɪ yɪ-hɛ-gblo -mu' 'kwli lɛ, 'ki 'ɔ 'waa -cɔhlɔnpi-kvan a -ta'.

⁷ Kɛɛ, 'ki 'lɪ 'hɔɛn a -gblo 'kwli, -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu nɪ -do, ɛ nɔ- pɔɛ 'lɪ. 'Kɪ 'lɪ 'yɪrɔ 'kwli, ɛ nɪ 'lɪ paawɔ nɪ -do. 'Bu mɔ, 'bu yɪ 'lɪ nɪ pɔɛ, -ɛ -bɪ 'wlugba-tebli a -hlɔ, ɛ -ha, 'ki 'ɔ Nyɪsua a -cɔhlɔn a -ta', ɛ nɔ- ɛ gbɛ 'lɪ, -ɛ diɔɛ nu, Nyɪsua 'mu 'a dɛ 'kuku kɔ nyibli a dɛ 'kuku 'wɔwla -nɪ.

⁸ -Tɛbli a 'mu, ɛ nɔ- Nyɪsua a -Hihiu* nɛɛ 'lɪ 'kwli, 'ɛ tɔɛ nɛ -a mu, ti a pɛpɛ -mu', yɪ-hɛ-gblo -mu', ɛ di 'ɔ -hii -nɪ, 'hru 'yɛ wɛn 'ɔ bu nɪ pɛ, 'ki nyibli bu pa 'lɪ 'hɔɛn a -gblo 'kwli, -ɛ mɔ ɔɲanɪ-gblo gbagbu. ɛ ɔɲɛn 'nyɛɛ, -ɛ mɔ, 'hru 'yɛ wɛn 'ɔ bu nɪ pɛ, 'ki nyibli bu 'mɔɛ wɛn Nyɪsua yɛɛ -tɛɛ.

⁹ -Tɛbli a 'mu, nɔ- tɔɛ nɛ -a mu, -ɛ mɔ, -Yusu, nɔ- -hɛ -tɛɛ a -cɔhlɔn, -a yɪ kɛ. -Tɛbli 'ki a 'mu, -ɔ mɔ 'wlugba-tebli kɔ -tebli -bɪ 'hɔɛn-, ɔ -hɛ la, 'ki 'ɔ Nyɪsua a -cɔhlɔn a -ta', ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu nuɔɔ, nyibli -mu', -ɔ -hɛ -cɔhlɔn a 'mu, 'waa ɔwɪ bu 'sii 'ɔ yɪ, 'ki 'ɔ Nyɪsua ye'.

¹⁰ Nyibli -mu', -ɔ yɪ -cɔhlɔn a 'mu pi, ɔ kɔ bu ɔtuu 'ɔ ɔɲanɪ -mu' 'ɔ, -ɔ mɔ didi-tebli kɔ 'nɪna-tebli 'hɔɛn-, ɛ kɔ, -tɛ ɔ di -cɔhlɔn a -tebli a lɛyɪyɪra nu, -ɛ diɔɛ nu, ɔ 'mu 'ɔɔ yɪ 'sii -nɪ, 'ki 'ɔ Nyɪsua ye'. -Nɪmɪ a 'mu, ɔ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu 'cɪcɪ -tonyibli a ɔwɪ. Nyɪsua, nɔ- ɔtu 'ɔ -tebli a 'mu blɛ, 'ki 'ɔ ti gbi -mɔ', 'ɛ gbaɔa -gbagba, ti 'ɛ nyɛ 'ɔ, -ɛ kɔ 'yɪ Nyɪsua yaa 'ɔ -Yusu, 'ɛ 'cɪcɪ -tebli a pɛpɛ.

*-Yusu -ha 'a dɪɔnɔ nu, 'ki bu mɔ -cɔhlɔn**

¹¹ -Tɛ -Yusu 'Kɪsɔ di 'ki, ɛ nɔ- mɔ 'ki Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbu. ɛ nɔ- nɪɔɛ, -a kɔ Nyɪsua 'hɔɛn-, ɔa kɔ kɪbɔwɛɛnɛ. Nyɪsua a 'kayudɔ -mu', -ɛ kɔ bu ɛ nɪ 'lɪ -kvan, 'ki 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ 'bɔa nɪ, 'ɛ ɔcɛɛ 'ɔ yɪ, 'ɛ -hi 'ɔ Nyɪsua a 'kayu -mu', Moise pɔ la. ɛ 'yɪ nyibli 'pa-, ɔ 'yɪ 'kayudɔ a 'mu

-pɔ. Nyɪsua a ɔgbɛtɔ, ɛ nɔ- -pɔɔ, 'tɪ- 'kayudɔ a 'mu, ɛ 'yɪ 'nɛ- 'klɔ bu kɪ -nɪ.

¹² Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu -mu', -ɔ nɪ 'nɛ- -a mu -Juukɔɛ* 'nyɪ, -tɛ ɔ nɪ, 'ɔ gbɛ 'wlugba-tebli, -ɔ mɔ wlobɪ kɔ blobɪ a -hlɔ, 'ki 'lɪ Nyɪsua a 'kayu a 'hɔɛn a -gblo 'kwli, -ɛ mɔ ɔɲanɪ-gblo gbagbu, 'a -nɛ 'yɪrɔ, kɛ- nɪ -do -Yusu 'Kɪsɔ -nu, 'ɛ mu 'ɔ Nyɪsua 'hɔɪ, -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'muɔɔ lɛ -nyaa -nɪ, Nyɪsua 'mu -tonyibli a dɛ 'kuku 'wɔwla -nɪ. Kɛɛ, -Yusu 'Kɪsɔ -mɔ -bɪ, -tɛ ɛ yɪ 'lɪ Nyɪsua 'hɔɪ nɪ mɪ, ɛ 'yɪ 'wlugba-tebli a -hlɔ -gba, kɛɛ, 'a ɔgbɛtɔ, ɛ -hɛ -cɔhlɔn, 'ɛ gba 'a dɪɔnɔ a -hlɔ, 'ɛ nu paawɔ nɪ -do, 'ɛ mu 'lɪ Nyɪsua 'hɔɪ. 'A -hlɔ a 'mu, ɛ nɔ- nuɔɔ, Nyɪsua 'ɛ 'wɔwla -aan dɛ 'kuku, 'ɛ wa -a mu, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu.

¹³ Yɪ-hɛyɪ a tɛtɛ wɛn 'nɪ, bu nu wlobɪ kɔ blobɪ a -hlɔ, kɔ bli'gba ɔ pɔ 'tɔ a 'pupu, bu -gblaɔa nyibli -mu' lɛ, -ɔ 'wla -tɪ, -ɔ 'yɪ 'ɔ yɪ 'sii -nɪ, 'ki 'ɔ Nyɪsua ye', -ɛ diɔɛ nu, nyibli a 'mu, ɔ 'mu 'ɔ yɪ 'sii -nɪ.

¹⁴ 'ɛ mɔ ɔɲanɪ-tɪ, 'wlugba-tebli a 'mu, 'waa -hlɔ ɛ kɔ la 'klɪ, kɛɛ, -Yusu 'Kɪsɔ a -hlɔ kɔ 'klɪ dɪakɪ, 'ɛ -hi 'ɔ 'wlugba-tebli a -hlɔ 'ɔ. -Yusu 'Kɪsɔ a 'mu, ɛ 'yɪ dɛ 'kuku -nu, 'ɛ -ha 'a dɪɔnɔ, 'ɛ -nyɪ 'a dɪɔnɔ Nyɪsua, 'ki 'lɪ Nyɪsua a -Hihiu*, -ɛ hie 'klɔ a 'klɪ 'kwli. 'A -hlɔ, ɛ nɔ- diɔɛ nu, -aan ɔwɪ 'mu 'ɔ yɪ 'sii -nɪ, -ɛ diɔɛ nu, -a 'nɪ ɔha 'ki dɛ 'kuku nu dɛ, -ɛ yɛ 'kɔkɔɔ, kɛɛ, -a 'mu 'Klɔhienyɪsua a -kvan nu.

Dɛ -mu', -Yusu 'Kɪsɔ -nu a -tɪ, Nyɪsua 'ɛ ɔtu 'yɪ yɪyɪɪ, ɛ kɔ -a mu -tonyibli 'hɔɛn-

¹⁵ -Tɛ -Yusu 'Kɪsɔ nu 'a nunuo lɛ a -tɪ, ɛ nɔ- mɔ nyiblo -mu', -ɛ nɪ 'ɔ Nyɪsua kɔ -tonyibli 'hɔɛn- a -gbati, Nyɪsua 'ɛ ɔtu 'yɪ yɪyɪɪ, ɛ kɔ -tonyibli 'hɔɛn-. Dɛ a 'mu, 'a -tɪ, nyibli -mu', Nyɪsua dɛ, 'ki bu -hɛ 'a nyibli, ɛ di -nyɪ ɔnɔ 'klɔ yɪyɪɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. ɔ di 'klɔ yɪyɪɪ a 'mu nɪ kɔ, -ɛ nuɔɔ, -Yusu 'Kɪsɔ a 'mu, ɛ 'ku nɪ, 'tɪ- 'ɛ naa 'lɪ 'a 'kɔkɔɔ a 'mu 'kwli, 'ɛ ɔgbɛ nyibli, 'ki 'ɔ 'waa dɛ 'kuku

-mɔ', ɔ ni la ti -mɔ', -ε kɔ 'yri ɔ 'tɛ ni la 'li yɪ-heyrɪ a 'kli bɔ.

16 -A yi□e ni, -ε mɔ, 'bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ 'cɪɪn, -ε nε□ε -mɔ lε, -ε mɔ: «'Bɔ mɔ, 'nɪ 'kɔ, -ε -bɪ kε- ba nu 'na 'ku-tebli a □gɪgla,» ε □hɛn 'nyɛ, -ε mɔ, ε 'kɔ pɛpɛ, 'tɪ- ɔ 'mɔ 'a -tebli a 'mɔ □gla.

17 'Bɔ mɔ, 'bɔ 'tɛ ni 'kɔ, -ε -bɪ 'cɪɪn -mɔ', ε 'cɪɪ, ε 'yɪ 'kli -kɔ. Kεε, 'bɔ 'kɔ 'kɪ, -ε -bɪ 'cɪɪn a 'mɔ, ε kɔ 'kli.

18 'Yri a gblegble -mɔ', Nyɪsɔ □tu, ε kɔ 'a dakɔ 'hɛn-, kε- ɔ ni 'mɔ. -Tɛ Nyɪsɔ yɪ la yɪ-heyrɪ ni □tui, kε- ε pɔ la, -ε mɔ, bɔ 'la la 'wɪgbadε, -ε di□e nu, ɔ 'mɔ 'a -hlɔ bɔ 'wɪa, ε 'mɔ 'yri a 'mɔ □tu, ε kɔ 'a dakɔ 'hɛn-, 'yri a 'mɔ, ε 'mɔ 'kli kɔ.

19 Ti -hi la a ti 'yri, tete a pɛpɛ -mɔ', Nyɪsɔ -nyɪ la 'a nyibli, Moise -hɪhɪa la □nɔ kɛ, 'tɪ- 'ε 'la bloyonɔ [kɔ wlobɪ 'hɛn-], 'ε 'du 'a -hlɔ kɔ 'nie 'hɛn- ye', 'ε pɔpɔ □nɔ 'yɪ lε, 'ε nu 'wan-hugba, 'ε mɔ □nε -kɔtrɔ -jɔhɔn lε, 'ε 'nyra 'li□ɪ -hlɔ a 'mɔ -mɔ, 'ε -gbɪa tetecriɛn -hlɔ a 'mɔ lε, 'tɪ-, nyibli a pɛpɛ -mɔ', -ɔ ni la 'ɔ, 'ε -gbɪa □nɔ□ɔ lε.

20 -Tɛ ε yɪ □nɔ -hlɔ a 'mɔ lε ni -gble, kε- ε pɔ □nɔ yɪ: «Dε -bɔ, ε nɔ-mɔ -hlɔ -bɔ, Nyɪsɔ ni, 'ε □tui 'yri, ε kɔ 'a mɔ 'hɛn-, 'tɪ- 'ε yɪ 'a mɔ -lee -nɪ, -ε mɔ, ba □tu 'yri a 'mɔ 'yie.»

21 -Tɛ ε -wε nyibli a -hlɔ a lε-gbɔgbɪa -mɔ, -ε -bɪ ε -gbɪa 'li□ɪ Nyɪsɔ a 'tapɔkayu blε, ε kɔ -kɔannu-tebli a pɛpɛ -mɔ', -ε ni 'li 'kayu a 'mɔ bɔ 'hɛn-, ɔ ni, 'ɔ dε Nyɪsɔ.

22 Yɪ-heyrɪ a tete wɛn 'nɪ, bɔ nu -hlɔ, ɔ 'mɔ□ɔ Nyɪsɔ a 'tapɔkayu 'hɔ lε -gbɪa, ε kɔ -tebli ni -tie -mɔ', -ε ni 'li□ɪ 'kwɪ, -ε di□e nu, ɔ 'mɔ□ɔ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔ ye'. -Tebli -mɔ', ɔ 'yɪ -hlɔ lε -gbɪa, ε 'yɪ -hɔ. 'Hru 'yɪ 'ɔ bɔ -pɛ, 'kɪ Nyɪsɔ bɔ 'wɔwɪa -tonyibli a dε 'kuku, 'bɔ mɔ, 'bɔ 'yɪ -cɔhlɔn* a -hlɔ bɔ 'wɪa.

-Yusu 'Kɪsɔ a -hlɔ, ε nɔ- 'wɔwɪe nyibli a dε 'kuku

23 -A yi□e ni, -ε mɔ, Nyɪsɔ a 'tapɔkayu -mɔ', Moise pɔ la, ε mɔ la Nyɪsɔ a □haan'kayu -mɔ', -ε ni 'li yakɔ 'kwɪ a yɪ'wɪdε □nɔ. Nyɪsɔ a 'tapɔkayu a 'mɔ, ε kɔ 'a bɔ a -tebli 'hɛn-, ɔ kɔ bɔ -gbɪa □nɔ 'wɪgba-tebli a -hlɔ lε, -ε di□e nu, ɔ 'mɔ 'ɔ yɪ 'sɪi -nɪ, □wɪ yɪ, -tɛ Moise a tete ni 'a hɪhɪa. Kεε, 'bɔ mɔ Nyɪsɔ a □haan'kayu -mɔ', -ε ni 'li yakɔ 'kwɪ, ε -hɔε □haan-cɔhlɔn, -ε -hi 'ɔ 'wɪgba-tebli a -cɔhlɔn* 'ɔ. □Haan-cɔhlɔn a 'mɔ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Kɪsɔ.

24 -A yɪ□ɪ 'nɪ 'ye, -ε mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ 'yɪ 'li 'tapɔkayu -mɔ' bɔ -pa, -tonyibli -pɔ. 'Kayu a 'mɔ, ε mɔ Nyɪsɔ a □haan'kayu -mɔ', 'a yɪ'wɪdε □nɔ. Kεε, ε nɔ- -mɔ -bɪ, 'kɪ ε mu 'li yakɔ 'kwɪ, -tɛ Nyɪsɔ ni 'li. -Tɛ ti nε -bɔ, 'kɪ ε nyra 'ɔ Nyɪsɔ ye' bɔ, 'ε dε□ε, 'kɪ 'ɔ -aan -ta'.

25 -Juukɔε* a -cɔhlɔnpinyɔ* gbɔgbɔ -mɔ -bɪ, 'a -nε 'yɪɔ, ε kɔ bɔ pa 'li Nyɪsɔ a 'kayu a 'hɛn a -gbɔ 'kwɪ, -ε mɔ □hɔn-gbɔ gbɔgbɔ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ yɪ 'li ni pɔε, ε gbε 'wɪgba-tebli a -hlɔ. ε 'yɪ 'a dɔnɔ a -hlɔ 'pa-, ε 'nɪ -gbɔ□a li. -Yusu 'Kɪsɔ -mɔ -bɪ, ε -ha 'a dɔnɔ ni, 'ε -nyɪ 'a dɔnɔ Nyɪsɔ, 'kɪ 'ɔ -cɔhlɔn a -ta'. ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε nu 'a dɔnɔ a -haawɔ ni -do, ε 'yɪ□ɪ kɪ -nɪna -nɪ.

26 'Bɔ mɔ, 'bɔ nu la 'a dɔnɔ a -haawɪ -hɔhɔɪ, 'kɪ 'ɔ -cɔhlɔn a -ta', ε □hɛn 'nyɛ, -ε mɔ, kɔε la 'li bɔ, -tɛ Nyɪsɔ nu la 'kɔ, ε di nu wɛn □hɪɛn'yeewɪ -hɔhɔɪ. Kεε, ε 'yɪ □hɪɛn'yeewɪ -hɔhɔɪ -nu. ε nu 'li dɪiwɔ ni -do, lε'bɔɔti -bɔ, -a ni 'yri, 'ε -nyɪ 'a dɔnɔ Nyɪsɔ, 'kɪ 'ɔ -cɔhlɔn a -ta', -ε di□e nu, ε 'mɔ nyibli a dε 'kuku 'wɔwɪa -nɪ, ε 'mɔ □nɔ wa, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bɔ.

27 'A -nε nyiblo 'bɔ ni 'ɔ, ε ni 'kɔwɔ ni -do. 'Bɔ 'kɔ, -ε -bɪ 'kɪ ε mi 'ɔ Nyɪsɔ ye', -ε di□e nu, Nyɪsɔ 'mɔ□ɔ -bati lε -pɔɔ -nɪ.

28 Kε- -Yusu 'Kɪsɔ a dε ni 'mɔ -wε. ε nu la 'kɔwɔ ni -do. -Tɛ ε 'mɔ la 'kɔ, -ε -bɪ ε -nyɪ la 'a dɔnɔ Nyɪsɔ, 'kɪ 'ɔ -cɔhlɔn a -ta' -ε di□e nu, ε 'mɔ nyibli a dε 'kuku 'wɔwɪa -nɪ. ε di

'ni di de. 'Bu mo, 'bu -di de, e 'yi e 'mu nyibli a de 'kuku 'wuwla -ni a -ti 'pa-. Kee, e yi 'ni di, -e di e nu, nyibli -mu', -u yi -ple, e 'mu nu wa.

10

-Yusu -he -cohlun, 'wo ni -do, e no-ko -ti 'hru 'e pe 'v bu, 'ki -ba 'sii 'v yi pepe, 'ki 'v Nyisva ye'

1 E ni ke', Moise a tete 'e tve la nyibli haande -mu', Nyisva di la nyibli -mo nu. 'E mo han-ti, Nyisva 'e naa 'li -Yusu 'li, 'e nu nu haande a 'mu -mo. Kee, e 'yi la 'li Moise a tete 'li -naa -ni, e 'yi la nu haande a 'mu -mo -nu. Tete a 'mu, e hle e ni, -e mo, 'a -ne 'yru, nyibli ko bu nuna -cohlun* a pipie kle, 'waa de 'kuku a -ti, -e di e nu, u ko Nyisva 'huen-, u 'mu -mue. Ke- tete a 'mu, e ni 'a hihla. Kee, sey-sey, -cohlun a 'mu, e 'yi 'li 'li -we, bu 'sii 'v nyiblo yi, 'ki 'v Nyisva ye'.

2 'Bu mo, -cohlun a 'mu, 'bu ko wen 'kli, 'ki bu 'sii wen 'v nyiblo yi, 'ki 'v Nyisva ye', 'ki 'li 'a piiwo ni -do a 'mu 'kwli, nyibli di wen e 'ni yru, -e mo, e mo haan-ti nu, Nyisva 'wuwla 'waa de 'kuku ni, ko, u 'yi wen 'li 'li -we, bu pi wen 'ki -cohlun du de.

3 Kee, e 'yi 'mu le -ni. -cohlundu a 'mu, e ni e ni, 'a -ne 'yru, 'waa de 'kuku a -ti, 'e yi 'li nu 'kwli le bi. Kee, e 'ni -nu li, u 'ni 'sii e 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye',

4 -ko -ti blobi ko wlobi 'huen-, 'waa -hlu 'yi 'li 'li -we, bu 'wuwla nyibli a de 'kuku.

5 E no- nu, -te -Yusu 'Kisu yi 'ne- 'klo ki ni di, 'e lee Nyisva, -e mo:

«Ni -hua li, 'ki bu pie -mu 'wugba-tebli a -cohlun, e ko hapu-cohlun -bi 'huen-.

Kee, -mo lee 'ne- 'mu, -e di e nu, 'mu 'na dionu -ha, 'mu -mu 'na dionu -nyi.

6 'Wugba-tebli -mu', u pi 'to pepe, -cohlun a -ti,

'ki u 'mu -mo pie -ni, e 'ni -klo -mu ki.

E ko, -cohlun -mu', u yi -mu -pie -ni, 'ki 'v -tonyibli a de 'kuku a -ta',

e 'ni -klo -mu ki.

Kee, de -hue, e no- mo, nyiblo bu tuu 'v -mu 'v.

7 -e -bi, ke- 'n pi de:

Nyisva o, 'mo no- -bu, 'n di 'ne- 'klo ki ni,

de -mu', -hue, 'mu nu, wi yi, -te u nu 'a 'ci, 'ki 'v 'na -ta', 'ki 'li -na tetecien 'kwli.»

Ke- -Yusu 'Kisu -pu.

8 Yi-he-ti -mu', e -hla, e no- mo: Nyisva 'yi -da, 'ki bu pie ne 'wugba-tebli a -cohlun, ko -cohlun -bi 'huen-. 'Wugba-tebli -mu', u pi 'to pepe, 'ti- u yi -pie -ni, e 'ni -klo li ki, ko, -cohlun -mu', u yi -pie -ni, 'ki 'v de 'kuku a -ta', e 'ni -klo li -we. -A yi e ni, -e mo, tete -mu', Nyisva -nyi la Moise, e hle e ni, 'ki bu -ha -cohlundu a 'mu. Mo 'ye bu e ni 'mu le, ke- -Yusu nu la 'a hihla.

9 'Ya 'v 'lu de, ke- e pi de, -e mo: «Nyisva o, 'mo no- -bu, 'n di 'ne- 'klo ki ni, de -mu', -hue, 'mu nu.» De a 'mu, e no- tve ne yi, -e mo, Nyisva 'ni -hua li -cohlun 'ki -mu' de. E no- ko -ti, 'e ya -cohlun yrayru, 'ki 'v -cohlun 'ki a -ta'. -cohlun yrayru a 'mu, e no- mo -Yusu 'Kisu.

10 -Te -Yusu 'Kisu -nu, 'e tuu 'v Nyisva 'v pepe, 'e -ha 'a dionu, 'e -he -cohlun, 'wo ni -do, e no- nu, 'a 'sii 'v yi pepe, 'ki 'v Nyisva ye'. -Hon 'v -cohlun a 'mu ke', -cohlun du 'yi 'ki 'v -ni de, -bu ko 'kli, -bu -he ne -a mu -tonyibli.

11 -Juuke* a -cohlunpinyu*, 'a -ne -nyrowo, u pue 'li Nyisva a 'kayu bu, 'v nyre ble, 'v ni 'waa -cohlunpi-kuan, 'v nune -cohlun a pipie kle. Kee, -cohlun a 'mu, e 'yi 'ki -ko, 'ki bu 'wuwla nyibli a de 'kuku.

12 Kee, -Yusu 'Kisu -mo -bi, e -ha 'a dionu ni, 'e -he -cohlun, 'wo ni -do. -cohlun a 'mu, e no- ko 'kli, 'ki bu 'wuwla nyibli a de 'kuku, -te 'klo te yi bu. E 'yi 'ki -cohlun du -ko de, -e -we 'li -bu -he nyibli. -Te e -yra 'a -kuan 'lu, -e -bi e -hi 'li Nyisva a diidekiba ki, 'e ni bu.

13 'Kɪ ɛ nɪ 'kɪ 'lɪ bʊ, 'ɛ yɪ -nyɾɔwɔ -ple, -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsʊa diɔe nu, -Yusu 'mʊ 'a yɾaanyibli bʊɪ 'lu blɛ ɔtu, ɔwɪɔɪ bʊɪkɪblɛɔtʊdɛ yɪ.

14 -Tɛ ɛ -nu, 'ɛ -hɛ -cɔhlɔn 'wɔ nɪ -do, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ 'sii 'v nyibli yɪ, 'kɪ Nyɪsʊa ye', 'ɛ pʊ ɔnʊ 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a -ta'. ɛ 'sii 'v ɔnʊ yɪ, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bʊ.

15 Nyɪsʊa a -Hihiu* tʊɛ nɛ -a mʊ nɪ, -ɛ mɔ, 'a -cɔhlɔn nɪ -do, ɛ nɔ- nu -tɛɛ. -Tɪ -mʊ', v -hla, ɛ nɔ- -bʊ:

16 «Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa wɛn 'nɪ: 'Yɪ yɾayɪ -mʊ', 'n di ɔtu, 'n kɔ Yisɾaɛkʊɛ 'hʊɛn-, -tɛ ɛ di 'mʊ nɪ, ɛ nɔ- -bʊ: 'N diɔe 'nɪ nu, v 'mʊ 'na tɛtɛ yɪ, 'mʊɔv 'cɪɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa ɔwɪɔ kɪ.»

17 Kɛ- v pɪ dɛ, -ɛ mɔ: «'Waa dɛ 'kuku -mʊ', v -nu, 'n di -hɾu 'a -tɪ -mɔ pɛpɛ.»

18 'A -tɪ, -tɛ Nyɪsʊa 'wɔwla 'a nyibli a dɛ 'kuku, Nyɪsʊa a -cɔhlɔn ɔdʊ a pipie 'yɪ 'kɪ -kʊan ɔdʊ -kɔ.

Ba di 'lɪ, -a 'mʊ 'v Nyɪsʊa 'hʊɪ bʊ 'yɪya -nɪ

19 'Na 'dɪayɪnʊ -na, -tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, -Yusu 'Kɪsʊ a 'kʊkʊɔ kɔ 'a -hlɔ -mʊ', ɛ 'wla bʊ a -tɪ, -a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'hɾu ɔga wɔn, 'kɪ 'v -a mʊ -mɔ, -ɛ diɔe nu, -a 'nɪ ɔha hʊannʊ pie, 'kɪ -ba 'yɪya 'v Nyɪsʊa 'hʊɪ bʊ, 'kɪ 'lɪ 'a ɔɲani-gblo gbagbʊ 'kwli.

20 Danʊ -mʊ', v 'ba la 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayu bʊ, -ɛ yɪ la Nyɪsʊa a bʊnɪlɛ -hli, -Yusu 'Kɪsʊ cra laɔa nɪ, 'ɛ kla 'hɾu -mʊ', -a di na yɪ, -a 'mʊ 'v Nyɪsʊa 'hʊɪ bʊ 'yɪya -nɪ. 'Hɾu a 'mʊ, ɛ mɔ 'hɾu yɾayɾʊ ɔnɪɔ. ɔBa yɪɔɪ nɪ nɛ, -ɛ -bɪ -a kɔ 'klɔ yɾayɾʊ. Danʊ a 'mʊ, -Yusu -cra, ɛ nɔ- mɔ -Yusu a 'mumu, v -kɔ, 'kɪ 'v tugbɛ 'yie.

21 -A mʊ -bʊ, -v mɔ Nyɪsʊa a 'kayubʊkʊɛ, -Yusu 'Kɪsʊ, nɔ- mɔ -aan -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbʊ, 'tɪ- ɛ nɔ- ɔtui -a mʊ 'yie.

22 -Yusu 'Kɪsʊ a -hlɔ 'sii 'v -aan ɔwɪɔ yɪ, kɔ, 'nie a 'lʊpʊpʊɔ 'ɛ 'wɔwla -aan dɛ 'kuku. ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ v nɪ, 'v -gblɛ -Juukʊɛ* a -cɔhlɔnpinyɔ -hlɔ lɛ, -cɔhlɔnpinyɔ a 'mʊ 'ɛ yɪ 'nie -ple, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ 'lɪ 'wʊ, kɔ, ɛ 'mʊ 'v

yɪ 'sii -nɪ, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'v Nyɪsʊa 'hʊɪ bʊ 'yɪya -nɪ, kɛ- -Yusu a -hlɔ -nu, 'ɛ 'sii 'v -a mʊ yɪ, 'v pʊ -a mʊ 'nie 'lu. Dɛ a 'mʊ, 'a -tɪ, -ba kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɪɔ yɪ pɛpɛ, ɛ kɔ, -ba 'yɪya 'v Nyɪsʊa 'hʊɪ bʊ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwɪɔ a pɛpɛ kɪ.

23 Dɛ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la nu, 'kɪ 'v -aan -ta', ɛ diɔe 'nɪ nu. ɛ 'nɪ -nuɔo hɪ, 'klɔ -mɔ 'klɔ. 'A -tɪ, -ba lee nyibli lɛ, -ɛ mɔ, dɛ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la 'lɪ, 'kɪ 'v -a mʊ -mɔ, -a kuo ɔnɛ ɔwɪɔ yɪ, 'tɪ- ɔa yɪɔɪ -ple. -Aan 'klɪ 'nɪ 'wɛɛ 'lɪ, 'kɪ -ba kuo ɔnɛ ɔwɪɔ yɪ, -ɛ mɔ, ɛ diɔe 'nɪ nu.

24 -Ba kɪkla -tɪ, -ɛ diɔe nu, -a 'mʊ 'klɪ -nyinyɪ -nɪ, 'kɪ 'v -aan nʊnʊɛɛ a -ta', -ɛ diɔe nu, nʊnʊɛɛ a 'mʊ, ɛ 'mʊ klɛ -bii -nɪ, ɛ kɔ, -a 'mʊ ɔhaan-tɛblɪ nu 'a -nɛ ti.

25 'Bʊ mɔ, ɔba yɪ lɛ nɪ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a -tɪ a -ta', ɛ kɔ nyibli -bɪ, 'v yɪ la 'nɛ- lɛ di, kɛɛ, v 'kee 'nɛ- ledidie nɪ. -A mʊ -mɔ -bɪ, -a 'nɪ 'nuo 'lɪ 'waa dɛ, kɛɛ, -ba -nyinyɪ 'klɪ, -ɛ nuɔo, -a yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, ti -mʊ', -Yusu 'Kɪsʊ di ya, ɛ 'mʊɛ yɾɛ.

26 -A -wɛ Nyɪsʊa a -tɪ a -tɛɛ, 'a yiyie -mɔ. 'A -tɪ, 'bʊ mɔ, ɔba 'tɪɛ yɪ dɛ 'kuku a nunuo 'lu -mɔ nɪ gbɛ, 'tɪ- ɔba yɪɔe, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ ɔhaandɛ 'pa-, -ɛ -bɪ -cɔhlɔn* ɔdʊ 'yɪ 'kɪ 'v -nɪ, -bʊ 'wɔwla -aan dɛ 'kuku.

27 Nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ yɪ dɛ 'kuku a nunuo lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ bʊ pie hʊannʊ, -kɔ -tɪ Nyɪsʊa a -bati diɔe 'nɪ klɔ. -Bati a 'mʊ, ɛ di 'wɪɔɪ nagba yɪ, -ɛ di nyibli -mʊ' hien, -v 'yɛ nɪ ɔtuu 'v Nyɪsʊa 'v.

28 A yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ 'wla Moise a tɛtɛ, nyibli nɪ 'hʊɛn, ta 'bʊ 'yɛɔe, 'bʊ yɛɛ ɔnɛ -tɪ, 'kɪ 'lɪ -batipʊɔlɛ', -ɛ -bɪ -tɪ 'wɫanyɔ a 'mʊ, v 'nɪ -yɾuɔo lɪ 'a nyai, 'v 'lɛɔɛ.

29 Kɛ- ɛ yɪ la 'mʊ lɛ nɪ, 'kɪ 'v nyiblo -mʊ', -ɛ 'wɫɛ la Moise a tɛtɛ -mɔ. 'A -tɪ, nyiblo 'bʊ 'yɪ Nyɪsʊa a 'Yʊ a -tɪ kɪ -wɛn, ɛ blɛɛ yɪ, Nyɪsʊa bʊ ɔtuɔo ɔhɪɔɛn, -ɛ -hi 'v nyiblo -mʊ', -ɛ 'wɫɛ Moise a tɛtɛ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ 'yɪ Nyɪsʊa a 'Yʊ a -tɪ kɪ -wɛn, kɔ, 'bʊ 'yɪ 'a -hlɔ -mʊ' a -tɪ kɪ -wɛn, Nyɪsʊa -nu, 'ɛ ɔtu 'yɾɪ, ɛ kɔ 'a nyibli 'hʊɛn-, -ɛ mɔ -hlɔ -mʊ', -ɛ nuɔo, nyiblo a 'mʊ 'ɛ 'sii 'v

yi, 'ki 'u Nyisua ye', ko, 'bu yi Nyisua a -Hihiu* -mu' tanu ni tui -we, -e ni -a mu haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli, -e -bi nyiblo a 'mu, Nyisua di tuo huwen diaki, e 'mu 'u 'a -ne dedede 'u -hi.

30 -Ti -mu', u 'cru la, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, e no -bu: «Nyisua wen 'ni: Nyibli -mu', -u 'yi 'na -ti ki -wen, 'na gbetu, mo -di 'na dionu a 'lu a yru pu. Yinyre-tebli -mu', u ni, 'n di nu 'a paele 'ni -nyi.» -A yi e ni, -e mo, de -mu', e pu le, e di nu, e di e 'ni nu. -Ti u 'cru la, e no -bu: «Nyisua wen 'ni: 'Mo Kukonyo Nyisua, 'n di pu 'na dako -bati le.»

31 'Klohienyisua a -bati 'bu klo -tonyiblo, -e -bi 'jro 'ki 'u -tonyiblo a 'mu -mo, -e nuo, huwen -mu', Nyisua di nyiblo a 'mu tu, e ko bu -hi 'u 'a -ne dedede 'u.

32 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, -te a 'ble la Nyisua a win kua, ti a 'mu 'yri, a yi 'ye la huwen diaki, 'ki 'li nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi -jt'. Kee, a ko la wlu a 'lila, 'a kuo Nyisua wlu yi.

33 E ko la ti -bi, 'u -he la 'a mu 'yri le, 'ki 'u Nyisua a nyibli a pepe ye', 'u ni la 'a mu -tebli -hun -mo. E ko ti -bi, 'a mu -mu', -u 'yi la huwen a 'yiye -ko, 'a yi la nyibli -bi -mu' -hee -ni, -u ko la huwen a 'yiye.

34 Nyibli -mu', u pu la 'ji', -te u mo la Nyisua a nyibli a -ti, 'waa nyai ni la 'a mu ni. -Te nyibli -ha la 'a mu 'aan kuko-tebli 'jre, a ni la dudu, -ko -ti a yi e ni, -e mo, Nyisua a 'klo yrayru -mu', -e yi 'a mu -ple, 'ki 'li yako 'kwli, e no yi, 'e -hi 'u 'klo -bu ki a -tebli a pepe 'u, 'ti- 'klo yrayru a 'mu, e 'ni -nyre e yi ni.

35 De a 'mu a -ti, ba 'cibi 'u Nyisua a wlu a ykuole. 'Bu mo, 'ba yi 'a 'lu-mogbugba le ni ni, -e -bi Nyisua di -nyi 'a mu 'wio gbagbu.

36 E no- nuo, 'ni pi le, -te a 'blee 'u kua 'ki ba 'blee 'u kua, -e di e nu, de -mu', Nyisua -hwe, a 'mu u nu, a 'mu 'li Nyisua a 'klo yrayru -mu' 'kwli pa.

37 E no- nuo, 'u 'cru la, 'ki 'li Nyisuaerien 'kwli, -e mo:

«Nyisua wen 'ni: Ti -e hie 'li, e 'yi -hu,

Wanyo -mu', -e di di, e 'mu di. E 'yi 'li 'li -we bu -wlen 'u bu.

38 Nyiblo -mu', -e kuo 'mu wlu yi, no- 'n 'sii 'u yi, 'ki 'u 'mu ye'.

Nyiblo a 'mu, no- di 'klo yrayru ko. Kee, nyiblo 'bu 'kee 'na wlu a ykuole,

'n 'yi 'li 'li -we, bu ko plo a blele, 'ki 'u -mo.»

39 -A mu -mo -bi, 'n 'yi haan-ti -pu, 'ki -ba di 'li nyibli -mu' 'nyi ni, -u 'kee Nyisua a wlu a ykuole, 'ti-, -u 'wen. Kee, -a mo nyibli nuo, -u kuo Nyisua wlu yi. 'A -ti, e di -nyi -a mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

11

Nyiblo 'bu kuo Nyisua wlu yi, de e hen 'nyre

1 'Bu mo, ba pu le, -e mo, -a kuo Nyisua wlu yi, e hen 'nyre, -a kuo ne wlu yi, -e mo, -tebli -mu', Nyisua pu la le, e di la nu, haan-ti nuo, e di e 'ni nu, a yi ple. -A kuo ne wlu yi we, -e mo, -tebli -mu', -aan 'yi 'ye ni 'ye, e mo haan-ti nuo.

2 Ti -hi la a ti 'yri, ke- Nyisua a nyibli nu la 'a wlu a ykuole. E no- nuo, 'u kwlee la Nyisua ki.

3 -Te -a kuo Nyisua wlu yi, e no- nuo, a yruo, -e mo, 'ki Nyisua naa 'li 'a win 'kwli, 'e nu 'klo -bu. E hen 'nyre, -tebli a pepe -bu, -a -we 'li -ba 'ye, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, Nyisua nuo ni, 'e -hon 'li -tebli -mu' -mo, -tonyiblo a 'yie 'ye ni 'ye.

4 Abel, -e mo Adamu a 'yu, -te e kuo la Nyisua wlu yi, e no- nuo, 'e pi la Nyisua a -cohlon* -mu', -e no la yi, 'ki 'u Nyisua ye', 'e -hi la 'u 'a 'diayi Kaen a -cohlon 'u. -Te e kuo la Nyisua wlu yi, e no- nuo, Nyisua 'e lee ne, -e mo, e 'sii 'u yi, 'ki 'u ye'. Abel yi la de a 'mu ni, -e nuo, Nyisua wen la 'a -cohlon ki. 'E mo han-ti, Abel 'e 'ku la, kee, bu kuo la Nyisua wlu yi a -ti, 'e 'tie tve ne

-a mu 'hru -mu', -a di na, 'ti- -a 'mu Nyisua □wlv yi -kuo -ni -tεε.

⁵ Kε- ni -do Henoki nu la, 'ε kuo la Nyisua □wlv yi -wε. Ε nε- kε -ti 'ε 'yi 'ku, Nyisua 'ε gba 'li□i yakε 'kwli, nyiblo □dv 'yi la 'ki□i 'ye de. U 'cri□i ni, 'ki 'li Nyisvacriεn 'kwli, -ε mε, ε ni la Nyisua a □wlv a dε, ε nε- kε -ti Nyisua 'ε gba 'li□i yakε 'kwli.

⁶ Ε mε □haan-ti □niε, nyiblo 'bu 'yi Nyisua □wlv yi -kuo -ni, ε 'yi 'li□i 'li -wε, bu kwλεε Nyisua ki. 'Bu mε, nyiblo 'bu -hεε bu 'yiyā 'u Nyisua 'hvi bu, ε blεε yi bu kuo □ne □wlv yi, -ε mε, Nyisua ni 'kε, ε kε, ε blεε yi bu kuo □ne □wlv yi -wε, -ε mε, nyibli -mu', -u -hεε -bu yi□e, ε ni □nu □haande -mε.

⁷ Kε- ni -do, Noe nu la, 'ε kuo la Nyisua □wlv yi, 'ε □tui la 'u Nyisua 'u, Nyisua 'ε lee la Noe -tebli ni -tie -mu', -ε di la 'lu -mε mu. Noe a 'mu, ε 'ye la -tebli a 'mu ni 'ye, kεε, kε- ε ni 'mu, 'ε □tuu la 'u Nyisua a win, 'ε nu la 'mi, □wi yi, -te Nyisua nu la □ne 'a leεε, ε kε 'a 'kayubukε 'hven-, 'u pa 'li□i 'kwli. Ε nε- kε -ti Nyisua 'ε wa □nu, 'ki u 'yi 'nie 'kuu -ni. Dε a 'mu, ε tve nε -a mu ni, -ε mε, nyibli -mu', -u ni la 'kε Noe a ti 'yri, 'waa 'yrinaabu nyre la yi. Ε nε- kε -ti, Nyisua a -bati 'ε kε □nu, -ε nu□o, u nu- -mε -bi, u 'yi la Nyisua □wlv yi -kuo -ni. -Tε Noe a 'mu, ε kuo la Nyisua □wlv yi, ε nε- kε -ti, Nyisua 'ε 'sii la 'u□v yi, 'ki 'u 'a dionu ye.

⁸ Kε- Abrahamu -nu -wε, 'ε kuo la Nyisua □wlv yi, 'ε □tui la 'u□v 'u. Nyisua lee la□a ni, 'ki bu mu la 'li 'blugba □dv 'kwli, ε di la□a -nyi. Ε mε □haan-ti □niε, 'ε 'yi la 'blugba a 'mu -yi, kεε, ε □tuu la 'u Nyisua a win ni, 'ε mu la.

⁹ -Tε ε nyre 'li 'blu a 'mu 'kwli, Nyisua pu la ε, ε di la□a -nyi, ε 'ye la □ne□ε ni -nyi. 'A -ti, Abrahamu 'ye la□a ni, -ε mε, ε 'yi□i 'pa-, ε 'ye la 'blugba a 'mu ni kεε, kεε, 'a 'yonu a 'yonu, u nu- di□e kε. Kεε, 'ki 'li Nyisua a □wlv a yikuole 'kwli, ε wen la ni, 'ki bu mε la 'dagbatayu, 'ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli. Ε 'yi la 'li bunule

-kε. Ε nε- nu□o, 'ε yi la ε -hihie -ni, 'ε nεε la 'tapuekayo. 'A 'yu Yisaki, kε Yisaki a -nε 'yu Sakobu 'hven-, Nyisua pu la ε, ε di la 'blugba a 'mu -nyi -wε, u mε la 'dagbi □niε -wε, 'ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli. 'Tapuekayo ni -do a 'mu, ε nε- u yi la 'li ble 'ti, □wi yi 'waa 'ba Abrahamu.

¹⁰ Kε- Abrahamu ni la 'a nunuo, -ε nu□o, ε yi -ple la 'diε -mu', Nyisua a □gbetu, ε -pu, 'ki 'li yakε 'kwli, ε 'mu la 'li 'ti. 'Diε a 'mu, ε mε 'diε, -ε ku bu. 'Kε -mε, ε 'yi 'li□i 'li -wε bu 'wλε.

¹¹ Abrahamu a nuεba Sara, -te ε kuo la Nyisua □wlv yi, ε nε- kε -ti, 'ε kε la 'yu. Ε nε- □hεn, -ε -hi la 'yukoti ε, Nyisua nu la□a ni, 'ε kε la 'yu. Ε yi la□a ni, -ε mε, dε -mu', Nyisua pu la 'li, 'ki 'u□v -mε', ε di la□a 'ni nu.

¹² Dε a 'mu a -ti, Abrahamu, □haan-ti □hεn, 'ε -wε la 'yi diaki, 'ε -hi la 'yukoti ε, kεε, Nyisua nu□o ni, 'ε -wlo. Nyisua, nε- lee □ne, -ε mε, 'a 'yonu a 'yonu di 'ni wlo, -wen nyahroyε -mu', -u ni 'li yakε 'kwli, kε 'puwεn -mu', -ε ni 'li 'yru wien, nyiblo □dv 'yi 'li -hihre 'li -wε.

¹³ Abrahamu kε 'a 'yonu 'hven-, u 'cibi 'u Nyisua a □wlv a yikuole, 'ε mu -mumu, 'ε ye 'waa 'kukoti ki, -tebli -mu', Nyisua pu la 'li □nu, 'u 'yi□i 'ye. Kεε, u kε la □wlv a yikuole, 'u ni la dεdv, -ε mε, -ti -mu', Nyisua hla la, ε di la□a 'ni nu, 'ki 'li -nyrowε □dv 'kwli. U yru□o ni, -ε mε, u 'yi 'nε- 'kε -bu ki -kε, u mε 'dagbi □niε.

¹⁴ Nyibli -mu', -u ni win a puεu ε, u tve nε -a mε□o ni, -ε mε, u □mve bunule yrayru ε, 'ki 'li yakε 'kwli.

¹⁵ 'Waa 'bli -mu', u hie 'u bu, u 'ni -hie□e 'ki 'a -ti 'lu -mε ε. 'Bu mε, 'bu yi wen 'a -ti 'lu -mε ε ni -hie, u di 'ye la 'hru -mu', u di la na, u 'mu la kle -mε.

¹⁶ Kεε, ε 'yi la 'mu ε -ni. U □mve la bunule yrayru ε, -ε nε yi, -ε -hi 'u 'waa 'bli 'ka -mu' 'u. Ε 'wi yi, bunule -mu', -ε ni 'li yakε 'kwli, ε nε- u □mve ε. Dε a 'mu, ε kwλεε Nyisua ki diaki. Ε nε- nu□o, Nyisua 'ε hle□ε, -ε mε, ε nε- mε 'waa Kukonyo. Ε nε- di la □nu □haanbunule -nyi, 'ki 'u 'a

diɔnu 'huɪ, -te 'kɔ te yi bu.

17-18 Nyɪsua pu la 'lɪ Abrahamu ɔdedede. E lee laɔa ni, -e mɔ: «'Kɪ 'lɪ -na 'yu Yisaki 'lɪ, 'kɪ -na 'yonu a 'yonu di 'lɪ -hɔn.» -Te e pu la 'kɪ le, -e -bɪ e -hʊe bu ɔtee la Abrahamu 'yi, -e diɔe nu, e 'mu laɔa 'ye, 'bu mɔ, 'bu 'tɪe kuo laɔa ɔwɔlɔ yi. Ke- e pi la, 'e yi laɔa -lee -ni, e wen: «-Na 'yu ni -do -mu', -e mɔ Yisaki, 'n -hʊe -bu -pii 'mu 'a -cɔhlɔn le.» -Te Abrahamu a 'mu, e kuo Nyɪsua ɔwɔlɔ yi, e nɔ-nuɔo, 'e ɔtuu 'uɔu 'u, 'e 'du 'a 'yu Yisaki a 'mu ye', -e diɔe nu, e 'muɔu -cɔhlɔn -mɔ' nu.

19 Ke- e nu laɔa, -e nuɔo, e kɔ ɔwɔlɔ a yɪkuole, -e mɔ, Nyɪsua kɔ 'kɪ, 'kɪ bu -ha 'lɪ Yisaki a 'mu 'kukɔnyibli 'nyɪ, bu -haɔa 'kɔ. E nɔ- nuɔo, -te Abrahamu -ha Yisaki, Nyɪsua 'e -mɪa ɔne kle, 'e -nyɪ ɔneɔe, e 'wɪɔɪ -te Yisaki bu 'ye ni 'ku wen, 'tɪ- bu 'ye ni 'hɪ wen 'kɔ.

20 Yisaki -mɔ -bɪ, ke- e nu la, 'e kuo la Nyɪsua ɔwɔlɔ yi -we. E nɔ- kɔ -tɪ, 'e lee la 'a 'yonu Sakɔbu kɔ Esau 'hʊen-, -e mɔ: «Nyɪsua bu nu 'a mu ɔhaande -mɔ.» -Te e yi la ɔnu ni -lee -ni, e kɔ la ɔwɔlɔ a yɪkuole, -e mɔ, -tɪ a 'mu, e hla la, e di mu la 'lu -mɔ -nyɔwɔ ɔɔ.

21 Sakɔbu -mɔ -bɪ, ke- e nu la, 'e kuo la Nyɪsua ɔwɔlɔ yi. E nɔ- nuɔo, -te e mi la 'ku mɔ, 'e da la Nyɪsua, 'kɪ 'u 'a 'yu Sosefu a 'yonu ni 'hʊen a -ta', -e diɔe nu, Nyɪsua 'mu ɔnu ɔhaande -mɔ nu, 'e 'ble 'a kotu kua, 'e 'du ye', 'e pu Nyɪsua 'nyɪ le.

22 Sosefu -mɔ -bɪ, ke- e nu la, 'e kuo la Nyɪsua ɔwɔlɔ yi. E nɔ- kɔ -tɪ, tɪ -mu', -e kɔ 'yɪ e mi la 'ku mɔ, 'kɪ 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli, 'e lee la 'a 'yonu, -e mɔ, e di kɔ tɪ, Nyɪsua 'mu 'lɪ 'a dako Yisraekue Esipɔblɔgba 'kwli 'hɔɔ -ni, e 'mu 'lɪ ɔnu 'blɔgba -mu' 'kwli gba, e pu la le, e di la ɔnu -nyɪ. Sosefu lee ɔnu ni -we, -e mɔ, 'bu yi 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli ni -hʊen, bu gba 'a -plahɪ, u 'mu 'uɔu 'u -ha, 'kɪ 'lɪ 'blɔgba yrayɪ a 'mu 'kwli.

23 Moise a 'baɪ kɔ a 'dii 'hʊen-, u nu- -mɔ -bɪ, u kuo la Nyɪsua ɔwɔlɔ yi -we. E nɔ- kɔ -tɪ, -te u kɔ la Moise, 'u

'yeɔe, -e mɔ, 'yu a 'mu, e nɔ yi diaki, 'u -hliɔe, 'kɪ 'lɪ ɔhɔnpɔɪ ni ta 'kwli. 'E mɔ ɔhan-tɪ, Esipɔblɔgba a bodɔ 'e lee ne 'a 'seyo, 'kɪ bu 'la Yisraekue a 'yonu ɔpli, -u mɔ nyɔɔɔ, u kɔ ke, kee, Moise a 'baɪ kɔ 'a dii 'hʊen-, u 'yi huannu -pie, 'u kuo la Nyɪsua ɔwɔlɔ yi, 'kɪ bu di 'waa 'yu wa. E nɔ- nuɔo, 'u -hliɔe.

24 Ke- Moise a 'mumu, e nu la, 'e kuo la Nyɪsua ɔwɔlɔ yi. E nɔ- nuɔo, -te e ku la, 'a ɔwɔlɔ 'e yraa laɔa, 'kɪ bu daa laɔa Esipɔblɔgba a bodɔ a 'yu nyɔɔɔ, -e naa ɔne a 'yu.

25 E wen 'ni, e nu -tee, 'kɪ bu 'ye ɔhʊen, e kɔ Nyɪsua a dako, -u mɔ Yisraekue 'hʊen-, 'e -hi 'u bu ni 'lɪ de'kukunuule', bu nu dɔɔɔ, -e nuɔo, dɔɔɔɔ a 'mu, e mɔ -hihide ɔnuɔ.

26 'Kɪ 'lɪ 'a 'mumu 'yi, e nu -tee, 'kɪ nyibli bu yraa ɔne, ɔwɪ yi Wanyɔ -mu', Nyɪsua di la 'a dako yi ya. De a 'mu, e nɔ- -hi 'u bu kɔ Esipɔblɔgba a kukɔ-teeɔ a pepe. Ke- 'a 'lu a le-hihie ni la 'mu, -e nuɔo, ɔhaande -mu', Nyɪsua di laɔa -mɔ nu, 'kɪ 'lɪ ye', e nɔ- 'a ɔwɔlɔ yi la -ple.

27 -Te Moise a 'mu, e kɔ Yisraekue 'hʊen-, u -hʊen la 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli, -e -bɪ Esipɔkue a bodɔ kɔ la yɪ'bibie diaki. Kee, Moise bu kuo la Nyɪsua ɔwɔlɔ yi a -tɪ, e nu laɔa ni, 'e 'yi la bodɔ a 'mu, 'a huannu -pie. -Te e 'blee la 'u kua, 'kɪ e 'tɪe 'blee 'u kua. Nyiblo ɔɔ 'ye Nyɪsua ni 'ye. Kee, Moise -mɔ -bɪ, e 'wɪɔɪ -te e 'ye ni 'ye wen Nyɪsua, 'u -hɔn 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli, 'u -mu.

28 'Tɪ- u 'mu 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli -hɔn, Nyɪsua lee Moise ni, -e mɔ, Yisraekue bu pu 'u blablɔ a -hlɔ 'waa 'kayo a 'maji a wantɪ 'yɪ le, -e diɔe nu, Nyɪsua a lɛlenyɔ -mu', -e di la di, -e di la Esipɔkue a yɪ-heyonu nyɔɔɔ 'la mɔ di, e 'ni ɔha la 'waa yɪ-heyonu nyɔɔɔ 'la -we. De a 'mu, u nu la, e -he Yisraekue a le'mimle a -nyɔwɔ, -e mɔ Pakɪ. -Te Moise a 'mu, e kuo la Nyɪsua ɔwɔlɔ yi, e ɔtuu 'uɔu 'u, 'e ɔtu 'u Pakɪ a le'mimle a 'mu bu.

29 -Te Moise kɔ Yisraekue 'hʊen-, u -hɔn la 'lɪ Esipɔblɔgba 'kwli, u

kuo Nyɩsua ɔwɩ yɩ de. E nɔ- nuɔo, 'yrukutɔ, v deɛ 'Yru -jɔhɔn, 'v 'bɛ laɔa ɔtɔ, 'kɩ 'nie 'yɩ la ɔnu -cɔtɔ -ni. -Tɛ v ɔta 'kɩ, -ɛ -bɩ Esipukue kue ɔnu ɔwien, 'v -hɛ bu ɔta -wɛ. Kɛɛ, -tɛ v yɩ 'kɩ nɩ ɔtɛ, -ɛ -bɩ 'nie kukue yɩ, 'ɛ 'la ɔnu.

³⁰ -Nyrɔwɔ ɔdu, Nyɩsua lee la Yisraekue nɩ, 'kɩ bu ɔglaa la 'lɩ Selikodɔ 'lɩ, 'kɩ 'lɩ -nyrɔwɩ nɩ ɔhlon'hɛn 'kwli, -ɛ diɔe nu, ɔgbi -mu', -ɛ ɔglaa 'lɩ 'dɔ a 'mu, ɛ 'mu 'wɛ, v 'mu 'lɩ 'dɔ a 'mu 'kwli pa, v 'mu 'a nyibli 'la. -Tɛ Nyɩsua lee ɔnu -tɩ a 'mu, -ɛ -bɩ v kuo ɔne ɔwɩ yɩ, 'v ɔglaa 'lɩ 'dɔ a 'mu, 'a ɔgbi 'ɛ 'wɛ.

³¹ 'Kɩ 'lɩ Selikodɔ a 'mu 'kwli, 'tɩ-Yisraekue 'mu la 'lɩ nyre mɔ mu, -ɛ -bɩ 'lawlunɔgba -mu', -ɛ kɔ 'nyre mɔ Rahabu, bu kuo la Nyɩsua ɔwɩ yɩ a -tɩ, ɛ nɔ- nuɔo, Yisraekue a lelenyɩ -mu', -v di la 'blɔgba -gbɛɛ mɔ, 'ɛ paa la ɔnu 'kayu bu, v 'nɩ ɔha la ɔnu 'la. E nɔ- kɔ -tɩ, -tɛ Yisraekue a pɛpɛ, v pa 'lɩ 'dɔ 'kwli, 'v 'la nyibli -mu', -v 'yɩ 'v Nyɩsua a 'vɔtuule -kɔ, kɛɛ, v 'yɩ la Rahabu 'la.

³² Nyibli -bɩ -mu', -v kɔ la Nyɩsua a ɔwɩ a yɩkuole, v -hɩ la nɩ diakɩ: Gedeon, Bayrakɩ, Samɔsɔ, Jefete, Dafidɩ, Samuelɩ, kɔ Nyɩsua a winwɩn-hanyɩ* -bɩ 'hɛn-. 'Bu mɔ, 'nɩ kɔ ɔbu na wen 'waa -tɩ -mɔ lɛ, ɛ di -hi wen 'mu wɩn.

³³ 'Waa pɛpɛ a 'mu, v kuo Nyɩsua ɔwɩ yɩ. E nɔ- kɔ -tɩ, v kɔ 'blɔgbɩ -bɩ 'hɛn-, 'v -wɔn, 'v -ha 'v ɔnu 'hru wɩn, kɔ, 'v naa nyibli -tɛɛ, 'kɩ 'lɩ yɩ'siile 'kwli, 'v 'ye de -mu', Nyɩsua pu la 'lɩ ɔnu, 'v gba -v -bɩ, 'v pu 'lɩ ɔnu kɔkɔ' -mɔ, kɛɛ, v 'yɩ ɔnu ɔdedede -mɔ -nu,

³⁴ 'v pu 'lɩ ɔnu nagba 'nyɩ, kɛɛ, na 'yɩ ɔnu -hien. -Tɛ nyibli -hɛ bu nu -hɔtɩɩɛn, bu 'la ɔnu, Nyɩsua, nɔ- nuɔo, 'v ɔta 'lɩɩ wɩn. U 'yɩ la 'klɩ -kɔ, kɛɛ, Nyɩsua nuɔo nɩ, 'v kɔ la 'klɩ, 'v -hɛ ta'biɔpu gbagbɩ, 'v bla ta'biɔpu -bɩ -mu' lɛ.

³⁵ E kɔ la nɔgbɩ, 'v kuo la Nyɩsua ɔwɩ yɩ. E nɔ- nuɔo, 'waa 'dukue -mu', -v 'kuku la lɛ, Nyɩsua 'ɛ -ha ɔnu 'kɔ, 'ɛ -nyɩ ɔnu nɔgbɩ a 'mu.

Kɛɛ, nyibli -bɩ nɩ 'v, bu kuo Nyɩsua ɔwɩ yɩ a -tɩ, 'v gba ɔnu ti 'yakɩ yɩ diakɩ. 'Bu mɔ, 'bu pu la lɛ, -ɛ mɔ, v 'yɩ la Nyɩsua a nyibli 'pa-, v di -ha la ɔnu mɛ lɛ. Kɛɛ, v 'yɩ -wen, 'kɩ bu hlaɔa, -ɛ mɔ, v 'yɩ Nyɩsua a nyibli 'pa-. 'Ye ɔbu bu di 'ku, v kuo Nyɩsua ɔwɩ yɩ, -ɛ mɔ, 'bu 'ku, ɛ kɔ bu -ha 'lɩ ɔnu 'kukonyibli 'nyɩ, bu -ha ɔnu 'kɔ, 'waa 'kɔ yrayru 'mu ɔhaan'kɔ -hɛ, ɛ 'mu 'v 'a 'ka 'v -hi.

³⁶ U 'caa nyibli -bɩ nɩ, 'v bii ɔnu lɔkue, 'v mɔa ɔnu, 'tɩ- 'v pu ɔnu ɔjre, kɛɛ, v 'yɩ 'v Nyɩsua a 'hru bu wɩn -ha.

³⁷ U pu -v -bɩ 'hɩ -mɔ lɛ, 'v 'la ɔnu, 'v 'bɛ -v -bɩ ɔtɔ lɛ, 'v nu -hɔtɩɩɛn, 'v 'la -v -bɩ, -v -bɩ 'yɩ bunɩle -kɔ, 'kɔ -bu, ɛ nɔ- v nɛ kɩ, ɔhɛn 'ɛ ni ɔnu, 'v pu 'blakue kɔ wɩkue 'hɩ lɛ, nyibli 'v ɔtɩ ɔnu ɔhɛn, kɔ, 'v nii ɔnu 'cre lɛ,

³⁸ -v -bɩ nɩ 'v, 'v bla ɔnu lɛ, 'a -tɩ, v nɛ 'wan ble, kɔ, 'v nɛ dugbɩ 'lu lɛ. 'Kɩ 'lɩ dugbɩ a 'hɩ 'kwli, 'kɩ 'v yɩ 'lɩ lɛ -pɛɛ -nɩ. Kɛ- 'n pu, -ɛ mɔ, 'kɔ -bu a nyibli -mu', -v ble Nyɩsua a nyibli lɛ, 'waa 'mumu, v yɩ 'ye ɔhɛn, -ɛ nuɔo, 'waa de 'kuku a -tɩ, v 'yɩ yɩ -bleɛ -nɩ, 'kɩ Nyɩsua a nyibli a 'mu bu nɩ 'lɩ ɔnu 'nyɩ.

³⁹ Nyɩsua a nyibli a pɛpɛ a 'mu, -tɛ v -nu, 'v kuo Nyɩsua ɔwɩ yɩ, ɛ kwɛɛ Nyɩsua kɩ diakɩ. Kɛɛ, kɛ- ɛ nɩ 'mu, de gbagbu -mu', Nyɩsua pu la lɛ, ɛ di la nyibli a 'mu -nyɩ, 'waa 'yie 'yɩ laɔa 'ye, 'v 'ku,

⁴⁰ -ɛ nuɔo, Nyɩsua pu la 'lɩɩ nɩ, 'kɩ bu nu ɔnu ɔhaande -mɔ, -ɛ -hi 'v 'a yɩ-hede 'v. E wen 'nɩ, ɔhaande a 'mu, v bi yɩ, -a bi yɩ, 'kɩ 'v -tɩte nɩ -do, 'kɩ ɛ di 'v -a mɔɔo -nyii -nɩ, ti -mu' -kɔ 'yri -a di 'lɩ 'a 'kɔ yrayru -mu' 'kwli pa.

12

-Aan 'Bai Nyɩsua bu nɛ nɛ 'a yonv a -tɩ, 'ɛ -hɛ 'lɩ ɔnu lɛ

¹ -A mu -mɔ -bɩ, nyibli a pɛpɛ -mu', -v kuo Nyɩsua ɔwɩ yɩ, v ɔglaa 'lɩ -a mu lɛ, 'v tɔɛ nɛ -a mu 'hru, -tɛ -aan 'mumu, -a di nu, -a 'mu 'lɩ 'waa ɔpu

le -ha. 'A -ti, ε νωζ 'υ λε, 'κι -ba hie 'υ -tebli a pepe -bu bu, -ε ni□e, 'κι -a 'ye ni muu ye', 'κι 'υ Nyɩsua a 'hru wlɔn. De 'kuku -bu, -ε ke -a mu yɩ, -ba hie 'υ□υ bu, -ε di□e nu, -a 'mu ye' -muu -ni, 'κι 'υ Nyɩsua a 'hru wlɔn. -Te -a 'blee 'υ kva, 'κι -ba 'blee 'υ kva.

2 'Bu mɔ, □ba yɩ ye' ni -mii -ni, 'κι 'υ Nyɩsua a 'hru wlɔn, 'κι -ba ta 'li -Yusu -mɔ le, -kɔti ε nɔ- nu□o, □a kuo □ne □wlv yɩ, ε nɔ- di□e nu -we, -aan □wlv a yikuole 'mu 'υ yɩ □cee -ni. E wen□e ki, 'κι bu 'la□a, 'κι 'υ tugbe 'yie, □wi yɩ -balɔnyɔ. 'Kukubdu a 'mu, ε ni -tvi, kee, ε 'yɩ -tvi -pie, 'κι bu 'ku 'kukubdu a 'mu, -ε nu□o, ε yi□e ni, -ε mɔ, Nyɩsua di□e 'ni nu, ε 'mu dɔdu nu. -Te ti ne -bu, 'κι ε ni 'υ Nyɩsua, -ε kɔɔ ne 'a -ne □dedede win ki, 'a diidektɩta ki bu.

3 Ba -hie -Yusu a 'mu, 'a -ti 'lu -mɔ le. De'kukununyɔ yraa la□a ni, kee, ε nɔ- -mɔ -bi, ε kɔ □wlv a 'lɩa, 'ki 'li □hɩven υ □tui la□a a 'yiye 'kwli. Ba -ha 'li 'a □pi le, -ε di□e nu, 'aan □wli 'ni □ha □hlɔn bi, kɔ, a 'ni □ha 'υ Nyɩsua a 'hru bu wlɔn -ha.

4 'E mɔ □han-tɩ, 'a -wen de 'kuku yɩ, -ε di□e nu, ε 'ni □ha 'a mu win ki -kɔɔ -ni. Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo □du 'ye 'li de 'kuku a yɩ-wɔnwɔn 'nyi ni 'kvi -ni. 'A -ti, ba 'cibi 'υ de 'kuku a yɩ-wɔnwɔn.

5 Win -mu', Nyɩsua -nu, 'ε -nyi 'a mu 'kli, bu bi 'li 'a mu 'kwli. E yɩ hlee 'li 'a mu -mɔ, □wi yɩ, -te 'ba ni, 'ε yɩ 'li 'a 'yonu -mɔ -hlee -ni. Ke- ε pi:

«'Na 'Yu,
'bu mɔ, Kɔkɔnyɔ Nyɩsua 'bu yɩ 'li -mu le ni -he,
'ki ε 'mu -mu de -tɔɔ -ni a -ti,
-ε -bi pu□υ nva yɩ bu -tee.
'Bu mɔ, 'bu klaa -mu 'yi,
-na □wlv ni 'bie 'li □hlɔn.

6 Kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, nyiblo -mu', 'a □wlv -nve -ni,
ε nɔ- ε -he 'li le.
Nyiblo -mu', ε deε 'a 'yu, ε nɔ- ε yɩ bi.»

7 'A -ti, a kɔ ba kɔ □wlv a 'lɩa, 'ki 'li □hɩven a 'yiye 'kwli, -ε di□e nu, a 'mu 'li 'nyinyide 'li 'nyi -ni. 'Bu mɔ,

Nyɩsua 'bu yɩ 'a mu □hɩven ni □tui, ba yi□e, -ε mɔ, ε ni 'a mu 'a 'yonu -mɔ. E 'yɩ 'yu □du -kɔ, 'a 'baɩ bu 'ye ni -ha 'li le.

8 Ke- ni -do Nyɩsua ni 'li 'a 'yonu a pepe a le-hɩta. 'Bu mɔ, 'bu 'ye ni -ha wen 'li 'a mu le, a 'yɩ 'li□i 'li -we, ba mɔ wen 'a -tee a 'yonu.

9 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mɔ, -aan 'baɩv, -υ ni ke 'ne- 'klo ki, υ -he 'li -a mu le, □a □tui 'υ □nu 'υ. 'A -ti o, -te ε ni 'mu le, -aan 'Baɩ -mu', -ε ni 'li yakɔ 'kwli, -ba □tuu 'υ□υ 'υ, bu -hi 'υ -aan 'baɩv -bu, -υ ni 'ne- -tvtu ki. 'Bu mɔ, □ba yɩ 'υ□υ ni □tui -ni, ε di -nyi -a mu 'klo yrayrv, -ε 'ye ni -we 'li.

10 -Aan 'baɩv -bu, -υ ni 'ne- -tvtu ki, υ -he 'li -a mu le, 'ki 'υ ti gbi -mɔ, □wi yɩ, -te υ ni 'a -hɩva. Kee, -aan 'Baɩ -mu', -ε ni 'li yakɔ 'kwli, ε -he 'li -a mu le, -ε di□e nu, ε 'mu -a mu -hee -ni, -aan 'yrinaabvi 'mu 'υ yɩ 'sii -ni, □wi yɩ 'a dɔɔv a 'yrinaabvi.

11 'Bu yɩ 'li -a mu le ni -he, -a wen 'ni, υ nii ne -a mu 'cre le. Kee, □hɩven a 'yiye 'bu -hi, nyibli -mu', -υ -ha 'li 'nyinyide, 'waa 'yrinaabvi di 'υ yɩ 'ni 'sii -ni, 'ki 'υ Nyɩsua ye', kɔ, υ 'mu plo a bleele kɔ.

-Te -a kɔ -ba nu Nyɩsua a -kvan a nunuo

12 'Na 'diayɩv -na, ke- ε ni 'mu. 'A -ti, 'aan □wli 'ni 'bie 'li □hlɔn, kɔ 'aan 'kli 'ni 'weε 'li, -ε di□e nu, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'υ Nyɩsua a 'hru wlɔn.

13 'Ki 'li 'a mu 'nyi, -υ -bi ni 'li, 'υ 'yɩ 'kli -kɔ, 'ki 'υ Nyɩsua a 'hru wlɔn. 'A -ti, ba na 'hru a 'mu -tee, -ε di□e nu, nyibli a 'mu, υ 'ni □ha 'hru bu wlɔn -ha, υ 'mu Nyɩsua □wien kve -tee.

14 Ba □tu 'υ 'kli, -ε di□e nu, a kɔ nyibli a pepe 'hven-, a 'mu kibweenle kɔ. Ba wen□e ki, 'ki Nyɩsua bu kɔɔ ne 'a mu win ki pepe, 'aan 'yrinaabvi 'mu 'υ yɩ 'sii -ni -tee, 'ki 'υ Nyɩsua ye', -ε nu□o, 'bu 'yɩ 'mu le -ni, -ε -bi a 'yɩ 'li□i 'li -we, ba 'ye Nyɩsua, 'ki 'li 'a 'klo yrayrv 'kwli.

15 'A -ti, ba □tu 'aan dɔɔv 'yie, -ε di□e nu, nyiblo □du 'ni □ha hɩa, 'ki Nyɩsua bu nu□o □haande -mɔ, 'ki 'li

daduƙe 'kwli. Ba ƙtu 'aan dɔɔnu 'yie -wɛ, -ɛ diƙe nu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo ƙɔɔ 'ni ƙha dɛ -huan 'hru -nyi, -ɛ nuƙo, -wleyɛ ni -do, nɔ- niƙe, -wlo a pɛpɛ 'u puɛ.*

16 Ba ƙtu 'aan dɔɔnu 'yie, -ɛ diƙe nu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo ƙɔɔ 'ni ƙha 'lawlunyɔ mɔ, ɛ kɔ, nyiblo ƙɔɔ 'ni ƙha Nyɔsua a -tebli -yraa -ni, ƙwi yi nyiblo -bu, -ɛ kɔ 'nyre mɔ Esau. Esau mɔ la 'a 'bai a yi-heyu ƙniɔ. -Te ɛ mɔ la 'a 'bai a yi-heyu, 'a -ti, ɛ nɔ- 'a 'bai bleɛ yi bu pu wen wa -mɔ, -ɛ diƙe nu, Nyɔsua 'muƙu ƙhaandɛ -mɔ nu, kɔ, ɛ 'mu nyi'kade nu, 'ki 'u 'a 'bai a -ta'. Kɛɛ, ɛ kɔ la -nyrɔwɔ ƙɔɔ, Esau a 'mu, ɛ -ha la 'li 'a nyi'kade, 'ɛ -nyi laƙa 'a 'ɔayi 'ɔimɛ, -ɛ diƙe nu, 'a 'ɔayi a 'mu, ɛ 'muƙu diide -nyi. ɛ nuƙo ni, 'a 'ɔayi 'ɔimɛ a 'mu, ɛ nɔ- 'waa 'bai pu la wa -mɔ.

17 A yiƙe ni, -ɛ mɔ, -te dɛ a 'mu, ɛ -hi la, -ɛ -bi Esau -huɛ laƙa ni dɔɔki, 'ki 'a 'bai bu pu laƙa wa -mɔ -wɛ, -ɛ diƙe nu, ɛ 'mu la 'u 'a 'bai a -ta' bi, ɛ 'mu la nyi'kade nu. Kɛɛ, a 'bai 'yi la -wen. Esau yi la 'ni we, kɛɛ, ɛ 'yi la 'u 'hru bu -pu, 'ki dɛ -bu, ɛ nu la, bu 'ɔiɔ laƙa.

Nyɔsua a -ti a 'yi'buale

18 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, a 'yɔya 'u Nyɔsua 'huɔ bu ni, kɛɛ, 'aan dɛ 'yi Yisraɛkue a dɛ yi 'wi, -u ni la 'klo, ti -hi la a ti 'yri. U nu- mɔ -bi, -nyrɔwɔ ƙɔɔ, u 'yɔya 'u dɔɔba -mu', -ɛ mɔ Sinai 'huɔ bu, Nyɔsua 'ɛ yi la 'li ƙnu -mɔ -hlee -ni. U -wɛ 'li bu nu la dabu ni, bu -hren la dɔɔba a 'mu lɛ ni. Nagba, nɔ- yi la 'u dɔɔba a 'mu 'lu -wɔɔn -ni. -Nyre 'pupuo la ni, duduo 'ɛ yi la -hi dɔɔki.

19 U yi 'wɔn la -ɲamu a win, 'u yi la Nyɔsua a win 'wɔn -wɛ. -Te u 'wɔn win a 'mu, -ɛ -bi huannu bi 'li ƙnu 'kwli, 'u nyaa Nyɔsua lɛ, 'ki ɛ 'ni 'hlee 'ki 'li ƙnu -mɔ de,

20 -ɛ nuƙo, -ti -mu', ɛ lee la ƙnu, ɛ -hi 'waa 'lule-hihie wɔn. Kɛ- ɛ pi ƙnu yi, ɛ wen: «Nyiblo 'bu -hren dɔɔba -mu' lɛ, 'ye ƙbu ɛ mɔ -tonyiblo

-huɔ' 'wɔɔbadɛ, ba puƙu 'hi -mɔ lɛ, ba 'laƙa.»

21 -Tebli -mu', u yi la 'ye, ɛ pu la 'li ƙnu huannu 'kwli lɛ dɔɔki. ɛ nuƙo ni, Moise a 'mu, 'ɛ hlaƙa, -ɛ mɔ: «'Na 'huɔ yi 'ni 'hihle -ni, huannu a -ti.»

22 'A mu -mɔ -bi, 'aan dɛ ni 'dɔ, -kɔti 'ki a 'yɔya 'u dɔɔba -mu' 'huɔ bu, u dɛɛ Sion. 'Ki 'Klohienyɔsua a 'dɔ ni 'u. 'Dɔ a 'mu, u dɛɛ ƙne Jrusredɔ, -ɛ ni 'li yakɔ 'kwli. Nyɔsua a lɛlenyɔ -huɔhuɔ 'kukue 'li lɛ, 'u pi Nyɔsua 'nyre lɛ, 'u ni dɔɔɔ. Nyiblo ƙɔɔ 'yi 'li 'waa -hihre -wɛ.

23 'Ki a ni 'li Nyɔsua a 'yonu 'nyi, -u 'kukue lɛ, -u ni dɔɔɔ. 'A mu -mɔ 'a 'yonu, -u kɔ 'a -ne dɛ, ɛ -kɔ, 'ti-, -u kɔ 'nyre ɛ 'cru 'li 'a 'criɛn 'kwli, 'ki 'li yakɔ 'kwli. 'Ki a 'yɔya 'u Nyɔsua 'huɔ bu, -ɛ mɔ nyibli a pɛpɛ a -batipɔnyɔ. 'Ki a 'yɔya 'u yi-henyibli -mu' 'huɔ bu, -u ni la 'klo, kɔ, -u 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyɔsua ye', 'ti- Nyɔsua -nu, 'u ƙɛɛ 'u yi.

24 'Ki a 'yɔya 'u -Yusu 'huɔ bu, -ɛ ni 'u Nyɔsua kɔ -tonyibli 'hɛn- a -gbati. -Yusu a 'mu, ɛ nɔ- kɔ -ti, Nyɔsua 'ɛ ƙtu 'yri yrayri, ɛ kɔ -tonyibli 'hɛn-. 'Ki a 'yɔya 'u -Yusu a -hɔ 'huɔ bu -wɛ, ɛ 'wla bu, 'ki 'u tugbɛ 'yie. 'A -hɔ a 'mu, ɛ 'ni ƙmuɔƙo li 'a 'lu a yɔɔɔnyɔ lɛ, -ɛ 'wi Abɛl a -hɔ yi, kɛɛ, -Yusu a -hɔ a 'mu, ɛ nuƙo ni, -a kɔ Nyɔsua 'hɛn-, ƙa -muɛ.

25 'A -ti, ba ƙtu 'aan dɔɔnu 'yie, -ɛ diƙe nu, a 'ni ƙha Nyɔsua a win ki 'bɛɛ -ni, 'bu yi 'li 'a mu -mɔ ni -hlee -ni. 'N yi 'a mu 'ni ti: Ti -hi la a ti 'yri, nyibli hɔ la ni, 'ki bu pu la Moise nua yi bu, -ɛ yi la ƙnu Nyɔsua a -ti -lee -ni, 'ki 'nɛ- -tɔtu ki. ɛ nɔ- nuƙo, -te Nyɔsua a -bati klo ƙnu, 'u 'yi 'liƙi wɔn ƙta. -Te ɛ ni la 'mu lɛ, 'a -ti, -a mu -mu', -u yi -Yusu 'Kɔɔ a win 'wɔn, -ɛ -hɛn 'li yakɔ 'kwli, 'bu mɔ, ƙba hɔ ƙne ki, 'hru 'yi 'ki 'u bu -pɛ, 'ki -ba ƙta 'li Nyɔsua a -bati wɔn.

26 Ti -hi la a ti 'yri, -te Nyɔsua yi la win ni pi, -ɛ -bi -tɔtu yi la 'ni 'hihle -ni. Kɛɛ, -te ti nɛ -bu, kɛ- ɛ pi -a mu yi: «'N diƙe 'ni nu de, -tɔtu

* 12:15 12.15 -u'u-: 'fɔɔ a 'yaadɛ 'ɔimɛ gbe, nɔ- niƙe, 'fɔɔkuo a pɛpɛ 'ɛ 'yɛɛ.

'mu 'hɪhle -ni, kɔ, yakɔ 'mu 'hɪhle -ni -wɛ.»

²⁷ -Tɛ ɛ pɔ la lɛ, -ɛ mɔ, ɛ di□e 'ni nu, win a 'mu, ɛ tɔɛ nɛ -a mu ni, -ɛ mɔ, -tebli a pɛpɛ -bu, Nyɪsua -nu, ɛ di 'ni 'hɪhle -ni, ɛ 'mu bu -wɛ. Kɛɛ, -tebli -mu', -ɛ 'yɪ 'li 'hɪhlele 'li -wɛ, ɛ nɔ- di 'v hie.

²⁸ 'A -ti, ba -nyi Nyɪsua 'wio, -ɛ nu□o, ɛ yɪ -nyi -a mu 'diɔ yrayɔ, -ɛ 'yɛ ni 'hɪhle -ni. -Ba pɔ Nyɪsua 'nyɛ lɛ, □wɪ yɪ, -tɛ ɛ ni 'a -hɔhɔa. -Ba -nyi□e -ti a 'yɪ'buale, kɔ, -ba □tuu 'v□v 'v.

²⁹ ɛ mɔ □haan-ti, Nyɪsua -mu', -a dɛ, ɛ 'wɪ nagba yɪ. Nyibli a pɛpɛ -mu', -v 'yɛ ni □tuu 'v□v 'v, ɛ yɪ □nu bu 'ni -wɛ.

13

'Yrinaabɔ -mu', -ɛ kwɛɛ Nyɪsua ki

¹ 'A mu -Yusu a nyibli, ba 'cibi 'v, ba nuɔɔɛ -ni.

² 'Dagbɪ -mu', -v pɔɛ 'li 'a mu -mɔ, ba 'ble □nu kɔa -tɛɛ. -Ti a 'mu, ɛ ni 'hruo 'li 'a mu -mɔ. ɛ nɔ- nyibli -bi nu la, 'v 'ble la Nyɪsua a lɛnyɔ kɔa -tɛɛ. Kɛɛ, v 'yɪ la□a -yi, -ɛ mɔ, Nyɪsua a lɛnyɔ -ni la 'v.

³ Nyibli -mu', -v ni 'li □ji', 'waa -ti bu ni 'aan □wɪ yɪ, □wɪ yɪ, -tɛ v kɔ 'a mu 'hɔɛn-, a 'yɛ ni ni wen 'li □ji'. Nyibli -mu', v □tui □hɔɛn, 'waa -ti bu ni 'aan □wɪ yɪ -wɛ, □wɪ yɪ, -tɛ v kɔ 'a mu 'hɔɛn-, a 'yɛ ni 'yɛ wen □hɔɛn.

⁴ -Ti -mu', Nyɪsua -hla, 'ki 'v 'bli a -ta', nyibli a pɛpɛ, bu □tuu 'v -ti a 'mu 'v. Nuɔɔba 'ni 'hie 'v 'a nyɪɔ bu, ɛ 'ni 'nuo 'li -wlawɪ; nyɪɔ bu 'ni 'hie 'v 'a nuɔɔba bu, ɛ 'ni 'nuo 'li -wlawɪ -wɛ. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyibli -mu', -v ni dɛdɔ a 'mu, Nyɪsua di pɔv □nu -bati lɛ, kɔ, ɛ 'mu nyibli -bi -mu', -v ni 'lawɪdɛ -bati lɛ -pɔv -ni.

⁵ 'Wli a nuɛɛ 'ni 'kɔɔ 'li 'a mu win ki. A 'ni 'kɔɔ 'li □wɪ a □hlɔnbibie, 'ki 'v dɛ -mu', a -kɔ a -ta', 'yɛ □bu ɛ 'yɪ -hu. Kɛ- Nyɪsua pɪ, ɛ wen: «'N kɔ □bu kikle -mu lɛ. -Tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu, 'n 'yɪ 'li□i 'li -wɛ, □bu hie 'v -mu bu.»

⁶ -Tɛ Nyɪsua nu 'a hɪhla lɛ, 'ki 'li 'a mu 'nyɪ, 'a -nɛ nyiblo -wɛ 'li bu hla□a ni, 'ki 'li □wɪ a yɪkuoɛ 'kwli, -ɛ mɔ: «Kɔkɔnyɔ Nyɪsua, nɔ- yɪ 'mu -hɛɛ -ni, 'a -nɛ ti.

'Ni -pie□e li □dedede a huannu, -ɛ nu□o, nyiblo □dɔ 'yɪ 'li 'na 'crɛ a lɛnuule 'li -wɛ.»

⁷ Yɪ-henyibli -mu', -v nɛɛ la 'a mu, 'ki 'v Nyɪsua a 'hru wɔn, -v yɪ la 'a mu Nyɪsua a -ti -lee -ni, 'waa -ti 'ni 'hruo 'li 'a mu -mɔ. 'Waa 'yrinaabɔ, kɔ 'kɔkɔɔdɔ -mu', v 'ku, 'a -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. Ba kuo Nyɪsua □wɪ yɪ, □wɪ yɪ, -tɛ 'waa 'mumu, v nu la 'a □wɪ a yɪkuoɛ.

⁸ -Tɛ ni -do -Yusu 'Kɪsɔ ni la 'mu, kɛ- ni -do, ɛ 'tɛɛ ni 'mu. -Tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu, kɛ- ni -do, ɛ 'tɛɛ di 'mu ni, 'klɔ -mɔ 'klɔ, ɛ 'yɪ 'li□i 'li -wɛ bu 'ciɛi -ni.

⁹ Ba □tu 'aan dɪɔnɔ 'yie, -ɛ nu□o, ɛ kɔ nyibli -bi, 'v tɔɛ -tebli yrayɪ, -ɛ ni dɔdɔyɔ lɛ. -Bakɛ, v di□e 'ni nu, a 'mu 'v Nyɪsua a 'hru bu wɔn -ha. Kɛ- v pɪ: 'Kɪ 'v didi-tebli a dɛ ki, ba kɔɛ tete -bi □wien lɛ, -ɛ di□e nu, 'aan □wɪ 'mu 'klɔ kɔ. -Ti a 'mu, v hɛ, a 'ni 'pɔv 'li□i nɔa yɪ bu, -ɛ nu□o, dɛ -mu', -ɛ yɪ -tonyiblo a □wɪ 'klɔ -nyi, ɛ nɔ- mɔ □haandɛ -mu', Nyɪsua ni□e -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli. ɛ 'yɪ dɛ -mu', -a yɪ di, -v'v- -a 'yɛ ni di 'pa-, ɛ 'ni -nyi□e li -tonyiblo a □wɪ 'klɔ. Nyibli -mu', -v □tui 'v tetedɔ a 'mu 'v, tete a 'mu, ɛ 'ni -hɛɛ□ɛ li □nu -pi.

¹⁰ -A mu -bu, -v kuo -Yusu 'Kɪsɔ -mu' □wɪ yɪ, -ɛ -hɛ -cɔhlɔn*, -aan dɛ 'kuku a -ti, -a mu Nyɪsua wɛ. Kɛɛ, nyibli -mu', -v 'tɛɛ □tui 'v didi-tebli a tete 'v, 'ti-, -v 'tɛɛ kɔɛ -Juukɔɛ* a tete □wien lɛ, 'ki 'v -cɔhlɔn a pipie a -ta', Nyɪsua 'ni -wa□a li □nu.

¹¹ 'Kɪ 'li 'yɪ 'kwli, -Juukɔɛ a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɔ, ɛ -hɛ 'li -nyɔwɔ ni -do, 'ɛ 'lɛ 'wɪlugba-tebli, 'ki 'v Nyɪsua a -cɔhlɔn a -ta', 'ɛ gbe 'wɪlugba-tebli a 'mu a -hlɔ, 'ɛ pɔɛ 'li Nyɪsua a 'kayu a 'hɔɛn a -gblo 'kwli, -ɛ di□e nu, ɛ 'mu Nyɪsua lɛ -nyaa -ni, ɛ 'mu 'a nyibli a dɛ 'kuku 'wɔwla -ni. -cɔhlɔn a 'mu, v □tɔɛ □nɛ 'diɔ, 'v pɪ□i 'tɔ.

SAKI a 'crɪɛn, ɛ 'crɪ la

¹ 'Mɔ Saki, 'mɔ -yɪ 'a mʊ -mɔ 'crɪ -nɪ. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊannunyo ɔnɪɔ. 'A mʊ -mʊ', -v mɔ Nyɪsʊa a dakɔ, -v 'hɛɛn 'klɔ a pɛpɛ -bʊ kɪ bʊ, 'aan 'wio.

Nyibli -mʊ', -v kuo Nyɪsʊa ɔwlv yɪ, nʊ- ɛ yɪ ɔto -nyɪ

² 'Na 'diayɪnʊ -na, 'bʊ mɔ 'ba yɪ ɔhɪvɛn a gbɛgbɛ nɪ 'yɛ, -ɛ -bɪ ba nu dɔdʊ.

³ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'ba 'cibi 'v -Yusu a ɔwlv a yɪkuole, 'yɛ ɔbɪ a yɪ ɔhɪvɛn nɪ 'yɛ, ɛ diɔe 'nɪ nu, a 'mʊ ɔwlv a 'lɪla kɔ.

⁴ ɛ blɛɛ yɪ, ɔwlv a 'lɪla kɔ ɔwlv a yɪkuole a 'mʊ, bʊ nuɔo, ba ɔcɛɛ 'v yɪ pɛpɛ, kɪkadɛ ɔdʊ 'nɪ 'nɪ 'lɪ 'a mʊ 'lɪ.

⁵ 'Kɪ 'lɪ a 'mʊ 'nyɪ, nyiblo 'bʊ yɪ dɛ nɪ ni, 'bʊ 'yɪ 'a ɔto -kɔ, bʊ -hʊaɔa Nyɪsʊa, Nyɪsʊa 'mʊ ɔnɛɛ -nyɪ, -ɛ nuɔo, Nyɪsʊa 'nɪ 'kaɔa lɪɪ nyiblo ɔdʊ. 'A -nɛ nyiblo, -ɛ diɔe ɔto -hʊa, ɛ di ɔnɛɛ 'nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ ɔwlv a yɪnɔɔ 'kwli. ɛ 'yɪ 'a yɪ -kɔ.

⁶ Nyiblo a 'mʊ, 'bʊ yɪ ɔto a 'mʊ nɪ -hʊɛ, bʊ -hʊaɔa, 'kɪ 'lɪ ɔwlv a yɪkuole 'kwli. ɛ 'nɪ 'pʊs 'lɪɪ gbɛ, -ɛ nuɔo, nyiblo -mʊ', -ɛ -hʊɛ Nyɪsʊa dɛ, 'kɪ 'lɪ gbɛ a pʊpʊs 'kwli, ɛ 'wɪɪ 'yɪ a 'dʊ yɪ, pɛpɛ pɪ 'kabɪ klɛ, 'tɪ- ɛ gbɛ 'lɪ -tɛ -mʊ', ɛ -hʊɛ 'lɪ.

⁷ Nyiblodʊ a 'mʊ, ɛ 'nɪ 'pʊs 'lɪɪ ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, dɛ -mʊ', ɛ -hʊɛ, Nyɪsʊa di ɔnɛɛ 'nɪ -nyɪ.

⁸ ɛ mɔ nyiblo ɔnɔ, -ɛ nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wɔn.

ɔHɪvɛnnyɔ kɔ dɛkɔnyɔ 'hʊɛn-

⁹ 'Diayɪnʊ -mʊ', ɔhɪvɛn nɪ, bʊ nu dɔdʊ, -ɛ nuɔo, Nyɪsʊa, nɔ- di 'lɪ ɔnʊ 'yaa -nɪ.

¹⁰ 'Diayɪnʊ -mʊ', -v kɔ dɛ, bʊ nu dɔdʊ -wɛ, -ɛ nuɔo, Nyɪsʊa nɔ- di 'lɪ ɔnʊ ɔto -nɪ. Dɛkɔnyɔ a 'mʊ, ɛ yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, ɛ di 'nɪ 'kʊ, ɔwɪ yɪ -piti a -pui.

¹¹ 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -tɛ 'yɪ nɪ, 'ɛ yɪ 'lɪ 'hɪɪ, 'ɛ yɪ hʊɛn, 'ɛ niɔe, -piti 'ɛ yɪ 'yɪɔ, kɔ, 'a -pui a yɪnɔɔ, 'ɛ yɪ 'wan, kɛ- ɛ nɪ 'mʊ -wɛ, 'kɪ 'v dɛkɔnyɔ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ 'a kɔkɔ-tɛblɪ a -kʊan a nunuɔ 'kwli, 'ɛ yɪ 'vɔ bʊ hie, 'ɛ 'kʊɪ.

Ba 'cibi 'v Nyɪsʊa a ɔwlv a yɪkuole, 'yɛ ɔbɪ a yɪ ɔhɪvɛn nɪ 'yɛ

¹² Nyiblo 'bʊ nɪ 'v, ɔhɪvɛn 'bʊ nɪ 'vɔ ke', 'kɪ bʊ nu dɛ 'kuku, 'tɪ-nyiblo a 'mʊ, 'bʊ kɔ ɔwlv a 'lɪla, 'bʊ 'yɪ -sa, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a ɔwlv a yɪkuole -mʊ', -ɛ -bɪ bʊ kɔ pɔ a bleɛɛ, -ɛ nuɔo, Nyɪsʊa di -nyɪɔe 'klɔ yɪyɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. 'Klɔ yɪyɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ 'wio -mʊ', Nyɪsʊa di nyibli -mʊ', -v nʊɛ ɔnɛ -nyɪ.

¹³ Dɛ 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ yɪ 'v -mʊ lɛ nɪ ɔtɛɛ -nɪ, -ɛ diɔe nu, ɔmʊ dɛ 'kuku nu, ɔnɪ 'yɛɛ 'lɪɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa -niɔe, -ɛ nuɔo, ɛ 'yɪ nyiblo ɔdʊ kɔ, -ɛ -wɛ 'lɪ -bʊ ɔtɛɛ 'v Nyɪsʊa lɛ, ɛ 'mʊ dɛ 'kuku nu, mɔ, Nyɪsʊa 'nɪ ɔtɛɛɔe 'v nyiblo ɔdʊ lɛ, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ dɛ 'kuku nu.

¹⁴ -Tonyiblo a 'lulɛ-hihie -hʊan, nɔ- yɪɪ 'v lɛ ɔtɛɛ -nɪ, 'ɛ ni dɛ 'kuku.

¹⁵ Dɛ 'kuku a 'mʊ, ɛ yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie, tɪ gbɪ 'bʊ -hi, ɛ nɔ- ɛ mi nu mɔ. 'Bʊ yɪ klɛ nɪ -bii -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ yɛ 'kʊkʊs, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a -mɔlɛhɔɔɛ.

¹⁶ 'Na 'diayɪnʊ, 'n nʊɛ -nɪ, a 'nɪ 'kaa 'lɪ 'aan dɔnʊ.

¹⁷ 'A -nɛ -nyinyide ɔdʊ, -ɛ nɔ yɪ, 'kɪ ɛ -hʊɛn 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ, Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ mɔ 'yɪ kɔ ɔhɔnɔpʊ kɔ nyahroyɔ a nununyo. Nyɪsʊa a 'mʊ, ɛ 'nɪ 'cɪcɪɪ lɪ -nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'yɪ nɪ, 'ɛ yɪ 'lɪ yako 'kwli lɛ -wɛ, 'tɪ- halɔ 'ɛ yɪ bi.

¹⁸ 'Kɪ ɛ naa 'lɪ win -mʊ', -ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ 'kwli, 'ɛ -nyɪ -a mʊ 'klɔ yɪyɪ. 'A ɔgbɛtʊ, ɛ nɔ- -hʊaɔa, -ɛ diɔe nu, -a 'mʊ yɪ -hɛnyibli' pa, 'kɪ 'lɪ 'a nunu-tɛblɪ 'nyɪ.

Nyɪsʊa a win, a yɪ 'win, ba nuɔo

¹⁹ 'Na 'diayɪnʊ, 'n nʊɛ -nɪ, bʊ bi 'lɪ 'a mʊ 'kwli, 'a -nɛ nyiblo blɛɛ yɪ bʊ pʊ 'a 'bɪ nʊa yɪ bʊ -tɛɛ, ɛ 'nɪ 'kɪkaa 'lɪ -nɪ, 'kɪ bʊ pʊ win, 'tɪ-, ɛ 'nɪ 'wɔwɪlɪ 'lɪ yɪ' a lɛbibie -wɛ,

²⁰ -ɛ nuɔo, nyiblo 'bʊ kla yɪ'lebi-tɪ, ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu

-tebli -mu', -ε 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyɪsua ye'.

²¹ 'A -ti, ba -hie 'u yɪnyre-tebli a pɛpɛ bu, -ε ni 'li 'aan ɔwli ki. A 'ni 'nuo 'li de 'kuku de. Ba ɔtiɔ 'li 'aan dɔɔɔ, 'ki 'u Nyɪsua ye', kɔ, 'a win, a 'win, -ε ni 'li 'aan ɔwli ki, ba kuo ɔne ɔwli yi -tɛɛ. 'A win a 'mu, nɔ-wɛ 'li -bu wa 'a mu, a 'ni ɔha Nyɪsua -mɔ lɛ -hlɔɔ -ni.

²² -Tebli -mu', Nyɪsua a win tɔɛ ne 'a mu, a ni 'puɔ 'li ɔti nua yi bu ni -do, kɛɛ, ba ɔtuu 'uɔɔ 'u. Nyiblo 'bu yi Nyɪsua a win nua yi bu ni pi -do, 'bu 'ye ni nuɔ, -ε -bi ε kɛɛ ne 'a dɔɔɔ ni.

²³ Nyiblodɔ a 'mu, ε 'wiɔ nyiblo -mu' yi, -ε tɛ 'li 'yie 'kwli lɛ, -tɛ 'a yigbakla ni 'mu, -ε yiɔ 'ye.

²⁴ 'Bu 'ye 'kiɔ, 'bu ple 'li ki, -ε -bi -tɛ -mu', 'a yigbakla a 'mu, ε ni wen 'mu, ε -hruɔ -mɔ.

²⁵ Nyiblo 'bu yi 'li Nyɪsua a tete 'kwli lɛ ni tɛ, -ti -mu', ε hlɛ, 'bu yiɔ ni ni, Nyɪsua di nuɔ ɔhaandɛ -mɔ. Nyiblo a 'mu, ε 'yi yi -blɛɛ -ni, bu 'win -ti a 'mu, 'ti- bu -hruɔ -mɔ, kɛɛ, ε blɛɛ yi bu ɔtuu 'uɔɔ, -ε nuɔ, tete a 'mu, ε -wɛ 'li yrɛ, 'ti- 'ε kɔ 'kli, 'ki bu ɔgble -a mu, 'ki 'u de 'kuku -mɔ'.

²⁶ Nyiblo 'bu pu lɛ, ε yi kuɛ Nyɪsua ɔwien, 'bu 'ye ni ɔtu 'a mɛ 'yie, 'ti- 'bu yi yɪnyretoto ni pi, -ε -bi ε kɛɛ ne 'a dɔɔɔ ni. ε wen 'ni, ε ni nyɪsvadɛ, kɛɛ, ε piɔ 'li win lɛ dadɔ.

²⁷ -Tɛɛ a nyɪsvadɛ, -aan 'Ba Nyɪsua a 'mu, ε -hɔɛ, ε nɔ- mɔ: -Ba kɔ 'li 'kuiyoyonɔ a de -mɔ, kɔ nɔgbɪ -mu', -u kɔ nyɪbɛɔ ɔku, 'ti- u yi ɔhɔɛn 'ye, -ba kɔ 'li 'waa de -mɔ -wɛ. Kuɛ 'uɔɔ -mɔ bu de, -ba ɔtu -aan dɔɔɔ 'yie, 'klɔ -bu 'a yɪnyre-tebli 'ni ɔha -a mu win ki -kɔɔ -ni.

2

A 'ni 'jraa 'li nyibli' lɛ

¹ 'Na 'diayɪnɔ -na, -tɛ a kuo ne -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ ɔwli yi, -kɔti a 'yi'buɔɔ, 'a -ti, a 'ni 'jraa 'li nyibli' lɛ.

² ɔBu puɔ ɔne nyibli ni 'hɔɛn a de yi: A ni 'li 'cɔɛkayu bu, -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli ni 'hɔɛn pa 'li 'a mu 'nyi. -ε -bi ni 'u, 'ε pu yɪɔwlawli, kɔ, -gɔlɔɔɔɔ 'ε ni 'liɔ ɔjio' lɛ. -ε -bi ni 'u, ε mɔ ɔhɔɛnyɔ. 'A 'hɔɪɛɔ-tebli cɪɛɛ' lɛ.

³ -ε -bi a -nyi nyiblo -mu', -ε pu ɔhaan-tebli 'hɔɪ lɛ 'wio, 'a yiɔ -lee -ni: «Yɪɔgbata, nɔ- bu, nɔ- bu ni ki bu.» ɔHɔɛnyɔ -mɔ -bi, kɛ- a piɔ yi: «Nyra 'u -tɛ -mu' bu!» -hɔɔ: «Di 'li, -bu 'plaa mɔ 'mu bu ɔhlɔɔ bu.»

⁴ 'Bu mɔ, 'ba yi 'a nunuo lɛ ni ni, -ε -bi ε 'wi yi a 'jɛ nyibli lɛ, kɔ, 'aan 'lule-hihie nyre yi, -ε nuɔ, 'ki 'li nyibli ni 'hɔɛn a 'mu 'nyi, a puɔ nyiblo ni -do -bati lɛ.

⁵ 'Na 'diayɪnɔ -na, ba pu 'mu nua yi bu. Ba kɔ 'a yiyie, nyibli -mu', -u yi de -kɔ, 'ki 'ne- -tɔtɔ ki, nu- Nyɪsua -ha 'li, 'ki bu kuo -Yusu ɔwli yi. -Yusu a ɔwli a yikuɔlɛ a 'mu, ε mɔ de gbagbu, 'ε -hi 'u -tebli a kɔkɔ. Nyibli a 'mu, Nyɪsua -ha 'li ɔnu ni -wɛ, 'ki bu pa 'li 'a 'klɔ yrayɔ 'kwli. 'Klɔ yrayɔ a 'mu, Nyɪsua wen 'ni, nyibli -mu', -u nuɛ ɔne, nu- di 'liɔ 'kwli pa.

⁶ 'A mu -mɔ -bi, nyibli -mu', -u yi de -kɔ, a 'ni -daaɔa li ɔnu nyibli. Kɛɛ, 'klɔ -bu a deɔnyɔ, nu- ɔtui 'a mu ɔhɔɛn, nu- gbɛ 'li 'a mu -batipɔnyɔ yi.

⁷ U ni -do a 'mu de, u nu-, 'nyre -mu', Kɔkɔnyɔ -nyi 'a mu, -u yiɔ yi nyre. 'Nyre a 'mu, nɔ- mɔ: -Yusu a nyibli.

⁸ 'Bu mɔ, 'ba yi 'u Nyɪsua a tete gbagbu -mu' ni -tui -ni, u 'cɪɪ la, 'ki 'li Nyɪsvacɪɛn 'kwli, -ε -bi a ni ɔhaandɛ. Tete a 'mu, ε nɔ- bu: Nuɛ -na 'bi -tonyiblo, ɔwi yi, -tɛ -nu -dɔɔɔ a nuɛɛ.

⁹ Kɛɛ, 'bu mɔ 'ba yi -tonyibli lɛ ni 'jɛ, -ε -bi ε mɔ de 'kuku ɔtiɔ, 'a niɔ. Nyɪsua a tete kɔ bu klɔ 'a mu, -ε nuɔ, a 'wla tete -bi ni.

¹⁰ Nyiblo 'bu yi 'u Nyɪsua a tete a pɛpɛ ni ɔtui -ni, 'ti- 'bu 'wla 'a 'yɛɛ

ni -do, ε ρηεν 'nyre, ε 'wla Nyɨsua a tete a pɛpɛ ni.

¹¹ 'E mɔ ρhan-ti, Nyɨsua ni -do a 'mu, -ε pu lɛ: ρNi 'nuo 'li -wlawli, ε ni -do a 'mu, ε nɔ- pu lɛ de: ρNi 'laa 'li nyiblo. 'A -ti, 'ye ρbu -ye' ni nu -wlawli, kɛɛ, -tɛ ρlɛ nyibli a -ti, ε 'wi yi, ρwla Nyɨsua a tete a pɛpɛ ni. 'A -bati di -mu 'ni kɔ.

¹² Nɔ- nuϱo, 'ni yi -mu -lee -ni: -Ti a pɛpɛ, a hɛ, kɔ -tebli a pɛpɛ, a ni, ba kɔ 'a yiyie, ε nɔ- kɔ ki Nyɨsua di 'u 'a mu -bati lɛ -puɔ -ni, ρwi yi, -tɛ a nu 'u 'a tete a 'uϱtuule. Tete a 'mu, nɔ- ρgble 'a mu, 'ki 'u dɛ 'kuku -mɔ'.

¹³ Nyiblo 'bu 'yi 'a 'bihiɔn -tonyiblo a nyai -kɔ, ti -kɔ 'yri Nyɨsua di 'u -bati -puɔ -ni, ε 'yi 'liϱi 'li -wɛ, bu yru 'a nyai -wɛ. Kɛɛ, nyiblo 'bu kɔ nyibli a nyai, Nyɨsua di kɔ 'a nyai -wɛ.

Nyiblo -mu', -ε kuo Nyɨsua ρwlv yi, ε blɛ yi bu nu ρhaan-tebli

¹⁴ 'Na 'diayɨv, nyiblo 'bu pu lɛ, ε kuo Nyɨsua ρwlv yi, kɛɛ, 'bu 'ye ni nu ρhaan-tebli -mu', Nyɨsua -hɛ, -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a 'pɔplewin 'ni -daϱa ϱdedede. 'A ρwlv a yikuole 'bu kɔ bu ni 'mu lɛ, -ε -bi ε 'yi 'liϱi 'li -wɛ bu waϱa, 'ki 'u Nyɨsua a yru a pɔpuɔ -mɔ'.

¹⁵ -Baklɛ, 'ki 'li 'a mu 'nyi, -Yusu a nyiblo -bi, nɔ- 'yi 'hɔlɛpɔ-tebli kɔ dididɛ 'hɛn- -kɔ.

¹⁶ 'Bu mɔ, 'ba yi 'diayi a 'mu ni -lee -ni: «Nyɨsua bu ni 'u -mu -mɔ, pu -tebli 'hɔ lɛ -tɛɛ, -bu di dɛ, ρmu ρmla», kɛɛ, 'ba 'yiϱi -tebli -mu', ε 'yi -kɔ -nyi, -ε -bi 'aan 'pɔplewin 'ni daϱa ϱdedede.

¹⁷ Kɛ- ε ni 'mu -wɛ, 'ki 'u Nyɨsua a ρwlv a yikuole -mɔ'. Nyiblo 'bu hlaϱa, -ε mɔ, ε kuo Nyɨsua ρwlv yi, kɛɛ, 'bu 'ye ni -hɔa bu nu ρhaan-tebli -mu', Nyɨsua -hɛ bu nu, -ε -bi 'a ρwlv a yikuole a 'mu, ε 'ni -daϱa ϱdedede.

¹⁸ -Baklɛ, kɛ- nyiblo ϱɔv di pu: «-U -bi kuo Nyɨsua ρwlv yi, -u -bi 'u ni yɨnɔ-tebli.» -Ti 'n diϱe yi hla, ε nɔ- -bu: «Tɔɔ 'mɔϱɔ, -tɛ -nu Nyɨsua a ρwlv a yikuole, -tɛ -ye' ni -hɔa -bu

nu yɨnɔ-tebli, 'na 'mumu, yɨnɔ-tebli -mu', 'n ni, 'mu -mɔϱɔ -tɔɔ -ni, -ε diϱe nu, ρmuϱv 'ye, -ε mɔ, 'n kuo Nyɨsua ρwlv yi.»

¹⁹ -Tɛ -mu', -nu, ρni puϱv ρhaan-ti, -ε mɔ, Nyɨsua mɔ Nyɨsua ni -do, 'ni yi -mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ: E nu -tɛɛ, kɛɛ, 'kuo -hɔɨn a 'mumu, u puϱv ρhaan-ti -wɛ, -ε mɔ, Nyɨsua mɔ Nyɨsua ni -do. E nɔ- kɔ -ti, 'u yi 'hihɛ -ni, huannu a -ti.

²⁰ -Mɔ -mu', -ε 'yi 'lulɛ-hihie -kɔ, ρbu tɔɔ -mɔϱɔ, -ε mɔ, 'bu mɔ, ρni kuo Nyɨsua ρwlv yi, 'ti- ρni 'ye ni -hɔa -bu nu ρhaan-tebli, -ε -bi -na ρwlv a yikuole a 'mu, ε 'ni -daϱa li ϱdedede.

²¹ -Aan 'bat Abrahamu a -ti, bu bi 'li -mu 'kwli. Abrahamu a 'mu, ε -wɛ la -mɔ, 'ki bu ρtuu la 'u Nyɨsua 'u, 'ye ρbu ε di 'a 'yu Yisaki -ha, ε 'mu 'a -cɔhlɔn pi, 'ki 'u Nyɨsua ye'. Dɛ a 'mu, ε nɔ- nuϱo, Nyɨsua 'ε 'sii la 'uϱv yi, 'ki 'u 'a dɔɔnu ye'.

²² -Yiϱi 'ni 'ye, -ε mɔ, ε kuo la Nyɨsua ρwlv yi dɔaki. Nɔ- nuϱo, 'ε -wɛ la -mɔ, 'ki bu nu la 'a -nɛ ϱdedede, Nyɨsua -hɛ laϱa. 'A nunu-tebli a 'mu, nɔ- nuϱo, 'a Nyɨsua a ρwlv a yikuole, 'ε 'sii la 'u yi.

²³ -Ti -mu', u 'cɔ la, 'ki 'li Nyɨsua cɔɨn 'kwli, ε mu la 'lu -mɔ. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «Abrahamu kuo la Nyɨsua ρwlv yi, nɔ- nuϱo, Nyɨsua 'ε 'sii la 'uϱv yi, 'ki 'u 'a dɔɔnu ye'», 'ti- Nyɨsua 'ε dɛɛ laϱa 'a ninatumu.

²⁴ 'A -ti, a yiϱi 'ni 'ye, -ε mɔ, Nyɨsua yi 'sii 'u nyiblo yi, 'ki 'u 'a ρhaan-tebli, ε ni a -ta', ε 'yi 'a ρwlv a yikuole ni -do a -ti 'pa-.

²⁵ Kɛ 'uϱv -mɔ bu de, -wlawlɨnɔgba Rahabu a -ti, bu bi 'li -mu 'kwli -wɛ. Ti -kɔ 'yri Yisraekɔ a lɛlenyɔ pa la 'li 'waa 'dɔɔ 'kwli, ε -hɛɛ la ϱnu ni dɔaki, 'ε tɔɔ la ϱnu ki'beɛhru, -ε diϱe nu, u 'ni ρha la ϱnu 'la. Dɛ a 'mu, ε nu la, nɔ- nuϱo, Nyɨsua 'ε 'sii la 'uϱv yi, 'ki 'u 'a dɔɔnu ye'.

²⁶ -ε -bi 'ki, -tɛ -tonyiblo ni, 'bu 'ye ni pu -hɔnhɔn, 'ε 'kɔv, kɛ- ε ni 'mu -wɛ, 'ki 'u Nyɨsua a ρwlv a yikuole a -ta'. Nyiblo 'bu hlaϱa, -ε mɔ, ε

kuo Nyɨsua ɔwɔlɔ yɨ, 'tɨ- 'bɔ 'yɛ nɨ nu ɔhaan-tebli, -ɛ -bɨ 'a ɔwɔlɔ a yɨkuole a 'mɔ, ɛ 'nɨ -daɔa ɔdedede.

3

Ba ɔtu 'aan mɛ 'yie

1 'Na 'diayɨnɔ -na, 'kɨ 'lɨ 'a mɔ 'nyɨ, nyibli -hɔɔhɔɨ 'nɨ 'mɔɔ 'lɨ Nyɨsua a -tɨɔɔnyɔ. Ba kɔ 'a yiyie, -a mɔ -bɔ, -v tɔɛ Nyɨsua a -tɨ, 'bɔ mɔ, ɔba nu de -huan, -aan -bati, Nyɨsua di pɔ, ɛ di 'nɨ 'yakla -nɨ, ɛ 'mɔ 'v nyibli -mɔ', -v 'yɛ nɨ tɔɔ Nyɨsua a -tɨ a -bati 'v -hi.

2 -Aan pɛpɛ, -a kɛ nɨ, 'kɨ 'v -tebli -hɔɔhɔɨ, -a ni kɨ. Nyiblo 'bɔ nɨ 'v, 'a pɔpɔwin 'bɔ nɔ yɨ ti a pɛpɛ, 'bɔ 'yɛ nɨ ka, -ɛ -bɨ nyiblo a 'mɔ, ɛ ɔɔɛɛ 'v yɨ, ɛ ɔhen 'nyre, ɛ -wɛ 'lɨ bɔ nuɔo nɨ, 'a 'kɔ bɔ 'sii 'v yɨ nɨ.

3 ɔBɔ pɔv ɔnɛ -so a de yɨ. 'Tɨ- ɔmɔ 'vɔv kɨ 'ya mɔ mu, -kɔ -bɔ naa 'lɨɔ 'plɨde wɔn, -ɛ kɔ 'kwli 'lili naa 'lɨ. 'Lili a 'mɔ, ɛ nɔ- yɨ -mɔ -hɛɛ -nɨ, ɔnɨ pɨ 'vɔv 'hru wɔn lɛ, -tɛ -hɔɛ 'lɨ, ɔnɨ gbɛɛ 'lɨɔ yɨ.

4 ɔBɔ pɔvɔv ɔtv a de yɨ de, -ɛ kɔ danɔ, v pɔ yɔ'. 'Ye ɔbɨ ɔtv a 'mɔ ɛ 'bɔa, pɛpɛ gbagbɔ 'bɔ -hɔɛ bɔ gbaɔa, nyiblo -mɔ', -ɛ nɛɛ ɔnɛ, wanɔ 'cɨmɨ ɛ nɨ, 'ɛ pɨ 'vɔv 'hru wɔn lɛ.

5 Kɛ- nɨ -do -aan mɛ nɨ 'mɔ -wɛ. ɔHaan-tɨ, 'ɛ 'cɨmɨ -nɨ, kɛɛ, 'a nunu-tebli 'bɔa nɨ.

-Ba pɔv ɔnɛ na'klayie a de yɨ de. ɛ -wɛ 'lɨ ti nɨ -do a ti 'yri, bɔ pɔ 'wandu 'tɔ nɨ.

6 -Aan mɛ 'wɨɔ na'klayie yɨ. ɛ mɔ yɨnyrede ɔnɨɔ, 'ɛ nɨ 'lɨ -tonyiblo wɔn, 'a nunu-tebli 'ɛ niɔe, -tonyiblo a 'kɔ 'ɛ yɨ yɨ nyre. Mɛdɔ a 'mɔ, 'a nunu-tebli 'wɨɔ na yɨ, -ɛ 'bɛ, 'kɨ 'lɨ -tonyiblo 'hɔɨ -mɔ. Na a 'mɔ, -tonyiblo a 'kɔ a pɛpɛ, ɛ nɔ- ɛ yɨ yɨ nyre. 'Kɨ na a 'mɔ ɛ -hɔɛn 'lɨ 'kuo -hɔɨn a nyiblo gbagbɔ -mɔ.

7 -Tonyiblo -wɛ 'lɨ bɔ naa nɛ 'a -nɛ ɔdedede nɨ: 'Wan bɔ a mamɔ, kɔ nɔbli, kɔ wɔwɔlɔ-tebli, ɛ kɔ -hrin 'hɔɛn-.

8 Kɛɛ, nyiblo ɔdɔ 'yɨ 'lɨɔ 'lɨ -wɛ, bɔ kɔɔ nɛ 'a dɨɔnɔ a mɛ win kɨ. 'A mɛ

a 'mɔ, ɛ mɔ yɨnyrede ɔnɨɔ, 'ɛ 'yɛ nɨ -wɛ.

'A nunu-tebli nɨ 'kɔɛ, kɔ, 'ɛ 'lɨɛ nyibli lɛ.

9 Mɛ nɨ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- -a ni, ɔa yɨ Nyɨsua 'wio -nyɨ, -ɛ mɔ -aan 'Baɨ, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ. ɛ nɨ -do a 'mɔ, nɔ- -a ni, nyibli -mɔ', Nyɨsua nu, ɔa pɨ ɔnɔ 'jrɔ -mɔ.

10 Wuntɔ nɨ -do a 'mɔ wɔn, 'kɨ win -hɔɛn 'lɨ -wɔ, ɔa yɨ Nyɨsua 'wio -nyɨ, ɛ nɨ -do a 'mɔ wɔn, 'kɨ win -hɔɛn 'lɨ -wɔ, ɔa pɨ nyibli 'jrɔ -mɔ -wɛ. 'Na 'diayɨnɔ -na, de a 'mɔ, ɛ 'yɨ 'v lɛ nɔɔ -nɨ.

11 ɛ 'yɨ 'wɔ ɔdɔ -kɔ, -ɛ kɔ -mɔ ti nɨ -do a ti 'yri, v -hɛ 'lɨ ɔhaan'nie kɔ 'nie -hɔɨn.

12 'Na 'diayɨnɔ -na, -a 'yɛɛ -huan nɨ 'ye, bubuotu bɔ di ɔwɔnmlukui tɔ, kɔ, -a 'yɛɛ -huan nɨ 'ye -wɛ, -gbɔgbɔtu bɔ di bubuokui tɔ, kɔ -a 'yɛ -huan nɨ 'ye -wɛ, 'kɨ 'lɨ 'niebutɔ nɨ -do 'kwli, 'tanɛ kɔ ɔhaan'nie 'hɔɛn- bɔ -hɔn 'lɨ -wɔ.

ɔTɔ -mɔ', Nyɨsua yɨ nyibli -nyɨ

13 'Kɨ 'lɨ 'a mɔ 'nyɨ, nyiblo 'bɔ nɨ 'lɨ, 'bɔ pɔ lɛ, ɛ kɔ ɔtɔ, -ɛ -bɨ 'a nunukɔ bɔ nɔ yɨ, 'tɨ- bɔ ɔtɔ 'lɨ 'a dɨɔnɔ, -ɛ diɔe nu, nyibli 'mɔvɔ ɔhaan-tɨ pɔ, -ɛ mɔ, ɛ kɔ ɔtɔ.

14 Kɛɛ, ɔnɨ kɔ ca dɨakɨ, 'tɨ- -na ɔwɔlɔ 'bɔ nyre yɨ, kɔ ɔnɨ yɨ -dɨɔnɔ nɨ -do a pɔ a bleeɛ lɛ nɨ ɔmɔɛ, -ɛ -bɨ ɔnɨ 'pɔv 'lɨ -na dɨɔnɔ a -pli, -ɛ mɔ, -kɔ ɔtɔ. 'Bɔ mɔ, ɔnɨ yɨ 'pɔpɛ lɛ nɨ ni, -ɛ -bɨ -ni hɨ.

15 ɔTɔdɔ a 'mɔ, -pɔ lɛ, -kɔ, ɛ 'yɨ Nyɨsua 'pa-, ɛ 'yɨ -mɔɔ -nyɨ. Kɛɛ, -tonyibli a ɔtɔ ɔnɨɔ. ɔTɔdɔ a 'mɔ, 'kuo -hɔɨn a nyiblo gbagbɔ, ɛ nɔ- yɨɔ nyibli lɛ -nyɨ.

16 -Tɛ -mɔ', -tonyibli kɔ 'v ca, kɔ, -tɛ -tonyibli ɔmɔɛ 'v 'waa dɨɔnɔ nɨ -do a pɔ bleeɛ lɛ, kɨbɔwɛɛnɛ 'yɨ 'v -nɨ, kɛɛ, yɨnyre-tebli a gblegble, nɔ- nɨ 'v.

17 Kɛɛ, nyiblo 'bɔ nɨ 'v, 'bɔ kɔ ɔtɔdɔ -mɔ', Nyɨsua yɨ nyibli lɛ -nyɨ, -ɛ -bɨ nyiblo a 'mɔ, ɛ yɨ 'sii 'v yɨ, 'ɛ niɔe, -tonyibli 'v kɔɛ kɨbɔwɛɛnɛ, kɔ, ɛ 'nɨ 'yaa 'lɨ 'a dɨɔnɔ 'lɨ, kɛɛ, ɛ pɨ nyibli nɔa yɨ bɔ, 'kɨ 'v 'vɔtuule

'kwli, 'ε kɔ nyibli a nyai, kɔ, 'a -ne ti, yɛnɔ-tebli ni -do, nɔ- ε ni.

18 Nyiblo a 'mυ, -ε kɔ ɔwɔ -nɔ yɪ, 'ti- -ε niɔe -tonyibli, 'υ kυε kɪbɔwεenɛ, 'a nunu-tebli a 'mυ 'kwli, ɔhaandε -di 'li -wlu -hɔn. Nyiblo a 'mυ, ε 'wɪɔɪ 'dɔdɔnyɔ yɪ: 'dɔdɔ-tebli -mυ', ε 'dɔ, 'dɔdɔ-tebli ni -do a 'mυ, nɔ- ε di 'cε.

4

Ba yraa 'klo -bu a yinyre-tebli, ba nυε Nyɪsua

1 'Kɪ 'li 'a mυ 'nyi, yɪ-wɔnɔwɔnɛ kɔ 'blini 'hυen-, -υ ni 'li, -bɪ' υ -hυen yɪ 'li? 'Kɪ υ -hυen 'li 'aan ɔwɪ -hɔɪn kɛ, ɔwɪɪdɔ -mυ', -υ -wɛn ɔhaanɔwɪ yɪ.

2 -Tɛbli -mυ', 'aan ɔwɪ -hυε ba kɔ, a 'nɪ -kɔɔɔ liɔɪ. Nɔ- nuɔɔ, nyibli -mυ', -υ kɔ -tebli a 'mυ, 'aan ɔwɪ -hυε, 'a ɔmυε 'waa 'lɪɪ lε. -Tɛbli -mυ', 'aan 'bio -kɔ, nυ- kɔ ca a ɔtui, kεε, a 'nɪ 'yeɔe liɔɪ. Nɔ- nuɔɔ, 'a pɪ ɔye, kɔ, 'a -wɔnwɛn yɪ. -Tɛbli -mυ', a -hυε, a 'nɪ -kɔɔɔ liɔɪ, -ε nuɔɔ, a 'nɪ -daɔa Nyɪsua, ε 'mυ 'a mɔɔɔ -nyi.

3 'Ye ɔbu a -hɔaɔa Nyɪsua, ε 'yɪ 'liɔɪ 'li -wε, bυ -nyi 'a mɔɔɔ, -ε nuɔɔ, -tε a ni 'a dɪda, ε 'nɪ -bleeɔe li 'a plɔ. A -hυε -tebli a 'mυ nɪ, -ε diɔe nu, a 'mυ plɔ a bleelε kɔ 'a mυ nɪ -do.

4 -Tε -wɪawɪɪnɔgba ni, 'ε yɪ 'υ 'a nyibɪ bυ hie, 'ε mi -wɪawɪ nu mɔ, kε- a ni, 'a yɪ 'υ Nyɪsua bυ hie, 'a nυε 'klo -bυ a yinyre-tebli. Ba kɔ 'a yiyie, nyiblo -mυ', -ε nυε -tebliɪdɔ a 'mυ, ε yraa Nyɪsua nɪ. 'N yɪ 'a mυ 'nɪ -lee -nɪ de, nyiblo 'bυ nɪ 'υ, 'bυ nυε 'klo -bυ a yinyre-tebli, ε 'wɪ yɪ 'a ɔwɪ yraa Nyɪsua nɪ.

5 A 'nɪ 'yee 'liɔɪ, -ε mɔ, -tɪ -mυ', Nyɪsua a 'crɪɛn hɪa, ε 'nɪ -daɔa ɔdedede. -Tɪ a 'mυ, ε nɔ- -bυ: «Nyɪsua a -Hihɪu -mυ', ε -nyi -a mυ, ε -hυε nɪ, bυ kɔɔ nε -a mυ win kɪ pεpε.»

6 -ε -bɪ 'kɪ, Nyɪsua yɪ -nyi -a mυ 'kɪ dadɔ, a 'mυ yinyre-tebli a pεpε yɪ -wɔn, ɔwɪ yɪ -tε υ nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'li Nyɪsua a 'crɪɛn 'kwli, -ε mɔ: «Nyɪsua 'nɪ -hɔaɔa nyibliɪdɔ -mυ', -υ 'yεε 'li 'waa dɪɔnɔ 'li, kεε, nyibli

-mυ', -υ ɔtɪwε 'li 'waa dɪɔnɔ, nυ- ε ni ɔhaandε -mɔ, 'kɪ 'li dadɔke 'kwli.»

7 'A -tɪ, ba ɔtɪɔ 'li 'aan dɪɔnɔ, 'kɪ 'υ Nyɪsua ye'. Ba -wɔn 'kuo -hɔɪn a nyiblo gbagbɔ yɪ, -ε diɔe nu, ε 'mυ 'a mυ -mɔ lε -hlɔɔ -nɪ.

8 Ba 'mυε Nyɪsua yre, ε 'mυ 'a mυ yre 'mυε -nɪ -wε. 'A mυ dε'kukununyɔ, a 'nɪ 'nuo 'kɪ dε 'kuku de. 'A mυ -mυ', -υ nεε 'li nɪ 'hυen, 'aan ɔwɪ bυ 'sii 'υ yɪ.

9 'Aan -tebli 'kukui, a -nu a -tɪ, 'kla bυ 'ya 'a mυ -wɪye. Ba nu nyai ηmlɪ lε, 'tɪ- ba we. Ba 'kee 'cɪca, ba we ɔhien. Ba 'kee dɔdɔ a nunuo, kεε, 'kla bυ 'ya 'a mυ -wɪye.

10 Ba ɔtɪɔ 'li 'aan dɪɔnɔ, 'kɪ 'υ Kɔkɔnyɔ Nyɪsua ye', ε 'mυ 'li 'a mυ 'yaa -nɪ.

A 'nɪ 'pυυ 'li 'aan 'bio -bati lε

11 'Dɪayɪnɔ -na, a 'nɪ 'hɪaa 'li 'aan 'bio -tɪ -hɔɪn yre. Nyiblo -mυ', -ε hɪε 'a 'bɪ -tɪ -hɔɪn yre, 'tɪ- -ε pɪ ɔnε -bati lε, nyiblo a 'mυ, ε -hlε -tɪ -hɔɪn lε, 'kɪ 'υ Nyɪsua a tete a -ta', kɔ, 'ε pɪ Nyɪsua a tete a 'mυ -bati lε. 'Bυ mɔ, ɔnɪ yɪ Nyɪsua a tete -bati lε nɪ -pɪ -nɪ, -ε -bɪ ε ɔhɛn 'nyre, ɔnɪ ɔtuuɔɔ 'υɔɔ 'υ, kεε, -pɪ ɔnε -bati lε nɪ -do.

12 Nyɪsua nɪ -do, nɔ- yɪ nyibli 'a tete -nyi, kɔ, ε nɪ -do a 'mυ, nɔ- bleε yɪ -bυ pυυ ɔnυ -bati lε. ε nɪ -do a 'mυ de, nɔ- -wε 'li bυ wa nyibli, kɔ, ε nɪ -do a 'mυ, nɔ- -wε 'li bυ nuɔɔ, bυ -wε bυ. -Mɔ -mυ', -ε pɪ -na 'bɪ -bati lε, nyiblo a 'dɪ -bɪ -pυ lε, -mɔ 'li?

A 'nɪ 'yaa 'li 'aan dɪɔnɔ

13 Ba pυ 'υ nυa bυ -tεε, 'a mυ -mυ', -υ pɪ lε: «Kɪke -bυ, -hɔɔ' -ηɪɪa, 'kɪ -a dɪ -huan 'li 'dɪɔ -bυ -hɔɔ' 'dɪɔ -mυ' kɪ mu, -a 'mυ 'li 'yɪɪ -hɪɪ -nɪ, -a 'mυ 'li kυεε 'li -hɪaa -nɪ, -ε diɔe nu, -a 'mυ 'wɪye 'ye -tεε.»

14 'A mυ a 'mυ, -υ hɪε -tɪ a 'mυ, ɔbɪ dε, -ε di -huan 'lu -mɔ mu, a yɪɔe nɪ? -Hɔnhɪɪn -mυ', a pɪ, ε 'wɪ -jɪɪ yɪ, -bυ 'hɪɪ, 'kɪ 'li tɪ gbi 'kwli, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪɪ, -ε yɪ -gbe lε.

15 Kε- a kɔ ba pυ wɛn: «'Kɪ 'li Nyɪsua a 'kɪ 'kwli, -a dɪ pυ -hɔnhɪɪn,

ko, de -bu, -huv' de -mu', -a 'mu□u nu.»

¹⁶ Kee, no- a hie 'u bu, 'a 'yee 'li 'aan dionu, 'a pi 'aan dionu a -pli. 'Bu mo, 'ba ko ba nu 'li 'aan dionu a 'li'yaale le, -e -bi e nyre yi.

¹⁷ 'A -ti, bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, nyiblo -mu', -e yi □haande a nule, 'ti- -e 'ye ni nu□o, nyiblo a 'mu, e ni de 'kuku.

5

Dekonyu, ba □tu 'aan nunuklo 'yie

¹ 'A mu dekonu, ba pu 'mu nua yi bu -tee. Ba we, □hiven a di 'ye a -ti, 'ki 'u 'kla-wliye'yia, -e di 'a mu yi mu a -ta', ba nu nyai nml le.

² 'Aan kuko-tebli □hon ni, ko 'hlo me 'aan 'hulepu-tebli ni.

³ -Yrusu nyre 'aan 'wli yi. -Yrusu a 'mu, no- di 'a mo□o -to□ -ni, -e mo, a 'yi 'aan kuko-tebli -kuan 'yri -nuu -ni -tee, ko, e no- di 'aan 'hvi yi nyre, □wi yi, -te na 'ye ni pu wen 'a mu 'to. □Haan-ti, □a ni 'li le'booti 'kwli, 'ti- 'klo 'mu 'u -wlu -hon, kee, a 'tie 'kukue kuko-tebli le.

⁴ 'Ti- nyibli -mu', -u nu -kuan, 'ki 'li 'aan -cio ki, a 'yi □nu 'pee -ni. Ba pu 'u nua bu, -te nyibli a 'mu, u ni 'li win a 'li'yaale, u ni wuwe. 'Waa □hienwewin a 'mu, e nyre 'li Nyisua -mo ni, -e mo 'klo a pepe a Kukonyo.

⁵ Ti a pepe, a -hi 'ne- 'klo ki, 'a -ne de a -hve, a ko□o ni, ko, 'aan plo a bleele ni -do, e no- a □mve le. A yi di la de -tee, 'a 'bue la, □wi 'wlugba-tebli, -u 'bue, 'ti- u 'le, 'ki 'u 'waa didie a -ta'.

⁶ Nyibli -mu', -u 'sii 'u yi, nu- a puu hi-bati le, 'a 'lila □nu le, -e nu□o, u yi 'li□i 'li -we, bu -won 'a mu yi.

Ba 'la □wlu, -Yusu a diditi 'mve yre

⁷ 'Na 'diayinu -na, ba 'la □wlu, 'ki 'u -Yusu a □wlu a yikuole a -ta', e 'mu□u gba -gbagba, -Yusu a 'mu, e 'mu di. Ba 'ye ke 'dudonyo, -te e ni, 'e 'dve -tebli, 'ti- 'ki 'li □wlu a 'lila 'kwli, 'e yi tawu -ple, ko le'boonu 'hven-, 'e 'ble□e kua -bleble, 'e yi -tebli a 'mu 'a 'ciceti ki ye.

⁸ 'Aan 'mumu, ba 'la □wlu, 'ki 'u -Yusu a □wlu a yikuole a -ta'. 'Aan □wlu ni 'bie 'li □hlon. -Te a 'blee 'u kua, 'ki ba 'blee 'u kua. -Aan Kukonyo a diditi 'mve yre.

⁹ A ni 'yiyee 'li -ti, -e di□e nu, Nyisua 'ni □ha 'a mu -bati le -puu -ni. Ba ko 'a yiyie, -batiponyo, -e mo -Yusu, 'a diditi 'mve yre, 'ki e ni 'u □huan.yi.

¹⁰ 'Na 'diayinu -na, Nyisua a winwlon-hanyo, -u hle la Nyisua a -ti, ti -hi la a ti 'yri, 'waa -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. U ko la □wlu a 'lila, 'ki 'u Nyisua a □wlu a yikuole -mo', 'ye □bu u yi la □hiven ni 'ye. 'Aan 'mumu, ke- ba nu □wlu a 'lila a kuko -we.

¹¹ -A wen 'ni, Nyisua a winwlon-hanyo a 'mu, u ko la plo a bleele, -e nu□o, u 'yi la -sa, 'ki 'u Nyisua a □wlu a yikuole -mo'. Nyisua a nyiblo -mu', -e mo Sobu, e no- -mo -bi, a 'win 'a -ti ni, -te e nu la □wlu a 'lila a kuko, 'ki 'li □hiven a 'yie 'kwli. A 'win ni -we, -te Nyisua -nu, 'ti- 'a □hiven a 'yie a 'mu, □haande 'e -hon 'li□i 'kwli. E mo □haan-ti, Nyisua ko -tonyiblo a nyai, 'ti- 'e ni□e □haande -mo.

¹² 'Na 'diayinu -na, de gbagbu, 'n -hve □bu lee ne 'a mu, e no- -bu: A 'ni 'suu 'li -ni. A 'ni 'suu 'li yak, ko, a 'ni 'suu 'li -tutu, mo, a 'ni 'suu 'li 'a -ne □dedede. 'Aan iin bu mo iin, ko 'aan 'sun- bu mo 'sun-. Ke- ba nu□o, Nyisua 'ni □ha 'a mu -bati le -puu -ni.

¹³ 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ni 'li, 'bu yi □hiven ni 'ye, -e -bi bu da Nyisua, Nyisua 'mu□u -hee -ni. Nyiblo 'bu ni 'li 'a mu 'nyi, do□u 'bu yi□i ni ni, -e -bi bu blee Nyisua -mo.

¹⁴ Nyiblo 'bu ni 'li 'a mu 'nyi, 'a 'hvi 'bu yi ni hren, -e -bi bu da 'cve a ye'nanyo, u 'mu□u 'nyra 'lu pu, 'ki 'li Kukonyo a 'nyre 'kwli, u 'mu Nyisua da, 'a 'kve 'mu -we.

¹⁵ 'Bu da Nyisua, 'bu kuo □ne □wlu yi, -e mo, de -mu', e -hve, Nyisua di□e 'ni nu, -e -bi Nyisua di□e 'ni nu, 'hvi hrennyo a 'mu a 'kve 'mu -we, e 'mu□u ye' 'du. 'Bu nu la de

'kuku, Nyɩsɩa di 'a de 'kuku a 'mɩ
'nɩ 'wɔwɩa -nɩ.

¹⁶ 'A -tɩ, -tebli 'kukui -bɩ, a -nu, ba
wen ɲne yre, kɔ, ba da Nyɩsɩa, 'kɩ
'ɔ 'aan 'bio a -ta', -e diɲe nu, Nyɩsɩa
'mɩɲ nu, 'aan 'kɔe 'mɩ -we. Nyiblo
-mɩ', -e 'sɩi 'ɔ yɩ, 'kɩ 'ɔ Nyɩsɩa ye', 'a
Nyɩsɩa a dida kɔ 'kɩ, 'kɩ Nyɩsɩa bɩ
nu de -mɩ', nyiblo a 'mɩ, e -hɩe.

¹⁷ Nyɩsɩa a winwɩɔn-hanyɔ, -e mɔ
Eli, 'a -tɩ, bɩ bi 'lɩ 'a mɩ 'kwɩ. -Te a
nɩ 'mɩ, ke- e nɩ la 'mɩ -we. Nɔ- da la
Nyɩsɩa, 'kɩ 'lɩ 'a ɲwɩ a pɛpɛ kɩ, 'nu
'nɩ ɲha la di a -tɩ. -Hɔn 'ɔ -nyrɔwɔ a
'mɩ 'yie, 'nu 'yɩ la di, 'e nu 'yɩ nɩ ta
kɔ ɲhɔnpɩ nɩ ɲhɩɔn-do.

¹⁸ -Te e -hi la, -e -bɩ e da la Nyɩsɩa
nɩ de, 'nu 'mɩ la di a -tɩ. Bɩ da la
'kɩɲɩ, -e -bɩ Nyɩsɩa 'wɩn 'a didawɩn
nɩ, 'nu 'e -tɩa la didie de, -e -bɩ
'dɔdɔ-tebli -tɩa la mɩmɩ.

¹⁹ 'Na 'diayɩnɩ -na, 'kɩ 'lɩ 'a mɩ
'nyɩ, nyiblo 'bɩ nɩ 'lɩ, 'bɩ hie 'ɔ
Nyɩsɩa a 'hru bɩ, -e -mɔ -tɩ a -teɛ a
'hru, -e -bɩ ba -heɛ ɲne, -e diɲe nu, e
'mɩ 'ɔ Nyɩsɩa a 'hru a 'mɩ wɩɔn bi
de.

²⁰ Ba kɔ 'a yiyie, -e mɔ, nyiblo -mɩ',
-e -heɛ ne 'a 'bɩ a 'mɩ, e waɲa nɩ,
'kɩ e 'yɩ Nyɩsɩa -mɩ le -hlɔɔ -nɩ, 'e
'yɩ 'wan. 'Ye ɲbɩ 'a -tebli 'kukui -hɩ,
Nyɩsɩa diɲe 'nɩ 'wɔwɩa -nɩ.

PIELI A YI-HECRIEN ε 'cri la

1 Mō Pielī, -ε mō -Yusu 'Klīsv a -mōnanyō*, 'mō -yī 'a mū -mō 'cri -nī, 'a mū -mū', -v mō Nyīsva a nyibli, v bla lē, -v 'hēen Pōtīblōgba, kō Galatīblōgba, kō Asīblōgba, kō Bitinīblōgba 'hūen- kī bū. A mō 'dagbī □nīō, 'kī 'lī 'blōgbī a 'mū 'kwli.

2 See la a ti 'yri, -aan 'baī Nyīsva 'ε pū la 'lī□ī 'lī, 'kī bū -ha la 'lī 'a mū, -ε di□ē nu, a 'mū 'a nyibli' pa. 'Kī ε naa 'lī 'a -Hīhiu* 'kwli, 'ε nu□ō, 'a -hē 'a nyibli, -ε di□ē nu, a 'mū 'v -Yusu 'Klīsv 'v □tuu -nī, ε kō, ε 'mū 'a -hlv nu, ε 'mū 'aan dē 'kuku 'wōwla -nī, -ε di□ē nu, a 'mū 'v yī 'sīī -nī, 'kī 'v Nyīsva ye'. Nyīsva bū nu 'a mū □haandē -mō, kō, bū -nyī 'a mū kībōwēenlē -wē, □haandē kō kībōwēenlē a 'mū 'hūen-, bū bīī klē.

Nyīsva -mū', -ε wa 'a mū, ba pū□v 'nyrē lē

3 Ba pū Nyīsva 'nyrē lē, -ε mō, -aan Kōkōnyō -Yusu 'Klīsv a 'Baī, -kōtī ε yru -aan nyatī, 'ε -nyī -a mū 'klō yrayrv. -Yusu 'Klīsv -mū', Nyīsva -ha 'lī 'kōkōnyibli 'nyī, ε -ha 'klō, ε nō- Nyīsva naa 'lī, 'ε -nyī -a mū 'klō yrayrv a 'mū. ε nō- kō -tī □a yī□ē, □a yī□ī -ple, 'kī bū -ha 'lī -a mū 'kōkōnyibli 'nyī -wē, ε 'mū -a mū 'klō -ha.

4 -A yī□ē nī -wē, -ε mō, Nyīsva di -nyī -a mū □haandē. □Haandē a 'mū, ε 'nī -nyrē□ē yī, mō, ε 'nī -pa□a 'ta, mō, ε 'nī □hōn□ō lī 'klō -mō 'klō. 'Kī ε □tu 'lī □haandē a 'mū yakō 'kwli bū, 'kī 'v -aan -ta'.

5 'A mū -bū, -v kuo Nyīsva □wlv yī, ε □tui 'a mū 'yīē, 'kī 'lī 'a 'klīkūnūnū 'kwli, -ε di□ē nu, 'klō a 'v -hōntī 'bū nyre 'v, nyibli a pēpē 'mū□v 'ye -tēē, -ε mō, ε wa 'a mū nī.

6 □Haandē -mū', Nyīsva nu 'a mū -mō a -tī, a kō plo a bleelē, 'ye □bu a yī □hūen a gblegble nī 'ye, 'kī 'lī tī gbi 'kwli.

7 □Hīvēn a 'mū, a yī 'ye, a yī□ī 'nī 'ye, -ε di□ē nu, nyibli 'mū□v 'ye, -ε mō, a kuo Nyīsva □wlv yī -tēē. 'Ye □bu -gvlv -mū', -ε di yī nyre, v yī□ī 'nī 'wla, -ε di□ē nu, v 'mū□v 'ye, 'bū mō, 'bū nō yī. Kē- ε nī 'mū, 'kī 'v -aan □wlv a yīkuolē -mō'. -Aan □wlv a yīkuolē a 'mū, ε mō dē gbagbv □nīō, 'ε -hī 'v -gvlv nī. Kē- ε nī 'mū, -ε di□ē nu, -nyrōwō -mū' -kō 'kwli -Yusu 'Klīsv di di dē, Nyīsva 'mū 'a mū 'nyrē lē pū, ε kō, ε 'mū 'a mū -tī a 'yī'būbūa -nyī, kō, ε 'mū 'lī 'aan 'nyre 'lī 'yaa -nī -wē, -kōtī 'a 'tīē kue □nē □wlv yī.

8 □Han-tī, 'kī a 'yē nī 'ye -Yusu a 'mū, kēē, a nūē □nē nī. □Han-tī, 'a 'yē nī 'ye 'kī□ī, -tē tī nē -bū, kēē, a kuo □nē □wlv yī. Nō- kō -tī 'a kō plo a bleelē dīakī. -Tē 'aan plo nu buble, nyiblo □dv 'yī 'lī 'a -mōlenīna 'lī -wē,

9 -kōtī Nyīsva wē 'a mū nī. Wōwa a 'mū, ε nō- -a yī -ple.

10 Tī -hī la a ti 'yri, Nyīsva a winwlōn-hanyv*, v □mūē la□a lē, 'kī bū yru la□a lē -tēē, -tē Nyīsva di nyibli a wōwa nu. Tī nī ye', □haandē -mū', Nyīsva pū la lē, ε di la 'a mū -mō nu, 'v yī la 'a -tī nyibli lē -lee -nī.

11 -Yusu 'Klīsv a -Hīhiu* -mū', -ε nī la 'v □nv kē', ε nī ye', 'ε lee la □nv -Yusu 'Klīsv a □hūen -mū', ε di la 'ye a -tī, 'ε lee la □nv -wē, -ε mō, □hūen a 'mū, 'a 'yīē 'bū -hī, Nyīsva di -nyī□ē -tī a 'yī'būbūa. Nyīsva a winwlōn-hanyv a 'mū, v □mūē la□a lē, 'kī bū yru la dē a 'mū lē, -ε di□ē nu, v 'mū tī -mū' yī, -ε kō 'yri -tebli a 'mū, ε di 'v 'lū -mō -mū -nī, kō, v 'mū□v yī, -tē ε di 'mū nī,

12 Nyīsva 'ε lee □nv, -ε mō, ε 'yī □nv 'pa-, v 'yī -tebli a 'mū 'a 'yīē -kō, kēē, 'a mū -di□ē 'ye. Tī -bū 'yri, nyibli -bū, -v pī -Yusu a □haantīē, v lee nē 'a mū -tebli a pēpē a 'mū nī. Nyīsva a -Hīhiu -mū', ε yī nyibli -nyī, ε nō- □tu □nv -tebli a 'mū wlōn. -Tēbli a 'mū, Nyīsva a lēlenyū -hūē□ē nī -wē, 'kī bū yī wen□ē, kēē, Nyīsva 'yī □nv□v -tōō -nī.

Aan nunuklō bū 'sīī 'v yī

13 -Tε Nyɪsua nu -tebli a 'mu, 'ki 'u 'a mu -mo, 'a -ti, ba -hie□e 'lu -mo le -tee, -ε di□e nu, a 'mu -mo -we, a 'mu Nyɪsua a -kuan nu. Ba ni 'u -pleele'. A 'ni 'hie 'li □dedede 'lu -mo le, 'bu 'yi □haande -mu', Nyɪsua di 'a mu -mo nu 'pa-, -nyɔwɔ -mu' -ko 'yri -Yusu 'Klɪsɔ di ya de.

14 'A -ne ti, ba □tuu 'u Nyɪsua 'u. Ti -mu' -ko 'yri a 'ye la -Yusu a □haantitie ni yi, yinyre-tebli -mu', 'aan □wli -hwe la, ε nɔ- a yi la □wien le kɔe. Kee, -te ti ne -bu, a 'ni 'kɔe 'ki yinyre-tebli a 'mu □wien de.

15 Nyɪsua -mu', -ε da 'a mu, 'ki ba -he 'a dakɔ, ε 'sii 'u yi. 'A -ti, 'aan 'mumu, ba 'sii 'u yi -we.

16 Ti -hi la a ti 'yri, u 'cɪ la□a ni, 'ki 'li Nyɪsua a 'cɪen 'kwli, -ε mɔ: «Nyɪsua wen 'ni: Ba 'sii 'u yi, -kɔti 'na 'mumu, 'n 'sii 'u yi».

17 'Bu mɔ, 'ba yi Nyɪsua ni de, ke- a pi: «-Aan 'Baɪ». -Tε a deε 'ki□i 'baɪ, -ε -bi ba □tuu 'u□u 'u, 'aan 'yrinaabu 'mu 'u yi 'sii -ni, ti a pepe -bu, a di 'ne- 'klo ki -hii -ni. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mɔ, 'a -ne nyiblo, -te 'a nunuklo ni 'mu, ke- Nyɪsua di 'a -bati a lepɔle nu, -kɔti ε nɔ- -mo -bi, ε 'ni 'jra□a li nyibli' le.

18 A yi□e ni, -ε mɔ, Nyɪsua -ha 'a 'Yu ni, 'ε □gble 'a mu, 'ki 'u nunu-tebli -mu', 'aan 'baɪnu tɔe la 'a mu a -ta', -u 'ye ni da □dedede. ε 'yi 'wliye -bu, -ε pɔe 'ta 'pa-, ε 'yi□i -nu, ε 'yi 'a mu □gble,

19 keε, -Yusu 'Klɪsɔ a 'mu, 'a -hlu -ni 'klɪ ki, -ε -hi 'u 'a -ne □dedede 'u, nɔ- Nyɪsua -nu, 'ε □gble 'a mu. -Yusu 'Klɪsɔ 'wli□i blable yi, u -ha, 'ki 'u -cɔhlɔn* a -ta'. ε 'sii 'u yi -tee, de -huan □du 'yi 'li□i 'li -ni.

20 'Ti- Nyɪsua 'mu la 'klo nu, 'ki ε -ha la 'li -Yusu 'Klɪsɔ 'li. Kee, ti -bu, -ε mɔ le'boɔti, ε tɔɔ □ne nyibli a pepe yi, -ε di□e nu, ε 'mu □nu wa.

21 Nɔ- ko -ti 'a kuo Nyɪsua □wlu yi. Nɔ- ha 'li□i 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ε -ha□a 'klo, ko, 'ε -nyɪ□e -ti a 'yi'buɔa. Nɔ- nu□o, 'a kuo Nyɪsua □wlu yi, 'a yi□e -we, -ε mɔ, ε di 'a mu 'ni wa.

22 A 'sii 'u 'aan dɔɔnu yi, -kɔti a

□tui 'u Nyɪsua a win ni. Nɔ- yi 'a mu 'klɪ -nyɪ, 'ki ba nuε ne 'aan 'bio, -u yi Nyɪsua □wien kɔe. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, ba 'cibi 'u 'waa nuεle, 'ki 'li 'aan □wli a pepe ki.

23 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mɔ, Nyɪsua a win -bu, -ε yi nyibli 'klo yrayru -nyɪ, -ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -we bu. ε nɔ- Nyɪsua naa 'li, 'ε -nyɪ 'a mu 'klo yrayru. Nyɪsua -bu, -ε 'ye ni 'ku, nɔ- ko 'yonu a -he. A 'yi nyiblo □du, -ε 'ku a 'yonu -he.

24 U 'cɪ la□a ni, 'ki 'li Nyɪsua a 'cɪen 'kwli, -ε mɔ:

«-Tonyibli a pepe,

u 'wli□i -piti yi, -u 'kuɪ.

'Waa yɪnɔɔ 'wli□i -piti a -pui yi, -ε 'yɔe.

25 Kee, Kukɔnyɔ Nyɪsua a win 'ni -we□e bu ni 'klo -mo 'klo.»

Nyɪsua a win a 'mu, -kɔti -a -hle, nɔ- mɔ □haantitie -mu', a 'win.

2

Nyɪsua -ha 'li 'a mu ni, 'ki ba -he 'a nyibli

1 -Tε Nyɪsua -nyɪ 'a mu 'klo yrayru a 'mu, 'a -ti, ba -ha 'li -tebli -hɔn a pepe -mu', -ε ni 'li 'aan □wli ki, ba 'kee hi a nunuo, ko, a 'ni 'naa 'li 'li ni 'hɔn, a 'ni 'tuo 'ki ca, ko, a 'ni 'die 'li nyibli a 'nyre.

2 Kee, ba 'wli□i 'yupanu yi, -ε -hwe 'a 'dii a nɔye 'a -ne ti. Ke- ni -do ba nu Nyɪsua a -ti a -hɔhɔa, -ε di□e nu, 'aan □wlu a yɪkuole 'mu kle -bii -ni. ε nɔ- ba nu, bu gba□a -gbagba, ti -mu' -ko 'yri Nyɪsua di 'u 'a mu -waa -ni pepe, ε 'mu 'u nyre.

3 De a 'mu, nɔ- ko -hɔhɔa a ko ba gba 'lu -mo, -kɔti a □te□e wlon, 'a 'ye□e, -ε mɔ, □haande a 'mu, ε nɔ wlon.

4 Ba 'yɪya 'u Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'huɪ bu. Nɔ- yi nyibli 'klo yrayru -nyɪ. Nɔ- 'wli□i 'hɔɔ -mu' yi, 'kayupɔnyɔ 'yi -hɔa bu nuu -kuan 'yri. Kee, 'hɔɔ a 'mu, ε nɔ- Nyɪsua -mo -bi ε -ha 'li, 'ε nuu □ne -kuan 'yri, -kɔti 'ki 'li ε nɔ- -mo -bi 'yi, ε nɔ yi, 'ε -hi 'u 'hi a pepe 'u.

⁵ 'Aan 'mumu, -v kɔ 'klo yrayrv a 'mu, ba 'wɪɪ 'hiɔɔv a 'mu yɪ, -ε ni 'klo, -ε diɪe nu, Nyɪsva 'mu 'a mu nu, ε 'mu 'kayu -mu' pɔ, -ε kɔ bu 'a -Hihiu* di 'lɪ 'ti. 'A mu -di 'lɪ 'kayu a 'mu bu ni, -v di 'a -cɔhlɔnpinyɔɔ nu. -cɔhlɔn* a 'mu, a di pi, -ε di 'a plo -blee -ni, nɔ- -mɔ ba -ha 'lɪ 'aan ɪwɪ, ba -nyi ɪnɛɪ, -Yusu 'Kɪsv a -ti.

⁶ 'E mɔ -tɛɛ, v 'cru la 'lɪɪ Nyɪsva a 'cɪɛn 'kwɪ, -ε mɔ, kɛ- Nyɪsva -pɔ: «Ba 'ye kɛ, 'n -ha 'lɪ ɪhaan'hiɔ, 'ni gbɛ 'lɪɪ 'diɔ -mu',

v dɛɛ Sion (Jrusɛ) 'kwɪ bu ɪtu mɔ. Nɔ- kɔ kɪ 'n di 'v 'na 'kayu 'v -pɔv -ni.

ε nɔ- 'n -ha 'lɪ, -ε nuɪo, ε nɔ yɪ. 'A -nɛ nyiblo, -ε diɪe ɪwɪv yɪ -kuo -ni,

-tɔ yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ bu nuɪo, 'klo -mɔ 'klo.»

⁷ ɪHaan'hiɔ a 'mu, ε mɔ ɪhaandɛ ɪniɔ, 'kɪ v 'a mu -mu' -mɔ, -v kuo ɪnɛ ɪwɪv yɪ, kɛɛ, ε 'yɪ 'mu lɛ -ni, 'kɪ 'v nyibli -mu' -mɔ, -v yɪɪ ɪwɪv yɪ -kuo -ni. 'E mɔ -tɛɛ, v 'cru la 'lɪɪ Nyɪsva a 'cɪɛn 'kwɪ, -ε mɔ:

«'Hiɔ -mu', 'kayupɔnyɔ 'yɪ -hɔa bu nuu -kɔan 'yɪ,

ε nɔ- -v -bɪ 'du ye', 'ε -hɛ 'hiɔ gbagbu, -ε kɔ -kɔan diaki,

'v nuɪo, 'v pɔ 'kayu.»

⁸ 'E 'cru la ni -wɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a 'cɪɛn 'kwɪ, -ε mɔ:

«'Hiɔ a 'mu, ε niɪe ni, nyibli a buɪɔ 'v yɪɪ yɛ bi,

'v yɪ ɪhlɔn lɛ bi.»

'E mɔ -tɛɛ, 'waa buɪɔ 'v yɪɪ yɛ bi, 'v yɪ ɪhlɔn lɛ bi, -kɔti v 'ni ɪtuuɪo 'v Nyɪsva a win 'v. Kɔɛ la 'lɪ bu, Nyɪsva -yɪa laɪa ni, 'kɪ bu bi la ɪhlɔn lɛ, 'bu 'yɛ ni ɪtuu 'v 'a win 'v.

⁹ 'A mu -mɔ -bɪ, 'a mu -mɔ dako -mu', Nyɪsva -ha 'lɪ. 'A mɔ bodiɔpɔ ɪniɔ, -v 'wɪ -cɔhlɔnpinyɔ yɪ, -v ni Nyɪsva a -kɔan. 'A mu -mɔ Nyɪsva a dako, Nyɪsva a 'mu, ε pɔ 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ 'v 'a diɔnɔ -mɔ'. ε ɪgbɛ 'a mu ni, -ε diɪe nu, -tɛblɪ gbagbɪ -mu', ε -nu, a 'mu 'a -ti nyibli -lee -ni. 'E mɔ -tɛɛ, ε da 'a mu ni, 'ε -ha 'lɪ 'a mu halɔ 'nyɪ,

'ε gba 'v 'a mu -nyɛ yɪ, -nyɛɔv -mu', -ε yɪ wɪn, -ε -hi 'v 'a -nɛ ɪdedede 'v.

¹⁰ Ti -hi la a ti 'yɪ, a 'yɪ la Nyɪsva a dako 'pa-. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ a ti 'yɪ -bu, a -hɛ 'a dako. Ti -hi la a ti 'yɪ, a 'yɪ laɪa -yɪ, -ε mɔ, Nyɪsva kɔ la 'aan nyɪ. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, a yɪɪe ni, ε mɔ ɪhaan-tɪ, ε kɔ 'aan nyɪ.

Ba -hɛ Nyɪsva a ɪkoyo

¹¹ 'Na nɪnatumupɔ -na, bu bi 'lɪ 'a mu 'kwɪ, -ε mɔ, a mɔ 'dagbɪ ɪniɔ, 'kɪ 'nɛ- 'klo -bu kɪ. 'Klo -bu, ε 'yɪ 'aan buɪɛ 'pa-. Yakɔ, nɔ- mɔ 'aan buɪɛ. ε nɔ- kɔ -ti 'ni nyɛɛ nɛ 'a mu lɛ, a 'ni 'nuo 'kɪ yɪnyɛ-tɛblɪ -mu', 'aan ɪwɪ -hɔɛ ba nu. -Tɛblɔv a 'mu, ε -hɔɛ bu nyɛ 'aan ɪwɪ yɛ.

¹² 'Kɪ 'lɪ nyibli -bu, -v 'yɪ Nyɪsva -yɪ 'nyɪ, 'aan 'yɪrinaabɔ bu 'sɪi 'v yɪ, mɔ 'ye ɪbu v pɔ lɛ, a ni yɪnyɛ-tɛblɪ, ɪhaan-tɛblɪ -mu', a ni 'a -nɛ ti, v 'muɪv 'ye, ε 'muɪv nu, v 'mu Nyɪsva 'nyɛ lɛ pɔ, -nyɪɔwɔ -mu' -kɔ 'kwɪ ε di di.

¹³ -Tɛ -a yɪ -aan Kukonyɔ -Yusu 'Kɪsv ɪwɪn kɔɛ, 'a -ti, ba ɪtuu 'v 'klo a nyibli a pɛpɛ, -v nɛɛ 'blɔ. Romakɔɛ a 'kɪn gbagbu -mu', -ε kɔɔ nyibli a pɛpɛ win kɪ, ba ɪtuu 'vɪv 'v.

¹⁴ Ba ɪtuu 'v -gɔlɔnumapɔ -mu', 'kɪn gbagbu ɪtu 'v blɛ. ε ɪtu 'v ɪnu blɛ, -ε diɪe nu, nyibli -mu', -v ni -tɛblɪ -hɔn, v 'mu 'lɪ ɪnu lɛ -ha, kɔ, nyibli -mu', -v ni ɪhaandɛ, v 'mu ɪnu 'nyɛ lɛ pɔ.

¹⁵ Nyɪsva -hɔɛɪe ni, ba nu ɪhaandɛ, -ε diɪe nu, nyibli -mu', -v 'yɛ ni -hɔa -bu yru Nyɪsva, 'ti- -v yɪ 'aan 'nyɛ di, v 'mu dɛɔv a 'mu, 'a nunuo 'kee -ni.

¹⁶ 'Aan nunuklo bu tɔɔ ɪnɛ nyibli yɪ, -ε mɔ, -Yusu 'Kɪsv nuɪo ni, 'a 'yɪ kɛ 'kɪ dɛ 'kuku a ɪkoyo 'pa-. Kɛɛ, a 'ni 'pɔv 'lɪ lɛ, -ε mɔ, -tɛ a 'yɪ ɪkoyo 'pa- a -ti, a -wɛ 'lɪ ba nu -tɛblɪ -hɔn ni. Kɛɛ, ba -hɛ Nyɪsva a ɪkoyo.

¹⁷ Ba ɪtuu 'v nyibli a pɛpɛ 'v, ba nɔɛ nɛ 'aan 'bio -Yusu a nyibli, ba ɪtuu 'v Nyɪsva 'v, ba ɪtuu 'v Romakɔɛ a 'kɪn gbagbu 'v -wɛ.

Aan 'yrinaabvi bu 'wɪɪ -Yusu Klɪsv a 'yrinaabvi yi

18 'A mu -kuannunyibli, 'a mu 'n yi 'li -mɔ -hlee -ni. Ba ɔtuu 'v 'aan nyibli gbagbi 'v -tɛɛ. Ba 'bua 'waa -ti 'yi -tɛɛ -wɛ. Kɛ- ba nu, 'ye ɔbu 'waa ɔwli nɔ yi, 'ye ɔbu 'waa ɔwli nyre yi.

19 'E mɔ -tɛɛ, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yiɪ ɔhɪven ni ɔtui, 'ye ɔbu e 'yi de -hvan ɔdu -nu, -e blɛɛ ɔhɪven a 'yiye yi, bu kɔ ɔwlv a 'lɪla, 'ki ɔhɪven a 'mu 'a 'yiye 'kwli, -kɔti e kɔ 'v Nyɪsva a 'vɔtuule. De a 'mu, nɔ- yi Nyɪsva a plo -blee -ni.

20 'Bu mɔ, 'ba yi yɪnyre-tɛbli ni ni, 'a -ti 'bu yi 'a mu ni bi, 'ye ɔbu a kɔ ɔwlv a 'lɪla, 'ki 'li ɔhɪvendv a 'mu, 'a 'yiye 'kwli, nyiblo ɔdu 'yi 'liɪ 'li -wɛ, bu pv 'a mu 'nyre lɛ. Kɛɛ, 'ba yi ɔhaandɛ ni ni, 'ti- ɔhaandɛ a 'mu, 'a -ti, 'bu yi 'a mu ɔhɪven ni ɔtui, 'ti- 'ba yi ɔwlv a 'lɪla ni kvɛ, -e -bi de a 'mu, nɔ- yi Nyɪsva a plo -blee -ni.

21 Nyɪsva da 'a mu ni, 'ki ba 'ye ɔhɪven, 'ye ɔbu a yi ɔhaandɛ ni ni, -kɔti -Yusu 'Klɪsv a 'mumu, e 'ye ɔhɪven, e 'mu 'a mu wa a -ti. E tɔɔ nɛ 'a mu 'hru ni, -e diɔe nu, a 'mu 'li 'a ɔpi lɛ -ha.

22 E nɔ- mɔ -bi, e 'yi de -hvan ɔdu -nu. E 'yi nyiblo ɔdu -kaa -ni.

23 -Tɛ v -haɔa 'yri lɛ, e 'yi -mɔ ɔhɪan, e 'yi 'a -nɛ 'tanɪ -pv. -Tɛ v ɔtuiɔe ɔhɪven, e 'yi lɛ -pv, bu nu nyibli a 'mu de -hvan -mɔ, kɛɛ, de e -nu, e nɔ- mɔ e pv 'li 'a dɪɔnv Nyɪsva -jt' bu, -e pi -tɛɛ a -bati.

24 -Yusu 'Klɪsv a 'mu, e 'ble -aan de 'kuku, 'e 'ye ɔhɪven -aan de 'kuku a 'mu, 'a -ti, 'v kɔɔ 'vɔv tugbɛ 'yie, 'e 'kv. -Tɛ e nu de a 'mu, e 'wɪ yi, e ɔgble -a mu ni, 'ki 'v de 'kuku -mɔ', -e diɔe nu, -a 'mu 'klɪ kɔ, -a 'mu ɔhaandɛ nu. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -tɛ e nu ɔhɪven a 'yiye, 'aan 'kvɛ 'e -wɛ.

25 Ti -hi la a ti 'yri, a 'wɪ la blabl yi, -v 'wan. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, a ɔhɪan -mɔ, 'a yi blablɪkɔnyɔ ɔwien lɛ kvɛ, 'e ɔtui 'a mu 'yie, de -hvan ɔdu 'ni ɔha 'a mu lɛ -hɛn a -ti.

3

Nugbi kɔ 'waa nyɪɛpv

1 'A mu nugbi, ba kɔ 'v 'aan nyɪɛpv a 'vɔtuule, -e diɔe nu, 'ki 'li 'aan nyɪɛpv 'nyi, -v -bi 'bu ni 'li, 'bu 'yi 'v Nyɪsva a win a 'vɔtuule -kɔ, v 'mu Nyɪsva ɔwlv yi -kuo -ni, 'aan 'yrinaabvi a -ti. Mɔ 'ye ɔbu a 'yi ɔnv Nyɪsva a -ti -lee -ni,

2 v diɔe 'ni 'ye, -tɛ 'aan 'yrinaabvi nu 'vɪ'siile, kɔ, -tɛ a ni 'v 'waa 'vɔtuule.

3 A 'ni 'hie 'liɪ 'li -mɔ lɛ 'a -nɛ ti, -tɛ 'aan wlawli a yɪnɔɔ di 'mu ni, -tɛ a di 'lu a bibie nu, -e diɔe nu, nyibli 'mu 'v blɛ 'ta, kɔ, -tɛ a di -gvlv-tɛbli a 'hɪlɛpvɔpv nu, kɔ, -tɛ a di yɪnɔdanɪ a -mɔpvɔpv nu.

4 Kɛɛ, de ba -hie 'lu -mɔ lɛ 'a -nɛ ti, nɔ- mɔ, 'aan ɔwli bu nɔ yi, -e mɔ ɔwlv a 'lɪla, kɔ ɔwlv a 'yɔpɔlɛ. Nɔ- mɔ yɪnɔɔ, -e 'ye ni -wɛ 'li 'klɔ -mɔ 'klɔ. E nɔ- mɔ de gbagbu, 'ki 'v Nyɪsva ye'.

5 Yi-hɛ-nyre a nugbi, -v yi la Nyɪsva ɔwien lɛ kvɛ, kɛ- v nu la yɪnɔɔ. V ɔtui la 'v 'waa nyɪɛpv ni.

6 Sara a -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. Bu kɔ la 'v 'a nyɪvɔ Abrahamv a 'vɔtuule a -ti, 'e deɛ laɔa 'a kukonyɔ. 'Bu mɔ, 'ba yi ɔhaandɛ ni ni, ɔwɪ yi Sara, a di -hɛ 'a 'yonv nyɔyɔ. E 'yi yi -blɛɛ -ni, 'ki ɔdedede bu kaa 'a mu yi, 'ki ba nu ɔhaandɛ a 'mu.

7 'A mu nyɪɛpv -mɔ -bi, ba nu 'aan nugbi ɔhaandɛ 'yi ɔhlɔn lɛ. Ba kɔ 'a yiye, -e mɔ, -tɛ a nu 'klɪ a kɪnɪnɪ, v 'yi 'mu lɛ -ni. Ba ɔtuu 'v ɔnv 'v, -kɔti 'klɔ yrayrv -mu', Nyɪsva yi 'a mu -nyi, 'ki 'li dadv 'kwli, 'a mu ni 'hɪven e yiɪ -nyi. Ba ɔtuu 'v ɔnv 'v, -e diɔe nu, 'ba yi Nyɪsva ni de, e 'mu 'a mu nva yi bu pv.

-Yusu a nyibli di 'ye ɔhɪven, 'ye ɔbu bu yi ɔhaandɛ ni ni

8 De -kɔ ki 'n yi 'v -yɛɛ -ni, e nɔ- -bu: 'Aan pepɛ, ba kɔ 'lulɛ-hihietu ni -do. Ba yuyru nyai, ba nɔnvɛ -ni, -kɔti a mɔ 'dɪayɪnv ɔnv, 'ki 'v Nyɪsva a 'hru wɪɔn. Ba nunu

□haan-tebli 'yi □hlɔn lɛ, ɛ kɔ ba □tuɔ 'lɪ 'aan dɪɔnɔ 'lɪ.

9 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ nu 'a mɔ dɛ -huan -mɔ, a 'nɪ 'nuo 'lɪ□ɪ dɛ -huan -mɔ -wɛ. 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ pɔ 'a mɔ 'tanɪ -mɔ, a 'nɪ 'pɔɔ 'lɪ□ɪ 'tanɪ -mɔ -wɛ. Kɛɛ, dɛ ba nu, nɔ- mɔ, ba da Nyɪsua, 'kɪ bɔ nu□o □haandɛ -mɔ, -ɛ nu□o, ti -mɔ' -kɔ 'yri Nyɪsua da la 'a mɔ, 'kɪ ba -hɛ 'a nyibli, ɛ pɔ la 'lɪ□ɪ nɪ, 'kɪ bɔ nu 'a mɔ □haandɛ 'yi □hlɔn lɛ.

10 U 'crɪ la□a nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'crɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«Nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ -hɔɛ bɔ nɪ □haan'klo,

kɔ, 'bɔ -hɔɛ bɔ kɔ plo a bleelɛ, ɛ blɛɛ yɪ, bɔ 'kee -tɪ -hɔɪn a hɪhla,

kɔ, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ nu hɪ. 'Bɔ yɪ lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ ɛ nɪ □haan'klo.

11 ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ nu -tebli -hɔɪn, kɛɛ, bɔ nu □haan-tebli lɛ,

bɔ □mɔɔ□ɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'a □wɪɔ a pɛpɛ kɪ,

'kɪ ɛ kɔ 'a 'bio 'hɔɛn-, bɔ wɛɛn kɪ bɔ.

12 Nyibli -mɔ', -v nɪ □haandɛ, Nyɪsua □tui □nɔ 'yie.

'Bɔ mɔ, 'bɔ yɪ□ɪ dɛ nɪ -hɔɛ, ɛ pɪ □nɔ nɔa yɪ bɔ.

Kɛɛ, -tebli-hɔɪnnunɔ -mɔ -bɪ, ɛ -wɛn □nɔ yɪ.»

13 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ□ɪ lɛ nɪ □mɔɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan □wɪɔ a pɛpɛ kɪ, 'kɪ ba nu □haandɛ, -ɛ □dɔ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ nu nɛ 'a mɔ 'crɛ lɛ.

14 Mɔ 'ye □bɪ a yɪ □hɔɛn 'nɪ 'ye, 'kɪ 'v □haandɛ -mɔ', a nɪ a -ta', dɛ a 'mɔ, 'a -tɪ, Nyɪsua dɪ nu 'a mɔ □haandɛ -mɔ. 'A -tɪ, a 'nɪ 'pie 'lɪ nyibli a 'mɔ, 'waa hɔannɔ, -v -hɔɛ -bɔ nu 'a mɔ 'crɛ lɛ. 'Aan □wɪɪ 'nɪ 'wɔɔ 'lɪ 'ku.

15 Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan □wɪɪ kɪ, ba □tuu 'v -Yusu 'Kɪsɔ 'v. Bɔ mɔ 'aan Kɔkɔnɔ. Ti a pɛpɛ, ba nɪ 'v -pleelɛ', -ɛ dɪ□e nu, nyibli a pɛpɛ, -v dɪ 'a mɔ 'betɪ -nɪ, -ɛ mɔ, dɛ- kɔ -tɪ 'a yɪ -Yusu 'Kɪsɔ □wɪɛn lɛ kɔɛ, a 'mɔ □nɔ klɛ -hɪhɪa -nɪ.

16 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ □nɔ klɛ nɪ -hɪhɪɛ -nɪ, -ɛ -bɪ ba kɔ □wɪɔ a 'lɪla, kɔ, ba kɔ 'waa 'v□tuulɛ. A 'nɪ 'nuo 'lɪ -tebli -mɔ', -kɔtɪ 'aan □wɪɔ 'ɛ yɪ 'a mɔ -mɔ

'plɛ, -ɛ dɪ□e nu, nyibli 'bɔ -hɔɛ bɔ dɪ 'aan 'nyrɛ, -tɔɪ 'mɔ □nɔ nu, -kɔtɪ v hɛ -tɪ -hɔɪn, 'kɪ 'v 'aan 'yrinaabɔɪ -mɔ', 'a mɔ -mɔ', -v nɪ 'v -Yusu a 'hru wɔn.

17 ɛ nu -tɛɛ, □haandɛ -mɔ', a nɪ a -tɪ, ba 'ye □hɔɛn, Nyɪsua 'bɔ yɪ□ɪ nɪ -hɔɛ, 'ɛ -hɪ 'v ba 'ye □hɔɛn, yɪnyrɛ-tebli -mɔ', a nɪ a -tɪ.

18 -Yusu 'Kɪsɔ a 'mumu, ɛ 'kɔ nɪ, -aan -tebli 'kukui a -tɪ. 'A 'kɔkɔɔ mɔ 'kɔɔwɔ nɪ -dɔ. Nyiblo -mɔ', -ɛ 'sɪɪ 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', nɔ- 'kɔ, -a mɔ -bɔ, -v 'yɪ 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, ɛ 'mɔ -a mɔ wa a -tɪ, -ɛ dɪ□e nu, ɛ 'mɔ□v nu, -a 'mɔ Nyɪsua yrɛ 'mɔɛ -nɪ. Nyibli, nɔ- 'la□a, kɛɛ, Nyɪsua a -Hɪhɪu* -ha 'lɪ□ɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ -ha□a 'klo.

19 'Kɪ 'lɪ Nyɪsua a -Hɪhɪu a 'klɪ 'kwli, 'kɪ ɛ mu 'lɪ 'kuo -mɔ' -mɔ, -v nɪ 'jɪ', 'ɛ lee □nɔ Nyɪsua a -tɪ.

20 'Kuo a 'mɔ, v nɔ- mɔ nyibli -mɔ', ti -hɪ la a ti 'yri, -v 'ye nɪ □tuu la 'v Nyɪsua 'v. 'ɛ mɔ -tɛɛ, Nyɪsua kɔ □wɪɔ a 'lɪla, 'ɛ yɪ □nɔ -plɛ, ti -mɔ' -kɔ 'yri nyiblo -mɔ', -ɛ mɔ Noe, ɛ nɪ la 'v 'mɪ, kɛɛ, nyibli a 'mɔ, v 'tɪɛ yɪ la Nyɪsua a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ. Nyibli -mɔ', -v pa la 'lɪ 'mɪ a 'mɔ 'kwli, v 'yɪ la -hɔ. U mɔ la nyibli nɪ □blɛn□blɛn, nɔ- Nyɪsua -wa, 'kɪ 'v 'nie -mɔ' a -ta'.

21 'Nie a 'mɔ, -ɛ kɔ 'kwli v naa 'lɪ, nɔ- mɔ 'nie -bɔ, v pɪ kɛ 'a mɔ 'lɪ lɛ, -ɛ wɛ 'a mɔ, 'a yruulɛ □nɔ. 'Nie a 'lupɔpɔɔ a 'mɔ, ɛ 'yɪ 'aan 'hɔɪ a -puplɛ a -tɪ 'pa-. Kɛɛ, dɛ, -a -hɔɛ Nyɪsua, ɛ nɔ- mɔ, bɔ nu□o, -aan □wɪɪ 'mɔ 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ. 'Nie a 'lupɔpɔɔ, ɛ wɛ 'a mɔ nɪ, -kɔtɪ -Yusu 'Kɪsɔ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hɪɪ 'klo.

22 -Yusu 'Kɪsɔ □hɪan -mɔ, 'ɛ mu 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ nɪ 'v Nyɪsua a dɪɪdekɪbɪa kɪ bɔ, 'ɛ kɔɔ Nyɪsua a lɛlenɔ win kɪ, kɔ 'kuo a pɛpɛ, kɔ 'a -nɛ 'klɪkɪnɪdɛ □dɔ 'hɔɛn-.

4

Nyɪsua, nɔ- -bɔ kɔɔ nɛ 'a mɔ win kɪ

1 -A yɪ□e nɪ -ɛ mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ 'ye □hɔɛn, 'kɪ 'lɪ 'a -plahɔ 'kwli. 'A -tɪ, 'aan 'mumu, ba kɔ 'lɪlɛ-hɪhɪɛdɔ

a 'mu, ba -we -mo, 'ki ba 'ye □hūven, -te ε nu □hūven a 'yiye, -kotu nyiblo -mu', -ε 'ye □hūven, 'ki 'li 'a -plahū 'kwli, ε 'ni -nu□o 'ki de 'kuku de.

² Kue 'ki mo bu, ti a pepe -bu, a di 'ne- 'klo -bu ki -hii -ni, de -mu', Nyisua -hūe ba nu, ε no- ba nu. A 'ni 'nuo 'li yinyreklo -mu', 'aan □wli -hūe.

³ Nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi, -tebli -mu', u nūe -ni bu nu, 'aan 'mumu, -tebli a 'mu, ε no- a ni la, 'ki 'li ti -hūohū 'kwli. 'Ki bu hree 'ki mo. Ti -hi la a ti 'yri, 'a -ne de, ε no- a yi la 'aan dionu wlon -hie -ni, -tebli -hūin 'aan □wli -hūe la, ε no- a ni la, 'a yi la 'yi le -bibi -ni, 'a yi la 'aan dionu didi-tebli ko no 'hūen-wlon -hie -ni, 'a kwle la -ci, -ε yi la Nyisua a -ti le -hēe -ni.

⁴ Kēe, -te ti ne -bu, 'bu mo, nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi, 'bu yi 'waa dionu 'a -ne □dedede wlon ni -hie -ni, a 'ni 'kue 'li □nu □wien de. -Te a 'ye ni kue 'ki □nu □wien, 'a -ti 'waa □wli kēe le. ε no- nu□o, 'u -he 'a mu 'yri le.

⁵ Kēe, -nyrowo □du 'kwli, 'ki u di 'u Nyisua ye' mu, ε 'mu □nu -bati le -puu -ni. Ti -mu' -ko 'yri ε di 'kloninyibli ko 'kukonyibli 'hūen-bati le -puu -ni, ε 'yi -mo -hlo.

⁶ Nyibli -mu', -u 'ku, -te u 'tie ni la 'ne- 'klo ki, Nyisua puu la □nu -bati le, □wi yi, -te ε ni nyibli a pepe a -bati a lepūle. -Te u 'ku, -ε -bi -Yusu 'Klisu pu □nu Nyisua a □haantite -mu' ni, -ε di□e nu, u 'mu 'klo ni, □wi yi Nyisua.

'Kli -mu', Nyisua -nyi 'a mu, no- ba nu, ba -hēe ne 'aan 'bio

⁷ Ti -bu, -ε hie 'li, 'klo 'mu 'u -wlu -hōn, ε 'yi -hu. Ba koo ne 'aan dionu win ki, ko, ba ni 'u -pleele', -ε di□e nu, a 'mu Nyisua da.

⁸ De gbagbu -mu', -ε -hi 'u -tebli a pepe 'u, ε no- mo ba 'cibi 'u, ba nūne -ni, 'ki 'li 'aan □wlu a pepe ki, -kotu 'bu mo, 'ba nūe nyibli, a -hrui 'waa -tebli 'kukui a -ti -mo.

⁹ Nyibli -mu', -u puē 'li 'a mu -mo, ba 'ble □nu kua -tēe. A 'ni 'puplēe 'li wlon le.

¹⁰ Nyisua nu 'a mu □haan-tebli a gblegble 'yi □hlōn le, 'ε -nyi 'a -ne nyiblo □du 'kli, 'ki bu nu -tebli a gblegble. 'Kli -mu', Nyisua -nyi 'a -ne nyiblo, ε 'ni 'hihre 'li le. No- bu nu, bu -hēe ne 'a 'bio.

¹¹ 'Bu mo, Nyisua 'bu -nyi nyiblo 'kli, 'ki bu hle, nyiblo a 'mu, bu hla Nyisua a -ti. 'Bu mo, Nyisua 'bu -nyi nyiblo 'kli, 'ki bu -hēe ne 'a 'bio, -ε -bi 'kli -mu', Nyisua -nyi□e, no- bu nu, bu -hēe □nu. -Tebli a pepe -mu', a ni, bu nu□o, Nyisua bu ko -ti a 'yi'bubua, 'ki 'u -Yusu 'Klisu a -ta'. -Yusu 'Klisu, no- ko -ti a 'yi'bubua, ε no- ko 'kli, -te ε te yi bu. Kē- ε ni 'mu.

Plo a bleele, 'ki 'u -Yusu a nyiblo -mu' -mo, -ε yi □hūven 'ye, -te ε mo -Yusu a nyiblo a -ti

¹² 'Na □wlu a nūnatumupu -na, 'bu mo, Nyisua 'bu yi 'li □hūven a 'yiye 'kwli ni -nēe -ni, 'bu yi 'a mu -tebli ni -tūe -ni, ε 'ni 'kēe 'li 'aan □wli le. -Tebli a 'mu, ε mi 'a mu ye, -ε di□e nu, ε 'mu□u 'ye, 'bu mo, 'ba kuo □ne □wlu yi -tēe. A 'ni 'yee 'li□i, -ε mo, ε 'yi 'u le -noo -ni.

¹³ □hūven ni -do, -Yusu 'Klisu 'ye, no- a yi 'ye. 'A -ti o, ba nu dōdu, -ε di□e nu, -nyrowo -mu', -ε ko 'yri nyibli di 'u 'a -ti a 'yi'bubua 'u 'yee -ni, a 'mu dōdu nu, ε 'mu 'u 'a -ne □dedede 'u -hi.

¹⁴ 'Bu mo, 'bu yi 'a mu 'tanu ni □tui, -Yusu 'Klisu a -ti, Nyisua di nu 'a mu □haande -mo, -kotu Nyisua a -Hihiu* ko -ti a 'yi'bubua, -ε -hi 'u 'a -ne □dedede 'u, ε no- di 'u 'a mu -mo ni.

¹⁵ 'Ki 'li 'a mu 'nyl, 'bu mo, nyiblo 'bu yi □hūven ni 'ye, -te ε nu yinyrede □du a -ti, □bi ε 'la nyiblo, ε mo 'yiyinyo, -hūu' ε pi 'li 'a 'bio a -ti me 'nyl le, -ε -bi nyiblo □du 'ni 'puu 'li□i 'nyre le, -tebli a 'mu, 'a -ti. -Tebli □du a 'mu, ε 'ni 'nu 'li 'a mu 'nyl.

¹⁶ Kēe, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi□i □hūven ni □tui, -te ε mo -Yusu a nyiblo a -ti, -ε -bi nyiblo a 'mu, -tu 'ni 'nuo 'li□i. Kēe, bu -nyi Nyisua

'wio, -te v deε □ne -Yusu 'Klɪsɔ a nyiblo a -ti.

17 Ti -bu, -ε kɔ 'yri Nyɪsɔa di 'v nyibli -bati ε -pɔv -ni, ε nyre 'v ni. 'A nyibli, nɔ- ε di -bati ε -pɔv -ni yɪ-hedε. 'Bɔ mɔ, 'bɔ pɔv nε -a mɔ -bati ε yɪ-hedε, -bɪ ε di 'mɔ □ti, 'kɪ 'v nyibli -mɔ' -mɔ, -v 'yɪ □haantitε □wlv yɪ -kuo -ni 'li?

18 'E mɔ -tεε, 'v 'cru la 'li□ti Nyɪsɔacriεn 'kwli ni, -ε mɔ:

«E kla 'mɔ, 'kɪ Nyɪsɔa bɔ wa nyibli -mɔ',
-v 'sii 'v yɪ.

'Bɔ mɔ, 'bɔ ni 'mɔ ε, -bɪ ε di 'mɔ □ti, 'kɪ 'v dε-hvannunyɔ -mɔ,
-ε 'yɪ Nyɪsɔa -yɪ 'li?»

19 'A -ti, Nyɪsɔa 'bɔ yɪ□ti ni -hɔε, nyibli bɔ 'ye □hɪvεn, nyibli a 'mɔ bɔ 'cibi 'v □haan-tebli a nunuo, 'ti-Nyɪsɔa -mɔ', -ε mɔ -aan nununyɔ, kɔ, -ε kɔ 'li -aan dε -mɔ, ε nɔ- bɔ pɔ 'li 'waa dɪɔnv -ji' pεpε.

5

Ba □tiɔ 'li 'aan dɪɔnv, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'

1 'Cɔε a ye'nanyɔ 'n mi 'li -mɔ hle mɔ. 'Na 'mumu, 'mɔ 'cɔε a ye'nanyɔ □niɔ. Ti -mɔ' -kɔ 'yri -Yusu 'Klɪsɔ yɪ la □hɪvεn 'ye, 'n 'ye la□a ni. Ti -mɔ', -ε kɔ 'yri Nyɪsɔa di 'v -Yusu 'Klɪsɔ a -ti a 'yi'bvɔvɔa nyibli -tɔɔ -ni, a bi 'li yɪ, 'n bi 'li yɪ, -a di kɔ 'li -aan 'kɪbɪa. 'A -ti, 'n nyεε nε 'a mɔ ε:

2 Ba □tu Nyɪsɔa a nyibli -mɔ', ε -nyi 'a mɔ 'yie. Ba nu□o, □wɪ yɪ blablɪkɔnyɔ, -ε □tui 'a blablɪ 'yie. Ba □tu □nv 'yie, 'kɪ 'li 'aan □wlv a pεpε kɪ, □wɪ yɪ, -te Nyɪsɔa ni 'a -hvɔvɔa. A 'ni 'nuo 'li□ti, □wɪ yɪ, -te nyiblo 'ye ni ni wen 'v 'a mɔ ke'. Ba 'wlaa 'v □wlv bɔ, ba nu -kvan a 'mɔ. A 'ni 'nuo 'li□ti, 'wliye a 'yiye a -ti.

3 Nyibli -mɔ', Nyɪsɔa -nyi 'a mɔ, 'kɪ ba □tu □nv 'yie, a 'ni 'nu 'li □nv 'lu bɔ, kεε, 'aan 'yrinaabɔ bɔ tɔɔ □nv, -te v di 'waa dɪɔnv a naale nu.

4 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ ε ni ni, -nyrɔwɔ -mɔ' -kɔ 'yri -Yusu 'Klɪsɔ, -ε mɔ blablɪkɔnyɔ gbagbɔ, ε di di, ε di -nyi

'a mɔ 'wio gbagbɔ, -ε mɔ 'klɔ yrayrv -mɔ', -ε 'ye ni -wε 'li 'klɔ -mɔ 'klɔ.

5 'A mɔ -mɔ', -v mɔ gbloyɔ, 'n yɪ 'a mɔ 'ni -lee -ni, ba □tuu 'v 'aan ye'nanyɔ 'v. 'Aan pεpε, kε- 'n pɪ 'a mɔ yɪ, ba □tiɔ 'li 'aan dɪɔnv 'li, a 'mɔ -hɪhεε -ni, -kɔti v 'cru□ti ni, 'kɪ 'li Nyɪsɔacriεn 'kwli, ε -mɔ: «Nyibli -mɔ', -v 'yεε 'li 'waa dɪɔnv, Nyɪsɔa di 'li □nv 'ni □tiɔ -ni, kεε, nyibli -mɔ', -v □tiɔε 'li 'waa dɪɔnv, ε di nu □nv □haande -mɔ.»

6 'A -ti o, 'n yɪ 'a mɔ 'ni -lee -ni, ba □tiɔ 'li 'aan dɪɔnv, 'kɪ 'v 'Klɪkɪnnyɪsɔa ye', -ε di□e nu, ti -mɔ' -kɔ 'yri ε di 'v□v 'v -hɔvɔa -ni, ε 'mɔ 'li 'a mɔ 'li 'yaa -ni.

7 -Tebli a pεpε -mɔ', -ε 'yεε 'a mɔ 'kla -wliye, ba pɔ 'li □nε□ε -ji' bɔ, -kɔti ε pɪ 'aan -ti □wɪ -mɔ ε.

8 Ba ni 'v -pleele', ba □tu 'aan dɪɔnv 'yie. 'Aan yraanyɔ, -ε mɔ Satan, ε yɪ -hihie ε, 'ε □mɔε nyiblo ε, ε di klɔ, ε 'wɪ□ti -ji yɪ, -ε klui, -ε □mɔε diide ε.

9 Ba nyra□a yɪ bɔ, ba 'cibi 'v Nyɪsɔa a □wlv a yukuole. 'Bɪ a yi□e ni, -ε mɔ, 'aan 'bio -Yusu a nyibli, -v ni 'nε- 'klɔ kɪ, v yɪ 'ye □hɪvεn, □wɪ yɪ -te a ni, 'a yɪ □hɪvεn 'ye.

10 'E mɔ □han-ti, -te ti nε -bɔ, 'a yɪ □hɪvεn 'ye. Kεε, ti gbi 'bɔ -hi, Nyɪsɔa -mɔ', -ε kɔ -mɔ □haan-tebli a pεpε -hɔvεn 'li -wlu, 'a □gbεtv, ε di□e 'ni nu, a 'mɔ 'v yɪ □cε, 'ti- ε 'mɔ 'a mɔ 'kɪ -nyi, kɔ, ε 'mɔ□v nu, a 'mɔ bɔ ku, 'kɪ 'v 'a -nε 'hru □dv wlvn. E da 'a mɔ ni, -ε di□e nu, a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔvεn-, a 'mɔ 'li 'a -ti a 'yi'bvɔvɔa -mɔ', -ε 'ye ni -wε 'li 'kwli pa.

11 Nɔ- kɔɔ 'klɔ a pεpε win kɪ, -te ε te yɪ bɔ. Kε- ε ni 'mɔ.

'Betile

12 Nyiblo -bɔ, -ε mɔ Silasɪ, nɔ- hεε 'mɔ, 'ni 'cru nε 'a mɔ 'criεn gbe -bɔ -mɔ. 'N yi□e ni, -ε mɔ, 'aan 'dɪayɪ □niɔ, -ε yɪ -Yusu 'Klɪsɔ □wien ε kvε -tεε. 'N yɪ 'cru nε 'a mɔ -mɔ, 'mɔ 'li 'a mɔ □wlv 'kwli bɔ □tu. 'Ya 'v 'lu de, 'n yɪ 'a mɔ 'ni -lee -ni, 'ε mɔ -tεε, Nyɪsɔa ni -a mɔ □haande -mɔ,

□wɪ yɪ, -tɛ 'n nu 'a 'ɔɪrɪ. □Haandɛ
a 'mɔ, ba 'ble□e kva -tɛɛ.

¹³ -Yusu a nyibli -bɔ, -v nɪ 'nɛ-
Babilɔnɪdɪɔ 'kwli, Nyɪsɔa -ha 'lɪ, □wɪ
yɪ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ -ha 'lɪ 'a mɔ 'lɪ, v 'beti
'a mɔ -tɛɛ. Makɪ, 'n nɔɛ -nɪ, □wɪ yɪ
'na 'yɪ, ɛ 'beti 'a mɔ -tɛɛ.

¹⁴ Ba -nyinyi 'wio -tɛɛ, ɛ 'mɔ□v
nyibli -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, a nɔnɔɛ nɪ, □wɪ
yɪ 'ɔɪayɪnɔ.

'Aan pɛpɛ -mɔ', -v nɪ 'lɪ -Yusu
'Klɪsɔ -jɪ', Nyɪsɔa bɔ -nyɪ 'a mɔ
kɪbɔwɛɛnɛ.

PIELI A 'HUEN A 'CRIEN ε 'cru la

1 'Mɔ Simɔ Pielɪ □niɔ, -ε yɪ 'a mu -mɔ 'cru -ni. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -kvannunyo □niɔ, 'ni mɔ 'a -mɔnanyɔ* -wε. 'A mu -mu', -v kuo -Yusu 'Klɪsɔ □wɔ yɪ, □wɪ yɪ -te -a nu 'a □wɔ a yikuole, 'a mu 'n yɪ -mɔ 'cru -ni. □Wɔ a yikuole a 'mu, a bi 'lɪ yɪ, -a bi 'lɪ yɪ, ε yɪ -a mu 'ni -hεε -ni diaki. -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- nu□o, -aan pεpε, □a kuo □ne □wɔ yɪ, -kɔtɪ ε 'sii 'v yɪ, 'tɪ- ε 'ni 'jra□a lɪ nyibli lε. ε nɔ- mɔ Nyɪsɔ, 'tɪ- 'ε mɔ -aan Wanyɔ.

2 Nyɪsɔ bu nu 'a mu □haandε -mɔ, kɔ bu -nyi 'a mu kibuwεenlε -wε. 'Bu mɔ, 'a yiyie kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a yiyie 'bu yɪ klε ni -bii -ni, 'ε mɔ □han-tɪ, ε di -teblɪ a 'mu 'ni nu.

Ba □tu 'v 'klɪ, 'aan 'yrinaabu 'mu 'v yɪ 'sii -ni

3 -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- nu□o, □a yɪ Nyɪsɔ -mu', -ε da -a mu, 'kɪ -a kɔ -Yusu 'huen-, -ba pa 'lɪ 'a -tɪ a 'yi'bubɔa 'kwli, kɔ, -aan 'yrinaabu 'mu -Yusu a 'yrinaabu yɪ 'wɪ, -ε 'sii 'v yɪ. -Te -a yɪ 'kɪ Nyɪsɔ, -ε -bɪ -Yusu a □gbetɔ, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪ a kɪnɪnɪ 'kwli, ε -nyi -a mu -teblɪ a pεpε -mu' ni, -a 'yɪ -kɔ, -ε di□e nu, -a 'mu 'kɔ yrayɔ kɔ, ε kɔ, -aan 'yrinaabu, ε 'mu Nyɪsɔ a plɔ -blee -ni.

4 'Kɪ ε naa 'lɪ -teblɪ a 'mu 'kwli, 'ε -nyi -a mu -teblɪ gbagbɪ -mu', ε pɔ la lε, ti -hi la a ti 'yri, ε di la -a mu -nyi. -Teblɪ a 'mu, ε mɔ yɪnɔ-teblɪ □niɔ, 'kɪ 'v -a mu -mɔ. Kε- ε nu 'a nunuo, -ε di□e nu, yɪnyre-teblɪ -mu', -ε ni 'nε- 'kɔ kɪ, nyibli a □wɔ nɔε -ni, 'a 'tɔ 'ni □ha 'a mu nu, kɔ, a 'mu Nyɪsɔ a □wɔ kɔ.

5 ε nɔ- nu□o, 'ni yɪ 'a mu -lee -ni, -ε mɔ, ba □tu 'v 'klɪ, 'a mu -mu', -v kuo -Yusu 'Klɪsɔ □wɔ yɪ, 'aan 'yrinaabu 'mu 'v yɪ 'sii -ni. 'Bu mɔ, 'aan 'yrinaabu 'bu 'sii 'v yɪ, ba □muɔ □tɔ a kɔkɔ lε.

6 'Bu mɔ, 'ba kɔ □tɔ, ba yɪ 'aan diɔnɔ a naale -wε. 'Bu mɔ, 'ba yɪ 'aan diɔnɔ a naale, -ε -bɪ ba kɔ □wɔ a 'lɪla. 'Bu mɔ, 'ba kɔ □wɔ a 'lɪla, -ε -bɪ ba □tuu 'v Nyɪsɔ 'v.

7 'Ba yɪ 'v Nyɪsɔ ni □tui -ni, -ε -bɪ ba nɔnɔε -ni, □wɪ yɪ 'diayɪnɔ. 'Bu mɔ, 'ba nɔnɔε -ni, -ε -bɪ ba nɔε nyibli a pεpε -wε.

8 'Bu mɔ, 'ba 'cibi 'v -teblɪ a 'mu, 'a nunuo, -ε -bɪ 'aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a yiyie 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wε, bu mɔ dadɔ, 'tɪ- ε 'mu□v nu, 'aan □haan-teblɪ -mu', a di nu, ε 'mu kle -bii -ni.

9 Kεε, nyibli 'bu ni 'v, 'bu 'yε ni nu -teblɪ a 'mu, -ε -bɪ v 'wɪ□ɪ 'yii'dɔnyɔ yɪ, -v 'yε ni yru lε. Nyibli a 'mu, ε -hru □nɔ -mɔ, -ε mɔ, -teblɪ -hɔn -mu', v ni la, Nyɪsɔ 'wɔwɔla□a ni.

10 'Na 'diayɪnɔ -na, -te ε ni 'mu lε, ba □tu 'v 'klɪ, -kɔtɪ Nyɪsɔ da 'a mu ni, ε kɔ, 'ε -ha 'lɪ 'a mu, 'kɪ a 'mu □haan-teblɪ a 'mu nu. 'Bu mɔ, 'ba yɪ nɪnale ni ni, a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wε, ba -hɔn 'v Nyɪsɔ a 'hru wɔn yruyru.

11 'Ba yɪ□ɪ lε ni ni, -nyrɔwɔ □dɔ, Nyɪsɔ di -nyi 'a mu 'hru, 'kɪ ba pa 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ kɔ -aan Wanyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'kɔ yrayɔ -mu' 'kwli, -ε 'yε ni -wε 'lɪ yruyru.

12 Nɔ- nu□o, 'ni 'tɪε di 'lɪ 'a mu -tɪ a 'mu, v tɔε la 'a mu 'kwli lε pɔ, 'yε □bɪ a yɪ□e, ε kɔ, 'yε □bɪ a 'ble□e kɔa.

13 'Nɪ 'tɪε ni 'kɔ, 'n yɪ□e ni, -ε mɔ, ε nu -tεε, 'kɪ □bɔ pɔ 'lɪ 'a mu -tɪ a 'mu 'kwli lε, -ε di□e nu, a 'mu 'v -pleeε' ni.

14 'N yɪ□e ni, -ε mɔ, 'na 'kɔkɔv a ti mi 'v nyre mɔ, □wɪ yɪ, -te -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ nu la 'mu 'a tɔolε.

15 'A -tɪ, 'n di □tu 'v 'klɪ, 'mu 'a mu 'hru -nyi, -ε di□e nu, -tɪ a 'mu, ε 'mu 'lɪ 'a mu 'kwli lε bi 'a -nε ti, 'yε □bɪ 'n 'kɔ.

Nyɪsɔ tɔε nε -a mu ni, -ε mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ mɔ 'a 'Yu □niɔ

16 Ti -hi la a ti 'yri, -a lee la 'a mu ni, -te -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ di didie nu, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪkɪnɪnɪ 'kwli. -Tɪ a 'mu, 'n lee la 'a mu, ε 'yɪ la

hidatu -mυ', -tonyibli yι la 'lu -mω le -hie 'pa-, 'kι 'lι 'waa dιωνυ a 'lule-hihie 'kwli. Kee, -aan □gbetu a 'yii 'ye la 'a -tι a 'yi'bubua nι.

17 Ti -mυ' -kω 'yri 'a 'bat Nyιsua -nyi la□a -tι a 'yi'bubua, -a nι la -tuo kι, □a 'wιn la, -ε mω, Nyιsua -mυ', -koti a 'yi'bubua, -ε -hi 'b 'a -ne □dedede, ε pι la win, ε wen: «Nyiblo -bu, nω- mω 'na 'Yu, 'n -nυe -nι. Ε yι -nyi 'mυ plo a bleele.»

18 -Aan 'mumu, -a nι la -tuo kι, -a kω -aan Kωkωnyω -Yusu 'hυen-, 'kι 'lι dωgba -mυ', -ε kω 'lu Nyιsua hlee la 'lι -tι a 'mυ, -aan nυι 'b yι la 'a win 'wιn, -ε -hυen la 'lι yako 'kwli.

19 -Te -a 'ye la de a 'mυ, ε nu□o nι, -tι -bu, Nyιsua a winwlōn-hanyυ* hla la, □a kuo □ne □wlv yι -tee, -aan □wlv a yikuole a 'mυ 'ε bii kle. 'A -tι, 'waa -tι a 'mυ, ba pυ□v nua yι bu -tee, -ε nu□o, ε 'wι□ι 'napi yι, -ε yι wln, 'kι 'lι halo 'nyi. Ba 'cibi 'b 'a nua yιbυpυpυb, ε 'mυ□v gba -gbagba, ε 'mυ -nyre a -nyinye kι ye. -Nyre 'bυ -nye, -ε -bι -nyrajrun-yahroye -mυ', nyibli yι□ι 'nι 'ye, 'ε yι wln. Ε □hen 'nyre, -Yusu 'Klιsυ a -nyre di 'nι wln, 'kι 'lι 'aan □wli kι.

20 De gbagbυ, 'n yι 'a mυ -lee -nι, ε nω- mω: -Tι -bu, Nyιsua a winwlōn-hanyυ hla la, ti □dv -hi la a ti 'yri, 'tι -υ 'cιl la, 'kι 'lι Nyιsua cιten 'kwli, nyiblo □dv 'yι 'lι□ι 'lι -we, bu -hιhιa□a kle, 'kι 'lι 'a □gbetu a 'klι 'kwli, 'bυ 'yι 'lι Nyιsua a -Hihiu* a 'klι 'kwli 'pa-.

21 -Te Nyιsua a winwlōn-hanyυ, υ yι la hle, ε 'yι la 'lι 'waa dιωνυ a 'klι 'kwli 'pa-, kee, Nyιsua a -Hihiu, nω- yι la □nυ 'klι -nyi, 'b hle la -tι -mυ', -ε -hυen 'lι Nyιsua -mω'.

2

Ba □tu 'aan dιωνυ 'yie, 'kι 'b hitωnyυ a -ta' (Judι 4-13)

1 Ti -hi la a ti 'yri, hιwinwlōn-hanyυ, nυ- nι la 'lι Nyιsua a dako 'nyi. Kee -ε di 'mυ □ti, ti -bu 'yri, hitωnyυ 'mυ 'lι 'a mυ 'nyi 'hru -nι -we, υ 'mυ

hitωole -tω -nι, -ε di nyibli a 'klo yι nyre. Hitωnyυ a 'mυ, υ 'yι 'lι□ι 'lι -we, bu wen Kωkωnyω -Yusu 'Klιsυ a -tι kι, -ε wa mω □nυ, 'kι 'b 'waa de 'kuku a -ta'. -Te υ nι 'a nunuo le, 'a -tι ε 'yι 'lι ti -hυhυι □dv 'lι -hie, Nyιsua a -bati 'mυ □nυ klo, υ 'mυ bu -we.

2 Nyibli di kue 'waa nunu-tebli -hυn □wien le. 'Waa -tι, nyibli di hla 'b Nyιsua a □haan'hru -tι 'yie le.

3 Hitωnyυ a 'mυ, υ □tui 'waa 'bio a -tebli ca -mω dιaki. Nω- kω -tι, 'b nι hι, 'b kee ne 'a mυ, -ε di□e nu, υ 'mυ 'aan -tebli gba. Kee, kue la 'lι bu, Nyιsua -yra la□a nι, 'kι bu pυb la □nυ -bati le, ε 'mυ □nυ bu -we.

4 Ε mω -tee, ti -hi la a ti 'yri, Nyιsua a lelenyυ -bι -mυ', -υ nu la de 'kuku, Nyιsua 'yι la 'waa nyai -yru, 'ε pυ la 'lι □nυ na -mυ', -ε 'ye nι jre 'nyi. 'Kι υ nι 'lι halo 'nyi, 'b □tui □nυ 'yie, ε 'mυ□v gba -gbagba, -nyrōwō -mυ' -kω 'yri Nyιsua di 'b nyibli -bati le -pυb -nι, ε 'mυ 'b nyre.

5 'Ya 'b 'lu de, ti -hi la a ti 'yri a nyibli -mυ', -υ 'ye nι □tuu la 'b Nyιsua 'b, ε 'yι la 'waa nyai -yru -we, 'ε nu la□a, 'nie 'ε 'yι la, 'ε -we la nyibli a 'mυ bu. Ε 'yι la 'waa 'yee □dv -wa. Noe nι -do, nω- ε -wa, ε kω nyibli nι □hlon'hυen -bι 'hυen, -koti ε yι la nyibli 'nι -lee -nι, -ε mω, 'waa 'yrinaabυι bu 'sii la 'b yι.

6 'Ya 'b 'lu de, 'dι -mυ', -υ mω Sodōmυ kω Gomōlι, -te 'a nyibli nι la yinyre-tebli, Nyιsua klo la □nυ nι, 'ε nu na, 'ε pυ la □nυ 'to pepe. 'Kι ε naa 'b, 'ε tω □ne nyibli -mυ', -υ 'ye nι □tuu 'b□v, -ε mω, ke- 'waa -ne di 'mυ □ti -nyrōwō □dv.

7 Ti -mυ' -kω 'yri ε mi la 'b 'dι a 'mυ 'to pυ mω, ε 'hrcō la nyiblo -mυ', -ε mω Lotι nι, -koti 'a 'klo 'sii la 'b yι. Yinyre-tebli a 'mυ, 'dι a 'mυ 'a nyibli nι la, ε 'nι -blee□e la Lotι a 'mυ 'a plo.

8 Lotι a 'mυ, -ε kω 'klo 'sii la 'b yι, 'kι ε 'ti la 'lι nyibli a 'mυ 'nyi, -υ kω 'klo -nyre la yι, 'a -ne -nyrōwō, 'ε yι la yinyre-tebli a 'mυ 'ye, υ nι la, 'ε yι la 'waa pυpυwin -hυn 'wιn. De a

'mu, e yi la 'a □wlv 'ni di diaki, -koti e no- -mo -bi, e 'sii la 'u yi.

9 -Tebli -mu', -e -hi la, e tve □ne -a mo□o ni, -e mo, Nyisua yi 'hru -mu', e di na ni, e 'mu 'a nyibli wa, -u ni 'li le□teele 'kwli. -Tebli a 'mu, no-tve □ne -a mu -we, -e mo, e yi 'hru -mu' ni, e di na, nyibli -mu', -u ko 'klo -nyre yi, e 'mu □nu bu □tu, -e di□e nu, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'u, e 'mu □nu □hven □tu.

10 Seyi-seyi, nyibli -mu', Nyisua di □hven □tu diaki, e 'mu 'u nyibli -bi 'u -hi, nu- mo nyibli -mu', -u 'cibi 'u yinyre-tebli a nunuo, 'waa □wlv -hve, e ko, -u 'ye ni -hua -bu □tuu 'u Nyisua 'u.

Hitonyu -mu', -u ko -ti 'n lee ne 'a mu, u 'yi □dedede a huannu -ko. U 'ni -pu□v nyiblo □du nua yi bu, mo, u 'ni -pie□e Nyisua a lelenyu -we, -u ko -ti a 'yi'buva, 'u -he □nu 'yri le.

11 Mo, Nyisua a lelenyu -mu', -u ni 'kli ki, -u -hi 'u hitonyu a 'mu 'u, u 'ni -yee□e li hitonyu a 'mu -ti, 'ki 'u Nyisua ye'.

12 Nyiblidu a 'mu, u 'yi 'lule-hihie -ko. 'Waa nunuklo 'wlv □wan bu a mamu a nunuklo yi. 'Wan bu a mamu a 'mu, u ni 'u bu, 'ki nyibli 'mu □nu klo, u 'mu □nu 'la. -Tebli -mu', hitonyu a 'mu, u 'ye ni yru' le, no- u 'cee -ni. E mo -tee, Nyisua di -we □nu bu, □wv yi 'wan bu a mamu.

13 Nyisua di pu □nu □hven', □wv yi, -te u ni, 'u pu nyibli □hven'. 'Waa plo a bleele ni -do, no- mo bu nu 'a -ne yinyrede, 'waa □wlv -hve. Mo, 'ye □bu -nyre', u ni□e ni. 'Bu mo, 'ba 'kukue 'u dediile' le, 'bu ni 'li 'a mu 'nyi, 'waa nunuklo nie ne 'a mu -tu, -koti u tve hitole, 'u kee ne 'a mu. -E -bi de a 'mu, e ni □nu dudu.

14 'Waa de ni -do, u yi 'lu -mo le -hie, no- mo bu pe 'lawlunugbu -mo. 'Waa 'kli 'ni -we□e 'li, 'ki bu nu yinyre-tebli. 'Bu mu, 'bu 'ye nyibli, -u ko □wlv a ykuole □yi bu -ku, -e -bi u kee □nu ni, -e di□e nu, 'waa 'mumu, u 'mu de 'kuku nu -we. 'A -ne ti, nyibli a -tebli, no- u □tui ca

-mo. Kee, Nyisua a -bati di □nu 'ni klo.

15 U hie 'u Nyisua a 'hru bu, 'u yi 'wan. Winwlon-hanyo -mu', -e ko 'nyre -mo la Balamu, -e mo la Boso a 'yu, yinyreklo ni -do -mu', e ni la, no- nyibli a 'mu, u ni -we. 'Ki e nee la 'li de -huan 'nyi, -e di□e nu, e 'mu 'wliye 'ye.

16 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, -nyrowo □du, Balamu a 'mu, -e nu la de 'kuku, e ni la 'hru wlon. -E -bi 'ki Nyisua naa 'li 'kasra □du a win 'kwli, 'e nu□o, 'kasra a 'mu, -e 'ye ni 'ple le, 'e hlee 'li Balamu a 'mu -mo, 'e yi□i -mo 'ple, 'e ka Balamu a 'mu 'a 'hru yi, -e di□e nu, e 'ni □ha 'ki yinyrede nu mo mu de.

17 Hwinwlon-hanyu -mu', -u ko -ti 'n lee ne 'a mu, -u kee nyibli, u 'wlv □niebuiti yi, -u ma 'li 'kwli le. U 'wlv □nunmi yi -we, pepe yi -hie -ni, 'e ni□e, 'nu a 'mu, nyibli yi -ple, 'ki e 'ye ni di. 'Waa -ne bunule -mu', Nyisua -we -mo, 'ki 'u □nu -mo, no- mo 'li halo nma 'nyi.

18 U nve bu 'yaa 'li win, bu pu 'waa dionu a -pli, 'u pu windu -mu', -e 'ye ni da □dedede, 'u □mve□e le, 'ki bu kaa nyibli -mu', -u □tie -hon 'li nyibli -mu' 'nyi, -u 'yi Nyisua a 'hru -yi, 'u -hve□e, 'ki nyibli a 'mu, bu nu -tuymli ni -do -mu', 'waa □wlv -hve,

19 'u yi nyibli a 'mu -lee -ni, -e mo, nyiblo □du 'yi □nu win ki -koo -ni, 'a -ti, 'a -ne □dedede 'waa □wlv di -hua, u -we 'li bu nu□o ni. □Tagbi, hitonyu a 'mu, -u ni 'puple le, de 'kuku, no- koo □nu win ki. 'Bi a yi□e ni, -e mo, de -bu, -e koo -tonyiblo win ki, no- ko □koyu -tonyiblo a 'mu e -mo.

20 'Bu mo, nyibli 'bu yru -aan Kukonyo -Yusu 'Klsv, -e we nyibli, e ko, 'bu hie 'u 'klo -bu a yinyre-tebli bu, -e yi nyibli yre nyre, kee, 'bu gba ti gbi, 'ti- 'bu □tu yinyre-tebli a 'mu a nunuo -wlu de, 'ti- tebli a 'mu 'bu koo □nu win ki, -e -bi 'a de yrayru -mu', u ni, e di nyre yi diaki, e 'mu 'u 'a yi-hede 'u -hi.

21 -Te e ni 'mu le, e di nu wen -tee, 'ki 'u □nu -mo, 'ki u 'ni 'yie wen 'li

'hru -bu, -ε 'sii 'u yɪ, 'ε -hi 'u bu yi 'hru a 'mu -tεε, 'ti- bu hie 'u□u bu, bu 'ye ni □tuu 'ki 'u -ti -bu, Nyɪsua yɪ □nu -lee -ni.

²² De -bu, -ε yɪ nyibli a 'mu ki ye, ε kɔ 'ledu, 'ε tɔε □ne nyibli. 'Ledu a 'mu, ε nɔ- -bu: De -bu, -gbi -wle, nɔ- ε yɪ di de. U wen 'ni de: Buɔv -bu, v -we -puple -mɔ -te ti ne -bu, ε nɔ- mi 'li 'blu 'nyi bu pe mɔ de.

3

-Yusu 'Klɪsɔ di 'ni di de

¹ 'Na nɪnatumupu -na, 'crɪn -bu, 'n yɪ 'a mu -mɔ 'crɪ -ni, ε nɔ- mɔ 'hɛn a 'crɪn. 'Kɪ 'li 'crɪn ni 'hɛn a 'mu 'kwli, -tebli -mu', a -we yiyie -mɔ, nu- 'n yɪ 'a mu -mɔ 'crɪ -ni, 'ni pɪ 'li 'a mɔ□o 'kwli, -ε di□e nu, a 'mu 'u -pleele' ni, a 'mu -tebli a 'mu 'lu -mɔ le -hie -tεε.

² -Ti -bu, Nyɪsua a winwɔn-hanyu* hle la, yɪ-he-nyre a ti 'yri, 'n -hɛ□ε ni, bu bi 'li 'a mu 'kwli le. -Ti -bu, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ, -ε mɔ -aan Wanyɔ, ε lee ne 'a mu ba nu, bu bi 'li 'a mu 'kwli -we. 'Kɪ ε naa 'li 'a -kɔannunyibli -mu', ε ya 'a mu yɪ, 'ε tɔɔ ne 'a mu -ti a -tεε.

³ De gbagbu -mu', 'n -hɛ ba yi, ε nɔ- mɔ: Ti -mu', -ε kɔ 'yri 'kɔ di 'u bu -weε -ni, nyibli di 'ni di, yɪnyre-tebli a pepe -mu', 'waa □wli -hɛ, v 'mu□u nu.

⁴ Ke- u di pu: «-Bi' -Yusu 'Klɪsɔ ni 'ki yɪ 'li? □Bi ε 'yɪ la le -pu, -ε mɔ, ε di la 'ni di de?» -Aan 'batu 'kɔkɔ le, 'ε 'ye -huan ni di. Kɔε la 'li ti -mu', -ε kɔ 'yri Nyɪsua nu la 'kɔ 'yie bu, -te -tebli ni la 'mu, ke- ε 'tɛ ni 'mu. □Dedede, nɔ- 'yɪ 'cɪɪ -ni.

⁵ Nyibliɔ a 'mu, -v ni 'puple le, v 'ni -hɛ□a bu yru□o le, -ε mɔ, see la, Nyɪsua pu la win, 'ε nu yakɔ kɔ -tutu 'hɛn-. 'Kɪ ε naa 'li 'nie 'kwli, 'ε nu -tutu, 'ε -hihiɔ -tutu kɔ 'nie 'hɛn- 'yɪ le.

⁶ 'Nie ni -do a 'mu, ε nɔ- ε -nu, ti -hi la ti 'yri a 'kɔ, 'ε -we la□a bu, ti -mu' -kɔ 'yri 'yiyinie gbagbu 'yɪ la, 'ε ka la 'kɔ a pepe ki.

⁷ Nyɪsua a □gbetu, nɔ- pu la win de, -ε mɔ, yakɔ kɔ -tutu 'hɛn-, -a yɪ

ke 'ye, 'ki v di 'u ni, ε 'mu -nyrɔwɔ -bu ki ye, -ε kɔ 'kwli ε di 'li na -nuu -ni, ε 'mu -tutu kɔ yakɔ 'hɛn- -hien -ni pepe. Yakɔ kɔ -tutu 'hɛn-, v ni 'u -ni, -batipu-nyrɔwɔ 'mu 'u nyre, -ε kɔ 'kwli Nyɪsua di 'u nyibli -mu', -v 'ye ni □tuu 'u□u bu -we.

⁸ 'Na nɪnatumupu -na, ε kɔ de gbagbu, -kɔti -ε 'ye ni di 'a mu -mɔ ni -hru. De a 'mu, ε nɔ- mɔ: 'Kɪ 'u Nyɪsua ye', -nyrɔwɔ ni -do mɔ 'yri a 'miliwɔ ni -do, kɔ, 'yri a 'miliwɔ ni -do mɔ -nyrɔwɔ ni -do -we.

⁹ Nyibli -bi a 'lule-hihie, ε nɔ- mɔ: Kɔkɔnyɔ Nyɪsua, ε yɪ -wlen ke', kɔ, de -bu, ε pu le, ε di la nu, ε 'ni -nu□o li□i. Keε, ε 'yɪ le -ni. E 'wɪ□i, ε kɔ □wɔ a 'lɪla, 'ki 'u 'a mu -mɔ'. E yɪ -nyi 'a mu 'hru, 'ki ba hie 'u de 'kuku, a ni bu, -kɔti ε 'ni -hɛ□a li, 'ki nyibliɔ bu 'wan. Keε, de -bu, ε -hɛ, nɔ- mɔ nyibli a pepe bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu.

¹⁰ -E -bi 'ki, ti 'bu nyre 'u, ε mɔ -tεε, Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ di 'ni di de. -Nyrɔwɔ -mu', ε di ya, nyiblo □du 'yɪ□i -yi. 'A 'lɪdidie di 'wɪ□i 'yiyinyɔ a 'lɪdidie yɪ, -ε yɪ di ti -mu' -kɔ 'yri v 'ye ni -ple 'u□u. -Nyrɔwɔ a 'mu, Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya, -tonyibli di 'wɪn -cici gbagbi, kɔ, yakɔ 'mu 'wan, -tebli a pepe, -ε ni 'li yakɔ yɪ, ε 'mu hin pepe, -tutu kɔ -tebli a pepe -bu, -ε ni 'ne□ε ki, ε 'mu 'wan.

¹¹ -Te -tebli a pepe di bu-wɔwe le nu, 'a -ti, 'aan 'yrinaabu kɔ bu 'sii 'u yɪ. 'Kɪ a kɔ ba ni 'li Nyɪsua -ji' pepe, ε kɔ, a 'mu 'u□u □tuu -ni, 'ki 'li 'a -ne □dedede 'kwli.

¹² Ba -ple -nyrɔwɔ -bu, Nyɪsua di ya, a 'mu 'u 'klɪ □tu -we, -ε di□e nu, -nyrɔwɔ a 'mu, ε 'mu 'u nyre -te ti ne -bu. -Nyrɔwɔ a 'mu 'kwli, yakɔ di 'ni hin, kɔ, ε 'mu 'wan, kɔ, -tebli a pepe -ni 'li yakɔ yɪ, ε 'mu hin pepe.

¹³ Keε, Nyɪsua pu 'li□i ni, -ε mɔ, ε di nu yakɔ yrayru kɔ -tutu yrayru 'hɛn-. 'Kɪ 'li -te a 'mu, □haan-tebli ni -do, nu- nyibli di 'li -nuu -ni. Nɔ- mɔ de, -a yɪ -ple.

¹⁴ Nɔ- kɔ -ti, 'ni yɪ 'a mu -lee -ni, 'na nɪnatumupu -na, -te a yɪ -nyrɔwɔ

a 'mυ -ple, Kϑkϑnyϑ di ya, ba □tu 'υ
'klι, 'aan 'yrinaabυι 'mυ 'υ yι 'sii -nι,
-ε di□e nu, Kϑkϑnyϑ 'bυ -di de, 'bυ ye
'υ 'a mυ bυ, a 'nι □ha 'lι de 'kuku 'nyι
nι, kϑ, kιbυwεenλε 'mυ 'lι 'aan □wlv
kι nι.

¹⁵ Bυ bi 'lι 'a mυ 'kwli, -ε mϑ, de
-ni□e, -aan Kϑkϑnyϑ -Yusu 'Klιsυ, 'a
'lιdidie 'ε 'tιε -wλεen ke', ε nϑ- mϑ, ε
kϑ □wlv a 'lιla, 'ε -hυε□ε, 'kι nyibli
bυ kϑ 'hru, bυ hie 'υ 'waa de 'kuku
bυ, -ε di□e nu, ε 'mυ □nυ wa. Pϑlv,
-ε mϑ -aan 'dιayι, -a -nυε -nι, 'kι 'lι
'a 'crιen 'kwli, -tebli a 'mυ, 'n hλε, ε
hla□a nι. □Tϑ -mυ', Nyιsυa -nyι□e,
nϑ- ε -nu, 'ε 'crι 'crιen a 'mυ.

¹⁶ 'Kι 'lι 'a 'crιen a 'mυ 'kwli, 'bυ yι
-tιdυ a 'mυ nι 'crι, -tι nι -do -bυ, 'n
hλε, ε nϑ- ε hλε -wε. Kεε, -tebli -bι,
-kϑtι ε hλε, 'kι 'lι 'a 'crιen 'kwli, ε kla
'mυ. Nyibli -mυ', -υ 'yι □tϑ -kϑ, ε kϑ,
-υ 'yι □wlv -kϑ -wε, -tι -bυ, ε hλε, υ
yι□ι 'nι 'cιcι -nι, □wι yι, -te υ nι, 'υ
yι Nyιsυa a win a 'ketι -bι 'cιcι -nι.

¹⁷ 'Na nιnatumupυ -na, 'a mυ -mϑ
-bι, a -wε -tebli a 'mυ, 'a yiyie -mϑ. 'A
-tι, 'n yι 'a mυ 'nι -lee -nι, ba □tu 'aan
dιϑnυ 'yie, -ε di□e nu, nyibli -mυ', -υ
'ye nι □tuu 'υ Nyιsυa 'υ, υ 'nι □ha
'a mυ -kaa -nι, a 'nι □ha □nυ □wien
kυε, kϑ, -te -mυ', a 'blee 'υ kυa, a 'nι
□ha 'υ -wlv -hϑn.

¹⁸ Kεε, ba 'cibi 'υ, ba kυε -aan
Kϑkϑnyϑ -Yusu 'Klιsυ □wien, -ε mϑ
-aan Wanyϑ, -ε di□e nu, ε 'mυ 'a mυ
□haandε -mϑ nu, □haandε a 'mυ, ε
'mυ kle -bιι -nι, kϑ, 'a yiyie a 'mυ, ε
'mυ kle -bιι -nι -wε. Nyibli a pεpε bυ
-nyι□e -tι a 'yι'bυbυa, -te tι nε -bυ, kϑ
-te ε te yι bυ. Kε- bυ nι 'mυ.

SAAN A YI-HƏCRIEN ε 'cru la

-Yusu 'Klısv, nɔ- mɔ Nyısva a Win, -ε yı -a mɔ 'klo yrayrv -nyi

¹ Nyiblo -mɔ', -kɔtɪ -a yı 'a mɔ -mɔ 'cru -nı, tı -mɔ' -kɔ 'yri Nyısva 'ye la 'klo nı nı, ε nı la 'klo. -Aan ɔgbetɔ, -a 'wın 'a win nı, -aan 'yii 'yeɔe, ε kɔ, -aan dabuɪ 'v -hɾenɔe lɛ. Nyiblo a 'mɔ, ε nɔ- mɔ Nyısva a Win -mɔ', -ε yı nyibli 'klo yrayrv -nyi.

² Nyısva, nɔ- tɔɔ nɛ -a mɔ 'klo yrayrv a 'mɔ yı, ɔa 'yeɔe, ɔa yı 'a mɔ 'a -tɪ -lee -nı. 'Klo yrayrv -mɔ', ε 'nı -wɛɔe 'lı. Kɔvɛ la 'lı bu, 'kɪ 'klo yrayrv a 'mɔ, ε nı 'lı -aan 'Baı Nyısva 'hɔɪ bu, -tɛ tı nɛ -bu, Nyısva 'ε tɔɔ ɔnɛ -a mɔɔɔ yı.

³ Dɛ -bu, -aan 'yii 'ye, kɔ -aan nuɪ 'wın, nɔ- kɔ -tɪ -a yı 'a mɔ -lee -nı, -ε dıɔe nu, a 'mɔ -a mɔ ke' bı, a kɔ -a mɔ 'hɔɛn-, -a 'mɔ 'lı 'kɪbɪa 'lı kɔ, kɔ, -a 'mɔ -mɔvɛ. -A mɔ -mɔ -bı, -mɔmɔvɛ a 'mɔ, -a -mɔvɛ, -a kɔ -aan 'Baı Nyısva 'hɔɛn-, -a mɔ -mɔvɛ, ε kɔ 'a 'Yu -Yusu 'Klısv 'hɔɛn-.

⁴ -Tı a 'mɔ, -a yı 'a mɔɔɔ -mɔ 'nı 'cru -nı, -ε dıɔe nu, -aan dɔdɔ 'mɔ ɔcɛ.

Ba naa -nyre'

⁵ Nyısva mɔ -nyre ɔnıɔ. 'Kɪ 'lıɔɪ 'hɔɪ, halɔ 'yı 'lı -nı. Titie -mɔ', -a 'wın 'lı -Yusu 'Klısv wɔn, 'tɪ- -a -pɪ 'a mɔ, ε nɔ- -bu:

⁶ 'Bu mɔ, ɔba yı lɛ nı pı, -ε mɔ, -a kɔ Nyısva 'hɔɛn- -a -mɔvɛ nı, 'tɪ- ɔba 'tɪɛ yı 'lı halɔ 'nyı lɛ nı nɛ, -ε -bı ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, -a mɔ hɪlɛkɔnyibli ɔnıɔ, 'tɪ- -a 'nı -naɔa lı 'hru -mɔ', -ε 'sıı 'v yı.

⁷ Kɛɛ, 'bu mɔ, ɔba yı -nyre' nı -nɛɛ -nı, -tɛ Nyısva -nu, 'ε nı 'lı -nyre 'kwlı, -ε -bı ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, -a kɔ -aan 'bıo 'hɔɛn-, -a -mɔvɛ nı, ε kɔ, Nyısva a 'Yu -Yusu 'Klısv a -hlɔ 'ε 'wɔwle -aan dɛ 'kuku, -ε dıɔe nu, -a 'mɔ 'v yı 'sıı -nı.

⁸ 'Ya 'v 'lu de, 'bu mɔ, ɔba yı lɛ nı pı, -ε mɔ, -a 'nı -nuɔo lı dɛ 'kuku,

ε 'wı yı, -aan dıɔnɔ -a kɛɛ -nı, 'tɪ- Nyısva a -tɪ a -tɛɛ 'ε 'yı 'lı -aan ɔwlı kɪ -nı.

⁹ Kɛɛ, 'bu mɔ, ɔba yıɔɪ nı yrui, -ε mɔ, -a nı dɛ 'kuku, -ε -bı -a -wɛ 'lı -ba kuo Nyısva ɔwlv yı nı, -tɪ -mɔ', ε hlɛ, ε nıɔe nı. -Tı a 'mɔ, ε nɔ- mɔ, ε dı -aan dɛ 'kuku 'nı 'wɔwla -nı, ε 'mɔ 'v -a mɔ yı 'sıı -nı, 'kɪ 'v 'a ɔgbetɔ yı, -ε dıɔe nu, dɛ -hɔan ɔdɔ 'nı ɔha 'lı -a mɔ 'lı nı.

¹⁰ Kɛɛ, ɔba yı lɛ nı pı, -ε mɔ, -a 'yı dɛ 'kuku -nu, ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, Nyısva mɔ hɪlɛkɔnyɔ ɔnıɔ, 'tɪ- 'a win 'yı 'lı -aan ɔwlı kɪ -nı.

2

¹ 'Na 'yonɔ -na, 'n yı -tɪ -bu 'nı 'cru, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ, -ε dıɔe nu, a 'nı ɔha dɛ 'kuku nu. Kɛɛ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu nu dɛ 'kuku, ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, -a kɔ nyiblo, dɛ 'kuku 'yı 'lı -nı. ε nɔ- nyra 'v -aan 'Baı Nyısva 'hɔɪ bu, 'ε dɛɔe, 'kɪ 'v -aan -ta'. Nyiblo a 'mɔ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klısv.

² ε nɔ- -hɛ -cɔhlɔn*, 'ε 'kɔ, 'kɪ 'v -aan -ta'. ε nɔ- Nyısva nɛɛ 'lı, 'ε 'wɔwle -aan dɛ 'kuku. ε 'yı -a mɔ nı -do a dɛ 'kuku 'pa-, ε 'nı 'wɔwlaɔa lıɔɪ, kɛɛ, nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v nı 'nɛ- 'klo kɪ, nɔ- kɔ dɛ 'kuku ε 'wɔwle -nı.

Nyiblo -mɔ', -ε yı Nyısva, ε ɔtui 'vɔv nı

³ 'Bu mɔ, -tɪ -bu, Nyısva yı -a mɔ -lee -nı, ɔba yı 'vɔv nı ɔtui -nı, nɔ- dı -a mɔɔɔ -tɔɔ -nı, -ε mɔ, ε mɔ -tɛɛ, -a yıɔe nı.

⁴ 'Bu mɔ, nyiblo 'bu nı 'v, 'bu pɔ lɛ, ε yıɔe nı, 'tɪ- 'bu 'ye nı ɔtuu 'v 'a win 'v, -ε -bı ε mɔ hɪlɛkɔnyɔ ɔnıɔ, 'tɪ- -tɪ a -tɛɛ 'yı 'lı 'a ɔwlv kɪ -nı.

⁵ Kɛɛ, nyiblo 'bu nı 'v, 'bu yı 'v Nyısva a win nı ɔtui -nı, ε 'wı yı, ε nɔ- nuɛ Nyısva -tɛɛ. 'Bu mɔ, ɔba yı 'v Nyısva nı ɔtui -nı, ε tɔɛ ɔnɛ yı, -ε mɔ, -a kɔ Nyısva 'hɔɛn-, -a -mɔvɛ nı.

⁶ Nyiblo 'bu nı 'v, 'bu pɔ lɛ, ε kɔ Nyısva 'hɔɛn-, v -mɔvɛ nı, -ε -bı ε blɛɛ yı, -tɛ -Yusu 'Klısv nı la nına, kɛ- bu nu nına -wɛ.

⁷ 'Na nınatumupɔ -na, tɛtebu -bu, 'n yı 'cru, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ', ε 'yı tɛtebu yrayrv 'pa-, a 'yı -hɔan nı 'wın. Kɛɛ,

-ti ni -do -mu', u lee la 'a mu, ti -mu' -ko 'yri u tu la -Yusu 'Klisu a -ti a hihla -wlu, -ti ni -do a 'mu, e no-
□ni.

8 KEE, 'ki 'li 'kibia -bi ki, -ti -bu, 'n yi 'cru, 'ki 'u 'a mu -mo, e 'wi□i tetebu yrayru yi. -Yusu 'Klisu a 'yrinaabu tō ne -a mu ni, -e mo, tetebu a 'mu, e mo -tee a tetebu □ni. 'Aan 'yrinaabu tōe ne -a mu ni -we. -A yi□e ni, -e mo, e mo de yrayru □ni, -kotu halo yi 'li 'ni -we, -tee a -nyre -we -nyinye -mo.

9 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu le, 'ki e ni 'li -nyre 'kwli, 'ti- 'bu yraa ne 'a 'bio -Yusu a nyibli, -e -bi ba ko 'a yiyie, -e mo, 'ki e 'tie ni 'li halo 'nyi.

10 KEE, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu nve ne 'a 'bio, 'ki e ni 'li -nyre 'kwli. □Dedede 'yi 'li 'a □wlu ki -ni, -e -we 'li -bu nu□o, bu nu de 'kuku.

11 KEE, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yraa ne 'a 'bio, e 'wi□i, 'ki e 'tie ni 'li halo 'nyi, 'e nee 'li halo 'nyi le. E 'ni 'ye□e li □dedede, halo a -ti.

A 'ni 'nve 'li 'klo -bu a -tebli

12 'A mu 'yonu -mu', 'a mu ko -ti, 'ni yi 'cru, -e nu□o, de -mu', -Yusu 'Klisu nu, 'a -ti, Nyisua 'wōwla 'aan de 'kuku ni.

13 'A mu 'baibu, 'n yi 'cru 'a mu -mo, -kotu a yi nyiblo -mu' ni, -e ni la 'u, ti -mu' -ko 'yri Nyisua 'ye la 'klo ni ni. 'A mu gbloyo -mo -bi, 'n yi 'cru 'a mu -mo -we, -kotu a -ha 'u Satan, -e mo 'kuo -hōin* a nyiblo gbagbu 'hru wlon, -e ko 'klo a yinyinyre -hi 'u 'a -ne □dedede.

14 'A mu 'yonu -mu', 'n yi 'cru 'a mu -mo, -kotu a yi Nyisua ni, -e mo -aan 'Bai. 'A mu 'baibu, 'n yi 'cru 'a mu -mo, -kotu a yi nyiblo -mu' ni, -e ni la 'u, ti -mu' -ko 'yri Nyisua 'ye la 'klo ni ni. 'A mu gbloyo -mu', 'n yi 'cru 'a mu -mo, -kotu a ni 'kli ki, 'a □tu Nyisua a -ti bu, 'ki 'li 'aan □wli ki, 'a -ha 'u Satan 'hru wlon -we, -e ko 'klo a yinyinyre -hi 'u 'a -ne □dedede.

15 'A 'ni 'kōe 'li 'klo -bu 'a -tebli □wien le, ko a 'ni 'nve 'li klo -bu a -tebli. 'Bu mo, nyiblo 'bu nve 'klo -bu a -tebli, -e -bi e □hen 'nyre, -e mo, e 'yi -aan 'Bai Nyisua -nve -ni.

16 -Te 'klo -bu a -tebli ni 'mu, e no- -bu: yinyre-tebli -mu', nyibli -hve bu nu, e ko -tebli -mu', -e ko ca nyibli -ko, ko -tebli -mu', -kotu nyibli 'u 'yee 'li 'waa dionu, -tebli a pepe a 'mu, 'ki e -hven 'ne- 'klo -bu ki. E 'ni -hōn□o 'li -aan 'Bai Nyisua -mo.

17 Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'klo -bu, e di bu 'ni -we, -tebli a pepe -bu, -e ko ca nyibli -ko, e di -we bu. KEE, nyiblo -mu', -e ni Nyisua a kiweene, e di ni 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

Ba □tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u nyibli -mu', -u yraa -Yusu 'Klisu -mo

18 'Na 'yonu -na, ti -mu', -e hie 'li, 'klo -bu, e 'mu 'li -we, e 'yi -hu. A 'win ni, -e mo, le'booti 'yri, -Yusu 'Klisu a yraanyibli di 'ni di. E mo -tee, -a yi□e ni, -e mo, ti -bu, -a ni ki, -Yusu 'Klisu a yraanyibli -hōhōi, nu- -di. 'Waa 'lidiidie tōe ne -a mu ni, -e mo, le'booti, no- -a ni ki.

19 Yraanyibli a 'mu, 'ki u ni la 'ne- -a mu 'nyi, kee, seyi-seyi, u ko -a mu 'hven-, -a 'yi -hvan de ni -do ni -he. No- ko -ti 'u -hōn 'ne- -a mu 'nyi. 'Bu mo, 'bu mo wen -aan nyibli, 'ki u 'tie di wen 'ne- -a mu 'nyi ni. De a 'mu, e nyre 'u ni, -e di□e nu, -a 'mu□u le yru, -e mo, u 'yi la -aan nyibli 'pa-.

20 'A mu -mo -bi, -Yusu 'Klisu -nyi 'a mu 'a -Hihiu* ni. E no- nu□o, 'aan pepe, 'a yi de -bu, -e mo -ti a -tee.

21 'Bu mo, 'ni yi 'a mu -mo 'ni 'cru -ni, 'ni -pu□u le, -e mo, a 'yee -ti a -tee ni yi. 'N yi 'cru 'a mu -mo, 'mu□u hla, -e mo, a yi -ti a -tee ni, ko, 'a yi□e -we, -e mo, 'ki 'li -ti a -tee a 'mu 'nyi, hi 'yi 'li -ni.

22 Nyo- mo hūnyo 'li? Hūnyo, no- -mo nyiblo -mu', -e pi le, -e mo, -Yusu 'Klisu, e 'yi Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya 'pa-. Nyiblo -mu', -e 'yi -aan 'Bai Nyisua ko 'a 'Yu 'hven- a -ti ki -wen, no- mo -Yusu 'Klisu a yraanyo.

23 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi Nyisua a 'Yu a -ti ki -wen, -e -bi e □hen 'nyre, -e mo, e 'yi -Yusu 'Klisu a 'Bai -yi. KEE, nyiblo 'bu yi 'u□u nyibli yi ni -hleē -ni, -e mo, -Yusu 'Klisu mo

Nyɪsɪvɔ a 'Yu ɲɪɔ, nyiblo a 'mɔ, ɛ nɔ- yɪ -Yusu a 'Bai Nyɪsɪvɔ.

24 'A mɔ -mɔ -bi, -tebli -mɔ', a 'wɪn, kɔɛ la 'lɪ ti -mɔ' 'yri bɔ, -ɛ kɔ 'yri ɔ ɲtu la 'v -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ a hɪhla -wɪlɔ, ba nuɔ, -tebli a 'mɔ, bɔ nɪ 'lɪ 'aan ɲwɪlɔ kɪ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ 'tɪɛ nɪ 'lɪ 'aan ɲwɪlɔ kɪ, -ɛ -bi a kɔ Nyɪsɪvɔ a 'Yu kɔ 'a 'Bai 'hɛn-, a 'tɪɛ di -mɔɛ.

25 Nyɪsɪvɔ a 'Yu pɔ 'lɪɲɪ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ di -nyɪ -a mɔ 'klɔ yrayrɔ -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.

26 Nyibli -mɔ', -v -hɔɛ -bɔ kaa nɛ 'a mɔ, nɔ- kɔ -tɪ 'n yɪ 'a mɔ -mɔ 'cru -nɪ.

27 'A mɔ -mɔ -bi, Nyɪsɪvɔ a -Hihiu -mɔ', -Yusu 'Kɪsɔ -nyɪ 'a mɔ, nɔ- 'tɪɛ nɪ 'v 'a mɔ ke'. -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, a 'yɪ 'kɪ yɪ -blɛɛ ɲnɛ de, 'kɪ tɔɔnyɔ ɲɔ bɔ tɔɔ nɛ 'a mɔ, -kɔtɪ Nyɪsɪvɔ a -Hihiu tɔɔ nɛ 'a mɔ nɪ, 'kɪ 'v 'a -nɛ ɲdedede a -tɔ', 'tɪ- 'ɛ tɔɔ nɛ 'a mɔ -tɪ a -tɛɛ, ɛ 'nɪ -kaa lɪ 'a mɔ. 'A -tɪ ɔ, a kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɛn-, ba 'cibi 'v -mɔmɔɛ, ɲwɪ yɪ -tɛ ɛ nuɔ 'aan tɔɔlɛ.

28 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'na 'yonɔ -na, a kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɛn- ba 'cibi 'v -mɔmɔɛ, -ɛ diɲe nu, -nyrɔwɔ -mɔ', ɛ di ya, huannɔ 'nɪ ɲha -a mɔ nu, 'tɪ-tɔɪ 'nɪ ɲha -a mɔ nu, 'kɪ 'vɔ yɛ',

29 A yɪɲe nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ, ɛ 'sɪi 'v yɪ -tɛɛ. 'A -tɪ, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ yɪ yɪ'sɪi-tebli nɪ nɪ, -ɛ -bi nyiblo a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsɪvɔ a 'yu.

3

-A mɔ Nyɪsɪvɔ a 'yonɔ ɲɪɔ

1 Ba 'yɛ nɔɛlɛ gbagbɔ -mɔ', -aan 'Bai Nyɪsɪvɔ -kɔ, 'kɪ 'v -a mɔ -mɔ'. ɛ dɛɛ nɛ -a mɔ 'a 'yonɔ. De -mɔ', -kɔtɪ 'klɔ kɪ a nyibli, ɔ 'yɛ nɪ yruɔ, -ɛ mɔ, -a mɔ Nyɪsɪvɔ a 'yonɔ ɲɪɔ, ɛ nɔ- mɔ, ɔ 'yɪ -aan 'Bai Nyɪsɪvɔ -yɪ.

2 'Na nɪnatumupɔ -na, -tɛ ti nɛ -bɔ, -a mɔ -mɔ Nyɪsɪvɔ a 'yonɔ. Kɛɛ, de -mɔ', -a di -hɛ 'kɪ yɛ', -a 'yɛɲe nɪ yɪ -tɛɛ. Kɛɛ, de -a -yɪ, ɛ nɔ- mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ 'bɔ di -hɔan de, -tɛ ɛ nɪ 'mɔ, kɛ- a di 'mɔ nɪ -wɛ, -kɔtɪ -a diɲe lɛ 'nɪ yru -tɛɛ.

3 'A -nɛ nyiblo 'bɔ yɪ de -bɔ, -Yusu 'Kɪsɔ di nu, kɔ, 'bɔ yɪɲɪ nɪ -ple, -ɛ

-bi ɛ di 'kee de 'kuku a nunuo, ɛ 'mɔ -Yusu yɪ 'wɪ, -ɛ 'yɛ nɪ nu de 'kuku.

4 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ 'cibi 'v de 'kuku a nunuo, -ɛ -bi ɛ ɲhɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'nɪ ɲtuu 'v Nyɪsɪvɔ a tete 'v, -kɔtɪ de 'kuku a nunuo, nɔ- mɔ nyiblo 'bɔ 'yɛ nɪ ɲtuu 'v Nyɪsɪvɔ a tete 'v.

5 A yɪɲe nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ di 'nɛ- 'klɔ kɪ nɪ, 'kɪ de 'kuku -bɔ -a nɪ, ɛ 'mɔɲv 'wɔwɪla -nɪ. ɛ nɔ- -mɔ -bi, de 'kuku 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -nɪ.

6 'A -tɪ, 'bɔ mɔ, nyiblo kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɛn-, 'bɔ 'cibi 'v -mɔmɔɛ, nyiblo a 'mɔ, ɛ 'nɪ 'cibiɲe 'v de 'kuku a nunuo. Kɛɛ, nyiblo 'bɔ 'cibi 'v de 'kuku a nunuo, ɛ tɔɔ nɛ -a mɔ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɛɛ -Yusu 'Kɪsɔ nɪ 'yɛ, ɛ kɔ, ɛ 'yɪɲɪ -yɪ -wɛ.

7 'Na 'yonɔ -na, nyiblo ɲɔ 'nɪ 'kaa 'lɪ 'a mɔ. 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ yɪ de nɪ nɪ, -ɛ 'sɪi 'v yɪ, ɛ 'wɪ yɪ, ɛ 'sɪi 'v yɪ a -tɪ ɲɪɔ, ɲwɪ yɪ, -tɛ -Yusu 'Kɪsɔ -nu, 'ɛ 'sɪi 'v yɪ.

8 Kɛɛ, nyiblo -mɔ', -ɛ 'cibi 'v de 'kuku a nunuo, 'kɪ ɛ nɔ- -mɔ -bi, ɛ -hɔn 'lɪ Satan -mɔ, Satan a 'mɔ, -ɛ 'tɪɛ gbɛɛ de 'kuku a nunuo 'lu -mɔ. De- kɔ -tɪ Nyɪsɪvɔ a 'Yu 'ɛ di 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, ɛ nɔ- mɔ bɔ -wɛ Satan a 'mumu, 'a nunu-tebli a pɛpɛ bɔ.

9 Nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ mɔ Nyɪsɪvɔ a 'yu, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ 'cibi 'v de 'kuku a nunuo, -kɔtɪ 'klɔ yrayrɔ -mɔ', Nyɪsɪvɔ -nyɪɲe, nɔ- nɪ -kɔan, 'kɪ 'lɪ 'a ɲwɪlɔ kɪ. 'Hru 'yɪ 'kɪ 'v bɔ -pɛ de, 'kɪ bɔ 'cibi 'v de 'kuku a nunuo, -kɔtɪ ɛ mɔ Nyɪsɪvɔ a 'yu ɲɪɔ.

10 De -bɔ, -ɛ -hɪhɪɛ Nyɪsɪvɔ a 'yonɔ kɔ Satan a 'yonɔ 'hɛn- 'yɪ lɛ, ɛ nɔ- mɔ: Nyiblo 'bɔ 'yɛ nɪ nu -tebli -bɔ, -ɛ 'sɪi 'v yɪ, kɔ, 'bɔ 'yɪ 'a 'bio -nɔɛ -nɪ, ɛ tɔɔ nɛ -a mɔ yɪ, -ɛ mɔ, nyiblo a 'mɔ, ɛ 'yɪ Nyɪsɪvɔ a 'yu 'pa-.

Nyɪsɪvɔ wɛn 'nɪ, -ba nɔnɔɛ -nɪ

11 Tɔɔwin -mɔ', a 'wɪn, kɔɛ la 'lɪ ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yri ɔ ɲtu la 'v -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ a hɪhla -wɪlɔ, ɛ nɔ- mɔ: -A kɔ -ba nɔnɔɛ -nɪ.

12 Nyiblo -mɔ', -ɛ kɔ 'nyrɛ -mɔ Kaɛn, -tɛ ɛ nɪ la 'mɔ, -a 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -ba nɪ 'mɔ lɛ. ɛ nɔ- -mɔ -bi, ɛ mɔ la Satan, -ɛ kɔ 'klɔ a yɪnyinyrɛ

-hi 'b 'a -ne □dedede 'b, 'a 'yu □nɔ, 'e 'la la 'a dɔnɔ a 'dɔyɔ. De- kɔ -tɪ 'e 'la la□a 'lɪ? E 'la la□a nɪ, -e nu□o, 'a nunu-tebɪ a pɛpɛ, e nɪ la, e nyre la yɪ. Kɛɛ, 'a 'dɔyɔ a -ne -mɔ -bɪ, e 'sɪi la 'b yɪ.

13 'Dɔyɔnɔ -na o, e nɪ 'kɛɛ 'lɪ 'aan □wɪ lɛ, 'bɔ mɔ, 'kɔ a nyɪbɪ 'bɔ yraa nɛ 'a mɔ.

14 -A mɔ -mɔ -bɪ, -a yɪ□e nɪ, -e mɔ, -a -hɔn 'lɪ 'kukɔ wɔn nɪ, □a pa 'lɪ 'kɔ yrayɔ, -e 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ 'kwɪ. -Bɪ' -a nu 'a yiyie 'lɪ? -Tɛ -a nu 'a yiyie, e nɔ- mɔ, -a nɔɛ nɛ -aan 'dɔyɔnɔ nɪ. Nyɪblo 'bɔ nɪ 'b, 'bɔ 'yɪ 'a 'dɔyɔnɔ -nɔɛ -nɪ, 'kɪ e 'tɪɛ nɪ 'lɪ 'kukɔ wɔn.

15 Nyɪblo 'bɔ nɪ 'b, 'bɔ yraa nɛ 'a 'dɔyɔ, e 'wɪ□ɪ nyɪblo -mɔ' yɪ, -e 'lɛɛ nyɪbɪ □hwɛ' lɛ. A yɪ□e nɪ, -e mɔ, nyɪblo 'bɔ nɪ 'b, 'bɔ yɪ nyɪbɪ □hwɛ' lɛ nɪ 'lɛɛ -nɪ, e □hɛn 'nyre, -e mɔ, e 'yɛ Nyɪsɔ a 'kɔ yrayɔ 'mɔ, -e 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ nɪ kɔɛ.

16 -Yusu 'Kɪsɔ nɔɛ nɛ -a mɔ nɪ. Nɔ- kɔ -tɪ 'e -dɪ, 'e 'kɔ, 'kɪ 'b -aan -tɪ'. De a 'mɔ, nɔ- mɔ 'hru -mɔ', e tɔɛ nɛ -a mɔ, -tɛ -mɔ', -a dɪ -aan 'bɪo a nɔɛɛ nu. -A kɔ -ba -wɛ -mɔ -wɛ, 'kɪ -ba 'kɔɔ 'b -aan 'bɪo a -tɪ'.

17 'Bɔ mɔ, nyɪblo 'bɔ kɔ dɛ, 'tɪ- 'bɔ yɪ 'a 'dɔyɔ -mɔ', -e 'yɪ dɛ -kɔ nɪ 'yɛ, 'tɪ- 'bɔ 'yɪ 'a 'dɔyɔ a 'mɔ a nyɪ -kɔ, 'kɪ bɔ -hɛɛ □nɛ, -e -bɪ e 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ dɪ 'b□b wɪɛn, -e mɔ, e nɔɛ Nyɪsɔ nɪ.

18 'Na 'yɔnɔ -na, -tɛ e nɪ 'mɔ lɛ, 'a -tɪ, -a 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -ba nɔɛ nɛ -aan 'dɔyɔnɔ, 'kɪ 'b wuntɔ 'yɪ nɪ -do, kɛɛ, -a blɛɛ yɪ, -ba nɔɛ □nɔ, kɪ 'lɪ -aan □wɪ kɪ, kɔ 'kɪ 'lɪ -aan nunu-tebɪ 'kwɪ.

Nyɪsɔ a 'yɔnɔ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ bɔ pie 'a hvannɔ

19 'Bɔ mɔ, □ba nɔnɔɛ -nɪ, -e -bɪ -a yɪ□e nɪ, -e mɔ, -a mɔ Nyɪsɔ -mɔ', -e mɔ -tɛɛ a Nyɪsɔ a 'yɔnɔ □nɔ. 'Bɔ mɔ, □ba nɔnɔɛ -nɪ, -e -bɪ -aan □wɪ 'nɪ -yɛɛ□e lɪ -a mɔ -tɪ, 'kɪ 'b Nyɪsɔ ye'.

20 Mɔ 'yɛ □bɪ -aan □wɪ bɔ yɪ -a mɔ -tɪ nɪ -yɛɛ -nɪ, -a -wɛ 'lɪ -ba -yɪ□e nɪ, -e mɔ, Nyɪsɔ yɪ -tebɪ a pɛpɛ nɪ, 'e -hɪ 'b -aan □wɪ 'b; e yɪ 'a -nɛ dɛ nɪ.

21 'Na nɪnatumupɔ -na, 'bɔ mɔ -tɛɛ, -e mɔ, -aan □wɪ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ yɛɛ nɛ -a mɔ -tɪ, -e -bɪ, e □hɛn 'nyre, -e mɔ, -a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, -ba pie Nyɪsɔ a hvannɔ, 'bɔ mɔ, □ba yɪ□ɪ nɪ dɛ.

22 -Tɛbɪ a pɛpɛ -mɔ', -a -hɔɛ□e, e yɪ -a mɔ□o 'nɪ -nyɪ, -tɛ -a □tɪ 'b 'a tɛtɛ 'b a -tɪ, e kɔ, -tɛ -a nɪ -tebɪ -bɔ, -e yɪ 'a pɔ -blee -nɪ.

23 Tɛtɛ -bɔ, -kɔtɪ e yɪ -a mɔ -lee -nɪ, e nɔ- -bɔ: -A kɔ -ba kɔ -Yusu 'Kɪsɔ □wɪ yɪ, e kɔ, -a kɔ -ba nɔnɔɛ -nɪ, □wɪ yɪ, -tɛ e nu□o -a mɔ 'a leɛ.

24 Nyɪblo 'bɔ nɪ 'b, 'bɔ yɪ 'b Nyɪsɔ a tɛtɛ nɪ □tɪ -nɪ, -e -bɪ e kɔ Nyɪsɔ a 'mɔ 'hɔɛn-, 'b -mɔɛ nɪ, 'b 'wɪ□ɪ nyɪblo nɪ -do yɪ. Nyɪsɔ a -Hɪhɪu* -mɔ', e -nyɪ -a mɔ, nɔ- tɔɛ nɛ -a mɔ yɪ, -e mɔ, e kɔ -a mɔ 'hɔɛn-, -a mɔɛ nɪ.

4

-Tɛ -a dɪ Nyɪsɔ a -Hɪhɪu, kɔ 'a yraanyɔ a -hɪhɪu a 'yɪɛ-hɪhɪɛ nu

1 'Na nɪnatumupɔ -na, nyɪbɪ -mɔ', -b kɔ nɔɔ -pɪ lɛ, 'kɪ Nyɪsɔ a -Hɪhɪu nɪ 'b □nɔ ke', a 'nɪ 'kɔ 'lɪ □nɔ □wɪ yɪ tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ. Kɛɛ, ba □tɛ □nɔ 'yɪ, -e dɪ□e nu, a 'mɔ □nɔ 'yɛ, 'bɔ mɔ -tɪ a -tɛɛ, Nyɪsɔ a -Hɪhɪu 'bɔ nɪ 'b □nɔ ke'. 'Nɪ yɪ 'pɔpɛ lɛ nɪ nɪ, e 'wɪ yɪ, wɪnwɔn-hanyɔ -hɔhɔɪ, nɔ- 'hɪu 'nɛ- 'kɔ -bɔ kɪ, -b pɪ lɛ, -e mɔ, 'b hɛ Nyɪsɔ a -tɪ.

2 Nyɪblo 'bɔ nɪ 'b, Nyɪsɔ a -Hɪhɪu 'bɔ nɪ 'b□b ke', -tɛ a dɪ 'a yuyruo nu, e nɔ- -bɔ: Nyɪblo 'bɔ yɪ□ɪ nɪ hɛ, 'kɪ 'b nyɪbɪ a pɛpɛ ye', -e mɔ, -Yusu 'Kɪsɔ, -e mɔ Nyɪsɔ a 'Yu, e mɔ □haan-tɪ, e -hɛ -tonyɪblo, -e -bɪ, ba kɔ 'a yiyie, -e mɔ, nyɪblo 'a mɔ, Nyɪsɔ a -Hɪhɪu, nɔ- nɪ 'b□b ke'.

3 Kɛɛ, nyɪblo 'bɔ nɪ 'b, 'bɔ yɪ lɛ nɪ pɪ, -e mɔ, -Yusu 'yɪ -tonyɪblo -hɛ, -e -bɪ ba yru tɪ lɛ, -e mɔ, Nyɪsɔ a -Hɪhɪu 'yɪ 'b nyɪblo a 'mɔ ke' -nɪ. Kɛɛ, -Yusu 'Kɪsɔ a yraanyɔ a -hɪhɪu, nɔ- nɪ 'b□b ke'. -Yusu a yraanyɔ a -hɪhɪu a 'mɔ, nɔ- kɔ -tɪ a 'wɪn mɔ, -e mɔ, e dɪ mɔ 'nɪ dɪ, 'e mɔ □han-tɪ, e dɪ nɪ. 'Kɪ e nɪ 'nɛ- 'kɔ kɪ.

4 'Na 'yonu -na, 'a mu -mo -bi, a mo Nyisua a 'yonu □nu, nyibli -mu', -u mo hwinwlon-hanyu, 'a -ha 'u □nu 'hru wlon, -kotu Nyisua a -Hihiu, -e ni 'u 'a mu ke', e ni 'ku ki, 'e -hi 'u -hihiu -mu', -e ni 'u nyibli -mu', -u 'yi -Yusu -yi ke'.

5 Hwinwlon-hanyu a 'mu, u nu -mo -bi, u mo 'ku ki a nyibli □nu. E no- nu□o, 'u hle 'ku ki a -tebli a -ti, 'ti-, 'ku ki a nyibli 'u pi □nu nua yi bu.

6 -A mu -mo -bi, -a mo Nyisua a 'yonu □nu. Nyiblo -bu, -e yi Nyisua, e pi -a mu nua yi bu. Kee, nyiblo -bu, -e 'yi Nyisua a 'yu 'pa-, e 'ni -pu□u li -a mu nua yi bu. De a 'mu, no-tue ne -a mo□o, 'bu mo, nyiblo 'bu ko Nyisua a -Hihiu -mu', -e tue -ti a -tee, -huu' 'bu ko -hihiu -mu', -e kee nyibli.

-Tebli a pepe -mu', Nyisua ni, 'ku 'li nvele 'kwli, e nii 'li□i 'li

7 'Na ninatumupu -na, ba nuue -ni, -e nu□o, 'ku 'li Nyisua -mo, 'ku nvele -huen 'li -wlu. 'Bu mo, nyiblo 'bu nu Nyisua ko nyibli 'huen-, de a 'mu, no-tue ne -a mu, -e mo, e mo Nyisua a 'yu □nu, ko, e yi Nyisua ni.

8 Nyiblo 'bu 'yi Nyisua ko nyibli 'huen- -nu -ni, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'yi Nyisua -yi. -A yi de a 'mu ni, -kotu -tebli a pepe Nyisua ni, 'ku 'li nvele 'kwli, e nii 'li□i 'li.

9 -Te -mu', Nyisua nu -a mu 'a nvele a tole, e no- -bu: E ya -a mu 'a 'Yu ni -do yi, 'ku 'ne- 'ku ki, -e di□e nu, e 'mu -a mu 'ku yrayru, -e 'ye ni -we 'li -nyi.

10 -Te -mu', nvele a 'mu, e ni 'mu, e no- -bu: E 'yi □bu, -ba mo yi-henyibli -mu', -ba nu Nyisua, kee, Nyisua, no- 'nyee 'hru, -e nu ne -a mu, 'e ya -a mu 'a 'Yu yi, -e di□e nu, e 'mu 'ku, □wi -cohlon* yi, u -pi, 'ku 'u Nyisua -mo', Nyisua 'mu -aan de 'kuku a -ti -mo -hru, e 'mu□u 'wowa -ni.

11 'Na ninatumupu -na, -te Nyisua nu -aan nvele le, 'a -ti, -aan 'mumu, -a ko -ba nuue -ni -we.

12 Nyiblo □du 'yi -huan Nyisua ni 'ye, kee, 'bu mo, □ba nuue -ni, -e

-bi -a ko Nyisua 'huen-, -a -mue ni, 'ti-, nvele -mu', -e -hon 'li□i -mo, e ni -kuan, 'ku 'li -aan □wi ki.

13 E -nyi -a mu 'a -Hihiu* ni. De a 'mu, no-tue ne -a mu, -e mo, e ko -a mu 'huen-, -a -mue ni, -a 'wi nyiblo ni -do yi.

14 -Aan 'mumu, -aan 'yii 'ye□e ni, -e mo, -aan 'Ba Nyisua ya -a mu 'a 'Yu yi, -e di□e nu, e 'mu 'ku -bu a nyibli wa. -A yi nyibli le 'ni -lee -ni, -e mo, -ti a 'mu, e mo -ti a -tee □nu.

15 'Bu mo, nyiblo 'bu yi□i ni hle, -e mo, -Yusu mo Nyisua a 'Yu □nu, -e -bi e ko Nyisua 'huen-, u -mue ni, 'u -he nyiblo ni -do.

16 -A mu -mo -bi, -a yi□e ni, □a kuo □ne □wu yi, -e mo, Nyisua nu ne -a mu ni. -Tebli a pepe -mu', Nyisua ni, 'ku 'li nvele 'kwli, e nii 'li□i 'li. Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu nu Nyisua ko nyibli 'huen-, -e -bi e ko Nyisua 'huen-, u -mue ni, 'u 'wi□i nyiblo ni -do.

17 De -mu', -e tue ne -a mu, -e mo, -a nu Nyisua ni pepe, e no- mo: -Nyrowo -mu', -e ko 'yri Nyisua di 'u nyibli -bati le -puu -ni, -a 'yi 'li□i 'li -we, -ba pie huannu, -kotu -te -Yusu ni 'mu, ke- -a ni 'mu, 'ku 'ne- -tutu ki.

18 Nyisua bu nu ne -a mu pepe, no- -he 'li -a mu huannu 'kwli. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi huannu ni pie, e 'wi yi, e pu□u □haan-ti, -e mo, -bati -we 'a kuklo -mo. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi huannu ni pie, e □hen 'nyre, -e mo, nvele -mu', -e -hon 'li Nyisua -mo, e 'ni nu□o li -kuan, 'ku 'li nyiblo a 'mu 'a □wu ki.

19 Nyisua, no- mo yi-henyiblo, -e nu ne -a mu. No- ko -ti, □a nu Nyisua ko -tonyibli 'huen-.

20 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, -e mo, e nu Nyisua ni, 'ti- 'bu yraa ne 'a 'bio, -e -bi e mo hulekonyo □nu, 'e 'yi Nyisua -nu -ni. 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi 'a 'bi -tonyiblo -mu', e yi 'ye -nu -ni, e 'yi 'li□i 'li -we, bu hla□a, -e mo, Nyisua -mu', e 'ye ni 'ye, no- e -nu -ni.

21 Tete -mu', Nyisua -nyi -a mu, e no- -bu: 'Bu mo, nyiblo 'bu nu Nyisua, -e -bi e ko bu nu ne 'a 'bio -we.

5

-A -ha 'v 'klo -bu 'a 'klukini-tebli 'hru wlon

1 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu kuo □ne □wlv yi, -ε mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, nyiblo a 'mu, ε mɔ Nyisva a 'yu □nio. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu nve 'yonu a 'bai -tee, ε kɔ bu nve 'bai a 'mu a 'yonu -we.

2 'Bu mɔ, □ba nve Nyisva, ε kɔ, □ba yi 'v 'a tete 'v ni □tui -ni, -ε -bi -a yi□e ni, -ε mɔ, -a nve Nyisva a 'yonu ni -tee.

3 'Bu mɔ, □ba nve Nyisva -tee, -ε -bi ε □hen 'nyre, -ε mɔ, de -mu', ε pu le -ba nu, -a di□e 'ni nu. De a 'mu, ε pu le -ba nu, ε 'yi 'mu -kla, 'ki 'v -a mu -mɔ,

4 -kɔti Nyisva a 'yonu a pepe, v ni 'kli ki, 'v -hi 'v 'klo -bu a 'klukini-tebli a pepe 'v. -Bi' -a di 'ki 'v 'klo -bu a 'klukini-tebli a 'hruwlon-hihia nu 'li? -A di -ha 'v□v 'hru wlon, -te -a kuo -Yusu 'Klisu □wlv yi a -ti.

5 Nyiblo □dv 'yi 'li□i 'li -we, bu -ha 'v 'klo -bu 'a 'klukini-tebli 'hru wlon, 'bu 'yi nyibli -bu 'pa-, -v kuo □ne □wlv yi, -ε mɔ, -Yusu 'Klisu mɔ Nyisva a 'Yu □nio.

-Tebli -mu', -v tve ne -a mu, -ε mɔ, -Yusu mɔ Nyisva a 'Yu □nio

6 -Yusu 'Klisu a □gbetu, ε di 'ne- 'klo -bu ki ni, 'ε bi 'li 'luponie -mɔ, 'ε 'wla 'a -hlu bu, ti -mu' -kɔ 'yri ε 'kvi la. ε 'yi bu bi la 'li 'nie -mɔ ni -do 'pa-, kee, ε 'wla 'a -hlu bu -we. Nyisva a -Hihiu* a 'mu, nɔ- -tve ne -a mɔ□v yi, -ε mɔ, -ti a 'mu, ε mɔ -ti a -tee □nio, -kɔti 'a -ne ti, -ti a -tee, nɔ- ε tve nyibli.

7 ε mɔ □haan-ti, ε kɔ yruule ni ta, -v tve ne -a mu, -ε mɔ, -Yusu mɔ Nyisva a 'Yu □nio.

8 Yruule ni ta a 'mu, v nu- mɔ Nyisva a -Hihiu, kɔ 'nie kɔ -hlu. -Tebli ni ta a 'mu, de ni -do, nɔ- v tve ne -a mu.

9 'Bu mɔ, nyibli 'bu 'ye de, 'bu yi 'a -ti ni hle, -ε -bi -a p□i □haan-ti. 'A -ti o, ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, Nyisva -mɔ -bi, -ti ε hle, ε 'bua ni, 'ε -hi 'v -tonyibli a hihla-ti 'v. Nyisva a

□gbetu, nɔ- hla -tebli ni ta a 'mu a -ti, 'ki 'v 'a 'Yu a -ta'.

10 Nyiblo 'bu kuo Nyisva a 'Yu □wlv yi, ε yi□e ni, 'ki 'li 'a dionv a □wlv ki, -ε mɔ, -ti a 'mu, Nyisva -hla, ε mɔ -ti a -tee □nio. -Ti a 'mu, Nyisva -hla, nyiblo 'bu 'yi□i □haan-ti -pu, -ε -bi ε nɔ- hle□e, -ε mɔ, Nyisva mɔ hlekonyɔ □nio, -kɔti ke- ε pi, -ε mɔ, -ti Nyisva -hla, 'ki 'v 'a 'Yu a -ta', ε mɔ hi □nio.

11 -Ti -bu, Nyisva lee ne -a mu, ε nɔ- -bu: ε -nyi -a mu 'klo yrayrv, -ε 'ye ni -we 'li. 'Ki ε naa 'li 'a 'Yu 'li, 'ε -nyi -a mu 'klo yrayrv a 'mu.

12 Nyiblo -mu', -ε yi Nyisva a 'Yu, nɔ- kɔ 'klo yrayrv a 'mu. Nyiblo -mu', -ε 'yi Nyisva a 'yu -yi, ε 'yi 'klo yrayrv a 'mu -kɔ.

-A kɔ 'klo yrayrv -mu' ni, -ε 'ye ni -we 'li

13 -Tebli a pepe -bu 'n 'cru ne 'a mu -mɔ, 'a mu -mu', -v kuo Nyisva a 'Yu □wlv yi, -ε di□e nu, a 'mu□v yi -tee, -ε mɔ a kɔ 'klo yrayrv -mu' ni, -ε 'ye ni -we 'li.

14 'Bu mɔ, □ba 'mve Nyisva yre, -ε -bi -a 'ni -pie□e hvannv, -ε nu□o, -a yi□e ni, -ε mɔ, □ba yi□i de ni -hve, ε di -a mɔ□v 'ni -nyi, 'bu mɔ, de a 'mu -a -hve, 'bu mɔ 'a □wlv a kiweenle.

15 -Te -a yi□e, -ε mɔ, 'a -ne de, -a di□e -hva, ε di -a mɔ□v 'ni -nyi, 'a -ti, -a yi□e ni -we, -ε mɔ, de -bu, -a -hve□e, ε -we□e -aan -nyinyie -mɔ -dodo.

16 'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'ye□e, -ε mɔ, 'a 'diayt -bi, ε ni de 'kuku, de 'kuku a 'mu, 'bu 'yi 'kukuv yi -blee -ni, -ε -bi ε nu -tee, 'ki bu da Nyisva, 'ki 'v 'a 'diayt a 'mu a -ta', -ε di□e nu, Nyisva 'mu□v nu, 'a 'diayt a 'mu, ε 'mu 'klo ni. Nyibli 'n □hen 'nyre, v nu- mɔ nyibli -mu', -v nu de 'kuku -mu', -ε 'yi 'kukuv yi -blee -ni. De 'kuku ni 'v, 'ε blee 'kukuv yi. Nyiblidv -mu', -v nu de 'kuku a 'mu, 'n 'yi le -pu, ba da Nyisva 'waa -ti.

17 Yinyre-tebli a pepe, nyibli ni, ε mɔ de 'kuku □nio, kee, ε kɔ -tebli -bi, 'ε nyre yi, 'ki 'v Nyisva 'ye, 'ε 'yi 'kukuv yi -blee -ni.

¹⁸ -A yi□e ni, -ε mɔ, Nyɪsɔa a 'yonɔ
'ni 'cibi□e 'v de 'kuku a nunuo, keε,
Nyɪsɔa a 'Yu, nɔ- □tui □nɔ 'yie. 'A
-ti, Satan 'yi 'li□i 'li -we bɔ nu □nɔ
de -huan -mɔ.

¹⁹ -A yi□e ni -we, -ε mɔ, -a mu mɔ
Nyɪsɔa a 'yonɔ. Keε, 'klɔ a nyibli
a pepe -bi -mu', Satan, nɔ- kɔɔ □nɔ
win ki.

²⁰ -A yi□e ni de, -ε mɔ, Nyɪsɔa a 'Yu
di 'ne- -tɔtɔ ki ni, 'ε -nyi -a mu □tɔ,
'ki -ba -yi Nyɪsɔa -mu', -ε mɔ -tεε a
Nyɪsɔa. -Tεε a Nyɪsɔa a 'mu, ε kɔ -a
mu 'hɔen-, -a -mɔε ni. 'Ki ε naa 'li
'a 'Yu -Yusu 'Kɪsɔ 'li, 'ε nu de a 'mu.
ε nɔ- mɔ -tεε a Nyɪsɔa. Nɔ- yi 'klɔ
yrayrɔ, -ε 'ye ni -we 'li nyibli -nyi.

²¹ 'Na 'yonɔ -na, ba □tu 'aan dɔɔnɔ
'yie, 'ki 'v 'kuo a dɪda a -ta', kɔ, 'ki 'v
-ci a kɔklɔ a -ta'.

SAAN A 'HUEN A 'CRIEN ε 'cri la

1 'Mō -bu, -ε mō 'cve a ye'nanyo, 'mō -yi 'aan 'cve, ε kō 'a nyibli a pepe 'huen- -mō 'cri -ni. 'N nve ne 'a mō ni -tεε. Ε 'yi 'mō ni -do 'pa-, 'n 'yi 'a mō -nve -ni. Nyibli a pepe -bu, -v yi Nyisva a -ti a -tεε, v nve ne 'a mō ni -wε.

2 'N nve ne 'a mō ni, -kōti a kō 'mō 'huen-, -a yi Nyisva a -ti a -tεε ni, 'ki 'li -aan □wli ki, kō, ε 'mō 'li -aan □wli ki 'cibi -ni 'a -ne ti.

3 -Aan 'Bai Nyisva kō 'a 'Yu -Yusu 'Klisv 'huen-, v di nu -a mō □haande -mō, kō, v 'mō -aan nyai yru, kō, v 'mō -a mō kibwεenle -nyi. -A mō -mō', -v yi -ti a -tεε □wien le kve, 'ti-, -v nōnve -ni, ke- ε di 'mō □ti, 'ki 'v -a mō -mō.

-Ba nōnve -ni

4 'N kō mō plo a bleele diaki, -te 'n 'win mō, -ε mō, 'aan 'cve a nyibli -bi, v ne -tεε a 'hru. -Te -aan 'Bai Nyisva pu le, -ba nu -tebli a nunuo, ke- v ni 'a nunuo.

5 'A -ti o, 'a mō 'cve a nyibli a pepe, de 'n -hve □bu lee ne 'a mō, ε nō- mō -ba nōnve -ni. De a 'mō, ε 'yi tetebu yrayrv 'pa-, a 'yi -hvan ni 'win. Ε mō tetebu □niō, a 'win, kve la 'li ti -mō' 'yri bu, -ε kō 'yri v □tuu la 'v -Yusu 'Klisv a -ti a hihla -wlu.

6 'Bv mō, □ba nve Nyisva kō nyibli 'huen-, -ε -bi ε □hen 'nyre, -a □tui 'v Nyisva a tete ni. -Ti -mō', a 'win, kve la 'li ti -mō' 'yri bu, -ε kō 'yri v □tu la 'v -Yusu 'Klisv a -ti a hihla -wlu, ε nō- mō, ba nōnve -ni.

-Yusu 'Klisv a yraanyo

7 'N yi 'a mō□o 'ni -lee -ni, -kōti hilekōnyv -hōhōv, nu- 'hru 'ne- 'klo -bu ki. V 'yi□i ki -wen, -ε mō, -Yusu 'Klisv -he -tonyiblo, 'ε di 'ne- 'klo ki. Nyiblo 'bv yi 'puple le ni ni, ε mō -Yusu 'Klisv a yraanyo □niō, -ε keε nyibli.

8 'A -ti, ba □tu 'aan diōnv 'yie, -ε di□e nu, -kvan a pepe, a -nu, ε 'ni

□ha dadv' pa, keε, a 'mō □haande -mō' 'ye, Nyisva pu le, ε di 'a mō -mō nu.

9 Ba kō 'a yiyie, 'bv mō, nyiblo 'bv 'ye ni na 'hru -mō', -Yusu 'Klisv tōo ne -a mō, keε, 'bv yi yi ni -bii -ni, 'bv yi -tebli -bi ni ni, nyiblodv a 'mō, ε 'yi Nyisva -yi. Keε, nyiblo 'bv ni 'v, 'hru -mō', -Yusu tōo ne -a mō, 'bv yi□i ni ne 'a -ne ti, nyiblo a 'mō, nō- yi -aan 'Bai Nyisva, ε kō 'a 'Yu 'huen-.

10 'A -ti, 'n yi 'a mō 'ni -lee -ni, 'bv mō, nyiblo 'bv di 'li 'a mō -mō, -te -Yusu 'Klisv ni la tōole, 'bv mō, 'bv 'ye ni nu tōole le, -ε -bi a 'ni 'blee 'li□i kva, 'ki 'li 'aan 'kayu bv, kō, ba hlōo □ne -mō le.

11 Nyibli -mō', -v 'ye ni di□e -mō le ni -hlōo -ni, ε □hen 'nyre, -ε mō, yinyrede a 'mō, nyiblo a 'mō, ε ni, ε kō □nv 'huen-, v pe ni.

Le'boowin

12 'N kō -tebli -hōhōv □bu lee ne 'a mō, keε, 'ni -hva□a li □bu hlaa 'ne□e 'crien -bv 'kwli, -ε nu□o, 'n -hve □bu di 'li 'a mō -mō, -ε di□e nu, -a 'mō yi bu -nini -ni, -a 'mō□v hla, -aan dōdv 'mō □ce.

13 'Aan 'bio 'cve a nyibli -bv, -v ni 'ne-, v 'beti 'a mō.

SAAN A TA A 'CRIEN ε 'cru la

¹ 'Mɔ -bu, -ε mɔ 'cɔε a ye'nanyɔ, 'mɔ -yɪ -mɔ mɔ 'cru -ni, -mɔ Gayusi, -ε mɔ 'na ɔwɔ a nɪnatumu, 'n -nɔε -ni -tɛε.

² 'Na nɪnatumu, 'n dɛ Nyɪsɔa, -ε diɔe nu, -tɛblɪ a pɛpɛ 'mɔ -mɔ wɛn, kɔ, -na 'hɔɪ 'mɔ -tɛε nu -wɛ. 'N yɪɔe ni, -ε mɔ, -na ɔwɔ nu -tɛε, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa a 'hru wɔn.

U pɪ Gayusi 'nyre ɛ

³ -Yusu a nyibli -mɔ', -ɔ -hɔɛn 'lɪ -mɔ -mɔ ɛ, -ɔ yɪ 'nɛ- ɛ di, ɔ hlɛɔe ni, -ε mɔ, ɔcibi 'ɔ, ɔnɪ nɛ -tɛε a 'hru. Dɛ a 'mɔ, ɛ nii 'mɔ dɔdɔ dɪakɪ. 'N yɪɔe ni, -ε mɔ, kɛ- -niɔe ɛ.

⁴ 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ nɪ 'wɪn, -ε mɔ, 'na 'yɔnɔ nɛ 'hru a -tɛε, ɛ mɔ dɛ ɔnɔ, -ε nii 'mɔ dɔdɔ dɪakɪ, 'ɛ -hi 'ɔ 'a -nɛ ɔdɛdɛdɛ 'ɔ.

⁵ 'Na nɪnatumu, -mɔ nyiblo ɔnɔ, -ε ni Nyɪsɔa a -kɔan -tɛε, -kɔtɪ -Yusu a nyibli -mɔ', -ɔ -hɔɛn 'lɪ 'waa 'blɔgbɪ klɛ, -ɔ hlɛ Nyɪsɔa a -tɪ, -yɪ ɔnɔ 'nɪ -hɛε -nɪ dɪakɪ.

⁶ Nyibli a 'mɔ, -yɪ -hɛε -nɪ, 'bɔ yɪ 'lɪ nɪ di, -Yusu a nyibli -bɔ, ɔ -nɪ 'nɛ-, ɔ yɪ ɔnɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, -nɔε ɔnɔ nɪ dɪakɪ. 'N nyɛε -mɔ ɛ, 'cibi 'ɔ -bɔ -hɛε ɔnɔ, -ε diɔe nu, ɔ 'mɔ 'waa 'dagba 'lɔ -mɔ gba -tɛε. -Hɛε ɔnɔ, ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsɔa ni 'a -hɔhɔa.

⁷ 'Dagbɪ -mɔ', ɔ mi ɛ, -Yusu 'Kɪsɔ a -kɔan ɔ mi nu mɔ. U 'yɪɔtɪ kɪ -wɛn, 'kɪ nyibli -mɔ', -ɔ 'yɪ Nyɪsɔa -yɪ, bɔ -hɛε ɔnɔ.

⁸ 'A -tɪ, -a mɔ -bɔ, -ɔ mɔ -Yusu a nyibli, -a kɔ -ba -hɛε nyiblidɔ a 'mɔ, -ε diɔe nu, -a 'mɔ ɔnɔ kɪ bi, Nyɪsɔa a -kɔan a 'mɔ, ɔ ni, ɔ kɔ -a mɔ 'hɔɛn-, -a 'mɔɔ nu, -tɪ a -tɛε -mɔ', -ε -hɔn 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ, ɛ 'mɔ bɔ 'hɛɛn -nɪ.

Diotrefɔ kɔ Demetriusi 'hɔɛn- a -tɪ

⁹ 'N 'cru 'cɔε -mɔ, kɛε, nyiblo -mɔ', -ε mɔ Diotrefɔ, -tɪ -bɔ 'n -hɪa, ɛ 'nɪ -hɔaɔa lɪ bɔ pɔɔ nɔa yɪ bɔ. 'A

'lɔlɛ-hihie a pɛpɛ, nɔ- mɔ bɔ nu 'cɔε a nyiblogbagbɔdɛ.

¹⁰ 'Bɔ mɔ, 'nɪ di 'lɪ, yɪnyre-tɛblɪ -mɔ', ɛ ni, 'n di 'a -tɪ 'nɪ hɪa, 'kɪ 'ɔ nyibli a -pɛpɛ ye', -kɔtɪ ɛ yɪ nyre 'na 'nyre yɪ dɪakɪ. ɛ 'yɪ dɛ nɪ -dɔ a 'mɔ 'pa-, ɛ 'nɪ -nɔɔ lɪɔ. -Yusu a nyibli, -ɔ mɔ 'dagbɪ, 'bɔ mu 'lɪɔ -mɔ, ɛ 'nɪ 'bleɔe lɪ ɔnɔ kɔa, nyibli -bɪ 'bɔ -hɔε bɔ 'ble wɛn ɔnɔ kɔa, ɛ 'nɪ -haɔa lɪ ɔnɔ mɛ ɛ, ɔ 'nɪ -nɔɔ lɪɔ, 'ɛ blɛ ɔnɔ ɛ, 'kɪ 'lɪ 'cɔε bɔ.

¹¹ 'Na nɪnatumu, ɔnɪ 'kɔε 'lɪ nyibli a nunukɔ -hɔan ɔwɪɛn ɛ, kɛε, ɔhaannyibli a nunukɔ, nɔ- -bɔ kɔε ɔwɪɛn ɛ. Nyiblo -mɔ', -ε 'cibi 'ɔ ɔhaandɛ a nunuɔ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsɔa a 'yɔ. Kɛε, nyiblo -mɔ', -ε 'cibi 'ɔ yɪnyre-tɛblɪ a nunuɔ, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ 'yɛ Nyɪsɔa nɪ yɪ.

¹² Nyiblo -mɔ', -ε mɔ Demetriusi, nyibli a pɛpɛ hlɛ 'a ɔhaan-tɪ. 'A 'yrinaabɔ 'sɪi 'ɔ yɪ -tɛε, 'ɛ tɔε nyibli -tɪ a -tɛε, -ε -hɔn 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ. -Aan 'mumu, -a wɛnɔ kɪ, -ε mɔ, ɛ mɔ ɔhaannyiblo ɔnɔ. 'Bɪ -yɪɔe ni, -ε mɔ, -tɪ -bɔ, -a -hlɛ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛε ɔnɔ.

ɛ'ɔɔwin

¹³ 'N kɔ -tɛblɪ -hɔɔhɔɪ ɔbɔ lee nɛ 'a mɔ, kɛε, 'nɪ -hɔaɔa lɪ ɔbɔ hlɛa 'nɛɔe 'cruɛn -bɔ 'kwli.

¹⁴ 'N -hɔεɔe ni, 'kɪ tɪ gbi 'kwli, ɔbɔ di wɛn 'lɪ -mɔ -mɔ, -a 'mɔ yɪ bɔ -nɪnɪ -nɪ, -a 'mɔɔ hɪa.

¹⁵ Kɪbɔwɛɛnɛ 'kɪ 'ɔ -mɔ -mɔ. -Na nɪnatumupɔ a pɛpɛ, -ɔ nɪ 'nɛ-, ɔ 'beti -mɔ. -Aan nɪnatumupɔ a pɛpɛ, 'a -nɛ nyiblo 'bɔ nɪ 'ɔ, -a 'betiɔe.

JUDI A 'CRIEN ε 'cru la

¹ 'Mɔ Judɪ ɲɪɔ, -ε mɔ Saktɪ a 'dɪayɪ, 'mɔ -yɪ 'cɪɛn -bʊ 'cɪ. 'Mɔ -Yusu 'Kɪsʊ a -kʊannunyo ɲɪɔ. 'A mʊ nyibli -mʊ', -aan 'Bai Nyɪsʊa nʊɛ -nɪ, 'a mʊ 'n yɪ -mɔ 'cɪɪ -nɪ, 'a mʊ -mʊ', ε -da, 'kɪ ba -hɛ 'a nyibli. 'Kɪ ε nɛɛ 'lɪ -Yusu 'Kɪsʊ 'lɪ, 'ε ɲɪɪ 'a mʊ 'yie.

² Nyɪsʊa bʊ nu 'a mʊ ɲhaandɛ -mɔ, ε kɔ, bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ, kɔ bʊ nuɲɔ, 'a nʊɛɛ bʊ nɪ 'lɪ 'aan ɲwɪ kɪ. ɲHaan-tebli a 'mʊ, bʊ bɪi kɛ, 'kɪ 'ʊ 'a mʊ -mɔ.

Nyibli -mʊ', -v tʊɛ hitɔɔɛ (2 Pielɪ 2.1-17)

³ 'Na nɪnatumupʊ -na, 'n -hʊɛ mɔɲɔ nɪ dɪaktɪ, 'kɪ ɲbʊ 'cɪɪ mɔ 'a mʊ -mɔ, -ε dɪɲɛ nu, -tɛ Nyɪsʊa nu -aan pɛpɛ a wʊwa, 'mʊ 'a mɔɲɔ kɛ -hɪhɪa -nɪ. Kɛɛ, 'n 'yɛ 'kɪɲɪ nɪ, -ε mɔ, ε nɔɔ 'ʊ lɛ, 'kɪ ɲbʊ 'cɪɪ 'a mʊ -mɔ, 'mʊ 'a mʊ -lee -nɪ, -ε mɔ, ba ɲtu 'ʊ 'kɪ, Nyɪsʊa a ɲhaantɪɛ -mʊ', a kuo ɲwɪbʊ yɪ, ε nɔ- ba 'tɛ ba 'ble kʊa. Bʊ bɪ 'lɪ 'a mʊ 'kwɪ, -ε mɔ, Nyɪsʊa, nɔ- -nyɪ 'a ɲhaantɪɛ a 'mʊ 'a nyibli. ɲHaantɪɛ a 'mʊ, ε 'nɪ 'cɪɪɲɪ lɪ -nɪ 'kɔ -mɔ 'kɔ.

⁴ 'N hɛɲɛ nɪ, -kɔtɪ hitɔɔnyʊ -mʊ', -v 'yɛ nɪ ɲtuu 'ʊ Nyɪsʊa 'ʊ, ʊ nʊ- pa 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, 'kɪ 'lɪ -huhlike 'kwɪ, 'ʊ ɲmʊɛɲɛ lɛ, 'kɪ bʊ 'cɪɪ -tɪ -mʊ', -ε hɛɲɛ, -ε mɔ, Nyɪsʊa nɪ -a mʊ ɲhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊ 'kwɪ, 'ε 'wʊwɛ -aan dɛ 'kuku. ʊ nʊ- mɔ -bɪ, ʊ wɛn 'nɪ, Nyɪsʊa yɪ -nyɪ -a mʊ 'hru, 'kɪ -ba nu 'a -nɛ dɛ -hʊan ɲdʊ, -a -hʊɛ. ʊ 'nɪ -hʊaɲa lɪ -Yusu 'Kɪsʊ, -ε mɔ -aan Tɔɔnyɔ nɪ -do, 'tɪ- ε mɔ -aan Kʊkɔnyɔ. Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, ʊ 'cɪɪ laɲa nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'cɪɛn 'kwɪ, -ε mɔ, Nyɪsʊa a -bati dɪ nyibliɪdʊ a 'mʊ 'nɪ kɔ.

⁵ ɲHan-tɪ ɲhɔn, 'a yɪ -tebli -bʊ, -kɔtɪ 'n mi 'a mʊ lee mɔ, kɛɛ, 'n -hʊɛ ɲbʊ pʊ 'lɪ 'a mɔɲɔ 'kwɪ lɛ. Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, Nyɪsʊa wa la 'a dakɔ Yisraekʊɛ nɪ, 'ε -ha 'lɪ ɲnʊ Esɪpʊblɔgba 'kwɪ. -Tɛ dɛ a 'mʊ, ε

-hɪ, -ε -bɪ ε 'la nyibli -mʊ', 'kɪ 'lɪ ɲnʊ 'nyɪ, -ʊ 'yɪ laɲa ɲwɪbʊ yɪ -kʊo -nɪ.

⁶ 'Ya 'ʊ 'lu de, Nyɪsʊa a lɛlenyʊ -mʊ', -ʊ 'yɛ nɪ ɲtuu la 'ʊ Nyɪsʊa 'ʊ, 'waa -tɪ bʊ bɪ 'lɪ 'a mʊ 'kwɪ. 'Kɪ -bʊ, Nyɪsʊa -nyɪ ɲnʊ, ʊ 'yɪ 'kɪ a 'mʊ -kʊan 'yɪ -nuu -nɪ, 'ʊ 'du 'kɪ -bɪ yɛ', bʊnɪɛ -bʊ, Nyɪsʊa -nyɪ la ɲnʊ, ʊ hɛ 'ʊɲ bʊ. Dɛ a 'mʊ 'a -tɪ, Nyɪsʊa kɔ ɲnʊ nɪ, 'ε pʊ ɲnʊ 'cɪɪn, 'ε gba 'lɪ ɲnʊ halɔ 'nyɪ, 'ʊ ɲtɪɪ 'lɪ ɲnʊ 'yie. 'Kɪ ʊ dɪ 'lɪ bʊ nɪ, ε 'mʊɲ bʊ gba -gbagba, -nyɔwɔ gbagbʊ -mʊ', -ε kɔ 'kwɪ, ε dɪ 'ʊ nyibli -bati lɛ -pʊʊ -nɪ, ε 'mʊ 'ʊ nyɛ.

⁷ 'Ya 'ʊ 'lu de, 'dɪ -bʊ, -ʊ mɔ Sodɔmʊ kɔ Gomɔɪ, 'waa -tɪ bʊ bɪ 'lɪ 'a mʊ 'kwɪ, kɔ 'dɪ -bɪ -mʊ', -ʊ 'mʊɛ la ɲnʊ yɛ. 'Dɪ a 'mʊ a nyibli nɪ la 'lawɪdɛ, 'ʊ nɪ la yɪnyɛ-tebli a pɛpɛ -mʊ', -tonyiblo 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ bʊ nu. Na -mʊ', -ε 'yɛ nɪ jɛ, nɔ- kɔ 'nyɪ Nyɪsʊa pʊ 'lɪ ɲnʊ 'lɪ. Dɛ a 'mʊ, nɔ- tʊɛ ɲnɛ nyibli -tebli -mʊ', -ε dɪ 'ʊ nyɛ, 'kɪ 'ʊ nyibli -mʊ', -ʊ nɪ -tebliɪdʊ a 'mʊ -mɔ'.

⁸ Hitɔɔnyɔ -nɪ wɛn, -ʊ pa 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, yɪnyɛ-tebli nɪ -do a 'mʊ, nɔ- ʊ nɪ. Yanie -mʊ', ʊ 'yɛ, ε nuɲɔ nɪ, 'ʊ nɪ 'lawɪdɛ. ʊ 'nɪ -hʊaɲa lɪɲɪ, 'kɪ Nyɪsʊa bʊ kɔɔ ɲnʊ win kɪ, 'tɪ-, Nyɪsʊa a lɛlenyʊ -mʊ', -ʊ kɔ -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa, ʊ -hɛ ɲnʊ 'yɪ.

⁹ Nyɪsʊa a lɛlenyʊ gbagbʊ -mʊ', -ε mɔ Misɛɪ, 'a 'mumu, ε 'yɪ Satan 'yɪ lɛ -ha. Tɪ -mʊ', -ε kɔ 'yɪ Misɛɪ a 'mʊ, ε kɔ Satan 'hʊɛn-, ʊ -wɛɛn la Moise a 'hʊɪ kɪ, ε 'yɪ la Satan 'yɪ lɛ -ha, kɛɛ, kɛ- ε pʊɲ yɪ: «Kʊkɔnyɔ a yɪbʊ bʊ kɔ -mʊ.»

¹⁰ Hitɔɔnyʊ a 'mʊ, ʊ nʊ- -mɔ -bɪ, -tebli -mʊ', ʊ 'yɛ nɪ yɪɪ lɛ, ε nɔ- ʊ -hɛ 'yɪ lɛ. ʊ 'wɪɲɪ 'wan 'kwɪ a mamʊ yɪ, 'ʊ 'yɪ ɲhaan'lulɛ-hihie -kɔ. -Tɛbli -mʊ', -ε yɪ 'waa pɔɔ -bleɛ -nɪ, nɔ- ʊ yɪ nule. -Tɛbli a 'mʊ, ʊ nɪ, ε yɪ nyɛ 'waa 'kɔ yɪ.

¹¹ 'Jɪɔ 'kɪ 'ʊ ɲnʊ -mɔ, -kɔtɪ nyiblo, -ε mɔ Adamʊ a 'yɪ Kaɛn, -ε yɪraa la 'a 'dɪayɪ, 'tɪ- -ε 'la laɲa, nɔ- kɔ nununɲɪ ʊ yɪ ɲwɪɛn lɛ kʊɛ; 'ʊ yɪ kʊɛ nyiblo -mʊ', -ε mɔ Balamʊ ɲwɪɛn lɛ -wɛ, 'ʊ nɪ 'cɛɲɲɪ lɛ, -ε

di□e nu, v 'mu 'wliye 'ye, □wι yi, -te Balamu a 'mu, ε ni la□a, 'ε nyre la Nytsua yi bu, □wι yi nyiblo -mu', -ε mɔ Kole. Ε nɔ- kɔ -ti 'v 'kukui le, □wι yi Kole a 'mumu.

12 Hitɔɔnyu a 'mu, v kɔ 'a mu 'huen-, 'ba yi 'v -te ni -do de ni -dii -ni, v kɔ bu nuu ne 'a mu -tvi, 'v yi 'yi le -bibi -ni, 'v 'ne nɔ. U ni -do a -ti v yi 'lu -mɔ le -hie, ε mɔ, -tvi 'ni -nu□o li □nu. U 'wι□ι 'nunmι yi, pepe -gbe 'li ε ye 'li, -v 'ye ni di. U 'wι□ι ti -mu' yi -we, -v 'ye ni tv 'kui, 'ye □bu v nyre 'v tutuv a ti 'yri, 'v 'wι□ι tidv -mu' yi, -v kɔ 'mvi v -ha -wlu le, 'ti- -v 'ku pepe.

13 U 'wι□ι 'yru a 'dvi gbagbi -mu' yi, pepe □gbie le. 'Waa de 'kuku, ε 'wι□ι kveti yi, 'yiyinie hie bu. U 'wι□ι nyahro yi, -ε 'ye ni 'hru 'v -te ni -do le. Nytsua -we -tuo -mɔ, 'kι 'v □nu -mɔ, 'kι 'li halɔ dugbo 'nyι. 'Kι v di 'li bu ni, -te 'klo te yi bu.

14 Ti -hi la a ti 'yri, nyiblo -mu', -ε kɔ 'nyre mɔ Henɔki, -ε mɔ Adamu a 'yonu ni □hlon'huen a 'yu, ke- ε -pu, 'kι 'v nyiblidv a 'mu a -ta', -ε mɔ: «Ba 'ye ke, Kukɔnyɔ 'bu yi ni di, ε di ya lelenyυ -hɔhɔv,

15 nyibli a pepe -bu, -v ni 'ne- 'klo ki, ε 'mu □nu -bati le -puv -ni. Nyibli a pepe -mu', -v 'yi Nytsua -yi, 'a -bati di □nu 'ni klo, yinyre-tebli a pepe -mu', v nu Nytsua -mɔ, ε kɔ yinyrewin, v pu□v yre a -ti.»

16 U nu- kɔ -ti Henɔki a 'mu, 'ε nu 'a hihla le. Nyiblidv a 'mu, 'a -ne ti, v yi 'puple wlon le. U 'yi -huan plo a bleele ni kvε yruyru. Yinyre-tebli a pepe, 'waa □wli -hve, ε nɔ- v ni, 'v pι 'waa dɔɔnv a -pli, kɔ, 'v yi 'li nyibli le 'tue -ni, 'v keε □nu, -ε di□e nu, de -mu', 'waa □wli -hve, nyibli a 'mu, v 'mu□v nu.

Te -Yusu a nyibli kɔ bu nu nina

17 'Na ninatumupu -na, -ti -mu', -aan Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɔv a -mɔnanyυ* lee la 'a mu, -ε di 'lu -mɔ mu, bu bi 'li 'a mu 'kwli.

18 Ke- v pι la, -ε mɔ, le'booti 'yri, 'ti- 'klo a 'v-honti 'mu 'v nyre mɔ mu,

'a mu -bu, -v mɔ -Yusu a nyibli, ε di kɔ nyibli, v 'mu 'a mu 'caa -ni. U nu- -mɔ -bi, v 'yi Nytsua -yi. Yinyre-tebli -mu', 'waa □wli -hve, ε nɔ- v ni.

19 Ε mɔ □haan-ti □nɔ, v nu- □gle nyibli. 'Klo -bu ki a -tebli, nɔ- kɔv □nu win ki. Nytsua a -Hihiu* 'yi 'v □nu ke' -ni.

20 'Na ninatumupu -na, 'a mu -mɔ -bi, ba □tu 'v 'klι, -ε di□e nu, a 'mu -hiheε -ni, kɔ, a 'mu 'aan dɔɔnv -ha pepe, a 'mu Nytsua a □haantitε -mu', -ε -hɔn 'li□ι -mɔ □wlv yi -kuo -ni, 'aan □wlv a yikuole a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni. Ba da Nytsua, 'kι 'li 'a -Hihiu a 'klι 'kwli.

21 'Aan 'yrinaabvi bu 'sii 'v yi, -ε di□e nu, a 'mu□v yi 'a -ne ti, -ε mɔ, Nytsua nve ne 'a mu ni. Ba -ple ti -mu', -ε kɔ 'yri -aan Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɔv di 'v 'a mu 'klo yrayrv -ε 'ye ni -we 'li, -nyii -ni, -ε nu□o, ε kɔ -aan nyai.

22 Nyibli -mu', -v kɔ □wlv a yikuole, -ε 'yi bu -ku -teε, ba yru 'waa nyai.

23 Nyibli -bi a nunuklo di□e 'ni nu, Nytsua a -bati 'mu □nu klo. A kɔ ba wa □nu, -ε di□e nu, v 'ni -ha 'li na -mu' 'nyι bi, -ε 'ye ni jre 'klo -mɔ 'klo. -U -bi ni 'v, -v kɔ nyai a kɔ ba yru, keε, ba □tu 'aan dɔɔnv 'yie -we, -ε di□e nu, a 'ni -ha 'li 'waa de 'kuku 'nyι bi.

Nytsua, nɔ- ni 'v 'a -ne □dedede 'lu yi

24 Ba di 'li -ba pu Nytsua 'nyre le. Ε nɔ- kɔ 'klι, 'kι bu □tu 'a mu 'yie, -ε di□e nu, a 'ni □ha 'v 'a 'hru wlon -hɔn. Nɔ- di 'v 'a mu yi 'sii -ni, 'kι 'v 'a dɔɔnv ye', ε 'mu 'a mu gba, a 'mu 'li 'a -ti a 'yi'bubva 'kwli ni, 'a 'mu dɔɔv nu.

25 Ba di 'li -ba pu Nytsua 'nyre le. Ε ni -do, ε nɔ- mɔ Nytsua. Ε nɔ- naa 'li -aan Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɔv 'li, 'ε wa -a mu. Nyibli a pepe bu -nyι□e -ti a 'yi'bubva, ε kɔ, bu pu□v 'nyre le. Nɔ- -bu kɔv ne -a mu win ki. 'A 'klι 'ni -we□ε 'li. Ke- ε □ti 'mu, kvε la 'li bu, -bu di -didi, -bu ye -nyrɔwɔ -bu ki. Ε kɔ, ke- ε di 'mu □ti, -te 'klo te yi bu. Ke- ε ni 'mu.

Saan a 'LILE'YEECRIEN

-Te Saan nu -tebli 'a 'yiye, 'ki 'li 'lile'yiye 'kwli, ε nɔ- ε ne -mɔ le

1 'Criɛn -bu, 'lile'yee-tebli -mu', -Yusu 'Klɪsɔ tɔɔ Nyɪsɔa a -kvannunyibli, ε nɔ- kɔ -ti ε hle. Nyɪsɔa lee -Yusu a 'mu ni, 'ki bu tɔɔ ɔnuɔɔ, -ε diɔe nu, ɔ 'mu -tebli -mu' yi, -ε 'tɪe miɪ 'lu -mɔ. Ε nɔ- nuɔɔ, -Yusu 'Klɪsɔ 'ε tɛ 'nɛ- 'a lelenyɔ 'mɔ, Saan, -ε mɔ 'a -kvannunyɔ -mɔ, 'ε tɔɔ 'mu -tebli a 'mu.

2 -Tebli a pɛpɛ a 'mu, Nyɪsɔa a lelenyɔ tɔɔ 'mu, kɔ, 'n 'ye, 'n yɪɔ nyibli 'nɪ -lee -nɪ. Ε 'wɪ yɪ, 'n hleɔe ni, 'ki 'ɔ nyibli yɪ, -ε mɔ, ε mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔɔ, -tebli a 'mu, ε mɔ Nyɪsɔa a win ɔnɔɔ, 'tɪ- -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- tɔɛ ɔnɛ nyibli, -ε mɔ, -tebli a pɛpɛ a 'mu, ε mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɔɔ.

3 Plo a bleelɛ, 'ki 'ɔ nyiblo -mu' -mɔ, -ε di 'criɛn -bu -hre, 'ki 'ɔ nyibli ye'. 'Kɪ 'criɛn -bu, 'a win -hɔɛn 'lɪ Nyɪsɔa wɔɔn. Plo a bleelɛ -wɛ, 'ki 'ɔ nyibli -mu' -mɔ, -ɔ pɪ win a 'mu nɔa yɪ bu, 'tɪ- -ɔ ɔtui 'ɔɔɔ 'ɔ. Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, tɪ -mu', -ε kɔ 'yri -tebli a 'mu, ε di 'ɔ 'lu -mɔ -muu -nɪ, ε yɪ -mɔ -hlɔ.

'Cɔɛ ni ɔhlon'hɔɛn a nyibli, nu-Saan gbe 'betilɛ yɪ

4 'Mɔ Saan, 'mɔ -yɪ 'criɛn -bu 'cri. 'Cɔɛ ni ɔhlon'hɔɛn -mu', -ɔ ni 'lɪ Asɪblɔgba 'kwli, ɔ nu- kɔ nyibli 'n yɪ -mɔ 'cri -nɪ. Nyɪsɔa bu nu 'a mu ɔhaandɛ -mɔ, ε kɔ, bu -nyi 'a mu kɪbɔwɛɛnɛ. 'Tɪ- 'klɔ 'mu la -wlu ɔtu, ε ni la 'klɔ, ε ni -do a 'mu, ε nɔ- 'tɪe ni 'klɔ, kɔ, ε nɔ- di di de. Nyɪsɔa a -Hihɪu ni ɔhlon'hɔɛn -mu', bu nu 'a mu ɔhaandɛ -mɔ, bu -nyi 'a mu kɪbɔwɛɛnɛ. ɔ nu- ni 'ɔ Nyɪsɔa a bodɪɔgbata ye'.

5 Ε kɔ, -Yusu 'Klɪsɔ -mu', -ε hle -tɪ a -tɛɛ, nyibli -wɛ 'lɪ bu kuo ɔwɔɔ yɪ, bu nu 'a mu ɔhaandɛ -mɔ, kɔ, bu -nyi 'a mu kɪbɔwɛɛnɛ. Ε nɔ- mɔ yi-henyiblo, Nyɪsɔa -ha 'lɪ

'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ε -ha 'klɔ. Ε nɔ- ni 'ɔ 'klɔ -bu, 'a 'blɔgbɔnaanyɔ a pɛpɛ 'lu yɪ.

Ε nɔɛ ne -a mu ni, 'ε 'kɔ, 'ki 'ɔ -aan -ta'. 'A -hlɔ, nɔ- ε -nu, 'ε ɔgbɛ -a mu, 'ki 'ɔ de 'kuku -mɔ'.

6 Ε nɔ- nu -a mu 'a dakɔ -mɔ', 'ε mɔ dakɔ a 'mu, 'a naanyɔ, 'ε nuɔɔ -wɛ, ɔa -hɛ -cɔhlɔnpinyɔ*, 'ki 'ɔ 'a 'Bai Nyɪsɔa ye'. Ε nɔ- -tɪ a 'yi'ɔɔɔɔa blɛɛ yɪ, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu, ε kɔ 'klɪ a kɪnɪnɪ 'hɔɛn-. Ke- bu ni 'mu.

7 Ba ta 'ɔ lɛ, 'ki 'lɪ 'nuɔmɪ 'nyɪ, ε di 'lɪ -naa -nɪ, ε 'mu di. 'A -nɛ nyiblo ɔdu diɔe 'nɪ 'ye, ε kɔ, nyibli -mu', -ɔ nu 'di, -ɔ wa 'a ɔmɔɛji ke, ɔ diɔe 'nɪ 'ye -wɛ. Dakɔ a pɛpɛ, -ɔ ni 'nɛ-tɔtɔ kɪ, ɔ di ni nyai lɛ, 'a -tɪ. Ε mɔ ɔhan-tɪ, ke- ε di 'mu ɔti.

8 Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa, -ε ni 'klɪ kɪ, ke- ε pɪ: «'Mɔ ɔtu 'a -nɛ ɔdedede -wlu. 'Mɔ ni -do a 'mu, 'mɔ -di 'a -nɛ ɔdedede 'lu -yra.» Nyɪsɔa a 'mu, ε nɔ- ni 'klɪ kɪ, 'ε -hi 'ɔ 'a -nɛ ɔdedede 'ɔ. Ε ni la 'klɔ, 'tɪ- 'klɔ 'ε ɔtu -wlu, kɔ, ε ni -do a 'mu, ε nɔ- 'tɪe ni 'klɔ, ε kɔ, ε nɔ- di di.

-Te Saan 'ye -Yusu, 'ki 'li 'lile'yiye 'kwli

9 'Mɔ -mɔ 'aan 'dɪayɪ Saan, 'mɔ -yɪ 'criɛn -bu 'cri. A kɔ 'mu 'hɔɛn-, -a bibi 'yi lɛ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, ɔa -mɔɛ. Ε nɔ- nuɔɔ, a kɔ 'mu 'hɔɛn-, ɔa yɪ ɔhɔɔɛntu ni -do 'ye, -aan pɛpɛ, ɔa kɔ ɔwɔɔ a 'lɪla, 'tɪ- -aan pɛpɛ, -Yusu a ɔgbɛtɔ, nɔ- kɔɔ ne -a mu win kɪ. Ε kɔ la -nyrɔwɔ ɔdu, nyibli ɔdu, 'ɔ klɔ la 'mu, 'ɔ gba la 'lɪ 'mu 'nɪdugbo, -ε kɔ 'nyre -mɔ Patɪmɔsɪ kɪ. ɔ wen 'nɪ, 'n nu de, -ε nyre yɪ, -tɛ 'n hle Nyɪsɔa a -tɪ, 'tɪ- 'nɪ pɪ lɛ, -ε mɔ, -Yusu, nɔ- tɔɛ ne -a mu -tɪ a -tɛɛ.

10 -Nyrɔwɔ ɔdu, Nyɪsɔa a -Hihɪu* 'ε kɔɔ la 'mu win kɪ pɛpɛ. -Nyrɔwɔ a 'mu, ε mɔ la -wuwle-nyrɔwɔ* ɔnɔɔ la; ε nɔ- kɔ 'kwli 'n 'wɪn 'lɪ win, 'ε -hɔɛn 'lɪ 'mu ke'. Win a 'mu, ε yɪ la 'nɪ 'wli, -wen -ɔamɔ a win,

11 ε wen: «De -mu', -yɪ 'ye, 'du 'criɛn ye', -bu 'criɔɪ, -bu gbaɔa 'cɔɛ ni ɔhlon'hɔɛn -mu', 'a nyibli yɪ, -ɔ ni 'lɪ Efɛsɪdɔ 'kwli, kɔ Simɪnɪdɔ, kɔ Pɛgamɔdɔ,

kɔ Tiatilidɔ, kɔ Sadesidɔ, kɔ Filadefidɔ, kɔ Laodisedɔ 'hɛn-
'kwli.»

12 -Tɛ 'n 'wɪn, -ɛ -bɪ 'n ɔhɪan -mɔ, -ɛ diɔe nu, 'mɔ nyiblo a 'mɔ 'ye, -ɛ yɪ 'lɪ 'mɔ -mɔ -hlee -nɪ. -Tɛ 'n ɔhɪan -mɔ, -ɛ -bɪ 'n 'ye 'napɪtio nɪ ɔhlon'hɛn, ɔ nu -gulɔ, ɔ -nu.

13 'Kɪ 'lɪ 'napɪtio a 'mɔ 'nyɪ, dɛ 'n 'yee 'lɪ, ɛ 'wɪɔɪ -tonyiblo yɪ, 'ɛ pɔ wlawɔ blɔblɔ, 'ɛ mɔa -gulɔbetɪye -gbatu' bɔ,

14 'a 'lu 'ɛ 'plɛ -pɔɔpɔɔ, 'a 'yɪɪ 'ɔ 'wɪɔɪ na-huhli yɪ,

15 'a bɔɪ 'ɔ 'wɪɔɪ 'plɪdɛ yɪ, ɔ pɔ 'lɪ 'tɔ, -ɛ ɔhlu -gbɔgbɔ; 'a win yɪ 'nɪ 'wli, -wen 'nie gbagbɔ a -glɪ, -ɛ yɪ 'plu a win.

16 Nyahroyɔ nɪ ɔhlon'hɛn, ɛ nɔ-ɛ 'ble kɔa, 'kɪ 'lɪ 'a diidedabɔ 'kwli. -Hɔɪplɪɛn, nɔ- 'hɛn 'lɪɔɪ wɔn, 'a yigbakla 'ɛ yɪ wɔn, -wen 'mahɪnyɔ.

17 -Tɛ 'n 'yeɔe, -ɛ -bɪ 'n bi ɔhlon, 'kɪ 'ɔɔɔ ye', ɔwɪ yɪ, -tɛ 'n 'ye nɪ 'kɔ wen, 'ɛ pɔ 'mɔ 'a diidedabɔ kɪ bɔ, ɛ wen: «Nɪ 'pie 'lɪ hɔannɔ. 'Mɔ ɔtu 'a -nɛ ɔdedede -wlu. 'Mɔ nɪ -do a 'mɔ, 'mɔ -di 'a -nɛ ɔdedede 'lu -yra.

18 'Mɔ -mɔ nyiblo -mɔ', -ɛ 'tɪɛ di 'kɔ nɪ. 'N 'kɔ la nɪ, kɛɛ 'n -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'nɪ 'hɪɪ 'kɔ. 'N 'tɪɛ di 'kɔ nɪ, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bɔ. 'N kɔɔ 'kɔkɔ win kɪ, kɔ 'kuopɔ a 'bli 'hɛn-.

19 'A -tɪ, dɛ -mɔ', -yɪ 'ye, 'crɪɔɪ. 'Crɪ -tebli -mɔ', -ɛ mi 'kɪ 'lu -mɔ, kɔ -tebli -mɔ', -ɛ di 'lu -mɔ mu.

20 Nyahroyɔ nɪ ɔhlon'hɛn kɔ -gulɔnapɪtio nɪ ɔhlon'hɛn -bɔ 'hɛn-, -yɪ 'lɪ 'na diidedabɔ 'kwli 'yee -nɪ, ɔbɔ lee -mɔ, dɛ ɔ ɔhɛn 'nyɛ. Nyahroyɔ nɪ ɔhlon'hɛn -bɔ, ɛ ɔhɛn 'nyɛ Nyɪsɔa a lɛlenyɔ nɪ ɔhlon'hɛn -mɔ', -ɔ ɔtui 'cɔɛ nɪ ɔhlon'hɛn a 'mɔ 'yie. 'Napɪtio nɪ ɔhlon'hɛn -bɔ, 'cɔɛ nɪ ɔhlon'hɛn a 'mɔ, ɛ nɔ- ɛ ɔhɛn 'nyɛ.»

2

Titie -mɔ', -Yusu pɔ Efesidɔ a 'cɔenyibli

1 (Nyiblo a 'mɔ, ɛ nɔ- yɪ 'mɔ -lee -nɪ de, ɛ wen:) «Lɛlenyɔ -mɔ', -ɛ

ɔtui Efesidɔ a 'cɔenyibli 'yie, 'crɪ ɔnɛ -mɔ: 'Kɪ titie -bɔ, ɛ -hɛn 'lɪ nyiblo -mɔ' wɔn, -ɛ 'ble nyahroyɔ nɪ ɔhlon'hɛn kɔa, 'kɪ 'lɪ 'a diidedabɔ 'kwli, kɔ, -ɛ nɛɛ 'lɪ -gulɔnapɪtio nɪ ɔhlon'hɛn -mɔ' 'nyɪ.

2 -Tɛblɪ a pɛpɛ, a ni, 'n yɪɔe nɪ, 'nɪ yɪɔe -wɛ, -ɛ mɔ, a ɔtu 'ɔ 'kɪɪ dɪakɪ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa a -kɔan a -ta', 'a 'yɪ -sa. 'N yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, a 'nɪ -hɔaɔa lɪ 'a mɔ 'crɛkɔnyibli 'nyɪ. Nyibli -mɔ', -ɔ pɪ lɛ, ɔ mɔ 'na -mɔnanyɔ*, 'tɪ- ɔ 'yɪ 'na -mɔnanyɔ 'pa-, a ɔtɛ ɔnɔ 'yɪ, 'a 'yeɔe, -ɛ mɔ, ɔ mɔ hɪlɛkɔnyibli ɔnɔ.

3 'Na -tɪ, a yɪ 'ye ɔhɔɛn, 'kɪ 'lɪ ɔwɔ a 'lɪɪ 'kwli, kɛɛ, 'aan ɔwɪ 'yɪ ɔhlon -bi.

4 Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, yɪnyɛdɛ nɪ 'lɪ. Nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ yɪ 'a mɔ -mɔ 'plɛ. ɛ nɔ- mɔ: -tɛ a nu la 'na nɔɛɛ a kɔkɔ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪɪ a ɔtu la 'na ɔwɔ a yɪkuɔɛ -wlu, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, a 'yɪ 'kɪ 'na nɔɛɛ lɛ -nu de.

5 -Tɛ 'aan nɪnabɔ nɪ la 'mɔ, bɔ bi 'lɪ 'a mɔ 'kwli, 'tɪ- dɛ -bɔ, -ɛ kɔ kɪ a 'wlaa 'ɔ -tɪ, ba ɔmɔɔɔ lɛ. Ba hie 'ɔ dɛ 'kuku a nunuo bɔ, ba ɔhɪan -mɔ. ɔHaan-tebli -mɔ', a ni la, ɛ nɔ- ba nu de. 'Bɔ mɔ, 'ba 'yɪ -mɔ ɔhɪan, 'n di di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'kɪ 'lɪ tɪ gbi 'kwli, -tuo -mɔ', -ɛ kɔ kɪ 'aan 'napɪ nɪ 'ɔ, 'mɔ 'ɔɔɔ -tuo a 'mɔ kɪ -ha.

6 Kɛɛ, dɛ -bɪ nɪ 'ɔ, a ni, -ɛ nɔ yɪ, ɛ nɔ- mɔ: yɪnyɛ-tebli -mɔ', Nikola a ɔtumu a nyibli ni, 'aan ɔwɪ yɛa ɔnɛ nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'na 'mumu, 'na ɔwɔ nu 'a yɛaɛ.

7 Nyiblo 'bɔ kɔ -tɪ 'wɪnnɔa, bɔ 'wɪn -tɪ -bɔ, Nyɪsɔa a -Hihiu* hɛ 'cɔɛ a nyibli yɪ. Nyibli -mɔ', -ɔ 'ye nɪ di nɪ sa, 'kɪ 'ɔ 'na ɔwɔ a yɪkuɔɛ a -ta', 'n di -nyɪ ɔnɔ 'hɪɪ, -ɛ diɔe nu, tugbɛ a 'kui -mɔ', -ɛ yɪ nyibli 'kɔ yɛayɔ -nyɪ, ɔ 'mɔɔ di. ɛ mɔ tugbɛ ɔnɔ, -ɛ nɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'dɔdɔɪ a -ci kɪ.»

Titie -mɔ', -Yusu pɔ Siminidɔ a 'cɔenyibli

8 (Nyiblo nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- yɪ 'mɔ -lee -nɪ de, ɛ wen:) «Lɛlenyɔ -mɔ', -ɛ ɔtui Siminidɔ a 'cɔenyibli 'yie, 'crɪ ɔnɛ -mɔ: 'Kɪ titie -bɔ, ɛ -hɛn 'lɪ nyiblo -mɔ' wɔn, -ɛ ɔtu 'a

-ne dedede -wlu, ko, -e di 'a -ne dedede 'lu -yra. Nyiblo a 'mu, e 'ku la ni, 'ti- 'e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'e 'hri 'klo.

9 'N yi 'aan 'kla-wliye'yiya ni, ko, 'ni yi'e -we, -e mo, a mo hibeniyibli ni. Kee, seyi-seyi, a mo dekonyibli ni. De -bu, a -ko, no- mo haande -mu', Nyisua -nyi 'a mu, 'ye bu e 'yi 'yiyede 'pa-, 'n yi win -hwin a pepe -mu' ni, -e ko ki u yi 'u 'a mu -ti -yee -ni. Nyibli a 'mu, u wen 'ni, u mo Juukue* ni, -e hen 'nyre, u mo seyi a Nyisua a nyibli ni. Kee, e 'yi 'pa-, u 'yi Nyisua a nyibli 'pa-, u mo 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu Satan a -gbolugbo a nyibli ni.

10 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, a di 'ye hiben, kee, a 'ni 'pie 'li huannu. Ba pu 'u nba bu: Satan di'e 'ni nu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, u 'mu nyibli -hohu j'i' le pu, -e di'e nu, Satan a 'mu, e 'mu 'u 'a mu le tee -ni. A di 'ye -nyrowi ni -pu a hiben. Kee, ba 'cibi 'u 'na wlu a yikuole, 'ye bu u di 'a mu 'la. 'Bu mo, 'ba yi 'a nunuo le ni ni, haande -mu', 'n di 'a mu -nyi, e no- mo 'klo yrayru -mu', -e ye ni -we 'li.

11 Nyiblo 'bu ko -ti'winnua, bu 'win -ti -bu, Nyisua a -Hihiu* yi 'cwe a nyibli -lee -ni. Nyiblo -mu', -e ye ni di ni sa, 'ki 'u Nyisua a wlu a yikuole a -ta', e 'yi 'li 'li -we, bu nu 'kuowi ni 'hwen, -e mo Nyisua a -molehlole.»

Titie -mu', -Yusu pu Pegamudwo a 'cwenyibli

12 (Nyiblo ni -do a 'mu, e no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e tui Pegamudwo a 'cwenyibli 'yie, 'cru ne -mo: 'Ki titie -bu, e -hwen 'li nyiblo -mu' wlon, -e 'ble -hotiplien kua.

13 'Dwo -mu' -ko 'kwli a ni 'li, 'n yi'e ni. 'N yi'e ni -we, -e mo, 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu Satan, e no- koo 'dwo a 'mu a nyibli win ki. Nyiblo -mu', -e mo Antipa, e 'ni -pie'e la huannu, 'e hle la'a, 'ki 'u -tonyibli a pepe ye', -e mo, e mo 'na -nagbopi* ni. Ti -mu'

-ko 'yri u 'laa la 'u Antipa a 'mu, a 'yi -sa, 'ki ba kuo 'mu wlu yi. 'Ki u 'laa 'li 'aan 'dwo -mu', -e ko 'kwli Satan 'ti 'li. Kee, ke- e ni 'mu, 'a yi nyibli le -lee -ni, -e mo, 'mo a yi wien kwe.

14 Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, yinyre-tebli ni 'li. E no- ko -ti 'ni yi 'a mu -mo 'ple. E no- mo: nyibli ni 'li 'a mu 'nyi, toowin -mu', Balamu tve la Balaki, -aan 'bainu a ti 'yri, 'u yi wien le kwe. E tve la'a ni, -te e di la nu, 'ti- Yisraekwe 'mu la -ti 'wla, 'ki 'u Nyisua ye'. E lee la nu ni, bu di la 'wlugba-tebli -mu', u pie 'kuo, e ko, bu nu la 'lawlude.

15 -U -bi ni 'li 'a mu 'nyi, de ni -do a 'mu, e no- u ni, 'u yi Nikola a tumu a nyibli a toowin -hwin wien le kwe.

16 'A -ti, ba hie 'u de 'kuku a nunuo bu, ba hian -mo. E no- 'yi 'pa-, 'n di 'li 'ni di, 'ki 'li ti gbi 'kwli, nyibli a 'mu, 'mu nu yi -won. -Hotiplien -mu', -e -hwen 'li 'mu wlon, e no- 'n di nu, 'mu nyibli a 'mu -mo -won.

17 Nyiblo 'bu ko -ti'winnua, bu 'win -ti -bu, Nyisua a -Hihiu* yi 'cwe a nyibli -lee -ni. Nyiblo -mu', -e ye ni di ni sa, 'ki 'u Nyisua a wlu a yikuole a -ta', 'n di -nyi'e diidedu -mu', u dee man, -e -hli, 'ki 'li yako 'kwli. 'N di -nyi'e 'hwo puopu, -e ko ki u 'cru 'u 'nyre yrayru. 'Nyre yrayru a 'mu, nyiblo du 'yi -yi, 'bu 'yi nyiblo -mu' 'pa-, u di 'nyre a 'mu tue.»

Titie -mu', -Yusu pu Tiatildwo a 'cwenyibli

18 (Nyiblo ni -do a 'mu, e no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e tui Tiatildwo a 'cwenyibli 'yie, 'cru ne -mo: 'Ki titie -bu, e -hwen 'li Nyisua a 'Yu wlon. Nyisua a 'Yu a 'mu, 'a 'yii 'wi na a -huhli yi, 'a bu 'wi 'plide yi, u pu 'li 'to, -e yi win diaki.

19 -Tebli a pepe, a ni, 'n yi'e ni. 'N yi'e ni, -e mo, a nwe ne 'aan 'bio -tonyibli ni, 'a 'tve kuo 'mu wlu yi, ko, 'a ko wlu a 'hla; 'ni yi'e -we, -e mo, a yi 'aan 'bio 'ni -hee -ni. -Kuan -bu, a ni, e -hi 'u -kuan -mu', a ni la ni.

20 Kεε, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, yɪnyre-tebli nɪ 'lɪ. Ɛ nɔ- kɔ kɪ 'n yɪ 'v 'a mʊ -mɔ 'plɛɛ -nɪ. Ɛ nɔ- -mɔ: nʊgba nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ. Ʈ dɛɛ ɔnɛ Sesabelɪ. Ɛ nɔ- a -hɛ mɛ lɛ, -ɛ nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ. Ɛ wɛn 'nɪ, ɛ mɔ Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* ɔnɪɔ. Kεε, ɛ kεɛ 'na -kʊannunyibli nɪ, 'ɛ tʊɛ ɔnʊ, 'kɪ bʊ nu 'lawludɛ, ɛ kɔ, bʊ di 'wɫugba-tebli -mʊ', ʊ pie 'kuo.

21 'N -nyɪɔe ti, 'kɪ bʊ hie 'v dɛ 'kuku a nunuo bʊ, bʊ ɔhɪan -mɔ. Kεε, ɛ 'nɪ -hʊaɔa lɪ bʊ hie 'v 'lawludɛ bʊ.

22 Ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'mʊɔv nu, 'hʊɪ a hɪnhren 'yakla 'mʊɔv kɔ, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ ɔhɪʊɛn 'ye. Nyibli -mʊ', -ʊ kɔɔɔ 'hʊɛn-, -ʊ nɪ 'lawludɛ a 'mʊ, 'bʊ 'yɪ 'v dɛ 'kuku bʊ -hie, ɛ kɔ nʊgba a 'mʊ, 'a nunu-tebli -hʊɪn 'hʊɛn-, 'n di ɔtu ɔnʊ ɔhɪʊɛn gbagbʊ -wɛ.

23 'Ya 'v 'lɪ de, nʊgba a 'mʊ, 'n kɔ ɔbʊ 'la 'a 'yɔnʊ a pɛpɛ, -ɛ diɔe nu, 'cʊɛ a nyibli a pɛpɛ, ʊ 'mʊɔv 'ye, -ɛ -mɔ, 'mɔ -mɔ nyiblo -mʊ', -ɛ yɪ nyibli a 'lɪlɛ-hihie, kɔ 'waa -hʊhʊa-tebli. 'Aan pɛpɛ, nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'a -nɛ -kʊandɛ, ɛ -nʊ, ɛ nɔ- kɔ 'pɛɛɛ 'n diɔe -nyɪ.

24 'A mʊ -bɪ -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Tɪatɪɫɪɔ a 'cʊɛ bʊ, a 'yɪ nʊgba a 'mʊ, 'a tɔɔwin -hʊɪn a 'mʊ nʊa yɪ bʊ pʊ, 'tɪ- -tebli -mʊ', ʊ dɛɛ Satan a -huhli-tebli, a 'yɪɔɪ 'nyɪ. Ɛ nɔ- nʊɔo, 'nɪ 'yɪ ɔdedede -kɔ, ɔbʊ lee nɛ 'a mʊ, ba nu,

25 kεε, -tɛ a 'blee 'v kʊa, 'kɪ ba 'blee 'v kʊa, bʊ gbaɔa -gbagba, bʊ yɛ 'na 'lɪdi-nyrɔwɔ kɪ.

26 Nyibli -mʊ', -ʊ 'yɛ nɪ di nɪ sa, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a ɔwɔv a yɪkuolɛ a -ta', ɛ kɔ, dɛ -mʊ', 'n -hʊɛ, -ʊ diɔe nu, 'tɪ- lɛ'boɔ-nyrɔwɔ 'mʊ 'v nyre, ʊ nʊ- 'n di 'kɪ -nyɪ, 'kɪ bʊ kɔɔ dako a pɛpɛ, -ʊ nɪ 'nɛ- 'kɔ -mɔ win kɪ.

27 'Kɪ -mʊ', 'na 'Baɪ -nyɪ 'mʊ, ɛ nɔ- 'n di ɔnʊ -nyɪ. Ʈ di kɔɔ nyibli win kɪ, 'kɪ 'lɪ 'kɪ a kɪnɪnɪ 'kwɪ, ʊ 'mʊ ɔwɔvɪnyrenyibli bʊ -wɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ nyibli 'yɛ nɪ wɔwɪ yɪ 'kɪ lɛ.

28 'N di -nyɪ ɔnʊ -nyragblɪnyahroyɛ -mʊ', -ɛ yɪ wɔn -tɛɛ.

29 Nyiblo 'bʊ kɔ -tɪ'wɪnnʊa, -ɛ -bɪ bʊ 'wɪn -tɪ -bʊ, Nyɪsʊa a -Hihiu* yɪ 'cʊɛ a nyibli -lee -nɪ.»

3

Titie -mʊ', -Yusu pʊ Sadɛsɪɔ a 'cʊɛnyibli

1 (Nyiblo nɪ -do a 'mʊ, nɔ- yɪ 'mʊ -lee -nɪ de, ɛ wɛn:) «Lɛlɛnyɔ -mʊ', -ɛ ɔtui Sadɛsɪɔ a 'cʊɛnyibli 'yie, 'cruɪ ɔnɛ -mɔ: 'Kɪ titie -bʊ, ɛ -hʊɛn 'lɪ nyiblo -mʊ' wɔn, -ɛ kɔ Nyɪsʊa a -Hihiu nɪ ɔhɔn'hʊɛn, ɛ kɔ nyahroyɔ nɪ ɔhɔn'hʊɛn. -Tebli -mʊ', a nɪ, 'n yɪ 'a pɛpɛ nɪ. 'N yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, ʊ wɛn 'nɪ, a kɔ 'kɔ yrayrʊ. Kεε, sɛyɪ-sɛyɪ, 'kɔ 'ka nɪ -do -mʊ', ɛ nɔ- a 'tɪɛ nɪ. Ɛ 'wɪ yɪ, a 'kʊ nɪ.

2 Ba 'du ye', ba ɔtu 'v 'kɪ, -ɛ diɔe nu, dɛ -mʊ', -ɛ 'tɪɛ nɪ 'kɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'lɪ, ɛ 'nɪ ɔha 'kʊ -wɛ. 'Ba 'yɪɔɪ lɛ -nʊ, a di 'nɪ 'kʊ pɛpɛ, -ɛ nʊɔo, 'n 'yɛɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'aan nunu-tebli 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'.

3 Nyɪsʊa a win -mʊ', a 'wɪn la ti -hi la a ti 'yɪ, -tɛ a nʊ la 'a kʊa'buble, bʊ bɪ 'lɪ 'a mʊ 'kwɪ lɛ. Ba ɔtuu 'v win a 'mʊ 'v, ba hie 'v dɛ 'kuku a nunuo bʊ, ba ɔhɪan -mɔ. 'Bʊ mɔ, 'ba 'yɪ ye' 'du, 'n kɔ ɔbʊ di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'mʊ 'a mʊ -bati lɛ -pʊv -nɪ. Kεε, ti -mʊ', 'n di 'lɪ ya, a 'yɪɔɪ -yɪ. -Tɛ 'n di 'lɪdidie nu, ɛ di 'wɪɔɪ 'yɪrɪnyibli yɪ, -ɛ kɔ didie nyiblo ɔdʊ 'yɛ nɪ yɪ.

4 Kεε, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ Sadɛsɪɔ a 'cʊɛnyibli 'nyɪ, -ʊ -bɪ nɪ 'lɪ, 'v 'tɪɛ 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'. Ʈ 'wɪɔɪ nyibli ɔdʊ -mʊ' yɪ, -ʊ 'yɪ 'waa wɫawɫ sru -pʊ. Ʈ nʊ- -mɔ -bɪ, ʊ blɛɛ yɪ, bʊ pʊ wɫawɫ pʊɔpʊ, ʊ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ 'hʊɪ -nɪna -nɪ.

5 Kɛ- ɛ di 'mʊ ɔti, 'kɪ 'v nyibli -mʊ' -mɔ, -ʊ 'yɛ nɪ di nɪ sa, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a ɔwɔv a yɪkuolɛ 'kwɪ. 'N di pʊ ɔnʊ wɫawɫ pʊɔpʊ, ɛ kɔ, yruyru, 'n 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ɔbʊ 'wɔwɫa 'waa 'nyre, -ɛ 'cruɪ 'lɪ 'cɪɛn -mʊ' 'kwɪ, -ɛ mɔ nyibli -mʊ', -ʊ kɔ 'kɔ yrayrʊ a 'cɪɛn. Ti -mʊ' -kɔ 'yɪ 'n di 'na 'Baɪ Nyɪsʊa ye' nɪ, ɛ kɔ 'a lɛlɛnyɔ 'hʊɛn-, 'n diɔe 'nɪ hɫa, 'kɪ 'v 'waa pɛpɛ ye', -ɛ mɔ, nyibli a 'mʊ, ʊ mɔ 'na nyibli ɔnɪɔ.

6 Nyiblo 'bʊ kɔ -tɪ'wɪnnʊa, bʊ 'wɪn -tɪ -bʊ, Nyɪsʊa a -Hihiu* yɪ 'cʊɛ a nyibli -lee -nɪ.»

Titie -mv', -Yusu pu Filadefidɔ a 'cvenyibli

7 (Nyiblo ni -do a 'mu, nɔ- yi 'mu -lee -ni de, ε wen:) «Lelenyɔ -mu', -ε ɔtui Filadefidɔ a 'cvenyibli 'yie, 'cru ɔne -mɔ: 'Ki titie -bu, ε -hven 'li nyiblo -mu' wlon, -ε ɔceε 'u yi, kɔ, -ε hle -ti a -tεε. Ε nɔ- 'ble bodɔ Dafidɔ a 'maju a 'yεε -mu' kva, -ε -he 'u 'maju 'u, 'ti- nyibli 'u puε 'li Nyɔsua a bunɔle'. 'Bu mɔ, 'bu -ha 'u 'maju a 'mu 'u, nyiblo ɔdu 'yi 'klɔ -kɔ, bu ka 'uɔɔ 'u. 'Bu mɔ, 'bu ka 'u 'maju a 'mu 'u, nyiblo ɔdu 'yi 'klɔ -kɔ -wε, 'ki bu -ha 'uɔɔ 'u.

8 -Tɛbli a pɛpɛ -mu', a ni, 'n yiɔe ni. 'N yiɔe ni, -ε mɔ, a 'yi 'klɔ ɔdu ki -ni. Kεε, a ɔtuu 'u 'na win ni, 'ti- 'a hleɔε, 'ki 'u nyibli a pɛpɛ ye', -ε mɔ, a mɔ 'na nyibli ɔniɔ. Ba ta 'u le, 'n ɔga 'maju wlon, 'ki 'u 'a mu -mɔ. Nyiblo ɔdu 'yi 'liɔɔ 'li -wε, bu ka 'uɔɔ 'u.

9 Ba 'ye kε dε, 'n di nu, ε nɔ- -bu: Nyibli ni 'u, 'u hleɔε, -ε mɔ, u mɔ -Juukɔε* ɔniɔ, -ε ɔhen 'nyre, u mɔ -tεε a Nyɔsua a nyibli ɔniɔ. Kεε, ε 'yi 'mu le -ni. U mɔ Satan a -gbolugbo a nyibli ɔniɔ. 'N diɔe 'ni nu, nyibli a 'mu, u 'mu 'u 'a mu ye' di, u 'mu kwli bu bla, 'ki 'u 'aan 'uɔtuule a -ta'. 'N diɔe 'ni nu, u 'muɔɔ le yru, -ε mɔ, 'n nuε ne 'a mu ni.

10 'A mu -mɔ -bi, -tε 'n lee la 'a mu, -ε mɔ, ba kɔ ɔwlv a 'lɔla, 'ki 'li 'na ɔwlv a yɔkuole 'kwli, -ε -bi a ɔtuu 'u 'na win ni. 'A -ti, 'n kɔ ɔbu kɔ 'li 'aan dε -mɔ -tεε, ti -mu', -ε kɔ 'yri ɔhven a 'yiye a ti di 'u nyre, 'ki 'u 'a -ne nyiblo ɔdu -mɔ. ɔHven a 'yiye a 'mu, ε kɔ bu ɔtεε 'u -tutu ki a nyibli a pɛpɛ le.

11 'N 'tε di 'li ni. -Tɛ a 'blee 'u kva, 'ki ba 'blee 'u kva, -ε diɔe nu, ɔhaande -mu', 'n di 'a mu -nyi, nyiblo ɔdu 'ni ɔha 'a mɔɔ ɔji' -ha.

12 Nyibli -mu', -u 'ye ni di ni sa, 'ki 'u Nyɔsua a ɔwlv a yɔkuole 'kwli, 'n diɔe 'ni nu, u 'mu 'na Nyɔsua a 'kagbau a 'katui yi 'wi. ɔDedede 'yi 'liɔɔ 'li -wε, bu pu 'li ɔnu -patu'. 'N di 'cru 'u ɔnu 'na Nyɔsua a 'nyre, kɔ 'na Nyɔsua a 'dɔ a 'nyre yi. 'Ki nyibli a 'mu, u di 'li 'dɔ a 'mu 'kwli 'ti. 'Dɔ a

'mu, ε nɔ- mɔ Jrusre yrayru. 'Ki ε di 'li yakɔ 'kwli -hɔn, 'ki 'li Nyɔsua 'huɔ, ε 'mu 'ne- -tutu ki ɔti. 'Ki 'uɔɔ ki, 'n di 'cru 'u 'na 'nyre yrayru.

13 Nyiblo 'bu kɔ -ti'wɔnɔba, bu 'wɔn -ti -bu, Nyɔsua a -Hihiu* yi 'cve a nyibli -lee -ni.»

Titie -mv', -Yusu pu Laodisedɔ a 'cvenyibli

14 (Nyiblo ni -do a 'mu, ε nɔ- yi 'mu -lee -ni de, ε wen:) «Lelenyɔ -mu', -ε ɔtui Laodisedɔ a 'cvenyibli 'yie, 'cru ɔne -mɔ: 'Ki titie -bu, ε -hven 'li nyiblo -mu' wlon, -ε kɔ 'nyre -mɔ Ke-bu ni 'mu. Dε -mu', Nyɔsua ni, nyiblo a 'mu, ε nɔ- hleɔε. Ε mɔ ɔhaannyiblo ɔniɔ, -ε ni ɔhaande. 'Ki Nyɔsua naa 'liɔɔ 'li, 'ε nu -tɛbli a pɛpɛ.

15 -Tɛbli a pɛpɛ, a ni, 'n yiɔe ni. Ε mɔ, a 'yi ce -ni, ε mɔ, a 'yi -hren -wε. 'N -hve wenɔε ni, 'ki ba ni wen ce, -huɔ' ba hren wen.

16 -Tε a ni 'u -heyri', ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, a 'yi ce -ni, ε kɔ, a 'yi -hren -wε, 'a -ti, 'n di 'a mu 'ni -wla.

17 A wen 'ni, a mɔ dekɔnyu ɔniɔ, a kɔ 'a -ne dε ni. 'A -ti, a 'ni -hvaɔa 'ki 'a -ne ɔdedede. Kεε, a 'yiɔɔ -yi, -ε mɔ, seyɔ-seyɔ, a 'yi plo a bleele -kɔ, a ni nyai le. Ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, a mɔ ɔhvennyibli ɔniɔ, 'a 'yi 'huɔepu-tɛbli -kɔ, 'a ɔga 'huɔ wlon, 'ti-, 'aan 'yii 'dɔ ni.

18 Ε nɔ- nuɔo, 'ni pu 'a mu ɔto', 'ki ba -tɔɔ 'ne- 'mu -gulɔ -mu' -mɔ, u pu 'li 'tɔ, ε 'mu 'li 'wu a -ti, -ε diɔe nu, a 'mu -tεε a dekɔnyu -he. 'Bu mɔ, 'ba nuɔo, -ε -bi a mɔ -tεε a dekɔnyu ɔniɔ. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni de, ba -tɔɔ 'ne- 'mu wlawli puɔpuɔ -mɔ, 'a 'muɔɔ 'huɔ le pu, -tuɔ 'ni ɔha 'a mu nu, -tε a ɔga 'huɔ wlon a -ti, ε kɔ, ba -tɔɔ 'ne- 'mu 'yii a -ci -mɔ, -ε diɔe nu, a 'mu le yru.

19 'Mɔ -bi, 'bu mɔ, 'ni nuε nyiblo, nyiblo a 'mu, 'n -he 'liɔɔ le, ε kɔ, 'n ɔtuiɔe ɔhven. 'A -ti, ba ɔtu 'u 'klɔ, ba hie 'u dε 'kuku a nunuo bu, ba kve 'mu ɔwien, a 'ni 'nu 'ki ce de.

20 Ba pu 'u nva bu, 'ki 'n ni 'u 'aan ɔhuan.yi 'yri, 'ni yi gbogbo bi. Nyiblo 'bu 'wɔn 'na win, 'bu pu le,

□bu pa, 'n kō □bu pa 'l□i -mō, ε kō 'mu 'hven-, -a 'mu dē di.

²¹ Nyibli -mu', -v 'ye ni di ni sa, 'ki 'v Nyisva a □wlv a yikuole a -ta', 'n di -nyi □nv 'hru, v 'mu mō 'mu 'hvi di, -ε di□e nu, v kō 'mu 'hven-, -a 'mu mō 'na gbata ki bu ni, □wi yi, -te 'n -nu, 'na 'mumu, 'ki 'n 'yi -sa, 'na 'Ba Nyisva 'ε -nyi 'mu 'hru, 'ki ε kō 'mu 'hven-, -ba ni 'v 'a gbata ki bu.

²² Nyiblo 'bu kō -ti'winna, -ε -bi bu 'win -ti -bu, Nyisva a -Hihiu* yi 'cve a nyibli -lee -ni.»

4

-Te v ni Nyisva a 'nyrelepuru, 'ki 'li yakō 'kwli

¹ -Te dē a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n ta 'li yakō 'kwli lē dē, 'ni 'ye 'maju, 'ε □ga wlvn, 'ki 'n 'win 'li nyiblo -mu', -ε yi wen 'li 'mu -mō -hlee -ni a win. Win a 'mu, ε yi 'ni 'wli, -wen -namu a win. Kε- nyiblo a 'mu, ε pi 'mu yi: «Di 'nε- 'mu -mō, 'ki 'nε- yō', -ε di□e nu, dē -mu', -ε di 'lu -mō mu, 'mu -mō□o -tōō -ni.»

² Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Nyisva a -Hihiu* kō 'mu win ki pεpe, 'ni 'ye bodiōgbata, 'ki 'li yakō 'kwli, nyiblo □dv 'ε ni 'l□i 'kwli bu.

³ Nyiblo a 'mu, 'a yigbakla nō yi, 'ε 'w□i □haan'hi -mu', -ε yi wlvn yi, v dεε sasuru kō saldvani. -Payru □glaa 'li gbata a 'mu lē. -Payru a 'mu, ε yi 'ni wlvn -wε, □wi yi □haan'hiō -mu', v dεε emelodi.

⁴ Gbatu a □wlv □tu 'v -hen, nu- □glaa 'li yi-hēgbata a 'mu lē. 'Ki 'li gbatu a 'mu 'kwli, nyibli gbagbu a -wlv □tu 'v -hen, v nu- ni 'li ble, 'v pu wlawli puōpu, kō, 'v □tu -gulōklaun* 'lu lē.

⁵ Gbata -mu', -ε ni 'v -heyri', -huhli, nō- -hven 'l□i 'kwli lē, ε kō, -teye 'ε -mumuε 'v lē. 'Ki 'v gbata a 'mu yi, 'ki □gbii ni □hlon'hven ni 'v, 'v yi wlvn. □Gbii a 'mu, v mō Nyisva a -Hihiu ni □hlon'hven -mu', -v ni 'v Nyisva ye'.

⁶ □Dedede ni 'v bodiōgbata a 'mu yi, 'ε 'w□i 'nie gbagbu ye', 'ε yi wlvn, -wen 'yie.

'Ya 'v 'lu dē, -tebli ni -hen □dv, -v pi -hvnhlvn, v nu- □glaa 'li bodiōgbata a 'mu lē, -ε ni 'v -heyri'. 'Waa ke'dē kō 'waa ye'dē mō 'yii dadu.

⁷ 'A yi-hēdē 'w□i kōkō' yi, 'a 'hven a dē 'w□i blivu yi, 'a ta a dē, 'a yigbakla 'ε 'w□i -tonyiblo a yigbakla yi, 'a -hen a dē 'ε 'w□i ke yi, -ε wen.

⁸ U ni -hen a pεpe a 'mu, -ε -bi 'bu ni 'v, ε kō wanwen ni □hlon-do. 'A 'hvi nu 'yii a dadu, 'ki 'li 'kwli kō 'ki 'v 'hvi ki, 'tō kō -nyre, 'v 'cibi 'v, 'v yi -wla ble. U 'ni -nyra□a li -wla a 'mu bu. Kε- v pi:

«Kōkōnyō Nyisva o, -mō ni 'klī ki, -mō □cēε 'v yi pεpe.

-Na 'klī ni 'v 'a -nε 'klī □dv 'lu yi.

'Ti- 'klō 'mu -wlv □tu mō mu, -ni la 'klō, □ni 'tiε ni 'klō, -mō di di.»

⁹ Kε- -tebli ni -hen a 'mu, ε pi, 'ε yi ble, 'ε pi Nyisva 'nyre lē, Nyisva -mu', -ε ni 'v bodiōgbata ki bu, 'ti- -ε ni 'klō, -te 'klō tē yi bu, 'ε yi□i -ti a 'yi'bvba kō 'wio -nyi.

¹⁰ 'A -nε ti, 'bu mō, 'bu yi□i lē ni ni, -ε -bi nyibli gbagbu a -wlv □tu 'v -hen a 'mu, v ble kwli bu, 'ki 'v Nyisva ye', -ε ni 'v gbata a 'mu ki bu, kō, -ε hie 'klō, 'v pi□i 'nyre lē, 'v yi 'waa 'klaun 'lu lē -hε, 'v □tu 'v□v 'klaun a 'mu ye' ble, 'v pi lē:

¹¹ «-Aan Kōkōnyō Nyisva,

-mō nu -tebli a pεpe.

ε 'wi yi, -hua□a ni,

ε nō- nu□o, □ni nu -tebli a pεpe a 'mu,

'ti- 'ε ni 'klō.

ε nō- nu□o, □ni blēε yi,

nyibli a pεpe bu -nyi -mu -ti a 'yi'bvale,

bu □tuu 'v -mu 'v,

ε kō, bu yru□o, -ε mō, 'ki 'klī a pεpe -hven 'li -mu -mō.»

5

Nyiblo -mu, -ε 'w□i 'blayu yi, v nu -cōhlon -mō*

¹ -Te dē a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye 'crien, 'ki 'li nyiblo -mu' -ji', -ε ni 'v bodiōgbata a 'mu ki bu, 'ε 'ble 'crien a 'mu kua, 'ki 'li 'a diidedabu 'kwli. 'Crien a 'mu, 'a 'kabi ni 'hven, nu- v

'cru 'b ki, 'b 'pla 'crien a 'mu, 'b nu
[g]baa-tebli ni [h]lon'huen, 'b [g]ba
'crien a 'mu, -e di[e] nu, nyiblo [d]u
'ni [h]a[a] yi kla.

2 'Ti-, 'ni 'ye Nyisua a lelenyo
gbagbu, 'e 'yee 'li win, 'e yi 'beti -ni,
e wen: «Nyiblo a 'di -bi blee yi, -bu
[g]bla [g]baa-tebli -bu, 'ti- -bu [w]le
'crien a 'mu 'li?»

3 Kee, e 'yi nyiblo [d]u -ko, 'ki 'ne-
-tutu ki, 'ki 'li yako 'kwli, ko, 'ki 'li
-tutu bu, -e -we 'li -bu [w]le 'crien a
'mu, 'ti- -bu ta 'li [t]i 'kwli le.

4 De a 'mu, e nu[o] ni, 'ni -we diaki,
-koti nyiblo [d]u 'yi la 'b -ni, -e we 'li
-bu [w]le la 'crien a 'mu, -bu ta la 'li [t]i
'kwli le.

5 -e -bi nyiblo ni -do, -e ni 'li nyibli
gbagbi a 'mu nyi, e yi 'mu 'ni -lee
-ni, e wen: «[N]i 'wee 'li. 'Ye koko'
-mu'. E no- mo Juda a [t]ugbatayu.
E mo bodio Dafidi a 'yonu a 'Yu
[n]io. No- -ha 'b 'a -ne [d]edede 'hru
wlon. E no- blee yi, -bu [g]bla 'crien a
[g]baa-tebli ni [h]lon'huen -mu', -bu
[w]le [e].»

6 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye
nyiblo [d]u. No- nyra 'b -heyri' bu,
'ki 'b bodio gbata a 'mu ye'. Nyibli
gbagbi ko -tebli ni -hen -mu', -b pi
-hunhlon, nu- [g]laa 'li [t]i le. Nyiblo
a 'mu, e 'wi [t]i 'blayu yi. [N]i yi [t]i
ni 'ye, -wen, b 'la la [a] ni, 'Blayu a
'mu 'e [g]a [m]u ni [h]lon'huen ko 'yii
ni [h]lon'huen. 'A 'yii a 'mu, nu- mo
Nyisua a -Hihiu ni [h]lon'huen -mu',
e yi le le, 'ki 'ne- 'klo a pepe -bu ki;

7 'Blayu a 'mu 'e mu 'b nyiblo -mu'
ye', -e ni 'b gbata a 'mu ki bu, 'crien
a 'mu, -e ni 'li 'a diidedabu 'kwli, 'e
-ha [n]e [e] -ji'.

8 -Te e -ha 'ki [n]e [e] -ji', -e -bi
-tebli ni -hen -mu', -b pi -hunhlon,
b ko nyibli gbagbi a -wlu [t]u 'b
-hen -mu' 'huen-, b bla 'Blayu a 'mu
kwli yi bu. 'Waa pepe a 'mu, b
'ble duku' kua le, 'b 'ble -gulu-nani
kua le, hinhronpu-tebli 'yii 'li 'kwli
le. Hinhronpu-tebli a 'mu, e no- mo
Nyisua a nyibli a lenyaawin;

9 'b yi -wladu yrayru ble. No- mo:
«Mo blee yi, -bu 'du 'crien -mu' ye',

-bu [g]bla [g]baa-tebli -mu',
-e nu[o], b 'la la -mu ni,
[n]i nu -na -hlu, [n]i [g]ble nyibli,
'ti- [n]i gba 'b [n]u Nyisua 'hu.

Nyibli a 'mu, 'klo -bu,
no- ko dako a pepe, a nyibli
[n]io,
'b pi 'bliwiin a gblegble,
'b -hon 'li 'a -ne 'blugba [d]u
'kwli,

[n]i gba 'b [n]u Nyisua 'hu,
10 [n]i nu [n]u -na dako -mo,
[n]i mo 'waa bodio,
e ko, [n]i nu[o], 'b -he -cohlunpinyu*,
'ki 'b Nyisua ye'.

Nu- di nyibli win ki -koo -ni, 'ki 'ne-
'klo -bu ki.»

11 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye
Nyisua a lelenyo -huohu -we, 'b mo
lelenyo a 'miliwi a 'miliwi, nyiblo
[d]u 'yi 'li 'waa -hihre 'li -we; 'b [g]laa
'li bodio gbata a 'mu le, 'b [g]laa 'li
-tebli ni -hen -mu', -b pi -hunhlon,
ko nyibli gbagbi -mu' 'huen-, 'ni 'win
'waa -wla a win,

12 'b 'yee 'li win 'b yi ble, b wen:
«'Blayu -mu', b 'la la, b nu -cohlun
-mo,
'ki 'b nyibli a -ta',
e no- ko -ji' 'kli a pepe ni 'li,
'e ko 'a -ne [d]edede,
'e ko [t]o, 'e -hi 'b 'a -ne [d]edede 'b,
'e ni 'kli ki.

No- blee yi, nyibli bu [t]uu 'b,
bu -nyi [e] -ti a 'yi'hubua, bu
pu [v] 'nyre le.»

13 'Ti- -tebli a pepe -mu', Nyisua -nu,
-b pi -hunhlon, 'ni 'win 'waa win
-we, -e mo -tebli -mu', -e ni 'li yako
'kwli, ko 'ki 'ne- -tutu ki, ko 'ki 'li
-tutu bu, ko 'a de -mu', -e ni 'li nie
-mo. 'Waa pepe a 'mu, b yi ble
-wladu. -Wladu a 'mu, e no- -bu:

«Nyiblo -mu', -e ni 'b bodio gbata ki
bu,
ba pu [v] 'nyre le,
e ko 'Blayu 'huen-. -Ba [t]uu 'b
[n]u 'b.

U nu- ko -mo 'kli a pepe -huen 'li
-wlu.

-Te 'klo te yi bu, b nu- mo nyibli
gbagbi.»

14 -E -bi -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlun, u wen: «Ke- bu ni 'mu.» Nyibli gbagbi -mo -bi, u bla nu kwli yi bu, 'ki 'u 'waa 'u tuule a -ta'.

6

'Blayu, no- gbla 'crien -mu', 'a gbaa-tebli

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye 'Blayu -mu' ni, -e 'ble 'crien -ni wen kua, 'e gbla 'a yi-he gbaade. -Te e gbla 'ki, -e -bi -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlun, 'n 'win 'waa 'yee ni -do a win, 'e pi le: «Di 'li.» 'A win 'wi -teye a win yi.

2 -Te 'n ta 'li le, -e -bi 'n 'ye -so puo, nyiblo -bu, -e nee ne, 'e 'ble fu kua, 'u -ha 'li 'klaun, 'u -nyi nyiblo a 'mu. No- mu tu ki, 'e 'wi ta'bi yi, 'e bi 'klo a pepe ki, 'e -ha 'u 'a -ne nyiblo du, -e -wen -mo 'hru wlon.

3 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu gbla gbaade a 'huen a de ni. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'n 'win -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlun, 'a 'huen a de a win ni, 'e pi le: «Di 'li.»

4 'N yi 'u le ni te, -so -bi 'e 'hri. -So a 'mu, e hlu ni, -wen na-huhli, nyiblo -bu, -e nee ne, 'u -nyi 'ki, 'ki bu pu tu bu, 'ki 'ne- 'klo ki, -e di nu, nyibli 'mu 'lila -ni, 'u -nyi -hoti phen gbagbu -we.

5 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu gbla gbaade a ta a de ni, 'ni 'win -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlun, 'a ta a de a win 'e pi le: «Di 'li.» -Te 'n mu 'li le ta mo, -e -bi 'n 'ye -so -yru gb, nyiblo -bu, -e nee ne, 'e 'ble 'weede kua.

6 -E -bi 'n 'win win, 'ki 'li -tebli ni -hen a 'mu, -u pi -hunhlun 'nyi. Win a 'mu, e 'wi -tonyiblo a win yi, ke- e pi: «-Kubu ko 'yugbo 'huen-, u kla le, 'u pi die. -Nyrowo ni -do a -kuan a 'wliye, e -tue -kubu a -kilowo ni -do. 'Bu mo 'yugbo ni, -e -bi e -we 'li -kilowu ni ta.» Ke- win a 'mu, e pi nyiblo -mu' yi, -e ni 'u -so a 'mu ki: «'Nyra ko no 'huen-, dekonu -tue, e no- 'ye ni pu die.»

7 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu gbla gbaade a -hen a de ni, -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlun, 'a -hen de a win 'e pi le: «Di 'li.»

8 -Te 'n ta 'li le, -e -bi 'n 'ye -so -bi. 'A 'hu 'pupuo ni, nyiblo -mu', -e nee ne, 'a 'nyre mo 'kuku, 'e 'lile nyibli le, 'ti -tute -mu', u de 'kuo a 'bli, no- -huen -ta' le, 'e yi wien le ke, 'u -nyi nu 'ki, 'ki bu naa 'li tu, ko 'kanu, ko titaku, ko 'wan 'kwli a mamu 'kwli, bu 'lila nyibli le, 'ki 'li 'klo a ge ni -hen a 'kuba -bi ki.

9 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu gbla gbaade a hun a de ni, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'n 'ye 'kukonyibli a -hiko, 'ki 'li Nyisua a -200chohlu piile -mu' hlon. Nyibli a 'mu, u 'lila nu le, -te u 'ble Nyisua a win kua a -ti, e ko, -te u yi la Nyisua a -ti nyibli -lee -ni a -ti,

10 'ti- 'u 'yee 'li win, u wen: «-Aan Kukonyo Nyisua o, 'ki 'li -mu -mo, 'ki -ti a -tee -huen 'li. Nyibli -mu', -u ni 'li 'klo 'kwli, -u 'lila -a mu le, ti a 'di -bi -ko 'yri, -di nu -bati le -puu -ni 'li, e ko, ti a 'di -bi -ko 'yri, -na yru di nu -yee -ni 'li?»

11 Bu pu 'ki le, -e -bi u pu nyibli a pepe a 'mu wlawu puo, (e no- tue ne nyibli yi, -e mo, u 'sii 'u yi,) 'ti- 'u lee nu, -e mo: «Ba -plee 'u ti le de gbe, -koti u ble yi, bu 'lila 'aan 'bio -mu' le, -u ni Nyisua a -kuan, wi yi, -te u nu 'aan le 'lilale. -Te Nyisua nu 'li 'a 'lipuu, 'bu nu 'a nunuo le, -e -bi nyibli -mu', -u 'lila 'a mu le, Nyisua di puu nu -bati le.»

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu gbla gbaade a hlon-do a de ni, -e -bi -tutu -tua 'huhlele diaki, 'yru 'e -jre, -wen danu -yru gb, honpu 'e hlu, -wen -hlu,

13 nyahro 'e 'ble 'li yako 'kwli le, wi yi tugbe a 'kui, -e 'yi hlu, pepe yi -bublo -ni,

14 yako 'e 'pla, 'e 'wan, wi yi, -te u ni ko a 'pupa; dugbi ko 'nidugbo a pepe 'huen-, 'u -hon -ta' le;

15 nyibli a pepe, -u ni 'ne- 'klo ki, 'u 'gba ci le, bodo pu bi 'li yi, 'blugbinaanyu, 'seyo a nyibli gbagbi,

dəkonyu, 'klıkununy, kō nyibli a pɛpɛ, □koyo kō nyibli -mu', -u 'yɪ □koyo 'pa-, 'waa pɛpɛ a 'mu, u 'gba ci lɛ, 'kɪ 'lɪ dɔgbɪ 'lu, 'u -huhli lɛ, 'kɪ 'lɪ 'buiti 'kwli lɛ, ɛ kɔ, 'kɪ 'lɪ 'hɪ 'nyɪ,

16 'u yɪ dɔgbɪ kō 'hɪ 'hʊɛn -lee -nɪ, 'kɪ bu bi 'u □nu 'lu, bu □jri □nu 'lu bu, bu -hli □nu, -ɛ di□e nu, nyiblo -mu', -ɛ nɪ 'u bodɔgbata -mu' kɪ bu, ɛ 'nɪ □ha □nu 'ye, ɛ kɔ, 'Blayu a yɾu 'nɪ □ha □nu ye,

17 -ɛ nu□o, ti nyre 'u nɪ, 'kɪ 'waa yɾu bu kɔ nyibli. -Nyɾwɔ a 'mu 'kwli, ɛ 'yɪ nyiblo □du -kɔ, -bu di wa.

7

Nyɪsua a lɛlenyɔ □tu Nyɪsua a nyibli yruule

1 -Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'n 'ye Nyɪsua a lɛlenyɔ nɪ -hɛn -mu' nɪ, 'u nɪ 'kɔ a □gɛ nɪ -hɛn 'yɾi blɛ, 'u ka pepegble nɪ -hɛn -mu' yɪ, -ɛ di□e nu, u 'nɪ □ha 'nɛ- 'kɔ kɪ -hii -nɪ, ɛ kɔ, u 'nɪ □ha -tɔtɔ lɛ -hɛn, kɔ, u 'nɪ □ha 'nie kɔ ti 'hʊɛn- lɛ -hɛn;

2 'nɪ 'ye Nyɪsua a lɛlenyɔ -bɪ, 'ɛ -hɔn 'lɪ 'yɾu a 'hrule', 'ɛ 'ble □dedede kua, ɛ nɪ, 'ɛ □tui 'Klɔhienyɪsua a nyibli yruule; 'ɛ da Nyɪsua a lɛlenyɔ nɪ -hɛn -nɪ wɛn, Nyɪsua -nyɪ 'kɪ, 'kɪ bu nyre -tɔtɔ kɔ 'nie yɪ, 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ win,

3 ɛ wɛn: «Ti 'yɛɛ 'u nɪ nyre, 'kɪ ba nyre 'nie kɔ -tɔtɔ, kɔ ti 'hʊɛn- yɪ. Ba -ple -a mu, -ba □tu Nyɪsua a -kɔannunyibli yruule, 'kɪ 'u 'waa yigbakɪ yɪ.»

4 -Tɛ ɛ -hi, 'tɪ- 'u lee 'mu, nyibli nɪ -tie -mu', u □tu yruule a 'mu: u mɔ nyibli a (144'000) 'miliwɪ nɪ -pu □tu 'u 'hʊɛn a gble nɪ -pu □tu 'u 'hʊɛn. Nyibli a 'mu, 'kɪ u -hɔn 'lɪ Yisraekɔɛ a □tugbi nɪ -pu □tu 'u 'hʊɛn -mu' 'nyɪ.

5-8 A -nɛ □tugba 'bu nɪ 'u, 'a nyibli a (12'000) 'miliwɪ nɪ -pu □tu 'u 'hʊɛn, u nu- u □tu yruule a 'mu. □Tugbi a 'mu, 'waa 'nyɾɛ, nɔ- -bu: Juda a □tugba, Rube a □tugba, Gadɪ a □tugba, Ase a □tugba, Nɛfɔtali a □tugba, Manase a □tugba, Simeɔ a □tugba, Lefi a □tugba, Yisaka a □tugba, Sabulo a □tugba, Sosɛfu a □tugba, kɔ Besame

a □tugba 'hʊɛn-. Nyibli a pɛpɛ a 'mu, u nu- u □tu Nyɪsua a yruuledu a 'mu.

Nyibli -hʊɔhʊɪ

9 -Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'n 'ye -tonyibli -hʊɔhʊɪ. ɛ 'yɪ -tonyiblo □du -kɔ, -bu -wɛ 'lɪ 'waa -hihre. Nyibli a 'mu, 'blugbɪ a pɛpɛ -bu, -u nɪ 'nɛ- 'kɔ -bu kɪ, ɛ nɔ- u -hɔn kɪ lɛ, u mɔ dakɔ a pɛpɛ a nyibli □nɔɔ -wɛ. 'Kɪ u -hɔn 'lɪ 'a -nɛ -tɪtɛ □du, 'u pɪ 'bliwin a gblegble. 'Kɪ u nɪ 'u Nyɪsua a bodɔgbata, ɛ kɔ, 'kɪ 'u 'Blayu ye'. 'Waa pɛpɛ, u pu wlawɪ puɔpuɪ, (ɛ nɔ- tɔɛ □nɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, u 'sii 'u yɪ,) 'u 'ble yohran kua lɛ, 'kɪ 'u Nyɪsua a 'nyɾɛ a lɛpuɾuɪ a -ta',

10 'u 'yɛɛ 'lɪ win, u wɛn: «Nyɪsua -mu', -ɛ nɪ 'u bodɔgbata -mu' kɪ, ɛ kɔ 'Blayu -mu' 'hʊɛn-, u nu- wa -a mu.»

11 Nyɪsua a lɛlenyɔ a pɛpɛ, u □glaa 'lɪ 'a bodɔgbata -mu' lɛ, ɛ kɔ, 'u □glaa 'lɪ nyibli gbagbɪ, u kɔ -teblɪ nɪ -hɛn -mu', -u pɪ -hɔnhɔn 'hʊɛn-, 'u kɔ 'li blɛ, 'kɪ 'u bodɔgbata a 'mu ye', 'u pɪ Nyɪsua 'nyɾɛ lɛ,

12 u wɛn: «ɛ mɔ □han-tɪ, -aan Nyɪsua, nɔ- kɔ -tɪ a 'yɪ'buɔɔ. 'Kɪ 'klɪ a pɛpɛ nɪ 'lɪ□ɪ -jɪ', 'tɪ- 'ɛ kɔ □tɔ. Ba di 'lɪ, -ba -nyɪ□e 'wio, -ba □tuu 'u□u 'u, ɛ kɔ, -ba pu□u 'nyɾɛ lɛ, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bu. Kɛ- bu nɪ 'mu.»

13 Nyibli gbagbɪ a (24) -wɪu □tu 'u -hɛn -nɪ wɛn, kɛ- 'waa nyiblo -bɪ pu 'mu yɪ, ɛ wɛn: «□Bɪ nyibli -mu', -u pu wlawɪ puɔpuɪ, -yɪ □nu nɪ? -Bɪ 'u -hɔn yɪ 'lɪ?»

14 -ɛ -bɪ 'n -hɪhɪa klɛ, -ɛ mɔ: «Nyɪbeyu o, -mɔ nɪ -do, -mɔ yɪ □nu.» -ɛ -bɪ, ɛ wɛn: «Nyibli -bu, u 'ye □hɪɛn diakɪ, 'kɪ 'lɪ lɛ'buɔɔti 'kwli, 'u 'yɪ 'u Nyɪsua a 'hru bu -hie, 'u yɾa 'waa wlawɪ, 'kɪ 'lɪ 'Blayu a -hlɔ -mɔ, -ɛ di□e nu, u 'mu 'lɪ 'wu.

15 ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'u 'cibi 'u Nyɪsua a bodɔgbata ye', 'u pɪ□ɪ 'nyɾɛ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'a 'kayu bu 'tɔ kɔ -nyɾɛ. Bodɔɔ -mu', -ɛ nɪ 'u gbata a 'mu kɪ bu, ɛ nɔ- di □nu 'yie □tu.

16 'Kanɔ kɔ 'nie'natɔ 'hʊɛn-, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu nu 'kɪ □nu de. 'Yɾu 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu hien □nu de. ɛ 'yɪ

□dedede -kɔ, -bɔ di 'kɪ □nu lɛ hien de, ɛ kɔ, -bɔ di □nu de -hvan -mɔ nu,
 17 -ɛ nu□o, 'Blayu -mɔ', -ɛ ni 'bɔ bodɔgbata -mɔ' ye', nɔ- di □nu 'yie □tu. ɛ nɔ- di 'lɪ □nu 'nie wien gba, 'nie -mɔ', -ɛ yɪ nyibli 'kɔ yrayrɔ -nyi. Nyɪsua a □gbetɔ, nɔ- di □nu □ga, ɛ 'mɔ □nu 'yɪ □hlon lɛ 'hran.»

8

'Blayu □gbla lɛ'bo□gbaade ni

1 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'Blayu -mɔ', -ɛ 'ble 'crien -ni wɛn kua, ɛ □gbla □gbaade a □hlon'hvɛn a dɛ ni. -Tɛ ɛ □gbla 'kɪ□ɪ, -ɛ -bɪ -tebli a pɛpɛ -mɔ', -v ni 'lɪ yakɔ 'kwli, v nu -blii. ɛ nɔ- v nu -nunu, 'ɛ gba -haawɔkɔtɔ.

2 -Tɛ 'n ta 'lɪ lɛ de, -ɛ -bɪ 'n 'ye Nyɪsua a lɛlenyɔ ni □hlon'hvɛn -mɔ', -v ni 'bɔv ye', 'v -nyi □nu -ɲamɔ ni □hlon'hvɛn.

3 Nyɪsua a lɛlenyɔ -bɪ ni 'b, 'ɛ 'ble -gɔlɔya kua, -ɛ kɔ 'kwli v pɪ 'lɪ hɪnhɔnpɔ-tebli, v pɪ 'tɔ lɛ, 'ɛ di 'b -cɔhlɔnpiilɛ*, v nu -gɔlɔ, v -nu, 'v -nyi□e hɪnhɔnpɔ-tebli -hɔhɔɪ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mɔ□v 'tɔ lɛ pɔ, 'a nahlon, kɔ Nyɪsua a nyibli a pɛpɛ a lenyaawin, v 'mɔ 'lɪ Nyɪsua -mɔ mu. 'Kɪ 'lɪ -cɔhlɔnpiilɛ', 'kɪ ɛ pɪ 'lɪ□ɪ 'tɔ lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua a bodɔgbata ye',

4 hɪnhɔnpɔ-tebli a nahlon a 'mɔ, 'ɛ 'hrɪ 'lɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ -mɔ', -ɛ ni 'b Nyɪsua ye', 'a dabɔ 'kwli, 'ɛ mu 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ kɔ Nyɪsua a nyibli a lenyaawin 'hvɛn-.

5 'Tɪ- Nyɪsua a lɛlenyɔ a 'mɔ, 'ɛ 'du -gɔlɔya -ni wɛn ye', 'ɛ nu na'kɪ -mɔ', -v ni 'lɪ -cɔhlɔnpiilɛ', 'ɛ 'yii 'lɪ□ɪ 'lɪ. -Tɛ ɛ -wɛ -mɔ, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ □hɪnhɪan 'nɛ□ɛ 'kɔ kɪ. -Tɛ ɛ □hɪnhɪan 'kɪ 'nɛ□ɛ 'kɔ kɪ, -ɛ -bɪ yakɔ -tua lɛ□mɔmale, 'ɛ pɪ 'yii ke' lɛ, -tɔtɔ 'ɛ -tua 'hɪhlelɛ.

-ɲamɔ ni □hlon'hvɛn

6 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ ni □hlon'hvɛn -mɔ', -v 'ble -ɲamɔ ni □hlon'hvɛn kua, v -wɛ -mɔ, 'kɪ bu bi□e.

7 Ti ni -do a 'mɔ 'yri, -ɛ -bɪ yɪ-henyiblo bi 'a -ɲamɔ ni. -Tɛ ɛ bi 'kɪ□ɪ, -ɛ -bɪ cɛkɪ, kɔ na, kɔ -hlɔ, v nu-

bibi 'yɪ lɛ, 'v ble 'lɪ yakɔ 'kwli, 'v bi 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, -tɔtɔ 'ɛ nu □tɔlɛ'bɛɛwɪ ni ta, 'a 'kɔtɔ -bɪ kɔ ti -mɔ', -v ni 'b□v kɪ, 'v -hin, -piti yrayrɪ a pɛpɛ hin ni -wɛ.

8 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ a 'hvɛn a nyiblo bi 'a -nɛ -ɲamɔ. -Tɛ ɛ bi 'kɪ□ɪ, -ɛ -bɪ v 'du □dedede ye'. ɛ 'bɔa ni, -wɛn dugba gbagbɔ, na 'ɛ yɪ□ɪ 'lu -wlɪn -ni, 'v pɔ 'lɪ□ɪ 'yru -mɔ, 'yru a 'mɔ 'ɛ nu □tɔlɛ'bɛɛwɪ ni ta, 'a 'kɔtɔ ni -do -bɪ 'ɛ -hɛ -hlɔ,

9 -tebli a pɛpɛ, -v ni 'lɪ 'yrukɔtɔ a 'mɔ -mɔ, 'v 'kɔkɔ lɛ, 'yrukɔtɔ a 'mɔ, 'a 'mɪ a pɛpɛ, 'v nyre ye.

10 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ a ta a nyiblo bi 'a -nɛ -ɲamɔ ni, nyahroyɛ gbagbɔ □dɔ, nɔ- ble 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ yɪ wlɪn, -wɛn □gbuu, 'ɛ bi 'lɪ 'nie, kɔ 'nyie 'hvɛn- -mɔ, 'ɛ nyre □nu ye.

11 Nyahroyɛ a 'mɔ, 'a 'nyre mɔ Wlonklade; 'nie a 'mɔ, ɛ bi 'lɪ -mɔ, ɛ nu □tɔlɛ'bɛɛwɪ ni ta, 'a 'kɔtɔ ni -do -bɪ 'ɛ -hɛ wlonkɪlanie, nyibli -hɔhɔɪ, -v na 'nie a 'mɔ, 'v 'kɔkɔ lɛ, -tɛ 'nie a 'mɔ, ɛ kla wlon dɪaktɪ a -tɪ.

12 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ a -hɛn a nyiblo bi 'a -nɛ -ɲamɔ ni. -Tɛ ɛ bi 'kɪ□ɪ, -ɛ -bɪ 'yru kɔ □hɔnpɔ 'hvɛn-, ɛ 'wɪ -tɛ v 'yɛ ni nu wɛn □tɔlɛ'bɛɛwɪ ni ta, 'yru a 'kabɪ -bɪ 'ɛ -jre, □hɔnpɔ a 'kabɪ -bɪ 'ɛ -jre -wɛ. Nyahro -mɔ -bɪ, 'a 'yɔ ni ta, 'bɔ ni 'v, 'a ta a 'yɛɛ kɔ bu jre -wɛ. U 'ni 'bɛ□ɛ 'kɪ -tɛɛ de. 'Tɔlɔwɔ kɔ -nyrɔwɔ 'hvɛn-, v nu □tɔlɛ'bɛɛwɪ ni ta. 'Yru 'kee hɪnhvɛn ni, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɔ a 'kɔtɔ -bɪ 'kwli, □hɔnpɔ 'kee hɪnhvɛn ni -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'tɔlɔwɔ a 'kɔtɔ -bɪ 'kwli.

13 -Tɛ 'n ta 'lɪ lɛ de, -ɛ -bɪ 'n 'ye ke, -ɛ yɪ wan, 'kɪ 'lɪ 'yɔ', 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ win, 'ɛ pɪ lɛ: «Popowli -o, popowli -o. Nyibli di 'ye □hɪvɛn, 'kɪ 'nɛ- 'kɔ -mɔ. ɛ kɔ Nyɪsua a lɛlenyɔ ni ta -bɪ, -v 'yɛɛ 'waa -ɲamɔ ni bi. 'Bɔ mɔ, 'bɔ bi□e, □hɪvɛn a 'yiye di kɪ 'ni -bii -ni dɪaktɪ.»

9

1 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsua

a lelenyo a [h]un a nyiblo, e bi 'a -ne -njamu ni. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'n 'ye nyahroye, 'e ble 'l' yakɔ 'kwli, 'e bi 'ne- -tutu ki, 'ti- 'u -nyi nyahroye a 'mu 'maju a 'yee, -e di[e] nu, 'hiɔ gbagbu -mu', -e hlo 'kwli bu, e 'mu[u] y' klā,

2 nyahroye a 'mu 'e klā 'hiɔ a 'mu y'. -Te e klā[a] y', -e -bi nahlun -hven 'l' -wlu, 'e 'ye, -wen nagba a nahlun. Nahlun a 'mu, e ka 'yru a 'yie y', 'e nu[u], halɔ 'e bi -tutu klē, 'du 'e ni le -jojo,

3 'kolio 'u -hon 'l' nahlun a 'mu 'ny', 'u 'heen -tutu a pepe ki bu, 'u -nyi 'kolio a 'mu 'kl', -e 'w[ɔ]t -ji-kaya a 'kl' y',

4 'u lee [nu]: «A 'n' 'nyree 'l' -piti kɔ ti 'hven- y', e kɔ 'a -ne 'dɔdɔde [du] 'hven-. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, Nyɔsua a yruule 'bu 'y' 'u[u] y' -ni, nyiblo a 'mu, e nɔ- ba mle le.»

5 'u 'y' 'kolio a 'mu 'kl' -nyi, 'k' bu 'la nyibli. Kee, 'u -nyi [nu] 'kl', 'k' bu nu[u], nyibli bu 'ye [h]uven, 'k' 'l' [h]onpu ni [h]un 'kwli. 'Kolio a 'mu, 'bu mle nyiblo, e y' 'ye [h]uven, [w] y', -te -ji-kaya 'ye ni mle wen nyiblo a [h]uven a 'yiye.

6 'K' 'l' [h]onpu ni [h]un a 'mu 'kwli, nyibli -bi di [mu]ɔ 'kukub le, -e di[e] nu, 'u 'n' [ha] [h]uwendu a 'mu 'ye de, kee, 'u 'y' 'l' [l] 'l' -we, bu 'k'. 'U di 'kukub 'n' -hva dɔakt, kee, 'kukub a 'mumu, e di hloɔ [nu] -mɔ le.

7 'Kolio a 'mu, 'u 'w[ɔ]t -sue y', 'u -we -mɔ, 'k' bu mu tu ki. 'K' 'u [nu] 'lu, de ni 'u, -e 'w[ɔ]t -gɔlɔklaun* y'. 'Waa yigbakl' w[ɔ]t -tonyibli a yigbakla y'.

8 'Waa 'lu-pupui hlo ni, -wen nɔgba, e kɔ, 'waa 'ny' 'w[ɔ]t kɔkɔ' a 'ny' y'.

9 [D]edede ni 'u [nu] -wliye, 'e 'w[ɔ]t tawlawl' y', 'u nuu 'plide. 'Waa wanwen y' 'n' 'wli, -wen -gbe -mu', -sue y' -jri, 'seyo ni 'u ki, 'u mi tu ki.

10 'Waa bu' w[ɔ]t -ji-kay' a bu' y', 'e y' nyibli le mle, -wen -ji-kay'. 'Waa -bu' a 'mu, nɔ- y' [nu] 'kl' -nyi, 'k' bu [tu] nyibli [h]uven, 'k' 'l' [h]onpu ni [h]un 'kwli.

11 'Kolio a 'mu, 'waa nyiblo gbagbu,

nɔ- mɔ 'ku -hvan* -mu', -e kɔɔ 'huɔ -mu', -e hlo 'kwli bu win ki. 'A 'nyre mɔ Abadɔ, 'k' 'l' -Juukɔewin* 'kwli. Glekɔkɔe -mɔ -bi, 'u de [ne] Aponio. 'Nyre ni 'hven a 'mu, e [hen] 'nyre -Tebli-bu-wenyɔ.

12 -E -bi 'k', y' -he[h]uven a 'yiye -hi ni. E hie 'l' 'a gble ni 'hven -bi.

13 -Te y' -he[h]uven a 'yiye a 'mu, e -hi, -e -bi Nyɔsua a lelenyo a [h]lon-do a nyiblo bi 'a -ne -njamu ni, 'n' 'win win, 'e -hon 'l' -cɔhlunpiile* -mu', -e kɔ [ge] ni -hen. E mɔ -cɔhlunpiile, 'u nuu -gɔlɔ, 'e ni 'u Nyɔsua ye'.

14 Ke- win a 'mu, e p' Nyɔsua y', -e mɔ: «[W]le 'kuo ni -hen -mu', 'u mua la bu, 'k' 'u 'nie -mu', 'u de Efrati wien!»

15 'Kuo ni -hen -mu', -u kɔ -ti e -hla, Nyɔsua -we [nu] -mɔ, 'k' bu nu -kvan, 'k' 'l' 'yru ni -do a 'mu 'kwli, kɔ, 'k' 'l' [h]onpu ni -do a 'mu 'kwli, e kɔ, 'k' 'l' -nyrɔwɔ ni -do a 'mu 'kwli, e kɔ, 'k' 'l' -haawɔ ni -do a 'mu 'kwli. E -we [nu] -mɔ, 'k' bu mu nyibli 'la, nyibli ni ta 'bu ni 'u, 'u 'mu 'waa nyiblo ni -do 'la. -Te win -ni wen, e pu le, e lee Nyɔsua a lelenyo: «[W]le 'kuo -mu',» -e -bi e mu ni, 'e [w]le [nu].

16 -Te e -hi, -e -bi 'n' 'ye 'seyo -hɔhɔ, 'u ni 'u -sue ki ble, -te 'u [ti] 'mu, 'u lee 'mu. 'U mɔ (200'000'000) 'miliw' a -hɔtrɔw' ni 'hven a 'miliwɔ.

17 Ke- 'n' nu 'lile'yiye, 'n' 'ye -sue, kɔ nyibli -mu', -u ni 'u [nu] ki ble, 'u pu tawlawl' 'hu' le. Wlawl' a 'mu, e nu gblegble. 'A de -bi ni 'u, 'e nu -jɔhɔn, 'a de -bi 'e nu -yrugbu, 'a de -bi 'e nu -gbapu. -Sue a 'mu, 'a de 'bu ni 'u, 'a 'lu 'w[ɔ]t kɔkɔ' a 'lu y', na-huhli, kɔ nahlun, kɔ 'nu -mu', -e 'lile nyibli le, 'e -hven 'l' nyibli wlɔn.

18 [H]uwendu a gble ni ta a 'mu, -u mɔ na kɔ nahlun kɔ 'nu a 'mu 'hven-, 'k' 'l' nyibli ni ta 'ny', e 'la nyiblo ni -do.

19 E 'w[ɔ] y', -sue a 'mutu, nɔ- y' [nu] 'kl' -nyi, 'k' bu [tu] nyibli [h]uven, -e di[e] nu, 'u 'mu le 'kuku -ni, 'waa -bu' 'u [tui] nyibli [h]uven -we. 'Waa -bu' a 'mu, 'u 'w[ɔ] hro y', hro a 'li 'u ni

'u -bu a 'mu ki. E no- -sue a 'mu, u ni, 'u yi nyibli le mle.

20 Nyibli -mu', hie engble ni ta a 'mu, u 'yi 'la, u 'yi 'u 'waa de 'kuku a nunuo bu -hie, 'u 'cibi 'u 'kuo -huin a dida, e ko -ci a kuklo. 'Waa -cidu a 'mu, e mo tuyonu -bu, 'waa gbetu, u ni. -Gulu u ni, 'u ni tuyonu a 'mu, ko, 'u ni pli-tebli, ko 'hi, ko ti 'huen-, 'u ni tuyonu. Tuyonudu a 'mu, e mo, u 'ni 'ye e li dedede, u 'ni 'win ti -ti, ko, u 'ni -na a li -we. Kee, ke- e ni 'mu, nyibli a 'mu, u 'cibi 'u -ci a kuklo,

21 'u 'tie gbe 'waa 'bio -tonyibli a 'ila 'lu -mo, 'u 'tie ni -wide, 'u ni -wlawli ko 'lawlude 'huen-, 'u yi 'yri. U 'ni -hie e 'u -tebli 'kukui a 'mu, 'a nunuo bu.

10

Nyisua a lelenyo -mu', -e 'ble 'crien gbe kua

1 -Te de a 'mu, e -hi de, -e -bi 'n 'ye Nyisua a lelenyo gbagbu -bi, 'e -huen 'li yakoo 'kwli, 'e yi 'li di, 'nunma 'e glaa 'li, -wen wlawbu. -Payru glaa 'li 'a 'lu le, 'a yigbakla 'e yi win, -wen 'yru, 'a bu 'u 'wi nagba yi,

2 'e 'ble 'crien gbe, -e kle yi kua, 'e tu 'u 'a diidebu 'yru ki bu, 'e tu 'u 'a kamlabu -tutu ki bu,

3 'e 'yaa 'li win, 'e pu win, wi yi, -te koko' 'ye ni klu. -Te e nu win a pupu le, -e -bi 'n 'win yakoo a mumawin, 'e nu winpuwi ni hlon'huen, wi yi, -te -tonyiblo 'ye ni tu wen e won.

4 -Te 'n 'win yakoo a win a 'mu, -ti -mu', e -hla, 'n dua a 'cicu. Kee, 'n 'win win, 'e -hon 'li yakoo 'kwli, 'e yi 'mu -lee -ni, -e mo: «Ni 'cru 'li -ti -mu', yakoo a win -hla, nyiblo du 'ni ha a yi.»

5 -Te e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo -mu', -e ko bu ni -do -bi ni 'u 'yru ki, 'a bu -bi, 'e ni 'u -tutu ki, no- hru 'a diidedabu, 'ki 'li yakoo 'kwli,

6 'e 'suu Nyisua, -koti Nyisua hie 'klo. E no- nu yakoo ko -tebli a pepe -mu', -e ni 'li 'kwli, 'e nu -tutu ko -tebli a pepe -mu', -e ni 'ne- ki, 'e nu

'yru ko -tebli a pepe -mu', -e ni 'li -mo, Nyisua a lelenyo a 'mu, 'e 'suu ne ki, e wen: «Ti du 'yi 'li -hie, -e nu,

7 'bu mo, Nyisua a lelenyo a hlon'huen a nyiblo 'bu bi 'a -ne -namu, -huhlide -mu', Nyisua -hie 'lu -mo le, e di e 'ni nu, wi yi, -te e nu la a 'a -kvannunyibli, -u mo 'a winwlon-hanyu* a leele.»

8 'Ti- win -mu', -e -hon 'li yakoo 'kwli, 'n 'win, ke- e pu 'mu yi de: «Crien gbe -ni wen, -e kle yi, mu -bu -ha a Nyisua a lelenyo -mu' -ji', -e ko bu -bi -ni 'u 'yru ki ko, -e -bi 'e ni 'u -tutu ki.»

9 -Te 'n mu 'u Nyisua a lelenyo a 'mu 'hu, 'n lee ne: «-Nyi 'mu 'crien gbe -mu'.» -e -bi e wen: «'Du ye', mu di. E di 'ni 'hriki -ni, -wen dunyra, 'ki 'li -mu wlon. Kee, ni mla a, e di 'ni kla,»

10 'ni -ha a 'crien gbe a 'mu -ji', 'ni di e. E mo han-ti, e 'hriki ni, 'ki 'li 'mu wlon, -wen dunyra. Kee, -te 'n mla a, -e -bi e kla ni.

11 'Ti- 'u lee 'mu de, u wen: «-Ti -bu, Nyisua tu -mu wlon, 'ki 'u dako a gblegble, -u pu 'bliwin a gblegble a -ta', ko 'ki 'u 'blugbi -huohu, ko 'ki 'u 'waa ye'nanyu a -ta' ti e di nyibli le -lee -ni.»

11

Nyibli ni 'huen -mu', -u -hle Nyisua a -ti

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u -nyi 'mu 'mide, -e 'wi kotu blobu yi, 'ti- 'u lee 'mu, u wen: «'Du ye', -bu mu Nyisua a 'kagbau 'misi -ni, ko -cohlonpiile* 'huen-, e ko, -bu -hre nyibli -mu', -u de Nyisua, 'ki 'li 'kayu a 'mu bu.

2 Kee, ni 'misi 'li 'kagbau a 'mu, 'a -yaa, -e nu, Nyisua -ha 'li ni, 'e -nyi dako -bi a nyibli, -u 'yi -yi. Nyibli a 'mu, u di Nyisua a 'dico -mu' 'ni 'wla, 'ki 'li honpu a -wli ni 'huen tu 'u 'huen 'kwli.

3 'N di te 'li nyibli ni 'huen, -u di 'na -ti hla. Nyibli a 'mu, u di pu 'kuyo-tebli 'hu le, u 'mu 'na -ti,

Nyɩsua ɩtu ɩnu wlon nyibli -lee -ni, 'ki 'li ɩhɔnpɩ a -wli ni 'hɩen ɩtu 'u 'hɩen a 'mu 'kwli, ɛ ɩhen 'nyre, 'ki 'li -nyrɔwi a (1260) 'miliwɔ ni -do ne -hɔtrɔwi ni 'hɩen ɩtu 'u -wli ni ta 'kwli.»

4 Nyɩsua a -tɩhlanyibli ni 'hɩen a 'mu, 'ki u ni 'u Kɩkɔnyɔ Nyɩsua, -ɛ kɔɔ 'klo a pepe -bu win ki ye'. Nyibli ni 'hɩen a 'mu, u 'wɩɩ ti ni 'hɩen -mu' yɩ, u dɛɛ olifieti, 'u 'wɩɩ 'napɩ ni 'hɩen yɩ -we.

5 'Bu mɔ, 'waa yraanyibli 'bu -huɛ bu nu ɩnu -balu, na di -hɔn 'li ɩnu wlon, ɛ 'mu ɩnu 'la. Ke- 'waa yraanyibli a 'mu, u di le'kɩkɩle nu. Yruyru, u 'yɩ 'liɩ 'li -we, bu ɩta 'liɩ wlon.

6 'Bu mɔ, nyibli ni 'hɩen a 'mu, 'bu yɩ -ti, Nyɩsua ɩtu ɩnu wlon ni hɩɛ, u di kɔ 'kɩ, bu nuɩo, 'ki 'nu bu 'ye ni di, ɛ 'muɩv gba -gbagba, ɛ 'mu ti -mu' ki ye, -ɛ kɔ 'yri u di 'u Nyɩsua a -ti a hɩhla -mɔ -weɛ -ni; u di kɔ 'kɩ, 'ki bu nuɩo -we, 'nie bu -he -hɩu, ɛ kɔ, 'ki bu nuɩo, -tɩtu ki a nyibli bu 'ye ɩhɩɩen a gblegble, -te u di 'a -huhua nu.

7 'Bu mɔ, 'bu -we Nyɩsua a -ti a 'mu, 'a -mɔlenuna -mɔ, -ɛ -bi mɩma -mu', -ɛ di 'li 'huɔ 'kwli -hɔn, ɛ di nyibli ni 'hɩen a 'mu -mɔ 'ni -wɔn, 'ti- ɛ 'mu 'u ɩnu 'hru wlon -ha, ɛ 'mu ɩnu 'la.

8 'Ki 'waa 'kɩkɩkɩ di 'u 'dɩɔ gbagbu -mu', 'a 'dika ble pe, -te -mu', u kɔɔ la 'u 'waa Kɩkɩnyɔ -Yusu tugbe 'yie. 'Dɩɔ a 'mu, 'a -huhlinyɛ mɔ Sodomu, -huɩ' Esipɩblugba.

9 Dako a pepe a nyibli, -u -hɔn 'li 'a -ne 'blugba ɩdu 'kwli, -u pi 'a -ne 'bliwin ɩdu, u di 'waa 'kɩkɩkɩ a 'mu 'ni 'ye, 'ki 'li -nyrɔwi ni ta ne 'kutɩɔ 'kwli, kɔ, u 'yɩ 'liɩ 'li -we, bu wen, 'ki bu -ha 'u ɩnu 'u.

10 'Klo ki a nyibli di nu dɔdu dɩaki, -te u di nyibli ni 'hɩen a 'mu 'la a -ti, u di 'mle le, u 'mu 'kue-tebli le -nyinyi -ni. U di nu dɔdu dɩaki, -kɔti ke- u di pu: «Nyɩsua a winwlon-hanyu* ni 'hɩen -mu', -te u ne la Nyɩsua a -ti -mɔ le, u ɩtu la -a mu ɩhɩɩen dɩaki.»

11 -Te -nyrɔwi ni ta ne 'kutɩɔ a 'mu,

u -hi, -ɛ -bi Nyɩsua ɩhloon 'li nyibli ni 'hɩen a 'mu pepe 'mia, 'u 'hri 'klo, 'u 'du ye'. -ɛ -bi nyibli a pepe -mu', -u 'ye ɩnu, huannu bi 'li ɩnu 'kwli le.

12 -Ti nyibli ni 'hɩen a 'mu, u 'mu ye' 'du mɔ mu, -ɛ -bi u 'win win, 'ɛ -hɔn 'li yakɔ 'kwli. Ke- ɛ pi ɩnu yɩ: «Ba di 'ne- yɔ'.» 'Ti-, 'ki 'u 'waa yraanyibli ye', 'u 'ya 'li yɔ', 'ki 'li 'nunma 'nyi.

13 Ti ni -do a ti 'yri, -ɛ -bi -tɩtu -tua 'hɩhɩɩɩ dɩaki. 'Ki 'li 'dɩɔ -ni wen 'kwli, 'kayu ni -do, 'ki 'li 'kayo ni -pu 'nyi, ɛ nɔ- nyre yɩ. -Tɩtu a 'mu -ɛ 'hɩhɩɩ -ni, ɛ 'la nyibli a 'miliwi ni ɩhlon'hɩen. -U -bi -mu', -u 'yɩ 'ku, huannu ni ɩnu ni dɩaki, huannu a 'mu, ɛ nɔ- kɔ 'kwli u pi 'li Nyɩsua 'nyre le, -ɛ kɔɔ yakɔ win ki.

14 Ke- ɩhɩɩen a 'yiye a 'hɩen a de -mu', ɛ nu 'lu a -mɔmumu. Keɛ, 'a ta a de 'tɩɩ di ni.

Nyɩsua a lɛlenyɔ a ɩhlon'hɩen a nyiblo bi 'a -ne -ɩamu ni

15 -Te de a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bi Nyɩsua a lɛlenyɔ a ɩhlon'hɩen a nyiblo bi 'a -ne -ɩamu ni, ti ni -do a ti 'yri, 'n 'win win a gblegble, 'ɛ ni 'kɩ ki, 'ɛ -hɩen 'li yakɔ 'kwli, 'ɛ pi le: «-Aan Kɩkɩnyɔ Nyɩsua, kɔ a 'Yu -Yusu 'Kɩsu, ɛ ɩtu 'u bu, nu- -he 'klo -bu a nyibli gbagbi. Nyɩsua, nɔ- di 'u gbata ki bu ni, -te 'klo te yɩ bu.»

16 -Te win a gblegble a 'mu, ɛ nyra bu, -ɛ -bi nyibli gbagbi a (24) -wlu ɩtu 'u -hen -mu', -u ni 'u bodɩɔgbati ki ble, 'ki 'u Nyɩsua ye', u blaɩa kwɩ yɩ ble, 'u piɩ 'nyre le,

17 u wen:

«-Aan Kɩkɩnyɔ Nyɩsua, -ɛ ni 'kɩ ki, 'ti- 'klo 'mu -wlu ɩtu, -mɔ ni la 'klo, -mɔ 'tɩɩ ni 'klo, -a -ha 'li 'wio, ɩa -nyi -mɔɩɔ, -ɛ nuɩo, -ni 'kɩ ki, -mɔ ɩtu nyibli a win a kɩkɩle -wlu.

18 Dako a gblegble -mu', -u 'yɩ -na dako 'pa-

u pi -mu yru le dɩaki.

'A -ti, ti nyre 'u ni,

-ɛ kɔ 'yri -di 'u ɩnu yru le -puɩ -ni.

Ti nyre 'u ni -we, 'ki -bu puu
'kukunyibli -bati le.

Ti ni -do a 'mu 'yri,
'ki -di 'u -na -kuannunyibli 'wio
-nyii -ni,
-u mo -na winwlon-hanyu*,
□mu -na dako a nyibli 'wio -nyi -we,
-u mo nyibli gbagbu,
ko 'waa de -bu, -u 'yi nyibli
gbagbu 'pa-
-u mo nyibli a pepe -mu', -u □tui
'u -mu 'u.

Nyibli -bu, -u yi -tutu -bu yi nyre,
u nu- -mo -bi, -di -we □nu bu pepe.»

19 'Ti- u 'mu 'pupe -mo -we mo mu,
-e -bi Nyisua a 'kagbau -mu', -e ni
'li yo', e □ga wlon. 'Ki 'li 'kagbau a
'mu bu, 'ki 'yru□tucrien* a dukwli ni
'li, 'e bi pepe', yako 'e pi 'yii ke' le,
'e □mumu le, -tutu 'e yi 'huhle -ni,
cekli -huohu 'u yi 'li yako 'kwli le
ble.

12

Nugba ko dohre 'hven-

1 'Ti- e 'mu -hi mo mu, -e -bi
□wilekeede gbagbu 'hru 'li yako
'kwli, 'ni 'ye nugba □du. 'Yru, no-
mo 'a wlawlu, □honpu 'e mo 'a
bukible□tude. Nyahro ni -pu □tu 'u
'hven, nu- mo 'a 'klaun.

2 Nugba a 'mu, 'kwli ni□e ni. E no-
ko -ti, 'e 'gbugbe le.

3 'Ti-, □wilekeede -bi, 'e 'hru 'li
yako 'kwli, 'ni 'ye dohre gbagbu, 'e
□hlu, 'e ko 'li ni □hlon'hven, 'u □cee
'klaun ni □hlon'hven, 'e □ga □mu ni
-pu;

4 dohre a 'mu, 'e ni 'a 'ba, 'ki
'li nyahroyo ni ta 'nyl, 'e -he 'li
nyahroye ni -do 'li, 'e □hinhien 'ne□e
-tutu ki, 'ti- 'e nyra 'u nugba a 'mu, -e
yi □gbla ye' bu, -e di□e nu, 'bu □gbla,
'e 'mu 'yu a 'mu gba, 'e 'mu□u di.

5 Nugba a 'mu, e ko 'yu nyibehian.
'Yu nyibehian a 'mu, e di -he bodio,
-e ni 'kl ki. No- di 'klo -bu a dako
a pepe win ki -koo -ni, 'ki 'li 'kl a
kininu 'kwli. -Te nugba a 'mu, e
□gbla, ti ni -do a ti 'yri, u 'du 'yu
ye', 'u gba 'u□u Nyisua ye', -e ni 'u
bodio□gata ki bu,

6 nugba a 'mu, 'e 'gba ci le, 'e mu
'li -tite -mu', 'du bii 'li yi, -tite -mu',
Nyisua -wee 'li 'a bunule -mo. 'Ki 'li
-tite a 'mu, 'ki Nyisua di 'li□i didide
-nyii -ni. 'Ki e di 'li -nyrowi a (1260)
'miliwo ni -do ne -hotrowi ni 'hven
□tu 'u -wli ni ta -hii -ni.

7 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi tu 'bee 'li
yako 'kwli ni. -E -bi Nyisua a lelenyo
gbagbu -mu', -e ko 'nyre -mo Miselt, e
ko 'a lelenyo -bi 'hven-, u -tua dohre
a 'mu, 'a -mo-wonwon, dohre a 'mu,
e ko 'a lelenyo 'hven-, 'u yi Miselt ko
'a lelenyo 'hven- yi -won -we.

8 Kee, Miselt ko 'a lelenyo 'hven-,
u -ha 'u □nu 'hru wlon. Dohre ko 'a
lelenyo 'hven-, u 'yi 'ki 'hru -ko, 'ki
bu ni 'li yako 'kwli bu,

9 'u pu 'li dohre a 'mu -patu'. Dohre
a 'mu, e no- mo hre 'ka -mu', -e kee
'klo -bu ki a nyibli. U dee □ne 'kuo
-hutin* a nyiblo gbagbu. 'A 'nyre -bi
mo Satan. E no- u pu 'li -tutu ki, e ko
'a lelenyo 'hven-.

10 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win
win -bi de, 'ki 'li yo' 'e pi le: «-Te
ti ne -bu, Nyisua wa -a mu ni pepe,
'e too ne -a mu, -e mo, e ni 'u 'a
-ne □dedede 'lu yi. E no- mo nyiblo
gbagbu. -Te ti ne -bu, 'a 'Yu -Yusu
'Klisu, e □tu 'u gbata ki bu, e too ne
-a mu ni -we, -e mo, e ni 'kl ki, -e
nu□o, Satan, -e yi la -aan 'diayinu
-ti -yee -ni, 'a -ne ti, 'ki 'u Nyisua ye',
'to ko -nyre, u □hinhian 'ne- Satan a
'mu -tutu ki.

11 Kee, -aan 'diayinu a 'mu, u -ha
'u Satan 'hru wlon -we, -kotu 'Blayu
-mu', -e mo -Yusu 'Klisu, e nu 'a -hlu,
'e □gble -aan 'diayinu a 'mu. -Aan
'diayinu a 'mu, ke- u nu 'u Satan
a 'hru a wlon-huha, -e nu□o, u lee
nyibli Nyisua a -ti, -e mo -ti a -tee.
Ke- u nu 'a nunuo, 'u -ha 'waa dionu
a -hunhlon, 'u 'ku.

12 -Te u bla 'ki 'li Satan yako 'kwli
le, 'a -ti, dodo ko bu ni 'li. 'Aan
'mumu, -u ni 'li yako 'kwli, ba nu
dodo. Kee, 'a mu -bu, -u ni 'ne- -tutu
ki, 'a mu -di □hven 'ye, -kotu 'ki
Satan di 'ne- 'a mu -mo. E pi yru,
-kotu e yi□e ni, -e mo, ti -hie 'li□i, e
'yi -hu.»

13 -Te dõhre a 'mu, e 'ye□e, -e mo, 'ki v pu 'ne□e -tutu ki, -e -bi e -tua nuḡba -mu', -e ko 'yu nyibehian a lebubla.

14 Kee, v -nyi nuḡba a 'mu wanwen ni 'huen, -e 'wi□i ke ḡbagbu a wanwen yi, -e di□e nu, e 'mu wan, e 'mu 'li -te -mu', 'du bii 'li yi mu, -te -mu', Nyisva di 'li□i diide -nyii -ni, e 'mu 'li 'yri ni ta ko 'kutio 'li -hi. 'Ki 'li -te a 'mu, dõhre 'yi 'li□i -we bu klo□o.

15 Dõhre a 'mu, e nu□o ni, 'nie -huohui, 'e -hon 'li□i wlon, -e di□e nu, 'nie a 'mu, e 'mu nuḡba a 'mu □wien kuε, e 'mu□v ḡba.

16 Kee, -tutu -heε nuḡba a 'mu ni. E no- 'ca wlon, 'e mla 'nie a pepe a 'mu, -e -hon 'li dõhre a 'mu wlon.

17 -Te dõhre a 'mu, e 'ye de a 'mu, -e -bi e -tua nuḡba a 'mu, 'a yru a lepule diaki, 'e □hian -mo, 'e mu nuḡba a 'mu a 'yonu -mo -won mo. 'Yonu a 'mu, v nu- mo nyibli -mu', -v □tui 'v Nyisva 'v, 'ti- -v kuo win -mu', -Yusu to□ □nu □wlv yi;

18 dõhre a 'mu, 'e mu 'v 'yru wien bu ni mo.

13

Mamu ni 'huen

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye muḡma □du, 'e -hon 'li 'yru -mo. E ko 'li ni □hlon'huen, ko, 'e □ga □muḡ ni -pu, 'v □cee 'klaon. 'Lu 'bu ni 'v, 'ki 'v□v ki, v 'cru 'v 'nyre, -e -he Nyisva 'yri le.

2 Muḡma a 'mu, e 'wi□i -ji yi. 'A bui 'wi□i -tui a bui yi. 'A wunto 'wi□i koko' a wunto yi. Dõhre -ni wen, e no- -nyi muḡma a 'mu 'kli. Muḡma a 'mu, 'ki e ni 'v dõhre a 'mu, 'a ḡbata ki bu.

3 □Nu 'ye□e, -wen, v -hren a 'lu -bi de, -e di□e nu, e 'mu 'ku, keε, □jio a 'mu, e -we ni. Nyibli a pepe -mu', -v ni 'ne- 'klo ki, e keε 'waa □wli le, 'v yi□i □wien kuε,

4 'waa pepe, 'v pi dõhre a 'mu 'nyre le, -e nu□o, e -nyi muḡma a 'mu 'a 'kli, 'v pi muḡma a 'mu 'nyre le -we, v wen:

«E 'yi yi'wude -ko. E 'yi □dedede -ko, -bu di 'v□v 'hru wlon -ha.»

5 Muḡma a 'mu, v -nyi□e 'hru, 'ki bu 'yaa 'li 'a dionu, e ko, bu -ha Nyisva 'yri le, 'v -nyi□e 'kli, 'ki bu nu□o, 'ki 'li □honpuḡ a (42) -wli ni 'huen □tu 'v 'huen 'kwli.

6 -E -bi e -tua Nyisva a -ti a 'hule'yiye, 'e -he□e 'yri le, e ko -tuo -mu', Nyisva ni 'v ki, e ko nyibli a pepe -mu', -v ni 'li yako 'kwli 'huen-,

7 'v -nyi□e 'hru -we, 'ki bu -won Nyisva a nyibli yi, -e di□e nu, e 'mu 'v □nu 'hru wlon -ha, 'v -nyi□e 'kli -we, 'ki bu ko□ 'klo -bu a dako a pepe a nyibli win ki. Nyibli a 'mu, v pi 'bliwin a ḡbleḡble, 'v ni 'li 'a -ne 'bluḡba □du ki.

8 'Klo ki a nyibli a pepe, v di pu muḡma a 'mu 'nyre le. Nyibli ni -do -mu', -v ko 'nyre v 'cru 'li nyibli -mu', -v ko 'klo yrayru a 'crien 'kwli, v nu- 'ye ni di□e ni nu. -Te Nyisva 'ye la 'klo ni ni, 'ki v 'cru la 'v 'nyre a 'mu. 'Crien a 'mu, 'Blayu -mu', v 'la la, e no- ko□o.

9 Nyiblo 'bu ko -ti'winnva, -e -bi bu 'win -dodo, -ti -bu, 'n mi hla mo:

10 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu ko bu pu□v □ji', e mo □han-ti □nu□, v di pu□v □ji'. 'Bu ko bu nu -hotiplien, v 'mu□v 'la, e mo □han-ti □nu□, no- v di nu, v 'mu□v 'la. -Te e ni 'mu le, 'a -ti, Nyisva a nyibli ko bu ko □wlv a 'lila, 'ti- bu 'tiε bu kuo Nyisva □wlv yi.

11 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye muḡma a 'huen a de, 'e -huen 'li -tutu 'kwli. E ko □muḡ ni 'huen, 'v 'wi□i 'blayu a □muḡ yi, 'a 'puḡlewin 'wi□i dõhre a 'puḡlewin yi.

12 Yi-hemuḡma -mu', e no- ko 'kli e 'du ye', 'e ni □wilekeε-tebli, 'ki 'v yi-hemuḡma a 'mu ye', 'e ni 'v 'klo ki a nyibli a pepe ke', e wen: «Yi-hemuḡma -mu', -e ko □jio -we, no- ba pu 'nyre le.»

13 'Huen a muḡma -mu', e nu □wilekeε-tebli -huohui -we, 'e nu□o, 'ki 'v nyibli a pepe ye', nahru 'e -hon 'li yako 'kwli, 'e di 'ne- -tutu ki.

14 -Te v -nyi□e 'kli, 'ki bu nu □wilekeε-tebli, e no- nu□o, 'e kaa 'klo ki a nyibli, e wen: «Ba nu tuyu,

-ε 'wι□ι γι-ηεμσμα -μυ' γι, υ hla -hotιplien, keε, -ε γι 'kv. Ke- ba nu, -ε di□e nu, a 'mυ□υ -ti a 'yi'buale -nyi.»

15 'hυen a muma -μυ', -ε ni 'pυple λe, 'υ -nyi□e 'klι, 'kι bu □hloon 'li tuyu a 'mυ pepe 'mia, -ε di□e nu, ε 'mυ -hυnhlun pυ, ε 'mυ win pυ, kω, ε 'mυ nyibli a pepe -μυ' 'la, -υ 'ye ni di□e 'nyre λe ni pυ,

16 muma a 'mυ, nyibli a pepe, ε nω- ε ni 'υ ke', nyibli gbagbi, kω nyibli -μυ', -υ 'γι nyibli gbagbi 'pa-, dekonyu, □hυennyibli, □koyo, kω nyibli -μυ', -υ 'γι □koyo 'pa-, 'υ □tu □nu yruule, 'kι 'υ 'waa diidedabu kι, ε kω, 'kι 'υ □nu γι.

17 Nyiblo -μυ', υ 'ye ni di yruule a 'mυ ni □tu, ε 'γι 'li□ι 'li -wε, bu -tω, kω, ε 'γι 'li□ι 'li -wε, bu plo. Yruule a 'mυ, υ di □tu, ε nω- mω muma a 'mυ a 'nyre. 'A 'nyre ni 'li 'noba 'kwli.

18 Nyibli blεε γι, bu kω □tω. Nyiblo -μυ', -ε kω □tω, ε di□e 'ni yi, δε a 'di -bi 'nobadu a 'mυ, ε □hen 'nyre. 'Noba a 'mυ, -tonyiblo ε □hen 'nyre. 'Noba a 'mυ, ε nω- mω (666) -hotrwt ni □hlon-do, ne -wli ni ta □tu 'υ □hlon-do.

14

Nyisua a nyibli γι ble -wladυ yrayrv

1 -Te 'n ta 'li λe de, -ε -bi 'n 'ye δε -bi. Δε a 'mυ, ε nω- mω 'Blayu -ni wen, 'ε ni 'li dυgba -μυ', υ δεε Sion 'lu. 'Kι 'υ□υ 'hυι, 'kι nyibli a (144'000) 'miliwt ni -pu □tu 'υ 'hυen a gble ni -pu □tu 'υ 'hυen ni 'υ. 'Blayu a 'mυ, 'a 'nyre kω a 'bai a 'nyre 'hυen-, ε nω- υ 'cru 'υ nyibli a 'mυ γι.

2 'Ti- 'ni 'win win, 'ε -hυen 'li yakω 'kwli, 'ε γι 'wli, -wen 'nie gbagbu a -gli, -ε γι 'plu a win, 'ε 'wι -te yakω 'ye ni □ma. 'A win a 'mυ, 'a yιnιnω 'wι -te nyiblo 'ye ni bi dukυ'.

3 Nyibli -hυchυι a 'mυ, υ nu- γι -wladυ a 'mυ ble. 'Kι υ ni 'υ Nyisua a bodιtγbata -μυ' ye' bu, kω, 'kι 'υ nyibli gbagbi -μυ' ye', kω, 'kι 'υ -tebli ni -hen -μυ', -υ pι -hυnhlun ye', 'υ γι -wladυ yrayrv ble. -Wladυ a 'mυ,

nyiblo □du 'γι 'a bleε -yi, 'bu 'γι nyibli a 'miliwt a 'miliwt a 'mυ 'pa-. Υ nu- mω nyibli, Nyisua □gble, 'kι 'li nyibli -μυ', -υ ni 'ne- -tutu kι 'nyι.

4 Υ nu- mω -bi, υ γι kvε 'Blayu -μυ' □wien, 'a -ne -tite, ε mi 'υ, □wι γι nuγba kω 'a nyιbu 'hυen-, -υ 'ye ni hihie ble, -ε di□e nu, υ 'ni □ha -wlawli nu. Υ nu- mω nyibli -μυ', Nyisua □gble, 'kι 'li nyibli -μυ', -υ ni 'ne- -tutu kι 'nyι, -ε di□e nu, υ 'mυ Nyisua kω 'Blayu -μυ' 'hυen- a γι-henyibli' pa.

5 Υ 'γι -huan hi ni ni. Ε 'γι □dedede -kω, -ε kω kι υ di 'υ □nu -ti -yεε -ni.

Nyisua a lelenυ ni ta

6 -Te δε a 'mυ, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye Nyisua a lelenυ -bi, 'kι 'li γω', 'ε γι wan. 'A -kuan, nω- mω bu mu Nyisua a □haantitie -μυ' pυ, -ε 'ye ni -wε bu, 'kι 'ne- 'kω -bu kι a nyibli -mω, 'kι 'li 'blugbi a pepe 'kwli, kω dako a pepe -μυ' -mω, -υ ni 'υ 'a -ne -tite □du, kω, -υ pι 'a -ne win □du;

7 Nyisua a lelenυ a 'mυ, nω- 'yεε 'li win, 'ε γι 'li □nu -mω -hlee -ni, ke- ε pι: «Ba pie Nyisua, ε kω, ba pυ□υ 'nyre λe, -ε nu□o, ti -μυ', -ε kω 'yri ε di 'υ nyibli -bati λe -pυυ -ni, ε nyre 'υ ni. Ε nω- ba bla kwli γι bu, -ε nu□o, ε nω- nu yakω, kω -tutu, kω 'yru, kω 'nie 'hυen-.»

8 -Te Nyisua a lelenυ a 'mυ, ε -hi, -ε -bi a 'hυen a nyiblo -bi 'hru γι, ε wen: «'Diω gbagbu -μυ', -ε mω Babiloni, ε di bi □hlon. 'E mω □han-tι, 'ε bi □hlon. 'A nyibli nu□o ni, 'waa 'lawlude -μυ', -ε kwλεε □nu kι, 'ε 'heεn bu, 'kι li 'a -ne dako □du 'nyι. Ε nω- nu□o, Nyisua 'ε pι □nu yru λe.»

9 -Te Nyisua a lelenυ a 'hυen a nyiblo a 'mυ, ε -hi, 'a ta a nyiblo, nω- 'hru γι, 'ε 'yεε 'li win, 'ε pι λe: «Nyiblo 'bu ni 'υ, 'bu γι muma -μυ' kwli γι bu ni ble, 'kι 'υ 'a 'nyre a lepυpυυ a -ta', ε kω 'a tuyu -μυ' 'hυen-, 'ti- 'bu □tu nyiblo a 'mυ muma a 'mυ, 'a yruule, 'kι 'υ□υ γι, -hυυ' 'kι 'υ 'a dabu kι,

10 nyiblo a 'mυ, Nyisua di pυυ □ne yru λe, ε 'mυ □hυen 'ye, 'kι 'li na

-mù' 'nyl, -e 'ye nì jre, kò 'kì 'lì 'nù -mù', -e 'lìlè nyibli lè 'nyl. □Hùvèndù a 'mù, ù di□è 'nì 'ye -wé, 'kì 'ù Nyísva a lèlènyù ye', kò 'kì 'ù 'Blayu 'hùvènye'.

11 Na -mù', -e yì nyibli lè hien, 'a nahlùn 'nì -nyra□a bù gbe. Nyibli a 'mù, ù bla la kwì bù, 'kì 'ù mùmá ye', é kò 'a tuyu 'hùvè-, 'ù □tu □nù mùmá kò 'a tuyu a 'mù a yruulè. -Tì a 'mù, é nò- kò -tì, 'ù 'ye nì di -wleelè nì 'ye, kèé, ù di 'ye □hùvèn, 'tò kò -nyrè.»

12 'A -tì ò, 'a mù Nyísva a nyibli -mù', -ù □tùì 'ù□ù 'ù, 'tì- -ù kuo -Yusu □wù yì, 'n yì 'a mù 'nì -lee -nì: A 'nì 'saa 'lì, kò, -tè a 'blee 'ù kua, 'kì ba 'blee kua.

13 -Tè dé a 'mù, é -hi, -é -bì 'n 'wìl win, 'é -hòn 'lì yakò 'kwì, 'é yì 'mù -lee -nì, -é mò: «'Cru -tì -bù, 'n mì hla mò: Kùé 'kì mò bù, nyibli -bù, -ù kuo Kùkònyò □wù yì, 'tì- -ù 'kùì, ù nù- Nyísva di □haandé -mò nu. Bù kò plò a bleelè.» -É -bì kè- Nyísva a -Hìhiu* pì, é wèn: «Ké- é nì 'mù. Nyibli a 'mù, ù -yra 'waa -kuan 'lu. 'A -tì, bù nì bù, ù 'mù -wle. 'Waa □haan-kuan -mù', ù -nu, é di bì pepe'. Ù di kò 'a 'wio.»

Dé -mù', -é di 'lu -mò mu, 'klò a 'lì-wèti 'yri

14 -Tè 'n ta 'lì lè, -é -bì 'n 'ye 'nùjma pùpù, □dedede 'é nì 'ù□ù kì, 'é 'wì□ì -tonyiblo yì, 'é □tu -gùlùklavùn* 'lu, 'é 'ble -kùbù'cé-paka kua. -Paka a 'mù, é 'wèn nì diákì.

15 'Tì- Nyísva a lèlènyò -bì, nò- hòn 'lì Nyísva a 'kagbau bù, 'é 'yèé 'lì win, 'é yì nyiblo a -mù' -lee -nì, -é nì 'ù 'nùjma kì, é wèn: «'Du -na -paka -mù' ye', -bù 'cé -kùbù, -é nu□ò, -kùbù'cèti nyre 'ù nì. -Tùtù kì a -kùbù □hlu nì.»

16 É nò- mò nyiblo -mù', -é nì 'ù 'nùjma kì, bù 'du 'a -paka ye', bù 'cé -tùtù kì a -tèblì a pépé.

17 -Tè dé a 'mù, é -hi, -é -bì Nyísva a lèlènyò -bì 'hru 'lì Nyísva a 'kagbau bù, 'é nì 'lì yakò 'kwì, 'é 'ble -paka kua. -Paka a 'mù, é 'wèn nì -tèé.

18 -É -bì Nyísva a lèlènyù -bì -hòn 'lì -còhlùnpiilè*. É nò- kò 'lì

-còhlùnpiilè a dé -mò. É nò- di, -é da 'a 'bìhian -mù', -é 'ble -paka kua, 'é lee □né, é wèn: «Ta 'ù lè, tì a pépé -mù', ù déé rèsèn, -ù nì 'lì 'klò kì, 'a 'yò □hlu nì. 'Du -na -paka ye', -bù mu, -bù -ha□a.» (Tiyòdù a 'mù, -kòtì é hlé, ù nù- mò -tonyibli -mù', -ù 'ye nì □tuu 'ù Nyísva 'ù.)

19-20 É nò- mò Nyísva a lèlènyò a 'mù, bù 'du -paka ye', bù -ha tiyò a pépé a 'mù, 'tì- 'é mu 'ù -tìtè -mù', ù yì 'ù tiyò lè 'plòò -nì, 'kì 'lì 'hùò 'kwì, -é di□è nu, 'a 'nie 'mù 'hru, ù 'mù□ù nò -mò nu, 'é 'wla 'ù□ù bù. -Tìtè a 'mù, ù yì 'ù tiyò lè 'plòò -nì, 'kì é nì 'ù 'dìò □hlon. -Tè ù yì□ì nì 'plùé, -é -bì -hù, nò- -hùvèn 'lì□ì 'kwì, -hù a 'mù, 'é yì blé -hi, □wì yì, -tè 'nie 'ye nì -hi blé, 'é nu -kilowì a -hotròwì nì ta. -Hù a 'mù, -é yì blé -hi, bli 'bù yì wèn□é lè nì né, 'a 'lu nì -do, nò- di wèn yì 'hru -nì. Nyibli -mù', -ù 'ye nì □tuu 'ù Nyísva 'ù, kè- Nyísva di 'waa yru a lèpùlè nu.

15

Nyísva a lèlènyù, nù- ye 'lì □hùvèn a 'yìye a gbe nì □hlon'hùvèn

1 -Tè dé a 'mù, é -hi, -é -bì 'n 'ye □wlùlekéédé gbagbù -bì, 'kì 'lì yakò 'kwì. Dé a 'mù, é maa 'mù wlon lè. 'N 'ye Nyísva a lèlènyù nì □hlon'hùvèn, 'a -né lèlènyò 'bù nì 'ù, 'é 'ble □hùvèn a 'yìye kua. É nò- mò lè'bòò□hùvèn, Nyísva di nyibli □tu, -é nu□ò, é nò- kò kì Nyísva a yru a pùpù di 'ù -wèé -nì.

2 'Kì 'n nì 'ù bù dé, -é -bì 'n 'ye dé -bì, 'é 'wì□ì 'yru yì, 'é yì wìl, -wèn 'yìe, -é nu□ò, nahru nì 'lì□ì 'kwì; 'nì 'ye nyibli □dù -wé. Nyibli a 'mù, ù nù- -ha 'ù mùmá -nì wèn 'hru wlon, 'ù 'yì 'a tuyu -mù' kwì yì bù -bla, 'ù 'yì -wèn, 'kì bù 'cru 'ù □nù 'a 'noba -mù' yì, -é -mò mùmá a 'mù, 'a 'nyrè. Nyibli a 'mù, 'kì ù nì 'ù 'yru wien bù, 'ù 'ble dùkùtì -mù', Nyísva -nyì □nù kua lè,

3 'ù ble -wladù, □wì yì -tè Nyísva a -kùannunyò Moise nu la 'a buble; -wladù a 'mù 'é 'wì□ì 'Blayu a -wladù yì -wé. -Wladù a 'mù, é nò- -bù:

«-Aan Kùkònyò, -mò mò 'Klìkìnyìnyìsàkì, nyibli -mù', v òtu mòmà -mù', 'a -Na nunu-tèblì 'bùà nì, 'é -hì 'ù 'a -nè òdedede 'ù. -Mò mò dako a pèpè a Bodìò, -na 'lulè-hihie 'sìì 'ù yì, 'é mò -tì a -tèè. 4 Kùkònyò o, nyibli a pèpè, v yì -mù 'nì pié, 'ù pì -mù 'nyè è. -Mò nì -dò, -mò mò Nyìsua. Dako a pèpè dì 'nì dì, v 'mù -mù kwì yì bù blà, -è nuò, 'waa pèpè, v 'yè e nì, -è mò, -na nunu-tèblì 'sìì 'ù yì.» 5 -Tè wladù a 'mù, è -hì, -è -bì 'n ta 'lì è de, 'nì 'yè Nyìsua a 'kagbav, -è nì 'lì yakò 'kwì, 'é òga wòn, 'kì 'lì kwì, 'nì 'yè -tìtè -mù', Nyìsua tùè 'lì 'a dionù nyibli yè, 6 'nì 'yè Nyìsua a lèlènyò nì òhlon'hùèn -mù', -v 'blé òhùèn a 'yìyè a gbè nì òhlon'hùèn -mù' kùv è, 'ù 'hri 'lì 'kagbav a 'mù bù, 'ù pù yìkòwlawlì pùòpù, 'ù naa ònè -gùlùbetiyè kì. 7 -Tèblì nì -hèn -mù', -v pì -hùnhlùn, 'a 'yèè nì -dò, nò- òglèè Nyìsua a lèlènyò nì òhlon'hùèn -mù' -gùlù-ñanì è. -Ñanù a 'mù, v 'yìì 'lì nì, 'kì 'ù Nyìsua a yrv -mò. 'Klòhienyìsua a ògbètù, nò- pù nyibli yrv è. 8 'Tì- nahlùn 'é 'yìì 'lì Nyìsua a 'kagbav bù. 'Kì è -hùèn 'lì Nyìsua a -tì a 'yì'bùalè kò 'a 'klì a kìnùnù 'kwì. Nyìblo òdù 'yì 'lì -wè, bù pa 'lì Nyìsua a 'kagbav a 'mù bù, è 'mù gba -gbagba, òhùèn a 'yìyè a gbè nì òhlon'hùèn -mù', v 'mù 'lì Nyìsua a lèlènyò -mù' -jì' è -wè.

16

Nyìsua a yrv a pùpùv

1 -Tè dè a 'mù, è -hì, -è -bì 'n 'wìn win, 'é nì 'klì kì, 'é -hòn 'lì Nyìsua a 'kagbav bù. Kè- è pì, 'é yì Nyìsua a lèlènyò nì òhlon'hùèn -mù' -lee -nì, è wèn: «Nyìsua a yrv -mù', -è nì 'lì -ñanì nì òhlon'hùèn -mù' 'kwì, ba mu ba 'wla a bù, 'kì 'lì -tùtù kì.» 2 È nò- mò Nyìsua a yì-hèlèlènyò bù mu, bù 'wla 'a -nè bù, 'kì 'nè- -tùtù

yruulè, 'tì- v blà tuyu -mù' kwì yì bù, 'kì 'ù 'a 'nyè a lèpùpù a -ta', v nu- òjì 'bè, 'é klè dìakì.

3 -Tè è -hì, -è -bì Nyìsua a lèlènyò a 'hùèn a nyìblo mu nì, 'é 'wla 'lì 'a -nè -ñanùwò 'yru -mò. Tì nì -dò a tì 'yri, -è -bì 'yrukùtù a 'mù, è -hè -hlù, 'é 'wì kwì 'kùkùku a -hlù yì, -tèblì a pèpè -mù', -è nì 'lì -mò, 'é 'kùkù è.

4 -Tè dè a 'mù, è -hì, Nyìsua a lèlènyò a ta a nyìblo mu nì, 'é 'wla 'lì 'a -nè -ñanùwò 'nie gbagbì kò 'nie 'cùmù -mò blè, 'a pèpè a 'mù, 'é -hè -hlù.

5 -È -bì 'n 'wìn Nyìsua a lèlènyò -mù', -è kò 'lì 'nie a dè -mò, 'é pì Nyìsua 'nyè è, è wèn: «-Mò nì -dò, -mò mò Nyìsua. 'Tì- 'klò 'mù -wlu òtu, -mò nì -dò -mù', -mò nì la 'klò, -mò 'tè nì 'klò. -Bati -bù, òbè, è 'sìì 'ù yì.

6 Nyibli -mù', v 'la -na winwòn-hanyù* kò -na nyibli 'hùèn-, ònì yì ònù -hlù -nyì, -è dì e nu, v 'mù v 'na. È kò 'ù nì.»

7 'Kì 'n nì 'ù bù, 'nì 'wìn win, -è -hòn 'lì -còhlùnpìlè*, 'é pì è: «-Aan Kùkònyò o, -mò mò 'Klìkìnyìnyìsua. -Mò mò -tèè a Nyìsua. 'Tì-, 'a -nè tì, -na -bati, -pì, è 'sìì 'ù yì.»

8 -Tè dè a 'mù, è -hì, -è -bì Nyìsua a lèlènyò a -hèn a nyìblo 'wla 'lì 'a -nè -ñanùwò 'yrv 'yì, na 'é -hòn 'lì 'yrv a 'mù 'yì, 'é yì nyibli è hien, 'é -ha ònù òjì 'hù è.

9 Òhan-tì òhòn, 'ù 'yè òhùèn, kèè, v 'yì 'ù 'waa dè 'kùku a nunuò bù -hie, 'ù 'yì -wèn, 'kì bù -nyì Nyìsua -tì a 'yì'bùbùv, kèè, v -hè 'yri è, -è nuò, v wèn 'nì, Nyìsua, nò- nuò, òjì 'é 'hri ònù 'hù è.

10 -Tè dè a 'mù, è -hì, -è -bì Nyìsua a lèlènyò a òhun a nyìblo, nò- mu, 'é 'wla 'a -nè -ñanùwò mòmà -mù' 'lù, -è nì 'ù gbata kì bù, halò 'é bì 'lì 'waa 'blùgba 'kwì, nyibli 'ù yì 'waa mè dì, òhùèn a 'yìyè a -tì.

11 Kèè, v 'yì 'ù 'waa dè 'kùku a nunuò bù -hie, 'ù -hè 'Klòhienyìsua 'yri è, -tè v yì òhùèn 'yè, òjì a -tì.

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyu a [hlon-do a nyiblo -mu', e mu ni, 'nie -mu', -e ko 'nyre -mo Efrati, e no- ko -mo e 'wla 'li 'a -ne -nanuwɔ 'li, 'nie a 'mu 'e -ma, -e di[e nu, 'blugba a ye'nanyu -mu', -u -huen 'li 'yru a 'hrule', u 'mu [taale 'ye, u 'mu tu -won mo di.

13 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye 'kuo -hɔn* ni ta, 'u 'w[ti -pueni yi. 'Ki -u -bi -hɔn 'li dɔhre -mu' wlon, -u -bi 'u -hɔn 'li muma -mu' wlon, -u -bi 'u -hɔn 'li hɔwinwlon-hanyɔ -mu' wlon.

14 'Kuo -hɔn a 'mu, 'ku u -hɔn 'li Satan -mo. E no- ni [whlekeke-tebli, 'e nee 'blugbanaanyu a pepe yre, 'e yi [nu le 'kukue -ni, -e di[e nu, u 'mu 'Klikininyisua tu yi gba, -nyrowɔ -mu', -e ko 'kwli Nyisua a 'mu, e di 'u nyibli 'a 'kl -tɔɔ -ni.

15 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu pu win, e wen: «Ba pu 'u nua bu -tee. -Nyrowɔ -mu', 'n di ya, nyiblo [du 'y[ti -yi. 'Ni yi 'li ni di, e di 'w[ti, -te 'yiyriyo 'ye ni di wen 'li, ti -mu', -e ko 'yri u 'ye ni -plee 'u[u 'u. Plo a bleele, 'ku 'u nyiblo -mu' -mo, -e ni 'u -pleele', 'ti- -e ko wlawli ni 'u[u 'hɔi, -e di[e nu, 'bu mo, 'ni yi 'li ni di, e 'mu[u pu, e 'ni [ha 'hɔi wlon [ga, 'bu yi ni ne, e ko, -tu 'ni [ha[a nu, 'ku 'u nyibli ye.»

16 'Kuo -hɔn ni ta -ni wen, u 'kukue 'blugbanaanyu le, 'ku 'u -tite -mu', u de Hamagedɔ, 'ku 'li -Juukɔwin* 'kwli.

17 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyu a [hlon'huen a nyiblo, e mu ni, 'e 'wla 'li 'a -ne -nanuwɔ pepe 'kwli, win [du 'e -hɔn 'li Nyisua a bodɔgbata 'kwli, 'ku 'li 'a 'kagbau bu, 'e pi le: «E -we 'li ni.»

18 yako 'e pi 'yi ke' le, -teye 'e yi [ti, -tutu 'e yi 'hɔhle -ni. Kue la 'li, -te Nyisua nu la -tonyibli, -bu ye ti -bu ki, -tutu 'yi -huan 'hɔhle le ni ni,

19 -tutu a 'mu 'e -ki wlon, 'dɔ gbagbu -mu', 'e nu [tiɔle'beewi ni ta, e ko, 'klo ki a 'du a pepe 'u nyre yre. 'Dɔ gbagbu -mu', -e ko 'nyre -mo Babiloni, Nyisua 'yi 'a de 'kuku,

'a -ti -mo -hru, 'e -twa 'a yru a lepuule. E 'w[ti -te 'bu 'ye ni -nyi wen [nu 'nunade -huan, e wen: «Ba 'na[a -nana, ba -we 'li[ti le.»

20 'Ti-, 'blugbi a pepe, 'nie [glaa 'li, 'u 'mie, dugbi a pepe 'u 'wle,

21 cekli -huɔhu 'u yi 'li yɔ' le ble. 'A 'kuo ni -do -we 'li bu 'wee -kilowi a -wli ni 'huen ni. U nu- yi nyibli kle bi, 'u -he Nyisua 'yri le, -te cekli a 'mu, e [tui [nu [hɔwen dɔakti a -ti. [Hɔwendu a 'mu, u yi 'ye, e -hi 'u [hɔwen a pepe ni.

17

-Bati gbagbu -mu', Nyisua di lawlunugba gbagbu -mu' le -puu -ni

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ku 'li Nyisua a lelenyu ni [hlon'huen -mu' 'nyi, -u 'ble -nanu ni [hlon'huen -mu' kua le, 'ku nyiblo ni -do -hɔn 'li, 'e lee 'mu, e wen: «Di 'li, [bu tɔɔ -mu, -te -mu', Nyisua di 'lawlunugba gbagbu a yru a lepuule nu. 'Lawlunugba a 'mu, e [hen 'nyre 'dɔ gbagbu -mu', u -pu, 'ku 'u 'nie -huɔhu wien.

2 'Klo -bu a 'blugbanaanyu a pepe ko[ɔ 'huen-, u nu 'lawlude, ko, 'klo ki a nyibli 'u 'na 'a no, 'u -hie [ne 'waa dɔɔnu wlon, 'ti- 'u nu 'lawlude -we.»

3 -Te e -hi, -e -bi Nyisua a -Hihiu* koɔ 'mu win ki pepe, ko, Nyisua a lelenyu a 'mu 'e gba 'li 'mu 'wan 'kwli. -Te 'n nyre 'li 'wan a 'mu 'kwli, -e -bi 'n 'ye nɔgba [du, 'e ni 'u muma -jɔhɔn [du ki bu. Muma a 'mu, e ko 'li ni [hlon'huen ko [mu ni -pu, 'ku 'u[u ki, 'u 'cru 'u yinyrenyre, 'e [glaa 'li[ti, 'e -he Nyisua 'yri le.

4 Nɔgba a 'mu, e pu yɔnwlawlu -jɔhɔn, e ko, 'e [tu 'li 'a dɔɔnu -gulɔnu[yru nu' le, ko yɔhɔi a gblegble -mu', -u pi [die, e no- e 'ble kua, e ko, 'e 'ble -gulɔ-nanu kua. [Hɔnhɔn-tebli, nu- 'yii 'li -nanu a 'mu 'kwli. De e [hen 'nyre, e no- mo 'lawlu -mu', e ni.

5 'Ku 'u nɔgba a 'mu yi, u 'cru 'u 'nyre. De 'nyre a 'mu bu di 'nyre [hen, nyibli 'ni -yru[ɔ li[ti le. E no- mo: 'dɔ gbagbu -mu', -e mo

Babiloni, e no- mo 'lawlunugbi ko yunyre-tebli a pepe -mu', -v ni 'ne- 'klo ki a 'dii.

6 'N 'ye[e ni -we, -e mo, nugba a 'mu, e me la Nyisua a nyibli a -hlu, -hlu a 'mu, e no- ni[e, [wɪ yɪ, -te no 'ye ni nu wen nyiblo. Nyisua a nyibli a 'mu, v hle[e ni, 'ki 'v nyibli a pepe ye', -e mo, -Yusu mo 'waa Kukonyo [ntɔ. E no- ko -ti, 'v 'lila [nu le.

-Te 'n 'ye nugba a 'mu, -e -bi 'na [wlv kee le diaki,

7 Nyisua a lelenyo a 'mu, 'e lee 'mu, e wen: «De- ko -ti 'e kee -na [wlv le 'li?» -E -bi e wen: «Pv 'v nva bu, 'mu -mu -lee -ni, de nugba a 'mu, e [hen 'nyre, e ko muma -mu', e ni 'v ki 'hven-, -e mo muma -mu', -e ko 'li ni [hlon'hven, ko [mvi ni -pu.

8 Muma a 'mu, [ye, e pi la -hunhlon. Kee, -te ti ne -bu, e 'ni -pu[v 'ki -hunhlon. Ti, -e hie 'li, e 'yi -hu, e 'mu 'li 'huo -mu', -e hlo 'kwli bu 'kwli -hon. 'Bu -hon 'li -wlu, 'ki e di 'li bu-weele' mu. Ti -mu' -ko 'yri 'klo [tu la -wlu, e ko, nyibli -mu', -v di 'klo yrayv -mu', -e 'ye -we 'li ko, -te Nyisua 'cru la 'waa 'nyre, 'ki 'li 'cruen 'kwli, e ko la nyibli -bi, -v ko 'nyre [yi la 'cru -ni. Nyibli a 'mu, 'bu 'ye muma a 'mu, e di kee 'waa [wli le, -e nu[o, muma a 'mu, e pi la -hunhlon, kee, -te ti ne -bu, e 'ni -pu[v 'ki -hunhlon de, 'ti-, 'ki 'li ti gbi 'kwli, e 'mu 'klo 'hru.»

9 -Te e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo a 'mu, e lee 'mu ni de, e wen: «Nyibli bu ko [to, -e di[e nu, v 'mu -tebli -bu 'a leyuyruo ko. Muma -mu', 'a 'li ni [hlon'hven -mu', e [hen 'nyre dugbi ni [hlon'hven -mu', -e ko 'lu nugba a 'mu, e di 'li ni, 'e [hen 'nyre 'blugbinaanyo ni [hlon'hven -we.

10 'Blugbinaanyo a 'mu, 'waa gble ni [hun, v nu- 'yi 'ki 'v gbata a 'mu ki -ni. 'Waa nyiblo ni -do -bi, no- 'tie ni 'v gbata a 'mu ki. [Hlon'hven a nyiblo a -ne ti 'yee 'v ni nyre. 'A ti 'bu nyre 'v, e 'yi 'li[ti 'li -we, bu -wleen 'v.

11 Muma -mu', -e pi la -hunhlon, 'ti- -e 'ye ni pu 'ki -hunhlon, e no- mo 'blugbinaanyo a nyibli a

[blen[blen a nyiblo. 'Ki e ni la 'li 'blugbinaanyo ni [hlon'hven -mu' 'nyi. 'Bu -hon 'li 'huo -mu' 'kwli, 'ki e di 'li bu-weele' mu.

12 Muma a [mvi ni -pu -mu', [ye, v [hen 'nyre 'blugbinaanyo ni -pu -mu'. Nu- 'yee gbata ki ni bi. Kee, Nyisua di -nyi [nv 'kli, -e di[e nu, v ko muma a 'mu 'hven-, v 'mu nyibli win ki -koo -ni, 'ki 'li ti gbi 'kwli.

13 'Blugbinaanyo ni -pu a 'mu, v ko 'lule-hihietu ni -do. 'Ki 'li 'waa 'kli a pepe 'kwli, 'ki v di 'li muma a 'mu -kvan -mo -nuu -ni, -e di[e nu, e 'mu nyibli win ki -koo -ni,

14 nyiblo -mu', -e 'w[ti 'Blayu yi, v 'mu[v -mo -won. Kee, 'Blayu a 'mu, e no- di 'v [nv 'hru wlon -ha, -koti e no- mo kukonyo a Kukonyo, e no- mo bodi[pu a Bodi, e ko 'k[unpu a 'Kun. 'A nyibli yi kve[e [wien, 'ki 'li 'waa [wli a pepe ki. E -ha 'li [nv ni, 'e da [nv, 'ki bu kve[e [wien. 'A -ti, v ko[ti 'hven-, nu- di 'v 'a yraanyibli a 'mu 'hru wlon -ha.»

15 -E -bi Nyisua a lelenyo a 'mu, e lee 'mu ni de, e wen: «'Nie -mu', [ye, -e ko wien 'lawlunugba a 'mu, e ni 'v, e [hen 'nyre dako a pepe a nyibli, -v ni 'ne- 'klo -bu a 'blugbi a pepe 'kwli, -v pi 'bliwin a gblegble.

16 Muma a [mvi ni -pu, [ye, e ko muma a 'mu 'hven-, v di 'lawlunugba a 'mu 'ni -yaa -ni. V di -ha[pa -tebli -mo le pepe, -e di[e nu, e 'mu wli le ce, v 'mu[v klo, v 'mu[v di. 'A de -mu', -e di 'v hie, v 'mu 'li[ti na 'nyi pu.

17 Nyisua, no- nu[o, 'blugbinaanyo ni -pu a 'mu, 'v yi win' le 'winwin -ni, ko, 'v nii muma a 'mu -kvan -mo, -e di[e nu, muma a 'mu, e 'mu nyibli win ki -koo -ni. Nyisua nu[o ni, -e di[e nu, de -mu', e -hve, v 'mu[v nu. Muma a 'mu, e no- di nyibli win ki -koo -ni, e 'mu[v gba -gbagba, -ti -mu', Nyisua -hla, e 'mu -nue -ni.

18 Nugba -mu', [ye, e no- mo -bi, e [hen 'nyre 'd[ti gbagbu -mu', -e ko 'blugbinaanyo a pepe, -v ni 'ne- klo ki win ki.»

18

Nyisua puu Babilonidjo a nyibli yru le

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye Nyisua a lelenyo -bi, 'e -hon 'li yakɔ 'kwli. E ni 'klɪ kɪ diakɪ, 'a -ti a 'yi'buale 'e nu□o, -nyre 'e wluɪn 'ne- 'klo a pepe kɪ,

2 'e 'yee 'li win, e wen: «'Dɪɔ gbagbu -mu', -e mo Babilonɪ, e bi □hlɔn. Babilonɪ bi □hlɔn pepe, 'e -he 'kuo -hɔn* a bunɪle. 'Kuo -hɔn a gblegble, nu- ni 'li□ɪ 'kwli, nubli -mu', -v nie nyibli huannu, kɔ nyibli 'yi -nue -ni, v nu- ni 'li -tuo kɪ -we.

3 Babilonɪ bi □hlɔn, -e nu□o, 'a nyibli nu□o ni, 'waa 'lawlude -mu', -e kwlee □nu kɪ, 'e 'heen bu, 'kɪ 'li 'a -ne dako □du 'nyi, kɔ, 'klo a pepe a 'blugbunaanyu kɔ □nu 'huen-, 'v nu 'lawlu -we, puplonyibli a pepe, 'v -he dekonyibli, -te 'waa puplo-tebli kwlee nyibli kɪ a -ti.»

4 -Te e -hi, -e -bi 'n 'wɪn win -bi, 'e -huen 'li yakɔ 'kwli, 'e pi le: «'Na nyibli, ba -hon 'li 'dɪɔ -mu' 'kwli. Nɔ- 'yi□ɪ 'pa-, 'ba bi 'li □nu 'nyi, 'ba nu de 'kuku, a di 'ye □hɪven diakɪ, □wɪ yi, -te 'waa 'mumu, v ni □hɪven a 'yiye.

5 Ba -hon 'li 'dɪɔ a 'mu 'kwli, -e nu□o, 'waa de 'kuku -hu ni diakɪ, e kɔ, Nyisua 'yi 'waa de 'kuku a 'mu, 'a -ti -mo -hru.

6 Bu □tu □nu □hɪven, □wɪ yi, -te v nu la, 'v □tu la nyibli □hɪven -we. De -mu', v nu la nyibli 'yi □hlɔn le, bu nu □nu 'a 'wɪ ni 'huen -mo -we. Yru -mu', v puu la nyibli le, bu nu □nu 'a lepuuwɪ ni 'huen -mo -we.

7 Bu □tu □nu □hɪven diakɪ, -e di□e nu, v 'mu nyai le nu, □wɪ yi, -te v -nu, 'v kɔ -ti a 'yi'buale diakɪ, e kɔ, 'v kɔ -tebli a pepe -mu', v -hue. Ke- v pi 'waa dɪɔnu yi, v wen 'ni, v mo nyibli gbagbu □nɪɔ, 'waa 'dɪɔ 'yi nyai le -ni, -wen -tugbanugba.

8 -Te v ni 'lule-hihie le a -ti, e nɔ- di□e nu, 'waa □hɪven a 'yiye 'mu -wlu □tu, ti ni -do a ti 'yri. 'Kue, kɔ 'kuyo, kɔ 'kanu gbagbu, -tebli a 'mu, -nyrowɔ ni -do a 'mu, 'kɪ v di 'v -wlu □tuu -ni. Na di pu 'dɪɔ a

'mu 'tɔ, -e nu□o, Kukonyɔ Nyisua, -e mo 'Klɪkɪnyisua, nɔ- di □nu -bati le -puu -ni.»

9 'Blugbunaanyu, -v ni 'ne- 'klo kɪ, -v nu la 'lawlude, 'kɪ 'li 'dɪɔ a 'mu 'kwli, ti -mu', -e kɔ 'yri 'dɪɔ a 'mu, e di hin, 'bu 'ye 'a nahlɔn, v di 'ni we, v 'mu nyai le nu, -kɔti ti -hi la a ti 'yri, -tebli a pepe, v -hue la, v kɔ la□a ni.

10 □Hɪven a 'yiye a -ti, huannu di □nu 'ni nu, v 'mu 'li -mo -hloɔ -ni, v 'mu le pu: «Popowli -o, 'dɪɔ gbagbu -mu', -e mo Babilonɪ, -e ni la 'klɪ kɪ, e bi □hlɔn, 'e nyre yi pepe. E 'yi bu -wleen -ni, Nyisua a -bati 'e klo□o.»

11 'Klo -bu, 'a puplonyibli, v yi 'ni we -we, 'v ni nyai le, 'dɪɔ a □hlɔnbi-ti, -kɔti nyiblo -bu, -e di ke 'waa -tebli -tɔ, e 'yi ke -te -ni.

12 -Tebli a 'mu, e nɔ- -bu: -gulu-tebli a gblegble, kɔ yɪnɔhi a pepe, kɔ yɪnɔdanɪ -huɔhuɪ, kɔ yɪnɔti a gblegble -mu', -v pi □die, e kɔ -tebli -bi -mu', v nu dɔnyi, v -nu, kɔ 'a de -bi -mu', v nu ti, v -nu, kɔ de -bi -mu', v nu 'pli-tebli, v -nu, kɔ -e -bi -mu', v nu 'hi, v -nu -we.

13 Pupilonyibli a 'mu, v ple leplɔnyra kɔ hawi a gblegble -mu', -v pi hɪnhɔn 'huen-, 'v ple □nu -we, kɔ 'nyra kɔ -kubu, kɔ 'fɔɔpupu, 'v ple blo, kɔ blabl, kɔ -sue, kɔ -so-gbe -mu', -sue yi -jri, e kɔ □koyo, kɔ nyibli -bi 'huen-. -Tebli a pepe a 'mu, nyiblo □du 'yi 'kɪ 'v -ni, -bu -tɔɔ 'li □nu□v -ji'.

14 E nɔ- mo pupilonyibli a 'mu, bu we, bu lee 'dɪɔ a nyibli, -e mo: «-Tebli -mu', -e pi la 'a mu 'tu le, e hin ni. 'Aan kuko-tebli a pepe -we bu. A 'yi 'li□ɪ -we, ba 'ye 'kɪ□ɪ de.»

15 Pupilonyibli a pepe -mu', -v plo -ploplo, -v -he dekonyibli, 'kɪ 'ne- 'dɪɔ -bu 'kwli, □hɪven a 'yiye a huannu di □nu 'ni nu, v 'mu -mo hlo, v 'mu we, v 'mu nyai le nu,

16 v 'mu le pu: «Popowli o, 'dɪɔ gbagbu nyre yi. E 'wɪ□ɪ nugba, -e pu yɪnɔdanɪ -mo, kɔ, -e pu -gulu-tebli a gblegble 'huɪ le, e kɔ -tebli -mu', v nu yɪnɔhi, v -nu.

17 'Tɪ-, 'kɪ 'lɪ ti gbi 'kwli, -tebli a pepe a 'mɔ, 'ɛ -wɛ bu.»

'Mɪnaanyɔ kɔ 'waa nyibli gbagbi, kɔ puplonyibli a pepe -mɔ', 'mɪ yɛ, ɛ kɔ nyibli a pepe -mɔ', -v nɪ 'lɪ 'mɪ 'kwli, v hlo -mɔ,

18 'v tɛ 'lɪ lɛ. -Tɛ v yɪ 'lɪ lɛ nɪ tɛ, -ɛ -bɪ 'dɪɔ -mɔ', -ɛ yɪ hin, ɛ nɔ- kɔ nahɫɔn v yɪ 'yɛ, 'v 'yɛɛ 'lɪ win, 'v pɪ lɛ, -ɛ mɔ: «'Dɪɔ -mɔ', -ɛ yɪ hin, 'dɪɔ □dɔ 'yɪ 'bɔa, ɛ 'yɪ□ɪ kɪ -yɛ.»

19 'v yɪ wɛ, 'v nɪ nyai lɛ, v wɛn: «Popowli o, 'dɪɔ gbagbu nyre yɪ. Ba 'yɛ 'dɪɔ -bɔ, -ɛ nu□o, nyibli a pepe, -v kɔ 'mɪ, 'v -hɛ dɛkɔnyibli, 'dɪɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ, -ɛ nu, ti nɪ -do a ti 'yɪ, -ɛ nyre yɪ.»

20 'A mɔ nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ yako 'kwli, ba nu dɔdɔ, 'dɪɔ -bɔ, -ɛ nyre yɪ a -tɪ. 'A mɔ Nyɪsua a nyibli, kɔ -Yusu a -mɔnanyɔ*, kɔ Nyɪsua a winwɫɔn-hanyɔ*, ba nu dɔdɔ, -ɛ nu□o, Nyɪsua a yɪv kɔ □nɔ nɪ, 'kɪ 'v -tebli a pepe -mɔ', v nu 'a mɔ 'yɪ □hlɔn lɛ a -ta'.

21 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ gbagbu -bɪ mu nɪ, 'ɛ 'du 'hɪɔ gbagbu yɛ', -ɛ 'wɪ□ɪ 'hɪɔyɪ yɪ, v nɪ, 'v yɪ -tebli hɪu, 'ɛ pɔ 'lɪ□ɪ 'yɪv -mɔ, ɛ wɛn: «Kɛ- nɪ -do, v di nu, v 'mɔ 'klɪ nu, 'dɪɔ gbagbu -mɔ', -ɛ mɔ Babilɔnɪ, v 'mɔ□v 'wan pɔ. V 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu 'yɛ 'kɪ 'dɪɔ a 'mɔ de.

22 Nyibli -mɔ', -v yɪ □getɪ bi, 'kɪ 'lɪ 'dɪɔ a 'mɔ 'kwli, kɔ nyibli -mɔ', -v yɪ ble, kɔ nyibli -mɔ', -v yɪ 'padue bi, kɔ -ŋamɔ 'hɔɛn-, v 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu nɪ 'kɪ -tɛ. 'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ a 'mɔ 'kwli, v 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu 'yɛ 'kɪ 'sɛnyɔ □dɔ de, ɛ mɔ, v 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu 'win 'kɪ 'hun a win.

23 'Napi 'yɪ 'lɪ□ɪ -wɛ, bu wɫɔn 'kɪ de, 'v 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu 'win 'kɪ 'blɪpanyɔ kɔ 'a nɔgba 'hɔɛn- a win. Ti -hi la a ti 'yɪ, 'dɪɔ a 'mɔ, 'a puplonyibli -hi la 'v 'kɔ a pepe a puplonyibli nɪ, -ɛ nu□o, 'kɪ 'v 'a -nɛ -tɪtɛ □dɔ, 'a nyibli a 'mɔ, v nɪ -wɪdɛ, 'v kɛɛ nyibli. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, v 'mɔ bu -wɛ pepe.»

24 Nyɪsua a -bati kɔ Babilɔnɪdɪɔ a nyibli nɪ, -ɛ nu□o, v yɛɛ 'lɪ Nyɪsua a

winwɫɔn-hanyɔ kɔ Nyɪsua a nyibli a -hlɔ bu; ɛ kɔ, nyibli a pepe -mɔ', v 'lɪla lɛ, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, Babilɔnɪdɪɔ a nyibli, nɔ- nɪ 'lɪ□ɪ bu.

19

1 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'n 'win nyibli -hɔɔhɔ a win, 'kɪ 'lɪ yako 'kwli, win a 'mɔ 'ɛ 'yɛ 'lɪ. Kɛ- ɛ pɪ: «Ba pɔ Nyɪsua 'nyre lɛ. ɛ nɔ- wɛ -a mɔ. -Aan Nyɪsua a 'mɔ, nɔ- kɔ -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa, 'ɛ nɪ 'klɪ kɪ, 'ɛ -hi 'v 'a -nɛ dɛ 'v.

2 'A pɔpɔ-bati 'sii 'v yɪ 'a -nɛ ti. 'A -bati a 'mɔ, ɛ kɔ 'lawɫɔnɔgba -nɪ wɛn nɪ. 'Lawɫɔnɔgba a 'mɔ, 'a yɪnyre-tebli, ɛ nyre -tonyibli a pepe a 'lu yɪ, 'kɪ 'nɛ- kɔ -bɔ kɪ. Nyɪsua □tu□o □hɔɛn, -kɔtɪ ɛ 'la Nyɪsua a -kɔannonyibli.»

3 Kɛ- v pɪ de, v wɛn: «Ba pɔ Nyɪsua 'nyre lɛ, -kɔtɪ 'dɪɔ -mɔ', v pɔ 'tɔ, nɔ- kɔ nahɫɔn, a yɪ 'yɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bu jɛ 'kɔ -mɔ 'kɔ.»

4 -Tɛ v pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ nyibli gbagbi a -wɫɔ □tu 'v -hɛn -nɪ wɛn, v kɔ -tebli nɪ -hɛn -nɪ wɛn, -v pɪ -hɔnhɫɔn 'hɔɛn-, v bla kwli bu, 'kɪ 'v Nyɪsua yɛ', -ɛ nɪ 'v 'a gbata kɪ bu. Kɛ- v pɪ, v wɛn: «'ɛ mɔ □han-tɪ, ba pɔ Nyɪsua 'nyre lɛ.»

Nyiblo -mɔ', -ɛ 'wɪ□ɪ 'Blayu yɪ, ɛ nɔ- kɔ 'blɪ a pɔpa a lɛ'mimle

5 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'n 'win win, 'ɛ -hɔɛn 'lɪ Nyɪsua a gbata 'kwli, 'ɛ pɪ lɛ: «'Aan pepe -mɔ', -v mɔ Nyɪsua a -kɔannonyibli, ɛ kɔ 'a mɔ -mɔ', -v □tui 'v□v 'v, nyibli gbagbi kɔ nyibli -mɔ', -v 'yɪ gbaale -kɔ, ba pɔ -aan Nyɪsua 'nyre lɛ.»

6 'tɪ- 'nɪ 'win nyibli -hɔɔhɔ a win de, win a 'mɔ 'ɛ yɪ 'wli, -wɛn 'nɛ gbagbu a -glɪ, -ɛ yɪ 'plu □wɪ yɪ, -tɛ yako 'yɛ nɪ □ma wɛn. -Tɛ 'n pɔ 'v nɔa bu, kɛ- v pɪ: «Ba pɔ Nyɪsua 'nyre lɛ, -kɔtɪ -aan Kɔkɔnyɔ mɔ 'Kɫɫɫɫnyɪsua, ɛ nɔ- kɔɔ nyibli win kɪ.

7 -Ba kɔ pɫɔ a bleelɛ, -ba nu dɔdɔ, -ba pɔ□v 'nyre lɛ, -kɔtɪ ti nyre 'v nɪ, -ɛ kɔ 'yɪ 'Blayu di 'v 'a nɔgba 'blɪ -paa -nɪ ('a nɔgba -mɔ', -ɛ mɔ Nyɪsua

a dako). 'A nugba a 'mu, e -we -mo, 'e yi□i -ple.

8 U -nyi□e 'kli, 'ki bu pu yinowlawlu -mu', -e yi wlu, 'ti- -e 'yi sru -ni.» Yinowlawlu a 'mu, de e □hen 'nyre, e no- mo yino-tebli -mu', Nyisua a nyibli -nu.

9 -E -bi Nyisua a lelenyo □du lee 'mu ni, e wen: «'Cru 'li□i 'crien 'kwli, -e mo: Plo a bleele, 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, Nyisua -da, 'ki bu di 'Blayu a 'bhipadiide.» Ke- e pu 'mu yi de, e wen: «-Ti -bu 'n hle, e mo -ti a -tee □ni, -e nu□o, 'ki e -hon 'li Nyisua wlon.»

10 Bu pu 'ki le, -e -bi 'n bla□a kwli yi bu, 'ni -twa 'a 'nyre a lepupu. Kee, e lee 'mu ni, e wen: «□Ni 'nuo 'li□i, -koti 'na 'mumu, 'mo Nyisua a -kuannunyo □ni, □wi yi, -te -nu, □ni mo Nyisua a -kuannunyo, -ko -na 'bio 'huen-, -u kuo win -mu', -Yusu too □nu □wlu yi. 'A -ti, Nyisua ni -do, e no- -bu pu 'nyre le.»

Win a 'mu, -Yusu too nyibli, no- yi Nyisua a winwlon-hanyu* 'kli -nyi.

-Yusu, no- ni 'u -so pupu -mu' ki bu

11 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye yako, 'e 'ca wlon, e ko, 'ni 'ye -so pupu, 'e 'hru yi, nyiblo □du 'e ni 'u□u ki. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo □Haannyiblo, -e ni □haan-tebli. 'A pupu-bati 'sii 'u yi, ko, 'a tu a -wonwon 'e 'sii 'u yi.

12 'A 'yii 'wi□i na a -huhli yi, 'e □tu 'klaun a gbleble 'lu le, 'u 'cru 'u□u 'nyre ki. E 'yi nyiblo □du -ko, -bu yi 'nyre a 'mu, 'bu 'yi 'a □gbetu 'pa-.

13 'A wlawlu -mu', e -pu, e nu -hlu a dadu. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo «Nyisua a win».

14 Nyisua a lelenyo -mu', -u mo 'a 'seyo, nu- yi□i □wien le kue. 'Ki u ni 'u -sue pupu kle, 'u pu wlawlu pupu, -e 'yi sru -ni.

15 -Hotiphen, no- -huen 'li□i wlon. E no- e di nu, e 'mu 'u 'klo -bu a dako a pepe, -u -wen□e yi 'hru wlon le -ha. E di koo □nu win ki, 'ki 'li 'a 'kli a kinuu 'kwli, e 'mu □nu kle na, -wen tiyo -mu', u dee resen, u ne kle, 'ki

'li 'huo 'kwli, -e di□e nu, u 'mu 'a 'nie no -mo nu. E □hen 'nyre, -e mo, -aan 'Klukununyisua pi yru diaki.

16 Nyiblo a 'mu, u 'cru 'a 'nyre ni, 'ki 'u 'a wlawlu ki, ko, 'ki 'u 'a 'po ki. 'A 'nyre a 'mu, e no- mo: Boduopu a Bodu, ko kukonyupu a Kukonyo.

17 -Te de a 'mu, e -hi de, 'n 'ye Nyisua a lelenyo -bi, 'e nyra 'li 'yru 'yi bu, 'e 'yee 'li win, 'e de nobli a pepe -mu', -u 'wi□i ke yi. Ke- e pi □nu yi: «Ba 'kukue le, le'mimle a diide -mu', Nyisua pie ne 'a mu, a 'mu□u di.

18 Ba di 'li, ba di 'blugbinaanyu -mu', -u 'ku a -plahu. Ba di 'seyo -mu', -u 'ku, ko 'waa nyibli gbagbi a -plahu -we. Ba di -sue ko nyibli -mu', -u nee □nu, e ko nyibli a pepe -mu', -u 'ku a -plahu. Ba di □koyo, ko nyibli -mu', -u 'yi □koyo 'pa-, ko nyibli gbagbi, ko nyibli -mu', -u 'yi gbaale -ko a -plahu.»

19 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye muma -ni wen ni, ko 'klo -bu 'a 'blugbinaanyu. 'Waa 'seyo 'kukue le, -e di□e nu, nyiblo -mu', -e 'ya 'u -so pupu a 'mu ki, u 'mu□u -mo -won, e ko 'a -ne 'seyo 'huen-.

20 'Ti- 'u klo muma a 'mu, e ko hwinwlon-hanyo -ni wen 'huen-. Hwinwlon-hanyo a 'mu, no- ni la □whlekee-tebli, 'ki 'u muma a 'mu ye'. Ke- e -nu, 'e kaa la nyibli, -e di□e nu, u 'mu□u ki wen, 'ki bu □tu □nu muma a 'mu, 'a yruule, ko, u 'mu tuyu -mu' kwli yi bu bla. -Te u klo muma a 'mu, e ko hwinwlon-hanyo a 'mu 'huen-, u 'yi □nu 'la, 'u pu 'li □nu 'huo gbagbu -mu' 'kwli, -e ko wlon na ni 'li, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, e ko 'nu -mu', -e 'lile nyibli le 'huen-.

21 Muma a 'seyo a 'mu, u nu- -mo -bi, nyiblo -mu', -e ni 'u -so ki bu, e nu -hotiphen, -e -huen 'li□i wlon, 'e 'la □nu, nobli a pepe -mu', 'u -we 'u ti ki, 'u di 'waa 'kukukui -didi, 'u □mla.

20

'Yri a (1000) 'miliwo a -ti

1 -Té dé a 'mú, é -hi, -é -bí 'n 'ye Nyísva a lelenyó -bí, 'é -hón 'lì yako 'kwli, 'é di 'né- tutu kí. É nò- 'ble 'maju a 'yéé -mú' kua, é ní, 'é ògbé 'húó -mú', -é hló 'kwli bú, 'a 'maju, 'é 'ble 'ciun gbagbu kua -wé;

2 'é -mú, 'é kló dōhre -ní wén, -é mō hre 'ka -mú', -é mō Satan, -é mō 'kuo -húin* a nyiblo gbagbu; Nyísva a lelenyó a 'mú, 'é mva òné, -é di òe nu, é 'mú 'lì 'ciun a 'mú wlón ní, 'kí 'lì 'yri a 'miliwó ní -do 'kwli.

3 -Té Nyísva a lelenyó mva òné, -é -bí 'kí é pú 'lì òtì 'húó a 'mú 'kwli 'é ka 'v 'maju 'v, 'tì- 'é nu 'a 'yéé, 'é ògba òa, 'é òtu 'v yruulé, -é di òe nu, é 'ní òha 'hri, é 'ní òha 'kló kí a nyibli -kaa -ní de. 'Yri a 'miliwó ní -do 'bú -hi, v di òe bú 'ní té, 'kí 'lì tí gbi 'kwli.

4 -Té dé a 'mú, é -hi, -é -bí 'n 'ye -batipogbatì, nyibli 'v ní òtì kí blé, Nyísva 'é -nyí ònu 'klì, 'kí bú púv nyibli -batì lé. 'Tì- 'ní 'ye Nyísva a nyibli -bí, -v 'kú a -hihiu. Nyibli a 'mú, v 'bé la 'v 'waa 'lì lé, -é nu òo, v kuo la -Yusu 'Klísú a win òwlu yí, kó, 'v hlé la Nyísva a -tì. Ú nu- -mó -bí, v 'yí la muma -mú' kwli yí bú -bla, é kó, v 'yí -wén, 'kí bú òtu ònu muma a 'mú, 'a yruulé, 'kí 'v 'waa yigbakla kí, kó 'kí 'v 'waa dabu kí. -É -bí 'n 'ye òe ní, -é mō, v ní 'kló de, v kó -Yusu 'Klísú 'húen-, 'v kóv nyibli win kí, 'kí 'lì 'yri a 'miliwó ní -do 'kwli.

5 Nyibli a 'mú, v nu- mō yí-henyibli, -v -hón 'lì 'kukonyibli 'nyí, -v 'hri 'kló. Nyibli -bí -mú', v nu- mō -bí, v 'yéé 'kló ní 'hri. 'Yri a 'miliwó, nò- di -hi, 'tì- v 'mú 'kló 'hri.

6 Pló a bleelé, 'kí 'v nyibli -mú' -mō, -v mō yí-henyibli, -v -hón 'lì 'kukonyibli 'nyí, -v 'hri 'kló. Nyísva pú ònu 'kíbiá kí, 'kí 'v 'a díónú a -ta'. Ú 'yí 'lì òtì 'lì -wé bú, nu 'kúwí ní 'húen. Ú di mō -cōhlōnpinyú*, 'kí 'v Nyísva kó -Yusu 'Klísú 'húen- ye', v kó -Yusu 'Klísú 'húen-, v 'mú nyibli win kí -kóv -ní, 'kí 'lì 'yri a 'miliwó 'kwli.

-Té Nyísva di 'v Satan a 'hru a wlón-híhíá nu

7 'Bú mō, Satan, 'bú nu 'lì 'yri a 'miliwó, 'kí 'lì 'ciun a 'mú wlón, -é -bí v di té òe bú, v 'mú 'lì òtì 'húó a 'mú 'kwli -ha.

8 É di 'ní 'hri, é 'mú mú, é 'mú 'kló -bú a dako a pépé a nyibli -kaa -ní. Dako a 'mú, 'waa 'nyré mō Gōgú kó Magōgú. É di 'kukue ònu lé, -é di òe nu, v 'mú tú gba, v 'mú Nyísva -mō -wón. Ú di 'ní -hú, -wén 'yru wien a 'púwón.

9 -Té 'n 'ye ònu, -é -bí v 'héen 'kló a pépé -bú kí bú, 'v ògláa 'lì -títé -mú', Nyísva a nyibli ní 'lì, é kó 'díó -mú', Nyísva núé -ní. -Té v ògláa 'lì ònu lé, -é -bí ná -hón 'lì yako 'kwli, 'é -wé nyibli a 'mú bú, -v ògláa 'lì Nyísva a nyibli lé.

10 Satan -mú', -é kéé lá ònu, v kló òv ní, 'v pú 'lì òtì 'húó gbagbu -mú', -é kó 'kwli ná, -é 'yé ní jre, 'kló -mō 'kló, é ní 'lì, é kó 'nú -mú', -é 'lilé nyibli lé. -Títé -mú', v pú 'lì òtì, 'kí v pú 'lì muma -mú', é kó 'a híwinwlón-hanyó -ní wén 'húen- -wé. 'Kí v di 'lì òhúen 'lì 'yee -ní, 'a -né tí, 'tò kó -nyré.

-Té Nyísva di nyibli a pépé -batì a lèpúvle nu

11 -Té dé a 'mú, é -hi, -é -bí 'n 'ye -batipogbata gbagbu, -é 'plé, nyiblo 'é ní 'lì gbata a 'mú 'kwli bú. -Tutu kó yako 'húen-, v 'wan ní, 'kí 'v òv ye'. Nyiblo òdú 'yí 'kí 'lì òtì 'lì -wé, bú 'yí 'kí ònu de.

12 -Té 'n ta 'lì lé de, -é -bí 'n 'ye nyibli a pépé -mú', -v 'kú, nyibli gbagbu kó nyibli -mú', -v 'yí gbaale -kó. Nyibli a 'mú, nu- ní 'v gbata a 'mú ye', 'kí v ní 'v bú, nyiblo òdú 'é kla 'críun òdú yí, 'é òhían -mō, 'é kla 'críen -bí yí, -é mō nyibli -mú', -v kó 'kló yrayru a 'críen. -Té v kla yí-hécríun yí, -é -bí Nyísva púv nyibli -mú', -v 'kú -batì lé. É púv ònu -téé a -batì lé, òwí yí, -té 'waa nínabú ní lá 'mú, kó, -té v nu lá 'a 'círí, 'kí 'lì yí-hécríun a 'mú 'kwli.

13 Nyibli -mú', -v 'kúv 'lì 'nie -mō, 'nie té ònu bú, 'kúv kó 'kuopú a 'bli 'v té 'waa -né nyibli bú -wé, Nyísva

'ε puu 'waa pepe -bati le, □wι yi, -te 'waa nunu-tebli ni la 'mu.

14 'Ti- 'u pu 'li 'kukuu ko 'kuupu a 'bli 'huo gbagbu -mu' 'kwli, -te na, -ε 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, ε ni 'li. 'Huο a 'mu, ε no- mo nyibli -mu', -u di 'kuuwι ni 'huen nu, 'waa bunule.

15 'A -ne nyiblo -mu', -ε ko 'nyre □yi 'li nyibli -mu', -u ko 'klo yrayru a 'crien 'kwli -ni, 'ki u pu 'li□i 'huo gbagbu -mu' 'kwli, -ε ko 'kwli na, -ε 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, ε ni 'li.

21

Nyisua di nu yakō kō -tutu yrayru

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'n 'ye yakō kō -tutu yrayru 'huen-. Yi-heyakō kō yi-he-tutu 'huen-, u 'wan ni, 'yru 'yi ki -te -ni de.

2 'Ti- 'ni 'ye Nyisua a 'dīo gbagbu. 'Dīo a 'mu, no- mo Jrusredīo yrayru, 'ε 'hru yi. 'Ki 'dīo a 'mu, ε -huen 'li yakō 'kwli, 'ki 'li Nyisua -mo, 'ε yi 'ne- -tutu ki □tu -ni. Nyisua nu□o ni, 'dīo a 'mu 'ε no yi, -wen nuḡba, -ε pu yino-tebli 'hvi le, -ε -we -mo, 'ki -bu mu 'a nyibu ye' 'be, 'ki 'li 'blipaale'.

3 'Ti- 'ni 'win win, 'ε -huen 'li gbata a 'mu 'kwli, 'ε yi 'wli diaki. Ke- ε pi: «Ba 'ye ke, 'ki Nyisua 'ti 'li nyibli -mu' 'nyi. ε di ni 'u □nu -mo. U di mo 'a dako, ε no- -mo -bi, ε 'mu 'waa Nyisua' pa.

4 ε no- di □nu 'yi □hlōn le 'hran. U 'yi 'ki 'li□i 'li -we, bu 'ku 'ki de. U 'yi 'ki 'li□i 'li -we, bu ni 'li 'kuyo 'nyi de. U 'yi 'ki 'li□i 'li -we, bu we 'ki de. 'Waa 'hvi a □dedede 'yi 'li□i 'li -we, bu kla 'ki de. -Tebli 'ki a pepe di 'ni 'wan.»

5 'Ti- nyiblo -mu', -ε ni 'u gbata a 'mu ki bu, ε wen: «'Ye ke, 'n ni□e ni, -tebli a pepe 'mu -tebli yrayru -he.» -ε -bi ε wen: «-Ti -bu, 'n di hla, 'cri□i, -ε nu□o, ε mo -ti a -tee □nio, hi 'yi 'li□i 'nyi -ni.»

6 -ε -bi ke- ε pi de, ε wen: «-Kvan -we -mo. 'Mo □tu 'a -ne □dedede -wlu. 'N ni la 'klo, 'ti- 'a -ne □dedede 'ε -nue -ni. 'Mo ni -do a 'mu, 'mo -di 'a -ne □dedede 'lu -yra. -Tebli a pepe di bu 'ni -we, kee, 'n 'tie di 'klo ni. 'A

-ne nyiblo 'nie'natu ni, 'n di -nyi□e 'nie dadu. 'Niedu a 'mu, 'n di□e -nyi, ε di 'wι□i 'nie -mu', -ε -huen 'li -tutu bu ti a pepe, -ε ni□e, nyibli 'u kuε 'klo yrayru, -ε 'ye ni -we 'li.

7 'A -ne nyiblo, -ε 'ye ni di ni sa, 'ki 'u 'na □wlu a yikuole a -ta', ε no- 'n di -tebli a 'mu -nyi. 'N di mo 'a Nyisua, ε no- -mo -bi, ε 'mu 'na 'yu' pa.

8 Kee, nyibli -mu', -u mo huannukonyibli, ε ko nyibli -mu', -u 'yi 'mu □wlu yi -kuo -ni, ko nyibli -mu', -u ko □wli nyre yi, ko 'waa de -mu', -u 'le nyibli, ko -u -bi -mu', -u ni 'lawlude, ko nyibli -mu', -u ni -wude, ko -u -bi -mu', -u kwle -ci, ε ko hilekonyibli a pepe, 'waa pepe a 'mu, 'ki u di 'li □nu 'huo gbagbu -mu' 'kwli pu. 'Huο gbagbu a 'mu, no- ko 'kwli na ni 'li, -ε 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, ko 'nu -mu', -ε 'ile nyibli le 'huen-. 'Ki 'li -tite a 'mu, 'ki nyibli ni 'li 'kuuwι ni 'huen.»

Nyisua a 'dīo yrayru -mu', -ε mo Jrusre a -ti

9 -Te de a 'mu, -ε -hi, -ε -bi Nyisua a lelenyo -mu', ε no- di 'u 'mu 'hvi. 'Ki ε ni wen 'li Nyisua a lelenyu ni □hlon'huen -mu' 'nyi, -u 'ble wen -ḡlu-ḡanu ni □hlon'huen -mu' kua le, -ε ko 'kwli □hūen a 'yiye a ḡble ni □hlon'huen ni 'li. -Te ε -di, -ε -bi ε lee 'mu ni, ε wen: «Di 'li, □bu tōo -mu nuḡba -mu', 'Blayu di ko. (Nuḡba a 'mu, ε □hen 'nyre Nyisua a nyibli).»

10 'Ti- Nyisua a -Hihiu* 'ε kōo 'mu win ki pepe, Nyisua a lelenyo a 'mu 'ε gba 'li 'mu duḡba blōblu □du 'lu, 'ε tōo 'mu Jrusredīo, -ε mo Nyisua a 'dīo. 'Dīo a 'mu, 'ki ε -huen 'li yakō 'kwli, 'ki 'li Nyisua -mo, 'ε yi 'ne- -tutu ki □ti.

11 'Dīo a 'mu, ε yi 'ni wln diaki, -wen yinoḡio -mu', u deε sasupu, -ε yi wln, -wen 'yie. Nyisua a -ti a 'yi'buḡba, no- ni winwln le.

12 U nu □ḡbi, 'u -ha 'dīo a 'mu yi. □ḡbi a 'mu, ε 'ḡboklo ni, 'ti- 'ε hlo yra. 'Maji ni -pu □tu 'u 'huen, nu- ni 'li □ḡbi a 'mu 'kwli. U nu- ko 'yri nyibli neε 'u, 'u puε 'li 'dīo 'kwli. Nyisua a lelenyu ni -pu □tu 'u 'huen,

nu- □tui 'maji a 'mu 'yie. 'Ki 'u 'maji ni -pu □tu 'u 'huen a 'mu 'yie, 'ki 'u 'cru 'u Yisraekue a □tugbi ni -pu □tu 'huen a 'nyre, 'maju 'bu 'ni 'u, 'nyre.

13 'Ki 'li 'diu a 'mu, 'a □gbi a 'kibia ni -do ki, 'maji ni ta, nu- ni 'li: ta 'ki 'li 'yru a 'hrule', ta 'ki 'li 'yru a paale', ta 'ki 'li 'lu yi, ta 'ki 'li □hlon.

14 'Ki 'li □gbi a 'mu bu, u pu 'li 'hi ni -pu □tu 'u 'huen. 'Ki 'u 'hi a 'mu ki, u 'cru 'u 'Blayu a -monanyu* ni -pu □tu 'u 'huen a 'nyre.

15 Nyisua a lelenyo -mu', -e yi 'mu -lee -ni, e 'ble 'misode kua, u nuu -gulu, -e di□e nu, u 'mu 'diu a 'mu 'misi -ni, e ko a 'maji, ko 'a □gbi 'huen-.

16 'Diu a 'mu, 'a 'kabi ni -hen a 'mu, u ween ni, Nyisua a lelenyo a 'mu, 'e nu 'a 'misode, 'e 'misi 'diu a 'mu. 'Diu a 'mu, 'a kibuhulo mo 'metruw a (200) -wli ni -pu a gble a (12'000) 'miliwi ni -pu □tu 'u 'huen. 'A kibuhulo ko 'a kle'buuba, ko 'a yrahulo, u mo de ni -do.

17 'Ti- Nyisua a lelenyo 'e 'misi □gbi a 'mu a yrahulo. 'A yrahulo a 'mu, e mo -hon 'u -jiomu 'yri, -bu ye -nle ki, 'a gble a (144) -wli ni □hlon'huen □tu 'u -hen. E 'misi□i ni, □wi yi, -te nyibli ni -tebli a 'misi.

18 'Hidu -mu', u -nu, 'u pu □gbi a 'mu, 'a 'nyre -mo sasupu. 'Diu -mo -bi, u nu -tee a -gulu, 'u pu□u, 'e yi wln, -wen 'yie.

19 □Gbi a 'mu, u nu ynohi a gblegble, 'u pu 'a -wluvude.

Yi-hehu, u -nu, 'u □tu 'a pupu -wlu, u de □ne sasupu, 'hu a 'mu, 'a 'huen a de, 'u de □ne safil,

ta a de, 'u de □ne kasidvan,

-hen a de, 'u de □ne emelodi,

20 □hun a de, 'u de □ne sadonisi, □hlon-do a de, 'u de □ne salidvan,

□hlon'huen a de, 'u de □ne klisoliti, □blen□blen a de, 'u de □ne beliti,

□hlian-do a de, 'u de □ne topasi, -pu a de, 'u de □ne klisopasi,

-pu □tu 'u -do a de, 'u de □ne hiaseti, -pu □tu 'u 'huen a de, 'u de □ne ametisiti.

21 'A -ne 'maju mo 'hu □ni, 'u de □ne ynohi. 'Diu a 'hru -mo -bi, sey a -gulu, e no- u pu□u wln le, 'e yi wln, -wen 'yie.

22 'Ki 'li 'diu a 'mu 'kwli, 'n 'yi 'li Nyisua a 'kagbau 'li 'ye, -e nu□o, 'Klikuninyisua a 'mumu, ko Nyiblo -mu', -e 'wi□i 'blayu yi, u ni -tu ki. U nu- mo Nyisua a 'kagbau.

23 -Te 'n ta 'li le de, de 'n 'ye 'li de, e no- mo 'yru ko □honpu 'huen-, u 'ni -wlu□i 'li 'diu a 'mu 'kwli de. 'Waa wuwlu 'ni -he□e li nyibli, 'ki 'li -tite a 'mu, -e nu□o, Nyisua a 'mu a -ti a 'yi'buuba, no- yi wln, 'Blayu -mu', 'e yi nyibli -nyre -nyi -we, 'ki 'li 'diu a 'mu 'kwli.

24 -Nyre ni -do a 'mu, e di□e 'ni nu, 'klo -bu 'a dako a pepe 'mu le na, 'ki 'li 'diu a 'mu 'kwli. 'Blugbunaanyu a pepe, -u ni 'ne- 'klo -bu ki, u di 'li 'diu a 'mu 'kwli 'ni pa, u 'mu 'waa 'klu a pepe Nyisua -nyi.

25 'Diu a 'mu, 'a 'maji di □ga wln le, 'ki 'li -nyrowo 'mumu 'kwli. U 'ni -ka□a 'u□u ni, -e nu□o, 'to 'ni -won□o ni.

26 Dako a gblegble, nu- di 'li 'klo -bu a -ti a 'yi'buale, ko 'a □haan-tebli a pepe ya, u 'mu 'li□i 'diu a 'mu 'kwli -paa -ni, u 'mu□u Nyisua -nyi.

27 Yinyre-tebli -mo -bi, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li. Nyibli -mu', -u ko □wlu nyre yi, u ko hilekonyu 'huen-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li. Nyibli ni -do, -u di 'li pa, u nu- mo nyibli -mu', -u ko 'nyre u 'cru 'li 'Blayu a 'cruen -mu' 'kwli, -e mo nyibli -mu', -u ko 'klo yrayru a 'cruen.

22

1 -Te de a 'mu, e -hi, 'ti- Nyisua a lelenyo a 'mu, 'e too 'mu 'nie -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi. E yi 'ni wln, -wen 'yie. 'Ki e -huen 'li Nyisua ko 'Blayu 'huen- a bunule',

2 'e yi -hi, 'ki 'u 'diu a 'mu a 'hru a -heyri'. Tugbe -mu', -e ko 'kui, -e yi nyibli 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li -nyi, 'ki e □gaa 'u 'nie a 'mu wien. E □gaa 'u 'nie a 'mu, 'a 'kabi ni 'huen wien. E ni tuwu ni -pu □tu 'u 'huen,

'ki 'li 'yru 'kwli, -ε □hen 'nyre tuuwo ni -do, 'ki 'li □hōnpu 'kwli. 'A hawi mo -ci □niwo, 'ε ni□e, dako a pepe a nyibli a 'kuε 'ε yi -we.

3 -Tebli -mu', Nyisua pu 'jro -mo, u 'yi 'li□i 'li -we, bu ni 'li 'diwo a 'mu 'kwli.

Nyisua ko 'Blayu 'huen-, 'waa bodiogbata, no- di 'li 'diwo a 'mu 'kwli ni, ε ko, 'a nyibli -mu', u di pu□u 'nyre le,

4 u 'mu 'a yigbakla 'ye, u 'mu Nyisua a 'nyre 'cri, 'ki 'u 'a nyibli a yigbakla yi.

5 'To 'yi 'li□i 'li -we, bu -wōn 'ki de. 'Napi ko 'yru 'huen-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu -hεε 'ki nyibli de, -ε nu□o, Kukonyo Nyisua a 'mumu, no- di wlin, -ε di □nu -nyre -nyi. Nyisua ko 'a nyibli 'huen-, nu- di 'u gbata ki bu ni, -te 'klo te yi bu.

-Yusu di 'ni di de

6 -ε -bi ke- Nyisua a lelenyo a 'mu, ε pi 'mu yi, ε wen: «-Ti -bu, 'n hle, ε mo -ti a -tεε □niwo. ε nu -tεε, 'ki nyiblo bu kuo □ne □wlu yi. Kukonyo Nyisua yi 'a -Hihiu* 'a winwlon-hanyu* 'ni -nyi, -ε di□e nu, u 'mu 'a -ti -mo le na. ε no- le 'a lelenyo, -ε di□e nu, ε 'mu 'a -kuannunyibli -tebli le -tōo -ni, -ε 'tie -nie -ni.»

7 -ε -bi ke- -Yusu pi, ε wen: «Ba pu 'u nua bu. 'N 'tie di 'li ni. Plo a bleele, 'ki 'u nyibli -mu', -u □tui 'u 'crien -bu a win 'u, -ε nu□o, Nyisua a 'mumu, ε no- tōo □nu□u.»

8 'Mo Saan, 'mo □win -tebli a 'mu, 'ti- -ε 'ye□e. -Te 'n 'win -tebli a pepe a 'mu, ε ko, 'n 'ye□e, -ε -bi 'n bla kwli bu, 'ki 'u Nyisua a lelenyo -mu', -ε tōo 'mu -tebli a 'mu ye', -ε di□e nu, 'mu□u 'nyre le pu.

9 Keε, -ε -bi ε lee 'mu ni, ε wen: «□Ni 'nuo 'li□i, -kōti 'na 'mumu, 'mo Nyisua a -kuannunyō □niwo, □wi yi, -te -na 'mumu -nu, □ni mo Nyisua a -kuannunyō, -ko -na 'bio Nyisua a winwlon-hanyu 'huen-, ε ko nyibli -mu', -u □tui 'u 'crien -bu a win 'u. 'A -ti, □ni 'puu 'li 'mu 'nyre le. Nyisua, no- -bu pu 'nyre le.»

10 Ke- ε pi 'mu yi de, ε wen: «Win -bu, □cru 'ne- 'crien -bu 'kwli, Nyisua, no- tōo -mo□o. 'A -ti, □ni 'hie 'li -tebli a 'mu, tōo □ne nyibli, -ε nu□o, -tebli a 'mu, 'ki 'li ti gbi 'kwli, ε di mu 'lu -mo.

11 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu nuε -tebli -hūn a nunuo, -ε -bi bu 'cibi 'u, bu nu -tebli -hūn. Nyiblo 'bu ni 'u, 'a nunabu 'bu 'yi 'u yi 'sii -ni, -ε -bi bu 'cibi 'u -tebli -mu', -u 'yi 'u yi 'sii -ni a nunuo. Nyiblo 'bu ni 'u, de -mu', Nyisua -huε, 'bu yi□i ni ni, -ε -bi bu 'cibi 'u □haandε a 'mu, 'a nunuo. Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', -ε -bi bu 'cibi 'u yi'siile, 'ki 'u Nyisua ye'.»

12 -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «Ba pu 'u nua bu, 'n 'tie di 'li ni. 'N ye 'li □haan-tebli, -ε di□e nu, 'a -ne nyiblo, 'bu ni 'u, 'mu □ne□ε -nyi, □wi yi -te -mu', ε nu -kuan a nunuo.

13 'Mo □tu 'a -ne □dedede -wlu. 'N ni la 'klo, 'ti- 'a -ne □dedede 'ε nue -ni. 'Mo ni -do a 'mu, 'mo -di 'a -ne □dedede 'lu -yra. -Tebli a pepe di bu 'ni -we, keε, 'n 'tie di 'klo ni.

14 Plo a bleele, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u 'wi□i nyibli -mu' yi, -u yre 'waa wlawli, 'ε 'wi 'li. U nu- ko 'hru, 'ki -bu pa 'li Nyisua a 'diwo a 'mu 'kwli, u 'mu tugbe a 'kui -mu' di, -ε yi -tonyibli 'klo yrayru -mu' -nyi, -ε 'ye ni -we 'li.

15 Nmlyinyrenyibli -mu', -u yraa Nyisua, ε ko nyibli -mu', -u pi -wi, ko nyibli -mu', -u ni 'lawlu, ε ko 'waa de -mu', -u 'lile nyibli le, ε ko -u -bi, -u kwle -ci, ko nyibli -mu', -u ko hi, 'ki u di 'u -patu' -hree -ni. 'Klo -mo 'klo, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li 'diwo a 'mu 'kwli.

16 'Mo -Yusu, 'mo -le 'na lelenyo, -ε di□e nu, ε 'mu -ti a 'mu hla, 'ki 'li 'a mu Nyisua a nyibli 'nyl. 'Mo -mo nyiblo -mu', a yi -ple, -ε ko -bu 'hru la 'li bodiwo Dafidi a □tugba 'kwli. 'Mo -mo -nyragblinyahroye -mu', -ε yi wlin -tεε.»

17 Ke- Nyisua a -Hihiu ko 'blipanogba -mu' 'huen-, u pi, u wen: «Di 'li.» 'A mu -mu', -u pu 'u nua bu, ke- ba pu -we: «Di 'li.» 'A mu

-mυ', 'nie'natυ ni, ba 'di 'li, a 'mυ 'nie -mυ' 'na, -ε yι nyibli 'klo yrayrυ -nyi. Nyibli -mυ', -υ -hυεε, υ yι □nyυ□υ 'nι -nyi, 'ki 'li dadυke 'kwli.

Lε'boowin

¹⁸'Aan pεpε -mυ', -υ yι 'crien -bυ a win 'win, Nyisua a □gbetu, ε tω -nι, 'mω Saan, 'mω -yι 'a mυ -gbεε -nι, -ε mω: 'bυ mω, nyiblo 'bυ pυ 'υ dε win a 'mυ 'lu, Nyisua di □tu□o □hυen a gblegble -mυ', -koti ε hla 'ne- 'crien bυ 'kwli.

¹⁹'Bυ mω, nyiblo 'bυ -ha 'υ dε win a 'mυ 'lu, tugbe a 'kui -mυ', -ε yι nyibli

'klo yrayrυ -nyi, 'a 'kubia -mυ', ε kω wen, Nyisua di -ha □ne□ε -ji'. Nyiblo a 'mυ, ε 'yι 'li□ι 'li -wε, bυ pa 'li Nyisua a 'diω a 'mυ 'kwli. Tugbe a 'kui a 'mυ, ε kω 'diω a 'mυ, 'crien -bυ, ε hla 'a -ti nι.

²⁰Nyiblo -bυ, -ε hle□ε, -ε mω, -ti -bυ, ε mω -ti a -tεε □nιω, ke- ε pi: «ε mω □han-tι, 'n 'tιε di nι.»

Ke- bυ nι 'mυ. Kυkonyo -Yusu o, di 'li -o!

²¹Kυkonyo -Yusu bυ nu 'a mυ □haande -mω.